L. g. sept. 78

ETYMOLOGICVM TEVTONICÆ LINGVÆ SIVE DICTIONARIVM TEUTONICO-LATINUM,

PRÆCIPVAS TEVTONICÆ LINGUÆ DICTIONES ET PHRASES Latinè redditas, & cum alijs nonnullis linguis obiter collatas, complectens:

Studio & Opera

CORNELII KILIANI DUFFLÆI

Opus Germanis tam superioribus quàm inferioribus, Gallis, Anglis sive Anglo-saxonibus, Italis, Hispanis, & alijs lectu perutile.

Quid hîc præstitum sit, Præfatio ad Lectorem docebit.

Quartę editioni auctarium est additum, continens propriorum nominum Germanicæ originis Etyma & significationes utriusque sexus, & Nomenclaturas animalium quadrupedum, volatilium, ac piscium, in usum tam docentium quàm discentium ex variis auctoribus collectum:

Opera D. LUDOLPHI POTTERI Groeningensis.

VLTRAIECTI, Ex Typographio H[illegible]ermanni Borculi
Et
Prostant Amstelrodami, apud Henricum Laurentij.

Anno M.D[illegible]C.XXXII.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Benevolo Lectori S.

ECCE Lector, quartam tibi Etymologici sive Dictionarij Teutonico-latini editionem, in communem studiorum utilitatem adornatam, exhibemus. Ad quam elaborandam, utilissimus Autoris labor, industria singularis, ac vota studiosorum, quibus omnes boni & literarum amantes, lubenti promptoq; animo favent, nos potissimùm impulére. Quamvis enim argumenti similis aliquot extent hominum eruditorum de lingua Latina libri: tamen Dictionarium hoc diversum ab illis prorsus est.

Si quis igitur arbitrabitur Etymologicum D. Kiliani in hoc conscriptum esse, ut Vocabularij aut Dictionarij, quemadmodum vocant, loco, quis eo utatur, nec prius ad id confugiat, quàm de vocabuli alicuius significatione ac interpretatione dubitet, vehementer admodum errat.

Nam quidquid in Autoribus, quorum in tradendo maximè testimonijs útimur, eruditum atq; elegans latuit, id ex tenebris erutum legentibus explicat ac declarat. Adducuntur porrò, praeter accuratam vocum explicationem, Latinamq; interpretationem diversis linguis accommodatam, varia Synonyma ex probatissimis Autoribus deprompta, & diversarũ linguarum phrases, quæ earundem affinitatẽ & congnationem luculenter ostendunt, ita ut multiplicem studiosis omnibus usum exhibere possint, ad linguas faciliùs perfectiùsq; intelligendas, addiscendasq; minori negotio ac labore faciliori.

Etenim avidis sciendi ingenijs, simpliciaq; diligenter perscru-

tanti-

tantibus, viam regulamq́ aperient ad altiora abstrusioraq́ perveſtiganda. Siquidem dubium non eſt, quin ex diverſarum linguarum collatione, cognationiſq́ perveſtigatione, multa peti poſſint, ad judicij vim acuendam, & ad rerum cognitionem uberiorem comparandam, & quidem magis apertam. Dignum igitur imprimis duximus, atque adeò neceſſarium, tantas huius operis utilitates non ſolùm noſtris inferioris Germaniæ provincijs impertiri, verùm eaſdem ad exteras quoque nationes, hac quarta editione, propagare. Quamobrem primum omnium in toto hoc opere excudendo, in eam curam & ſollicitudinem, quoad fieri potuit, ſedulò incubuimus, ne temere in ipſo Etymologico quicquam immutaremus: Itemq́ affirmare religioſiſſimè poſſumus, præſtitiſſe ſummam fidem nos ac diligentiam, ut ad Plantini exemplar quartæ editionis noſtrum fideliſſimè excuderemus; ne eius induſtriæ ac laboribus, quibus præclarè de literis meritus eſt, vel minimum detraxiſſe videamur: Quod non erit obſcurum ei, qui editionem utramque conferre volet. Horum te (optime Lector) præmonere voluimus, ut noſtrum ſtudium in promovendis bonis literis, & amor ad juvanda ſtudioſorum commoda propenſiſſimus, tibi atque omnibus innoteſcerent. Pro tua igitur humanitate hoc, quicquid eſt laboris, boni conſule, ac benignè eidem fave.

NOBILIBUS ET MAGNIFICIS

CONSVLIBVS

SENATUI POPULOQ. ANTVERPIENSI

CORNELIUS KILIANUS DUFFLÆUS

HOC LINGUÆ TEUTONICÆ

ETYMOLOGICVM

SUI IN PATRIO SERMONE EXCOLENDO

STUDII, ITEMQUE

SINGULARIS ERGA EOS AFFECTUS

TESTANDI CAUSA

M.L.DEDICAT CONSECRATQUE.

CORNELIVS KILIANVS DUFFLÆUS.

Candido Lectori S. D. P.

CUM ab hinc annos aliquot Christophorus Plantinus Dictionarium Teutonico-latinũ typis edere decrevisset, me id temporis, ut pro mei ingenij modulo aliquid in patriæ linguæ ornatum ac splendorem meditarer atque tentarem, instigavit. Cogitanti autem mihi & deliberanti, qua potissimùm ratione viro optimè de me merito gratificari, de patrio sermone benè mereri, & multorum studijs consulere possem, operæ pretium tandem visum est, Teutonicas sive Teudiscas dictiones, quibus Germania inferior præcipuè nunc utitur, aut olim usa est, in ordinem alphabeticum redigere, Latina interpretatione adjuncta, idque via maximè compendiosa, satis tamen (ni fallor) moderata, ne obscuritatem brevitas, nauseam prolixitas studiosis moveat.

Voces itaque Brabantis in primis usitatas; plurimas insuper Flandris, Selandis, Hollandis, Frisijs & Sicambris, (Geldris nempe, Clivijs & Iuliacis) Saxonibus quoque & Alamanis sive Germanis superioribus usitatissimas, nobis autẽ nunc minus tritas, imò quasdam ferè incognitas, ex unaquaque lingua (ut non Brabantię solum, sed & alijs Germanię, pręcipuè inferioris, regionibus, noster hic labor usui esse posset) studiosè collegi ac digessi: & singulis, cujuscunq; prosapiæ, suam interpretationem Latinam, synonymis largè copiosèque ex probatissimorum auctorum messe depromptis, attribui: dictiones autẽ parum Latinas & barbaras, tanquam *vulgò* usitatas, annotavi.

Communem Brabantici sermonis dialectum, & orthographiam typographis maximè tritam, sedulò observavi, neque temerè quicquam mutavi.

Dictiones compositas, ut rudioribus & in Teutonica lingua minùs

minùs exercitatis cognitu inventuque faciliores esse queant; ordine continuo collocatas, diastole sive distinctione designavi. Derivativa quoque suis primitivis apta convenientique serie subjeci.

Etymologias sive origines si non omnes veras, saltem verisimiles, multis vocabulis obiter addidi: quæ si philoglotto nimis curiosè scrutanti, longiùs, rationeque minus exacta, petitæ videbuntur, is ne Varronis quidem, Isidori, aliorumque veterum conjecturas omnibus probari sciat. Scribit Varro, *Obscura multa esse: quòd neque omnis impositio verborum exstat, quòd vetustas quædam delevit: nec quæ exstat, sine mendo omnis imposita: nec quæ rectè est imposita, certa manet: neque omnis origo est nostræ linguæ è vernaculis verbis: & multa verba aliud nunc ostendunt, aliud antè significabant*, &c, & Isidorus: *Omnis rei inspectio, etymologiâ cognitâ, planior est. Non autem omnia nomina à veteribus secundum naturam imposita sunt, sed quædam & secundum placitum. Hinc est quòd omnium nominum etymologiæ non reperiantur: quia quædam non secundum qualitatem qua genita sunt, sed juxta arbitrium humanæ voluntatis vocabula acceperunt. Sunt autẽ etymologiæ nominum, aut ex causa datæ, aut ex origine, aut ex contrarijs: quædam etiam facta sunt ex nominum derivatione: quædam etiam ex vocibus, multa etiam ex diversarum gentium sermone vocantur: unde & origo eorum vix cernitur*, &c. Hæc Varronis & Isidori verba de Latinis: quis Teutonicæ linguæ peritus, de Teutonicis quoque etymis dici posse neget?

Vocabula quàm plurima non tantùm cum Germanicis superioribus, Saxonicis, veteribus Anglicis sive Anglo-saxonicis (quę cum Germanicis inferioribus sive Teutonicis, licet dialectis nonnihil mutatis, prorsus eadem sunt,) verùm etiam cum Gallicis, Italicis, Hispanicis, Latinis quoque & Græcis, passim, ubi Orthographia, Etymologia, vocis similitudo, aut alia ratio postulare videbatur, contuli: ut mutua linguarum collatione,

illustriora fiant, quę alioqui obscura manerent. Quam quidē opellam linguarum studiosis non parum profuturam, idque expertos facilè ex usu & fructu judicaturos haudquaquam dubito: erit enim ad linguas faciliùs perfectiùsque intelligendas & addiscendas apta imprimis & compendiosa isagoge sive introductio: maximè si frequentissimæ per prosthesin, aphæresin; epenthesin, syncopen; paragogen, apocopen; antithesin, metathesin, aliasque metaplasmi species mutandarum & variandarum literarum, syllabarum ac vocum rationes atque consuetudines diligenter observentur, judicioque acri perpendantur. Ingentem autē dictionum Gallicarum, Italicarum & Hispanicarum catervā cum Germanicis superioribus & inferioribus, cum Saxonicis quoque & Anglosaxonicis communem esse, historiarum veterum studioso Lectori satis constat: quandoquidem Germani, magna Galliarum parte ipsis tradita à Gothis, in Gallia regnarint; & Franci, veteres Germani dicti fuerint: imò eandem cum Germanis linguam, ut multi asserunt, habuerint: Gothi ex Cimmerijs orti, & lingua inferiori Germanica usi Italiam armis subegerint, vastarint atque occuparint: in Hispania quoque ut in Gallia regnarint: & Hispani antiqui Teutonica lingua usi sint, ut testantur Lucius Marineus, Iornandes, Paulus Orosius, Rodericus Toletanus, S. Isidorus, Paulus Æmilius, Io. Goropius Becanus, & alij non pauci. Et has quidem linguarum, cum vicinis Gallicis, Italicis, Hispanicis, Latinis quoque & Græcis, collationes cursim annotasse sufficiat. Earundem autem & aliarum propinquiores origines affinitatesque excutere, atque Babylonicum omne chaos, perscrutando discutere, cuivis, in his & alijs linguis exercitato atque versato, liberum esto: ego me intra meos limites, ne sutor ultra crepidam, contineo.

Peregrinarum absurdarum, adulterinarumque aliquot vocum Appendicē ad calcem libri adjunxi, earum maximè quas primò Pragmatici, & Rabulę forenses, deinde Rhetores rhythmici

mici, nasululi, scioli, postremò exterorum militum colluvies hac belli intestini, nimis (proh dolor) diuturni tempestate, invexerũt: ut singulis exactè cogniris, legitimis rectè uti, adulterinis autem non abuti discant purioris linguę Teutonicæ curiosi.

Nomenclaturam prętereà Teutonico-Latinam Regionũ, Populorũ, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluviorum, Montium, Silvarum, veteres & recentes appellationes complectentem, ex diversis scriptoribus excerpsi, collegi, & quartæ huic editioni addidi.

Denique Colophonis loco accesserunt propria quędã hominum, præcipuè Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, & Anglosaxonum nomine, à viris doctis variè explicata, à me verò undique conquisita, & in ordinem alphabeticum digesta: è quorum plurimis, continua serie dispositis, convenienterque expositas, multarum dictionum veterum veræ genuinęque significationes & origines elici poterunt.

Breviter quicquid ad vernaculæ nostræ linguæ cognitionẽ, Latinã interpretationem, & cum aliis nonnullis linguis collationem requiri posset, sedulò & compendiariè congessi atq; digessi: ita ut nostrum hoc opus nostratibus ad Latinam linguã ex Teutonica, extraneis autem qui Latinè sciunt, ad Teutonicam ex Latina perfectè addiscendam, usui imprimis futurum sperem.

Vale candide Lector, & nostro labore utere ac fruere. Antverpię ex anagnosterio Plantiniano. M. D. XCVIII.

CONRADI GESNERI IN MITHRIDATE, DE LINGVÆ BRABANTICÆ EXCELLENTIA PRÆSTANTIAQUÆ TESTIMONIUM.

BRABANTICA *lingua inter cęteras Belgicas sive inferiores Germanicas circa Rhenum & ad Oceani litora sitarum regionum, elegantior hodie habetur, propter Lovanium metropolim, in qua literarum studia florent, & Bruxellas primariam imperatoris aulam, & Antverpiam celeberrimum emporium.*

Frisij quondam planè peculiari, dura, & multum à vicinis distante dialecto usi sunt, qua contractus omnes & negotia transigere & describere solebant. Hodie autem Occidentales Frisij, in civitatibus præcipuè, ad Brabanticum & Hollandicum sermonem proximè accedunt: cùm propter Hollandorum negotiatorum commercia, tum quòd Cæsar ibi principatum obtinens in summa eorum Curia Brabantos plerunque constituit: qui sua lingua & jus dicunt, & res controversas contractusque omnes plebi conscribunt.

IN

IN CORNELII KILIANI ERVDITI VIRI ETYMOLOGICON.

Quisquis Belgica amare, Belga, verba
Audes; hunc quoque amare KILIANVM
Aude. qui egregio suo labore
Sermonem tibi patrium propinat
Iam purum nitidumq́; qui fuisset
Aut avi aut proavi tui, meiq́
Non hic Galle tuas, tuas Ibere,
Tuas Itale nunc reposce voces:
Nostra hac fabula, scena tota nostra est.
Ite exotica verba: KILIANVS
Dat pura & puta Belgica. & quid ultra?
Et pura & puta dat simul Latina.
Duplex gloria. gratia esto duplex,
Et Belga hunc amet, atque amet Latinus.

I. Lipsius ἐσχεδίασε.

AD

AD DICTIONARIVM ETYMOLOGICON

Cornelij Kiliani Dufflæi.

Quis putet in medio nos ſolem ſole latere?
Sol tamen in medio nos quoque ſole latet.
Lux in luce, latex in flumine, in arbore poma,
Sic nos Tantalidas copia ludificat.
Quid magis eſt noſtrũ, quã verni idiomatis vſus?
Non tamen hoc vernum penè idioma fugit:
Neſcio an ignaros, pertæſos an mage noſtri,
Semper vt in propriis nauſea rebus in eſt.
Non ita germani vindex ſermonis, & ævi
Seu Cicero aut Varro poſthumus ille ſui
Interpres KILIANVS, ab ipſis fontibus omnes
Qui Belgarum vnus ritè recludit opes.
DVFFLIA quo tãto modò clarior exit alumno,
Et propè par Grudiis tollit in aſtra caput
Ille novum cornu reſerans CORNELIVS, ille
Divite inexhauſti gurgitis amne fluens
Indigenas latè latices nativaque pandit
Flumina, quæſitam prompta levare ſitim.
Inde domi pleno ſe TEVTO ingurgitet ore:
Nil hîc quod vitio verterit exter habet.
Qui mage Belgarũ ſemel ille novo ebrius hauſtu,
Non alio poſthac fonte madere velit.

Max. Æmylianus de Vriendt
Senatui Gand. à ſecretis.

CORNELIO KILIANO
LINGUÆ TEUTONICÆ
ASSERTORI,
Epigramma.

Aurea Cecropiæ miramur flumina linguæ,
Miramur linguæ delicias Latię:
Dementes: patrij in patriâ Sermonis egentes
Lucem in luce, & aquas quęrimus inter aquas.
Ergóne Belgarum, quæ quondam floruit, ibit
Peſſum armis tellus, linguaque barbarie?
Fallor, adeſt vindex, rediviva vocabula Belgis
Qui reddat patrię, reſtituens patriam.
Te Kiliane Dij dederunt: tu fortiter auſus
Perfice: ſiſte, tene jam fugientem aciem
Verborum veterum: quorum pars maxima ſparſim
Depoſita ab denſis nupta erat à tenebris.
Tu ſiſte: & linguę tu Stator habebere noſtrę,
Sic Statorem habuit Romula terra Jovem.

Fr. Raphelengius FF.

IN

IN CORNELII KILIANI DVFFLÆI ETYMOLOGICUM BELGICÆ LINGUÆ.

Ad ipsam Belgicam Carmen.

BElgica jamdudum vario labefacta tumultu
Civilis inter arma belli, viribus
In peius collapsa tuis; ah, perdita tandem.
Sapiscis? an necdum vides miserrima,
Ingens quò veteris cessit tibi gloria famæ,
Dum mutuis perire gaudes cædibus,
Fortunis inimica tuis? experta malorum,
Quæ dira martis suscitavit factio,
Plus satis. Heu! toto quid restat corpore sanum,
Vox ipsa fari patrios nescit sonos.
Sæva peregrinas misces in prælia voces,
Oblita priscum nominis tui decus.
Crede, haud obveniant gravioris signa ruinæ,
Quàm perdidisse propriæ linguæ sonum.
An nescis? Iudæa potens & Græcia bellis,
Atque ipsa Roma totius mundi caput,
Imperij ac linguę simul amisêre decorem.
Damnis alîus si sapis, rectè sapis.
En tibi, qui tantæ minuat discrimina cladis,
Vindex adest Dufflæus; inter cæteros
Sidere quos fausto peperisti Belgica natos,
Tuam tueri curat ille gloriam.
Vocibus insomnes noctesque diesque legendis
Transegit, arte seu labore maximus.
Pristina quîs rursum constet tibi gratia linguę,
Nec exterorum serva mendices sonos.
Ast docto proprios diffundas ore lepores,
Quos hoc libro te KILIANVS edocet,
Dignus amore tuo, atque æterno dignus honore:
Etsi hunc sibi non quærit, at magis tibi.

Balthasar Moretus I.F.

INDEX
EORVM QVORVM NOMINA COMPENDIO IN HOC ETYMOLOGICO appellantur, & quorum opera usi sumus.

Abrahamus Ortelius.
Adrianus Iunius.
Adrianus Turnebus.
Alfricus Saxo.
Amsterodam. Reth. Rhyth. Teuton Colleg.
Andreas Alciatus.
Andreas Althamerus.
Andreas Velleius
Antonius Nebrissensis.
Antonius Possevinus.
Baptista Favolius.
Beatus Rhenanus.
Bonaventura Vulcanius.
Burckhardus Mangelseldius.
Carolus Bouillus.
Carolus Stephanus.
Christophorus Vladeraccus.
Conradus Gesnerus.
Cornelius Kempius.
Eccardus de Rebkauw, Speculi Saxonici interpres.
Emanuel Sà.
Erasmus Roterodamus.
Flaccus Illyricus.
Franciscus Hottomannus.
Franciscus Brugensis.
Franciscus Phœbus.
Gabriel Paleotus.
Georgius Agricola.
Georgius Colvenerius.
Gerardus Mercator Rupelmontanus.
Gilbertus Cognatus.
Guilielmus Budæus.
Guilielmus Durandus.
Guilielmus Camdenus.
Guilielmus Lambardus.
Guilielmus Rondeletius.
Henricus Stephanus.
Henricus Frisius.
Hermannus Comes Nuenarius.
Hubertus Thomas Leodius.
Iacobus Marchantius.
Ioachimus Hopperus.
Ioachimus Perionius.
Ioannes Aventinus.
Ioannes Bocatius.
Ioannes Bodinus.
Ioannes Brodeus.
Ioannes Claius.
Ioannes Custos Brechtanus.
Ioannes Frisius.
Ioannes Goropius Becanus.
Ioannes Heroldus.
Ioannes Murmellius.
Ioannes Paludanus.
Ioannes Ravisius Textor.

Ioan-

Ioannes Tritthemius Spanheimensis abb.
Iodocus Badius, Ascensius.
Iodocus Willichius.
Iornandes Episcopus Ravennas.
Iosephus Scaliger.
Iustus Lipsius.
Lambertus Lambardus.
Lazarus Bayfius.
Levinus Lemnius.
Lilius Greg Gyraldus.
Ludovicus Cælius Rhodiginus.
Ludovicus Guicciardinus.
Ludovicus Vives.
Martinus Islebius.
Mathias Lobelius.
Mathias Schenckius.
Michael Angelus Blondus.
Michael Beuterus.
Nathan Chytræus.
Otfridus Monachus S. Galli.
Pancratius Castricomius.
Paulus Diaconus.
Paulus Merula.
Petrus Andreas Matthiolus.
Petrus Apherdianus.
Petrus Bellonius.
Petrus Divæus.
Petrus Hanssius Edammensis.
Petrus Nannius.
Philippus Malerius.
Rembertus Dodoneus.
Robertus Constantinus.
Robertus Stephanus.
Salicæ legis Francorum Scriptor.
Sebastianus Munsterus.
Simon Pelegromius.
Simon Verepæus.
Stephanus Pigius.
Theodorus Clutius.
Thomas Cantipratanus.
Thomas Thomasius.
Vitus Amerpachius.
Willeramus Abbas.
Wolfgangus Hungerus.

HORATIVS IN ARTE POETICA.

Multa renascentur, quæ jam cecidêre, cadentq;,
Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
Quem penes arbitrium est, & vis, & norma loquendi.

ETYMOLOGICVM
TEUTONICÆ LINGUÆ,
SIVE
DICTIONARIVM
TEUTONICO-LATINUM.

A

In compositione privativa est particula: ut, **Amachtich**/Impotēs: **alwijs**/Amens, ἄνους, *& Græcis quidem frequēs, Latinis verò in hac significatione rara.*

A/ Articulus olim usitatus ante substantivas voces, cujus loco inolevit **een**: *ang. a Adr. Iun.*

A B

Abast/alabast. Alabastrites, onyx, genus marmoris candidi. *gal. albastre: ital. & hisp. alabastro: angl. alabaster.*

abasten busse. Alabaster, alabastrum, vas ex alabastrite.

abberdaen. Asellus salitus, *gal: aberdean: ang. haiberdyne.*

abd/abt. Abbas, archimandrita, cœnobiarcha, antistes, Abba *Hebraicè vel potius Syrace*, pater *dicitur. germ. abt: gal. abbè: ital. abate: hisp. abad: angl. abat.*

abdije. Abbatia.

abdisse. Abbatissa, antistita, sacerdos prima, sacerdos maxima.

a b c/abece. Abecedarium, alphabetum, elementa, elementa prima.

abe-berdeken. Tabella abecedaria, tabella alphabetaria.

abe-meester. Magister pedaneus: qui prima elementa docet: magister literarius, literator.

abeel/abeel-boom/alb-boom. Populus alba.

abel. Habilis, aptus, concinnus, idoneus & ingeniosus, artificiosus, solers. *gal. abil. hait: ital. habile: hisp. habil.*

abelaert. Homo habilis.

abelheydt. Habilitas, concinnitas, condecentia, convenientia aptitudo: & Artificium ars, scientia, solertia.

abelich. Habiliter, aptè, concinnè, idoneè, condecenter & Artificiosè, ingeniosè, solerter.

abolghe. j. ou-bolghe.

A C

acht. Octo. *germ. achi: ital otto: hisp. ocho: angl. eyght.*

acht-hondert. Octingenti.

acht-mael. Octies.

acht-tien. Octodecim, duodeviginti.

acht-tiende. Decimus octavus.

achtentigh. *per prosthesin.* **tachtentigh.** Octoginta,

achtste. Octavus.

achte/achtinghe: Æstimatio, existimatio.

achte/toesicht. Respectus, circumspectio, observatio, consideratio, ratio.

achte hebben/nemen oft slaen op eenich dinc. Videre, curare, procurare, curę habere rem aliquam: curam rei alicui impendere vel intendere, rationem habere alicujus rei: observare, advertere, conspicere rem aliquam, attentum esse, animum attendere: cavere, cautionem adhibere.

achte/echte. *ger. sax. sic.* Sententia imperialis, deliberatum judiciū, annotatio rei absentis requirendi ut copiam sui præstet intra annum ad se purgandum. **In d'achte doen.** Annotare, notare ex quirendum reum, proscribere, & hostem judicare Romani Imperij.

achte-loos. j. **onachtſaem.** Negligens.
acht-ſaem. Obſervans, ſollicitus, curam rerum gerens. & Æſtimabilis, æſtimandus ſpectabilis, obſervandus.
acht-ſaemheyd. Obſervantia, cura, ſollicitudo. & Æſtimatio.
achte. j. **ſchatten.** Æſtimare, facere, cenſere, penſi habere.
achten. Curare, curam habere.
achten/meynen. Putare, arbitrari ſentire, exiſtimare, opinari, ducere, reputare judicare.
achten / in weerden houden. In pretio habere, magni facere, magni ducere.
achten/echten. Citare reum ad ſe purgandum ſub pœna exilij niſi intra conſtitutum tempus ſe ſiſtat in judicio.
achtinghe. j. **achte.**
acht-baer. Æſtimabilis, ſpectabilis.
acht-baerheyd. Auctoritas, dignitas.
achter. Retrò, poſt, ponè, à tergo. **ten achteren zijn.** Reliquari.
achter-ſtraten. Per vias ſive vices.
achter-bande. j. **achter-tocht.**
achter-blijven. Remanere, relinqui. & non venire, abeſſe, non comparere.
achter-boghe/j. ſlaeghel. Suffrago: flexura in poſterioribus quadrupedum cruribus.
achter-darm. j. **aerſ-darm.**
achter-deel. Incommodum, damnum, fraus, detrimentum, diſpendium, nocumentum, jactura, captio. & Obtrectatio, detractio.
achter-deel van pemanden ſeggheu. Detrahere alicui.
achter-deel pemanden doen. Damno vel detrimento eſſe alicui nocere.
achter-deelich. Incommodus, damnoſus.
achter-dencken. Futura meditari, habere rationem futuri. Suſpicari, diffidere.
achter-denckigh. Anxius, ſollicitus: & Suſpicioſus, difficilis.
achter-denckinghe. Suſpicio, ſcrupulus ſollicitudo, futuri meditatio.
achter-deure. Poſticum, poſtica, pſeudothyrum.
achter-docht. *holl.* j. **achter-denckinghe.**
achter-een. j. **achter-volgens.**
achter-ende van ſchip. Puppis.
achter-eer-giſteren. Nudiuſquartus.
achter-gancks. *and* Conſequenter.
achter-ghereyde. Poſtilena.
achter-gerupgh. Poſtilena.
achter-haelen. Aſſequi, conſequi, adipiſci. & Deprehendere.
achter-haem. Poſtilena.
achter-hoede. *vet ſland.* Subſidium, tertia acies, poſtrema acies. *gal arriere garde.*
achter-hals. j. **neck.** Cervix.
achter-hooft. Occiput, occipitium.
achter-houden. Detinere, remorari.
achter-huys. Vltimæ ædes, ædes poſteriores.
achter-jaer. Anni poſtrema pars.
achter-jaerigh/achter-jaerſch. Scrotinus.
achter-kaſteel van t'ſchip. Puppis.
achter-klap. Obtrectatio, detractio, diffamatio, morſus clancularius.
achter-klappen. Obtrectare detrahere, diffamare, mordere clanculum, dictis abſentum rodere famam.
achter-klapper. Obtrectator, detractor.
achter-kop. Occiput.
achter-kroppier. Poſtilena.
achter-laeten. Omittere, prętermittere, relinquere.
achter-leen Prædium clientelare, vel patrono ſubjectum.
achter-maepe. j. **na-wepde.**
achter-maendagh. *vet.* j. **dingſt-dach.**
achter-malcanderen. j. **achter-volgens.** Conſequenter, continuè.
achter-nae. Tandem, poſtremò, demum.
achter-naevolgen. Ponè ſubire, ſubſequi.
achter-noen. Poſt prandium, à meridie: tempus promeridianum.
achter-noen eten. Sumere merendam. **Het achter-noen eten.** Antecœnium. merenda.
achter-over-morgen. Quarto die ab hoc.
achter-pand. Lacinia poſterior veſtimẽti.
achter-pãd vande koetſe. Extrema ſpon-
achter-poorte. Poſticum. (da.
achter-raed. Poſterius conſilium.
achter-reppel. Poſtilena.
achter-riem. Poſtilena.
achter-rugghe, *metaphor.* Subſidium, refu-

gium.

glum.
achter ſyrake. j. achter-klap.
achter-ſtel. j. hinder. Remora.
achter-ſtel Reliqua, reliquatio, reliquum non ſolutum.
achter-ſtellen. Poſtponere, & Remorari, impedire.
achter-ſteve. Puppis.
achter-ſtijl. Poſtis.
achter-tale. *boll.* j. achter-clap.
achter-tanden. j. hoeck-tanden.
achter-tocht. Acies poſtrema, acies tertia, Vragi, tergiductores, *Inſt. Lpſ.*
achter-volch. Continuatio, continua ſeries, conſequentia, ſucceſſio.
achter-volghen. Conſequi, continuare, ſuccedere.
achter-volgens. Conſequenter, continuè. deinceps. ex ordine, ſine intermiſſione.
achter-waren. Conſervare, reſervare, cuſtodire. achter-waren de craembzouwe. Curare puerperam.
achter-waerder. Conſervator, curator, cuſtos
achter-waerſter. Curatrix puerperæ.
achter waerts. Retrorſum. retrorſus.
achter-waerts gaē. Retrogredi, gradum referre, ceſſim ire, receſſim ire, in tergum retrocedere.
achter-waerts houden. Supprimere, premere, detinere, retinere.
achter-waerts leeren. Dediſcere.
achter-waerts waſſen. Decreſcere.
achter waerts wijcken. Repedare, pedem referre.
achter-wijn. Vinacea, orum.
achter-wt-ſlaen. Calcitrare recalcitrare.
achter-wt-ſlaende. Calcitro, calcitroſus.
achter-wt-varen. Cedere foro. j. banckerroete ſpelen.
achterhepd. j. achter-ſtel. Reliquatio.
achterſte. Poſterior poſtremus.
ack/eck. Res fœda, & nauſeam movens.
ackel/ eckel. *gem ſax. ſicamb.* j. walghe. Nauſea, faſtidium.
ackelen. *vetus* j. ſchromen. Horrere.
ackelick. *vetus.* Horribilis.
acker. Ager, arvum. ackerken. Agellus.
ackeren. Arare, exarare.

acker-baer. Arabilis
acker-bedde. j. bedde. Porca.
acker-bouw. j. land-winninghe.
acker-man. j. land-man.
acker-miſt. Fimus.
acker-ſchade. Calamitas.
acker-ſieck. *vetus ſland* j. veld-ſieck.
acker-trappe. j. trap-gans.
acker-voze. Lira, ſulcus.
acker-werck. agricultura.
ackſe/axe. j. aechſe. Aſcia,

A D

Adebaer. j. arebaer. Ciconia.
adder. Vipera, excetra. *ger. nater: angl. adder*
abede. *vet* j. yckel. Salſugo muria.
adel. j. edel. Nobilis: & Nobilitas.
adel-hoziſt. Miles generoſus, egregius, primarius.
adel-hzoeder. *vet.* Adelphus.
adeler. *ger. ſax* j. arent. Aquila, aquila nobilis.
adem/aeſſem. Anhelitus, ſpiritus, halitus, flatus. anima. ἄτμος. j. vapor, exhalatio: ἄτμα. ſpiratio.
adem/ader. j. pols-ader.
adem-hozſtich. Aſthmaticus, anhelator.
adem-gat. Spiramen, ſpiraculum.
adem-kele. Trachea.
adem loos. Halitus ſive ſpiritus expers.
adem-tocht. Reſpiratio, ſpiraculum.
adem-tonghesken. Epiglottis.
ademen/aeſſemen. Spirare, halare,
ader. j. adder. Vipera, excetra.
adere. Vena, arteria. aderken. Fibra.
ader-laeten. j. laeten.
adere. j. are. Spica.
adick/hadick. Ebulus, pumilla, ſambucus, chamæacte. *ger. atich.*

A E

aecke/naecke. *ger. ſicamb.* Cymba.
aecker. j aker. Ahenum.
aecker. *boll.* j. eeckel. Glans. *angl. acorne.*
aecker-boom. *boll.* j. eeckel-boom. Quercus. *ang. okarre*
aeckerigh. *vet* Querceus, quernus.
aeckſe timmer bijle. aſcia dolabra ἀξίνη. *ger. axe. gal. hache. hiſp. hacha. angl. axe.*
aeck-ſteen. j. haeck ſteen. Succinum.
aeckſter. *boll.* j. exter. Pica.

aefſch. Averſus, inverſus, præpoſterus, contrarius.

aefſche handt. Manus inverſa.

aefſchelick. Prepoſterè, abſurdè.

aeghe. *friſ* **j. ooghe.** Inſula.

aepſſel. *ſland.* **j. inſter/inſel.**

ael/eel. *angl.* Cerviſia Muſtea.

ael. *germ ſax.* **aelſene/elſene.** Subula. *angl. ale. aule. gall. aleſne.*

ael. Anguilla minuta. *ger. aal. ang. eale.*

ael-geer/ el-gheer/ael-ſchere/ ael-ſperre. Fuſcina tridens, inſtrumentum dentibus mucronatum, quo anguillę collectæ figuntur & capiuntur.

ael-karre. j. ael-korf. Naſſa.

ael-mule. *ſicamb.* **j. ael-quabbe.**

ael-pupt. Muſtela piſcis.

ael-quabbe. j. lompe. Borbocha.

ael. Extremus, vltimus.

ael-eynde. Extremus finis, extremitas.

ael-beſie/beſiken aber zee. Acinus ribis, acinus ultramarinus.

ael-beſie-ſtrupck. Ribes, ribes Arabum.

ael-machtich. j. amachtich. Impotens.

ael-weerdigh. Indignus: & Indignans, indignabundus, ſtomachoſus.

ael-weerdigh. Impotens animi, impos rationis, incontinens animi, qui appetitus ſuos vincere non poteſt: protervus, petulans, laſcivus, laſciviens, ineptiens.

ael-witte/ael-were. Mulier inſipiens, inſcia, ignava, inepta.

ael-wittigh/ael-wetigh. Inſanus, inſipiēs.

ael-dingh/ ael-dingher/ yaelingh/ yael-dingh. *ſland* Hæres.

aelke. *ſax. ſic.* Graculus, monedula.

aemis. *ſicamb.* Formica.

aelmoeſſe/aelmiſſe. Eleëmoſina, ſtips collatitia, pia benignitas: agape, es, agapa, æ. *ger. almuſe: gal. aulmoſne: ang. almeſſe.*

aelmoeſſe/aelmiſſe *ſax. ſicam. vet.* **j. brood-taillooz.** Orbis diſcus, orbis cruſti. *Virgil.* quadra patula. *Virgil.* orbis menſarius, menſa. *Virgil. Eſt autem proprie* orbis cerealis, *ſive* menſa panitia, quę prandio & cœna abſolutis, pauperibus ſtipis loco dari ſolet à ditioribus.

aelmoeſſenier Collector & diſtributor ſtipis, ſacræ vel piæ ſtipis erogator: *vulgò* eleëmoſynarius.

aelſene. j. elſene. Subula.

aembeeld/aembooʒd. *&c.* **j. aem-beld/aembooʒd.** *&c.*

aen Ad. & Apud.

aen-ademen/ aen-aeſſemen. Adſpirare, adhalare.

aen-baren. j. aen-booʒden. Appellere.

aen-baſſen. Allatrare.

aen-beld. *vet.* Effigies.

aen-beld. Incus, acmon.

aen-beldt-ſtock. Acmotheton: lignum in quo firmatur incus.

aen-beſteden. j. beſteden. Locare opus faciendum.

aen-bergh. Clivus.

aen-bidden. Adorare.

aen-bieden. Offerre.

aen-bijt. j. in-bijt. Ientaculum.

aen-bijten. Admordere.

aen-bijten. j. in-bijten. Ientare.

aen-bilckt. *ſland.* Incus.

aen-binden. Alligare.

aen-blaſen. Affiare, adſpirare.

aen-blick. *vet.* Aſpectus, intuitus.

aen-blicken. *vet.* Aſpicere.

aen-bold. *ſax. f. ſi.* **j. aenbeeld.** Incus.

aen-booʒd/ aem-booʒd. *zeland.* **j. calengieringhe/naberſchap.**

aen booʒd trechen/om aen-booʒden. *zeland* **j. calengieren/bermaerderen.** Retrahere emptionem jure proximitatis.

aen-booʒden. *holl.* Appellere.

aen-booʒdinghe. Appulſus, appulſio.

aen-bʒanden. Adurere.

aen-bʒenghen. Adferre, deferre, referre: & deferre, indicare, nunciare, accuſare.

aen-bʒengher. Delator, index: & Accuſator, quadruplator.

aen-dachjt. Meditatio, memoria, recordatio, attentio, diligentia, ſtudium: & Religio, cura.

aen-dachjtigh. Attentus, intentus, memor: & religioſus.

aen-dachjtelijck. Attentè, intentè: & Religiosè, accuratè.

aen-deel. Rata portio: & Sors, ſortitio in diviſione bonorum.

aen-dienen. Adminiſtrare.

aen-doen. Addere, admovere.
aen-doen/cleeden. Induere, vestire.
aen-doen. Afficere. **Yemanden eere aen-doen.** Afficere aliquem honore, honorem alicui deferre. **Pijne aen-doen.** Afficere dolore.
aen-draghen. Adferre, apportare.
aen-draghen/aen-bieden. Offere.
aen-draegben. Arrogare, assumere, attribuere, vendicare. **Ick draghe mp dat aen.** Id mihi assumo, adscribo, vendico, ad me attinere volo.
aen-drijvē. Impellere, appellere, adigere, incitare.
aen-drucken Apprimere.
aen-een. Simul unà, conjunctim.
aen-een hanghen. Cohærere.
aen-een pappen oft lijmē. Conglutinare.
aen-eynden. Confinem esse, conterminum esse.
aen-eyndinghe. Confinium.
aen-gaen. Adire, aggredi, attingere: inire, incipere.
aen-gaen/voort-gaen. Progredi.
aen-gaen. Subire, suscipere negotium, munus, onus. **Aen-gaen een verbondt.** Inire fœdus.
aen-gaen. Attinere, pertinere. **Het gaet u aen.** Ad te attinet, tuâ interest, tuâ refert, tuum est, tua res agitur.
aen-gaende den Vader. Quoad Patrem.
aen-gaende dat ghy schrijft/ &c. Quod scribis, &c.
aen-gang. Accessus, aditus, **tē aen-gāc cōmē.** Supervenire, ex insperato advenire.
aen-ghebrande spijse. Cibus adustus.
aen-ghebooren. Genuinus, nativus, innatus, ingenitus, insitus, inditus à natura.
aen-ghelandigh. Confinis.
aen-ghelandighepdt. Confinium.
aen-ghenaem. Acceptus, gratus, placens.
aen-ghenaemheydt. j. danck. Gratia.
aen-ghenaemlick. Gratè, grato animo.
aen-ghenomen. Receptus, assumtus.
aen-ghenomen kindt. Filius adoptivus.
aen-ghenomen werck. Opus conductum, opus redemptum.
aen-ghesicht/aensicht. Aspectus, conspectus, us: & Facies, os.
aen-gesien. Aspectus, conspectus, a um.
aen-gesien dat. Cum, quum, quia, quandoquidem.
aen-gesien den tijt. Vt diei tempus est.
aen-gheslooten goedt. j. ver-slooten.
aen-gheven. Porrigere, exhibere, tradere, deferre, indicare, edere: & proponere.
aen-ghevinghe. Exhibitio traditio.
aen-ghevinghe der menschen. Traditiones hominum.
aen-ghever. Index: & Auctor.
aen-grijp. Comprehensio: & Aggressio, congressus, insultus.
aen-grijpen. Apprehendere, comprehendere, arripere.
aen-grijpen. Adoriri, aggredi, invadere, impressionem facere.
aen-halen. Adferre, adducere.
aen-halen/aen-locken. Allicere.
aen-halen het seyl. Stringere vela.
aen-hanck. Appendix, adhæsio: & Societas, socij asseclę.
aen-hanghen. Adhęrere, appendere: & appendere, suspendere.
aen-hanghen. Sectari, consectari.
aen-hanghende. Appendens.
aen-hanghende sieckte. Contagium: & morbus sonticus.
aen-hanger. Adhęrens, & Socius: & Sectator, consectator, assectator.
aen-hangigh. Adhęrens: & Deditus, addictus.
aen-hanghsel. Appendix, appendicula.
aen-hechten/aen-heften. Figere, affigere, alligare.
aen-heffen. Allevare: & Exigere, & Incipere, orditi, exordiri.
aen-hissen. Instigare.
aen-hooren Auscultare, exaudire.
aen-hoorn. j. ahoorn. Platanus.
aen-houden. Adhærere, attinere.
aen-houden de hand. Manum admovere, adhibere, injicere.
aen-houden volherdichlijck. Perseverare, insistere, instare.
aen-houden met pemanden. Stare cum vel ab aliquo. **j. houden.**
aen-houdē. Detinere aliquem officijs, beneficijs, blanditijs.

aen-houden de dieue/moordenaren/ &c. recipere, occultare fures, latrones, &c.

aen-houder van dieuen ende moordenaren. Receptor, receptator: qui fures, latrones, eorumque surrepta recipit & occultat.

aen-jaghen. Adigere. **Vreese pemanden aen-jaghen.** Incutere metum alicui.

aen-karre. Semiapertus

aen-karre staen. *j.* **aen-staen.**

aen-keeren. Advertere, conferre, applicare.

aen-claghe. Accusatio, dica.

aenclaghen. Accusare, incusare. arcessere crimine.

aen-klaghte/aen-klaeghe. Accusatio, incusatio.

aen-klagher. Accusator.

aen-klauwe. *stan. holl. sic.* **j. enckel.** Talus.

aen-klebe. *j.* **aen-klijben.** Agglutinare. affigere, defigere, & Agglutinari, affigi, adhærere, & agere contagia, afflatu vel contactu nocere.

aen-klevende sieckte. *j.* **halende.**

aen-komen. Advenire, adventare, appropinquare, accedere, appellere; & crescere, augescere, adolescere.

aen-komen te schepe. Apellere navem, appellere nave.

aen-komelinc. Adventitius; novitius, proselytus, & Adolescens.

aen-komste. Adventus.

aen-komste der koortsen. Paroxysmus, accessus, accessio, exacerbatio febris.

aen-kouten. Alloqui, colloqui,

aen-lacchen. Arridere.

aen-laghe. *vetus.* Impensæ sumptus.

aen-laet. *vetus.* *j.* **oor-saecke.**

aen-landen. Confinem esse, conterminum esse.

aen-landen Terram attingere, appellere, ad portum venire, ad littus appellere.

aen-landen. Porrigere.

aen-lappen. Affigere, assuere, addere.

aen-legghe. *vetus.* Actio, accusatio.

aen-leggen. Apponere, **vper aen-leggen.** Struere ignem.

aen-leggheu. Navim advertere, ripæque propinquare.

aen-leggheu/ besteden. Sumere *vel* insumere in re aliqua, impendere, conferre, locare, collocare pecunias emendis libris, &c.

aen-leggheu. Applicare.

aen-leggen sijn kracht ende macht. Adhibere vires, applicare vires.

aen-leggheu sijn saecken. Instituere res suas, aggredi.

aen-leggheu in rechte. Agere, agere litē, intendere actionem, jus suum persequi judicio, dicam scribere.

aen-leggher. Auctor, primus motor.

aen-legger in recht. Actor, accusator.

aen-lepden. Adducere, deducere: & attrahere, allicere, inducere.

aen-lenen. Inniti, incumbere inclinare.

aen-liggen. Adjacere: & Confinem esse.

aen-liggheu. Pertinere. **Wat ligt u daer aen?** Quid tua id refert? quid tua interest? quid ad te attinet?

aen-lijck. Affimilis.

aen-lijcken. Similem esse.

aen-lijmen. Agglutinare.

aen-locken. Allicere, allectare, illicere, illectare, pellicere.

aen-lockich. Illecebrosus, illex.

aen-lockinghe. Illecebra

aē-loop. Accursus, incursus, incursio, procursus assultus.

aen-loopen. Accurrere, incurrere.

aen-mael. Macula, nævus. *ger. ammaal.*

aen-mennē. Adigere, impellere, incitare, & incitare ad opus, vrgere opus.

aen-menner. Monitor, qui opus vrget, & cessatores increpat.

aen-merckē. Considerare, notare, attendere observare, animadvertere, perpēdere

aen-mercker. Considerator, observator.

aen-merckinghe. Consideratio, animadversio, observatio.

aen-moedinghe. Affectus, affectio, animi motus, animi passio, perturbatio.

aen-naepen. Assuere.

aen-nemen. Accipere, acceptare, excipere, recipere, suscipere, adsciscere, sumere, assumere, comprehendere.

aen-nemen voor sijn kind. Adoptare.

aen-nemen/leeren. Discere, addiscere, comprehendere intellectu.

aen-nemē/toe-nemen. Accreſcere, augeri.

aen-nemen/huieren. Conducere, pretio utendum accipere, mercede alicujus operam emere.

aen-nemen eenich werck. Redimere conducere opus, ſuſcipere opus certo pretio faciendum, accipere pretium pro re aliqua facienda: recipere in ſe opus ſtata pecuniæ ſumma, locare alicui operam ſuam.

aen-nemen / knechten of crijchſ-volck. Scribere, conſcribere exercitum, contrahere copias, colligere milites, cogere exercitum, milites conquirere, centuriare, cogere copias facere agmen.

aen-nemen de repſe. Suſcipere iter, profectionem aggredi, incipere, inſtituere.

aen-nemende. Docilis

aen-nemelinck Diſcipulus, & Adoptivus.

aen-paert. i. aen-deel.

aen-palen. Confinem, conterminum eſſe.

aen-plackē. Agglutinare, affigere glutine.

aen-pozren. Inſtigare, exhortari, cogere.

aen-pzeken. Perſuadere: & commendare.

aen-pzijſen. Commendare.

aen-randē. Aggredi, invadere, impetere.

aen-rechte/aen-recht-tafel. Abacus, repoſitorium.

aen-rechten. Apparare, inſtruere, aptare, promere, depromere.

aen-rechten ſijn leven. Inſtituere vitam.

aen-rechten pet nieuws. Inducere vel introducere aliquid novi.

aen-rechten pet quaedts. Moliri aliquid mali, machinari, conari, ſtruere.

af-rechter. Inſtructor, machinator, auctor.

aen-recht-tafel/recht-bancke. Abacus,

aen-reden. Alloqui, affari.

aen-reeſen. *vet. ſland.* Apprehendere, invadere cum impetu.

aen-repcken. Attingere: & Porrigere, ſuppeditare.

aen-rijſen. i. rijſen.

aen-roepen. Invocare, in vota vocare, appellare, implorare & obteſtari.

aen-roeren. Tangere, leviter attingere, attrectare, contrectare, lambere.

aen-rucken. Impreſſionem facere.

aen-ruckinge. Impetus.

aen-rupſchen. Atterere.

aen-ſchieten. Adjicere.

aen-ſchieten den rock. Feſtinanter inducere veſtem

aen-ſchijn. Aſpectus, conſpectus; & Facies, vultus, os.

aen-ſchijnen. Affulgere, alluceré.

aen-ſchouw. Aſpectus, aſpectio, conſpectus, reſpectus, obſervatio.

aen-ſchouw nemen. Obſervare reſpicere.

aen-ſchouwen. Aſpicere, conſpicere, contemplari, intui, intueri

aen-ſchouwinghe. Aſpectus, aſpectio, conſpectus, contuitus, intuitus.

aen-ſchrijven. Atterere.

aen-ſchrijven. Adſcribere

aen-ſeggen. Imputare: & Denuntiare, indicare, nunciare,

aen-ſetten. Apponere adducere.

aen-ſetten/inbarē. Impreſſionem facere.

aenſetten t'ſepl. Obliquare ſinū velorum.

aen-ſetten te lande. Exponere in terram.

aen-ſettinghe Appoſitio, & alluvio.

aen-ſicht/ aen-ghеſicht. Aſpectus & Facies, os, frons, pars anterior capitis humani. **aen ſichtich.** Spectabilis.

aen-ſien. Aſpicere, conſpicere, intueri. **het aen-ſien.** Aſpectus, conſpectus, reſpectus: Cauſa, ratio: & Dignitas, poteſtas, authoritas

aen-ſlaen. Affligere ictu.

aen-ſlaen de boeyen. Compedes injicere.

aen-ſlaen de hand. Admovere manum & apprehendere, injicere manum.

aen-ſlaen pemands goedt. Invadere, occupare alicujus bona, manus injicere alicujus facultatibus.

aen-ſlaen. Incipere, aggredi, inceptare: & inire conſilium: machinari.

aen-ſlach. Cœptum inceptum, res inchoata, ſuſceptio operis, inſtitutio, conſilium ratio, conatus, machinatio.

aen-ſoecken. Requirere, poſtulare, ſollicitare, ambire, petere.

aen-ſpannen met pemanden. Addere ſe ſocium alicui, partes alicujus fovere.

aen-ſpoelen. Alluere.

aen-ſpoelinghe. Alluvio.

aen-ſpraecke. Alloquutio, alloquium.

aen-ſpraecke voor recht. Poſtulatio, juridica actio, dica, accuſatio.

aen-ſprake/ aen-ſpreker in recht. j. aen-legghер. Actor.

aen-ſpreecken. Alloqui, affari, appellare, compellare, convenire aliquem.

aen ſpreke in recht. Arceſſere, arceſſere judicio, accuſare, agere, actionem intẽdere.

aen-ſpreken vanden lijve. Arceſſere capitis, judicio capitis arceſſere.

aen-ſpreken van onghelijck. Agere injuriarum, poſtulare aliquem pro acceptis injuriis.

aen-ſprengen. Aſpergere.

aen-ſpringhen. Aſſilire.

aen-ſpronck. Aſſultus, & impreſſio.

aen-ſtaen. Adſtare. **aen-ſtaen. j. naecken.** Inſtare, imminere. **aen-ſtaenden tijdt.** Inſtans, imminens tempus.

aenſtaen/ aen-kaere-ſtaen. Connivere, non plenè clauſum eſſe. **De deure ſtaet aen.** Connivet oſtium: ſtat ſemiapertum.

aen-ſtaen/ behaghen. Placere, ſedere, ſedere animo.

aen-ſtaen. j. goed doen. Luere, perſolvere, preſtare.

aen-ſtandt. *germ ſax. ſic.* Procraſtinatio, perendinatio, & Induciæ.

aen-ſteecken. Affigere, **aen-ſteecken het vleeſch/ aen den ſpit ſteken.** Figere carnem veru.

aen-ſteken/ ontſteken met vyer. Incendere, accendere, ſuccendere, inflammare.

aen-ſteken een huys. Inferre faces tectis, facere incendium.

aen-ſtellen. Inſtituere, & applicare, & Incipere.

aen-ſterven. Obvenire morte alicujus.

aen-ſtoot. Impulſus, illuſus, offenſio, offenſatio, occurſus, aggreſſura, aggreſſio, aggreſſus.

aen-ſtooten. Impellere, illidere, offendere, offenſare, incurrere.

aen-ſtooten/ by-liggghen. Attingere, adjacere, confinem eſſe, contiguum eſſe.

aen-ſtootende. Contiguus. **aen-ſtootende landen.** Contiguæ terræ.

aen ſtouwen. Adigere, ſtimulare.

aen-ſtranden. Appellere littori.

aen-ſtrandinghe. Maris electamentum: quidquid mare in littus expellit.

aen-ſtrijcken. Allinere.

aen-tale. j. aen-ſprake.

aen talen. j. aen-ſpreecken/

aen-taſt. Tactus, tactio: & apprehenſio,

aen-taſten. Tangere, attingere, attrectare, contrectare.

aen-taſten met ghewelt. Invadere, apprehendere, impreſſionem facere, cum impetu aggredi.

aen-teeckenen. Annotare.

aen-tijen. Prodere, indicare: & imputare, incuſare, inſimulare

aen-tijghen. Demonſtrare, indicare: & Accuſare, prodere: & Imputare, incuſare.

aen-tijgher. Index, demonſtrator: & Imputator, delator.

aen-trecken. Attrahere: & Attrectare,

aen-trecken/ aen-doen. Induere:

aen-trecken. Aſſumere. **Sich eenighe ſaecke aen trecken.** Aſſumere ſibi rem aliquam, attribuere, arrogare ſibi.

aen-treckende ooghen. Oculi illices.

aen-trecker/ ſchoeper. Calcipes. *vulgò* attractorium.

aen-treden. Incedere, ingredi, progredi.

aen-vaen. j. aen-vanghen.

aen-val. Aggreſſus, impreſſio, impetus.

aen-vallen. Aggredi, adoriri: & Impetere, invadere: & Impreſſionem facere, irruere.

aen-vanck. *ger. ſax. hol'. ſic.* **j. beghinſel.**

aen-vanghen. j. beghinnen. Incipere.

aen-vatten. Arripere.

aen-vechten. Oppugnare, impugnare, tentare.

aen-vechtinghe. Oppugnatio, tentatio.

aen-veerden. Accipere, acceptare, capeſſere.

aen-veerden/ aen-taſten. Arripere, apprehendere, aggredi.

aen-voeren. Adducere, adferre, advehere: & Introducere.

aen-voeren om te vechten. Educere in aciem.

aen voerder. Adductor, ductor, ſtrategus, (dux.

aen-waepen Afflare, adspirare.
aen-wald. *ger. sax. sicamb.* Legatus, orator: & Procurator litis, causidicus.
aen-was/ aen-wassinghe. Accretio, accrementum, incrementum.
aen-was/aen-woxp. Alluvio, alluvies: tacitum incrementum, quod paulatim à flumine accessionem præbet.
aen-wassen. Accrescere, increscere, supercrescere, adnasci, subnasci.
aen-wenden.j.aen-keeren.
aen-wysen. Demonstrare, adnotare, assignare, designare, indicare.
aen-wysen/toe-wysen met recht. Adjudicare, addicere.
aen-wysinge. Demonstratio, annotatio.
aen-wyser. Index.
aen-woxp. Appendix, adjectio, adjectus, us: & Alluvio.
aen-woxpen. Adjicere.
aen-wryven. Atterere.
aene/aen-heere. *ger. sax. sicamb.* Proavus, avi pater.
aen-bxouwe. *ger. sax sic.* Proavia.
aenckel/enckel. Projecta, podium.
aerd. Indoles, natura, ingenium, genius.
aerden. Indolem sive naturam sequi. **aerden nae den Vader.** Patrissare, ingenium sive indolem patris referre, sequi: respondere moribus patris.
aerdigh. Ingeniosus, solers, argutus, venustus, elegans.
aerdighheydt. Venustas, elegantia, genius, gratia, lepos.
aerdiglick. Ingeniosè, venustè, eleganter, affabrè, lepidè.
aerdsoen. Indoles, natura.
aerde/eerde. Terra, tellus, humus, solum.
aerde. *stand. gand.* Forum **Koozen aerde.** *stand.* j. **Cozen merckt.** Forum frumentarium.
aerd-acker. *holl.* j. **aerd nöt.** Bulbocastanum.
aerd-appel.j.berckens-bxood. Cyclaminus, rapum terræ.
aerd-beste. Fragũ, morum in herbis humi repentibus nascens.
aerd bevinghe. Terræ motus, terræ quassatio.
aerd bodem. Solum: & Orbis terrarum.
aerd-kupl. Hypogæum, locus subterraneus.
aerd-mups. Mus agrestis, nitedula, mus subterraneus.
aerd-noot. Bulbocastanum.
aerd-rijck. Tellus, terra.
aerd roock. Fumus terræ, fumaria.
aerd-slange. Chersydrus.
aerd-steen. Later non probè coctus.
aerd-spinne. Stellio, *vulg.* tarentula.
aerd-vochtich. Vliginosus.
aerd-veyle. Hedera.
aerd-veylen/toxschen. Corymbi.
aerd-woxm. Intestinum terræ, lumbricus, vermis terrestris.
aerde-werck. Vas fictile, figlinum, luteũ, testaceum, samium, aretinum.
aerden. Terreus.
aerden-cruyck. Amphora fictilis.
aerden-pot. Poculum fictile, figlinum, luteum.
aerdtsch. Terrenus, terreus.
aerdisse j.hegdisse. Lacerta.
aere.j.eere/nere. Area, pavimentum.
aeren/eren/eeren. Æs, æris. *gal. eraim.*
aeren-werck/eeren-werck. Æramentum, ærificium, opus æreum, vasa ærea, ænea, ahenea.
aere-pot/ere-pot. Æneum poculum, olla ænea, ærea.
aere van cozen. Spica.
aeren-angel. Arista.
aeren-blieme. Arista.
aerene/erene. Arvum, ager, arvus.
aeren/eeren/eren/errien. Arare, exarare, inarare, colere agrum, terram vertere aratro, proscindere arvum, exercere campos. ἀρῶν.
aerpel/erpel. *stand.* Anas, mas.
aers/eers. Anus, podex, ἀρχὸς.
aers-billen. Nates, clunes.
aers-blepne. Mariscа, ficus, tuberculum in ano.
aers-darm/schyst-darm. Intestinum rectum, longano.
aers-darm/epnde-lyf. Anus, sedes.
aers-gat. Podex, circulus ani, foramen posticum, sedes.

Ioannes Tritthemius Spanheimensis abb.
Iodocus Badius, Ascensius.
Iodocus Willichius.
Iornandes Episcopus Ravennas.
Ioſephus Scaliger.
Iuſtus Lipſius.
Lambertus Lambardus.
Lazarus Bayfius.
Levinus Lemnius.
Lilius Greg Gyraldus.
Ludovicus Cælius Rhodiginus.
Ludovicus Guicciardinus.
Ludovicus Vives.
Martinus Iſlebius.
Mathias Lobelius.
Mathias Schenckius.
Michael Angelus Blondus.
Michael Beuterus.
Nathan Chytræus.
Otfridus Monachus S. Galli.
Pancratius Caſtricomius.
Paulus Diaconus.
Paulus Merula.
Petrus Andreas Matthiolus.
Petrus Apherdianus.
Petrus Bellonius.
Petrus Divæus.
Petrus Hanſſius Edammenſis.
Petrus Nannius.
Philippus Malerius.
Rembertus Dodoneus.
Robertus Conſtantinus.
Robertus Stephanus.
Salicæ legis Francorum Scriptor.
Sebaſtianus Munſterus.
Simon Pelegromius.
Simon Verepæus.
Stephanus Pigius.
Theodorus Clutius.
Thomas Cantipratanus.
Thomas Thomaſius.
Vitus Amerpachius.
Willeramus Abbas.
Wolfgangus Hungerus.

HORATIVS IN ARTE POETICA.

Multa renaſcentur, quæ jam cecidêre, cadentq;
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & vis, & norma loquendi.

ETYMOLOGICVM TEUTONICÆ LINGUÆ, SIVE DICTIONARIVM TEUTONICO-LATINUM.

A

A *In compositione privativa est particula: vt,* Amachtich/Impotēs: alwijs/Amens, ἄνους, *&c. Græcis quidem frequēs, Latinis verò in hac significatione rara.*

A/ Articulus olim usitatus ante substantivas voces, cujus loco inolevit een: *ang. a Adv. Iun.*

A B

abast/alabast. Alabastrites, onyx, genus marmoris candidi. *gal. albastre: ital. & hisp. alabastro: angl. alabaster.*

abasten busse. Alabaster, alabastrum, vas ex alabastrite.

abberdaen. Asellus salitus, *gal: abordeau:* *ang. haiberdyne.*

abt/abt. Abbas, archimandrita, cœnobiarcha, antistes, Abba *Hebraicè vel potius Syriacè, patet dicitur, germ. abt: gal. abbè: ital. abate: hisp. abad: angl. abat.*

abdije. Abbatia.

abdisse. Abbatissa, antistita, sacerdos prima, sacerdos maxima.

a b c/abece. Abecedarium, alphabetum, elementa, elementa prima.

abc-berdeken. Tabella abecedaria, tabella alphabetaria.

abc-meester. Magister pedaneus: qui prima elementa docet: magister literarius, literator.

abeel/abeel-boom/alb-boom. Populus alba.

abel. Habilis, aptus, concinnus, idoneus & ingeniosus, artificiosus, solers. *gal. anil. hab: ital. habile: hisp. habil.*

abelaert. Homo habilis.

abelheydt. Habilitas, concinnitas, condecentia, convenientia aptitudo: & Artificium, ars, scientia, solertia.

abelick. Habiliter, aptè, concinnè, idoneè, condecenter: & Artificiosè, ingeniosè, solerter.

abolghe. j. ou-bolghe.

A C

acht. Octo. *germ. achr: ital otto: hisp. ocho: angl. eyght.*

acht-hondert. Octingenti.

acht-mael. Octies.

acht-tien. Octodecim, duodeviginti.

acht-tiende. Decimus octavus.

achtentigh. *per prosthesin.* tachtentigh. Octoginta,

achste. Octavus.

achte/achtinghe. Æstimatio, existimatio.

achte/toesicht. Respectus, circumspectio, observatio, consideratio, ratio.

achte hebben/nemen oft slaen op eenich dinc. Videre, curare, procurare, curę habere rem aliquam: curam rei alicui impendere vel intendere, rationem habere alicujus rei: observare, advertere, conspicere rem aliquam, attentum esse, animum attendere: cavere, cautionem adhibere.

achte/echte. *ger. sax. sic.* Sententia imperialis, deliberatum judiciū, annotatio rei absentis requirendi ut copiam sui prę-stet intra annum ad se purgandum. In d'achte doen. Annotare, notare ex quirendum reum, proscribere, & hostem judicare Romani Imperij.

achte-loos.j.onachtſaem. Negligens.
acht-ſaem. Obſervans, ſollicitus, curam rerum gerens. & Æſtimabilis, æſtimandus ſpectabilis, obſervandus.
acht-ſaemheyd. Obſervantia, cura, ſollicitudo. & Æſtimatio.
achte./ſchatten. Æſtimare, facere, cenſere, penſi habere.
achten. Curare, curam habere.
achten/meynen. Putare, arbitrari ſentire, exiſtimare, opinari, ducere reputare judicare.
achten / in weerden houden. In pretio habere, magni facere. magni ducere.
achten/echten. Citare reum ad ſe purgandum ſub pœna exilij niſi intra conſtitutum tempus ſe ſiſtat in judicio.
achtinghe.j.achte.
acht-baer. Æſtimabilis, ſpectabilis.
acht-baerheyd. Auctoritas, dignitas.
achter. Retrò, poſt, ponè, à tergo. ten achteren zijn. Reliquari.
achter-ſtraten. Per vias ſive vices.
achter-bande.j.achter-tocht.
achter-blijven. Remanere, relinqui. & non venire, abeſſe, non comparere.
achter-boghe/j.ſlaeghel. Suffrago: flexura in poſterioribus quadrupedum cruribus.
achter-darm.j.aerſ-darm.
achter-deel. Incommodum, damnum, fraus, detrimentum, diſpendium, nocumentum, jactura, captio. & Obtrectatio, detractio.
achter-deel van pemanden ſegghen. Detrahere alicui.
achter-deel pemanden doen. Damno vel detrimento eſſe alicui nocere.
achter-deelich. Incommodus, damnoſus.
achter-dencken. Futura meditari, habere rationem futuri. Suſpicari, diffidere.
achter-denckigh. Anxius, ſollicitus: & Suſpicioſus, difficilis.
achter-denckinghe. Suſpicio, ſcrupulus ſollicitudo, futuri meditatio.
achter-deure. Poſticum, poſtica, pſeudothyrum.
achter-docht. *holl.* j.achter-denckinghe.
achter-een.j.achter-volgens.
achter-eynde vant ſchip. Puppis.
achter-eer-giſteren. Nudiuſquartus.
achter-gancks. *and* Conſequenter.
achter-ghereyde. Poſtilena.
achter-gerupgh. Poſtilena.
achter-haelen. Aſſequi, conſequi, adipiſci. & Deprehendere.
achter-haem. Poſtilena.
achter-hoede. *vet. flam.* Subſidium, tertia acies, poſtrema acies. *gal. arriere garde.*
achter-hals.j.neck. Cervix.
achter-hooft. Occiput, occipitium.
achter-houden. Detinere remorari.
achter-hups. Vltimæ ædes, ædes poſteriores.
achter-jaer. Anni poſtrema pars.
achter-jaerigh/achter-jaerſch. Serotinus.
achter-kaſteel vant t'ſchip. Puppis.
achter-klap. Obtrectatio, detractio, diffamatio, morſus clancularius.
achter-klappen. Obtrectare detrahere, diffamare, mordere clanculum, dictis abſentum rodere famam.
achter-klapper. Obtrectator, detractor.
achter-kop. Occiput.
achter-kroppier. Poſtilena.
achter-laeten. Omittere, prętermittere, relinquere.
achter-leen. Prædium clientelare, vel patrono ſubjectum.
achter-maepe.j.na-wepde.
achter-maendagh. *vet.* j.dingſt-dach.
achter-malcanderen.j.achter-volgens. Conſequenter, continuè.
achter-nae. Tandem, poſtremò, demum.
achter-naevolgen. Ponè ſubire, ſubſequi.
achter-noen. Poſt prandium, à meridie: tempus promeridianum.
achter-noen eten. Sumere merendam.
Het achter-noen eten. Antecœnium. merenda.
achter-over-morgen. Quarto die ab hoc.
achter-pand. Lacinia poſterior veſtimẽti.
achter-pãd vande koetſe. Extrema ſpon-
achter-poorte. Poſticum. (da.
achter-raed. Poſterius conſilium.
achter-reppel. Poſtilena.
achter-riem. Poſtilena.
achter-rugghe, *metaphor.* Subſidium, refugium.

gium.
achter spyalse. j. achter-klap.
achter-stel. j. hinder. Remora.
achter-stel Reliqua, reliquatio, reliquum non solutum.
achter-stellen. Postponere, & Remorari, impedire.
achter-steve. Puppis.
achter-stijl. Postis.
achter-tale. *holl* j. achter-clap.
achter-tanden. j. hoeck-tanden.
achter-tocht. Acies postrema, acies tertia, Vragi, tergiductores, *Iustl. Lpf.*
achter-volch. Continuatio, continua series, consequentia, successio.
achter-volghen. Consequi, continuare, succedere.
achter-volgens. Consequenter, continuè. deinceps ex ordine, sine intermissione.
achter-waren. Conservare, reservare, custodire. achter-waren de craembrouwe. Curare puerperam.
achter-waerder. Conservator, curator, custos
achter-waerster. Curatrix puerperæ.
achter waerts. Retrorsum. retrorsus.
achter-waerts gaen. Retrogredi, gradum referre, cessim ire, recessim ire, in tergum retrocedere.
achter-waerts houden. Supprimere, premere, detinere, retinere.
achter-waerts leeren. Dedisceré.
achter-waerts wassen. Decrescere.
achter waerts wijcken. Repedare, pedem referre.
achter-wijn. Vinacea, orum.
achter-wt-slaen. Calcitrare recalcitrare.
achter wt-slaende. Calcitro, calcitrosus.
achter-wt-varen. Cedere foro. j. banckerroete spelen.
achterhepd. j. achter-stel. Reliquatio.
achterste. Posterior postremus.
ack/eck. Res fœda, & nauseam movens.
ackel/ eckel. *germ sax. sicamb.* j. walghe. Nausea, fastidium.
ackelen. *vetus* j. schromen. Horrere.
ackelick. *vetus*. Horribilis.
acker. Ager, arvum. ackerken. Agellus.
ackeren. Arare, exarare.

acker-baer. Arabilis
acker-bedde. j. bedde. Porca.
acker-bouw. j. land-winninghe.
acker-man. j. land-man.
acker-mist. Fimus.
acker-schade. Calamitas.
acker-sieck. *vetus stand* j. veld-sieck.
acker-trappe. j. trap-gans.
acker-voze. Lira, sulcus.
acker-werck. agricultura.
ackse/axe. j. aecksc. Ascia,

A D

Adebaer. j. opebaer. Ciconia.
adder. Vipera, excetra. *ger. natter. angl. adder*
abede. *vet* j. pekel. Salsugo muria.
adel. j. edel. Nobilis: & Nobilitas.
adel-hozst. Miles generosus, egregius, primarius.
adel-hroeder. *vet.* Adelphus.
adeler. *ger. sax* j. arent. Aquila, aquila nobilis.
adem/aessem. Anhelitus, spiritus, halitus, flatus anima. ἄημα. j. vapor, exhalatio: ἄησις. spiratio.
adem/ader. j. pols-ader.
adem-hozstich. Asthmaticus, anhelator.
adem-gat. Spiramen, spiraculum.
adem-kele. Trachea.
adem loos. Halitus sive spiritus expers.
adem-tocht. Respiratio, spiraculum.
adem-tonghesken. Epiglottis.
ademen/aessemen. Spirare, halare,
ader. j. adder. Vipera, excetra.
adere. Vena, arteria. aderken. Fibra.
ader-laeten. j. laeten.
adere. j. are. Spica.
adick/hadick. Ebulus, pumilla, sambucus, chamæacte. *ger. attich.*

A E

aecke/naecke. *ger. sicamb.* Cymba.
aecker. j aker. Ahenum.
aecker. *holl.* j. eeckel. Glans. *angl. acorne.*
aecker-boom. *holl.* j. eeckel-boom. Quercus. *ang. oketree*
aeckerigh. *vet* Querceus, quernus.
aecksc timmer-bijle. ascia dolabra ἀξίνη. *ger. axe. gal. hache. hisp. hacha. angl. axe.*
aeck-steen. j. baeck steen. Succinum.
aeckster. *holl.* j. exter. Pica.

aefſch. Averſus, inverſus, præpoſterus, contrarius.

aefſche handt. Manus inverſa.

aefſchelick. Prepoſterè, abſurdè.

aeghe. *friſ* **j. ooghe.** Inſula.

aepſſel. *ſland.* **j. unſter/unſel.**

ael/eel. *angl.* Cerviſia Muſtea.

ael. *germ ſax.* **aelſene/elſene.** Subula. *angl. ale. aule. gall. aleſne.*

ael. Anguilla minuta. *ger. aal. ang. eale.*

ael-geer/ el-gheer/ael-ſchere/ ael-ſperre. Fuſcina tridens, inſtrumentum dentibus mucronatum, quo anguillę collectæ figuntur & capiuntur.

ael-karre. j. ael-korf. Naſſa.

ael-mule. *ſicamb.* **j. ael-quabbe.**

ael-pupt. Muſtela piſcis.

ael-quabbe. j. lompe. Borbocha.

ael. Extremus, vltimus.

ael-eynde. Extremus finis, extremitas.

ael-beſie/beſien oberzee. Acinus ribis, acinus ultramarinus.

ael-beſie-ſtruyck. Ribes, ribes Arabum.

ael-machtich. j. amachtich. Impotens.

ael-weerdigh. Indignus: *&* Indignans, indignabundus, ſtomachoſus.

ael-weerdigh. Impotens animi, impos rationis, incontinens animi, qui appetitus ſuos vincere non poteſt: protervus, petulans, laſcivus, laſciviens, ineptiens.

ael-witte/ael-wete. Mulier inſipiens, inſcia, ignava, inepta.

ael-wittigh/ael-wetigh. Inſanus, inſipiẽs.

ael-dingh/ ael-dingher/ haelingh/ haeldingh. *ſland* Hæres.

aelke. *ſax. ſic.* Graculus, monedula.

aemis. *ſicamb.* Formica.

aelmoeſſe/aelmiſſe. Eleëmoſina, ſtips collatitia, pia benignitas: agape, es, agapa, æ. *ger. almuſe: gal. aulmoſne: ang. almeſſe*

aelmoeſſe/aelmiſſe *ſax. ſicam. vet.* **j. bzoodtailloor.** Orbis diſcus, orbis cruſti. *Virgil.* quadra patula. *Virgil.* orbis menſarius, menſa. *Virgil. Eſt autem proprie* orbis cerealis, *ſive* menſa panitia, quę prandio & cœna abſolutis, pauperibus ſtipis loco dari ſolet à ditioribus.

aelmoeſſenier Collector & diſtributor ſtipis, ſacræ vel piæ ſtipis erogator; *vulgò* eleëmoſynarius.

aelſene. j. elſene. Subula.

aembeeld/aembooꝛd. *&c.* **j. aen-beld/aenbooꝛd.** *&c.*

aen Ad. *&* Apud.

aen-ademen/ aen-aeſſemen. Adſpirare, adhalare.

aen-baren. j. aen-booꝛden. Appellere.

aen-baſſen. Allatrare.

aen-beld. *vet.* Effigies.

aen-beld. Incus, acmon.

aen-beldt-ſtock. Acmotheton: lignum in quo firmatur incus.

aen-beſteden. j. beſteden. Locare opus faciendum.

aen-bergh. Clivus.

aen-bidden. Adorare.

aen-bieden. Offerre.

aen-bijt. j. in-bijt. Ientaculum.

aen-bijten. Admordere.

aen-bijten. j. in-bijten. Ientare.

aen-bilckt. *ſland.* Incus.

aen-binden. Alligare.

aen-blaſen. Afflare, adſpirare.

aen-blick. *vet.* Aſpectus, intuitus.

aen-blicken. *vet.* Aſpicere.

aen-bold. *ſax. f. ſi.* **j. aenbeeld.** Incus.

aen-booꝛd/ aem-booꝛd. *zeland.* **j. calengieringhe/naderſchap.**

aen booꝛd trecken/om-aen-booꝛden. *zeland* **j. calengieren/bernaerderen.** Retrahere emptionem jure proximitatis.

aen-booꝛden. *holl.* Appellere.

aen-booꝛdinghe. Appulſus, appulſio.

aen-bzanden. Adurere.

aen-bzenghen. Adferre, deferre, referre: *&* deferre, indicare, nunciare, accuſare.

aen-bzengher. Delator, index: *&* Accuſator, quadruplator.

aen-dacht. Meditatio, memoria, recordatio, attentio, diligentia, ſtudium: *&* Religio, cura.

aen-dachtigh. Attentus, intentus, memor: *&* religioſus.

aen-dachtelick. Attentè, intentè: *&* Religiosè, accuratè.

aen-deel. Rata portio: *&* Sors, ſortitio in diviſione bonorum.

aen-dienen. Adminiſtrare.

aen-doen. Addere, admovere.
aen-doen/cleeden. Induere, vestire.
aen-doen. Afficere **Yemanden eere aen-doen.** Afficere aliquem honore, honorem alicui deferre. **Pijne aen-doen.** Afficere dolore.
aen-draghen. adferre, apportare.
aen-draghen/aen-bieden. Offere.
aen-draghen. Arrogare assumere, attribuere, vendicare. **Ick draghe mp dat aen.** Id mihi assumo, adscribo, vendico, ad me attinere volo.
aen-drijbē. Impellere, appellere, adigere, incitare.
aen-drucken Apprimere.
aen-een. Simul unà, conjunctim.
aen-een hanghen Cohærere.
aen-een pappen oft lijmē. Conglutinare.
aen eynden. Confinem esse, conterminum esse.
aen-eyndinghe. Confinium.
aen-gaen. Adire, aggredi, attingere: inire, incipere.
aen-gaen/voort-gaen. Progredi.
aen-gaen. Subire, suscipere negotium, munus, onus. **Aen-gaen een verbondt.** Inire fœdus.
aen-gaen. Attinere, pertinere. **Het gaet u aen.** Ad te attinet, tuâ interest, tuâ refert, tuum est, tua res agitur.
aen-gaende den Vader. Quoad Patrem.
aen-gaende dat ghy schrijft/ &c. Quod scribis, &c.
aen-ganc. Accessus, aditus, **tē aen-gāc comē.** Supervenire, ex insperato advenire.
aen-ghebrande spijse. Cibus adustus.
aen-gheboren. Genuinus, nativus, innatus, ingenitus, insitus, inditus à natura.
aen-ghelandigh. Confinis.
aen-ghelandighepdt. Confinium.
aen-ghenaem. Acceptus, gratus, placens.
aen-ghenaemheydt. j. danck. Gratia.
aen-ghenaemlick. Gratè, grato animo.
aen-ghenomen. Receptus, assumtus.
aen-ghenomen kindt. Filius adoptivus.
aen-ghenomen werck. Opus conductum, opus redemptum.
aen-gheschicht/aenschicht. Aspectus, conspectus, us: & Facies, es.
aen-gesien. Aspectus, conspectus, a um.
aen-gesien dat. Cum, quum, quia, quandoquidem.
aen-gesien den tijt. Vt diei tempus est.
aen-gheslooten goedt. j. ver-slooten.
aen-gheven. Porrigere, exhibere, tradere, deferre, indicare, edere: & proponere.
aen-ghevinghe. Exhibitio traditio.
aen-ghevinghe der menschen. Traditiones hominum.
aen-ghever. Index: & Auctor.
aen-grijp. Comprehensio: & Aggressio, congressus, insultus.
aen-grijpen. Apprehendere, comprehendere, arripere.
aen-grijpen. Adoriri, aggredi, invadere, impressionem facere.
aen-halen. Adferre, adducere.
aen-halen/aen-locken. Allicere.
aen-halen het seyl. Stringere vela.
aen-hanck. Appendix, adhæsio: & societas, socij affectę.
aen-hanghen. Adhærere, appendere: & appendere, suspendere.
aen-hanghen. Sectari, consectari.
aen-hanghende. Appendens.
aen-hanghende sieckte. Contagium: & morbus sonticus.
aen-hanger. Adhærens, & Socius: & Sectator, consectator, assectator.
aen-hangigh. Adhærens: & Deditus, addictus.
aen-hanghsel. Appendix, appendicula.
aen-hechten/aen-heften. Figere, affigere, alligare.
aen-heffen. Allevare: & Erigere, & Incipere, ordiri, exordiri.
aen-hissen. Instigare.
aen-hooren Auscultare, exaudire.
aen-horn. j. ahorn. Platanus.
aen-houden. Adhærere, attinere.
aen-houden de hand. Manum admovere, adhibere, injicere.
aen-houden volherdichlijck. Perseverare, insistere, instare.
aen-houden met pemanden. Stare cum vel ab aliquo. **j. houden.**
aen-houdē. Detinere aliquem officijs, beneficijs, blanditijs.

aen-houden de dieue/moordenaren/ &c. recipere, occultare fures, latrones, &c.

aen-houder van dieven ende moordenaren. Receptor, receptator: qui fures, latrones, eorumque surrepta recipit & occultat.

aen-jaghen. Adigere. **Vreese pemanden aen-jaghen.** Incutere metum alicui.

aen-karre. Semiapertus

aen-karre staen. j. aen-staen.

aen-keeré. Advertere, conferre, applicare.

aen-claghe. Accusatio, dica.

aenclaghen. Accusare, incusare, arcessere crimine.

aen-klaghte/aen-klaeghe. Accusatio, incusatio.

aen-klagher. Accusator.

aen-klauwe. *flan. holl. sic.* **j. enckel.** Talus.

aen-klevé. j. aen-klijven. Agglutinare, affigere, defigere, & Agglutinari, affigi, adhærere, & agere contagia, afflatu vel contactu nocere.

aen-klevende sieckte. j. halende.

aen-komen. Advenire, adventare, appropinquare, accedere, appellere; & crescere, augescere, adolescere.

aen-komen te scheye. Apellere navem, appellere nave.

aen-komelinc. Adventitius; novitius, proselytus, & Adolescens.

aen-komste. Adventus.

aen-komste der koortsen. Paroxysmus, accessus, accessio, exacerbatio febris.

aen-kouten. Alloqui, colloqui,

aen-lacchen. Arridere.

aen-laghe. *vetus.* Impensæ, sumptus.

aen-laet. *vetus.* **j. voor-saecke.**

aen-landen. Confinem esse, conterminum esse.

aen-landen Terram attingere, appellere, ad portum venire, ad littus appellere.

aen-landen. Porrigere.

aen-lappen. Affigere, assuere, addere.

aen-legghe. *vetus.* Actio, accusatio.

aen-leggen. Apponere, **vper aen-leggen.** Struere ignem.

aen-leggen. Navim advertere, ripæque propinquare.

aen-leggen/ besteden. Sumere *vel* insumere in re aliqua, impendere, conferre, locare, collocare pecunias emendis libris, &c.

aen-leggen. Applicare.

aen-leggen sijn kracht ende macht. Adhibere vires, applicare vires.

aen-leggen sijn saecken. Instituere res suas, aggredi.

aen-leggen in rechte. Agere, agere litē, intendere actionem, jus suum persequi judicio, dicam scribere.

aen-leggher. Auctor, primus motor.

aen-legger in recht. Actor, accusator.

aen-lepden. Adducere, deducere: & attrahere, allicere, inducere.

aen-lenen. Inniti, incumbere, inclinare.

aen-liggen. Adjacere: & Confinem esse.

aen-ligghen. Pertinere. **Wat ligt u daer aen?** Quid tua id refert? quid tua interest? quid ad te attinet?

aen-lijck. Assimilis.

aen-lijcken. Similem esse.

aen-lijmen. Agglutinare.

aen-locken. Allicere, allectare, illicere, illectare, pellicere.

aen-lockich. Illecebrosus, illex.

aen-lockinghe. Illecebra

aē-loop. Accursus, incursus, incursio, procursus, assultus.

aen-loopen. Accurrere, incurrere.

aen-mael. Macula, nævus *ger. ammaal.*

aen-mennē. Adigere, impellere, incitare, & incitare ad opus, vrgere opus.

aen-menner. Monitor, qui opus vrget, & cessatores increpat.

aen-merkē. Considerare, notare, attendere, observare, animadvertere, perpēdere

aen-mercker. Considerator, observator.

aen-merckinghe. Consideratio, animadversio, observatio.

aen-moedinghe. Affectus, affectio, animi motus, animi passio, perturbatio.

aen-naepen. Assuere.

aen-nemen. Accipere, acceptare, excipere, recipere, suscipere, adsciscere, sumere, assumere, comprehendere.

aen-nemen voor sijn kind. Adoptare.

aen-nemen/leeren. Discere, addiscere, comprehendere intellectu.

aen-

aen-nemē/toe-nemen. Accreſcere, augeri.

aen-nemen/huyeren. Conducere, pretio utendum accipere, mercede alicujus operam emere.

aen-nemen eenich werck. Redimere, conducere opus, ſuſcipere opus certo pretio faciendum, accipere pretium pro re aliqua facienda: recipere in ſe opus ſtata pecuniæ ſumma, locare alicui operam ſuam.

aen-nemen / knechten of crijchs-volck. Scribere, conſcribere exercitum, contrahere copias, colligere milites, cogere exercitum, milites conquirere, centuriare cogere copias facere agmen.

aen-nemen de repſe. Suſcipere iter, profectionem aggredi, incipere, inſtituere.

aen-nemende. Docilis

aen-nemelinck. Diſcipulus, & Adoptivus.

aen-paert. ſ. **aen-deel.**

aen-palen. Confinem, conterminum eſſe.

aen-plackē. Agglutinare, affigere glutine.

aen-porren. Inſtigare, exhortari, cogere.

aen-pryſen. Perſuadere: & commendare.

aen-pryſen. Commendare.

aen-randē. Aggredi, invadere, impetere.

aen-rechte/aen-recht-tafel. Abacus, repoſitorium.

aen-rechten. Apparare, inſtruere, aptare, promere, depromere.

aen-rechten ſijn leven. Inſtituere vitam.

aen-rechten pet nieuws. Inducere vel introducere aliquid novi.

aen-rechten pet quaedts. Moliri aliquid mali, machinari, conari, ſtruere.

aē-rechter. Inſtructor, machinator, auctor.

aen-recht-tafel/recht-banckē. Abacus,

aen-reden. Alloqui, affari.

aen-reeſen. *vet. ſtand.* Apprehendere, invadere cum impetu.

aen-repcken. Attingere: & Porrigere, ſuppeditare.

aen-rijſen. ſ. **rijſen.**

aen-roepen. Invocare, in vota vocare, appellare, implorare & obteſtari.

aen-roeren. Tangere, leviter attingere, attrectare, contrectare, lambere.

aen-rucken. Impreſſionem facere.

aen-ruckinge. Impetus,

aen-ruypſchen. Atterere.

aen-ſchieten. Adjicere.

aen-ſchieten den rock. Feſtinanter inducere veſtem

aen-ſchijn. Aſpectus, conſpectus; & Facies, vultus, os.

aen-ſchijnen. Affulgere, alludere.

aen-ſchouw. Aſpectus, aſpectio, conſpectus, reſpectus, obſervatio.

aen-ſchouw nemen. Obſervare, reſpicere.

aen-ſchouwen. Aſpicere, conſpicere, contemplari, intui, intueri

aen-ſchouwinghe. Aſpectus, aſpectio, conſpectus, contuitus, intuitus.

aen-ſchueren. Atterere.

aen-ſchrijven. Adſcribere

aen-ſeggen. Imputare: & Denuntiare, indicare, nunciare,

aen-ſetten. Apponere adducere.

aen-ſetten/inbarē. Impreſſionem facere.

aenſetten t'ſeyl. Obliquare ſin° velorum.

aen-ſetten te lande. Exponere in terram.

aen-ſettinghe Appoſitio, & alluvio.

aen-ſicht/ aen-ghe ſicht. Aſpectus & Facies, os, frons, pars anterior capitis humani. **aen ſichtich.** Spectabilis.

aen-ſien. Aſpicere, conſpicere, intueri. **het aen-ſien.** Aſpectus, conſpectus, reſpectus: ; Cauſa, ratio: & Dignitas, poteſtas, authoritas

aen-ſlaen. Affigere ictu.

aen-ſlaen de boeyen. Compedes injicere.

aen-ſlaen de hand. Admovere manum & apprehendere, injicere manum.

aen-ſlaen pemands goedt. Invadere, occupare alicujus bona, manus injicere alicujus facultatibus.

aen-ſlaen. Incipere, aggredi, inceptare: & inire conſilium: machinari.

aen-ſlach. Cœptum inceptum, res inchoata, ſuſceptio operis, inſtitutio, conſilium ratio, conatus, machinatio.

aen-ſoecken. Requirere, poſtulare, ſollicitare, ambire, petere.

aen-ſpannen met pemanden. Addere ſe ſocium alicui, partes alicujus fovere.

aen-ſpoelen. Alluere.

aen-ſpoelinghe. Alluvio.

aen-ſpraecke. Alloquutio, alloquium.

aen-ſpꝛaecke vooꝛ recht. Poſtulatio, juridica actio, dica, accuſatio.

aen-ſpꝛake/ aen-ſpꝛeker in recht. j. aen-legghер Actor.

aen-ſpꝛeecken. Alloqui, affari, appellare, compellare, convenire aliquem.

aẽ ſpꝛekẽ in recht. Arceſſere, arceſſere judicio, accuſare, agere, actionem intẽdere.

aen-ſpꝛeken vanden lijve. Arceſſere capitis, judicio capitis arceſſere.

aen-ſpꝛeken van ongheliick. Agere injuriarum, poſtulare aliquem pro acceptis injuriis.

aen-ſpꝛengheп. Aſpergere.

aen-ſpꝛingheп. Aſſilire.

aen-ſpꝛonck. Aſſultus, & impreſſio.

aen-ſtaen. Adſtare. **aen-ſtaen. j. naecken.** Inſtare, imminere. **aen-ſtaenden tijdt.** Inſtans, imminens tempus.

aenſtaen/ aen-karre-ſtaen. Connivere, non plenè clauſum eſſe. **De deure ſtaet aen.** Connivet oſtium: ſtat ſemiapertum.

aen-ſtaen/ behaghen. Placere, ſedere, ſedere animo.

aen-ſtaen. j. goeb doen: Luere, perſolvere, prẽſtare.

aen-ſtandt. *germ ſax. ſic.* Procraſtinatio, perendinatio, & Induciæ.

aen-ſteecken. Affigere, **aen-ſteecken het vleeſch/ aen den ſpit ſteken.** Figere carnem veru.

aen-ſteken/ ontſteken met vper. Incendere, accendere, ſuccendere, inflammare.

aen-ſteken een huys. Inferre faces tectis, facere incendium.

aen-ſtellen. Inſtituere, & applicare, & Incipere:

aen-ſterven. Obvenire morte alicujus.

aen-ſtoot. Impulſus, illuſus, offenſio, offenſatio, occurſus, aggreſſura, aggreſſio, aggreſſus.

aen-ſtooten. Impellere, illidere, offendere, offenſare, incurrere.

aen-ſtooten/ bp-ligghen. Attingere, adjacere, confinem eſſe, contiguum eſſe.

aen-ſtootende. Contiguus. **aen-ſtootende landen.** Contiguæ terrę.

aen ſtouwen. Adigere, ſtimulare.

aen-ſtranden. Appellere littori.

aen-ſtrandinghe. Maris electamentum: quidquid mare in littus expellit.

aen-ſtrijcken. Allinere.

aen-tale. j. aen-ſpꝛake.

aen talen. j. aen-ſpꝛeecken/

aen-taſt. Tactus, tactio: & apprehenſio,

aen-taſten. Tangere, attingere, attrectare, contrectare.

aen-taſten met gheweldt. Invadere, apprehendere, impreſſionem facere, cum impetu aggredi.

aen-teeckenen. Annotare.

aen-tijen. Prodere, indicare: & imputare, incuſare, inſimulare

aen-tijghen. Demonſtrare, indicare: & Accuſare, prodere: & Imputare, incuſare.

aen-tijgher. Index, demonſtrator: & Imputator, delator.

aen-trecken. Attrahere: & Attrectare,

aen-trecken/ aen-doen. Induere:

aen-trecken. Aſſumere. **Sich eenighe ſaecke aen trecken.** Aſſumere ſibi rem aliquam, attribuere, arrogare ſibi.

aen-treckende oogheп. Oculi illices.

aen-trecker/ ſchoeper. Calcipes. *vulgò* attractorium.

aen-treden. Incedere, ingredi, progredi.

aen-vaen. j. aen-vanghen.

aen-val. Aggreſſus, impreſſio, impetus.

aen-vallen. Aggredi, adoriri: & Impetere, invadere: & Impreſſionem facere, irruere.

aen-vanck. *ger. ſax. hol'. ſic.* **j. beghinſel.**

aen-vanghen. j. beghinnen. Incipere,

aen-vatten. Arripere.

aen-vechten. Oppugnare, impugnare, tentare.

aen-vechtinghe. Oppugnatio, tentatio.

aen-veerden. Accipere, acceptare, capeſſere.

aen-veerden/ aen-taſten. Arripere, apprehendere, aggredi.

aen-voeren. Adducere, adferre, advehere: & Introducere.

aen-voeren om te vechten. Educere in aciem.

aen voerder, Adductor, ductor, ſtrategus, (dux.

aen-

aen-waepen. Afflare, adspirare.
aen-wald. *ger. sax. sicamb.* Legatus, orator: & Procurator litis, causidicus.
aen-was/ aen-wassinghe. Accretio, accrementum, incrementum.
aen-was/aen-woxp. Alluvio, alluvies: tacitum incrementum, quod paulatim à flumine accessionem præbet.
aen-wassen. Accrescere, increscere, supercrescere, adnasci, subnasci.
aen-wenden j. aen-keeren.
aen wysen. Demonstrare, adnotare, assignare, designare, indicare.
aen-wysen/toe-wysen met recht. Adjudicare, addicere.
aen-wysinge. Demonstratio, annotatio.
aen-wyser. Index.
aen-woxp. Appendix, adjectio, adjectus, us: & Alluvio.
aen-woxpen. Adjicere.
aen-wryven. Atterere.
aene/aen-heere. *ger. sax. sicamb.* Proavus, avi pater.
aen-vrouwe. *ger. sax. sic.* Proavia.
aerckel/erckel. Projecta, podium.
aerd. Indoles, natura, ingenium, genius.
aerden. Indolem sive naturam sequi. **aerden nae den vader.** Patrissare, ingenium sive indolem patris referre, sequi: respondere moribus patris.
aerdigh. Ingeniosus, solers, argutus, venustus, elegans.
aerdighepdt. Venustas, elegantia, genius, gratia, lepos.
aerdiglick. Ingeniosè, venustè, eleganter, affabrè, lepidè.
aerdsoen. Indoles, natura.
aerde/eerde. Terra, tellus, humus, solum.
aerde. *fland. gand.* Forum **koozen aerde.** *fland.* **j. Cozen merckt.** Forum frumentarium.
aerd acker. *holl.* **j. aerd nöt.** Bulbocastanum.
aerd-appel. j. verckens-brood. Cyclaminus, napum terræ.
aerd-beste. Fragũ, morum in herbis humi repentibus nascens.
aerd-bevinghe. Terræ motus, terræ quassatio.
aerd bodem. Solum: & Orbis terrarum.
aerd-kupl. Hypogæum, locus subterraneus.
aerd-muys. Mus agrestis, nitedula, mus subterraneus.
aerd-noot. Bulbocastanum.
aerd-ryck. Tellus, terra.
aerd roock. Fumus terræ, fumaria.
aerd-slange. Chersydrus.
aerd steen. Later non probè coctus.
aerd-spinne. Stellio, *vulgo* carentula.
aerd-vochtich. Vliginosus.
aerd-veple. Hedera.
aerd-veplen/rozschen. Corymbi.
aerd-woxm. Intestinum terræ, lumbricus, vermis terrestris.
aerde-werck. Vas fictile, figlinum, luteũ, testaceum, samium, aretinum.
aerden. Terreus.
aerden-crupck. Amphora fictilis.
aerden-pot. Poculum fictile, figlinum, luteum.
aerdtsch. Terrenus, terreus.
aerdisse j. hegdisse. Lacerta.
aere. j. eere/nere. Area, pavimentum.
aeren/eren/eeren. Æs, æris. *gal. eraim.*
aeren-werck/eeren-werck. Æramentum, ærificium, opus æreum, vasa ærea, ænea, ahenea.
aere-pot/ere-pot. Æneum poculum, olla ænea, ærea.
aere van kozen. Spica.
aeren-angel. Arista.
aeren-blieme. Arista.
aerene/erene. Arvum, ager, arvus.
aeren/eeren/eren/errien. Arare, exarare, inarare, colere agrum, terram vertere aratro, proscindere arvum, exercere campos. ἀρόω.
aerpel/erpel. *fland.* Anas, mas.
aers/eers. Anus, podex, ἀρχὸς.
aers-billen. Nates, clunes.
aers-blepne. Mariscа, ficus, tuberculum in ano.
aers-darm/schyt-darm. Intestinum rectum, longano.
aers-darm/epnde-lyf. Anus, sedes.
aers-gat. Podex, circulus ani, foramen posticum, sedes.

aers-kerf.j.aers-gat. Podex.
aers-kiele.j.broeck-kiele.
aers-voet. Mergulus.*avis.seu.dicta à pedibus pedici adjunctis* προσοκελὶς.
aers-wisch. Spongia tergendo podici.*vulgò* anitergium.
aers-wormken. Ascaris.
aerselen/aerselinghen/erselen. Retrogredi,retrocedere tergiversari, repedare, remeare, cessim ire, iter retro vertere. *q.d.* culum versus ire.*ita quoq; gall.reculer.*
aersel-maend. *vet.stand.* October.*sic dictus, quod annus tunc præcipuè retrogradiatur.*
aerselincks. Retrogradè,
aerve.j.erve.
aerwete.j.erwete. Pisum.
aes/aesken/een hoge op t'spel. Canis,canicula, monas, *vulgo* hasarda, *germ.* ßs: *gal.ais :ital.asso:hisp.as.*
aes int gewicht. Monas,momentum.
aes. Esca, alimentum.
aesen/esen. Escam in os ingerere,obescare,cibare.
aes-sack/knapsack. Pera,ascopera,mantica,pera viatoria.
aessem.j.adem. Anhelitus.
aessemen.j.ademen. Spirare.
aet. *vet.fla* Esca,cibus,esculenta,cibaria.
aet-mael.j.et-mael.
aet-schare.*vet.* Edulia,res edules.
aeterlinck.*hol'.*j.bastaerd. Nothus,illegitimus,incestus.
aette.*ger.vet.*j.tepte. Tata,pater.
aexte/aexter.j.aecksse/aecksster.

AF

Af. Ab,abs,de.*ger. ab:angl. of.*
af-beelden. Depingere,effigiem reddere.
af-beeldinghe. Effigies.
af-betaelen. Persolvere.
af-bidden. Deprecari.
af-bijten. Demordere.
af-binden. Dissolvere.
af-blasen. Deflare.
af-blasen j.af-trompen.
af-blijven. Abesse,deesse.
af-blijvinghe. Ablentia.
af-blijvich. Absens.
af-branden/af-barnen. Deurere,exurere, incendio delere: & Deuri, exuri, conflagrare.
af-breke/af-breucke. Abruptio: & Abstinentia: & defectio.
af-breken. Defringere, abrumpere,convellere,refigere.
af-breken/af-worpen. Demoliri,destruere,diruere,prosternere.
af-breken de brugge. Interrumpere pontem.
af-breken de gewoonte. Consuetudinem abolere,abrogare.
af-breke/af-wycke. Desciscere,deficere.
af-breken/onthouden. Abstinere,continere se.
af-brenghen. Deducere: & Avocare,removere à proposito.
af-danck. Missio,dimissio,commeatus,
af-dancken. Dimittere cum gratiarum actione.
af-dancken de krijghslieden. Milites dimittere, missum facere exercitū, exauctorare militem,sacramento absolvere.
af-dedighen. Transigere,controversiam dirimere.
af-deelen. Departiri,partes facere,seeernere,dividere.
af-dienen/ de tafel op nemen. Auferre mensam, auferre epulas mensa, tollere mensam,sustollere mensam.
af-doe. Deponere,demittere,demere,adimere,auferre,semovere,tollere.
af-doen den hoed. Aperire caput.
af-doen.j.billen. Glubere,deglubere.
af-draghen. Deferre,deportare.
af-dragen Resarcire,compensare. af-draghen den Cooper de schade. Emptori damnum præstare,resarcire damnum.
af-draghenheydt. *vet.stand.* Obtrectatio, detractio,contemptus,ignominia
af-drijven. Depellere,repellere,propellere,arcere,abigere.
af-dringhen. Deprimere: & Extorquere, extundere, vi elicere vel eripere.
af-droogben. Detergere.
af-druckeu. Exprimere, imprimere.
af-druppen/af-druppen. Destillare,distillare.
af-dwaen. Abstergere,eluere.
af-dwinghen.j.af-dringen. Extorquere:

af-eten. Depascere.

af-gaen. Descendere: & Abscedere, decedere, recedere discedere

afgaē Deficere, destituere, derelinquere.

af-gaen. Negare inficias ire, inficiari, defugere, renunciare, abdicare.

af-gaen/den dienst verlaten. Abire magistratu, consulatu senatu. &c Abdicare se magistratu, deponere magistratum.

af-gaē/af nemē. Decrescere, exolescere, obsolere, obsolescere deficere rarescere, attenuari **af-gaende ouder**. Vergens ætas, præcipitata grandior.

af-gaen als de wijn. Fugere annis, cedere. **Af-gaende wijn**. Vinum fugiens, exolescens dubium in vitium inclinās. quod ætati cedit, nec diutiùs servari potest ætatem non ferens.

af-gaende man. Vir defectæ senectutis, exactæ ætatis confectus senio

af-gaende mane. Luna decrescens

af-gaende verwe. Color defluens, caducus, evanidus.

af-ganck. Descensus occasus, decessus, recessus obitus: & Extremitas senium: & Deflexus, deliquium: & Intertrimentum, intertritura.

af-gedzeven esel. Ruptus asellus, strigosus, cursu exhaustus

af-ghelaten. Demissus.

af-ghelaten wijn. Vinum defœcatum.

af-ghenomen. Ademptus.

af-ghegaen door sieckte. Confectus fractus debilitatus morbo.

af-ghereden peerd. Equus strigosus ruptus, cursu exhaustus, detritus multa equitatione.

af-gheschenrt. Abruptus.

af-gheschepden. Separatus, diremptus.

af-gheschozen. Abrasus.

af-gheschrift. i. af-schrift. Exemplum.

af-gheschut. Intercluſus.

af-gheset. Depositus.

af-gheset van sijn ampt. Amotus, rejectus ex inita dignitate.

af-gheset van de straet-schenders. Spoliatus à grassatoribus, exutus à latronibus.

af-gheset ghelt. Abrogata pecunia, æs, abolitum.

af-ghesette brieven. Literæ in via interceptæ.

af-ghesneden. Decisus.

af-ghesneden kousen. Tibialia.

af gestorven. Demortuus, defunctus.

af-ghestroopte huyd. Exuviæ.

af-ghewendt. Aversus.

af-gieten. Defundere: & fundere effigiem arte fusoria exprimere, fundendo, sive conflando formare.

af-ghijlen. Eblandiri, expalpare,

af-godt. Idolum. **af-godinne**. Idolum dea.

af-godendienaer/af-goderer. Ididolatra.

af-goderije. Idololatria, idolorum cultus.

af-grijsen. Horrere, execrari

af-grijselick. Horribilis, detestabilis, execrabilis.

af-grijselickheydt. Horror, abominatio

af-grond. Abyssus, barathrum, locus immensæ altitudinis fundo carens.

afgrondich. Immensè profundus.

af-gunste/af-gunstichheydt. Invidia, malevolentia.

af-gunstich. Invidus, malevolus, infensus, malignus.

af-hangh aen t'ghetimmer. Projectum, projectura appendix ædificij, tectum in unam partem devexum habens: & podium.

af-hanghen. Dependere, propendere.

af heymen. Intersepire.

af-handich / ofte af-handich maecken. Eripere è manibus extorquere.

af-houden. Inhibere, depellere, arcere.

af houden. Abstinere, desistere.

af-houwen. Amputare, abscindere, resecare, demetere, succidere.

af-houwer. *holl. gorck.* j. beul. Decollator, carnifex.

af-jonste. *stand* j. af-gunste.

af-keer. Aversatio: & Diverticulum.

af-keer hebben. Aversari, vultum avertere, odij vel abominationis causa.

af-keeren. Avertere, abducere, deflectere, arcere.

af-kladden. j. kladden/ kladderen. Abstergere

ſtergere ſordes.

af-klaren. Abſolvere, perficere. **af-klaeren de rekeninghe.** Putare rationes: puram, putam & abſolutam conficere rationem, *vulgò* claram facere rationem.

af-klimmen. Deſcendere.

af-komen. Deſcendere.

af-komen. Defungi, expedire ſe re aliqua.

af-komelingh. Oriundus.

af-komelinghen. Nepotes, poſteri.

af-komſtich. Progenitus, prognatus, oriundus, ortus.

af-komſte. Deſcenſus.

af-komſte/ghellachr. Progenies, poſteri, nepotes.

af-koop. Redemptio. **af-coop doen.** Redimere.

af-coopé. Emere ab aliquo: & Redimere.

af-kozten. Decurtare, abbreviare, præcidere, reſecare.

af-kozten/af-rekenen. De ſumma detrahere, deducere, reputare, decidere, demere ſummę.

af-kozſel.j.af-ſnijſel.

af-laet. Ceſſatio.

af-laet Abſolutio, remiſſio, condonatio.

af-laet des Paus. Indulgentiæ pontificię, largitiones veniales, donativum veniale, donativum pontificium.

af-laet brief. Diploma veniale.

af-laten. Demittere, dimittere, deducere: & abſolvere.

af-laten den wijn. Elutriare, defœcare.

af-laten/ op-houden. Ceſſare, deſinere, quieſcere, finem facere, omittere, ſiſtere, abſiſtere, abſtinere.

af-laeten/ontſpannen. Retendere, detendere, relaxare.

af-langhen. Attingere atque proferre.

af-leenen.j.ontleenen.

af-leggben. Ponere, deponere.

af-leggben den rouw. Elugere, deponere luctum ſive veſtitum lugubrem.

af-leggen de renten. Reditus perſolvere, redimere, luere, ſe prorſus liberare à reditibus.

af-leggen/kalven. Fœtare, fœtum edere.

af-leyden. Deducere, abducere.

af-leyden het water. Derivare.

af-leken. Diſtillare.

af-leſen de appelé. Decerpere, legere poma.

af-leſen ter pupen. Denuntiare ſive promulgare publicè.

af-lijvich. Mortuus.

af-lijvich maecken. Occidere.

af-lijvich worden. Mori.

af-lijvichept. Mors, obitus.

af-loop. Decurſus.

af-loopen. Decurrere, deorſum currere: & delabi, defluere.

af-loopé het plat lant. Depopulari agros, deſtruere, deprędari, diripere, vaſtare.

af-loſſen. Abſolvere, diſſolvere.

af-lupcken. Secludere, ſepire.

af-lupckſel. Secluſorium, ſepimentum.

af-maken. Conficere, perficere, effectum reddere, abſolvere, expedire.

af-maepen. Demetere.

af-malen. Molere: & Depingere.

af-manen. Dehortari, diſſuadere, avocare.

af-mennen de beeſten. Fatigare jumenta.

af-mennen een ſaecke. Peragere, abſolvere expedire rem.

af-meten. Demetiri.

af-nepghen. Proclinare.

af-nepgigh. Proclivis, acclivis.

af-nemen. Demere, tollere, auferre, adimere, eripere.

af-nemen. Accipere, excipere.

af-nemen den eed. Iuſjurandum accipere, excipere.

af-nemen wel oft qualijck. Accipere in bonam vel malam partem: amicè aut ægrè accipere.

af-nemen. Decreſcere, rareſcere, deficere, macreſcere, extenuari.

af-nijpen. Decerpere.

af-paelen. Determinare, limitibus diſtinguere.

af-panden. Pignora capere, exequi.

af-pellen. Decorticare.

af-pitſen. Decerpere.

af-plucken. Decerpere, carpere, delibare.

af-pzeken. Diſſuadere longâ oratione.

af-raden.j.ontraden.

af-rede. Epilogus.

af-reden. Perorare.

af-rekenen/af-tellen. Denumerare.

af-rekenen/ af-cozten. De ſumma deducere, detrahere, reputare.

af-rekenen. Diſpungere, expungere rationes, putare rationem, ſubducere calculum.

af-rijden een peerd. Exhaurire curſu equum, enervare equitando.

af-rijſſen. Delabi.

af-rijten. Rimas agere, diſſolvi.

af-roepen. Avocare.

af-roepen. ſ. **wt-roepen.** Proclamare.

af-rollen. Devolvere, devolvi.

af-rotten. Putredine perire.

af-ruchen. Avellere.

af-ruypen/af-roopen. Detrahere, avellere, decerpere, deſtringere.

af-ſaghen. Deſecare ſerrâ.

af-ſact/af-hanck/ober-ſpzouck. Podium, projecta antes ium.

af-ſchaven. Dedolare, dolabra abradere.

af-ſchaeſſel. Ramentum.

af ſchelfferen. Deſquamare.

af-ſcheren. Abradere, detondere.

af-ſchermen. Ictum avertere, propulſare, repellere more gladiatorio.

af-ſcheuwen. Abrumpere, derumpere.

af-ſchepd. Abitus, deceſſus, diſceſſus, diſceſſio, abceſſus, receſſus, digreſſus, digreſſio: & Miſſio, dimiſſio.

af-ſchepd des houwelijcx. Divortium.

af ſchepden. Segregare, diſcernere, ſecernere, ſejungere.

af-ſchepden/ wech-gaen: Digredi, abire, diſcedere, abſcedere.

af ſchieten. Ejaculari, emittere ſagittas, exonerare arcum: diſplodere: explodere ænea tormenta.

af-ſchzabben. Abradere, deſtringere.

af-ſchzabſel. Ramentum, deſtrigmentum.

af-ſchzift. ſ. **wt-ſchzift.** Apographum,

af-ſchudden. Decutere.

af-ſchupmen. Deſpumare.

af-ſchutté. Secludere, ſeparare ſepimento, aſſeribus pariete: interſepire: opere inteſtino veſtire parietes.

af-ſchutſel. Conſeptum, ſeptum, ſepimentum, interſeptum diaphragma, parics.

af-ſeggben/ontſeggben. Abnegare, renegare, recuſare, renuntiare.

af-ſetten. Deponere, movere loco: amovere, abdicare, abolere, abrogare.

af-ſetten van ſijn ampt. Dimovere officio abdicare ſe imperio: abrogare alicui imperium, abolere alicui magiſtratum, amovere aliquem magiſtratu, removere è ſenatu, movere ſenatu: poteſtatem abrogare alicui.

af-ſetten het gheelt. Numiſmatis æſtimationem remittere, abrogare.

af-ſetten/rooven/ſtraet-ſchenden. Spoliare, graſſari, latrocinari.

af-ſetten een lid. Recidere membrum, demere artus

af-ſetten/ verlichten met verwen. Depingere varijs coloribus, ornare coloribus.

af-ſetter/ſtraet-ſchender. Graſſator, latro, ſpoliator.

af-ſetter/ verlichter. Depictor, ornator imaginum, pictor variorum colorum.

af-ſetſe ſ. Pictura.

af-ſicht. Deformitas: deſpectus, us, deſpectio, deſpicientia, averſio.

af-ſichtigh. Deformis, horridus aſpectu, & Deſpectus, abominandus, horribilis.

af-ſien. Deſpicere, deorſum aſpicere. & Deſpicere, deſpicari, averſari.

af-ſien. Collimare, defigere penitus oculos in rem aliquam.

af-ſijen. Defluere.

af-ſinnigh. *ſicamb.* Amens, demens.

af-ſitten vanden peerde/ waghen. Deſcendere equo, curru, &c.

af-ſlach. Minutio, diminutio, imminutio: & remiſſio.

af-ſlach/wepgheringe. Repulſa, recuſatio.

af-ſlach maecken. Mercium pretium imminuere, de pretio aliquid demere.

af-ſlach maken int kozen. Levare annonam, laxare annonam, efficere ut frumenta minus cara ſint, & minoris vendantur.

af-ſlaen/af ſmijten. Decutere.

af-ſlaen het hooft ſ. **ontheoſden.** Decutere enſe caput,

af-ſlaen. Repellere.

af-ſlaen den ſlach/af-keeren. Excipere ictum

ictum gladio, repellere, avertere ictum.

af-slaen de vyanden. Pellere, repellere, depellere, propulsare hostes mœnibus, muris, &c.

af-slaen/wepgheren. Abnegare, denegare, recusare, abnuere.

af-slaē. Deminuere, imminuere, detrahere

af-slaen sijn water.j.pissen.

af-slaen.j.af-cozten van de somme. De summa detrahere.

af-slaen. Laxare. **Het Cozen slaet af.** Frumenti pretium imminuitur, annona se laxat, pretio diminuitur, annonæ pretium se remittit,

af-slijten. Deterere.

af-slooven. Stringere, distringere, destringere: & solvere, explicare.

af-sluyten. Secludere, discludere: & intecludere, præcludere.

af-sluytsel. Secluforium, conseptum.

af-smacken. Decutere.

af-smeecken. Eblandiri, expalpare.

af-snijden. Abscindere, resecare, demetere, succidere.

af-snijdsel/af-snijdelinc. Segmen, præsegmen, resegmen, putamen, ramentum.

af-sonderen. separare, segregare, secernere.

af-spannen. Detendere, retendere, laxare.

af-spenen. A lacte depellere, à mamma disiungere, à lacte removere, rarò ablactare.

af-spinnen Plenas exonerare colos.

af-spoelen. Abluere, eluere, proluere.

af-spreken. Spondere fidejubere, cavere pro altero, se fidejussorem constituere.

af-springhen. Desilire.

af-staen. Absistere.

af-staen/op-houden. Absistere, desistere. abstinere, supersedere, cessare, desinere.

af-stand. Concessatio, vocatio, abstinētia.

af-stand doen. Desistere, cedere alicui re aliqua.

af-steken. Detrudere.

af-steken het schip van lande. Solvere, solvere ora vel oram, solvere navem, solutis anchoris navigationi se committere, à portu discedere, navem à portu ducere, solvere è portu, linquere portum.

af-steken de kele. Iugulare, in jugulum ense descendere, defigere cultrum in jugulo, jugulum confodere.

af-stellen.j.af-setten. Deponere.

af-sterven Demori.

af-stijven. Descendere.

af-stompen. Detruncare, distruncare, demutilare

af-stooten. Detrudere, deturbare.

af-stozmen. Disturbare deturbare.

af-strijcken. Abstergere, detergere, distringere.

af-strijckscl.j.affchyn. **afsel.**

af-stroopen. Stringere, distringere, destringere.

af-stroopsel. Destrigmentum.

af-sweeren. Sacramento negare.

af-taelen. Sermone sive eloquentia superare, vincere dicendo

af-teeckenen. Designare, denotare: & Lineare delineare, deformare

af-tellen. Dinumerare, persequi numero.

af-terren/ont-terren. Dissuere.

af-tocht/ver-treck Receptus, recessus, discessus, us.

af-treck. Detractio, ablatio, amotio, avocatio: & Aversatio.

af-trecken. Detrahere, abstrahere, retrahere, avellere, abducere, avocare.

af-trecken.j.verrrecken. Discedere.

af trecken vande somme. Deducere, detrahere demere de summa

af-trecken den wijn vande moeper. Elutriare, defœcare vinum.

af-treden. Descendere: & Abscedere, secedere, digredi.

af-tredinghe. Descensus: & Abscessio, digressio, secessus

af-trennen. Abscindere, abrumpere, dissuere

af-troetelen.j.af-vlepen. Eblandiri.

af-trompen. Proclamare, publicare sono tubæ.

af-trompen. Eblandiri fallacijs.

af-trouck/ave-tronck *vetus gland.* **j. baſtard.** Nothus, spurius.

af-troncken. Detruncare.

af-tumelen. Devolvere, devolvi.

af-vaeghen. Detergere.
af-vaerdigen. Expedire, perficere, conficere, absolvere.
af-varen/af-steken. Linquere oram, solvere navem.
af-val. Casus: Excrementum.
af-val. Poma cadiva, caduca.
af-val *j.* **laeckaegie.** Deminutio.
af-val van ghesla gen beesten. Exteriora, trunculi, extremitates truncatę
af-val / gheroof / krooft van de gans. Arrocolia anseris trunculi, Extremitates membrorum truncatæ
af-val tot de vpanden. Transfugium, transitio ad hostes apostasis, defectio.
af-vallen Decidere labi.
af-vallen van t'verbond. Desciscere.
af-vallen van sijnen veld-heer. Desciscere ab Imperatore, deficere à Principe, Duce.
af-vallich. Deciduus caducus, cadivus.
af-vallich/af-valliger. Defector, transfuga, perfuga, desertor, apostata.
af-vellen. Prosternere, diruere.
af-vijlen. Delimare, elimare.
af-vijlsel. Limatura, scobs.
af-villen. Excoriare.
af-vlepden. Eblandiri.
af-vlieten. Defluere.
af-waeter. Alveus lateralis.
af-waterken. Rivus sive amniculus lateralis.
af-wasschen. Abluere, eluere.
af-wech. Devium, deflexus, iter avium, diverticulum.
af-wegigh. Avius, devius.
af-wepden. Depascere, tondere herbas.
af-weldighen. Vi eripere
af-wenden/af-keeren. Avertere, deflectere, decedere.
af-wendich. Avertens, amovens, deflectens: & Aversus, abalienatus
af-wendich maken. Avertere, abducere, abstrahere, ab alienare.
af-wendinge. Aversio.
af-wenschen. Deprecari
af-wentelen. Devolve, redevolvi.
af-werck *j.* **werck.** *germ. fax* Stupa,
af-weren. Avertere, arcere,
af-werpen. Dejicere, sternere, diruere, demoliri, deturbare.
af-werpen/af-setten. Spoliare.
af-werpen de brieve. Intercipere literas.
af-wesen. Abesse.
af-wesigh. Absens.
af-weven. Pertexere.
af-winden. Devolvere: & Demittere trochlea.
af-winnen. Evincere, vincendo extorquere.
af-wisschen. Abstergere, detergere.
af-wijcken. Deflectere, declinare. (re.
af-wijcken/af-vallen. Desciscere, defice-
af-wijsen met recht. Abjudicare.
af-woppen *j.* **af-werpen.**
af-wrijven. Defricare, deterere, detergere.
affel/naffel. *sland.* *j.* **navel.**
affodille. Aspodelus, hastula regia: albucum. *ger. affodi wurtz: gal. asphodille: ital. asphodillo: angl. affodil.*
after. *bel campin. angl.* *j.* **achter.** Retrò.

AG

aggher *j.* **eggher.** Terebra.
agheram. Scarabeus cornutus.
aghet *j.* **ghet.**
aghetucht. *sax. sic.* Cloaca.
agrimonie. Eupatorium involucrum majus. *officin.* agrimonia. *ger. agrimonien. gal. argemoine. ital. agrimonia. hisp. afrimonia. angl. agrimonie.*

AH

ahorn/aen-horn. *ger. sax. sic.* Platanus

AI

ajupn/ojupn. Cæpa, cæpe: vnio onis. *gal. oignon: ang. onyon.*
ajupn-bedde. Cepetum, cepitium, cepina.

AK

ake/ aecke/ naecke. *sicamb. colon.* Cymba, hippago.
akelepe. Aquilegia, aquilia, aquilina, columbina. *germ. koley. gal. ancolie. ital. aquilia.*
aker. Vas aquarium, vas aquale, ahenum aquarium.
Aker. *holl* *j.* **aecker.** Glans.
akerisse. *j.* *sland.* **haeghdisse.** Lacerta.

AL

al/alle. Omnis, cunctus, totus, universus.

al/gheheel. Totus.
al/gheheelick. Prorsus, omnino.
al ist dat. Licet, quamvis, quantumvis, quamquam, etsi, etiamsi, tametsi.
al gaende/ al staende/ al sittende/ al springende/ al lacchende. Eundo, stando, sedendo, saltando, ridendo.
al willens. Sponte, deditâ operâ.
al hier/al daer/al waer. Hac, illac, quâ.
alom. Circum **al om ende om.** Circum circa.
al-reed. Omnino promptus.
al-reed. In promptu
al-reed. Iam iam, jam.
al te seer. Nimis, nimis quàm, perquam.
al-be-dille. *holl* **j.al-bedrijf.**
al-bedrijf/ al-beschick/ al-bewind/ al-bestier. πολυπράγμων. Ardelio, homo inquies: omnibus se negotijs ingerens: qui rebus omnibus se immiscet, nihilque rectè fieri putat, nisi cui ipsemet præfuerit, manumque admoverit.
al-deur. Assiduè, continenter, continuè.
al-dus. Hoc omnino modo, sic prorsus.
al-dus danich. Hujusmodi prorsus.
al-een.j.alleen. Solus.
al-en-een. Continenter, assiduò.
al-eer. Antè, priùs.
al-ghemeyn. Vniversus, vniversalis, generalis, omninò communis.
al-machtich. Omnipotens.
al-moghende. Omnipotens.
al-mutse/amutse/mutse/al mups. Amiculum pelliceum, amictus, noëgæum: pallium pelliceum, quo sacrificus caput humerosque tegit: vestis sacerdotum, maximè canonicorum (*inquit Gesnerus cap. de Mure Pontico*) ex pellibus murium Ponticorum, sive variorum aut Venetorum, cum caudis ad imum dependentibus marginem. **Rooy-hoed/& Rooy-kappe/& Beffe.**
al-noch Adhuc.
al-soo. Sic omnino, sic, taliter, ita.
al-soo haest. Tam citò.
al-soo seer. Vsque adeò.
al-soo vele. Tantum, tot.
al-soo danich. Talis, omnino.
al-solck/al-sulck. Omnino, talis.
al-sus.j.al-dus. Hoc modo.
al-te groot/ al-te seer. Nimius, & nimis quàm, perquam.
al-te gader. Simul omnes.
al-te hands. *holl.* Statim, continuò.
al-te mael/ al-t'eene-mael. simul & semel, prorsus omnino.
al-te met. Subinde, aliquando, aliquoties.
al-te samen. Omnes simul, omnes ad unum, ad unum omnes.
al-te seer. Nimis.
al te veel. Nimium, prorsus.
al-te veel. *vetus.* Hermaphroditus: *qui minimum habet, quia utrumque sexum.*
al-thenen/allenthenen. Vbique.
al-tijd. Semper, perpetuum, perpetuò, omni tempore.
al-toos.j.al-tijd. Semper.
al-vraet. Pamphagus, omnivorus.
al-weerdigh. Pretiosus, multi pretij, quantivis pretij.
alle. Omnis, omnes.
alle-beyde. Ambo, vterque.
alle-daghe. Quotidie, singulis diebus, in singulos dies: indies, per singulos dies.
alle die. Omnes qui, quotquot, quicunque.
alle jare. Quotannis singulis annis.
alle-mã. Quilibet, quisque, omnis homo.
alle-wege/aller-weye. Vbique locorum.
alleen/al-een. Solus, solitarius, vnicus. & Seorsum. *ger. a'lein: angl alone.*
alleen spreken met pemanden. Amotis arbitris, sine arbitris loqui.
alleenheyd. Solitudo.
alleenlick. Solùm, modò, tantùm, solummodo, tantummodo, dumtaxat.
alleenskens/al-eenskens. Singulatim, vnumquodquod, seorsum & per se.
alleenskens.j.allengskens. Sensim, ductim, paulatim.
allelcens/al-even-eens. Par, idem: Similiter, perinde, omnino, idem.
allengskens/allangskens/allentskens/allenxkens/allinxelinghen/allinskens/allijnskens/allepnskens. Longiusculè: omnino lentè, prorsus lentè: sensim, ductim, paulatim, pedetentim, gradatim, minutatim, minutim, minutè. *Variè à variis hæc dictio scribitur, pronuntiatur*

atur & explicatur.

allenthalven/allenthenen j. **aller wegh̄e.** vbique.

aller. Omnium. *Superlativus pulchrè præponitur, eorumque significatui rem adauget hac dictio: vt,* **allerbeſte/allerklepnſte/ allermeeſte.** Omnium optimus, minimus, maximus.

aller-hande. j. **allerlep.**

aller-lep. Omnigenus. **aller-lep volc.** Omne genus homines, cujuſvis generis homines.

aller malck. *holl.* Omnis, cunctus.

aller-meeſt. Cùm maximè, omniùm maximè, præcipue, potiſſimum, potiſſimè.

aller-tier. *vel ſim.* j. **allerlep.** Omnigenus.

aller-wegh̄e/alle-wegh̄e. vbique viarum, ubique locorum, ubique, quoquo verſum, quaqua verſum: ſemper & vbique.

allenſ-ſins. Omni ſenſu, omni modo: & Omni loco, vbique: perpetuò, prorſus, *germ. allweg: ang alwaye.*

allick/allingh̄e/ allicken. *ſland. holl.* j. **alghelijck.** Prorſus, omnino:

al-hjcke-wel. Nihilominus, attamen.

alabaſt. j. **abaſt.**

alaem/alem. Vtenſilia, inſtrumenta artificum, inſtrumenta mechanica.

aland-woxtel. Helenum, inula, terminalium. *vulgo.* Enula campana *germ. alant wurtz gal. aunée: hiſp. ala.*

alb-boom/alber-boom. *germ. ſax* j. **abeelboom.** Populus alba.

albe/albe. Alba veſtis ſacrificî: dalmatica, poderis,

albe. *ſicamb* j. **wit-penninck.**

alb. j. **oub** Antiquus.

ale. j. **aſ.**

alem. j. **alaem.** Vtenſilia.

alf/alve. Incubus, ephialtes, faunus, ſatyrus, ſylvanus: dæmon inſultor hominum, *reliqua vide in* **alve.**

alf-pape. Bryonia, vitis alba.

alf-ranche. Amara dulcis, dulci-amara, ciclaminus altera, ſiliquaſtrum, Circea. *à Circe nempe venefica: quod & Teutonica dictis videtur innuere.*

alhoxen-boom/el-hoxen. *ſicamb.* Sambucus.

allende. j. **ellende.**

almanack. Calendarium. *q.d.* **al-maenachte.** j. Omnium lunarum totius anni conſideratio ſive obſervatio. Almanack numerus ſive numeratio *Arabum, Chaldæi & Hebræi, ſecundum quoſdam dicitur:* Almanack (*inquit Ioſephus Scaliger in notis in Æneam Virgilii*) *dixerunt Arabes* Calendarium: *addito ſcilicet articulo ſive, non enim, quod quibuſdam perſuaſum audio, mera vox Arabica eſt, ſed tantum in Arabicarium vocem ſuam recepta.*

almaris. j. **amaris.** Armarium. *germ. almere, armere.*

almepe/almep-boom. j. **hammepe.** Clathrus, clathrum.

alpe. Alarympani molæ aquariæ.

alrupne/alrune. *ger. ſax. fle.* mandragora.

als. Cum, quando.

als/ghelijck als. Vt, uti, ſicut, ſicuti, ceu, tanquam, velut, veluti, quaſi, quemadmodum, inſtar, adinſtar, quaſi.

alskachs/hackemich. Quaſi, quaſi verò, ſimulatè, non verè nec ex animo, in ſpeciem, diſſimulanter.

als/oft. Quaſi, ac ſi, ita ut, perinde ac.

alſſen. Abſynthium. *gal. absynthe. ital. aſſenzo. hiſp. aioſna.*

alſſen-wijn. Abſynthites.

alſene. j. **elſene** Subula.

alſtarck/alſtrack. j. **eſtrick.** *ſax.* Quadrafictilis.

altaer. j. **outaer.**

alve. j. **albe.** Alba veſtis ſacrificî.

alve. j. **alf.** Incubus, faunus, *&c. ger. alb. ang. elfe. ſax. alf. alpe.*

alven/ *inquit Becanus, dicuntur,* **wit-vrouwen.** j. albæ mulieres, *nempe* albæ nymphę diabolicę: Oreades, montium deæ.

alvinne. Lamia, larva, empuſa, ſtrix: ſpectrum albo habitu viduæ lugentis ruri obambulans. *vulgo* elua. *ang. elfe.*

alven. Larvam agere, induere perſonam lamię: & Ludere, nugari, iocari: & inſanire.

alverije. Preſtigiæ, deluſiones: & Ludus, luſus, iocus: & Inſania, ſtultitia.

alvn. Alumen *germ alaun gal. alun. ital allume. hiſp. alumbre ang alum.*

alupten. Intingere in alumen.

A M

am/amme/ham. Pascuum, locus pascuus: & Pars esculenta.

am. *vetus.* Nutritius, prefectus, dominus, patronus: qui pascit & regit: *amo Hispanis dicitur: hinc conjicio etymologiam petendam harum dictionum,* **am-bacht/amman/ammaris:** *& harum similiter peregrinarum.* **am-bassaet/am-mirael/** *&c.*

amacht/on-macht. Impotentia, impotentia animi, *dictio composita ex* **a** *&* **macht.**

amachtich/on-machtich. Impotens, impotens animi, imbecillus, lassus, debilis.

amachtichheyd. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

amandel. Amygdala, amygdalum, nux Græca, thassa. *ger. mandel. gal. amande. it. al. mandola. hisp. almendra. ang. almonde.*

amandelkens. Tonsilę, glandulæ colli. *vulgò* amygdalę.

amarelle. *ger. sax. sicamb.* Cerasum apronianum, cerasum amari sive acidi saporis. *vulgò* amarinum.

amarelle. Armeniacum malum, præcox. **j. pruym-perse.**

ambacht/am-bacht. Artificium, opificiū, ars manuaria, ars mechanica, ars lucrosa, ars alma, ars nutrix: *vulgò* ars de pane lucrando. *quidam scribunt* **hand-bacht.**

ambacht/gilde. Collegium artificum.

ambacht. *vetus.* Officium, munus, munus publicum, jurisdictio, prefectura & Territorium civitatis.

ambachtē (*ait Ioan. Goropius Becanus*) eiusmodi in civitatibus corpora dicuntur, quę unum sibi legunt, cujus auctoritatem perinde atque capitis sui venerantur. *Hinc apud Flandros quatuor pagi sunt, aut potius unus pagus in quatuor regiones divisus, cujus singulæ partes* **ambachten** *vocantur: quod diligenter notandum, nequis opinetur hoc vocabulo mechanicam artem significari, quod quidam sermonis sui nimis rudes opinantur.* **ambachten** (*repetit idem Becanus*) sunt collegia artificū in civitatibus. *Sed quia Ambactorum nomen artificū maximè corporibus in oppidis est tributū, omnes artes ad quas ad collegia illa pervenitur, abusu quodam per ambitionem irrepente, caperunt* **ambachten** *nominari voce non propria.*

ambachtſ-heeren. Ambacti: illustres viri, penes quos est summa rerum, & dominatus in colonijs, municipijs & territorijs. *Levin. Lemnius,*

ambachtſ-lieden. Opifices mechanici.

ambachtſ-man. Opifex manuarius, artifex mechanicus, manibus victum quęritans.

ambachter. Prefectus, Prætor *vulgò* Officiarius.

ambassaed/ambassaet/ambassadeur. Legatus, orator, apostolus, legationi præfectus, *gal. ambassadeur. it. al. imbasciatore. hisp. embaxador. angl. ambassadeur.*

ambassaete/ambassaet-schap. Legatio.

amboꝛstich. *boll.* **j. engh-boꝛstich.** Asthmaticus.

ambze. j. emmer. Succinum,

ame. Cadus: hama, (*cui nostra vox* **ame** *consona est*) aquarium est vas rotundioris formę & ventris globosioris. *teste Turnebo,* **ame.** *Antverp.* i. 50. **gelten.**

amepde. j. almepboom/hammepde. Clathrus.

amel-boeck / amel-bloeme / amel-meel/ stijffel. Amulum: farina sine mola facta. *vulgò* amidum.

amel-koꝛen. Olyra, far candidum.

amer/amer-stadt. Acta, æ.

amer. Favilla.

ameringen. Stricturæ, scintillæ, favillæ.

amerit. j. smergel. Smiris.

amman/am-man. Prætor, præfectus: causarum civilium prætor, *vulgò* ammannus. **ammian.** *germ.* Consul. **amman.** *Petro Nannio* alt-mannus, out-mannus, & olt-mannus *dicitur q. d.* senex vir. *Betano* **amyr-man.** *vide* **am.**

ammanschap. Præfectura,

ammare/ammaris/almaris/ schaprade. Armarium, promptuarium, theca efcaria: arca *Lipſ. ger. almerge, armergen. gal. armaire. ita armato. hisp. almario. an. almery.*

amme. *ger. fris. sicamb.* Alumna, alma mater, nutrix.

amme/am. *sland.* **j. ham.** Pascuum.

ammē *ger. sax. fris. sic* Pascere, nutrire, alere.

ammie-laecken. Mappa. *vox Brabantis usitatissima, pro qua alij* **tafel-laecken.**

ammiracl. Architalassus, præfectus maris, classis: imperator rerum maritimarum, ammir *Arabicè* rex *sive* imperator, *dicitur. gal. amiral. ital. ammiraglio. angl. admiral.*

ammiracl-schip. Navis prætoria.

ammer. j. emmer. Succinum.

amper. Acerbus, immaturus, austerus, asper, amarus:

amperlick. Acerbè, austerè, asperè.

ampt. *ger. sax. sicamb* Munus, officium: & Munus publicum, magistratus.

ampt-bedelen. Ambire.

ampt-bedelrije. Ambitio.

ampt-ghenoot. Collega.

ampt-man. j. amman. Præfectus, prætor.

ampulle/pulle. Simpulum, *vulgo* ampulla: & Amula, *sive* hamula.

amsel. *ger. sax sic.* **j. meerle.** Merula.

amurse. j. almurse.

an. *vetus. holl. frisi.* **j. on.** Sine.

anck. *ger.* **j. boter.** Butyrum.

ancken. *vetus* Figere.

ancker. Anchora, uncus *ger. ancker. gal. ancre. ital. ancora. hisp. ancla. ang. anker.*

ancker inden timmer. Subscus.

anckeren. Figere anchoram, dente tenaci ancoræ fundare navem, anchora fundare navem.

anckeren na eenigh dinck. j. harcken.

ancker grond. Fundus anchoris jaciendis sive figendis aptus, fundus anchorarius.

anckier-houdt. j. krupf-hout. Crux lignea anchoræ.

ancker-pael. Tonsilla, palus de quo religatur navis.

ancker-hand/ ancker-haeckt. Anchoræ dens, uncus.

anckier-blat. j. boëye. Suber anchoræ, index anchoræ.

anders. Aliter, alius, secundus.

ander-half. Sesqui *vulgo* sesquimedius,

ander-half-jaer. Sesquiannus.

ander-half-maend. Sesquimensis,

ander-half-pond. Sesquilibra,

ander-half-ure. Sesquihora,

ander-half-voet. Sesquipes,

ander-linck. j. ander-sweer.

ander-mael. j. ander-werf.

ander-sweer. *stand* Consanguineus in secundo gradu **ander-sweeren.** Patrueli, consobrinorum, & amitinorum filij,

anderwerf. Itrum.

anderde. *holl.* **j.** secundus,

anders. Aliter, secus.

anders/sonder dat. Alioqui, alioquin.

anders dan: Aliter quam, aliter ac, aliter atque, secus atque, secus quam.

anders-sins. Alio modo, alias, alio sensu.

and-woorde. Responsio, responsum. *dictio composita ex* **ander.** i. alius. & **woord.** i. verbum, sermo, *germ. antwoort: ang. answere.*

ant-woorde in rechte. Exceptio,

ant-woorden. Respondere,

anderen. *vetus.* Mutare.

andoren. Marrubium,

anghel/ hanghel/ henghel/ bisch-haeck. Amus, uncus piscatorius: *dicitur* **anghel** *sive* **hanghel**/*quod pisces suspendat & angustius premat, inquit Becanus, germ. angel: hisp. anzuelo.*

angel der byen. Aculeus, spiculum.

angel. *stand* **j. hanghel.** Climacter,

anghel vande aeren. Arista.

anghel. *ger. sax.* Cardo.

anghelen. *vetus.* Pungere,

angelen. Piscari hamo. *sa. angelen. an. angla.*

angel-snoer/angel-roede. Linea, seta, funis hami, piscatoria linea, hamatus, piscatoris funiculus,

anghelier/anghel-visscher. Hamiota, qui pisciculos hamo venatur: *sax angeler: ang. angler.*

anghelierе/angiere. *holl.* **j. ghenoffel.**

angier. *vet.* Angustia, periculum. *gall. danger.*

angst. Anxietas, angustia, angor,

angstelick. Anxiè,

anijs/anijs-saed. Anisum *germ. anis. anys: gal. anis: ital. anise: hisp. anis: an, anese, anse.*

ape. *sax fri sic. holl.* Simius *ger. affe. ang. ape.*

apinne. Simia.

apot ehe/apteke/aptekers-winckel. My-

ropolium, pharmacopolium, *vulgò* apotheca. i. repositorium; reconditorium.

apoteker/ apteker. Pharmacopola, myropola, medicamentarius. *vulgo* apothecarius.

apotekerije. Aromata, species, pharmaca, medicamenta.

apotekerije/ apoteke. Myropolium, pharmacopolium.

appel. Malum, pomum. *ger. apffel: ang apple.*

appel van de wanghe. Mala, gena. *pars faciei, rotundam mali speciem referens.*

appel der ooghen. Pupula, pupilla.

appel vanden sweerde. Caput manubrij. *vulgò* pomum capuli.

appelken/ appeelken. i. boepeelken.

appel-boom. Malus, pomus.

appel-dranck. Sicera, potus è pomis factitius.

appel-graeu verwe. Scutulatus color. *vulgo* pomaceus, pomulatus, *qui mali cydonii pallorem imitatur. gal. pommelen. ital. pomellato.*

appel merckt. Forum pomarium.

appel-groen. Color melinus.

appel-hack. *vetus.* **i. appel-man.**

appel-man. Pomarius.

appel-moes. Pomatium.

appel-pepre. Melapia. *q. d.* mala & pira.

appel-sap. i. appel-dranck.

appel-solder. Oporotheca pomarium.

appel-stele. Petiolus, pediculus.

appel-tere. *verus* **i. appel-boom.**

appel-vercooper Pomarius.

appel-vercoopster. Pomaria.

appel wijf. Pomaria.

appeler. i. appel-boom. Malus, pomus.

apteker. i. apoteker. Pharmacopola.

aranie-appel. Malum auraicum, aureum, Chrysomelum, Medicum. *gal. pomme d'orange, orenge: ital. arancio. hisp. naranja: ang. orenge.*

aranie appel-boom. Malus Assyria, Medica.

aranie-verwe. Color aureus.

arbeydt. Labor, opera, sudor.

arbeyd. Nixus, partus, labor parturientium.

Inden arbeydt sitten. Parturire, in partu laborare.

arbeyds loon. Merces, premium, manupretium, manus pretium, merces quę laboris nomine datur æs manuarium, pretium manuarium, salarium.

arbeyden. Laborare, opus facere, operari, operam dare, moliri, niti, sudare.

arbeyder. Operator, operarius, opera, opifex, mercenarius.

arbeyder/ sack-dragher. Bajulus, dossuarius, gerulus.

arbeydigh. Laboriosus.

arbeyd-saem. Laboriosus, durus, patiens laboris.

arbeyds-saem dier. Armentum, jumentum.

arcinael. *ger. sax sic* Navalia: locus in quo naves stant vel fiunt.

arcke. Arca: & Cadurcum umbella.

arckel/ arckener/ erckel. Podium, projecta

arduyn. i. erduyn.

are. i. aere. Arista, spica.

arend/ arend-voghel. Aquila.

arend-steen. Aetites: lapis qui in aquilarum nidis reperiri solet: *sic dictus vel à colore avis, vel à virtute, quia absque eo aquila parere non potest.*

argh. Argutus, callidus, & Malitiosus, malus, dolosus, fraudulentus, versutus, fallax.

arghe-list. Dolus, dolus malus, malitia, fallacia, stropha; techna, ars mala, fraus.

arghelistich. Dolosus, fraudulentus, subdolus, malitiosus, veterator.

argh-waen. Suspicio.

archwaenigh. Suspiciosus, suspicax.

arghevd. Argutia, calliditas: & Malitia, malignitas, dolus malus.

arghер. Peior, peius: deterior, deterius.

arghеren/ verargeren. Deterius facere, deterere, ingravare: & Deterius fieri, in peius ruere, ad peius transire, recrudescere, ingravescere.

argeren. Offendere, offendiculum, objicere, *vulgo* scandalizare.

arghernisse. Offensio, offendiculum, scandalum.

arm. Pauper, egenus, inops, tenuis fortunę, tenuis, miser.

arm-hertich. Pusillanimis.

armoebe. Pauperies, paupertas, inopia, egestas, penuria, indigentia, inedia, miseria, angustia.

armoedich. Pauper, inops, miser.

armelick. Tenuiter, miserè.

arm. Brachiū, ulna, *dicimus Teutonice* **arm/** *Latina* armus *affinis est, qua veteres humeros cum brachijs denotabant. germ.* arm: *ang.* arme.

arm der zee. Æstuarium, brachium maris, sinus, sinuosus, flexus maris.

arm-band. Manica.

arm boghe/ *vetus.* **j. ellen-boghe.**

arm-boȝst. *ger. sax. sicamb.* Balista, catapulta, scorpio, arcus chalybeus. *vulgò* arcubalista, manubalista.

arm-cieraet. Brachiale, armilla.

arm-ghe-smijde/ j. arm-cieraet.

arm-pijpe/ arm-spille. Pechys, ulna, majus os lacerti. **arm-pijpken.** Radius, minus os brachij.

arm-rinck. Armilla, brachiale.

arm wachtel. j. fluper. Mitella.

armaris. j. ammaris Armarium.

armijne/ armelijne/ hermijne. Mustela alba, Alpina: mus Alpinus, Ponticus, Armenius, *vulgò* armelina, harmela, mus armelinus.

armijnen. Pelles Alpinę *vulgò* armelinæ: & hermelinę. *ger. hermele: gal. hermine. hisp. armuos. angl. hermin.*

arne/ erne. *ger. sax. fris.* Messis.

arnen/ ernen. *ger. sax. f. sic.* Metere segetes.

arn-maend *sax.* Augustus.

aronde. *vet. gland* Hirundo *gal. arondelle.*

arselen. j. aersselen.

arste. j. artste. Medicus.

artsch-bisschop. Archiepiscopus.

artsch-boebe. Pessimus nebulo.

artsch dief. Fur.

artsch-enghel. Archangelus.

artsch hertoghe. Archidux.

artsch ketter. Hæresiarcha.

artsch-roover. Archipirata.

artsch-vader. Patriarcha

artsch-vpandt. Hostis capitalis, acerbissimus.

artse/ artset/ artste. *ger sax. sicamb. holl.* Medicus.

artsenen. *vetus.* Mederi

artsentije/ artsedije. *vetus.* Medicina.

A S

asche. Cinis.

asch-dach/ asschen woensdach. Cineralia orum.

asch-graeuw. Cinereus, cineraceus, leucophæus.

asch-koeck. Panis subcinericius.

asch-kruyd. Cinerātia, chrysanthemum, artemisia marina: *herba cinere cinis.*

asch-sout/ asschen-sout. Sal adulteratum, friabile.

aschcracpe. Lixivus cinis, lixivium cum cineribus, lixivium non excolatum.

asijn. Acetum. *ger. esich: ital. aceto.*

asijnachtich. Acetosus, acidus.

asse banden waghen. Axis

as-ijsers. Aurę: ferramenta quę axi immissa attritum ejus prohibent.

assijse. Vectigal, tributum. *vulgò* excensus; assisium: *assesse angl.* taxare, censere, indicere *significat.*

assijs-meester/ assijsenier. Publicanus, redemptor vectigalium, tributorum.

ast/ est. *germ* Ramus.

ast/ oest. *holl. sax sicamb.* Nodus, tuber arboris.

ast/ est. Concameratus fornax, focus frumento torrendo, sive ex siccando idoneus.

ast vant 'bercken. *gland* **j. harst**

asterinck. *holl.* **j. hupf-bzood.**

A T

aet. j. aet. Esca. *&c.*

atsel. *ger. sicamb.* Pica.

A V

au. *in compositione vide.* **ave & au.**

au-bolligh. j. ou-bolligh.

aud *gland.* **j. oud.** Antiquus, senex.

ave. *vetus. flandr.* **j. af.** Ab, de. *Hinc* **ave-gaen/ ave-hangen. j. af-gaen/ af-hangen.** *&c.*

ave/ alve. Mulier fatua, delira, ignava.

ave-saeghe. *vetus* Absurda narratio, sermo absonus, absurdus, fabula anilis.

ave-saegen. Absurda & inepta narrare.

ave-spraecke. Absurdus sermo,

ave-tronck/afstronck. *vetus fland.* Nothus, spurius.

aveghe.j.evegher. Terebra.

aven. *vetus.* Abire, deficere.

avend. Vesper, vespera, tempus vespertinum, tempus serotinū, occubitus solis, abitus solis, occasus, tempus occiduum, sol occiduus *ger. abend. ang. evening.* **Heylich avend.** Ferię præcidaneę, ferię quæ solennes ferias præcedunt: vigiliæ: & dies vigiliarum. *apud Eccles ita.* **Eerst-avend/ jaers-avend/Paesch-avēd/** *&c.*

avend-bzood. Merenda, antecœnium.

avend-mael. Cœna.

avend-spel. Lusus vespertinus.

avend-sterre. Vesperus, hesperus, vesperugo, stella vespertina.

avend-stond. Vesper, vespera, suprema tempestas, diei novissimum tempus.

avend-stondigh. Vespertinus.

avend-ure. Hora vespertina, tempus vespertinum.

avend-ure. Eventus, exitus, fors, fortuna, casus, fors, *dicitur autem* **avend-ure.** *dictione merè teutonica q.d.* hora vespertina, auspicium vespertinum; *germ. abentheur. gal. aventure. ital. aventura. hisp. aventura.*

avend-ure. *vet: sax.* Heminaria venditio, minutaria negotiatio.

avend-uren. Audere, audaciam adhibere, tentare fortunam, exponere fortunæ, committere fortunę, **by-avend-ure.** Casu, fortè, forsan, forsitan, fortasse.

avend-urier/ avend-urer. Audax, audaculus, temerarius: & Miles gregarius, miles voluntarius, miles levis armaturę, veles: & Circulator, histrio, ventilator, præstigiator: & Parabolarius: parabolanus: qui se periculo exponit frequenti ægrorum contactu.

avend-urs meinsch. Audax, audaculus, temerarius.

avend-urlick. Fortè, fortuna, casu, fortuito.

avenden. Vesperascere, advesperascere.

aver. *sax. fr.* j.**over.** Super præter, ultra.

aver gheloove/over gheloove. Superstitio, nimia religio: vanus & inanis Dei cultus.

aver-gheloovigh. Superstitiosus.

aver-hands/over-hands. Manu aversa, manu præposterа.

aver-recht/over-recht Contrarius recto, præter rectum: præposterus sinister.

aver-rechte-hand. Aversa manus.

aver-wijs. *vetus.* Insipiens.

aver-wittigh. *vetus.* Delirus, delirans, insipiens, amens.

averije.j.haverije.

averrone/aver-kruyd. Abrotonum mas.

avooz.j.ivooz. Ebur.

autaer/outaer. Altare. *germ. altar. gal. autel. ital. altare. hisp. altar. ang. aultare.*

aulwe.j.oulwe. Ager, pratum, locus pascuus.

aulweerd j alweerd. Indignus.

alweerd.j.au-weerd/ou-weerd. Indignus, vilis. *dicto composita à privativa particula* **a** *sive* **au** *&* **ou** *pro* **abe** *sive* **ove** *id est*, à, ab, de: *sicut* **alwegh/alwijs.**

aulwijs/oulwijs/ *&c.*

alweerdigh / aulweerdigh / oulweerdigh. Indignabundus, indignans, stomachosus, morosus.

alweerdighheyd/aulweerdighheyd/oulweerdighheyd. Indignatio, stomachus, morositas.

alwegh/af-wegh. *vet.* Locus avius, devius.

alweghigh/ af-weghigh. *vetus.* Avius, devius.

alwept/alweet. *vetus fland.* Excubię, vigiliæ, vigiliæ nocturnæ. *gal. guet:* & Præsidium, militare præsidium: & Certamen, concertatio, velitatio: & Insidię.

alwept.j.lalwept. Ludus matutinus.

alwijs/aulwijs/oulwijs/ alwijsigh. Absonus, dissonus, avius auribus, *ab* **a** & **wijse.**

alwijs/aulwijs/oulwijs. Amens, insipiens *ab* **a** & **wijs.**

alwijse/aulwijse. Dissonantia.

alwijse/aulwijse. Amentia.

alwijse *sax. sicamb.* jocus.

alwijsigh/ aulwijsigh/ oulwijsigh. Absonus, dissonus, absurdus, inconditus.

alwijsighe stemme. Absona vox.

alwijsigh. *sax. sicamb.* Iocosus.

axe.j.ackſe. Axis.
axe.j.aeckſe. Aſcia.
axel.j.ackſel. Axilla.

BAbbaerd/babbaerdeken. Pupus, pupulus, pupa: infans, *ital. bambo, bamba, bambolo, bambolina. gal. poupart: ang. baby.*

babbelen/barbelen. Præſepiola, loculi, cavitates oſſium in quibus dentes firmantur.

babbelen. Mandere præſepiolis ſive acie gingivarum, edentulorum more.

babben. *ſland.* Garrire, nugari, cavillari, *gal. baver. ang. babble.*

babel/bebel. Loquacitas confuſa & ineptа, garrulitas.

babelen/bebelen. Confundere verba, inarticulatè loqui, confuſè loqui, blaterare, garrire, *βαβάζειν.* j. Confuſè loqui. *gal. bable. angl. babble.*

babeler. Baltero, garrulus. ineptè loquax Babylo, *vel forte* Babyle, *Βαβύλας, dicitur* furilis. *Anton. Mureus in Adelph. Terent. gal. babillard.*

bachten. *ſland.* j. achter. Retro, *ang. backe.*

bach backe/baecke. *verus.* Porcus.

back/troch. Linter, alveus, mactra.

back. *germ. ſax. ſicamb.* j. bekie. Torrens.

back/beker. Poculum, vas potorium.

back/ſchupte. Scapha, ponto. *gal. bac, bachot.*

backſken. Alveolus: & Lembus, phaſelus, faſelus:

back/backe. Bucca, maxilla, mala.

back-hups. Bucca, os, rictus, roſtrum.

back-ſlach. Alapa.

back-tand. Dens maxillaris, molaris.

back/ge-back. Cibus piſtus, cibus coctus, coctum, piſtum.

back-buer. j. oben-buer.

back-boord. Navigij ſiniſtra pars: pars navigij quæ furnum & focum continet.

back-hups. Piſtrinum: locus ubi panis coquitur.

back-kruyd. *ſland.* Holus, herba eſculenta.

back-oben. Furnus, clibanus,

back-panne. Teſtus,

back ſteen. Later coctus, later coctilis.

back-troch. j. moelie. Mactra.

backen inden oben. Coquere in clibano.

backen/brood-backen. Pinſere, panem coquere, panem facere.

backen inde panne. j. frupten.

backer. Piſtor, artocopus, panifex.

backerije. Piſtrinum, artopteum, coquendi panis officina: & Piſtura, artopeia, panis coctura, panificium.

backerije houden. Furnariam exercere.

backerſſe. Piſtrix, panifica, artopta, fornacaria,

backſel. Coctura panis.

bad. Balneæ, balneum, balineum, laconicum: ſudatorium, *Sene.* repentes fontibus Baiæ. *Iul. ſior.* thermæ. *vulgo* baia. *ger. bad: gall. bain. ital. bagno. hiſp. bano. angl. bath.*

bad-doeck/ bad-kleed. Caſtuia, præcinctorium.

bad kuype/ bad-tonne. Solium, labrum.

bad-meeſter. Balneator.

bad-ſteen. Pumex.

bad-ſtove. j. bad. Balneum, thermæ.

bad-ſtover. Balneator.

bad-ſtooſſter. Balneatrix.

baden. Perfundere, madidare, maleſacere, lavare, rigare. *germ. baden. gal. baigner. ital. bagnare. hiſp bagnar. ang. bathe.*

bade. *ſax* j. bode. Nuncius.

bade-moeme. *ſax.* Obſtetrix.

badupt/ *verus.* j. uperken. Cheopina.

baeck. j. beuck. Truncus corporis.

baecke/backe. *verus.* j. bercken. Porcus.

baecke/ baecken-bleeſch/ baeck-bleeſch. *ſlan.* Caro porcina, caro ſuilla, lardum ſuccidia, *gal. bacon. angl. bacon.*

baecke-ſmeer. *ſland* Adeps porcinus, arvina.

baecke-ſpeck. *ſland.* Caro porcina, lardum.

baecke-bleeſch. *ſland.* Caro porcina.

baeckelen/ baggelen. j. biggen. Fœtuc.

baecke/bier-boete. Pharus.

baecke. *ſicamb* j. keerne. Nucleus.

baeckelaer/laure. beſie. Baccalauri.

baeckelaris. Tyro bonis artibus imbutus, qui è tyronibus initiatus excellit.

baeckelaris inde rechten. Lita, qui tyrocinium juris fecit, baccalaureus, bacca-

laureatus, batalarius dicitur is miles, qui jam semel prœlio sive batalię interfuit collatis signis, & manum cum hoste conseruit: ita in palæstra literaria, bacalarius vocatur is, qui publicè de arte quapiam disputavit. *Lud. Vives, gal. bachilier, ital bacalario. hisp. bachillier. ang. bachiler. Bachiler quoque angl dicitur.* Ephebus, vesticeps, juvenis.

baeckeren. Curare corpus, curare cutem.

baeckeren. Satis superque calefacere, excalfacere, fovere, nutrire.

baeckeren een kint ende op houden bp t'vper. Fovere infantem ad ignem, puerum fascijs exemptum ad ignem pandere.

baeckeren inde sonne. Apricari, captare solem, soli se exponere.

baecker-kozf. Corbis nutritia: in qua nutrix infantem ad ignem fovet.

baep. Levidensa: pannus vilis raro & tenui texu. **baepken.** *fland.* Levis vestis, theristrum.

baepe/baep-verwe/baepaert. Badius sive baius color, spadiceus. *Gal. bay. ital. baio, hisp, vayo.*

baepaerd. Badius. **Een baepaerd.** Equus badius, balius, spadiceus.

baepe/bepe. *fland. holl. frisj.* **beſie.** Acinus.

baepe/ bepe. *vetus. fland.* **j. baeckelaer.** Bacca lauri. *gal. baye.* **Olie van baepen.** Oleum laurinũ, oleum ex baccis lauri.

baep-noot. *fland.* Bacca lauri.

baep-tere. *vet.* Laurus. *angl baytree.*

baepe. *holl.* Sinus maris, statio navium. *hisp. baia.*

baepe-sout. Sal equoreus, marinus.

bael. *vet. fland.* j. Præfectus, administrator: & Tutela, administratio tutelæ. *gall. vet. bail.* j. tutela. *balio. ital.* altor, nutritius: quem nos **boocht** vocamus: sicut **amman** teutonicè à pascendo sive nutriendo dici videtur.

bael-monden. j. **balmonden.**

baeliu/ baelliu/ baillu. *fland. holland. zeeland.* Nomarcha, diœcetes, præpositus, prætor, prętor peregrinus, qui jus dicit inter peregrinos, & ruri causas audit. *vulgò* Balivus, ballivus. *Gall. bailli, baillif.* *Baiüse ang.* satelles, stator & villicus, villæ gubernator dicitur.

baeliuschap. Præfectura, prętura, *vulgò* ballia, ballionatus.

bael-noot. Balanus: & nux muscata selecta.

baene. j. **bane.**

baenst. *fland.* j. **boncke.**

baer. j. **bere.** Vrsus.

baer. Paratus, promptus, apparens, præsens: nudus, apertus, planus. *ger. bar. ang. baer.*

baer-gheldt. Præsens pecunia, numerata, præsentaria.

baer gheldt gheven. Representare pecuniam. **Met baer geld coopen.** Mercari Græca fide, i. numerata pecunia.

baer-hooftș. *vetus.* j. **bloots hooft.** Aperto, nudo capite.

baer-blijckende/baer-blijckelijck. Manifestus, evidens.

baer-schuldich. Manifestè reus.

baer-voet/ baer-voets/ baerscher-been. Nudipes, planipes.

baer-voet broeder. j. **minder-broeder.**

baere/baeren-spel. Gymnas, ludus gymnicus, exercitium gymnasticum, palęstra, certamen gymnicum. **De baere jaeghen.** Cursu ad metas contendere, cursu certare.

baere. Repagulum, vectis, obex. *gal. barre. hisp. barra. ang, barre.*

baere. *sicamb.* j. **berie.** Feretrum.

baere. Cenotaphium, vacuum sepulcrum, tumulus honorarius, inanis *ger. baar. gal. biere, ang. beare.*

baere/water-baere. Fluctus, unda.

baer-wijs. Vndatim.

baere/ dood-baere. Feretrum, capulum, sandapila, libitina, orciniana sponda, stygius lectus. *ital. bara. βαρὶς*, baris, cymba qua Ægyptij cadavera ad sepulturam vectabant.

baren. Ostendere, manifestare.

baren/ beren/ ghebaeren. Gestire, vultum simulare, vultu, gestu & sermone aliquid prę se ferre.

baeren/beren/ghebaeren. Fremere, sublatè & ferociter clamare more ursorum.

unde

unde & fluctibus marinis apud nos nomen, Iuſt. Lipſ.

baeren/beren/bozen. *vetus.* Vti.

baeren. Parere, edere, gignere, procreare, edere in lucem, eniti.

baer-moeder. Loci, orum, vulva, uter, uterus, matrix.

baer-water. Secundæ, arum.

baeringhe. Nixus, genitura enixus.

baerlick. Manifeſtus, evidens.

baerd. Barba, barbitium. *Apul ger. bart gal. barbe, ital. barba. luſſ. barba. ang. beard.*

baerd/aere. Ariſta.

baerd-doeck. Velum barbæ.

baerd loos. Imberbis, inveſtis, impubes.

baerd-man. Barbatus.

baerd manneken. Barbatulus.

baerd-maecken. *ſtand. vetus.* j. **baerd-ſcheren.**

baerd-maecker. *ſtand. vet.* Tonſor.

baerd-ſcheren. j. **barbieren.**

baerd ſcherer. j. **barbier.**

baerden. Barbam emittere, pubeſcere.

baerdende. Pubeſcens.

baerg/barg. Maialis, porcus caſtratus.

baergheu ſmeer. Aruina, adeps ſuillus.

baerm/barm/berm. Agger.

baerm. *vet.* Fluctus, globus aquæ, unda.

baerm hoys. *ſic.* Meta fœni, congeries.

baerm. j. **berm.** Fœx.

baers. Perca piſcis.

baerſcher-boers. j. **baerboers.**

baerren/baerſten. *ſtand.* j. **baeren.** Parere.

baerſte. j. **barſte.**

baes. Herus, paterfamilias. *q. d.* **bpe-aes.** j. prębens nutrimentum *Becan Sicambri regem ſuum* Baſan *ſive* Baſanum *ſolent appellare, anno, ut ſcribet Dracontius, ante Chriſtum natum* 284 **baſan both** j. Deus Dominus & Deus amicus *Βασανος.*

baeſinne. Amica: & Hera, mater familiàs.

baeſinneken. Amicula.

baeſken. Amiculus.

baeſen. *ſax. fri.* Delirare, errare, oberrare, vagari.

baet. j. **bat.** Melius.

baete. Vtilitas, commodum, fructus, lucrum, profectus emolumentum. & Medela, remedium: & emendatio, correctio.

baet-ſoecken. Querere proprium lucrum.

baet-ſoecker. Sui ſtudioſus, cupidus privati commodi ſive lucri: quæſtui deditus: quęſtuoſus.

baet-ſoeckigh. j. **baet-ſoecker.**

baeten. Prodeſſe, utile eſſe, conferre.

baffen. *bel.* j. **baffen.** Latrare.

baffuſen/ghyſarmen/&c. Armorum veterum genera.

bagagie. Sarcina. *vulgo* Bagagie.

bagagie/tros. Impedimenta, ſarcinę, clitellaria jumenta, aſſeclæ exercitus, &c. *gal. bagage, ital. bagaglie. luſſ. bagaus. ang. baggage.*

bagge. Bacca, gemma, lapis pretioſus: & Bulla, monile.

bagghen ende juweelen. Cimelium, cimelia orum.

bagghele. *bell.* j. **bigghe.** Porcellus.

bagghelen. *bell.* j. **bigghen.**

baghyne. j. **beghyne.**

bap. j. **baep.**

baillin. j. **baelliu.**

bake. j. **baecke.**

bal/kaerſ-bal. Pila, pila luſoria, *germ. ball. ital. balla, pal'a. luſſ. bala, bola. ang. bal.*

bal vande hand. j. **berch.** Metacarpium.

bal der oogben. *vetus.* Pupilla.

bal des voets. Planta pedis, inferior pars pedis, callus pedis.

bal-net Rete rotundum, panſum.

bal/balle/bale. Faſcis, faſcis mercium, ſarcina convoluta. *gal. balle, bale, ital. bale. vulgo* balla & bala.

bal. *vet. bell.* Malus, inutilis.

bal-daed. *vet.* Malefactum, maleficium.

bal-daedigh. *vet. bell. ſtan.* j. **boos.** Malus, maleficus.

bal-daedigh. *Recitus* **bald-daedigh.** Audax

bal-monden/ bael-monden. j. **verbael-monden.** Malè tueri rem pupilli: & Prohibere ſive adimere tutori tutelâ, rejicere tutorem tanquam ſuſpectũ *Speul. Sax.*

ballaſt. Saburra, inutilis ſarcina, inutile onus: ſabulum vilius, quo navis oneratur, ut ſtabilior ſit. *ſax. ballaſt. ang. ballaſt.*

bal-laſten. Saburrare.

bal-oozich/ bal-hoozich. Deſeſſus audiendo

do ſepe & graviter eadem audiens,

balance. Libra,trutina.*vulgò* bilanx.*gal. balance:ital.balancia:hiſp.balança:ang.balaunce.*

balck. Trabs,tignus,tignum.

balck-ghewichte. Trutina,ſtatera.

balck-band. Subſcus,fibula.

balck-ſteen/noot/noot-ſteen. Mutulus.

balck-waeghe. Trutina,ſtatera.

bald.*ger.ſic* Citò,brevi,propediem.

bald.*vet.***j.boude** Audax. (ceps.

bald-daedigh. Audax, temerarius, præ-

bale.j.bal. Falcis.

balgh. Scortum,pellis,cutis.

balgh.j.quabbel. Scirrhus.

balgh.*ger.helvet.* Pellex,pallaca.

balgh. Venter,alvus,ſtomachus.*germ.balgh. ang.beally,belly* **Den balgh vullen.** Curare cuticulam,curare pelliculam.

balgh. Corpus,truncum.

bagh. Puer.*Per contemptum dicitur.*

balghen.*vetus.***j.belghen.** Iraſci.

balghen. Decertare, pugnare, conſerere manus,confligere.

balie.*ſax.friſ.ſicamb.holl.***j.kuppe.**

balie. Conſeptum,vallum,ſeptum.

balie. Repagulum, repagulum verſatile, obex verſatilis.

balie.j.parc. Arena:locus in quo pugnant gladiatores.

balie/wind-boom. Ergata.

balie/egghe/heck. Cataracta.

balie/léne. Podium.

balie. Hippodromus,equorum curriculum: *&* Xyſtum:ambulacrum ſubdiale.

balien. Concludere,conſepire.

balie-boom/balie. Repagulum.

balinck.*holl.***j.trachter.** Infundibulum.

balieu.j.baelieu.

balinck.j.bailinck. Exul.

ballouter. Teſtis,teſticulus,coleus.*ang.ballocke.*

ban. *germ.ſax.vetus.* Iuriſdictio,auctoritas judicialis:judicium,jus: *&* Territorium.

ban.*vetus.***j.ghebannen bierſchare.**

ban-mijle. Lapis primus,miliare circumſcriptum territorio ſive juriſdictione.

ban-molen. Mola publica intra terminos juriſdictionis.

ban-oven. Furnus juriſdictionis.

ban. Dira proſcriptio,execrabile prog: ãma,anathema. **Indé ban doen berwaren.** Anathemate ferire,interdicere eccleſia,eccleſiæ,& eccleſiam : abdicare ab eccleſia,cœtu collegioque abigere.

ban. Denunciatio publica,proclamatio, edictum publicum.

ban.*inquit Ioachimus Perionius,ad milites cùm deliguntur, & ad meunda conjugi, & ad molas piſtrinas, & ad furnos adcomodatur. ἀπὸ τῦ παντὸς: π quid min β mediam ſæpè tranfertur: itaque πᾶν i. omne, totum,univerſale,generale, ban appellare Gallos exiſtimo,ut ſi ad conjugium transferatur,* generalis denuntiatio,prima,ſecunda & tertia:*ſi ad piſtrinam molam,* mola communis: *itemq;* furnus communis : *ſi ad milites,* extremus delectus generalis, atque omnium,*intelligatur.*

ban-foreeſt ban-woud. Lucus,nemus regium ſive imperiale:*in quo nemo ſine gravi mulcta venari, aut feras capere poteſt.*

ban. Exilium,deſcriptio,relegatio,exterminatio.*gal.ban.ital.bando.*

banlinck.*& eupl onus gratia* **ballinck.** Exul, extorris,apolis,relegatus.

banlinck zijn. Exulare.

banlinckſchap. Exilium,relegatio.

bannen. *vetus.* Edicere, denuntiare. & Obligare.*vulgò* bannire.

bannen oft banden de bierſchare. Tribunal denuntiare, ſenatum cogere,edicere ſenatum,edicere conventum ſenatorum, dare ſenatoribus diebus faſtis dicendi juris auctoritatem , tribunal denunciare : *hinc* banniti in *Specul Sax.dicuntur* ſcabini *ſive* ſenatores, & eorum nati atque poſteri : *corumq; ſedes* bannitorum ſedes *vocatur.*

bannen/wt-bannen. In exilium agere,in exilium mittere,multare exilio,relegare,exterminare,proſcribere,*vulgò* bannire. *gal. bannir. ital.bandire,banire,angl. banniſhe.*

bannen/vloecken ende ſchenden. Siniſtra imprecari, diris devovere,execrari,deteſtari,devovere.*vulgò* anathematizare.

Het bannen eñ ſchenden. Diræ ſiniſtra imprecatio, deteſtatio, execratio.

bancke. Scamnum. *germ. banck. gal. banc. ital. banco, banca. hiſp. banco. ang. bench.*

bancke/pijn-bancke. Equuleus, fidiculæ.

Ter bancken brengben. Quæſtioni ſive torturæ ſubjicere.

bancke van recht. Tribunal, conſeſſus judicum, ſenaculum, ſedes judicum, ſubſellia: & Juriſdictio, forum curia.

bancke. j. plaete. Pulvinus. *ang. bancke.*

banchigh. Scopuloſus.

bancke. Menſa, trapeza, taberna argentaria.

bancken j. roeder-bancken. Iuga, tranſtra

banck-houwer. j. banckier.

banck-rote. Argentaria diſſoluta, *vulgò* banca rupta. *gal. banqueroute. ital. banco-rotto. hiſp. bancarota. ang. bankrout.*

bancke-roten/ bancke-rote ſpelen. Argentariam diſſolvere, cedere foro, tabernæ numulariæ, exercitū deſerere, rationes conturbare, diſſipare pecuniā, fraudare creditores. *vulgo.* Facere bancam ruptam, rumpere bancam.

banckierotier. Qui foro cedit: qui rationes conturbat.

banckier/ banck-houwer. j. wiſſelaer. Menſarius, argentarius. *gal. banquier. ital. banchiero. hiſp. banquero. ang. banquier.*

bancken/ bancketeren. Comeſſari. *gal. banqueter. ang. banqueten.*

banck-arm-boꝛſt. *veter.* Catapulta, baliſta major, tormentum bellicum in ſcamno collocari ſolitum.

banck boeve. Potator aſſiduus, comeſſator, epulo, barathro, lurco, calicum remex, decoctor.

banck-broeder. Epulo, compotor.

banck geſelle. Compotor, commeſſator.

banck-laecken. *ſicamb.* Tapes, opus plumarium. *ang. bench-cloths.*

banck-kuſſen. *hol.* Pulvinar plumarium.

banck-werc. *ſax. f. ſ. ſic.* Tapes, tapetum, opus polymitum, opus plumarium, peripſtromata. *bancal. hiſp.* ſubſelij ſtragulum.

banckaerd. *germ. ſax. ſicamb.* Spurius, nothus, illegitimus, non in lecto geniali, ſed quovis ſcamno fortuito à matre conceptus. *Walſpang: Hunger.*

bancket. Comeſſator, epulo.

bancket. Convivium, comeſſatio, concœnatio, epulum, ſympoſium, compotatio, *gal. banquet. ang. banquet.*

bancketken/ſlaep broock. Focœnium, comeſſatio à cœna.

banckeren. Agitare convivium, comeſſari, epulari.

band. Ligamen, ligamentum ligatura, vinculum, copula, lorum, loramentum.

band-wendel. Faſcia, faſciola.

band-hond. Canis vinculis aſſuetus: & Canis pecuarius, paſtoralis.

band-houd. Lignum viminale, lignū victorium.

band-naghel. Confibula.

band roede. Vimen majus.

band roeden. Vitilia, vimina lenta, virgę viminales, retinacula.

bandeken/ſnoer. Tænia, vitta, faſciola.

bandelen. Devincire, obligare, aſtringere, vinctum tenere.

bandich. Vinctus: cicur, domitus.

bandighen/ bandigh maecken. Ligare, vincire, domare, refrenare.

bande/ bende. Sodalitium, caterva, conventus, claſſis, grex hominum, copia, copię, arum, cohors, turma. *gal. bande: ital banda: hiſp. banda. ang. bande, bende.* Banda & bandum *dicitur* vexillum, ſive ſignum militare: & Bandophorus, qui ducis gerit ſignum.

bande-ruyters. Turma equitum.

bande van ordinantie. Turma equitum equis publicis merentium.

banden/ rotten. Coire in unum, colligi in turmas, cohortes, claſſes.

banden/ bannen. *veter.* Obligare.

banden de vier-ſchare. j. bannen.

bander-heer/ baner-heer. Baro, dynaſta, dynaſtes, tetrapes: bandophorus *Becauſe dicitur, id eſt,* dominus bandæ ſive præcipui ſigni. *gal. baron. ital. baron. hiſp. varon. ang. baro.* Baro *autem vulgò vocatur,* qui inter nobiles opibus & potentia antecellit: homo generoſus & inſignis, merum miſtumque imperium in aliquo caſtro aut oppido conſenſu principis habet,

bens, *quem* Satrapam *Persæ appellabant.* Baro *item Gallis dicitur* mas, vir, maritus.

banderotse/banrotse/banrotsheer. *fland.* j. **banner-heer.**

banderije/banerije. *vulgò* Baronia, Barionatus, bandophori ditio.

bane. Via, area, planities, callis, via trita, via aperta. **bane.** *vet.* Campus, ager.

bane/klos-bane/tupsch-bane. Area, locus ubi luditur.

bane-boeck / baen-boeck. Cerotum sive ceratum, malagma viatorium.

banen den wech. Viam munire, viam planam reddere.

baner-heer. j. **bander-heer.**

banghe/ banghich. Anxius, angustus, oppressus, afflictus: & Languidus.

banghen. *vet. q. d.* **be-anghen/be-engen.** Angere, in angustum cogere, premere,

banghicheyd. Angustia, pressura, angor, ægritudo premens.

baniere. Signum militare, signum, vexillū. *ger. paner: gal. baniere. ital. bandera, bandiere. hisp. bandera. angl. banner, bander.*

banne. *vide* **ban.**

bannigh. j. **verwaeten.**

barbelen. j. **babbelen.** Præsepiola, alveoli.

barbelen-betken. Minutal frixum, protrimenta, *carnes minutim tritæ, aut frustulatim concisæ, ita ut etiam gingivis sive dentium alveolis mandi possint.*

barbeel. Barbus, mullus barbatus, piscis genus, *ger. barbel. sax. barbe, barble, ital. barbone.*

barbier, baert-scheerer. Tonsor. *gal. barbier. ital. baerbiero. hisp. barbero. angl. barboure.*

barbiers-winckel. Tonstrina.

barbieren/baertscheren Radere barbam.

barch-bargh j. **berch.** Maialis.

barcke. j. **bercke.**

barde. *vet.* Dolabra, ascia: & Bipennis. *Germ barte.*

bard-acksse. *vet.* Bipennis.

barde van myrre. *vetus fland.* Fasciculus mirrhæ.

barde van peerden. Phaleræ. *gal. bardes.*

barderen. Phalerare, phaleris ornare. *gal. barder.*

bardse. j. **barde/bijle.**

bare. j. **baere.**

barenteren. *vetus. fland.* Perterrere

bargh. j. **bergh.**

barm. j. **baerm.**

barmen. *vetus. q. d.* **be-armen.** Commiserari, commiserescere.

barmhertich. Misericors.

barmhertigheyd. Misericordia, eleemosyna: alienę miserię quasi compassio.

barmer/bermer. j. **barbeel.**

barnen. j. **bzanden/bernen.** Ardere.

barninghe. j **berninghe.**

barninghe plate. Brevia, vadosa maris loca, *ubi mare arenarum æstu fervet.*

barn-steen. *germ sax. sic.* Succinum. *q. d* lapis ardens: *nam succinum accensum tæda & resina modo deflagrat.*

barninck-hout. *holl.* **ber-hout.**

bare. j. **baere** Repagulum.

barret/birret. *germ. sax. sicamb.* Pileus. *ital. barretta.*

bars/barsch. Perca. *piscis genus.*

barse. Navis victoria, navis actuaria, navigium actuarium *ang. barge.*

barste. j. **bozste**

barste. j. **berst.**

barsten/bozsten/bersten. Crepare, rumpi, frangi, dirumpi.

barsten. *fland.* j **baeren.** Parere.

barteeren. j. **calengieren.** Exigere mulctam, irrogare mulctam,

bas. Vox depressa, inclinata, gravis, infima: & Catilenæ pars infima: harmonia graviore voce concinenda. *gal. basse contre* j. imus sonus. *ang base.*

bas contre. Succentor, cantor infimę vocis, gravioris & depressi soni. *sive fundamentum musices.*

base/neder-kousse. Tibiale, caliga inferior. *gal. bas.*

base. Basis columnæ, spira: & Basis ædificij, stereobata, fundamentum. *gal. base-ment. ital. basimento.*

bas/ghebas. Latratus.

bassen. Latrare. βαύζειν.

bast. Cortex: & scheda, liber, menbrana: & Funis restis: & Laqueus.

bast/booste/stupmen. Siliqua. (*bast.*

bast. j. **som-sadel.** Clitellę, βάστα γμα. *gal.*

bastaerd.

bastaerd. Nothus, spurius, illegitimus, proles naturalis: *dicitur* **bastaerd**. *quod* **best aerd**. i. optima indolens sive natura: *legitimo enim & furtivo concubitu procreati, animo plerunque sunt alacri & elato, ingenio sagaci, & judicio exacto. Huc quoque facit quod Columel. lib. 8 cap. 2. 10. ait, Nothos pullos ex peregrinis maribus conceptos optimos esse. Euripides in Andromache indicans spurios legitimis esse meliores, inquit* πολλάκις δὲ τοι ξυνὰ βαθεῖαν γῆν ἐνίκησε σοφὰ νόθοι τε πολλοῦ γνησίων ἀμείνονες. *id est, Sæpe arator seminato vitat profundam aut pinguem terram: & multi nothi ingenuis meliores. Aut forte* **bastaert** *sive* **bestaerd**. *per antiphrasin dicepossit: conjicio quasi* minimæ bonæ indolis: *sunt enim nothi sive spurii legitimis nequiores, praviores & falsatores. Pro spuriorum vituperatione & definitione multa congessit Pa'atius in libro de spuriis & nothis filiis à cap. 55. usque ad libri finem. Rhetores rhytmici Amstelod. vocem* **bastaerd** *derivant à* **basi** *&* **aerd**. *i.* **die niet nae het pit/maer nae den basi aerdt**. *Vulgo* bastardus. *germ. basthart. gal. bastard. ital. & hisp. bastardo. ang. bastarde.*

bastaerd. Adulterinus, degenerans, *vel* alterius naturam non satis æmulans.

bastaerd-peper. Piper adulteratum, non sincerum.

bastaerd wind. Canis hybris, *vel* hybrida: ex venatico & gregario natus.

bastaerd-wijn. Vinum passum, vinum dulce & generosum ex uvis passis & sole siccatis expressum.

bastaerdije. Stemma illegitimum, stirps illegitima, natales illegitimi.

basine/basoene/basuyne. *sax. sic. boll. flan.* Buccina *gal. buisine. hisp. bosina.*

basinen. Buccinari, canere buccina.

basinier. Buccinator.

bat.] **bad**. Thermæ, balneum.

bat/bet. Potius, melius, rectius, magis, amplius, plus.

bate/baten.] **baete/baeten**.

batalie. Dimicatio, conflictus, certamen, prælium: Batualia, *inquit Iust. Lips. sunt* exercitationes gladiatorum vel militum, *gal. bataille. ital. battaglia. hisp. batalla. ang. battayle.*

batalie. Secunda acies.

batalien. Prœliari, conflictari.

batsch. Astutus, argutus, cautus, callidus, versutus.

batschepd. Astutia, stropha *gal. basse.*

bande]. **boude**.

babiaen/babiaenken. Cynocephalus, arctopithecus, sphinx, *vulgo* papio. *ital. babuino. angl. babion.*

B E *in composit.*

be. *præpositio inseparabilis plerumque exponitur Latine per* con *sive* com. *ut* **be-grijpen/ be-wegben/ bedzoeben**. Comprehendere, commovere, contristare. *& per* de: *ut* **bedzieghen/ be-lepden/ be-weenen**. Decipere, deducere, deplorare, *&c.*

be-ademen/be-aessemt. Adspirare, aflare.

be-aerden]. **be-graben**.

be-ant-woozden. Respondere.

be-angst. Coangustatus, anxius, sollicitus.

be-angsten. Coangustare, angere.

be-arbeyden. Elaborare, adniti.

be-bloedt. Cruentare, cruore inficere, sanguine maculare.

be-bloedt. Cruentus, sanguinolentus, sanguine conspersus, cruore maculatus.

be-bolwercken, Aggere sive vallo munire

be-bzieven. Literis mandare, instrumentis inscribere.

be-bzoedt. Fotus.

be-bzoedt ey. Ovum pullescens,

be dacht. Meditatus, deliberatus, consideratus.

be-dachtigh. Meditatus.

be-dachtighlick. Meditatè, consideratè, cogitatè, cogitatò, cogitatim, consultò.

be-daeght. Provectæ ætatis, senex, maturus ævi, justam ætatem assequutus. **be-daeghden ouder**. Ætas provecta, integra.

be-daeghde maeght. Virgo plenis nubilis annis.

be-daeghthepd. Provecta ætas, ætatis maturitas, matura ætas: maturitas ævi.

be-dammen. Aggere, munire.

be-dampelen. *fland.* Pedibus terere, conculcare,

be-dancken. *j.* **dancken.** Agere gratias, habere gratias.

be-dancken. *j* **be-loven.** Contentum esse, gaudere.

be-darren. *holl. frisi.* Revalescere, ad se redire. *j.* **be-comen.**

be-dauwen. Irrorare, rore aspergere.

be-dauwt. Roscidus, rorulentus.

be-decken. Tegere, contegere, obtegere, velare, operire.

be-decken. *holl. j.* **bzoeden.**

be-decksel. Tegmen, velum, velamen.

be-deckselick. Tectè, abscondité, latenter.

be-deelen. Partiri.

be-deemē/be-deemsteren. *flan.* Obscurare.

be-degen. *vetus. fland.* Factus. & Auctus, re auctus, re vel liberis auctus, promotus.

be-delf. Defossus, us: fossa, agger cum fossa

be-delven. Terrę infodere, terra obruere, defodere, sepelire: & vallo ac fossa munire.

be-dencken. Meditari, cogitare, animo versare, deliberare, considerare, ponderare, mente pertractare.

be-denckinghe. Meditatio, deliberatio, cogitatio.

be-denck-dach. Inducię deliberatoriæ.

be-derve. *vetus. j* **behoef.** Necessitas, egestas.

be-derven. *vetus. j.* **derven.** Carere, egere.

be-derven. *j.* **verderven.** Corrumpere, perdere, deperdere.

be-dervelinck. *j.* **verdervelinck.**

be-derssenisse. *j.* **verderssenisse.**

be-died. Significatio: interpretatio, declaratio argumentum.

be-dieden/be-duyden. Significare, denotare, designare: & Exponere, declarare, explicare, interpretari. **Niet te bedieden hebben.** Esse parvi momenti. *adag.*

be-diedenisse. Significatio: significatus: & Interpretatio, declaratio, expositio.

be-diedsel. Significatio. & Interpretatio.

be dieder. Interpres, explicator, declarator.

be-diedelic. Apertè, significanter, expresè.

be-dienen. Administrare, tractare, gerere, obire, curare munus, officium, provinciam: fungi officio, munere, provincia.

be-dyden. *vet.* Fieri, evadere, pervadere.

be-dyden/ bedyggen. Augescere, augeri, benè provenire, rectè provenire, crescere, proficere, rem multam coacervare, rem facere, promovere, rem augere, ditescere.

be-dillen. *holl.* Actitare, factitare, administrare, regere, imperitare.

be-dingh. Condictio, condictum, conditio, pactum. & Discepatio.

be-dinghen. Disceptare, condicere, pacisci. & Conducere, redimere.

be-dodden. *j.* **be-dzieghen.** Imponere alicui.

be-dompen Fumigare, vapotare.

be-dozf. *vetus.* Egestas.

be-dozven/be-derven. *vetus.* Egere.

be-dzagen. Referre, reportare, conferre: & Deferre, accusare, criminari.

be-dzaegen. Referre, in consultationem alterius ponere, referre ad alterius judicium sive arbitrium, committere judicio alicuius, referre ad arbitros, permittere arbitris rem omnem, rejicere causam ad arbitros.

be-dzaeghen. Conferre, conficere. **De somme bedzaecht honderd guldens.** Summa est centum florenorum. **Het bedzaecht oft beloopt veel.** Ratio in magnam excrescit summam, abit in magnam summam.

be-dzaeghen Contestari.

be-dzagen. Sanie sive pure contaminare.

be-dzagh. Relatio, reportatio. & Accusatio.

be-dzaepen. Involvere, perplexum reddere.

be-dzaept. Perplexus.

be-dzaepthepd. Perplexitas, difficultas.

be-dzaepen. *h.ll. j.* **be-traepen.**

be-dzeven. Commissus, admissus. **Een bedzeven sept.** Facinus commissum.

be-dzeven niden handel. Exercitus, exercitatus, doctus experientiâ, assuetus, tritus, expertus.

be-dzeven zijn. *vetus. j.* **be-gaen/ be-noodight.** Angi, anxium esse.

be-dzeven wegh. Via trita,

be-dziegben. Decipere, capere, defraudare, ludificari, circumvenire, illudere, eludere, verba dare, fraudare, fallere, circumscribere, imponere, fucum facere, frustrare.

be-dzieger. Deceptor, impostor, illusor, ludificator, fraudator, captiosus (tus.

be-dziegelick. Fallax, dolosus, fraudulen-

be-dziegbelicken. Fraudulenter, dolose, insidiose.

be-dzijf. Exercitium, exercitatio, actio, actus, gestio, administratio, opera, officium: & Molimen.

be-dzijben. Exercere, agere, edere, & Perpetrare, committere: & Moliri.

be-dzijten. *j.* **be schijten.**

be-dzoeft. Turbatus, contristatus, mœstus, tristis, afflictus.

be-dzoeftheyd. Tristitia, mœror, ægritudo.

be-dzoeffelick. Mœstè.

be dzoeben. Turbare, perturbare, commovere.

be-dzoeben. Contristare, sollicitare, turbare, afficere mœrore, tristitia, sollicitudine.

be-dzoeben sijn selben/bedzoeft wozden. bedzoeft zijn. Concipere dolorem, mœrorem, tristitiam: sustinere, pati, ferre dolorem: angi dolore, tristitia, mœrore: dolere, contristari, mœrere.

be-dzogh. Fraus, fallacia, impostura, pellacia, ludificatio, dolus, techna, ars, fucus, astutia, stropha.

be-dzogen. Deceptus, fraudatus, ludificatus, circumscriptus, captus dolis, falsus.

be-dzucken. Premere, urgere angustijs, premere doloribus.

be-dzuckt zijn. Premi angustijs, doloribus, malis.

be-dzuckt zijn van herten. Premere altum corde dolorem.

be-dzuckheyd. Angustia, mœror, mœstitia mœstitudo

be dzuckelick. Mœstè, dolenter.

be-dzuppen/be-dzuppen. Guttis maculare, guttis aspergere.

be-ducht. Solicitus, anxius.

be-duchte. Reverentia, observantia.

be-duchten. Vereri, metuere, timere.

be-dupden. *j.* **be-dieden.**

be-dupbelt. *j.* **berdupbelt.**

be-dunck. *Bell.* Opinio.

be-duncken. Opinari.

be-dwanck. Coactio, coactus, us: & Vis, violentia.

be-dwanck. *Stand.* *j.* **bzaecke.** Lupatum.

be-dwelmen. *ver.* Opprimere, aggravare.

be-dwelmen. Concidere animo, deficere animo, exanimari, vertigine corripi.

be-dwelmt. Semianimis, exanimis, qui animo concidit.

be-dwelmtheyd. Defectus animi, mentis caligo, scotoma, exanimatio: & Vertigo: vertigines & tenebræ oculorum.

be dwingen. Cogere, compellere, adigere, comprimere, reprimere, coercere, cohibere, restringere.

be-eeden/be-eedighen. Iurare, juramanto confirmare, conjurare:

be-eedt/be-eedight. Iuratus, juramento confirmatus.

be-eedde. Conjurati:

be-eedde krijghs-liedē. Authorati milites, sacramento obligati.

be-erben. Hæreditatem acquirere, hæreditate frui.

be-faemen. Diffamare, infamiæ notâ aspergere.

be-faemt. Famosus, Diffamatus.

be-gaeden. Decorare, ornare, colere, deformare, conformare, formare, figurare. **Leelick be-gaeden.** Dedecorare, deturpare.

be-gaeden de wonde. *vet.* Curare vulnus.

be-gaeft. Donatus, præditus.

be-gaen. Adire, aggredi, accedere, inire, obire, circumire: & Celebrare, concelebrare.

be-gaen. Obire, agere, facere, committere, admittere.

be-gaen een quaet feyt. Incurrere in crimen, admittere facinus, committere flagitium.

be-gaen sijn met eenighe saecke. Premi cura alicujus rei: laborare, solicitum esse, anxium esse.

be-ganckenisse. Aditus, accessio, congres-

sus,

sus, frequens conventus, frequentia, celebritas, & Exequiæ.

be-ganckenisse houden. Celebrare, concelebrare.

be-gapen. Aperto ore intueri, intentis esse oculis, contueri hiantibus oculis,

be-gaven. Donare, dare, dotare.

be-gecken/ bespotten. Deridere.

be-gheren. Petere, expetere, appetere, cupere, poscere, deposcere, desiderare, avere, studere.

be-gheerigh. Cupidus, avidus: & Desiderabilis, desideratus.

be-geerlick. j. begheerigh.

be-gheerlickheyd. Cupiditas.

be-gheerlicken. Cupidè, avidè.

be-gheerte. Cupido, cupiditas, desiderium, appetitio, affectus, animus, voluntas: animi sententia: & Appetitus, orexis.

be-gheerte/bede. Petitio.

be-gheven. Conferre, applicare, dedere, dare, tradere, addicere, adjungere.

be-gheven j. wt-gheven. Erogare.

be-geven. *germ. sax: sic.* Evenire, accidere.

be-gheven/ verlaten. Destituere, deserere, relinquere, derelinquere, deficere. **Me beenen beghéven mp.** Genua succidunt, labant, me deficiunt.

be-gieten. Aspergere, conspergere, perfundere, offundere, rigare.

be-ghiften. Donare, munere, donare sive ornare aliquem, donis honestis ornare, munerare.

be-ghiftinghe. Donatio.

be-ghijslen. *fland.* **j. bedzieghen.** Decipere: *ang. begyle.*

be-ghijne/ beghijne. Virgo sacra, virgo vestalis, mulier monastica, monacha, *vulgo* beguina. *Sunt autem* beguinæ *mulieres religiosæ nullo voto adstrictæ, in sacro muliebri contubernio viventes quamdiu illis gratum est. Ioach. Hopperus à* **be-ginnen** i. incipere *deduxit, quod principium sive initium quoddam rei monastica ponunt.*

be-ghijne. Bos pulli sive cinerei coloris: *quo scilicet beguinæ sive virgines sacræ plerumque vestiuntur.*

be-ghijne. Vitta puerilis, vitta puellaris, *gal. beguin.*

be-ghin. j. beginsel. Principium.

be-ginnen. Incipere, inceptare, inchoare, ordiri, exordiri, oriri, aggredi, auspicari, instituere.

be-ginsel. Principium, initium, cœptum, exorsus, primordium, exordium.

be-gipsen. Gypsare.

be-gispelen. Illudere.

be-goedighen. Mitigare, pacare.

be-gonst. Inceptus, orsus a um.

be-gorden. Cingere, accingere.

be-gorden. Gravidam reddere fœminam, gravidare. *vulgo* incingere,

be-gord. Cinctus, accinctus.

be-gorde vrouwe. j. be-vruchte. Pregnans, gravida mulier. *vulgo* incincta.

be-graesde böter. *holl.* **j. graf-böter.**

be-graven. Defodere, infodere, terra obruere.

be-graven. Sepelire, humo mandare, humare. inhumare, funerare, condere terra, tumulare, mandare tumulo.

be-gravē/ beschantsen. Munire fossa, vallo

be-gravinghe/ be-grabenisse. Sepultura, humatio: & Funus, exequiæ. inferiæ

be-gremen / be-griemen / be-gremelen. *fland.* Denigrare, maculis inficere, maculare. *angl. grime.*

be-grijp. Comprehensio, captus. **Cort begrijp des inhouts.** Argumentum, periocha.

be-grijp. Reprehensio.

be-grijpen. Comprehendere, capere, complecti, continere, concipere: & Occupare.

be-grijpen/ be-rispen. Reprehendere, carpere, taxare, perstringere, redarguere, vituperare.

be-grijpelick. Comprehensibilis.

be-grijpelick/ be-grijpachtich. Vitupero, vituperator, reprehensor, facilè aliquem reprehendens sive vituperans: & Captiosus, fallax.

be-grijper. Comprehensor.

be-grijper / berisper. Reprehensor, carptor, vituperator, vitupero.

be-grijpigh. Capax.

be-grijsē pemandē. Frendere in aliquem, fremere ore in aliquem: & Subsannare.

be-grooten. *vetus.* Compensare.
be-grooten. Augere, æstimare.
be-gupgen. *holl.* Illudere.
be-haeghen. Placere, cordi esse, arridere, adlubescere, sedere animo.
be-haeginge. Lubentia, libentia, voluptas.
be-haegelijck. Gratiosus, gratus.
be-haeghijsel. Lubentia, voluptas.
be-haelen. Acquirere, nanciscì, contrahere, adipiscì, obtinere.
be-haelen dane. Inire gratiam ab aliquo, benevolentiam alicuius demereri.
be-haelen de siecte. Contrahere morbum.
be-haelende siecke. *j.* **haelende.**
be-haeren. Crinibus aspergere, pilis obducere.
be-haeren. Gelido vento afflare, urente aura aspirare.
be-haeten. Odio habere, odio persequi.
be-halven. *j.* **wtgenomen.** Præter, absque, extra.
be-handen / behandighen. *j.* **be-hendigen.**
be-handsaem. *j.* **behendigh.**
be-hanghen. Obhærere, adhærere.
be-hangen met doecken / *&c.* Velare, prævelare, convelare, obtendere.
be-hangen tusschen de beenen. Mutoniatus, vasatus, testiculatus mentulatus.
be-hanghen zijn met sorghen. Implicari, constringi curis.
be-hangen met gierighept. Implicitus sive implicatus, irretitus, illaqueatus avaritia, deditus avaritiæ.
be-hanghsel. Velum, obtendiculum.
be-hanghsel / veur-hanck van kameren oft bedden. Peristromata, velamina, peripetasmata, ornatus pensilis.
be-hanghsel der peerden. Phaleræ.
be-harmen. *j.* **be-hermen.**
be-harren. *germ. sax.* Manere.
be-heet. *vetus j.* **ghebiedt.**
be-hepmen. Sepire, consepire, obvallare.
be-hepmsel. Sepes, seps, septũ, sepimentũ.
be-help / be-hulp. Auxilium.
be-helpen / be-hulpen. Auxiliari, opitulari. & Vti, frui. & Fovere, nutrire,
be-helper. Auxiliator, opitulator.
be-helpigh / behulpigh. Auxiliaris, auxiliarius: & Munificus.
be-helpigh zijn. Auxiliari, suffragari.
be-helpelick. Auxiliaris.
be-helpelickheyd. Auxilij promptitudo. & Munificentia.
be-help-saem. Auxiliaris.
be-helsen. Amplecti.
be-hendt / be-hendigh / be-handigh / be-hand-saem. Dexter, manu promptus, agilis, pernix, sagax, industrius, solers, navus, expeditus.
be-hendigheyt / be-hendsaemheyt. Dexteritas, agilitas, sagacitas, ars, solertia.
be-hendighlick. Dexterè, rapidè, properè, sagaciter, fabrè, affabrè, expeditè.
be-henden / be-handen / be-handighen. Tradere, tradere in manus, dare, offerre, reddere.
be-hend-saem. *j.* **be-hendt.**
be-hendsen / be-hansden. Comitari. & Congredi, conserere manus.
be-hermen / be-harmen. Defendere, tuerì, servare, conservare à damno & malo.
be-herten / be-hertighen. Cordi esse, placere: & Adamare.
be-hertight. Amicus ex animo, amicus, charus, intimus.
be-hinderen. Cohibere, impedere, obesse, interpellare.
be-hoed. Conservatio, custodia, protectio.
be-hoeden. Conservare, custodire, protegere.
be-hoeder. Conservator, protector, custos.
be-hoed-saem. Sibi cavens, cautus, præcautus.
be-hoed-saemlick. Cautè.
be-hoef. Egestas, necessitas, indigentia, usus.
be-hoefstigh. Egens, indigens.
be-hoefstigheyd *j.* **behoef.**
be-hoeden. Egere, indigere, carere, opus habere.
be-hoevigh / be-hoefstigh. Egens, egenus, indigens, indigus.
be-hoevelickheyd. Necessitas.
be-hoozen. Pertinere, attinere.
be-hoozen. Debere.
be-hoozen / be tamen. Decere, condecere, convenire.

be-hoorlick. Decens condecens, consentaneus, conveniens, proprius, honestus.
be-hoorlickheyd. Condecentia, convenientia, decor, decentia.
be-hoorlicken. Decenter, condecenter, convenienter.
be-hoorte Condecentia, proprietas
be-hoorte Ordo. Met behoorten pet doen. Ordine aliquid agere, condecenter, alternatim.
be-houden. Servare, conservare, tenere, retinere, continere.
be-houden. Servatus, salvus, incolumis.
be-houdenisse. Conservatio: & Salus
be-houder. Servator, conservator, custos.
be-houden. Matrimonio nanciscì: & conjugio jungere vel jungi.
be-houdt broeder. j. schoon-broeder.
be-houdt maeghe / be-houdt vriendt. Affinis.
be-houdt maeghschap. Affinitas.
be-houdt vader. Socer.
be-houdt sone. Gener.
be-houde moeder. Socrus.
be-houde dochter. Nurus.
be-hulpen. j. be-helpen.
be-jaen. Affirmare.
be-jaerd. Maior annis, maturus annis, maturus ævi, ætatis maturæ, *nempe* 25. annorum.
be-iagh. Aucupium, venatio.
be-iaghen. Aucupari, venari, nanciscì venando.
be-iammeren. Misereri & Miserari.
be-ieghenen. *stand.* j beteghenen. (do.
be-kacken. Stercore conspurco, merda fœ-
be-kaem. j. bequaem. Conveniens.
be-kaemen/be kaenen. Incanescere situ, emucescere situm ducere.
be-kaemt. Canus situ, mucidus.
be-kaemtheyd. Canus, situs, mucor.
be-kallen. j. be-houten.
be keeren. Convertere, reducere, revocare in viam, reducere ad frugem.
be-keeren. Converti, resipiscere, redire in viam, emendari & corrigi, recipere se ad bonam frugem.
be-kiken. Inclamare, clamore objurgare.
be kennen. Noscere, cognoscere, agnoscere, recognoscere.
be-kennen. j. belijden. Fateri.
be-kennen. Coire, concumbere, rem habere cum aliquo vel aliqua.
be-kensaem. Cognoscens, recognoscens: & Gratus, memor beneficij accepti.
be-ken saemheyd. Gratitudo.
be-kent. Notus, cognitus.
be-kent maecken. Notum reddere, palam facere.
be kent worden. Notescere, innotescere.
be-kentenisse. Confessio.
be-kermen. Lamentari.
be-ketenen Catenare.
be-keuselen. j. bekoselen.
be-kijcken. Inspicere, intueri aspicere observare, intendere, inspectare, lustrare, circumspicere.
be-kijven. Objurgare, increpare.
be-kladden. Luto aspergere, commaculare, inficere maculis, interlinere.
be-clagh. Querela, questus, conquestus, querimonia, lamentatio: & Postulatio, expostulatio: & Accusatio.
be-klagh doen. j. beklaghen.
be-klaghen. Queri, conqueri, jactare querimonias facere ore querelas, querimoniam habere, querelam interponere.
be-klaghen/aen-klaghen. Accusare.
be-klagen van onrecht. Expostulare
be-klaghen ende jammeren. Miserari, commiserari.
be-klappen. Infamare, diffamare, deferre aliquem, accusare.
be kleeden. j. kleeden. Vestire amicire.
be-kleemen. *stand.* j. beleemen.
be-kleppen be-klippe. Deprehendere, decipere sive capere transenna aut laqueo, illaqueare, irretire, excipere incautum.
be klicken. j be-klippen. Deprehendere. & *holl.* Accusare, deferre.
be-klijven. Coalescere, concrescere, adhærere, cohærere. & Coagmentare. & Proficere, rem facere.
be-klimmen. Conscendere, adscendere, inscendere.
be-klimmen een stadt. Scalis muros ascendere.
be-klippen. j. beklepper.

be-knabbelen. Arrodere, corrodere.
be-knijpen. Coarctare, comprimere.
be-komen. Convenire, congruere.
be-komen. Cedere, succedere, evenire.
Wel be-komen. Bono esse, Fœlix & faustum esse prosperè succedere.
be-komen. Assequi, consequi, acquirere, nanciscì.
be-komen. Ad se redire, revalescere, ad sanitatem redire, colligere se, recolligere se ab ægritudine, vires resumere, recipere: Emergerè ex morbo, calamitate, malis.
be-komte. *sub.* Convenientia, congruentia successus.
be-kommeren. Impedire, detinere, distinere retinere, comprimere, subsistere, remorari, occupare, molestia afficere, angere, cõtristare, infestare, inquietare, molestare, urgere, vexare, sollicitare, obruere negotijs, molestijs. & Distringere, distrahere negotijs, difficultatibus. & Retentare, manus injicere *vulgo* arrestare. *gal.* encombrer. *angl.* to cumber.
be-kommeringe. Angor, impedimentum, occupatio, negotium.
be-kommernisse. Angor, [illegible]ndo, incommoditas, impedimentum, mora remora, occupatio.
be-koopen. Satisfacere, solvere, luere: & Multari, pœnas dare.
be-kozen. Tentare, experiri.
be-kozinghe. Tentatio, experientia.
be-kozsten. Crustare, incrustare.
be-koselen/be-kuesselen. Squalore sive sordibus maculare.
be-koselt. squalidus sordidus.
be-kosten/be-kostighen. Sumptus sive impensas solvere, impendere.
be-kouten. Alloqui, colloqui. & Blandè dicere, mulcere verbis. & Persuadere, inducere verbis.
be-krabbelen. Unguibus arare, radere.
be-krachtighen. Vires dare. & vi superare, & Niti, moliri, conari pro viribus.
be-kraepen pemanden. Deferre aliquem, accusare, in aliquem malè dicere.
be-krijten. *i.* be-schreyen.
be-kronen/be-kreunen. Conqueri;
be-kroselen. *i.* bekruipsen.
be-krotten. *pan.* *i.* bekladden.
be-kruppen. Adrepere, irrepere obrepere: & Occultè invadere, suggredi, latenter aggredi.
be-kruppen een maeght. Impregnare virginem: subagitare.
be-krupsen/be-krupselen. Oblinere suligine, denigrare.
be-krupsen/be-kroesen. Urgere culullis sive scyphis, obruere poculis.
be-labberen. *i.* be-lammeren.
be-lacchen. Ridere, arridere: risu & jocõ prosequi.
be-lacchelick. Jocularis, jocularius, jocorisuque dignus.
be-lacken. Lactare, illectare, inescare, captare, decipere, fallere illecebris.
be-laeden/be-swaren. Degravare, onerare, onus imponere, premere.
be-laeden/be-swaert. Gravatus, oneratus, onustus.
be-laeden met een pack. Suffarcinatus, farcina oneratus.
be-laeden zijn met eenighe saecke. Laborare, angi, solicitum esse.
be-laeghen. Insidiari, insidias ponere.
be-laeghinghe. Insidiæ.
be-lammeren. Impedire, intricare, disturbare, prepedire, interturbare, inquinare, polluere.
be-landen. Potiri terra.
be-langh. *i.* ver-langh. Res magni momenti seu ponderis.
be-langh. *arm.* Propinquus, proximus, vicinus affinis.
be-langhen/aen-gaen. Attingere, attinere, pertinere, pervenire.
be-langhend. *vet.* Propinquitas, necessitu-
be-langhende. *i.* aengaende.
be-lasten. Onerare, gravare, onus imponere: & Munus imponere, provinciam tradere, dare negotium, mandare negotium, in mandatis dare.
be-lasten/ver-setten te pande. Oppignerare
be-leedighen/leed-doen. Nocere.
be-leest/beleeft. Humanus, civilis, comis, urbanus.

be-leefthepd. Humanitas, civilitas, comitas, urbanitas.

be-leefdelick. Humaniter, humanè, civiliter, comiter, urbanè.

be-leemen. Linere argilla.

be-leenen. Pignerare, pignerari, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori.

be-leent. Pigneratitius, pignori oppositus.

be-legh. Appositio, appositus, dispositio, dispositus.

be-legh/be-leghsel. Instita.

be-legh.j.belegheringhe. Obsidio.

be-leggheu. Apponere, disponere, componere, ordinare.

be-leggheu. Prętexere, instita cingere.

be-leggheu sijn woozden. Ornare verba: appositè ornatè, eleganter loqui.

be-leggheu/ be-legheren. Obsidere, circumvallare, obsidione cingere urbem, claudere muros obsidione, obsidionem facere.

be-leghsel / soom. Instita, fimbria, prætextus, prętextum, limbus.

be-leegeren.j.beleggheu. Obsidere.

be-leegheringhe. Obsidio, obsidium, obsessio.

be-leegerer. Obsessor.

be-lepd. Deductio. & Administratio.

be-lepd doen op den pand oft grond. Postulare addici sibi fundum. **Met belepd op de goeden volghen.** Fundos sibi obligatos persequi, judicemq; in rem prętentem deducere: curare fundum sibi addici.

be-lepden. Deducere.

be-lepden de erbe. Iudicem ad fundum nectendum in rem præsentem ducere.

be-lepden int goed. Mittere in possessionem fundi.

be-lepden. Regere, dirigere.

be-lepden sijn leven. Vitam instituere.

be-lepden eenen handel. Administrare. regere, exercere.

be-lepden het ghedinghe tot t'vonnisse. Cursum litis ad sententiam perducere.

be-lepden de oorloghe. Ducere bellum, gerere bellum.

be-lemmeren.j.be-lammeren.

be-leyden. *stand.j.* **ver-epnden.** Evadere, pervadere.

be-lesen. Lectione adjurare, exorcizare, Conjurare, incantare.

be-lesinghe. Incantatio, incantamentum, exorcismus.

be-leser. Exorcista.

be-let. Impedimentum, impeditio.

be-letsel. Impedimentum, impeditio, obstaculum remora,

be-letten. Impedire, præpedire, obstare, obsistere, obesse, cavere, interpellare, remorari, officere.

be-leven. Vivere, superstitem vitam agere.

be-leven. Exercere vita, prestare vivendo.

be-leven.j.be-leest.

be-liegen. Criminari, falsò culpare.

be-lieven. Placere, libere, collibere.

be-liefte. Placitum, voluntas, consensus, votum.

be-lijd Confessio.

be-lijden/be-kennen. Fateri, confiteri, agnoscere.

be-lijden. *vetus.* Manere.

be-locken/ be-lacken. Illicere.

be-loeren. Obducta fronte adspicere.

be-lofte/belovinghe. Promissum, promissio, pollicitatio, fides.

be-lofteuisse.j.belofte. Promissum.

be-loken. Clausus, conclusus.

be-loken pacssche. Octavus dies post Pascha, Dominica proximè subsequens Paschale festum.

be-lomberen. Opacare, obnubilare, obumbrare.

be-loncken. Limis adspicere

be-loonen. Mercedem persolvere, præmio afficere.

be-loop. Concursus, discursus.

be-loop van rekeninghe. Collectio, numerus, summa.

be-loopen Concurrere, percurrere.

be-loopen. Incursare.

be-loopen oft be-rennen een stadt. Explorare locum commodum expugnationi, lustrare equis muros. & oppugnare.

be-loopen eenighe saecke. Obire legationem, exsequi munus legationis, obire negotium.

be-loopen.j.be-draeghen. Conferre.
be-loſt.j.be-luſt Appetens.
be-loſten/be-loſtighen/be-luſtigen. Delectare oblectare.
be-loſthept. Appetentia, appetitio: & Delectatio, oblectatio.
be-loſthept der bedruchter vrouwen. Malacia, pica, appetentia abſurda prægnantium.
be-looven/ge-loven. Polliceri, promittere, fide ſpondere, fidem dare, recipere.
be-loven. Laudare, probare, approbare.
be-loven be-dancken. Laudes & gratias agere. **Sich be-loven.** Contentum eſſe, gaudere empto, facto, &c. **Sich qualick be-loven.** Dolere empto, facto. &c.
be-lupck. Clauſum, ſeptum, locus concluſus ſive ſeptus.
be-lupcken. Claudere, concludere.
be-luſt.j. loſt. Appetens.
be-machtighen. Poteſtatem dare, authoritatem dare.
be-manen. Admonere.
be-manen. Adjurare, conjurare, exorcizare.
be-mannen. *ver. fax. ficand.* Nubere viro.
be-mantelen. Amicire penula, celare, velo induere, tegere.
be-maſchelen/ bemaſcheren. Maculare, commaculare, contaminare.
be-merck. Conſideratio, conſpectus, inſpectio, ratio.
be-mercken.j.aen-mercken.
be-minnen. Diligere.
be-mindt. Dilectus.
be-moed.j.bermoed. Suſpicio.
be-moeden j.bermoeden Suſpicari.
be-moeden.j.moeden/onderwinden.
be-mozen/be-moozen. *ſtand.* Maculare luto.
be-mozghen-gaven. Dotare.
be-moſelen. Maculare luto, aut ſordibus.
be-moſen.j.beſlycken.
be-moſſen. Obduci ſitu.
be-moſthept. Situs.
be-mueren. Cingere ſive munire muro.
be mullen. *ſtand.* Aſpergere pulvere.
be-mult. *ſtand.* Pulverulentus.
be-nachten.j.bernachten.
be-naemen. Nominare, cognominare. & Famoſum reddere.
be-naulwe. Arctare, coarctare, comprimere, premere, opprimere, anguſtijs premere, angere, adducere in anguſtias, arctè urgere arctè premere, opprimere.
be-naulwt. Anguſtus, anxius, arctus, anguſtijs oppreſſus.
be-naulwthept. Anguſtia, angor, anxietas.
be-naulwthept van herten. Contractio cordis.
be-naulwthept van adem. Difficultas ſpirandi, anguſtia ſpiritus.
be-naulwthept des tijts. Anguſtia temporis.
be-naulwdelick. Arctè, anguſtè, ſtrictè.
be-neden. Infrà, inferius, ſubter, ſubtus. *ger. danden ang. beneth.*
be-neen/be-neenen. Negare, inficiari.
be-neerſt. Solicitus, diligens.
be-neerſten/ be-neerſtighen. Procurare, accurare ſtudioſè & diligenter curare: operam dare, conferre, navare, ponere: adniti ſummo ſtudio: diligentiam adhibere, conferre, ponere: contendere & eniti: ſatagere.
be-neffens.j.bp-neven. Iuxta.
be-nemen. Adimere, auferre, eripere, intercipere.
be-nemen het lichr: Officere luminibus, obſtruere luminibus, ædificando officere luci domus vicini.
be-nemen de victalie. Intercludere commeatum.
be-nemen den wegh. Iter claudere, intercludere, præcludere.
be-nemen pemanden ſyn eere. Detrahere famæ, honori, gloriæ alicuius.
be-neven/bp-neven. Iuxta.
be-nijden. Invidere, æmulari.
be-nijder. Invidus, æmulus, zoilus.
be-nijdinghe. Invidia, invidentia, livor.
be-noeghen.j.ghenoegen. Placere. & Satisfacere.
be-noemen. Nominare: & Conſtituere, deſignare.
be-noodighen/ be-nooden. Neceſſitate premere, neceſſitate compellere.
be-noodſen. Nocere.

be-noodsten. j. **be-nauwen / be-noodighen.**

be-ooghen. Aspicere, Observare.

be-ooz-saecken. j. **ver-ooz-saecken.**

be-paelen. Determinare, termino distinguere, definire.

be-panden. Oppignerare. **be-panden de renten.** Constituere reditus in hypotheca, statuere censibus hypothecam, obligare hypothecam reditibus.

be-pekē. Picare, impicare, pice oblinere.

be-pepnsen. Meditari, deliberare, mente pertractare.

be-pissen. Lotio inficere, urina fœdare.

be-placken/be-plecken. Maculare, commaculare.

be-placken. Crustare.

be-plackſel. Opus tectorium,

be-planten. Plantare, conserere, plantis opplere.

be-pzoeven. Probare, tentare, experiri re ipsa, periculum facere.

be-pzovinghe. Experientia.

be-quaem. Conveniens, idoneus, aptus, habilis, commodus, accommodus, congruens.

be-quaem maken. Aptare, adaptare, accommodare, concinnare.

be-quaem zijn. Convenire, quadrare, congruere.

be-quaemheyd. Convenientia, aptitudo, commoditas, congruentia.

be-quaemelick. Convenienter, aptè, commodè, appositè. *q. v.* **becomelick.**

be-quelen. Elanguere, oblanguere.

be-quicken/ver-quicken. Refocillare, reficere.

be-quijlen. *stand.* j. **be-seeveren.**

be-raed. Deliberatio, deliberatum consilium, consultatio.

be-raed-dagh. Inducię, deliberatoriæ.

be-raeden. Deliberare, consultare, consulere.

be-raeden. *sax. frisl. holl.* Connubij fœdus inire. & Elocare, viro tradere.

be-raedigh. Consultus, pollens consilio.

be-raed-saem/raed-saem. Frugi, frugalis.

be-raed-saem-heyd. Frugalitas.

be-raed-saemlick. Frugaliter.

be-raed-slagen. j. **raed-slaghen.**

be-raepen. Colligere, acquirere.

be-raepen. j. **be-haelen.**

be-racst. Furore percitus, furiatus, furiosus.

be-recht/be-rechtinge. Doctrina, institutio, instructio, rectio, gubernatio.

be-recijt. Doctus, instructus, institutus.

be-rechten. Docere, instituere, instruere. & Regere, gubernare.

be-rechten. Decernere.

be-rechten. Administrare jus, jure agere, judicare.

be-rechten. Sacramenta Ecclesię administrare.

be-reden. Persuadere, inducere.

be-redent. *vetus.* Eloquens, facundus.

be-redenheyd. Eloquentia, facundia, persuadendi facultas.

be-reed/be-repd. Paratus, promptus, expeditus.

be-reeden/be-repden. Parare, præparare, apparare, ornare, adornare: aptare, adaptare: instruere.

be-reeder/be-repder. Præparator, parator, instructor.

be-reeder/laecken-bereeder/dzoogh-scherer. Fullo.

be-reedsel. Apparatus, us.

be-reghenen. Pluvia irrigari, madefieri.

be-repcken. Pertingere, attingere.

be-repden. j. **be-reeden.**

be-rekenen. Pernumerare, enumerare.

be-rennen. j. **be-loopen.** Incursare, equis percurrere.

be-rennen een stadt. Lustrare equo muros.

be-respen. *stand.* j. **be-rispen.**

be-richten. j. **be-rechten.**

be-riecken. Subolere, persentiscere: & Examinare, explorare, sagaciter inquirere.

be-rijden. Perequitare.

be-rijden een peerd. Conscendere equum, insidere, residere equo: invehi, provehi equo; equitare, inequitare.

be-rijden/be-spzinghen. Inire, salire feminam.

be-rydsel. Equitatus, & Admissura.
be-ringen. Circumdare, cingere circulo.
be-ripen. Reprehendere, redarguere, arguere, improbare vituperare.
be-rispelick. Reprehensioni obnoxius, vituperabilis.
be-risper. Reprehensor, vituperator, momus.
be-rocken. Vestire tunica.
be-rocken met blasch. Lino vestire colum.
be-rocken per quaets. Moliri, machinari, concitare aliquid mali.
be-rocker van t quaed. Molitor, machinator, auctor mali
be-roemen. Celebrare, prædicare, illustrare. & Iactare, jactitare, arrogare, ostentare, gloriari, magna loqui, magnifice de se loqui, magna de se prædicare, merita spirare glorias.
be roeminghe. Celebratio. & Iactatio, jactitatio jactantia, arrogantia, ostentatio, præsumptio.
be-roemer. Iactator, arrogans, ostentator, magniloquus gloriosus.
be-roemigh. Iactabundus.
be-roemelick. Iactanter, arroganter gloriosè.
be-roemt. Celebris, elatus, inclytus.
be-roep/be-roepinge. Provocatio.
be-roepen. Provocare, ciere, citare, vocare, advocare, appellare: in certamen vocare.
be-roeren. Contingere, attingere.
be-roeren. Commovere, turbare, perturbare, agitare.
be-roeringe. Commotio, agitatio.
be-roerlick. Mobilis.
be-roermisse. *frs. sic.* j. gheraecktheyd. Apoplexia paralysis.
be-roert. Commotus, percitus, turbatus, motus, concitus.
be-roert. *frs. sic.* j. gheraeckt. Apoplecticus, attonitus.
be-roerte. Commotio, tumultus, turba, turbatio. & Seditio.
be-roest. Rubiginosus, æruginosus.
be-roesten. Rubiginem sive æruginem contrahere.
be ropt. j. beroost. Depauperatus,

be-rocken. Fumigare, insumare, sufumigare, sufflire, fumo denigrare.
be roockinghe. Fumigatio, sufumigatio, sufitus, sufitio, sufumentum.
be-rooft. Spoliatus, privatus, orbus orbatus, exutus, destitutus.
be-rooft van sinnen. Mente captus, demens, amens.
be-roouen. Spoliare, deprædari, privare, expilare orbare.
be roouinghe. Spoliatio, privatio, compilatio, expilatio, direptio.
be-roouer. j. roouer. Spoliator.
be-rouw. Pœnitentia, pœnitudo.
be-rouwen. Pœnitere, pœnitudine duci.
be-rouwenisse. Pœnitentia.
be-rouwigh. Pœnitens facti vel de facto.
be-ruchtigen/be ruchten. Diffamare, infamare.
be-ructt. Famosus.
be rueren. j. be-roeren.
be sabberen. Maculare, coinquinare.
be-saepen. Serere, conserere, obserere.
be-saept land. Seges, terra subacta & sata.
be-salven. Vngere, inungere.
be-schadigben/be-schaden. Damnum dare, lædere, damno afficere, nocere, officere.
be-schaduwen. Obumbrare.
be-schaemen. Confundere, pudefacere, pudorem incutere.
be-schaemt. Pudefactus, pudibundus.
be-schaemt aen sicht. Verecundus vultus.
be-schaemt worden. Pudefieri, pudore, suffundi, verecundari, pudore affici, erubescere.
be-schaemtheyd. Pudor, verecundia.
be schaemdelicki. Pudenter verecundè.
be-schaffen. Conficere, perficere.
be-schampen. j. be-schumpen. Subsannare.
be-schantsen. Vallo munire, vallo cingere, vallo & fossa circundare, vallare, obvallare, munire.
be-schantsinge. Vallus, vallum, munimentum.
be-schatten. Taxare, æstimare.
be-schred/be-schepd. Distinctio, discretio, discrimen, definitio. Int beschred gaen. Intercedere, conciliandi, gratia intervenire.

be-ſcheed. Decretum, conditio, ratio: & Argumentum.

be-ſcheed. Reſponſio, reſponſum.

be-ſcheed/beſcheed-bꝛief. Libellus.

Be ſcheed gheben. Decernere, certum facere.

Be-ſcheed hebben. Certum habere.

be ſcheed doen. Æquum, iuſtumque preſtare.

be-ſcheed doen int dꝛincken. Æquali hauſtu reſpondere: preſcriptam & prohibitam poculi menſuram ebibere. *vulgò* æquum facere, rationem facere.

be-ſcheeden/be-ſchepden. Definire, prefinire, determinare, conſtituere, præſtituere decernere.

be-ſcheeden. Diſcernere, diſtinguere,

be-ſcheeden. *vetus.* Reſpondere.

be-ſcheeden. Condicere.

be-ſcheeden. Diſtinctus, diſcretus, definitus, conſtitutus, preſtitutus: & Modeſtus, moderatus, temperatus.

be-ſcheedenhepd. Diſcretio, diſcrimen.

be-ſcheedenhepd. Modeſtia, moderatio, temperantia.

be-ſcheedelick. Diſtinctè, diſcretè, manifeſtè, liquidè, apertè, expreſsè, eviden-

be-ſchelden. *j.* **be-kijven.** (ter.

be-ſchemen/ be-ſchemeren. Obumbrare, adumbrare. & Perſtringere oculos.

be-ſchencken. Donare, munerare.

be-ſcheren. *germ. ſax. ſicamb.* Præfinire, preſtituere, deſtinare, ordinare, diſponere, proponere. & Concedere.

be-ſcherunghe/ be-ſchere. Ordinatio, diſpoſitio & Fatum, fatalis neceſſitas.

be-ſchermen. Defendere, tueri, tutari, patrocinari, adeſſe alicui, protegere. *ital. ſchermire.*

be-ſcherмer. Defenſor, protector, patronus.

be-ſcherminghe. Defenſio, protectio, tuitio clientela.

be-ſchermſel. Defenſio, munimen, munimentum, munitio, tutamen, tutamentum, preſidium.

be-ſchick. Diſpoſitio. & Gubernatio, regimen.

be-ſchicken. Diſponere, deſtinare, curare, procurare, adminiſtrare, preſtare, conſtituere, gubernare, regere, moderari.

be-ſchicken/ut-rechte. Expedire, exequi, obire, curare, conficere, tranſigere.

be-ſchicker. Curator.

be-ſchieten. Iaculis impetere.

be-ſchieten een ſtad. Tormentis concutere oppidum, muros contundere machinis bellicis, quatere mœnia tormentis æneis.

be-ſchiete met wagen-ſchot. *j.* **be-ſetten.**

be-ſchijnen. Affulgere.

be-ſchijten/be-kacken. Stercore fœdare, ſive inquinare.

be-ſchijten/ be-dꝛieghen. Decipere, defraudare.

be ſchimmelen. Mucere, mucеſcere.

be-ſchimmelt. Mucidus.

be-ſchimpen. Subſannare, carpere, irridere, convitiari, inſultare.

beſchimper. Subſannator, irriſor, convitiator.

be-ſchobben / be-ſchoppen. *ſtand.* **j. be-ſpotten.** Irridere.

be-ſchoft. Compoſitus, decens.

be-ſchot. Interſtitium, intercapedo.

be-ſchot. Contignatio intermedia, coaſſatio, contabulatio.

be-ſchot. Paries medianus.

be-ſchot/ghe-ſchot. Proventus, incrementum, accrementum, accretio, augmentum, momentum, pondus. *germ bꝛ. huß.*

beſchot. *j.* **ſchot.** Pollen.

be-ſchouwen. Contemplari, intueri, luſtrare, ſpeculari.

be-ſchouwenisſe. viſio, contemplatio, intuitus.

be-ſchouwinghe. viſio, contemplatio, ſpeculatio.

be-ſchꝛepen. *j.* **beweenen.**

be-ſchꝛijden. Paſſu attingere.

be-ſchꝛijden een peerd. Conſcendere equum.

be-ſchꝛijven. Deſcribere, conſcribere, perſcribere: & Annotare.

be-ſchꝛijven. Libello citare, ſcripto in judicium vocare.

be-ſchꝛijven te hobe. Citare in curiam.

be-ſchꝛijf-bꝛief. Libellus, ſcriptum quo

quis

quis in jus vocatur.

be-schrijvinghe. Descriptio.

be-schrijven. Amputare, resecare, circumcidere. *desbranchen.*

be-schudden. *j.* **be-schutten.** Protegere, defendere.

be-schumen. Spuma adspergere.

be-schumt. Spumâ adspersus.

be-schuldighen. Accusare, incusare, culpare, *reum* agere, reum postulare, insimulare, arcessere.

be-schuldigh. Accusatorius.

be-schuldighlick. Accusatoriè.

be-schut. *j.* **be-schermsel.**

be-schut der schepen. Navium tuta statio.

be-schutten. *j.* **be-schermen.**

be-schutsel. *j.* **be-schermsel.**

be-seeberen. Saliva madefacere.

be-seenwen. Madefieri aquâ marinâ.

beseenwt goed. Merces salo infectæ, sive madefactæ.

be-seffen. *stand.* Comprehendere, percipere.

be-seghelen. Consignare, obsignare sigillo, signare signo.

be-sepcken. *j.* **be-pissen.**

be-sepde schepen. Naves veliferæ, velivolæ.

be-seplen. Navigare nave velifera, navigare æquor velo.

be-sepligh. Navigabilis velo, sive nave velivola.

be-sengben. Adurere, suburere.

be-seten. Possessus, occupatus: & obsessus.

be-set mensch. Lymphatus, lymphaticus, fanaticus, furiosus, arreptitius, abreptitius, numine afflatus, bacchabundus, infatuatus, spiritu correptus: pythonicus, spiritu fatidico correptus, energumenus, qui actionem diaboli in se patitur, larvatus, ceritus, *vulgò* obsessus à dæmone, dæmoniacus.

be-set. Compositus, appositus: & Decens, aptus: & Consertus, intextus, intersinctus.

be-set. *pignus* Hypotheca.

be-set/be setsel. Detentio, sequestratio, evictio.

be-set van goede. Detentio bonorum per prætorem, sequestratio, retentio.

be-sette goeden. Bona sequestrata & retenta.

be-setheyd. Decentia, condecentia.

be-settelick. Compositè, decenter, condecenter, aptè.

be-setten. Componere.

be-setten. Constituere, instituere.

be-setten. *j.* **be-planten.** Conserere.

be-setten ende beslaen den pand. Percludere pignus: bona auctoritate judicis possidere sive detinere, evincere, convincere.

be-setten den pand/ doen belepden ende wt-winnen. Pignora persequi, & eorum addictionem postulare.

be-setten tot een testament. Legare.

be-setten met kalck/ leem. Crustare, incrustare, exornare tectoriis, tectorium inducere, contegere calce, albarium parieti illinere.

be-setten met berd. Contabulare, coassare. & Opere intestino munire parietem, murum.

be-setten/plaveyen. Sternere locum saxis, aream consternere silicibus, pavimentare.

be-setten rond-om. Circumdare.

be-setten met costelicke gesteente. Conserere, intexere gemmis.

be-setten met krijghs-volck. Munire præsidio militum, firmare præsidijs, fulcire, communire, sepire præsidijs.

be-setten de weghen. Itinera obsidere, occupare.

be-setsel. Constitutio.

be-setsel van Mueren ende Wanden. Crusta, incrustatio, tectorium, albariâm.

be-setsel. Detentio, sequestratio.

be-setter. Crustarius, tector, dealbator.

be-setter. Testator legati.

be-settinghe van krijghs-volck. Præsidium, præsidia: milites qui tutelæ & defensioni locorum imponuntur.

be-settinghe. Legatum.

be-seven. *j.* **be-seffen.**

be-seuluwen *fama.* *j.* **be-kladden.**

be-seuren. Fallere, decipere.

be-ſibbe. j. **ghe-ſibbe.** Cognatio.

be-ſichtighen. Inſpicere, conſpicere, luſtrare, colluſtrare.

be-ſiecht. Affectus morbo, contaminatus morbo, morbidus & Comitialis.

be-ſien. Intueri, inſpicere, videre. **Beſien ſich ſelven.** Contemplari ſe & circumſpicere ſe magnificè, gloriari, & ſe ipſum admirari.

be-ſigh. j. **beſich.**

be-ſijden/be-ſijdens. A latere: & ſeorſum.

be-ſijden ſetten. Seponere.

be-ſijden gaen. Secedere.

be-ſilberen. Obducere argento, cęlare argento.

be-ſinnen. Meditari, animadvertere.

be-ſit. Poſſeſſio. **Out-beſit** Vſucapio.

be-ſit/be-ſitte. *vet. holl.* Obſidio.

be-ſitten. Poſſidere, occupare, tenere.

be-ſitten een ſtadt. *vet. holl.* Obſidere civitatem.

be-ſitter. Poſſeſſor, dominus.

be-ſittinghe. Poſſeſſio.

be-ſlabben. Lambendo inquinare, cibo liquido commaculare.

be-ſlach. Occupatio, negotium.

be-ſlach. Detentio, retentio.

be-ſlach met vochtichęyd. Maceratio.

be-ſlach. Intritum, arenatum.

be-ſlach/vulſel. Fartura, fartum, intritum.

be-ſlach. Fibula.

be-ſlach vanden boeck. Vmbilicus, lamella libro extrinſecus ſuperaddita.

be-ſlach vanden riem. Bulla.

be-ſlach van het rad. Canthus, ferrum quo apſis munitur.

be-ſlach-maecker. Fibularius.

be-ſlaen. Circumcludere.

be-ſlaen de plaetſe. Occupare locum.

be-ſlaen. Retinere, retentare, manus injicere. *vulgò* arreſtare.

be-ſlaen den pand. Percludere pignus, bona detinere jure, ne pateant amotioni, uſui, aut diſpoſitioni debitoris: ſequeſtrare.

be-ſlaen. Macerare aqua, vino, oleo: temperare, miſcere convenienter.

be-ſlaen het kalck. Calcem arena miſcere, interere.

be-ſlaen met naeghelen. Figere ſive affigere clavis.

be-ſlaen het pęerd. Equum calceare, calceum ferreum equi ungulę inducere, induere ſolæam equo.

be-ſlaen met pſer. Cludere ferro. **beſlagen met pſer.** Ferratus.

be-ſlaen met gould. Cludere vel claudere auro, auro tegere, celare, aurare. **beſlaen ghen met gould.** Cluſus vel clauſus auro, auro tectus, auratus.

be-ſlaen met ſilver. Argento tegere, cludere claudere. **be-ſlarghen met ſilver.** Argentatus, argento tectus.

be-ſlaepen. Concumbere condormire.

be-ſlaepen een anders wijf. Temerare alterius cubile.

be-ſlagh. j. **be-ſlach.**

be-ſlichten. Explanare, æquare.

be-ſlichten. Conficere, componere negotium, componere lites, dirimere controverſiam.

be-ſlijcken. Lutare, luto linere, luto maculare inquinare, inficere.

be-ſliſſen. j. **be-ſlichten.**

be-ſlommeren. Occupare rebus frivolis.

be-ſloten. Concluſus, occluſus, clauſus.

be-ſloten bzief Diploma: principiũ litere:

be-ſloten ſtadt. Vrbs mœnita muris ſive mœnibus cincta.

be-ſloten dagben. *vet. ſax. ſicamb.* j. **ghe-bonden dagben.** Dies nefaſti.

be-ſloten tijd. Tempus clauſum: *tempus quo ſolennitates nuptiarum prohibentur, nempe à feria quarta cinerum uſq; in Octavam Paſchatis inclusivè: à prima quoque Dominicæ Adventus uſque in diem Epiphaniæ.*

be-ſlupt. Concluſio, clauſula.

be-ſlupt des rads. Senatuſconſultum, ſtatutũ, placitũ decretum, *vulgò* arreſtum.

be-ſlupt-rede. Epilogus, peroratio, clauſula orationis, concluſio.

be-ſlupten. Concludere claudere: intercludere includere, ſecludere, diſcludere

be-ſlupten/vaſtelick beur-nemen. Conſtituere, deliberare, ſtatuere, decernere.

be-ſluptſel Clauſura concluſio.

be-ſmeeren. Inungere, oblinere, illinere, abducere.

be-ſmet. Commaculatus maculatus: & Epilepticus, morbo comitiali laborans, comitialis.

be-ſmetten. Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, conquinare, polluere.

be-ſmetheyd. Epilepſia, morbus comitialis, morbus ſacer.

be-ſmettelicke ſiechte j. halende. Morbus contagioſus.

be-ſmetſel. Contaminatio maculæ.

be-ſmeuren. j. be-ſmetten.

be-ſmockelen. *ſtand.* Maculare, inquinare.

be-ſmuptſteren. Oblinere, perungere, inquinare re pingui.

be-ſnarren. Reprehendere, objurgare.

be-ſnauwen/be-ſnabben. Latrare in aliquem allatrare alicui.

be-ſneden. Circumciſus, præciſus.

be-ſneden als een Jode. Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata eſt.

be-ſneden. Contractus, attenuatus.

be-ſneden van aen-ſicht. Gracilis & exilis facie.

be-ſnedenlick. Præciſè.

be-ſnijden. Circumcidere, amputare, præcidere, attenuare. & Minuere, diminuere. & Comprimere ſe, coarctare, abſtinere.

be-ſnijdinghe/beſnijdeniſſe. Circumciſio.

be-ſnijdſel. Segmen, reſegmen & Præputium.

be-ſnoeyen. Concidere, præſecare.

be-ſnoeyer. Ferramentum conciſorium quo ungulæ jumentorum conciduntur.

be-ſnot. Mucoſus. (re.

be-ſnotten. Muco maculare, muco unge-

be-ſnuffelen. Sagaci naſo perſcrutari: indagare canum more.

be-ſoeck. Viſitatio: & Tentamen, examen.

be-ſoecken/bepin-ſoecken. Viſere, inviſere, viſitare.

be-ſoecken dickwils. Frequentare.

be-ſoecken/ber-ſoecken. Experiri, tentare, examinare. & Exercere.

be-ſoeren. j. be-ſueren. Acerba pati.

be-ſoetelen. Inquinare, coinquinare, fœdare fuligine, contaminare, conſpurcare, maculare, polluere.

be-ſoetelt. Inquinatus, ſordidus, ſqualidus.

be-ſoeven. j. beſozgen.

be-ſolden. Solvere ſtipendium.

be-ſoldinghe/ſoud. Stipendium, ea militare.

be-ſolderen. Contabulare, aſſare, coaſſare.

be-ſolfferen. Sulphure imbuere, aſpergere, linere.

be-ſolffert. Sulphuratus.

be-ſoluwen. *ſtand.* Maculare. *gal. ſouiller.*

be-ſolffert. Sulphuratus.

be-ſomeren. j. ber-ſomeren.

be-ſonder/be-ſunder. Singularis, peculiaris, exquiſitus, proprius, privatus.

be-ſonder/be-ſonderlick. Singulatim, ſigillatim, ſingillatim, ſeorſum, peculiariter, propriè, ſpeciatim, ſpecialiter, ſeparatim, privatim, privatè. *germ. beſunder: ſax. aſondar.*

be-ſonderen. Diſtinguere, ſeparare, ſeligere.

be-ſondigen. Peccato inquinare.

be-ſozghen. Vereri, timere.

be-ſozgen. Procurare, accurare, curare, proſpicere. & Satagere.

be-ſozgher. Curator.

be-ſozght. Sollicitus, cura affectus, metu affectus.

be-ſozght zijn. Angi, laborare, ſollicitum eſſe.

be-ſozghtheyd. Solicitudo.

be ſozgh-ſacm. Sollicitus.

be-ſoudinghe j. be ſoldinghe.

be-ſpaeren. Comparcere.

be-ſparſen. *ſtand.* Aſpergere.

be-ſpeuren. j. be-ſpozen.

be-ſpieden/ be-ſpien/ ſpien. Explorare, ſpeculari, diſpicere, obſervare, inſidiari, inſidere.

be-ſpieder/ſpie. Explorator, ſpeculator, caraſcopus.

be-ſpie ſchip. Navis epiſcopia, navis exploratoria, caraſcopium.

be-ſpie-tozn. Specula.

be-ſpijen. j. be-ſpouwen.

be-ſpozen/be-ſpeuren. Indagare, inveſtigare, perveſtigare.

be-ſpozer. Indagator, inveſtigator.

be-ſpotten.j.ſpotten. Subſannare, naſo ſuſpendere adunco.

be-ſpotter.j.ſpotter.

be-ſpottinghe.j.ſpot.

be-ſpouwen. Conſpuere, ſputo defædare: & Convomere.

be-ſpraepen/be-ſprepen. Conſternere.

be-ſprek/be-ſpreck. Conditio, condictio, condictum, pactio, pactum.

be-ſprek. *vetus. fland.* Legatum, donatio teſtamento relicta.

be-ſprek. *holl.* Conſultatio, deliberatio.

be-ſpreken. Condicere, prædicere conditionem, paciſci, præfinire, præfigere conditionem.

be-ſpreken. *vetus fand* Legare, decernere & teſtamento relinquere.

be-ſpreken. *vet. holl.* **j.be-raeden.** Conſulere, conſultare, deliberare.

be-ſprenckelen.j.be-ſprenghen.

be-ſprenghen. Aſpergere, conſpergere, inſpergere, reſpergere.

be-ſpringen. Aſſilire, inſultare, adoriri, invadere, impetere. & Salire, inire feminam, aſſilire.

be-ſproepen. Aſpergere.

be-ſprupten. Aſpergere.

be-ſpupten. Siphone conſpuere.

be-ſpupt-krupcke. Harpagium, clepſydra: Vas foraminoſum quo hortorum herbę & pulvilli irrigantur.

be-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, ſubſiſtere, manere, perſiſtere.

be-ſtaen. Incipere, inceptare, attentare, experiri, conari, audere, aggredi, inſtituere, inire, ſubire.

be-ſtaen/aen-gaen. Attinere, attingere.

be-ſtaen van bloede. Conſanguineum ſive cognatum eſſe, connecti ſanguine, contingere ſanguine, cognatione: jungi ſanguine, teneri cognatione.

be-ſtaen. Affectus **be-ſtaen van ſieckte.** Affectus morbo.

be-ſtaen/be-ſeten. Numine afflatus, lymphaticus, fanaticus.

be-ſtaende. Cognatus, agnatus, neceſſarius, affinis.

be-ſtand/be-ſtandighept. Firmitas, immutabilitas.

be-ſtand. Induciæ pax ſequeſtra, ceſſatio pugnę pactitia belliferiæ.

be-ſtandigh. Stabilis, firmus, durabilis, conſtans.

be-ſtandighept. Conſtantia.

be-ſteck. Septum, ſepimentum.

be-ſteck. Cœptum, incœptum, molimen, machinatio, dolus.

be-ſteck/be-worp. Delineatio ſive adumbratio operis conficiendi.

be-ſtecken. Figere clavis ligneis: & ſepire

be-ſteden. Locare, elocare, collocare, ablocare, oblocare, impendere.

be-ſteden ter aerden. *vetus fland.* Sepelire, inhumare.

be-ſteden/wt-ghegheven. Inſumere, erogare, impendere, expendere, collocare.

be-ſteden een werck. Addicere opus, locare alicui opus faciendum, mercedem alicui conſtituere pro opere faciendo.

be-ſteden te houwelijck. Locare vel elocare in matrimonium, nuptum dare, nuptui dare, nuptui collocare, maritare, jungere conjugio.

be-ſteedſter. Commendatrix ancillarum.

be-ſteken. Configere, affigere, circumfigere: & Circumſepire: & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.

be-ſteken het garen. Tendere retia, tendere plagas: ſepire plagis nexilibus: tendere inſidias, ſtruere fallaciam.

be-ſteken met bloemen. Ornare floribus.

beſtellen. Diſponere, conſtituere, collocare, ſtatuere, ſuppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi, conficere.

be-ſtellen. *vetus.* Conducere.

be-ſtellen. *fland.* Curare equum, alere, paſcere.

be-ſtellinghe. Diſpoſitio, conſtitutio, ſuppeditatio: & Conductio. & Redemptio. & Expeditio, apparatus bellicus.

be-ſtemmen/be-ſpreken. Condicere, prędicere conditionem: & Conſtituere, ſtatuere: & Comprobare.

be-ſterven. Mori, emori.

be-ſtier. Regimen, rectio, directio, gubernatio.

be-ſtieren. Regere, dirigere, moderari, &

Domare,

Domare. & Fallere.

be-ſtieden. j. **ver-toeſten.** Squalere.

be-ſtolen. *ſtand* j. **be-ſtoppen.**

be-ſtolpen. *bell.* j. **be-decken.**

be-ſtompen. Fallere incautum, imponere incauto.

be-ſtooten. Impetere, invadere, aggredi, incurſare, incurrere, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.

be-ſtoppen. Obturare: & fallere.

be-ſtozmen. Oppugnare, impugnare, impetere.

be-ſtozminghe. j. **ſtozm.**

be-ſtozten. j. **be-ghieten.** Perfundere.

be-ſtoven. Pulvereus, pulverulentus, reſperſus pulvere, pulvere ſorditatus, obductus ſicu pulvereo, afflatus pulvere.

be-ſtoven. j. **be-waept.** Afflatus ſpiritu, fanaticus.

be-ſtraelen. Affulgere radijs.

be-ſtranghen. j. **benauwen.**

be-ſtrecken. Extendere. & Frogare.

be-ſtricken. Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.

be-ſtrijcken. Illinere, oblinere, inungere.

be-ſtrijcken. j. **wt-ſtrijcken.** Fucum facere alicui, os alicui ſublinere, circum ſcribere.

be-ſtrijden. Oppugnare, debellare, impugnare

be-ſtrijden. *ver. ſtand.* Objurgare.

be-ſtringhen. Vinculis coercere.

be-ſtroyen. Conſpergere, conſternere, inſternere.

be-ſtueren. j. **be-ſtieren.**

be-ſtuyven. Reſpergere ſive aſpergere pulvere, ſordidare pulvere, obducere ſicu pulvereo, afflare pulvere.

be-ſuecken. j. **beſoecken.**

be-ſueren. Acerba pati, dura perpeti perferre: acerbos labores ſive dolores exantlare: elaborare.

be-ſueren de dood. Acerbam pati mortem, duram ſubire mortem, perferre mortem.

be-ſunder. j. **be-ſonder.**

be-ſwaercken. j. **beſwercken.**

be-ſwaeren. j. **belaeden.**

be-ſweeten. Sudando niti, ſudare multo labore.

be-ſweet. Sudabundus.

be-ſwelen. Langueſcens, viribus deſitutus.

be-ſwelten. *ſtand* Deficere, langueſcere animo, linqui animo.

be-ſwercken/ be-ſwozcken. *ſax. fris. ſicamb.* Nubibus tegi vel obduci, nubilum fieri.

be-ſweren. Iurare, juramento confirmare.

be-ſweren. Adjurare, conjurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.

be-ſweren. j. **be-eeden.** Iurare in leges alterius.

be-ſweringhe. Adjuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorciſmus.

be-ſwerer. Adjurator, exorciſta, exorciſator, incantator.

be-ſwijcken. Fatiſcere, peſſum ire. & Deficere, deſerere, linquere.

be-ſwijcken. j. **be-ſwijmen.**

be-ſwijmen. Animo deficere, intermori, animo linqui, exanimari, deliquiũ pati.

be-ſwijminghe / beſwijmthepd. j. **onmacht.** Deliquium animi.

be-ſwijmt. Lypopſychus, lypothymicus, intermortuus.

be-ſwozcken. j. **be-ſwercken.**

be-taelen. Solvere, perſolvere, reſolvere, exolvere, ſatisfacere, luere, pendere, penſitare, dependere.

be-taelen ten vollen. Satisfacere in aſſem, in ſolidum.

be-taelinge. Solutio, numeratio, penſio.

be-taemen. Decere, condecere. **Het betaemt.** Decet, condecet, convenit, par eſt, æquum eſt.

be-taemelick. Decens, conveniens.

be-taemelickhepd. Decentia, convenientia.

be-taemelicken. Decenter, convenienter.

be-taeteren. *ſtand.* Fœdare, maculare, inquinare.

be-taſten. Scrutari tactu.

be-teeckenen. Significare, indicare, notare.

be-teeckeniſſe. Significatio.

be-tegenen. Obviare, occurrere, adverſum ire, adire contra, fieri obviam, offende-

re,

be-leeftheyd. Humanitas, civilitas, comitas, urbanitas.

be-leefvelick. Humaniter, humanè, civiliter, comiter, urbanè.

be-leemen. Linere argilla.

be-leenen. Pignerare, pignerari, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori.

be-leent. Pigneratitius, pignori oppositus.

be-legh. Appositio, appositus, dispositio, dispositus.

be-legh/be-leghsel. Instita.

be-legh.j.belegheringhe. Obsidio.

be-leggheu. Apponere, disponere, componere, ordinare.

be-leggheu. Prętexere, instita cingere.

be-leggheu syn woozden. Ornare verba: appositè ornatè, eleganter loqui.

be-leggheu/ be-legheren. Obsidere, circumvallare, obsidione cingere urbem, claudere muros obsidione, obsidionem facere.

be-leghsel / soom. Instita, fimbria, prætextus, prętextum, limbus.

be-leegeren.j.beleggheu. Obsidere.

be-leegheringhe. Obsidio, obsidium, obsessio.

be-leegerer. Obsessor.

be-leyd. Deductio. & Administratio.

be-leyd doen op den pand oft grond. Postulare addici sibi fundum. **Met beleyd op de goeden volgheu.** Fundos sibi obligatos persequi, judicemq; in rem prętentem deducere: curare fundum sibi addici.

be-leyden. Deducere.

be-leyden de erve. Iudicem ad fundum nectendum in rem præsentem ducere.

be-leyden int goed. Mittere in possessionem fundi.

be-leyden. Regere, dirigere.

be-leyden syn leven. Vitam instituere.

be-leyden eenen handel. Administrare. regere, exercere.

be-leyden het ghedinghe tot t'bonnisse. Cursum litis ad sententiam perducere.

be-leyden de oozloghe. Ducere bellum, gerere bellum.

be-lemmeren.j.be-lammeren.

be-leyden. *stand.j.* **ver-eynden.** Evadere, pervadere.

be-lesen. Lectione adjurare, exorcizare, Conjurare, incantare.

be-lesinghe. Incantatio, incantamentum, exorcismus.

be-leser. Exorcista.

be-let. Impedimentum, impeditio.

be-letsel. Impedimentum, impeditio, obstaculum, remora,

be-letten. Impedire, præpedire, obstare, obsistere, obesse, cavere, interpellare, remorari, officere.

be-leven. Vivere, superstitem vitam agere.

be-leven. Exercere vita, prestare vivendo.

be-leevet.j.be-leeft.

be-liegen. Criminari, falsò culpare.

be-lieven. Placere, libere, collibere.

be-liefte. Placitum, voluntas, consensus, votum.

be-lijd. Confessio.

be-lijden/be-kennen. Fateri, confiteri, agnoscere.

be-lijven. *vetus.* Manere.

be-locken/ be-lacken. Illicere.

be-loeren. Obducta fronte adspicere.

be-lofte/belovinghe. Promissum, promissio, pollicitatio, fides.

be-lofteniſſe.j.belofte. Promissum.

be-loken. Clausus, conclusus.

be-loken paesschen. Octavus dies post Pascha, Dominica proximè subsequens Paschale festum.

be-lomberen. Opacare, obnubilare, obumbrare.

be-loncken. Limis adspicere

be-loonen. Mercedem persolvere, præmio afficere.

be-loop. Concursus, discursus.

be-loop van rekeninghe. Collectio, numerus, summa.

be-loopen. Concurrere, percurrere.

be-loopen. Incursare.

be-loopen oft be-rennen een stadt. Explorare locum commodum expugnationi, lustrare equis muros. & oppugnare.

be-loopen eenighe saecke. Obire legationem, exsequi munus legationis, obire negotium.

be-loopen.j.be-dzaeghen. Conferre.
be-loſt.j.be-luſt Appetens.
be-loſten/be-loſtighen/be-luſtigen. Delectare oblectare.
be-loſthepd. Appetentia, appetitio: & Delectatio, oblectatio.
be-loſthepd der bedzuchter bzouwen. Malacia, pica, appetentia abſurda prægnantium.
be-looben/ge-loben. Polliceri, promittere, fide ſpondere, fidem dare, recipere.
be-loven. Laudare, probare, approbare.
be-loven/be-dancken. Laudes & gratias agere. **Sich be-loven.** Contentum eſſe, gaudere empto, facto, &c. **Sich qua-lick be-loven.** Dolere empto, facto. &c
be-lupck. Clauſum, ſeptum, locus concluſus ſive ſeptus.
be-lupcken. Claudere, concludere.
be-luſt.j. loſt. Appetens.
be-machtighen. Teſtatem dare, authoritatem dare.
be-maenen. Admonere.
be-maenen. Adjurare, conjurare, exorcizare.
be-mannen. *vet. ſax. ſicamb.* Nubere viro.
be-mantelen. Amicire penula, celare, velo induere, tegere.
be-maſchelen/ bemaſcheren. Maculare, commaculare, contaminare.
be-merck. Conſideratio, conſpectus, inſpectio, ratio.
be-mercken.j.aen-mercken.
be-minnen. Diligere.
be-mindt. Dilectus.
be-moed.j.bermoed. Suſpicio.
be-moeden j.bermoeden Suſpicari.
be-moeden.j.moeden/onderwinden.
be-mozen/be-moozen. *ſaxo.* Maculare luto.
be-mozghen-gaben. Dotare.
be-moſelen. Maculare luto, aut ſordibus.
be-moſen.j.beſlyken.
be-moſſen. Obduci ſitu.
be-moſthepd. Situs.
be-mueren. Cingere ſive munire muro.
be mullen. *ſaxo.* Aſpergere pulvere.
be-mult. *ſaxo.* Pulverulentus.
be-nachten.j.bernachten.
be-naemen. Nominare, cognominare. & Famoſum reddere.
be-nauwe. Arctare, coarctare, comprimere, premere, opprimere, anguſtijs premere, angere, adducere in anguſtias, arctè urgere, arctè premere, opprimere.
be nauwt. Anguſtus, anxius, arctus, anguſtijs oppreſſus.
be-nauwthepd. Anguſtia, angor, anxietas.
be-nauwthepd van herten. Contractio cordis.
be-nauwthepd van adem. Difficultas ſpirandi, anguſtia ſpiritus.
be-nauwthepd des tijts. Anguſtia temporis.
be-nauwdelick. Arctè, anguſtè, ſtrictè.
be-neden. Infrà, inferius, ſubter, ſubtus. *ger. danden ang. benath.*
be-neen/be-neenen. Negare, inficiari.
be-neerſt. Solicitus, diligens.
be-neerſten/ be-neerſtighen. Procurare, accurare ſtudioſè & diligenter curare: operam dare, conferre, navare, ponere: adniti ſummo ſtudio: diligentiam adhibere, conferre, ponere: contendere & eniti: ſatagere.
be-neffens.j.bp-neven. Iuxta.
be-nemen. Adimere, auferre, eripere, intercipere.
be-nemen het lichr: Officere luminibus, obſtruere luminibus, ædificando officere luci domus vicini.
be-nemen de victalie. Intercludere commeatum.
be-nemen den wegh. Iter claudere, intercludere, præcludere.
be-nemen pemanden ſijn eere. Detrahere famæ, honori, gloriæ alicuius.
be-neven/bp-neven. Iuxta.
be-nijden. Invidere, æmulari.
be-nijder. Invidus, æmulus, zoilus.
be-nijdinghe. Invidia, invidentia, livor.
be-noeghen.j.ghenoegen. Placere. & Satisfacere.
be-noemen. Nominare: & Conſtituere, deſignare.
be-noodighen/ be-nooden. Neceſſitate premere, neceſſitate compellere.
be-noodſen. Nocere.

be-noodsten. j. **be-naubren / be-noodighen.**

be-ooghen. Aſpicere, Obſervare.

be-ooz-saecken. j. **ber-ooz-saecken.**

be-paelen. Determinare, termino diſtinguere, definire.

be-panden. Oppignerare. **be-panden de renten.** Conſtituere reditus in hypotheca, ſtatuere cenſibus hypothecam, obligare hypothecam reditibus.

be-peckē. Picare, impicare, pice oblinere.

be-pepnsen. Meditari, deliberare, mente pertractare.

be-pissen. Lotio inficere, urina fœdare.

be-placken/be-plecken. Maculare, commaculare.

be-placken. Cruſtare.

be-plackſel. Opus tectorium,

be-planten. Plantare, conſerere, plantis opplere.

be-proeven. Probare, tentare, experiri re ipſa periculum facere.

be-proevinghe. Experientia.

be-quaem. Conveniens, idoneus, aptus, habilis, commodus, accommodus, congruens.

be-quaem maken. Aptare, adaptare, accommodare, concinnare.

be-quaem zijn. Convenire, quadrare, congruere.

be-quaemheyd. Convenientia, aptitudo, commoditas, congruentia.

be-quaemelick. Convenienter, aptè, commodè, appoſitè. *q. d.* **becomelick.**

be-quelen. Elanguere, oblanguere.

be-quicken/ber-quicken. Refocillare, reficere.

be-quijlen. *ſland.* j. **be-ſeeveren.**

be-raed. Deliberatio, deliberatum conſilium, conſultatio.

be-raed-dagh. Inducię, deliberatoriæ.

be-raeden. Deliberare, conſultare, conſulere.

be-raeden. *ſax. friſ. holl.* Connubij fœdus inire. & Elocare, viro tradere.

be-raedigh. Conſultus, pollens conſilio.

be-raed-ſaem/raed-ſaem. Frugi, frugalis.

be-raed-ſaem-heyd. Frugalitas.

be-raed-ſaemlick. Frugaliter.

be-raed-ſlagen. j. **raed-ſlaghen.**

be-raepen. Colligere, acquirere.

be-raepen. j. **be-haelen.**

be-raeſt. Furore percitus, furiatus, furioſus.

be-recht/be-rechtinge. Doctrina, inſtitutio, inſtructio, rectio, gubernatio.

be-recht. Doctus, inſtructus, inſtitutus.

be-rechten. Docere, inſtituere, inſtruere. & Regere, gubernare.

be-rechten. Decernere.

be-rechten. Adminiſtrare jus, jure agere, judicare.

be-rechten. Sacramenta Eccleſię adminiſtrare.

be-reden. Perſuadere, inducere.

be reden. *virus.* Eloquens, facundus.

be-redenheyd. Eloquentia, facundia, perſuadendi facultas.

be-reed/be-repd. Paratus, promptus, expeditus.

be-reeden/be-repden. Parare, præparare, apparare, ornare, adornare: aptare, adaptare: inſtruere.

be-reeder/be-repder. Præparator, parator, inſtructor.

be-reeder/laecken-bereeder/bzoogh-ſcheerer. Fullo.

be-reedſel. Apparatus, us.

be-reghenen. Pluvia irrigari, madefieri.

be-repcken. Pertingere, attingere.

be-repden. j. **be-reeden.**

be-rekenen. Pernumerare, enumerare.

be-rennen. j. **be-loopen.** Incurſare, equis percurrere.

be-rennen een ſtadt. Luſtrare equo muros.

be-reſpen. *ſland.* j. **be-riſpen.**

be-richten. j. **be-rechten.**

be-riecken. Subolere, perſentiſcere: & Examinare, explorare, ſagaciter inquirere.

be-rijden. Perequitare.

be-rijden een peerd. Conſcendere equum, inſidere, reſidere equo: invehi, provehi equo; equitare, inequitare.

be-rijden/be-ſpringhen. Inire, ſalire feminam.

be-rijdsel. Equitatus. & Admissa.
be-ringen. Circumdare, cingere circulo.
be-ripen. Reprehendere, redarguere, arguere improbare vituperare.
be-rispelick. Reprehensioni obnoxius, vituperabilis.
be-risper. Reprehensor, vituperator, momus.
be-rocken. Vestire tunica.
be-rocken met blasch. Lino vestire colum.
be-rocken met quaets. Moliri, machinari, concitare aliquid mali.
be-rocker van t'quaed. Molitor, machinator, auctor mali
be roemen. Celebrare, prædicare, illustrare. & Iactare, jactitare, arrogare, ostentare, gloriari, magna loqui, magnifice de se loqui, magna de se prædicare, inanes spirare glorias.
be roemynghe. Celebratio. & Iactatio, jactatio jactantia, arrogantia, ostentatio, præsumptio.
be-roemer. Iactator, arrogans, ostentator, magniloquus gloriosus.
be-roemigh. Iactabundus.
be-roemelick. Iactanter, arroganter, gloriosè.
be-roemt. Celebris, elatus, inclytus.
be-roep/be-roepinge. Provocatio.
be-roepen. Provocare, ciere, citare, vocare, advocare, appellare: in certamen vocare.
be-roeren. Contingere, attingere.
be-roeren. Commovere, turbare, perturbare, agitare.
be-roeringe. Commotio, agitatio.
be-roerlick. Mobilis.
be-roerusse. *fnsf. s.* j. gheraeckthepd. Apoplexia paralysis.
be-roert. Commotus, percitus, turbatus, motus, concitus.
be-roert. *f nsf. fis.* j. gheraeckt. Apoplecticus, attonitus.
be-roerte. Commotio tumultus, turba, turbatio. & Seditio.
be-roest. Rubiginosus, æruginosus.
be-roesten. Rubiginem sive æruginem contrahere.
be ropt. j. berooft. Depauperatus,

be rooken. Fumigare, infumare, sufumigare, suffire, fumo denigrare.
be rookinghe. Fumigatio, sufumigatio, suffitus, suffitio, suffumentum.
be-rooft. Spoliatus, privatus, orbus orbatus, exutus, destitutus.
be rooft van sinnen. Mente captus, demens, amens.
be-rooven. Spoliare, depręcdari, privare, expilare orbare.
be-roovinghe. Spoliatio, privatio, compilatio, expilatio, direptio.
be-roover. j. roover. Spoliator.
be-rouw. Pœnitentia, pœnitudo.
be rouwen. Pœnitere, pœnitudine duci.
be-rouwenisse. Pœnitentia.
be-rouwigh. Pœnitens facti vel de facto.
be-ruchtigen/be-ruchten. Diffamare, infamare.
be-ruchte. Famosus.
be-ruren. j. be-roeren.
be-sabberen. Maculare, coinquinare.
be-saepen. Serere, conserere, obserere.
be-saept land. Seges, terra subacta & sata.
be-salven. Vngere, inungere.
be-schaedigben/be-schadren. Damnum dare, lędere, damno afficere, nocere, officere.
be-schaduwen. Obumbrare.
be-schaemen. Confundere, pudefacere, pudorem incutere.
be-schaemt. Pudefactus, pudibundus.
be-schaemt aen-sicht. Verecundus vultus.
be-schaemt worden. Pudefieri, pudore, suffundi, verecundari, pudore affici, erubescere.
be-schaemtheyd. Pudor, verecundia.
be schaemdelick. Pudenter verecundè.
be-schaffen. Conficere, perficere.
be-schampen. j. be-schimpen. Subsannare.
be-schantsen. Vallo munire, vallo cingere, vallo & fossa circundare, vallare, obvallare, munire.
be-schantsinge. Vallus, vallum, munimentum.
be-schatten. Taxare, æstimare.
be-scheed/be-schepd. Distinctio, discretio, discrimen, definitio. Int beschred gaen. Intercedere, conciliandi, gratia intervenire.

be-ſcheed. Decretum, conditio, ratio: & Argumentum.

be-ſcheed. Reſponſio, reſponſum.

be-ſcheed/beſcheed-bzief. Libellus.

be ſcheed gheben. Decernere, certum facere.

be-ſcheed hebben. Certum habere.

be ſcheed doen. Æquum, iuſtumque preſtare.

be-ſcheed doen int bzincken. Æquali hauſtu reſpondere: preſcriptam & prehibitam poculi menſuram ebibere. *vulgò* æquum facere, rationem facere.

be-ſcheeden/be-ſchepden. Definire, prefinire, determinare, conſtituere, præſtituere decernere.

be-ſcheeden. Diſcernere, diſtinguere,

be-ſcheeden. *vetus.* Reſpondere.

be-ſcheeden. Condicere.

be-ſcheeden. Diſtinctus, diſcretus, definitus, conſtitutus, preſtitutus: & Modeſtus, moderatus, temperatus.

be-ſcheedenheyd. Diſcretio, diſcrimen.

be-ſcheedenheyd. Modeſtia, moderatio, temperantia.

be-ſcheedelick. Diſtinctè, diſcretè, manifeſtè, liquidè, apertè, expreſsè, evidenter.

be-ſchelden. j. **be-kijven.**

be-ſchemen/be-ſchemeren. Obumbrare, adumbrare. & Perſtringere oculos.

be-ſchencken. Donare, munerare.

be-ſcheren. *germ. ſax. ſicamb.* Præfinire, preſtituere, deſtinare, ordinare, diſponere, proponere. & Concedere.

be-ſcheringhe/be-ſchere. Ordinatio, diſpoſitio & Fatum, fatalis neceſſitas.

be-ſchermen. Defendere, tueri, tutari, patrocinari, adeſſe alicui, protegere. *ital. ſchermire.*

be-ſcherмer. Defenſor, protector, patronus.

be-ſcherminghe. Defenſio, protectio, tuitio clientela.

be-ſchermſel. Defenſio, munimen, munimentum, munitio, tutamen, tutamentum, preſidium.

be-ſchick. Diſpoſitio. & Gubernatio, regimen.

be-ſchicken. Diſponere, deſtinare, curare, procurare, adminiſtrare, preſtare, conſtituere, gubernare, regere, moderari.

be-ſchicken/wt-rechte. Expedire exequi, obire, curare, conficere, tranſigere.

be-ſchicker. Curator.

be-ſchieten. Iaculis impetere.

be-ſchieten een ſtad. Tormentis concutere oppidum, muros contundere machinis bellicis, quatere mœnia tormentis æneis.

be-ſchiete met wagen-ſchot. j. **be-ſetten.**

be-ſchijnen. Affulgere.

be-ſchijten/be-kacken. Stercore fœdare, ſive inquinare.

be-ſchijten/ be-bzieghen. Decipere, defraudare.

be ſchimmelen. Mucere, muceſcere.

be-ſchimmelt. Mucidus.

be-ſchimpen. Subſannare, carpere, irridere, convitiari, inſultare.

beſchimper. Subſannator, irriſor, convitiator.

be-ſchobben / be-ſchoppen. *ſtand.* j. **beſpotten.** Irridere.

be-ſchoft. Compoſitus, decens.

be-ſchot. Interſtitium, intercapedo.

be-ſchot. Contignatio intermedia, coaſſatio, contabulatio.

be-ſchot. Paries medianus.

be-ſchot/ghe-ſchot. Proventus, incrementum, accrementum, accretio, augmentum, momentum, pondus. *germ beſchuß.*

beſchot. j. **ſchot.** Pollen.

be-ſchouwen. Contemplari, intueri, luſtrare, ſpeculari.

be-ſchouwenisſe. viſio, contemplatio, intuitus.

be-ſchouwinghe. viſio, contemplatio, ſpeculatio.

be-ſchrepen. j. **beweenen.**

be-ſchrijden. Paſſu attingere.

be-ſchrijden een peerd. Conſcendere equum.

be-ſchrijven. Deſcribere, conſcribere, perſcribere: & Annotare.

be-ſchrijven. Libello citare, ſcripto in judicium vocare.

be-ſchrijven te hove. Citare in curiam.

be-ſchrijf-bzief. Libellus, ſcriptum quo

quis

quis in jus vocatur.

be-schrijvinghe. Descriptio.

be-schrijven. Amputare, resecare, circumcidere.

be-schudden. j. be-schutten. Protegere, defendere.

be-schupmen. Spuma adspergere.

be-schupnt. Spumâ adspersus.

be-schuldighen. Accusare, incusare, culpare, reum agere, reum postulare, insimulare, arcessere.

be-schuldigh. Accusatorius.

be-schuldighlick. Accusatoriè.

be-schut. j. be-schermsel.

be-schut der schepen. Navium tuta statio.

be-schutten. j. be-schermen.

be-schutsel. j. be-schermsel.

be-seeberen. Saliva madefacere.

be-seenwen. Madefieri aquâ marinâ.

beseenwt goed. Merces salo infectæ, sive madefactæ.

be-seffen. *Kand.* Comprehendere, percipere.

be-seghelen. Consignare, obsignare sigillo, signare signo.

be-sepcken. j. be-pissen.

be-seplde schepen. Naves veliferæ, velivolæ.

be-seplen. Navigare nave velifera, navigare æquor velo.

be seplighy. Navigabilis velo, sive nave velivola.

be-senghen. Adurere, suburere.

be-seten. Possessus, occupatus: & obsessus.

be-set menschy. Lymphatus, lymphaticus, fanaticus, furiosus arreptitius, abreptitius, numine afflatus, bacchabundus, infatuatus, spiritu correptus: pythonicus, spiritu fatidico correptus, energumenus, qui actionem diaboli in se patitur, larvatus, ceritus, vel à obsessus à dæmone, dæmoniacus.

be-set. Compositus, appositus: & Decens, aptus: & Consertus, intextus, intercinctus.

be-set. *Gall.* Hypotheca.

be-set be setsel. Detentio, sequestratio, evicio.

be-set goed. Decenter bonorum per prætorem, sequestratio, retentio.

be-sete goeden. Bona sequestrata & retenta.

be-setheyd. Decentia, condecentia.

be-settelick. Compositè, decenter, condecenter, aptè.

be-setten. Componere.

be-setten. Constituere, instituere.

be-setten. j. be-planten. Conserere.

be-setten ende beslaen den pand. Percludere pignus: bona auctoritate judicis possidere sive detinere, evincere, convincere.

be-setten den pand/ doen belepden ende wt-winnen. Pignora persequi, & eorum addictionem postulare.

be-setten tot een testament. Legare.

be-setten met kalck/ leem. Crustare, incrustare, exornare tectoujs, tectorium inducere, contegere calce, albarium parieti illinere.

be-setten met herd. Contabulare, coassare. & Opere intestino munire parietem, murum.

be-setten/plavepen. Sternere locum saxis, aream consternere silicibus, pavimentare.

be-setten rond-om. Circumdare.

be-setten met costelicke gesteente. Consertere, intexere gemmis.

be-setten met krijghs-volck. Munire præsidio militum, firmare præsidijs, fulcire, communire, sepire præsidijs.

be-setten de weghen. Itinera obsidere, occupare.

be-setsel. Constitutio.

be-setsel van Mueren ende Wanden. Crusta, incrustatio, tectorium, albariâm.

be-sersel. Detentio, sequestratio.

be-setter. Crustarius, tector, dealbator.

be-setter. Testator legati.

be-settinghe van krijghs-volck. Præsidium, præsidia: milites qui tutelæ & defensioni locorum imponuntur.

be-settinghe. Legatum.

be-seven. j. be-seffen.

be seulduwen *Fland.* **j. be-kladden.**

be-seuren. Fallere, decipere.

be-ſibbe. j. **ghe-ſibbe.** Cognatio.

be-ſichtighen. Inſpicere, conſpicere, luſtrare, colluſtrare.

be-ſiecht. Affectus morbo, contaminatus morbo, morbidus & Comitialis.

be-ſien. Intueri, inſpicere, videre. **Beſien ſich ſelven.** Contemplari ſe & circumſpicere ſe magnificè, gloriari, & ſe ipſum admirari.

be-ſigh. j. **beſich.**

be-ſijden/be-ſijdens. A latere: & ſeorſum.

be-ſijden ſetten. Seponere.

be-ſijden gaen. Secedere.

be-ſilveren. Obducere argento, cęlare argento.

be-ſinnen. Meditari, animadvertere.

be-ſit. Poſſeſſio. **Out-beſit.** Vſucapio.

be-ſit/be-ſitte. *vet. holl.* Obſidio.

be-ſitten. Poſſidere, occupare, tenere.

be-ſitten een ſtadt. *vet. holl.* Obſidere civitatem.

be-ſitter. Poſſeſſor, dominus.

be-ſittinghe. Poſſeſſio.

be-ſlabben. Lambendo inquinare, cibo liquido commaculare.

be-ſlach. Occupatio, negotium.

be-ſlach. Detentio, retentio.

be-ſlach met bochtichheyd. Maceratio.

be-ſlach. Intritum, arenatum.

be-ſlach/bulſel. Fartura, fartum, intritum.

be-ſlach. Fibula.

be-ſlach banden boeck. Vmbilicus, lamella libro extrinſecus ſuperaddita.

be-ſlach banden riem. Bulla.

be-ſlach van het rad. Canthus, ferrum quo apſis munitur.

be-ſlach-maecker. Fibularius.

be-ſlaen. Circumcludere.

be-ſlaen de plaetſe. Occupare locum.

be-ſlaen. Retinere, retentare, manus injicere. *vulgò* arreſtare.

be-ſlaen den pand. Percludere pignus, bona detinere jure, ne pateant amotioni, uſui, aut diſpoſitioni debitoris: ſequeſtrare.

be-ſlaen. Macerare aqua, vino, oleo: temperare, miſcere convenienter.

be-ſlaen het kalck. Calcem arena miſcere, interere.

be-ſlaen met naeghelen. Figere ſive affigere clavis.

be-ſlaen het peerd. Equum calceare, calceum ferreum equi ungulę inducere, induere ſolæam equo.

be-ſlaen met ſer. Cludere ferro. **beſlagen met ſer.** Ferratus.

be-ſlaen met goud. Cludere vel claudere auro, auro tegere, celare, aurare. **beſlaeghen met goud.** Cluſus vel clauſus auro, auro tectus, auratus.

be-ſlaen met ſilver. Argento tegere, cludere claudere. **be-ſlaeghen met ſilver.** Argentatus, argento tectus.

be-ſlaepen. Concumbere condormire.

be-ſlaepen een anders wijf. Temerare alterius cubile.

be-ſlagh. j. **be-ſlach.**

be-ſlichten. Explanare, æquare.

be-ſlichten. Conficere, componere negotium, componere lites, dirimere controverſiam.

be-ſlijcken. Lutare, luto linere, luto maculare, inquinare, inficere.

be-ſliſſen. j. **be-ſlichten.**

be-ſlommeren. Occupare rebus frivolis.

be-ſloten. Concluſus, occluſus, clauſus.

be-ſloten brief. Diploma: principiũ litere.

be-ſloten ſtadt. Vrbs mœnita muris ſive mœnibus cincta.

be-ſloten dagheu. *vet. ſax. ſicamb.* j. **ghebonden dagheu.** Dies nefaſti.

be-ſloten tijd. Tempus clauſum: *tempus quo ſolennitates nuptiarum prohibentur, nempe à feria quarta cinerum uſq; in Octavam Paſchatis inclusivè: à prima quoque Dominica Adventus uſque in diem Epiphaniæ.*

be-ſlupt. Concluſio, clauſula.

be-ſlupt des raeds. Senatuſconſultum, ſtatutũ, placitũ decretum, *vulgò* arreſtum.

be-ſlupt-rede. Epilogus, peroratio, clauſula orationis, concluſio.

be-ſlupten. Concludere claudere: intercludere includere, ſecludere, diſcludere

be-ſlupten/baſtelick beur-nemen. Conſtituere, deliberare, ſtatuere, decernere.

be-ſluptſel. Clauſura, concluſio.

be-ſmeeren. Inungere, oblinere, illinere, abducere.

be-ſmet. Commaculatus maculatus: & Epilepticus, morbo comitiali laborans, comitialis.

be-ſmetten. Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, conquinare, polluere.

be-ſmetheyd. Epilepſia, morbus comitialis, morbus ſacer.

be-ſmettelicke ſiechte j. halende. Morbus contagioſus.

be-ſmetſel. Contaminatio maculæ.

be-ſmeuren j. be-ſmieren.

be-ſmocheien. *ſland.* Maculare, inquinare.

be-ſmuyſteren. Oblinere, perungere, inquinare re pingui.

be-ſnarren. Reprehendere, objurgare.

be-ſnauwen/be-ſnabben. Latrare in aliquem allatrare alicui.

be-ſneden. Circumciſus, præciſus.

be-ſneden als een Jode. Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata eſt.

be-ſneden. Contractus, attenuatus.

be-ſneden van aen-ſicht. Gracilis & exilis facie.

be-ſnedenlick. Præciſe.

be ſnyden. Circumcidere, amputare, præcidere, attenuare. & Minuere, diminuere. & Comprimere ſe, coarctare, abſtinere.

be-ſnydinghe/beſnijdeniſſe. Circumciſio.

be-ſnydſel. Segmen, reſegmen & præputium.

be-ſnoeyen. Concidere, præſecare.

be-ſnoeyer. Ferramentum conciſorium quo ungulæ jumentorum conciduntur.

be-ſnot. Mucoſus. (re.

be-ſnotten. Muco maculare, muco unge-

be-ſnuffelen. Sagaci naſo perſcrutari: indagare canum more.

be-ſoeck. Viſitatio: & Tentamen, examen.

be-ſoecken/heym-ſoecken. Viſere, inviſere, viſitare.

be-ſoecken dickwils. Frequentare.

be-ſoecken/ver-ſoecken. Experiri, tentare, examinare. & Exercere.

be-ſoeren j. be-ſueren. Acerba pati.

be-ſoetelen. Inquinare, coinquinare, fœdare fuligine, contaminare, conſpurcare, maculare polluere.

be-ſoetelt. Inquinatus, ſordidus, ſqualidus.

be-ſoeven j. beſorgen.

be-ſolden. Solvere ſtipendium.

be-ſoldinghe/ſoud. Stipendium, ęs militare.

be-ſolderen. Contabulare, aſſare, coaſſare.

be-ſolfferen. Sulphure imbuere, aſpergere, linere.

be-ſolffert. Sulphuratus.

be-ſoluwen. *ſland.* Maculare, *gal. ſouiller.*

be-ſolffert. Sulphuratus.

be-ſomeren j. ver-ſomeren.

be-ſonder/be-ſunder. Singularis peculiaris, exquiſitus, proprius, privatus.

be-ſonder/be-ſonderlick. Singulatim, ſigillatim, ſingillatim, ſeorſum, peculiariter, propriè, ſpeciatim, ſpecialiter, ſeparatim, privatim, privatè. *germ. beſunder: an. aſonder.*

be-ſonderen. Diſtinguere, ſeparare, ſeligere.

be-ſondigen. Peccato inquinare.

be-ſorghen. Vereri, timere.

be-ſorgen. Procurare, accurare, curare, proſpicere. & Satagere.

be-ſorgher. Curator.

be-ſorght. Sollicitus, cura affectus, metu affectus.

be-ſorght zijn. Angi, laborare, ſolicitum eſſe.

be-ſorghtheyd. Solicitudo.

be-ſorgh-ſaem. Sollicitus.

be-ſoudinghe j. be-ſoldinghe.

be-ſpaeren. Comparcere.

be-ſparſen. *ſland.* Aſpergere.

be-ſpeuren j. be-ſporen.

be-ſpieden/ be-ſpien/ ſpien. Explorare, ſpeculari, diſpicere, obſervare, inſidiari, inſidere.

be-ſpieder/ſpie. Explorator, ſpeculator, cataſcopus.

be-ſpie ſchip. Navis epiſcopia, navis exploratoria, cataſcopium.

be-ſpie-toren. Specula.

be-ſpijen j. be-ſpouwen.

be-ſporen/be-ſpeuren. Indagare, inveſtigare, perveſtigare.

be-ſporer. Indagator, inveſtigator.

be-ſpotten.j.ſpotten. Subſannare, naſo ſuſpendere adunco.

be-ſpotter.j.ſpotter.

be-ſpottinghe.j.ſpot.

be-ſpouwen. Conſpuere, ſputo defædare: & Convomere.

be-ſpraepen/be-ſprepen. Conſternere.

be-ſprek/be-ſpreck. Conditio, condictio, condictum, pactio, pactum.

be-ſprek. *vetus. fland.* Legatum, donatio teſtamento relicta.

be-ſprek. *holl.* Conſultatio, deliberatio.

be-ſpreken. Condicere, prædicere conditionem, paciſci, præfinire, præfigere conditionem.

be-ſpreken. *vetus fand* Legare, decernere & teſtamento relinquere.

be-ſpreken. *vet. holl.* **j. be-raeden.** Conſulere, conſultare, deliberare.

be-ſprenckelen.j be-ſprenghen.

be-ſprenghen. Aſpergere, conſpergere, inſpergere, reſpergere.

be-ſpringen. Aſſilire, inſultare, adoriri, invadere, impetere. & Salire, inire feminam, aſſilire.

be-ſproepen. Aſpergere.

be-ſprupten. Aſpergere.

be-ſpupten. Siphone conſpuere.

be-ſpupt-krupcke. Harpagium, clepſydra: Vas foraminoſum quo hortorum herbę & pulvilli irrigantur.

be-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, ſubſiſtere, manere, perſiſtere.

be-ſtaen. Incipere, inceptare, attentare, experiri, conari, audere, aggredi, inſtituere, inire, ſubire.

be-ſtaen/aen-gaen. Attinere, attingere.

be-ſtaen van bloede. Conſanguineum ſive cognatum eſſe, connecti ſanguine, contingere ſanguine, cognatione: jungi ſanguine, teneri cognatione.

be-ſtaen. Affectus. **be-ſtaen van ſieckte.** Affectus morbo.

be-ſtaen/be-ſeten. Numine afflatus, lymphaticus, fanaticus.

be-ſtaende. Cognatus, agnatus, neceſſarius, affinis.

be-ſtand/be-ſtandighept. Firmitas, immutabilitas.

be-ſtand. Induciæ pax ſequeſtra, ceſſatio pugnę pactitia, belliferiæ.

be-ſtandigh. Stabilis, firmus, durabilis, conſtans.

be-ſtandighept. Conſtantia.

be-ſteck. Septum, ſepimentum.

be-ſteck. Cœptum, incœptum, molimen, machinatio, dolus.

be-ſteck/be-worp. Delineatio ſive adumbratio operis conficiendi.

be-ſtecken. Figere clavis ligneis: & ſepire

be-ſteden. Locare, elocare, collocare, ablocare, oblocare, impendere.

be-ſteden ter aerden. *vetus fland.* Sepelire, inhumare.

be-ſteden/wt-gheven. Inſumere, erogare, impendere, expendere, collocare.

be-ſteden een werck. Addicere opus, locare alicui opus faciendum, mercedem alicui conſtituere pro opere faciendo.

be-ſteden te houwelyck. Locare vel elocare in matrimonium, nuptum dare, nuptui dare, nuptui collocare, maritare, jungere conjugio.

be-ſteedſter. Commendatrix ancillarum.

be-ſteken. Configere, affigere, circumfigere: & Circumſepire: & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.

be-ſteken yet garen. Tendere retia, tendere plagas: ſepire plagis nexilibus: tendere inſidias, ſtruere fallaciam.

be-ſteken met bloemen. Ornare floribus.

beſtellen. Diſponere, conſtituere, collocare, ſtatuere, ſuppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi, conficere.

be-ſtellen. *vetus.* Conducere.

be-ſtellen. *fland.* Curare equum, alere, paſcere.

be-ſtellinghe. Diſpoſitio, conſtitutio, ſuppeditatio: & Conductio. & Redemptio. & Expeditio, apparatus bellicus.

be-ſtemmen/be-ſpreken. Condicere, prędicere conditionem: & Conſtituere, ſtatuere: & Comprobare.

be-ſterven. Mori, emori.

be-ſtier. Regimen, rectio, directio, gubernatio.

be-ſtieren. Regere, dirigere, moderari, &

Domare.

Domare. & Fallere.

be-strieden.i.ber-roesten. Squalere.

be-stroken. *stand* **i.be-stoppen.**

be-stolpen. *Isl.* **i.be-decken.**

be-stompen. Fallere incautum, imponere incauto.

be-stooten. Impetere, invadere, aggredi, incursare, incurrere, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.

be-stoppen. Obturare: & fallere.

be-stormen. Oppugnare, impugnare, impetere.

be-stormynghe.i.storm.

be-stortten.i.be-ghieten. Perfundere.

be-stoven. Pulvereus pulverulentus, respersus pulvere, pulvere sorditatus, obductus situ pulvereo, afflatus pulvere.

be-stoven.i.be-waept. Afflatus spiritu, fanaticus.

be-straelen. Affulgere radijs.

be-strangben.i.benauwen.

be-strecken. Extendere. & Erogare.

be-stricken. Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.

be-strijcken. Illinere, oblinere, inungere.

be-strijcken.i.wt-strijcken. Fucum facere alicui, os alicui sublinere, circum scribere.

be-strijden. Oppugnare, debellare, impugnare

be-strijden. *out. stand.* Objurgare.

be-stringben. Vinculis coërcere.

be-stroyen. Conspergere, consternere, insternere.

be-stueren.i.be-stieren.

be-stuyden. Respergere sive aspergere pulvere, sordidare pulvere, obducere situ pulvereo, afflare pulvere.

be-suecken.i.besoecken.

be-sueren. Acerba pati, dura perpeti perferre: acerbos labores sive dolores exantlare: elaborare.

be-sueren de dood. Acerbam pati mortem, duram subire mortem, perferre mortem.

be-sunder.i.be-sonder.

be-swaercken.i.beswercken.

be-swaeren.i.belaeden.

be-sweeten. Sudando niti, sudare multo labore.

be-sweet. Sudabundus.

be-swicken. Languescens, viribus destitutus.

be-swelten. *stand.* Deficere, languescere animo, linqui animo.

be-swercken/ be-swozcken. *Sax. frisi. sicamb.* Nubibus tegi vel obduci, nubilum fieri.

be-sweren. Iurare, juramento confirmare.

be-sweren. Adjurare, conjurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.

be-sweren.i.be-eeden. Iurare in leges alterius.

be-swerynghe. Adjuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorcismus.

be-swerer. Adjurator, exorcista, exorcisator, incantator.

be-swijcken. Fatiscere, pessum ire. & Deficere, deserere, linquere.

be-swijcken.i.be-swijmen.

be-swijmen. Animo deficere, intermori, animo linqui, examinari, deliquiũ pati.

be-swijmynghe / beswijmthepd. i. onmacht. Deliquium animi.

be-swijmt. Lypopsychus, lypothymicus, intermortuus.

be-swozcken.i.be-swercken.

be-taelen. Solvere, persolvere, resolvere, exolvere. satisfacere, luere, pendere, pensitare, dependere.

be-taelen ten vollen. Satisfacere in assem, in solidum.

be-taelinge. Solutio, numeratio, pensio.

be-taemen. Decere, condecere. **Het betaemt.** Decet, condecet, convenit, par est, æquum est.

be-taemelick. Decens, conveniens.

be-taemelickhepd. Decentia, convenientia.

be-taemelicken. Decenter, convenienter.

be-taetteren. *stand.* Fœdare, maculare, inquinare.

be-tasten. Scrutari tactu.

be-teeckenen. Significare, indicare, notare.

be-teeckenisse. Significatio.

be-tegenen. Obviare, occurrere, adversum ire, adire contra, fieri obviam, offende-

re,

re, incidere in euntem, contra ire.

be-teghenen. *germ sax. sicamb.* Accidere, evenire.

be-teghenhepd. Occursus, offensio.

be-terden. j. be-treden.

be-tichten. Accusare, agere contra aliquem.

be-tichtinghe. Accusatio, actio contra aliquem.

be-tichter. Accusator.

be-tijgen. Pergere, tendere ulterius.

be-tijen. *vetus.* Agere, jure agere.

be-tijghen. Accusare, imputare.

be-timmeren. Inædificare, instruere ædificio. **be-timmeren pemants licht.** Officere luminibus alicujus, obstruere luminibus, propriore aut altiore structura, alicujus lumen tollere, & luci officere.

be-tochte goeden. Bona usufructuaria.

be-toogh. *sland. j. be-toon.*

be-tooghen. *sland* j. **be-toonen.**

be-toonen. Refrenare.

be-toon j. be-wijs.

be-toonen j be-wijsen.

be-tooveren. Incantare, excantare, fascinare, effascinare.

be-tooveringhe. j. tooverije.

be-toteren/be-totelen. Commovere, turbare animo, sollicitare, incutere metũ.

be-trachten. Meditari, excogitare, perpendere, deliberare, subtiliter excogitare.

be-traenen. Lachrymis rigare.

be-trapen/be trappen. Sistere cursum aufugientis. & Deprehendere aliquem in delicto intervenire, ex insidijs supervenire, opprimere in actu. *gall. attrapper.*

be-treck. Attractio, pertractio.

be-treck j be-woꝛp. Delineatio.

be-treck van vonnisse. *sland.* Appellatio, provocatio.

be-trecken. Attrahere, pertrahere, allicere, ducere, inducere.

be-trecken j. be-woꝛpen. Delineare, ruditer depingere.

be-trecken in recht. In jus vocare, provocare.

be-trecken het ghewijsde. *sland.* Appellare, provocare.

be treckelick in recht. Qui in jus vocari potest.

be-treden/be-terden. Conculcare, terere pedibus. **be-treden wech.** Via trita.

be-trepelen/be-trippelen. Tripudio conculcare, tripudiando calcare.

be-trompen. j. trompen. Fallere.

be-trouwen. Fidere, confidere, fidem habere, credere: & Committere, committere fidei, mandare, commandare fidei.

be-troulyt ghelt. Pecunia deposita, ad custodiendum tradita.

be-trouwinghe. Fiducia, confidentia.

be-tuyghen. j. ghetuyghen. Testari, testificari.

be-tuyginghe. Testatio, testificatio.

be tuynen. Sepire, consepire, præsepire, circumsepire.

be-twijfelt. Dubius, dubitans.

be-vaen/be-vangen. Capere.

be-vaen/be-vangen. Captus.

be-vaeren. j. ber-vaeren. Expertus.

be-vallen. Accidere.

be-vallen. Evenire casu vel sorte.: & Obvenire sorte, accidere sorte, obtingere sortito.

be-vallen. Placere, cedere cordi vel animo, arridere, capere, obvenire: cadere, apud Ecclesiast. *Hieron. 42. 2. Cadat oratio nostra in conspectu tuo, id est,* placeat, accepta sit.

be-vallick. Venustus, lepidus, festivus gratiosus gratus.

be-vallicken. Venustè, lepidè, festivè.

be-vallicheyd. Venustas, lepor, festivitas, gratia.

be-vangh. j. by-vangh. Confinium.

be-vangh/be-vanck. Conseptum: locus clausus sive munitus, ambitus.

be-vanghen. Capere, comprehendere, implicare irretire, corripere, occupare.

be-vangen. Captus, implicitus, irretitus.

be-vangen met slaep. Correptus somno.

be-vechten. j. be-strijden.

be-veden. Hostili animo nocere.

be-vel. Mandatum, commendatum, commissum, delegatio, munus. & Imperium, præceptum, jussum.

be-vel-hebber. Delegatus ad aliquod munus,

nus, qui provinciam cepit aut gerit.

Be-helf-man. Mandator, imperator.

Be-helen. Mandare, commendare, demandare, committere, munus injungere, provinciam tradere, negotium legare, dare curationem deferre, in tutelam tradere, mandare sive committere alicuius fidei.

Be-helen. Imperare, indicere, jubere.

Be-hesten be-hestighen. Confirmare, corroborare, firmare, fortificare, munire, communire. & Mœnire, cingere mœnibus, muris, vallo, fossa & sepire præsidiis, mœnibus: & Sancire, stabilire ratum facere, inviolabiliter & sanctè constituere. & Affirmare, asserere, asseverare.

Be-heur-monden. Tuen pupillum, agere tutorem.

Be-heur-waerden i. be-spreken. Condicere, præfinire: & Pacisci, depacisci.

Be-hindt. Comperire, reperire, deprehendere, sentire præsentire, perspicere, experiri re ipsa.

Be-hlechen i. be-smetten.

Be-hlitzen be-hlitzighen. Diligentiam adhibere.

Be-hlosen melck *zeeland* **i. ghe-hlobben.**

Be-hochtigen. Humectare rigare,

Be-hoelen i. ghe-hoelen. Sentire.

Be-hoogheden. Tutorem pupillo constituere. & Tueri pupillum.

Be-hoochtinghe. Tutela.

Be-hoick. Populus frequens populi multitudine munitus, copiosus populi frequentia.

Be-hoolen. Commendatus. & Præceptus, jussus. **Ick ben hebolen te gaen.** Iussus sum ire.

Be-honden Compertus, inventus.

Be-honden dieverije. Manifestum furtum, cum apud aliquem testibus præsentibus furtiva res quæsita & inventa est.

Be-hraghen. Vecturam imponere.

Be-hraghen een schip. Navicularium facere.

Be-hraeghen. Interrogare: & Consultare, deliberare.

Be-hredighen/be-hreden. Placare, pacificare, placare, complacare.

Be-hreesen. Vereri, timere.

Be-hreest. Anxius, perterritus, timore trepidus, pavidus timens.

Be-hreest maecken. Incutere metum.

Be-hrienden i. vermaeghschappen.

Be-hriesen/verhriesen. Gelascere gelari, congelascere, durari glacie, glacie constringi, astringi, glaciari, frigore densari, congelare, congelari.

Be-hrijen. Munire, tutum reddere.

Be hrijen. Dare immunitatem dare vacationem. & Asserere, liberare, vindicare in libertatem.

Be-hrijnghe. Manumissio, vindicta.

Be-hroeden. Animadvertere, considerare, perpendere, sapienter secum putare.

Be-hroedsaem. Consideratus homo.

Be-hroren. Gelatus, congelatus.

Be-hrucht. Gravidus, fœtus.

Be-hruchte hronwe. Mulier fœta, gravida, prægnans, uterum ferens, utero gravis.

Be-hrucht zijn. Uterum ferre.

Be-hrucht worden. Concipere utero.

Be-hruchten. Implere uterum, gravidam sive prægnantem reddere.

Be-wachten. Incerare.

Be-waepen. Afflare, inspirare.

Be-waept. Afflatus aura, vento.

Be-waept/be-stoven. Afflatus spiritu, fanaticus, infatuatus.

Be-waen. *vatus fiand* Suspicio.

Be-waenen. *vatus* Suspicari, putare.

Be-waent. Putatus, existimatus, creditus.

Be-waent vader. Pater creditus, putativus.

Be-waren. Custodire, servare, reservare, conservare, asservare, tueri: & Condere, reponere. & Munire. & Probare, approbare **Te be-waeren geven.** Deponere, fidei alicujus committere, dare servandum, concredere.

Be-waerder. Custos, servator.

Be-waerder hand. Manus sequestra, sequester. **In bewaerder hand stellen.** Sequestrare, sequestrò deponere, apud sequestrum deponere.

Be waringhe. Custodia, servatio, conservatio. & Munimen, munimentum.

Be-waermisse. Custodia.

be-waerighen. Ratum facere. & Probare. & Approbare.

be-waeteren. Munire aquis: & humectare, irrigare.

be-wallen. Cingere aut munire vallo.

be-wandelen. Perambulare.

be-wandelt. Tritus itinere.

be-wandelde wegben. Vię tritę, itinera trita.

be-wandelt man. Expertus multis itineribus: qui mores hominum multorum vidit & urbes.

be-weenen/be-ſchreyden. Deflere, deplorare, complorare, lugere, fletu proſequi.

be-weeninghe. Deploratio, comploratus, comploratio.

be-wegen. In viam dirigere.

be-weghen. Movere, commovere, permovere, ciere, conciere, concitare.

be-weghelick. Mobilis.

be-weldighen. Vi ſuperare.

be-weren. Defendere: & Probare, approbare: & Aſſerere.

be-werp/ be-werpen. *j.* **bewozp/ bewozpen.**

be-werben. Acquirere.

be-wettighen. Lege affirmare, lege probare. & Cognitionem rei ad judicem deferre.

be-wichtighen. Ponderare, perpendere.

be-wieren/ *j.* **be-kijcken.**

be-wijs. Demonſtratio, conſtitutio, argumentum, documentum. & ratio.

be-wijſen. Demonſtrare, probare, arguere.

be-wijſen. Preſtare, prębere, perhibere, exhibere, conſtituere, aſſignare, attribuere.

be-wijſen met redenen. Probare rationibus, demonſtrare argumentis.

be-wijſen met ghetuyghen. Teſtatum relinquere, teſtimonijs comprobare, teſtari, teſtificari.

be-willighen. *j.* **verwilligben.**

be-wind. Involucrum.

be-wind. Adminiſtratio, curatio, provincia, officium.

be-wind-hebben. Adminiſtrare, curare.

be-wind-hebber. Adminiſtrator, curator.

be-winden. Involvere, convolvere, obvolvere, implicare, circumplicare, intricare.

be-winden. *j.* **bedienen.** Adminiſtrare, tractare.

be-wimpelen. Velare, palliare, tegere, celare, implicare, involvere. & tegere, ſimulare.

be-winteren. Hibernare, hiemare.

be-wiſt. *friſ.* Certus.

be-wiſt. *holl. friſ.* **verſekeren.**

be-witten. Dealbare.

be-wolckt. Nubilus.

be-wompelen. *ſland.* **be-wimpelen.**

be-woonen. Habitare, inhabitare, colere domum, ædes: incolere vel tenere locũ.

be-woonde ſteden. Vrbes habitatę.

be-woonlick. Habitabilis.

be-wozp/be-werp. Lineamentum, linearis pictura, monogrammus.

be-wozp/ bewerp. Summarium, breviarium.

be-wozp/be-wozp-boeck. Protocolum: breviter & ſuccinctè notata à tabellione, ut deinde extendi & abſolvi poſſint: protocolorum liber.

be-wozp der ſchilderijen. Adumbratio: pictura rudibus lineamentis conſtans: graphis, ichnographia, delineatio futuræ picturę.

be-wozp van den hups. *j.* **platte fozme.**

be-wozpen/be-werpen int cozt. Summatim comprehendere.

be-wozpen. Informare, rem aliquam inchoare, & principium operi quodammodo informe & impolitum dare.

be-wozpen in ſchrift. Breviter & ſuccinctè notare, *ut deinde extendatur & abſolvatur.*

be-wozpen met de kole oft anders. Delineare, lineamentum ducere, deſignare primas lineas ducere, deformare, adumbrare.

be-wozp-boeck. *j.* **be-wozp.** Protocolorum liber.

be-wozpſel. *j.* **be-wozp.** Lineamentum adumbratio.

B E *extra compoſitionem.*

beck. Roſtrum *vulgò* beccus. *Suetonius in Vitellio*, beccum *vocat* roſtrum *gal. becq ita'. b cco. h ſp. pico. beço. biſp.* labium *ſignificat. ang. beake.*

becken/ picken. Rostro ictum facere.
beckisken. Rostellum.
becken. Pelvis. *vulgo* bacinum. *germ. becken. gal. bassin. ital. bacino. hisp. bacin. ang. basyn.*
beckenneel/ helm. Galea, cassis.
beckenneel/ hooft-schotel. Calva, calvaria, cranium.
becke-neel-hupd. Pericranium, cutis capillum gignens.
beckenneel-naed. Commissura sive sutura cranij, *ut pote.* Coronalis, lambdoides, & sagittalis, *sive* veruculata.
beckenneel-maecker. Buccularius.
bedde. Lectus, torus, lectus cubicularis, stratum, cubile. *germ. bett. ang. bedd.*
bedde. Torus conjugalis, matrimonium. **Met bollen bedde.** Constante matrimonio.
bedde. Pulvinus, pulvini torus, torus areola, eminentior in hortis terra in qua semina depanguntur. & Porca, terra inter sulcos duos elata.
bedde ghelijck deplen. Æqualiter per stirpes cujusque tori dividere.
bedde-genoot. Coniux maritus, uxor: socius & socia lecti, sive tori: consors thalami.
bedde-kleed. Lodix stragulum, lecti operimentum, lecti fascia.
bedde-laecken. *sax. holl. fri. sicamb.* j. **slaepelaecken.** Toral.
bed-lups. j. **wand-lups.**
bedde-maecker. Culcitrarius.
bed-panne. Batillus, cubicularius: ignitabulum: instrumentum æneum, in quod conjectis prunis ardentibus excalefiunt lecti.
bed-planckte. Sponda.
bed-schraege. Fulcrum, fulcimentum lecti.
bed-syde Sponda.
bed-spande. Sponda, fulcrum lecti.
bed-spreeder. *fris. holl.* j. **bedde-laecken.** Toral.
bed-stroo. Stramenta lecti.
bed-stede. Sponda, fulcrum lecti.
bed-stove j. **bed-panne.**
bedde-mulsel. Tomentum, fartura lectorum sive culcitrarum.
bedden. In lecto collocare & curare puerperam.
bedder. Clinicus: ita morbo affectus surgere è lecto non potest.
bedderick. *vet.* Maritus consors.
bede. Precatio, petitio preces, rogatulatio, postulatum.
bede/ bede-ghelt. Oblatio, subsidium, indictio, collatio, collecta, exactus, vectigal. & Exactiones principum rogationes sive petitiones *prenam fiebant regate, & consuetudo proborum principum subsidium, ... acerbissimè exactiones vetus nomen retinent, urgent enim principum preces: Coge rogando qui rogat potentior. Eiî erant Ducum species violenta jubendi. Et quasi rudatio supplicat esse potest.*
bede-setter. Censor.
bede-vaert. Peregrinatio religionis ergo, *q. d.* iter precationum gratia.
bedelen. Mendicare, emendicare victum, precib... expetere, quæritare victum, stipem cogere.
bedel-armoede. Mendicitas.
bedel-sack. Mantica mendici: & Mendicitas, mendicabulum.
bedel-werck. Mendicabulum, mendicatio.
bedeler. Mendicus, mendicabulum, rogator *apud Plautum.*
bedelersse. Mendicans mulier.
bedelerije. Mendicitas, mendicatio, mendicabulum.
bedelle. Apparitor, viator: apparitor academię, rhabduchus academię, accensus minister scholæ: clavarius, *quòd clavam argenteam gerat. Ludov. Vives, vulgò* bedellus, petellus. *germ. buttel. sax. petel. gal. bedeau. ital. bidello. ang. bedle.*
be-dillen. Regere sive administrare, agitare, factitare.
bee/ bee. Vox est ovium. *Varro.*
been/ been. Balare.
beeld/ beld. Imago, simulachrum, sculptura signum, icon, effigies, statua.
beeldeken. Imaguncula.
beeld-snijder/ beeld-houwer. Statuarius, anaglyptes, hermoglyphus.
beeld-steller. Sculptor.
beeld stormer. Iconomachus.

beelde-stormerije. Iconomachia.
beelde-wever. *germ. sax. sicamb.* Barbaricarius, phrygio, textor barbaricæ vestis.
beelden. fingere: effigiem sive imaginem ;pingere, sculpere, formare, cu-
:. Imago, signum, imaginatio.
:se. Imago, simulachrum.
:. Typus, figura, proplasma, archeexemplar, exemplum.
:atum.
:sis. beenken. Osticulum.
been. Crus, tibia.
been-berghe. Tibialia, ocreę, arma quibus teguntur crura, beinberga. *in legibus Ripuariis Francorum.*
been-herd. Osseus.
been-hout. Ligustrum.
been-houwer. j. vleesch-houwer.
been-huys der dooden. Ossuaria, æ.
been-loos. Exos, exossis.
been-pijpe j. pijp-been.
been-schene. *vetus.* Tibiale.
beenlinck. *vetus.* Tibiale.
beenen. Osseus. beenē-kam. Osseus pecten.
beente. j. ghebeente.
beenen. *stand* j. schimpen. Cavillari.
beer/ever-swijn. Aper. *germ. aber. ang. boare.*
beer/beer-vercken. Verres, porcus non castratus: *Becanus* beer à baeren *dici ait, quod plurimos fœtus gignat. germ. eber. ang. boare. sax. beher. gal. verrat. ital. verro. hisp. berraco.* Ten beere gaen. subare.
beer. Vinea: instrumentum bellicum.
beeren-vleesch. Caro aprugna.
beer-woortel. Libanotis, *offi. m.* fœniculus porcinus.
beere/bepre. *germ. sax. sic.* j. besie. Acinus, bacca. *ang. bery.*
beeste. Bestia, animal brutum, brutum, pecus, belua. *gal beste. ital. bestia. hisp. bestia. angl. beaste.*
beest-kamper. Bestiarius.
beesten-voeder. Pabulum.
beestelick. Brutus, beluinus.
beestachtich/beestich. Brutus, beluinus.
beestaal. *stand.* Pecus. *gal. bestiail.*
beete. Beta. *ital. beta. ang. beto.*
beet-koole. *stand.* Beta.
beete. *stand.* j. zecke. Sedile avium, pertica gallinaria.
beeten. *stand. holl.* Descendere, sidere, considere, sedere.
beeten. *ger. sax. sicamb.* Inficere, officere.
beeten het leeder. j. betten. Præparare coria, *germ. beitzen.*
beet-water. Nautea, aqua coriariorum.
beffe. j. almutse. Amiculum, pelliceum.
beffe. *holl.* j. kraghe. Collare.
beffe. Nugę, irrisio. *ital. beffa.*
beffe. Mulier garrula, nugatrix.
beffen. *vet.* Gannire, latrare: & Nugari, nugas effutire: illudere. *ital. beffare. gal. bafer.*
be-ghine j. ba-ghine.
bepaerd. j. bapaerd. Badius.
bepaerd. Frequentamentum tintinnabulorum.
bepaerden. Resonare, modulari tintinnabulis, in numeros pulsare tintinnabula.
bepaerder. Nolę curator, ęramenti curator.
bepde. Ambo, uterque.
bepde-gader. Ambo simul. *ger. albid. ang. both.*
bepden. Expectare, manere, morari, cunctari, operiri, præstolari. *ital. badare.*
bepe. *holl.* j. bape. Acinus.
bepz. j bære. Vrsus.
bepsigh weder. Cęlum æstuosum.
beptel/klief-beptel. Cuneus.
beptel/steck-beptel. Cælum.
beptel/klos beptel. Vola.
beptel. Pristis: navigium oblongum & angustum.
bepteler/bupteler. *holland.* Ludius, histrio. *gal. basteleur.*
beke. Torrens.
beke-boom. *holl.* Cepæa, anagallis aquatica. *vulgò* becabunga.
beker. Calix, cyathus, scaphium, capis, scyphus, crater, poculum. *ital. bichiero.*
bekerken. Caliculus, acetabulum, cyathus.
belcken/bulcken. *sicamb.* Mugire, boare.
beld. j. beeld. Imago.
bele-witte. *sicamb.* Lamia, stryx.
belgen. Indignari, ægrè ferre, graviter accipere, stomachari, irasci: offendi. & offendere.

belghen j. balghen. Pugnare.

belle/schelle. Nola, tintinnabulum, *ang. bel.*

belle j. bobbel. Bulla.

bellen / schellen. Pulsare tintinnabulum, concutere nolam.

bellen pemanden. *fland.* j. **stadt-kindt maecken.**

bellen. *ger. sax. fris.* j. **bassen.** Latrare.

bel-hamel. Vervex sectarius, dux gregis & *per metaph.* coryphæus. *gal. mouton à la sonnette.*

belle-man. Præco feralis: qui funus prævia nola edicit.

belle-man j. bel-hamel.

belue. *vetus.* Belua.

bemd, beemd. Pratum, ager ex quo fœnum percipitur.

ben/bun. Sum. **Ick ben.** Ego sum. **Gy ben oft bent.** *sax. fris. sicamb pro quo nos dicimus:* **Gy zijt.** Tu es.

bende j. bande. Turma.

bendel. *fland.* j. **wendel.** Fascia.

bendel, wendel. Fascia, fasciola, tænia.

benden j. be-neden.

benghel. Fustis, stipes, baculus, sparus, sparum.

benghel. Rusticus: & Homo stupidus, truncus, caudex.

benghel-krupd. Mercurialis.

bengelen. Cædere fustibus, *vulgo* fustigare.

benne. Cista plana, corbis planus: & Mactra, arca panaria. *gal. banne. angl. bynne.* Benna *testis Festo, lingua Gallica & Belgica* vehiculum *sive* carrus *dicitur.*

bennusken. Cistula plana, cerbula plana, fiscella.

berbele j. barbele.

berbelen j. barbelen.

berch j. bergh. Mons.

berck bercken-boom/ bercheler. Betula, sive betulla *germ. birck. angl. byrche.*

berchen Betulaceus. **bercken-roeden.** Virgæ betulaceæ.

berchen-riep. Ramus betulaceus. & Cubilus betulaceus sive faginus. Fabricata fago pocula, quæ cava sunt flaventibus illita ceris. *Ovid. Metam. 8.* Pocula fagina, cælatum divini opus Alcimedonis: Lenta quibus torno facili superadd*ita vitis, Diffusos hedera vestit pallente corymbos, &c. Virgil. Eclog. 3. Sabent autem ex fago fieri pocula, quæ nunc ex betula fiunt.*

berck-hoen. Erythrotaon. *vulgò* gallus betulæ.

berck/bercke/barck/barcke/boyck. *germ. sax. sicamb.* Cortex *ang. baric.*

bercken/ barcken. Arbores decorticare, delibrare, detquamare. & Emundare sive purgare cortices.

bercke/barcke. Navigium actuarium, *vulgò* barca. *gal. barque. ital. & hisp. barca, ang. barke.*

berck-hout/gorden van 't schip. Cinctus, subligaculum, zona navis.

berd. Asser, assis, tabula, planca. *germ. bred, ang. board.*

berd. j. spel-berd. Magis.

berdeken. Asserculus, assiculis, assula.

berderen. Coassare, contignare.

berderen aensicht. Atticus aspectus, os impudens: frons proterva, frons sive facies perfricta. *q. d.* facies lignea: quæ personis aut larvis ex ligno aut assere factis non habet opus. **Een berderen aensicht hebben.** Sine persona lascivire: impudentiam ipsam loco larvæ aut personæ habere.

berderinghe. Assamenta asseres, tabulæ sectiles, coassatio, contignatio.

bere/beyr/baer. Ursus. *germ. baer. ang. bere.*

beerken. Ursulus.

bere Navis genus.

bere. Vinea: instrumentum bellicum.

beren-bleesch. Caro ursina.

berinne. Ursa.

beren-klauw. Acanthus herpacantha, topiaria. *officin.* brancа ursina, marmoraria.

bere-leggher. *fland.* j. **beur-cooper.** Propola.

baren/baeren/boren. *vetus.* Uti, in usu habere. *hinc* **oyberen/ oybaren/ oyboren/ ontberen/** *&c.*

beren. j. baeren/gheberen. Gestire. & Barritum edere.

beren. *fland* j. **knieden.** Depsere, subigere.

berf/berve. *sax sicamb* j. **berie.**

be-ſibbe. j. **ghe-ſibbe.** Cognatio.

be-ſichtighen. Inſpicere, conſpicere, luſtrare, colluſtrare.

be-ſiecht. Affectus morbo, contaminatus morbo, morbidus & Comitialis.

be-ſien. Intueri, inſpicere, videre. **Beſien ſich ſelven.** Contemplari ſe & circumſpicere ſe magnificè, gloriari, & ſe ipſum admirari.

be-ſigh. j. **be-ſich.**

be-ſijden/be-ſijdens. A latere: & ſeorſum.

be-ſijden ſetten. Seponere.

be-ſijden gaen. Secedere.

be-ſilveren. Obducere argento, celare argento.

be-ſinnen. Meditari, animadvertere.

be-ſit. Poſſeſſio. **Out-beſit.** Vſucapio.

be-ſit/be-ſitte. *vet. holl.* Obſidio.

be-ſitten. Poſſidere, occupare, tenere.

be-ſitten een ſtadt. *vet. holl.* Obſidere civitatem.

be-ſitter. Poſſeſſor, dominus.

be-ſittinghe. Poſſeſſio.

be-ſlabben. Lambendo inquinare, cibo liquido commaculare.

be-ſlach. Occupatio, negotium.

be-ſlach. Detentio, retentio.

be-ſlach met vochtichheyd. Maceratio.

be-ſlach. Intritum, arenatum.

be-ſlach/vulſel. Fartura, fartum, intritum.

be-ſlach. Fibula.

be-ſlach vanden boeck. Ymbilicus, lamella libro extrinſecus ſuperaddita.

be-ſlach vanden riem. Bulla.

be-ſlach van het rad. Canthus, ferrum quo apſis munitur.

be-ſlach-maecker. Fibularius.

be-ſlaen. Circumcludere.

be-ſlaen de plaetſe. Occupare locum.

be-ſlaen. Retinere, retentare, manus injicere. *vulgò* arreſtare.

be-ſlaen den pand. Percludere pignus, bona detinere jure, ne pateant amotioni, uſui, aut diſpoſitioni debitoris: ſequeſtrare.

be-ſlaen. Macerare aqua, vino, oleo: temperare, miſcere convenienter.

be-ſlaen het kalck. Calcem arena miſcere, interere.

be-ſlaen met naeghelen. Figere ſive affigere clavis.

be-ſlaen het peerd. Equum calceare, calceum ferreum equi ungulę inducere, induere ſolæam equo.

be-ſlaen met ſer. Cludere ferro. **beſlagen met ſer.** Ferratus.

be-ſlaen met goud. Cludere vel claudere auro, auro tegere, celare, aurare. **beſlaeghen met goud.** Cluſus vel clauſus auro, auro tectus, auratus.

be-ſlaen met ſilver. Argento tegere, cludere claudere. **be-ſlaeghen met ſilver.** Argentatus, argento tectus.

be-ſlaepen. Concumbere condormire.

be-ſlaepen een anders wijf. Temerare alterius cubile.

be-ſlagh. j. **be-ſlach.**

be-ſlichten. Explanare, æquare.

be-ſlichten. Conficere, componere negotium, componere lites, dirimere controverſiam.

be-ſlijcken. Lutare, luto linere, luto maculare inquinare, inficere.

be-ſliſſen. j. **be-ſlichten.**

be-ſlommeren. Occupare rebus frivolis.

be-ſloten. Concluſus, occluſus, clauſus.

be-ſloten brief. Diploma: principiũ litere:

be-ſloten ſtadt. Vrbs mœnita muris ſive mœnibus cincta.

be-ſloten daghen. *vet. ſax. ſic. mb.* j. **ghebonden daghen.** Dies nefaſti.

be-ſloten tijd. Tempus clauſum: *tempus quo ſolennitates nuptiarum prohibentur, nempe à feria quarta cinerum uſq; in Octavam Paſchatis inclusivè: à prima quoque Dominicæ Adventus uſque in diem Epiphaniæ.*

be-ſlupt. Concluſio, clauſula.

be-ſlupt des raeds. Senatuſconſultum, ſtatutũ, placitũ decretum, *vulgò* arreſtum.

be-ſlupt-rede. Epilogus, peroratio, clauſula orationis, concluſio.

be-ſlupten. Concludere, claudere: intercludere includere, ſecludere, diſcludere

be-ſlupten/baſtelick beur-nemen. Conſtituere, deliberare, ſtatuere, decernere.

be-ſluptſel. Clauſura, concluſio.

be-ſmeeren. Inungere, oblinere, illinere, abducere.

be-ſmet. Commaculatus maculatus: & Epilepticus, morbo comitiali laborans, comitialis.

be-ſmetten. Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, conquinare, polluere.

be-ſmetheyd. Epilepſia, morbus comitialis, morbus ſacer.

be-ſmettelicke ſiechte i. halende. Morbus contagiosus.

be-ſmerſel. Contaminatio maculæ.

be-ſmeuren i. be-ſmieren.

be-ſmockelen. *ſtand.* Maculare, inquinare.

be-ſmuyſteren. Oblinere, perungere, inquinare re pingui.

be-ſnarren. Reprehendere, objurgare.

be-ſnauwen/be-ſnabben. Latrare in aliquem allatrare alicui.

-ſneden. Circumciſus, præciſus.

-ſneden als een Jode. Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata eſt.

ſneden. Contractus, attenuatus.

ſneden van aen-ſicht. Gracilis & exilis facie.

ſnedenlick. Præciſè.

ſnijden. Circumcidere, amputare, præcidere, attenuare. & Minuere, diminuere. & Comprimere ſe, coarctare, abſtinere.

ſnijdinghe/beſnijdeniſſe. Circumciſio.

ſnijdſel. Segmen, reſegmen & reſpumen.

ſnoeyen. Concidere, præſecare.

ſnoeyer. Ferramentum conciſorium quo ungulæ jumentorum conciduntur.

ſnot. Mucoſus.

ſnotten. Muco maculare, muco ungere.

ſnuffelen. Sagaci naſo perſcrutari: indagare canum more.

ſoecke. Viſitatio: & Tentamen, examen.

ſoecken/hepm-ſoecken. viſere, inviſere, frare.

ſoecken dickwils. Frequentare.

ſoecken/ver-ſoecken. Experiri, tentare, minare. & Exercere.

ſoeren i. be-ſueren. Acerba pati.

ſoelen. Inquinare, coinquinare, fœ- fuligine, contaminare, conſpurca-

re, maculare polluere.

be-ſoetelt. Inquinatus, ſordidus, ſqualidus.

be-ſoeven i. beſorgen.

be-ſolden. Solvere ſtipendium.

be-ſoldinghe/ſoud. Stipendium, es militare.

be-ſolderen. Contabulare, aſſare, coaſſare.

be-ſolfferen. Sulphure imbuere, aſpergere, linere.

be-ſolffert. Sulphuratus.

be-ſoliuwen. *ſtand.* Maculare. *gal. ſouiller.*

be-ſolffert. Sulphuratus.

be-ſomeren. i. ver-ſomeren.

be-ſonder/be-ſunder. ſingularis, peculiaris, exquiſitus, proprius, privatus.

be-ſonder/be ſonderlick. ſingulatim, ſigillatim, ſingillatim, ſeorſum, peculiariter, propriè, ſpeciatim, ſpecialiter, ſeparatim, privatim, privatè. *germ. beſunder: an. aſonder.*

be-ſonderen. Diſtinguere, ſeparare, ſeligere.

be-ſondigen. Peccato inquinare.

be-ſorghen. Vereri, timere.

be-ſorgen. Procurare, accurare, curare, proſpicere. & Satagere.

be-ſorgher. Curator.

be ſorghe. Sollicitus, cura affectus, metu affectus.

be-ſorghe zijn. Angi, laborare, ſolicitum eſſe.

be-ſorghtheyd. Solicitudo.

be ſorgh-ſaem. Sollicitus.

be-ſoudinghe i. be ſoldinghe.

be-ſpaeren. Comparcere.

be-ſparſen. *ſtand.* Aſpergere.

be-ſpeuren. i. be-ſpoyen.

be-ſpieden/ be-ſpien/ ſpien. Explorare, ſpeculari, diſpicere, obſervare, inſidiari, inſidere.

be-ſpieder/ſpie. Explorator, ſpeculator, cataſcopus.

be-ſpie ſchip. Navis epiſcopia, navis exploratoria, cataſcopium.

be-ſpie-toren. Specula.

be-ſpijen. i. be-ſpouwen.

be-ſpoyen/be-ſpeuren. Indagare, inveſtigare, perveſtigare.

be ſpoyer. Indagator, inveſtigator.

be-ſpotten.j.ſpotten. Subſannare, naſo ſuſpendere adunco.

be-ſpotter.j.ſpotter.

be-ſpottinghe.j.ſpot.

be-ſpouwen. Conſpuere, ſputo defædare: & Convomere.

be-ſpraeyen/be-ſprepen. Conſternere.

be-ſprek/be-ſpreck. Conditio, condictio, condictum, pactio, pactum.

be-ſprek. *vetus. fland.* Legatum, donatio teſtamento relicta.

be-ſprek. *holl.* Conſultatio, deliberatio.

be-ſpreken. Condicere, prædicere conditionem, paciſci, præfinire, præfigere conditionem.

be-ſpreken. *vetus fand* Legare, decernere & teſtamento relinquere.

be-ſpreken. *vet. holl.* **j. be-raeden.** Conſulere, conſultare, deliberare.

be-ſprenckelen.j.be-ſprenghen.

be-ſprenghen. Aſpergere, conſpergere, inſpergere, reſpergere.

be-ſpringen. Aſſilire, inſultare, adoriri, invadere, impetere. & Salire, inire feminam, aſſilire.

be-ſproepen. Aſpergere.

be-ſprupten. Aſpergere.

be-ſpupten. Siphone conſpuere.

be-ſpupt-krupcke. Harpagium, clepſydra: Vas foraminoſum quo hortorum herbę & pulvilli irrigantur.

be-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, ſubſiſtere, manere, perſiſtere.

be-ſtaen. Incipere, inceptare, attentare, experiri, conari, audere, aggredi, inſtituere, inire, ſubire.

be-ſtaen/aen-gaen. Attinere, attingere.

be-ſtaen van bloede. Conſanguineum ſive cognatum eſſe, connecti ſanguine, contingere ſanguine, cognatione: jungi ſanguine, teneri cognatione.

be-ſtaen. Affectus. **be-ſtaen van ſieckte.** Affectus morbo.

be-ſtaen/be-ſeten. Numine afflatus, lymphaticus, fanaticus.

be-ſtaende. Cognatus, agnatus, neceſſarius, affinis.

be-ſtand/be-ſtandighept. Firmitas, immutabilitas.

be-ſtand. Induciæ pax ſequeſtra, ceſſatio pugnę pactitia, belliferiæ.

be-ſtandigh. Stabilis, firmus, durabilis, conſtans.

be-ſtandighept. Conſtantia.

be-ſteck. Septum, ſepimentum.

be-ſteck. Cœptum, incœptum, molimen, machinatio, dolus.

be-ſteck/be-worp. Delineatio ſive adumbratio operis conficiendi.

be-ſtecken. Figere clavis ligneis: & ſepire

be-ſteden. Locare, elocare, collocare, ablocare, oblocare, impendere.

be-ſteden ter aerden. *vetus fland.* Sepelire, inhumare.

be-ſteden/wt-ghegheven. Inſumere, erogare, impendere, expendere, collocare.

be-ſteden een werck. Addicere opus, locare alicui opus faciendum, mercedem alicui conſtituere pro opere faciendo.

be-ſteden te houwelyck. Locare vel elocare in matrimonium, nuptum dare, nuptui dare, nuptui collocare, maritare, jungere conjugio.

be-ſteedſter. Commendatrix ancillarum.

be-ſteken. Configere, affigere, circumfigere: & Circumſepire: & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.

be-ſteken met garen. Tendere retia, tendere plagas: ſepire plagis nexilibus: tendere inſidias, ſtruere fallaciam.

be-ſteken met bloemen. Ornare floribus.

beſtellen. Diſponere, conſtituere, collocare, ſtatuere, ſuppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi, conficere.

be-ſtellen. *vetus.* Conducere.

be-ſtellen. *fland.* Curare equum, alere, paſcere.

be-ſtellinghe. Diſpoſitio, conſtitutio, ſuppeditatio: & Conductio. & Redemptio. & Expeditio, apparatus bellicus.

be-ſtemmen/be-ſpreken. Condicere, prędicere conditionem: & Conſtituere, ſtatuere: & Comprobare.

be-ſterven. Mori, emori.

be-ſtier. Regimen, rectio, directio, gubernatio.

be-ſtieren. Regere, dirigere, moderari, &

Domare. & Fallere.

be-ſtieben.j.ver-roeſten. Squalere.

be-ſtolen. *ſland* **j.be-ſtozmen.**

be-ſtolpen. *boll.* **j.be-decken.**

be-ſtompen. Fallere incautum, imponere incauto.

be-ſtooten. Impetere, invadere, aggredi, incurſare, incurrere, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.

be-ſtoppen. Obturare: & fallere.

be-ſtozmen. Oppugnare, impugnare, impetere.

be-ſtozminghe.j.ſtozm.

be-ſtozten.j.be-ghieten. Perfundere.

be-ſtoven. Pulvereus pulverulentus, reſperſus pulvere, pulvere ſorditatus, obductus ſicu pulvereo, affiatus pulvere.

be-ſtoven.j.be-waept. Affiatus ſpiritu, fanaticus.

be-ſtraelen. Affulgere radijs.

be-ſtranghen.j.benauwen.

be-ſtrecken. Extendere. & Frogare.

be-ſtricken. Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.

be-ſtrijcken. Illinere, oblinere inungere.

be-ſtrijcken.j.ut-ſtrijcken. Fucum facere alicui, os alicui ſublinere, circum ſcribere.

be-ſtrijden. Oppugnare, debellare, impugnare

be-ſtrijden. *vet. ſland.* Objurgare.

be-ſtringhen. Vinculis coërcere.

be-ſtropen. Conſpergere, conſternere, inſternere.

be-ſtueren.j.be-ſtieren.

be-ſtuyven. Reſpergere ſive aſpergere pulvere, ſordidare pulvere, obducere ſicu pulvereo, affiare pulvere.

be-ſuecken.j.beſoecken.

be-ſueren. Acerba pati, dura perpeti perferre: acerbos labores ſive dolores exantlare: elaborare.

be-ſueren de dood. Acerbam pati mortem, duram ſubire mortem, perferre mortem.

be-ſunder.j.be-ſonder.

be-ſwaercken.j.beſwercken.

be-ſwaeren.j.belaeden.

be-ſweeten. Sudando niti, ſudare multo labore.

be-ſweet. Sudabundus.

be-ſwecken. Langueſcens, viribus deſtitutus.

be-ſwelten. *ſland* Deficere, langueſcere animo, linqui animo.

be-ſwercken/ be-ſwozcken. *ſax. froſ. ſicamb.* Nubibus tegi vel obduci, nubilum fieri.

be-ſweren. Iurare, juramento confirmare.

be-ſweren. Adjurare, conjurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.

be-ſweren.j.be-eeden. Iurare in leges alterius.

be-ſweringhe. Adjuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorciſmus.

be-ſwerer. Adjurator, exorciſta, exorciſator, incantator.

be-ſwijcken. Fatiſcere, peſſum ire. & Deficere, deſerere, linquere.

be-ſwijcken.j.be-ſwijmen.

be-ſwijmen. Animo deficere, intermori, animo linqui, exanimari, deliquiū pati.

be-ſwijminghe / beſwijmthepd. j. onmacht. Deliquium animi.

be-ſwijmt. Lypopſychus, lypothymicus, intermortuus.

be-ſwozcken.j.be-ſwercken.

be-taelen. Solvere, perſolvere, reſolvere, exolvere, ſatisfacere, luere, pendere, penſitare, dependere.

be-taelen ten vollen. Satisfacere in aſſem, in ſolidum.

be-taelinge. Solutio, numeratio, penſio.

be-taemen. Decere, condecere. **Het betaemt.** Decet, condecet, convenit, par eſt, æquum eſt.

be-taemelick. Decens, conveniens.

be-taemelickhepd. Decentia, convenientia.

be-taemelicken. Decenter, convenienter.

be-taetteren. *ſland.* Fœdare, maculare, inquinare.

be-taſten. Scrutari tactu.

be-teeckenen. Significare, indicare, notare.

be-teeckeniſſe. Significatio.

be-tegenen. Obviare, occurrere, adverſum ire, adire contra, fieri obviam, offende-

re,

re, incidere in eundem, contra ire.

be-teghenen. *germ sax. sicamb.* Accidere, evenire.

be-teghenheyd. Occursus, offensio.

be-terden. j. be-treden.

be-tichten. Accusare, agere contra aliquem.

be-tichtinghe. Accusatio, actio contra aliquem.

be-tichter. Accusator.

be-tijgen. Pergere, tendere ulterius.

be-tijen. *vetus.* Agere, jure agere.

be-tijghen. Accusare, imputare.

be-timmeren. Inædificare, instruere ædificio. **be-timmeren yemants licht.** Officere luminibus alicujus, obstruere luminibus, propriore aut altiore structura, alicujus lumen tollere, & luci officere.

be-tochte goeden. Bona usufructuaria.

be-toogh. *sland. j. be-toon.*

be-tooghen. *sland j. be-toonen.*

be-toomen. Refrenare.

be-toon j. be-wijs.

be-toonen j be-wijsen.

be-tooveren. Incantare, excantare, fascinare, effascinare.

be-tooveringhe. j. tooverije.

be-toteren/be-totelen. Commovere, turbare animo, sollicitare, incutere metũ.

be-trachten. Meditari, excogitare, perpendere, deliberare, subtiliter excogitare.

be-traenen. Lachrymis rigare.

be-trapen/be-trappen. Sistere cursum aufugientis. & Deprehendere aliquem in delicto intervenire, ex insidijs supervenire, opprimere in actu. *gall. attrapper.*

be-treck. Attractio, pertractio.

be-treck j be-wrijp. Delineatio.

be-treck van vonnisse. *sland.* Appellatio, provocatio.

be-trecken. Attrahere, pertrahere, allicere, ducere, inducere.

be-trecken. j. be-wrijven. Delineare, ruditer depingere.

be-trecken in recht. In jus vocare, provocare.

be-trecken het ghe'wijsde. *sland.* Appellare, provocare.

be trechelick in recht. Qui in jus vocari potest.

be-treden/be-terden. Conculcare, terere pedibus. **be-treden wech.** Via trita.

be-trepelen/be-trippelen. Tripudio conculcare, tripudiando calcare.

be-trompen. j. trompen. Fallere.

be-trouwen. Fidere, confidere fidem habere, credere: & Committere, committere fidei, mandare, commandare fidei.

be-trouwt gheld. Pecunia deposita, ad custodiendum tradita.

be-trouwinghe. Fiducia, confidentia.

be-tuyghen. j. ghetuyghen. Testari, testificari.

be-tuyginghe. Testatio, testificatio.

be tuynen. Sepire, consepire, præsepire, circumsepire.

be-twijfelt. Dubius, dubitans.

be-vaen/be-vangen. Capere.

be-vaen/be-vangen. Captus.

be-vaeren. j. ver-vaeren. Expertus.

be-vallen. Accidere.

be-vallen. Evenire casu vel sorte: & Obvenire sorte, accidere sorte, obtingere sortito.

be-vallen. Placere, cedere cordi vel animo, arridere, capere, obvenire: cadere, apud Ecclesiast. *Hieron. 42. 2. Cadat oratio nostra in conspectu tuo, id est,* placeat, accepta sit.

be-vallick. Venustus, lepidus, festivus, gratiosus gratus.

be-vallicken. Venustè, lepidè, festivè.

be-vallicheyd. Venustas, lepor, festivitas, gratia.

be-vangh. j. by-vangh. Confinium.

be-vangh/be-vanck. Conseptum: locus clausus sive munitus, ambitus.

be-vanghen. Capere, comprehendere, implicare irretire, corripere, occupare.

be-vangen. Captus, implicitus, irretitus.

be-vangen met slaep. Correptus somno.

be-verhren. j. be-strijden.

be-verven. Hostili animo nocere.

be-vel. Mandatum, commendatum, commissum, delegatio, munus. & Imperium, præceptum, jussum.

be-vel-hebber. Delegatus ad aliquod mu-

nus,

nus, qui provinciam cepit aut gerit.

Be-bel-man. Mandator, imperator.

Be-belen. Mandare, commendare, demandare, committere, munus injungere, provinciam tradere, negotium legare, dare: curationem deferre, in tutelam tradere, mandare sive committere alicuius fidei.

Be-belen. Imperare, indicere, jubere.

Be-beſten be-beſtighen. Confirmare, corroborare, firmare, fortificare, munire, communire. & Mœnire, cingere mœnibus, muris, vallo, foſſa & sepire præſidiis mœnibus: & Sancire, ſtabilire ratum facere, inviolabiliter & ſanctè conſtituere. & Affirmare, aſſerere, aſſeverare.

Be-beur-monden. Tueri pupillum, agere tutorem.

Be-beur-waerden. ſ. **be-ſpreken.** Condicere, præſcribere: & Paciſci, depaciſci.

Be-binden. Comperire, reperire, deprehendere, ſentire præſentire, perſpicere, experiri re ipſa.

Be-bleeken. ſ. **be-ſmetten.**

Be-blijten/be-blijtighen. Diligentiam adhibere.

Be-bloten melck *zeeland* **ſ. ghebloten.**

Be-bochtigen. Humectare, rigare,

Be-boelen. ſ. **ghe-boelen.** Sentire.

Be-booghden. Tutorem pupillo conſtituere. & Tutari pupillum.

Be-boochtinghe. Tutela.

Be-bolckt. Populus frequens, populi multitudine munitus, copioſus populi frequentia.

Be-bolen. Commendatus. & Præceptus, juſſus. **Hy is bebolen te gaen.** Juſſus eſt ire.

Be-bonden Compertus, inventus.

Be-bonden dieverije. Manifeſtum furtum, cùm apud aliquem teſtibus præſentibus furtiva res quæſita & inventa eſt.

Be-brachten. Vecturam imponere.

Be-brachten een ſchip. Navicularium facere.

Be-braeghen. Interrogare: & Conſultare, deliberare.

Be-bredighen/be-breden. Pacare, pacificare, placare, complacare.

Be-breeſen. Vereri, timere.

Be-breeſt. Anxius, perterritus, timore trepidus, pavidus timens.

Be-breeſt maecken. Incutere metum.

Be-brienden. ſ. **vermaeghſchappen.**

Be-briesen/verbriesen. Gelaſcere gelari, congelaſcere, durari glacie, glacie conſtringi, aſtringi, glaciari, frigore denſari: congelare, congelari.

Be-brijen. Munire, tutum reddere.

Be-brijen. Dare immunitatem, dare vacationem. & Aſſerere, liberare, vindicare in libertatem.

Be-brijnghe. Manumiſſio, vindicta.

Be-broeden. Animadvertere, conſiderare, perpendere, ſapienter ſecum putare.

Be-broedſaem. Conſideratus homo.

Be-broſen. Gelatus, congelatus.

Be-bruicht. Gravidus fœtus.

Be-bruichte brouwe. Mulier fœta, gravida, prægnans, uterum ferens, utero gravis.

Be-bruicht zijn. Uterum ferre.

Be-bruicht woorden. Concipere utero.

Be-bruichten. Implere uterum, gravidam ſive prægnantem reddere.

Be-buchten. Incerare.

Be-buepen. Afflare, inſpirare.

Be-buept. Afflatus aura, vento.

Be-buept/be-ſtoven. Afflatus ſpiritu, fanaticus, infatuatus.

Be-buen. *vetus. fiand* Suſpicio.

Be-buenen. *vetus* Suſpicari, putare.

Be-buent. Putatus, exiſtimatus, creditus.

Be-buent bader. Pater creditus. *vulg.* putativus.

Be-buren. Cuſtodire, ſervare, reſervare, conſervare, aſſervare, tueri: & Condere, reponere. & Munire. & Probare, approbare **Te be-buaeren geven.** Deponere, fidei alicujus committere, dare ſervandum, concredere.

Be-buerder. Cuſtos, ſervator.

Be-buerder hand. Manus ſequeſtra, ſequeſter. **In bewaerder hand ſtellen.** Sequeſtrare, ſequeſtrò deponere, apud ſequeſtrum deponere.

Be-buringhe. Cuſtodia, ſervatio, conſervatio. & Munimen, munimentum.

Be-buarniſſe. Cuſtodia.

be-waerighen. Ratum facere. & Probare. & Approbare.

be-waeteren. Munire aquis: & humectare, irrigare.

be-wallen. Cingere aut munire vallo.

be-wandelen. Perambulare.

be-wandelt. Tritus itinere.

be-wandelde weghen. Vię tritę, itinera trita.

be-wandelt man. Expertus multis itineribus: qui mores hominum multorum vidit & urbes.

be-weenen/be-schreyden. Deflere, deplorare, complorare, lugere, fletu prosequi.

be-weeninghe. Deploratio, comploratus, comploratio.

be-wegen. In viam dirigere.

be-weghen. Movere, commovere, permovere, ciere, conciere, concitare.

be-weghelick. Mobilis.

be-weldighen. Vi superare.

be-weren. Defendere: & Probare, approbare: & Asserere.

be-werp/ be-werpen. *j.* **bewozp/ bewozpen.**

be-werven. Acquirere.

be-wettighen. Lege affirmare, lege probare. & Cognitionem rei ad judicem deferre.

be-wichtighen. Ponderare, perpendere.

be-wieren/ *j.* **be-kijcken.**

be-wijs. Demonstratio, constitutio, argumentum, documentum. & ratio.

be-wijsen. Demonstrare, probare, arguere.

be-wijsen. Prestare, prębere, perhibere, exhibere, constituere, assignare, attribuere.

be-wijsen met redenen. Probare rationibus, demonstrare argumentis.

be-wijsen met ghetuyghen. Testatum relinquere, testimonijs comprobare, testari, testificari.

be-willighen. *j.* **verwilligen.**

be-wind. Involucrum.

be-wind. Administratio, curatio, provincia, officium.

be-wind-hebben. Administrare, curare.

be-wind-hebber. Administrator, curator.

be-winden. Involvere, convolvere, obvolvere, implicare, circumplicare, intricare.

be-winden. *j.* **bedienen.** Administrare, tractare.

be-wimpelen. Velare, palliare, tegere, celare, implicare, involvere. & tegere, simulare.

be-winteren. Hibernare, hiemare.

be-wist. *fris.* Certus.

be-wist. *holl. fris.* **j. verzekeren.**

be-witten. Dealbare.

be-wolckt. Nubilus.

be-wompelen. *stand.* **j. be-wimpelen.**

be-woonen. Habitare, inhabitare, colere domum, ædes: incolere vel tenere locũ.

be-woonde steden. Vrbes habitatę.

be-woonlick. Habitabilis.

be-wozp/ be-werp. Lineamentum, linearis pictura, monogrammus.

be-wozp/ bewerp. Summarium, breviarium.

be-wozp/ be-wozp-boeck. Protocolum: breviter & succinctè notata à tabellione, ut deinde extendi & absolvi possint: protocolorum liber.

be-wozp der schilderijen. Adumbratio: pictura rudibus lineamentis constans: graphis, ichnographia, delineatio futuræ picturę.

be-wozp van een huys. *j.* **platte fozme.**

be-wozpen/ be-werpen int cozt. Summatim comprehendere.

be-wozpen. Informare, rem aliquam inchoare, & principium operi quodammodo informe & impolitum dare.

be-wozpen in schrift. Breviter & succinctè notare, *ut deinde extendatur & absolvatur.*

be-wozpen met de kole oft anders. Delineare, lineamentum ducere, designare primas lineas ducere, deformare, adumbrare.

be-wozp-boeck. *j.* **be-wozp.** Protocolorum liber.

be-wozpsel. *j.* **be-wozp.** Lineamentum adumbratio.

B E *extra compositionem.*

beck. Rostrum *vulgò* beccus. *Suetonius in Vitellio*, beccum *vocat* rostrum *gal. becq ital. b ecco. hisp. pico. beço. hisp.* labium *significat. ang. beake.*

becken/ picken. Rostro ictum facere.
beckſken. Rostellum.
becken. Pelvis. *vulgo* bacinum. *germ berkin. gal. bassin. ital bacino. hisp. bacin. ang. bassyn.*
beckenneel/helm. Galea, cassis.
beckenneel/hooft-schotel. Calva, calvaria, cranium.
beckie-neel-hupd. Pericranium, cutis capillum gignens.
beckenneel-naed. Commissura sive sutura cranij, *ut pote.* Coronalis, lambdoides, & sagittalis, *sive* veruculata.
beckenneel-maecker. Buccularius.
bedde. Lectus, torus, lectus cubicularis, stratum, cubile. *germ. bett. ang bedde.*
bedde. Torus conjugalis, matrimonium.
Met vollen bedde. Constante matrimonio.
bedde. Pulvinus, pulvini torus, torus areola, eminentior in hortis terra in qua semina depanguntur. & Porca, terra inter sulcos duos elata.
bedde gheliick deplen. Æqualiter per stirpes cujusque tori dividere.
bedde-genoot. Coniux maritus, uxor: socius & socia lecti, sive tori: consors thalami.
bedde-kleed. Lodix stragulum, lecti operimentum, lecti fascia.
bedde-laecken. *sax. boll. fri. sicamb.* j. **slaepe-laecken.** Toral.
bed-lups. j. **wand-lups.**
bedde-maecker. Culcitrarius.
bed-panne. Batillus, cubicularius: ignitabulum: instrumentum æneum, in quod conjectis prunis ardentibus excalefiunt lecti.
bed-plancke. Sponda.
bed-schraege. Fulcrum, fulcimentum lecti.
bed-syde Sponda.
bed-sponde. Sponda, fulcrum lecti.
bed-spreeder. *fris. bed.* j. **bedde-laecken.** Toral.
bed-stroo. Stramenta lecti.
bed-stede. Sponda fulcrum lecti.
bed-stove j. **bed-panne.**
bedde-vulsel. Tomentum, fartura lectorum sive culcitrarum.
bedden. In lecto collocare & curare puerperam.
bedder. Clinicus: ita morbo affe... surgere è lecto non possit.
bedderick. *vetus.* Maritus consors.
bede. Precatio, petitio preces, rogatus, postulatio, postulatum.
bede/bede-gheld. Oblatio, subsidi... indictio, collatio, collecta, exac... sus, vectigal. & Exactiones pri... rogationes sive petitiones *pr... nam fiebant rogate, & consentiente ... proberum principum subsidium, ... certissime exactiones vetus nomen retinent, urgent enim principum preces: Cogit rogando qui rogat potentior. Est orare Ducum species violenta subendi. Et quasi modato supplicat esse potens.*
bede-setter. Censor.
bede-vaert. Peregrinatio religionis ergo, *q. d.* iter precationum gratia.
bedelen. Mendicare, emendicare victum, precib... expoſcere, quæritare victum, stipem cogere.
bedel-armoede. Mendicitas.
bedel-sack. Mantica mendici: & Mendicitas, mendicabulum.
bedel-werck. Mendicabulum, mendicatio.
bedelier. Mendicus, mendicabulum, rogator *apud Plautum.*
bedelerisse. Mendicans mulier.
bedelerije. Mendicitas, mendicatio, mendicabulum.
bedelle. Apparitor, viator: apparitor academię, rhabduchus academię, accensus minister scholæ: clavarius, *quod clavam argenteam gerat. Ludovic. Vives, vulgo* bedellus, petellus. *germ. buttel. sax. petel: gal bedeau. ital. bidello. ang bedle.*
be-dillen. Regere sive administrare, actitare, factitare.
bee/bee. Vox est ovium. *Varro.*
beeu/been. Balare.
beeld/beld. Imago, simulachrum, sculptura signum, icon, effigies, statua.
beeldeken. Imaguncula.
beeld-snijder/ beeld-houwer. Statuarius, anaglyptes, hermoglyphus.
beeld-steker. Sculptor.
beeld stormer. Iconomachus.

beeldt-stormerije. Iconomachia.

beldwer. *germ. sax. sicamb.* Barbarica-rygio, textor barbaricæ vestis.

beldwen fingere: effigiem sive imaginem ;pingere, sculpere, formare, cu-

beldt. Imago, signum, imaginatio.

beldtse. Imago, simulachrum.

beldtsel. Typus, figura, proplasma, archetypus, exemplar, exemplum.

beldtsel. atum.

beldtsels.beenken. Osficulum.

been. Crus, tibia.

been-berghe. Tibialia, ocreę, arma quibus teguntur crura, beinberga. *in legibus Ripuariis Francorum.*

been-herd. Osseus.

been-hout. Ligustrum.

been-houwer.j.vleesch-houwer.

been-huys der dooden. Ossuaria, æ.

been-loos. Exos, exossis.

been-pijpe j.pijp-been.

been-schene. *vetus.* Tibiale.

beenlinck. *vetus.* Tibiale.

beenen. Osseus. **beenē-kam.** Osseus pecten.

beente.j.ghebeente.

beenen. *stand j schimpen.* Cavillari.

beer/ever-swijn. Aper. *germ. aber. ang. boare.*

beer/beer-bercken. Verres, porcus non castratus: *Becanus* **beer** à **baeren** *dici ait, quod plurimos fœtus gignat. germ. eber. ang. boare. sax. beher. gal. verrat. ital. verro. hisp. berraco.* **Ten beere gaen.** subare.

beer. Vinea: instrumentum bellicum.

beeren-vleesch. Caro aprugna.

beer-wortel. Libanotis, *offi. m.* fœniculus porcinus.

beere/bere. *germ. sax. sic.* **j.beste.** Acinus, bacca. *ang. bery.*

beeste. Bestia, animal brutum, brutum, pecus, belua. *gal beste. ital. bestia. hisp. bestia. angl. beaste.*

beest-kamper. Bestiarius.

beesten-boeder. Pabulum.

beestelick. Brutus, beluinus.

beestachtich/beestich. Brutus, beluinus.

beestael. *stand.* Pecus. *gal. bestiail.*

beete. Beta. *ital. beta. ang. bete.*

beet-koole. *stand.* Beta.

beete. *stand.* **j.setcke.** Sedile avium, pertica gallinaria.

beeten. *stand. holl.* Descendere, sidere, considere, sedere.

beeten. *ger. sax. sicamb.* Inficere, officere.

beeten het leeder.j. betten. Præparare coria, *germ. beitzen.*

beet-water. Nautea, aqua coriariorum.

beffe.j.almutse. Amiculum, pellicium.

beffe. *holl.* **j.kraghe.** Collare.

beffe. Nugę, irrisio. *ital. beffe.*

beffe. Mulier garrula, nugatrix.

beffen. *vet.* Gannire, latrare: & Nugari, nugas effutire: illudere. *ital. beffare. gal. baver*

be-ghine j.ba-ghine.

bepaerd.j.bapaerd. Badius.

bepaerd. Frequentamentum tintinnabulorum.

bepaerden. Resonare, modulari tintinnabulis, in numeros pulsare tintinnabula.

bepaerders. Nolę curator, ęramenti curator.

bepde. Ambo, uterque.

bepde-gaders. Ambo simul. *ger. albid. ang. both.*

bepden. Expectare, manere, morari, cunctari, operiri, præstolari. *ital. badare.*

bepe. *holl.* **j.bape.** Acinus.

bepę.j bære. Vrsus.

bepsigh weder. Cęlum æstuosum.

beptel/klief-beptel. Cuneus.

beptel/steck-beptel. Cælum.

beptel/klos beptel. Vola.

beptel. Pristis: navigium oblongum & angustum.

bepteler/bupteler. *holland.* Ludius, histrio. *gal. basteleur.*

beke. Torrens.

beke-boom. *holl.* Cepæa, anagallis aquatica. *vulgò* becabunga.

beker. Calix, cyathus, scaphium, capis, scyphus, crater, poculum. *ital. bichiero.*

bekerken. Caliculus, acetabulum, cyathus,

belcken/bulcken. *sicamb.* Mugire, boare.

beld.j.beeld. Imago.

bele-witte. *sicamb.* Lamia, stryx.

belgen. Indignari, ægrè ferre, graviter accipere, stomachari, irasci: offendi, & offendere.

belghen j. balghen. Pugnare.
belle/ſchelle. Nola, tintinnabulum, *ang. bel.*
belle. j. bobbel. Bulla.
bellen / ſchellen. Pulſare tintinnabulum, concutere nolam.
bellen pemanden. *ſland.* j. **ſtadt-kindt maecken.**
bellen. *ger. ſax. friſ.* j. **baffen.** Latrare.
bel-hamel. Vervex ſectarius, dux gregis & *per metaph.* coryphæus. *gal. mouton à la ſonnette.*
belle-man. Præco feralis: qui funus prævia nola edicit.
belle-man. j. bel-hamel.
belue. *vetus.* Belua.
bemd/beemd. Pratum, ager ex quo fœnum percipitur.
ben/bin. Sum. **Ick ben.** Ego ſum. **Ghy bent oft bint.** *ſax. friſ. ſicamb pro quo nos dicimus* **Ghy zijt.** Tu es.
bende. j. bande. Turma.
bende. *ſland.* j. **wendel.** Faſcia.
bendel/wendel. Faſcia, faſciola, tænia.
beneden. j. be-neden.
benghel. Fuſtis, ſtipes, baculus, ſparus, ſparum.
benghel. Ruſticus: & Homo ſtupidus, truncus, caudex.
benghel-krupd. Mercurialis.
bengelen. Cædere fuſtibus, *vulgo* fuſtigare.
benne. Ciſta plana, corbis planus: & Mactra, arca panaria. *gal. banne. angl. bynne.* Benna *teſte Feſto, lingua Gallica & Belgica* vehiculum *ſive* carrus *dicitur.*
bennicken. Ciſtula plana, corbula plana, fiſcella.
berbele. j. barbele.
berbelen. j. barbelen.
berch. j. bergh. Mons.
berck berchen-boom/ bercketer. Betula, ſive betulla *germ. birck. angl. byrche.*
berchen Betulaceus. **berchen-roeden.** Virgæ betulaceæ.
berchen-mep. Ramus betulaceus. & Cubullus betulaceus ſive faginus. Fabricata fago pocula, quę cava ſunt flaventibus illita ceris. *Ovid. Metam. 8.* Pocula fagina, cælatum divini opus Alcimedontis: Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis, Diffuſos hedera veſtit pallente corymbos, *&c. Virgil. Eclog. 3. Solent autem ex fago fieri pocula, quæ nunc ex betula fiunt.*
berck-hoen. Erythrotaon, *vulgò* gallus betulæ.
berck/bercke/barck/barcke/bozck. *germ. ſax. ſicamb.* Cortex *ang. barke.*
bercken/barcken. Arbores decorticare, delibrare, deſquamare. & Emuſcare ſive purgare cortices.
bercke/barcke. Navigium actuarium, *vulgò* barca. *gal. barque. ital. & hiſp. barca. ang. barke.*
berck-hout/gozden ban 't ſchip. Cinctus, ſubligaculum, zona navis.
berd. Aſſer, aſſis, tabula, planca. *germ. bred. ang. board.*
berd. j. ſpel-berd. Magis.
berdeken. Aſſerculus, aſſiculis, aſſula.
berderen. Coaſſare, contignare.
berderen aenſicht. Articus aſpectus, os impudens: frons proterva, frons ſive facies perfricta. *q. d.* facies lignea: quæ perſonis aut larvis ex ligno aut aſſere factis non habet opus. **Een berderen aenſicht hebben.** Sine perſona laſcivire: impudentiam ipſam loco larvę aut perſonæ habere.
berderinghe. Aſſamenta aſſeres, tabulæ ſectiles, coaſſatio, contignatio.
bere/bepr/baer. Vrſus. *germ. baer. ang. bere.*
beerken. Vrſulus.
bere. Navis genus.
bere. Vinea: inſtrumentum bellicum.
beren-vleeſch. Caro urſina.
berinne. Vrſa.
beren-klauw. Acanthus herpacantha, topiaria. *officin.* brancа urſina, marmoraria.
bere-leggher. *ſland.* j. **beur-cooper.** Propola.
baren/baeren/bozen. *vetus.* Vti, in uſu habere. *hinc* **ozberen/ ozbaren/ ozboren/ ontbeeren/** *&c.*
beren. j. baeren/ghebeeren. Geſtire. & Baritum edere.
beren. *ſland* j. **kneden.** Depſere, ſubigere.
berf/berve. *ſax ſicamb.* j. **berie.**

Bergh/ bargh. Maialis, porcus exſectus ſive caſtratus. *ger. bargh. ang. barrouve.*

Bergh. Mons. **bergh ſken.** Monticulis, collis.

Bergh. *holl. ſicamb.* Promptuarium, pabulatorium, fœnile, horreum.

Bergh. *vetus.* Portus: & Statio navium.

Bergh-blauw. Cæruleus, cyaneus color.

Bergh-dellinghe. Convallis.

Bergh-ganck. Arrugia, cuniculus ſubterraneus ex quo aurum effoditur.

Bergh-geel. Ochra, ſil.

Bergh-gepte. Ibex.

Bergh-groen. Chryſocolla, auri gluten, terra viridis.

Bergh-knaep/ bergh-man. Metallarius, metallicus, foſſor ſive artifex metallicus: qui metallis effodiendis & purgandis dat operam.

Bergh-hoen/ bergh-haen. Lagopus.

Bergh-rood. Sandyx, ſandaraca factitia.

Bergh-ſout. Nitrum, niter, ſal niter, ſal lucidus, ſal petroſus, ſal foſſilis, nativus.

Bergh-top. Iugum montis, vertex montis.

Bergh-waſch. *ſax.* Bitumen.

Bergh-werck. Metallum. & Fodina. & Res metallica.

Berghachtigh. Montoſus.

Berghen/ bozghen. Condere, abſcondere, abdere, occultare, celare: & Servare, cuſtodire, tueri.

Berghen ſhn lijf ende goed. Conſulere vitę & rebus ſuis, providere, proſpicere.

Bergh-loon. Merces pro re ſervata.

Berie/ berrie. Feretrum. *gal bier: ang. beare.*

Berie/ hepligh dom berie. Thenſa.

Berm. j. baerm. *ſland.* Agger.

Berm/ berme/ barme. *ſax. ſicamb.* Fæx, craſſamen, ſanies. *berm, barme. angl.* Spuma cereviſię.

Bermer. j. barbeel.

Berm-hertigh. j. barm-hertigh.

Bern/ berne/ bzepn. *vet.* Stercus. *galli tranſpoſita litera r, bren dicunt.*

Bern-ſteken. Tollere ſtercora, latrinas purgare.

Bern-ſteker Coprophorus: Icarabęus opifex, foricarius purgator latrinarum.

Bernagie. Borago, bugloſſum, euphroſynon. *gal. borraches. hiſp. borraiches, borraies.*

Bernen/ barnen/ bzanden. Ardere, uri, *ger. brinnen. ang. bren, burn.*

Bern-hout. Ligna igni ſtruendo accommoda, ligna foco apta.

Bern-ijſer. Cauterium.

Bern-mape. Cicindela, lampyris.

Bern-oogen. Oculis ardentibus intueri, lumina immota & ardentia tenere, ſcintillantibus & flammæ inſtar ſubſilientibus oculis intueri.

Bern-oven. Clibanus.

Bernende kole. Pruna.

Bernende hitte. Febris.

Berninghe/ berringhe/ bern-hout. Materia foco apta.

Bern-ſteen. j. barn-ſteen.

Bers/ bozs. *holl.* Vrlus.

Berſch. Properatio, properantia, acceleratio. & Colluvio, colluvies, concurſus ſordium.

Berſchen. Properare, accelerare. & Confluere.

Berſt. *ſland.* Crepitus, fragor.

Berſten. j. barſten. Frangi, rumpi, crepare, *ang. braſten.*

Berſt. *vetus* **j. ghebzeck.** Penuria, defectus: *germ. breſt. ghebreſt.*

Berte. *vetus* **j. tupte.** Obba.

Ber-tram. *ger. ſax. ſic. ang.* Pyretrum.

Berve. *ſax. friſ.* Quietus, tranquillus, placidus, bonus, modeſtus, probus.

Berve/ berf. *ſax. friſ.* **j. berie.**

Beſane/ Epidromus, epidromon: velum ad puppim ſive in parte poſteriori navis extentum. *ital. & hiſp. mezana.*

Beſe/ beſie. Acinus, bacca, ſemen.

Beſekē over zee. j. ael-beſie. Acinus ribis. *q. d.* acinus ultramarinus.

Beſem/ beſſem. Scopæ, *germ. baeſen. angl. beſome.*

Beſigh/ on-ledigh. Occupatus, impeditus, intentus operi, actuoſus, operoſus, *gal. embeſogné. ang. buſy.*

Be-ſigh zijn. Satagere, vacare alicui operi: operari.

Beſighept. Opus, operoſitas: occupatio, negotium.

Beſighen. Vti, frui, uſurpare,

beſ-

beſſem. j. **beſem.** Scopæ.

beſt. Melius, potius.

beſte. Optimus, perbonus, potiſſimus, *germ. beſt. angl. beſt.*

beſte bander ſtad. Optimates, primates, ſummates.

beſte-vader. *ſic. friſ. holl.* j. **groot-vader.** Avus.

beſte-moeder. j. **groot-moeder.** Avia.

beſte. Optimum, potiſſimum: **Sijn beſte doen.** Sedulò operam dare, niti, conniti. **Ten beſten geven.** Dare in ſumptum, largiri in commune: dare in ſymbolum. *vulgò* in antipodium dare. **Ten beſten ſpreken.** Intercedere, deprecatorem agere, intervenire conciliandi gratia.

beſten. *friſ. ſicamb.* j. **bziegen.** Leviter contuere.

beſupne. Calceus, lanceus.

bete. Morſus, bolus, buccea. **beetken.** Morſiuncula, buccella.

bete/mond-vol. Bolus, buccea, buccella.

betigh j **gbe-betigh.**

beten. j. **beeten.**

bet, bety. *ſax friſ. holl. ſicamb.* j. **tot.** Vſque. *germ. biß.*

bet. *holl. ſtand.* j. **bat.** Melius, amplius.

bet-boozts. *holl. ſtand.* vlterius, longius, præterea.

beter. Melior, melius: potior, potius, ſatior ſatius *germ. beſſer. ang. better.*

beter/bat/bet. Meliùs, potiùs, ſatiùs.

beteren/beter maken. Meliorare, melius reddere, corrigere, emendare.

beteren / beter wozden. Melioreſcere, **Sich beteren.** Animum ad frugem applicare, recipere ſe, ſive redire ad frugem bonam. (ctio.

beteringhe/beterniſſe. Emendatio, correbetonie Betonica, varronica, ſerratula.

betten. *ſtand.* j. **ſtoven.** Fovere, fomentis foris applicatis tepefacere.

beuck. *vetus.* j. **bupck.** Venter, alvus.

beuck van de kercke. Alvus templi, medium templi, gremium templi, media baſilicæ pars: baſilicæ concavitas. *vulgò* capſum.

beuck van t' Schip. Carina: *pars navis quam* alvum, uterum, *aut* ventrem *vocant*: navis concavitas.

beuck/baeck. Truncus corporis, truncum corpus.

beuck. Tunica ſive induſium ſine manicis & collari: colobium, exomis thorax.

beuckeler j. **bocheler.** Clypeus.

beudel. j. **beul.** Carnifex.

beuben j. **beven.**

beughel. j. **boghel.**

beughen. j. **boogben.** Flectere.

beul/beule.bole/beudel. Carnifex, tortor, lictor. *ital. boia.*

beulſje/beulerſje. *ſax. ſicamb.* Carcer. & Carnificina. & Cruciatus, ſupplicium, tormentum.

beulinck. Inteſtinum, inteſtinum farcum. Farcimen, hila. *q. d.* **bullinck** *germ. ſulle. gal. boudin. ital. budello. ang. boding.*

beulinck-depl. Viſceratio, diſtributio farciminũ vel carnium, cum mactantur ſues.

beur/boze. Elevatio, acceptio.

beuren/bozen Levare, tollere, elevare, & Portare, gerere, ferre. & Accipere in promptu, recipere. *ang bear.*

beurte j **behoozte/gebeurte.** Vice, vicem.

beurtigh. Alternus.

beuſel Nugę, tricę, gerrę, nugamenta, frivola. *ital. bugia.*

beuſelen. Nugari, nugas agere.

beuſelex. Nugator frivolarius, gerro, nugigerulus. & Impoſtor.

beuſelinghe. Nugæ.

beuſelrije. Nugę, futilia, tricę, gerræ, logi.

beuſel-merckt. Cauſa futilis, frivola, tricę, res nugatoriæ, nugamenta.

beven. Tremere, contremere, tremiſcere, tremore concuti.

bevende. Tremulus, tremebundus.

bevinghe. Tremor.

bever/bever-ſwijn. Fiber, caſtor, canis ponticus. *germ. biber. gal. bievre. ital. bruaro. hiſp. bruerio. angl. bever.*

bevers kullen. Caſtoreum

bevernelle/bevekraert. j. **pimpernelle.**

B I

bibbelen. *ſtand.* j. **babbelen.** Acie gingivarium mandere.

biberen. *vet.* Bibere, potare. *ital. bere. bevere. hiſp. bever.*

biberer. *vet.* Bibaculus. *ang. libber.*
bichten. *j.* **biechten.**
bick-bere. *ficamb.* Vaccinium.
bickel/pickel. Talus ovillus. & Talus taxillus, talus lusorius.
bickel. *vetus.* Celum, instrumentum sculpendi.
bickel/bickel-steenken. *vetus.* Petræ mica, petræ fragmentum quod scalpendo desilit, assula, segmen, segmentum.
bickelen/pickelen. Ludere talis.
bickelen/bicken. *holl.* Sculpere, scalpere, frangere: frendere, mandere.
bickelen. *vetus.* Desilire, exsilire. **De tranen bickelen wt de ooghen.** Exsiliunt oculis lachrymæ.
bickeler/bicker. *holl. j.* **steen-houwer.**
bickeler. Aleator, lusor talorum.
bicken. *holl. j.* **steen-houwen.**
bickelken. Scrupus, scrupulus.
bicken. *q. d.* **becken.** Rostro pungere.
bidden. Rogare, precari, orare, postulare, obsecrare, obtestari: & Petere.
bidden. j nooden. Invitare.
bid-bzief. Libellus, libellus supplex.
biddinghe. j. bede. Rogatio.
bider. *ger. sax. sic.* Probus.
bider-man. Vir probus.
bie/bye. Apes, apis. **bieken.** Apicula: *dicitur* **bie.** *inquit Becanus. q. d.* **biede:** *quod multa nobis offerat, hisp. abera. ang. bye, bee.*
bie-bancke. *vetus* Apiarium.
bie-bock/bie-bupck. *vetus.* Apiarium, alvearium.
bie-gaerder. Apiarius.
bie-hof. Apiarium.
bie-karre. *vetus. j.* **bie-kozf.**
bie-kozf. Alveariū, alveare, alveus, alveus apiarius, cærea castra.
bie-moeder/bie-koningh. Dux apum, rex apum, dux examinis.
bie-man. Apiarius.
bie-stock. *vetus.* Alvearium.
bie-swerm. Examen.
bie-wolf. Merops, apiaster.
biechte. Confessio delictorum coram sacerdote: exomologesis.
biechten. Confiteri, fateri, exomologesin conscientię facere: animi sui pondus exponere. *D. Cyprian.*
biechter. *j.* **biecht-bader.**
biecht-bader. Presbyter à sacris confessionibus, auditor confessionis, presbyter auricularius. *vulgò* confessarius.
bieden. Offerre, præbere, præstare.
bieden geluck. Gratulari, benè precari.
bieden/repcken. Porrigere.
bieden om te cooper. Licitari, offerre. *angl. bye.*
bieghen. Pandare, incurvare, flectere. & Pandari, incurvari, flecti.
bieghende. Pandus, incurvus.
bier. Cerevisia, cervisia, cereale poculum, potus cerealis, zythum. ζυθὸς. *gal. biere. ang. biere*
bier-bancke. Sedile potorium.
bier-bups/bier-bupck. Bibax, bibulus, potar cerevisiæ.
bier-bzouwer. Cerevisiarius coctor.
bier-steker/bier-tapper.
bier-pappe. Puls cerevisiaria.
bier-en-bzood. Sorbitiuncula cerevisiaria. *Eras.*
bier-tap. Zythopolium, taberna cerevisiaria.
bier-tapper. Zythopola.
bier-vlieghe. *holl. j.* **bzonckaerts pupste.**
biese/biendse. Iuncus scirpus. *Sicut* juncus *Latinè a jugendo ita* **biese** *sive* **biendse.** *Teutonicè a ligando dicitur ger. bintz, binz.*
bies-loock. Scœnoprassum. *sic dictum Teut. à juncis qui illi vice foliorum sunt. germ. binzlauch.*
biesen. Scirpeus, **biesen-kozfken.** Scirpiculum scirpiculus sportula scirpea.
biesaerd biesarre. Bellus, elegans, bullatus. & Vagus, inconstans, cerebrosus, morosus, phantasticus, vesanus & ingeniosus, cuporus, εὐφαντασιωτὸς, felix & dexter in imaginando. *ital. lyzarro, vulgo* byzarrus. *Dignum relatu, (inquit Cæl. Rhodigin.) imaginosos id genus homines dici passim* byzaros, *credo ab inconditis moribus populorum qui in Ponto dicuntur Byzares.*
biesen. j. bissen. Æstu exagitari.
bies-bout. Scarabeus alis strepitans, & cum maximo impetu ac stridore volans. *q. d.* stridulum telum.

bies-bouren. Discurrere cum impetu & strepitu.

bieſt. Area, platea spatiosa, forum, vicus rusticus, viculus.

bieſt/bieſt-melck/bienſt. Colostrum, colostra, lac novum, lac fœtantis enixæque bovis, *germ. biest.*

bieſtighe boter. Butyrum è colostro.

bieten. *j.* **bijten.** Mordere.

bietebauw/bijtebauw. Manducus, larva, spectrum.

bigge. *sax fris holl.* *j.* **bigge.** Porcellus.

bp. Ad, apud, penes, juxta, prope, propter, secus: & Circa, circiter. **bp de deure.** Ad portam.

bp. Per. **bp Godt ſweeren.** Per Deum jurare **bp uwen raed.** Tuo consilio. **bp daghe ende bp nachte.** Nocte dieque, de die, & nocte. **bp ghevat.** Fortè, fortan, fortè fortuna, casu, fortuitò.

bp-bliſſven. Permanere, assiduum esse, persistere.

bp-bliſſvende coorſe. Febris assidua.

bp-brenghen. Adducere, afferre, apportare. & Allegare. & Adferre excusationem, ægritudinem, occupationes, id est, in causam vel excusationem adducere. & Circumvenire, ludere, fallere, circumducere dolis.

bp-doen. Addere.

bp-gaen. Adire, accedere.

bp-ghe-loove. Superstitio.

bp-ghe-loovigh. Superstitiosus.

bp-goordel. Zona palceolus.

bp-hanck. Appendix.

bp-hanghen. Appendere.

bp-kants. Prope, ferè, fermè, propemodum, penè.

bp-land. Vicina terra.

bp-landigh. Conterminus.

bp-leggen. Apponere.

bp-leven. Convivere.

bp-lebinghe. Usus fructus: & Dos, dotalis fructus. *vulgò* vitalia.

bp-ligghen. Adjacere, accubare. & Concumbere.

bp-ligghende landen. Terræ adjacentes, confines, conterminæ.

bp ligghet. *germ.* Concubinus.

bp-moeder. *j.* **baer-waeter.** Secundæ, secundinæ.

bp-nae, bp-naeſt. Propè, proximè. & Ferè, fermè.

bp-naem. Cognomen, cognomentum, agnomen.

bp-naemen. Agnominare, cognominare.

bp-nemen. Assumere.

bp-neven/ be neven/ be-neffens. Secus, juxta, apud, propè.

bp-oordeel/ bp vonniſſe. Decretum judicis interpositum, interloquutio decretoria, sententia disceptationis interposita, sententia interloquutoria.

be-ſcheure. *j.* **rieſſe.** Palmes soraneus.

bp-ſchicken. Adjungere, adaptare, accommodare.

bp-ſchien. *vel.* *j.* **mach-ſchien.** Fortè.

bp-ſetten. Apponere.

bp-ſetten int wedden/oft ſpelen. Ponere, deponere, apponere in ludum.

bp-ſien. Propius videre.

bp-ſiende/bp-ſienigh. Luscioſus, lucitiosus: & Myops, qui nisi propius admota non videt.

bp-ſijn. Adesse.

bp-ſinnich. *holl.* Prudens, consideratus.

bp-ſinnigh/biſinnigh. *ſicamb.* Amens, demens.

bp-ſitten. Assidere. & Concumbere, illegitimè cohabitare.

bp-ſitte/bp-ſitſter. *ſicamb.* Concubina. & Pellex.

bp-ſitter/raed-ghever. Assessor.

bp-ſlach. *j.* **beur-berd.**

bp-ſlach. *fris.* *j.* **ſtaepe.** Exedra.

bp-ſlaep. Concubitus.

bp ſlaepen Concumbere, concubare,

bp-ſlaeper. Concubinus,

bp ſlaepſter. Concubina,

bp-ſonder *j.* **be-ſonder.**

bp-ſpel. Exemplum, parabola, similitudo, proverbium, apologus.

bp-ſpraecke. *holl.* Parabola, proverbium.

bp-ſtaen. Adstare, assistere & Adesse.

bp-ſtaen. Adesse, præsto esse alicui, stare pro aliquo, opitulari alicui.

bp-ſtandt. Assessio, suffragium, subsidium, suppetiæ.

bp-ſtand. *vet.* j. **be-ſtand.** Induciæ.

bp-ſtand doen. Adeſſe, opitulari, ferre ſuppetias.

bp-ſtandigh Auxiliaris, fautor.

bp-ſtandighepd. Auxilium. *vulgò* aſſiſtentia.

bp-ſtier/bijſter. Immanis, ferus, nocens.

bp-ſtier/ bijſter. Ad extremum redactus: exhauſtus bonis, exinanitus: inops.

bp-ſtier ſijner ſinnen. *vet.* Mentis inops, demens.

bp-ſtier arm maecken. Ad extremam paupertatem redigere, exinanire, vaſtare. **De Stadt bp-ſtier maecken met den ſwoerde.** Vrbem ferro vaſtam facere.

bp-ſtier groot bpſter groot. Vaſtus, immenſus, enormis.

bp-ſtierhepd. Vaſtitas, vaſtities. & Miſeria, anguſtia, inopia.

bp-ſtierlick. Vaſtè: extremè, ſummè,

bp-teecken. *ſax. friſ. ſicamb.* Exemplum. exemplar.

bp-vangh. Comprehenſio: & ſeptum, locus concluſus.

bp-vangh. Confinium.

bp-vangh der ſtad. Territorium, diſtrictus, & ſuburbia regio ſuburbana, ager, circumjectum territorium urbis vel provinciæ.

bp-vanghen. Comprehendere.

bp-voeghen. Adjungere, applicare, adaptare, accommodare, admovere, addere, ſubjicere.

bp-voet. Artemiſia: *vulgò* herba ſancti Ioannis. *dicitur* **bp-voet.** *ut interpretatur Beanus, quòd pedibus tantùm adſit & opituletur.*

bp-vonniſſe. j. **bp-oozdeel.**

bp-wegh. Diverticulum, divortium.

bp-werpen. Adjicere.

bp-weſen. Adeſſe. **Her bp-weſen.** Præſentia.

bp-wijf. Pellex, pallaca, ſuccuba.

bp-wijlen. Quandoque, ſubinde.

bp-woozd. Proverbium.

bp-wozpen. Adjicere.

bijle. Securis, aſcia. **bijlken.** Securicula,

bijle. j **nol/tote.** Epomis.

bijſe. *vetus.* Boreas Septentrio.

bijſe. Tempeſtas horrida, furens impetus aëris.

bijſe. *ſicamb. colon.* Peſtis.

bijſen/bieſen. Æſtuare, exæſtuare, æſtu exagitari: & Furente ac violento impetu agitari, inſano more diſcurrere: & Morſicatim ludere, laſcivire. *germ bijſſen.* i. mordere, ſive morſicatim ludere, *Geſnerus.*

bij-ſter. j **bp-ſtier.**

bijt/bijte. *holl.* j. **loeme.** Apertura glaciei.

bijten het ps. *holl.* Glaciem rumpere, ſive aperire.

bijten. Mordere, dentibus lædere. *ger. beyſſen. ang byte.*

bijten. Mordere, mordicare, pungere, dolore afficere.

bijten op de tonghe. Vrere, vellicare linguam.

bijten. j. **joocken.** Prurire.

bijten/etſen. Erodere aqua forti, inſculpere æri aut ferro, aſperſa aqua erodente ſive cauſtica: encauſtica arte pingere in laminis æreis: incidere in æs.

bijt-tanden. Dentes inciſorij.

bijtachtigh. Mordax.

bijtigh/ghebetigh. Mordax.

bijtebauw. j. **bietebauw.**

bijter. Mordax.

bijters. Dentes primores, inciſores.

bilck. *fland.* Paſcuum.

bild. j. **beld.**

bille. Natis, clunis, pygis. **billen.** Nates, clunes, ſedes.

billen/op de billen ſlaen. Cædere nates,

bille. *vetus*, Securicula, inſtrumentum lapicidæ.

billen den molen ſteen. Acuere lapidem molarem, lapidis molaris ſulcos excudere, cudendo exaſperare. *vulgo* billare. *germ. bylen.*

billet/ bullet. Inſcriptum, ſymbolum, ſyngraphum. *gal. billette. ang. byl. ital. bolletino.*

billigh. Æquus, a, um.

billighepd. Æquitas, æquum.

billighen. *germ. ſax. ſicamb:* Approbare, comprobare.

billighlick. Iure, justè, meritò.
billighs. Iure, juste, licitè, meritò.
billon. Æs: & Æs confusaneum & Moneta adulterina, improba. *gal. idem. hisp. billon.*
bilsen. j. mal-krupd. Hyoscyamus, altercum.
binea/binghel. Rusticus.
binden. Ligare, nectere, vincire. binden de boecken. Compingere libros, compaginare libros. *germ. binden. ang. bynde.*
bind-pers/slotelen. Ansæ ferreę.
bind-seel. Ligamen, camus, vinculum.
bindel. Ligamen. & Fascia, fasciola.
binder. Ligator.
binder. *sic. ann.* j. kupper. Victor.
binder/boeck-binder. Bibliopegus, compactor librorum.
bindsel. Alligatura.
binghel. j. beinghel. Fustis, &c.
bingel-krupd. Mercurialis, linozostis.
binnen. Intra, intus, in.
binnen een jaer. Ad annum, intra annum.
binnen een ure. Ad horam, intra horam.
binnen thuntich daghen. Intra viginti dies.
binnen die daghen/ binnen die Jaeren. Intra dies illos, intra annos illos.
binnen-dijck. j. in-dam. Sinus.
binnen-kamer. Conclave, conclavium: locus secretior in penetralibus domus.
binnen-landtsch. j. in-landtsch
binnen-plepn/cingel der stadt. Pomeriũ.
binnen-waerts. Intrò, introrsum.
binnenste. Interior, intimus. het binnenste des huys. Penetrale, interior pars domus.
birret. j. barret.
bischop. Episcopus, antistes, antistes sacrorum, mysta infulatus, protomysta. *germ. bischoff. gal. evesque. ital. vescovo. hisp. obispo. ang. bysshope. boh. biskup.*
bischop-dom. *per syncop. n.* bischdom. Episcopatus, munus episcopale.
bischop-dom/ bisch-dom/ sticht. Diœcesis, tractus in quem episcopus jus exercet.
bisen. j. biesen.
bisen. j. bijten.

bitter. Amarus, acerbus. *germ. bitter. ang. bytter.*
bitter van t'kaskoen. *sland.* j. soet. Puligo. *q. d* amarum.
bitterheyd/bitterenisse. Amaritudo.
bitterlick. Amarè.

B L

black/black. Æquus, planus: & Æquor, planities.
black. *vetus.* Glaber.
black. *sax. sic. ang.* Ater, niger.
black. *sax. sic. amb. angl.* Atramentum.
black-hozen. j. enckt-hozen.
black-papier. Papyrus nigra.
black-visch. *germ. sax. sicamb.* Lolligo, sepia, felis marina: *pisces caeci sanguis atramentum est.*
blad. Folium: frons frondis. blat. *inquit Becanus, dicitur à* plat. j. latus, planus.
blad papiers. Philyra, philura, scheda, membrana papyri.
Blad ofte syde des boecks. Pagina.
Blad van metael/solie. Bractea.
Blad/planche. Asser, tabula sectilis, πλάξ
Blad van de riemen. Palmula, tonsa, extrema & latior pars remi.
Blad. *sax. sicamb.* j weavers-kam. Pecten.
Blad van de saghe. Lamina.
Blad/blade. *sland. boll.* j. bladinghe. Vsusfructus, bladum. *vulgò.* i fruges.
Blader. *vetus.* j. blad. Folium. Bladeren. Folia, frondes.
Bladeren. Frondere.
Blader-loose. Vermicularis herba, crassula minor.
Blader bobbel. Bulla. *germ. blader. ang. bladder.*
Blader/blaere/pupste. Iustula, vesicula: tuber, tuberculum. *germ. blaterio. angl. bladder.*
Blader. j. blupster aen het vlees. Hecta, hetta.
Bladerachtich. Pustulosus.
Bladinge. Vsusfructus bonorũ, proventus, fructus agrorum, fruges. *ital. biada.*
Blaecken. Flammare, flagrare.
Blaecker. Lychnuchus pensilis vel pendens: candelabrum laquearibus aut parietibus affixum.

Blaecker.j.vier-panne. Trulla ferrea.
Blaecker. *sive* **blacker.** *Becane.* flammę vibratio, & incendij maior vis *dicitur.*
Blaepen. Pandare, curvare.
Blaepen ofte waepen een swaerd. *sland.* Vibrare, ventilare gladium.
Blaeme.j.blaeme. Vituperium.
Blare.j.blader. Pustula.
Blaeren. Boare, mugire.
Blaeren. *sax.* Vagire. & Balare.
Blaere. Vacca nigra, sed fronte alba.
Blaes/blaesinghe. Flatus. *germ. blast. angl. blaste.*
Blaese. Vesica. **blaesken.** Vesicula.
Blaese *sax. sicamb.j.bobbele.* Bulla.
Blaesen. Flare, suflare, spirare.
Blaesen het vier. Excitare ignem buccâ, folle, flatu: excitare crebris languentem flatibus ignem: suscitare ignem flatu.
Blaeser. Sufflator, Follis.
Blaes-balgh. Follis.
Blaes-horen. Buccina.
Blaes-kaecke. Buccinator: & Blatero, jactator, glorioſus, magniloquus, tumidus fastu, ventosus, inflatus, logo dædalus.
Blaes-kaecke. Bucco, qui tumidiores habet buccas.
Blaes-kaecken. Buccas inflare: jactare, jactitare: proflare fastum.
Blaeser. Sufflator. & Follis.
Blaesoen. Buccina, tuba: & Præconium, laus. *gal blason. forte à* **blasen/** *inquit VVolfgangus Hungerus.* i. flare, & nimijs vanisque laudibus rem efferre, ac inani flatu infarcire.
Blaesoen. Spinter, armilla: clypeus, pictura scuti. & Discriptio ac declaratio clypeariorum armorum. & Symbolum clypei, clypeus pictus armis & symbolis. & Symbolum heroicum, emblema.
Blaesoen. Buccinator.
Blaesoen. Thraso, glorioſus, magniloquus.
Blaesoenen Publicare, divulgare.
Blaet. Blatero, inaniloquus, vaniloquus, ventosus bardus; blax: & Glorioſus, magniloquus.
Blaet. *vetus. sland.* Accipitris genus.
Blaeten/blaetteren. Blaterare, stultè loqui: & Proflare fastum.
Blaetertje. Iactantia: vaniloquentia.
Blaetachtich. Inaniloquus, magniloquus.
Blaeuw/ blauw. Cęruleus, cęrulus, cęsius, glastinus, glaucus. *germ. blaw. gall. blu. ital. biavo, arel. bleuve.* **Licht blauw.** Venetus thalassinus, cymatilis color.
Blaeuwen hemel. Apertum cœlum. **Onder den blaeuwen hemel.** Sub dio, sub Iove, sub cœlo aperto, sub divo, sub ęthra. *q. d* sub cœlo cęruleo.
Blaeuwe ooghe. Sugillatio: livor sub oculis ex percussu: oculus sugillatus, oculus sanguine perfusus & lividus: livor.
Blaeuw-schupt.j scheur-buyck.
Blaeuw-voet. *sax.* Accipiter stellaris, aquila stellaris, circus.
Blaeuwen. Inficere cæruleo colore.
Blaeuwen/blauwen. *vetus.* Lacessere, vexare.
Blaeuwen.j.blouwen. Percutere.
Blaeuwigheyd van slaegen. Livor.
Blaf. Planus æquus & amplus superficie plana, non rotunda. **blaf aensicht.** Facies plana, & ampla.
Blaf van vooy-hooft. Fronto.
Blaffaert. Facie planus: & Luridus, pallidus, suppallidus, subcęruleus. *ga. blaffard*
Blaffaert. Nummus superficie plana, nummus nulla signatus nota: & Nummus argenteus *idem ferè qui* **blancke.**
Blaffaert. Charta ampla: & Catalogus: & Commentarius, commentarium.
Blaffeuere. Speculare chartaceum, fenestra papyracea vel membranacea: tympanum.
Blaf. Latratus.
blaffaert. Balatro, blatero, blaterator, jactator.
Blaffen. *sax. sicamb. fris. holl.j.bassen.* Latrare. & Inepta effundere verba: reddere sine mente sonum, gannire.
Blaken.j.blaecken.
Blame/blaeme.j.laster. Blasphemia, vituperium. *gal. blasme ital. biasimo. ang. blame.*
Blamen/ blameren.j.lasteren. Blasphemare. *gal. blasmer. ital. biasimare, biastimare. angl. blame.*

blanck/blinckende wit. Candidus. *gall. blanche. ital. bianco hisp. blanco. ang. blanche.*
blanck i blancketsel. Fucus.
blanck ofte wit papier. Charta pura non inscripta.
blanck/rolle. Album: dealbata tabella edictorum & interdictorum.
blancke. Dipondius, dupondius, *vn'ge* blanca *hisp. blanca* i. as. bessis.
blancketten. Fucare coloribus, tingere, pingere, inficere, linire fuco.
blancketsel Fucus, cerussa, pigmentum.
blancketsel/rooserssel. Purpurissum.
blanden. *sland* j. smeecken. Blandiri.
blansen. *sland.* j. stozten.
blaesoen. j blaeson.
blauw. j. blaeuw.
bleck/blick. Bractea tenuis lamina: & Plumbi lamina, charta plumbea.
bleck-slaeger. Bractearius laminarius.
blecken. *vet.* j blicken. Coruscare, fulgere.
blecken. Decorticare, corticem detrahere, deliberare, desquamare. & Excoriare.
bleck-aers/ blick-aers. Intertrigo, attritus, intertrimentum in feminibus: pellis attrita circa nates. *q. d* podex decorticatus. **eenen bleck-aers rijden.** Adurere femina equitatu.
bleck-hout. Lignum decorticatum.
blecke. *vetus.* j. blecke. Pagus, vicus.
bleeck. Pallidus. **bleecke verwe.** Color pallidus: & Color dilutus minus intensus.
bleeck worden. Pallescere, expallescere, exalbescere.
bleeck-gheel. Luteus color, & Flavus buxeus.
bleeck-roodt. j. **baei** Helvus, gilvus.
bleeck-steert. j. **quick-steert.** Motacilla.
bleeck-verwigh Pallidus, subalbidus.
bleeckachtigh. Suppallidus pallidulus.
bleeckheyd. Pallor.
bleecken. Pallere, pallescere.
bleecken. *holl. sand.* j **blepcken.** Excandefacere.
bleffen. j. **blaffen.** Ganire.
bleyck. *vetus* j. **bleeck.** Pallidus,
bleyck. Insolatio, & Linteorum dealbatio. & Solarium.
bleycken. Dealbare, candidare *ang bleache.*
blepcken. Albescere, inalbescere.
blepcken. *ger.* Fullonicam artem exercere.
blepcken/bleecken in de Sonne. Excandefacere insolando **blepcken het linwaet.** Candeficare linea, candidare, candefacere, insolare. *gall. blanchir. ital. biancheggiare, imbiancare. hisp. blanquear. ang. bleache.*
blepckerye. solarium, locus ubi linea ad solem candescunt
blepck-pleyn/blepck-velt. Solarium, planicies graminosa candificandis linteis apta.
blepcker. *germ.* Fullo.
blepe. Alburnus. *piscis. ang. bleye.*
blepne/blaere. Pustula, pusula. *ang. bleyne.*
blicken. *sax.* Latrare.
blencke. Macula emicans.
blencke/blincke. *holl.* Tenia maris, crepido cautum longo tractu excurrens: *dicitur.* **blencke.** à splendore.
blencken. *holl.* j. **blincken.** Micare, splendere.
blend. *sland.* j **blind.** Cæcus.
bles/kael. Calvus, recalvaster, recalvus.
blesse. *vetus.* Synciput.
blesse/veur-blesse. Frons relicina, frons refugo capillo nuda.
blesse. Antiæ. *vetus* bresse.
blesse. Macula alba frontis.
blesse. Nigram medio frontem distinctus ab albo: albus maculâ in fronte: dicitur de equis vaccis &c.
blesschen/lesschen. Extinguere.
blexten. Balare. *ang. bleate.*
blevelinck Reliquus.
blevelinghen/overblijfsel. Reliquiæ.
blick/bleck Bractea.
blick. *vetus.* j. **blanck.** Candidus.
blick. *holl* j. **silver-cruyd.** Argemone, argentina.
blick. *germ. sax. sicamb.* j. **blepe/blisse.** Alburnus. *piscis genus.*
blick. Lux micans, fulgor coruscans, vibratio luminis.
blick. *sax sicamb.* Vmbra.
blick/oogben-wit. Album oculi.
blick. Nictus, nictatio.
blick-oogben. Micare oculis, nictare, nictitare

Citare pupillis.

blicken. Coruſcare, reſplendere, micare, nitere, fulgere.

blickende. Coruſcus, nitidus.

blick-aers. j. **bleck-aers.** Intertrigo.

blick-ſpel ſpelen. j. **bock oder hage.** Micare digitis.

blick-land/tupte-mupl. Bronchus, brochus: qui dentes habet prominulos & os productum. *q. d* micans ſive coruſcans dentibus.

blick-tand. Aglaodos: canis nitidis admodum dentibus.

blick-tanden. Dentes renudare, ut canes & equi mordere volentes.

blickſem. Fulmen, telum triſulcum, ignis triſulcus, ſulphur ſacrum.

blickſem/weder-licht. Fulgetrum, fulgur.

blickſemen. Fulgurare, fulminare. **Het blickſemt.** Fulgurat, fulminat, abrumpitur ignibus æther.

blickſem-ſteen. j **donder-ſteen.**

blp/blep. *ger. ſax ſicamb.* j. **loot.** Plumbum.

blp-waeghe. j. **richt-loot.** Amuſſis.

blp-wit. j. **loot-wit.** Ceruſſa.

blijcken. Patere, liquidò conſtare, compertum eſſe. **Het blijckt.** Liquet, palam eſt, liquidò conſtat. **Doen blijcken.** Palam facere, patefacere, oſtendere, manifeſtare, docere.

blijckelick. Manifeſtus, evidens, conſpicuus. & Palam.

blijde. Lætus, hilaris.

blijd-gheeſtigh. Hilaris.

blijd-rood. Flammeus.

blijd-ſchap. Lætitia, hilaritas.

blijd-ſchap toone. Ovare, jubilare, geſtire.

blijde-maendt. *ſax. ſic.* Februarius. *q d.* Hilaris menſis: *ob Bacchanalium petulantiam.*

blijdelick. Lætè, hilarè.

blije. *vetus.* Trutina, ſtatera.

blije. *vetus.* Balliſta: organum petrobolicum, balliſta lithobolica, petraria. *vulgò* Ego trutinam bellicam, *ſive* ſtateram petrariam *interpretari poſſe puto. Machina bellica inſtar trutinæ qua ſaxa maximi ponderis projici olim ſolent.* Balliſtam, *inquit Blondus. dixerunt majores priſci* trabem validam, ita libratam, ut cùm pars denſior ponderibus attracta deſcenderet, elevata proceritas ſua funiculis quos habebat alligatos, funda ſaxum maximi ponderis longè emitteret.

blijven. Manere, morari, hærere. *q. d.* **belijven.**

blijven. Cadere, interfici, perire.

blijven hanghen. Hærere.

blijven ſtaen. Subſiſtere, conſiſtere: reſtitare, ſiſtere gradum.

blincken. Splendere, fulgere, nitere, micare, candere, coruſcare, rutilare.

blinckende. Fulgidus, coruſcus, nitidus, candidus, ſplendidus.

blinckſel. Candor, fulgor, ſplendor.

blind. Cæcus, oculis captus. *ger. blind, angl. blijnde.*

blinde. *ſax. ſicamb.* j. **ſocke.** Dolon.

blinde muer. Paries cæcus *Virgil* qui feneſtras non habet: murus ſine feneſtris.

blinde venſter. j. **maſier gat.** Riſcus.

blinden hooft-ſweer. Vertigo: capitis gravedo & rotatio cum tenebris & caligine oculis obſervantibus.

blindheyd. Cæcitas.

blinden/ver-blinden. Cæcare, obcæcare, excæcare, privare oculis.

blindelinck/blindelincks. Clauſis oculis.

blind-hocken. *holl. ſicamb.* Collocare in obſcuro ſtabulo, collocare in tenebris, obſcurare, velare oculos.

blind-ſlepcker. *germ. ſax.* Cæcilia, cæcula, ſerpentis genus cæci.

blind ſpel. Myinda: puerilis ludus obſtructis oculis.

blindſelen. Cæcutire, cæcultare.

block. Truncus, caudex *gal. blocq. angl. bloc.*

block. Homo ſtupidus, ignavus.

blocklands. Ager, foſſa, aggere aut ſæpè clauſus, ſeptum, ager ſeptus. *q. d.* **beloocken/à lupcken.** i claudere.

block/ſtock der ghebangenen. Numella.

block-hout. *bruxel.* j. **hol-block.**

block-hups. Propugnaculum: arx, turris, moles turrita.

block-werck. j. **hol-werck.**

block-wijck. Curia.

block-meeſter. j. **wijck-meeſter.**

block beeld. Statua.

lock-slepper. Antecambulo.
locken. *zeland.* Truncare, mutilare.
blocken. Assiduum esse in studijs, in opere, in ergastulo.
blocker. Assiduus in studio, immersus studijs.
bloed. Sanguis, cruor. **bloed-ader.** Vena.
bloed-ganck. Fluxus sanguinis : dysenteria, tormina.
bloed-gierigh. Sanguinarius.
bloed-hond. Canis sagax.
bloed-lauw. Tepidulus, subtepidus.
bloed-loop. Profluvium sanguinis, cruenta alvi dejectio. **bloed-loos.** Exsanguis.
bloed-rood. Sanguineus, rubicundus.
bloed-schande. Incestus.
bloed-schandigh/ bloed-schender. Incestus, incestuosus.
bloed-saeten. Sugillare.
bloed-saetinghe. sugillatio.
bloed-repsen/ bloed-ryssen. *verm.* Effundere sanguinem, infligere cruentum vulnus.
bloed-steen. Hæmatites.
bloed-supghet. *verm.* j. **eerthel.** Sanguisuga, *angl. bloodsucker.*
bloed-supper. Exactor sanguinarius : sanguisuga.
bloed-sweer. Carbunculus.
bloed-veder. j. **sloppel-veder.** Penna tenerior sanguinea : caulis.
bloed-vincke/ loof-vincke. Frigilla sanguinea. *avicula rubro collo, pectore & ventre.*
bloed-verwigh. Sanguineus.
bloed-ver-wante. Consanguineus.
bloed-vendel. Cohors prima in acie.
bloed-vinne. *verm.* Vlcus.
bloed-vziend. Cognatus, consanguineus.
bloed-waeckel. j. **bloed-sweer.**
bloed-wortel. Hæmathodes.
bloed-woogher/ bloed-richter. *sicamb.* Latrunculator.
bloed-woyst. Apexabo.
bloeden. Sanguinem reddere, sanguinem emittere, sanguinare.
bloeden/ bloepen/ bloemen. Florere.
bloedachtigh. Subcruentus.
bloedigh. Cruentus, cruentatus, sanguinolentus, cruore respersus.
bloedighe saecke. Causa criminalis, capitalis.
bloedsel/ bloemsel. Flos, flores.
bloeme. Flos. **bloemken.** Floseulus.
bloeme. Vacca maculosa.
bloeme. *vet. sland.* Antrax ulceris genus.
bloeme. Menstruum, fluxus menstrui.
bloem-biese. Lucus floridus.
bloem-gaerd. Viridarium, hortus floribus consitus.
bloem-krans. Sertum, corolla è floribus.
bloem-potten/ bloem teplen. Horti imaginarij.
bloeme/ bloemen-meel. Flos, pollen : & Similago, simila.
bloem-koole. Brassica Pompeiana, Cypria, florida.
bloem-maend. *verm.* Maius.
bloem-werck/ fruytagie/ vinietten. Encarpa : implexus florum frondiumve zophoro insculptarum, frondes fructuariæ.
bloemaerd/ bloem gaerd. Viridarium, hortus Floribus consitus.
bloemen/ bloepen. Florere, Florescere, frondere, frondescere.
bloemigh. Floridus, florens.
bloemsel/ bloedsel. Flos, Flores, Floseuli. & Nucamenta, juli.
blont. Flavus, subflavus, auricomus. *gall. blond. ital. biondo.*
blont / valsch-verwigh. Xerampelinus, subflavus.
bloode. Ignavus, timidus, imbellis, cervinus, formidolosus.
bloodheyd. Ignavia, formido.
bloodelick. Ignavè, timidè.
bloot. Nudus. & Implumis.
bloot-hooft. Caput nudum, apertum.
bloots-hoofts. Capite nudo, aperto.
bloot sweerd. Ensis nudus, strictus.
bloot gat. Podex nudus. *Epitheton Simiæ.* **Simmeken bloot-gat.** simia clunis. *ab astricto clunibus.*
bloote. Pellis ovilla cui lana detonsa est.
blootheyd. Nuditas.
blootelick. Nudè.
blooten. Nudare, denudare.
blooten de vellen. Decerpere lanam vellericibus,

ribus, nudare vellera lanis.

bloot-wolle. Lana velleribus decerpta.

blooter. velletum sive lanarum tonsor.

blose/blooske. Rubor, purpurissum.

blosen. Rubescere, irrubere, erubescere genis, *angl. blushe.*

blosende verwe. Purpurissum, purpureus color.

blosende wanghen. Purpureæ, rubescentes roseæ, rubentes genę.

blosem. j. bloemsel. Flos, floris.

blosaerd. Ruber facie.

blosaerd. Malum sanguineum, rubellum, purpureum.

blouw. j. blauw.

blouwe. *vetus.* Alapa. *ang. blouve.*

blouwen. Alapas impingere : batuere. & Punire.

blouwen *holl.* Brachia quatere calefaciendi causa.

blouwen het blasch. j. swingen. Flagellare, mollire linum. *germ. pluwen.*

blouwel. Malleus ligneus planus, malleus lotorius,

blupster. Pustula. *ang. blister.*

blupster/blupsteringe op het brood. Hecta, hetta, pusula, pustula in panis crusto assurgens. *ang. blister.*

blupsteren. Adurere, retorrere.

blusschen/blesschen. Extinguere.

blusch-pot. Olla carbonaria: in qua prunæ extinguuntur.

blutse/butse. Contusio, illisio.

blutsen/butsen. Quassare, contundere, illidere.

blutten. Homo stolidus, obtusus, incautus, inanis.

BO

bo. Satur, oppletus, obrutus cibo, potu.

bo. Talus ab una tantùm parte punctos habens: *vulgò.* talus cęcus.

bo/rouw-kappuyn. Cucullus lugubris oculos faciemque obstruens.

bobbel/bobbert. Iuncus levis, marisci.

bobbel. Bulla, vesicula aquę supernatans. *gall. bouillon. ang. bible.*

bobbelen. Bullare, bullire, ebullire.

bobbelinge. Ebullitio, scatebræ aquarum.

bocael. Vasculum angusti oris. *vulgo* bocalium. *gal. bocal. ital bocale.*

bocht/bucht. Septum, septa, orum; interseptum, sepimentum clausum.

bock. Hircus, hirquus, caper, vir gregis. *germ. bock. gal. bouc. ital becco.*

bock over bagghe spelen/ bocken spelen/ bocken setten/ bock bozen spelen. Micare digitis.

bocken-leer/bocken leder. Pellis hœdina, hircina.

bocken-leer/bockeler. Pelta, ancile, parma, cavus, orbis, clypeus scutum, umbo pelliceus, ęgis, clypeus Palladis Amaltheæ capræ corio factus. *q. d.* **bocken leder. j.** Corium sive pellis hirci : *quod clypei coriis bestiarum & jumentorum, præcipue verò hœdorum, vestiantur.* Scutum *quoque ἀπὸ τοῦ σκύτος. Ita corio sive pelle derivant Latini. Simili etiam ratione Graci* rhinon *pellem vocant & scutum. gal. bouclier. ital. brocchiere. hisp. broquel. ang. buckler.*

bocken-stal. Hœdile.

bocken-vel. Hœdina pellis. & Vter.

bocks-bozinck/ bocks-barinc/ buckingh/ bockingh. Halex infumata, fumo durata, passa. *q. d.* halex hircina. *à fœdo nempe odore.*

bockingh. *holl* **j. buckingh.**

bocksken. Hœdus, hœdillus, hœdulus.

bockel. *sax. sicamb.* **j. boeckel.** Bulla.

bockerael. Tela cannabina levigata. *gall. bougrain ital. bucherant.*

bocken. *holl.* **j. bucken.** Inclinare se.

bockse. Campestre, bracca.

bocksen/wijde kousen. Caligæ follicantes.

bod. *vetus.* **j. ghe-bod.**

bodde. j. botte. Corbis, dossuaria orca, vas. *ang. butte.*

boddeker. *sicamb.* **j. kupper.**

bode. *sax.* **j. boede/boepe.** Domuncula.

bode. Nuncius: & Tabellarius.

bode van macht. Legatus, orator.

bode/dienst-bode. Famulus, servus: famula, serva. **boden/dienst-boden.** Famuli, famulitium: servitia, orum.

boden-brood/boden loon. Euangelium.

bode-schap/ bood-schap. Nuncius, nuncium. & Legatio.

bode-

bode-ſchappen/bood-ſchappe. Nuntiare, nuntium adferre.

bodel. *vetus. fax. ſicamb.* Apparitor. & Carnifex.

bodem.j. gront. Fundum. & Fundus, Solum. *germ. bod m. ang. bottome.*

bodem van t'ſchip. Carina.

bodemrije.j. boomrije.

bodſigh-land *holl.* Palus.

boech/bocht/boecht van t'ſchip Navigij latus utrumque ad proram.

boech-lijne. Funis bolidis.

boech-ſeerden/boecht-ſeerden. Vtrinque inire. & Remulco trahere: remigando trahere navem grandem è ſcapha.

boech-ſpriet. Antenna anterioris veli.

boeck Liber. **boeckſken.** Libellus.

boeck papiers. Volumen papyraceum, 25. membranę papyri.

boeck-binder. Bibliopegus, compaginator, compactor librorum.

boeck-druckerboeck-printer. Typographus librarius

boeck-houder/ reken-boeck. Codex accepti & expenſi, tabulę accepti & expenſi.

boeck-houder/rekeningh ſchrijver. Ærarius ſcriba, librarius.

boeck houder inblaſer int ſpel. Monitor, poſticus admonitor.

boeck kaſſe. Pluteus, armarium librorum, librarium, foruli.

boeck laeye Pluteus, foruli.

boeck-mangher. *vetus.* Bibliopola.

boeck-printer j. boeck-druckier. Typographus.

boeck-ſtaf/ boeck-ſtave. *germ ſax. ſicamb.* Character, litera.

boeck-staven j ſpellen.

boeck-vercooper Bibliopola, librarius.

boeck-voerder. Bibliopola.

boeck-winckel. Taberna libraria, bibliopolium.

boeck-wormPlatta.

boecke/buecke. Fagus: & Glans faginea.

boeck-wept. Fagopyrum, fagotriticum, fagnum frumentum *q.d.* **bueck-wept.**

boecken-boom, buecken-boom. Fagus, Arbor *unde Becanus*, quæ libris materiam ſuppeditare conſuevit. *q.d.* librorum arbor.

Boeckel, bockel. Anſa, fibula. & Bulla, *gal. bouc e. ang. buckle.*

Boechel *holl.* **j bult.** Gibbus.

Boechelen/buechelen. Niti, conari, ſubire.

Boede/bode.j. boepe *ſax. ſicamb.* Domuncula, caſa.

Boedel j. boel. *holl.* Facultates à defuncto relictæ. & Dos.

Boef/boebe. Nebulo tenebrio.

Boef. Puer, adoleſcens. *ang. boye.*

Boefken. Puellus, puerulus.

Boeget/boegiet/boegie. Bulga, hippoperta *gal. bougette. ital. bolgia. hiſp. bolſa. angl. bowget.*

Boepe/boede. Tugurium, domuncula, caſa, caſula. & Promptuarium mercium, horreum.

Boepe. Compes, pedica, vinculum pedis bola *apud Plaut.*

Boepe. Anchoralis tabula, anchoræ index in ſuperficie aquæ natans.

Boep/ancker-touwe. Anchoralia, urgentes, camelus.

Boepſel van t'ſchip.j. opboepſel.

Boepen. Compedire.

Boeper/karrebeel. Dromas, dromon: genus navis.

Boel/boedel/inboel. *friſ. holl.* Suppellex, & Dos. & Bona à defuncto relicta: pars hereditaria, hæreditas, facultates.

Boel-goed/boel-gave. *friſ. holl.* Dos.

Boel-huys. *friſ. holl.* **j. ſterf-huys.** Domus feralis.

Boel/boelken. Concubinus, concubina: amaſius, amaſia, glycerium.

Boel. *vetus.* Ancilla, foçaria.

Boelen. Amare.

Boeler/boelérer. Procus, amator, amaſius: & Scortator, homo venereus.

Boeléren. Amare, operam dare amori, ſcortari.

Boelinne. *vetus.* Amica, amaſia.

Boel-ſchap/ boeleringe. Venerea res, venerea voluptas, amor venereus, amor.

Boel-ſchap/boel. Concubinus, cõcubina.

Boel-gheld. Mulcta pecuniaria concubinatus,

boel-krupd.j.krupdeken loopt mp nae.
boel-dranck. Philtrum, poculum amatorium.
boen.*sax.* Palatum oris.
boene/buene.*ger.sax.ficamb.* Tabulata.
boenen. *fland.* Inquinare colore, aut maculis.
boenſel. Macula, inquinamenta.
boer. Agricola, colonus, ruricola, agricultor *dicitur* **boer**/*per ſyncopen pro* **bouwer.** *ſax.buer.germ.baur.*
boeren. *vetus. fland.j.***bouwen.** Rurari, rusticari, ruri agere.
boeren-hups. Villa.
boeren kermiſſe. Paganalia.
boer-maci.*vet.ſax.* Ius pagi, jus rusticum.
boerachtigh. Rusticus, agrestis, subrusticus, rusticulus.
boerachtighepd. Rusticitas.
boerinne. Rustica, villica.
boerſch. Rusticus, rusticanus, agrestis.
boerde/ jock. Nugę, jocus, joci, joca. *gal. bourdes. ang. bourde.*
boerdigh. Nugax, jucundus, facetus.
boerdighlick. Iocosè, joculariter.
boerden. Nugari, tricari, jocari. *gal. bourder. ang. bourden.*
boerdinck.*ſax.* Carabus, genus navis.
boeſem. Sinus. *ger. buſen. ang. baſome.*
boeſem/ſlab-boeck. Fascia pituitaria, rica, ricula.
boeſem der zee. Sinus maris.
boeſem-weeſe. Posthumus.
boeſen. Impetuosè pulsare.
boeſman.*friſ.j.***biete-bauw.**
boeſen. *vet.* Basiare, osculari. *gal. baiſer. ital. baſciare. liſp. beſare.*
boeſen het dupmken. Basiare pollicem alterius.
boeſt.j.bolſter. Gluma. & Muscarium herbę.
boete. Pœnitentia.
boet-baerdigh. Pœnitens.
boet-baerdighepdt. Pœnitentia.
boete/ baete. Emendatio, correctio: & Remedium: & adjumentum. **boete.** *Becanus* naturale adjumentum *vocat.*
boete/ bzeuck. Mulcta, multa, pœna. & Satisfactio, luitio.
boeten. Mulctare, multare, multam irrogare. & Piare, expiare
boeten. Mulctari, multari: pœnas dependere, pœnam aut multam subire, luere delictum, redimere.
boeten. Remedium adhibere, mederi.
boeten den dorſt. Sedare, sistere, levare sitim.
boeten den luſt. Explere animum voluptate, explere libidinem, satiari.
boeten het vier.*friſ.ſic.* Struere ignem, admovere titiones. *gal. bouter.*
boeten. Emendare.
boeten de netten. *holl.* Retia reficere, resarcire.
boetſel.j.baete/ beteringhe. Emendatio.
boetſe.j.butſe. Tuber.
boetſe/ bootſe. Cavillum, cavillatio, Facetię, ludicrum, res ludicra, gesticulatio, ludibrium:
boetſe.j.bootſe. Adumbratio picturæ.
boetſen-maecker/ boetſer. Scenicus, gesticulator, histrio, pantomimus, mimus, ludio.
boetſen/ bootſen. Iocari, gesticulari.
boetſeren.j.bootſeren.
boetſigh. Iocosus, facetus, venustus, festivus.
boetſen.j.lappen. *ger.ſax.ficamb.* Interpolare, ornare. *ang. bodge, botche.*
boetſer. Interpolator. *angl. bodger.*
boetſer.*germ.ſax.ficamb.j.***ſnutten.**
boetſel.j ſnutſel.
boeve/ boef. Nebulo, nequam, impostor, tenebrio, semissis homo, homo improbus. & Homo impurus, impudicus. & Famulus, servus, fur *apud Virgil.* & Scortator, adulter. & Histrio, mimus, scurra. *ital. bufone.*
boeve/ boefken. Puer, ephebus.
boeven-net. Transenna, funis extentus: textum è funibus supra foros navium, supra quod itur. *vulgo* bovenetum: *quod nebulones, fures & piratas arceat.*
boeven-ſtuck. Scelus, flagitium.
boeverije. Nequitia, impostura, stropha, versutia, probrum: & Impudicitia.
boeverijachtigh/ boefſch. Nequam, flagitiosus, scurrilis, impurus, impudens.

Bof. i. **hou.** Celeusma.

Bof/boffe/pof. *vetus.* Bucca, buccarum inflatio, *&c.*

Boffen. Inflare buccas: & Iactare.

Boffen. *boll. frisl.* A contractu resilire: pernitere contractus.

Boyaerd. *ratius* **boom-gaerd.** Pomarium.

Boggher. i **pot-appel.**

Boghe/booghe. Arcus, cornu, à **boghen.** *sive* **booghen.** i. flectere. *germ. beghen. ang. bowe.*

Boghe/welfsel. Arcus, concameratio, fornix testudo.

Boghe-boker. Corytus.

Boghe-scheut. Teli jactus.

Boghe-maker. Arcuarius.

Boghe-sagghe/ boghel-sagghe. Serrula arcuaria.

Boghe-schutter. Sagittarius, arcitenens.

Boghe-wijs. Arcuatim.

Boghe-wijs ghemaeckt. Arcuatus, curvatus in modum arcus.

Boghel/beughel. Hemicyclus: semicirculus, curvatura semicircularis.

Boghel/beughel. Numella. & Annulus.

Boghel/klospoorte. Annulus, porta, annulus ferreus sphæristerij.

Bogel-bane. Area, sphæristerium: locus in quo globis luditur per annulum adactis

Boghel-sagghe. i. **boghe-sagghe.**

Boghelen. Ludere sphæra per annulum.

Boghelen. i **booghen.** Arcuare.

Boghen. i **booghen.** Arcuare.

Boget. i. **boeghet.**

Bokael. i. **boracl.**

Boke i. **baecke/beuck.**

Bokel. *vet. sland.* Vmbo. & Fibula. *gal. boucle.*

Bokeleer i. **bocken-leer.** Pelta.

Boken. i. **booken.** Batuere.

Bokene. *vetus* Phantasma, spectrum.

Boke-rael. i. **bocherael.**

Boket. Sertum, fasciculus florum. *gal. bouquet.*

Bol. Tumidus, turgidus, fungosus, spongiosus, cavernosus, fistulosus, multicavus. & Palustris.

Bol-hooft. Hydrocephalon, caput aqueo humore turgidum.

Bol-kozstich brood. Panis ruptus: cujus crustra à medulla separata est.

Bol/bolle. Globus, sphæra. *gal. boule ital. balla. hisp. bola. ang. boule.*

Bol/bolle. Caput. *per metaphoram à spherica figura.* **bolleken.** Capitulum, capitellum.

Bol-aerssen. In caput devolvi, clunibus in altum sublatis: præcipitare, præcipitari: invertere, inverti, subverti.

Bol/bolleken van loock. Caput allij, bulbus.

Bol. *hol.* Panis rotundus.

Bol des booms. *sland.* Caudex, truncus.

Bollen. Voluere, rotare. *hisp. bolver.*

Bollen. Voluere globum jactare globum.

Boller. *vet.* i. **bonder-busse.** Balista.

Bol. Garrulitas loquacitas.

Bollen/klappen. Fabulari, nugari, effutire

Bollaerd. Homo futilis fabulator.

Bol-bane/rol-bane. Sphæristerium.

Bol-werck/block-werc. Propugnaculum, agger, vallus, vallum. *gal. bouleuert, boulevard, boulever. ital. bellovardo, balvardo. hisp. balvarte ang. bulwarke.*

Bol-wercken. Emunire, munire propugnaculo, aggere, vallo, vallare, circumvallare, aggerem jacere.

Bolck/ bolgh. Asellus piscis.

Bolcken. *sax. frisl. sicamb.* Mugire: rudere.

Bolderen/bulderen. Blaterare, debacchari, intonare, minari.

Bolder-gheesten/ bulder-gheesten. Lemures nocturni nigri,

Bole/beul. Carnifex. *ital boia.*

Bolghe/bulghe. *sax. frisl.* Fluctus maris, unda procella.

Bolghenschap. *vetus.* Offensa, culpa.

Bolingh. i. **beulingh.** Intestinum, Farcimen, botulus, botellus. *gal. boudin ital. budelle. ang. boding.*

Bolle. i. **bol.** Globus.

Bol/bulle/bollen. Taurus non castratus. *germ. bolle n. ang. bull.*

Bolle-gheld. Merces pro admissura tauri. & Mulcta pecuniaria illegitimi concubitus, sive concubinatus. *quæ &* **boelgheld** *dicitur.*

Bollunck/bolck. Asellus piscis.

Bolster. Peripsema, limatura, ramentum.

& Tomentum. & Furfures.

Bolster/sloester. Culleola.

Bolster/booste. Siliqua, gluma, folliculus grani.

Bolster. Stramenta.

Bolster. Culcita, sive culcitra, culcitra stramentitia, culcitra lanea, tomentitia. *bolster. ang.* Cervical.

Bolster/ghelijbigh. Pinguis corpore, habitior. & Bucculentus, malis pleniorib⁹ & inflatis.

Bolsterken. Tomix, *sive* tomice.

Bolsteren de noot. j. sloesteren.

Bolt. j. bout. Sagitta capitata.

Bolten-boom. *sicamb.* Sambucus.

Bombammen. j. bepaerden. Pulsare campanas, tinnire, *ital. rimbombare.* i. resonare.

Bombasijn / boombasijn/ boom-wolle. Gossipium, xylum, gossipium linum, xylinum, lana xylina, sive de arbore, aut ligno, *βάμβυξ βαμβάκιον. vulgò* bambasium: & bambasium. *q. d.* **boom-sije.** i. sericum arboreum, *gal. bombasin. ital. bambagia, bambace.*

Bombasijnen kleed. Vestis gossipina, xylina, bambycina.

Bomme. j. trommel. Tympanum.

Bomme oft bonde van t'vat Operculum vasis, obturamentum dolij. *gal. bondon.*

Bomme-gat. Gula, sive os dolij.

Bommen het vat. Vas operculare, operculo operire.

Bommen. Resonare: & Tympanum pulsare.

Bommele. *sland. j. hommele.* Bombylius, fucus.

Bommelet/ bommel-necker. Neptunus, dæmon aquaticus: larva, lamia, spectrum, marinum.

Bommerije. j. boomerije. Fœnus nauticũ.

Bonck. *sax. fris. j. been.* Os, ossis.

Boncket. Globulus osseus, sphęrula eburnea.

Bond. *vetus.* Vinculum: Ligatura. & Fascis. & Fœdus. *germ. bund. ang. bond.*

Bondelken. Fasciculus.

Bond-ghenoot. Fœderatus, socius.

Bond-breckigh. Fœdifragus.

Bonde. j. bomme. Operculum dolij.

Bondel/bundel. Fascis, sarcina.

Bondel. *sland.* Spicarum fascis.

Bondel-loos. Non ligatus, solutus vinculis. & Irritus.

Bondelen/bundelen. Colligare.

Bonder/ bunder. Iugerum.

Bondigh. Firmus, ligatus. & Ratus.

Bondsel. *sland.* Cunabula, fasciæ.

Bondselen. *sland.* Fasciare, fascijs ligare.

Bond-schoen. Pero, & Ocrea.

Bonet. Pileus, pileum. *germ. baret. gal. bonnet, ital. beretta. hisp. bonete. ang. bonnet.*

Bonet. Orthiax, appendix quæ infimæ veli parti adjicitur.

Bonet-maecker. Pileo.

Bonghe/bunge. *sax. fris. sicamb.* **j. bomme.** Tympanum.

Bonne/bunne. *germ. sax. sicamb.* Coassatio, tabulatum. & Fori navium.

Bonne. *holl* **j. wijck.** Vicus, regio urbis.

Bonne-meester. *holl* **j. wijck-meester.** Vici præfectus, magister regionis in urbe.

Bonne-gheseten. Vicum urbis inhabitans.

Bontsinck/bontsinck/buntsinck. *sicamb. holl. fris.* **j. visse.** Putorius.

Bont. Varius, maculosus.

Bont-kleed. Vestis pellita, pellicea, discolor, maculosa.

Bonte mutse. Pileus pellitus, pelliceus.

Bonte kraepe. Cornix varia, cinerea.

Bonten os. Bos maculosus, varius.

Bont-werck. Pelles variæ, maculosæ: Babylonicæ, diversorum colorum.

Bont-wercker. Pellio, maculosarum pellium concinnator.

Boocken/boken. Tundere, pulsare, batuere. *gal. buquer.*

Boocken het vlasch. Demulcere linum malleo: contundere linum. (rius.

Boock hamer. Tudes. & Malleus stupa-

Booghe. j. boghe. Arcus.

Booghen/bogen/bupgen/bueghen. Flectere, curvare, sinuare, pandare, arcuare.

Boogh-saem Flexilis, flexibilis.

Boom. Arbor, arbos: **boomken.** Arbuscula.

Boom. Vectis. & Repagulum. & Trabs. & Pertica.

Boom. j. schip-boom. Contus.

boom.j.bzacp-boom. Repagulum.
boom.j.bzargh-boom. Phalanga.
boom.j webers-boom. Iugum.
boom-baſyn j. boom-baſyn/boom-ſtje/ boom-wolle. Goſſipium, *q. d.* ſericum arboreum.
boom-gaerd. Arbuſtum, arbuſtinus locus, arboretum, locus arboribus conſitus, amœnitatis utilitatiſque gratia.
boom-gaerd/ooſt-gaerd. Pomarium, locus fructuum gratia conſitus.
boom-gans. Anſer arboreus, concha anatifera.
boom gheld/baken gheld. Portorium.
boom-leere.j.ſchooz-leere.
boom-meeſter/boom-ſlupter. *holl.* Portitor limenarcha.
boom-noot. Iuglans nux baſilica.
boom-olie. *ger ſax. ſicamb.* olie van olijven. Oleum.
boom-planter.j.boom-ſetter. Conſitor, plantator.
boom-ſchip/ boom-kaen *ſax. ſicamb.* Monoxylon: navigiolum ex uno ligno.
boom-ſlupter.j.boom-meeſter.
boom-ſterck. Robuſtus, validus.
boom-ſwamme. Fanus, tuber, tumor fungoſus in arboribus.
boom-varen. j. epcken varen. Polypodium filicula.
boom-waſch. *vetus.* Reſina.
boom-wolle. *ger. ſax. ſicamb. ſland* j. boom-baſyn. Goſſipium, xylon, lana xylina, lana lignea. *Vlpian.*
boom-wozm. *vetus. germ.* Cantharis: vermis in ſummitate ramorum fraxini & olivæ naſcens.
boom-vzucht. Pomum.
boomigh ghewas. Arboreus fœtus.
boomighe tanden. Dentes ſtupidi. *q. d.* arborei: *provenit enim dentium ſtupor ejus fructum immaturorum & acerborum.*
boomichept der tanden. Stupor dentium, torpor dentium.
boomerije/*rectius* bodemrije. Fœnus nauticum, uſura maritima, nautica, trajectitia, reditus ex navibus, *ſive* bod-merije à bodem. i. carina navis.
boon Faba. *Remberto Dodonæo* bona *dicitur.*
boon-bonde. Siliqua.
boon-lapken. Hilum.
boon-meel. Lomentum, farina fabacea.
boon-ſtroo. Fabalia, ſtipulæ fabales.
boon-wozm. Midas, vermis fabas exedēs.
boonken. Fabula, fabulum.
boonkien. Cruſtulum.
boonkien. *metaphor.* Nanus pumilio.
boonkien vol-wozrel. Capnos fabacea radice.
booz/boozer. Terebra. *hiſp. barrena.*
boozken. Terebellum.
boozen. Forare, fodere, infodere, perforare, fodicare, foramen facere. *gal. forer. ang. bore.*
boozen met het booz. Terebrare *hiſp. barrenar.*
booz-pſer. Terebra.
boozd. Margo ora, extremitas.
boozd/ſoom. Inſtita, limbus, ora veſtis, fimbria. *gal. bord. hiſp. borde.*
boozd oft rand van de ſchotel. Crepido lancis aut carini, extremus margo.
boozd oft rand van den pot. Labrum, cotona, margo, ora poculi.
boozd van t'ſchip/overloop. Fori, orum.
boozd-vol. Ad marginem plenus, à ſummo plenus, coronatus.
boozd-vol ſchencken. Craterem inducere corona, vina coronare, cereviſiam coronare: ad ſummum uſque marginem implere poculum calicem.
boozden. Prętexere, præſuere fimbrias. *gal. border.*
boozdinghe.j.krupſeringhe. Limbus, impages. *Ad ian. lun.*
boozdueren/ boozduer-wercken. Pingere acu, plumare, variare acu. *gal. broder. hiſp. bordar. ang. embroder.*
boozduerder/ boozduer wercker. Acupictor, phrygio, plumarius, limbolarius, barbaricarius, ſegmentarius *gal. brodeur, broddeur. hiſp. bordador.*
boozduerſel/boozduer-werck. Limbus veſtimenti, peniculamentum fimbria, opus phrygium. *gal bordure. hiſp. bordadura.*
boozdſel. Limbus, inſtita.
boozen. *vide* boot.
boos. Malus, pravus, perverſus, malignus.

boos-baerdigh. Ad malum pronus.

boos-wee. *ſ. x ſic.* Morbus ſonticus, caducus.

boos-wicht. Sceleroſus: telluris inutile pondus, terræ onus: homo pravus & inutilis, terram ſuo pondere gravans.

boos-willigh. Malevolus.

boos heyd. Malitia, malignitas.

boosliick. Malitioſè, malignè, malè,

booste/boostele.i.pelle. Siliqua, folliculus, *boiſte, gal* ciſtula.

boosten/boostelen.i pellen. Glabere, deglabare, decorticare.

boot. Navigium actuariũ, ſcapha, limbus, cymba *vulgò* bota *ſax. both. ang. bote. boate.*

boot. *vetus*, i tonne. Cadus.

bootſ-gheſelle Nauta, navita, naviculator: & Remex, ſocius navalis.

bootſ-man/boot-boerder. Nauta, navita, naviculator, navicularius, epibata, vir nauticus: Nauclerus, nauarchus.

booten. *ſland.* Malleo contundere: pinſere.

boor-hamer *ſland.* Malleus.

bootſe.i.boetſe. Facetiæ.

bootſe.i.bewozp. Adumbratio, delineatio.

bootſéren. *ſland. holl.* i. **be-wozpen.** Delineare, deformare.

boz. *holl.* Cholera, felliflua paſſio.

bozagie/bzupnagie. Bugloſſa, *vulgò* borago, borrago.

bozat. Múltitia, orum. *ital. buratto.*

bozbelen. Scaturire, ſcatere.

bozcke.i.barcke. Cortex, cruſta.

bozckel. *vetus.* i. **gheere, ſlippe.**

bozcht.i.bozght.

bozd. *holl. friſ. ſland.* i. **berd.** Aſſer, tabula: & Orbis ligneus, orbis menſarius. *angl. bourde.*

bozd-decks/ bozd-deckſe. *ſland.* i. **loode:** Projectum ligneum: umbraculum & *bruxell.* **beurd-berd.** Appendix taberna-ria.

bozde/burde. Onus, faſcis, ſarcina, pondus, *Φόρτ&.germ. burde ang. burden.*

bozd-eſel Burdo, mulus ex equo & aſina natus: aſinus clitellarius, doſſuarius, ſarcinarius: Burdo, *inquit Conrad. Geſnerus, dictus videtur. ἀπὸ τῶν Φορτῶν. i. ab oneribus: nam. & Gra. è apud quoſdam recentiores Φόρτων legitur.*

bozdeel. Ganea, ganeum, proſtibulum lu panar. *gal. bordeau. ital. bordello. hiſp. burde. ang. bortelhouſe.*

bozdeel-bzocker/ bozdeel-bzocke. Ganeo ſcortator.

bozdeel-hoere. Proſtibulum, abjectiſſimum ſcortum. *ang. brothel.*

bozdeel-houder. Leno.

bozdeel-houdſter. Lena.

bozdelen.i.bozrelen. Æſtuare.

bozdene/bozde. *holl.* Onus.

bozdenen. Onerare.

bozdeſſche. *ſland.* i. **bozd-decks.**

bozdueren.i.boozdueren.

bozen.i.boozen. Forare.

bozen.i beuren. Levare.

bozen.i.baeren/beren. Vti.

bozgh/bozght. Arx, caſtrum, caſtellum, **bozghen** *ſive* **berghen.** *i. in tutum recipere ſervare: eſt enim* locus editus & munitu ad ſalutem hominum, *vulgò* burgum *Dicitur &* Vrbs, oppidum, civitas, *apu veteres tam inferiores qu im ſuperiores G manos.* Græcis πύργ@. turris eſt. *ga bourg. ital. borgo.*

bozgh-eſel.i bozd eſel.

bozg-grave. Burgi comes, arcis comes, vi cicomes, vicecomes, præfectus arci præfectus caſtri. *vulgo* burg-gravius, co mes caſtrenſis.

bozgh-meeſter/bozgher-meeſter. Conſu tribunus plebis. *vulgo.* burgimagiſte *q. d.* arcis, oppidi, civium plebiſque m giſter, præfectus, & defenſor.

bozgh-recht/bozger-recht. Ius civium, ci vitatis jus.

bozchſaet. Incola arcis, habitator caſtri.

bozghen/berghen. Abſcondere.

bozgh-ſpel. Apodidraſcinda, *Pueritiæ ludi quo obſtructis ei qui in medio ſedet oculis cæ in latebras ſeſe avdunt mox dato ſigno, d ille latentes v ſtigat, i ad ſedem eius tanqua ad mutam recipientes ſe, prævertere illum ſ tagunt.*

bozghen/berghen. In tutum recipere, ſe vare, dare ſalutem.

bozger/poozter. Civis, municeps. *gal bo geois. ang. burges.*

bozgher-maet. *ver. sax.* Ius civium.

bozger meester. j **bozgh-meester.** Consul.

bozgher-schap. j. **bozgherije.**

bózgherije. Civitas: civium jus & præsentia.

bozgherlick. Civilis civicus, politicus.

bozgerlick recht. Ius civile, municipale

bozge. Fidejussor, sponsor, compromissor, appromissor, vas, præs, author credendi. *germ burg. ang. borowe.*

bozge blijven. Vadari, spondere, fidejubere pro aliquo præstare, recipere in se alterius promissum, promittere se præstiturum quod alter, pro quo se interponit, tenebatur: se debitorem fidejussoremque constituere: expromittere: dato fidejussore creditorem securum reddere.

bozghe stellen. Vadari, satisdare, cavere.

bozgh-man. Creditor.

bozgh-schap. Vadimonium.

bozgh toght. Fidejussio, vadimonium, fidejussor.

bozghen/betrouwen. Credere, credere debitum, dare mutuum.

bozghe. j. **bozgh.**

bozlen. *fland.* Clamare, vociferari.

bozne. Fons, puteus: & Aqua fontana, aqua puteana: **bozn** *belgis* aquæ exortus *sive* aqua nascens *dicitur, quatis est fontium & puteorum perennes venas habentium.*

bozn-kanne. Hydria.

bozn-put. Puteus.

bozn-put-water. Aqua putealis, puteana.

bozncn. *fland.* j. **dzencken.** Aquare.

bozncn. *hol* j. **bernen.** Ardere.

bozn-steen. *germ. sax.* Succinum, electrum, glessum. *q. d.* petra ardens. *dictrum eum accensum tedamore ac nidore ardet.*

bozs. *holland.* j. **bere.** Vrsus.

bozs. *germ. sax. sicamb.* j. **rot.** Contubernium manipulus.

bozs-ghesel. *germ sax. sicamb.* j. **rot-ghesel.** contubernalis,

bozs-meester. j. **rot-meester.** Decurio.

bozse. Crumena marsupium, vidulus, saculus, loculus, loculi, mätica bursa. *βύρσα* i. corium. *hol. beurse. ital. borsa. hisp. bolsa. ang. purse.*

bozse der coop-lieden. Basilica; Ianimedium, conventus mercatorum. *vulg.* bursa *ab ample domo, bursa sive communa signo insignita Brugis Flandrorum sic primo dicta.*

bozsen-snijder. Saccularius, manticularius, zonarius sector, crumenisica.

bozst. Pectus, thorax. *germ. brust. ang. breast.*

bozste/ mamme. Mamma, mammilla, uber.

bozst been. Os pectoris, os sternon.

bozst-boghe. *vetus.* Antilena.

bozst-ghellagh. Planctus.

bozst-ghetuygh. Antilena.

bozst-ghesweer. Emphyema.

bozst-gheweer. Thorax, pectoralis armatura.

bozst-harnas. Thorax ferreus, sive æneus, pectorale.

bozst-lap. Pectorale, & Mammillare, strophium, fascia pectoralis.

bozst-plate. Thorax ferreus.

bozst-riem. Antilena.

bozst-tepel. Papilla.

bozst-weer/ bozst-weeringhen/ schantse. Lorica castrorum: sepimentum muri: sepimentum militare: propugnaculũ: structura in muris pectus ut lorica muniens.

bozstigh. *holl.* Asthmaticus.

bozstel. Seta. *ger busthaar. ang. bristle. brusle.*

bozstel-kladder. Peniculus, penicillus.

bozstelken. Echinus.

bozstel-dzaet. Chelcuma, canabinum filum setis præpilatum, filum sutorium.

bozstelachtich. setosus, hispidus.

bozsten. j. **bersten.** Rumpi, frangi: crepare.

bozselen. Tumultuari, æstuare: & Fluctuare, agitari, tumultuare: & Bullire, ebullire.

bosch. Silva, nemus, lucus, saltus, *vulgo* boscum, buscum. *gal bois. ital. bosco. hisp. bosque. ang. bush.* βόσκειν i. pascere.

bosch beste. *hol* j. **kraeckx beste.**

bosch-duyve. Palumbus.

bosch van hapz. j. **hapz-bosch.**

bosch van wijn-besien. *botrus.* uva, racemus, botrus.

bosch goden. Fauni, satyri, dij silvestres.

bosch hoeder. Saltuarius, saltuum custos.

boſch-kolē. Ligna acapna, carbones acapni, carbones ſylvatici. *vulgò dicti, quod in ſilvis urantur & præparentur.*

boſch-man. Silvicola.

boſch-noot. *ſland.* Nux decumana, prægrandis.

boſch-os. Bubalus.

boſch-roover. Latro, graſſator.

boſch-ſlanghe. Coluber.

boſch-wachter. Saltuarius.

boſſchagie. Arboretum. *gal. boſcage.*

boſchachtigh. Silveſter, ſilveſtris.

boſſchyer. j. ſnoeper. Frondator.

boſele. j. beuſele.

boſemer. j. wſſel.

boſſe. *ſland.* **j. buſſe.**

boſſe. j. bokeler. Vmbo.

boſſe-boom Buxus. *ital. boſſo. hiſp. box.*

boſſen/botſen. Pulſare, tundere, quaſſare. *ital. buſſare.*

boſte. j. booſte.

bot. *vide poſt dictionem* **boter.**

bote/boten ſchoen. *holl. ſicamb.* Pero, calceus ruſticus è crudo corio. *ital. botte. hiſp. botes. ang. & gal. bottes* i. ocreæ.

bot-aerſen/leerſen/bzidſe ſlaen. xylegogio caſtigare: ocrea, aſſere vel rudente ferire nates.

boter. Butyrum. *germ. butter. ang. butter.*

boter-am/ boter-ham. Panis butyratus, panis butyro illitus.

boter-bloeme. Ranunculus, polyanthemum: *herba floribus aureis, quæ à vaccis depaſta butyri colorem commendare creditur.*

boter-bzugge. *friſ. ſland. ſic.* **j. boter-am.**

boter-melck. Lac ſeroſum, lac agitatum, lac ſecundarium, lac preſſum, lac ex quo butyrum confectum eſt.

boter-ſchete/ boter-ſchyte/ boter ſchitte/ boter-vliege *ſland.* **j. pepel.** Papilio.

boterſtande/kerne. Vas in quo lac agitatur & butyrum cogitur.

boter-tanden. Dentes primores, inciſores, tomici, gelaſini, & enes anteriores.

boter-vlape. *teod.* **j. boter-am.**

boter-vlieghe. *ſland* **j. pepel.** Papilio.

boter-voghel. *ſax.* **j boter-vlieghe.**

boteren. Linere ſive condire butyro.

boteren/ kernen. Butyrum coagulare, cogere, conficere, lac in butyrum denſare, ſpiſſare, cogere: lac agitando extundere butyrum.

bot. *holl. friſ. ſicamb* **j. been.** Os, oſſis.

bot/ bot-viſch. Paſſer, piſcis, rhombus: piſcis planus, latus & extenſus.

bot/plomp. Bœoticus, bœotus, ſtolidus, ſtupidus, hebes obtuſus, rudis. *hiſp. boto.*

bot-maecken. Retundere, obtundere, hebetare.

bot-bile. Imperitus & obtuſus faber lignarius.

bot-mupl Homo obtuſus, ſtolidus, ob eſæ naris.

bot-ooze. Auris bœotica, auris batava, auris pinguis & craſſa: homo ſtolidus & pingui judicio.

bot-aerd. Homo obtuſus.

bothepd/ bottighepd. Obtuſio, hebetudo, ſtupiditas.

botterick. Bœoticus, obtuſus homo.

bottelick/plompelick. Obtuſè, ſtolidè.

bot/botte: Impulſus, ictus: & Reſultus. *gal. boutee.*

botteline. Subitaneus, ſubitus, repentinus: & Subitò repentè, illicò. *ital. di botto.*

botte. Gemma germen, oculus. *gal. bouton. hiſp. boton.*

botte. Papula.

botte. *zelandi.* Hydrops ac tumor ſtrumoſus ovium.

bottel/buttel. *ſicamb.* Arbutum, unedo.

bottel. *ſicamb. vet.* **j. cozноelie.** Cornum.

bottel-boom. *ſicamb. vetus.* **j. cozноelie-boom.** Cornus.

bottel-bozen. *vetus* .Rubus.

botten. *ſland.* **j. ſtooten.** Trudere *gal. bouter.*

botten/ wt-botten. Gemmare, gemmaſcere, pullulare, trudere gemmas, *Virgil.* Vernare.

botten als een ghes wil. Caput facere. *gal. aboutir.*

botten/op-botten. Reſultare, reſilire. *ital. buttare. hiſp. botar.* i, repellere, expulſare.

botten op d'water. j. ſinghеren.

botten. Edere, exponere, ejicere, ſternere, pellere, propellere, impellere. *gal. bouter. ital. butare. hiſp. botar.*

botten. *holl. sland.* j. **bedzieghen.** Fallere, imponere.

botten. Fraudulenter extrudere aleas, componere aleas, taxillos mittere compositos. *Lud. Vives.*

botter. Deceptor, impostor, circumscritor, qui quavis ratione per fraudem privat & emungit aliquem rebus suis. & Aleator improbus & prevaricator, aleator famosus, planus, deceptor.

botse/butse. Pulsus, concussus.

botsen/butsen. Pulsare, concutere, pellere, impellere *gal. poulser. ang. push.*

botte/butte/bodde/botte. Corbis dossuaria, orca, cophinus.

bot-dzaegher/bod-dzagher. Baiulus corbis dossuariæ, cistifer.

bot-dzagher/bod-dzagher. *brvan.* j. **ruyterschе blancke.** Dipondius,

botte/butte. Dolium, orca, cupa. *germ butten. ital. botte. hisp. bota. ang butte.*

botteluse. Promptuarium, penarium, cella promptuaria, cella penaria, cella vinaria. *gal. bouteillerie. ital. botteleria. hisp. botilleria. ang. butterie, buttry: Bouteille gal.* lagena, *sive* ampulla *dicitur.*

botteliet. Promus condus præfectus cellę penariæ, cellarius, œnophylax. *gal. bouteillier. ital. bottigliere. hisp. botiller. ang. butler.*

boude. Audax, confidens, *ital. baldo, baldanzoso. ang. bould.*

boudelick. Audacter.

boudelinck. Audaculus.

boven. Super, supra, supernè, sursum, desuper. **Te boven gaen.** Superare, antecellere, præstare, præire, anteire, excedere, exuperare, præcellere, vincere.

boven-dozpel. Hyperthyrium, superliminare, limen superum.

boven-camer. Cœnaculum.

boven maeten. Præter modum, supra modum, ultra modum, impendio, plus satis.

boven-kousse. j. **bzoecke.** Femoralia.

boven-leder. j. **ober-leder.**

boven-lijst. Tænia.

boven-net. j. **boeven-net.** Transenna.

boven-sanck. Vox superior in musica. *vulgo* cantus, discantus, superius, superior: *vox quæ acutum sive apicem harmoniæ obtinet. & in subinde præcipuè fertur.*

boven-waerts. Sursum.

bovenste. Supremus.

bought. j. **boecht.**

bout. Obex, pessulus, repages, repagulum, clavus teres. *ang. bolte.*

boudt van her schouder blad. Caput scapulę, summus humerus.

bout van t'been. Femur, coxa clunis.

Hamelen bout. Femur vervecinum.

Ganse bout. Femur anserinum.

bout/bout-pijl. Sagitta capitata, pilum catapultarium, sive catapultícum. *ger. bolz. ang. bolte.*

bout-gaten bout-aersen. Præcipitari, & Ire in defectionem, transitionem facere, rebellionē facere, desciscere. *sumpta metaphora à sagitta inverè revolante.*

bouw/bouwe. *frisic. sicamb. holl.* Messis: & Arvum: & Agricultura: & Ædificatio. & Agger.

bouwen. Arare, colere agrum, agricolari, exercere solum, vertere agrum: & Ædificare, struere, architectari.

bouwer. & *per syncopen*, **boer.** Agricola.

bouwer. Ædificator.

bouwsel. Agricultura: & Ædificatio, constructio, structura.

bouw-heer j. **bouw-meester.**

bouw-maend. *sax. frisic. sicamb.* Augustus.

bouw-man/bouwer. Colonus.

bouw-meester. Architectus, architecton: & Ædilis, fabricę Præfectus.

bouw-valligh. Ruinosus, & Valetudinarius.

bouw-valligen-muer. Parietina, paries vetus & semirutus.

bouwigh. Sartus tectus.

bouwigh maecken. Instaurare.

bouwen. Cyclas, vestis longa, spatiosa.

boxe. j. **bockse.**

bzabbelen. Confundere, miscere, turbare. & Tricari, nugari, nugas agere. & Rixari, altercari. *gal. brouiller. ang. brawle, brawle*

bzabbeler. Turbator. & Nugator, & Altercator.

bzabbelinghe Turba, turbatio, turbamentum, confusio, tricę, nugę, res nugatoriæ, & Rixa jurgium. *ang. brawbng.*

bzack. salsus: aquę marinæ saporem quodam modo referens.

bzack goed. Merces submersæ: salo sive aqua marina corruptę.

bzack. *sax.* **j. bzack.** Rejiculus.

bzack. *sax.* Cineres medię probitatis.

bzack-bzack. *sax.* Cineres vilissimi.

bzack/bzack-hond. Plaudus canis, odorus, sagax; canis venaticus. *gal. braque, ital. bracco.*

bzack-neusigh. Resimus.

bzadde. *fland* Testiculus.

bzad-noot. *fland. was.* **j. bupst-noot.** Nux decumana.

bzadse/bzedse. *fland.* Testiculus.

bzadse/bzedse. j. beur bzoecke.

bzaecke. Fractura, effractura. **bzaecke doē.** Vincula carceris rumpere, effringere carcerem.

bzaecke. Nausea, vomitus, dissolutio stomachi.

bzaecke. *fland.* Lupatum, lupus, murex postomis. *ang. brake.*

bzaecke. *vet.* **j. ghebzeck.** Defectus, carentia.

bzaecke. Malleus stuparius, *vulgò* linifrangibula.

bzaeck. Sterilis, semen non accipiens. *Ioan. Becan.*

bzaeck liggen. Iacere incultum, cessare, requiescere: *dicitur propriè de arvis alternis annis cessantibus.*

bzaeck-liggende landt. j. bzaeck-land. Vervactum.

bzaeck-liggende bzouwe. Mulier vacans, vacua, vidua.

bzaeck/ bzaeck-land. Vervactum, novale, incultum solum.

bzaecken. *vetus.* **j. breken.** Frangere, rumpere. *ang. breake.*

bzaecken/ bzaeckelen. Frangere membra laboribus, vigilijs.

bzaecken/ouer-gheben. Vomere, prorumpere in vomitum.

bzaecken den acker Proscindere agrum, arare, terram moliri, novare agrum, repastinare, aratris & ligonibus arva frangere.

bzaecken het blasch. Comminuere linum.

bzaecker. j. bzaeck-land. Novale.

bzaeck-land/bzaeck-acker. Novale, novalis ager, vervactum, otiosus ager, arvum quod sterile jacet, ager quiescens, requiescens: solum incultum.

bzaeck-maend Iunius mensis. *quo agri repastmantur, arvaque & vineta aratris & ligonibus passim franguntur.*

bzaeckemaer. Ensis falcatus, *gal. braquemar.*

bzaeck-rape Rapum maius.

bzaeck-voghel. Arquata, numenius, orygometra phæopus: *aves diversæ sic dictæ teutonicè quod in novalibus & qui jcenebus agris morari soleant: sive quod quadam illarum Iunio mense adventent.*

bzaed. j. ghebzaed.

bzaeden/bzaepen/ Assare, torrere flammis.

bzaeder/ bzaederij-houder Popinarius, cupedinarius.

bzaederije. Popina, thermopolium, popina tellariola.

bzaed-harinck Halex macerata.

bzaed-ijser. Craticuterium: ferrum in quo veru vertitur

bzaed-panne. Sartago, frixorium, patella pinguiaria.

bzaed-sout. *Zeland.* Sal torridus. *qui exigua infusa aqua marina, diutius torretur atque aduritur sal splendidus, lucidus.*

bzaed-spit. Veru.

bzaed-vercken. Porcellus, porculus, nefrens: & Porcellus Troianus, fartilis.

bzaede. *sicam!* Pulpa petasonis, pulpamentum. *germ. brate.*

bzaede/bzaepe/kupte des beens. Sura, gastrocnemium, venter cruris.

bzaed-wozst. j. met-wozst. Lucanica.

bzaeme/bzeme. Rubus, sentis, vepres, morus vaticana.

bzaeme. *sax. sic. mb.* **j. bzemme.** Asilus, tabanus.

bzaem-besie. Morum rubi, morum sentis, vaccinium.

bzaessem. Cyprinus latus.

bzaeuwe j. bzauwe.

bzaeuwen. j. kallefaten.

bzaggaerd. Homo bullatus, elegans. *gal. braggard.*

bzaggéren. Incessu & cultu corporis superbiam præ se ferre. & Speciosè ingredi, superbè incedere, ostentare se. *germ. braun-ſpan ang. bragge.*

bzancke. *ſland.* j. **zancke.** *gal. branc'e angl. braunche.*

bzand. Incendium, ustio, adustio, inflammatio.

bzand. Torris: & Titio. *gal. brandon.*

bzand. Vredo, fungus, clavus, patella: *arborum morbus è solis exustione:* & Robigo, rubigo, uredo, carbunculus, ustilago: *cutum frumenti, avenæ & tritici, cum spica quodammodo aduruntur.*

bzand-bzaeſſem. Melanurus.

bzand-bzief. Literæ incendiariæ, literæ indictionis incendij.

bzand-deure. Ianua incendiaria: janua in tabulatis per quam incendij & necessitatis tempore supellex demittitur.

bzand-eemer. Situla incendiaria, hama.

bzand-gans. *holl.* Anser anthracino pectore, alis piceis extremis candens.

bzand-haeck. Hama, harpago.

bzand-hert. Tragelaphus: cervus villis nigricantibus: *sic dictus germ. a femineis* ligni colore.

and-yſer. Cauterium, ferrum quo notæ inuruntur: & membra morbida adurun-tur.

and-yſer/wend-yſer. Crateuterium.

nd-yſer. Fulcrum focarium dalopus; *dis*: instrumentum ferreum quod in oco ligna sustinet.

nd-klocke. Tintinnabulum incendia-ium.

:d-latrouwe. j. **hoef-bladeren.** Tussigo, populago, *vulgo* ungula caballi *hercu ni ſeba ex mille trita ſacrat ni & omnibus inſtan matronib e illita medentur.*

d-leeder Scalæ incendiariæ.

d-mael. Stigma.

d-meeſe. Farus ater, carbonarius.

-meeſter. Præfectus incendijs extin-diis

-merck. Stigma.

-meuw j. **vier-meuw.**

-offer. Holocaustum.

-oven. Fornax.

bzand-poppe. j **poppe.** Malleolus.

bzand-roede. *ſriſ. fiamb. ſland. bran.* j. **bzand-yſer** Fulcrum, focarium.

bzand-rooben j **bzand ſchatten.**

bzand-roover j. **bzand-ſchatter.**

bzand-ſchappen. Incendia moliri.

bzand-ſchapper. Incendiarius.

bzand ſchatten. Exactionem incendiariam extorquere, cogere ad conflagrationis redemptionem: & Redimere incendium violentorum.

bzand-ſchatter. Incendiarius.

bzand-ſchattinghe. Exactio incendiaria. & Redemptio incendiaria.

bzand-ſieckte. Febris ardens, morbus acutus.

bzand-ſilver. j. **ghe-bzandt ſilver.** Argentum excoctum.

bzand ſlanghe. Vipera, vipera atra. *Horat.*

bzand-ſpiegel. Speculum urens, speculum metallicum.

bzand-ſpuyte. Sipho incendiarius.

bzand-ſtichten. Incendium violentum facere, incendia moliri, tectis facem subdere, ignem inferre.

bzand-ſtichter. Incendiarius, clandestinus incendiarius.

bzand-ſtocke. Fax: & Torris.

bzand-ſtozm-wint. Præster.

bzand-teecken. Stigma, nota publica, nota insita.

bzand-teecken vande peerden. Trisippiũ.

bzand-teecken. Stigma inurere, notam inurere, notis compungere.

bzand-vogel. Larus niger fulica, & Ibis.

bzand-voſch. Vulpes nigricans.

bzand-wyn/ bzandende wyn. Aqua, spiritus vini, aqua vitæ, vinum igne liquatum, vinum ardens, cauticum liquor stillatitius ex vino *dicitur* **bzand-wyn:** & **bzandende wyn.** i. ardens, *quia facilè ardet, flammamq; concipit.*

bzandeler/ bzander. *ſland.* j. **bzand-yſer.** Fulcrum focarium.

bzanden/bernen. Vrere, adurere, perurere, deurere: & Vri, comburi. & Ardere, exardere, inardere, flagrare, deflagrare, conflagrare.

bzander j. **bzandeler.** Fulcrum focarium.

brandende hitte. Causus, febris ardens.
brandigh. Flagrans, urens.
brandereel. Aclis, tragula: glans revocabilis: plumbum in glandis modum formatum, quod loro alligatum in hostem torquere & ad se retrahere solent antiqui, telum reciprocum: librillum, *brandir. gal.* i. librare.
brase. *sland.* Pruna, carbo ignitus. *gal. braise, brasier. ital. bragia. hisp. brasa.* βράσειν. i. fervere.
bras. Mixtio, commixtio, confusio, commixtum chaos: & Conditus, conditura, compositio. & Commessatio, epulatio.
brassen. Miscere, commiscere, permiscere, confundere, turbare, *gal. brasser.*
brassen ende brouwen. Confundere & miscere, commiscere aquas frugibus, coquere cervisiam.
brassen. Epulari, pergręcari, helluari, popinari, bacchari, commessari.
bras-daghen. Bacchanalia.
bras-penninck. Tressis, nummus tribus assibus æstimatus. *vulgò* brasdenarius. *q.d.* nummus epularis: *solet enim esse commune convivij symbolum sive pretium: sicut placito Caroli V. Imp. anno* 1544. *i. Iunij statutum est militi, pretium mensæ in diversoriis civitatū unus brasdenarius, hoc est, duo prossi cum medio sland. ruri autem & in pagis stuferus, id est, grossi duo: excepto potus pretio.*
brasser. Barathro, lurco edo, manduco, helluo, popino, commessator, epulo.
brasserije. Epulatio, popinatio, helluatio.
brauwe/ braue. Comptus, bellus, ornatus. *gal. brave.*
brauwe. Ora, extremus ambitus. & Limbus pelliceus, ora pellicea vestis, ora è pelle lanata.
brauwe. Area in hortis.
brauwe/brouwe. Cilium. & Supercilium.
brauwe. *vet. sicamb.*] **braede.** Sura.
brauwen. Ornare comere.
brauwen.] kalfaten. Commissuras navium ferruminare musci coma.
brēd. *germ. sax. sicamb*] **berd.** Asser.
brēd braede. *sax. sicamb.*] **ghebraed.**
brēdse.] braese. Colcus, testiculus.
breds riecken. Olere hircum.
breed/brēd. Latus, laxus, largus, amplus.
breed-bijle. *holl* Ascia.
breeden raed. Generale concilium civitatis universum populum repręsentans, publicum concilium: senatus prętorianus, consilium prętorianum, aulicum, publicum.
breed-borstigh. Rectorosus.
breed-voet. Pansa, latipes, palmipes, solidipes.
breedde/brēdde. Latitudo.
breeden.] brēden. Dilatare.
breemstigh. *sland.* Luxuriosus, ardens in Venerem, Veneri deditus.
breghe/breghen. *sax. sicamb.* Cerebrum.
brēd.] breed. Latus.
brēdel. Habena, retinaculum, frenum: à **brēden.** quòd in reticuli modum contexi soleat. *gal. bride. ital. briglia. ang. bridle.*
brēdelen. Frenare, refrenare, infrenare: *gal. brider. ang. bridle.*
brēden. Dilatare, amplificare, extendere.
brēden. Nectere telam, contexere rete, vittam, *&c.*
brēd-naed. Sutura nexilis, reticulata.
brēne/brijne. *hol.* Cerebrum.
breke. Fractura, infractio, ruptura.
breke bresse. Labefactatio muri.
breke. *vetus.*] **ghebreck.** Egestas.
breken. Frangere, rumpere, quassare, diffringere, destruere.
breken in huys bp nachte. Noctu irruere in ædes, ædes effringere.
breken de wet. Infringere legem.
breken de riemen. Detergere remos, defringere remos, in concursu navium remos comminuere.
breken den sanck. *vulgò* Colorare, diminuere.
breken. *vetus.*] **ghe-breken.** Deficere.
breck-ijser. Aries ferreus, vectis.
breck-spel. Interruptor vel interpellator lusus.
breck-steen.] stopsteen.
brekelick. Fragilis.
brem. Genista: & Spartum.
breme] braeme. Rubus & Pastomis.
brēmen/ brēmel. *vetus.* Fimbria, instita, limbus.

brēmme/

bzemme/bzemse. Oestrum, asilus, tabanus. & Repagulum posticum cataractæ.

bzemmen. Sonitum edere. βρίμειν.

bzemmen. Hinnire, rugire: & Mugire. *hisp. bramar.*

bzemen. *wt.* Ardere desiderio. *ital. bramare.*

bzemstigh. Ardens desiderio.

bzemse. *sicamb* bzemme. Oestrum.

bzemse bzemer. *ger. sax. sicamb.* Pastomis.

bzen. *cimb.* Galea exploratoria, cornuta, cristata. *Adr. Iun.*

bzenghen Ferre, adferre deferre, proferre, apportare.

bzenghen eenen bzanck. Propinare, prębibere.

bzesse. *holl.* Antię, capronę, anteventuli.

bzesse/bzesche. Labefactatio muri, ruina muri. *gal. breche.*

bzette/bzette. *sicamb.* j. bzitte. Frustrum sive pars cespitis.

bzuck. j. bzoke.

bzuselen. j. bzijselen.

bzycke/bzijcke. *sland.* Later, laterculus. *gall. brique.*

bzie. *sax. sicamb.* Orbis, orbiculus. j. schijf & talooze.

bzese. j. bzedse/bzadse. Coleus.

bzese slaen. j. pan-aersen.

bzesel. *sicamb.* j bzijselinck.

bzesen *vetus.* j bzouwen. Literæ, tabellæ, scheda, epistola, epistolium. *sax. breve. ital breve. vulgo* breve, brevis. Breve (*inquit Vitus Amerpachius in Annotationibus in Constitutiones Caroli quinti*) *quo vocabulo adhuc utuntur Pontificum. Quem puto Germanicum esse, ac significare literas.*

bzide seghel. Instrumentum, monumentum scripturarum.

bzeaegher. Grammatophorus, tabellarius.

bzeamer. Grammatophylacium.

bzeven. Literis sive epistolis significare, scribere.

bzeyen. Rugire: & Hinnire.

bzeysel. Pulmentum.

bzicke. *sland.* j. bzicke. Later.

bzickel j. pickel. Muria. *ang. bryne.*

bzijn. *frisl.* j. bzepne. Cerebrum.

bzijsel/bzijselken. Mica.

bzijsen/bzijselen. Friare, conterere, obterere, in micas frangere, confringere, comminuere, in minimas partes confringere. *gal briser. ang. bruse.*

bzijselingh. *sicamb* j. kraeckelinck. Spira.

bzijselinghen j. mozselinghen.

bzil. Specillum, ocularium specillum perspicillum, conspicillum: oculi vitrei.

bzil. Clavicula, κλειδίον: osticulum circa pectus, *a specilli similitudine dictum.*

bzil. Sedes latrinæ perforata: foramen cellæ familiaris.

bzillen vercoopen. *adag.* Facere fucum, dare verba, farcire centones.

bzil-huysken. Theca ocularia.

bzil-maecker. Faber ocularius.

bzillen. Admovere specilla oculis.

bzillen remanden. j. bzepdelen. Comprimere, refrenare aliquem. *vulgo* brigliare *Briglia, ital.* i. habena, frenum.

bzinsen. *holl.* j bzieschen. Hinnire.

bzitte/bzutte. *holl sicamb.* Cespes, frustum cespitis.

bzobuse/bzobuze *sicamb.* Buteo.

bzocke. Bolus, buccella, frustulum, frustum esculentum, mica.

bzocken. j. bzijselen. Interere.

bzocke/krop-aes. Turunda, offa.

bzocke. *sland.* Bolus, venenatus, venenum.

bzodde. *vetus* Fœdus, indecorus, turpis & sordes, turpitudo.

bzodden. Resarcire, interpolare, sarcinare res veteres & obsoletas. & Inepte operari.

bzodder. Interpolator.

bzodder/bzoddeler. Ineptus operator.

bzoddier. Podex turpis, anus stercore fœdatus.

boeck. Palus.

bzoeck-land. Palus.

bzoeckachtigh. Palustris.

bzoecke. Bracha, brachæ: campestre, subligar, subligaculum, fœmoralia, fœminalia, perizoma. *ital. braca, braga. hisp. bragas. ang. breache.*

bzoeckilie. Subligar, subligaculum.

bzoeckman. Brachiatus, bracha indutus.

bzoeck-snijder. j. steen-snijder.

Broeden/brueden. Fovere: & Incubare ovis vel pullis, ſedere in ovis, ova fovere, refovere, nidulari. *ang. brouede.*

Broed-ey. Ovum urinum, cynoſurum, generationi ineptum.

Broed-hinne. Gallina matrix, gallina incubans, gallina ova & pullos fovens.

Broed-ganſe. Anſer ova fovens.

Broedinghe. Incubatio, incubatus, fotio, fotus, fomentum, pullatio.

Broedſel. Pullatio, pullities, genimen, genitura, fœtura. & Pullus.

Broeder. Frater, germanus, frater germanus. *germ. bruder. ang. brother.*

Broeders kinderen. Patrueles.

Broeders ſone. Agnatus.

Broeders wijf. Fratria.

Broederken. Fraterculus.

Broederlick. Fraternus.

Broederlicken Fraternè, germanè.

Broederſchap Fraternitas, germanitas: & Collegium, phratria, cœtus fratrum, ſodalitium ſacrum *vulgo* confraternitas.

Broepe j. brue. Ius, juſculum.

Broepen. *holl fruſ j. ſchouden.* Calida perfundere: fervente aqua aſpergere.

Broepen een bercken. j. ſchouden.

Broem/brom. *ſland. j brem.* Geniſta.

Broem. Spuma, ſordes ſeu ſtrigmenta rerum decoctarum.

Broemen. Deſpumare.

Broemen. Paraſitari. **broemer.** Paraſitus.

Broemſel/broem. Spuma.

Broeſen. Tempeſtuoſum & furentem ventum ſpirare.

Broke/brupch/breuck. Conſuetudo, uſus. **Cozen ende broken.** Leges & conſuetudines *à* **brupcken.** uti, frui.

Broke/breucke. Fractura, ruptio *à* **breken** frangere.

Broke/breucke. *ſland. ſicamb.* **j. geſcheurtbeydt.** Hernia.

Broke breuckie/boete. Mulcta, multa, pœna pecuniaria, pecunia multatitia: & peccatum, culpa. **broke betaelen.** Culpam redimere.

Brok-gheld. Pecunia mulctat'tia.

Broke/broocke. Curvatura.

Broke/broocke/ bruckie. Bulla, torques, monile, ornamentum colli, quale geſtant equites Ordinis *à* **breucken / broken.** *ſive* **broocken.** Pandare, incurvare. *ang. brouche.*

brokel. *vitus.* Friabilis, fragilis. *ang. brockle, brikle.*

broken/breucken. Frangere legem, infringere jus, perfringere legem, incurrere multam.

broken/broocken. Incurvare, pandare, flectere.

brokigh/brokel. Fragilis, friabilis.

brokigh. Delinquens, legem infringens, multam incurrens.

brock-ſaem. Lentus, flexilis.

brom. *ſand* **j. brem.** Geniſta. *ang. brome.*

brom. j. broem. Spuma.

broncken. j proncken.

broocken. j. broken. Incurvare.

brood. Panis. βρωτὸς. i. cibus. *germ. brot. ang. bread.*

brood j. koeck van metael Paſtillus.

brood-backen. Pinſere, coquere panem.

brood-backer. Piſtor.

brood-bidden. Mendicare.

brood-broncken. Protervus, petulans, laſcivus, arrogans, fortuna dulci ebrius, elatus rebus ſecundis.

brood-bronckenſchap. Protervia, petulantia laſcivia, arrogantia, inſolentia, panis ſaturitas, licentia morum rebus ſecundis, luxuries.

brood-kiſte/brood-ſpinde. Mactra.

brood-kozen. Frumentum.

brood-kozf. Canſtrum, panarium, panariolum, corbis, ſporta, qualus.

brood-loos. Carens pane.

brood-looſe conſie. Ars ſterilis, ars nihil ad farinam faciens.

brood-mes. Culter eſcarius.

brood-raillioze. j. aelmiſſe. Panicia menſa ſolum cereale.

brood-winner. Operarius.

broodlinck. *vet.* Domeſticus, convictor,

brooſch/breuſch. Fragilis: & Debilis fluxus, caducus: & Præceps ferox.

brooſche plaetſe. Locus præruptus, abruptus, abruptum.

brooſcheli ck. Fragiliter. & Debiliter.

broſchepd.

jepd. Fragilitas.
ſe-ſtand. Bipalium, paſtinum.
ien / bzoſkien. Corhornus, ſoccus,
ea. gal. brodequin. ital borzachino. huſſ.
quin.
len / bzeuſelen. j. bzyſſelen. In mini-
s micas frangere.
me. ver. ger. ſax. ſic j. bzoche.
men. j. bzocken.
we. j. bzauwe. Cilium, ſupercilium,
pebra. germ. brawe. ang. browe.
vieren. Speculari, contemplari.
ven / bzaſſen / mengben. Miſcere,
fundere.
ben. Coquere cerviſiam. ang. bren-

ven pet quaeds. Coquere malum,
um, bellum. Liv. i. parare & moliri
nculum, conflare occultè.
ves. Cerviſiarius, cerviſiæ coctor, zy-
pſa.
v-huys. Officina cerviſiaria.
v-ketel. Cortina cerviſiaria.
verije Officina cerviſiaria.
uſſel. Cerviſiæ coctura.
bzuwet / bzoepe. Ius juſculum, li-
men, ſorbitio. vulgo brodium. germ.
. ſax. brue. gal. bruet brouet. ital. brodo,
, brodetto. ang. broth.
m. j. bzoeden.
bge. Pons. ger. bruck. ang bridge.
bge. ſtand. holl. ſax. friſ. j. boter-am.
ſtock. ſtand. j. vondele. Ponticulus,
ica pontis.
beſken. Ponticulus.
geſken vande lupte. j. lupten-bzug-
ſken. Magas.
k ghebzuyck. Conſuetudo, mos.
k-baer. Vtilis utibilis, uſui aptus,
ken / ghebzuycken. Vti, frui.
. Sponſa, nympha, virgo deſponſa,
a nupta. ger. braut. ſax brut. ang bride.
-gom / bzuydegom. Sponſus, nym-
s. q. d. ſponſæ cuſtos germ. braut-
. brentgam. ſax. brudegam. ang. brid-
e: brutigomo dicitur antiquiſſimo
ptori Germanico, Otfrido, monacho
alli.
-gave. Donatio propter nuptias.

bzupd loft. Nuptiæ. à lofte ſive: ghe-
loſte. i. promiſſio: ſicut ſponſalia à ſponſione.
bzupd-loft. Convivium nuptiale.
bzupd loft houden. Facere nuptias, exhi-
bere convivium nuptiale.
bzupd-loft lied. Epithalamium, hymenæus
bzupd-loft-toght. Antipherna.
bzupd-lepder. Paranymphus, ductor ſpon-
ſæ
bzupd-lepſter. Pronuba, comes ſponſæ.
bzupd-ſchat. Dos.
bzupd-ſtuck. Sponſale munus.
bzupd. holl. Colluvio, colluvies: colluvies
ex vaſis quæ porcis datur: & Stercora
liquida. ital. brodo, brodetto.
bzupd-lepder. holl. j bern-ſteker. Copro-
phorus.
bzupn. Fuſcus, aquilus, ſubniger, nigricans
gal brun ital. bruno. huſſ. bruno. ſax. bruyne.
ang. brawn.
bzupne. ſax. Angina, ſynanche.
bzupne. Eriſypelas cerebri, quibuſdam oris
vitium, cum linguæ tumore, exaſpera-
tione, ſiccitate & nigredine: unde & no-
men teutonicè habet, vulgo brunella: quo no-
mine & herba vocatur quæ huic morbo medetur
bzupn-bzood. Panis ater, acetoſus, cibа-
rius, ſecundarius.
bzupn-bepligbe. Mentha vulgata. vulgo
fuſca ſacra.
bzupn-rood. Puniceus, ſpadiceus, badius,
balius.
bzupn-biſch. Turſio tyrſio phocæna.
bzupnagie. j. bozagie. Borago
bzupnachtigh Subaquilus, ſubfuſcus.
bzupnelle, bzupnken. Fuſca, nigella.
bzupnelle. Brunella, ſive prunella herba:
conſolidæ ſpecies.
bzupnéren. Infuſcare, offuſcare: polire,
expolire metalla. gal. brunir. ital imbruni-
re.
bzupn-erſel. Politura.
bzupnet. Subaquilus. gal. brunet. ital. bru-
netto.
bzupnette. Fuſca, nigella, ſubnigra.
bzupnetteken / bzupnet-bloemen. Eran-
themum, flos Adonis.
bzups. holl. j. ſchupm Spuma.
bzupſen. holl. j. ſchupmen. Spumare.

bzupp

bzupsen. *sax. sicamb.* Fremere, rugire, strepere.

bzupstigh. j. **bzunstigh.**

bzullen. Mugire, boare, rudere.

bzummelen/bzummen. *sax. sicamb.* Rugire, mugire.

bzumse/bzemse. Oestrum.

bzumsen. j. **biesen/bissen.**

bzunstigh. *sax. sic.* j. **bzunstigh.**

bzunst. *germ sax. sicamb.* Ardor, fervor. & Subatio, catulitio.

bzunstigh. *germ. sax.* Ardens, fervens. & Lascivus.

bzunstigh zijn. Ardere in Venerem, subare, catulire.

bzuntsen. *germ. sax.* j. **pissen.**

bzustigh. j. **bzunstigh.**

bzuwe. j. **bzue.**

B V

buchelen. j. **bocchelen.**

bucht/bocht. Septum, septa orum: & Arvum conclusum. & Stabulum.

buck. *stand.* j. **bock.**

buckingh. j. **bocks harinck.**

bucken. Pandare, curvare, incurvare.

buecke/bueck-noot. Glans fagea. *sive* faginea. *germ. buch. ang. beche.*

buecke-boom. Fagus.

bueck-wept. j. **boeck-wept.** Fagopyrum, fagotriticum.

bueghel. j. **boghel.**

buelinck. j. **bolinck.**

buene. j. **boene.** *sax. sicamb.* Tabulata, contignatio.

buer. *sax. sicamb.* Casa, tugurium. & Appendix domus, ædificium alteri adjunctum *hinc* **oben-buer.**

buer. *frisl holl.* j. **ghebuer.** Vicinus.

buer-lieden. *holl.* Vicini.

buer-man. *holl.* Vicinus, accola.

buer-wijf. *holl.* Vicina.

buer. *sax.* j. **boer.** Rusticus.

buer-bzouwe. *sax* Rustica.

buet/bupt. Spolium, exuviæ: & Manubiæ. *gal butin. ital. butino. hisp. botin.*

buet-gheld. Manubiæ, pecunia manubialis, prædacea.

buet penninck. Pecunia prædacea, manubialis. & Artha militaris.

B V

bueten/bupten. Prædari, prædam facere. *gal. butiner.*

bueten/manghelen. Permutare, commutare.

bueter. Prædo. j. **bzp-bueter.** Præmiator.

buffel. Bubalus, bos silvestris. *gal. bufle. ital. bufalo. hisp. bufalo. ang. buffe.*

buffelsch. Bubalinus.

buffet. Abacus, repositorium: & Vasarium, argyrotheca, armarium. *gal. buffet. ital. buffetto.*

bupck. Venter, alvus: & Uterus.

bupck der bien. j. **bie-bupck.**

bupck vande kercke j. **beuck.**

bupck-dienaer. Parasitus.

bupck-herdighepd. Tenasinus.

bupck-loop. Diarrhœa, alvi profluvium.

bupck-loopigh. Foriolus.

bupck-pijne. Dolor ventris: verminatio, vermina: tormina alvi, intestinorum circa umbilicum torsio. & Cholera, felliflua passio.

bupck-sieck/bupck-sichtigh. Æger ventre alvinus, lientericus.

bupck-siecke oste bupck-sichtighe pepze. *stand.* j. **platte.** Pirum fracidum.

bupck-sieckte. j. **bupck-pijne.**

bupck-sparigh. Fraudans genium.

bupck-vast woonen. Fixam sedem tenere, domicilium habere fixum & stabile.

bupck-vet. Abdomen.

bupck-wee. j. **bupck-pijne.**

bupck-wozm. Lumbricus, vermis alvum humanam infestans.

bupck-achtigh/ bupckigh. Ventricosus, ventriosus, ventrosus.

bupcken. Lintea lixivio purgare sive lavare.

bupckster. Lotrix.

bupcksel. Lixivium: lavatio, lixivio, *gal. buce. ital. bocata.*

bupde. j. **bupe.**

bupdel. Bulga, crumena, sacculus.

bupdel/bupdel-sack. Cribrum pollinarium, cribrum farinarium, subcerniculum. *gal. blutoir ang. bulre.*

bupdel dzagher. Saccarius, baiulus, gerulus, dossuarius.

bupdelen. Cribro incernere vel subcernere.

upbel-troch. Area pollinaria.
upe/bupde. Nymbus, tempestas, horrida tempestas, procella, turbo.
upe/bupde *frisl.* **bel j-peſt-hole.** Anthrax, carbunculus pestilens.
upachtigh/ oft bupigh-weder. Inconstans & improvisa procella.
upghen j. booghen. Flectere.
uple. Tuber, tuberculum, tumor rotundus. *germ. bulel. ang. byle.*
upſe. *germ.* Pestis, pestilentia.
uplen j puplen. Exuberare.
uplen j. bupdelen. Cribro incernere.
ups. Ebrius, potus.
ups/bupſken. *boll.* Amicus, sodalis.
ups/ghernepken. *boll.* Sagum, sagulum.
upſe. Canalis, tubus, fistula, sipho. *gal. buſine. ital. buſa.* foramen *dicitur.*
upſe Amphitheton: poculum utrinque ansatum, quod ob magnitudinem amborabus tollitur ac reponitur manibus: *id Belandi nauta vocant* buſam, *inquit Eraſ. in Adag. Ex Amphitheto bibiſti.*
ſe/krane. Sipho.
ſken. Canaliculus, tubulus fistula.
ſen. Cothonissare, largiter potare, bibere ex amphitheto: poculis indulgere, confertim ingerere potum, à ϛύζειν. i. immulatè, confertim, *inquit Adr. Iun.*
aerd/ buſaerd/ buſ-hard/ bupſinck. tio, accipitris genus. *vulgo* buſharda. *buſard. ang. buſharde.*
. Navis piscatoria: navigium rotun-n, alvo panda, obtusa prora, qua hacs capiuntur. *vulgo* buſa. *gal buſe.*
l j. booſte/booſtel. Siliquæ.
nck/ bupſtinck. Pyrum volemum *volam manus implet.* sementinum, eum.
en. *ſland.* Pulsare, tundere.
uet. Præda, spolium.
j. bueten. Prędari.
Extra, foras, foris. **Dan bupten** Ediscere memoriter. **Dan bupggben.** Memoriter dicere, sive re-
ecure. Forcs.
ander j. wt-lander.
andtſch. Exturaneus, peregrinus.
bupten-ſaet. *vet.* Peregrinus, extraneus.
bupten-man. Hospes, advena, peregrinus, exterus, extraneus, externus.
bupten-tier/ bupter-tier. *ſland.* Immodestus, inconveniens, indecens, petulans. & Immodestè, indecenter, petulanter, prętter modum & rationem.
bupten-waerts. Foras.
buptentje/bupten-ſtadt. suburbia, orum: loca suburbana.
bulcke. *vetus.* Thorax.
bulcken. Inclinare se.
bulckt j. bulte. Culcita stramentitia.
bulderen j. bolderen.
bulghe j. bolghe. Fluctus.
bulget j. bueget. Bulga.
bulle j. bolle. Taurus nõ castratus. *ang. bull.*
bulle-man. *boll.* **j. biete-bauw.**
bulle. Diploma: literę principum, *unde* bulla. *gal. bulle. ital. bolla. hiſp bolla, buſa.* Bullę *autem ſunt literæ Pontificiæ plumbeo ſigillo munitæ, Pontificum decreta continentes. dictæ à* βουλὴ. i. *conſilium, &c. Polid. Virgil.*
bullet j billet. Inscriptum.
bulſen. Pulsare. & Tussire.
bulſter j bolſter.
bult. Gibbus. & Tuber, & Bubo, penes inguinam.
bulte. Culcita stramentitia: & *boll.* Segestria: pelles nauticæ, quibus indormiunt.
bult-kuſſenken. Analectis.
bultachtigh. Gibbosus, gibber.
bultenaer. Gibbosus.
bund j. bond/band.
bundel j. bondel. Sarcina.
bundſel j bondſel. Cunabula.
bundel j. bonder. Iugerum
bunghe j. bonghe. Tympanum.
buntſuick j. bontſinck.
burlen j. bzullen.
burn j. bozn. Fons.
buſſe. Pyxis. **buſken.** Pyxidicula. *germ. bachs. gall boete. ang. boxe.*
buſſe/laet-buſſe. Cucurbitula.
buſſe j. bupſe. Fistula.
buſſe/ſtadt-wapen. Spinther, monile quod in humeris tabellarij & caduceatores ferunt.

buſſe/boſſe. Vmbo, media clypei pars eminentior. *gal boſſe.*

buſſe. Bulla, ornamentum rotundũ & concavum ex auro, argento aut ære, quod equi cingulo, ephippio & pectorali additur.

buſſe/ſchiet-buſſe. Bombarda tormentum æneum ſive ferreum: fiſtula ænea ſive ferrea bellica: catapulta igniaria, machina ignivoma, tormentum ignivomum, baliſta: & Sclopus.

buſ-boom/boſſe boom. Buxus, arbor unde pixides & tibiæ fiunt. *ger buchſ baum. ital. boſſe, buxo. hiſp. box, boxo. ang. boxe.*

buſ-gat. Scutula, foramen baliſtæ.

buſ-hups j. tupgh-hups. Armamentariũ.

buſ-gieter. Fuſor æramentarius.

buſ-kloot/ buſ-cloot. Globus tormentarius, plumbum tormentarium, ſphæra plumbea, glans.

buſ-krupd/ buſ-poeder. Pulvis nitratus, nitroſus, tormentarius, ſulphureus, pyrinus, igneus.

buſ-meeſter. Machinarius, machinarum bellicarum præfectus, rei machinariæ præfectus: & Baliſtarius, tormentarius.

buſ-poeder. j. buſ-krupd.

buſ-ſchutter / buſ-ſchieter. Baliſtarius, tormentarius, bombardarius, ſclopetarius.

buſtel. *ſicamb. j. bupſtel.*

buſter. Siliquę.

buſſel. Faſcis. **buſſelken** Faſciculus.

buſſel-hout. j. muſſaert.

buten. j. bueten. Prædari.

butoor/putoor. Ardea ſtellaris.

butſe/botſe. Pulſatio, pulſus, colliſus, contuſio, ictus.

butſe/blutſe/bupſe. Tuber, tumor è lapſu ſive ictu. *gal. boſſ.*

butſe. *ver. fland.* Vlcus peſtilens, anthrax.

butſeel. Vter: vas vinarium.

butſen/botſen. Pulſare, quaſſare, allidere, incurſare contundere, arietare.

butſen/boetſen. Sarcire.

butte/botte Corbis doſſuaria.

buttel/ buttel-boom. j. bottel/ bottel-boom.

butter j. boter.

C Incipientia, *per literam k ſcribenda veteri more duximus, Græcâ ortographiâ potius quàm Latina.*

C E

Ceboſſe/cibol. *fland* Cæpula, cæpa. *germ. zwibel. gal. ceuol ital. cipolla. hiſp. cibolla. ang. chybboll.*

Cedel/cedulle/ſchedel. Scheda, ſchedula, pyctacium, exigua tabella. *gal. cedule, hiſp. cedule.*

Ceder-boom. Cedrus.

Cefer. *ſax.* Bruchus.

Ceghe. *ſax.* Capra.

Celle. Cella, cubiculum. *gal. celle ital. cella. hiſp. celda.*

Celle/kloofter-celle. Cella monaſtica.

Celle-broeder. Cellita, frater Alexianus, veſpillo, ſandapilarius, necrophorus, libitinarius.

Cenderen. *fland. j. ſenghelen.* Strictură.

Cepier. j. cippier. Cippi cuſtos, carcerarius.

Ceſſe. *q. d* Ceſſatio, ſacriſtitium. *gal. ces. ang. ceaſing.* **de kercke is in ceſſe.** Prophanatum eſt templum: *cùm ſcilicet à rebus ſacris ceſſatur, ob enormem aliquam cauſam.*

Ceter. Mentagra, lichen.

Ceteren. *ſax.* **j. beven.** Tremere.

C I

Cibolle. j. cebolle.

Ciboxie. Ciborium, cibotium, hierotheca: arcula rei ſacræ.

Cicorepe. Cichorium, intubum. *gal. cicoree. ital. cicoria. hiſp. cicoria. ang. ſuccory.*

Ciere. *vetus. fland.* Facies, vultus: & Venuſtas, vultus venuſtus, ornatus. *gal. chere. ital. cera. ang. chere.* **Goede ciere maecken.** Curare cutem, genio carpere dulcia, indulgere genio, pergręcari. χαριζεσθαι i. lętitia

Cieraet. Ornatus, comptus, cultus, us: nitor, exornatio, coſmus.

Cieren/bercieren. Ornare, exornare, adornare, decorare, comere.

Cieren. *fland. j. bzaſſen.* Pergręcari, popinari, curare cutem.

Cieringhe. Ornatus, us.

Cierſſel/cieraet. Ornatus, us, nitor.

Cierlick. Elegans, concinnus, ſcitus, comptus,

, venuſtus ornatus : & Elegantèr, cinnè, ſcitè, venuſtè, ornatè.

aer. Coma adoptiva, adſcititia, ga-ulum, ſutile cappillamentum.

ꝛuꝛpine. *bel.* Prunum decumanum, us.

iroom. *zel.* **i ſpꝛinck-bloet.** Ex-atio, æſtus marinus maior.

. Numerus arithmeticus, notula nu-ra. *vulgò.* cifra & ziphera. Sephyra. *i.* numerus.

ſcꝛift. Latebra ſcribendi, ſcriptura lta, ſcriptum furtivum, literę ſecrè-s per notas numerarias ſcriptæ: fur-literarum notę.

ionſt. Arithmetica.

meeſter Arithmeticus.

ꝛjs. Cenſus, vectigal, penſio, tribu-

Gꝛond-ꝛjns. ſolarium, vectigal ium.

aer. Vectigalis, tributarius ſtipen-is, cenſui obnoxius, cenſitus, cenſi-ſcriptus vel annotatus.

/ſyſtick. Acanthus, ſpinus, liguri-*rm. zeyſel. ang. ſiſ kn.*

cibolle.

Cymbalum.

Buccina.

it ſpel. Pentas.

i/ſunckſen. Pentecoſte. *q.d.* quin-ſima. *gal. ſtand-cinquieſme, hiſp. cin-*: quinquageſimus *nempe* dies à te. *D. Auguſtin. in Homil. Numero ſtes: ſeptenario numero ſepties multi-quo fiunt quadraginta novem, quaſi ad-tur, ut quinquaginta compleat-D. Gregor. in Hymn. Solennis urgebat uo myſtico ſeptemplici Orbis volutus ignat beata tempora.*

ſer. i. ſengh-roer.

i. ſenghel. Strictura.

uipck-riem. Cinguia, æ: lorum nū ventrem equi ſubcingens: hy-*n. gal. cingle. ital. cinta hiſp cincha.*

i het peerd. Ventrem equi ſub-*gal. cengler.*

Pomerium.

.itus ſaburratum.

.ſtand. Cippus. numella. *gal. cep.*

ital. ceppo.

Cippier. *ſtand* Cippi cuſtos, carceris cu-ſtos, phylaciſta, carcerarius. *gal. cepier.*

Cipꝛeſſe/cipꝛeſſe-boom. Cupreſſus, cypa-riſſus. *germ. zipres. gal. cipres. ital. cipreſſo. ang. cypres.*

Cipꝛes-noot. Galbulus, globulus, pilula ſive nux cipreſſi.

Circkel. Circulus, circinus orbis, cyclus, corona. *germ. circkel. gal. cercle. ital. cerchio. hiſp. circulo. ang. cycle.*

Circkelen. Circinare.

Circken als een muſſche. Titiſſare, minu-rizare, pipilare.

Cirurgijn. Chirurgus, vulnerarius.

Ciſterne. Ciſterna, lacus compluvius.

Cither/citerre. Citharę ſive lirę genus. *ital. cetera. hiſp. guitarra.*

Citroen. Citreum. Heſperium, Medicum, Aſſyrium malum. *gal. citron. ital. citrone, cedro. hiſp. cidra.*

Citroen-verwe. Citreus color.

Citteren i. hupberen. Tremere. *ang. chyter.*

Civet. Cibeta, civeta, zibethum, animal odoriferum *gal. civette. angl. civet.*

Civet. Zibethum, odoramentum muſco aſſimile odore.

CL. CN. CO. CR. CV. *in litera K. ſunt ſuo ordine collocata.*

D A

Dabben / dabbelen. Subigere, ſuffodere, fodicare: & Pul-verem ſive lutum verſare manibus aut pedibus. *Beza-nus.*

Dabbe-gat. Charonea ſcrobs, ſpiraculum Ditis, orci ima ſedes Erebi, barathrum, antrum Plutonium.

Dach. i. dagh. Dies.

Dachꝛ. *ſax. ſicamb.* **i. lemmet.** Elychnium.

Dachten. *ſtand* **i. denchen.** Cogitare.

Dack. Tectum. *germ. tach. gal. toict. ital. tetto. hiſp. techo. teiado.*

Dack-balck. i. haen-balck.

Dack-berdeken. Scandulę, laminæ tecti.

Dack-dicht ende wand-dicht. Sartum tectumque, domus ſarta tecta.

Dack-duꝛp. Stillicidium.

Dack-gat. Impluvium.

Dack-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquiç, colliciæ.

Dack-ooſen. Projectura tecti, ſuggrunda, æ: ſuggrundia, orum: ſtillicidia.

Dack-panne. Imbrex. & Tegula.

Dack-rabe. Canterius.

Dack-ribbe. Canterius.

Dack-ſparre. Canterius.

Dack-ſchoobe. Stramen tecti, culmen.

Dack-benſter. Impluvium.

Dade/dadel. Dactylus palmula, caryota. *germ. dattel, dattelkern. gal. date. ital. dattole hiſp. datile. ang. date.*

Dadel-boom. Palma.

Daeck/dake. *ſax. fruſ* **j. nebel.** Nebula.

Daecken. j. nebelen.

Daeckerigh. j. nebelachtigh.

Daeckeren. *vetus. ſtand.* Volitare, motari, mobilitari, & Vibrare, coruſcare.

Daed. Factum, actus, actum. *ger. thaat: angl. deed.*

Daed-loos. Expers operis ſive facti.

Daeden. *vetus.* Facere, agere.

Daeder. Actor, factor.

Daedigh. Faciens, agens, actuoſus.

Daedelick. Re ipſa, ipſo effectu, ipſo facto, reapſe.

Daedingben j. bedingben.

Dael. j. dal. Vallis.

Daele j. dole. Monedula.

Daencken/depncken. Dama.

Daer. Ibi, illic, iſtic: & Eò, illuc, iſtò, *germ: da. ang. there.*

Daer-binnen. Intrò, intus.

Daer-deur. Illac, illinc, iſtinc.

Daer en-boben. Adhæc, præterea, inſuper, quin etiam.

Daer-benen. j. daer-waerts.

Daer-nae. Poſtea, poſtilla, deinceps, inde, deinde, exinde.

Daer-om. Ob id, ideo, idcirco, igitur, ergo, propterea, ex hoc, propter eam cauſam, ea de cauſa.

Daer-om dat/om dat/ want. Propterea quòd, quoniam, quia, quòd, quippe.

Daer-tegben. Contra id: & Contra, è contrario. & Viciſſim.

Daer toe. Ad hęc, ad hoc.

Daer-tuſſchen/daer-en-tuſſchen. Interea, interim: interea loci, interea temporis: tantiſper.

Daer wt. Ex eo, inde.

Daer-waerts. Eò, iſtò: illuc, iſtuc.

Daes. *vetus* **j. dwaes.** Delirus.

Daeſaerd. *ſtand.* Delirus: inſanus, excors, ſecors. & Phantaſticus, phantaſmate perterritus.

Daeſe. Terriculum, terriculamentũ, phantaſma, ſpectrum terrorem incutiens. & inſania.

Daeſen. Delirare, inſanire, phantaſmate turbari.

Daeſer. j daeſaerd. Delirus.

Daeſerije. *ſtan.* i. Delirium, ſtultitia, amentia, inſania.

Daeſe/daeſele/daeſene. *ſicamb.* Aſilus, tabanus.

Daeſ-boenken. Gallina pumila.

Daegbe. Sica pugio, clunabulum, clunaculum. *ital. daga. hiſp daga. ang. dagger. vulgò* daga, diga.

Dagh. Dies lux, tempus diurnum, lumen ſolis, ſoles, ium. i. dies, erum. **by dagbe.** Die, interdiu, luce, luci, de die, per diem. *Becanus aut* **dagh.** *luci quaſi* **de acht/** *quod plurimi æſtimetur: &* **nacht/** *quaſi* **nie acht** *quod nihil ducatur ſive æſtimatur, germ. tag. ang. daye.*

Dagh. Inducię.

Dagh van beraed. inducię deliberatoriç.

Dagh maecken. j. daghen. Citare.

Dagh-boeck. Ephemeris, diarium, diurnum.

Dagh domelick. *vetus.* Iugis, perpetuus: **j. domelicke daghen.**

Dagh-domelickheyd. *vet.* Perpetuitas.

Dagh-huere. Diurnæ operæ.

Dagh-licht. Lux.

Dagh-loon. Merces, diurnę operę pretium, merces diurna, merces unius diei.

Dagh-looner. Mercenarius.

Dagh-maet/ dagh-want. Modius agri, actus, verſus, quadrans jugeri, quarta pars jugeri.

Dagh-moes. *vetus.* Ientaculum, prandiũ.

Dagh-ſchouwigh. Lucifuga.

Dagh-ſlaeper j. nacht-rabe. Lucifugus.

Dagh-reyſe. Iter unius diei.

-sterre/morgen-sterre. Iubar, lucifer, hesperus, veneris stella.
-baerd. Iter unius diei.
-baerd / landt dagh. Comitia, m. Dagh-baerd houden. Conven- agere.
-baerd. Diei certi constitutio sive nuntiatio, præfinitio diei.
-baerden. Diem dicere, constituere, finire alicui.
-baerdinghe. Citatio, diei certi con- tio.
-wachte. Statio, excubiæ diurnæ.
-wand j. dagh-maet. Modius agri, us, id quod uno die arari aut verti
-werck. Pensum justa, orum; plena a.
-wercker. Operarius, mercenarius.
ick/daghelick. Diurnus: & Quoti- us.
ick gast. Convictor, quotidianus iva: qui nobiscum familiariter vi- n singulos dies.
ickschе koortse. Febris quotidiana, mera.
icks/daghelicks. Quotidie, singu- ebus, in dies singulos, per dies sin- .
-raed. Aurora, diluculum crepuscu- matutinum: aurora rosea, rosida, ru- rubra, aurea *q. d.* dagh-roode j. m dici: *eadem ratione qua* morgen-
i dagh worden. Diescere, lucescere, illucescere. het daeght. Diescit, cit.
i/ dagh setten. Diem alicui dicere, dicere, fixare, denunciare, consti-
i vorr recht. Citare, in jus vocare, adesse, constituere judicium, ci- bello, diem dicere, certum diem cuere, impingere sive scribere di- *lant.*
.*vet. sax.* j. dagh-dinghen. Pro- in alium diem.
ief. Libellus, dica.

Daghement. Citatio, libellus, dica.
Daeghinghe/daeghsel. Citatio.
Dagher. Citator.
Daeghe-dingen. *vet. sax. sicamb.* Citare, in jus vocare. & Inducias litis dare, prorogare in alium diem.
Dacpe. j. dade. Dactylus.
Dapncken. *holl.* j. dedinghen. Componere pacisci, transigere.
Dapncken. j. depnken.
Dal. Vallis, valles. *germ. cal. arg dale.*
Dalen. Descendere, demittere se.
Dalinghe. Descensus.
Daler. Numus uncialis argenteus, *vulgo* dalerus, thalerus: *quod ex vallibus materia eius argentea desumatur.*
Dallinck. *sax. sicamb.* j. heden. Hodie.
Dam. Agger obliquus, agger fluminibus objectus: *dicitur* dam *Belgis*, à tammē *sive* temmen: *quod impetus fluctuum inundantis maris aggere demeatur.*
Dam. Emissarium, cataractę claustrum quo mare vel excluditur vel admittitur: hinc nomina locorum, Amster-dam/ Rotter-dam/ Schie-dam/ Spaerdam/ *&c. Adde Lun.*
Dammen. Aggerare, obstruere fluctus aggello.
Dam-looper barsie. Pristis, navigium oblongum & angustum.
Dam-beere. *fris. holl.* j. jeneber besie. Bacca juniperi.
Dam-besie. *holl. sicamb.* Bacca juniperi.
Dam-besie-boom. Iuniperus, *dicitur etiam* dam-besie.
Dam/dammel/dammen/dam-spel/ *&c.*
Damasck/damast/ *&c. vide in Appendic.*
Damp. *stand* j. morwe. Mollis.
Damp. *holl.* j. vochtigh. Humidus.
Dampen. *stand.* j. morwen. Mollire: & Molliri, mollescere.
Damy/demp. j. domp. Vapor.
Dampen/dompen. Vaporare. & Mollire, & Mollescere vaporibus.
Dompigh/dompigh. Vapidus.
Dampigh/dempigh. Suspiriosus.
Dompelen. *stand.* Conculcare.
Dan. Tunc, tum. *germ. dan, dn, do. ang. than, then.*

Dan. Igitur, ergo: & Ac, quam, atque. & Nisi, præterquam, & Inde, postea, tum. *gal dongues. ital. dunque.*

Danck. Gratia. **Met uwen danck.** Te volente, ex tua sententia, tua voluntate. **In danck nemen.** Recipere æquo animo, boni consulere. **Danck weten/danck seggben.** Gratias habere, gratias agere.

Danck be-halen. *vide.* **be-halen.**

Danck-baer. Gratus.

Danck-baerheyd. Gratitudo.

Danck-baerlick. Gratè, grato animo.

Danck-seggingbe. Gratiarum actio.

Dancken. Gratias agere, persolvere grates, gratiam habere grates habere.

Danckingbe. Gratiarum actio, grates.

Dan-besie. *sicamb.* j. **dam-besie.**

Dans. Saltatio, tripudium, chorea. *vulgò.* dansa. *gal. danze. ital. danza. hisp. dança. ang. daunce.*

Dansen. Saltare, tripudiare, choreas ducere, alterno terram pede quatere, pedibus plaudere choreas, agitare choreas. *gal. danser. ital. danzare. hisp. dançar. ang. daunce.*

Dans-lied. Choreuma, cantiuncula saltatoria.

Dans-leyder. Præsultor: qui saltantium choream ducit.

Dans-pijper. Choraules.

Dans-schole. Ludus saltatorius.

Dans-meester. Choragus.

Dansser. Saltator.

Dansserse. Saltatrix.

Dante/dantinne/dantelozie. Ambubaia, mulier ignava.

Danten/dantinné. Ineptire. *gal. dandiner.*

Dapper. Strenuus, animosus, fortis, acer, gnavus, masculus, agilis, Toper. i, citò, celeriter, *apud vetres Latinos.*

Dapperheyd. Strenuitas, fortitudo, vis, virtus, mascula virtus.

Dapperlick. Strenuè, fortiter, animosè, viriliter.

Dare. *sax. fris.* **ast.** Vstrina.

Daren/darren. *germ.* j. **dozren.** Arefieri, arescere. & Arefacere, *gal. tarir.*

Darinc/dary/daric/dari-tozf. *fland. zeland. holl.* Cespes bituminosus, gleba bituminosa, salsuginosa: cespes fossitius: nigra quædam & viscosa gleba qua ignis fovetur apud Flandros Septentrionales, & Zelandos. *vulgò.* daria, darinca.

Darnste. j. **dozuste.** Hypocaustum.

Darm/derm. Intestinum, ile.

Darm-bupck. Alvus.

Darm-ghichte. j. **danck-ebel.**

Darm-net. Omentum.

Darm-schepdsel. Mesenterium.

Darschen. j. **derschen.**

Darren. j. **derren.** Audere.

Darben. j. **derben.** Carere.

Dasse. Melis, taxus, taxa, *vulgò* daxus. *germ. dachss. gal. taisson. ital. tasso. hisp. texon.*

Das-loock. Allium ursinum.

Dassen-smout. Axungia melis.

Dat. Id, hoc, illud.

Dat. Quod. **Dat ghy segbt/&c.** Quod dicis, *&c.*

Dat. Quòd. **Ick beliide dat ickt ghedaen hebbe.** Confiteor quòd fecerim, fateor me fecisse.

Dat. Vt, uti. **Hy bidt dat ghy wilt comen.** Rogat ut venias.

Dat. Ne. **Dat ghy niet quaeds en doet.** Ne aliquid mali feceris vel facias.

Dat/ als. Cùm, quando. **den tijd sal komen dat.** Tempus veniet cùm: dies erit cùm.

daben. *sax.* Furere, insanire.

daben. j. **daberen.** Nutare.

daberen. Nutare, vacillare, tremere, contremere: contremiscere: & Vibrare, coruscare: micare. *ang. quaver. waver.*

dauw/dauwe. Ros, *germ. dawe, d.w. angl. de ve.*

dauwen. Rorare. **dauwachtich.** Roscidus.

dauw-distel. Sonchus, cicerbita.

D E

De. *Articulus tam singularis quàm pluralis numeri* **de Sonne.** Sol. **de menschen.** Homines.

decke. j. **deckscl.** Operimentum.

decke. j. **bedde-cleet.** Lodix.

decken. Tegere, contegere, integere, operire, cooperire, insternere, velare, nubere, obnubere, obducere, vestire.

decken de tafel. Sternere mensam.

n. *vetus.* Inire, salire, assilire fœmi-
n. *gal.couvrir, ang. cover q.d.* tegere.
nantel. Pallium quo aliquid tegitur:
Prætextus.
tier. Culmus, calamus.
el. Operimentum, opertorium, tegu-
n, tegumentum, integumentum, teg-
n. & Lodix, stragulum.
el/stopsel. Operculum, cooperculum,
is.
el oft schijnsel van deughd. Species,
bra, prætextus virtutis.
ghe. Lis, litigium. & fœdus, pactum,
tio.
ghen / daedighen/dedighen. *germ.*
hell fris. sland. Litigare disceptare: &
nponere, paciscí, transigere.
gs-lieden. Arbitri, disceptatores.
gs-man. j. schepd-man. Arbiter.
. Massa, massula, ossa, farina subacta:
Massa escæ in modum pultis reda-
deegh *inquit Becanus*, quodvis genus
rementi & promotionis in melius,
ur, a dijghen *sive* dijen.
bjood. Panis non probè excoctus.
sem j. deessem. Fermentum.
epl. Pars, portio.
s boecks. Tomus, pars operis, se-
.
vetus. sax. Iudicium. *hinc* oordeel/
ter-deel/ &c.
Iaritus, uxor, conjux: pars, *Plaut.*
noot. *sland.* Hæres, Particeps hære-
tis.
ghtich. Particeps, consors, socius.
ghtich maecken. Impertiri, partici-
, communicare.
. dele. Asser, sectilis tabula.
j. deplen. Partire, partiri, dividere.
, *vetus sax.* Iudicare, dividere sen-
am, discernere. *vide* oor-deelen.
iem/depl-baer. Dividuus.
ter/demster/dimster/depmster. *hol.*
-md. j dimpster. Obscurus.
j. deren. Nocere.
. Ministra, famula, puella, ancilla.
dienerinne/à dienen. i. ministrare.
nepn deerne. j. hoere. Meretrix.
Altera.

deessem/jeve. Fermentum. *q.d.* deegh-sem *sive* deegh-saem/ *confert cum a i formam faciens insecandam, subigendam, atque in massam redigendam: aut* deedsem *sive* dijdsem a dijden. i. crescere: *quod fermento crescat, vide* dijden/ dijen.
deessemen. Fermentare.
degbe. Salus, sanitas: & virtus, probitas: & prosperitas, vigor, augmentum. Te dege. Integrè, probè, rectè, insigniter, decenter, eximiè, sedulò, honestè.
degelick. Eximius, præstans, insignis, integer, probus, augustus, honestus.
degbelicken. Eximiè, insigniter, probè, honestè.
degbelickheyd. Præstantia, integritas, probitas, honestas.
degben/degben-man. *vetus. germ. sax. fris. holl. sicamb.* Athleta, pugil. Vir præstans, strenuus, fortis.
degben/daegen. Machæra, gladius brevis & largus. *germ. taeghen.*
degbel. *sax sicamb.* Lebes.
degbel vande persse. Lamina preli.
depgh. j. deegh.
depl. j. deel. Pars,
depl/deplinghe. Partitio, distributio.
depl/depl-bjood. Panis, qui eleemosynæ loco egenis distribuitur.
deple j. dele. Asser.
deplen/deelen. Partire, partiri, dividere distribuere, partes facere, dispertire, dispertiri, impertire, impertiri. & Iudicare.
depl-baer j. deel-baer. Dividuus.
depl-saem. Dividuus.
depligh. Dividuus.
deplinghe. Partitio.
depmster j. deemster.
depn. Dama. depnken. Damula. *gal. daim. ital. damo.*
depn. Euclio, homo avarus, sordidus.
depn. *sland* j. koojen-bjter. Dardanarius.
depnachtigh. Avarus, sordidus.
depncken. j. dapncken.
depninghe. Fluctus decumanus, decimus, magnus & inusitatus. & Tumulus arenarius.
depnsen/derpsen. Retrocedere, pedem referre, tergiversari, inclinari, retrocedere

in pedes. **Al depſende.** Ceſſim, receſſim.
deke. j. **decke.** Tegumen.
deken. j. **decken.** Tegere.
deken-dicht. j. **dack-dicht.**
deken. Caput contubernij, decurio, *vulgò* Decanus.
deken van d'ambacht. Præfectus opificum, tribunus opificum.
deken der ghceſtelickheyd. Cenſor eccleſiaſticus, caput ſacerdotum, archipreſbyter, *vulgò* decanus.
dele/deele. Aſſer, aſſamentum, tabula ſectilis, planca.
dele. *ſax. fr ſ ſicamb.* j. **vloer.** Pavimentum, area.
delen. *holl.* j. **deplen.** Partiri.
delghen. j. **dilghen.** Delere.
delle/dal. Vallis, lacuna, lacus.
dellen. *vetus.* j. **dalen.** Deſcendere.
dellinghe. Vallis.
delté. Meta.
delve/dilve. *zdland hollan.* j **gracht/ſloot.** Fovea.
delven. Fodere, defodere, infodere & Inhumare, humo tegere, humo obruere, ſepelire. & Vivum defodere. *ang. delve.*
deluwe/eluwe. Decolor, lividus, luridus, muſtelinus, plumbeus, aquilus, cineraceus, ſublividus, ſubpallidus.
deluwen. Liveſcere.
deluwheyd. Pallor luridus, color plumbeus.
deme. Vber, huber, rumen. *vet.*
demoed. *ger ſax. ſicamb.* j. **ood-moed.**
demp. *vetus* j. **domp.** Vapor.
demp. Helluatio prodigalitas, voracitas.
dempen. j. **dompen.** Toporare.
dempen/ſmooren. Coquere in olla operta, fovere foculo fervente.
dempen. Helluari, prodigere, vorare, vertere in fumum & cinerem, pergræcari, decoquere.
dempen. *ger. ſax. ſicamb.* Proterere, obterere, conterere, conculcare, opprimere, in nihilum redigere, extinguere, ſuffocare.
demp-hoven. j **domp-hoven.**
demp-kuyl. j **bluſch-pot.**
demper. Homo guloſus, manduco, mando.
dempigh. j. **dompigh.** Vaporoſus.
dempigh. j. **kortboorſtigh.** Suſpirioſus, anhelus, aſthmaticus, dyſpnoicus.
dempigheyd. Aſtma, dyſpnœa.
demſtigh. *f. iſ.* j. **deemſter.**
dencken. Cogitare, meditari, ducere animo, agitare animo. *germ. de. cken. ang. thincke.*
dene. *ſax. ſic.* Aſſer, planca, tabula.
denne. Area: & Pavimentum: & Tabulatum: & Antrum, caverna.
dennē vant ſchip. Fori, tabulata navium.
denne. j. **dennen-boom.**
dennen-boom. Teda, pinus, arbor, conifera. **Wit dennen-boom.** Abies. **Rood-dennen-boom.** Picea,
dennen-appel Conus.
dennen-berd. Aſſer abiegnus, levigatus.
dennen-noot. j. **pijn-noot.** Conus, nux pinea.
dennen-ſwam. Agaricum.
derch. *holl* j. **derdende landt.**
derde/derde. Tertius. *germ. d ute. ang. thirde.*
derde-daechſe koortſe Febris tertiana.
derde-deel. Trions.
derdelinck, derde ſweer. *ſland.* Conſanguineus in tertio gradu.
der-thien/derp-thien. Tredecim.
der-thien-dagh. Epiphania, regalia: *dicimus tertius dies à natali Chriſti.*
dertigh. Triginta,
dertigh-maal. Tricies.
dertighſte. Trigeſimus.
dare/depze. Nocumentum, offenſa, noxa, diſplicentia. *dáeg.* i. pugna, rixa.
deren/depzen. Nocere, officere, obeſſe, urgere.
deren. Miſerari, miſereri, commiſerari, miſereſcere, commiſereſcere. **Gheb deert mp.** Miſeret me tui.
derelick. Miſer. & Miſerè.
derelickheyd. Miſeria.
derenisſe. Miſeratio, commiſeratio, miſericordia, miſeria. **derenisſe hebben.** Miſereri, miſerari.
derf-brood. Panis azymus, non fermentatus.
derm. j. **darm.** Inteſtinum.
derre. j. **aſt.**
derren. j. **daren/darren.** Areſieri.

en. Audere. *ge m. derffen, ang dare.*

ghen ſ. dorſchen. Ratuere.

el. Protervus, petulans, laſcivus, pro-
ax, inſolens. & Molliculus, tenellus, de-
catus. (re.

el zijn. Protervire, laſcivire, inſolesce-

el-moedigh. ſ. tortel-moedich. Moro-
us.

elijcheyd. Protervia, petulantia, laſcivia,
nſolentia.

elick. Protervè, petulanter.

ghen/derrigh *vide* derde.

en/be-derven/dorven. Carere, egere,
ous habere.

en/dorven/derren. Audere, audaciam
llubere.

. Hiic, hęc: iſte, iſta: hi, hæ: iſti, iſtæ. *ger.*
r. angl. eam.

ghelijck / deſes-ghelijck. Ejuſmodi,
iuſmodi, hujuſmodi.

gelijcks. Similiter pariter, item, item-
e. itidem.

aiven. Illius ergo, eius ergo, propte-
a, ideo, idcirco.

l. i. dirſſel. Dolabra.

ghd. Virtus, valor, probitas: & Benefi-
um.

ghdelick. Virtute prędituſ, compos vir-
um, probus.

ghdelicke ſchuld. Iuſtum debitum.

ghdelicken. Probè.

ghdelickheyd. Probitas.

gd-ſaem. ſ. deughdelick. Compos vir-
um.

gen/dogen/doogen. Valere, probum
e utilem eſſe, in pretio eſſe.

g-niet. Nequam, furcifer, homo ſe-
ſis, trioboli, treſſis, nullius valoris,
llius frugis, perditus.

en. ſ. douen.

Per, trans. ultra. *germ. durch. ang. ther.*

er. *verbis præpoſitum expenitur pro præpo-*
ne per, trans. *&c. vt* deur-backen/
ur-booren/ deur-brengē/deur-gaē/
r-ſchijnen/ *&c. Præpoſitum autem ad-*
ti, redditur eum per, præ *ſive* valde: vt
r-argh/deur-blijde/deur-wijs/ *&c.*
rgh. Perimquus, valde iniquus, val-
malus.

deur-backen. Percoquere, probè coquere.

deur-bijten. Penetrare morſu.

deur-blaſen. Perflare.

deur-blijde. Hilaratus.

deur-booren. Perforare perterebrare.

deur-branden. Perurere, & Peruri.

deur-brecken. Perrumpere, perfringere.

deur-brenghen. Transigere: & Prodigere. profundere, decoquere, abſumere.

deur-brenger. Decoctor.

deur-dicht. Prædenſus, valdè denſus.

deur-dick. Præcraſſus.

deur-doen. Transigere, tranſmittere: & Exprimere per linteum, cribrum, ſive colum: percolare, excolare.

deur-douwen. Trajicere premendo, & penetrare.

deur-dryven. Exprimere. & Tranſadigere, trajicere, penetrare.

deur-dringen. Penetrare: & Impreſſionem facere: prorvere, prorumpere.

deur-dronchen. Potu obrutus *& ſtand.* Imbutus. & Aſſuetus.

deur-droogh. Peraridus.

deur-enghe. Peranguſtus.

deur-eten. Peredere.

deur-etigh. Faſtidioſus, ſatur, pertęſus. & Perduratus, induratus longo uſu.

deur-etigh zijn. Pertędere, percallere, occallere. & Indureſcere uſu, aſſueſcere labori, dolori. *&c.* aſſuefactione æquius pati, devorare tædium, concoquere moleſtiam: longa conſuetudine non ſentire laboris vel doloris moleſtiam. Conſuetudo diuturnum callum jam obduxit ſtomacho. *Cicero.*

deur-etighheyd. Faſtidium, nauſea tędium,

deur-gaen. Tranſire, pertranſire, permeare.

deur-gaen/deur-ſluypen. Proriperę ſe.

deur-gaende. Pervius.

deur-gaende. Perpetuus, continuus, continuatus, non interruptus, aut ullo temporis ſpatio intermiſſus. deur-gaende twee Jaeren. Perpetuum biennium.

deur-gaens. Continuè, continenter, jugiter, aſſiduè, aſſiduò, perſeverāter, uſque.

deur-ganck. Tranſitus, tranſitio, meatus. & Fluxus ventris.

deur-gangigh. Pervius.

Deur-gaten. Perforare, perfodere, transfodere.

Deur-ghe-daen. Percolatus: expressus per colum cribum, sive linteum.

Deur-gheraecken. Pervadere.

Deur-goed. Perbonus.

Deur-groen. Perviridis.

Deur-graven. Perfodere.

Deur-hackelen. Incidere, transcindere.

Deur-hael. Trajectus; & Haustus.

Deur-haelen. Transferre, trajicere.

Deur-haelen Glutire, devorare, haurire.

Deur-haelen, deur-nemen. Perstringere, reprehendere.

Deur-haelen. Delere, *vulgò.* cancellare.

Deur-haestigh. Præproperus, præceps.

Deur-heet. Prę fervidus.

Deur-helpen/om-brenghen. Tollere de medio, interimere. & Absumere, prodigere.

Deur-hittigh Prę fervidus.

Deur-houwen. Transcindere, transverberare.

Deur-jaeghen. Transadigere.

Deur jaeghen. Decoquere, profundere, prodigere.

Deur-jaegher. Decoctor, dilapidator, profusor, prodigus, gurges, vorago.

Deur-jagher/mager-bzepn. Lucerna pinguior, pinguior lecytho: homo edax, nihilo tamen habitior.

Deur-kennen. Pernoscere.

Deur-kerven. Transcindere crenis.

Deur-kijcken. Perspicere, perspeculari.

Deur-kleyn. Perminutus, perparvus, perparvulus.

Deur-knaghen. Perrodere.

Deur-koken. Percoquere.

Deur-komen. Pervadere, evadere, pervenire.

Deur-koud. Præfrigidus.

Deur-krabben. Perfricare.

Deur-kruppen. Perrepere, erepere.

Deur-lats. Transmittere, dare viam, transitum prębere.

Deur-lanck. Prælongus, perlongus.

Deur-leelick. Perturpis.

Deur-leeren. Perdiscere: & perdocere.

Deur-leert. Perdoctus, pereruditus.

Deur-leesen. Perlegere.

Deur-lijd. Transitus.

Deur-lijden. Transire, pertransire, transgredi: & Perpeti.

Deur-loop. Transcursus.

Deur-loop des buycks. Profluvium alvi, fluxiones alvi.

Deur-loopen. Percurrere, peragrare.

Deur-loopen/ deur-bloeden. Perfluere, transfluere.

Deur-loopen pemanden met een lancie. Transadigere aliquem lancea: transadigere aliquem contento cursu.

Deur-loopende papier. *flandr.* **j. deur-staende.** Charta perfluens.

Deur-loos. Perastutus.

Deur-luchtich. Illustris, perillustris, præclarus, translucidus, pellucidus, omni vento pervius.

Deur-luttel. Perpaucus.

Deur-maecken. Perficere, perfectè & exactè facere.

Deur-maeckt. Perfectus, exactè factus.

Deur-magher. Strigosus.

Deur-moedelick. Permolestus.

Deur-nachtigh. Pernox.

Deur-nat. Permadidus, perfusus liquore.

Deur-nat zijn oft worden. Permadere, permadescere.

Deur-nemen. Percipere.

Deur-nemen. Perstringere, reprehendere, carpere, tractare, convitio excipere: & Castigare, punire, multare plectere, exercere, duriter tractare.

Deur-raept. j. deur-straelt.

Deur-regben van speck. Consertus pinguedine.

Deur-regbenen. Perpluere.

Deur-repsen. Peragrare.

Deur-rijck. Perdives, prędives.

Deur-rijp. Permaturus, permitis, perfectè maturus.

Deur-rijpen. Permaturescere.

Deur-rouw. Percrudus.

Deur-schalck. Perastutus.

Deur-scheedigh sweerd. Gladius vaginam ulterius penetrans.

Deur-scheepen. Pernavigare.

Deur-scherp. Peracutus.

deur-

chieten. Trajicere, transfigere telo, figere sagitta, confodere telo.
chijnen. Transfucere, perlucere.
chijnigh. Perlucidus, pellucens, peldus, transfucidus.
choon. Perpulcher, perbellus, pere-ms.
schzabben het gheschzift. Transver-alamo jugulare, obliterare, dispun-e, inducere, interlinere. vulgo cancel-.
ichtich. Perspicax. & Perspicuus, ucidus pellucidus.
iech. Perinfirmus.
ieden. Percoquere.
ien. Perspicere, pervidere, perlustra-ranspicere.
ienigh. Perspicax.
lach. Cribrū, incerniculum, colum.
laen. Transverberare, percutiendo etrare, transadigere, pertundere.
laen.j.deur-iaghen. Prodigere, ab-rire.
laen. Exprimere, eliquare, perco-
laen. Contrahere aquam, transmitte-quorem, perfluere.
laende papier. Charta bibula, per-ns, transmittens literas, transmittens absorbens atramentum.
lagher. Profusus, prodigus.
lepen. Extritus.
lepen boeve.j.deur-trocken.
luppen. Perrepere. & Proripere se, lucere, subtrahere.
lijden. Perscindere, transcindere.
loode. Pervilis.
lecken. Perscrutari, perquirere, in-gare, indagare, disquirere.
leten. Transfigere veru.
leten/deur-stelen. Trajicere, trans-ere transfigere.
oelen. Proluere.
oelinghe. Proluvies.
oelinghe/leur-wyn. Dilutum vi-orum, lora.
olen. Persodere, confodere, confi-transfigere, pertundere, transadi-trajicere.

deur-slooten. Pertundere. & Transadigere.
deur-straelen. Radijs penetrare.
deur-streepen.j.deur-schzabben.
deur-strijchen. Peragrare, pertransire. & dispungere, jugulare transverso calamo.
deur-swaer. Prægravis.
deur-swert. Perniger.
deur-togh. Transitus, trajectus, us.
deur-toghen. Trajectus, a, um.
deur-toghen boeve.j.deur-trocken.
deur-trapt.j.deur-trocken.
deur-trecken. Pertrahere, trajicere.
deur-trocken. Pertractus trajectus.
deur-trocken boeve. Veterator, subdolus, impostor, astutia vetere extritus, callidus, induratus & tritus astutia, vafer, versutus, versipellis.
deur-trocken woozden. Sermo perplexus, intricatus, obscurus.
deur-vaeren. Trajicere, permeare, peragrare, perlabi, transire.
deur-vaerd. Meatus, transitus.
deur-vallen. Perlabi.
deur-vele. Permultus.
deur-vliegheu. Pervolare, transvolare.
deur-vlieten. Perfluere transfluere.
deur-vloeden Perfluere.
deur-vloeden.j.deur-slaen. Contrahere aquam, perfluere.
deur-waecken. Pervigilare.
deur-waepen. Perflare.
deur-wandelen. Perambulare, pervagari, peragrare.
deur-wasschen. Perluere.
deur-was. Perforata herba: cujus ramuli folia crescendo penetrant.
deur-wassen. Crescendo penetrare.
deur-weeren. Perdurare. & Occallere.
deur-weghen. Perpendere.
deur-weghen. Pervadere, transire.
deur-wegh. Transitus.
deur-wegigh. Pervius.
deur-wien. Perlustrare, perscrutari.
deur-windigh. Perflabilis.
deur-wijs. Persapiens.
deur-wit. Percandidus.
deur-wonden. Infligere multa vulnera,

onerare vulneribus, conficere vulneribus.

deur-wꝛijven. Perfricare, pertercre.

deure. Ianua, oſtium, porta, fores, θύρα. *germ. thur. ang. dore.* **deurken.** Foricula, oſtiolum, portula.

deur-anghel/deur-hanghel. Cardo oſtij.

deur-hamer/klepel. Marculus oſtij.

deur-hanghel. Cardo.

deur-narghel. j. ringh-naghel.

deurpel. Limen hypothyrum, lapis liminalis. *q. d.* **deur-pael.** i. oſtij limes.

deur-rinck. j. deur-hamer. Annulus oſtij.

deur-ſlot. Sera.

deur-ſtijl. Poſtis. **deur-ſtijlen.** Antę: latera oſtiorum: arrectaria utrumque oſtij latus munientia.

deur-waerder / deur-wachter. Ianitor, atrienſis, portarius, ad limina cuſtos, oſtiarius, accenſus, admiſſionalis, janicularius, ſtator, apparitor, prędo. *q. d.* oſtij cuſtos.

deurne. Spina ſentis, vepres. *dicitur* **deurne/ dozene/ doozne/** *à* **deur** *ſive* **doze:** *quod ſpina omnia motu celerrimo penetret. Becanus.*

deurne van de ghespe. Acicula fibulæ.

deurn-boom. j. haegh-dooꝛn.

deurn-boſch/deur-haghe. Spinetum, dumetum.

deurn-haghe. Dumetum, ſenticetum, ſpinetum: & Vepretum, hirtę ſepes.

deurn-kroone. Spinea corona.

deurn-ſwijn. Hiſtrix. *q. d* porcus ſpinoſus.

deurn-achtigh. Spinoſus, ſenticoſus, dumoſus.

deuſigh duꝑſigh. Stupidus, exanimis, perturbatus mente, ſocors, vertigine laborans, attonitus.

DI

dicht. Denſus, ſpiſſus, ſolidus, compreſſus, firmus, compactus, confertus: & Confertim.

dicht-by. j. baſt-by.

dichte. j. ghedichte.

dichten. j. dichtighen. Denſare.

dichten. Dictare: & Fingere, comminiſci, commentari. **dichten een lied.** Condere, componere, pangere carmen.

dichter. Poëta, commentor, auctor, inventor, excogitator.

dichtigh. j. dicht. Denſus.

dichtighen. Solidare, ſolidum & firmum reddere, denſare, ſpiſſare.

dichtighedt. Denſitas.

dick. Craſſus, ſpiſſus, denſus, concretus. & Latus, amplus. & Creber. *germ. dick. ang. thicke.*

dick. j. bele. Frequens.

dick. j. dick-mael. Sæpè.

dick van lijve. Corpulentus, craſſus, plenus corpore.

dick melck. Lac coagulatum, concretum, coactum, denſatum.

dick-buyck/ kaf-ſack. Venter collativus, homo ventricoſus, ventrioſus, ventroſus, gaſtrimargus.

dick-lippe. Labroſus, chilo: qui tumida aut prominula habet labra.

dick-mael Sæpè, ſępiùs, identidem, crebrò, frequenter.

dick-maelſch. Frequens, creber.

dick-werf. Sæpè, crebrò.

dick-ooꝛe. Auris Bœotica: homo pingui judicio.

dick-wijle. Sæpè, frequenter.

dick-wijlſch. Frequens, creber.

dicken. Craſſeſcere, ſpiſſeſcere: & Denſare, addenſare, condenſare, cogere, ſpiſſare, conſpiſſare.

dickent. *ſtand* Sæpè.

dickte. Spiſſitas, denſitas, craſſamen, craſſitudo, craſſamentum: & Latitudo, amplitudo.

dickte van lijve. Corpulentia, craſſitudo, plenitudo corporis.

dicktemiſſe. j. dickte.

die. Hic, hęc, iſte, iſta, ille, illa, *in ſingulari* & Hi, hę, hæc, iſti, iſtæ, iſta, illi, illę, illa, *in plurali, germ. die. ang. they.*

die/diede. j. diege/dye. Femur, femen.

dielingh. *vetus.* Femorale.

dieden j. dijden. Coalere, coaleſcere, augeſcere.

dijden/duꝑden. Nuere, innuere, ſignificare notare.

dief. Fur, trium literarum homo. *germ. dieb. ang. theefe.*

dief. Medulla pennæ ſive calami ſcriptorij

q. d.

fur atramenti. *vulgò.* nihilum.
als. Fur.
anger/dief-hencker. Tortor, carnifurum suspensor.
elder. j. dief-put.
pder. Lictor, prætorianus minister.
furum deductor.
ut. Robur, thesaurus, domicilium in
cere subterraneum: tullianum, bara-
um: ancon.
ack. Funda, sacculus sub veste con-
s.
al. Furtum.
ock j. stock. Cippus.
ptigh. Furax, pronus in furta rapax.
ptighepd. Furacitas, rapacitas.
ghe. Fur fœm.
ti. Furaciter, furtim, furtivè.
g. Furax, proclivus ad furandum.
. Furtum.
gh. Furtivus furto ablatus.
rthe. j. dieverthe. Furtum.
e. j. diede. Femur. *germ. dig. ang. thyg.*
n. Servire, ministrare, deservire, in-
ire, famulari, ancillari.
n/ sold winnen. Merere, merere stipendium, aera merere, facere stipendia,
tare.
n/ te passe comen. Convenire conens & decens esse, ad rem pertine-
d rem facere.
/dienaer. Minister, ministrator, fa-
us, puer. & Lictor, minister prætori-
s: & Apparitor, stator.
ers te hove. Officia palatina *vulgò*
ciales.
isse. Ministra, ministratrix.
ck. Commodus, accommodus, aptus,
s.
ck. *vet. Sand.* Minister, famulus.
. Servitium, famulatus, ministerium,
equium, officium, cultus.
inde hercke. Sacrum, res divina.
permanden doen. Commodare alin re aliqua, beneficium alicui imire: fidem, favorem, obsequium, ofum præstare: gratificari: facere rem
am.
-baer. Officiosus: & Servilis, servitui obnoxius.
dienst-baerheyd. Servitium, servitus, famulatus, famulitium.
dienst-bedienunghe. Cultus, obsequium.
dienst-bode j. bode. Minister.
dienst-boden. Servitia, orum.
dienst-dagh. *vetus. sax.* j. dinghs-dagh. Dies Martis.
dienst deerne. Ancilla.
dienst-jonck-vrouwe. Ancilla nobilis.
dienst knecht. Servus, famulus.
dienst-loon. Merces, stipendium.
dienst-maeght. Ancilla.
dienst-maerte. Ancilla, ministra, famula.
dienst-man. *vetus.* Servus. & Cliens, vasallus.
dienst-manschap. *vetus* Servitus. & Clientela.
dienst-schap. Servitus.
dienst-wijf. Ancilla.
dienst-willigh. Officiosus, promptus ad præstandum officium.
dienstelick/dienlick. Aptus, commodus.
dienstelick/ ghedienstigh/dienstachtigh. Officiosus.
dienstigh. j. ghedienstigh. Officiosus.
diep. Profundus, altus. *germ. tief. ang. deape.*
diep in. Penitus.
diep in gaen. Penetrare.
diepe wonde. Alte adactum vulnus.
diep-loot. j. grond loot.
diepen. Profundum facere.
diepte. Profunditas, altitudo, profundum, altum.
diepte der zee. Pelagus, altum maris.
dier. Animal, animans, bestia fera. *dig.*
dierken. Animalculum, bestiola.
dier-gaerd. Leporarium roborarium.
dier-hond. Canis venaticus, plaudus aquaticus.
dier-wolf. Lynx, lupus cervarius.
dieriaeck. j. dziaeckel. Theriaca, antidotum contra venenum adversus theria id est, feras veneno imbutas præstantissimum remedium. *ger. triack. gal. triacle. ital. triaca. hisp. atriaca. ang. triacle.*
dierisch. Animalis, bestialis, ferinus.
dier-duyr. Carus, pretiosus. *germ. theur. ang. d. are.*

dieren

dieren eed. Dejurium, ſanctum juſiurandum.

dier-baer. Pretioſus.

dier-koopigh. Carè vendens.

dierte. Caritas. *germ. theure. ang. derth.*

dierte/dieren tijd. Annonæ caritas, difficultas, gravitas, ſævitia, incendium: annona compreſſa.

dierte maecken. Pretia rerum accendere.

dieſſel/diechſel. Dolabra: & Aſcia. Securis.

dieſſel.j.dijſſel. Temo.

dieſtel.j.dijſſel. Carduus.

diet. *vetus* **j.volck.** Populus.

dievel.j.duivel/duvel. Diabolus.

dieverije.j.diſte. Furtum.

dighen. *ger. ſax. ſic* Aridus, torridus.

dighen-vleeſch. Caro infumata.

dp. Tu, tibi, te. *gal. tu, toy. dicto hæc Germanis, ſaxonibus, friſiis, hollandis frequens, nobis tãtum in caſu nominativo in fine verborum vt* **Wat doet dp? wat ſeght dp?** *&c.* Quid agis? quid dicis? *&c.*

dijck. Agger: & Fovea, alveus, foſſa, *apud Flandros Occidentales & Hollandos. gal. digue ang. ditche.*

dijck.j.dijver. Piſcina ſtagnum. *g rm. teich.*

dijck. *vetus* **j.dick.** Denſus, craſſus.

dijcken. Aggerare, exaggerare, aggerem jacere: & Fodere.

dijck-grave. Chomarchus: aggerum comes: præfectus aggerum: qui præeſt conficiendis aggeribus.

dijck meeſter. Prętectus aggerum.

dijck ſchouwen. Luſtrare aggeres, curare aggeres conficiendos.

dijcker. Aggerator, coactor: & Foſſor.

dijden/dyen. Coalere, coaleſcere, augeſcere, accreſcere, intumeſcere, gliſcere, augeri, promoveri, increſcere, coagmentari, ſumere incrementum: & Promoveri in maius ſive melius, augeri motu quodam interiore. **De pappe dijdt.** Puls attollitur, & maius corpus incremento quodam interiore ſumit, **Het broot dijt.** Panis fermenti vi augetur, & molem ſumit majorem. *Joan Becanus.*

dijen te niete. *vetus.* **j.vergaen.** Perire.

dije/dieghe. Femur, femen.

dijeling. *vetus.* Femorale.

dijghen.j.dijden. Coalere.

dijn. Tuus. *ger dein. gal. tien. ang. thy, thyne.*

dijnck/dijncken. *vetus.* **j.dinck/ duncken/ dencken.**

dijninghe.j.depninghe.

dijns-dagh/ dijſſen-dagh/ dings-dagh. Dies Martis. *germ. tingstag, zingstag. zinßiag. ang. tewſdaye, twejdaye.*

dijſſel/dieſſel. Temo, gubernaculum curris.

dijſtel.j.dieſtel. Carduus.

dilghen/deleghen. Delere.

dille/ dilleken.j.klappepe/ dillen.j.klappen/klappepen.

dille. Anethum. *ang dill.*

din. *ſland.* **j.dun.**

dinck j.dingh. Res.

dinckel. *ſax. ſicamb.* **j.ſpelte.**

dinckel kozen. *ſax. ſicamb.* Ador, far adoreum.

dincken. *ſland.* **j.dencken.** Reri, cogitare.

dingh/dinck. Res, cauſa. *germ ang. ang. thing.*

dingh. Res, peculium: veretrum. *honeſta res fœda circumlocutio.*

dingh/ ghedingh. Res forenſis, cauſalis, judicium. Res *autem apud I.C pro* lite *accipitur: ſicut apud nos* **dingh.** *ſive* **ghedingh.** *ita* rem amittere, *eſt* litem amittere, litem perdere, cauſa cadere, **t'ghedingh verlieſen.**

dinghen. Diſceptare, contendere, certare, cauſas agere, lites agere, litigare, judicio concertare. & *ſax.* Iudicare, cognoſcere cauſas. *vulgo* bannire.

dinghen. Liceri, licitari, diſceptare de pretio: & Condicere.

dingh-bancke. Forum, forum judiciale vel judiciarium, tribunal, conſeſſus judicum.

dingh-dagh. Dies juridicus, dies utilis, dies faſtus, dies ſeſſionis.

dingſ-dagh. Dies Martis. *q.d.* dies litigijs dicata: *bellis enim & bellis præeſt Mars, vide* **dijſt-dagh.**

dingh-grave. *vetus. ſax. ſic.* Iudex juriſdictionis.

dingh-plicht. Iudicatus, us.

plichtright. Iurisdictioni, judicio & nali obligatus sive obnoxius.
sack. j. **plept-sack.** Saeculus litium.
stade. *sax.* Terminus judicialis.
stoel. Tribunal.
taele. Lis, litigium, disceptatio.
bluchtich. Fugitans litium, tribunal erfugiens.
Mensa, mensa rotunda. *vulgò* discus *.tisch. ang desk.*
Abacus. *teut. desco.*
vers. Discus, lanx, patina, patella. *desche.*
oeck. *germ. sax. sicamb.* Mappa.
henoot. Convictor.
heselle. Convictor. *vulgò* commen-
ecken. Mappa.
agh. *vet. sland.* j **dingf-dagh.**
dieffel.
Cardanus. *germ. distel. ang. thistle.*
ser. j. **minck-yser.**
loeme. Pappus cardui. (chis.
incke. Carduelis, acanthis, acalan-
d. germ. dist. ang. this.

D O

.tobbe. Labrum.
Duplex, geminus. & Duplum. xemplar transcriptum, apogra-
. gal double. teut. doppio hisp. doble. ang.
.
oief. Bifur, trifur, plus quàm fur.
menfch. Homo duplex, versipellis, tus, aliud loquens & aliud senti- liud in lingua promptum, aliud in re clausum habens.
foldenaer. Duplicarius, dupla sti- a merens.
tongigh. Balbus, & Bilinguis, am- uus.
verftandigh. Ambiguus.
wercker. *sland* j. **tapiffier.** Tape- us.
ren. Duplicare, adduplicare, ge- re, ingeminare.
n. Duplicare.
n. Ludere aleis: jacere talos, aleas, s; duplo ludere.
r. Aleator, aleo.

dobbel-fpel. Alea, ludus aleæ.
dobbel fteen. Alea, tessera, talus taxillus.
dobbelierken. *levan.* Scutella, acetabulum, oxybaphum. *q. d.* **doppelierken.** *à* **doppen.** i. intingere.
dobber. *hall.* Calamus hamiote: calamus qui suspendit hamum ne fundum petat.
dobber. j. **boepe.** Tabula anchoralis.
dobber. Ratis scirpea: congeries scirporum in oblungum fasciculum colligatorum, cui pro tulcimento pueritia, quę natare discit, innititur. & Cortex subereus lineæ piscatoriæ.
doch/ toch. saltem tandem, denique: tamen: & Sodes, obsecro, age: & Sed, verùm.
dochten. Transtra, juga, remigum sedilia.
dochter. Filia, nata. *germ. tochter. ang. daughter.* **dochterken.** Filiola.
dochterf-man. Gener, filię maritus.
docke *germ.* j. **poppe.**
docken-kraemer. j. **poppen-craemer.**
docke *sland.* j. **kevie/reume.**
docke. *verus.* Navale. *ang. docks.*
docke-blaederen. Petalites.
docken. Dare, cito dare promere. & Dare pugnos ingerere verbera.
dockert/ dockelen. j. **dupcken/ dupckelen.**
dockfael. j. **hoochfael.**
dodde. Veruculum, obelus: caulis fustis: epistomium: paxillus quo aliquid continetur aut obstruitur.
dodde/lifch-dodde. Typha, sceptrum, sive cæstus aut clava morionis: caulis & spica typhę palustris.
doder van depe. Vitellus, luteum ovi. *germ. duter.*
doder-gheel. Luteus citrinus.
dodefche ofte dotefche vifghe. Mariscus. *ang. fizge dote gal. figue folle q. d.* insipida.
doe/doen. Tum, tunc.
doeck/laecken. Pannus.
doeck/lijn-waet. Tela, linteum,
doeck/hooft-doeck. Peplum, rica, flammeum, plagula, calyptra, velamen *à* **decken.** j. regere. *hisp. tocar, tocado.*
doecken-huyve j. **hooft-doeck.**
doeckf-ken. Linteolum,

doeck-ſcherer. *j.* **dzoogh-ſcherer.**

doeffer. *holl.* *j.* **duyverick.** Columbus.

doel. Agger, aggeſta terra, in quam ſagittarij jaculantur ſagittas.

doel-pinne. Scopus. *doel-wit.*

doeme. *vetus. ſax.* Iudicium, *ang. dome.*

doemen. Damnare, condemnare, judicare, cenſere, reum peragere.

doemeſ-dagh/doemſ-dagh. *vetus.* Dies judicij.

doemeniſſe. Iudicium, damnatio.

doemelick. Damnatorius.

doemer. *vetus.* Iudex. *(adone.*

doen/doe. Tunc, tum. *&* Cùm *germ. do. gall.*

doen. Facere, agere, efficere, conficere. *ger. thun. ang. do.*

doen doen. Impellere, cogere aliquem ut faciat.

doen doen/doen maecken. Curare fieri, efficere ut fiat, jubere fieri, effectū reddere, curare faciendum. **de bzieven doē ſeghelen.** Curare literas ſigillo obſignandus. **Te doen hebbē.** Negotium habere. **Te doen hebben met yemanden.** Commercium ſive negotium habere cum aliquo. **Van doen hebben.** Opus habere, indigere.

doen met yemanden. Facere cum aliquo, ſtare ab aliquo, fovere partes alicuius.

doen den eed. *j.* **ſweeren.**

doen-niet. Deſidioſus, piger, ignavus, inutilis.

doende. Faciens, agens: *&* Operoſus, operi intentus.

doender. Actor, factor.

doenlick. Facilis.

doeſen. Pulſare cum impetu & fragore.

doeſt. *j.* **donſt.** Similā, pollen.

doghen. *j.* **deughen.** Valere.

dogghe. Canis moloſſus, canis magnus. *gal. dogue. ang. dogge.*

dogghe-boot. Cymba maior.

doggheu/doggheren. Surripere.

doggher. *holl.* *j.* **bot-ſchip/haerinck-ſchip.**

dogger-ſand. Arena alba pulvini, pulvinus albus.

doggher. Funda, ſacculus, reticulum.

doggheren. Convaſare, ſacco furtim indere, ſupprimere, ſurripere.

doghen/doghed. *i.* **deughen/deughd.**

doper. *j.* **doder.** Vitellus.

dol/dolch/dolck. Pugio, ſica. dolo. *hiſp. daga*

dol/dole. *ger. ſax. ſicamb.* *j.* **kaulwe.** Monedula, graculus.

dol. *j.* **dolle.** Scalmus.

dolck/dolch. Pugio, dolo, onis.

dolck. *ſland.* Lolium. girh.

dol. *ſicamb. holl. ſland.* *j.* **dul.** Inſanus, mente captus, furioſus.

dol-hups/dul-hups. Gyrgathus.

dollaerd/dullaerd. Furioſus.

dollen. *vetus. ſax.* Inſanire.

dolen. Errare, aberrare, deviare, delirare, deflectere à via, exorbitare.

dool-hof. Labyrinthus. *pool-wilt*

dolinghe. Error, aberratio.

dolfhn. Delphinus, delphin. *gal. daulphin. ital. delphino. hiſp. delfin. angl. dolphine.*

dolfhn. *i.* **timp.** Focale.

dolle *j.* **dol/dolch.** Pugio, ſica.

dolle. *ſax. ſicamb holl* Scalmus, lignum teres, cui ſtruppis alligantur remi. *&* Obex remi.

dolle/dole. *j.* **dol.** Monedula.

dolmetſch/dolmetſcher. *j.* **tolmetſch.**

dolven. *j.* **delven.** Fodere.

dom. *ſicamb.* *j.* **duym.** Pollex.

dom. Obtuſus, ſtupidus, ſtolidus.

dom. Surdus **dom en blind.** Auribus & oculis captus.

dom. Mente captus, temerarius.

domſinnigh. *holl.* Inſanus, mente captus.

dommelick. Stolidè, temerariè.

dom. Dominium. *hinc.* **paus-dom/ biſdom/hertogh-dom/ rijc-dom/maerchdom/** *&c.*

dom/dom-kercke. Cathedralis eccleſia, epiſcopalis eccleſia, baſilica, *vulgò* domnum: *&* dominicum, ædes ſacra uni omnium Deo, & univerſarum rerum domino dicata conſecrataque. *In Chriſtianiſſimi principis (inquit B. Renanus) templa* Dominica *ſunt appellata; unde in hodiernum uſque diem vulgari nomine dicimus* **domme.** *germ. thum. ital duomo.*

dom-heere. Canonicus cathedralis, ſacerdos dominici templi, dominus domus Salvatoris. **Dom heeren.** *(inquit S.-*

vaſtia-

anus Monasterii.) Domini de domo atoris, *primo dicti Canonici Wittebur-is : quod nomen Canonicorum aliarum cathe-rum ecclesiarum Germaniæ postea usurpa-t.*

hof Campus ecclesiasticus.

kercke.j.dom. Cathedralis ecclesia: ncipale antistitum templum.

-proost. Præpositus dominici templi, æfectus cathedralis ecclesiæ.

-stift. Collegium canonicorum ca-edralium.

ıclicke-dagh.j.dagh-domelick. Iugis, erpetuus. Perpetuò, quotidiè, in sin-ulos dies, singulis diebus.

n. Vapor.

nen. **.j dompen.** Vaporare.

nmelen. Bombum edere, bombilare, trepere.

nmelinghe gedommel. Bombus, mur-mur, strepitus.

mp/damp. Vapor, exhalatio, halitus, af-latus.

mp gat. Vaporarium, æstuarium, spira-men-n, spiraculum.

mp-horen / demp-horen. Cornu quo candela extinguitur, vaporque obstru-tur: & Nasus, naris: & Nasus aquilinus: & Nasus fumans.

omp-horen.j.dutoor. Ardea stellaris: *sic dicta à probrosis vocibus.*

ompen. Vaporare fumare.

ompen/dempen Suffocare, extinguere.

ompigh/ domp-achtigh. Vaporiferus, vapidus.

oncken.j.duncken.

oncker. Obscurus, tenebricus, tenebro-sus, tenebricosus, caliginosus, cæcus, a-ter niger, furvus.

Doncker-blauw. Cyaneus.

Doncker-ghel. Rufus, è fusco flavus.

Doncker-groen. Luridus.

Doncker metteren. Matutinæ tenebrarum, vesperinæ.

Doncker-rood Fulvus, mustelinus, color obscurior rufo.

Doncker-swert. subniger.

Donckeren. Caligare: & Obtenebrare, ob-scurare: & Tenebrescere.

donckeracktigh. Subobscurus, subnubi-lus.

donckerheyd. Obscuritas, caligo, tenebræ.

donckernisse. Obscuritas.

donckerlick. Obscurè.

donder. Tonitrus, tonitrum, tonitru, cæli ruina.

donder-baerd/donder-blaeders. Sedum maius, vitale, semper vivum, hypogeſ-ſon, caulis Iovis. *offic.* barba Iovis. *q.d.* barba tonantis.

donder-busse. Bombarda, tormentum ig-nivomum, tormentum æneum. *a tonitru sive fulmine quod tartarea bombarde & lor-rende machinæ mutuantur.*

donder-dagh. Dies Iovis. *q.d.* dies tonan-tis.

donder-kloot. Fulmen, telum Iovis.

donder-schoze. Fulgur, vis tonitrus.

donder-slagh. Tonitrus, ictus tonitrus. & Fulmen, ictus fulminis.

donder-steen/ blicksem-steen. Ceraunia, ceraunius lapis, lapis fulmineus. *gemma quæ cum imbribus & fulminibus cadere dicitur*

donder-straele. Fulmen.

donderen. Tonare, intonare. *germ. tonderen. gal. tonner. ital. tonare. hisp. tronar. angl. thun-der.*

done/deune. Tonus, modulus, sonus, & Actus, gestus & Ludus, facetiæ, nugæ, & Tremor, coruscatio. & Strepitus. & Crepitus. *gal. ton. ang. tune.*

donen. Tonare, sonare, resonare. & Gesti-culari. & Ludere, jocari, nugari. & Tre-mere, tremiscere, coruscare, vibrare, mi-care. & Strepere. & Crepitare.

donlinghe.j.done.

donse.j donst. Lanugo.

donse.j.dodde. Typha, clava typhæ, sce-ptrum morionis.

donsen. Pugno sive typhæ clava in dorso percutere.

donsi/donse. Lanugo, lanugo plumarum, plumulæ subalares, molliores. & Lanu-go sive pappus typhæ, quo plumarum vice homines grabbata farciunt.

donst. Scobs, scobis: & Similago, simila medulla tritici: & Flos, pollen.

donst. Lanugo lintei.

donst. *vet. ger. sax. sicamb.* Vapor, nebula.

dood/de dood. Mors, lethũ, interitùs, obitus, excessus, occasus, nox, fatum, discessus animę à corpore. *germ. tod. ang. death. dicitur.* **dood.** *q. d.* **de ood/** *sive* **d'ood.** *reddit enim corpus vacuum & cassum anima, hinc An. Seneca: Post mortem nihil est, ipsaq; mors nihil.*

dood/ghestorben. Mortuus, vita functus, silens, lumine cassus, anima cassus.

dood-lichaem. Cadaver, corpus anima cassum.

dood ende vergeten. Obliteratus: cuius nulla amplius est memoria, ventis & aurę traditus.

dood drincken alle vyandschap. Philotesium craterem bibere, conciliari poculis. Apud Germanos acceptus à propinante cyathus adimit omne jus agendi injuriarum: ita ut post acceptum philotesium poculum, veterum injuriarum meminisse sit turpissimũ. *Eras. in Chiliad.*

doode-hand. Manus mortua sive emortua, aut immortalis: jus mancipij sive dominij morticini: jus emortui manticipij. *vulgò dicitur de ijs qui nunquam habere hæredem desinunt: ut collegia, cœnobia, civitates: &c. quæ quasi immortalia sunt: videtur autẽ* **doode-hand** *propriè dici de monachis, cum monachi jure pro mortuis habeantur. vulgò* amortisatio. **In dooder hand stellen het goed.** Humano commercio eximere prędia, demortuę manus jus concedere. *vulgò* amortisare.

doode oft doove koole. Carbo, pruna extincta.

doode oft doove netel. Vrtica labeo.

dooden begraver. Libitinarius, bustuarius

dooden-draegher. Vespillo.

dood-baere. *j.* **baere.** Feretrum.

dood-draecken. Agere animam, ad finem vitæ accedere, luctari cum morte, in agone mortis versari.

dood-dagh. *j* **sterf-dagh.**

dood-keerse. *vet. sland j.* **stal-licht.** Ignus fatuus.

dood-kiste. Capulus, urna feralis: sandapila: capsula cadaveris.

dood-kist-maecker. Sandapilarius, sandapilarum faber.

dood-kleed. Amiculum ferale, involucrum lineum cadaverale.

dood-laeghe/ *rectius* **dood-laech.** Vorago paludosa, abyssus limosa, gurges palustris gurges limosus: tellus palustris ad pedum pulsum vacillans: pratum tremulum: terra ad ingressum tremens.

dood-maele. Livor, macula livida.

dood-neye. Livor sive macula lurida: livor ultro proveniens, absque contusione aut dolore in corporis humani aliqua parte: qua mortem consanguinei conjectat vulgus.

dood-schuldigh. Reus mortis.

dood-schrijne. *j.* **dood-kiste.**

dood-sieck. Æger morbo gravi & exitiali.

dood-sieck zijn. Ægrotare mortifere, ad vitæ periculum usque morbo laborare.

dood-sieckte. Morbus pernicialis, exitialis.

dood-slaen. Cædere, occidere, necare, interficere, mactare.

dood-slagh. Homicidium, cędes, parricidium, internecio, interemptio, occisio.

dood-slagher. Homicida, parricida, percussor.

dood-sonde. Peccatum mortale, criminale, capitale, piaculare: offensa animę capitalis & exitialis.

dood-steken. Confodere, punctim occidere.

dood-strijd. Agon, certamen mortis.

dood-sweet. *j.* **reeuw-sweet.** Sudor lethalis.

dood-verwe. Color lividus, luridus.

dood-verwigh. Luridus, lividus.

dood-verwigh eñ inghevallen aensicht. Facies cadaverosa.

dood-vyand. Hostis capitalis, Hostis acerbissimus, infensissimus, inimicus atrocis vindictæ cupidus, adversarius capitalis, qui caput & mortem alterius petit.

dood-vleesch/ moort-mael. Gangræna, caro emortua ex vulnere vel inflammatione.

dood-wonde. Vulnus lethale.

Doods-been. Os defuncti sive mortui.
Doods-beenderen. Ossa & reliquiæ mortuorum.
Doods-been-huysken. Ossuaria: locus in quo defunctorum ossa reponuntur.
Doods-hooft. Cranium, depile cadaveris.
Doods-hoofdeken. Gallina Meleagris, Numidicia guttata: avis Pharaonis: cuius caput depile cadaverum cranijs simile.
Dooden. Occidere, interficere, interimere, perimere, trucidare, necare, enecare, mortem inferre, animã adimere, vitam adimere, privare vita, extinguere. *θύειν. gal. tuer.*
Dooden. i. ontdooden. Regelare, gelu resolvere: & Resolvere glaciem. & Resolvi calere. **Het dooit.** Solvitur acris hiems.
Dooden. Liquescere, liquefieri *ang. thawe.*
Doodlick. Mortifer, mortiferus, lethifer, lethalis peremptorius, funestus: & internecinus, exitiosus, exitialis.
Doodlicken. Lethaliter.
Doof/doove. Surdus. *germ. taub. ang deafe.*
Doof-hout. Lignum carioſum. **Doof zijn.** Surdere, obsurdere. **Doof worden.** Surdescere, obsurdescere.
Doof van sinnen. i. dom. Amens, delirus. *germ. taub.*
Doofachtigh/dooverick. Surdaster, graviter audiens, subsurdus.
Dooghd. i. deughd. Virtus.
Dooghen. i. deughen. Valere.
Dooghen. i. ghedooghen. Pati.
Dooien. i. dolen. Errare.
Dooms. *ſland* i. **domp.** Vapor.
Doomen. *ſland.* i. **dompen.** Vaporare.
Doon. *vetus campin.* Citò, statim: & Prope, juxta.
Doop. Baptisma, baptismus, baptismum, immersio, intinctio, tinctio, lavacrum regenerationis.
Doopen. Baptizare, mergere, immergere, tingere, intingere: tingere aqua salutari, purifico rore perfundere, in lustrali pilcina mergere. *germ. tauffen. ang. dippe.*
Doop-naem. i. heur-naem. Prænomen, nomen in baptismo inditum.
Doop ſel-dagh/doop dagh. Dies lustricus, dies quo puer lustralibus undis tinctus nomen accipit.
Dooper. Baptista.
Doopſel/doop. Baptismus.
Doop-steen. Baptisterium.
Doop-vont. Baptisterium.
Dooz. i. deur. Per, trans.
Dooz. *germ. sax. sicamb. hol. frisc. campin.* Stultus, stolidus, socors.
Doozinne. i. sottinne. Stulta.
dooz-schap/doozheyd. i. sotheyt. Stultitia.
Doozisch/ *vetus.* **i. dooz.** Stultus.
Doozne. i. deurne. Spina.
Dooſe/dooſken. Capsa, capsella, capsula, cistella, pixis, pixidicula.
Doove. i. doof. Surdus.
Doove. *holl.* **i. donſe.** Typha, superior pars typhę palustris, sic dicta quòd eius lanugo surditatem adferat, si in aurem incidat, Vnde & Italis *mazza sordo* dicitur.
Doove kole. i. doode. Carbo.
Doove netel/doode netel. Vrtica laboo, lamium, urtica mortua vel iners, non mordax.
Doove noot. i. looſe noot. Nux vitiosa.
Dooven steeck. Stipes carioſus.
Doove oft doncker verwe. Color surdus, lentus, austerus.
Dooverick. Surdaster, surdus.
Dooven. *vetus.* Insanire, delirare. *germ. tauben.*
Dop/doppe/top/toppe. Turbo, turben, trochus.
Dop/doppe/eyer-dop/eyer-ſchaele. Ovi testa, putamen, cortex, ovum exinanitũ.
doppe van de noot. *holl. frisc.* **i. noot-ſchelpe.** Putamen.
doppe. *holl.* **i. baſt.** Siliqua. **doppen. i. baſten.** Siliquæ: vinacea, folliculi expressarum uvarum,
doppe. *germ. sax. sic.* Patella, olla, aula.
doppe. i. bellach des boecks. Vmbilicus, lamella extrinsecus libris adhibita *Adr. Iun.*
doppe/blader-ſpanne. Bulla.
doppe-marcker. *holl. frisc. sicamb.* Barathro, decoctor, lurco, popino. *à testis ovorum frangendis & exhaurendis.*

doppen/ töppen. Ludere trocho, versare turbinem, flagello circumagere trochum.

doppen de eyeren. Ova è testis patellæ infundere.

doppen ende wt-kloppen het silver. Argentum in aspredines excindere, & cęsare.

doppen. *fland.* j. **doopen.** Intingere.

dozch/durck. Sentina.

dözck-water. Aqua sentinę.

dözckel. *germ. sax. sicamb.* Torcular, torculum. *ital. torculo.*

döze. j. **deure.**

dözsuen/durffen/dözven. Egere.

dözst/durst. *vetus.* Egestas. *dicitur etiam*

dözst & **durst.** *litera r enim sæpè transponitur: ut* **bözn / bzon/** frons: **bzuchten/ bozchten/** timere: **perse/ pzesse/** prelum: **ozs/ros/** equus: **bözst/ bzost/** frigus, *&c.*

dözstigh/durstigh. Egenus, indigus.

dözne. j. **deurne.** Spina.

dözusse/dözuste. *sax. fris.* j. **stove.** Hypocaustum, thermę.

dözusten. *vetus sax fris.* j. **dözren.** Torrere, torrefacere.

dözp. Pagus, vicus rusticus.

dözp-kermisse. Paganalia.

dözp-lieden Rustici.

dözp-man. Rusticus, villicus paganus.

dözp-vzouwe/dözp-wijf. Rustica, villica.

dözpachtigh. Rusticus.

dözpachticheyd. Rusticitas.

dözper. *fland* Rusticus, inurbanus, incivilis: *&* Obscœnus, turpis, impudicus.

dözperheyd. *fland.* Rusticitas, incivilitas: *&* Obscœnitas, turpitudo.

dözperlick. *fland.* Rusticè, inciviliter, ob- & scœnè, turpiter.

dözpsch. Rusticus.

dözpscheyd. Rusticitas.

dözpel. j. **deurpel.** Limen.

dözre. Torridus, aridus, siccus, exuccus. *ger. durr. ang. drye.*

dözre-maend. *cimbr.* Martius. *q. d.* aridus mensis: *ob victus in quadragesimali tempore asperitatem ac tenuitatem. Adr. Iun.*

dözren. Arere, arescere, torrescere: *&* Torrere, torrefacere, arefacere.

dözschen / derschen. Verberare, batuere, quatere. *ang. thresse.*

dözschen het kozen. Pertica flagellare frumentum, frumenta spicis excutere, excutere grana. *germ. troschen. angl. thresse.*

dözsch-nere. Area.

dözsch-bleghel. Flagellum frumentarium.

dözsch-bloer. Area.

dözsch-wagheu. Tribulum.

dözscher. Areator.

dözst. Sitis: *dicitur à* **dözre:** *unde &* arida, arens, sicca, sitis, *aptissimis epithetis Ovidii dicitur ger. durst. ang. thirste.*

dözsten. Sitire.

dözstigh. Sitiens, sitibundus.

dözven. j. **derven.** Audere.

dözven. j. **derven.** Opus habere, indigere.

dözvende/dözstigh. Indigus.

dos. Vestis pellicea: vestimentum duplex: amictus duplex: vestis suffulta: diplois, vestis duplicata: abolla.

dossen. Munire vestibus suffultis, vestire duplicibus.

dossenaer. *fland.* j. **som-peerd.** Iumentum dossuarium: equus clitellarius.

dosten. j. **dochten.** Transtra.

doteloze. Delirium, mentis error, insania.

doten/durren. Delirare, desipere. *gal. radoter. ang. dote.*

douw/ douwe. *holl. sicamb.* j. **dauw/ dauwe.** Ros.

douw/douwe. Pressura, pressio, pressus.

douwen. Premere, pressare.

douwen. j. **verdouwen.** Concoquere.

douw-swenghel. j. **wzaddel.** Palear.

D R

dzabbe. Pex.

dzabbigh. Pecr lentus.

dzabben. Cursitare, itare.

dzabbers. j. **schoenen.**

dzacht. j. **dzaght.**

dzade. *sax. fris. sicamb. holl.* Statim, subitò, citò, celeriter. *gal. rade.*

dzaeck. Draco. *ger. track. gal. dragon. ital. dragone. hispan. dragon. ang. dragen.* **dzaeckken.** Dracunculus.

dzaecken-bloed. Lapathum sanguineum *vulgò* sanguis draconis.

dzaecken-wortel. j. **spere-wortel.** Angui-

ſerpentaria, colubrina, dracuncia.
kinne. Dracena.
. Filum. *ger. draat. ang. tread.*
. Annulus purus, Iunula, annulus ſine nma aut ſymbolo.
ben een naelde *ſland. holl.* **j. beſſement.** um filo trajicere.
gben. j. dzaghen.
p. j. dzade. Citò.
pen. Torquere: & Vertere, voluere, ro- re, circumagere.
pen. Tornare, detornare, torno radere, ve cælare & polire.
p-beptel. j. dzaep-yſer. Tornus.
ep-hout. Mymphur, mamphur: lignum uod circumagitur in tornandis operi- us.
ep-boom/balie. Repagulum, repagu- um verſatile, obex verſatilis.
ep-boom/wind-boom. Ergata.
ep hals/ dzaep-halſ ken. Torquilla, ynx, turbo: avicula à colli obtorſione icta.
ep-yſer. Tornus: inſtrumentum quo ebur & ligna in orbem acta poliuntur.
ep-koppen/dzaep-toppen. Vertigine aborare.
aep-koppigh. Vertiginoſus.
aep-werck. Diatretum, opus tornatile.
aepeler/dzaeper. Tornio, toreuta, diatre- tarius.
aepende. Torquens, vertens.
aepende wind. Turbo, vortex, vertex, ventus contortus & rotatus: typhon, ventus verticoſus.
aepende wiel/dzaepende water. Vortex: vertex, gurges, contorta in ſe aqua,
aepinghe int hooft. Vertigo capitis, ſcotoma.
aclen. Cunctari, morari, ceſſare, tardare: trahere moram, nectere moram.
zacl-gaſt. Vmbra, cœnipeta.
zacler/dzaclacrd. Cunctator, cunctabun- dus, ceſſator.
zacligh. Cunctabundus, deſes, ignavus, lentus, tardus.
zaclighepd. Deſidia, cunctatio.
zaclinghe. Cunctatio, dilatio, mora.
zacligghck. Cunctanter, lentè, tardè,

dzaebe. j. dzabe/dzaf. Succuſſus, us.
dzaf/dzabe. Succuſſus, concuſſus, concuſ- ſura.
dzaf/dzabinghe der peerden Succuſſatio, ſuccuſſus.
dzaf. Siliquæ excoctæ, glumæ grani deco- cti, excuſſum ſedimentum.
dzaf-ſack. j. haf-ſack.
dzaghe. j. ſyghe. Colum qualus.
dzaghen. Portare ferre, gerere, geſtare ba- iulare. **kindt dzagen.** Ferre uterum, fer- re ventrem, prægnantem eſſe, gravidam eſſe. **Sigh eerlick dzaghen.** Honeſtè ſe gerere, honeſtè vivere, honeſtè vitam inſtituere.
dzaghen/etteren. Pus emittere, purulentum eſſe.
dzagher. Doſſuarius, baiulus, gerulus.
dzaghende. Gerens, ferens.
dzaghende bzouwe. Mulier gravida, fœ- ta, prægnans.
dzagende wonde. Vulnus purulentum, pus emittens.
dzaegh-boom. Phalanga, palanga, vectis.
dzaegh-loon. Merces quæ baiulo datur.
dzaegh moder. Matrix.
dzaegh-ſtoel/dzaegh-ſetel. Sella geſtato- ria, geſtatorium.
dzaght. Geſtus, geſtio: & Geſtamen, id quod geritur vel portatur. & Geſticula- tio. & Monſtrifica ſoboles, larva. & Præ- ſtigiæ.
Dzaght-dzaghen. *ſicamb.* **j. dzacht-dza- ghen/gupchelen.**
dzaght-dzagher/dzacht-dzagher. *ſicamb. verum.* Geſticulator. & Præſtigiator.
dzaght. Fœtus, partus, fructus.
dzaght/ etter. Pus, ſanies. *ang. dregges.*
dzaght der oogben. Delacrymatio, gramię lema.
dzaghtrigh/ghedzaghtrigh. Fertilis.
dzapen. j. dzaepen. Torquere, vertere.
dzanck. Potus, poculum. **dzanck van me- decyne.** Potio, medica potio, medicata potio.
dzancker. Potor, potator.
dzangh. j. ghedzangh. Preſſura.
dzangher. Homo corpore compacto, qua- drato.

Dzaugher. Decipulum columbarium, *à* **Dzinghen.** j. Vrgere, cogere.

Dzapen. *holland. friſ.* j. **paſſen.** Convenire.

Dzapier/ Dzapenier. Lanarius, lanifex, lanificus. *gall. drapier. hiſp. trapero. angl. draper.*

Dzapenieren/ Dzapieren. Exercere lanificium.

Dzaperije. Lanitium, lanificium, pannificium, pannorum opificium. *vulgò* draperia.

Dzaſelen. Oberrare, circumerrare, vagari.

Dzaſeler. Oberrans, erro, errabundus.

Dzaſeler/Dzaeper. Tornio, toreuta.

Dzavant/Dzabant. *vetus. ſicamb.* j. **trouwant.** Satelles.

Dzave/Dzaf. Curſus, ſuccuſſus, ſuccuſſatio.

Dzaven/trotten/ſchocken. Succutere, ſuccuſſare.

Dzavende/ oft Dzavigh peerd. Succuſſator, ſuccuſſor, ſuccuſſarius equus.

Dzaver/trotter. Succuſſator.

Dzavick. Feſtuca, feſtucago, ægilops, vitium ſecalis.

Dzaut. j. **Dzut.**

Dzecht. Oppidum, forum aut municipium mercatu celebre, *ut exſtimat Adrian Iun. atq; hinc* **Wurdzecht / Moerendzecht/ Papen-dzecht/ Swindzecht/** *aliaque loca dicti.*

Dzeck. Cænum, lutum. & Stercus, merda, excrementum. & Sordes, illuvies, ſqualor.

Dzeck-gote. Canalis.

Dzeck-huys. *vetus* Latrina.

Dzeck-torre. *friſ.* Scarabeus. *q. d.* vermis ſtercorarius.

Dzeckigh. Cœnoſus, lutoſus, ſordidus.

Dzeegen. *ſland.* j. **Dzepghen.**

Dzeel. *ſland.* j. **boel.**

Dzeelen. *ſland.* j. **troetelen.**

Dzeet. j. **Dzete.** *friſ. ſicamb.* Crepitus.

Dzegghe. Harpago, lupus. & Verriculum, everriculum, *ang. dragge.*

Dzegh-net. Verriculum, everriculum.

Dzepgh-bzood. *friſ.* Panis vetus, unde minus perit aut in micas redigitur.

Dzepghen. Minari, commiſſari, minitari, intentare, minas jactare. *ang. treaten.*

Dzepghementen. Minę minacię.

Dzepl-gaſt. j. **Dzael-gaſt.**

Dzempel. *friſ. holl.* j. **dozpel.** Limen.

Dzencke. Aquarium.

Dzencken. Aquare, adaquare, aquari, dare potum. & Appellere ad aquam, agere potum.

Dzenck-troch. Aquarium.

Dzenckelinck. Res ſubmerſa.

Dzengher. j. **Dzangher.**

Dzenten. Turgere.

Dzes/Dzeſ-land. *holl.* j. **Dzies.**

Dzeſel. *vetus.* Dolabra.

Dzeſſchen/derſſchen/dozſſchen. Verberare, quatere.

Dzeſſeler. *germ. ſax ſicamb* j. **Dzaepeler.** Tornio.

Dzeſſoor j. **tritſſoor.**

Dzete/Dzeete. *holl. friſ. ſicamb.* Crepitus. & Merda.

Dzeve, Pulſus, ictus.

Dzeve. Alapa, colaphus.

Dzeve. Iter tritum. & Actus.

Dzeve/rije van boomen. Series longa arborum.

Dzevel. Mediaſtinus. & Servus. *ang. drivil.*

Dzevelen. Itare, frequenter ire.

Dzevigh. j. **Dzijvigh.** Catuliens.

Dzeumen/Dzomen. *holl* j. **daveren.**

Dzeutel/Dzotel. j. **keutel.** Pilula ſtercoraria.

Dzeutelen. Pumilionis paſſus facere, grad inſtar nani.

Dzeuteleerken. Homuncio globoſus; nani cruribus.

Dzeuwen. *vetus.* Minari. *germ. trauen.*

Dziaeckeli/dieriaeckel.

Dzief. j. **Dzif.**

Dzieghen. *ger. ſax. ſicamb.* j. **bedziegen.** Fallere, decipere.

Dzieghen. Leviter conſuere, longa ſutu adaptare. *q. d.* falſè ſuere.

Dziegh-dzaed. Filum levis ſuturæ, quo veſtis conſuenda leviter adaptatur.

Dziele, Dzille/ trille. Tornus, *&c.*

Dzielen. j. **Dzillen.**

Dzies/Dzieſch/Dzief-land/ Dzes/Dzeſ-land Ager novalis, novale, vervactum, ag

cuus. & *sland.* Pascuum publicum, tum non conclusum.
dzyst. *sax. fris* j. dziestigh.
en/dzyststen. *sax fris* j. dzepghen.
igh. *sax. fris.* Audax, invercecundus, rons.
dzief. *zeland.* Solum sterile, ager jeius & aridus.
/dzif-sand/dzyf-sand. Glarea, arena obilis, arena æstuans, & Brevia, locus dosus.
sandigh. Glareosus.
igh sand. Glarea.
e. Appulsus, appulsio. *ang. drift.*
e/dzift-goed j. zee-dzifte.
e. Armentum, grex armentorum.
/dzpe. Tres, tria. *germ. drey. ital. tre. ang. three.*
de. *vetus.* j. derde. Tertius.
-buyck. j. tryp-buyck. Venter collatinus, gluto.
-dobbel. Triplex, triplus.
-eenigheyd. *vetus.* j. dzp-buldigheyd. Trinitas.
-hoeck. Triangulus, triquetrum.
hoeck/dzp-wegh. Trivium.
-hoeckigh. Triangularis, triquetrus.
p-hoofdigh. Triceps, tricephalus.
p-jaerigh. Trimus, trimulus, triennis.
p-jaerighen tijd. Triennium.
p-mael. Ter.
p-mael grooter. Triplo maior.
p-maendigh. Trimestris.
p-pickel. Tripus, chytropus, tripoda, lebes vel cacabus tribus pedibus innixus.
zp-pondigh. Tripondius.
zp-puntigh. Tricuspis.
zp-slagh. Incessus equi tripedarij sive tripidarij.
zp-spaltigh. Trifidus.
zp-spitsigh. Tricuspis.
zp-spletigh. Trifidus.
dzp-spronghe. *holl.* Trivium.
dzp-stoel. *sicamb. holl* j. dzp-voet.
dzp-tandigh. Tridens.
dzp-thien. *vet.* j. der-thien. Tredecim.
dzyntigh. *vetus.* j. dertigh. Triginta.
dzp-voet. Tripes, tripus, sella tripes.
dzp-voet. *sicamb.* j. treest. Chytropus,

dzp-voetighe tafel. Mensa tripedanea.
dzp voud. Triplum.
dzp-voudigh/dzp-vuldigh. Triplex, triplus, ter geminus.
dzp-voudighlick / dzp-vuldighlick. Tripliciter.
dzp-voudigheyd/dzp-vuldigheyd. Trias, trinitas *apud Eccles.*
dzp-weghe. Trivium.
dzp-werven. Ter.
dzyelinghen. Tergemini.
dzyerlep. Triplex.
dzyerlep wyse. Trifariam.
dzyffen. j. dzyven.
dzyf-dop. *iovum* Trochus obtusior, turbo qui scutica agitatur.
dzyf-hamer. Marculus, æratiorũ malleus.
dzyf-land. Insulę fluctuantes.
dzyf-pint. Cælum, cælandi instrumentũ.
dzyf-sand. j. dzif-sand. Glarea.
dzyf-wegh. Actus, us.
dzyfven. j. dzyven.
dzyfsten. j. dzysten.
dzyt. Stercus, sordes. *ang. dyrt.*
dzyten. *fris. sicamb. sland.* Pedere. & Cacare, forire.
dzyven. Agere, facere, exercere. *germ. treyben. ang. drive.*
dzyven. Adigere, vi aut feriendo impellere: cogere, urgere. & Hortari, incitare.
dzyven/verdzyven. Pellere, repellere.
dzyven. Agi, agitari pelli: & Fluitare, fluctuare, supernatare.
dzyven. *sland* Garrire: secreta effutire.
dzyven/doppen. Cælare.
dzyven. *sax. sicamb.* Stipare, ferruminare navem.
dzyven. *vetus*, Catulire.
dzyver. Actor: & Agitator: & *sland.* Garrulus, futilis.
dzyvinghe. Actio, agitatio: & Cælamen, cælatura.
dzyvigh/dzevigh. *germ. sax. sicamb.* Catuliens, in Venerem pruriens.
dzil/tril. Nutatio, vagatio, cursus, gyrus.
dzil/dzille/trille. Tornus.
dzil/dzille. Verticulum, verticillum. & Trepanum, terebrum *vulgo* trivellum, *ital.* trivello.

Dzille/ Dzilleken/ Dzil-noot. *fland.* Mola nucea: mola ex nuce cava, quam pueri filo trajecto verſant. *q. d.* nux verſatilis, nux terebrata.

Dzille. Mulier vaga, levis. & Meretrix.

Dzille/trille. *j.* **molen-ſpille.** *vulgo* trilla.

Dzille/trille. *frif* *j.* **ſpoel-wiel.** Rhombus quo fila deducuntur.

Dzille/trille. Genus telæ.

Dzille. *vetus.* Foramen. *mg. trille.*

Dzillen/trillen. Motitare, nutare, vacillare, ultro citroque curſitare, vagari, & tremere, motitari.

Dzillen/trillen. Gyros agere, in orbem, vel orbiculatim verſari: gyrare, rotare, voluere.

Dzillen/trillen. Tornare, terebrare. *ital. trivellare.*

Dzillen/trillen. *frif.* **j. beven.** Tremere, motitari.

Dzillen/ trillen. *frif.* **j. ſpoelen.** Tramam rhombo glomerare. & Duplicare fila, conglomerare fila.

Dzincken. Bibere, potare. *germ. trinken. ang. drincke.*

Dzinckelick. Potulentus, poculentus, potui idoneus.

Dzincker, Dzancker. Potor, potator.

Dzinckachtigh. Bibulus, bibax, biboſus.

Dzinck-broeder. Compotor, combibo.

Dzinck-freſte. Compotatio.

Dzinck-ghеſelle. Compotor, combibo.

Dzinck-geld. *j.* **Dzinck-penninck.**

Dzinck-glas. Calix vitreus, potorium vitreum.

Dzinck-hazenken/ vogel-hazenken. Potiſtris: vaſculum potorium quod aviculis cayea inclusis apponitur.

Dzinck-kop. Trulla.

Dzinck-penninck/Dzinck-geld. Donativum potorium: donum epulare. *pecunia potioni impunendia, quæ datur muneris loco ſedulam operam navanti.* & Euangelium: *quod læta nuntianti datur.*

Dzinck-pot. Poculum, vas potorium.

Dzinck-ſchale. Scyphus patera.

Dzinck-ſuchtigh. Bibax.

Dzinck-ſuſter. Compotrix.

Dzinghen. Vrgere, angere, premere, preſſare. & ſollicitare, inſtare, perſequi, contendere.

Dzinghigh. Vrgens.

Dzinken. *vetus. fland.* Turgere, tumere, tumeſcere.

Dzintigh. *vetus.* Turgidus.

Dzoch *j.* **Dzogh.**

Dzoef/Dzoebe/Dzoebigh. Triſtis, mœrens, mœſtus, dolens.

Dzoef. Turbidus, turbulentus, feculentus.

Dzoef weder. Cælum tenebroſum, nubilum, turbidum.

Dzoef-ſchap. *j.* **Dzoefheyd.**

Dzoef-achtigh. Subtriſtis.

Dzoef-heyd/ Dzoebigheyd. Triſtitia, mœror, mœſtitia luctus, animi ægritudo.

Dzoeffeniſſe. Triſtitia.

Dzoeflick. Mœſtè, dolenter.

Dzoes *j.* **Dzoeſſem.** Fex.

Dzoes/Dzoeſe. *fland. ſicam. ſax.* Panus phlegmone: apoſtema, hulcus, bubo.

Dzoes. Gigas, homo valens, homo membris & mole valens, fortis bellator. *fortè nomen ſumptum à Druſo Tiberij fratre, Germanorum & Saxonum domitore acerrimo.*

Dzoeſſel/Dzoeſtel. *germ. ſax. ſicamb. friſ.* Turdela turdus minor.

Dzoeſſem. Fex. **Dzoeſſem van wijn.** Floces, Fæx vini. **Dzoeſſem van olie.** Amurca, ſordes olei, ſanies oleæ.

Dzoeſtigh/Dzuſtigh. Violentus, impetuoſus.

Dzoebe. *j.* **Dzoef.** Triſtis. **Dzoebe wijn/ontclaere wijn.** Fæcatum vinum, fœculentum, turbidum turbulentum.

Dzoeven. *vet.* Dolere, triſtari. & Turbare.

Dzoevigh/Dzoef. Triſtis.

Dzoevigheyt/Dzoefheyd. Triſtitia.

Dzogh/Ghe-dzogh. Fraus, impoſtura, phantaſma. & Præſtigiæ.

Dzogh-licht/Dzugh-licht. *ſicam.* **j. dwaeſlicht.** Ignis fatuus *q. d.* ignis doloſus.

Dzoghener. *vet. ſax.* **j. bedzieghер.**

Dzol. *j.* **graven dzaed.** Filum rude.

Dzol. *vetus* **j. dop.** Turbo.

Dzol. Res convoluta, teres, & rotunda. & Stercus duriuſculum, teres: pila ſtercoraria.

Dzol. Trullus, drollus. *vulgò dicitur* dæmonum

n genus quod in omni laborum ge-
e se videtur exercere, cum tamen
il agat: *alio nomine* **kabouter-man-**
en. Trolus *Cimbrica lingua Gnomi effi-*
acodæmon ruber *dicitur Adr. Iun.*
-homo facetus, festivus, lepidus.
Gesticulator. *gal. drol.*
. Gesticulatio.
n. Voluere, volutare. & Conglobare.
n. trekn. ang. trol. & Stercus duriuscu-
n egerere. & Fila rudia & dura nere.
n. Gesticulari, facetum & lætum se
ibere. *gal. drolen.*
gh. Lepidus, festivus.
germ. Trabs.
/ghe-dzom. Pressura.
/dzom-gaeren. Licium: & Titivili-
m: licij resegmen: filum quod utrin-
e stamina ligat, & reciditur à stamine
n ad ultimum ventum est.
mel. Res simul compactæ & densæ:
compactiles.
mel van hupsen. Viculus, domus ali-
ot contiguę, Congeries domorum.
meler. Strigo: homo corpore qua-
to, compactoque.
meler. Genus navis.
men. *stand.* j. **dzunghen.** Premere,
ssare, protrudere, obterere stipare.
edaris. Dromas: cameli genus. *vulgò*
omedarius.
pt. *sax. scamb.* Trimodius.
k. Haustus, potus.
cken. Potus, uvidus, madidus: madul-
maduła, temulentus.
cken dzuncken. Inebriari.
ckaerd. Bibax, bibaculus, potor, pota-
, ebriosus, multibibus.
ckaerd. Lolium, zizaniæ, zizanium.
γρυαξ, ab inebriando: parit enim esu an-
is vertigines Stupiditatem, & velut temu-
iam quandam.
ckaerds hooft-sweer. Crapula.
ckaerds pupsikens. j. **steen-pupsi-**
ns. Papulæ rubentes: vari, pustulæ in
ie ebriosorum efflorescentes.
ckenheyd. Ebrietas.
kenschap. Ebrietas, ebriositas, cra-
a, temulentia.

dzoncker sse. Multibiba, ebriosa.
dzonen/dzeumen. *holl* j. **daberen.**
dzoogh. Torridus, aridus, siccus, exsuccus.
gruntre den ang. drye.
dzooghe. j. **dzooghertje.**
dzoogh krausel. Petigo, impetigo.
dzoogen haringh. *stand.* j. **bocks-haringh.**
Halex infumata.
dzooghen muer. Macerium.
dzoogen. Siccare, desiccare: & Siccescere:
& abstergere humorem.
dzooghepd. Siccitas.
dzooghelick. Siccè.
dzooghte. Siccitas.
dzoogh-doeck. Mantile, peniculus, peni-
cillus.
dzoogh-doeck/ sweet-doeck. Sudarium,
linteum.
dzoogh gast. j **dzasl-gast.** Vmbra.
dzoogh-kozste. *μυσικάρφ* siccè ac durè
vivens: homo perparcus, sordidus, cu-
mini sector. *q. d.* crustum aridum edens.
dzoogh-kleed. Penicillus, peniculus peni-
cillum, peniculum: linteum quo vasa
terguntur.
dzooghe misse. Sacrum abstemium.
dzooghen hoest. Sicca sitis, quæ nihil
emolitur.
dzoogh-scheren. Tondere pannum, ton-
re pannum siccum: panni villos laneos
benè siccos detondere.
dzoogh-scherer. Panni tonsor, fullo.
dzooghertje. Siccitas. & Avaritia.
dzooghertje / dzooghe waere / dzoogh
krupd. Pharmaca, aromata. *vulgò.* dro-
ga. *q. d* arida, exiccantia. *Pharmaca enim*
valenter corpus exsiccant & extergunt, ali-
menti vero adferunt nihil.
dzooghert-winckel. Pharmacopolium.
dzooghist/dzoogert-vercooper. Pha-
copola, seplasiarius.
dzooghte. Siccitas.
dzooghte. j. **sand-plaete.** Brevia, pulvinus,
locus arenosus in mari.
dzooghaerd. Homo aridus, *Terent.* Valdè
avarus.
dzooghs-becks/ dzooghs-monds. Sic-
cus, sicco sive jejuno ore.
dzoom. Somnium, insomnium, visum, vi-

sio. *germ. traum. ang. dream.*

Droom-be-dieder/ droom-dieder. Conjector, interpres somniorum.

Droomen. Somniare, in sommo videre, insomnia videre.

Droomer. Somniosus, insomniosus, dormitator, oscitator.

Droomachtich. Somniosus.

Droomelick. Somniculosè, oscitanter.

Droomigh. Somniosus, somniculosus.

Droop. j. Drop/ Drup. Stilla.

Droopen/ Druppen/ Druppent. Stillare.

Droopen met vet. Conspergere pingui liquore, adipe, butyro, *&c.* Perungere pinguedine, instillare.

Droopsel. Liquamen: pinguedo ad ignem liquata.

Drooset. Dormitare, dormiscere.

Drooser. Dormitator, somnolentus.

Drop/ Droppe. *sicamb. sax.* Paralysis. *germ. tropff. vide* **Goete.**

Droppe/ Droppele/ Druppe/ Druppele. Gutta, stilla, gutta destillans.

Droppelken. Guttula.

Droppen/ Druppen/ Druppelen/ Druppent. Stillare, destillare, manare, liquere. *germ. tropffen. ang. droppe, drippe.*

Droppel-pisse. Stranguria, urinę stillicidium, urinę per guttas excretio.

Drop-wijn/ droppel-wijn. j. leck-wijn. Vappa.

Dropigheyd. *sland.* **water-suchte.** Hydrops. *ang. dropsie.*

Drossaert/ drossaert. Fercularius, dapifer, œconomus: architriclinus. *&* Satrapa, satrapes. & Præfectus provincię. *&* Prętor, judex criminum. *germ, truckseß. sax. droste.*

Drossaert-schap. Satrapia, præfectura provinciæ, prætura.

Drossel/ drostel. j. droessel.

Drotel j. dreutel.

Droten. *vetus.* **drepghen.** Minari.

Drouwen. *sax. sicamb.* Minari, *germ. trawen. ang. threaten.*

Druck. Pressura, pressus, us, compressio, oppressio.

Druck/ printe. Impressio. character.

Druck ende droef heyd. Mœror, tristitia.

Druck-sachtigh. *vetus.* Mœstus, tristis, afflictus, miser.

Druckigh. Mœstus, dolens.

Druckeluck. Mœstus, dolens.

Druckelicken. Mœstè, dolenter.

Drucken/ douwen. Premere, pressare.

Drucken/ printen. Imprimere, incudere, excudere.

Druck-boom. Prælum.

Druck-presse. Prælum.

Drucker/ boeck-drucker. Impressor, excusor, typographus, chalcographus.

Druckerije. Typographia, chalcographia.

Druckset. Impressio.

Drugh. *sicamb.* **drogh.**

Drupf. j. drupve. uva.

Drupf-kruyd. Botrys, ambrosia, *officin.* quercula.

Drupf-stele. Scapus.

Drupf-tack/ drupftrosch. Racemus, botrus, uva.

Drupl. j. drol.

Druplen. Suggredi, latenter, sive clàm ire. **Gaen druplen.** Proripere se, subducere se. *germ. trollen.*

Druppen. j. droppen. Stillare.

Drupp-neuse. Nasus stillans.

Drupp-oogh e. j. leep-ooghe.

Drupper. Fœdum ab inguine stillicidium, veretri stillantis vitium.

Drupsch. Strepitus, impetus, fremitus, murmur, susurrus.

Drupschen. Strepere, impetere, stridere, fremere, susurrare.

Drupt. *vet sland* Fidus. *vide.* **drut.**

Drupve. j. drupf. uva racemus, botrus.

Drum. j. drom. Licium.

Drummen. j. dromnien. Premere.

Drumpel. j. drempel. *sax.* Limen.

Druppe/ druppele/ druppen. j. droppen/ druppele/ droppe.

Drustigh/ droestigh. Violentus.

Drut/ drant/ drupt. j. trouw/ ghetrouw Fidelis, fidus. **drupt ende drient.** *vetus. sland.* Fidelis & amicus. *true, angl* verus. *trutin. angl.* veritas.

Drutin / trutin. Deus *q. d.* fidelis. *Hinc* Druidas, *divinos viros sive Dei ministros dictos putat M. Flac. Ill. Et Gesnerus* Druidas *à* **treuw.**

à treuw. i. fides, *dicti ait: nempe quòd sint homines fidei digni. Islandi quoque* treutin *Deum vocant.*

D V

Du. Tu. *Hæc vox* du *cum indignatione profertur: nisi fiat forte ad ter maximum, aut supremum aliquem, nempe ad Deum, Regem, Principem, &c. Non tantùm autem apud Teutones ignominiosum est quendam* du *appellare, verum etiam apud Italos, Hispanos, Gallos, &c. Anglum quoque tutissimè, periculosum esse, lepidè refert. Erasm. in Adag. Virum improbum vel mus mordeat. Veteres tamen Teutones,* du/*non* ghy *in singulari numero usurpasse, certissimum est. germ. du gal. tu. ital. tu. hisp. tu. ang. thou.*

dubbel. j. **dobbel.** Duplex.

dubben. Dubitare, subdubitare.

dubbinghe. Dubitatio.

dubben onder de aerde. Subdere sub solum, superjecta humo operire.

duch steen. j. **duf-steen.**

duchte. Timor: & Reverentia.

duchten. Vereri: & Revereri.

duchtigh. Reverendus.

ducken/ dupcken. Submissè latitare, submittere sese.

duenen. j. **deunen.**

duren. Durare, persistere, consistere, perseverare, perennare. *gal. durer. ital. durar. hisp. durar. ang. dure.*

durigh. Durabilis, durans, persistens, consistens.

duf-steen/tuf-steen. Tophus.

duken. Verticem capitis demittere: caput demittere, inclinare.

duken. Submittere se, suggredi, subsidere, abscondere se, latere submisse.

duken int water. Mergere, immergere, submergere: & Vrinare.

dukelen. Vrinare, inurinare.

dukeler/dupcker. Vrinator.

duker. Vrinator.

duker. Vrinatrix avis: & Mergus.

dukerken. Mergulus.

duyden/dieden. Signare, significare, notare, innuere.

duydelick. Expressè, significanter.

duydelen. *fris.* Fingere, comminisci.

dupf/dupbe. Columbus, columba.

dupfken. Columbus, pipio.

dupf-huys/dupven-hot. Columbarium, peristerotrophium, peristereon.

dupghe. Dolium, asser dolij, asserculus vasis. *gal. douve ital. doga.*

dupge. Epistomium: obturamentum quod ori dolij inseritur, illudque obstruit. *Adr. Iun.*

dupm. Pollex. *germ. daum. ang. thombe.*

dupm. j. **spene.** Cnodax.

dupm-yseren. Manicæ, vincula quibus pollices & manus illaqueantur.

dupm-yseren. Innectere manicas, injicere, connectere.

dupmelinck. Tegmen sive munimen pollicis, theca pollicis.

dupmelinck. j **winter-koninckskẽ.** Troglodytes: avicula à pollicari magnitudine dicta.

dupm-kruyd. *adag.* Numi, pecunia.

dupne/sand-dupne. Tumulus arenarius, mons arenarius, sabuletum: cippus marinus, agger marinus, collis litoralis arenæ, meta arenarum, mons ammonius.

dupnen/*inquit Becanus, vocantur* fabulosi montes Oceano in Hollandia & Flandria objecti. *gal. dune.* i. agger. *Hinc Græcus dicitur* cumulus arenę, locus arenosus in littoribus aut ripis.

dupn-hond. Vertagus.

dupn-roosken. Rosæ species humillima, per quam exigua, candida & suaviter odorata. *vulgo* Rosa dunensis, à collibus arenosis in marino littore.

dupn-kaese. Meta lactis.

dupninghe. j. **depninghe.** Fluctus decumanus.

dupninghe des hoofts. j. **duminghe.** Tempora.

dupnen. *frisi.* Tumere, tumescere.

dupnst. *flandr.* j. **donst.**

dupp. *vetus.* j. **diep.** Profundus.

duppen. Verticem capitis dimittere, suggredi, latenter proripere.

duppen/ dupper. Homo submissus, submissè se gerens, prono capite spectans terram, obstipo capite defigens lumina terræ.

dupꝛ/dier. Carus.
dupſe. *vetus.* Concubina.
dupſe gheerken/dupſen-geerken/dupſel-gheerken. Libi genus ex ovis & pane comminuto ſive friato. *q. d.* cupedię meretricum.
dupſelen. Vertigine laborare, obſtupere, mente & animo perturbari, attonitum fieri.
dupſelinghe/dupſighheyd. Vertigo capitis: & ſtupor animi, perturbatio.
dupſigh j. deuſigh. Attonitus.
dupſinck. Monile, bulla.
dupſent. Mille. *germ tauſint. ang. thouſand.* **dupſent menſchen.** Mille homines, mille hominum. **thien dupſent.** Myrias.
dupſent-mael/dupſent-werf. Millies.
dupſent-ſchoone. Pneumonanche, viola calathiana: gentianæ genus.
dupſt. Mille. **twee/dꝛie/vier dupſt** Duo, tria, quatuor millia.
dupſt-j. donſt/duſt. Pollen.
dupſter/doncker. Obſcurus.
dupſteren. Caligare.
dupſterheyd. Obſcuritas, caligo.
dupſterniſſe. Obſcuritas, caligo, tenebræ.
dupſterlick. Obſcurè.
dupt/duptken. *holl. friſ.* **j. neghenmanneken.** Triens.
dupve. Columbus, columba. **dupfken.** Pipio, columbæ pullus, columbulus.
dupver. Columbus.
dupverlick. Columbus.
dupvinne. Columba.
dupven-becken j. treck-becken.
dupven-gat j. dupven-neſt.
dupven-hups j. dupf-hups.
dupven-kater. *holl.* Libi genus, quod ſtrenæ loco datur: miſſile libum: libum quod natalitijs Chriſti datur.
dupven-kervel. Fumus terræ, fumaria, capnos.
dupven-kot. Columbarium, loculamentũ.
dupven-melcker Columbarius: allector columbarum: qui alit & curat columbas. *dicitur* **dupven-melcker.** *q. d.* mulgens columbas: *eo quòd id genus hominum re non multæ frugis operam ferè perdat, & hircos quodam modo mulgeat.*
dupven-miſt. Stercus columbare, fimus columbinus.
dupven-neſt. Columbarium, columbarum loculamentum.
dupven-ſlagh. *ſax.* Columbarium.
dupvel/duvel/dievel. Diabolus, dæmon, cacodęmon, genius malus, genius ultor, ſathan, ſathanas leviathan. *dicitur* **d'uvel** & **dievel.** *q. d.* **de uvel.** *ſive* **die evel.** i. malus: *ſicut* & **de quade** & **de booſe.** *dicitur ſine ſubſtantivi adjectione: eſt enim diabolus malitiæ & vitiorum radix, auctor, atque princeps. ger. teuffel ang. devill, devel.*
dupvels dꝛood. Fungus, boletus.
dupvels dꝛeck. Laſer Medicum, vel Syriacum. *vulgò* ala fœtida.
dupvels kaeſe. Fungus.
dupvels melck. Peplus. *offi. in.* eſula rotunda.
dupvel-ſuchtigh. j. beſeten.
dupvelſch. Diabolicus, dæmonicus, ſathanicus: (giæ.
dupvel-ryſe. Impoſturę diabolicæ præſti-
dul/dol. Inſanus, furioſus, mente captus, maniacus. & Rabidus.
dul van hooſde. Phreneticus.
dul-hups. Gyrgathus: locus in quo mente emoti vincti aut incluſi tenentur.
dul-kop. Phreneticus.
dul-koppigh. Cerebroſus.
dul-krupd/dulle beſien. Solanum mortale, letale. **dulle kervel.** Cicuta.
dulheyd. Inſania, furor.
dulheyd van hooſde. Phreneſis.
dullaerd. Phreneticus, furioſus, inſanus.
dulle. j. donſſe. Typha.
dulden. *vetus.* Ferre, pati.
dun. Tenuis, exilis, junceus, rarus. & Liquidus, fluidus. *germ. dun. ang. thin.*
dun gheſaept. Rarus, inventu rarus. *q. d.* rarè ſive non denſè ſeminatus. *gal. c'er ſemè.*
dun-haꝛigh. Raripilus.
dun-ſlaepigh. Leviſomnus.
dunne. *ſicamb.* Inguen. **dunnen-kliere. j. klap-ooze.** Bubo, hulcus inguinarium.
dunne/duninghe. *ſax. ſicamb. holl.* **j. ſlaep ofte ſlagh des hoofts.** Tempora. *ſic dicta, quòd caventur & attenuentur longa temporis*

oris diuturnitate.

ne-schyt. Foria, alvi profluvium: ven-
r liquidus fluidus, laxus.

ne-schyter. Foriolus.

nen. Tenuare, attenuare, extenuare,
acerare, rarefacere. & Liquare. & Li-
uescere.

nigheyd. Tenuitas, raritas. & Liquor:
umor liquidus.

achtigh. Subtenuis.

kel-kozen. Far, ador.

k. Visio, opinio, phantasia, persuasio.

ken. Videri apparere: & Opinari, ar-
trari. **Ick laet my dincken.** Mihi
dere videor, mihi persuadeo. **Wat**
ncht u? Quid tibi videtur? **Wat**
ncht u van my? Qualis tibi videor?
y dunckt dat ghy/ &c. Tu mihi vi-
is doctus, probus. **My dunckt dat**
ghehoort hebbe. Audire visus sum.

ier. *sax.* j. **doucker.** Obscurus.

e. *vetus.* Fimus, letamen, stercus. *ang:*
ghe.

gen. *vetus* j. **mesten.** Stercorare. *germ.*
düngen, dungen, ang. dunge.

nghe j. **dumme.** Tempora.

j. **donst.**

.j. **doppe.** Olla.

j. **dozck.** Sentina.

j. **duren.** Durare.

e, ita, hoc modo, isto modo.

enigh. Hujusmodi.

t. j. **dupst.**

r. j. **donst.** Scobs, lanugo. & Pollen,
ne. dust.

sicamb. Delirium.

j. **doten.** Delirare.

rm. sax. sicamb j. **tote.** Papilla.

usse/dussel. Glans, tonsilla, tuber,
culum.

duyvel. Diabolus.

. stand. Spelunca.

dweple. *stand.* Mappa. *ital. tovaglia.*
gaia.

Mantile, mantelium, mantelum,
le, is. *germ. zwahel. gal. tovaill. ang.*

holl. j. **dolen.** Errare.

dwael-grond. Brevia dubia.

dwaelinghe. Error.

dwaelinghe int water. j. **kolck.** Vortex,
vertex.

dwaen/dwaeden/dwaegen. *holl. sic stand.*
Tergere, abstergere, lavare, madefacere

dwaey/dweep. Fatuus.

dwaeyen/dweyen. Fatuare, ineptire, desi-
pere, delirare.

dwaeyerije. Fatuitas.

dwaers j. **dweers.** Obliquus.

dwaes. j. **sot.** Stultus, insanus.

dwaes-voghel. *vetus.* Nycticorax.

dwaeselachtigh. Phantasticus.

dwaesheyd. Stultitia, insania, insipientia,
mentis alienatio.

dwaesslick. Stultè.

dwaesen. j. **dwaeyen.** Desipere.

dwaes-licht. *sicamb.* j. **staet-licht.** Ignis fa-
tuus, ignis erraticus: viatorem à via re-
cta abducens in errorem.

dwanck. j. **bedwanck.** Coactio, vis.

dwanck-naeghel. *sicamb. holl.* j. **nijd-na-**
ghel. Redivia.

dwargh. j. **dwergh.** Nanus.

dwæcy. j. **dwaey.** Fatuus.

dweers/dweersch. Obliquus transversus.

dweers hout. Lignum transversum. & Fa-
tibulum.

dweers-schot. Septum transversum.

dweerse balcken. Transversaria, transtra.

dweerse bijle. *vet.* Ascia. & Bipennis.

dweers-nacht. *vetus.* j. **over ander nacht/**
over ander-dagh derden dagh.

dweerselick. Obliquè, in obliquum, ex
transverso.

dwepl. *stand.* **schotel-doeck/ opneem-**
doeck. Peniculus.

dweplen. *stand.* Tergere.

dwenghen. j. **dwinghen.** Cogere.

dwenghyer. *sax. sicamb.* Pomerium. & Pro-
pugnaculum.

dwergh. Nanus, pumilio, pumilus, pumili-
us, pygmeus, homuncio. *germ. zwaergh.*
ang dwarfe.

dwergh-peerd. Musimon: equus pumilio,
nanus.

dwijnen. j. **swijnen.** Attenuare, extenuare:
& Perire, deficere.

dwin-

dwinghen. Cogere, urgere, domare, compellere, impellere: & Arctare.

dwing-dienſt. Angaria, ſervitus coacta.

dwinghер. i. **dwenghер.**

dwingh-land. Domitor, monitor ſeverus, caſtigator. *vetus participium. q.d.* domans *ita quoque* **heyland.**

EB

EBbe. Abitus maris, receſſus maris, reciprocatio maris: refluxus, defluxus, æſtus, refuſio maris: mare refugum vel refluum, recedens, decreſcens. *ang. ebbing.*

Ebben. Abire, refluere, remeare, decreſcere. *dicitur tantùm de æſtu maris.*

Ebber. *ſax. ſicamb.* i. **ope-baer.** Ciconia.

EC

Ecchel/acchel. Hirudo, ſanguiſuga.

Ecchel. Imflammatio jecoris, internorumque viſcerum eroſio, & exulceratio, præcipuè in ovibus herba nimis fervente & ſicca paſtis.

Ecchel-aerde. *vetus.* i. **klep-aerde.** Terra argilloſa.

Ecchel-koolen. Flammula, flammeus ranunculus, ſanguinaria: hirudinis braſſica, *vulgò* Ranunculi genus minimum & frequentiſſimum, quod comeſtum ſanguinem ovibus educit perinde atque hirudines. *Io. Gorop. Becan.*

Echt. Legitimus, juſtus. & Similis.

Echte. *vetus.* Lex.

Echte/achte. Proſcriptio hoſtilis ἔχθος. i. odium, inimicitia.

Echten/echten ſtaet. Matrimonium, conjugium, connubium. *ſland.* **hechtē ſtaet.**

Echte man. Marius.

Echte kinderen. Legitimi filij.

Echte vrouwe. Vxor, marita, juſta uxor.

Echſten ſtaet. Matrimonium.

Echtelick gebooren. Legitimo matrimonio natus.

Echt-breker. Adulter & Tranſgreſſor legis

Echt-ſchap. Matrimonium, legitimum conjugium.

Echt-ſcheydinghe. Divortium.

Echt-ſtand. Matrimonium.

Echte-loos. Cælebs: & Qui matrimonium contrahere non poteſt: & Illegitimus, nothus.

Echten. *ſland.* i. **hechten.** Figere, nectere, alligare.

Echten. *ſax. ſicamb.* i. **achten.** Proſcribere.

Echter. *ſax. ſicamb. holl.* Iterum, denuo. & Præterea.

Echter. *vetus. ſland.* i. **achter.** Retro.

Echteren. *vetus.* i. **laſteren.**

Echtiſſe/eghdiſſe/heghdiſſe. Lacertus, lacerta.

Eck. i. **egghe.** Angulus.

Eck-ſteen. i. **hoeck-ſteen.**

Eckachtigh. Anguloſus.

Eck. *ſax. ſicamb.* i. **ack.** Pus, ſanies.

Ecken. *ſax.* Exulcerare.

Ecker. *ſax.* i. **aecker.** Glans.

Eckſel/heckſel. *ſland.* Monile, bulla.

Eckſter i. **aeckſter/exter.** Pica.

ED

Edder. *ſax. friſ. cimbr.* i. **oft.** Aut. *germ. od. r. ang. ether, or.*

Edel. Nobilis, generoſus, nobili genere natus, natalibus clarus, illuſtris, præclarus: illuſtri loco natus.

Edel/fijn. Tenuis, exilis, ſubtilis. **Edel/oft fijn lijn-waet.** Sindon, tela exilis, byſſus, nebula linea.

Edel. Pretioſus. **Edel gheſteente.** Lapides pretioſi, gemmæ.

Edel-dom. Nobilitas.

Edel-hond. i. **hzack/ſpiglioen.**

Edel-kind. Cæſo: puer ex utero matris exectus. *q.d.* nobilis puer. *hos enim auſpicatius naſci dicit Plinius. lib. 7. cap. 9.*

Edelman. Vir illuſtris, heros.

Edel-vrouwe. Herois, heroina, femina illuſtris.

Edelen/ver-edelen. Nobilitare.

Edellinck/edel-jonghelinck. Adoleſcens nobilis i. juvenis generoſi ſanguinis.

Edelheyd Nobilitas.

Edericken. i. **ericken.** Ruminare.

Edick/etick. Acetum.

Edickachtigh. Acetoſus, acidus, acidulus.

Edicken. Aceſcere.

EE

Ee/eelwe/ewe. *vetus. holl.* Lex.

Ee-ſetter. *vetus.* Legiſlator.

Matrimonium, legitimum conjugi-
n.
yzeken. Mœchari, adulterari.
yzeker. Mœchus, adulter.
yzeke. Adulterium.
oom/epdom. *ſicamb.* Gener.
gaede. *vetus.* Conjux.
ghemael. Coniux.
oos. Cœlebs. **Ee-looſen ſtaet.** Cœli-
tus.
oos/wet-loos j. verwaeten. Exlex.
man. Coniux, maritus, legitimus, con-
x.
wijf. Coniux, uxor, ſocia thori.
ſcheyd. Divortium.
ſtand. Matrimonium.
ſtupt. *vetus.* Arrha ſponſalitia.
ghenen j. epghenen. Dedicare.
ie. *ſtand* j. epcke. Quercus.
k-appel/epck-appel. Galla.
k-looſ j. epck-looſ. Hedera.
-hozen/ eeck-hozenken/epck-hozen.
iurus, muſtela quercuum.
iel. Glans. ἄκυλος. *ang. akorne.*
iel der mantichheyd. Glans, balanus,
oronis : penis ſuprema pars glandi ſi-
ilis.
iel-boom j. epcke. Quercus.
iel-ſchaele/ eeckel-ſchelpe. Calyx glã-
s, putamen glandis. *offic.* cupula.
ielen op de pijpe j. eenckelen.
ien-aen. *zeland.* j. aen-harre.
Iuſiurandum, juramentum, dejurium,
ramentum. *germ. ed. ang. otle*
-doen. Sacramentum dicere, ſacra-
ento dicere, ſacramento teneri, jurare
verba, juſiurandum præſtare, dare: ju-
mentum facere.
bzeken. Perjurare, pejerare, juramen-
n infringere.
bzeker/ eed-bzekigh/ mein-eedigh.
rjurus.
ggenoot. Fœderatus.
n. Iurare.
ouwe. *ſtand* j. jonckbzouwe.
de j. egghe. Raſtrum.
el j. echel.
en j. epghen. Proprius.
enijſſe j. enghenijſſe. Inguen,

Eel j. edel. Nobilis.
Eel-bot/heyl-bot. Paſſer piſcis. *ang. halbut,*
nomen germanicè integrum ſcribitur **hey-**
ligh-bot. *q. d.* paſſer ſacer. *Geſner.*
Eel-kind j. edel-kind. Cæſo.
Eelicken ſtaet j. ee-ſtand. Matrimonium.
Eel-land j. ellend. Alce.
Eelt *holl.* j. wee. Callus.
Eemer. Hydria, ſitula, modiolus, hau-
ſtrum, urna, craterra, mergus. & Cymba,
ſchapha.
Een. Vnus *germ. ein. gal. un. ital. uno. luſp. une*
ang. one.
Een van beyden. Alter.
Een. Quidam. & Singularis.
Een-blad. Vnifolium, monophyllon. *genus*
lilii uno & ſingulari folio.
Een-bzaght. Concordia.
Een-bzaghtigh. Concors, unanimis.
Een-bzaghtigheyd. Concordia, unanimi-
tas, concordantia, conſentiens voluntas,
unus conſenſus.
Een-bzaghtighlick. Vnanimi conſenſu, u-
na mente, uno ore, uno animo, una voce
Een-hertigh. Vnanimis.
Een-hozen. Vnicornis, monoceros.
Een-jaerigh. Anniculus hornus.
Een-ieghelick. Vnuſquiſque, quiſque, qui-
libet.
Een-handigh. Vnanimus & Mancus.
Een-ieder j. een-ieghelick.
Een-kallen. *q. d.* **alleen-kallen.** Sibi uni
loqui, ſolum ſecum loqui, *ſicut phantaſti-*
ci, ſenes, mente alienati, ebrij, ſomniantes, &c.
Delirare, deliramenta loqui : aliena lo-
qui.
Een-kallinghe. Soliloquium: & Delira-
tio, delirium.
Een-klippigh. *ſtand. brug,* Cœlebs.
Een-kozen. Frumentum monococcon.
Een-loopigh. Solivagus, ſolus currens.
Een-loopigh gheſelle. Iuvenis cœlebs,
qui neque uxorem, neque proles, neque familiã
alit, ſed ſolus quocunque lubet vagatur.
Een-mael. Semel.
t'Eenen-mael. Simul, unà pariter.
Een-moedigh. Vnanimus.
Een-oode. *germ. ſin.* Solitudo, cremus, ſe-
ceſſus.

een-ooghe/een-ooghigh. Cocles, luscus, unoculus, monophthalmus, defioculus.
een-paer. Vnitus.
een-paerigh. *stand.* Continuus, assiduus.
een-paerlick. Continuo ordine: & Pariter, simul, unà, uniter, concorditer, conjunctè. & Assiduò.
een-paerheyd. Contin.. tio, continuitas.
een-poot/een-pootigh. Vnimanus, mancus.
een-saem. Solus, solitarius. & Concors.
een-saemlick. Simul, unà, pariter.
een-saeter/een-sidler. Eremita.
een-sedel. j een-sidel. Anachoreta.
een-seligh. Solus, solivagus, solitarius, monachus, solus agens, sine alterius consortio, homo perpaucorum hominum: qui paucis utitur. *Donat.* & Suæ solius sententiæ nimis tenax. & Morosus.
een-selligheyd. Solitudo.
een-selvigh. Vnus idemque.
een-sidel/een-sidler/een-sedel. *gem sax. sicamb.* Anachoreta, eremita, solitarius.
een-sinnigh. Vnanimis.
een-spannigher. j. inspannigher. Miles gregarius.
een-stemmigh. Consonus, consonans.
een-stemmigheyd. Consonantia, symphonia, vocum concordantia.
een-tijdigh. Coævus, æquævus, coætaneus, ejusdem ætatis.
een-vaerdigh. Vniformis.
een-vaerdighlick. Vniformiter.
een-verwigh. Concolor. & Vnicolor.
een-voudigh/een-vuldigh. Simplex.
een-voudigheyd. Simplicitas.
een-voudighlick. Simpliciter, candidè.
een-werf. Semel.
een-willigh. *vetus.* j. eyghen-willigh. Pertinax.
een-willigh. Concors.
een winter/enter-dier. Hornum animal, unius hyemis, unius anni.
eenckel. Simplex, simplus. & Merus.
eenckel-heyd. Simplicitas.
eenckelick. Simpliciter. & Tantum.
eenckelen den sanck. Ornare cantum symphonia: unam notam longam in multas breviores musica arte redigere, cantum dispertire in varias voces, ac interim unum eundemque tonum exprimere: modos concidere & frangere. *vulgò* diminuere, *quod una cantus nota in plures minuatur sive redigatur.*
eenckel-gaetkens van de pijpe. Foramina tibiæ sive fistulæ. een pijpe met luttel eenckel-gaetkens. Tibia quę tenuis, simplexque foramine parvo *sive* pauco.
eenckelinghe. Chroma, modulatio crebritate & solertia modulorum oblectans.
eener-hande. Vniusmodi, singularis, uniformis non varius.
eenerley. j. eenerhande.
eener-ley-verwigh. Concolor.
eenheyd j. eenigheyd. Vnitas.
eenigh. Vnicus: & Singularis: & Solus, solitarius.
eenigh. Vnus, non nemo, quis, quisquam, aliquis.
eenighe. Quidam, aliqui, nonnulli.
eenigh-mael. Vnquam, aliquando, aliquoties.
eenighs-sins. Aliquo modo, aliquo sensu: utcunque, quadantenus.
eenigheyd. Vnio, unitas, monas, singularitas: & solitudo: & Vnio, concordia, unanimitas.
eenigher-hande. Alicujusmodi.
eenigher-tier. *vetus* j. eenigher-hande.
eenken. j. aes. Monas.
eenlick. Solùm, solummodo, tantùm, tantummodo
eenlick. Singularis,
eenlick. Solitarius: & Terribilis, horribilis.
eenlicke plaetse. Solitudo, locus solitarius, desertus, & proinde terribilis.
eens. Concors, unanimis. eens sijn met malcanderen. Concordare, convenire, consentire.
eens worden. Convenire, in concordiam venire.
eens/een-mael. Semel.
eens/eenigh-mael. Quondam, olim, aliquando.
eens-deels. Partim, ex parte.
eens-gaders. Simul, unà, pariter.
eens-ganghs. Eadem via, confestim, statim,

m,protinus.
-ghelijck similiter.
-ghesint. Vnanimis. eens-gesintheyd.
nanimitas.
maels. q.d. een des maels. Singula-
m,singillatim.
-maels/t'eenemael. Vnà,simul,pari-
r,semel,simulque.
-sins. Vno eodemque sensu,uno eo-
mque modo.
wegh's. Eadem via,evestigio, proti-
s.
riùs,antè.& Potiùs.
an/eer dat. Antequam,priusquam.
histeren. Nudiustertius.
ingh. Brevi,propediem.
yds. Olim,quondam,pridem.
jdigh Pristinus.
.j.aerde. Terra.
re.j.aere Æs,æris.
Honor,decus.
aer. Honestus,probus,honorabilis.
aerheyd. Honestas probitas.
aerlick Honestè,probè.
wijsinghe Observantia.
eden. Revereri.
edinghe. Reverentia,observantia.
edighlick. Reverenter.
ierigh. Ambitiosus,cupidus gloriæ,
oripeta, cupidus honoris: laudis
re tumens: laudis cupidus: siciens
oris & gloriæ.
ierigheyd. Ambitio,honoris cupi-
s.
erighlick. Ambitiosè.
ck-brouwe.j.staet-dochter.
s. Inglorius,infamis,inhonestus,
miniosus,notatus infamia:qui ho-
damnum fecit ex judicum anim-
sione. & Excommunicatus. *vide*
aeten.
t. Glorioso.
n.j.eer-baer. Honestus.
te. Ambitio.
tigh. Ambitiosus.
digh. Honorabilis, honorificus,
ificus,venerabilis,dignus honore.
digheyd. Dignitas honoris.
digh lick. Honorificè,honoratè.

eeren-graf. Cenotaphium,tumulus hono-
rarius.
eeren-naem. Titulus.
eeren-pijs. Elatine,betonica. *herba genus.*
eeren-schenck. Honorarium.
eeren-wijn. Vinum honorarium.
eeren. Honorare,honestare,honorem tri-
buere: Venerari,vereri,observare,sus-
picere,colere: decorare,honore affice-
re,honorem exhibere, deferre: decora-
re honore.
eeren.j.aeren. Arare,colere terram,agrum
eerlick. Honestus,probus,castus,pudicus.
eerlicke brieven. Literæ honorariæ,sacræ:
quibus honores alicui deferuntur.
eerlick-eerlicken. Honestè,honorificè,re-
verenter,honoratè,magnificè.& probè,
castè,pudicè.
eerlickheyd. Honestas.
eernst.j.ernst. Serius.
eers.j.aers. Anus.
eerst/eerste. Primus. Ten eersten. Primò,
primùm.
eerst. Modò,nunc demum. Nu eerst. Nunc
demum.
eerst-ganghs. Statim,confestim.
eerst-ghebozen. Primogenitus,primævus,
primogenius.
eerst-gheboorte. Primogenitura.& proto-
tocia,primatus natalitius.
eerst-mael. Primò.
eerst-werf. Primò.
eerstelinck. Primitivus.
eerstelinghen. Primitiæ: primi fructus qui
Deo efferuntur.
eerst. *holland.* j.ast.
eester/ester/heester. Frutex,talea,arbus-
cula.
eester,heester. *Bland. brug.* Hortus,poma-
rium.
eerster-bosch. Frutetum, frutectum: semi-
narium,plantarium.
eerster-bosch/van eycken. Quercetum.
eeten/eten. Edere,comedere manducare,
vesci, cibum capere vel carpere. *germ.*
essen. ang. eate.
eet-baer. Edulis,vescus,esui aptus.
eet-groen/nae-wepde. Fœnum cordum
& serotinum,

eet-

Eet-kamer. Cœnatio, cœnaculum, dieta.
Eet-ghemack. Diæta, victus, ratio.
Eet-maele/et-maele/at-maele. *holl. friſ. ſicamb.* Dies naturalis: 24 horarum ſpatium: *ab* **eten.** i. edere, prandere: *quia aſtrologi incipiunt diem à meridie: nempe cùm ſol ingreditur circulum meridianum, quo tempore vulgò prandetur.*
Eet-mes. Culter eſcarius.
Eet-ſaele. i. **eet-kamer.** Cœnatio.
Eet-waere. Merces eſculentæ, edulia, penus eſculenta, res eſculentę.
Eet-werck. Res cibaria, edulium, eſca, cibus, res eſculentæ.
Eet-achtigh. Edulis, veſcus.
Eetelick. i. **eet-baer.** Edulis.
Eeter/eter. Eſtor, comeſtor, edo.
Eeter/eozen-byter. Edo, dardanarius.
Eewe/ewe.ee. *vetus. holl. ſicamb.* i. **wet.** Lex. & Coniugium, matrimonium.
Eeuwe. Ævum, æternitas, ſęculum ętas longa ſive perpetua.
Eeuwigh/eewigh. Æternus, jugis, ſempiternus, perpetuus: æviternus *apud veteres.*
Eewighept. Æternitas, ſempiternitas, perpetuitas.
Eewighlick. Æternum, ęternè, in ęternum, jugiter, perpetim, perpetuò, ſempiternè. *germ. eeuwichlich. ang. ever.*

E F

Effen/eben. Æquus, planus. *germ. eben. angl. even.*
Effen ende glat. Planus, politus.
Effen/gheliick. Par, æqualis.
Effen/ ende on-effen ſpelen. Ludere par impar. *Ovid. de Nuce: Eſt etiam, par ſi numerus, qui dicat, an impar, Vt divinatas auferat augur opes.*
Effen rekeninghe. Pura, puta, abſolutaque ratio.
Effen op rekennen. Putare rationem; puram, putam & abſolutam rationem conficere, parem rationem facere, paria facere.
Effen op betaelen. In aſſem, ſive in ſolidum ſatisfacere: rationibus redditis reliqua ſolvere.
Effen veld. Planities, campus, ęquor campi, æquor apertum.
Effen. Iuxta. **Effen als oft.** Perinde ac ſi, quaſi, æquè atque.
Effen daer. Ibidem, eodem loci.
Effen die. Idem, ipſe.
Effen te paſſe. Commodùm, commodè.
Effen wel. i. **eben wel.** Æquè, benè.
Effenen/ebenen. Æquare, exęquare, planare, complanare, lævigare.
Effenaer/ebenaer. Iugũ, ſcapus bilancis.
Effenheyd. Æqualitas.
Effeninghe. Æquatio, exęquatio.
Effentlick. Æqualiter, pariter, planè.
Effens. Planè, æqualiter. **T'effens.** Simul, unà, pariter.
Eft. *friſ.* i. **oft.** Aut, ſi, an.
Efter. *holl. friſ.* Iterum.

E G

Egh/egghe. i. **eck.** Angulus, &c.
Egh-ſteen. i. **ecki-ſteen.**
Egh-balie. i. **egghe.** Cataracta.
Eghdiſſe. i. **heghdiſſe.** Lacerta.
Egghe/ eeghde. Raſtrum, pecten, occa, crates occatoria.
Egghe-tanden. *ſax ſic.* **egghighe.** Dentes ſtupidi.
Egghen de tanden. Dentes hebetare vel ſtupefacere. *ang. edge.*
Egghe/egh-balie/eck/heck/ſchof. Cataracta, vectes portarum, cancellatæ portarum fores, cratis portarum, hercius. ἕρκος.
Egghe/eck. Angulus, extremitas, ora *ge m. eck. ang. edge.*
Egghe. i **ſelf-egghe/ſelf-ende.**
Egghen. Occare, comminuere glebas: pectine humum verrere. & Sarrire, ſarculare.
Eggher. Occator.
Eggher/evegher. Terebra, terebellum.
Eggherigh i. **ſcherp.** Acutus.
Eggherigh. i **ſuer.** Acer, acerbus.
Eggighe tanden. *holl.* i. **boomighe.** Dentes ſtupidi.
Eghеen. i. **gheen.** Nullus.
Eghel. i **ecchel.** Sanguiſuga. *germ. aegel.*
Eghel. Echinus. *ge m. igel.*
Eghel-koolen i. **ecchel-koolen.**
Eghel-kruyd i. **peninckruyd.**

Jelentier. Cynosbaton, rubus caninus, ntis canis, rosa silvestris odorata, *vulgò* glenterius: *quod eius caulis & rami acu- & spinis horreant: instar echini. q. d.* ar- or echinorum.

Jelentier-bloeme. Rosa canina, sylve- is.

enen.j.epghenen. Dicare.

enen.j.heghenen. Ornare.

ster.j.exter. Pica.

EI sive EY.

ctui.cimbr **j.epl.** Insula.

and. Insula.

endigh.j.el-lendigh. In insulam rele- us.

oof.j.epck-loof. Hedera.

e. Ovum. *germ.ey.ang.erge.*

en. Ova **epken.** Ovulum.

op.j eper-dop.

oeck.j.eper-koeck.

nd. Ovatus, a, um.

haele.j.eper-schaele.

/eber. *fax.* **ope-baer.** Ciconia.

/eecke/epckē-boom. Quercus, Iovis r, arbor glandifera. *ger.eych.ang.oke.*

appel/eeck-appel. Galla.

ozenken.j.eeck-hozenken.

oof.j.eeck-loof. Hedera

j.eeckel. Glans.

l. Quernus, querneus, querceus, icus, querculanus.

-boom/epcke. Quercus.

-bosch. Quercetum.

-herd. Robustus.

heut. Ligneum querceum.

-baeren.j.boom-baeren. Polypo- dilicula, dryopteris, querna silex.

mb. Socer, pater uxoris.

epdhem/eedom/eedum. *sicamb.*

Ovum.

Ova.

od. Panis crocatus: ovi luteo & nfectus atque imbutus.

ber. Vitellus.

.j.eper-schaele.

l. Ovorum negotiator.

k. Oogala, puls ex ovis & la-

Eper-koeck.j.ep-koeck.

Eper-schaele/ep-schaele. Ovi testa, putamen.

Epghen. Proprius, peculiaris, privatus, privus. *germ.eigen.ang.owne.*

Epghen/sijns selfs. Suus, sui juris.

Epgen goed. Privata bona, bona propria, privatæ possessions: & Peculium.

Epghen handt-schrift. Autographum, scriptum manu propria.

Epghen knecht.j.slaeve. Servus

Epghen man Servus, mancipium.

Epghen-dom. Proprium, proprium dominium, possessio, mancipium, res mancipi. *vulgo* proprietas.

Epghen-rechtigh. Sui sive proprij juris: & obstinatus, pertinax, refractarius.

Epghen-schuld. Propria culpa. Meapte, tuapte, suapte culpa.

Epgen-sinnigh. Refractarius: nimis suæ sententiæ tenax, pervicax, pertinax, morosus, capitosus.

Epghen-sinnighejdt. Pervicacia, morositas.

Epghen-schap.j.epghen-dom.

Epghen-soeckigh. Sua & propria quærens, sui studiosus.

Epghen-wijs. Sibi sapiens, autosophos.

Epghen-willigh. Spontaneus, ultroneus. & Obstinatus, morosus.

Epghen-willighlick. Vltro, sponte. & Obstinatè.

Epghenaer. Proprietarius, dominus, possessor.

Epghenen. Dicare, proprium dicare, tribuere, adscribere, vendicare, addicere, tradere ut proprium.

Epghening̃he Vendic~~tio~~.

Epghenighejdt. Proprietas.

Epghentlick. Propriè, peculiariter: aptè, concinnè.

Eple. *vetus.* **j.ep-land.** Insula. *gal.isle.hisp.isla.ang.yle.*

Epl-land/ep-land. Iusula, terra salo aut aquis inclusa, *ab* **ep/** *cimbrica dictione.* i. insula. & **land.** *q.d.* terra insularis.

Epl-lander. Insularis.

Epn. *germ.* **j.een.** Vnus.

Epnckel.j.eenckel. Simplex.

eynde.j.ende. Finis.
eynse. *ſland.j.* **heynſe.** Anſa.
eyndſel. *ſland.j.* **inſel.** Statera.
eyns. *ger. ſax. ſicamb.* Hulcus, pus puris.
eyſen-kruyd/eyſen-hart. Verbenaca: ſagmen, herba putrida ulcera cohibens & mitigans. *germ. eyſen-kraut, eyſenhart. ſax. iſenkrut.*
eyſch/heyſch. Poſtulatio, petitio, poſtulatus, us: ſtipulatio, ſtipulatus.
eyſchen/heyſchen. Poſtulare, depoſtulare, exigere, petere, poſcere, depoſcere, requirere, ſtipulari. *germ. heyſchen, houſchen. ang. aſke.*
eyſcher/heyſcher. Poſtulator, petitor, ſtipulator, actor.
eyſchinghe.j.eyſch. Poſtulatio.
eyſe/eys. *germ. ſax.j* **ijs.** Glacies.
eyſen/ *quibuſdam* **ijſen.** Horrere, horreſcere metu aut pavore, metum concipere: & Abominari, exhorreſcere, perfundi horrore.
eyſelick/eyſigh/ijſelick. Horridus, abominabilis, abominandus.
eyſelickheyd/ijſelicheyd. Horror frigidus, horror gelidus, terror gelidus, timor.
eyſt. *ſicamb.j.* **aſt.** Vſtrina.
eyter.j.etter. Sanies, pus.
eyver.j.ijver. Zelus.

EL

el. *vetus.j.* **ael.** Anguilla.
el-gher.j.aelgheer. Fuſcina.
el. Alius, aliud. *hiſp. al.* **iemandel.** Alter quiſpiam, alius quiſpiam. **niemandel.** Nemo alius.
el/ellers. Alibi. **nergens el.** Nuſquã alibi.
el-lende. Exilium: & Miſeria, calamitas. *dicitur* **el-lende.** *q. d.* alia terra, *ſive* alius orbis. *ab* **el.** i. alius. & **land.** i. regio terra: *ſolum enim exules vertunt & in aliam terram migrant: ſicut apud Latinos* extorris, *extra terram vel extra terminos*: & exſul. *i. extra ſolum dicitur. Quidam* **al-lende** *ſcribunt, ut* **al** *idem ſit quod* **el** *& reſervat originem Latinæ dictionis, alius, a, um: eſt enim ſumma apud nos affinitas literarum* **a** *&* **e.**
el-lend/ellend dier/elland. Alce, tragelaphus, hirco cervus: animal Septentrionalis regionis, ex caprarum genere *ita dictum à miſeria, ut quidam tradunt: miſerrimum enim animal frequentiſſimè eaduco laborat morbo.*
el-lendigh. Exul, exulans, extorris: & Miſer, miſerabilis, calamitoſus, ęrumnoſus, infelix.
el-lendighheyd. Exilium: & Miſeria, calamitas.
el-lendighlick. Miſerè, calamitoſè.
el-lendighen. *vetus.j.* **bannen.** In exilium relegare.
el-waerts. Aliorſum, alioverſum.
ellers. Alibi, alicubi: & Alio, aliunde, aliorſum. *gal. ailleurs.*
ellerſ-waerts. Alio, aliorſum.
elck/ellick/ierghelick. Quiſque, unuſquiſque. **t'elcken.** Quovis tempore.
elck beſonder/elck alleen. Singuli.
elck beſonderlick. Singulatim.
elckerlick. *ſland.* Quiſque, unuſquiſque.
elck-anderen. *ſlan. holl. friſ.j.* **malck-anderen.** Alius alium, invicem.
elck-een. Vnuſquiſque.
elcker-malck. *vet.* Quiſque, unuſquiſque:
elcker-jaerlick. *vetus.* Singulis annis, in ſingulos annos.
elder. Vber ovilli pecoris.
elefant/olefant. Elephas, elephantus.
elefen-been/elffen-been/ elpen-been. *ſax. friſ. holl.j.* **ibooz.** Ebur, dens elephanti, os elephanti, elephantus, cornua elephanti.
element. Elementum. **element des biers.** Æther ignis. **elementen.** Elementa, genitalia corpora, radices & fontes rerum.
elf.j.alf. Incubus.
elf/elve. Vndecim. *germ. eylft. ang. eleven.*
elf-mael. Vndecies.
elf-penninck. *holl.j.* **ruptерſche blancke.** Numus undecim chalcorum.
elf-ribbe. Longurio: homo enormiter procerus. *q. d.* undecim coſtarum.
elfſte. undecimus.
elft. Aloſa, clupea. *genus piſcis.*
elgh. Biſon. Aſini ſilveſtris genus in regionibus ſeptentrionalibus.
elle/elne. Vlna, cubitum, ſeſquipes, intervallum à flexu brachij ad digiti medij ſupremam uſque partem. *germ. eln. gal. aulne.*

ulne.ital.ulna.angl.elle,&c.
rachium,ſive brachij menſura *Becanus*
atur.
ooghe. Cubitus,gibber brachij,an-
n:brachij curvatura, ſive arcus.*germ.*
ubogben.ang ebouwe.
ooghs-kuſſen. Cubital:pulvinus cui
bito inniti ſolent.
ren/al-hozen.j.blier. Sambucus.
-been.j.elefen-been. Ebur.
elpſch. *ger.helvet. ſax ſicamb.j.ſnaen.*
gnus.
ulwe/elſchovve. *zeland.* Vrtica mari-
ſpongia marina.
ter. Fluxiones ſive aquę laterales
urientium.
l/elſen-boom Alnus.
laeck Palus alneus.
Subula.*gal.aleſne.hiſp.aleſna.*
lſe. Alnus.
ſicamb.j.exter. Pica.
elf Vndecim.
.deluwe. Lividus,luridus.
.Liveſcere.

EM

mm. ſicamb. Fœnum cordum,ſero-
n.
emmers.j.ic-mer. Imò maximè.
oes.j.al-reed. Tàm citò.
ember/ammer/ amber. j. barn-
Succinum,electrum gleſſum,gla-
Lyncurium,Solis filiarum lachry-
à ambra.*germ. amber.gal.ambre.*
bro.hiſp.ambar.ang.ambre.
ck/emmerlinck. Emberiza:paſ-
ermologi genus.
r.ſax.ſicamb. Aſſiduus,jugis.
. Aſſiduitas,ſtudium aſſiduum.
ax.ſicamb. Empetra,mus monta-

Friſ ſicamb.j.miere. Formica.

EN

on. En vreeſt niet. Ne metuas.
ckt vp niet wat vp ſept? Num
quæ dicat? **Ick en gae niet.**
Ick en wille niet. Non volo,

es cenckel. Simplex.
ſteri-lil-ſtuwe: Talus *ſax enckel*

ang.ancle
enckel-been. Malleolus.
enckel. *ger.ſax.ſicamb.holl.* Nepos?
enckel/enckle. *ſicam.juvac.* Iuvenis arator?
enckt/inckt. Atramentum : atramentum ſcriptorium,librarium: encauſtum *apud* I.C. *germ.dinten.gal. encre, ital. inchioſtro, hiſp tinta.ang. ynke.*
enckt-pot/enckt-hozen. Atramentarium.
ende/vnde. Et,ac,atque. *germ. vnd. angl. and.*
ende oock. Atque etiam,quin etiam.
ende/epnde. Finis,calx, extremum,termi-nus, coronis,cataſtrophe. *germ.end.ang. ende.* **Ten ende dat.** Vt tandem. **T'ende/ t'enden:** Ad finem,ad calcem.
ende. Cauda,ſalax,mentula.
ende. Anus ſedes,alvus.
end-darm. Alvus,fundulus.
endel-darm/entel-darm. Alvus, alvus in-ferior,inteſtinum cæcum,fundulus.
endelick. Poſtremus, extremus, & Per-emptorius.
endelick/endelinck/ endelingh. Tandem demum, denique, nunc, jam, poſtremo noviſſimè.
enden/epnden. Finire,terminare.
end-oordeel/end-vonniſſe. Sententia litis decretoria. *vulgò* diffinitiva ſententia.
endivie. Intybus, intybum, intubus, ſati-vus,hortenſis: intubum ſativum,latifo-lium. *vulgò.* endivia,ſcariola. *gal.endive, ital. endevia.hiſp.endibia.ang.endyve.*
endte/end-voghel. Anas. *ger.ente.ſax.an-the.gal.anette.ital.anatre:hiſp.anade.*
endt-groen / endten groen. Lens palu-ſtris. *q.d.* anatum viride : *quod anates ea paſcantur.*
endt-poel. Natatile.
endten-ſtal / endten-wepe. Neſſottrophi-um.
endteren. Vociferari ſive garrire inſtar anatis: ineptè & odioſè garrire.
endterer. Garrulus inſtar anatis.
endteringhe. Anatum vociferatio, mole-ſtus garritus anatum:nimia dicacitas.
endterick. Anas mas.
enge. Anguſtus,arctus:contractus,ſtrictus.
enge. Anguſtè.

enghe. Angustè.

engh-bozstigh. Suspiriosus, anhelator, anhelus, asthmaticus. *q. d.* angustus pectore. (xietas.

engh-bozstighheyd. Asthma: anhelitus an-

enghde. Angustia, angustiæ, arum.

enghde der dalen Fauces.

enghde der zee. Fretum, angustia maris.

enghde tusschen twee zeen. Isthmus: terra angusta inter duo maria.

enghen. Angustare, angustum seu arctum reddere, arctare, coarctare, contrahere, constringere.

enghenisse/inghenisse/ eegenisse. Inguen, pars corporis concava, pubi utrinque vicina. *gal. aines.*

enghher/ingher. Angaria, servitus coacta: compulsio iniqua, exactio.

enghster/klock-glas. Bombylius, vasculum anguste oris, inter bibendum bombum sonitumque edens.

enghel. Angelus, spiritus æthereus, genius sanctus, mens ætherea. *ger. engel. gal. ange. ital. angelo hisp. angel. ang. aungel.* **Goeden engel.** Genius bonus. **Quaden engel.** Genius malus, genius ultor, diabolus, cacodæmon.

enghel-soet. *bland.* **j. boom-baerden.** Fidicula.

enghelot. Aureus anglicus, angelatus, nummus aureus angeli effigie.

enghelsch. Angelicus

enghelsche. j. tweeendertigh asen.

enghelsche. j. twaelf mijten bzab. acht vlaems.

enster/ensser/entster/unster. *fris.* **j. insel.** Statera.

ente/inte. Insitum, surculus, calamus, calathus novellus qui inspicatur ad inserendum. *gal. ente. ital. ento.*

enten/inten. Inserere, pangere, emplastrare, inoculare, admittere.

entel. *fris. vetus.* Fimus, stercus.

entel-darm. j. endel-darm.

enter/enter-dier. *holl. fris.* Horna bestia, hornotinum animal. *q. d.* **een-winter. j.** unius hyemis.

E P

Epe. Apium.

Er. *flan. holl.* **j. yer.** *brabant.* **re.** *Latinis & Gallis, utriusque literæ inversione, fland. & hollandi dicunt* **ermaecken.** *brabanti* **yermaecken.** *Latini* reficere, *Galli refaire.*

er. *ger.* **j. ver/ er-baeren / verbaeren : er-klaeren/ ver-claeren : er-dichten/ verdichten/** *&c.*

er-barmen. j. ontfarmen.

er-dencken. j verdenckien.

erde. j. spype/ slupse.

erdel. j. arckel. Podium.

erdenaer. *sax.* Menianum.

erde. j. aerde. Terra

ere/aere Area: & Pavimentum. & Officina, taberna. *gal. aire ang ere.*

ere/eren-werck. j. aere/ acre-werck. Æs, æris, *&c.*

ere. j. aeren. Arare.

erene. j. aerene. Arvum.

erf/erf-goed/erve. Hæreditas, hæredium, prædium: & Fundus, res soli: ædes, agri, fundi, & cæteræ res immobiles solo conjunctę: *mobiles aut. m* **have** *dicuntur.*

erf-bzief. Literæ hęreditariæ.

erf-cijns. Solarium, vectigal solarium, census hęreditarius, census perpetuus.

erf-deel. Hęredium, hęreditas.

erf-dom. Hæreditas: dominium sive possessio hęreditatis.

erf-ghenaem/ erf-naemer. Hęres, cohæres: hęreditatem aut partem eius accipiens.

erf-ghenoot. Hæres, hęredij particeps.

erf-ghezechte. j. neder-ghe-rechte. Iudicium causarum civilium. & possessionum: judicium municipale.

erf-goed. Hęredium, res hæreditaria, bona hęreditaria.

erf-goed van des vaders weghen. Patrimonium.

erf-ghierigh. Hęredipeta.

erf-graf Sepulchrum hęreditarium: quod sibi hęredibusqus quis constituit.

erf-grond. Hæreditas, terra hæreditaria, fundus.

erf-houder. Possessor hęreditatis.

erf-kind. Hæres, proles.

erf-knecht. Perennis servus. *Plaut.* qui perpetuò servit uni domino.

-koninck. Regni hæres rex.
-koninck-rijck. Regnum hereditarium.
-land. Terra hæreditaria.
loos/erve-loos. Exhæres, hæreditate
arens, hereditate privatus: & Hærede
arens, hæredem non habens.
man. Proprietarius fundi.
nacmer. *vet.* j. erf-genaem Hæres.
pachte. Emphiteusis, hæreditaria loca-
o, perpetua locatio, præstatio soli,
nsitatio prædij, emphiteutica præsta-
o.
acht-goed. Ager emphyteuticus, ve-
galis.
achter. Colonus perpetuarius: qui
rpetuò agrum conduxit, aut certa
nsione in vitam suam: conductor per-
uarius.
cht. Hæreditas jus hereditarium.
chter. *vetus.* Iudex causarum civi-
n,
nte. Reditus perpetuus, reditus hære-
rius.
pay. Hæreditas.
epder. Ædilis, decempedator.
hte. Malum hereditarium: morbus
vitium à parentibus in liberos tran-
. & Contages; contagio, contá-
n.
de. Originale peccatum, primoge-
noxa.
pte. Hæreditarius ususfructus.
ptener. Hæres usufructuarius, usu-
arius fundi proprij.
nd. Hostis perpetuus, inimicus assi-
inimicus hereditarius.
gh. Hereditarius.
ghepd. Hæreditas.
Hæreditarius.
en. Hereditariè.
epd. Hereditas, bona hereditaria,
.
rben.
. Hæreditas, successio hereditá-
Investitura.
doen. j. goedenisse doen.
nerf. Superficies corij, &c.
. Achor, scabies capitis: acho-
ra capitis.

ergh. j. argh. Malus.
erghens/ terghens. Vspiam, usquam, alicubi, aliquo loco.
erghens henen. Quopiam, quoquam, ad aliquem locum.
eremijt. j. heremijt.
ericken. Ruminare, remandere.
er-kauwen/er-kouwen. Ruminare.
erien. *vetus.* j. erren. Arare.
er-inneren. *ger. sax. si. amb.* Commonefacere, revocare in memoriam. & Reminisci, recordari.
erm. j. arm.
ermijne. j. armijne.
erne. j. arne. Messis, &c.
erne. Extremitas attenuata asseris sive tigni quæ alteri injuncta accommodatur firmaturque clavo ligneo.
ernst. Serium, res seria. *germ. ernst. ang. earnest.*
in ernst. Serió, sedulò, extra jocum.
ernstachtigh. Serius. & Sedulus.
ernstigh. Serius.
ernstighept. Sedulitas.
ernstighlick. Sedulò, serió.
ernsten. *vetus.* Studere, niti.
erpel/aerpel. *sland.* Anas, mas.
erre-dom/er-dom. *vetus. sax. frisi. scamb.* Error. *gal. erreur. ang. errour.*
erren. *vetus.* Errare. *germ. irren. gal. errer, ang. err.*
erre. *vetus.* Ira: & Iratus.
erschay. *vetus.* j. gramschay.
ers. j. aers Anus.
erselen. j. aerselen.
erte. j. erwete. Pisum.
ertinghe. *vetus. sland* Legumina: pisa, fabæ, cicer, lendes, similiaque quę in siliquis nascuntur.
eertsch-bisschop / ertsch-enghel &c. i. aertsch-bisschop/aertsenghel/&c.
erve. i. erf. Porrigo, achor.
erve/erf/nerf/nerve. Superficies cutis aut pellis, pilo adempto, pręparatę: grana in corijs, squamæ.
erve/voeder/vitse. Ervum.
erve. Orobus. *hisp yervo.*
erve. i. erf/erf-goed. Hereditas, hęredium. & Hæres.
erve-loos. i. erf-loos. Exhæres,

Erven. Transcribere alicui hæreditatem, transmittere vel tradere alteri hæreditatem. & Accipere hæreditatem, adire hereditatem, hæreditate accipere bona, succedere in opes hæreditarias.

Erwelinck. *vetus.* **j. erfghenaem.**

Erwte/erwte/erte. Pisum.

Erwtinghe. **j. ertinghe.** Legumina, pisa, fabæ: ciceres, lentes & similia.

Erwt-houde. Pisa in siliquis. pisa cum folliculis. & Folliculus pisorum.

Erwt-supcker. Tragemata ex sacchar o in pisorum formam confecta, bellaria.

E S

Esch. Fraxinus. *germ. esch. ang. asshe.* **Wilden esch.** Ornus, fraxinus silvestris.

Eschen-boom. Fraxinus.

Eschen-hout. Fraxinum sive fraxineum lignum.

Ese. **j. est/ast.** Vstrina.

Esel. Asinus. *ger. esel. gal. asne. ital, asino. hisp. asno. ang: asse.* **eselken.** Asellus. **eselinne.** Asina. **eselinneken.** Asella.

Esel/esel-wozm. Asellus, millepeda, multipeda, oniscus.

Esel/knaep der schilders. Pluteus, tripedaneum lignum cui tabula compingitur, innititur.

Esel-dzijver. Agaso, asinarius, agitator asselli.

Esel-grauw. Color murinus.

Esel-meulen. Mola asinaria.

Esel-schreper. Onocrotalus. *avis vocem asininæ similem edens.*

Esel-stouwer. **j. esel-dzijver.**

Esel-wozm. **j esel** Onisc us.

Esel-veulen. Pullus asininus.

Esels/eselsch. Asininus.

Esels oozen. Auriculæ asinæ aures.

Esels oozen setten. Auriculas asini imitari, subsannare, irridere.

Esels-sadel/scheen-sadel. Clitellæ.

Esels dijghen. Fimus asininus.

Esen. **j. aesen.** Escam ingerere, nutrire.

Espe/espen-boom. *fland. sicamb.* Populus Libyca, populus nigra: tremulus *germ. aspenbaum gal. néfle. sax. espe. ang. aspe.*

Espinck. **j pinck.** Cymba.

Est. **j. ast.** Vstrina.

Ester. **j. eester.** Frutex.

Estere. **j. leme.** Festuca canabina: scapus.

Esterinck. *ger. sax. sicamb.* Pavimentum.

Eswel. Callum aprugnum: caro apri durior, sollidior calloriorque.

E T

Et-wat. *vetus.* **j. iet-wat/e-wat.** Aliquid. *germ. etwas.*

Eten. **j. eeten.** Edere.

Etick. **j. edick.** Acetum.

Etsen. *germ.* Depascere, erodere.

Etsen/bijten in coper. Inscribere, sive incidere in æs aqua forti.

Ettelicke/ etlicke. Aliqui, quidam, nonnulli.

Etten. *fland.* Pascere pecus in arvis aut pratis. **Ettinghe.** Pascua.

Etter. Sanies: & Tabum: & pus.

Etter-stock. Pus, puris.

Etterachtigh/etterigh. Sanios us, tabidus, purulentus.

Etteren/ver-etteren. Suppurare.

Ettick. *sicamb* **j edick.**

E V

Euckel Frontis ruga supra palpebras.

Euckelen. Frontem rugis contrahere.

Euder/uder/huyder. Vber.

Eveghер/egghер. Terebra.

Evel. Malus, nocens, pravus, perversus. *ger. ubel. sax. uvel, ovel. ang. evill, evell.*

Evel/ramp. Malum infortunium, **Sinte Jans evel/vallende evel.** Morbus caducus, morbus comitialis, morbus maior, morbus Herculeus, morbus sacer, morbus sonticus, epilepsia, lues deifica, lues sacra. **Lanck evel/ lancken-evel.** Ileus, volvulus, tormentum, chordapson, morbus interioris intestini. *q. d* morbus ilium. *vulgò* Misereri mei.

Evel-daed. Malefactum, scelus.

Evel-dadigh. Facinorosus, sceleratus.

Evelen-moed. Malus animus, infestus animus.

Evel-moedigh Malitiosus.

Evelen/evel doen. Nocere.

Even. **j. effen.** Æquus. & Par, *&c.*

Even als. **j. essen als.** Æquè, atque.

Even-beeld. Exemplar.

Even-boztigh. Æqualis progenie seu gene-

ra-

eratione.
en-eens. Prorsus idem, persimilis,
en-gheleerd. Æquè doctus.
en-gheliick. Consimilis, compar, æqua-
s, æquabilis, par æqualis.
en-gheliick als. Perinde, velut.
en-groot. Æque magnus, par magni-
udine.
en-handigh. Ambidexter, æquimanus.
en-lilepn. Æquè parvus. (lens.
en-krachtigh. Æquipollens, æquiva-
en-nacht. Æquinoctium.
en naesten. Proximus.
en-oud. Æquævus, æqualis, ejusdem
tatis, par ætate. (nos.
en-tijdigh. Contemporaneus, synchro-
en-verre. Æquè, longè.
en-verre. *stand.* Dummodo.
en-wichtigh. Æqualis pondere.
en-wichtigheyd. Æquipondium, pon-
eris æqualitas, sacoma.
en-wijdigh. Parallelus, æqualiter distãs
en-wel. Æquè benè.
nen. j. effenen. Æquare.
naer/effenaer. Æquator.
naer/ effenaer inde waghe. Iugum,
apus bilancis, de quo lances utrinque
ndent: *ita teutonicè dictus ab æquationis instrumento, obversante in ansæ meditullio lin-*
æ.
ie. Avena, bromos. Gebaerde ebene.
gylops, festuca.
i-besien *sicamb.* j. haver-besien.
i-maend. *sicamb.* j. gerst-maend. Se-
mber.
/eber-swijn. j. beer. Aper, verres silve-
s. *Becano germ. eber.*
-spit/eber-spriet. j. swijn-spriet.
-woortel. Chameleon.
heul. Papaver.
z. j. ivooz. Ebur.
en. Pascere, cibum in os indere, inge-
: cibum in os alterius.
sel. Pastio, pastus: & Pascuum, ager
uus.

EVV

stand j. wat/etwat. Aliquid.
eeuwe. Lex: & Ævum.
) gaen. j. wegh gaen. Abire.

Exeijse. j. assijse. Vectigal.
Exel. *stand* j. hechsel. Monile.
Exter/aeckster. Pica. *sax. hegester, germ. aegerster. gal. agache.*
Exter ooghe/aeckster-ooghe. Clavus, tuberculum in cute extans rotundum, callosum, *dicitur* exter-ooge. *q. d.* oculus picæ: *à similitudine.* & kraepen-ooghe.
Exter-ooghe inde kele. Angina potoria, vinaria.
Exter-oogh-salve. Medicamentum ecbyloticum: quo clavi & calli exteruntur.
Exster-eer-gisteren/ achter-eer-gisteren/ echter-eer-gisteren. Nudiusquartus.
Exter-over-morgen/ achter-over-morgen. Ab hinc dies quartus.

FA

FAbel. Fabula, apologus.
fabelken. Fabella.
fabelachtigh. Fabulosus, fabularis.
fabelen. Fabulari, fabulas narrare.
fabeler. Fabulator.
fabel-werck. Nugæ: fabularum vanitas.
fabel-wijs. Fabulosè, falsè & per fabulas.
facelen. j. faselen.
facke. *germ.* Ala.
fackeel. Pars.
fackeel/vack/vackeel. Contignatio, pars structuræ.
fackel. Fax, tæda, funale, *germ fackel. hisp. hacha.*
facken. *stand.* j. grijpen. Apprehendere.
facteur. Institor, negotiator, procurator negotiorum, negotiationi præpositus, *vulgò* actor: qui domini res curat: *gal. facteur. ital. fattore.*
facteur van t'spel. Comicus, comœdiæ scriptor, auctor comœdiæ.
facteurije/facteur-schap. Exercitium institorium.
fael. Erratum, error, mendum, menda, vitium, defectus. *dicitur* fael. *q. d.* val. i. lapsus *gal. faulte. ital. fallo. hisp. falta.*
faelen/feylen/faelieren. Fallere, errare. delinquere, deficere, deesse: [illegible] cultatibus, redigi ad inopiam, [illegible]

foro, desinere esse solvendo, fieri non solvendo *dicitur* **faelen**/ *q.d.* **vallen**. i. labi, cadere, *inquit Becanus. ger. & sax. felen. gal. faillir. ital. fallire. hisp. faltar. ang. faile.*

faelie-kant. Angulus non æqualis, non quadratus aut rectus.

falie-kantigh. Non quadratus, angulos rectos aut æquales non habens.

falieren. i. falen. Falli, *&c.*

faesen. i. fasen.

falie. Palla, cyclas, vestis muliebris spatiosa, totum corpus circundans: calyptra, *gal. falie.*

falie-slepper. *holl.* **i. black-slepper.** Anteambulo.

fame. Fama.

fame-schender. Suggillator.

fantaseren. Imaginari. & Animo peregrinari.

fantasije. Phantasia, phantasma, visio, imaginatio: figmentum.

fantast/fantastijck. Phantasticus, imaginativus & Cerebrosus. & Fanaticus. & Morosus. *gal. fantastique. ital. fantastico. hisp. fantastico.*

fardeel. Fascis, onus. *gal. fardeau. ital. fardello. hisp. fardaye. ang. fardel.*

farwel. *sax. sicamb.* **i. ramp.** Malum, infortunium.

fas/bas/basch Cartilago.

fasan/fasant. Phasianus, phasidis avis. *ger. Fasan, Fassan. gal. Faisant. ital. Fasano, Fasiano. hisp. Faisan. ang. pheasan.*

fascel. Fascis, fasciculus. φάκελ@. *gal. Faisseau.*

fascel-bout. Fascis lignorum: & Ligna quernea.

fascel-mes. Falx arboraria, sylvatica.

fascelen. Fasciare. & Scia ligare, colligare.

fasel/basel. Fœtus in utero, embryon. & *germ. sicamb.* Soboles.

fasel-bosse. Amnium, fœtus involucrum, secundæ, arum secundinæ, hystera.

faselen. Agitare, factitare. & Patrare, liberis operam dare.

[illegible]ullen. Farcire, implere condimentis.

[illegible]i, frivola agere.

[illegible]or, frivolarius.

faterachtigh. Nugax.

fateringye. Nugæ, gerræ, frivola.

fatsoen. Factura, figuratio, forma, habitus, modus. *gal. Façon. ital. Faccia. ang. fashion.*

fatsonéren. Formare, figurare.

faute. Erratum, vitium, mendum, delictum. & Defectus. & Culpa, *ga. faulte.*

faut/fout. i. speck/spin. Alburnum: materia inutilis in arbore aut ligno, facillimè cariem sentiens.

fauten. i. faelen. Falli, *&c.*

FE

Feeste. Festum, festivitas, festus dies, feriæ, dies feriatus, solennitas: & Voluptas, gaudium: & Epulum, cœna dapalis, pollucibilis. *gal. feste, festin. ital festa. hisp. fiesta. ang. feeste.*

feeste houden. Feriari, festum diem agere, celebrare.

feest-dagh. Dies festus, feriæ, dies feriatus.

feestelick. Festus, solennis. & festivè, festiviter, solenniter.

feestéren pemanden. Festivè excipere aliquem, curare vel tractare aliquem, opiparè, splendidè, prolixè aliquem accipere. *gal. festoyer.*

fepl/feplen. i. fael/faelen.

fept. i. daed. Factum, facinus.

fel. Atrox, crudelis, immisericors, truculentus. *gal. felon. ital. fello, ang. fell. gal. fel. i.* iracundus.

felheyd. Fel, animi amaritudo, atrocitas, crudelitas, immisericordia. (ter.

fellic. Atrociter, crudeliter, immisericordi-

felen. i. faelen. Errare.

femele. i. simele.

fentijn. i bentijn. Venenum.

fernecle. i. keele. Tegula deliciaris.

feuselen. Festucas frustra carpere, floccos legere.

ferret. i. fozet. Viverra.

fesse. *ger. sax. sicamb* Struma.

FI

fick. i. ffick.

ficken/fickelen. Ferire, leviter virgis percutere.

ficken. *germ. sax.* Fricare, defricare, perfricare.

fick-

fickfacken. Factitare, agitare.

fickfacker/al-bedrijf. Ardelio. *sax. fickfacker.*

fiecken. Figere. & Pungere. *gal. ficher. ital. ficcare.*

fiecken. *zeland.* Iacere, jactare.

fiel/fielt. Vilis homo, nebulo, tenebrio flagrio, mastigia. & Homo fœdus, turpis, spurcus, ignavus, vappa, sordidus, pannosus, Filico, *teut. Feste*, malus, inutilis, & nullius usus: & Thaulus φαῦλος. malus, deceptor, impostor, improbus, *dicitur. ang. Filte.* i. sordes, illuvies, obscœnitas, & *filthy.* fœdus, sordidus; obscœnus.

fielterije. Nequitia, spurcitia.

fier. Ferus, ferox, asper, atrox, fastosus, superbus. *gal fier.* **fier ende mop.** Bellus. **fier ghelaet.** Vultus fastosus, & Vultus serenus, bellus. **fierer gaeck.** Incessus sublimior & fastum prę se ferens. **fier.** *Beame dicitur* pulchritudinem jactans ostentansque.

fierre. *sland.* Feretrum, ferculum. & Capulus. *gal fierte. ital feretro.*

fiffel. *vano.* **j. pijpe, fluyte.**

fijck/fupck. Pulsus, ictus.

fijck. **j. buyle.**

fijck/fick/vijg-wratte. Ficus morbus: therioma, mariscа. *gal. fic. & bell* Furunculus: tuberculum acutum cum dolore & inflammatione. & Vlcus digitale.

fijcken/siecken. Figere.

fijcken, sicken. Ferire.

fijcken, supcken. Trudere, pulsare.

fijcken. *bel.* Cindalismus. lusus genus quo paxillos in terram uliginosam mollemve adigunt pueri, & stantes prosternere student.

fije-krupd. Thalictrum. *officin.* Sophia.

fijgye. *sland* **j vijghe,** Ficus.

fijmelen. j. fimelen.

fijn / fijne. Finis. *gal fin. ital fin. hisp. fino. ang. fine.* **Ten fijne dat. j. ten eynde dat/** *etc.* Vt tandem.

fijn. Perfectus, absolutus, exactus.

fijn. *Beame dicitur.* id quod insigniter perfectum, omnibusque venustatis numeris est absolutum.

fijn man. Homo probus, frugi, scitus.

fijn/louter. Concinnus, purus, putus.

fijn/louter gout. Aurum obryzum. purum, putum, excoctum, recoctum. **Fijn silver.** Purum argentum, argentum excoctum.

fijn/dun. Tenuis, exilis, subtilis. **Fijn papier.** Charta tenuis, augusta. **fijn linwaet.** Tela exilis, tenue linum, nebula linea, byssus, multitia, sindon. **fijn gaern.** Fila subtilia, tenuia. **fijn terwen brood.** Panis similagineus, similaceus. **fijnen hoeck. j. lief-hoeck.**

fijn. Callidus, vafer, versutus, cautus, sagax.

fijnaerd. *sland.* Homo callidus.

fijnigheyd. Concinnitas: & Tenuitas, exilitas: & Calliditas, astutia

fijnkens. Perfectè, exactè ad unguem, concinnè, bellè. & Callidè, cautè, astutè

fijnancie. Facultates, pecuniæ, gaza. & Summa rei quæstoriæ: pecunia publica. & Versura.

fijnancie-meester. Præfectus ærarios: tribunus ærarij, quæstor.

fijnéren. Acquirere, parare, comparare pecunias, divitias.

fijnéren. Igne excoquere, purgare, præparare defæcare.

fijt. j. vijt. Vulcus digitale.

fijve. j. vijve/vijver. Cyclus, verminatio.

fimel. Cannabis brevior, discerpta, convulsa; linum carptum, vulsum.

fimelen. j teesen. Vellere, carpere linum, cannabim, lanam.

fimelen/femelen. Motare, mobilitare, motari, mobilitari: lascivire, subsultare, gesticulari digitis, actitare, agitare. & Nugas agere, frustra factitare rem frivolã,

fimelaer/femelaer. Ardelio, lascivus: & Frivolus, nugator.

finsten. j. virsten/fristen.

fiseel. *sland.* **j. fasceel/visseel.**

fisck. Fiscus, principis ærarium, pecunia publica.

fisck. Fiscus, procurator fisci, procurator justitiæ.

fisckael Præfectus fiscalis, præfectus fisci.

fiselmije. Physionomia.

fisionomie. j. visionomie. Simulacrum.

fisse. j. **visse.** Putorius.
fistel. Fistula. **fistel in d'ooghe.** Ægylops.
fix. Fixus, firmus. & Ratus.

F L

Flabbe. Vulnus in faciem incussum. & Alapa, colaphus.
Flabbe Muscarium. *ang. flappe.*
Flabbe/flabbeken/flebbe/flebbeken. Vitta puellaris.
Flaggheren. *vetus.* Flaccere, laxari.
Flaggherende. Flaccidus, laxus.
Flambeel. j. **toztse.** Fax, funale. *gal. flambeau.*
Flattéren. j. **fletteren.** Adulari.
Flauw. Semianimis, semianimus, defectus animo, fractus animo, debilis, imbecillis, remissus, languidus, languidulus, affectus, defectus, a, um syntecticus.
Flauw-hertigh. j. **flauw.** Corde debilis.
Flauw-hertighheyd. j. **flauwighheyd.** Defectio animi.
Flauwaerd. *fland.* Timidus, imbellis, ignavus.
Flauwheyd/flauwighheyd. Animi defectus, animi deliquium, languor, lepopsychia, lipothymia, defectio.
Flauwelick. Languidè, tepidè, remissè, negligenter.
Flauwen. j. **verflauwen.** Deficere; languescere, concidere animo, frangi animo, debilitari, dissolvi: frigere, languidum & remissum esse.
Flebbe. j. **flabbe.**
Flederen/fledderen/bledderen. Volitare, plaudere alis. & Vagari.
Fleder-boom. *sax.* Sambucus.
Fleder-mups. j. **bleder-mups.**
Flederetjn/bledereţjn/flereţjn. Morbus articularis vel articularius, arthritis. **flederetjn inde handen.** Chiragra. **flederetjn inde voeten.** Podagra. *dicitur* **flederetjn:** *quod per omnes artus volitet, vageturq; inter cutem & carnem, vulgò* gutta.
Flederetjnachtigh. Arthriticus, articularius, podagricus, podagrosus: chiragricus.
Fleenwen. *vetus. fland.* j. **vlepen.** Blandiri.
Flere. Alapa, colaphus: & *fland.* Ignava & deformis puella.
Flesche. Lagena. *gal. flacon. ital. fiasco. hisp. flascon.*
Flesche. *sicamb.* j. **concommer.** Cucumis.
Flesch/ hauwoozde. Cucurbita lagenaria: tumido cucurbita ventre. *Propert.*
Fleschken. Laguncula.
Fletse. *ovan.* j. **struype.**
Fletsen. j. **vlepden.** Adulari.
Fletser. Adulator.
Fletteren. Adulari. *gal. flatter. ang. flatter.*
Flicken. *germ. sax. sicamb.* suere, consuere, sarcire.
Fliggeren. Volitare. & Tolutim incedere.
Flisse. *sicamb* j. **teve** Canis fem.
Flitse. *bol.* j. **pijl.** Sagitta. *gal. fleche. ital. flizza.*
Flits-boghe. Arcubalista. & *sax.* Arcus.
Flitsen. Avolare, evolare, fugere.
Flocke. j. **vlocke.**
Flome. j. **vlieme.**
Floze. Homo futilis & nihili: vilis. φλῦλος.
Flouwhne. j. **flauwhne.**
Flughs/vlughs. Velox. & Velociter, Festinanter.
Flughs man. Vir agilis, impiger, celer, gnavus.
Flupme. Phlegma, pituita. *gal. flegme, fleume ital. flegma. hisp. flema. ang. fleame.*
Flupmachtigh. Phlegmaticus, pituitosus.
Flupmen. Spuere phlegmata, excreare.
Flupse. Aquagium, aquæductus.
Flupsen. Fluere, meare cum impetu.
Flups. Chartæ lusoriæ tres ejusdem notæ.
Flupsen. *Fland* Ludere chartulis.
Flups-spel. *Fland* j. **kaert-spel.**
Flupte. Fistula, tibia, buxus. *gal. fleutes. ital. flauta. hisp. flauto. fiuta.*
Flupte. *adag.* Fallacia, mendacium blandum.
Flupte. Poppysmus, poppysma.
Flupte/loote. Talea, surculus, malleolus.
Flupten. Fistula canere, tibijs canere. & *metaphor.* Mentiri, blandè dicere.
Flupten. Poppysmo & vocis blandimento demulcere equum.
Flupter Fistulator, auletes, aulœdus, tibicen.
Fluptinghe. Sibilus, sibilatio. & Poppysmus.

fluweel. Holosericum, sericum heteromallum, sericum villosum, villutum. *gal. velour. ital. velluto. hisp. velludo.*

fluweelen kleed. Vestis holoserica, serica, heteromalla.

fluwijne. *q. d* **pul-wijne.** Pulvini theca.

fluwijne/ flouwijne/ fouwijne. Mustela fœnaria, domestica, martes domestica, felis sive mustelæ genus. *gal fouine. ital. foina.*

F O

Focke/fock-sepl. Dolon, minimum velum ad proram. **Dzeede focke kille.** Siparium.

focke. *vetus.* Superior tunica.

focken. *vetus.* Velificare, velificari, vela dare: & Fugere.

ocken/fockéren. Accommodare, adaptare. & Decere, convenire. *ital. foggia.* i. forma, modus, ritus similitudo.

ocken/ fopcken. Trudere & Convasare, furtim colligere.

ocker. Monopola, pantopola, *vulgò* fugger, rus, fuccardus.

ckerije. Monopolium.

ep. Fœdus: & Væh, vah. *interjectio execrantis. hisp. fio.*

ragie. i. voedering he. *gal. fourrage.*

e. i. vope.

ne. i. fluwijne.

ie. *q. d* Folium.

ie. Bractea, bracteola, metalli lamella tenuis: *à folij similitudine dicta.*

ie-slagher. Bractearius.

e/ dzeed sweerd. Spatha.

e/muscaet bloeme. Macer, macis, inolucrum nucis myristicæ, flos nucis uscatæ.

ren. *germ forx. i. pfinighen.*

r-seel. Fidiculæ, tormentum.

k. *vetus. stand.* Turba, turbatio, perturtio, tumultus, tumultuatio. **In de nck zijn.** Turbari, tumultuari, in perbatione esse.

-dzincken/ wt-dzincke sonder stoe. Amystin vel amystide bibere, duc, educere: affatim bibere sine respione, strenuè epotare.

-dzoncke. Amystis: potio quæ affatim itur absque respiratione.

foncke. i. voncke. Scintilla.

fondament. i. fondeersel. Fundamentum, fossa ubi fit substructio.

fondament. Anus, podex, sedes.

fondateur. Conditor, creator.

fondéren. Fundare, substruere, stabilire, fundamenta jacere; locare, ordiri, substituere, ponere, agere.

fondérsel. Fundamentum, fundamen, substructio, solum.

fonte. i. vonte. Fons, fons sacer.

fontepne. Fons. *gal. fontaine. ital. fontana. hisp. fuente. ang. fountaine.*

fontepnken. Fonticulus.

fontepn-ader. Vena fontis, scaturigo, scatebra.

fontepn-back. Crater.

fontepn-becken. Labrum.

fontepn-bedde. Crater, conceptaculum aquę salientis in fonte. *q. d.* fontis lectulus, fontis alveus.

fontepn-bupse. Tubulus.

fontepn-kraene. Salientes, siphunculus.

fontepn-kruyd. Potagometon, fontinalis, fontalis: herba in aquis & paludibus nascens.

fontepn-meester. Aquilex, aquarum indagator.

fontepn-pijpe. Tubus, tubulus.

fontepn-schotel. Castellum: aquę fontis receptaculum, è quo fistulis aqua redditur.

fontepn-steen. Lapis manalis, unde fons emanat.

fontepn-tap. Salientes.

fontepn-tote. Salientes, siphunculus, papillę, ubera, caput tubuli sive scaturiginis, ubi aqua exprimitur.

fontepn water. Aqua fontalis, fontana, viva: aqua quam fontes effundunt.

foolen. *vetus. stand.* Illudere, attrectare. *ang. fele.*

fozagie. Pabulum. *gal. fourrage. hisp. forrage. angl forage.*

fozest. Saltus. *gal. forest. ital. foresta. angl. foreest.*

fozestier/ fozest-wachter. Saltuarius, saltuum custos, sylvæ præfectus. **fozestier/ fozster/** *sive* **vozster/** præfectus *dici possit.*

fozet.

fozet.j.boozken. Terebellum *à forando gal. foret.*

fozet/furet/fret. Viverra, ictis, mustela silvestris. *gal. fueret. ital. foretta. hisp. huron. ang. ferrette.*

fozier. Mensor, designator hospitiorum sive diversoriorum. *gal. fourier. ital. foriero. hisp. forero.*

fozieren. Collocare apud hospitem, designare hospitium.

fozmaet. Formatura, forma. *dicitur* **fozmaet.** *q.d.* **veur-maet.** i prima mensura, *teste Becano.*

fozmaet-houten. Assulæ formulares.

fozme/vozme. Forma, figura.

fozmen.j.vozmen. Formare.

fozmooz.j.groef-yser. Cælum, instrumentum scalpendi.

fozneps. Fornax. *gal. fournais. ital. fornace. hisp. hornaza. ang. fornace.*

fozneps/weerm-ketel. Cucuma, caldarium vas æneum calefaciendę aquæ idoneũ.

fozmeren. Administrare, subministrare, suppeditare, instruere, munire, ornare. *gal. furnir. ital. fornire. ang. furnishe.*

fozst. *vetus.* **j. fozest.** Saltus, nemus.

fozster/vozster. Saltuarius, custos nemoris & Præfectus ruralis, prætor rusticus, *gal. forestier.*

fozt. Arx, propugnaculum.

foztresse. Arx, propugnaculum. *gal. fortresse. ital. fortezza. hisp. fort, aleza. ang. fortresse.*

foztse. Fortitudo, vis, robur: & Vis, violentia. *gal. force. ital. forza. hisp. fuerça. ang. force.*

fozséren/ver-foztsen. Vim inferre, vim adhibere, vim facere, vi agere, vi cogere. *gal. forçer. ital sforzare.*

foztsigh/fozts. Violentus. & *fris.* audax, acer, trux.

foztseringhe. Violentia, violatio.

foztsier. *fland.* Cista ferro munita, arcula camerata *ital. forziero.* i. arca, scrinium.

foztune. Fortuna, fors fortuna. *gal. fortune. ital. fortuna. hisp. fortuna.*

foztun-leser/foztun-segger. Sortilegus, qui per fortes futurá prędicit.

fosse. Fossa, fovea scrobs *gal fosse. ital. fosse.*

fotse. *germ. sax.* Villus.

fotte. *vet.* Cunnus.

foute.j.faute.

fouwyne j.fluwyne. Mustela fœnaria.

fradde. Puer, puerulus.

fraet.j.vraet. Edo, mando, helluo,

fraetigh.j.gulsigh. Gulosus.

fraey. Bellus, scitus, comptus, lepidus, venustus, pulcher, elegans, lautus, *ang. fayre.*

fraey ende ghesont. Incolumis, sanus, salvus.

fraeyaerd / moyaerd. Homo elegans, splendidus bullatus, bellus, lautus.

fraeyheyd Elegantia, lepor, venustas.

fraeyelick. Bellè, lepidè, venustè, pulchrè, eleganter, lautè.

fraeykens. Bellè.

franck.j.vranck. Liber.

franchyn. Membrana francica sive Gallica, membrana vervecina sive vitulina.

frangie.j.frengie. Fimbria.

frase. *fland.j* **labbe.** *gal. frase.*

frase. Vituli lactantis, fissa intestina, intestina vitulina.

frepsse! Spuma lethalis.

frept.j.frupt. Fructus, poma.

frengie/frangie/frenie. Fimbria, lacinia, segmenta, peniculamenta, fasciolæ assutæ extremis vestium oris. *gal. frange. ital. fregi, frangia. hisp. franza. ang. fringe.*

fret.j.fozet. Viverra.

fret/fraet. Edo, helluo.

fret/frette. Vsura, lucrum.

freten. *sax. fris. sicamb.* Helluari, avidè comedere.

freter.j.vraet. Helluo.

frevel/vrevel. *ger. sax. fris. sicamb* Frivolus, vanus, temerarius, audax, malus. & Vanitas, temeritas, audacia, malitia. & Stomachus, iracundia.

frevel-moedigh. Temerarius, audax. & Stomachosus, morosus, rebellis, arrogans, contentiosus, cupidus vindictę.

frevelich.j.frevel-moedigh.

frevelen/vrevelen. *ger. sax fris.* Malefacere, delinquere, perturbare. & Stomachari.

freveler. Malesicus. & Contentiosus, per-

turbator. & Vanus, temerarius, frivolus, audax.

fricasséren. Frigere, torrere. *gal. fricasser.*

frijt. Frictum, cibus frictus.

frijten/rooſten. Frigere, torrere. *gal. frire. ital. friggere. hiſp. freir.*

frijt-hof. j. **vrijd-hof.** Hortus.

frijt-panne. Trixorium, frictorium, sartago.

frisch/ verſch. Recens, novus, juvenis. & Vividus vegetus, alacer alacris, firmus, integer, sanus: & Ornatus, pulcher: & frigidulus, subfrigidus. *gal. frez. ang. friſk. vide* **verſch.**

friſchheyd. Vigor, robur: & Integritas corporis.

friſe/bloem-werck. Zophorus, encarpa.

friſe. j. **hope van hoet ſe.** Frons, anterior pars lecti.

ciſe/friſeer-laecken/ghefriſeert laecken. **vrieſe** Pannus crispatus, pannus villosus, amphimalla. *vide.* **vries.**

iſéren/vrieſeren. Refricare, crispare, inducere pannis villos. *gal. friſer. hiſp. friſar. ang. friſſl.*

ſt/virſt/vorſt. *germ. ſax. friſt. ſi. amb.* Tempus, oportunitas. & Terminus temporis spatium. & Induciæ litis: ampliatio.

ſten/virſten/vorſten. Servare, conservare: & Differre, procrastinare, prorogare, supersedere, intermittere: ampliare.

ien oft vorſten het oordeel. j. **wtſtelen.** Iudicium differre.

inghe. Inducię, ampliatio.

k. *vet. u. ſtand.* Lęna, suprema vestis. *l f oc.*

/vron. *vetus. germ. ſax.* Sacer. & Summus, prędipuus. **froniſge.** *apud Ottfridum* honorandus, observandus, revendus.

vode. *vetus. ſax.* Præco, minister publicus stator, apparitor, accensus. *q. d.* er nuntius.

uraer. Summum sive prędipuum al-

ienſt. Servitium.

gewaldt. Iudiciaria potestas.

cht. Ius sacrum, jus divinum.

aſten. Sacrum jejunium, jejunium quadragesimale. & Iejunium quatuor temporum.

frone/vrone/vroone. j. **heeren-cijns.** Portorium, vectigal publicum, tributum, vectigal fundi: census soli, qui principi penditur.

frone. j **fron-bode.** Accensus.

frone. j. **vrunte/ghevangenisſe.** Custodia.

fron-ghewald j. **ghevanghenisſe.**

fronckele. *vet. teut.* j. **fronſſe.** Ruga.

fronckelen. j. **fronſſen.** Rugare.

fronſſe/fronſſele. Ruga, plica, cutis contractio. *germ. trunzel.*

fronſſen/fronſſelen. Rugare, corrugare, striare, plicare. *gal. froncer.*

fronſſen het veur-hooft. Contrahere supercilium, corrugare frontem.

frontieren des lands. j. **paelen.** Limites, termini, fines, orę. *gal. frontieres.*

frontier garniſoen. Milites limitanei.

frontier landen. Agri limitanei, in limitibus provincię siti.

froone. j. **frone.**

frupt. Fructus, fructus autumnalis, fructus arborum: pomum, arboreus fœtus, *gal. fruict. ital frutto. hiſp. fruta. ſruto. ang. fruite.*

frupt/nae-diſch. Bellaria, tragemata, secundæ mensæ.

frupt-boom. Pomus, arbor frugifera, fructifera.

frupt-merckt. Forum pomarium.

frupt-ſoller. Oporotheca.

fruptagie. j. **frupt.** Fructus.

fruptagie. j. **loof-werck.** Encarpa.

fruptenier. Pomarius. *gal fruitier. ital. frutarvalo. hiſp. frutero. ang. fruiter.*

fruptenieren. Poma emere: & Poma vendere.

frupten. j. **frijten.** Frigere.

F V

Fuer. j. **vier.** Ignis.

fupck. Pulsus.

fupcke. j. **vupcke.** Excipulus.

fupcken. Pellere, trudere, protrudere, quatere, pulsare.

furet. j. **foret.** Viverra.

furnieren. j. **fornieren.**

fuſſet. Panni serici genus.

fuſte. Navis speculatoria, exploratoria, ca-

taſcopium, myoparo, biremis, liburnũ, liburna, liburnica. *vulgò* fuſta, navis fuſa. *gal. fuſte. ital. fuſta. hiſp. fuſta, fuſta.*

Fuſte/fupſte. j. dzp-armen. Genus vaſis vinarij.

Fuſtepn. Goſſypium, xylum. *vulgò* fuſtanum: & Pannus goſſypinus, xylinus. *vulgò* fuſtaneus: *qua voce Eraſmus utitur in Colloquijs:* & fuſtanicus: *Lud. Vives. gal fuſtaine. ital. fuſtagno. hiſp. fuſtan. ang. fuſtyan.*

Fuſtepnen wambeps. Thorax goſſypinus, xylinus, fuſtaneus.

Futfutte. *ſax. ſicamb.* Cunnus. *ger. futh.*

Futſel/butſel. Panniculus.

Futſelen. Conſarcinare.

Futſelen. Agitare, factitare: ſubagitare, attrectare: manticulari. & Nugari, nugas agere, frivola agere, tricari, muginari.

Futſeler. Frivolus, frivolarius, nugator. & *germ.* Vxorius.

Futſelinghe. Agitatio: & Gerræ, res frivolæ, nugæ, frivola.

Futſel-boeck ſoecken. Fingere cauſas, nectere cauſas, moras quęritare, differendi occaſionem quæritare, elabendi anſam quęrere.

G A

Gabbe/gabbeken. *vet.* Galerus: pileolus rotundus.

Gabbe. *ſland.* j. **ſchzamme.** Inciſura.

Gabberen. Nugari, jocari. *gal. gaber. ital. gabare.*

Gabberdacie. Nugæ, jocus.

Gachelen. *germ. ſicamb.* Cachinnari.

Gack/gacken j. gheck/ghecken.

Gacke. *germ ſax. ſicamb.* Monedula.

Gadde. *fri.* j. **wtztingh.** Apua.

Gadder. *ſicamb. ſax.* j. **tralie.** Clathri, clathra, cancelli. *germ. gatter.*

Gade. Cura, cuſtodia. *gal. garde.*

Gade-ſlaen. Obſervare, advertere, curare: habere rationem, curam: animum advertere.

Gade-looſ. *ſland.* Negligens.

Gade-looſheyd. *ſland.* Negligentia.

Gade-looſelick. *ſland.* Negligenter.

Gade. j. **gadinghe.** Forma, *&c.*

Gade/ gaepe/ gaepken. Socius, ſocia; compar, coniux, *de avibus dicitur.*

Gade *ſive* **gaep.** *ad ſignificat (inquit Becanus)* quod ita placet, ut eo potiri velimus.

Gadelick/gaeplic. *holl.* Aptus, conveniens, decens. & Convenienter, aptè.

Gaden/gaepen. Placere, collubere: & Convenire, congruere: & Iungere ſive conjungere par pari, conjugare paria: & Conjungi, congregari ad generandũ. Conjugari: & Commodare, accommodare. & Formare, deformare.

Gadinghe. Forma, figura, qualitas, genus. *ger. gattung.* Voluptas. & Facilitas, commoditas, commodum, utilitas. & Convenientia, congruentia. & Res ſpecie vel ſtatura inter ſe convenientes.

Gadelen. Garrire more avium.

Gader/te gader. Simul, unà, pariter. **Al te gader.** Simul omnes.

Gaderen/gaeren. Aggregare, colligere, congregare. *à γειρειν. angl gather.*

Gader-bloed. Confluens, confluentes.

Gaep. j. **gap.**

Gaele. Callus, ſcabies, macula, impetigo. *gal. gallé.*

Gaeligh/gheligh. Scabioſus. *gal. galleux.*

Gaelſch. Ingratus, inſuavis ſapore aut odore: hircoſus: ferinum ſaporem referens: inſipidus.

Gaelſchheyd. Vitus ſaporis, ſapor ferinus, ingratus.

Gaen. Ire, gradi, vadere, tendere viam, iter, greſſum, conferre ſe, iter facere, incedere, ingredi. *germ. gen. ang. goe.* **Gaen doen/gaen beſchicken.** Faceſſere, ire ad faciendum. **Gaen loopen.** Dare ſe in pedes, conjicere ſe in pedes, conjicere ſe in fugam, fugere. **Gaen te voete.** Pedes ire, pedibus iter conficere, pedibus proficiſci. **Gaen beſien.** viſere, inviſere, viſitare. **gaen.** Fermenteſcere, creſcere fermento addito.

Gaen in ſijn thien jaeren. Agere annum decimum. **Gaen oft vaeren wel ofe qualick.** Succedere, valere, benè aut malè, &c.

Gaen-erven. *vet ſax.* Heredes acceleranres, hæredes cognati eius qui neque fratres neque ſorores poſt ſe relinquit ma-

riens. & Hæredes in recta progenie descendentes, qui lateralibus præferuntur

Gaende man. Viator.

Gaepen. Oscitare, hiare, hiscere. & Aperto ore spectare, avidè spectare, inhiare spectaculo, inhiare loquenti, pendere ab ore loquentis. & Patiscere, aperiri. *gom gunen, gauren ang. gape.*

Gaeper. Oscitator

Gapaerdt. Oscitator, avidus spectator: intentus spectator.

Gaepende. Oscitans, hians. & Hiulcus.

Gaep-spel. Spectaculum.

Gaep stock. Avidus spectator, spectaculo inhians, stupidus spectator, qui hians & stupidus aliquid spectat, agenti vel loquenti inhians, obtutu hærens defixus in uno. *Virg.*

Gaepinghe. Oscitatio. & Hiatus.

Gaer/gar. Prorsus, omninò.

Gaer. Coctus, percoctus, maturus. *ger. gar.*

Gaer-maecken. Apparare, perficere. & Percoquere, perfectè coquere.

Gaer-byre. *frs. sicamb.* j. **kabaret.**

Gaer-koeck. *sax. sic.* j. **kabarettier.**

Gaerand j. **waerand.** Assertor.

Gaerandéren. j. **waeranderen.**

Gaerandschap. j. **waerandschap.**

Gaerbel. Abortus aromatum sive seminū, omata sive semina abortiva, nutrimento defecta, cassa, inania, minimi ponderis.

Gaerbeleuren. Seligere sive secernere amata, herbas, semina, & similia, eaq; brare & purgare. *Garbal arabice* cri re *dicitur.*

Gaerde. j. **gheerde.** Virga, flagrum.

Gaerde. Pes, funis quo transfertur velum.

Gaerde/gaerd. *ger. sax. frs. sicamb.* Hortus, arium. *Brabantis hæc vox usitatior in ostis, quā in similibus* **boom-gaerd/ se-gaerd/** &c. *gal. jardin. ital. jardino. ardin ang. gardayne.* **Op de gaerde een.** Vivere ex stipe a rusticis exhortos, pomaria, agros & villas lari atque deprædari.

Gaerden het land. *vsus. holland.* Populari

Gaerdenier. *sax. frs. sicamb. holl.* Hortulanus, horti custos. *gal. jardinier. ang. gardyner.*

Gaerde/waerde/ghewarde. Custodia: & Prætoria cohors, satellites. & Præsidium, *gal. garde. ital. guarda. hisp. guarda.*

Gaerde-knecht. Stipator, satelles.

Gaerdiaen. *vsus.* Custos. **Gaerdiaen van de Minder-broeders.** Præpositus Minoritarum. *gal. gardien. ital. guardiano. hisp. guardador.*

Gaernisoen. Præmunitio. **Gaernisoen van krijghs-volck.** Præsidium, milites præsidiarij, milites qui custodiæ, tutelæ, ac defensioni locorum imponuntur: milites stationarij.

Gaernisoen op de frontieren. Milites limitanei.

Gaeren. j. **gaderen.** Aggregare, colligere

Gaeren. Filum. *ang. yarne.*

Gaeren/gaeren-net. Everriculum, sagena, cassis: & Plagæ, retia. & Indago, reticulata indago, carbaseum septum, series plagarum saltus cingentium & feras includentium.

Gaeren-boom. j. **webe-boom.** Liciatorium.

Gaeren-huyve. Reticulum.

Gaeren-klopper. j. **blas-hamer.** Malleus stuparius.

Gaeren-kroone. j. **haspel.** Harpedone.

Gaeren-moelen. Rhombus, harpedone.

Gaeren-net. j. **gaeren.** Everriculum, indago, &c.

Gaeren-stock. Ames, pertica aucupalis tendiculum sustentans.

Gaeren-weder. j. **gaeren-winde.**

Gaeren-wiel. Rhombus, girgillus.

Gaeren-winde. j. **gaeren-kroone.** Harpedone, rhombus.

Gaerghel. Compago, commissura. & Ora, margo.

Gaersel. j. **ber-gaersel.**

Gaerner. j **garnaerd.**

Gaerwe/garwe/garbe/garbe. Stratiotes mille folium, *vulgo* supercilium Veneris.

Gaerwe/ garwe/ garbe/ rozen-garwe. Merges, manipulus spicarum, fascis spicarum. *gal. garbe.*

gaerwen/gerwen. Præparare, adornare, conficere.

gaerwen oft touwen het leder. Pelles conficere, perficere, macerare, depsere, subigere.

gaerwer. Coriarius, concinnator coriorum.

gaerw-kamer. Sacrarium, locus in templo ubi sacerdos se pręparat: & sacris vestibus adornat: & Sacrarium, adytum, cella, pars templi secretior. *vulgò* vestibulum.

gaeve/gave. Donum, munus.

gave Gods. Donum Dei: & Pestis vel alia lues à Deo immissa.

gaeve.i.ghéve. Integer.

gaffel. Furca, bidens, merga: furcilla, furcula.

gaffel-tanghe/gaffel-langh. *sax. sicamb.* **j. oor-woxm.** Fullo: vermis cuius cauda in bifurcum mucronem exit.

gaffrepe. *brux. lovan.* **j. af-val van de gans.** Acrocolia anseris.

gaffrepe/gaffrepde. *bland.* Libum. *gal. gaufre, geufre.*

gaghel. Pseudomyrtus, eleagnos.

gaghel. *sicamb* Palatum, cælum oris.

gaghelen/gaghen. Gingrire, glocitare instar anseris. *ang. gaggle.*

gagie. Merces, pręmium, stipendium. *gal. gage. ital. gage ang. gage.*

gagiéren. Persolvere stipendium.

gap. *vetus.* Pica glandaria, graculus, monedula. & Psittacus. *gal. gay. geay.*

gap. Alacer, alacris. & Celer, subitus, præceps repentinus. *germ gehe. gal. gay. ital. gau.*

gap-veder.i.gaeren-veder. Rhombus, girgillus,

gapch/ gapchlick. *ger. sax. sicamb.* Præceps, subitus, subitaneus, repentinus.

gapchlick oft gapelick sterven. Subitò mori: & Alacriter mori.

gapchlicke dood. Subita mors: & Mors deliberata, decreta.

gape dood.j.gapchlicke dood.

gape.i.gade. Custodia. & Socius, socia, &c.

gape. *vetus. ang.* Venustus, politus.

gapen.i.gaden. Placere, &c.

gapole.i.ghioole.

gal-noot/gal-appel/epck-appel. Galla. *gal. noix de galle. ital. galla. hisp. gal a, agalla. ang. gallenutte.*

galant-woxtel.i.alant-woxtel.

gale.i.gaele. Callus, scabies.

galepe. Navis longa, navis actuaria, triremis, quadriremis, quinqueremis, &c. *vulgò* galea, navis galeata, galeatia, galeo. *gal. galee, galere. ital. galea, galera. hisp. galera. ang. galeye.* **Op de galepe setten.** Ad remum dare, remo publicæ triremis affigere: ergastulo nautico mancipare: ad triremes relegare.

galep boeven. Insularij, ad remos damnati, ergastularij remiges, noxij ad triremes damnati. *galote. hisp. & galeote. ital.* i. remex.

galeote. Galea, biremis. *gal. galiote. hisp. galeota.*

galeon. *vide in Appendice.*

galepsen.i.glepsen.

galertje. Pergula, ambulacrum; paradromis. & Xystus, porticus tecta, hybernis exercitijs dedicata: & Peristilium. & Lorica. *gal. gallerie. ital galeria. ang.* **galertje.** *q. d.* **gaenertje.** *a. in l. mutato, ab eundo, sicut latinus* ambulacrum, & *gallis pourmenoir, ab ambu ando.*

galghe. Gabalus, crux, patibulum, furca, arbor infelix, lignum infelix, infame: patibulum crucis.

galgh-aerd. Furcifer.

galghen-aes. Furcifer, cruciarius, patibulatus, suspendiosus, dignus qui in cruce pascat corvos.

galghen-knepel. Furcifer.

galghen lap. Furcifer.

galghen-strop/galghen-strick. Furcifer, verbero, magistia. *q. d.* laqueus patibuli, laqueus nexilis suspendiosi.

galghen-veld. Carnificina: locus publicus, in quo jussu magistratus homines sontes à carnificibus occiduntur.

galghen-voghel. Furcifer.

galigaen Cyperus Babylonius: galanga vulgaris. **Wilde galigaen.** Cyperus, juncus quadratus, juncus angulosus, triangulus. *gal. galin. gal. ital. galiga.*

Galle,

Galle. Bilis, fel. χολὴ. *quasi* **geale** *sive* **geele.** i flavus. *ita Brennus. germ holl. ang. gal.*

Gallen-blaesken. Vesicula fellis.

Gallen den visch. Exenterare piscem, fel extrahere.

Galissen-pout. *j* **kalissen-pout.**

Galm. Echo, reflectio soni, sonus resultans.

Galmen. Resonare, tetonare, remugire.

Galm-gat. Specula sine fenestra tintinnabularis.

Galpen. Gannire instar vulpis.

Galveren. *sland holl.* Nugari, jocari, gannire.

Gamanderlijn/gamander-krupd. Chamedrys, trifolago, quercula, serratula, *ger. gamanderle. gal. garmandree.*

Ganck/gangh. Gressus, gradus, incessus, ingressus, itio, meatus.

Ganck/gangh. Angiportus, angiportum, vicus angustus exitum non habens.

Ganck/galerije. Pergula, ambulacrum.

Ganck onder de aerde. Cuniculus; via subterranea. *&* Vena rei metallicæ.

Ganck in de schepen. Pergula, fori.

Ganck-baer. Meabilis facilè per omnia means. *&* Pervius, per quod iri potest.

Ganck-baere waere. Merx vendibilis.

Ganck-baer gheld. Proba moneta, bonus numinus, nummus probatus, nummus usualis, qui est in usu, usitatus.

Ganghen. *j.* **gaen.** Ire.

Gangher. Viator.

Gans/ganse. Anser, ganza. *vox veterum Gallorum sive Germanorum, apud Plinium. Ger. Gans hisp. Ganso. ang. Goose, Geese.*

Gansen-bout. Femur anserinum.

Gansen-bloemen. Chrysanthemum, chamæmelum luteum.

Gansen-distel. Sonchus.

Gansen-gheroof. *j* **af-val.** Acrocolia.

Gansen kuecken. Pullus anserinus.

Gansen-panne. *vetus.* Sartago.

Gansen-poel. Natatile.

Gansen-smout. Adeps anserinus.

Gansen voet. Atriplex silvestris, pes anserinus *herbæ genus.*

Gansen-veldt / gansen-weyde. Chenobolcium, chenotrophium.

Ganser/ganserick. Anser mas, *ang. gander.*

Gant. *germ sax. sicamb.* Auctio. *gal. encant.*

Gants/gantsch. Integer, totus, solidus, perfectus. *&* Cunctus, omnis. **Gants ende gaer.** Prorsus, omnino.

Gantschept. Integritas, soliditas.

Gantschelick. Integrè, omninò, prorsus, penitus, solidè.

Gantschen. *j.* **ghenesen.** Integrare, sanare.

Gaepen. *j* **gaepen** Oscitare.

Gaps/gaspe *fris. j.* **hand-vol.** Manipulus.

Gat. *j* **gaet.** Prorsus

Garand. *j.* **gaerand.**

Garbel. *j.* **gaerbel.**

Garde. *j* **gaerde.**

Gardijne *j.* **gozdijne.** Cortina.

Garcel. *j.* **gozcel.** Helcium.

Garen. *j.* **gaeren.** Filum.

Garnaerd/garner Gammarus: *&* Squilla. *piscculi genus. gal guernette.*

Garnisoen. *j.* **gaernisoen.** Præsidium.

Garoffel-bloeme. *j.* **genoffel.**

Gariete/geriete. *sland.* Speculæ, minæ, pinnæ, eminentiæ murorum. *gal. carneaux, crineaux.*

Garreel. *j.* **gozeel.** Helcium,

Gars *j.* **gras.** Gramen.

Garse. *zeland.* Pratum viridans nullo cinctum aggere, herbida planities alluvione adjecta.

Garsigh. Gramineus, herbidus.

Garsingje. *sland.* Pascua herbosa, viridantia.

Garste. *j.* **ghierste** Hordeum.

Garst/garstigh. Rancidus, farcidus. **Garstigh speck.** Rancidum lardum.

Garstigh sijn. Rancere. **Garstigh worden.** Rancescere.

Garstachtigh. Subrancidus.

Garstighept/garstiheyd. Rancor.

Gawe. *j.* **garwe.**

Gasp/gaps. *fris. j.* **hand-vol.**

Gaspe. *sland. j.* **ghespe** Fibula,

Gast. Conviva, hospes, qui hospitio excipitur, diversor. *germ. gast. ang. gest.*

Gast. *vetus sax. sicamb. holl. fris.* Extraneus, perigrinus: qui longius decem milliaribus extra ditionem habitat *&* Habitator oppidi, qui civis non est. **Wilt-**

gast. Qui quotidie, quavis septimana de urbe in urbem, de regione in regionem proficiscitur: neque in ulla civitate annum & diem habitat. *Quast. Magdeburg.*

Gast-baer. Hospitalis.

Gast-baerheyd. Hospitalitas.

Gast-bodt. *Jax. sic.* Convivium.

Gast-gabe. Xenium.

Gast-houder. Hospes, convivator.

Gast-huys: Xenodochium, hospitium publicum, hospitium sacrum. *vulgò.* hospitale.

Gast-huys der siecken. Nosocomium, valetudinarium, hospitium languentium.

Gast-huys des bedelaers. Ptochodochium, hospitium mendicorum.

Gast-kamer. Triclinium, conclave, discubitorium, hospitale cubiculum.

Gast-mael. Convivium.

Gast-meester. Architriclinus, hospes, hospitator, convivator, sympostarchus, sympostarcha, magister convivij.

Gast-recht. *vetus.* Ius peregrinorum.

Gast-vriend j. **gast.** Hospes.

Gast-vry. Hospitalis.

Gast-vryheyd. Hospitalitas.

Gast-vrylick. Hospitaliter.

Gast-weerd/ gast-weerder. Architriclinus, sympostarcha, hospes, convivator.

Gasterije. Convivium, epulum, epulatio: & Hospitium.

Gasterij-houder. Convivator, hospes.

Gat. Foramen, foramentum.

Gat. *vetus.* Ianua, porta. *ang. gat, eyate.*

Gat. *adag.* Angustia, res arctæ. **In gat zijn.** In arcto versari, rebus in arctis esse. *gr.* Timere.

Gat/aersgat. Podex, anus.

Gaten. Forare, perforare.

Gatigh. Foraminosus.

Gatte. *vetus.* Vicus, platea. *germ. gaß. ital. chiasse.*

Gaud. *fland.* j. **goud.** Aurum.

Gave. j. **gaeve.** Donum, *&c.*

Gavelote. *fland* j. **javelijne.** Tragula.

Gauw. Cautus, catus, sollers, acutus, agilis, alacer, acer, attentus ad rem. *gal. gay.*

Gauwe-loos. *fland.* Negligens, socors,

Gauwe-loos heyd. *fland.* Negligentia, socordia.

Gauwe-looslick. *Fland.* Negligenter.

Gauwigheyd. Alacritas, vigilantia, diligentia.

Gauwighlick. Alacriter, attentè, acriter diligenter.

GHE *præpositivum & separabile.*

Ghe. *particula præponitur verbis & participijs præteriti temporis: ut.* **ghe-acht/ghe-bozen ghe-bzoken/ ghe-vanghen/** *&c. In verbalibus: ut,* **Gheback/ ghebod/ ghehoor/ gheslcht/** *&c. Exponitur aliquando Latinè per* con: *ut,* **Ghenaem/ gheselle ghe-spele/** *&c. Quandoque etiam plurali ter: ut,* **ghe beente/ ghe-boeste/ ghe berghte/ ghe-darmte/** *&c* **ghe.** (*inquit Becanus*) *vocibus præposita, perfectionem indicat.*

Ghe-acht. Æstimatus.

Ghe-back. Pistura, coctura, coctio: & Opus pistorium, panis dulciarius, placenta.

Ghe-backen. Pistus, coctus: & Coctilis.

Ghe-baenden wegh. Callis, via trita.

Ghe-baer. Partus, partura.

Ghe-baer/ghe-beer. Gestus.

Ghe-baer-dienslen. Ceremoniæ.

Ghe-baer. Tumultus, tumultuatio, turba: & Baritus *sive* barritus; clamor militum, cum acies utrinque junguntur.

Ghe-baeren/beeren. Parere, edere partum: & Edere gestus, gesticulari gerere se. & Tumultuari, turbare. & Barritum edere, clamorem edere, barrire. & furore sive clamore incondito sævire, more ursorum.

Ghe-baerd. Barbatus.

Ghe-bannen. Exul, in exilium actus, deportatus, relegatus, in exilium missus.

Ghe-bannen zijn. Exulare. **ghe-bannen wozden.** Relegari.

Ghe-bandelt. Devinctus, obligatus, mancipatus.

Ghe-bannen bier-schaere. Senatus legitimè coactus sive convocatus.

Ghe-bas. Latratus, us.

Ghe-beckt. Rostratus.

Ghe-bed. Precatio, comprecatio, preces rogatus, us: oratio.

ghe-beden. Rogatus, oratus.

ghe-bet/ghe-bedde. Decumbens, in lectũ depositus.

ghe-beelde. Pictus, picturatus.

ghe-beente. Ossa, compages ossium.

ghe-belt/ghe-bellet. *Flandr.* i. stadt-kind. Prodigentiæ condemnatus, cui bonis interdictum est tintinnabuli sonitu.

ghe-benedijden. Benè precari, bona dicere, bona precari, benedicere *apud Eccles.*

ghe-benedijdinghe. Bona precatio: benedictio, eulogia.

ghe-berdert. Coassatus.

ghe-berdert aensicht. i berderẽ aensicht.

ghe-bęren. i. ghe-baeren.

ghe-berghte. Montes. *vulgò* montana, orum.

ghebedt. i. ghe-bidt. Morsus, us: & Fœnum.

ghe beten. Morsus, a, um.

ghe-betigh. Mordax, infensus, infestus.

ghe betighe woozden. Verba dentata, aculeata.

ghe-betichęyd. Mordacitas.

ghe betighlick. Mordicus, n: ordicitus.

ghe-beuren. Contingere, accidere, evenire, obvenire, obtingere, fieri, usu venire.

ghe-beurte/ghe-boozte. Accidentia eventus: & Vice, vicem. **Met ghe-beurten oft be-boozten pet doen.** Per vices, vicissim, alternatim aliquid agere. **T'is nu mijn ghe-beurte.** Nunc ad me redit ordo.

ghe-bied. Iussum, mandatum, præceptum: & Ditio, imperium, jurisdictio: & Territorium. & Regio.

ghe-bieden. Iubere, edicere, præcipere, indicere, imperare, mandare, denunciare: & Offerre: & Commendare.

ghe-bieder. Mandator, jussor, præceptor, imperator.

ghe-biedenisse. Commendatio.

ghe-bindte. i. ghe-bondte.

ghe-bit. Morsus: & Dentes. & Orea, frenum, postomis: & Lupatum, lupus murex. *germ. gebyss. ang. bytt, bytte.*

ghe-blaes. Flatus.

ghe-blęyckt. Insolatus.

ghe blaedert. Frondosus, foliosus.

ghe-blanckert. Cerussatus.

ghe-blick. i. blick. Nictus.

ghe-bloemt/ghe-beeld kleed. Vestis picta, pictura.

ghe-bloemde tafel. Mensa undulata, undatim crispata.

ghe-bod. Iussum, mandatum, præceptum, edictum, imperium.

ghe-bod. i. kerck-ghe-bod. Promulgatio in ecclesia.

ghe-bod. Licitatio, oblatum: oblatio precij, conditio lata.

ghe-boden. Iussus, indictus.

ghe-boden dier-dagh. Indictę ferię, ferię imperativę. **ghe-boden vasten-dagh.** Indicta jejunia, imperativa jejunia.

ghe-boesme. Nebulones, caterva nebulonum, colluvies, fæx.

ghe bonden. Ligatus, vinctus.

ghe-bonden daghen. *vetus.* Feriæ, dies feriati. *q. d* dies ligati.

ghe-bondte/ghe-bindte. Colligatio, fascis. & Contignatio, lacunar, laquearium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, coassatio.

ghe-boogh-saem. Flexibilis, flexilis: & Obediens, obsequens, humilis.

ghe-boomte. Frutex, frutices, arbores.

ghe-boozdt/ghe-soomt/ghe-sticht. Fimbriatus, prætextus, acu pictus: *à* **boozden.**

ghe-boozt/ghe-boozet. Foratus, perforatus: *à* **boozen. ghe-boozt gat.** Foramen, foramentum.

ghe-bozen. Natus, prognatus, editus, genitus: & Oriundus.

ghe-bozen woozden. Nasci, ~~enasci~~, exoriri, provenire in vitam, suscipi in lucem.

ghe-bozst. Mammosus, pectorosus

ghe-boozte. Nativitas, ortus, exortus, genesis. **ghe-boozt-dagh.** Natalis, natale, dies natalis, natalitius. **ghe-boozt-feeste.** Natalitia.

ghe-bozstigh. Natalis, natalitius: & Oriundus, ortus, prognatus.

ghe-bozstelt. Setosus, setiger.

ghe-bouw. Ædificium, structura, ædificatio, fabrica.

ghe-bouwet. Ædificatus.
ghe-bzaed. Assum, daps assaria, assata, assa.
ghe-bzaeden. Assus, tostus. **ghe-bzaeden vleesch.** Caro assa, tosta.
ghe-bzandt. Vstus, adustus, tostus.
ghe-bzandt-teeckent. stigmatias, literatus, inscriptus, stigmaticus, stigmosus, notis compunctus: cui inusta est nota.
ghe-bzanden-wijn. j. **bzand-wijn.** Vinum igne liquatum, spiritus vini.
ghe-bzeck. Defectus, deliquium penuria, egestas, inopia, indigentia, vitium, morbus.
ghe-bzeck van gheldc. Difficultas numaria, difficultas rei numariæ, inopia argentaria, penuria, indigentia, seu egestas nummorum, pecunię inopia.
ghe-bzeck hebben. Carere, egere, indigere, opus habere.
ghe-bzeckelick/kranck. Morbidus, morbosus.
ghe-bzeckigh. Egens, indigens, indigus: & Defectivus, deficiens, mancus.
ghe-bzeke/ge-bzeck. Defectus, deliquium, vitium. **In ghebzeke zijn.** Deficere, deesse.
ghe-bzekē. Deficere, deesse, defieri, abesse.
ghe-bzekigh. j. **ghe-bzeckigh.**
ghe-bzepdt. Dilatatus.
ghe-bzepdt gheltjck hupven. Reticulatus.
ghe-bzockt. Friatus, tritus, intritus.
ghe-bzockte spijse. Intritum, intrita.
ghe-bzoeders. Fratres, symphratores. *vulgò* confratres.
ghe-bzoeders hupf-bzouwen. Ianitrices, duorum fratrum uxores.
ghe-bzoeders kinderen/ ghe-bzoederlinghen. Patrueles, fratrum filij: fratres patrueles, sorores patrueles.
ghe-bzoedt. Fotus, incubatus, a, um.
ghe-bzoedsel. j. **bzoedsel.**
ghe-bzoght. Latus, allatus, apportatus.
ghe-bzoken. Fractus, ruptus.
ghe-bzoken stuck. Fragmentum.
ghe-bzoken. j. **ghe-scheurt.** Hernioſus.
ghe-bzokenhepd. Fractura. & Hernia, ramex.
ghe-bzoock-saem. Lentus, flexibilis.
ghe-bzupck. Vsus, usio,
ghe-bzupck-neminghe. Vsucapio, onis.
ghe-bzupckelick. Vsualis, usuarius: & Vsitatè.
ghe-bzupcken. Vti, usurpare, frui, usitare.
ghe bzupckigh. Vsitatus.
ghe-bzupckinghe. Vsus, usio, usurpatio.
ghe-bzupckt. Vsitatus.
ghe-bzupckt wozdē. In usu esse, usurpare.
ghe-bucht. j. **boght/bucht.**
ghe-buer. Vicinus, confinis, accola, finitimus, conterminus.
ghe-buer-man. Vicinus.
ghe-buer-wijf. Vicina.
ghe-buere. Vicina.
ghebuerlick. Vicinus: & Familiaris, comis, humanus.
ghe-buer-saem. Comis erga vicinos, civilis.
ghe-buersaemheyd. Vicinia, vicinitas, comitas.
ghe-buerte. Vicinia, vicini.
ghe-bueren. j. **ghe-beuren.** Contingere, evenire.
ghe-buerst oest. *boll.* Pomum vietum.
ghe-bult. Gibbus, gibbosus.
ghe-bundte. j **ghe-bondte.**
ghe-bacht. Cogitatus, a, um.
ghe-bacht-weerdigh. Memoratu dignus, memorabilis.
ghe-bachte. Cogitatus, cogitatio, mens, meditatio.
ghe-bachten. *stand.* j. **ghedencken.** Meminisse, cogitare.
ghe-bachtenisse. Memoria. & Meditatio, cogitatio, mens.
ghe-bachtigh. Memor.
ghe-baen. Factus, dispositus: & Forma, facie sive vultu præditus figuratus.
ghe-baente. Facies figura, forma, species.
ghe-baente des aensichts. Vultus, us.
ghe-banck. *germ. sax. sicamb.* j. **ghedenck.** Meditatio.
ghe-banck. j. **banck.** Gratiarum actio.
ghe-bancken j. **bancken.** Agere gratias.
ghe-barmte. Intestina.
ghe-beckt. Opertus, tectus.
ghe-beelt. Partitus, divisus in partes.
ghe-beelte. Partitio, divisio, pars.
ghe-beessemt. Fermentatus.

ghe-degen. *vide* Formosus.
ghe-denck. Cogitatum, cogitatio.
ghe-denck-teecken. Monumentum, signũ memorale.
ghe-denchen. Meminisse, recordari, recolere, memorare, meminisse, reminisci.
ghe-denckenisse. Memoria. & monumentum, mnemolynon.
ghe-depit. j. ghe-deelt Divisus.
ghe-deun. j. deun. Tremor,
ghe-deurnt. Spinis septus, vepribus munitus.
ghe-deurnte. Dumetum, dumus.
ghe-dichte/ghedichtsel. Commentum, figmentum. & Poema poesis, carmen, epigramma, rhythmus.
ghe dichte des meesters. Dictata magistri.
ge-dichtsel. j. ghedichte.
ge-dichtigh. Compositus.
ge-dichtighlick. Compositè, aptè. ghedichtighlick spreecken oft schrijven. Compositè loqui aut scribere.
e-dienstigh/ dienstigh. Obsequiosus, officiosus.
-dienstighept. Obsequium, officium.
-dienstighlick. Obsequiosè, officiosè.
-dierte. Animal, pecus, animans.
-dijden/ghe-dijen. Fieri, confieri.
-dijden/be-dijden. Proficere, succedere: pervadere, procedere, evadere.
dinghe. Conditio, pactum, lex, jus, jucium, res : & Disceptatio, controversia, lis, dica, forensis causa, causa judicialis, judicium.
dacht. j. ghedacht.
doen. Agendo perficere, proficere.
eighe-doen. Rem facere.
golven. Fossus.
golven sout. Sal fossilis, fossitius, è terræ visceribus effossus.
ommel. j. dommelinghe.
oodt. Occisus, necatus.
oghe. Patientia. & Venia, licentia, missio.
oghen. Pati, permittere, sinere, indere.
oghenisse. Patientia, permissio, licentia.

ghe-doogh-saem. Patiens, tolerans, indulgens.
ghe-doogh-saemhept. Patientia, licentia, tolerantia, indulgentia.
ghe-doozt. j. ghedeurnt.
ghe-dopt. j. ghedreven silver. Argentum pustulatum.
ghe-dopt ey. Ovum frixum.
ghe-dost. Vestibus munitus, indutus, instructus.
ghe-draeghen. j. bedraeghen.
ghe-draep/draep. Citò.
ghe-draept. Tortus, tortilis, tornatilis.
ghe-draept werck. j. ghedreven.
ghe-draght. j. draght.
ghe-draghtigh Fertilis, ferax, fœcundus.
ghe-draghtighept. Fertilitas.
ghe-drangh. Stipatio, pressus, pressura.
ghe-dreven. Actus, agitatus, pulsus, impulsus.
ghe-dreven werck. Torcuma, opus cælatum tornoque factum. & Opus malleo ductum, tenuatum in laminas.
ghe-dreven silver/ ghe-dopt silver. Argentum pustulatum, cælatum, crusta & emblemata argenti cælati.
ghe-drogh/ghe-droght. Ludificatio, impostura, præstigiæ, spectrum phantasma. & Animalcula monstrosa. dreghen. j. fallere.
ghe-droom. *Fland.* Pressura, pressus us.
ghe-droncken. Potus.
ghe-dronghen. Pressus, impulsus. & Tumidus, turgidus. ghe-dronghen sitten. Sedere arctè, angustè.
ghe-drupsch. Impetus, vis, violentia, invasio.
ghe-drupsch/ge-ruysch. Strepitus, stridor, fremitus, sonor, fragor, murmur.
ghe-dueren. j. dueren. Durare, perennare, consistere ghe duerende dien tijd. Per id tempus, per eos annos, dies.
ghe-duerigh. Durabilis, perpetuus, perennis, assiduus, continuus, perpes, durans, consistens.
ghe-duerighept. Assiduitas.
ghe-duerighlick. Assiduè, perennè, continenter, jugiter, perseveranter, instanter.
ghe-dught. Verendus. & Venerandus, ob-

ser-

ſervandus, reverendus.

ghe-duchte. Reverentia, obſervantia, obſervatio.

ghe-dughtigh. Venerandus, reverendus.

ghe-duld. Patientia.

ghe-duldigh *j.* **ver-duldigh.** Patiens.

ghe-duldighepd. Patientia.

ghe-duldighlick. Patienter.

ghe-dwee / ghe-dwaep / dwee / ghe-dweegh-ſaem Mollis, mitis, manſuetus, tranquillus, lenis, lentus, placidus.

ghe-dwoghen. Lotus, abſterſus.

ghe-dwonghen. Coactus.

ghe-echt. Legitimo matrimonio junctus.

ghe-eedt. *j.* **be-eedt.** Iuratus.

ghe-eedde. Conjurati.

ghe-erft. *j.* **ghe-goed.**

ghe-erbe. Hæres.

ghe-fondeert. Fundatus. **Wel ghe-fondeert zijn op goet recht.** Niti æquo & bono, niti firmo ſolidoque jure.

ghe-frijt vleeſch. Caro frixa, *vel potius* fricta.

ghe-friſeert laecken. Pannus villoſus.

ghe-friſeerde mantel. Penula gauſapina, gauſape, veſtis villoſa.

ghe-fronſſelt/ghe-fronſt. Rugatus, rugoſus.

ghe-fronſſelt oft ge-fronſt veur-hooft. Frons rugoſa, corrugata, contracta.

ghe-gaet. Perforatus.

ghe-gaetten kaeſe. Caſeus fiſtuloſus, foraminibus plenus, parum preſſus.

ghe-gheten Eſus

ghe-gheven. Datus, donatus. **Gheghéven den eerſten dagh van Meij** Datum calendis May.

ghe-ghijſelde mannen. Obſides.

ghe-goedt ende ghe-erft. Poſſeſſor factus, in bonorũ poſſeſſionem miſſus, inveſtitus in bona. **Wel ghe-goet / rijck van erven.** Prædiatus.

ghe-goort. Cinctus.

ghe-goten. Fuſus.

ghe-goten beeldt. Fuſilis ſtatua, conflatile idolum.

ghe-graven. Foſſus, foſſitius. *gud reſſ.*

ghe-greffit. Inſitus.

ghe-grepen. Apprehenſus.

ghe-groet. Salutatus. **Weeſt ghegroet.** Salve, ſis ſalvus, ſalvere te jubeo, ave.

ghe-hackt/ghe-kapt. Conciſio.

ghe-hackelt. Conciſus, diſciſſus.

ghe-hackt/ghe-kapt. Conciſus.

ghe-hackte oft ge-kapte ſpijſe. Minutal.

ghe-haerdt/ghe-hayrdt. Crinitus, comatus, capillatus.

ghe-haet. Invidioſus.

ghe-haeten. *j.* **haeten.** Odiſſe.

ghe-handſaem. *j.* **be-hend.**

ghe-hanghen. Suſpenſus. & Suſpendioſus, laqueo nexili ſtrangulatus.

ghe-hanteert. Frequentatus, verſatus.

ghe-haven. Cultus, ornatus.

ghe-haveneert. Ornatus & inſtructus ſupellectile.

ghe-hecht. Firmus, fixus, devinctus, alligatus.

ghe-hecht. *vetus. ger.* Ager, pratum, lignorum ſepibus circumſcriptum, ab uſu publico ſeparatum, & cuſtoditum.

ghe-hechte bancke / ghe-hechte dingh/ ghe-hecht/ ghe-richt. *ſax.* *j.* **ghe-banne dier-ſchaere.** Tribunal, ſacer circulus, conſiſtorium.

ghe-heel. Totus, ſolidus, integer.

ghe-heelick. Omninò, prorſus, integrè, ſolidè.

ghe-heet. *j.* **ghe-bod.** Iuſſum.

ghe-heeten. Iuſſus, a, um.

ghe-heeten/ghe-noemt. Nominatus, vocatus.

ghe-heeten woorden. Iuberi. & Nominari, vocari, dici.

ghe-hepm. *germ. ſax.* Secretus. & Familiaris.

ghe-hepmenijſſe. Myſterium, arcanum.

ghe-hepmt. Septus.

ghe-hepnte. Septum.

ghe-heldt. Inclinatus, proclivis.

ghe-hemelt. Convexus, a, um.

ghe hemelte. Convexitas. & Teſtudo.

ghe-hemelte des monds. Palatum, cœlum oris. οὐρανὸς.

ghe-henghen/ghe-hinghen. Sinere, admittere, permittere, indulgere, conſentire, dare veniam vel licentiam, concedere.

ghe-henghenisse. Permissio, indulgentia, licentia, consensus.
ghe-herdt/ghe-hardt. Duratus.
ghe-hermen.i.be-hermen/ghermen. Movere.
ghe-hert. Animatus, corde sive animo præditus, animo aut voluntate affectus.
ghe-hevelt hrood. Panis fermentatus.
ghe heugen/ghe-hogen. Commemorare, meminisse, celebrare memoriam, memoria tenere.
he-heughenisse. Commemoratio, memoria, celebritas, memoria læta, memoria celebris, celebratio, recordatio.
he-hinghe.i.herre. Cardo.
he-hinghen/ghe-henghen.
he-hoeckt. Angulatus.
e-hoghen.i.ghe-heughen.
e-holt. Cavatus, excavatus.
e-holte/ghe-heulte Cavum, concavum, fossa, solum fossæ: ima pars fossæ.
e-honight. Mellitus, melle conditus.
e hoont. Deceptus.
e-hoopt. Cumulatus, accumulatus.
e-hooz. Auditio, auditus, us: & Audientia.
e-hooz der vissche. Branchiæ.
e-hooz geven. Favere linguis benignè & attentè audire, attentè bonaque cum venia audire verba alicuius: dare aures alicui.
hooz-loos. Surdus.
hoozsaem. Dicto audiens, obediens, obsequens, morigerus.
hoozsaem zijn/ghe-hoozsaemen. Obedire, obtemperare, parêre, obsecundare, morigerari, morem gerere.
hoozsaemheyd. Obedientia, morigerio, obtemperatio.
hoozsaemlick. Obedienter.
hozent. Cornutus, corniger.
houden. Tentus, retentus, devinctus. Obligatus. & Obnoxius.
houden zijn. Debere, teneri. Ick ben u ghehouden. Sum tibi devinctus, strictus, obnoxius beneficijs, pluri-mum tibi debeo, in ære tuo sum.
houden zijn deur be-lofte. Teneri promisso.

ghe-houd.i.houd/hold. Fidus, fidelis.
ghe-houd man. Maritus, fidus conjux: dominus.
ghe-houde vrouwe. Vxor, matrona marita, mulier nupta, fida conjux: domina, socia thori.
ghe-huchte. Vicus, vicus paganus sive rusticus.
ghe-huchtken. Viculus.
ghe-huert. Conductus conductitius.
ghe-hupl. Vlulatus. eiulatus, eiulatio.
ghe-hupl. Lessus lugubris eiulatio.
ghe-hupse. *vetus*. Coniux, maritus, marita.
ghe-hupsene. *vetus*. Coniuges.
ghe-huldt/ghehuldet. Inauguratus.
ghe-huldigh. Favens, fidelis.
ghe-hult/ghehullet. Redimitus, vittatus.
ghe-iaegh ghe-jagh. Venatus, us.
ghe-janck. Gannitus.
ghe-ijdelt. Vacuatus, evacuatus, inanitus.
ghe-ijst/ be-ijst. Glaciatus, gelatus.
gheput.i.nupt. Iubilus.
ghe-kast. Paleatus.
ghe-kasten morter. Arenatum paleatum, lutum paleatum.
ghe-kamert. Cubiculo inclusus.
ghe-kamt. Cristatus.
ghe-kambe haenen. Cristati galli.
ghe-kap/ghe-hack. Concisio.
ghe-kapt i ghe-hackt. Minutim concisus, minutatim confectus.
ghe-keert. Versus, conversus.
ghe-keret. Purgatus scopis.
ghe-kemt. Pexus.
ghe-kerst. Crenatus, pinnatus.
ghe-kerm/kerminghe. Lamentum, lamentatio, eiulatio.
ghe-keurt. Legitimus, probus, lege approbatus.
ghe kijf. Lis, altercatio, disceptatio.
ghe-klanck. Clangor, sonus, sonitus, tinnitus, tinnimentum.
ghe-klinck. Tinnitus.
ghe-klandt. In massas redactus: & Glebosus.
ghe-klontert. Conglobatus, coagulatus, concretus.

ghe-klopt. Tusus. **ghe-klopten boeck.** Liber malleatus, malleo complanatus.
ghe-klotert. Conglobatus, coagulatus.
ghe-knabbelt. Rosus
ghe-knabbelde minne. Iræ amantium.
ghe-knaeght. Rosus.
ghe-knaubt. Mansus.
ghe-kned. Subactus, depsiticus.
ghe-knobbelt. Nodosus, geniculatus.
ghe-knoopt. Nodatus, in nodos ligatus, nexus in nodum.
ghe-kocht/ Emptus emptitius.
ghe-koppelt. Copulatus.
ghe-kozen. Electus, cooptatus.
ghe-kozst. Crustatus, crustosus.
ghe-kozven. Entoma, insecta: animalcula exanguia, tenui quadam fistula cohærentia, & circa medium incisa, *à* **kerven.** i. incidere, *quod holl. & zelland.* **kozven** *dicitur.*
ghe-kosen/ghekozen. Electus.
ghe-koust. Caligatus.
ghe-kouste duyve. Dasypus: columbus pedibus plumeis: columbus plumipes. *q. d.* caligatus.
ghe-kraeck. Fragor.
ghe-kraey. Cantus gallorum.
ghe-krijghen *i.* **krijghen.** Acquirere.
ghe-krijsch. Conclamatio, clamor, vociferatio, exclamatio, barritus.
ghe-kryt. Ploratus, ejulatus, planctus.
ghe-krolt. Crispus.
ghe-krolt met den pziem. Calamistratus.
ghe-krolt haer / krups haer. Capillus crispus, intortus, crines vibrati.
ghe-krompen. Contractus.
ghe-krom. Curvatus.
ghe-kronckelt/ ghe-krolt. Crispus, intortus, [illegible]sus, sinuosus.
ghe-kroont. Coronatus.
ghe-krupdt. Aromatibus sive herbis conditus.
ghe-lach. Risus. *à* **lacchen.** i. ridere.
ghe-laden. Onustus oneratus.
ghe-lagh/ ghe-laeghe. Symbolum, symbola collecta, collatio in cœnæ apparatum, symposium, compotatio. *dicitur* **ghe-lag** *sive* **ghe-lagh** / *à* **legghen.** i. ponere: *quod quisque suam partem apponat & conferat.*
ghe-laegh-byp. A symbolus immunis à symbolo.
ghe-laeghs-man. Symboli socius, sympotes, compotor.
ghe-laegh-saem. *stand.* *i.* **wel ghe-leghen.** Commode situs.
ghe-laeght. *vetus* *i.* **gheleght.** Positus.
ghe-laeghde lae-ghen. *vetus.* Insidiæ structæ, insidiæ compositæ.
ghe-laet. Gestus, habitus, vultus, apparitio, ostensio: status species.
ghe-laet des aensichts. Vultus, os, habitus, frons, animi affectus, qui ex fronte perspicitur. **Valsch ghe-laet.** Falsus & simulatus vultus. **Blyd ghelaet.** Frons hilaris, vultus hilaris.
ghe-laeten/laeten. Apparere.
ghe-laeten. Simulare vultum fingere vultum, præ se ferre. **Sich sot ghe-laeten.** Bardum se facere, *Plaut.* Ostendere se fatuum, ineptire, stolidum se assimilare.
ghe-laetigh. Vultu venusto & modesto: vultu hilari.
ghe-lagh *i.* **ghe-laeghe.**
ghe-lande. Consors terræ, agri, prati: possessor agri aut fundi: & Confinis, conterminus.
ghe-lande. Portio, pars, proportio rata, proportio contingens & æquipollens, **Nae ghe-lande.** Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis. *vulgo* ad æquipollentiam. **Be taelen nae ghe-lande vanden koop.** Pro rata proportione emptionis solvere pretium: pro ratione, modo & quantitate emptionis.
ghe-langht. Porrectus, promptus.
ghe-lapt. Resarcitus, farcinatus, & Compactus, compactilis.
ghe-lapt kleed. Vestis pannosa.
ghe-lat. *i.* **Glat.** Lubricus.
ghe-led/ghe lid. Membrum articulus, junctura: compages membrorum.
ghe-led/ ghe-lid van de slagh-ozden. Acies exercitus, ordo, phalanx.
ghe-led-maet. *i.* **lid-maet.** Artus.
ghe-led-werf/ghe led-knoop. Vertebra.
ghe-led-water. *i.* **lid-water.**

ghe-leden. Passus.
ghe-leden. Praeteritus. **ghe-leden dyp Jaeren.** Ab hinc triennium, ab hinc annos tres, ab hinc annis tribus.
ghe-leent. Commodatus.
ghe-leent oft ont-leent goed. Mutuum, commodatum
ghe-leent geld. Pecunia mutuatitia, mutuo data, mutua.
ghe-leerd Doctus, eruditus, bonus arte, & literatus, peritus legendi & scribendi.
ghe-leerthepd. Doctrina, eruditio, scientia.
ghe-leerdelick. Doctè, eruditè.
ghe-leerigh. Docilis, docibilis.
ghe-leerighepd. Docilitas.
ghe-leerſt. Ocreatus.
ghe-leeſten j. **ghe-lepſten.**
ghe-legghe. j. **ſchoof.** Merges, fascis spicarum.
ghe-leghe. Positus, situs, us.
ghe-leghe. Villa, domus rustica, magalia, domicilium, habitatio.
geleghen. Situs, positus, a, um. **Wel gheleghen.** Oportunus, commodus, aptus.
ghe-leghen zijn. situm esse.
ghe-leghen zijn. Iacere.
ghe-leghen zijn Residere. **De wint is ghe-leghen.** Ventus resedit, concidit, consopitus est.
leghen/in-gheleghen banden kinde. Puerpera, ex dolore partus decumbens.
leghenthepd. Situs, us: politus, us: positura, status.
eghenthepd des landſchaps. Situs, tura & regio provinciæ, positio: *vulgò* ratio.
ghenthepd. Commoditas, opportunitas, occasio, tempus idoneum, conducibilitas, oportunum. & Conditio, status, tus, circumstantia.
ghen. i. **leghghen.** Ponere.
ghe. Positus.
ode. Deductio, ductus. *vulgò* conductus. & Commeatus, missio, dimissio, missus venia. **Oyp gheleyde.** Fides publica commeatus tutus & liber, conductus publicus: securitas. *vulgò* salvus conductus. **Oyp gheleyde gheven.** Tuti eris literas concedere, securitatem in itinere præstare. *vulgò* salvum conductum dare.
ghe-leyd-bzief. Symbolum: diploma tuti & liberi commeatus, literæ publicæ fidei, libellus.
ghe-leyden. Deducere, conducere, comitari.
ghe-leydſ-man. j. **leydſ-man.**
ghe-lepſigh. Assuetus.
ghe-lepſigh zijn. Consuesse, assuetum esse.
ghe-lepſer/kalland. Commercia exercens, qui consuevit merces commutare cum aliquo.
ghe-lepſer / kallepſer. Concubinus, qui consuevit sive consuetudinem habet cum muliere.
ghe-lepſten. *actum.* Carere.
ghe-lepſten. j. **leeſten.** Facere, præstare.
ghe leken. Similatus, assimilatus.
ghe-lenght. Prolongatus, productus.
ghe-lente/ ghe-linte/ glente. Sepes, lutamentum, macceria, macceries, sepimentum fabrile, sepes structilis, sepimentum, paries concratitius.
ghe-lenſteren. j. **ghe-linſteren/glinſteren.** Fulgere, micare.
ghe-leſen. Lectus.
ghe leven. Pervivere, vita frui.
ghe-licken/glicken. Nitere, fulgere, splendere rutilare. & Polire, complanare.
ghe-lick-ſteen. Pumex.
ghe-lid. j **ghe-led.** Membrum.
ghe-lieft. Amatus, dilectus, carus.
ghe-lieve. Amicus, amica.
ghe-lieſken ghe-lievcken. Amicus, amica, amasius, amasia.
ghe-lieve. Amare,
ghe-lieven. j. **be-lieven.** Placere, complacere, lubere.
ghe liggen. Decumbere, jacere. & Parere: decumbere ex partus dolore.
ghe-lijck/lijck. Similis æquus, æqualis, coæqualis, par, compar.
gheliyck/effen. Æqualis, compar.
ghe-lijck. Æquum, æquitas.
ghe-lijck als. j. **als.** Quasi, sicut.
ghe-lijck oft/ghe-lijck als oft. Ac si, quasi juxta ac.
ghe-lijcke veel/lijcke-veel. Æquè multum

ghe-lijcke-veel ist. Non multum interest, parum refert, perinde est.

ghe-lijcke-wel/lijcke-wel. Æquè benè, nihilominus, ita quoque.

ghe-lijcken/gheliick maecken. Comparare, assimilare, æquiparare, adæquare.

ghe-lijcken/lijcken/gelijck zijn. Similem esse, similitudinem referre, accedere.

ghe-lijcken. Convenire, congruere.

ghe-lijckheyd. Similitudo. & Æqualitas.

ghe-lijckelick. Similiter : & Æqualiter, æquè pariter.

ghe-lijckelick deplen. Æqualiter dividere, ex æquo partiri.

ghe-lijcker/strijcker der maeten. (tor. Æqua-

ghe-lijcker handt. Simul, unà, pariter.

ghe-lijck-dagh. Æquinoctium.

ghe-lijck-formigh. Conformis.

ghe-lijck-formigheyd. Analogia, proportio.

ghe-lijck-matigh. Conformis, conveniens mensuræ.

ghe-lijck-moedigh. Æquanimus.

ghe-lijck moedigheyd. Æquanimitas.

ghe-lijck-moedighlick. Æquanimiter, æquo animo.

ghe lijck-wichtigh. Æquilibris.

ghe-lijcker-wijs. Similiter, perinde, sicut, sicuti, velut, veluti.

ghe-lijckheyd. Similitudo.

gheliick-heyd/effen-heyd. Paritas, æqualitas.

ghe-lijckenisse. Similitudo, comparatio, simulacrum.

ghe-lijcksem/ghe-lijcksaem. Similis.

ghe-lijcksemen/ghe-lijcksamen. Similare, assimilare, rei alicuius similitudinem referre, similem esse.

ghe-lijcksenen. Fingere, simulare.

ghe lijcksener/glepsener. Simulator, hypocrita, sanctitatis simia, sanctitatis simulator. *germ. gleyßner.*

ghe-lijden. j. lijden.

ghe-lijdigh/lijdigh. Corpulentus, habitior, vivax, vividus, floridus.

ghe-lijdige verwe/lijf-verwe. Color russus: floridus, validus, hominis color.

ghe-lincken. j. ghe-licken. Nitere, splendere.

ghe-lingen. Contingere, attingere, pertingere. & Secundare, succedere.

ghe linsteren. j. glinsteren.

ghe-linte j. ghe-leute.

ghe-lochten. j. ghe-luchten.

ghe-loedigh. j. gloedigh.

ghe-lofte. Promissum.

ghe-logen. Falsus, mentitus, ementitus.

ghe-loof/geloove. Fides.

ghe-loofachtigh. Credulus, facilè credens.

ghe-loof-brekigh. Perfidus.

ghe-loof-gever. Creditor.

ghe-loof-weerdigh. Fide dignus.

ghe-loof-weerdigh gheruppe. Testis classicus, locuples gravis.

ghe-looffelick. Credibilis.

ghe-looflicken. Credibiliter.

ghe-loove. Fides.

ghe-loove geven. j. ghe-looven.

ghe-loove-loos. Infidus, cui non est fidendum aut credendum.

ghe-loove-loos/on-ghe-loovigh. Incredulus.

ghe-looven. Credere, fidem habere.

ghe-loovigh. Credulus, fidelis.

ghe-loovigheyd. Credulitas.

ghe-loven. j. be-loven. Polliceri.

ghe-looven Gode. Vovere, vovere votum, sanctè promittere.

ghe-lovet. j. be-lovet. Promissus.

ghe-lovet. j ghe-danckt. Laudatus cum gratiarum actione.

ghe-lubt. Eviratus, castratus, eunuchus, semivir.

ghe-luchten/luchten. Aspicere, intueri: & Æquis oculis aspicere, ferre.

ghe-luck. Fortuna, fors, casus.

ghe-luck/voor-spoed. Felicitas, prosperitas, fors fortuna, fortuna, fortunatus successus. *germ. gluck. ang. lucke.*

ghe-luck toe. Sit fœlix & faustum, res bene vertat.

ghe-lucken. Succedere, prosperè cedere, feliciter evenire, prospere cadere. & prosperare, secundare.

ghe-luckigh. Fortunatus, faustus, felix, prosper, secundus, auspicatus, beatus.

ghe-luckighlick. Fortunatè, faustè, fœliciter,

t,prosperè,secundis avibus.
luck-saeligh. Faustus,fortunatus,bea-
s,felix.
luck-saeligheyd. Prosperitas,beatitu-
,felicitas.
luck-saem. Prosper,fortunatus.
-luck-saem-heyd. Prosperitas.
-luck-val. Fortuitus casus,fortunæ ca-
us.
-luck-wensch. Congratulatio,gratula-
io.
-luck-wenschen. Congratulari,gratu-
ari.
-lupd Sonus,sonitus.
-lupd der trompetten. Clangor.
-lupden van de oxgheten/ registers.
Pleuritides regulæ,regulę laterales quę
impelluntur & reducuntur ad obturan-
da vel aperienda foramina.
e-lusten. j. lusten.
e-macht. Vires,potentia.
e-macht. *vetus.* Mandatum,procuratio.
e-machte. Virilia,partes viriles.genita-
le,partes pudendæ,inguen. gheschevrt-
heyd des ghe-machts. Hernia,ramex.
e-machtight. Auctoritate donatus,po-
testate prædituς, in potestate constitu-
tus:& Procurator,cognitor.
e-mack/ ghe-maeck/ ghe-mackelick-
heyd. Commoditas, facilitas, facul-
tas.
e-mack. Locus commodus,
he-mack. j. ge-boegh. Excrementũ alvi.
he-mack. *germ. sax. sicamb.* j. kamer. Con-
clave. Heymelick gemack/ waerd rub-
be. Latrina.
he-mackigh/ Gemackelick. Commodus,
facilis,lentus,lenis.
he-mackelick mensch. Homo lentus,seg-
nis,tardus,piger,negligens,frigidus. &
Homo indifferens,non difficilis aut mo-
rosus,tractabilis,facilis.
he-mackelick/ ghe-mackighlick. Facilè,
expeditè, commodè, sine difficultate,
nullo negotio : & Lentè, tardè, cun-
ctanter.
he-mack-saem. Lentus, tardus, cuncta-
bundus.
he-mack-saemlick. Commodè. & Len-
tè,cunctanter,tardè,segniter,negligen-
ter.
ghe-maeck. j. ghe-mack.
ghe-maeckt. Factus,factitius:
ghe-maeckt. Fictus,simulatus specie tan-
tùm & simulatione factus,non verè aut
ex animo.
ghe-maeckt worden. Fieri,confieri,con-
fici.
ghe-maeckte dinghen. Composito facta:
res ex composito dolo factæ:compacto
factum,de compacto gestum.
ghe maeckten wijn. vinum factitium,ar-
te factum, non naturale.
ghe-maegh taelde. *vetus.* Affinis,affinita-
te junctus.
ghe-mael. *germ.* Coniunx,consors.
ghe-mael. *vetus.* j. schilderije.
ghe-maelt j. ghe-schildert.
ghemaeleerd. Pictus encausto.
ghe-maent. Monitus,admonitus.
ghe-maent/ ghe-kromt gheliick de mae-
ne. Lunatus.
ghe-maent gheliick een peerd. Iubatus.
ghe-maet. j. maet. Socius.
ghe maniert. Moratus.
ghe-mant. Maritatus. & Instructus sive
munitus viris.
ghe-mantelt. Penulatus,chlamydatus.
ghe-maetight. Temperatus,moderatus.
ghe-med-saem/ med-saem. Familiaris,co-
mis,affabilis.
ghe-med-saemheyd. Familiaritas,comi-
tas.
ghe-med-saemlick. Familiariter, comi-
ter.
ghe-meen. *stand. holl.* j. ghe-mepn.
ghe-meen toght. *vetus. stand.* Genus : &
Vniversum,universitas.
ghe-meerdert. Auctus.
ghe-meestert. Medica arte curatus.
ghe-mepn. Communis vulgaris,publicus.
& Trivialis,minimè exquisitus.
ghe-mepn beste. Respublica.
ghe-mepn houden. Habere comitia,agere
conventus.
ghe-mepn man. Homo privatus,in nulla
dignitate constitutus.
ghe-mepn soldaet. Gregarius miles.

ghe-meyn volck. Vulgus.
ghe-meyn vrouwe. *vetust* Meretrix, prostibulum: mulier vulgaris. *Sueton. Vlpian.*
ghe-meyn houden. Habere comitia, agere conventus.
ghe-meyn maecken. Vulgare.
ghe-meynsaem. Familiaris.
ghe-meynsaemheyd. Familiaritas.
ghe-meynsamelick. Familiariter.
ghe-meynlick. Communiter, vulgariter, vulgò.
ghe-meynschap. Communitas, communio, commercium, consortium, convictus: familiaritas, consuetudo, usus.
ghe-meynte. Commune, communis respublica, communitas, civitas, ecclesia.
ghe-meynte/ghe-meente. Pascuum commune.
ghe-meyntenaer. Publicola, populum colens & observans: plebicola, plebi favens.
ghe-merck. Nota, notatio, argumentum: & Conjectura, conjectatio, vestigium. & Consideratio.
ghe-merck nemen. Observare, considerare.
ghe-merckt. Notatus.
ghe-merckt. j. aenghesien. Cùm.
ghe-mest. Saginatus, altilis, fartilis.
ghe-mest land. Ager stercoratus.
ghe-met. *vetus.* Modus, mensura.
ghe-niet landts. Triens: tertia pars jugeri. *brabant.* & tres quadrantes jugeri. *fland.*
ghe-meten. Demensus.
ghe-mick. Collimatio.
ghe-mick nemen. Collimare.
ghe-mickt. Collimatus.
ghe-minbert. Minutus.
ghe-minsaem. Amabilis.
ghe-missen. Deficere: desiderari. & Desiderare.
ghe-missen/ontberen. Carere, sentire absentiam sive defectum, desiderare.
ghe-missen/misse. Errare, delinquere.
ghe-moed. Animus mens, affectus, cor.
ghe-moedigh. Tranquillus, facilis, lenis, mollis, lentus, tractabilis, cicur, mansues, mitis, moderabilis. *ang. meeke.*
ghe-moedigh leder. Corium sequax.
ghe-moedt/ghemoeder. Affectus animo, præditus animo, animatus.
ghe-moed/ghe-moept. Molestatus.
ghe-moet. Occursus, occursatio: Resistentia, impugnatio. **Te ghemoete komen.** Obviam venire, obviare: & Occurrere.
ghe-moeten/ teghen-komen. Obviare, obviam venire. *ang. meete.*
ghe-moetende. Obvius.
ghe-monstert krijghs-man. Miles auctoratus, delectus.
ghe-mozselt. Friatus, tritus.
ghe-mozselde spijse. Intrita, cibus intritus.
ghe-mot/motachtigh. Tineosus.
ghe-muert. Muratus, vallo seu mœnibus cinctus.
ghe-mul. Pulvis. & Rudus, rudera.
ghe-munt silver. Argentum signatum.
ghe-nachte / ghe-nacht-dagh / ghe-nechte/ nachte/ nechte. Constitutum tempus, dies ad jus experiendum conditus & constitutus, dies fastus, dies judicialis, dies juridicus, dies utilis, dies sessionum, concilium nocturnum. *dicitur* **ghe-nachte/ ghe-nechte/ nachte/ nechte/** *q.d.* nox: *veteres enim Germani & Galli tempus per noctes computarunt, noctiumq; non dierum tempus nominarunt, & numerarunt, teste Iulio Cæsare lib. 6. de Bello Gallico: teste etiam Cornelio Tacit. de Morib. German. Idem quoque observant Britanni, ut scribit G. Candenus: quod enim latini* septimanam & duas septimanas *dicunt, illi* **wijtnos.** i. octo noctes. & **pethesuos.** i. sedecim noctes, *appellant, Diurnum autem tempus ab occasu inceptum, liquet Genes. cap.* 1. *Et factum est vespere & mane dies unus, dies secundus, dies tertius, &c. nox enim diem quasi ducere videtur.*
ghe-nachten ten vier-thien daghen. Actio juridica post decimam quartam noctem.
ghe-nacht houden. Ius dicere, forum agere.
ghe-naecken. Appropinquare, imminere, instare.
ghe-naede. j. ghenaede.

naept. Sutilis, sutus.
-naem/ ghe-naemigh/ aenghenaem. ceptus, gratus.
-naem. Cognominis. ἐπώνυμος.
-naemt. Cognominatus.
-nauw. j. nauw.
-neeren/neeren. Fovere, alere: & Quæstum facere, exercere, sumptum lucrari: & Victum quæritare: tolerare se, tolerare vitam.
-neerigh. Quæstuosus, almus, a, um:
e-neerighe stadt. Alma urbs.
e-neghen. Inclinatus, proclivis, propensus.
e-neghenthepd. Inclinatio, proclivitas, propensio.
e-nepght. j. ghe-neghen.
eneesen. Sanare, consanare, sanum facere, mederi, medicari, curare: & Sanari, consanescere, convalere, convalescere, revalere, revalescere, invalere, sanum fieri, confirmare se, melius habere.
e-nesen van kinde. Eniti, parere.
e-neef-baer. Medicabilis.
e-neef-dzanck. Potio medica.
e-neselick. Medicabilis, sanabilis.
e-nesinghe. Medicatio, sanatio.
e-neven. Patrueles, consobrini.
e-nick. *vet.* j. neck. Cervix.
e-niet. Vsus, usura, utilitas, fructus, perceptio, usus fructus *q. d.* ghenut.
eniecten. Vti, frui, perfrui, percipere, usum capere, utilitatem capere. *q. d.* ghenutten/ *sive* nutten.
e-nieten. *stand.* Permittere, consentire.
e-nieter. Vsurpator, usufructuarius.
e-nietinge. Vsurpatio, fruitio, perceptio
e-noegh. Sat, satis. *germ.* genug *ang.* enough.
e-noegh-doen. Satis facere, satisdare.
e-noegh-doeninghe. Satis factio.
e-noegh zijn. Sufficere, satis esse, suppetere.
e-noegh-sam. Sufficiens, idoneus. & Contentus.
e-noegh-samhepd. Sufficientia.
e-noegh-samlick. Sufficienter, affatim, sat, satis.
e-noeght. Satias: & Sufficientia.
e-noeghen. Placere, cordi esse.
ghe-noeghen. Contentum esse.
ghe-noeghen. j. ver-noegen. Satis facere.
ghe-noeghlick. Iucundus, suavis, festivus, amœnus, animum gaudio explens, animo satis faciens.
ghe-noeghlickhepd. Iucunditas, suavitas.
ghe-noeghlicken. Iucundè, festivè, amœne, suaviter.
ghe-noeghte. Iucunditas, oblectamentum, oblectatio, amœnitas, festivitas, lepor, voluptas, ludus, ludicrum.
ghe-noeghte hebben oft raepen. Delectare se, oblectare se, voluptatē capere.
ghe-nomen. Captus, sumptus.
ghe-nomen dattet soo zy. Concede ita esse, pone, statue, finge ita esse, fac ita esse.
ghe-noodight. Coactus, adactus, impulsus
ghe-noot. Consors, compar, compos socius. *q. d.* simul utens: *a verbo* ghenieten. *hinc* bedde-ghenoot/ pael-genoot/ miede-ghenoot/ eed-ghenoot.
ghe-nooten van Dzanck-rijck. Pares sive compares Franciæ: patricij Franciæ: *ita tent. dicti, quod eadem potestate & dignitate utuntur.*
ghe-nooten. *vetus.* Simul uti.
ghe-nooten. *vet. stand* Coire, concumbere
ghe-nieghen/ ghe-nieghte. j. ghenoeghen, ghenoeghte.
ghe-offent. Exercitus, exercitatus.
ghe-offert. Oblatus: & immolatus.
ghe-olijt. Oleo unctus.
ghe-ooghde kaese. Caseus ocellatus: plenus cavernulis & foraminibus.
ghe-oor. Auritus.
ghe-oorloft. Licitus. Het is ghe-oorloft. Licitum est, licet, fas est.
ghe-past. Adaptatus, accommodatus, demensus, commodus, accommodus, oportunus, aptus idoneus, appositus.
ghe-pastelick. Commodè, accommodè, accommodatè, oportunè, aptè, appositè
ghe-pavepd/ ghe-plavepdt. Stratus lapidibus.
ghe-pavepden vloer. Pavimentum lithostrotum, lapidibus stratum.
ghe-peckt. Picatus, impicatus, pice illitus.

ghe-

Ghe-peyns. Cogitatio.
Ghe-pekelt. Muria ſive ſalſugine conditus.
Ghepekelde waere. Salgama.
Ghepelſt. Pellitus, pellibus tectus.
Ghe-peyert. Piperatus, pipere conditus.
Ghe-perlet. Margaritis ornatus.
Ghe-pijnight/ghe-pijnt. Tortus, excruciatus.
Ghe pijnden honigh. Mel preſſum.
Ghe-pijnight worden. Torqueri, eſſe in tormentis.
Ghe-plackt/be-plackt. Maculatus, maculoſus.
Ghe-plackt/gheplaeſtert. Incruſtatus.
Ghe-plaeſtert. Emplaſtro, ſive malagmate fotus.
Ghe-plaeſtert/ghe plackt. Gypſatus, incruſtatus.
Ghe-plet. Conculcatus.
Ghe-plogen. Aſſuetus, uſitatus, ſolitus.
Ghe-plopt. Plicatus, ſtriatus, ſinuoſus, laciniatus, lacinioſus, rugoſus, plicis involutus.
Ghe-plumpt. Plumatus, pennatus.
Ghe-popel. Murmur ſummiſſum, ſuſurrus: & Popellus.
Ghe-polkereert ſot. j pol/polleken. Morio capitellum geſtans: ſtultus baculo ridiculo inſignis.
Ghe-praemt. Preſſus, compulſus.
Ghe-pranght. Strictus, preſſus.
Ghe-preſen. Laudatus.
Ghe prient. Acuminatus, cuſpidatus, ſpiculatus.
Ghe-print/ge-prent. Impreſſus, preſſus.
Ghe-proeft/be-proeft. Probatus.
Ghe-puffel/ghepopel. Popellus, fæx plebis, plebecula.
Ghe-quel. Moleſtia, moleſtatio, vexatio, afflictio.
Ghe-quelt. Moleſtatus, vexatus, afflictus.
Ghe-queten. Remiſſus, ſolutus.
Ghequetſt. Læſus, laucius, lauciatus.
Ghe-rack. j. ghe-reck.
Ghe-raecken. Tangere, attingere, contingere, pertingere.
Ghe-raecken tot eenighe plaetſe. Pervenire ad aliquem locum. **ge-raecken wt het perſſickel.** Evadere, effugere periculum.
Ghe-raecken. Provenire, ſuccedere.
Ghe-raeckt. Tactus, ictus.
Ghe-raeckt worden/ in ghe-raeckt hebben vallen. Siderari, ſidere vexari.
Ghe-raeckt vande hand Gods. Apoplecticus, ſyderatus, attonitus, paralyticus.
Ghe-raeckt hebt/popelcije. Apoplexia, ſideratio paralyſis, nervorum reſolutio, nervorum ſideratio, ſtupor mentis & corporis, ſtupor, attonitus, ictus ſanguinis. **In ghe-raeckt hebt vallen.** Siderari, ſidere vexari vel lædi.
Ghe-raeckelick. Attingibilis.
Ghe-raeckelicken wegh. Veſtigabilis, inveſtigabilis via.
Ghe-raed. *ſicamb.* Citus. & Citò.
Ghe-raed/raed/ghe-reed. *vet. ſax. ſicamb.* **j. hupſ-raed.** Supellex, utenſilia.
Ghe-raed. *ger. ſax. ſicamb.* **j. effen/ gelijck.** Par, rectus, directus, æquus.
Ghe-raeden/raeden. Conjectare, conjecturam facere, divinare, explicare quæſtionem, reſpondere quæſtioni, ſolvere ænigma: conjectura aſſequi, conſequi.
Ghe-raden. *ſicamb. holl.* Succedere, feliciter evenire.
Ghe raeden duncken. Conſultum & utile videri.
Ghe-raedinge. Conjectura, conjectatio, divinatio.
Ghe-raeder. Vaticinator, expoſitor ænigmatis.
ghe-raedſel/raedſel. Conjectura, ænigma.
ghe-raedſaem. Conſultus.
ghe-raedſaem binden. Conſultum exiſtimare.
ghe-raedten. *germ. ſax. ſicamb. holl.* **j. ghe-raeden.** Evenire, contingere, ſuccedere.
ghe-raemte/ghe-remte. Compages. & Sepimentum.
ghe-raemte der beenderen. Sceleton: humani corporis oſſium cohærentiũ compactio. *gerem vulgarmo, Syris & Chaldais* os *dicitur.*
ghe-raemte. Oſſa arida,

acpt. Collectus, collectitius.
aes. Furor, rabies.
amuel. Strepitus.
aſch. Celer, velox.
echt/tafel-ghe-recht. Ferculum, mis-
us.
echt. Erectus, directus.
echt. Iuſtus.
echt zijn. Ius habere.
echt/ghe-rechtighheyd. Iuſtitia, æqui-
& Tribunal.
echt. Iudicium, ſententia.
echt. Adminiſtratio juris.
echt. Supplicium, crux.
echt/galghen-velt. Carnificina.
echt-ſchrijver. Scriba curiæ. *vulgò*
retarius.
echtigh. Iuſtus, æquus.
echtigh. *Coll. f. iſ.* Rex apum.
echtigheyd. Iuſtitia, æquitas. & jus:
quod cuique jure debetur.
echtighlick. Iuſtè, æquè.
echtight zijn in eenighe ſaecke. Iu-
poſſe, æquo & bono niti, firmo ſoli-
que jure niti.
eck. Extenſio, diſtenſio.
eck/ghe rick. Viſcera, exta, intera-
eck/ ghereke. Ornatus, apparatus,
us, us: & Inſtrumentum, armatura
a.
eckelick. Decens, cultus, ornatus, a,
& Probus, ſerius, gravis, ſeverus.
eckelickheyd. Decentia: & Probitas,
vitas, ſeveritas.
eckelicken. Decenter, ſeriò, ſeverè.
eckt. Extenſus, tenſus.
ed. Paratus, promptus præ manibus,
romptu.
ed geld j. baer-geld.
eden/ghe-repen j. be-repen. Pa-
apparare.
edſchap. Præparatio, apparatus: &
a, inſtrumentum, machina.
edſchap der ſchepen. Armamenta
um.
eſſent. Racematus, racemoſus.
ghelt. Lineatus.
ghelt. Temperans, temperatus, mo-
deſtus, moderatus.
ghe-reghelthheyd. Temperantia, tempera-
mentum, modeſtia, moderatio.
ghe-reghen van ſpeck: Adipatus.
ghe-reghen vercken-vleeſch. Caro porci-
na quibuſdam veluti virgulis pinguibus
diſtincta: lardum virgatum.
ghe-repen j. ghe-reeden. Parare.
ghe-repen. j. Greten. Placere.
ghe-rekte/reke. Ordo. & Ornatus, appara-
tus, us. Wel te ghereke. Pulchrè orna-
tus, adornatus, benè inſtructus.
ghe-recht/ghe-reket. Inſtructus, ornatus;
& Reſtauratus.
ghe-rekent. Computatus.
ghe-remte. j. ghe-racmte.
ghe-reſen. Exortus: lapſus, delapſus.
ghereten. Fiſſus.
ghe-reuck. j. reuck. Odor.
ghe-reuckigh. Sagax.
ghe-richt. j. gherecht.
ghe-rick. j. ghe-reck.
gherief. Commodum, commoditas, copia,
facultas, officium: utilitas.
ghe-rieffelick. Commodus, facilis, ofticio-
ſus, aptus, utilis. (oſus.
ghe-rief-ſaem. Commodus, facilis, offici-
ghe-rieven. Commodare, accommodare,
ſuppeditare, officium præſtare, commo-
ditatem præſtare, commoditati alicu-
ius inſervire.
ghe-rijcht. Auctus, divitijs auctus.
ghe-rijd. Equitatus.
ghe-rijpt. Maturatus maturus factus.
ghe-rijt. *Belg.* Rima, fiſſura.
gherijte. j. gariete.
ghe-rimpel. j. grimpel. Scruta.
ghe-ringh/ringh. Levis, facilis, agilis, ve-
lox, citus, ocyor. & Vilis, parvi valoris
ſive pretij.
ghe-ringh. Citò, properè, velociter, ocyus,
ſtatim.
ghe-ringhelt. Circundatus, intortus, cir-
cumcluſus, circumſeptus.
ghe-ringht. Annulatus, annulo ornatus, in-
dutus, munitus.
ghe-rid. j. ghe-rijd. Equitatus.
ghe-rocp. Conclamatio, clamor, vociferа-
tio.

ghe-

ghe-roepen. Clamatus, vocatus.
ghe-roert. Motus.
ghe-roeſt. Rubiginoſus.
ghe-roke/ghe-reuck. Odor.
ghe-roit. Volutatus, rotatus.
ghe-ronnen/ronnende. Manans, fluens.
ghe-ronnen. Coagulatus, denſatus, gelatus, concretus.
ghe-ronnen bloed. Sanguis conglobatus.
ghe-roockt. Infumatus.
ghe-roockt vleeſch. Caro infumata, fumo durata ſive ſiccata.
ghe-roof. Præda: & Prædatio, direptio, raptus.
ghe-roof van de gans. ſ. afval.
ghe-rooft. Direptus, raptus.
ghe-rooſt. Toſtus, frictus.
ghe-rooſt ghierſten meel. Polenta.
ghe-rooſt oft ghe-harſt brood. Panis eſcharites, ſuper craticula coctus.
ghe-rooſt oft ghe-dopt epe. Ovum frixum.
ghe-rooſt vleeſch. Caro fricta vel frixa.
ghe-rot. ſ. **ver-rot.** Putrefactus.
ghe-rot vlaſch. Linum in aqua maceratum, fluviatum: cannabis fluviata.
ghe-rouwen. ſ. **rouwen.** Pœnitere.
ghe-ruchte. Fama, populi clamor. & Tumultus, ſtrepitus, murmur, turba, turbatio, turbamentum.
ghe-ruchtigh. Tumultuoſus, turbidus.
ghe-ruchtigh. Famoſus celebris.
ghe-ruſt. *Vol.* ſ. **ghe-rucht.**
ghe-rupſch. ſ. **ghe-drupſch.**
ghe-rupnen. ſ. **ghe-ronnen.**
ghe-ruſt/toe-gheruſt. Inſtructus, exornatus, expeditus.
ghe-ruſt/ſtille. Quietus, tranquillus placidus, ſecurus.
ghe-ruſt zijn. Acquieſcere: conſiſtere in re aliqua, cum animi tranquillitate & quiete.
ghe-ruſthept/ruſte. Quies, quietudo, tranquillitas, ſecuritas.
ghe-ruſthept van herten. Euthymia, animi tranquillitas.
ghe-ruſtelick. Quietè, placidè, tranquillè, ſecurè.
ghe-ſadelt. Ephippio, ſtratus, ephippiatus.
ghe-ſadight. Saturatus, ſatiatus.
ghe-ſaeght. Serratus.
ghe-ſaept. Satus, ſeminatus.
ghe-ſaemt/ ghe-ſamelt. Collectus, congregatus.
ghe-ſamelder hand. Simul, unà, pariter.
ghe-ſaemtelick/ghe-ſamentlick. Simul, unà, pariter.
ghe-ſaemt melck. Lac cremore concretum.
ghe-ſagh. ſ. **ghe-ſegh.**
ghe-ſaet/ ghe-ſaetigh. *Holl.* ſ. **ghe-ſedigh.** Modeſtus, tranquillus, placidus.
ghe-ſalft. Vnctus.
ghe-ſandte / ghe-ſandt-bode. Legatus, apoſtolus, orator, miſſus nuntius. *vulgò* miſſus.
ghe-ſandt-ſchap. Legatio.
ghe-ſangh. Cantus, cantio, canticum, carmen.
ghe-ſangh-ſpel. Organum, muſicum inſtrumentum.
ghe-ſchach. Cachinnus frequens.
ghe-ſchaeckeert. Alternus, variegatus, diſcolor, bicolor.
ghe-ſchaeft. Raſus, raſilis levigatus.
ghe-ſchaepen. Creatus. & Conſtitutus.
ghe-ſchaerd Serratus.
ghe-ſchaf. Negotium, actio.
ghe-ſchal. Clangor, tinnitus, ſonus, ſonor, ſonitus.
ghe-ſchepden. Separatus, diviſus.
ghe-ſchelt. Decorticatus.
ghe-ſchenck. Donum, munus donatio.
ghe-ſchendt. Vitiatus, corruptus.
ghe-ſcherft. Conciſus, minutatim.
ghe-ſcherſde ſoppe. Minutal.
ghe-ſcherm. Gladiatura.
ghe-ſcherpt. Acutus, acuminatus.
ghe-ſcheurt/ghe-ſchoyet. Ruptus.
ghe-ſcheurt kleed. Veſtis lacera.
ghe-ſcheurt van ghemachte. Ramicoſus, hernioſus.
ghe-ſcheurthept. Ramex, hernia, tumor ſcroti, enterocele.
ghe-ſchicht. Iaculum.
ghe-ſchickt/geſonden. Miſſus.
ghe-ſchickt. Compoſitus, inſtructus ornatus, appoſitus, commodus, aptus, idoneus,

us, habilis accommodatus.
schicht maecken. Formare, instituere, erudire.
schichtheyd Aptitudo habilitas.
schichtelick. Compositè, convenienter, aptè, idoneè, decenter, commodè, polite.
schieden. Fieri, evenire, cadere, incidere, accidere, contingere, usu venire, &c.
schiedenisse Eventus, eventa orum: us, acta res gestæ: factum, factum.
schiedenis-boeck Chronica, annales, &c
schier. *Ge schier.* Vas, vasculum: apparatus: & Armamentum.
schil. Differentia, discrepantia dissimilitudo, controversia, contentio.
schilligh. Differens, controversus, contrarius.
schilderr. Pictus.
schimmelt. Verschimmelt.
schock. Quassatus, quassus, concussum
schocht. Quassatus, quassus, concussum
schoeyt/ghe-schoeyt. Calceatus.
schoeyte. Calceamentum.
schoffiert. Violatus.
schencken. Gratuitus, gratis datus, &c.
schoogh. Falsus, nixus.
schoren. Rasus, tonsus.
schoyft. Succinctus.
schoyft iwerck. Opus suspensum.
schot ghe-schut. Iaculum, telum.
schot inde syde. Telum lateris, inmanis, subito dolore corpus glaciat transverberans.
schot/ schot, schattinghe. Exactio, solutio.
schot, be-schot. Proventus, augmentum, crementum.
schot. Palmes, germen.
schrabt. Rasus, sculptus.
schreept. Collectus, contractus.
schreeuw. Vociferatio.
schreyt. Conclamatio, clamor, rumor, & Fletus, ululatus, lamentum, ploratus.
Ghe-schreven. Scriptus.
Ghe-schrift. Scriptura, scriptum, scriptus, us, scriptio literatura, litera.
Ghe-schroyt. Resectus, amputatus, mutilatus, mutilus.
Ghe-schroyt geld. Moneta accisa, arrosa.
Ghe-schudt / ghe-schudder. Succussus, quassatus, agitatus, à schudden.
Ghe-schupint. Despumatus.
Ghe-schupinde dichte. Cento, carmen coagmentatum ex variis sensibus, linguis aut vocibus hinc inde accersitis.
Ghe-schut/ge-schutter. Depulsus, propulsus repulsus: & incluſus, occlusius, septo clausus, intercluſus. à schutten.
ghe-schut. Telum, jaculum, sagitta, à schieten.
Ghe-schut. Missilia, tormenta missilia, tela missilia, nubes belli.
Ghe-schut / donder-busse. Tormentum æneum, catapulta igniaria, machina ignivoma, tormentum ignivomum, bombarda. Groot oft groff gheschut. Tormentum murale
Ghe-sedigh. j. sedigh. Modestus.
Ghe-seemt. Mellitus.
Ghe-segelt. Signatus sigillo.
Ghe-segh/ghesagh. Dictio, dictum sermo, loquutio: & Edictum, edictio jussus, us. & Imperium, auctoritas.
Ghe-seggheu. Edicere, jubere. Sich laeten gheseggheu. Acc[illegible] alicatus: obedire jussi[illegible]
Ghe-seght/ ghe-sept. D[illegible]
Ghe-sekert. Certior facta[illegible]
Ghe-selderde maeght. V[illegible]
Ghe-selen. *vetus.* Conflig[illegible]
Ghe-selle. Socius, sodali[illegible]
Ghe-selle van een amp[illegible]
Ghe sellen. Sociare: &[illegible]
Ghe-selligh. Socialis, s[illegible]
Ghe-selligheyd. Societ[illegible]
Ghe selligheu. Sociare
Ghe sellinne/ghe-selinne. *germ. vam.* Socia thalami, consors, uxor.
Ghe-selschap. Societas, sodalitium, sodalitas, consociatio, consortium, contubernium, comitatus: collegium, cœtus,

coltio ſodalium.

ghe-ſelſchap houden. Comitari, aſſectari, ſocium eſſe.

ghe-ſende. *vetus ſtand* Munus.

ghe-ſet. Poſitus, diſpoſitus, ſitus. **Gheſette vier daghen.** Feriæ anniverſariæ, feriæ ſtatæ vel ſtativę **Ten ghe-ſetten dage.** Ad diem, ad diem conſtitutum, ad diem præſtitutum.

gheſet. *germ. ſax. ſic. holl.* Lex, conſtitutio.

ghe-ſetten loon. Certum & ſtatutum pretium, ſeu merces conſtituta.

ghe-ſete. Sedes, anus. & Nates: caro conglobata ſedendi officio aptiſſima.

ghe-ſete. *ger. ſax.* Femorale, ſubligaculum.

ghe-ſeten zijn. Sedere.

Ghe-ſeten wijn. Vinum defæcatum.

ghe-ſibbe, ſibbe. *vet. ger. ſax. ſicamb. ſtand.* Fœtura, genimen: & Neceſſitas, neceſſitudo. & Affinitas, conſanguinitas. & Affinis, neceſſarius. & Conſanguineus.

ghe-ſib-ſchap. *vet* Affinitas, neceſſitudo.

ghe-ſibben. Iungi ſanguine.

ghe-ſicht. Viſus, viſum, viſio, aſpectus, conſpectus, intuitus, contuitus. & Facies, vultus & Proſpectus.

ghe-ſicht-ender. Horizon.

Gheſien. viſus.

ghe-ſien zijn. Videri.

ghe-ſien zijn/ge-acht-worden. Magni fieri. gratia & auctoritate pollere apud, &c. gratia plurimum valere apud aliquem.

[illegible] ſſe.

[illegible] *ad. i.* **Geweeſt.**

[illegible] **s-ghe-ſinde.**

[illegible] tus, animo ſive voluntate

[illegible] n mente eſſe, eo animo

[illegible] **geſint tegen pemanden.** [illegible] s ſive malè affectus erga

[illegible] lectus, animus ſtudium,

[illegible] **bbe.**

ghe-ſlacht. Progenies, propago, propages, proſapia, genus, origo, familia, ſanguis, ſoboles, ſtirps, natales, ſtemma, origo.

ghe-ſlacht/kunne. Sexus.

ghe-ſlacht-taele. Genealogia.

ghe-ſlachten. Generare.

ghe-ſlachten. *i.* **ſlachten.** Similem eſſe.

ghe-ſlachtenaer/ghe-ſlachter. Patricius, **ghe-ſlachtenaers.** Patricij. & Gentiles: ejuſdem familię & cognominis.

ghe-ſlaeghen. Percuſſus, pulſatus, verberatus, ictus.

ghe-ſlaegen worden. Vapulare, percuti.

ghe-ſlapt. Laxatus, remiſſus.

ghe-ſlecht. *i.* **ghe-ſlicht.** Æquatus, planatus, complanatus.

ghe-ſlepen. Exacutus.

ghe-ſlepen. *adag.* Veterator, callidus, tritus & exercitatus, verſutus, verſipellis, doloſus.

ghe-ſleten. Tritus.

Ghe-ſleten. *i.* **ghe-ſcheurt.** Ramicoſus, hernioſus.

ghe-ſlicht. *i.* **ghe-ſlecht.** Æquatus.

ghe-ſlipt. Laciniatus.

ghe-ſlipt. Lacer.

ghe-ſlipte ooren. Lacerę aures.

ghe-ſloef. Exuvię.

ghe-ſloten. Clauſus.

ghe-ſmalt. Extenuatus, contractus.

Gheſmeert. Vnctus, litus, delibutus.

ghe-ſmet. Maculatus.

ghe-ſmeten. Percuſſus.

ghe-ſmijdt. Emollitus, emollidus, molliculus: & Lenis, mollis.

ghe-ſmijde. Monilia, ornamenta, bullæ, cælaturæ ex auro vel argento.

ghe-ſmijde. Apparatus. & Machina, inſtrumentum.

ghe-ſmijde. Loramentum fundamenti: ligamenta infima ædificij.

ghe-ſmijde der peerden. Phaleræ, monilia equorum.

ghe-ſmijdigh. Mollis. **ghe-ſmijdigh koper.** Æs ductile, quod facilè ducitur & extenuatur in laminas. **Het yſer ghe-ſmijdigh maecken.** Mulcere ferrum.

ghe-ſmijs. *ſax.* Inſecta, orum.

ghe-ſmolten. Liquatus, liquefactus.

ghe-ſmout. Vnctus.

ghe-ſnavelt. Roſtratus.

ghe-ſneden. Sciſſus. & Caſtratus.

Ghe-ſneden ſchoenen. Calcei feneſtrati.

ghe-ſnoeyt. Putatus, amputatus.

ioze. Turba sive multitudo vilioris uli, vilis plebecula, fæx civitatis. & mbylus, apes bombylantes.

oden. Lixus, elixus, decoctus, aqua- lus.

oden vleesch. Caro lixa, elixa: juru- a, jussulenta.

oden op de helft. Decoctus ad dimi- .

erht. Quæsitus.

ffraen. Crocatus, croco infectus, co conditus.

lfert. Sulphuratus.

ncken. Demersus, submersus.

nd. Sanus, salvus, incolumis, inte- firmus corpore, benè valens.

nd. j. hepl-saem. Salubet.

nd maecken j hepelen.

nd zijn. Valere, benè habere.

nd worden. Convalere, convalesce- onsanescere.

nde. verm. j ghe-sondheyd. Sani- alus.

nde. vitus. fæx. Corpus & membra inis.

ndheyd. Sanitas, salus., salubritas, valetudo, integritas corporis, in- valetudo.

ndelick. Salubriter.

ghet Lactatus.

ghelinch. Collactaneus.

met. Pretextus.

et. Fœtura, genimen.

ten. Salsus.

ten visch. Salsamenta, pisces mu- nditi sive durati.

ten vleesch. Caro salita, muriati- nditanea: carnes salsugine condi- uria duratæ.

ten suijs-ver-kooper. Salsamenta- larius.

erigh. Parcus.

erigheyd. Parcimonia, parcitas.

erighlick. Parcè, frugaliter.

n. Tensio.

n oft welfsel van den solder. La- , laquear.

n. Iugalis socius, socius laboris,

ghe-span. j. kepers. Tigna conjuncta.

ghe-spannen. Tentus, tensus, intensus.

ghe-spannen gaeren. j. gaeren.

ghe-spannen vier-schaer. j. ghe-vannen.

ghe-speent. Ablactatus.

ghe-spickelt. *flam.* j. ghe-spickelt. Guttatus, variegatus.

ghe-spele. Sodalis, socius, socia.

ghe spelinne/ghe-spelene. Socia, socia lusus.

ghe-spens. *germ. sic.* j. ghe-spups.

ghe-spickelt. Guttatus, variegatus, distinctus maculis, aspersus passim punctis.

ghe-spin/ghespunsel. Lana neta.

ghe-spinne. Proxima cognata mulieris à latere feminino. *vide.* spille-maghe.

ghe-spitst. Acuminatus, mucronatus.

ghe-spit. Pastinatus.

ghe-spleten. Fissus. scissus hiulcus.

ghe-spleten leen. Feudum non integrum, divisum.

ghe-spomen. Netus.

ghe-spoock. j. spoock. Larva.

ghe-spoze Investigatio, inquisitio, indago, vestigium.

ghe-spoort. Vestigatus, investigatus.

ghe-spot. *flam.* Maculatus, maculis aspersus, maculosus. & Irrisio.

ghe-spraeck. Colloquium, dialogus.

ghe-spraeck-saem. Affabilis.

ghe-spraeck-saemheyd. Affabilitas.

ghe-spraeck-saemlick. Affabiliter.

ghe-spraeckigh Affabilis.

ghe-sprepd Sparsus, stratus.

ghe-sprenckelt. Aspersus, guttatus.

ghe-sprenght. Sparsus, aspersus.

ghe-sprenght vleesch. Carnes sale aspersæ: sale, salsugine muria conditæ: caro conditanea, salita, muriatica, salsamentum.

ghe-sproken. Dictus.

ghe-sproten. Germine ortus, frutice natus.

ghe-sproten van eerlicke ouders. Oriundus honestis parentibus.

ghe-spups/ ghe-spens. Spectrum, visum, lemures, larvæ, simulachra inania.

ghe-spups. Turba miscellanea, colluvies, fæx hominum, fæx plebis, sordes civitatis.

ghe staebe. *ger. sax. sicamb.* Litus, ripa.
ghe-staeden/toe-laeten. Permittere, indulgere, ferre, tolerare.
ghe-stadighen. Firmare, confirmare.
ghe staedigh. Constans, fixus, firmus, assiduus, jugis, continuus, frequens, & Constans, gravis, severus.
ghe-staedighheyd. Constantia, assiduitas,
ghe-staedighlick. Constanter, assiduè.
ghe-staedt. In statu collocatus, *vulgo* qualificatus.
ghe-staeft. Fixus, defixus.
ghe-staeft. Baculo munitus.
ghe-staefden eed. Iusiurandum adactum; juramentum, conceptis verbis præstitum, juramentum dictatum, juramentum verbis ab alio conceptis, & dictatis juratum. *vide* staeden.
ghe-staefden eed doen. Iurare conceptis verbis: juramentum præstare certa quadam verborum formula, ab eo qui juramentum defert, proposita sive dictata.
ghe-staen. Constare, consistere, persistere;
ghe-staen. Desistere.
ghe-staen. *fiavd.* Fateri.
ghe-staen ende voldoen. Satisfacere, liberare se.
ghe-staen ende ghe-legen. Situs, a, um.
ghe-staepelt. j. **ghe-staepeleert.** Stabilis, constans, firmus, gravis.
ghe-staepelthеyd. Stabilitas, constantia.
ghe-stalt. j. **ghe-stelt.** Positus,
ghe-stalte. j. **ghestelteniſſe.** Positus, us, dispositio, status, habitus: & Facies, forma, figura, species, filum, habitus, qualitas, constitutio.
ghe-stampt. Tusus, contusus.
ghe-stampte spijse. Intrita, intritum, cibus in mortario subactus.
ghe-stanck. Putor, fœtor.
ghe-standigh. Constans, firmus.
ghe-steente. Lapides. **Costelick gesteente.** Geminæ, lapilli, lapides pretiosi.
ghe-steert. Caudatus.
ghe-steken. Punctus.
ghe-stelt. Positus, dispositus, affectus, a, um.
ghe-stelteniſſe. j. **ghe-stalte.**
ghe-stelthеyd. j. **ghe-stalte.**
ghe-sterckt. Corroboratus, firmatus, confirmatus.
ghe-sternt. Stellatus.
ghe-sternte. Sidus, astrum, sidera, signa compluribus stellis constantia.
ghe-sticht. Fundatus, ædificatus.
ghe sticht. Ædificium, fabrica.
ghe-stichtigh. Probus, modestus, gravis: alijs probitatis atque modestiæ exemplum præbens.
ghe-stichtighеyd. Modestia, probitas, gravitas, exemplum virtutis: exemplar probitatis, ædificatio *apud Eccles.*
ghe-stickt. Punctus, a, um.
ghe-stickt met de naelde. Acu pictus.
ghe-stickt kleed. Vestis acu picta, phrygia, phrygiana acu variata.
ghe-stilt. Sedatus, placatus.
ghestipte. j. **stip-tum.**
ghe-stockt ende ghe-staeft. Baculis & fustibus munitus.
ghe-stoelte. Sedes, ium: sedile, sedilia, exedra, subsellia fori.
ghe stof/ghestubbe. Pulvis, pulveres.
ghe-stoffeert. Munitus, ornatus, instructus.
Ghe-stolen Furtivus, surreptitius.
ghe-stolt. Conglobatus, constipatus, concretus.
ghe-stompt. Mutilus, mutilatus, truncatus.
ghe-stoort. Turbatus, commotus ad iram, exacerbatus, iratus infensus, offensus.
ghe-stoorthеyd. Commotio, ira.
ghe-stooten. Pulsus, trusus, offensus.
ghe-stopt. Obturatus, oppilatus, obstructus.
ghe-stort. Fusus, effusus, sparsus. **ghe-storten harinck.** Halec recens capta.
ghe-storven. Mortuus, vita functus, defunctus.
ghe-storven van selfs. Morticinus per se mortuus.
ghe-stracks. Directè.
ghe-straft. Affectus pœna, punitus, castigatus.
ghe-straft worde. Dare pœnas, affici pœna, multari, pœnam subire: damnari.
ghe-sterckt. Tensus, intensus, extensus.
ghe-streken. Linitus, oblitus.
ghe-stremt. Striatus.
ghe-strept. Striatus, lineis sive strijs notatus,

ratus, virgatus, virgulatus, lineis seu virgis distinctus, variegatus.
e-strept kleed. Virgata vestis.
e-strickt. Laqueatus, laqueo irretitus, laqueo nexus.
e-strickte huybe. Reticulum, vitta reticulata.
e-stropt Sparsus, stratus.
e-stubbe/ ghe-stupf. Fulvis.
e-suchte. Gemitus, us, suspirium, suspiratio.
e-supckert. Saccharo conditus.
e-sups. Susurrus.
e-supvert. Purgatus, mundatus.
e-suiten. Conditaneus.
e-suite olijve. Oliva conditanea.
e-susters. Sorores.
e-susters kinderen/ghe-susteringhen. Sobrini, sobrini.
e-swadder. Strepitus, turba, colluvies.
e-swadder/ghe-swade/rot. *germ. sax. simb.* Manipulus, cohors, agmen, turma, turba.
swaeghers. Affines.
sweers. Consoceri.
swepe/ ghe-swelle. Glos. & Nurus.
swel ghe-swil. Tumor, inflatio, abscessus.
swel in de kele. Glandulæ, tonsillæ.
swere swerinqhe. Apostema, suppuratio, abscessus, bubo, vomica, ulcus, &c.
werm. j. swerm.
wevelt. Sulphuratus.
wijgh. Silentium.
wil. j. ghe-swel.
wind. Promptus, industrius, acer, alacer, alacris, solers, sagax.
windighheyd. Promptitudo, industria, acritas, solertia, sagacitas.
windighlijck. Prompte, alacriter, industrie, solerter, sagaciter.
vollen. Turgidus, tumidus, inflatus, tumens.
vollen zijn. Turgere, tumere.
vollen-heyd. Inflatio, rumor.
wozen. Apostemare turgidus, tumi-
.
wozen. Juratus.

ghe swozen van den ambachte Censores jurati opificiorum, jurati opificiorum collegij, assessores decani artis mechanicæ collegij.
Ge-swozen vander stadt. Tribuni plebis, jurati civitatis judices, senatores.
ghe swozen krijghs-lieden. Authorati milites.
ghe-swozen maynterije. Conjuratio.
ghe-swozen vyand. Inimicus certus
ghe-tackt. Ramosus. ghe tackte hoornen. Cornua ramosa.
ghe-taeckelt. Instructus rudentibus.
ghe-taeckelt. *hol.* j be-hanghen. Mutoniatus.
ghe-taecken. *verm. sland.* Capere, percipere, apprehendere.
ghe-tal. Numerus.
ghe-tandt. Dentatus, lenticulatus.
ghe-tandt ghelijck een sage. Serratus.
ghe-tapt. Promptus è dolio.
ghe-tapte melck. *hol.* j. vlote-melck.
ghe-tauwe j. ghe-touwe.
ghe-teeckent. Signatus, notatus, insignitus.
ghe-telde. *verm. sland* Castra, tentoria, *germ. zelt.*
ghe-telt. Numeratus.
ghe-tempert. Temperatus, moderatus.
ghe-tempertheydt. Temperantia, modestia.
ghe-temt. Domitus, mansuetus.
ghe-tergijt. Irritatus,
ghe-tier j. tier. Clamor, turba.
ghe-tijde. Tempestas, tempestivitas, temporis opportunitas, tempus oportunum, tempestas idonea.
ghetijde der zee. Æstus marinus, fluxus & refluxus maris certis temporibus & horis, fluxio reciproca aquarum accedentium & recedentium, mare oportunum, tempestas idonea navigationi. *angl. tyde.*
ghe-tijde haben j. tijde-haben.
ghe-tijden. Tempora.
ghe-tijden des jaers. j. saed-soen. Stationes anni. Vier ghetijden des jaers. Quatuor anni stationes: horæ: *nempe*, ver, æstas, autumnus, hyems.

ghe-tyden/ghe-tyd-ghebeden. Horariæ preces, preces canonicæ.

ghe tyd-boeck. Liber precum horariarū. Liber horarius. *vulgo.* Breviarium.

ghe-tydigh. Tempestivus, opportunus maturus.

ghe-tydighept. Tempestivitas, tempus, temperies.

ghe-tydighlick. Tempestivè maturè.

ghe-timmer Ædificium, ædificatio.

ghe-timmert. Ædificatus.

ghe-toghen. Tractus.

ghe-tons/ghe-tonst. *vetus.* Pactum.

ghe-tooght. Ostensus, demonstratus.

ghe-toompt. Frænatus.

ghe-totent. Turritus.

ghe-touwe. Rudentes, funes.

ghe-touwe/ ghe-tauwe. Instrumentum mechanicum.

ghe-touwe des webers. j. webers touwe. Machina textoria.

ghe-traelit, Clatratus, cancellatus, reticulatus.

ghe-trepd/ ghe trepde/ghe-tredde. *germ. sax. sicamb.* Frumentum.

ghe-trocken. Tractus.

ghe trocken. Profectus.

ghe-trocken nae Antwerpen. Profectus Antwerpiam.

ghe-troffen. Tactus, ictus, percussus.

ghe-trooft. Solatus, consolatus.

ghe-troosten. Solari, consolari.

ghe-trouw. Fidus, fidelis.

ghe-trouwen. *v. inf. j. be-trouwen.*

ghe-trouwighept. Fides, fidelitas.

ghe-trouwighlick. Fideliter.

gherrouwt. Sponsatus, sponsus, nuptus.

ghe-trouwde kinderen. Filij legitimi.

ghe-tuyghe/tuyghe. Materies, arma, instrumentum, ornamenta, impedimenta, armamenta.

ghe-tuyghe. Testis, martyr.

ghe-tuyge. *vetus.* Testes, testiculi, colei.

ghe tuygen/tuygen. Testari, attestari, ferre testimonium, testificari, dicere testimonium, probare; testatum relinquere, testimonio comprobare. **Godt ghetuyghen.** Deum testari, invocare, sive adhibere Deum testem: *ideo, ut arbitratur Cicero.* mentem, qua nihil homini dedit ipse Deus divinius.

ghe-tuyghenisse. Testimonium, testatio, testificatio.

ghe-tuynt. Septus, conseptus.

ghe-tuynte Sepes, septum sepimentum.

ghe-tweede broeder / ghe-tweede suster. *vetus. sax. / c. j.* **half broeder/ halve suster.** *vulgo* Distinctus, distincta.

ghe-vader. Arbiter initiationis, parens initialis, onomasta initialis, parens mysticus. *vulgo* compater sive communis pater, susceptor.

ghe-vader-schap. Lustrica cognatio, initialis necessitudo, propinquitas in baptismo contracta. *vulgo* compatratus.

ghe-vaen. j. ghe-vanghen. Captus.

ghe-vaer. *germ. sax. sicamb.* Periculum, discrimen.

ghe-vaerlick. Periculosus.

ghe-vaerd. j. ghe-vaerd.

ghe-vaeren *vet. j* **vaeren/ghe-schieden.**

ghe-vaereniſſe. *vetus. j.* **ghe schiedenisse.**

ghe-vaet. Comprehensus, fixus.

ghe vaet. In dolio conditus.

ghe-vaetten wyn. Vinum doliare, in dolio conditum.

ghevael. Casus, accidens, eventus, fors fortuna. **By ghe-val.** Casu, fortè. **In ghe-val dat.** Si, dumodo.

ghe vallen. Lapsus.

ghe-vallen Cadere.

ghe-vallen. j. ghe-beuren. Accidere, evenire.

ghe-vallen. j. be-vallen. Adlubescere, collibere, placere.

ghe-valligh/ghe-vallick. *vetus.* Fortunatus. & Fortuitus.

ghe-valligh. j. be-vallick. Acceptus, placens.

ghe-valscht. Adulterinus, corruptus.

ghe-valuweert geld. Numisma justi ponderis, legitimum: nummus bonus, probus.

ghe-vangen. Captus.

ghe-vangen nemen. Capere, ducere in custodiam, apprehendere.

ghe-vangen setten. Dare in custodiam, tradere in custodiam, condere in carcerem,

rem, mandare vinculis: conjicere, in cludere, mittere in carcerem.

ghe-vangen sitten. Esse in vinculis, custodijs retineri ac servari.

ghe-vangen man. Captivus, custodia clausus.

ghe-vangen slaeve. Ergastulus, cataſtus.

ghe-vangenisse. Captivitas

ghe-vangenisse ghe vangen-huys. Carcer, ergastulum, custodia, phylaca: vincula, orum.

ghe-vangelick. Captivus.

ghe-vat. j. **ghe-vaet.**

ghe-vecht. velitatio, concertatio, certamen, pugna, dimicatio.

ghe-vecht hand tegen hand. Monomachia, duellum singulare certamen.

ghe-vedert. Pennatus.

ghe-veerd. Res, negotium, actio, gestus: & Instrumentum, machina, machinamentum, moles & Apparatus.

ghe-veynsen/ghe-veusen. Fingere, simulare dissimulare, mentiri, ementiri.

ghe-veynst/ge-veust. Fictus, simulatus, icatus, hypocrita.

ghe-veynsde woorden. Phalerata dicta, icata.

ghe-veynstheyd. Simulatio, hypocrisis.

ghe-veynsdelick. Simulate, ficte, simulanter, dissimulanter.

ghe-vest/ghe-vestight. Munitus, firmatus.

ghe-veste. Munitio, munimen, munimentum, firmamen.

ghe-veste aen den hecht. Munimen manubrij, manubrium munitum, armatura manubrij.

ghe-vestigen j. **vestighen.** Munire, firmare, confirmare.

ghe-veten. Catenatus, catena ligatus, impeditus, compedibus ligatus.

ghe-vier-deelt. Quadripartitus.

ghe-vijlt. Limatus, lima politus.

ghe-vlegen. *flando* j. **ghe-vilt.**

ghe-vlochten. Textilis, perplexus.

ghe-vlockte duyve. Plumipes columbus.

ghe-vlogelt. Alatus.

ghe-vloten j. **vloten.**

ghe-voedert. Pabulo pastus.

Ghe-voedert kleed. Suffulta vestis, amictus duplex abolla.

Ghe-voedert met pelssen. Pellitus, pellibus, suffultus, subductus.

Ghe-voedsiert. Nutritus, altus, altilis.

Ghe-voedt. Nutritus.

Ghe-voegh. Commoditas, commodum.

Ghe-voegh. Excrementum alvi, alvus, [illegible] requisita naturæ. **Sijn ghe-voegh doen.** Exonerare alvum.

Ghe-voeghen. Commodare, accommodare, applicare, aptare ordinare.

Ghe-voeghlick. Commodus, accommodus, facilis, conveniens, decens. & Commodè, convenienter, decenter.

Ghe-voeght. Accommodatus.

Ghe-voelen. Sentire. & Contrectare. & Palpare. & Tangere.

Ghe voelinghe. Sensus.

Ghe-voelick. Sensilis, sensibilis.

Ghe voghelte. Volucres, volatilia, aves, avitium, alites, pecus volatile.

Ghe voghelte oft ge-vochelte van d'ey. Ovi umbilicus, seminalis nervus sive lentor.

Ghe-volgh. Sequela:

Ghe-vonden. Inventus, repertus.

Ghe-vonnis de saecke. Iudicatum, res judicata.

Ghe-vorst. Putrefactus.

Ghe-vouden. Plicatus. **Ghe-vouden gordijne.** Cortina striata.

Ghe-voudens beens sitten. Incoxare, coxim insidere sarcinatorũ in morem.

Ghe-vouden vinghers. Digiti pectinatim inter se amplexi, pectine juncti, palmæ in alternas digitorum vicissitudines connexæ.

Ghe-vraeght. Interrogatus, rogatus.

Ghe-vreest. Formidatus.

Ghe-vrient. Coamicus. & Cognatus, agnatus.

Ghe-vrijt Liber, liberatus, emancipatus.

Ghe-vroren. Gelatus, congelatus, gelu astrictus, frigore concretus.

Ghe-wachst. Ceratus. **ge-wachste schrijf-tafel.** Cerata tabula, pugillares.

Ghe-waed/ghe-wand. Vestis, indumentum, ornatus.

ghe-waedt der benſteren. Iugamenta, compagines.

ghe-waedſie. Veſtimenta, indumentum.

ghe-waegh. *j.* **ghe-wagh.**

ghe-waepent. Armatus.

ghe-waepent banden hoofde tot de beenen. Cataphractus.

ghewaer. Certus, verus: & Cautus, providus: & Sentiens, perſentiens, perſentiſcens.

ghewaer worden. Revera experiri, verè perſentiſcere, comperire, certò deprehendere, ſubodorare, percipere, ſentire reipſa, præſentire, præſentiſcere.

ghe-waer-loos. Improvidus, non præſentiens aut providens, incautus.

ghe-waerigh. Verus, certus, ratus, ſolidus.

ghe-waerighen. Ratum facere.

ghe-waerſchouwet. Monitus, commonitus, præmonitus.

ghe-waerſchouwet worden. Commoneri, commoneſieri, præmoneri.

ghewaere. *j.* **ghe-weere/ waerde/ garde.** Cuſtodia, cautio, *&c.*

ghewaerder hand. Manus ſequeſtra. **gewaerdigen/ghewaerdigen.** Dignari.

ghewagh. Momentum, motus, motio.

ghe-wagh. Mentio.

ghe-wagh ergens af maecken/ ge-waegen. Facere mentionem alicuius rei, breviter perſtringere & attingere rem aliquam.

ghe-wald. *j.* **ghe-weld.**

ghe-wand. *j.* **ghe-waed.** Veſtis.

ghe-wand van t'ſchip. Armamenta, inſtrumenta, ornamenta navis.

ghe-warmt. Calefactus

ghe-waſſchen. Lotus.

ghewas. Germen, plantæ fructus.

ghe-was der aerden. Fructus terræ.

ghe-waſſen. Adultus, auctus, adauctus.

ghe-wat. *ſland.* **j. wateringhe.**

ghe-watert. Adaquatus.

ghe-watterden wijn. Vinum dilutum, lymphatum, aquatum. *Lud. Viv.*

ghe-watert camelot. Veſtis undulata.

ghe-webbe. *j.* **webbe.** Tela.

ghe-wederte/ghe-weerte. Tempeſtas.

ghe-ween. Ploratus, fletus.

ghe-weer/ghe-wepz. Arma, armatura, defenſio: telum quo vim arcemus. **weeren.** *j.* **weeren.** *ſunt* arma *Latinis ab arcendo, quod eis hoſtis arceantur.*

ghe-weer-tuygs. Armamentarium.

ghe-weere / ghe-were/ were. *ſax. ſic. mæ.* Poſſeſſio juſta poſſeſſio. & Tutela, tutoris poteſtas. & Præſcriptio bonorum. & Cautio fidejuſſoria vel pignoratitia. & Aſſertor, vindex, auctor fundi venditi. *gal. garent. garant.*

ghe-weeren. *ſax.* Præſcribere.

ghe-weer-loos. Inermis.

ghe-weeren. Defendere: & Arcere, reprimere.

ghe-weeren/ ghe-waeren / waeren. Indemnem ſervare, defendere.

ghe-weeren. Durare, firmare.

ghe-weerigh. Firmus, durabilis.

ghe-weerdeert/ghe-waerdeert. Æſtimatus.

ghe-weerdigen. Dignari.

ghe-weerd-ſchap. *j.* **weer-ſchap.** *ſax.* Convivium.

ghe-weeſt. Qui fuit. **Ick ben ghe-weeſt.** Fui.

ghe-wegen. Penſus, expenſus, appenſus.

ghe-wepelt. Maceratus, imbutus.

ghe-wepdt. Exta, interanea, inteſtina, præcordia, viſcera animalium.

ghe-wepghert. Negatus.

ghe-wepz. *j.* **ghe-weer.**

ghe-weld/gewald. Poteſtas, potentia: & Vis, violentia vehementia, impetus: & Auctoritas, imperium.

ghe-weld doen. Vim adferre, inferre, facere, admitterer, adhibere.

ghe weld-bode. Legatus.

ghe-weld-bzief. Diploma.

ghe-weldigh. Potens, fortis, violentus, impetuoſus.

ghe-weldighlick. Potenter, violenter, impetuoſe.

ghe-weldigen. Vim facere.

ghe-welde melck. *holl.* Lac tepidum caſeo conficiendo aptum.

ghe-welf/ welfſel. Camera, teſtudo, fornix.

ghe-welft. Cameratus, fornicatus, arcuatus.

s,in arcum curvatus.

welle. Turunda accipitrum,instar oli-
e oblonga,e stupa vel plumis quæ ac-
pitribus & falconibus datur: *a volu-
tando circa, vel tempus & spacium, vulgo* cu-
a,*gal.* curte.

wendt/ghe-wendet. Versus,tortus.

wendt brood. Panis ovis maceratus,
nis dulciatus.

wendet des ackers. Porca in agro:
a, terra versa & aggesta inter duos
leos versura.

wendte ghe-wende *vide sax.* j. mor-
ge landts. Fundus sexaginta decem-
dum. *ibi sax.*

wennen/ghe-woon maecken. Assue-
cere, consuefacere, consuescere, af-
scere. & Assuefieri.

went/ghe-weunet. j. ghe-woon. Con-
tus.

wente. i ghe-woonte. Consuetudo.

werck Operatio,opus.

werden/ghe-worden. Fieri, contin-
re.

werden. Facere T act my ghe-wer-
t sine me quod volo facere: permit-
ut faciam quod institui sive incepi.

were. i ghe weere.

werf Actio,negotiatio.

werf der leden. Nodus, ligatura arti-
orum,spondyli,vertebræ.

wesen. Ostentus,monstratus.

weste Plaga mundi,regio,ora,tractus,
na,regiones cæli:nempe ortus,occa-
meridies,& septentrio.

wet. Acutus.

wete/ ghe-wisse. Conscientia. *germ.*
wisse.

weten. Scitus,cognitus.

wetigh. Conscius.

wette. *vide sax. sicamb.* i. wette. Mul-

webben. Textus,textilis.

wichte. Pondus,momentum.

wichte Libra,trutina.

wichte inde waghe / instaende ghe-
ht Æquilibrium,æquamentum,li-
mentum.

wichtigh. Gravis,ponderosus.& Mo-
mentosus,magni momenti.& iusti pon-
deris.

ghe-wiedt. Purgatus runcatus,sarculatus.

ghe-wijdt/ghe-wijdert. Dilatatus,ampli-
ficatus.

ghe-wijdt/ghe-wijhet. Augustus, conse-
cratus, sanctus, lustratus, sacratus, Deo
dicatus.

ghe-wijdde oft ghe-wijhede plaetse.
Templum augustum consecratum.

ghe-wijft. Conjugatus. *vulgo* uxoratus.

ghe-wijsde. Iudicatum,res judicata.t'ghe-
wijsde voldoen. Indicatum facere,pa-
rere judicato, persolvere quod judex
dependendum pronuntiavit.

ghe-wijse. i wijse/ghijse.

ghe willigh. j. willigh. Libens, voluntarius.

ghe-willighen. j. ver-willighen. Reddere
voluntarium.

ghe-wille-keurt-richter. j. wille-keurer.
Arbiter.

ghe-win. Quæstus,lucrum,compendium,
emolumentum,commodum.

ghe-winnen. j. winnen. Lucrari,lucrifacere,
nanciscì,acquirere,mereri, consequi
quęstum.

ghe-winnen. Gignere,generare,suscipere
liberos.

ghe-win-sam. Utilis,fructuosus,compen-
diosus.

ghe win-soecker. Lucrio,homo quæstuo-
sus.

ghe-winnigh. Quęstuosus,quęstuarius,lu-
crosus.

ghe-wintert. Hyematus.

ghe-wis/wis. Certus,indubitatus,verus,
ratus,firmus.

ghe-wisse/ghe-wete. Conscientia. *Fr. ghe-
wisse.*

ghe-wis heyd. Certitudo.

ghe-wisselick. Certè,certò,procul dubio,
utique,sanè.

ghe-wit/ghe-witter. Dealbatus.

ghe-woeckert Fœneratus.

ghe-woel/ghe-wuel. Tumultuatio,turba,
scaturigo. & Pressura.

ghe-wolck Nubilum.

ghe wolckt. Nubilus,nubibus,obductus.

Ghe-wolt. Lanatus, lanaris, lana tectus.
Ghe-wonden. Tortilis, intortus, convolutus, involutus.
Ghe-wonden wzood. *Iovan.* j. **ghe-wend wzood.**
Ghe-wondt/ ghe-wondet. Vulneratus, saucius, sauciatus.
Ghe-wondt wozden. Accipere vulnus, vulnerari.
Ghe-wonnen. Victus, superatus. & Partus, acquisitus.
Ghe-wonnen ende ver-kreghen goedt. Parta bona.
Ghe-wonnen ende ghe-bozen. Natus, genitus, oriundus.
Ghe-woon/ghe-went. Consuetus, adsuetus, assuefactus, consuefactus, solitus,
Ghe-woon zijn. Solere, assuetum esse.
Ghe-woonē. j. **ghe-wennen.** Consuescere.
Ghe-woonhepd. j. **ghe-woonte.**
Ghe-woonlick Consuetus, frequens.
Ghe-woonlicken. Frequenter, solito more
Ghe-woonte. Consuetudo, assuetudo, assuefactio, mos, mos consuetus, usus.
Ghe-wozden. Factus, effectus.
Ghe-wozden. j. **ghe-werden.** Facere. & Fieri.
Ghe-wozmte. Vermes. & Insecta.
Ghe-woztelt. Radicatus.
Ghe-woudt. *holl.* j. **ghe-weldt.** Vis.
Ghe-woudt. *sland.* Ditio, regio tractus.
Ghe-wzicht. Artus quibus junguntur mẽbra: juncturæ. & Vertibulum, vertebra.
Ghe-wzocht. Laboratus.
Ghe-wzocht silver. Argentum factum.
Ghe-wzonghen. Tortus.
Ghe-wuel. j. **ghe-woel.** Tumultuatio.

GHE *per se nihil significans, & insiparabile.*

Ghebbe. *fris* j. **gheepe.** Acus.
Gheck. Præceps, temerarius.
Gheck. Fatuus, stultus, delirus, vecors.
Gheck. Ludius, ludio morio. **Den gheck spelen/den sot scheren.** Agere morionem.
Gheck-hayr. *sax. sicamb.* j. **gupch-hayr.** Lanugo, flos. *gal poil solet.*
Gheck/spot. Iocus. **In gheck oft in spot segghen.** Ioco dicere.
Ghecken. Morionem agere.
Ghecken. j. **spotten.** Ridere, deridere, ludibrio habere, ludificari.
Ghecken. Ludere, jocari.
Gheck-scherer. Morio.
Gheck-maere. Nuntium ridiculum, narratio fabulosa, res frivola, ridicula: narratio illusorum & ludionum nugæ.
Gheck-spel. Ludibrium.
Gheckelick. Ridiculus: jocularis jocularius: & Temerarius, præceps.
Gheckelick/ gheckelicken. Ridiculè: & Temerariè inconsideratè præcipitanter
Gheckker/gheckaerd. Derisor, irrisor, cavillator.
Gheckernije. Iocus: & Derisio, irrisio, sanna.
Gheddeken. *holl. fris. sicamb.* Proverbium, dicterium, nugæ proverbiales.
Ghedse j. **roede.** Virga, flagellum.
Ghedsen Flagellare.
Gheef/ghene/gaef. Integer, sanus, mundus.
Gheel. Luteus, flavus, fulvus, croceus, citrinus, Galbinus color. *Beran. dicitur vuigò.* gialdus. *germ. gal. gael. gal. jaulne, ital. giallo. ang. yellow.*
Gheel-gozse/gheel-gerste. Passer spermologus, emberiza flava, galgalus *quibusdam*, curruca *nonnullis*, avicula flavi coloris.
Gheel hayr. Coma aurea, cæsaries flava.
Gheel hayr. Tendo: motus instrumentum ex vinculo & nervo conflatum, mediæque inter illa naturæ. *q. d.* filamentum flavum.
Gheel-groen. Prasinus, porraceus.
Gheel-rood. Rufus.
Gheel-gieter. Fusor ęramentarius.
Gheel-suchte. Morbus regius, morbus arcuatus, icterus, aurigo: *morbus teutonicè dictus à flavo colore, quem bilis per totum corpus diffusa parit.*
Gheel-suchtigh Arcuatus, arquatus, auriginosus, ictericus.
Gheel-water. Ascites, hydrops solo ventre distento. & Flava bilis.
Gheel-wortel. Daucus, staphilinus.

ghelen/ ghеel maecken. Rufare, rufum facere.

ghelen/ghеel zijn. Rufere, flavere.

ghemelick. *i.* **ghemelick.**

ghen/egeen/n'egeen. Nullus, nemo.

ghen van beyde. Neuter.

ghener-hande. Nullius generis, nullius modi.

ghener-lep. Nullius generis. **in ghener-lep wijse.** Nullo modo nullo pacto.

ghens-ins. Nullo modo, nullo pacto nulla conditione, nequaquam, neutiquam, haudquaquam, minimè, minimè gentium.

ghens-tijds. Nunquam.

ghenen. *camp.* Subridere.

gheep. Acus, piscis longissimo rostro: xiphias, gladius piscis.

gheer. Fuscina cuspidibus horrens quibus pisces capiuntur.

gaerde/gaerde. Virga, flagrum, scutica stimulus. **ghеerdeken.** Virgula.

gaerde van yser. Clathrum ferreum.

geerden/tralie. Clathri, clathra, cancelli.

geere/ ghеerene. Lacinia, sinus vestis, limbus. & Pars qua largior fit vestis. *tal. germ. ang. garde.*

geren/ghеeren. *i.* **gaderen.** Colligere.

geren. *i.* **be-ghеeren** Cupere.

gerigh *i* **be ghеerigh.** Cupidus.

gern. *i* **ghеeren.** Lubens.

gerste. *i.* **gerste.** Hordeum.

gese. *vet.* *i.* **gans.** Anser. *ang. geese.*

gese. *vetus* *i* **hoere.** Meretrix.

gessel. Scutica, flagellum, virgę, lorum.

gesselen. Flagellare, cædere virgis, loro.

gesselet. Flagellator, plagosus, lorarius, *ingator. Plaut.*

gesselinghe. Flagellatio.

gest. Spiritus, animus, anima, mens, ingenium. *germ. geist, ang. ghoste*

gest. Genius. **eenen ghеest hebben.** Genium habere: nativa quadam indole & arcana ratione animos hominum movere, & ad sui amorem sponte sua trahere vehementerque afficere.

gest/bulder-ghеest. Larva, umbra.

gesten/ nacht-ghеesten/ doode menschen ghеesten. Lemures, manes, umbræ vagantes hominum mortuorum.

ghеest ader. Arteria: vena vitalis: semita spiritus.

ghеestelick. Spiritualis, religiosus, pius, sacer, ecclesiasticus.

ghеestelick recht. Ius pontificium, divinũ.

ghеestelick-hеyd. Religio: & Religiosi, ecclesiastici.

ghеestigh/aerdigh. Ingeniosus, solers, argutus.

ghеestigh/fraey. Scitus, elegans, bellus, venustus.

ghеete. *stand.* *i.* **ghеpte.** Capra.

ghеet-ader. *stand* Vena jugularis.

ghеeve/ghеve/ghеef/gave. Sanus, integer: purus ab omni parte, sincerus, solidus.

ghеeve/ghеve. *vet. sax.* Quod datur accipiturque in commutationibus.

ghеeve penningen/ ghеve ghеld. *vet. sax.* Nummus probus.

ghеevel/ghæbel. Fastigium, cacumen, supercilium, jugum apex, *Dicitur* **ghеevel** *sive* **ghеvel.** *q. d.* **ghe-hevel.** i. elevatio sursum sive in altum, *ab* **heven.** *sive* **hessen.**

ghеevel/ veur-ghеevel. Frontispicium: frons ædificij. & Facies.

ghevel spits op gaende. Culmen, altitudo anterior domus in acumen surgens pyramidale.

ghеevel/recht opgaende. Paries solidus, qui à solo in fastigium usque surgit continuato ductu: fastigium.

ghеeven. *i.* **ghеven.** Dare.

ghеeuw. Oscitatio.

ghеeuwen. Oscitare, hiscere, hiare.

ghеeuwer. Oscitator.

ghеeuwinge. Oscitatio.

ghеghene. *sax. sicamb.* Regio, locus.

ghepl/ghijl. Lascivus, pruriens.

ghepl. *vetus.* Fecundus, uber.

ghepl wt snijden. *vetus* Castrare.

ghepl stincken. *i.* **gael riecken.** Olere hircum.

ghepl-minnigh. *vet.* Libidinosus.

ghepl. *holl.* siler, pumila salix in aquosis nascens: *sic dicta, quod tanquam luxurians & lasciviens nimia alimenti ubertate ramos fron-*

frondesq; iusto plures emittat.

ghepleu.i.ghyflen. Mendicare.

ghepleu.i.ghyflen. Lascivire.

ghepligh. *vet.* Procax, lascivus, petulans.

ghepligheyd/gheplheyd. Lascivia, salacitas.

ghepuſter/ghenſter. Scintilla, favilla.

ghepuſteren. Favillę, ſtricturæ.

ghepuſteren/ghenſteren. Scintillare, agere ſcintillas.

ghepſen. *vet.* Curare, mederi.

ghepte. Capra, hirci uxor. *germ.* geiß. *ang.* geate.

gheptken. Capella.

ghepten baerd. Aruncus barba capræ, villus à capratum mento dependens.

ghepten-baerd/ghepten-blad. Caprifolium.

ghepten-blad. Periclymenus, ſilvæ mater, volucrum maius, lilium inter ſpinas. *cf. fi in.* Caprifolium, barbicapra, barba capri.

ghepten bock. Hędus & Caper, hircus caſtratus.

ghepten-herder Caprarius.

ghepten-mannecken. Satyrus.

ghepten-melck. Lac caprinum.

ghepten melcker. Caprimulgus.

ghepten-vel. Pellis caprina.

ghe-lanne. *vetus.* **i.koe-belle.**

ghelas.i.glas. Vitrum.

ghe-lat.i.glat.

gheld. Pecunia, moneta, numus, nummus, numiſma, æs. *dicitur.* **gheld.** (*inquit Adr. Iun.*) à **gheldeu.** i. valere: *quod penes pecuniam, rerum regnam, valoris omnis momentum ſit & æſtimatio.*

gheld op de hand/ken-penninck. Auctoramentum.

gheld op de hand gheben. Obligare ſtipendio ſive prompta pecunia.

gheld-boete. Pœna pecuniaria.

gheld-bzeker/munt-ſmelter. Conflator, figurati æris.

gheld-ghierigh. Cupidus pecuniæ, philargyrus.

gheld-gierigheyd Philargyria.

gheld-hoere. Meretrix.

gheld-loos. Carens pecunijs, ſine nummis inops.

gheld-potter. Euclio.

gheld-rijck. Pecunioſus, numoſus, numatus.

gheld-ſchroover. Acciſor monetę, parapſalliſta.

gheld-ſack. Sacculus pecuniarius, ſaccus numarius.

gheld ſack. Homo pecunioſus, numoſus, numatus, euclio.

gheld ſchuld. Æs alienum.

gheld-ſtock. Ærarium.

gheld-ſtraffe. Multa, mulcta.

gheld-wegher. Libripens.

gheldeu. Valere, in pretio eſſe, utile eſſe.

gheldeu. Debere. **het gheld u.** Res tua agitur, de tuo certatur.

gheldeu. *vetus.* Emere.

gheldeu. Luere, ſolvere.

gheldeu.i.gheldc-man.

gheldc-man. *vetus. ſtand.* Qui ſolvere ſive luere debet, debitor.

ghele.i.gheel. Rufus, luteus.

ghele-ſpe.i.pape-gay-kruyd. Symphonia. *gal. geneſie, geleſi.*

ghe-lyt.i.ghe-luyt.

gheliſs. Obliquus.

ghelligh/gaeligh. Scabioſus.

ghellinck Agnus hornus

ghelous i.jalours. Zelotypus.

ghelte. *germ. ſax. ſicamb.* Alveus, orca, trulla.

ghelte. Poculum maius cantharus.

ghelte/gheludde ſeughe. Sus caſtrata, porca caſtrata. & Porcetra. *mg. gelte.*

ghelten. Caſtrare ſuem *ang.* gelde.

gheluen. Obliquare.

gheluye.i.glupe.

gheluwe.i.gheel. Luteus.

ghemelick/ghemmelick. Moroſus, faſtidioſus, irritabilis, difficilis. & *ger.* Lascivus inſtar equi.

ghemelickheyd. Moroſitas, faſtidium.

ghemelicken. Moroſè, faſtidioſè.

ghemſe. *germ. ſax.* Rupicapra, dama, capra montana.

ghenaede. Gratia, miſericordia: & impunitas.

ghenaede doen. Gratiam delicti facere, re-

nittere. **In ghenaede nemen.** In fi-
m accipere, in deditionem accipere.
naede-loos. Immisericors.
nadigh. Propitius, misericors, exora-
lis, bonus, benignus, pius.
naedighlick. Benignè, piè.
ne. Ille, is. **De ghene die.** Qui ille
i, illi qui. **Alle de ghene die.** Quicun-
ue.
nder. Illic, istic.
nder-waerts. Illuc istuc.
nswaerts. Illorsum, istorsum.
nen. *camp.* Subridere.
neper-boom. Iuniperus. *gal. genevre.*
al. ginepro hisp. enebro.
neper-besie. Bacca juniperi.
nghber. Zingiber. *germ. imber. gal. gin-*
bre hisp. gengibre. ital. gengiovo. ang. ginger.
nnette/jannette. Equus alipes, ptero-
s, celer: genus equi Hispanici. *vulgò*
ennettus, ginnettus, jannettus. *gal. genet.*
g. genet.
noffel/ghe-noffel-bloeme/gheroffel.
aryophyllea, flos caryophyllæus ocel-
s: betonicæ *sive* vetonicę species. *gal.*
roffle. ital. garofolo. ang. gelever.
noffel-naeghel. Caryophyllus. *gall.*
ux de gyroffle. ital. garofano.
nserick. Argentilla, potentilla: *herbe ge-*
e.
nist. *stand.* j. **bzem.** Genista.
nsiaen. Gentiana, aloe Gallica. *germ.*
zian. gal. gentiane. ital. gentiane. hisp. gen-
ana. ang. gentiane.
nster. j. **ghepnster.** Scintilla.
nt. Anser, mas. χὴν, χηνὸς.
nt/jent. Bellus, scitus, elegans, pul-
er, lautus, concinnus. *ga. gent, gentil. hisp.*
til. ang. gentle.
oole. j. **ghioole.** Cavea.
rbel. j. **gaerbel.**
rde. j. **gheerde.** Virga.
rde-beenen. Varicare, varicari: crura
varicare, vel diducere.
rde-gaten/ gherde-liopen. Incoxa-
in coxam sedere, jacere, aut stare. **Al-**
erde-gaetende oft gherde-liopen-
diacken. Incoxare cacandi causa,
re. Lubitus, appetitus, us.

Ghereen. Cupere, appetere.
Ghereu/gherne/ gheern. Lubens, lubenter, lubenti animo, haud gravatè, non invitus, æquo gratoque animo. *ger. gern.*
Ghereck/gherick. Viscera.
Gheren. j. **gaderen.** Congregare. & In fęcem converti: condituram fæcis recipere.
Gherghel. Ora margo.
Gherste. j. **gariete.**
Ghermie. Ovis matrix. & Agna.
Ghermen. *vens.* j. **be-ghermen.** Movere.
Ghern. j. **gheern.** Lubens.
Ghernepkien/bups. Exomis, sagum.
Ghe-roffel. j. **ghenoffel.**
Gherre. *vens. stand.* j. **sylete.** Rima.
Gherriete. j. **gariete.**
Ghers. j. **gars/gras.** Gramen.
Gherselen. Horrere, horrorem habere.
Gherselinghe. Horror.
Gherste. Hordeum, crithe.
Gherst-maend. September. *sic dictus ab hordei messe.*
Ghersten-bzood. Panis hordeaceus.
Ghersten-bzanck. Cremor ptisanæ, ptisana.
Ghersten-mout. Polenta.
Gherstigh. j. **garstigh.** Rancidus.
Gherwe. j. **gaerwe/gherbe.**
Ghe-sond. j. **ghe-sond.** Sanus.
Ghespe. Fibula, confibula orbiculus, ansa. *stand. gaspe ang. clasp e.*
Ghespe setten. j. **lamf-ooze setten.** Subfannare.
Ghespen-maecker. Fibularius.
Ghespen. Fibulare, infibulare.
Gheft/ghist. Fæx, sanies, crassamen, crassamentum *ang. yest.*
Gheft-achtigh. Fæculentus.
Ghester. j. **gheinster.** Scintilla.
Ghet/aghet. Gagates, gangitis. **Swert ghet.** Thracius lapis, gagatidis species nigri coloris. *ang. gete.*
Gheubelen/gobelen. Vomere.
Ghebe. j. **gheebe.** Sanus, integer.
Ghebel. j. **gheebel.** Fastigium, cacumen, culmen, &c.
Gheben. Dare, tribuere, tradere, largiri, præstare, præbere; & Donare, dono da-

re.

re.germ.geben.ang.give.

gheben ten beſten. j. **beſte.**

gheben te kennen. Significare.

gheber. Dator.

ghebigh. Dativus.

gheur/goze. Odor, nidor, fragrantia : & Vapor. & Sapor. & Vigor.

gheuren/ gheur gheben. Fragrare, olere, odorem ſive nidorem emittere.

gheurigh. Fragrans.

gheus/goes. *hol. friſ oeſtland.* Anſer fœm.

gheus. Mendicus impudens: homo vilis, vappa, nequam. *Dictio Gallica, ſive potius VValonica, olim obſcura, & Teutonilus ignota: nunc verò belli inteſtinii in Belgio tempeſtatibus, pervulgatum vocabulum, videlicet nomen uni parti adverſè ab altera inditum.* Geſus. *Servio dicitur* vir fortis, vir bello ſtrenuus, *ſuper illud Virgilij Æneid. 8. duo quiſque Alpina coruſcant Geſa manu, ſcutis protecti corpora longis :* gęſa *interpretatur* haſtas viriles : & Gæſos *dicit* viros fortes *à Gallis vocari.* Geſſatas, *inquit Polybius, Galli ſua lingua nominant* milites conductitios, Gueſſin *Britannos vocare* ſervos conductitios, *ſcribit Guilelmus Camdenus.*

gheute. j. **gote.** Fuſio, fuſura.

GHI

ghichelen/gichen. Cachinnari.

ghichte. *vet.* j. **ghifte.** Donum.

ghichte. *ger. ſicamb.* j. **ſiederecht.** Articularis morbus, arthritis.

ghichte. *ſax. friſ.* Paralyſis, nervorum reſolutio.

ghichtigh Arthriticus, articularius. & Paralyticus.

ghichten. *vet.* j. **be-ghiften.** Donare, munerare.

ghichten. *germ. ſax.* Torquere, excruciare, adhibere tormentum.

ghichten. *friſ. ſicamb.* Fateri, confiteri, agnoſcere.

ghichter. *ger. ſax.* Tortor, carnifex.

ghiegaegen. Rudere inſtar aſini.

ghienen. *ger. ſax.* Oſcitare, hiare, hiſcere.

ghier. Vultur, vulturius, *apud Plaut.*

ghier-ſwaluwe. Apus depes, cypſelus.

ghier-balcit. *vide in Append.*

ghier-wolf. Lycaon: & Heluo.

ghieren/ghierſen. Avidè petere, inhiare.

ghieren. *ger. ſax.* Stridere, ſtrepere.

ghierigh. Avarus, avidus, appetens, tenax, ſordidus.

ghierighaeyd. Homo avarus.

ghierighepd. Avaritia.

ghierighlick. Avarè, avidè.

ghierſen. j. **ghieren.** Avidè petere.

ghieten. Fundere. *germ gieſſen. ang. jet.* **Metael gieten.** Conflare, fundere.

ghieter. Fuſor.

ghieter van metael. Fuſor, conflator.

ghieter. Hauſtrum: lignum excavatum quo hauriunt nautæ aquam ad irrigandas vela.

ghietelinck. *vetus.* Merula.

ghietigh. Fuſilis.

ghiet-eemer. Modiolus, erogatorius, ſitula quæ in altum elata aquam refundit.

ghiet-konſte. Ars fuſoria.

ghiet-loghen. Pſeudocheus, ſpermopſeudus, mendaciorum fuſor, mendaciorum follis, ex mendacijs compoſitus.

ghiet-bat. Guttus, gutturnium, malluvium.

ghiet-bat. j. **beſpupt-krupcke.** Harpagium.

ghift. j **ver-ghift.** Venenum, virus.

ghifte. Donum, munus. *ang. gyfit.*

ghifte. *frſ.* Scutella alta ex ſolido ligno excavata.

ghiften. j. **beghiften.** Donare.

ghifter. *vetus.* Donator.

ghp. Tu. **ghp-lieden.** Vos, vos homines. *germ. ir. ang. ye. you.*

ghyghe. *germ. ſax. ſicamb.* Chelys.

ghyghen. j. **hyghen.** Anhelare.

ghyl/ ghyle. Chylus, cremor cereviſiæ. *Adr. Iun.*

ghyl. j. **ghepl.** Procax, laſcivus.

ghylen. j. **ſieden,** Bullare, bullire, fervere, infervere.

ghylen. j. **ghepleu.** Laſcivire.

ghylen. Flagitare, procare, inverecundè petere. & Ludificare, fallere. *ang. begyle.*

ghyligh. j. **ghepligh.** Procax.

ghyler. Flagitator. & Parаſitus.

ghyle. *vetus. ſtand.* Mora, remora.

en.j ghienen.
.j ghewijse/wijse. Modus,mos.*gal.* *ang.gyse.*
l.Obses.
elen.Obsidem capere.
ler.Obses.
e.*fland* j. gulde. Collegium,contubernium.*ang.ghyld.*
e. Contubernalis. *q d.* solvens.j gilden.i.Solvere,
e. Liberalis prodigus ęris, profusus
de ghilde spelen.Facere largitiones, gazas & profundere.
.*ver.* j. hoere.Meretrix.
chen.Nepos,decoctor.
achtigh.Liberalis.
en ghelden.Solvere,luere.
e-bzoeder.j.ghilde-bzoeder.
n.*bell.fland.*Stridere:*a.* Grunnire.
ngh̄e vande sagh̄e. Stridor serræ.
chillo.
n.*bell.*j.siericken.Pipilare.
er j.ghender. Illic,illuc.
bber.j.ghenghber.Zingiber.
en.*vetus.* Ordiri. *hinc.* be-ghinnen/ghinnen.
icken.*bell* j.grenicken.
ffel/ghenoffel.
ende weder.*vet.*Vltro citroque.
e. Cavea, caveola, carcer, seu domicula avium.*gal.gayole.ang.gayle.*
e inden kercker. Arca robustea,robustus carcer, lignea custodia
ica,mala mansio.
r j.steen-waerder.Carcerarius.
placster. Gypsus,gypsum.*ger.gyps.*
ps.i.bl.gesso.gypso.hisp.yesso.
.j.placsteren.Cypso incrustare.
el.j.ghergh̄el.
el j ghenoffel.
.*vermifax* j.kuechen.Gemere.
Flagellum,lorum,verber.
Flagellare,flagello sive loro cæverberare.
onjectura,conjectatio,æstimatio.
der ghissen gheven. Dare ut fors numeri aut mensuræ nulla habita ratione, nullo discrimine, delectu aut ordine:prolixè & affatim dare.

ghissen. Conjicere, conjectare,conjecturā facere, cogitare, colligere,divinare, suspicari, opinari, opinionem habere, reputare, æstimare conjectura. *ang.gysse.*
ghissinghe/ghisse. Conjectura,æstimatio, opinio.
ghissinghe maecken. Conjectare, conjicere.
ghist.j.gheest.Fax.
ghister/ghisteren. Heri,hesterno die. *ger.gheister.an.ang.yester.*
ghister avond.Heri vesperi.
ghister-morghen.Heri manè.
ghister nacht.Hesterna nocte.
ghistersigh.Hesternus.
ghitterne.Fidicula.

GI *vide* GHI.

GL

glad.*bell.f.f.*j.glodigh/glodende.
glacrende oogh̄en.Oculi cęsij,glauci.
glasr oogigh. Cęsius sive glaucus oculis.
glaet.i.ghelaet.Gestus,vultus.
glants.Splendor,fulgor,jubar.
glantsen.Splendere,fulgere,nitere.
glas.Vitrum.*com.glas.ang.glas,glesse,glessc. vetus.germ.* Succinum, electrum. *Guilel. Camd.*
glas.i glasen venster.
glas/dzinck-glas. Vitrum,calix vitreus.
glas-blaeser. Vitriarius fusor : qui vitrea mina conflat.
glas-kruyd. Perdicium, helxine,muralium,muralis herba,parietaria,urceolaris vitrearia.*vulgò* vitriola. *herba qua vasa purgantur.*
glas-looper.j.sand-looper. Clepsammidium.
glas-maecker.Vitriarius,vitrarius.
glas-maeler.Encaustes.
glas-verwe.Color vitreus,hylianus.
glas wormm.Cantharis.*vermis qui plerumque in vasculis vitreis clauditur servaturque.*
glasen/glasen-werck.Vitrea,vitrea mina, orum.
glasen/van glas. Vitreus,utrinus,hyalinus.
glasen werd. Hyalotheca:ubi vitrea vasa reconduntur
glasen-maecker/glas-maecker.Vitriarius,

spe-

specularius.

glasen pot. Poculum vitreum.

glasen venster. Fenestra vitrea : specula-re, specularium.

glat. Politus, planus, lęvis, lęvigatus.

glat. Mollis, lęvis, lęvigatus.

glat kael. Glaber, glabrio, calvus.

glat/slibberachtigh. Lubricus.

glat ende vet. Nitidus & pinguis.

glat Iucundus, hilaris. & Blandus *ger. glatt. ang. glad.*

glatten. Polire, lęvigare, lęvare, complanare.

glattigheyd. Lævor, lęvitas: & Lubricitas, lubricum.

glavie. Lancea, hasta. *gallis* gladius *dicitur.*

glede. *germ. sax. sicamb.* Lithargyrum, lithargyrus, argenti spuma.

glepe. ↓ **glupe.** Stramen arundinaceum.

glepe. Terra figulina scintillans.

glep-backer. Plastes, figulus.

glepers-werck. Vasa scintillantia. è scintillante sive splendente terra: vas fictile Balearicum, Maioricanum.

glepe pot. Culullus, urceolus fictilis. *ang. galley potte, Dicitur quibusdam Germanis*

glepsen. *Andreas Althamerus in suis Commentarijs in Cornelij Taciti librum de moribus & populis Germanorum, ait:* Glesum. *veteres Germani appellarunt* succinum. *ob nitorem quod instar viri lucent: quam vocem vernaculus Germanorum sermo etiamnum retinet. vitrum enim* **glas** *&* **glesen.** *appellant: &* glestum *atque* **glasten** omnem materiam quæ igne colliquata nitorem lævoremque fictilibus superinducit. *quomodo* **ein glasterten topf oder hasen/ ein glesterten krug.** *dicunt, id est,* ollam aut amphoram in hunc modum figulina arte coctam.

glepssen/glepsen. *germ.* Nitere, splendere, lucere, relucere, pellucere.

glepsenen. ↓ **ghelijcksenen.** Fingere.

glid. ↓ **geliđ.** Membrum artus.

glid-krupd. Siderilis, ferruminatrix,

glepster. ↓ **glinster.** Scintilla.

glend/glent. ↓ **geleute.** Seps, macera.

glenster. ↓ **glinster.** Scintilla.

gletten. ↓ **glatten.** Polire.

glicken. ↓ **ghe-licken** Nitere. & Polire.

glier-mups, rel mups. Glis, gliris.

glijden. *germ. sax. sicamb.* ↓ **slibberen.** Labi prolabi.

glijd-baene. Planities glaciata.

glijdende. Labilis, lubricus.

glijsener. *germ. sax. fris.* ↓ **ge-lijcksenaer.** Hypocrita.

glijsteren. ↓ **glinsteren.** Scintillare.

glimme. *boll* ↓ **gloedt.** Pruna.

glimmen. *boll. sicamb* ↓ **gloeden.** Ignescere, candere.

glimmende kole. ↓ **gloedende.** Pruna.

glumpen. ↓ **glimmen.** Ignescere.

glunsen. ↓ **glinsteren.**

glinster. Scintilla.

glunsteren/glisteren. Scintillare, fulgere, micare, nitere, splendere, candere. *ang. glister*

glinsterigh. Scintillans, fulgens, fulgidus, nitidus, splendidus.

glinsterigh root. Rutilus, igneus, saturo splendore rubens.

glinsterigh swert. Coracinus. (culum.

glippen. *boll.* Fugitare, transfugere clan-

glipper. *boll.* Fugitor: qui nubilo & periculoso tempore fugit, tranquillo autem revertitur. & Transfuga, perfuga.

glis/glisch. *flandr.* ↓ **lisch.** Iris.

glissen/glitsen. *boll sicamb.* ↓ **slibberen.** Labi, prolabi. *gal. gliss.* γλιχρὸς. i. lubricus.

glissen op d'ijs. *boll* ↓ **rijden.**

glisteren. ↓ **glunsteren.**

gloed. Pruna.

gloeden/gloepen. Ignescere, inardescere, candere, candescere.

gloedende. ↓ **gloedigh.**

gloedigh. Ignitus, candens.

gloedigh ijser. Candens ferrum.

gloedighe kole. Pruna.

gloedighen brand. Torris.

gloedte / toedte. Rutabulum, instrumentum quo ignis proruitur: & Forceps: instrumentum quo prunæ & alia candentia tenentur.

gloeme. *sicamb.* ↓ **loeme.**

gloepe. *boll* ↓ **glippe.** Decipulum, transenna, machina irretiendis avibus apta.

pen.j.gluppen.Insidiari.
ren.j.gluperen.
pen.*holl.* Recreare, reficere. & Re-
ari,refici.
k.j.ghe-luck.
e.j ghe-lupe.*sland. holl.* Fascis stra-
ntorum,stramen arundinaceum,ma-
ulus arundinaceus. *vulgò* glema, ge-
a. *gal.glu.*
eren/gluper-soghen/gloeren/glue-
, *holl.fris.*Nictare.
ert. Transvertere hirquos, limis hir-
cernere, limis oculis aspicere. *ang.*
.
rachtigh.j.lonckende.Pærus.
e.j.gloepe.Decipulum.
en.j.gloepen/gluypen.*holl. fris.sax.*
liari,observare.
er.Insidiator.

G N

*holl.*j.knaep.Gnavus.
ren.*sax fris.*j.knersen.
n.j.knoghren.Grunnire.

G O

n/geubelen.Vomere,eructare.
t. Calyx,cyathus,acetabulum. *gal.*
,*ang.goblet.*
en.j.gupchelen.
us,numen.*germ* gote.*ang* god *dicitur*
.d goed. *nemo enim bonus nisi unus,*
Mar. 10. God groete u/ Salve,
God ghebe. Faxit Deus,utinam,
God ghebe wie. Quisquis,quicun-
God ghebe hoe. Quomodocun-
God ghebe wanneer. Quando-
e. Te Gode. Ave, vale. *q.d.* ad
Te gode bevelen.Valedicere. Om
idden/om gode gaen/om gods
idden. Mendicare,emendicare,
numen & nomen sibi hominum
ordiam quærere. *Lactant.*
an/ *& per syncopen.* gop-man.
cus,qui ostiatim stipem petit.*gal.*
caymand : mendicus. *& caiman-*
dicare,cogere stipem.
en/gop-lieden.Mendici.
f/gop-wijf.Mendica.
ge. *sanus.sland.*Salus,salutatio.
e bieden: *vet.* Salutare,salutem

GO

imprecari.
God-loos. Impius; atheus, expers omnis religionis.
God-loosheyd.Impietas.
God-moeder. *vet.*j.pere/meter. Parens mystica. *ang.godmoder.*
God-vader.*vet.*j.peter. Parens mysticus, Onomasta initialis. *ang.godfather.*
God-saligh.Pius.
God-saligheyd.Pietas.
God-vorchtigh/god-vruchtigh. Religiosus, pius, Θεοφόβος. timens Deum. a vorchten/vurchten/vruchten.j. timere.
God-vorchtigheyd/ god-vruchtigheyd, Religio,pietas.
Gods-acker. *germ.sax.* Cœmiterium, sepulchretum, *q. d.* ager Dei, locus extra civitatem procul à templis & domibus, ubi mortui sepeliuntur. *Veteres cadavera humana in civitate sepelri noluerunt. & leges* XII. *tabularum, in urbe sepelire aut urere mortuos prohibent, ad quem morem alludit quod in Evangel. legitur; elatum esse adolescentem mortuum quem Christus veniens ad civitatem matri suæ restituit, & Chrysostomus in sermon. de fide & grat. ait: Omnem civitatem & omne castellum ante ingressum habere sepulchrum. Huiusmodi consuetudo adhuc multis Germaniæ locis observatur.*
Gods-dienst. Sacrum,res divina, religio latria: servitus quę pertinet ad colendum Deum.
Gods-dienstigh.Pius,Deum colens.
Gods-dienstigheyd.Pietas.
Gods-vaght. *sicamb. colon.* Supplicatio, pompa sacra.
Gods-huys. Hospitium sacrum, nosocomium,xenodochium sacrum.*vulgò* hospitale: & Cœnobium sacrum.
Gods huys voor oude lieden.Gerontocomium:locus ubi senes tractantur.
Gods-laster.Blasphemia.
Gods-lasteraer.Blasphemus.
Gods-loon.Merces divina.
Gods-penninck.Arrha,arrhabo.
Gods-raed.Oraculum,responsum.
Gods-spreuck.Oraculum.
Goddinne.Dea.

Godlick. Divinus.

Goddelicke macht / cracht ende wille. Numen.

Godlick / godlicken. Divinè.

God-se. j. af god. Idolum, simulacrum. *ger.* goetz.

Godsen-hups. Delubrum.

Godsen-dienaer. Idololatra.

Goet. Bonus, probus, ἀγαθὸς.

Goed. Bona, orum: divitię, fortunę, res, census, pecunię, substantia, facultates: & Merx, merces, ium: & Fruges, fructus terrę, annona. & Ager, villa, predium.

Goed doen. Benefacere.

Goed doen / deucht doen / dienst doen. Benè mereri de aliquo, officium alicui tribuere, beneficium conferre, beneficijs afficere aliquem.

Goed doen. Probare, approbare, ratum facere.

Goed doen met ghetuyghen. Testibus probare, testimonijs comprobare.

Goed doen de schade. Prestare damnum: persolvere si quid res habet vitij, indemnem præstare emptorem. & Alienę culpæ dispendium in se recipere, & velle luere: satisfacere, cautionem dare: & Spondere merces esse probas.

Goede / Goede-moeder. j. god-moeder

Goede dagen hebben. Benè curare ætatem suam, curare cutem, benè habere: ducere in bonis dies suos. *Iob.*

Goede mannen. Arbitri, boni viri, ad quorum arbitrium causa litigiosa defertur.

Goeden tijd. Seculum aureum, fertile, tempus aureum: annonę laxitas, ubertas, vilitas.

Goede weke. Hebdomada maior, sancta.

Goeden vry-dagh. Soteria, dies parasceues, dies Veneris sanctus.

Goed-aerdigh. Bonę indolis.

Goed-daed j. wel-daed.

Goed daedigh. Beneficus, benignus liberalis.

Goed-daedighyeyt. Beneficentia.

Goed-duncken. Placere.

goed-duncken. Existimare, putare, videri.

Dat heeft my goet ghedocht. Existimavi, putavi, visum est, placuit.

goed-dunckend. *ver.* Arrogans, glorioſus, magnificè de se sentiens. *vulgo* presumptuosus.

Goed-dunckenheyt / goed-duncktinghe. Arbitrium, arbitratus, opinio, sententia.

Goed-gierigh. Avarus, avidus bonorum, divitiarum, inhians divitijs.

Goed-gunstigh. Benevolus, candidus.

Goed-hertigh. Mitis, benignus, benevolus, liberalis ingenio. *vulgo* boni cordis.

Goed-hertigheyt. Benignitas, benevolentia, animi propensio.

Goed-loos. Inops, pauper.

Goed-rond. Planè, prorsus & omnino.

Goed-rond goed zeeus. *adag.* Crassa Minerva, inconditè & simpliciter.

Goed rond ut seggen. Planè edicere & syncerè.

Goede-vader. j. god-vader.

Goed-willigh. Benevolus, benevolens.

Goed-willigheyt. Benevolentia.

Goed willighlick. Benevolè.

Goeds moeds. Æquo & pacato animo.

Goeds tijds. Oportunè, commodè, tempore oportuno.

Goed. *virus.* j. goed-moeder / pete. Parens mystica, parens initialis. *vulgò* commater, promater.

Goedelick. Benignus, clemens.

Goedelicken. Benignè, clementer.

Goedelickheyt. Benignitas, clementia.

Goeder-hande. j. goedertier.

Goedertier / goedertieren. Benignus, clemens, mitis, facilis, commodus, exorabilis, lenis.

Goedertierenheyt. Benignitas, clementia, facilitas, lenitas.

Goedertierlick. Benignè, clementer.

Goedigh. j. goedelick. Benignus.

Goeden erven. Transscribere, transferre, tradere alicui bona, fundum: transmittere alicui hæreditatem: investire in possessionem bonorum.

Goedenisse / erffenisse. Hęreditas, transcriptio, sive traditio hæreditatis, investitio, traditio bonorum.

goedenisse doen. Mittere in possessionem, investire.

ingh̃e.j.goedenisse. Transcriptio bo-
rum.
ingh̃e. Bona, facultates.
el *vet vulg.* Communater. *ger. gotel.*
ic/goedse. Falx, securis, gesa, culter
natorius. *gal gouge vouge.*
.j.goom. Custodia, cura.
-dagh/woens-dagh. Dies Mercu-
q. d. goens-dagh / *seu* Woens-
gh̃. i. Dei dies. *Mercurium enim Deum*
tones maxime coluerunt, cuiusque Gode/
de woode & bode. *vocaverunt, testibus*
ribus Chronicis Teutonicè conscriptis: teste
que Paulo Diacono de Gest. Longobard.
l. cap. 9. cius verba hæc sunt: Wodan
quem adjecta litera, Godan dixerunt: ip-
qui apud Romanos Mercurius dicitur,
ab universis Germanis gentibus ut Deus
atur. ang. wednesday.
goese. *fris. holl. sax.* j. gans. Anser.
goose.
en. Corycæus: & Satelles, lictor.
Paralysis. *ger. gutt.*
goet evel. *vetus. sland.* Morbus arti-
is, arthritis. *gal. goute. ital. gotta. hisp.*
ang. gowte.
Iactare cum impetu & Quatere. &
ere. & Festinare.
l. sax. sicamb j. gupchelen.
vetus. Gurges, vorago. *gal. gouffre.*
alfe.
Ingurgitare, avidè haurire, hau-
bibere.
Ingurgitator, multibibus.
nda, fluctus, κόλπος. *gal goulfe.*
lfo. hisp. golfo. i. sinus maris
e zee. Mare fluctuosum, undosum,
agum.
Gummi. κόμμι. *germ. gumme. gal.*
ital. gomma. hisp. goma. angl. gumme.
righ. Gummosus.
. Gummi linere, inficere, mis-

us. sland holl. j. ghene. Ille.
us. ger. Homo. *Otfrid Wass.*
goeman. *vetus. germ.* Maritus,
milias. *Otfrid Weissenburg.*
iscera perforare sive lædere.
rm sax. Gurges.

goemen. j. guemen. Favere.
gonsen. *holl.* Susurrare.
gonsinghe. Susurrus, summissum mur-
mur.
gonste. j. gunste. Favor.
goo-graeve/go-graef. *vet sax.* Iudex pe-
daneus sive pedarius, judex qui plano
pede judicat, neque tribunal habet: *eli-*
gebatur autem apud veteres Saxones ad vim
illatam illico judicandam, eodem nempe die
quo violentia facta erat. go-graeve. Festi-
nus judex, qui in necessitate celeriter
judicat. à goch. i. celer. *And. Aldham.*
vulgò gogravius.
goom. *vet.* Observatio, custodia, consid-
ratio, cura.
goom nemen. j goomen.
goomen. *vetus.* Observare, considerare,
curare, custodire. *germ. helvet, gaumen.*
goomer/goommaer. Curator, custos. *ger.*
helvet, gaumen.
gooz. *sland.* Limus, lutum, cœnum.
gooz. *bovan.* Sordes ædium.
gooz. Terra nova quę certum habet fine
cultura lucrum. *Becan.*
gooz. Palus, locus paludosus.
gooz riecken. *holl. fris.* j. stincken.
goose. j. goes. Anser.
gozde. Vinculum, lorum.
gozde/ ribbe van t schip. Cinctus, subli-
gaculum.
gozdel. Cinctus, lata zona, cingulum. *germ.*
gurtel. ang. gridle.
gozdel-ghanghsel. Strophus.
gozdel-maecker. Zonarius.
gozden. Cingere. *ger gurten. ang. girde.*
gozden. Cædere loris.
gozd-riem. j. gozdel. Cingulum.
gozdijne. Cortina, velabrum, siparium, ve-
lum scenicum, anabathrum. *gal. courtine.*
ital. cortina. hisp. corredor. ang. curtayne, cor-
tayne.
gozdijn-ringhen. Annuli velares, annuli
cortinales: quibus cortinæ & aulça con-
trahuntur & expanduntur.
goze. j. geur. Odor, nidor.
gozghel. Gurgulio, epiglottis, sublingu-
lum. *ang. gargle.*
gozghel/gazghel-pijpe. Guttur, anim: ca-

nalis, canna pulmonis, aſpera arteria. *gal. gorge. ang. gorge.*

gorgheł-pijpe. j. gorgheł. Guttur, *&c.*

gorgheten. Gargarizare, fauces colluere, palato agitare. *gal. gargouiller.*

gorgel-tongeſken. j. gorgel. Gurgulio.

gorgheł-water. Gargariſmus, gargariſatus: quod colluendis faucibus adhibetur.

gorps. *ger. ſax. ſicamb.* Ructus, us.

gorpſen. j. rupſen. Ructare.

gorre. Equa, caballus. *dicitur plerumq;* equus annoſus & ſtrigoſus.

gorre. *holl.* Sordidus, valdè avarus.

gorreel. Helcium, inſtrumentum ab humeris equorum pendens. *vulgò* gorellus.

gorreel/halſ-kuſſen. Tomex, icis: tomice, es. *pulvillus lana pilſve fartus, quo vectorum colla muniuntur ne lædantur.*

gors. j gras. Gramen.

gors. j. garſe. Viridis graminè ripa.

gorſe. *germ. j. gras-muſſche.* Curruca.

gorte Alica, zea deglubita, far factitium.

gort j gortighheyd. Chalaza.

gorten-teller. Euclio, cumini ſector. *q. d.* alicarum numerator, homo rerum etiam minimarum ad rem familiarem pertinentium curioſus.

gort-worm. *zeland.* Vermiculus pluvialis.

gortertje/gort-meulen. Chondrocopium farreum: ubi far frangitur & alica fit.

gortigh bercken. *friſ. ſicamb.* j. **berſaedt.** Sus grandinoſus.

gortighheyd/het gort. Chalaza, grando, lepra qua porci infeſtantur: grana quædam alba & rotunda in carne ſuis grandinoſæ.

gortſelen. Torrere.

goſſelen. *ſland.* j. **ſtorten.** Fundere.

goſte koe. j guſte.

Gote/geute. Fuſio. *goccia, ital. & gota, hiſp.* i. gutta, ſtilla.

gote. Canalis, tubus.

gote/kaſſij-gote. Incile, incilis canalis, foſſa incilis, canalis in quem aqua confluit in vijs lapide ſtratis. *gal goutiere. gotera autem hiſp.* ſtillicidium.

gote/riools. Cloaca, & Colluviarium, *gal. eſgout.*

gote/back-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquia, collicia.

gotelick. Fuſilis.

gotelinck. Vas fuſile. & Tormentum fuſile, Fuſilis bombarda.

gotigh/geutigh. Liquidus.

gotier/gotier-gat. *ſland.* j. **moſe/ moſegat.** Lavatrina, aquarium.

goud. Aurum, chryſos. *germ. gold gal golde.*

goud-ader. Vena auri.

goud-bergh/ goud-groeve/ goud-mijne. Aurifodina, aurarium metallum: auraria, ubi aurum effoditur.

goud-bloeme. Caltha, flos calthæ, calendula, verrucaria, flos aurei coloris.

goud-gheel. Aureus, color, fulvus.

goud-gheele quee. Chryſomelum, coroneum.

goud-glede. Chryſitis.

goud-ghewicht. Trutina momentana, monetaria.

goud-grave/goud-groeve. j. goud-bergh. Aurifodina.

goud-gulden. Aureum, aureus.

goud-kever. Cantharis, ſcarabeus luteo auri colore lucens.

goud-lijm. Chryſocolla.

goud-kruyd/goud-woortel. Chelidonia.

goud-meerle. Merula aurea.

goud-mijne. j. goud-berg. Aurifodina.

goud-ſand. Plegma, ramenta auri.

goud-ſchuym. Auri ſcoria, chryſitis.

goud ſlaegher. Bracteatius, bracteator.

goud-ſmid. Aurifex, aurifaber, faber aurarius, vaſcularius.

goud-ſmidſe. Aurificina, aurificis officina.

goud-ſteen. j. toet-ſteen/proef-ſteen. Coticula index. *lapis quo auri argentiq; experimentum fit.*

goud-verwe/gond-verwigh. Aureus color, fulvus, rutilus

goud-vincke. Aurivittis, fringillę genus, pectore maximè rubens.

goud-vingher. Digitus annularis.

goud-waeghe. j. goud-ghewicht.

Goud-wurm. Cicindela, nitedula, noctiluca: vermis aurei coloris, noctu lucens.

goude. j. goud-woortel.

-woztel. Chelidonium maius, hirun-
iaria maior.
en gulden. Aureus, a, um.
en lieten. Torquis aureus.
en laecken. Vestis Attalica, vestis au-
intexta.
en ... j. gheelden.
/gobiken. Gobio piscis. *gal. gouion.*
...obio. ang gug-n.
. *vet.* Regio, ager, rus terra, pagus.
...multa regionum urbiumq; nomina: boo-
gouw. Ager Bolontensis: Hene-
uw. Ager Haniæ, Hannoniensis; Han-
nia: Haspen-gouw. Hasbania: Oo-
r goe ... Ooster-gouw & Wester-
... Wester-gouw. Terra orientalis
occidentalis.
. Agger fossa sive aquagio obductus.
gouwe/ Gouda, urbs holland. *Adr.*

e ghedinghe/ ghemeyn ghedinghe
e iacr ghedinghe. *vet.*
iere. *vetus. sland.* Moretum, genus
centę, collura, *gal gessie.*

GR

el. j. griel.
elen. Rapere, prehendere, avidè ra-
.
ick. Gracilis, gracilentus, tenuis.
ickheyd Gracilitas.
. Gratia: & Elegantia, lepos, urbani-
lecor, concinnitas. *gal. grace. ital. gra-*
isp. gracia ang grace.
vergiffenisse. Gratia, impunitas, ve-

be-gheeren. Petere gratiam, ve-
, impunitatem.
doen. Gratiam delicti facere, impu-
tem dare, remittere culpam.
ck. Gracilis, gracilentus, tenuis. &
uiter. & Mediocriter.
.j. graft. Fossa.
j. graet. Gradus.
grave. Comes, regulus. *vulgò* gra-
. & gravio gravus. Graphus, *inquit*
Ventin. Comes *est: prisca etas* prax-
m *nominavit.*
vetus. sax. Iudex, prędes, prędectus.
rauw. j. canus, senex cuius capil-
lus in albedinem vergit: *qui Latinè* pa-
ter, senior, & senator *dicitur, ab ętate nem-*
pè provecta.
graef-schap. Comitatus, comitis dignitas
seu officium.
graef-schap. *vetus. sax.* Iurisdictio prędec-
tura.
graef/graeve. Fovea.
graef-yser/groef-yser. Cœlum scalprum.
graef-stelier. *sland.* j. graef-yser. Cœlum.
graen/grepn. Granum, semen frugum.
gal. gram. ital. grano. hispan. grano, angl.
graine.
graen/grepn. j. besie. Acinus.
graen/grepn. Granum, monas, momen-
tum: genus ponderis mensurarij, auri
& rerum pretiosarum. Vier graenen.
Siliqua, ceratium.
graen-kooper. Frumentarius mercator.
granaet-appel. Malum punicum. *vulgò*
malum granatum: *quòd rubentibus granis*
scateat: vel quòd in granata Hispaniæ par-
te frequentissimè proveniat. ger granat-apfel.
gal. pomme de grenade. ital. granada. hisp.
granado. ang. granate.
granaet appel-boom. Malus punica. *vul-*
go malus granata.
granaet-appel bloeme. Cytinus, balau-
stium.
granaet-appel schelle. Malicorium, puta-
men mali granati, corium cortexve ma-
li punici.
granaet-steen. Carbunculus charcedo-
nius, garamanticus. *vulgo* granatus, *à po-*
mi puni. i colore.
graenen. j. botten. Gemmare, pullulare.
graenen Caput facere. *gal. grener.*
graenen. j. klonteren. Conglobari.
graenen Germinare.
graener / graender. *sland.* Granarium,
horreum. *gal grenier. ital. granaio. ang. gar-*
ner.
graenen. j. garwen.
graener. j. garwer. Coriarius.
graenen. *ger. sax. sicamb.* Vagire, obvagire.
Yhn graenen op steken. Inclamare,
inclamitare, exclamare, vociferari cum
fremitu: fremere.
graenen. Rili felis sive eluri circa os, qui-

bus abscissis ferociam perdit: granones *Alberto barbara voce dicuntur*, *Gesnerus*.

graenen.j.kuebel-baerd. Mystax.

graet/graed. Gradus. *gal.degrè. ital.grado. hisp.grada.*

graet. *vitus.* **j.been.** Os.

graet/rug-graet. Spina dorsi.

graet/ blieme van den visch. Os piscis, spina, arista, aculeus.

graet-boghe. Radius nauticus, quadrans quo poli altitudo inquiritur.

graeten den visch Exossare piscem.

graeten.*stand.***j.krepten.** Irritare.

graeve.j.grave.

graeven.j.graven.

graf/graft/grave. Sepulchrum, sepultura, monumentum, tumulus, bustum, tymbus, sarcophagus. **graf.** *q d.* **gar-af** *Beciano* fossa quævis *dicitur*, *& per excellentiam*, sepulchrum, mortuorum corporum domicilium. *germ.grab. ang grave.*

graf-sangh/lijck-sangh. Nenia.

graf-maecker/ dooden-graever. Libitinarius, bustuarius, qui humum sepeliendo cadaveri aperit.

graf-schrift. Epitaphium, inscriptio sepulchri.

graf-steen/sarck. Cippus, lapis sepulchralis.

graft/grave/gracht. Fovea, fossa, fodina, lacuna. *&* Alveus.

graffen. Crocire, crocitare, corvi instar vociferari.

gram. Iratus, offensior, infensus, stomachosus, asper.

gram maecken. Exasperare, exacerbare, offendere, commovere, bilem alicui movere.

gram zijn/oft worden. Irasci, indignari, stomachari.

gram-gat/kappoetken/hammeken. Palla vestis dimidias mulierum nates tegens, collobium muliebre.

gram-moedigh. Iracundus, stomachosus.

gram-moedigheyd. Iracundia.

gramschap. Ira, stomachus, bilis, indignatio.

grammigh. Stomachosus, Iracundus.

grammelick. Iracundè, cum stomacho, iratè.

grammetse/gsemetse. *stand.* **j. grimmagie.**

grape/grope. *sax.sicamb.* Chytra, lebes.

grapen-vlaed. *sax sicamb.* Caro elixa.

grappe. Botrus, uva, racemus. *gal. grappe. ang grape.*

gars/gras/ghers. Gramen. *germ gras. ang.grasse, dicitur* **gras.** *q.d.* **ge-ras.** *quod cito oriatur. Becan.*

gras-boter/ gars-boter. Butyrum gramineum, è lacte vaccarum viridi gramine pascentium.

gras-dier Hyana.

gras-duynen. Colles sive aggeres graminosi.

gras-fillet. *holland.***j.genoffel-bloeme.** Flos caryophyllus maior. *q. d.* **gras-violetten.** *gal.violettes herbues.*

gras-groen. Herbeus, herbaceus, herbidus, viridis, prasinus.

gras-groene ooghen. Oculi glauci, hergras-hopper. Locusta: & Cicada, *ang: grasse opper.*

gras-hoock. Porrum.

gras-maend. *vitus.* Aprilis.

gras-musschc. Curruca.

gras-voghel. Curruca.

gras-worm. Bruchus, campe, eruca.

grasachtigh. Graminosus, herbidus.

grase. *sic* **j.groese.** Cespes gramineus.

grate.j.graet.

grave.j.graef. Comes.

gravinne. Comes. *fem. vulgò.* comitissa.

grave.j.graf. Sepulchrum.

grave/gracht. Fossa, fovea, fodina, sulcus.

grave der stad. Fossa urbis.

graeve. *boll.***j.spade.** Ligo.

graven. Fodere, defodere, fodicare, pastinare.

graven/gravéren. Sculpere, cælare, scalpere. *germ graben. gal. graver. ang. grave.*

gravéren/graven. Sculpere.

gravér-ijser/ graef-ijser. Cælum, scalprum.

gravérer. Scalptor, sculptor, cælator, anaglyptes.

érsel. Scalptura, sculptura, cælatura.
lwen op yemanden. Perstringere aliem, procaciter lacessere, expostulare.
g. irare.
lwer. Nocax linguæ. ang. & sax:
eel. sax. j. grups/sand. Glarea, terlapidosa, arena. & Calculus, arenulæ
sicq. gal. gravier, graveon, gravelle. ang.
vel.
lw. Canus: & Cinereus, cineraceus,
cophæus. & Fullus, pullulus, fuscus.
n. grauw ang grey
w monick / grauw bjoeder. stand.
nachus cinereus, leucophæus, Franscanus.
w papier. j. black papier.
w-wercker. sax. stand. j. peltier.
w/grauwken. hall frisc. Plebecula, fex
bis, leucophæati, leucopæati, leucoco color induci: ut nauta, bamb, ros, & tenuem fortunæ valetudinem.
w grauwken. Carcer plebeius.
ven / grauw ende grijs worden.
escere.
uigheyd/grijsheyd. Canities.
uigheyd in d'oogh. Glaucoma, vi oculi glaucescentis.
wken. j. grauw Popellus. & Carcer
licus.
wken. Aqua minutula.
eken/gulleken. Asellus minor, pis-
nus.
t. Condimentum cerevisiæ, condicum polentarium: spicigena bro: antiquo verbo anglico kiwn dicitur: o piperam Curmi. Ignur apud Dusm Gall. Camd.
/greppe. Fovea, fossa.
. grepe.
griffie. Graphium, stylus. gal. greffe.
raffe.
Exedra scribarum, cella actuaria,
mentarium causarum, officium
um curiæ & scribarum.
Surculus qui fodiendo inseritur.
Calamus, clavola, clabula, furculus,
m. gal. greffe. ang. graffe.
/enten. Inoculare, inserere, empla-
.

greffier. Grapheus, graphiarius, scriba, actuarius, grammateus, librarius. gal. greffier.
greffierschap. Graphiarij officium.
greffkens. stand. Tibialia. gal. greves, greve. tibia.
grepden / grepten. stand. j. greten. Placere.
grepn. j. graen. Granum.
grepn/grepniken. Bullatus, bellus, elegans: bellulus, bellaculus
grepnen. j. graenen. Conglobari.
grepnsen. stand j. grijssen.
grepselen. j græselen.
grelligh/grilligh Pruriens: & Scabiosus. & Scaber, scabrosus.
grelligbe puysie. Phlegmone, inflammatio tumor cum rubore & pruritu.
grelligheyd. Ardor & libido scalpendi, inflammatio cum rubore & pruritu.
gremeerlen. stand j. gremicken. Subridere, renidere.
gremel. Guttatus: maculis distinctus in modum guttarum: variegatus vel interstinctus varijs coloribus.
gremelen. Maculare, inquinare. ang. grime.
gremelingben. Sordes, maculæ, inquinamenta. ang. grimung.
gremen. sax. frisc. Dolere, tristari, mœrere.
grempel j. grimpel Scruta.
grendel. Pessulus, obex, repagulum, repages.
grendel-boom. Vectis.
grendelen. Obdere pessulum obicem aut repagulum ostio vel fenestræ.
grenen / grijnen. frisc. stand. grenicken. Subridere.
grenick. Risus falsus, risus equinus.
grenicken. Renidere, subridere, irridere, falsè ridere, non ex animo ridere, labris ridere, ringentium in modum renidere, risu simulato ridere, risum Sardonicum ridere. & Ringere. ang. grin.
grenicker. Irrisor, falsus risor.
grensen. j. grijnsen.
grentsen. germ. sax. frisc. scamb. holl. Fines, ora, limina terræ.

greye/grijp. Prensatio. *ang. gripe.*

greye/hand-greye. Rapina: dragma, manipulus, quantum manus una prehendit. *Ovid. ang. gripe.*

greye. *vetus* j. haeck. Harpago, uncus.

greye/greeij/greppe. *fris. sland. sax. sicamb.* fuscina, tridens.

greppe. *sland.* j. grippe. Fovea.

græselen/grepselen. Congerere, corradere avidè.

greselijck. Avarus, avidus, euclio.

gresen. *sax. sicam.* Perterrefacere, terrere.

grete/grepte. Aviditas.

greten/grepten/grepden. Gliscere, cupere, avere: appetere, & Placere, gratum sive acceptum esse: potiri pro animi arbitrio: cordi esse. *gal. aggreer. ital. aggradire.*

greten. *sland.* j. kreten. Irritare.

gretigh. Avidus, appetens, cupidus, vorax, *ang. greedy.*

gretighedt. Aviditas, voracitas.

gretighlick. Avidè, voraciter.

greve. *sax. sicam* j. kape. Cremium, *vulgò.*

greve. j. graeve. Comes, *&c.*

grevel/grevinck. *sax. holl. sicamb.* j. basse. Melis taxus.

grieck. Græcus, Æolicus. & Fallax: Græci *Hebraicè.* Ievanim. i deceptores *dicuntur: Æoles fraudulenti semper habiti.* Ouden grieck. Veterator.

grieckse vper. πῦρ ὑγρὸν. i. ignis humidus in aqua vivens. *Iustus. Lipsi.* Naphtha, ignis ex naphtha, Medeę pharmacum ex sulphure & asphalte humectiore constans: *de quo Seneca in Med. a: Ab unda flammas, quoque prohibetur magis: Magis ardet ignis, &c. vulgo* ignis Græcanicus.

grieckelinghe. j. krieckelinghe. Aurora.

grief. *sland.* Grave, asperum, malum, incommodum, molestia, nocumentum, dolor. *gal. grief, grif. ang. grife.*

griel. Raptura. Inden griel worpen. In vulgus promiscuè spargere, spargere missilia.

grielen. In vulgus promiscuè sparsa rapere, arripere sparsa.

griel-gheld. Missilia: pecuniæ in vulgus promiscuè sparsę.

gries/greus. *sax. sic. sland.* j. grups. Glarea, arena: & Furfures.

grietenije. *fris.* Vicus, pagus, sedes judicialis.

griet-man. *fris.* Præfectus pagorum, prætor rusticus.

griete. Passer asper vel squamosus: piscis genus.

grieve j. grief. Nocumentum.

grieven. *Sland.* Nocere.

griffel. *ger. sax. sicamb.* j. greffie. Graphium, stylus.

griffie. j. greffie.

griffoen. *q. d.* grijp-hoen. Gryps, gryphus. *germ greyff. gal. griffon. ital. grifon. hisp. grife, ang gryfe. gryffin.*

grijnsel. *Fland.* j. swertsel.

grijnckelen. *Fland.* j. gremeelen.

grijnen/gremen. Subridere, falsè ridere, os ducere, os distorquere.

grijnen. Flere, plorare.

grijnsen. j. grijsen. Ringere.

grijp/grepe. Prensatio.

grijp/voghel-grijp. j. griffoen.

grijp. j. grijp-hond. Harpalus.

grijpen. Prehendere, prendere, comprehendere, clauso pugno tenere, inuncare, prensare, injicere manus, involare unguibus γεμφῶ, *germ. greyffen. gal. grapper. ang gripe.*

grijpachtigh. Rapax.

grijp-gierigh. Rapax.

grijp-hond. Harpalus, canis rapax, catulus ferreus, canis ferreus.

grijpende wolf. Lupus rapax.

grijs. Canus: & Cinereus, cineraceus, leucopheus. *vulgo* grisius. & Color pullus. *dicitur à fletu lugentium: huiusmodi enim amictus lugentibus olim maximè conveniebat, Becanus. gal. gris. ital. griso.*

grijs haer. Cani, capitis niveę.

grijsaerd Canus. *gal grisard.*

grijs-heyd. Canities.

grijsen / grijs sijn oft worden. Canere, canescere.

grijsen/grijnsen. Ringere os distorquere, nares crispare, ós depravare, os ducere, fremere frendere: & Flere, plorare puerorum more.

grijs-

aensicht j. mom-aensicht. Larva.
com/grijsecond. Fumus terræ, fuma-
herba sic dicta à grijsen. i. lachry-
ri, plorare. quod oculis illata lachrymas
at ut fumus.
lick. Ictu fœdus & minax, horribi-
lspectu.
ighe. Rictus, horribilis oris habitus,
ravatio oris.
germ. sax. sicamb. holl. Gryllus, genus
ıltæ simile cicadæ. gal. grillon ital.
e. hisp. grillo. (ma.
int hooft. Phantasia. & Phantas-
Gestus, gesticulatio. grillen bedrijf-
. Gesticulari, gestire. ital. grillare.
erd. Gestuosus, gesticulator.
gh. Gestuosus.
gh j. grellingh. Pruriens.
ge m. sax. Sævus, atrox, ferus,
x, torvus. ang. grimme.
ne. sax. sicamb. Furor.
ren. Furere: & Frendere, infrende-
emere: hirrire. Fest. & Ducere vul-
contrahere rugas. & Ringere, ringi.
ende/grimmingh. Atrox, austerus,
ens.
inghe/krimpinghe inden buyck.
or colicus.
agie. Depravatio oris. gal. gri-
.
igh. sax. Sævus, atrox.
ighevd. Atrocitas, sævitia.
chtigh. Torvus.
htighevd. Torvitas.
l/ghe-rimpel/grempel. ger. sax. sic.
a, orum.
len/grempelen. germ. sax. sicamb.
onari, nundinari.
er/grempeler. Scrutarius & Pro-
nango.
-merckt. Forum antiquarium,
rium.
flandr. j. swertsel. Fuligo.
/grinckelen. flandr. j. grenicken.
risus Sardonios.
r. sax. sicamb. Scabies.
Scabiosus.
j. grimmen. Ringere, hirrire. ang.

grimmen. j. grinden. Ringere.
grippe/gruppe j. groeve. Sulcus.
gritsel. Rastellum, pecten.
gritselen. Rastello acervare.
groef-ijser/groef-beytelken. Cælum, cæ-
strum.
groepen/groenen. Virere, virescere, evi-
rescere, frondere, frondescere, florere,
florescere, vernare, vigere, vegetari, a-
dolescere, crescere. ger. gruenen. ang. grene
groepende. Viridans. florens.
groependen hof. Viridarium, viretum, vi-
rectum.
groepinge/groepenisse/groepsel. Vigor,
vernatio, incrementum, accretio, aug-
mentum.
groepsel. Vigor, incrementum, augmen-
tum, & Germen.
groen. Viridis, herbeus, herbidus, prasinus,
smaragdinus. germ. gruen. ang. grene.
groen. adag. Recens. & Iuvenis.
groen visch. Piscis recens, piscis fluviatilis
groen vleesch. sicamb. Caro recens, non
salita.
groen. Herba, olus, gramen.
groenen donderdagh. germ, sax. sicamb. j.
witten donderdagh.
groenen hof/groen-hof. Viridarium.
groenen hoeck. Herbosum moretum:
groen have. vetus. ender-have. Hædera:
sic dicta quod etiam hyeme vireat.
groen-siecke. holl sicamb. Cachexia.
groen-spaen. germ. sax. sicamb. j. koper-
groen.
groen-vincke. Vireo, chloris, icterus, lu-
teola.
groen vlieghe. Cantharis: viridis scaraboi
genus, luteo auri colore lucens.
groen-ver-kooper. Olitor.
groen-waere. Olus.
groen-wit. Glaucus.
Groenen. j. groepen. Virere, virescere.
groenachtigh. Subviridis.
groenheyd. Viriditas, viror.
groeninck. Mali genus viride: & Iuvenis
temerarius.
groenlinck/groenvincke. Chloris.
groense/groese/grase. Cespes viridis, ces-
pes gramineus.

Groenſel. Viridia, viridantia folia, gramina, &c.

Groenſel/groenſelken/groenlinck. Chloris, luteola: avicula viridis & lutea. *gal. verdier.*

Groeſe.j.groenſe. Ceſpes viridis.

Groeſe. *ſtand* **j.groepſſel.** Vigor. & Augmentum, incrementum.

Groepe.j.groebe. Sulcus.

Groete/gruete. Salus, ſalutatio.

Groeten/grueten. Salutare, ſalutem dicere, ferre, impertiri. **God groet u.** Salve, ſalveto: ſalvete, ſalvetote. *germ. gruſſen, ang. grete.*

Groeten. *vetus. ſax.* Accuſare. & Laceſſere, irritare, provocare. **Kamperlijck groeten.** *vetus.* Capitis accuſare, criminis accuſare. & Indicere duellum.

Groeter. Salutator.

Groeteniſſe. Salutatio.

Groebe. Sulcus, foſſa, elix, ſcrobs, lacuna, fovea.

Groeven. *holl.* Cælare, ſculpere, cavare, excavare, incidere, inſculpere.

Groever. Cælator, ſculptor.

Grof. Craſſus, ſpiſſus, denſus, impolitus, rudis.

Grof ghyeſchut. Machinę ignivomæ, tormenta ænea, bombardę maiores, tormenta muralia, tormẽta bellica maiora.

Grof ſif. Cribrum excuſſorium, incerniculum.

Grof/bot/onberſtandigh. Rudis, ſecors, ſtolidus, inſulſus, hebes, agreſtis, barbarus. *germ. grob. ital. goffo.*

Grof-ſmit. Faber qui ferra maiora cudit, nec lima utitur: faber durioris ſive rudioris materiæ.

Grofheyd Craſſities, craſſitudo, plenitudo: & Ruditas: ſecordia, ſtoliditas, ſtupiditas, ineptia, barbaries.

Groffelijck. Craſsè, ſtolidè, impolitè, ſecorditer, ineptè, barbarè, inſulsè, pingui ſeu craſſa Minerva.

Groffel.j.ghenoffel. Caryophyllæa.

Groffel-naghel. Caryophyllum.

Grof-grepn. Subſericum, veſtis cymatilis, ſubſerica.

Grol. *vetus.* Graculus, monedula. *gal. grole. Grulla hiſp.* grus *dicitur à clamore.*

grol. *ger. ſax. ſicamb.* Ira, odium.

grol. Odioſus orator aut ſcriptor, inconditus ſermocinator, inamœnus, ſalebroſus, auctor ſordidus, proletarius, capite cenſus. *Lud. Vives.*

grollen. Cornicari ineptè vociferari: & Ineptè atque odioſè ſcribere aut dicere

grollen. *ſtand.* Grunnire, murmurare, & iraſci.

grollen. Strepere, ſtrepitare, crepare, crepitare. *gal. grouller.*

grollen als de katten.i.lollen.

Grollerije. Dicta aut ſcripta inepta & odioſa.

grom. Puer. *ang. grome:*

gronmelinghe. *Fland.* Rudera, glareæ, furfures, micæ. & Mucor, ſordes, ſitus. *ital. gronma.*

grommen/grommelen. Grunnire, murmurare, mutire. *gal. gromeler.*

gronb. Fundum, ſolum.

gronb ban erbe. Fundus, prędium res ſoli, bona immobilia, res immobiles ſolo conjunctæ.

gronb/aerb-gronb. Solum, fundus: ima pars cujuſque rei. *ger. grund. ang. ground.*

gronb/gronb-beſte. Fundamentum.

gronb. Vadum.

gronb.j.aerb. Indoles, natura. **quaeben gronb.** Mala mens, malus animus, mala indoles. **Gzonb-argh.** Malitioſus, proclivis ad malitiam.

gronb-bief. Aurolycus fur ſolers, ad furta natus, trifur, pronus ad furtum, furax natura & indole.

gronb-cijns. Solarium, vectigal, merces ſoli, cenſus fundi, vectigal quod pro ſolo penditur quotannis: canon emphyteuticus.

gronb-haeck. Harpago, lupus, contus.

gronb-heer. Dominus fundi.

gronb-leggben. Fundare.

gronb-loot/bieb-loot. Bolis, linea: cataprorates: funis cum plumbo, quo fundus & maris altitudo exploratur.

gronb-loos. Fundo carens, immenſus.

gronb-looſe-biepte. Abyſſus.

gronb-looſen-kuyl. Vorago, barathrum.

-slagh. Fundamentum.
-sop. Fæx fundi, crassamen, crassa-
ntum sedimen, sedimentum.
-veste. Fundamentum: fossa ubi sit
structio.
-vesten. Fundare.
-woord. Dictio primitiva.
achtigh. Vadosus.
del/grondelinck/grondte. Gobius
gobio fluviatilis. *vulgo* fundulus:
d fundo piscatur.
delick. Fundicus, penitus.
denaer. *Fland.* Fundi possessor.
den/grondéren. Contari, tentare va-
n, explorare profunditatem, scru-
i fundum.
den, *Fland.* j. waden. Vadum transire.
digh Profundus, intimus.
digh dief. j. grond-dief.
ien/ gronen. Gemere, gemiscere,
nqueri. *ang. grene.*
ingh. Gemitus.
. Grandis, magnus. *germ. groß. ang.*
ut.
t boven maten. Ingens, immensus,
grandis, decumanus.
t int ghetal. Numerosus.
t gaen van kinde. Uterum ferre,
avidam esse, uterum gerere, gestare,
ro ingravescere. Groot gaende
nde. Gravis, gravida, prægnans mu-
r, gravi utero.
t heer. Heros, vir potens, vir princeps
obilis. Groote heeren. Magnates.
gistanes.
-daedigh. Magnificus.
daedigheyd. Magnificentia.
/groot vader. Proavus.
/groot-moeder. Proavia.
groot vaders vader. Abavus.
groot-vaders moeder. Abavia.
ouer-outt-vader. Abavus.
-heere. *Fland* j. groot-vader. Avus.
-hooft. Capito, cui magnum caput

-machtigh. Præpotens.
machtigheyd. Maiestas.
-moedigh. Magnanimus.
-moeder. Avia. *q. d.* magna mater,
μεγαλομήτηρ. *germ* grosmuter. *gal.* mere
grande ang. grand mother.
groot-mupl. Labeo.
groot-neuse. Naso, nasatus, nasutus.
groot-vader. Avus, progenitor.
Groot-vaders groot-vader. Tritavus.
groot-vroutve. *Fland.* j. groot-moeder.
groot-weerdigh Auctoritate præditus.
groot-weerdigheyd. Auctoritas.
groot-wichtigh. Ponderosus.
groot-achtigh. Grandiusculus, maiuscu-
lus, subgrandis.
groote. Monetæ argenteę genus varij
apud varios pretij. *vulgo* grossus. *germ.*
gros gal. gros. ital. grossone. hisp. gruesso. ang.
grote. Brabant. trans. i. tertia pars Stuferi.
Fland. medium sestertij.
grooten. Grandire. *Plaut.* grandem face-
re, augere. & Grandescere, crescere.
grooten. *vetus.* Æstimare.
grootte. Magnitudo, quantitas, granditas.
grootelick. Magnoperè, valdè.
grootien. j groot-moeder. Avia.
groots/ grootsch/ grootsigh. Amplus,
magnificus, elatus, splendidus, megalo-
prepes.
grootsch-sprackigh. Grandiloquus.
grootsch heyd. Amplitudo, magnificentia,
splendor: & Elatio animi.
grootselick. Ampliter, amplè, magnificè,
elatè, splendidè.
grootsaerd. Homo splendidus, elatus ani-
mo.
grope. *vetus Fland* j. grubbe. Fovea.
grope/grape. *sax.* Chytra, lebes.
gros. *germ.* Grandis, crassus, plenus; am-
plus: totus, *vulgo* grossus. *gal. gros. ital.*
grosso. hisp. gruesso. Verkoopen int gros.
Solidas & indivisas merces vendere, in
solidum vendere.
grosséren. Ampliare.
grossier. Solidarius magnarius, negotia-
tor magnarius, mercator magnarius,
pantopola, *vulgo* grossarius. *gal. grossier.*
ital. grossiere. hisp. gruessero ang. grocer.
grove. j. grof. Crassus. grove stemme. Vox
gravis.
grobaerd. Homo crassus, hebes, stupidus,
stolidus, bardus, Arcadicum germen:
homo

homo grandis. stupidus & ignavus.

Gzoben. Crassescere, ingrandescere, pinguescere.

Gzobighheyd. j. grosheyd.

Gzouw/ grouwt/ grouwtken. Piscículi minuti elixatiles.

Gzouw. j. grauw. Canus, &c.

Gzouw. *Bland.* j. grouwel. Horror.

Gzouwel. Horror, abominatio.

Gzouwelen. Horrere, abhorrere, pavere, formidare.

Gzouwelick. Horribilis, horrendus, horridus, formidabilis, abominabilis, dirus, immanis.

Gzouwelitk. Horridè, horrendum in modum.

Gzouwelickheyd. Horror, diritas.

Gzouwen. *Bland.* j. grouwelen. Horrere.

Gzouwen ende snauwen. *Fris.* Intonare, verbis proteclare.

Gzouwsaem. j. grouwelick.

Gzouwsaemheyd. Horror diritas.

Gzouwsaemlic. Horridè, dirè, immaniter.

Gzubbe/gruppe. Fovea, cloaca.

Gzuen. j. groen. Viridis.

Gzuete. j. groete. Salus, salutatio.

Gzuet/gruete. *Fris. holl.* Fæx. & Scruta, frivola, supellectilia vetera & fracta.

Gzups. Rudus, fragmenta lapidum.

Gzups/semelen. Furfures, farinæ recrementum crassius. **Gzoot met den grupse.** Panis furfuraceus, furfurosus.

Gzupf-bier/grupsen-bier. *Bland brug.* Cervisia tenuis ex furfuribus cocta.

Gzupf-sif. j. trissel. Cribrum ruderarium, cribrum excussorium.

Gzups/sand. Glarea, terra lapidosa.

Gzupsachtigh. Glareosus, arenosus, furfurosus, furfuraceus, recrementitius.

Gzupsen. Redigere in rudus.

Gzupte. *vetus.* j. gozte. Alica.

Gzupte/grute. *f is* j. hesse/groessem.

Gzupte/grutte. *zeland* j. hirs. Milium.

Gzupte. *Bland* Viridis lenticula, anatibus gratissima: lenticula palustris quę in paludibus & stagnis per æstatem aquę supernatat, gratissimum anatibus pabulum *Adr. Iun lac. Marchant.*

Gzupten. Retare. *q d* **garrupten.** i. omnino & perfectè canales expurgare, aquarum canales publicos purgare & fodere. *I. Gorop. Becan.*

Gzupd-geld. Ius grutę: vectigal quod cectores cerevisiarij pro usu aquę, centesimam nempè persolvunt. *vel* Vectigal quod penditur pro tollenda dissipandaque lenticula aquas operiente, quo limpidam haustris situlisque hauriant ad concoquendum cerealem potum: *Adr. Iunius.* Vectigal cervisiæ & alijs rebus impositum. *I. Becan.*

Gzunnen. *Bland* Grunnire. *gal greigner. ang. grunte.*

Gzuppe. j. grippe. Fovea, cloaca.

Gzute. j. groete. Salutatio.

Gzute. j. gruet. Fæx.

Gzutte. *zeland.* j. hirs. Milium.

G V

Gubbelen/gobelen. Vomere.

Guer. *vetus* j. suer/stuer.

Guf. *Bland* Liberalis: & Prodigus.

Gufheyd. *Bland.* Liberalitas. & Prodigalitas.

Guffelick. *Bland.* Liberaliter, largè, & Prodigaliter, profusè.

Guggel/ guckel. *germ. sax. fi. amb.* Gallus, gallinaceus.

Gugger/gucker. *germ* Cuculus.

Gupch/gupgh. *vetus.* Fatuus.

Gupch. j. gupghel-haer. Lanugo, pubes.

Gupe/gupgh. *holl* j. gupse. Sanna, irrisio, jocus. **De gupgh na steken.** *holl.* j. gupse setten.

Gupchelen. Ioculari, scurrari, ineptire, nugari, nugas agere, dexteritate quadam decipere, præstigijs fallere. *ger. gaugkeln. ital. jocolare. ang. juggle.*

Gupchel-haer/gupch-haer. Lanugo, pubes i. gheck-haer/melck-haer.

Gupchel-heyl. Anagallis. *vulgo* morsus gallinę. *herbæ genus. ger. gauchheyl.*

Gupchel-merckt. Ludicrum: & Prestigię.

Gupchel-sack. Sacculus gesticulatoris sive prestigiatoris.

Gupchel-spel. Ludicrum, res ludicra.

Gupchel-werck. Ludicrum: & Prestigię.

Gupchelen/kokelen. Ludius ludio, gesticulator, histrio, mimus, agyrta, chirono-

mus,

, cybisteter, petaurista, circulator,
ilator, joculator. *vulgo* cocloarius,
arius, cauculator, gauculator. *germ.*
ler. gal. jongleur. gal. pic. jonngleur. ital. jo-
or, gruocolatore. ang. jugler.
eler/tooverer. Præstigiator, saccula-
.
elerse. Ludia, gesticulatrix, gesticu-
a mima.
elrije/gupchelinghe. Ludicrum, res
cra, res jocularia, nugæ, ineptiæ, mi-
s. & Præstigiæ goëtia.
g. i. gupch. Fatuus.
gen. *holl.* Ridere, nugari. i. gupche-
.
. Equus. *germ. saul.*
. Sanna, illusio ore distorto, nasus, na-
rhinocerotis, irrisio, myctorismus.
van achter. Postica sanna, irrisio
ncularis.
setten. Illudere alicui ore distorto
alio quovis sannę genere: subsanna-
irridere, naribus uncis indulgere: na-
suspendere adunco, pinsere à tergo,
oniæ rostrum effingere, digitis ma-
dextrę in unum collectis ciconiam
nu significare.
-setter. Sannio.
l. *vetus.* Nugæ, quisquiliæ, nauci, res
ili.
n. Effluere cum murmure seu stre-
.
. Scurra, nugator, nebulo, tenebrio.
n. Scurrari, agere scurram, nugari,
re nugas.
ren. Gannire.
rtje. Scurrilitas, nugæ, ineptię.
/ gulde. *vetus germ. sax.* Tributum,
tigal, contributio, symbolum.
/ gilde. Societas contributionum,
tubernium, curia, collegium, syssce-
n, *συσκήνιον*, contubernium in publi-
convivantium, syssitia, *συσσιτία*,
at ia, sodalitas, corpus. Geldonia *in*
stit. Caroli Magni, & guildionia *in le-*
Longobard. sodalitas, corpus. *ang.*
le.
der ambachten. Collegium opifi-
.

gulde. *vetus.* Epulum, populare convi-
vium.

gulde-broeder. Socius contributionum, contubernalis, tribulis, contribulis, curialis, sodalis, syscenus, syssitus.

gulden/gulden. Aureus, a, um.

gulden ader. *germ. sax.* Vena ani.

gulden. Aureus, aureum, aureus nummus xx. stuferorum. ſ waer gulden. *hod.* j. x. stuf. lichten gulden. *hod.* i. v. stuf.

gulden ghetal. Aureus numerus: numerus Calendarij lunam primam in mense, sive lunæ conjunctionem indicans. Decem & novem annorum periodus, ad faciliùs inveniendum cujuslibet anni diem Paschalem, *quam periodum.* Ennea decaterida, *teste D. Ambrosio, vocarunt, &* Circulum novennalem. *Dictus aureus, quia sicut aurum omnia metalla, ita hic numerus omnes alias rationes lunares excellit. Guil. Durand.*

gulden iaer. Annus aureæ libertatis, annus remissionis, annus quinquagenarius. *Dicitur* gulden. i. aureus, *inquit Steph Pigius in Hercule Prodicio: quod valdè pretiosus & charus sit, & reliquis annis antecellens.*

gulden misse. Missa solennis antelucana de annuntiatione B. Virginis, quatuor temporum adventus feria quarta celebrari solita: *sic dicta ob excellentiam.*

gulbelinck. Malum sanguineum, rubellianum, rubellum, purpureum, scandianum.

gulpen. *Fland.* j. golpen. Ingurgitare.

gulle. *vetus. germ. sax. sicamb.* Palus, volutabrum, vorago, gurges.

gulle/gullekem. *holl.* Asellus piscis.

gullen. Absorbere, ingurgitare, vorare, intemperanter devorare.

gulsigh. Gulosus, ingluviosus, vorax. *gal. goua, ital. goloso. hisp. goloso.*

gulsigaerd. Helluo, gluto, lurco, pamphagus.

gulsighept. Gula, ingluvies, voracitas.

gulsighlick. Gulosè.

gumme. *germ. sax.* Palatum.

gumpe. *germ. sax.* Gurges.

gumpen. Tripudiare, saltare, micare, exi-

lire,

lire. *ang. jumpe.*

Gumpigh. *germ sax. sicamb.* Lascivus.

Gunnen/gonnen. Favere

Gunner. Fautor.

Gunnerſſe. Fautrix.

Gunſte. Favor, gratia, aura, ſtudium, benevolentia.

Gunſtigh. Favens, propitius, ſtudioſus.

Gunſtighlick. Favorabiliter, gratioſè, benevolè.

Gunſt-rijck. Favorabilis.

Gurden. j. gozden.

Guſſelen/goſſelen. *ſland. j. ſtozten.*

Guſte oft guſtighe koe. j. muntige. Vacca lactaria à tauro non inita.

Gunſte gaen. *ſicamb.* Non eſſe gravidam, non ferre uterum.

Gweet. j. weet. Glaſtum. *gal. gueſde.*

H A

Habbe/ dzabbe. *ſland.* **j. hobbel/ſobbel.**

Habben ende ſnabben. Captare, captitare: & Latrare, ſive latratu impetere.

Hab-ſacken. Intonare verbis, intonare ingenti latratu.

Habber-gupl. *vetus.* **j. halſ-bergh.** Lorica.

Habijt. Habitus, cultus corporis, veſtium ornatus, veſtimentum, indumentum, ſtola, omnè corporis tegmen: veſtium ornatus. *gal. habit. ital. habito. hiſp. habito. ang. habite.*

Hachte. Inciſio, inciſura, fruſtum, pars ſciſſa vel abſciſſa, tomus, præfecta portio, cruſtum, fruſtum.

Hachten. Conſcindere, abſcindere.

Hachte. Apprehenſio, comprehenſio, vincula, retinaculum, nexus: captivitas, carcer.

Hachte. j. achte. Proſcriptio.

Hachten. j. hechten. Figere.

Hachten. Apprehendere, comprehendere, capere, injicere manum, vinctum detinere, retinere, coërcere, impedire.

Hachteniſſe/hachtinghe. Retentio, captivitas, carcer.

Hack. *vetus.* Negotiator mercis vilioris.

Hack. *ſax. ſicamb.* Salſamentarius, ſalarius.

Hacke. Vltimus, extremus, poſtremus: *accipitur plerumque in malam partem, ſicut* poſterior. *&* Poſtremus *apud Latinos.*

Hack-darm. j. achter-darm. Alvus.

Hack. *ſax. friſ. ſicamb.* **j. hiele.** Calcaneus.

Hacke-berd. Sambuca: triquetrum inſtrumentum, imparibus longitudine ſimibus.

Hacke/ſpaepe. Paſtinum, ligo.

Hacke. *germ.* Securis, aſcia. *gal. hache.*

Hackelen. Conſcindere minutim. *gal. hacher.*

Hackelen. Titubare lingua, balbutire, hæſitare lingua.

Hackeler. Inciſor.

Hackeler. Balbus, blæſus, hæſitator, titubator.

Hackelinghe. Inciſura inciſio.

Hackelinghe der kleederen. Laciniæ.

Hackelinghe ende werringhe. Difficultates, res intricatæ.

Hackelinghe der rongijen. Hęſitatio, hæſitantia linguę.

Hacken. Conſcindere, concidere, conſcindere minutim, lacerare, laniare. *gal. hache ang. hacke.*

Hacken. Paſtinare, fodere.

Hacker. Paſtinator, foſſor.

Hack-mes. Culter conciſorius.

Hackſel. Minutal.

Hackenepe. j. telle. Aſtyrco, gradarius equus, equus tolutarius. *vulgo* hacchenea. *gal hacquenee. ital hacquinea. hiſp. haca. ang. hackeney.* **Hackeney** *(inquit Geſnerus) dictus, quòd alternatim pedibus elevatis ſonitum citet ſimil mi illi qui auditur cùm olera, aut aliud quippiam geminis cultris minutatim ſuper abaco ligneo incidatur, quod nos* **hacken** *dicimus.*

Hadde. *Articulus eſt præteriti temporis.* **Ick hadde.** Habebam, habueram. **Ick hadde geſien.** Videram. **Ick hadde liever.** Malim, mallem. **Ick hadde liever gehadt.** Maluiſſem, potiùs voluiſſem.

Hadekite. *ſland.* Milvus. *ang. kyte.*

Hader. Lis, altercatio, contentio, rixa. *vulgò.* **hacr.** *per ſyncopen pronuntiatur.*

Haderen. *vulgò.* **Haeren.** Rixari, altercari, tricari, contendere. *germ. hadern.*

-man. *vulgò.* j. **haer-man.** Vitilitigator, altercator, rixator, litigiosus, contialis homo. *ger. hadderman gal. harceleur*

-schap. *va.* Odium.

achtigh. *vulgo.* j. **haerachtigh.** Rixosus jurgiosus, litigiosus.

er. Altercator.

igh. Litigiosus.

k/adick. Ubulus. *germ. attich.*

t/haechten. i. **hacht/hachten.** Uncus, deus, hamus, manus: & Hargo, lupus. & Ansa. *germ. hanck ang. hooke.*

ksken. Uncinulus, fibula, hamulus, unculus.

k. j. **hop-opper.** Meta fœni.

ki/ haeck-ghe-schut. Sclopus, minor bombarda, fistula igniflua, sclopus unguatus.

k-busse/ haeck-bupse. *vetus. Fland.* lopus. *q. d.* fistula uncinata. *vulgo* arcus fius. *q. d.* arcus foraminosus, qui per bulum emittit. *gal. harquebouse, arquebuse.*

ki ghescbut. Sclopus.

ie-bouseren. Sclopo trajicere & intimere. *gal. harquebuser.*

ie-busier. Sclopetarius, ferentarius. *harquebuzier.*

ie-schut. Sclopetarius, ferentarius, rarius: & Funditor, librator.

achtigh. Uncus, aduncus. & Furax, ax: pectinata manu, *Martial.* manubus acibus, unguibus milvinis, aquilinis.

ickel. i. **hekel.**

ien. Unco figere, inuncare, aduncare, ulare.

ken nae eenigh dinck. Captare rem quam, inhiare alicui rei, adspirare ad n aliquam, flagrare desiderio alicuius rei, avidè appetere, inclinare se ad quid habendum vel tenendum.

k-steen/emmer. Succinum, electrum, estum, lyncurium, lachrymę Solis filium, harpax ἅλιευτοφόρον, plumas leves, paleas, folia, festucas attrahens & piens, *unde Poeta: hoc electra legunt almis Cumia Celæ, Succina quæ memorant mellis curve colore, Quæ paleas rapiunt tractu, frondesque caducas. q. d.* Lapis attrahens, *quòd sibi ut festucas, folia, & id genus alia ad se trahat.*

haeck-wedulve. Mulier mariti absentis adventum avidè affectans. *q. d.* vidua expectans sive appetens avidè.

haeckel. j. **hekel.**

haeckfel. *vetus.* **hechsel.** Fibula.

haeder. j. **hader.** Lis.

haef. i. **have.**

haeghe. j. **tuyn.** Seps, sepes, sepimentum, septum *germ. hag. gal. haye. ang. hedge.*

haeghe. j. **dozen-haeghe.** Senticetum.

haeghe. *vetus. sax. ang.* Dumus.

haegh-appel. Arbutum, unedo.

haegh-appel-boom. Arbutus.

haegh-besie. Morum rubi, morum sentis, vaccinium.

haegh-bosch. Dumus, senticetum.

haegh-bueck. Ornus.

haegh-dief. Grassator.

haeghdisse/ heghdisse. Lacertus, lacerta: *ab* **haeghe** *sive* **heggbe:** *quòd circa sepes in dumeto, rubetis & spinetis degat, ut apud Virgil. Nunc virides etiam occultant spinea lacertos. germ. exidex, egdesß, hegdex, heydechs. sax. egedisse.*

haegh-dozen. Spina acuta, oxyacantha, spina appendix, spina tonsilis, quæ passim implexa sepibus extimas hortorum pometorumque oras ambit.

haegh-epcke. Robur, robor: genus durissimę quercus.

haegh-klerck. Discipulus infrequens in scholis, raro scholas frequentans.

haegh-mes. Falx arboraria, silvatica, *vulgò* dumaria.

haegh-pape. Acephalus sacerdos: qui sub nullius episcopi disciplina gubernatur.

haegh-munte. Numisma reprobatum, malę monetę, malę notę, mali commatis, quod in usu non est, infrequens, reprobum.

haegh-pooster / buyten-pooster. Civis paganus, suburbanus, incola.

haegh-puyt. *sland* **loof-bozsch.**

haegh-schole. Schola non publica, exigua, non celebris, infrequens, obscura.

haegh-spel. Ludi pagani, non publici aut com-

communes, non celebres.

Haegh-tap. Taberna non publica, heminaria, exigua, infrequens, modica, obscura & latens.

Haeghen/tupnen. Sepire.

Haegh-tepte. Passer rubi, rubeta.

Haegh wond. Spurius, obscurus, *vulgò.* quæsitus, *vulgò.* conceptus.

Haegen-bueck/haegen-buch. *germ. sax. sicamb.* Ornus, fraxinus silvestris.

Haeghedocht. Hypogæum, locus subterraneus

Haegaerdt. Fasciculus spineus, senticosus.

Haeghel. Grando. *germ. hagle. ang. hayle.*

Haeghel-bysse. Grandinis tempestas, calamitas.

Haeghel-bupe. Calamitas, grandinis tempestas.

Haeghel/ghe-schut. Grando sagittarum, nubes sagittarum, saxorum, glandium: frequens sagittarum, saxorum, glandium jactatio: grandinatio lapidum, jaculorum, glandium plumbeorum.

Haeghel-gans. *germ. sicamb.* j. **hael-gans.** Fulica. *sax.* **hagel-goes.**

Haegel slagh int koren. Calamitas: grando sternens & comminuens calamos, sive culmos & segetes.

Haeghel-steen. Grando.

Haeghelen. Grandinare. **Het haeghelt.** Grandinat.

Haegelachtigh. Grandinosus.

Haeger koer j. blind-spel. Myinda.

Haepe. Galeus piscis.

Haepen. Exantlare, perpeti, perdurare.

Haepen. Fovere, colere. *Ioan. Aventin.*

Haepten. *sland.* Placere, gratum sive acceptum habere. & Desiderare, optare, exoptare. *gal hayter, souhaiter.*

Hael/haele. *vetus.* j **oven.** Furnus, clibanus. *hinc* **haelter**/*sive* **haelter.** j. **pael.** infurnibulum.

Hael-gans/hagel-gans. Fulica: anser albus, preter alarum extremas quatuor aut quinque pennas nigerrimas.

Hael-swertsel. Fuligo.

Hael. Exuccus, in quo nihil est sicci aut pinguedinis: siccus, aridus. & Subtilis, tenuis, acutus, acris. **Hael-bierken.** Tenuis cervisia. **Haele kele.** Guttur aridum.

Hael. Latio, ad ferendi sive adducendi actus.

Hael/hanghel. Climacter.

Haelen. Ferre, adferre, accersere, accersire, vocare.

Haelende siecktе. Contagio, contagium, contages, morbus contagiosus.

Haelinck/hael-dinck. *sland.* Hæres.

Haelter. j. **halter.** Capistrum.

Haem. Hamus vel uncus cardinis, cardo.

Haemel. Vervex, aries castratus.

Haemelen vleesch. Caro vervecina, ovilla.

Haemer. Malleus, marculus. *germ. hammer. ang. hammer.*

Haemerken. Malleolus.

Haemer-slagh. Ictus mallei.

Haemer-slagh/yser-slagh. Ferri scoria, ferri stercus, ferri squama.

Haemeren. Malleare, cudere, malleo tundere.

Haemeringhe/ameringhe. Stricturæ, favillæ.

Haen. Gallus, gallus gallinaceus, maritus gallinarum, Martis ales, avis cristata.

Haenken. Pullaster.

Haen. Homo impetiosus. *gallus enim suo generi imperitat.* **Den haen maecken.** Omnia pro imperio agere: cristas erigere.

Haen. Martis pullus, vir bello strenuus, pertinax in certamine instar galli.

Haen. Homo salax instar galli.

Haen. j. **weder haen.** Triton.

Haen/kraen/tap. Epistomium, *à forma nempe galli.*

Haen van t'sengh roer. Clavus sclopi.

Haen-balck. Columen: summum tecti tignum quod à fastigio in longum pervadit.

Haen-ghe-kraep. Galli cantus gallicinii.

Haenen-ghe-schzep. Gallicinium.

Haenen-kam. Crista galli.

Haenen-kammekens. Crista galli, horminum: *herba cuius folia similia cristæ galli.*

Haenen-voet. Ranunculus, strumea, herba sardonia, scelerata. *offic.* pes corvi.

Haens-hooft. Delator, quadruplator, *qui ut gallus suo cantu diem & tempestatus nuntiat,*

a secreta aliorum prodit.

nſ-hoꝛf. Cavea gallinacea.

nſ-hoꝛver. Pulſarius, qui gallos venatus fert in corbe.

r.j haber. Lis. haer-man. j. haeber-

an/haer-vlieghe. Litigioſus.

c/haꝛ. Coma, crinis, capillus, capillamenta, capillitium, cęſaries, pilus. *germ. haar. ſax. haer. ang. heare.*

r der boomen. Comæ arborum: rami frondes.

rheus der kruyden. Fibræ, capillamenta herbarum.

r der ſchaemelheyd. Pubes.

e-band/haer-bandeken. Tænia, rediculum, faſcia crinalis, tænia vittæ: culum capillorum.

e-band-hupve. Vitta.

e-boſch. Coma, cęſaries, crinium ſylva

boſchken. Tutulus, ſuggeſtum comę.

-hupve j. hupve. Capillare.

-krans. Cæſaries, corona capitis.

-lache. Villus, cirrus.

-locken/bzeſſe. Antię, capronę.

-loos. Depilis. & Impubes.

-plucken. Pilare, pilos detrahere.

-ſnoer. Tænia.

ſcheerder. *ſax. ſcamb.* Tonſor.

ſtoot. *vetus.* Pubertas.

ſtootigh. Puber, pubeſcens pubes.

ſtootigh woꝛden. Pubeſcere.

top. Vertex capitis. & Cirrus.

treckerken. Volſella, vulſella.

treckſter. Pilatrix, depilatrix.

waghs. *ſax.* j. gheel-haer. Tendo.

woꝛm. Impetigo: lichen: infectio & ritas ſummæ cutis cum pruritu non

.

chtigh/haerigh/gehaert. Capillacomatus, crinitus: & Hirſutus, villoiloſus.

chtigh j. haeberachtigh. Litigio-

hayre/ſtamhte. Cilicium.

haeren-kleed. Cilicium: textum veſtimentum è pilis hircorum aut arum. *gal hayre, here. ang. huere, heare.*

. Pubere, pubeſcere, primam lanum emittere.

Haere. Vrens pruina, urens frigore ventus, adurens frigus, matutinum gelu, torrens gelu, gelida aura ſummam cutem urens aſperitate quadam.

Haeren. Frigore aut calore nimio torrere vel urere: urentem auram ſpirare.

Haerd j. **herd.** Focus.

Haerſch. *boll.* j. **heeſch.** Raucus.

Haerinck. j. **harinck.** Halec.

Haerne. *germ.* Vrina.

Haernen. *germ.* j. **piſſen.**

Haerne winde. Tormina urinæ.

Haerpe. j. **harpe.** Cithara.

Haeſe. j. **haſe.** Lepus.

Haeſſen. Poples.

Haeſt. j. **haeſtigh.** Feſtinus.

Haeſt j. **haeſtighlick.** Feſtinanter.

Haeſt gram. Iracundus, iraſci celer.

Haeſte. Feſtinatio, feſtinantia, properatio, *gal. haſte. ang. haſte.*

Haeſten. Feſtinare, celerare, accelerare, contendere, maturare, citare, properare, *gal haſter, ang. haſte.*

Haeſtigh. Feſtinus, feſtinans, properus, citus, citatus. *gal haſtif. ang. haſty.*

Haeſtigh van hoofde. Iraſci celer, iracundus.

Haeſtige ſieckte. Morbus præceps, celer, acutus, pernicialis, ſubitus, ſubitaneus.

Haeſtighheyd. Feſtinatio, properatio, properantia, acceleratio.

Haeſtighheyd. j. **haeſtighe ſieckte.** Morbus preceps.

Haeſtighlick. Properanter, properè, properatò, feſtinanter, feſtinatò, actutum, citò, rapidè raptim.

Haet. Odiū, ſimultas. *germ. haß. ang. hatred.*

Hate-nijdigh. Invidus.

Haeten. Odio habere, odiſſe. *germ. haſſen, ang. hate.*

Haeter. Oſor.

Haetigh. Odioſus. & Exoſus.

Haetighlick. Odioſè.

Haetelick. Sævus, horridus, perhorridus, immanis. & Petulans, laſcivus, inſolens. & Immodeſtus, immoderatus, rudis.

Haetelick. Odioſè. & Petulanter. & Immodicè, præter modum, nimis.

Haetſe. Aſcia, ſecuris. *gal hache. ital. aſcia,*

ang. axe. hatchet. hiſp. hoce. i. falx.

haetſier. Spiculator, ſatelles. *gal. archier. ital. archiero. hiſp. arcero. ang. archier.*

haeve. i. **have.**

haf kin. *ſtand.* i. **habick.** Accipiter.

haft. i. **acht.** Nodus, vinculum.

haſten. *germ. ſax.* i. **hachten.** Tenere.

haft-gheld/haft-penninck. *ger. ſax. ſicamb.* Arrha, arrhabo.

haſteel. i. **houweel.** Bipalium.

haggben. *friſ.* Rixari.

hagghe. i. **haeghe.**

hape. Galeus levis, hinnulus. *piſcis genus.*

hapz. i. **haer.** Crinis.

halchter. i. **halfter.** Capiſtrum.

halderick. *ſtand.* Struma.

hale hand. *ſax.* Vola.

hale ſchip. *ſax.* Carina, alveus navis.

half/ halve. Semis, ſemi, dimidius, dimidiatus. **Een half brood.** Panis dimidiatus, panis dimidium. **Halven appel.** Pomum dimidiatum. **Mijnen t'halven / uwen t'halven.** Mei cauſa, tui cauſa.

half-blind. Semicæcus.

half-broeder. Vterinus frater, frater ex altero tantum parente.

half-deel. Dimidium, dimidia pars.

half-dood. Semimortuus, ſemianimis, intermortuus.

half-ghedaen. Semifactus.

half-ghehanghen. Cruciarius, cruce dignus, ſuſpendioſus.

half-god. Semideus.

half-haeck. i. **hand-buſſe.**

half-houſſe. Tibiale.

half-houwer. Harpe, enſis falcatus.

half-kind. Geminus, didymus. **halve kinderen.** Gemini, didymi.

half-man. *ſic. colon.* i. **half-wijf.** Partiarius.

half-mans goed. *ſicamb.* Villa.

half-man. Semivir, ſemimas, capo, eunuchus, eviratus.

half-man/half-wijf. Hermaphroditus, androgynus.

half-maene. Dichotomos, luna ſemiorbem oſtendens: luna dimidiata, dimidia, ſemiplena.

half-meerte. Medius Martius, medium Martij.

half-menſch. Semihomo.

half-mijle. Semimilliare, dimidium miliaris.

half-naeckt. Seminudus.

half-oncie. Semiuncia.

half-ooghſt. Medium Auguſti, medius Auguſtus.

half-open. Semiapertus.

half-pond. Selibra, dimidium libræ.

half-rouw. Semicrudus.

half-ſlaepende. Semiſomnus, ſemiſomnis, ſemiſopitus.

half-vaſten. Medium jejunij quadragenarij, Dominica Lætare.

half-viſch i. **pladdijs.**

half-voetigh. Semipedalis.

half-vol. Semiplenus.

half-ure. Semihora, hora dimidia.

half-wacker. i. **half-ſlapende.**

half-waer. Verum ex ſemiſſe.

half-win. Partiarius, colonus partiarius.

halffelick. i. **halvelick.**

halffenaer. i. **half-win.**

halft. i. **helft.**

halfter/halter helchter. Capiſtrum. *germ. halfter. ang. halter, halter.*

halfteren/halteren. Capiſtrare, capiſtrum induere.

halle. Taberna: domus mercium.

halle. Forum rerum venalium. *gal. hale. ang. halle.*

halle/ſpijſ-merckt. Macellum, macellaria taberna.

halle. *vetus. germ.* Salina: locus in quo ſal excoquitur. *VVolf. Hunger. Hinc urbes eas ubi ſal conficitur Germani* halas *communiter appellant, hinc* Hala *in Suevia, in Norico ad Oenum, in Saxonia, &c. Becan. Althamer.*

halle. Aula, atrium. *gal. ſale. ang. halle.* & Phala *ſive* fala: ſchola mœniana. *ita Lovanij celebre gymnaſium* **halle** i. phala *vocatur.* Phala *ſive* fala turris lignea *veteribus dicta fuit.*

hallebarde. i. **helm-barde.**

haller/helker. Obolus. *vulgò* hallenſis.

hallinck pariſis. *ſtand* i. **mijte.**

halm. Culmus, ſtipula, calamus. *germ. halm. gal. chaulmo. ang. hawlme.*

halm-

lm-goedinge/ſtock-legginge. Infeſtu-
atio, inveſtitura calamo, furcula, virga
ive ſtipula, aut etiam fuſte, *veteri more.*
m goedinghe doen / den halm ſchie-
en. Infeſtucare, fuſte inveſtire, inveſti-
e, confirmare & ſtabilire alienationem
ive venditionem traditione fuſtis, vir-
ę haſtę, calami, aut ſtipulæ. *Formula*
uedam e mraſlus veteſt ſ. mi inter Paſcu-
um venditorem, & Segnitium emptorem, ex
embranis antiquiſſimus Andreæ Alciati edi-
ſic habet: Tu paſcuti fuſte illum inveſtito:
Segnitio fuſtem ipſum manu capito ſtatuti
cum ſtrophen werpen.
n-knoop. Geniculum, nodus culmi.
s. Collum. Om den hals brenghen.
Obtruncare, necare, trucidare. Op den
als verbieden. Periculo capitis veta-
. Met den hals be-taelen. Perſolve-
pœna capitis. Den hals onder ſet-
n. *vide* onder-ſetten.
adere. Cephalica. halſ-aderen. *vena.*
ervix, cervices.
-bagghe. Monile.
band/halſ-cieraet. Monile, torques,
llare.
band der honde. Millus, millum col-
e canum.
band/halſ-pſer. Collaria æ: numella.
band nagelen. Milli murices: cla-
aculei & aſpredines qui millo indun-
.
band. j. lichte. Helcium.
bergh. *boll. ſtand.* j. ringh-kraeghe.
orax, lorica, collare. *q. d.* munimen
: tegmen colli.
ieraet. Monile, ſegmentum colli, &
curis ornamentum.
beeck. Amictorium, tegmen pectora-
rophium, faſcia pectoralis.
herecht. Iudicium criminale. &
rum imperium.
heſmtſde. j. halſ-cieraet.
heweer / lanck-gheweer. Framea,
a, lancea. *arma longa quæ humerus fe-*
r.
apę j. maene. Iuba.
eer. Tyrannus, merum habens impe-
.

halſ-iſſer/ſtanghen. Numella, nervus, vinculum quo cervix includitur: collaria, æ.
halſ-kappe. *vetus.* Cucullus, amiculum.
halſ-keten. Catena collaris, torques, murenula.
halſ-kleed. Amiculum: & Mammillare.
halſ-krans. Corona collaris.
halſ-krupd. Trachelion.
halſ-kuſſen. j. goorcel.
halſ-ſtanghe/halſ-iſſer. Numella.
halſ-richter. Iudex capitalis, quæſtor, prętor capitalis.
halſ-ringh. j. halſ-bergh.
halſ-ſack. Mantica.
halſ-ſaecke. Crimen capitale, res capitalis.
halſ-ſeel. Helcium. & collare.
halſ-ſlagh. Colaphus, alapa.
halſ-ſtarrigh. *ſax. ſicamb.* j. ſter-halſigh. Obſtinatus, durę cervicis.
halſ-ſtrenghe. Cynanche, angina.
halſ-ſtijfte. Tetanus.
halſ-ſtraffe. Pœna capitis.
halſ-toghel. Lorum.
halſen. Vorare, devorare, glutire, deglutire, in ingluviem dimittere.
halſen/helſen/om-helſen. Amplecti, amplexari, injicere brachia collo, *germ. halſen. ang. halſe.*
halſen. Magno conanime niti.
halſter. Semodius, menſura varia apud varios. *Antverp.* duæ fertillę: *Lovan.* ſextiæ pars fertillę, *ut vulgò vocant.*
halter. j. halfter. Capiſtrum.
halter/hacker. *ſax. fruſ. ſicamb.* j. pael. Infurnibulum.
halve. j. half.
halvelick/halvelingh. Dimidiatim, ſemi: & Dividuè. & Ferę, fermè, quodammodo, propemodum.
halvenaer. j. halffenaer.
hame. *ſtand.* j. hamme. Poples.
hamel. j. haemel.
hamepe j. hammepe.
haemer j. haemer.
hameſter/hamſter. *germ. ſicamb.* Cricetus, muris maioris genus: animal valdè mordax & audax.
hamme. Pars abſciſſa rei cibariæ, fruſtum

esculentum. (*hamme.*

hamme/ham/hame. *sland.* Poples. *ang.*

hamme. Perna, petaso, armus porci. *germ. hamme. gal. jambon. ang. gamond. jambe autem gal. & gamba. ital.* crus *dicitur.*

hamme. *sicamb.* Secundæ, arum.

hamme/koe-hamme/koe-kamme. *germ. jax.* Numella.

hamme/ham/hammerick. *sland.* Pratum, pascuum.

hamme van wilghen. *vetus.* Salicetum, salictum, locus salicibus consitus.

hamme/ham. *vetus sax.* j. **hepm.** Domus, habitatio.

hamepe/hamepde/hammep-boom. Repagulum, obex, vectis: será, lignũ transversum quod ostijs opponitur in postem utrinque immissum: roborea sepes, clathrus, clathrum.

hammepe/ge-hucht. Viculus. *gal. hameau.*

hammerick/ham. Pratum.

hanck/hangh. Fumarium: locus ubi carnes & pisces fumo durantur & suspenduntur, *ang. shancke.*

hanck/vleesch-hanck. Carnarium.

hancke/hencke. *fris. sicamb. holl.* j. **heupe.** Coxa, coxendix. *vulgò* hanca. *gal. hance. ital. anca. hisp. anca. ang. haunce.*

hand. Manus. *germ. hand. ang. hande* Ter hand stellen. Præbere, suppeditare.

hands/te hands. *holl.* Statim, nunc, ilico, è vestigio. **hand veur hand vechten.** j. **man veur man.**

hand papiers/boeck papiers. j 24. **bladeren.** Scapus chartæ. *gal. main de papier.*

hand Gods. j. **popelcije/gheracckthepd.**

hand. Ancorę dens, uncus.

hand-aexkse. Securicula, securis manualis.

hand-bacht. *sland.* j. **ambacht.** Opificium, ars manualis.

hand-band. Manicæ.

hand-becken. Malluvium, pollubrum, trulla.

hand-bergh. Metacarpium, torus manus, tubercula unde exoriuntur digiti.

hand-boeckskin. Enchiridium, manuale.

hand-boepe. Manicę, vincula manuum.

hand-boge. Arcus, cornu, arcus manuarius: *qui manus tenditur, pede non admoto.*

hand-boom. Vectis.

hand-bzeedde. Palmus, quatuor digitorum spatium.

hand-busse. j. **hand-roer.** Sclopus.

hand-busscl. Manipulus, rapina, dragma, fasciculus manualis.

hand-daed. Opus manuum, opus quod manu fit.

hand-daedigh. Manum admovens, manu admota agens, factor: facinus sive scelus ipsum admittens, reus criminis perpetrati.

hand-daedigh. In facinore manifesto deprehensus, manifestus sceleris, facinoris compertus.

hand-daedigh dief. Manifestus sive manifestarius fur, in ipso furto deprehensus, fur manifesto, *Plaut.* autophorus.

hand-daedighe dieverije. Manifestum & evidens furtum.

hand-daedigh vpand. Hostis manifestus.

hand-doeck. Mantile, linteum, chiromactrum.

hand-dwaele. Mantile.

hand-evel *vetus.* Chiragra.

hand-fiederesyn. Chiragra.

hand-ghe-veer. *fris.* Exercitatio, occupatio.

hand ghemeyn worden. j. **flagh-leveren.** Ad manus venire, conferre manum, coire infestis armis, manus conserere.

hand-ghe-merck. *vetus. sland.* Signum, sigillum, chirographum. & Signum oculis destinatum.

hand-ghemerck houden. Collimare.

hand-gheld. *vetus.* Fœnus.

hand-ghe-schrift. j. **hand-schrift.**

hand-geselle. Socius operis.

hand-ghe-slagh. j. **hand slagh.**

hand-gifte. Strena, matutinę venditionis auspicium.

hand-giften. Matutinæ venditionis auspicium facere.

hand-gichte. Chiragra.

hand-greepe. j. **hand-vol.** Rapina.

hand-greepe *sax.* Ansa, capulus.

hand-hamer. Malleus manuarius, malleus minor.

hand-habe. Ansa, capulus, manubrium.

hand-

ıd-haven. Asserere manu, manu comprehendere: & Liberare, seu libertate donare: & Conservare, retinere, defendere, tutari, *vulgo* manu tenere.

ıd-haver. Assertor, vindex alienæ libertatis.

ıd houden *i.* **hand-haven.**

ıd-pser. Ferrum ignitum quod quis manibus gestat *vide* **vper-ooz-deel.**

ıd-psers. Manicæ.

ıd-kese. Caseus manualis.

:d-kijcker / hand be-siender. Chiromantis, chiromanticus.

ıd-kloppen. Plaudere, complodere manus. **hand-ge klop.** Plausus, Complosio manuum.

d-ledigh. Manumissus.

d ledigh maecken. Manumittere.

d lichten. *stand* Dimittere vel restituere alicui rei possessionem, cedere bonis. *q.d* manum levare.

d-lichtinghe. Restitutio possessionis bonorum à fisco occupatorum: acquisitio possessionis.

d-lichtinge doen. Cedere bonis.

d-loos. Mancus, manibus carens: & Piger, ignavus.

d-mael *sax. sicamb.* Forum competens: rum proprium, bannus scabinalis: judictio in qua quis natus magistratu ngi potest: patritius magistratus, patiatus. *q.d.* signum jurisdictionis sive gnitatis senatoriæ manu juratæ à maribus sive parentibus: & Ius manu mota juratum. *vulgo* binatus.

-mate. *i.* **spanne.**

-merte. Equa dextra.

-mole. Mola manualis, mola maaria, mola trusatilis, versatilis, molena.

-mups. Thenar.

-peerd. Equus dexter in curru, equus xterior.

-penninck. *frisi.* Arrhabo, arrha.

-pijl Iaculum.

-plichten. Vti, frui, manu tractare.

-plichten het geld. Occupare, exercere pecuniam. (liari.

-repcken. Porrigere manum, auxi-

hand-repckinghe. Eleëmosyna.

hand-repckinge doen. Porrigere manum, porrigere manus auxiliatrices, porrigere dextram, tendere dextram, auxilio esse, adjuvare, succurrere, opem ferre: extensa manu offerre, stipem porrigere.

hand-roer. Tormentum manuarium, sciopus manualis.

hand-saem, be-hendigh. Dexter, manu promptus. & Tractabilis, & Commodus, accommodus.

hand saemen boghe. Habilis arcus.

hand-saeghe. Serrula, serra manuaria, lupus.

hand-schoen. Chirotheca, manica.

hand-schoof. Manipulus.

hand-schrift / hand teecken. Chirographū, syngrapha, syngraphū, symbolum.

hand-setringhe. *i* **hand-stellinghe.**

hand-sitter *vetus* *i.* **kleer-maecker.**

hand-slagh. Plausus: & Plandus. & Colaphus, alapa.

hand-slach *i.* **palm-slagh.**

hand-slagh *si amb.* Sponsalia.

hand-spyaecke. Vectis.

hand-spel. Ars manuaria. & Chirurgia. & Chironomia, manuum gesticulatio. & Ludus aleæ.

hand-speler. Chironomus. & Chirurgus. & Aleator.

hand-stellinghe. *holland. si amb.* **i. be-slagh.** Manus injectio: detentio, retentio. & Sequestratio.

hand stoole. Brachiale sacrum, zona brachialis.

hand-swelcken. *vetus.* Manus premere.

hand tafelken. Pugillaris tabella.

hand-tasten. Manu tangere, inferre manus, appetere manu.

hand-teecken. Chirographum.

hand tichtighe daed. Facinus recens perpetratum, judici statim significatum, de quo sine mora judicium ferri debet.

hand-vast. Manu fortis, manu firmus: & Strenuus. & Tenax, avarus.

hand-vat. Guttus, gutturnium, aqualis, urceus.

hand-veste. *vet.* *i* **hand-teecken.**

hand-voghel. Avis aucupatoria: quæ au-

cupis manu insidet: ut accipiter, falco, &c.

Hand-vol. j. **Hand-vusset.**

Hand-vulligh. Manualis.

Hand-vulligh vusset. Manualis fasciculus.

Hand-vullighen steen. Lapis manualis, saxum manuale: quod manum implet manuque adjici potest.

Hand-vullinghe. Satisfactio, solutio.

Hand-vullinghe doen. Satisfacere, satisofferre, solvere.

Hand-vzede. *sax frisi.* Pax per magistratum indicta, pax sive fides commissis dextris pacta.

Hand-waeter. Aqua manibus: aqua qua manus initio prandij vel cœnæ lavamus.

Hand-waeter-vat. Gutturnium.

Hand-werck. Opificium, opera, ars manuaria, ars mechanica, opus mechanicum, artificium.

Hand-wercker. Operarius, opifex, artifex, mechanicus, χειροβίωτος, manibus sumptum exercens.

Hand-wijle. *fland.* Momentum temporis.

Hand-wijligh. Momentaneus.

Handt-wijle. *frisi.* vicissim, per vices, interdum, subinde.

Hand-wormken j. **siere.** Acarus, teredo.

Handachtigh j. **hand-daedigh.**

Handachtighe daed. Manifestum facinus,

Handeken. Parva manus.

Handeken. j. **ure-wijser.** Gnomon.

Handekens kruyd. Satyrion, basilicum, palma Christi, serapias.

Handel. Res, negotium, causa, actus, actio, pragma, tractatio.

Handel van koop-man-schap. Commercium, negotiatio.

Handel ende wandel. Conversatio, consuetudo, usus.

Handelen. Agere, tractare, pertractare, attrectare, contrectare, manu tractare, tangere, attingere. *germ. handlin, handsten. ang. handle.*

Handelen met yemanden. Agere cum aliquo, pactiones facere cum aliquo, contrahere.

Handelen ende wandelen met yemanden. Consuescere alicui, versari cum aliquo.

Handelen. Administrare.

Handelen. Mercari, negotiari.

Handelinghe. Actio, actus pragma. & Negotium. & Tractatio, tractatus, attractatus, us.

Handelinghe van ghelde. Dispensatio pecuniarum, administratio.

Handelick. Manualis. & Tractabilis. & Patiens manus, mansuetus. & Habilis.

Handen. Commodum sive aptum esse, conferre, placere, manui convenire, accommodum esse manui.

Handigh. Agilis manu. & Mansuetus.

Handse. Manubrium, ansa. *gal. anse.*

Handtéren. Tractare, commercia facere, negotiari, exercere: & Frequentare, versari, conversari, celebrare. *gal. hanter. ang. haunt.*

Handtérer. Conversator: & Negotiator.

Handtéringhe. Frequentatio, conversatio: consuetudo. & Commercium, negotium, ars, artificium, professio, exercitium.

Hangh. j. **hanck** Carnarium, fumarium.

Hangh j. **hanghsel.** Cardo.

Hanghel/ hael/ hoghel. Climacter. vulgò pendula, serratum.

Hanghel. j **anghel.** Hamus.

Hanghen. Pendere, dependere, hærere.

Hanghen/ op-hanghen. Pendere, suspendere de arbore, in arbore, in furcas. *ger. henckẽ. ang. hange.* **Het hanghen.** Suspendium. **Het hanghen van den bergh.** Dorsum montis, clivus, latus montis.

Hanghen ende wurghen. Suspendio necare, strangulare, laqueo vitam finire. **Hangen** *quasi* **angen.** *duci ait Becanus* i. angustare, stringere, premere.

Hanghen zijn gheldt gen/ &c. Expendere, impendere, insumere pecunias.

Hangh-verd. j. **hups-verd.** Insigne ædium.

Hanghende. Pendens, pendulus.

Hanghende ooze. Auris annulata. *Plaut.* & Auris gemma vel auro dependente insignis, auricula inauri ornata. **Van de hanghende ooze.** Nobili prosapia ortus:

us: *aurum enim in auricula gestare nobilitatis est insigne.*

ighende waghen/ staet-waghen. Pi-entum.

ighende kamer. Pensile cubiculum.

igh-dief. Carnifex, tortor.

igh-man. Carnifex.

igh-ooze. Flaccus, auribus demissè pendulis.

igher/ sloot-deghen. Parazonium: pugio de zona pendens.

ighetken. Pugiunculus, enchiridion, acinacis, gladiolus qui à femore suspenditur.

ighsel.i. gheleughe. Cardo.

ighsel. Hamus. & Ansa.

ighsel. Strophus, vinculum de quo gladius appendet.

ighsel-riem. Baltheus.

ine. *vet.i.* **henne/hinne.** Gallina. *Dicitur hanne quasi femininum ab* **han** *sive* **haen.** gallus,

ine. Curruca: adulteræ maritus: parum r. & homo imbellis: & Vxorius.

ine-wupt. *stand i.* **roetaerd.**

incken. *stand.* Monedula, graculus. & ica.

ncken. Collobium muliebre, palla.

s. Socius, collega.

s. Antecellēs cæteros mortales fortuna opibus: **hansen.** Magnates, optima-es. Ansi *sive* hansi, *Gothica lingua dicuntur* qui cęteros mortales fortuna & opi-us antecellunt: heroum & semideorū onditioni proximi, & humanæ sortis rminos egressi, *hinc dicti* Ansuarij *sive* nsibarij populi. *Ad. Iun.*

e. Societas, socitas hanseatica. **duyts-he anse.** Societas Teutonica. *vulgò* nsa. **Hansa** sive **anse**/ *unde: Becanus,* cietatis est *hinc* Ansegisus *dictus. q. d.*

nse stijfel.i. Obses apud Romanos inisocietatis contra Francos.

os-steden. Sociæ & liberæ civitates: ederatæ: libera ac fœderata oppida. gò Vrbes Hanseaticę societatis.

ren/ bensen/ hanse winnen. Satisfacce-juri societatis, liberę societati inaurari, recipi in sodalitium, initiari mysterijs societatis.

hansen/ verhansen remanden. I rum civium aut sociorum reci civitatis aut societatis privilegij tur. *gallice hanser.*

hansel.i. hensichte. Strena. *ang. han*

hansichte.i. hensichte.

haperen. Hęsitare, hęrere.

haperen met de tonge. Hæsitare li tubare, perplexè loqui.

haperinghe. Perplexitas, hęsitatio cę. & Linguæ hęsitatio.

haperer. Titubator.

hapaert/ happaert. Patibulum, crux.

happen. Apprehendere, arripere, corripere, celeriter rapere, prendere, capere.

haps.i haesp.

harcke.i. hercke.

harcken. *fland.i.* **hoycken.** Auscultare.

harcken.i. hercken. Rastello corradere, &c.

hard/ harde/ harder.i. herd/ herde/ herder.

hare.i. haer.

harfst.i. herfst. Autumnus.

harick.i. on-kruyd. Lolium.

harinck/ herinck. Halec, halex, alec. *vulgò* harengus, harenga. *gal. harang, haring. ital. harengo. hisp. harnea. angl. herring, hearing.*

harinck-buyse. Navis halecaria: navigium rotundum alvo panda, quo haleces capiuntur.

harinck-tonne. Cadus salsamentarius, orca.

harnas. Armatura, arma, thorax ferreus, thorax æneus. *germ. harnisch. gal. harnois. ang. harnes.*

harnas-maecker. Thoracopœus, armamentarius, faber laminarius.

harn-as-naghel.i. kruyd-nagel.

harnas-baeger. Politor, polio, onis: qui arma in nitorem redigit: samiarius: qui terra samia loricas, arma & spicula defricat ad nitorem, & gladiorum cuspides exacuit.

harnassen. Armare.

harpe. Cithara, lyra, sambuca barbytos, fides. *vulgò* harpa. *germ. harf. gal. harpe. ital.*

…arpa.hiſp.harpa.ang.harpe.

…er/ harpen-ſlaeger. Citharœdus, …ariſtes,fidicen.

…erſſe. Citharistria,pſaltria,tibicina.

…jerre. Cardo.

…es monds.j.mond-harre. Extre…tes mandibularum.

….vetus. Hærere,commorari,durare.

…ers/harts. Reſina,reſina liquida

…uom. Arbor reſinifera, arbor reſinam exudans.

…chtigh. Reſinoſus.

harſt.ſland.j aſt. Vſtrina.

harſt.j.herdſt. Spina porci: Aſſatura,&c.

harſten.j.herdſten. Torrere.

Haſaerd. Canis in ludo,canicula.*vulgò* haſarda,& aſarium.

Haſaerd. Alea,fortuna,ſors,periculum.*gal.* *haſard.ang haſarde.*

Haſaerden. Aleam omnem jacere,tentare fortunam.

Haſe. Lepus. haeſken. Lepuſculus. *germ.* *haſs.ang. hare. haſe. gal.* cuniculus annoſus. *Dicitur* haeſe. *q.d.* haeſt. à celeritate: ſicut Latinè lepus. *q.d.* levipes.

Haſe.j.ſpier. Pulpa.

Haſe van den os. j. lemmere. Pulpamentum.

Haſe van den yekel-haerinck. *ſicamb.* j. ſmachte.

Haſen-poothen. Lagopus,*herba vulgò* pes leporis *dicta.*

Haſen-knuppel. *holland.friſ.* Clava,baculus quo cuniculi necantur.

Haſen-koole. Sonchus, cicerbita, lactuca leporina.

Haſen-ſlaey, Corybantia.& Somnus ſimulatus.

Haeſen-vleeſch, Caro Leporina.

Haeſe-wint. Canis leporarius,canis venaticus,vertagus.

Haſe-winden doſſt. *ſland. adag.* j. honger. Fames.

Haſen-wimpel. Cauda leporina. *q. d.* velamen ſive vexillum leporinum. haſen-wimpel op ſteecken. *adag.* Terga dare, conjicere ſe in fugam.

Haſel-hape. Galeus ſtellatus,aſterias. *piſcis genus.*

Haſel-hoen. Attagen.*gallina ſilveſtris genus.*

Haſel-mups. *vetus.* Glis,mus avellanarum ſive corylorum.

Haſel-noot. Nux avellana,pontica,prænestina,nux minima,nucula.*germ.haſelnuſs.* *gal.avelinc.hiſp.avellana.ang.heſelnutt.*

Haſeler/haſel-noot boom. Corylus.

Haſeleren-boſch. Coryletum.

Haſeleren-hout. Lignum colurnum.

Haſel-woztel. Aſarum,vulgago,nardus ruſtica *ital.aſaro.hiſp.aſara.*

Haſp/haps. Vellus lanæ. & Fila congregata & ex alabro depoſita, antequam glomerentur. *vulgò* haſpum hapſum.

Haſpe haſpel. Rhombus,girgillus,harpedone,rota glomeratoria,qua fila rotando conglomerantur. *vulgò* alabrum.

Haſpel. *germ.ſax.ſicamb.* ſucula,machina tractoria.

Haſpen/ haſpelen. Legere ſive revolvere fila girgillo.

Haſpel-beenen. Vacillare greſſu, titubare pedibus.

Haten.j.haeten. Odiò habere.

Hateren. Hęſitare, lingua titubare.

Hatte. *friſ.vetus.* Capitium muliebre hyemale,viride.

Hauden.j.houden. Tenere.

Have. Facultates, opes, divitiæ, pecuniæ, ſupellex, bona mobilia, peculium ſubſtantia. *ital. havere.*

Have-loos. Inops, pauper,ſine facultatibus.

Havelicke goeden. Supellex bona mobilia

Havenen. Inſtruere,ſupellectile.

Havenen *friſ.ſicamb.* Comere,ornare, colere,mundare.

Havenéren. Inſtruere ſupellectile ornare.

Haven. Portus,oſtium marinum. *vulgò* havana.*ger.haf.gal hable,haurz.ang.haven.*

Haven-gheld/tol. Portorium.

Haven-meeſter. Limenarcha.

Haven-wachter. Limenarcha,portitor.

Haverije/averije. Iactura ſive damnum in mari. *iax.haferye.gal.avaris.*

Haver. Avena, bromos.*germ,haber.gal.avoine.ital.avena.hiſp.avena.*

Haver-beſie. j. kraecke-beſie. Vaccinium, *ſicamb.* evenbeſie.

Haver-

haber-esselye. Fraxinus bibula, sorbus silvestris.

haber gepte/haber-geptie. Capra avenę, Gallinula silvestris.

habicks-krupd. Hieracium accipitrina, lactuca silvatica : *herba quam accipitres scalpunt, succoq; oculos tingunt, obscuritatemque discutiunt.*

habicks steen. Hieracites gemma, *à colore accipitru tuton dicta.*

haberen meel. Farina avenacea.

habick. Accipiter sacer ales, *ang. hauke.*

habicker. Accipitrarius.

habicks neuse. Nasus aquilinus, nasus aquilus.

hauwe. *j.* **houde/hauwe/** *&c.*

H E

hebben. Habere, tenere, *ger. haben. gal. avoir, ital. havere. hisp. aver. ang. have.*

hebben te seggben/te doen/ *&c.* Habere dicere, facere, audire. i. dicendum, faciendum, audiendum est.

hebben. *Artinus præteriti tempo is.* **Ick hebbe ghesien** Vidi: **ghy hebt ghesien.** Tu vidisti. *&c.*

heb-achtigh Avidus, habendi cupidus.

hebbelick. Habilis, decens, scitus, compositus, aptus,

hebbelickheyd. Decentia, habilitas, aptitudo. *&* Habitus.

hebbelicken. Decenter, convenienter, scitè, aptè.

hebbigh. Tenax avidus, parcus.

hebbigheyd. Tenacitas.

hebbinghe. Convenientia, congruentia, aptitudo. *&* Res, facultates, divitiæ, opes.

hebbinghe. *vetus.* Habitus, habitudo: qualitas ac forma corporis & cujuscunque rei.

hecht. *germ sax.* **snoeck.** Lucius.

hecht. heft. Manubrium capulus. *&* Fibula,

hechten/hesten. Figere, configere, defigere, suffigere, pangere, annectere, devincire alligare. *isp. lmçar.*

hechten. *j.* **hachten.** Apprehendere, tenere.

hechten de vier-schaere. *germ. sax. sicamb.* *j.* **banden.**

hechten stact. *stand* **j echten.**

hechtsel. *j.* **heckscl.**

heck/hecke/eggbe. Vectis, vacerra, cataracta : diathyrum, repagulum in vestigio ædium, cratis januæ.

heck/schoftuin. Porta cataracta, pendula ac recidens : septum quod portis objicitur: hercius, ἔρκος. vectes portarum, caucellatæ portarum fores pendulæ: cratis portarum, pensiles clathri, transversariæ ad portas trabes.

hecken. Mordere. *proprie est venenatorum animalium & bestiolarum, unde* **hecht/** Lupus piscis. *Io. Aventin.*

heckse. *j.* **hexe.** Saga.

heckscl. *vetus.* Sagum.

heckscl/ haeckscl. *stand* Fibula: *&* Spinter, armilla. *&* Monile, bulla.

hede. *friss sax* **j. werck.** Stupa:

heden/hupden/hupd. Hodiè. *germ. hant. gal: hui. ital. hoggi. hisp. hoy, oy.*

heden-daeghs. Nunc, hoc tempore, hac ætate, hodierno die.

hedenschen dagh. Dies hodiernus.

hedsen. *j.* **hudsen.** Panniculi.

heeckel. *j.* **hekel.**

heef-vzouwe *stand* **j. joffrouwe.**

heel. Totus, integer, sanus.

heel ende al. Totus. ὅλος. *&* Prorsus, omnino. *ang whole.*

heel ende gantsch. Integer, sanus.

heelen. *j.* **heplen.** Integrare, integritati restituere, sanare, solidare.

heelick/ghe-heelick. Integrè, prorsus, omninò, solidè.

heepe. *ger. sax. sicamb. holl.* Falx arboraria, falx putatoria, silvatica.

heer. *j.* **her/hepr.** Exercitus.

heer. *j.* **heere.** Dominus.

heerd. *j.* **herd.** Focus.

heerd/heerdsten. *j.* **herd/herdsteen.**

heerd. *j.* **herde.** Fibra lini.

heere/heer. Dominus, herus, heros. **heeren:** Domini. **Groote ende machtighe heeren.** Megistanes, purpurati, magnates, primarij.

heere van recht. Iuridicus.

heerken. Dominulus.

heerken *campin sicamb.* Avus.

heeren-brood. Panis primarius, siligineus,

candidus.

heeren-cijns. Vectigal, tributum.

heeren-dienaer. Satelles, stipator, speculator, latro, lictor.

heeren-huys. Prætorium.

heeren-huys/raed-huys/stad-huys. Domus augusta.

heeren-knecht. Assecla: & Satelles.

heeren-straete. via regia, via consularis, prætoria: & Via militaris, via publica, *quæ etiã* **heyr-straete:** & **her-straete** *dicitur.*

heerlick. Magnificus, augustus, basilicus, insignis.

heerlicke mael-tijd. Epulum.

heerlicken dagh. Iuridicus dies.

heerlick/heerlicken. Magnificè, amplificè, basilicè, regiè.

heerlickheyd. Magnificentia.

heerlickheyd. Dominium, dominatus, principatus, imperium, ditio, potestas, præfectura, satrapia, jurisdictio, jurisditio.

heer-baen. Mulcta quæ domino aut principi debetur: herbannus, *in lege Salica Francorum.*

heer-bane *j.* **her-bane.** Via regia.

heer-houd. Fidelis & favens domino.

heer-schap/heer-schapper. Dominus, dominator, princeps.

heer-schap/ heer-schappije. Dominatus, principatus, imperium.

heer-schappen. Dominari, imperare.

heer-schappije. Dominatio, imperium, ditio, dominium.

heer-schild. Symbolum heroicum: & Status sive distinctio nobilitatis.

heer-strate. *j.* **heeren-strate.** Via regia. & Via militaris.

heerien. *vetus.* *j* **heerschappen.** Dominari.

heer-vlucht. Transfugium.

heer-vluchtigh. Dominum deserens & fugiens in prœlio: Transfuga, perfuga.

heerien. *vetus.* *j.* **heer-schappen.**

heerschen. *germ. sax. sicamb.* Dominari.

heerscher. *germ. sax. sicamb.* Dominator, regnator, rex, rector.

heerd. *j.* **herd.** Focus.

heers. *j.* **hirs.** Milium.

heesch. & *vetus, fland.* **heersch.** Raucus, ravus. *germ heyser. ang. hoarse.* **heesche stemme.** Vox rauca, rava, obtusa.

heesch zijn. Raucere.

heesch worden. Raucescere.

heesachtigh. Subraucus.

heeschheyd. Raucedo, raucitas, ravis.

heeschelick. Raucè.

heeschen. *fland.* *j.* **hepsschen.** Exigere.

heester/hester. *j* **eester.**

heet. Fervidus, fervens, præfervidus. *germ. heyss. ang. hote.*

heet op de tonghe. Acris, mordicans, rodens valido calore.

heet/hittigh/ritsigh. Catuliens, pruriens, virosus, libidinosus.

heet-gram. Accensus ira, incensus ira, exæstuans ira, fervens ira.

heet-gram worden. Excandere, excandescere.

heet-hongerigh. Valdè famelicus, gulosus, vorax, ingluviosus.

heet zijn. Fervere, æstuare.

heet oft ritsigh zijn. Catulire, prurire ad coitum, appetere coitum.

heet worden. Fervescere, incalescere. **heet worden van gramschap.** Accendi in iram, incendi ira, exæstuare ira.

heeten/hepten/heet maecken. Fervefacere, accendere.

heeten den ovē. Ignem fornaci subjicere.

heet-ketel. Cucuma.

heeten/hieten/ghebieden. Iubere præcipere.

heeten/ noemen. Nominare, vocare, appellare, dicere, nuncupare.

heeten/gheheeten worden. Nominari, vocari, appellari, dici, nuncupari.

heeten willekom. Gratulari adventum.

hef/heve. Elevatio. & Fermentum.

hef-amme. *vetus. germ. sax. sicamb.* *j.* **hef-moeder.** Obstetrix. *germ. hebamm.*

hef-boom. Vectis.

hef-deegh. *j.* **heve.** Fermentum.

hef-yser. Vectis, vectis rostratus

hef-moeder. *fland. vetus.* *j.* **vroede-vrouwe.** Obstetrix. Quæ matrum utero moliter aufert onus.

hef-moeder. vulvæ exanimatio. *gall. l'ama ri ou matrice qui se leve.* *ab* **heffen.** *i.* leva re.

hef-schouder. Armus.

Heffe/Hebel. Fæx: sedimentum. & Cremor sive flos cervisiæ, fermentum cervisiarium *q.d* elevatio. *germ. hiffen.*

Heffe/Hebe. Fermentum.

Heffen. Levare, elevare, allevare, attollere, sublevare, sustollere.

Heffen ende oplichten het geldt. Recipere pecunias, accipere.

Heffen de kinderen ouer de vonte. Infantes sublevare à fonte lustrali.

Heffen aen. *j.* **aenheffen.**

Heffer/Hef-boom. Vectis.

Heffer. *vetus. stand. j* **Hebe** Fermentum.

Heffinghe. Levatio, sublevatio, elevatio.

Heffsel. *vetus. j.* **Hebe.** Fermentum.

Heffselen. *vetus.* Fermentare, fermentescere.

Heft. *j.* **Hecht.** Manubrium.

Hefften. *j.* **Hechten.** Figere.

Heftigh. Vehemens, acer, fervens. & Iracundus, cerebrosus.

Heftighept. Vehementia.

Heftighlick. Vehementer, acriter, fervenţer, valdè, obnixè.

Heghen/Hegenen. Instruere, ornare, colere: & Educare, servare, custodire. & Defendere, fovere.

Heghen/ Hegghen oft Heghenen het ghe-richt. *sax.* **j. bannen de vier-schaere.** Agere forum, judicium legitimè confirmare.

Hegeninge. Instructio, cultus, ornatus: & Educatio.

Hegghe. Dumus, sentis, senticetum: & Sepes, sepimentum. & Cratis senticosa, cratis viminea. *germ. hack. ang. hedge.*

Hegh dief Latro, viarum obsessor: qui in senticetis & sepimentis latenter insidiatur, ut furetur, spolietque.

Hegh-disse. *j.* **Haegh-disse.** Lacertus.

Hegh-scherre. Gallina secus sepes decurrens, latitans, terramque fodiens.

Heghen. Sepire dumetis & vepribus.

Heghster. *sa..* Pica.

Hep/Hepp. *holl. frisl* j. **Wep.** Serum.

Hep/Hepp. *sax. frisl.* j. **Hop** Fœnum.

Hep-logen. *sax. frisl.* j. **logen.**

Hepene. *stand.* j. **Hupene.** Toga.

Hepde j. **Hepd-krupd.** Erica, brya silvestris.

Hepde. Ericetum, locus copiosus erica.

Hepde. *vetus.* Campus latus, vastus, inultus, sterilis & aridus, campus horridus: inculta planities: ager solitarius, præsertim ericæ plenus. Vasta solitudo, arboribus, ædificijs, frumento & gramine carens.

Hepde/ Hepde-lants. *vetus. sax.* Maxima fundi mensura sive terræ portio. *vulgò* hida, manens, mansa, *dicitur*, *vide* **Hoebe**

Hepde. *j.* **Hepden.** Homo agrestis, *&c.*

Hepd-krekel. Cicada.

Hepd-krupd. Erica, brya silvestris. *offic.* genistella.

Hepd-droppen. *j.* **plas-reghen.** Nimbus.

Hepd-mannekken. *sicamb. colon.* Cicada.

Hepd-schadde. Cespes ericetosus.

Hepdel/Hepden-kozen. *ger. sax.* Panicum.

Hepdel-beslen/Hepdel-beren. *sicamb.* j. **Haber-beslen.**

Hepdisse. *j.* **Haeghdisse.** Lacertus, *forte* **Hepdisse.** *quibusdam dictus, quod in incultis & arduis locis habitet.*

Hepdsel. *j.* **Heptsel.**

Hepden/Hepdensch mensch. Homo agrestis & incultus: paganus, gentilis, ethnicus: homo alienus à fide nostra: neque Christianus, neque Iudæus, qui (*ut ait Osorius*) à civitate Dei alienus, in locorum agrestium compitis & pagis oberrat. Pagani, *hoc est*, rustici, *dicti sunt apud Romanos*, quicunque sacramento militiæ soluti essent: *pari ratione maiores nostri* Paganos *dixerunt* quicunque militiæ Christianæ addicti non essent, exceptis Iudeis, qui suo nomine satis premuntur. *Gilbert. Cognat.* **Hepden.** *autem ab* **Hepde.** *i. à locis agrestibus, sicut* paganos à *pagis dictos, satis etiam constat ex verbis Isidori lib. 8. Orig.* Pagani, *inquit, ex pagis Atheniensium dicti, ubi exorti sunt: ubi enim in locis agrestibus & pagis gentiles lucos idolaq; statuerunt, & à tali initio vocabulum sortiti sunt.*

Hepd lieden. Zeugitani, Nubiani, Cingari, Assyrij, Cilices, Ægyptij, & id genus hominum vilissimum, utriusque sexus, incertis sedibus vagabundum in omnes

orbis

orbis partes diffusum, mendicatione, chiromantia & furtis clandestinis se exercens.

Heyd-schap. Paganismus, gentilitas.

Heydensch. Agrestis, incultus, paganus.

Heydenen. i **Heyderen.** Coruscare.

Heyder. *ger. sax. sicamb.* Clarus, coruscus, resplendens.

Heyderen/heyden. *ger. sax. sicamb.* Clarere, clarescere, coruscare. **Het heydert/ het heydt.** Micat æther, coruscat.

Heydinghe. Coruscatio, fulgetrum.

Heye/hey-block. Fistuca. *ger. heyen ang. hic.*

Heye/ die-block/ dagh-heut. Pilum ruidum, palus in mola olearia, qui in sublime evectus, mox decidens subjecta comminuit.

Hey-pael. Sublica.

Heyen/hyen. Fistucare, fistuca adigere. & Subagitare. *gal. hier.*

Hey-gaten/hy-gaten. Perforare, inforare. *Plaut. Obscenum verbum.*

Heyghde. *sicamb.* i **egghe.** Rastrum.

Heyl. *ver. flamd.* Bravium.

Heyl. Salus, integritas, sanitas.

Heyl. i **heel.** Integer, salvus, sanus.

Heyland. *ger. sax. sicamb.* Servator: *q. d.* **Heylende.** Servans, sanans, *vide.* **dwinghland.**

Heylen/heelen. Sanare, consanare, sanum facere, curare, mederi, medicare, medicari. *germ. heylen ang. hale.*

Heylen/ toe-heylen de wonde. Glutinare, conglutinare vulnus.

Heylen. Sanescere, sanum fieri, valescere, convalescere, convalere. & *germ. sax. sic.* Castrare, evitare.

Heyl-baer. Medicabilis.

Heyl-bock. *germ. sax. sic.* Caper, hircus castratus.

Heyl-bot. i **eel-bot.**

Hey-loof. *vetus.* Hedera.

Heyl-loos. Expers salutis, profligatus, perditus, inutilis, malę frugi, negligens suæ salutis. & Infelix, infortunatus.

Heyl-meester. Medicus.

Heylover. *sicamb.* i **opevaer.**

Heyl-saem. Saluber, salubris, salutaris, medicinalis, medicamentosus. & Sanabilis, medicabilis.

Heyl-saemheyd. Salubritas.

Heyl saemlick. Salubriter.

Heylicken/hylicken. i **houdelicken.**

Heyligh. Sacer, sanctus, divus. *ger. heilig. ang. holy.* **Heyligher die in den hemel zijn.** Cælites, cælicolæ, superi divi.

Heyligh avend. Feriæ præcedaneæ: feriæ quę solennes festas præcedunt *vulgo* dies vigiliarum.

Heyligh-dagh. i **vier-dagh** Dies festus, dies sacer.

Heyligher. *sicamb* i **huys-heyligher.**

Heyligh-dom. Sanctuarium: & Res sacræ. & Reliquiæ sacræ.

Heyligherdom hupsken. Sacrarium.

Heyligh geest-hups. Trochodochium.

Heyligh-maend. December. *q. d.* sacer mensis: *à Christi natalibus sic dictus à Carolo Magno Michael Beutherus.*

Heyligherd. Sanctitas, sanctimonia, sanctitudo.

Heyligherlick. Sanctè religiosè, piè.

Heyligher. Sanctificare, sacrare, consecrare.

Heylover. *sicamb.* i **opevaer.** Ciconia.

Heym. Sepes, septum, sepimentum.

Heym. *ger. sax fris. sicamb.* Domus: & Patria, locus natalis. *ang. hom.*

Heym stupr/heym-stier. *germ. sax. sic* Dos.

Heym-raed. *holl.* Curatores aggerum, præfecti aggeribus curandis. *q. d.* domestici consultores, communis terræ consiliarij *Adr. Iun.*

Heym-soecken. *ger. sax. sic.* Visere invisere, visitare. & Invadere violenter alicuius domum, vi irrumpere in alterius ædes.

Heymet. Patria, locus natalis.

Heym/ghe heym. *germ. sax. fris. sicamb.* Secretus.

Heymen. Sepire, obvallare, palare.

Heymingh. Septum, sepimentum.

Heymsel. Sepimentum.

Heymsch. Indigena.

Heymel/heymel mugghe. *germ. sax. sicamb.* Gryllus.

Heymken/heymelken/ heemken. *sicamb.* Cicada.

Heymken. *sicamb.* Genus mensuræ.

Hepmelen. *vetus.* Condere, recondere, abscondere, occultare.

Hepmelick. Occultus, absconditus, clandestinus, furtivus, tacitus.

Hepmelick/ Hepmelicken. Clàm, clanculum, abditè, celatim, latenter, secretò, absconditè, occultè, tectè, tacitè, clandestinò, ex occultò, in occultò, furtivè, furtim.

Hepmelick spzeken. Submissa voce loqui.

Hepmelick gemack. Latrina.

Hepmelick lidt. j. schamelick lidt/ schamelhepd.

Hepmelicke. Latrina, forica.

Hepmelickhepd. Secretum: & abditum, recessus, secessus. & Latrina.

Hepmemisse/ghe-hepmenisse. Mysterium.

Hepn/hepnen./e...j. Hepm/hepmen.

Hepmick. *holl.* Sepes.

Hepn. *vetus. germ.* Extraneus, peregrinus, **Vogel hepn.** Avis peregrina.

Hepn/hepn-lijf/ hepn met de bellē/ mepwisch. Scombrus, vernus, crinitus piscis aristis scatens: alausa verna & vilior.

Hepn met de bellen. Phalangium, genus aranei.

Hepnse/epnse/hepse. Ansa. *hisp. asa.*

Hepn-koxf/hepf-koxf. Corbis ansata.

Hepz j. her. Exercitus.

Hepsschen/heesschen j. epsschen. Postulare.

Hepschick/hepsigh j. epschick.

Hept. *sland.* j. **heet.**

Heptte j. hitte. Ardor.

Heptten j. heeten. Fervefacere.

Heptse. *vetus.* j. **koxtse.** Fax.

Heptsel. Cremium, virgultum siccum & ad ardendum idoneum. & Fasciculus ericarum, virgultorum, spinarum, dumorum.

Hekel. Ferreus hamus, ferreus pecten, instrumentum quo linum pectitur. *q. d.* **haeckel.** i. hamus

Hekel-pael/haeckel-pael. *sax. sic.* Vallus, palus.

Hekel-werck/ haeckel-werck. Sepimentum, palatio.

Hekelen. Carminare, pectere linum, obliquo lanam deducere ferro. *q. d.* **haeckelen.** i. hamo trahere. *ger. haeckelen,*

Hekeler. Carminator.

Hekelerisse. Carminatrix.

Heker. Lupus piscis.

Hel. Clarus, lucidus, dilucidus, serenus. **Helle sonne.** Sol clarus, candidus, flammeus, serenus.

Hel. *Becan.* Altus, excellens *dicitur, atque hinc* **helt.** i. vir præstans *derivari putat.*

Hel/ helligh. Argutus, sonorus, tinnulus. **Helle stemme.** Vox alta, clara, clarisona, arguta, resona, acuta, tinnula. *germ. hael.*

Hel. j. **helder/hael.** Tenuis, subtilis. & Acer. & Siccus.

Hel. *ger. sax.* j. **slibberigh.** Lubricus.

Hel. j. **helle.** Infernus.

Helchter. j. **halfter.**

Held. Heros, vir excellens, vir fortis & strenuus, egregius factis. & Gigas **Heldinne.** Herois, heroina, virago, *ab* **hel/** i. altus excellens. *Becan.*

Helde/ halde. *sax. frisic. sicamb. holland. sland.* Compes, numella, pedica.

Helden. Inclinare, acclinare, proclinare, reclinare, propendere, vergere. *ger. helden.*

Helbende. Inclinatus, declivis, propensus.

Heldinghe. Inclinatio, declivitas, propensio.

Helder. *holl.* j. **hel.** Tenuis, subtilis. & Argutus.

Helder van lichaem. *holl.* Areosyncritus: cui corpus est raræ texturæ & transpirabile.

Helen. Celare, occultare, tacere, silere.

Heler. Celator.

Heler/ aenhouder van dieven. Receptator, receptor: *qui fures recipit, cosq; & eorum furta occultat.*

Helft/halft. Medium, media pars, semis, semi, semissis, dimidium. & Medietas. **De helft grooter.** Duplo maior.

Helft-scheede. j. **helft.** Dimidium, altera pars.

Helfter. j. **halfter.**

Helle. j. **hel.** Altus: & Lucidus, clarus: & Lubricus.

Helle. Infernus, tartarus, gehenna, orcus, acheron styx, stygia palus, styx tacita, regna subterranea, telluris operta, latebræ tartareæ, **hel** *inquit Becanus* infernus *dicitur, quia altissimus locus est ad inferiora,*

ea loquendi forma, qua altum profundum dicimus: nam altißimè à nobis descendit in oppositam vertici nostro mundi partem. germ. hell. ang. hell.

Helle-gat. Charontis scrobs, spiraculum Ditis, atri janua Ditis, fauces orci.

Hel-doncker. Perobscurus.

Hel-hond. Cerberus, canis infernalis.

Hel-veghe. Virago.

Helsch. Infernalis, infernus, tartareus.

Helsch-vier. Gehenna: ignis infernus, tartareus. & Ignis sacer.

Helligh *ger.* Lassus, fatigatus, agitatus.

Helligheit. *germ.* Lassare, fatigare, agitare.

Heller/Hellinck/Haller. *germ. sax. sicamb.* Obolus. *vulgò* hallensis, numulus simplex, simplus, minusculus.

Hellingh. *holl.* j **schip-werf.** Navale.

Helm. Galea, cassis. *vulgo* helmus. *ger. helm. gal. heaulme. hisp. yelmo. ang. helmette.*

Helm. Pileum naturale, membrana quam infantes nonnulli capiti obvolutam præferunt in ipso ortu. *vulgò* Galea: *à galea similitudine.*

Helm. *holl. zeland.* Carex, juncus acutus, mas sterilis, juncus non admodum procerus in arenosis colliculis Hollandicis & Zelandicis. *sic dictus, quod ut galea caput, ita hic frutex agros muniat ac tueatur ab arenæ incursu.*

Helm. *fland. vet.* j **galm.** Echo.

Helm-barde. Quiris, bipennis, securis Romana, securis Amazonia, securis longa. *dictio composita ex* **helm.** i. galea. & **barde.** i. dolabra: *Dicitur quoque veteribus Teutonicis* **helm-ax.** *ab* **helm** & **ax.** i. ascia, dolabra, *vulgò* assidolabrum, cassidolabrum. *quasi dicas* cassidis dolabrum, ascia galeæ. *quod scilicet cassidem dolare, & galeā asciare possit acini duritia vulgò* halebarda, albarda. *voce gallis, hisp. italis ex teutonico fonte oriunda. germ. hallenbarte. gal. halebarde. ital. & hisp. alabarda. ang. halbard.*

Helm-bardier. Satelles, stipator, speculator, latro, somatophylax, miles prætorianus, aulicus, custos corporis.

Helm-kam. Crista galeæ.

Helm krupd. j. **speen-krup.**

Helm-ruipchte. Carectum, locus caricum proventu hispidus.

Helm-ruipte. Ruta canina.

Helm-slaegher/beckeneel-maecker. Buccularius, qui galeas apparat.

Helm-stock aen t'schip. Ansa gubernaculi, pars summa clavi.

Helm strups. Apex cassidis plumeus, crista galeæ.

Helm-spits. Conus galeę.

Helm-teecken. j. **schild.** Insigne, insignia armorum.

Helm-top. Conus galeę.

Helm-visier. Buccula.

Helmet. j. **helm.** Galea. *ital. elmetto. ang. helmette.*

Helmen. Galeam induere.

Helmen. *vet. fland* j. **galmen.** Resonare, retonare.

Helpe/hulpe. Auxilium, juvamen, subsidium, ministerium, suppetiæ; opis, opi, opem, ope; adjutorium.

Help-ghelt. *vetus.* j. **bede.** Oblatio: subsidia, orum.

Help-loos. Inops auxilij.

Help-keur. *vetus.* Suffragium.

Helpen. Iuvare, adjuvare, opitulari, adjumento esse, adesse, opem ferre, operam præbere, suppetias ferre, adminiculari, auxiliari, prodesse. *germ. helffen. ang. hulpe.*

Helpelick. Auxiliaris.

Helper. Adjutor, opitulator, auxiliator, administer.

Helpen-been. j. **elpen-been.** Ebur.

Helsen. j **halsen.**

Helte. j. **hielte.** Talus.

Helt. j. **held.** Heros.

Helve. *sax.* Manubrium securis.

Helm. Ipsi. ipsum, ipso.

Hemde. Tunica intima, interior: interula: tunica linea ima: subucula. *vulgo* camisia.

Hemd-rocksken. j. **lijf-rocksken.** Subucula, indusium.

Hemel. Cœlum, æther, olympus, arx ætherea, astriferæ sedes, aula cœlestis, sedes beatorum, altum. *dicitur* **hemel/** *quasi* **hep-mel.** *q. d.* locus absconditus, *hominibus in hac vita invisibilis, incomprehensibilis & ineffabi-*

lis,

tis, in quo Deus cum angelis & cœlicolis habitat: posuit quippe Dominus tenebras latibulum suum: inhabitatque lucem inaccessibilem Deus, ut pote quem nemo vidit unquam. Aut quòd inferiora omnia celet tegatq; quæ ratione etiam latinis dictum cælum. *germ himmel. ang. heav n.*

Hemel/ghe-hemelte des monds. Cælum oris, palatum.

Hemel. Cadurcum, umbella: tegmen quod in pompa solenni velat & ab aëris injuria defendit monarchas aut alios principes viros *vulgò apud Eccles.* baldachinum.

Hemel van de hoetse. Cadurcum, tegmen superius cubilis, spondæ aut lecticæ.

Hemel-blauw. Cæruleus, cærulus.

Hemel-dauw. Manna, ros melleus maturinus. & Vrica, satorum vitium.

Hemel-hof/hoghe-hof. Hortus pensilis.

Hemel-honigh. Aëromeli, Syriacus ros, drosomeli, mel aërium, *offic.* manna.

Hemel-rijck. Regnum cælorum, siderea, cælestiaque regna.

Hemel-schijn. Æthra, serenitas.

Hemel-vaert. Ascensio in cælum.

Hemel-vloedigh. Vdus, humidus, uvidus, uliginosus.

Hemelen/ ten hemel varen. Sublimem abire in cælum, cælum petere, scandere æthera.

Hemelen. *fris. holl.* Componere, concinnare, ornare.

Hemelen ver-hemelen. Concamerare, convexum facere instar cæli.

Hemelen. *vetus. sicamb. Iosl. q.d.* **Hepmelen:** Abscondere, velare, tegere, celare.

Hemelick. *vetus.* j. **Hepmelick.** Clàm.

Hemelinghen. *boan.* j. **ameringhen.** Cineres abstrusum ignem foventes,

Hemelsch. Cælestis, æthereus, olympius.

Hemelsche ghenooten. Cælites, cælicolæ, superi, divi.

Hemelte. j. **ghe-hemelte.** Palatum.

Hemmen/hummen. Mutire, emutire, simplicem edere vocem, clamore aliquem subsequi, revocare vel advocare. *vulgò* hemmare.

Hemmerling. *germ.* Galgulus, galgula: ales luridus.

Hemst/witten hemst. Althæa, ibiscus, biscmalva, malvaviscum.

Hen. *plurale ab* **hem.** Ipsis, ipsos, ijs, eos.

Hen/henen. Hinc, ab.

Hen gaen/ hin gaen/ henen gaen/ hen wegh gaen. Abire.

Hen-lactigh. ij hin-lactigh. *germ. sax. fris.* Negligens, remissus.

Hencke. j. **hancke.** Coxa.

Hencken. *ger. sax. sicamb.* j. **hangen.** Pendere. *Hincmar. hisp.* i. figere, suffigere, affigere.

Hencker. j. **hangh-dief.** Lictor, carnifex, tortor.

Hende. *fris.* Prope. & Vicinus, a, um.

Hendt. *vetus sicamb. holland.* Vsque, donec.

Henghe/henghene. Cardo, ansa, hamus.

Henghel/hanghel. Climacter.

Hengen. j. **hangen.** Pendere.

Hengelt. *holl.* Volitare, circumvolitare, cursitare, ambire volitando sive cursitando.

Henghen. *vetus.* j. **ghe-henghen.** Permittere.

Henghsel. j. **hanghsel.**

Hengst. Caballus, equus bellator: & Equus admissarius.

Hengst-loon/hengst-geld. Equimentum: merces pro admissura equi.

Henne. *germ. sax. fris. holl. fland. ang.* j. **hinne.** Gallina.

Henne/hanne. Vxorius. & Homo imbellis, muliebri animo.

Hennick. *sax. sicamb.* Gallus.

Hennep. *sax. fris sicamb* i. **kennep.**

Hensse/hendsse. Mantissa, auctarium.

Hensighte/ansighte/hendsgichte. *vetus* j. **hand-ghifte.** Strena *ang. hansel.*

Hensighten. Strenam dare.

Her. Publicus, communis, *teste Becano, hinc* **her-aut / her-bane/ her-man/ hertogh/** *&c.*

Her *vetus* i. **herde.** Grex.

Her/hepe. Exercitus, copiæ, multitudo, hominum communitas.

Her-aut/her-out. Fecialis, pater patratus, internuntius vel pacis, vel belli feriēdi: publicus præco. *vulgò* heraldus. *Becano dicitur.* Senator publicus, sive communitatis

tatis, senator exercitus, *ab* **her.** i. publicus, *&* **aut/alt/out/oud/olt/old.** i. antiquus, *Quidam* **herold** *sive* **heraut** *quasi* **ernhold** *sive* **ernhout.** *interpretantur*, virtutem & honestatem quęrens sive conservans. *Corn. Agr.* **her-oud/** *sive* **her-ald.** i. senex in armis, in exercitu: veteranus miles. *germ.* exercitus: veteranus miles. *germ. hernuhold. sax. ernhold. hisp, herado. ang. heraulde. A senio autem hoc nomen rectè mihi desumptum videtur, cum grecè* πρέσβυς *&* πρέσβυς, senex. *&* Legatus, *&* Princeps legatus *dicatur.*

Her-aut-rock. Paludamentum.

Her-aut-stock. Caduceus, caduceum, virga Mercurij.

Her-bane/herr-bane. Via militaris, via publica: *&* Via basilica, regia, consularis, prętoria: *ab* **her** *sive* **herr.** i. publicus, *vel* exercitus; *aut ab* **her** *sive* **heer.** i. dominus. *undè &* **heeren-straet** *&* **heeren-wegh/** *frequentissimè dicitur.*

Her-berghe. Caupona, diversorium, mansio, hospitium, stabulum, taberna meritoria, taberna diversoria, pandocheum: commune & publicum hospitium: *dicitur* **her-berghe/** *quòd quęslibet capiat sive recipiat, undè & grecè* πανδοχεῖον: *Itali* albergo *dicunt nostrate vocabulo, ab* **al.** i. omnis, *&* **berghen.** *vulgò* herbergium, herberga. *germ. herberge. gal. heberge, herbergement ital. albergo. ang. harborowe.*

Her-berghe houden. Cauponari, caponem sive stabularium agere, exercere cauponam, cauponem vel pandocheum esse.

Her-berghen/be-her-berghen. Accipere sive recipere hospitio, tecto, domo, foco, laribus. *ger. herbergen gal. heberger. ang. harborowe. ital. albergare: & hispanicè alvergar. q. d.* omnes recipere.

Her-berghen/ge-herberght worden. Hospitari, stabulari, hospitio excipi, foco, tecto lare recipi, hospitio uti.

Her-bergier. Hospes, hospes meritorius, caupo, stabularius, pandocheus, qui viatores accipit.

Her-bergigh. Hospitalis.

Her-ghewede/ her-ghewaede/ her-ghewęde. Hominij symbolum, redemptionis feudi testimonium, hominij introductorium. εἰσδεκτικὸν: *vulgò* lauda, laudimia, laudemium, laudativum: id quod novus vasallus patrono prćstat, quasi beneficij agnoscendi causa: Prćmium illud, nempe quinquagesima, quod pro redemptione emphiteutica prćstatur: renovatio emphiteutica. Opera annata, reditus unius anni, quem vasallus domino directo feudi semel in vita dependit. *Dicitur (teste Lamberto Lombardo) Anglosaxonicè heregeate, ab* **her** *quod* exercitium *sonat. Primis quidem temporibus nomine apparatus bellici dominis tributum, nunc autem nostra hac memoria loco armaturę sive belli apparatus, quod dominis solet tribui, pecuniæ exiguntur. Specul. Sax. nomenclaturam huius dictionis in eandem sententiam explicat.* **Her ghewede** *inquit.* Res expeditoriæ, res ad expeditionem necessariæ: indumenta, armamenta sive instrumęta belli, vestitus, ornatus, apparatus belli: nempe gladius, equus sella instructus, arma & reliqua ad militiam spectantia. *vulgò* hereotum, mortamentum.

Her-hamer/herr-hamer. Cestra, malleus ferreus, quo cataphracti equites utuntur, securis Amazonia.

Her-hozen/herr-hozen. Cornu, lituus, tuba, buccina.

Her-cracht. Exercitus militum copiæ.

Her-leyder. Dux exercitus.

Her-legher/herr-legher. Castra, orum.

Her-man/herr-man. Mas gregis, dux gregis, vervex sectarius: *dicitur etiam* **herd-man/** *ab* **herde.** i. grex.

Her-man. *vetus.* Vir exercituum.

Her-oud. *j.* **her-aud.**

Her-schaere. Exercitus.

Her-schild. *sax.* Dignitas originis, clypeus patris ac matris: feudum & clypeus, clypeus feudalis, nobilis prosapia paterna: clypeus militaris: insignia, arma militaria.

Her-straete. *j.* **her-baene.**

Her-schouwinghe. *j.* **monster.** Delectus, recensio militum.

Her-schouwinghe boom. j. **monsteren.** Lustrare exercitum.

Her-stuyringe. Tributum in belli usus.

Her-schuts. *germ. fax.* Exercitus scissio: flagitium defertionis exercitus. *vulgò* herschluchsum.

Herd-togh. Dux, regulus, ductor exercitus. *Hecamo* dux communitatis *dicitur.*

Her-togh. *germ. fax. sicamb.* Bubo. *vulgò* dux *quasi* princeps avium. *gal. duc. ital. duce.*

Her-togh dom. Ducis dominium sive imperium. *vulgò* ducatus.

Her-togh. Heyr-togh. Expeditio, profectio militaris, agmen.

Her-vaerd/ Heyr-vaerd. Expeditio, profectio militaris, expeditio bellica.

Her-waeghen / Heyr-waeghen. Arctos, ursa, septentriones, signa septentrionalia. *vulgò* plaustrum.

Her-waeghen-man. Arctophylax, bootes, sydus juxta maiorem ursam, quod in modum bubulci plaustrum sequitur.

Her. j. **hier.** Hic, huc, horsum.

Her-komen. Progredi, procedere, suboriri.

Her-komen. Consuetudo. **een out Her-komen.** Consuetudo vetus: res à maioribus recepta, ad nos progressa, & in usu retenta: institutum antiquum: mos antiquorum usu & consuetudine receptus. *&* Genus, origo.

Her-komste. Progressio, origo, progenies.

Her-waerts. Huc, horsum.

Her/ weder/ weder-om. Rursus, iterum. *Flandri & Germani dicunt* **er:** *Gallus, vel Latinus, re: est que præpositio inseparabilis, compositione tantum conveniens.*

Her-ademen. Respirare.

Her-becken. Altercari, commutare verba, jurgijs se mutuo impetere, contendere verbis. *gal. rebequer.* i. repugnare, contumaciùs se erigere.

Her-bloeyen/ Her-blormen. Reflorere, reflorescere.

Her-boeren. Reficere.

Her-bozen. Renatus.

Her-bozen wozden. Renasci.

Her denchen. Recogitare, recolere, recordari, mente revolvere.

Her-doen. Iterare, reficere, de novo agere sive facere, redintegrare.

Her doopen/ weder-doopen. Rebaptizare.

Her-dooper/ weder-dooper. Anabaptista, catabaptista, retinctor.

Her-gaen. Iterare, reiterare, iterum aggredi: de novo aggredi, repetere, redintegrare.

Her-gheven. Reddere, iterum dare, restituere.

Her-gieten. Refundere.

Her-groenen/ her-groepen. Revirescere.

Her-haelen. Referre, repetere, iterare, reiterare, recuperare, revocare, resumere.

Her-haelen den aessem. Reciprocare animam, spiritum.

Her-haelen de woozden. Resumere verba.

Her-halen de woozden / deur den hals haelen/ her-roepen. Palinodiam canere, revocare voces imprudentiùs effutitas, recantare.

Her-houden. Retinere. (gium.

Her-houden/ her-houwen. Iterare conjugium.

Her-houwen *hell.* j. **her-houwen.**

Her-keeren. Revertere.

Her-kennen. Recognoscere, agnoscere, denuo cognoscere.

Her-knaghen. Remordere.

Her-knaginghe. Remorsus.

Her-knauwen. Remandere, ruminare.

Her-koken. Recoquere.

Her-komen/ her-komste. *exposita sunt in dictione* **her.** j. hic, huc.

Her-kouwen / her-kuwen. j. **her-knauwen.** Ruminare.

Her-leeren. Iterum discere.

Her-lesen. Relegere.

Her-leven. Revivere, revivisscere.

Her-lichten. Relucere.

Her-maecken. Reficere, restaurare, redintegrare, reformare.

Her-maepen. Sicilire, retondere prata.

Her-naepen. Resuere, resarcire,

Her-naemen. Nomen mutare, aliud nomen dare.

Her-nemen. Resumere, recipere, repetere.

Her-nemen het spel/ de oozloghe/ &c. Redintegrare ludum, bellum: rursus inchoare.

Yer-planten. Reſerere, iterum plantare, vel alio loco plantare, rationem ad calculum revocare.

Yer-quepcken. Refovere, refocillare.

Yer-rekenen. Iterum numerare.

Yer-roepen/weder-roepen. Revocare, reclamare.

Yer-roepen. *j.* **Yer-haelen de woozden.** Palinodiam canere.

Yer-ſchynen. Relucere, reſplendere.

Yer-ſchryven. Reſcribere, iterum ſcribere.

Yer-ſeggben. Referre dicta, relterare, repetere dicta prius.

Yer-ſenden. Remittere, relegare.

Yer-ſetten *j.* **Yer-ſtellen.** Reponere.

Yer-ſlaen. Recudere, reverberare.

Yer-ſmeden. Recudere.

Yer-ſnyden. Reſcindere, iterum ſcindere.

Yer-ſoecken. Requirere, iterum quærere.

Yer-ſpaeden. Repaſtinare, refodere terram

Yer-ſpelen. Redintegrare, renovare, rurſus inchoare ludum.

Yer-ſpitten. Iterum figere veru. & Repaſtinare.

Yer-ſteken. Refigere, rurſus figere, aut pungere: & Transfigere, transfodere: & transfigere cor ſive pectus, *quod etiam* **Yert-ſteken** *dicitur.*

Yer-ſtellen. Reponere, iterum ponere ſive componere.

Yer-ſtichten. Reædificare, inſtaurare.

Yer-ſuyberen. Repurgare.

Yer-teeckenen. Denuo notare, rurſus ſignare.

Yer-tellen. Renumerare.

Yer-timmeren. Reædificare.

Yer-verwen. Retingere, iterum tingere ſive inficere colore.

Yer-vonden. Replicare.

Yer-vraegben. Iterum interrogare, repetere interrogationem.

Yer-wegen. Iterum ponderare, penſitare, penſiculare, recolere ſeu verſare animo.

Yer-werpen. Redintegrare jactum.

Yer-wieden. Reſarrire.

Yer-wyen de kercke. Expiare templum.

Yercke. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* **j. gruyſel.** Raſtellum.

Yerckelen. Colere, exercere, tractare: & Blandè excipere, commodè curare, mulcere, demulcere, permulcere aliquem.

Yercken. *ſax. friſ.* **j. gruyſelen.** Raſtello corradere.

Yercken/Yarcken. Auſcultare. *ang. harcken.*

Yercken. *vetus.* Inhiare, captare, appetere, percupere, affectare, cum affectu quærere aut petere: & Hærere, morari.

Yerd/Yard. Durus. *germ. hart. ang. harde.*

Yerd/Yard. Fortis, robuſtus.

Yerd ende ſtraf. Durus, aſper, inclemens, prefractus, ſeverus.

Yerd maecken. Durare, indurare.

Yerd zyn. Durere.

Yerde. Valdè, oppidò. **Yerde wel.** Perbenè, valdè benè. **Yerde goed.** Perbonus. **Yerde vroegh.** Admodum manè.

Yerd-baer/Yerd-baerigh. Durus, tolerans laboris, frigoris, doloris: induratus, laborioſus, patiens inediæ, algoris, *&c.*

Yerd-byſtigh peerd *j.* **Yerd-muyligh.** Duri oris.

Yerd-buyckigh. Cœliacus.

Yerd-dzadigh peerd/ Equus ſuccuſſator.

Yerd-hertigh. Durus corde, immiſericors, immitis.

Yerd-hoozigh. Surdaſter.

Yerd-hoozigheyd. Auditus gravitas, tarditas aurium.

Yerd-hoppigh. Duri capitis, capito, capitoſus, cervicoſus.

Yerd-leerigh. Indocilis.

Yerd-maend. *ſax. ſicamb.* Ianuarius. *q. d.* durus menſis, perſeverantis adhuc frigoris ratione.

Yerd-muyligh peerd. Equus refractarius, duri oris, tenax.

Yerd-neckigh. Durę cervicis, cervicoſus, obſtinatus, prefractus, pertinax, obfirmatus, durus capite, pervicax.

Yerd-toomigh peerd. Equus tenax contra ſua frena.

Yerd-willigh. Pertinax.

Yerd-achtigh. Duriuſculus.

Yerdden. Durare, indurare.

herdbéren. Durare, perseverare, persistere.

herdheyd. Duritas, duritia, durities.

herdheyd van buycke. Alvi duritia, alvus adstricta, suppressa.

herdelick. Durè, duriter.

herd / heerd / herd-stad / heerd-stad. Focus, caminus, lar familiaris, focus familiaris, locus in quo ignis struitur: pavimentum sub camino, in quo ignis fovetur & servatur: communis in domo adiguem locus, *ut inquit Ioan. Goropius Becan. germ. herd, herdst. alb. sax. herd. ang. herth, hert.*

herd-blad. *germ. sax.* Focus. *q. d.* **heerd-plaetse / schoor-steen.** i. lamina foci.

herd-stad / herd-stede. Focus, locus foci.

herdst / harst. Assatura, caro assa, cibus assus vel assatus, caro tosta, panis tostus *ab* **herd** *sive* **heerd.** i. focus: *Dicitur autem* **herdst** *proprie*, edulium ad focum sive ignem sine aqua coctum: cremium.

herdst van t'vercken. Spina porci, vertebratum contextus, dorsum porci: *ea pars superior porci, quæ plerumque assari sive torreri solet. sland.* **ast** *dicitur.*

herdsten / heerdsten / harsten. Torrere, torrefacere, assare, prunis incoquere, torrere flammis.

herde / heerde. Fibra lini.

herde. *ger. sax. frisc. sicamb. ang.* Grex, pecuarium, armentum.

herde. *vetus. germ. sax. sicamb. sland.* j. **herder.** Pastor.

herde-man. Pastor.

herden. Pascere pecus.

herder. Pastor, opilio, magister pecoris, custos: pecuarius, armentarius, bubulcus bucolus, subsequa. *ang. herde man: quo etiam nomine nobis dicitur* vervex, sectarius. *q. d* vir gregis: *alio nomine* **her-man.**

herder. Mugil, capito: *piscis sic holland. dictus vel à carnis duritie ariditateq; : vel quod uti pastorem ovi, ita maren greges sic numerarium etiam in præsens capturæ discrimen sequamur, & è diverso mares fœminam. Adr. Iun.*

herder-loose schaepen. Oves incustoditæ: sine pastore aut custode.

herder-stock. Pedum, pastoralis baculus.

herdst. *vide in dictione* **herd.** i. focus.

here. j. **haere.** Cilicium.

herfst. Autumnus: & Tempus autumnale: & Vindemia. *germ. herbst. ang. harvest.*

herfst-bloeme. *ger.* Bulbus agrestis: Colchicum, hermodactylus, herba autumni exitu florem edens.

herfst-draet. Fila sereno cœlo in aëre texta, præcipuè autumni tempore: fila autumnalia.

herfst-hop. Fœnum cordum, serotinum secundarium.

herfst-krape. j. houte-krape. Cornix varia: *q. d.* autumnalis: *quod autumni tempore adveniet.*

herfst-maend. September, mensis autumnalis.

herfst-pruymken. j. slee. Prunum nanum, autumnale.

herfst-tydt. Autumnus, tempus autumnale.

herfst-vruchten. Fructus autumnales, opora.

herfsten. Vindemiare, vindemiam facere.

herick / heberick. Rapistrum arvorum.

herm. *frisc.* Tristis, lugens, dolens.

hermen. *vetus.* Nocere, obesse. *ang. harme.*

hermer. *sicamb.* j. **harbeel.** Barbo.

hermijni. j. **armijne.**

hermijt. j. **heremijt.** *vide in Append.*

hernas. j. **harnas.**

herne / hirne. *ger. sax. frisc. sicamb.* j. **hersene.** cerebrum.

herout. j. **her-out.**

herpe. j. **harpe.**

herre. j. **harre.**

hers j. **hars.**

herse. j. **hirse.** Milium.

hersel-maend. j. **aersel-maend.**

hersen. Cerebrum, vitalia capitis. *q. d* **her** *sive* **heer sin /** i. dominus sensus: *hic enim sensus habet arcem, hic culmen altissimum, hic mentis regimen & animi principatus.*

hersen-becken. Cranium, calvaria, testa capitis. *q. d* pelvis capitis.

hersen-loos. Cerebrosus, capitosus, comitialis, cerebro carens, cerebri vacuus.

hersen-panne. j. **hersen-becken.** Cranium,

nium. *q.d.* patella cerebri.

Herssen-windsel. Meninges, cerebri involucra, *vulgo* dura & pia mater.

Herssen-woed. Phrenitis, phrenesis: morbus mentem cerebrumque lædens.

Herssen-woedigh. Phreneticus, cerebrosus.

Herst/harst. Resina.

Hersten. *i.* **herdsten.** Torrere.

Hert. *i.* **herdt.** Durus.

Hert/herte. Cor. *germ. hertz. ang. harte, herte.* **Herteken.** Corculum. *Dicitur* **Hert.** *Becano quòd cordis motioni perpetuæ vitæ duratio debeatur, quodque cor novissimè moriatur.*

Hert. Pectus. **open hert.** Apertum pectus.

Hert. Cor ventris, os stomachi sive ventriculi.

Hert ende ghe-moed. Animus, spiritus, audacia.

Hert. Medium rei cuiusque: *cor enim medium est animalis.*

Hert des winters. Summa hyems. *q.d.* cor hyemis, medium hyemis. *gal. cueur d'hyver.*

Hert des booms. Matrix, medulla, cor arboris, medium arboris.

Hert der zee. Cor maris, medium maris. 4. *Esdr.* 13.

Hert-grondigh. Intimus.

Hert-grondigh vriend. Amicus intimus, amicus ex animo.

Hert-ghe-slagh. Planctus.

Herts-leed. Animi dolor.

Hert-pijne. Cardialgia.

Hert-putteken. Ventriculus cordis.

Hert-rouw/hertf-rouw. Animi mœstitia, luctus mœstus.

Hert-seer. Cordolium, cardia, cordis dolor, cardialgia.

Hert-sweer. Cardia, cordolium, morbus cardiacus.

Hertf-toght/hertf-treck. Affectio.

Hert-vanck. *frisic. sicamb. holl.* Cardialgia, rosio stomachi.

Hert-vingher. Digitus annularis, digitus medicus. *q.d* digitus cordis. *aiunt enim à corde protendi illuc venam, quæ quum annulo redimitur, velut cor ipsum coronatur. L. Vives.*

Herten-beckscl. Enseforme os.

Herten-krupd. *stand.* Mentha.

Hert-wee. Cardialgia.

Herten-ghespan. Cardialgia, cardiaca, cardia, cardiacus morbus. *q.d.* tensio cordis sive stomachi.

Herten-leed. Ægritudo sive dolor animi, mœror, mœstitia, luctus.

Herten-lief. Intimè charus.

Herten-loos. Excors, secors, vecors, demens, impos mentis.

Herten-net. Præcordia, diaphragma, septum transversum.

Herten-wacter. Cholera, bilis.

Herteken. Corculum. & Adolescentula, puella.

Herteken. Bulla: ornamentum pueritiæ, in cordis speciem exornatum. & Aciculare, spinularium, crumenula aciculatia.

Hertelick vriend. Amicus ex animo, intimus.

Hertelick/hertelicken. Vehementi animi contentione.

Hertelick bidden. Precibus omnibus orare & obtestari, omni contentione petere, magna cura & animi labore petere.

Hertelick lief hebben. Corde & animo amare, ex corde, ex anima, toto pectore, medullitus, intimè amare.

Hertelick ende neerstelic met aengrijpen. Contendere nervos ingenij, corporis, industriæ, in re aliqua: vires omnes explicare in re aliqua.

Herten. Animare, fortem reddere.

Herten/hert-steken. Trajicere cor cuspide, transadigere pectus ferro, transfigere pectora ferro, defigere spiculum in cor.

Hert/herte/hirt. Cervus. *germ. hirtz. ang. harte.* **Hertken/jonck hert.** Hinnulus. *Dicitur* **hert/***quod cervus diutissimè in vita duret. Ioan. Becan.*

Hertinne. *vetus.* **i hinde.** Cerva.

Herten/van t'hert. Cervinus.

Herten-hupd/herten-vel. Pellis cervina nebris.

Herten-herwe. Color cervinus.

Herts. Cervinus.

Hertf-hozen. Cornu cervinum.

Hertf-hozen. *i.* **kraepen-voet.** Coronopus

cornu cervinum. *herba genus.*

rtſ-tonghe. Phyllitis, lingua cervina, *herba vulgo* Scolopendria *dicta.*

ſpe/hamme. Petaſo, perna.

ſpinghe/hoothen. Lembus, cymba.

ſſe. *fris. holl.* i. **ſloot-hegen.** Paraxonium.

ſſe. *holl. heuſd* i. **katte.** Catus, felis

ſſigh-waeghen. i. **yutſigh-waeghen.** Eſſedum, **heſſenaer** Eſſedarius.

eſſelick. *germ. fax. ſicamb.* Fœdus, turpis, horribilis, deformis.

eſter i. **heerſter.** Talea, frutex.

et. Id, illud, hoc, *articulus nominum neutrius generis:* ut **het hlood/het hooft.** Panis, caput: & *verborum impers. modum:* ut **het dondert/het reghent.** Tonat, pluit, &c.

etſe. *brux.* i. **ſlambeel.** Fax.

etſen. i. **hitſen.** Inflammare, incitare, inſtigare.

etſen/hatſen. *germ.* Venari canibus. *lo. Atheſtin.*

heu. i. **hoy.** *ſicamb.* Fœnum.

heude/hode. Celox, navis vectoria.

hebe. i. **hef.** Elevatio.

hebe/amme. *fax.* Nutrix.

hebe-moeder/hebel-moeder. *fax.* i. **hef-moeder.** Obſtetrix.

hebe. i. **kerf.** Crena, inciſura.

hebe/hebel/hef. Fermentum.

hebe/hebel/hefdeegh. Fermentum. *ab* **heben.** *ſive* **heffen.** attollere, elevare: *attollitur enim & creſcit atque intumeſcit, ita quoque gal. levain: ital. levato. hiſp. levadura, à* levando.

hebelen. Fermentare, fermento miſcere, fermento incrementum dare.

hebel-gaeren. *fax.* i. **hebel-gaeren.**

heben. i. **heffen.** Levare, elevare.

hebigh. *ſicamb. holl. friſ.* i. **hefrigh.**

heghde/hoghe. Mens, ſenſus, intellectus & Conſolatio. & Spes. & Delectatio, voluptas, lætitia. **Met heuge ende meuge eten.** Cum voluptate & appetitu edere. **Teghen heughe ende meuge dzincken.** Invito ſtomacho bibere. **Goeds heughens.** Animo alacri & hilari.

heugh-tijd/hoghe-tijd/hoogh-tijd. ſolenne, is: ſolennia, orum, dies ſolennis, ſolemnitas, feſtum, dies feſtus, geniale tempus, genialis dies, lætus dies.

heugh tijd. *ger. fax ſicamb.* Nuptiæ.

heugh-tijd. Cæna dominica, communio euchariſtiæ.

heugh-tijd houden. Celebrare ſollenne.

heugh-tijdigh. Solennis.

heugh tijdighlick. Solenniter.

heughen/ghe-heughen. Meminiſſe, commemorare, celebrare memoriam, memoria tenere.

heughen/hoghen. Lætari, gaudere, delectari, exultare lætitia, exilire gaudio: & Sperare.

heugelick. Iucundus hilaris.

heughenisſe/ghe-heughenisſe. Commemoratio, celebris memoria.

heugeniſſe. Lætitia, gaudium, delectatio, celebritas.

heugel/hogel. i **hangel.**

heul/eul/heul-ſaed. Papaver, ſemen papaveris.

heul-bloeme. Flos papaveris.

heul-bol. i. **heul-hop.**

heul-hop. Caput papaveris.

heul-hop-ſaed. i. **heul-ſaed.**

huel-ſaed. Semen papaveris.

heul-ſaed-krupd. Papaver.

heul/lot/kabelinghe. Sors, ſortitio.

heulen/loten/kabelen. Sortiri.

heulen t'ſamen. i. **banden.** Coire in unum.

heul-kote. Talus ſortilegus.

heulen. i. **holen.** Cavare.

heulte/holte. Alveus foſſę ſive canalis, foſſæ concavitas, incile, canalis incilis, foſſa incilis, lacuna.

heupe. Coxa, coxendix, fœmur, femen, iſchia. *germ. hupffe. ang. hippe.*

heupen wee. Coxendix, morbus coxarius, iſchias, dolor iſchiaticus. *vulgo* ſciatica.

heuſch. Civilis, urbanus, modeſtus. *q.d* **hofſch** i. aulicus. *ital. gal. courtois.*

heuſchheyd. Civilitas, urbanitas, modeſtia. & Munuſculum civilitatis, humanitatis & gratitudinis ergo.

heuſchelick. Civiliter, humanè, benignè.

heuſe. *vetus.* i. **hepſe.** Anſa.

heuvel. i. **hebel.** Collis.

hexe/toovererſſe. Lamia, mulier venefica, ſaga,

saga, maga, incantatrix, præstigiatrix, hecate. *germ. haex. hisp. hechizera. angl. hegge.*

Hexen-werck. Veneficium, malefica ars, vetita magia, incantationes, præstigiæ.

H I

Hicht. *sland.* j. **Hechт.**

Hichten. *sland.* j. **Hechten.**

Hick/Hicksе. Singultus, convulsio ventriculi.

Hicken/Hicksen. Singultire. *germ. lixen. ang. yexe.*

Hie. *vetus. Zeland.* j. **ghe-Huchт.** Vicus.

Hieken j. **ghe-Huchten.** Viculus.

Hiecken. *sland.* j. **iecken.**

Hieft. *sland.* Hædera.

Hiele. Calx, calcaneus, pes imus. *ang. heele, hele.*

Hiele-billen j. **Hille-billen.**

Hielick/Hijlick. *fris. holl. sicam. zeland.* j. **Houwelick.** Conjugium.

Hielte/Hilte. *vetus.* Capulus, manubrium, *ang. hilte.*

Hielte/Hilte/Hielteken. *holl.* j. **Hickel.** Talus ovillus.

Hielten. Ludere talis.

Hielten-spel/Hielteken-spel. Talus, talorum jactus, astragalismus.

Hier. *germ. hie. ang. here.* **Van Hier.** Hinc.

Hier/Hier-her. Huc, horsum. *ger. hicher. ang. hieher.*

Hier ende daer. Sparsim, hic & illic, diversis locis: passim, carptim.

Hier af sullen wp spreken. De his loquemur, de hac re agemus.

Hier nae. Post hæc: & Post hac, dehinc.

Hier nae-maels. Olim, post hac, in posterum, amodo, deinde, deinceps.

Hier om/ Hier deur. Hinc, hanc ob rem, hanc ob causam, hac de causa.

Hier deur-maels/ Hier deur-tijds. Ante hac, olim, quondam.

Hier-her. Huc horsum.

Hier-lands/Hier-landsch. Hujus regionis, indigena, vernaculus.

Hieten. *vetus. holl. fris.* j. **Heeten.** Iubere.

Hp. Ipse. *germ. er. ang. he.* **Hp selve.** Ipsemet.

Hijcken. *sland* j. **Hicken/iecken.**

Hije. *sland* **Oye.** Ovis.

I

Hijen. *holl. sic.* Vexare, molestare.

Hije. j. **Heye.** Fistuca.

Hijen. j. **Heyen.** Fistucare.

Hijghen. Anhelare, hippacare, animam celeriter ducere.

Hijgende. Anhelus.

Hijken/Hiken. *holl.* Parus maior, fringillago masculus. & Avis quælibet ex masculino genere.

Hijken/Heyken. *vetus.* Pater hinc. **Pit-Hijken/pit-Heycken.** *lovan.* Avus.

Hijlick/Hielick. Conjugium.

Hijlicken j. **Houwelicken.**

Hijnde/Hinde. Cerva.

Hijse. Tomus, præsecta portio.

Hijse spier van vleesch. Torus, carnis portio exossis, musculis inclusa: pulpa: lacertus lacertorum torus.

Hijsen. Præcidere, præsecare, discindere, abscindere partem.

Hijsel j. **Hijsel.** Gelicidium, pluvia glaciata vel glacialis.

Hijtken. *sland.* Mensuræ aridę genus.

Hil/Hille. Collis, tumulus. *ang. hill.*

Hilde. *sicamb.* j. **schelf.** Pabulatorium, promptuarium, fœnile.

Hille j. **Holte.** Capulus.

Hille/Hil. *vetus.* Collis, tumulus, locus altus.

Hille-bil. Puerorum lusus, quo nates in altum tollunt, capiti insistentes. *Becan.*

Hille-billen. Cymbachum agere, in caput saltare, in caput stando & prosiliendo crura tenere surrecta, & nates in altum tollere, crura in sublime jactare. *aut* **Hiele-billen.** *q. d.* nates cędere calcaneis: *quod & in eodem puerili ludo fit.*

Hille-biller. Cymbachus, cybisteter.

Hilligh. *sax.* j **Heyligh.** Sacer.

Hilte j. **Hielte.** Talus.

Hilte. j. **Hielte.** Capulus.

Himmen. j. **Hijghen.** Anhelare.

Himmen. j. **Hemmen.** Simplicem edere vocem.

Himmen/Himen. *sax.* Suspirare. & Anhelare.

Hincken. Claudicare, nutare, vacillare gressu, titubare.

Hinckelen. Unico pede saltare, unico pede inniti

inniti saltando, unica tibia saltare: saltuatim currere unico pede.

hickel-spel. Ascoliasmus, empusæ ludus, puerorum ludus cum unico pede subsiliunt.

hicke-pinck/hincke poot. Claudus, claudicans, loripes.

hicke-pincken. Claudicare; unico pede saltare.

hincker. Claudicator.

hinckinghe. Claudicatio.

hinde/hynde. Cerva. *germ hind, hinden. ang. hynde, hinde.*

hinde-kalf. *sland* Hinnulus. *germ. hindkalb. ang. hindecalfe.*

hindeken/hinde-kalfken. Hinnulus, hinnuleus, cervus iuvencus, cerva juvenca.

hinden/hinder. Retro, post. *ang. behynde.*

hinder. *germ.* j **hinden.** Retro post.

hinder-hoede/hinder-togt.

hinder-togt. j. **achtertogt.** Acies postrema, acies tertia.

hinder. Impedimentum, obstaculum, remora, damnum.

hinder-list. *vet.* Insidiæ.

hinder-listigh. Insidiosus.

hinder-loop vanden haese. *ger.* Lumbus leporis.

hinderen. Impedire, impedimento esse, obstare, obstaculo esse, remorare remorari, retardare, detinere, prohibere, distinere, interpellare, præpedire, obesse nocere. *ger. hinderen. ang. hinder.*

hinderlick. Nocivus, incommodus, noxius, qui impedimento est.

hinderniſſe. j. **hinder.**

hingen. j. **ghe-hengen.** Sinere, permittere.

hingeniſſe. j. **ghe-hingeniſſe.** Permissio: & Potestas è qua summa negotij pendet. *Ioan. Becan.*

hingene/hinge. *sland.* Hamus. & Cardo. *ang. hynge.*

hinne/henne. Gallina. *dicitur* **hinne** *sive* **henne/** *quasi* **hanne/** *ut sit femininum ab* **han** *sive* **hae.** i. gallus. *ger. henn. ang. henne.*

hinne met den haen. Vergiliæ, pleiades, insitores veris: *stelle qua galline ponsſcinere, la poulle & les poulſins dicuntur.*

hinne/henne. j. **hanne.** Parum homo, homo imbellis: & Uxorius.

hinnen-ey. Ovum gallinaceum.

hinnen-beſie. Morum rubi Idæi.

hinnen-bezeme. Rubus Idæus.

hinnen-kot. Gallinarium, ornithoboſciũ, fulcrum pullarium.

hinnen-volder. Gallinarium, chors, cors ſedile gallinarum pertica gallinaria.

hinnen-recke. j. **hinnen-volder.**

hinnen-roeſt. *sland.* Gallinarium, ſedile gallinarum.

hippelen. j. **huppelen.** Saltare.

hipper. j. **hupper.** Locusta.

hirn. *ger. sax. sicamb.* Cerebrum.

hirn-panne. j. **herſen-panne.**

hirs. j. **milie.** Milium

hirſ-gras. Gramen miliarium.

hirſ-voghel. Acanthis, miliaria: avis quæ milio vescitur.

hiſſchen/hiſſen. Sibilare. *ang. hiſſe.*

hiſſchen/hitſchen/huſſen/hetſen. Stigare, instigare, agitare, incitare, stimulare, accendere, inflammare.

hiſſchen de honden op den Wolf. Instigare canes, animos addere canibus, hortari canes, concitare canes in lupum.

hitſen. j. **hiſſchen.** Instigare.

hitſigh-wagen/heſſigh-wagen. Essedum, currus ad itinerum commoditatem celeritatemque comparatus: currus quadrirotus. *Ioan. Becan.*

hitte. Ardor, fervor, æstus. *germ. hitz. ang. heate.*

hittigh. Fervidus æstuosus.

hittigh. Ferventer operi insistens: & Præproperus, ardens, festinans, vehemens.

hittigh/hitſigh. Catuliens.

hittigh/hittigh hou. Celeusma, celeritatem equis imperans, eamque moderatam. *Becan.*

hittighlick. Ardenter fervidè.

H O

ho/hoo. *vetus.* j. **hoogh.** Altus. *hinc.* **hobel/hoberdigh/** *&c.*

hobbe. *holl.* j. **kantert kaeſe.** Caseus maior.

hobbel. *sland.* j. **knobbel.** Nodus, tuber.

hobbel-robbel/hobbel-ſobbel. Tumultua-

riè, confuſè, permiſtè, ſparſim, acervatim, promiſcuè.

Hobbelen. Inglomerare: in nodi, ſive globi formam involuere.

Hobbelen tobbelen/ hobben tobben. Saltare & inſanire, tumultuare, tumultuari.

Hobben. Saltare, motare. *hober. gal.* moveri.

Hob ſacken. Ineptè ſaltare aut tripudiare: Dare motus incompoſitos. *Virg.*

Hobbe-land. *holl. friſ.* j. **hood-laege.** Vorago paludoſa: pratum tremulum.

Hobbyſe. *ſland.* Accipiter columbarius ſive palumbarius. *ang. hoby.*

Hocht. Frutetum, fruticetum: locus fruticibus abundans: virgulta.

Hock. *holl. friſ.* Ovile, ſeptum: & Cors, cavea.

Hockelinck. *holl. friſ* j. **barſe.** Iunix.

Hacke. *vetus. ſland.* Sagum, tunica militaris: *germ hockete. gal. hocqueton.*

Hocken. j. **huchen.** Deſidere.

Hockſ hoot. j **ockſ-hoot.** Dolium.

Hode. j. **hende.** Celox. *navis.*

Hoden. *germ ſax. ſicamb.* Teſtes, teſticuli, colei.

Hoden-loos. j. **ghe-lubt.** Eviratus.

Hoden-breuck. *ger. ſax. ſicamb.* Ramex, hernia.

Hoe. Quomodo, quo pacto, qui, qualiter, qua ratione, qua via. *germ. wie. ang. howe.*

Hoe dat? Qui dum?

Hoe dan? Qui dum?

Hoe dick-wijl? Quoties?

Hoe groot? Quantus?

Hoe haeſt? Quam citò?

Hoe langh? Quàm longus?

Hoe langhe/ hoe langhen tijd? Quàm diu? quam dudum? quouſque?

Hoe langher hoe meer. Magis magiſque, magis ac magis, quanto diutius tanto magis.

Hoe-menigh. Quot.

Hoe-menighſte. Quotus.

Hoe out. Quàm ſenex, quot annorum, quot annos natus.

Hoe veel. Quot: & Quantum: & Quanti.

Hoe-veel-heyd. Quantitas.

Hoe verre. Quàm longè, quatenus.

Hoe wel. Quam bene.

Hoe wel dat/ al iſt dat. Quamvis, quamquam, etſi, etiamſi.

Hoe-daenigh / hoe-daen / hoe-ghe-daen. Qualis, cuiuſmodi.

Hoe-daenigheyd. Qualitas.

Hoe-daenighlick. Qualiter, quomodo.

Hoe-ghedaen. *ſland.* j. **hoedaenigh.**

Hoeck. Angulus. **Hoeckſken.** Angellus.

Hoeck-huys. Domus angularis.

Hoeck-ſteen. Lapis angularis.

Hoeck-ſteenen. Antes, & Orthoſtatæ, arrectaria.

Hoeck-tanden. Dentes genuini, itimi, angulares.

Hoeck-wijs. Angulatim in forma anguli.

Hoeckachtigh/ hoeckigh. Anguloſus, angularis.

Hoeck. *holl.* j. **haeck.** Hamus. *ger. hacke. ang. hooke.* **Hoecks ende cabbeljaus.** Duæ olim factiones in hollandia, quarum alteri nomen ab hamo, alteri à piſce aſello, qui hamo capitur.

Hoeck-boot. *q. d.* **haeck-boot.** Navis piſcatoria, *ab hamis dicta.*

Hoecker/ huicker. *ſicamb.* Caupo, propola. *ang houkeſter, huckſter.*

Hoecker. *vetus.* j. **oecker.** Fœnus.

Hoed. Pileus, pileum, galerus, capitium, capitis tegmen. *ab* **hoeden.** i. tueri, protegere, *ſicut* tegmen *à tegendo. germ. hut. ang. hatte, hoode, headde.*

Hoed/ hoedken. j. **krans/ kranſken.** Corona, corolla, ſertum.

Hoed. Menſuræ aridę genus.

Hoed-band. j **keel-band.** Spira.

Hoed-maecker. Pilopœus.

Hoede. Cuſtodia protectio, cautio. *ger. hut.* **Op ſyn hoede zijn.** Sibi cavere, ſibi prȩcavere.

Hoede-man. *ſax.* Prȩſes fodinę, cuniculi, rei metallicæ.

Hoeden/ hueden. Cuſtodire, tegere, protegere, conſervare, cavere.

Hoeden de beeſten. Paſcere greges, paſcere pecora.

Hoeder. Cuſtos, protector.

Hoef-lands. j. **hoebe.**

Hoeffenen. *ſland.* **oeffenen.**

Hoef/ hoef-klauwe/ hoef-horn. Vngula, cornu

rnu pedis equini. *germ.huff. ang.horſe*
-bladere:/peerdſ-klauwe. Tuſſilago, opulago. *offic.* Vngula caballina, *herba genes.*
-hozen.j.hoef. Vngula.
-hſer. Veſtigium equi, calceus equinus, ſolea, ſolea ferrea.
f-klauwe. Vngula.
f-mes. j. be-ſnoeper. Ferramentum onciſorium.
f-naeghel. Clavus ſolearis.
f-ſlagh. *holl ſicamb.* j. ſchaer-wachte. ſtatio.
ef-ſmid. Veterinarius: medicus equarius. *& ger.ſax.* Faber ferrarius.
ef-ſtal. Statumen, cataſta veterinarij. *vulgò* angaria.
ep/hop-melck. *ſicamb.friſ.holl.* j. wepe. Serum.
elen. *ſland.* j. hozghen. Torquere, torquendo claudere.
elie. *ſicamb.ſland.* j ſteen-kolen.
elette.j.holette. Pedum.
elinck. Genus aſſeris aut plancę.
eenmeer. *holl.* j. waumeer.
en. Gallina. *Etſi.* hoen. *pro gallina ferè uſurpetur, tamen commune eſt nomen ad omne gallinaceorum genus.*
oener-ooghe *germ.* j. erter ooghe.
oeneren. Gallinæ: *&* Pulli gallinacei.
oener-dief. Milvus, milvius. *q.d* fur gallinarum.
oener-hups. Gallinarium, chors, cors.
oener-hot. Gallinarium.
oener-houw. Saginarium, cors, chors.
oener-man. Pullarius, aviarius, gallinarius.
oenen-polder.j.himmen-polder.
oener-hulſel.j.keule. Cunila, ſatureia.
oep/hoepe/hoepel. *friſ.holl.ſland.* Orbis, circulus, annulus. *&* Circulus ſive vinculum dolij. *ang.houpe.*
oepe. *ſland.* Floccus. *gal.houppe, houppeau.*
oep-hout. *germ.* j reep-hout.
oep-ringh. Annulus purus: lunula: annulus abſque gemma.
oep-ſtock. *holl* j. reep-ſtock.
oepeel bloeme. *Fland.* j. kepken. Armeria, caryophillus minor.

Hoepel-hoe. j. hoppel-hoe.
Hoeppelken. j. nupken. *Fland.* Servia, ſertum, orbiculus florum.
Hoepen. *holl.* j. reepen. Ludere circulo ligneo.
Hoepſel. *ſicamb* j. hoe-gaeve. Mantiſſa.
Hoer. j. haer *ſicamb. holl.* Ipſa, ipſam.
Hoere/ gheld-hoere. Meretrix, ſcortum, nonaria, lupa, proſeda: recelliclunia *Plaut.* Proſtibulum, quæſtuaria, mercenariæ ſtipis ancilla, mulier proſtans & corpore quæſtum faciens. *dicitur Teutonicè* hoere *&* hoeren/ *ſive* hueren/ *à* conducendo, *ſicut Latinè* meretrix *à* merendo. *quid mercede ſuum exerceat militiam, Ovid. Stat meretrix certò cuivis mercabilis æri, &c. germ. hur. ang. hoere, whoore.*
Hoer-dom. *vetus.* Meretricium.
Hoer-dom dzyven. Scortari, meretricari.
Hoeren-hups. Ganea, ganeum, proſtibulum, lupanar, luſtrum, fornix.
Hoer-jaghen. Scortari, meretrices ſectari.
Hoer-jagher/hoeren-jagher. Ganeo, ſcortator, fornicator, fornicarius, meretricarius, meretricum ſectator: aquariolus, impudicarum mulierum ſordidus ſectator.
Hoeren-kind. Spurius, vulgò quæſitus, vulgò conceptus, obſcurus: incerto patre natus.
Hoeren-koſt. Popina: delicatior cibus ganearum.
Hoeren-hot. Ganea, proſtibulum, luſtrum fornix.
Hoeren-liedeken. Feſcenninum carmen, obſcœnum.
Hoeren-locke. j. hzeſſe. Antix.
Hoeren-luſt. Luxuria, res venerea. Hoeren-luſtigh. Luxurioſus, venereus.
Hoeren-maend. December. *q.d.* menſis meretricum: *à ſcortorum genio operatorum luſcivia. Adr. Iun.*
Hoeren-mangher. Concubitor, ſcortator. *ang. hoore monger.*
Hoeren-ſone. Spurius.
Hoeren-hoerder. Leno, productor, aquariolus.
Hoeren-weerd. Leno, productor, ſtupri ar-

biter, ganeo.

Hoeren-weerdinne. Lena, ſtupri ſequeſtra

Hoeren-wijſe/hoers-ghe-wijſe. Meretricię, meretricum more.

Hoerëren. Meretricari, ſcortari, mœchari, luſtrari, lupari, fornicari, *apud Eccleſ.*

Hoerërer. j. hoer-jager.

Hoererije. Impudicitia, ſtuprum, ſcortatio: fornicatio, *apud Eccleſ.*

Hoerſch. Meretricius, impudicus, obſcœnus, inceſtus.

Hoeren. j. hoererен. Meretricari.

Hoeren. j. hueren. Conducere.

Hoeſt hops. *ſicamb.* Meta fœni.

Hoeſt. Tuſſis. **hoeſtken.** Tuſſicula.

Hoeſten. Tuſſire.

Hoetelen. Inartificialiter ſe gerere, ignaviter aliquid agere: frivola agere, ſordida agere.

Hoetelen/ſoetelen. Cauponari, ex rebus viliſſimis quæſtum captare.

Hoeteler. Homo iners, operarius iners, ineptus in arte quam exercet: homo nihili, inanis, ſordidus, levis, nequam, ſcurra.

Hoeteler j. ſoeteler. Caupo ſordidus.

Hoetel-volck/ſken. Sordes urbis, vulgus parvi pretij, fæx plebis.

Hoetel-werck/hoetel-rije. Opus frivolum, frivola, ineptię, turpis quæſtus, ſordidum lucrum, ineptiæ.

Hoeve. villa, prædium. *q. d.* **hof. j.** hortus. *Plin. lib. 19. cap. 4. In duodecim tabulis legum noſtrarum nuſquam nominatur* villa: *ſemper in ea ſignificatione* hortus.

Hoeve lands. *vetus. ſax. ſicamb. friſ.* Fundus. & Ager. & Iugera aliquot agri, quæ uni ruſtico ſufficiant ad familiam alendam. *vulgo* hufa & Manſum, manerium.

Hoevener/hoeven-pachter. Colonus, villicus, villæ conductor.

Hoevenerije. Villica.

Hoevel. j. hovel. Dolabra. & Gibbus.

Hoever. *vetus* j. Gibbus *gir. hoger.*

Hoeven. j. be-hoeven. Egere, opus habere.

Hof. Celeuſma. *vide* **hon.**

Hoffen ende poffen. Celeuſma clamare, & buccas inflare.

Hof. Hortus, viridarium. **Hofken.** Hortulus.

Hof. *vetus. j.* **hoeve.** Villa: hortus *apud veteres latinos, teſte Feſto, hinc* **opper-hof/neder-hof/** &c.

Hof. Cavędium, ſubdiale, locus ſub dio vacuus inter domus atrium.

Hof. *vet. ſax.* Fundus.

Hof. j. hof-ſtad. Area, ſolum.

Hof-bedde. Pulvinus, area.

Hof-bloemen. j. fleutel bloemen.

Hof-hond. *ſtand.* Canis villaticus, ruſticus, domeſticus.

Hof-kruyd. Holus, herba hortenſis. & Naſturtium. & Salvia.

Hof-kunne. j. keule. Cunila, ſatureia, thymbria herba.

Hof-man. j. hoevenier. Hortulanus, holitor.

Hof-manger. *vet. j.* **hovenier.** Hortulanus.

Hof-padde/loo-worſch. Rubeta.

Hof-wijf. j. hovenierſter. Holitrix.

Hof-ſtad/hof-ſtede. Fundus, area, ſolum, locus ab ædificio purus: ſolum cui ędes imponuntur, & quod dirutis ędibus manet. *vulgo* domuſ-ſtadium. *q. d.* locus domus. **Hof** *enim* domus cum ſolo & horto, *nobis quidem varius, Saxonibus autem. Sicambris & Friſijs frequentiſſimè dicitur: unde* **hoven ende hupſen pemanden.** i. domo ſive hoſpitio excipere aliquem.

Hof. Aula, palatium, regia, domus regia, ędes regię, aula Principis, baſilica, curia

Hof-banck van recht. Curia.

Hof-daus. Saltatio numeroſa, chorea aulica, circularis; orbis ſaltatorius.

Hof-danſer. Dux choreę, præſultor: choragus, preſul.

Hof-dienſt. Officium clientis: opera quam cliens preſtare tenetur domino ſive patrono: obſequium clientelare.

Hof-ghe-ſinde. Familia aulica, comitatus aulicus: cohors, familia viri primarij.

Hof-meper. j. hof-meeſter.

Hof-meeſter. Oeconomus, diſpenſator domus, architriclinus, prędfectus aulę, promus, promus condus, procurator peni, fercularius, anteambulo.

f-narre. *sax.* Morio: fatuus qui principum in delitijs est.

f-poppe. Meretrix aulica.

f-raed. Senatus principis senatus prætorianus, curia consiliaris, consilium prætorianum, consilium aulicum.

f-recht. Ius curiæ. & Ius feudale.

f-recht j. **hof-dans.**

offelick. Amplus, splendidus, magnificus, basilicus, urbanus, inclytus, megaloprepes.

offelicke maeltijd. Cœna lauta, magnificè instructa.

offelickheyd. Amplitudo, magnificentia, splendor, urbanitas.

offelicken. Ampliter, amplè, aulicè magnificè, urbanè, festivè, splendidè, prolixè.

of. Epulum. **Open hof.** Cœna popularis, cœna gratuita, publicum convivium, in propatulo exhibitum.

hof houden j. **hoven/hovéren.**

hoffe j. **hof.** Celeusma.

hoffsch. *stand.* j. **heusch.** Aulicus. & Affabilis, humanus, urbanus.

hoffscheyd. Affabilitas, humanitas.

hoghe. j. **hooghe.** Altus.

hoghe j **heughe.** Delectatio.

hoghel/hoogel j **hangel.** Climacter.

hop/hoep. *holl. sicamb.* j. **wep.** Serum lactis.

hop/houw. Fœnum. *germ. heow, heuw. ang. haye, heye.*

hop-bergh. *holl. sicamb.* Fœnile, promptuarium fœnarium.

hop houw. Fœnisecium, messis fœni.

hop-boter. *holl.* j. **strop-boter.** Butyrum hyemale. *q. d.* fœnarium: *cùm desiccatæ graminæ, fœno & paleis vescuntur vaccæ.*

hop-kaese. *holl.* Caseus hyemalis. *q. d.* fœnarius.

hop-delte. *stand.* Fœnile,

hop-gaffel. Furca fœnaria, merga fœnaria, furcilla.

hop-herfst. Fœnisecium, messis fœni.

hop-land. Pratum.

hop maend. Iulius, Quinctilis. *q. d.* mensis fœnarius.

hop-maepen. Fœnum subsecare, falce demetere.

hop-maeper/maeper. Fœnisecа, fœnifex.

hop maeping. Fœnisecium.

hop-hooghst. Fœnisecium.

hop-opper. Meta fœni.

hop-schelf. Fœnile, tabulatum fœnarium.

hop-schuere. Fœnile.

hop-solder. Fœnile.

hop-sprenger. j **sprinck-haen.** Locusta.

hop-schrick. *ger. sax. sic. frisc.* Locusta.

hop-stal. Fœnile.

hop-stock. Meta fœni.

hop-tas. Fœnile.

hop-teem. Fœnile.

hop-tijd. Fœnisecium.

hop-wagben. Vehiculum fœnarium.

hopen. Fœnum rastellis eradere & colligere, fœnum furcillis versare: herbam desectam desolare, fœnum in sole exponere ut siccescat.

hoper. Versator fœnarius.

hop-banen. *sax.* Oscitare, pandiculari.

hockelinck j. **hockelingh.**

hol. Cavus, concavus. **Een hol.** Cavus, cavum, caverna, antrum, specus, spelæum, spelunca, lustrum, latibulum, crypta, fovea foramen. *ger. hol. lusp. hoyo. ang. hole, hollowe.*

hol des voets. Vola pedis: concavitas pedis

hol der hand. Hir, manus concavitas.

hol brood j. **pof.** Spongiosus.

holle stemme. Vox fusca, non clara, non canora.

holleken. Cavernula.

hol-aers. *Pomi genus.*

hol-block/klomp. Calopodium, calo, sculponea, solea lignea, colophonium, calceamentū, calceamentum ex ligno cavato confectum. *q. d.* cavus truncus.

hol-bupck j. **hol-kaecke.** Heluo.

hol-dupve j. **hout-dupve.** Columba livia, palumbus.

hol-gans. *holl.* j. **hael-gans.**

hol-yser. Cestrum.

hol-kaecke. Pamphagus, heluo, lurco. *q. d.* cava maxilla.

hol-oogh. j. **hol-ooghigh.** Cœlophthalmus: qui reductos habet oculorum orbes.

Hol-ſtoze.j.Hol-kaecke. Barathrum, heluo.
Hol-tichel. Imbrex, tegula cava.
Hol-woztel. Fumaria bulboſa, radix cava.
Holachtigh. Cauernoſus, fiſtuloſus.
Holheyd/holligheyd. Cauitas, concauitas.
Holen Cauare, excauare, incauare, effodere.
Holte/heulte. Cauitas, ima foſſa.
Holte oft holde des ſweerdts. *vetus. ſland.* Capulus, concauum gladij, anſa. *ang. holde.*
Holcke.j.hulcke.
Hold.j.huld/hond. Amicus, benignus, fauens.
Holder-boom. *vet.* **maeſ-hout.** Acer. *germ. maßholder.*
Holder-boom/holler. *germ. ſax. ſicamb. holl.* **j.blier-boom.** Sambucus.
Holder-tere/holer-tere/hollen-tere. *vetus. ſicamb.* Sambucus. *ger. holler, holder, ang. elder three.*
Hollen. *holl. ſicamb. friſ* **j. wagben-loopigh zijn.**
Hollende peerd.j.wagen-loopigh.
Holm. *vetus.* Clivus, monticulus, pulvinus.
Holm/holme. *vetus, ang.* Inſula amnica.
Holm.j.hommel. Fucus.
Hom.j.hepm. Domus.
Homme.j.melcker Lactes.
Hommel. *vet. ſland.* **j.hoppe.** Lupus ſalictarius.
Hommel.j.hommel. Bombylius, fucus. & Crabro. *inſecti genus inter volandum bombum edens.*
Hommelen. Bombilare, bombum edere, murmur & confuſum ſonum edere: ut fucus, apis, *&c. ang. humme.*
Hommelinge. Bombus fucorum aut apum, bombilatio.
Hompe. Pars abſciſſa, extrema pars abſciſſa. **hompe broods.** Cuneus panis: pars panis inſtar cunei abſciſſa, fruſtum precidaneum.
Hompen Abſcindere partes extremas.
Hond. Canis. *germ. hund. ang. hound.* **Hondeken.** Catulus, catellus, caniculus, canicula.
Hond/hondte. Scaldis fluminis per Flandriam decurſus: *ſic dictus à latratu & fremitu. Levin. Lemn.*
Hond. Euclionis aula theſaurus reconditus aut in terra defoſſus.
Hond. Homo ſordidus, auarus, caninus.
Honds.j.houdſch. Caninus.
Houdſ-blepne. Papula, puſtula aquam in veſiculę modum continens. *q. d.* puſtula canina.
Houdſ-bloeme.j.herfſt-bloeme.
Houdſ-boom.j.ſpozcken-hout. Alnus nigra.
Houdſ-bzemen.j.haegh-dozen.
Houdſ-bzupd. Canis femina.
Houdſ-dagen. Dies caniculares, ſigni rabioſi tempora: canis æſtiui tempora.
Houdſ-egel. Erinaceus caninus.
Houdſ-epnde. Inferior pars haſtæ aut venabuli: cuſpis inuerſa haſtæ: extremum venabuli, quo canes cædi ſolent: *de quo Virg. verſaque iuuencum Terga fatigamus haſta.*
Houdſ-feeſte/houdſ-mael. Nephalia, orũ, ſacrificium nephalium: conuiuium abſtemium: prandium caninum.
Houdſ-gras. Gramen canariũ, medicatũ.
Houdſ-kerſen. Xyloſteon, periclymenum ſtans. *vulgo* ceraſa canum
Houdſ kullekens. Cynoſorchis herba.
Houdſ-kot. Canile.
Houdſ-lups/teke. Recinus: *vermis canibus infeſtus.*
Houdſ-meede. *holl. friſ.* **j.houdſ-blepne.**
Houdſ-ribbe. Plantago minor, lanceola arnogloſſa, quinquenervia.
Houdſ-rooſen. Chryſanthemum.
Houd-ſlaegher. Canicida.
Houdſ-tonghe. Cynogloſſa. *herbæ genus.*
Houdſ-ſterre. Syrius, canicula.
Houdſ-vlieghe. Cynomya, cynips, ſcynipes, muſca canina.
Houd-wozm/tong-wozm. Lytta: *vermiculus in canum lingua, qui exemptus rabiem auertit.*
Houdſch/houds. Caninus: & Auarus, ſordidus, deparcus.
Houdſ heyd. Canina natura. & Auaritia immoderata, ſordes.
Houdert. Centum. *germ. hundert. ang. hundred.*

ert Jaeren. Sęculum, annorum cen-
ia, centum anni.
ert dupsent croonen. Centena co-
atorum millia.
ert-mael. Centies.
ert-voet. *stand.* Centipeda, millepe-
multipeda.
ert-vout. Centuplex, centum gemi-
, centuplus & Centuplicato.
ert-werf. Centies.
erste. Centesimus.
erste man. Centurio.
gher. Fames, esuries, esuritio, esurigo.
n. *hunger. hisp hambre. ang. hunger.*
geren/hongher hebben. Famere, fa-
escere, esurire, fame laborare.
gherigh. Famelicus.
igh. Mel. *germ. honig. ang. hony.*
igh maecken. Mellificare.
igh-azijn. Acetum mulsum.
igh-bye. Apes mellifera, mellifica.
igh-dauwe. Drosomeli, mel roscidū,
el roreum, melligo, saliva siderum.
igh-dauwe. Robigo vel rubigo, æru-
in segetibus.
igh-rate/ honigh-rote/ honigh-ra-
l. Favus, cella apum, loculamentum:
llula fax angula apum, operis funda-
entum. *germ. honigraß, hongraß, honi-*
be. gal. rayon de mel. ang. hony combe. q. d.
ten mellis.
igh-say. Melligo.
igh-soet. Melleus.
igh-tupgh. Melligo.
igh-verwe. Color mellinus, melleus,
fuscum accedens.
igh-vloedigh. Mellifluus.
igh-water. Hydromeli, aqua mulsa,
elicratum, aqua melle mista.
igh-werck. Mellificium, mellificum
us.
igh wijn. Melitites mulsum.
igh-winner. Mellarius, melliturgus,
llificij operarum curator.
ighachtigh honisch. Melleus.
. *fix. ficamb.* j hoogh. Altus.
-moedigh/hoo-vaerdigh. j. hoogh-
oedigh/hoogh-vaer-digh.
ken. j. joockien.

hood. j. hooft. Caput.
hooden. j. hoden. Testes, testiculi.
hoofd. Caput. *germ. haubt. ang. head.* hoof-
deken. Capitellum, capitulum hoofde-
ken der Mannelickheydt. Glans, penis
suprema pars præputio tecta.
hoofd/over-hoofd. Princeps, supremus,
primarius vir.
hoofd van den pilaer. Epistylium.
hoofd aen den water-stroom. Choma,
moles opposita fluctibus: mola, sive agger eminens quo fluminum vis coerce-
tur: pila, opus in aquis jactum eductum-
ve ad portuum & aggerum tutelam.
hoofden die wt-stehen. Excurrentes
in fluvium aut mare aggeres.
hoofd/ ghemaeckte haven/ kaepe. Co-
thon, artificialis portus aggestis moli-
bus.
hoofd/enghde der zee. Fretum, maris an-
gustiæ.
hoofd/veur-bergh. Promontorium.
hoofd in de zee. Promontorium, mons in
mare prominens.
hoofd / oft hoofdeken der mannelick-
heyd. Glans.
hoofd/oft ooge van t'geswel. Caput apo-
stematis.
hoofd ader. Cephalica vena.
hoofd-artijckel. Caput, cardo causæ.
hoofd-bancke. Principale tribunal, tribu-
nal primarium, tribunal præsidum.
hoofd-band. Vitta tęnia.
hoofd-bolinck j. hooft-polwe.
hoofd-bziekinghe. Cerebri turbatio.
hoofd-biwdel. Vitta.
hoofd-cieraet. Redimiculum.
hoofd-cijns. Census: id quod principi per
capita solvitur.
hoofd-doeck/hulle. Capitium, muliebre
capitis, tegmen rica, flammeum.
hoofd-dorp. Metrocomium, pagus prima-
rius.
hoofd-dzaepinghe. Vertigo capitis.
hoofd-epnde/hoofden-epnde. Pluteus, ful-
crum lecti à cervicali, frons lecti.
hoofd-gat. j. hooft-slop. Orificium.
hoofd-geld/ hooft-somme. Caput, sors,
summa.

hoofd-

hoofd-gheld/hoofd-schattinghe. Capitatio, tributum in capita distributum, censio capitum.

hoofd gheltjck deplen. Portiones æquales pro numero personarum in capita constituere & dividere: hæreditatem in capita dividere.

hoofd-goed. Sors, peculium.

hoofd-haer. Capillus, coma.

hoofd-kercke. Primarium templum, matrix ecclesia.

hoofd-ketter. Hæresiarcha.

hoofd-kleed. *stand* Rica, velum capitis, stammeum capitium.

hoofd-kussen. Cervical.

hoofd-letter. Litera maiuscula. *vulgò* capitalis.

hoofd-lieden. Duces militum, prçfecti militiç.

hoofd-lint. Tçnia.

hoofd-loos. Acephalus, sine capite.

hoofd-lups. Pediculus.

hoofd-maeckster. Pscas: ancilla quç matronarum capillitium Fuco perpluit, cosmeta: ornatrix capitis.

hooft-man. Præfectus: princeps. & Dux militum, ordinum ductor, dux exercitus strategus, primipilaris. *vulgò* capitaneus.

hoofd-manschap. Præfectura, gubernatio, strategia.

hoofd-naghel. Clavus capitatus, clavus muscarius, umbellatus, rotundo capite insignis.

hoofd-naghel. j. losschen hoofd-sweer. Hemicrania: morbus capitis, tanquam clavi punctio.

hoof-panne/hoofd-schotel. Calva.

hoofd-penninghen/som-penningen van den woecker. Sors, caput, summa: principalis summa quæ fœnori datur: *vulgò* summa capitalis.

hoofd-pijne. Cephalea, cephalalgia, dolor capitis.

hoofd-pulwe. Pulvinar, pulvinus pulvinarium, cervical. *dicitur etiam* **hooft-bolinck.** *q. d.* farcimen capitis: *quod plumis farciatur, & capiti supponatur.*

hoofd-punt. Caput rei,

hoofd-redenaer. *stand.* Quçstor principis.

hoofd-rinck/ hooft-wronghel. Cesticillus.

hoofd-saecke. Status, caput rei, causa princeps, causa præcipua.

hoofd-schappen. *sax. frisi.* Proceres, primates.

hoofd-schat. *vetus.* j. **hooft-penninghen.** Sors, & Peculium.

hoofd-schepenen. Primarij judices.

hoofd-schellekens. Furfures capitis.

hoofd-schotel. j. beckeneel. Calva, calvaria, cranium.

hoofd-slop. Orificium indusij aut tunicç: *foramen vestis cui caput inseritur.*

hoofd-somme. j hoofd penninghen.

hoofd-sonde. Crimen capitale.

hoofd-spansel. Tçnia.

hoofd-stad. Metropolis, urbs matrix, provinciæ caput, urbs princeps, primaria.

hoofd-stoel. *vetus.* **j. hoofd-schat.** Sors, *vulgò* capitalis summa.

hoofd-stoel. *stand.* Servitutis genus, quo directus dominus sibi optat vendicatque clientis præstantissimum jumentum, aut optimam supellectilis partem.

hoofd-stuck. Caput.

hoofd-stuck. Princeps, primarius vir, coryphçus, primas, caput. *vulgo* capitaneus.

De hoofd-stucken. Præcipua capita, prçcipui proceres, summates, optimates, primates.

hoofd-stuck. Articulus principalis negotij.

hoofd stuck. *stand*, **j. meester-werck.** Canon artis, tyrocinium.

hoofd-sweer. Dolor capitis, cephalalgia cephalea.

hoofd-sweer van dzinchen. Crapula, gravedo capitis è potu nata.

hoofd-sweerigh. Gravedinosus, gravedini obnoxius.

hoofd-swindel. Vertigo.

hoofd-tand. Dens maxillaris. *q. d.* prçcipuus.

hoofd top. Vertex capitis.

hoofd-touwe. Rudens.

hoofd vloed, Rheuma, catharrus.

d-bloedigh. Rheumaticus.
d-bonnisse. Sententia præsidum: sententia judicis superioris.
d-bzouwe. Lena. *q. d* capitanea meretricum.
d-wee. j. hooft-pijne.
fd-wisch. Cesticillus.
fd-wzonghel. Cesticillus, circulus qui capiti imponitur, quo commodius onera ferantur.
fdelinck. Præcipitanter.
fdelinck af wozpen. Præcipitare, præcipitem dare.
afden. Capita.
afden der wt-kijckende balcken. Proceres.
hofden. j. hooft-stucken. Proceres, primates.
hofden aen emanden. Habere aliquem pro domino: deligere sibi aliquem tanquam caput & patronum.
hoogh. Altus, celsus, excelsus profundus, sublimis, arduus, editus. *germ. boch. gal. haut. ang. hige, heyge.*
hoogh ende swaer. Arduus.
hoogh-hooxd. Altum navis. *q. d.* pars superior: *cum altera quæ* **lijde** *dicitur à velo & vento deprimitur.*
hoogh-dagh. Multa dies, clara ac profunda dies.
hoogh in den dagh slaepen. In multam diem dormire, in multam lucem stertere.
hoogh nacht. Multa nox.
hoogh inden nacht dzincken. In multam noctem potare.
hoogh achten. Magni facere, magni ducere, magni æstimare.
hooghen dagh. Solennis dies, solenne, solennia.
hooghen eed. Solenne sacramentum.
hooghe schole. Academia, gymnasium literarum, lyceum. *vulgò* universitas.
hooghe-straete. j. heeren-straete.
hooghen kooz. Cella maior templi, adytum templi maius.
hooghe verwe/ volle verwe/ satte verwe. Color plenus, satur: & Color floridus, rutilus, ardens, igneſcens.
hooghen vloed. Inundatio maris.
hooghen wegh. Via militaris, via publica.
hoogh vermaert. Famosus, celebris, præclarus, nobilis.
hoogh ge-acht man. Clarus, præclarus, spectabilis, conspicuus vir.
hoogh-boorts-man. Navarchus.
hoogh-hozstigh. Pectorosus, prægrandi pectore. & Elatus animo, superbus.
hoogh vaerdigh. Magnificus.
hoogh-dzingenden noot. Necessitas valde urgens.
hoogh ghe-bozen. Generosus, nobili prosapia natus, summo genere natus, alta stirpe genitus, summo vel amplissimo loco natus: nobilis familiæ, generosæ prosapię: altus, antiquus, nobilis.
hoogh-ghe-leerd. Perdoctus, summè doctus, singularis doctrinæ, exquisitissimæ eruditionis, literatissimus, doctissimus, peritissimus literarum, apprimè doctus, insigniter doctus, facilè doctissimus.
hoogh-hertigh. j. hoogh-hozstigh.
hoogh-kanter. Altus, altitonans: cantor qui vocem maximè acuit, vox media inter cantum & tenorem, vocem virilem excedens acumine, *nunc vulgò* contratenor.
hoogh-lippigh. j. hoogh-mupl.
hoogh-misse. Sacrum publicum, sacrum populare.
hoogh-moed/ hoo-moed/ hoogh-moedighheyd. Magnanimitas, fastus, arrogantia, elatio animi, sublatio animi: celsitas: animi magnitudo.
hoogh-moedigh/ hoo-moedigh. Magnanimus, fastosus, arrogans, elatus sive sublatus animo, gloriosus: ingentes animos angusto in pectore versans.
hoogh-moedighlick. Magnanimiter, fastosè, arroganter.
hoogh-mondigh. j hoogh-mupl.
hoogh-mupl. Brocus, broncus.
hoogh-noodigh. Perneccssarius.
hoogh-ruggigh. Gibber, gibbosus.
hoogh-sael Cella chori sublimior: locus chori editior: pulpitum chori, orchestra chori, suggestus.
hoogh-tijd. j. heugh-tijd.

hoogh-baerdigh.j.hoo-baerdigh. Superbus, elatus animo, superciliosus, inflatus fastu, fastuosus, turgens, tumidus, turgidus, arrogans.

hoogh-baerdigh zijn. Superbire, efferre se, tollere supercilium: tumere, intumere, intumescere fastu.

hoogh-baerdije/ hoo-baerdije. Superbia, fastus, arrogantia, sublatio animi, elatio, inflatio, tumor animi, supercilium.

hoogh-baerdighlick. Superbè.

hoogh-waerdigh. Venerabilis, venerandus. & Augustus, splendidus, amplus.

hoogh-waerdighheyd. Majestas, amplitudò.

hoogh-wichtigh. Ponderosus.

hooghde. Altitudo, proceritas, sublimitas, summitas.

hooghen.j.verhooghen.

hooghheyd. Altitudo, celsitudo, celsitas, sublimitas, proceritas. & Gradus honoris, dignitas.

hooghelick. Altè, elatè, sublimè. & Summè, summopere, valdè: & Sublatè, magnificè.

hooghsel.j.ver-hooghsel.

hooghste. Altissimus, summus, supremus. **Ten hooghsten.** Summum, ad summum, ut plurimum.

hoon. *vetus.* Fraus, fallacia. & Probrum, dedecus, infamia. & Indignatio. & Injuria. & Ira.

hoon-spraecke. *sax. fris. sicamb.* Blasphemia, vituperatio, dedecus.

hoon-spreken. Blasphemare, inhonorare verbis, deridere, dedecore afficere.

hoonen. Fraudare, defraudare, fallere, decipere, illudere: & Dedecorare, vituperare, inhonorare, dehonestare. *gal. honnir.*

hoon. *vet.* Favor, gratia, suffragium.

hoonen. *vet.* j. **gunnen.** Favere, suffragari.

hoon-spraecke. *vetus.* j. **man-schap/ hulde.**

hoop. Cumulus, acervus, agger, congeries, strues: & Agmen, caterva, multitudo, congregatio, globus. *ger. hauff ang. heape.*

hoop beesten/hoop beests. Grex, armentum, armenta pecuaria.

hoop ofte swerm byen. Examen.

hoop volcks. Multitudo hominum, coetus congregatio, turba, cohors, synagogo, conventus, globus.

hoop krijghs-lieden. Copiæ, manus, cohors, turma, exercitus, globus armatorum.

hoop-houts. Strues lignorum, congeries.

hoop peerden. Equaria.

hoopken. Grumus, grumulus. **hoopkens setten/hoopkens schieten.** Castellatim nuces construere. *Ovid. de nuce: Quatuor in nucibus non amplius alea tota est: Cum sit suppositis additur una tribus. Has puer aut certo rectas diverberat ictu, Aut pronus digito hisve simulve petit.*

hoopen. Acervare, coacervare, construere, aggerare, exaggerare, struere in aggerem, congerere, cumulare, accumulare, conferre in acervum.

hooper. Acervator, coacervator, cumulator, accumulator.

hoopinghe. Acervatio, coacervatio, accumulatio, exaggeratio.

hoopelick. Acervatim, cumulatim, cumulatè: & Turmatim, gregatim, catervatim, agminatim.

hoop-man. Mas gregis: & Præfectus multitudini: dux militum, ductor ordinum, copiarum.

hoop-werck. Copia, multitudo, magnus numerus, acervus rerum.

hoop-wijse. Gregatim, catervatim, turmatim.

hoogh-rugghe/hoge-rugghe. Pars thoracis prona, & circa spinam in bobus. *q.d.* dorsum superius. *Gesner.*

hoorde.j.horde Crates.

hoore.j.hoor/hoyre/oor. Hæres.

hoorie. *fland.* Hæreditas.

hoore. *fland.* j. **oore.** Auris.

hooren. Audire, inaudire, haurire auribus, capere, percipere, excipere, accipere auribus. *germ. horen gal. ouir. hisp. oyr. ang. heare.*

hooren seggen. Audire, intelligere, percipere, accipere, discere relatu aliorum.

hooren. Auditor.

hooringhe. Auditio, auditus.

ɔſaem.j.ghe-hooz-ſaem.
ɔſaemen.*ver.* Obedire.
ɔen.j.op-hoozen. Ceſſare.
ɔen/be-hoozen. Pertinere, competere.
ɔen.j.hozen. Cornu.
ɔick. *vetus. ſtand.* Pars quędã capitis.
ɔnick. Spinalis dorſi medulla, quæ ad caudæ quod ad anum definit, porrigitur: cerebrum longum *dicatur Macrobius. Leem. Lex.*
ɔnick.j.hoznick. Cornu.
ɔen.j.ooſen. Haurire.
ɔ-dzup.j.oof-dzup. Subgrunda.
ɛ. Spes, fiducia, confidentia, expectatio. *ger. h ffnung ang. hope.*
ɛ-loos. Exſpes.
ɛn. Sperare, confidere, exſpectare, ſperare, ſpem habere, fovere, paſcere, nutrire: ſpe teneri, lactari, duci, evehi, tolli. fiduciam habere. *germ. hoffen. ang. hope.*
ɛlick. Sperabilis.
ɛr. Sperans.
ɔngɣe. Spes, expectatio.
ɣe. Vpupa, epops. *germ. hopff. widhoff. gal. ɣpe hupe. ital. upupa. ang. hoope.*
ɣe. Obſcœna, ſpurca mulier: *&* Merex. *quæ Plauto* upupa *dicitur.*
ɣe-toy. *ſtand* j. hoppe. Vpupa.
ɣe/happe-krupd. Lupus, lupus ſalirius. *offic.* lupulus *ab* hoppen. *ſive* ppen: *quod ſaltat, ſive adſcendat arlo-ger. hopffen. gal. houblon. ang. hopſes.*
ɛn-hozf.j.ſtupck-mande.
ɛn. Condire ſive miſcere lupulo.
ɛl/hoppel hoe.j. bonte-hoe. Vacca culota.
ɛn/ hoppelen / hobben/ huppelen. re, ſaltare. *germ. hopper. ang. hoppe.*
ɛn. *ſtand. &* harcken. *friſ.* j. lupſte. Auſcultare. *ang. harken, herken.*
ɛn. *friſ.* Contrahere membra ut cant.
hurde. Crates, cratis, gerræ.
in de venſter. Tranſenna, clathri, ra, cancelli.
n-wande. Paries cratitius.
/hozn. Cornu. *ger. horn. gal. corne, ital. ſp. cuerno. ang. horne.*
ɛen. Corniculum.

hozenken oft koppe. Cucurbita, cucurbitula. hozenken/ papier hupſken. Cucullus, involucrum chartaceum inſtar corniculi.
hozen/zee-hozen. Cochlea.
hozen. *vetus. ſax* j. hoznick. Angulus.
hozen-hoef. Vngula quadrupedum.
hozen-beeſte. Cornutum animal, cornuta beſtia.
hozen-bye *friſ.* Crabro.
hozen-blaeſer. Cornicen, cornicularius, buccinator, claſſicus.
hozen-dzaeger. Corniger. *&* Curruca: Adultere maritus: qui natos è mœcha uxore liberos pro ſuis legitimiſque educat, *vulgo* cornutus.
hozen-dzoghe. Siccus inſtar cornu. *Catull.* Sicciora corpora cornu. *&* Cornu magis aridum.
hozen-dul. Cornupeta: cerebroſum animal, furioſè cornu petens ſive feriens.
hozen-herd. Corneolus, durus inſtar cornu.
hozen-heul. Papaver corniculatum.
hozen-loos. Mutilus, carens cornibus.
hozen-maend. *rectius* hoeren-maend. December.
hozen-perchement. Membrana vitulina.
hozen-ſanghe. Ceraſtes.
hozen-ſlecke. Cochlea.
hozen-ſteen. *ger. ſax. ſicamb.* Silex. *à duritie & colore cornu.*
hozen-ſteen. *vetus.* j. hoeck-ſteen. Lapis angularis.
hozen-ſtootigh. Cornupeta, petulcus.
hozen-verwe. Corneus color.
hozen-viſch. *ſax.* j. ghheepe. Acus.
hozen-voetigh. Cornipes.
hozen wozm. Seps: *vermis qui cornua erodit.*
hozenen. *ſtand.* Canere cornu.
hozener. Cornicen.
hozener. Corniger, cornutus.
hozener/hoznte. *ſax. ſicamb.* Crabro.
hozener. *vetus.* Arcus, cornu. *Virg. propriè autem.* Arcubaliſta, ſcorpio.
hozen-bedoz/hozn-bedoz. Scarabeus cornutus, ſcarabeus Lucanus, taurus. *vulgò* cervus volans: *animal ex inſectorum genere prælongis ac biſulcis cornibus armatum.*

Hozen-tozen. *holl. frisl.* j. **wespe.** Vespa.
Hozinck. j. **hoozinck.**
Hozinck. *vetus. fland.* Angulus.
Hozinck-steen. *vetus.* Lapis angularis.
Hozinck. Spina galeæ. *unde* **hoozinck.**
Hozinck. *germ. sax sicam.* Februarius mensis. *q. d.* mensis cornuum : *à deciduis cervorum cornibus : tunc enim cornua rejiciunt cervi unde & Græcè hic mensis dictus* ἐλαφηβόλιων, ἐλάφιος. *Adr. Iun. Aut fortè, meo quidem judicio, ab* **Hozen/hoozen** *sive* **op-hoozen.** i. desinere, finem facere: *quod remissum gelu, tunc incipiat desinere: qua etiam ratione* **sprockel** *inferioribus Germanis frequentius dicitur.*
Hozinsel. j. **hozsel.** Crabro.
Hozinte. *vetus. sicamb.* Crabro. *ang. hornet.*
Hozs/hozse/ozs. *vetus. fland. ang.* j. **ros.** Equus.
Hozse brzeecker. *vetus.* Equiso. *angl. horse breake*
Hozsel. Crabro, tabanus, asilus, œstrum. *dicitur ab* **hozse.** i. equus: *est enim propriè insectum ex equis creatum, equos & armenta infestans. Ovid. Pressus humo bellator equus crabronis origo est.*
Hozselen. Oestro incitari, insanire, furore exagitari. & Bombilare. & Rixari.
Hozselinghe. Oestrum, insania, furor. & Rixæ. & Bombilus.
Hozseler. Oestro percitus, insanus furiosus.
Hozscht/hozst. Virgultum : sylva humiles tantum frutices proferens, frutetum, frutectum, senticetum.
Hozt. j. **stoot.** Pultus, pulsatio, impulsus, illisus, us; offensa. *gal. heurt. ital. urto. angl. hurt.*
Hozten. j. **stooten.** Pulsare, illidere, allidere. *gal. heurter. ital. urtare. ang. hurte.*
Hozrigh/hurrigh. Expeditus, promptus agilis, vegetus.
Hozs. *fland* Echinus, crinaceus, hericius.
Hose. *ger. sax. sic holl. ang* Caliga.
Hose/leerse. Ocrea. *vulgo* osa. *gal. housean.*
Hose. Theca coriacea.
Hose-banden. j. **kousse banden.** Fasciæ crurales.
Hose-mond. Vranoscopus. *genus piscis.*
Hotte. *fland* Corbis dossuaria. *gal. hotte,*

Hottener. Cistifer.
Hotte. *frisl. holl. sic.* j. **matten.** Lac coagulatū.
Hot-gack. *sax. sicamb.* j. **hoppe.** Vpupa.
Hotten. Coagulare, coalere, coalescere, concrescere.
Hotten. Evenire, succedere. **Wel hotten/ qualick hotten.** j. **ghelucken.**
Hout-hof. Celeusma nauticum, clamor nautarum, helciariorum, &c. **Den hout gheven/den hof geven.** Celeusma clamare
Hou-boats-man. Celeustes, hortator.
Hovaer. *fland* j. **ope-vaer.** Ciconia.
Houd/hold/huld. Favens, benevolus, amans, fidus, fidelis. *hinc* **Wiend-houd.** amico favens. **heer houd.** favens domino. *quidam* **hou** & **houlu.** scribunt.
Houd-seligh/hold-seligh. *sax.* Comis.
Houde. *vetus.* Favor. & Comitas.
Houde/haude/pelle. Tunica, concha, cortex, valvulus, operculamentum: siliqua, folliculus, calyx. & Spica *dicitur* **houde/** *quod fabas, pisa, legumina contineat servetque.*
Houde. j. **houwe.** Turbo.
Houde. *holl.* Ius retrahendę emptionis. j. **kalengieringhe.**
Houde. *vetus.* Ansa. *ang. holde*
Houde. Statim, confestim, citò. **So houde.** j. **soo haest als.** Simulac.
Houden. Tenere, servare. & condere, reponere, custodire. *germ. halten. ang. holde, hilde, holde.*
Houden sijn be-lofte. Servare promissa, stare promissis, fidem servare.
Houden. Habere, in potestate tenere : & obtinere: & Vincere. & Continere.
Houden staende. Sustinere.
Houden van weerden. Ratum habere.
Houden. Alere, nutrire, educare.
Houden. Folliculum, valvulum, spicam proferre.
Houden. Capere, tenere, obtinere, detinere, servare.
Houden. Manere, morari, commorari, agere, se continere in aliquo loco, habitare.
Houden / aen houden met pemanden. Stare ab aliquo, stare cum aliquo, assentire

re vel assentiri alicui, studere partibus
liculus: tueri alicuius causam, sentire
um aliquo, in alicuius sententiam pe-
ibus ire, fovere alicuius partes, defen-
ere, tutari.
den. Æstimare, judicare, existimare,
onere, ducere, sentire. **Veel houden
an sich selven.** Se ipsum magni face-
, se extollere, efferre. **Veur goed hou-
n.** Æstimare, reputare bonum, ratum
onumque habere. **Veur synen vader
ouden.** Habere loco patris, colere tan-
nam patrem.
den veur vzient-schap / vpand-
hap/ &c. Ponere loco beneficij, amici-
ę: loco contumelię, maledicti, crimi-
nis, &c.
den veur ghe-daen. Actum habere.
den veur vpand. Habere in hostium
mero: pro hoste habere.
é. Gerere, hoc aut illo modo se habe-
vivere. **Sich eerlick houden.** Gerere
honestè: honestè & decenter vivere.
en ende out-haelen pemanden. Ex-
ere, curare, tractare aliquem, habere.
en ende voldoen. Præstare.
en. Celebrare. **Vzupd-loft houden:**
ptias celebrare, nuptias cum cele-
tate quadam facere, facere nuptias,
ibere convivium nuptiale **wtvaerd
den.** Celebrare exequias, facere
is. **Vier-dagh houden/hoogh tijd
den.** Celebrare diem festum, feria-
lenne celebrare.
n herberghe/backerije/ &c. Exer-
cauponam, agere cauponem: exer-
furnariam, &c.
schole. i. op-houden. Agere ludi-
istrum. **Raed-houden.** Consilia a-
, inire consilia. **Wacht houden.**
onem agere.
de vier-schaere. Agere forum, di-
jus, de controversijs judicare.
/op-houden een kind. Alere, edu-
educare puerum.
ind. Alumnus. i. **boester-kind.**
i houwen. Matrimonio jungere
ngi.
est. Fibula ferrea, fibula adunca.

houd-vast/tapaerd. Homo tenax, avarus.
houder. Tenens, quitenet.
houder. *vetus.* Præfectus.
houder. Receptaculum, retinaculum.
houder/visch-houder. Nassa: vimineum textum in quo pisces servantur & aluntur.
houdachtigh. Tenax.
houe. i. hof.
houel/hoevel. *sax. sicamb.* i. **hult.** Gibbus, tumor.
houel/hoevel. *sax. sicamb.* i. **schaeve.** Dolabra. *germ. hobk.*
houel/heuvel. Collis, monticulus, clivus. *germ. hubel.*
houelken. Clivulus, grumus, grumulus, terræ tuber.
houelen/heuvelen. Assurgere in clivum, excrescere in collem, extaberare.
houelachtigh. Clivosus. & Gibbosus.
houelinck. Palatinus, aulicus.
houelinghen. Palatina officia, aulici, officiales aulici.
houen/houéren/hof houden. Epulari, comessari, agitare convivia, splendidè & lautè vivere aulico more.
houéren. Epulari, comessari: agere convivia.
houéren. *germ. sax.* Præsultare.
houen. Colere hortum.
houenier. Holitor, hortulanus.
houenierster. Hortulana, holitrix.
houenieren. Colere hortum.
houen ende huysen pemanden. Domo recipere aliquem. *vide* **hof-stad.**
houesch ende schoon. *vetus.* i. **huysch.**
hout. Lignum, materia. *germ. holtz. angl. wood.*
hout. *vetus.* Sylva. *hinc pagorum nomina.* **Bogh-hout/ Buggher-hout/ Ooster-hout/** *&c. ita quoque wolde anglis & veteribus saxonibus* lignum & silva *dicitur.*
hout-beptel. Cuneus.
hout-vzeker. Faber lignarius, materiarius, negotiator abietarius, abietarius.
hout-vzaed/hout-taeren. Pecten: linearum tractus qui in longum excurrit in materia.
hout-vzaeyer. i. **vzaeyeler** Tomio.

Hout-duyve/ Hol-duyve. Palumbes, palumbus, livia.
Hout Haelen. Lignari.
Hout-haeler. Lignator.
Hout-huys. Lignile.
Hout-iaeren. j. Hout-dzaed. Pecten. *linearum tractus unde lignorum ætas dignoscitur.*
Hout-kraeye. Picus niger, cornix silvatica.
Hout-laeghe j. hout-mijte.
Hout-maeye. Cossus, teredo.
Hout-merckt. Forum lignarium.
Hout-mijte. Meta ligni, strues.
Hout-saghe. Runcina, serra dentata.
Hout-sagher. Serrarius, pristes.
Hout-saghen. Materiam serra desecare.
Hout-sneppe. Gallinago, rusticula, perdix silvatica rustica.
Hout-stal. Lignile.
Hout-vorster. j. bosch-hoeder. Saltuarius.
Hout-werck. Materia, opus ligneum materiaria fabrica. & opus intestinum, sublicium.
Hout-wercker. Faber lignarius, faber materiarius.
Hout-wurm. Cossus, teredo, termes: vermis ligna erodens.
Houtachtigh. Lignosus.
Houten/ van hout. Ligneus, a, um.
Houten aensicht. j. berderen.
Houten-brugge. Pons ligneus, sublicius.
Houten-schoenen/ holt-blocken. Calones, soleæ ligneæ.
Houten mensch. *adag.* **j. swaer-moedigh.** Melancholicus.
Houten naeghel. j. spie.
Houtten. Claudicare. *ang. halte. haulte.*
Houttende. Claudicans, claudus.
Houw. Eho, heus.
Houw. j. hou. Celeusma.
Houwe. j. houde. Tunica sive calyx fabarum.
Houwe/ houw/ hauw *germ. sax. sicamb.* **j. hoy.** Fœnum, herba resecta in pabulum.
Houwe/ houw/ hauwe. Incisura, incisio, incisus, us, sectura, sectio, cæsura.
Houwe. Cæsio, lignorum cæsura.
Houwe/ wonde. Vulnus.
Houwe. Turbo: ventus è depressa nube contortus; *sic tent, dictus, quod obvia quæque deciliat & prosternat.*
Houwe in d'ooghe. Vuguis; membranula quædam in oculo.
Houwe/ houweel. Ligo, bipalium, pastinum, *ger. hauwen. sax. howe. gal. houe, heyau.*
Houweel. Pastinum, marra, irpex: & Bipennis: & Runcina, Sarculum.
Houwen/ hauwen. Secare, insecare, putare, amputare, scindere, cæsim ferire.
Houwen in stucken. Dissecare. *ang. hewe.*
Houw-baer. Maturus putari sive amputari, cæduus.
Houw-bancke. Lanionia mensa, mensa in qua carnes scinduntur.
Houw-bijle. Securis.
Houw-bosch. Cædua silva.
Houw-mes. Falx putatoria, falx silvatica, falx arboraria.
Houw-spaenderen. Assulæ.
Houwens. Cæsim. **Houwens ende steeckens.** Cæsim & punctim.
Houwer. Sector, putator: & Pastinator.
Houwer. Ensis, securis.
Houwinghe. Sectio, putatio, amputatio.
Houwen/ houden/ houwelijcken/ hylicken/ helicken. Matrimonium contrahere, inire, sortiri: jungi matrimonij fœdere, connubij fœdus inire: ducere uxorem: nubere viro maritari, viro tradi seu sociari: *ab* **hou/ houd/ hold** *sive* **huld.** i favens, fidelis: *unde etiam vet. dictus* **ge-houw ende getrouw:** & **vriend-houd/ heer-houd.** *Connubium enim fidum & stabile imprimis esse debet: unde & Senecæ fides sacrata conjugij dicitur.*
Houw-baer. Maturus vel matura conjugio.
Houw-baere maeght. Virgo nubilis, matura viro.
Houw-sieck. Appetens nuptiarum.
Houwelick/ houdelick/ houlick. Conjugium, connubium, matrimonium, matrimonialis vel conjugalis copula, jugale vinculum, jugalis nodus.
Houwelick-maecker. Auspex.
Houwelicks. Matrimonialis, conjugalis.
houwelicks goed. Dos, res dotalis, bona nuptiarum causa tradita, pecunia marita, dotalis.

houwelickſche veur-waerde. Pactum matrimoniale, contractus conjugialis, ſyngrapha connubialis, conditiones ſive condictiones nuptiales, tabulę matrimoniales.

houwelickſchen band. Iugale vinculum, copula matrimonij.

houwelicken. Maritare, connubio jungere, collocare matrimonio, nuptui, nuptum dare: deſpondere: & Connubio jungi: ducere uxorem: nubere viro.

hubbelen. *ſtand.* j. **huppelen.** Saltitare.

hube. j. **hupbe.** Bubo.

huberon. *vetus.* j. **hoppe.** Vpupa.

hucken. Deſidere, ſubſidere, reſidere, obſidere, in terram ſe ſubmittere

hucken van ſwaeren laſt. Pandari, incurvari, cedere ponderi.

huck-ſchouderen. Humeros contrahere.

huckende. Subſidens, incurvus, pandus.

hucker. Reſes, deſes, incurvus, pandus: & Inſidiator, ſubdolus.

hucker. j. **hoecker/ huecker.** Inſtitor, propola caupo (bus.

hucker/huckerken. Myſcelus, nanis crurihuckup. *ſax.* Singultus.

hudſen/hedſen. Panniculi, panni viles, triti & laceri.

huede/hueden. j. **hoede/hoeden.**

hueck. *ſax.* j. **hupgh.** uva.

huel. j. **heul.**

huelſte. *holl.* Sculponea, ſolea lignea.

huegbel. j. **heughel.** Climacter.

huelte. j. **heulte.** Imum foſſæ.

huepe/heupe.

huere. j. **hure.** Caput apri.

huere. *ſtand.* j. **ure.** Hora.

huere. *vetus.* j. **hoere.** Meretrix.

huere/hueringhe. Conductio, locatio.

huere/huer-loon. Locarium, penſio, merces.

huer-cedel. Tabulæ conductionis aut locationis, contractus.

huer-gheld. Locarium, penſio.

huer-knecht. Mercenarius.

huer-loon. Locarium, penſio, merces.

huer-peerd. Equus meritorius, conductitius.

huer-waegben. Vehiculum meritorium.

huer-waere. *vetus.* j. **huere.** Conductio, locatio.

hueren. Conducere. *ang. lyre.*

huer-linck/ Mercenarius, mercede conductus.

huer-linck. Conductor. **huerlinck van een hups.** Conductor domus, inquilinus, in conducta domo habitans.

huericken. *ſtand.* j. **ericken.** Ruminare.

hufte. *ſicamb* j. **heupe.** Coxa, coxendix.

hugghen. *vetus* Obſervare, conſiderare.

huggher. Obſervator explorator, coryceus

huggheren. j. **hupheren.** Frigutire.

huggherigh. j. **hupherigh** Friguriens.

hup/hauw. j. **hop.** Fœnum.

hup, hop. *bel. ſuiſ* j. **wepe.** Serum lactis.

hupben/hupbeke. Bubo, aſio, otis, noctua, ulula. *ger. huw. gal. hibou. laſſ. bubo.*

hupch. j. **hupgh.** uva, uvula.

hupcheien. Blandiri, aſſentari. *germ. hucken.*

hupcheler. Adulator, aſſentator.

hupcke. Toga, pallium. **hupcke oft falie der vrouwen.** Calyptra, palla. *dicitur* **hupcke.** *q. d.* j. **hoedke/** *ab* **hoeden.** i. *à tuendo, ſicut* toga *a tegendo.*

hupck oft hupckiſſen na den wind hanghen. Servire ſcenæ, ſervire tempori, verſare ſuam naturam & regere ad tempus, *Cuyc.* ad nutum aliquorum circumferri.

hupck-maecker. Pallio.

hupd/hupden. *ger. ſax. ſicamb. holl.* j. **heden.** Hodiè.

hupdigh. Hodiernus. **hupdigen dagh.** Hodiè, dies hodiernus.

hupd/vel. Cutis, pellis, corium, tergus, exuviæ. *germ. haut. ang. hyde.* **Metter hupd be-taelen.** Tergo luere.

hupd ende haer-ſtraffe. j. **ſtoepe.**

hupd-betten. Depſere corium, ſubligere pelles.

hupd-better. Coriarius, alutarius, ſubactarius, depſitor, qui coria & tergora depſit & pinguefacit.

hupd-betterije. Officina coriarij.

hupden. j **heden.** Hodiè.

hupden. *vetus.* j. **hoeden.** Cuſtodire, conſervare.

Hupder/upder/vder/euder. Vber, mamma. *dicitur tantum de bestiarum mammis.*

Hupder-vzet/euder-vzet. Sumen. *q.d.* **hupder-vzaed.** i. uberum sive abdommis assum.

Hupderen/uperen. Turgescere uberibus sive mammis, *ut vacca fœtui matura.*

Hupgh. uva, uvula columellæ inflammatio, uvę gutturis tumor, columella procidua.

Hupl.j.wl. Vlula.

Huplen. Vlulare, ejulare: quiritari, plangere, lamentari. *germ. heulen. gal. hurler. ital. ululare. hisp. aullar.*

Hupler. Vlulator, ejulator.

Hupler. *holl.* Cygnus, olor: *à querula voce sic olorum dicti putat Adr. Iunius.*

Huplinge. Vlulatus, ejulatus: planctus, lamentatio.

Huppe. *holl.* **j. hoppe.** Vpupa.

Hups. Domus, ædes, ium. *germ. hauß. ang. house.*

Hups. Familia, prosapia. **Dan edelen hupse ghebozen.** Nobili familia natus.

Hups. *vetus* **j. hof.** Epulum.

Hups. Antaceus: esox, sive exos: *piscis genus, vulgo* huso: *sax.* **huse:** *quod domunculæ instar se ostentet, ut quidam putant, vel q.d.* hys *sive* hysca: *unde & Illyricè* **hups** *appellatur, nimirum à pinguedine seu lardo quo porcum refert. Gesner.*

Hupſ-alame. Supellex.

Hupſ-arme. Egeni occulti: qui domi se tenuiter continent.

Hupſ-backen-vzood/ hupſ-vzood. Panis cibarius, secundarius, autopyrus, confusaneus, secundus, domesticus, domi coctus.

Hupſ-blas. Ichthyocolla, gluten piscium *dicitur* **hupſ-blas.** *q.d.* **hupſen-blase.** *fit enim fere ichthyocolla ex hujusmodi vesica. Gesnerus.*

Hupſ-vzenter/ huſ-vzenter. *germ.* Scarabæus maiusculus, galeatus, rubris cornibus, & alis testaceis armatus.

Hupſ-vupck. Victum manu quærens χειρόβιος, *vulgo* ventrimanus. & Incola.

Hupſ-verd/ haugh-verd. Insigne ædium: signum domus.

Hupſ-vzief. Insigne locandarum ędium.

Hupſ-vzaecke. Irruptio in ędes.

Hupſ-vzeker Effractor, vecticularius.

Hupſ-vpe. Avis domestica.

Hupſ-veerne. Focaria.

Hupſ-vzop/back-vzop. Stillicidium, stillæ detecto cadentes

Hupſ-vzop / hoos-vzop / oos-vzop. subgrunda vel subgrundia.

Hupſ-vupve. Columba cicur, domestica, palumbus cicur, cellaris.

Hupſ-vupve. *adag.* ἐιχουρὸς. qui semper domi delidere gaudet, cochlea.

Hupſ-esel.j.hupſ-vupve. Cochlea.

Hupſ-endte. Anas cicur.

Hupſ-ghe-noot. Domesticus, familiaris.

Hupſ-ghereed. *vetus.* Supellex, utensilia.

Hupſ-ghe-sind. Familia, domus.

Hupſ-ghe reede.j.hupſ-raed Supellex.

Hupſ-god. Lar, deus domesticus.

Hupſ-goden. Penates, lares, dij domestici, dij patrij.

Hupſ-haen. Gallus gallinaceus.

Hups-heer. Herus, herus domus, dominus, paterfamilias. & Conductor domus, inquilinus.

Hupſ houd.j.hupſ-wachter.

Hupſ-houden. Alere familiam, gerere rem domesticam, tueri sive curare rem familiarem: & Parcere, sive comparcere familię, parsimoniam adhibere, frugem facere, familię curam habere.

Hupſ-houder. Oeconomus, vir œconomus, administrator rei familiaris.

Hupſ-houdinghe. Oeconomia.

Hupſ houdigh. Frugi.

Hupſ-huere. Locarium, pensio, merces inhabitationis ædium alienarum.

Hupſ-kappelle. Lararium, sacrarium domesticum.

Hupſ-knecht. Famulus: scoparius. & Oeconomus.

Hupſ-lieden. Inquilini. & Coloni.

Hupſ-loock. *sax. sicamb. holland.* **j. donder-baerd.** Sedum maius. *sic dictum quod super tecta crescat & folia porri similia habeat. ang. houſeleke.*

huys-maeghe. Famula, ministra, ancilla, scoparia.

huys-man. Vir domesticus, paterfamilias maritus. & Inquilinus. & Agricola, colonus, villicus, ruricola.

huys-meester. j. **hof-meester.** Oeconomus.

huys meyer. *vetus. germ.* Oeconomus, major domus.

huys-moeder. Materfamilias, matrona.

huys-mussche. Passer domesticus, passer tecticolus, passer solitarius.

huys-raed. Utensilia, supellex, bona mobilia. *q. d.* **huys-raed.** *nempe* res ad quotidianum usum patris familias paratæ *secundum l. C. ut. de supell. leg. unde &* **ghe-reede/huys-ghe-reede.** & **ghe-rade** *accatur germ hausrath. sax. husgeræth.*

huys-raed. *metaphorice* Peculium, *apud Plaut. & Petron.* Veretrum, genitalia. *q. d.* utensilia: *honesta ex corporis circumlocutione.*

huys-raed-houden. *vetus.* j. **huys houden.** Tueri rem familiarem.

huys-rekel. j. **huys-wachter.** Canis domesticus.

huys-sacre. j. **huys-sere.** *vet.* Domesticus: familiaris.

huys-soeckinghe. Inquisitio in domicilia. & Irruptio in ædes.

huys-soeckinghe doen. *vetus. sax. sicamb.* Irrumpere in ædes violenter, & cum impetu ingredi.

huys slanghe. Coluber.

huys-slacke. Limax, cochlea nuda.

huys-sorghe. Oeconomus.

huys-stofferinghe. Supellex.

huys-stormer. Effractor.

huys-vader. Paterfamilias, maritus.

huys-volck. j. **huys-lieden.**

huys-vrient Familiaris.

huys-vrouwe. Hera domus: & Vxor, domina, nupta, socia thori.

huys-wachter/huys-rekel. ὄιχουρος, canis domesticus, canis villaticus, canis assiduus.

huys-wecke. *sland.* j. **huys-arme.** (mus.

huys-weerd. *sax. sicamb.* Maritus, herus do-

huys-werck. Negotium domesticum, opus domesticum.

huys-wyf. Materfamilias, domina, hera domus.

huys-wortel. *germ. sax.* j. **huys-loock.** Sedum.

huysen. *vet.* j. **hoven.** Epulari. *hinc* **paesch-huysen.**

huysen ende hoven pemanden. Recipere aliquem hospitio, domo, tecto.

huysen. *vetus. sland.* Domum ædificare.

huysinghe. Domicilium, ædificium.

huyselick. Parcus, frugi.

huyselicke dier. Animal cicur, mansuetum, domesticum.

huyselicken. Frugaliter.

huys-sitten. *holl.* j. **huys-armen.**

huysken. Domuncula, ædiculę, parva domus, parvę ædes.

huysken. Theca, loculus in quo aliquid reconditur. **huysken van peper oft ander cruyden.** Cucullus, involucrum quo aromata clauduntur.

huysken. j. **hulse.** Siliqua, gluma, calyx, theca seminis. *ang. hus &c.*

huyssier j. **deur waerder.** Accensus, apparitor, janitor, ostiarius. *gal. huissier, ab hui gal.* i. ostium. *ital. uscire. ang. husher. usher.*

huyve. Reticulum, capillare, vitta.

huyve. *vet. sland.* j. **huyghe.** uva.

huyve j **mengh vonde.** Echinus, bovis ventriculus.

huyve des in-ge-wandts. Omentum.

huyve vanden wagheu. Tympanum currus.

huyven-bandeken/huyven-bindsel. Tænia.

huyven. Caput operire, contegere amictu.

huyveren. Horrere, horrescere frigutire, sentire intrinsecus algorem seu tremorem.

huyverigh. Friguriens, horrens frigore.

huyveringe. Horror, tremor præ frigore.

huyveringhe van hoorse. Refrictio, quercera febris: rigor: frigus quod in accessione tertianę febris tremorem adducit.

huycke/koop-vaerders schip. Holcas, navis oneraria, gravis frumentaria, stlata, navigium latum vastumque. *sax. holch.*

ital. hulca. ang. hulcke.

Hulcke/kinck-hozen. Piſcis turbinatus.

Huld/hold. Favens, amicus, benevolus, amans.

Hulde. Suffragium, favor gratia, fides, fidelitas. & Amor.

Hulde/ manſchap. Obſequium & obſervantia clientis ſive vaſalli: hominium. *vulgo* homagium.

Hulden/hulde doen. Obſequium & fidem præſtare. & Suffragio ornare.

Hulden den lands-heere. Inaugurare principem, initiare principatui, ſuffragijs dedicare principatui, ſolenni ſuffragio eligere principem, præſtare domino juramentum fidelitatis. *vulgo* homagiare.

Huld-ſchenck/huld-ghifte. Coronarium: munus quod principi ad inaugurationem aut novum honorem datus.

Hulle/hooft-doeck. Capitium, plaga, plagula, velamen muliebre capitis, rica, ricula, calantica, vitta, redimiculum.

Hullen. Redimire caput, caput tegmine ornare.

Hulſel.j. hulle. Capitium.

Hulpe/hulpen.j. helpe/helpen.

Hulſe/hulſche/huldſche. Siliqua, calyx, folliculus, gluma, utriculus, involucrum ſeminum in frugibus.

Hulſen-bzucht. *ger. ſax.* Legumen.

Hulſen ende bulſen. Tuſſire vehementer, quaſſari vehemente frequenteque tuſſi, vulſare, *apud Veget. germ. bulſen. Geſner.*

Hulſt. Ruſcus ſilveſtris, aquilenta, aquifolia. *gal. houlx.*

Hummel j. hommel. Fucus.

Hummen.j hemmen. Mutire.

Humſken. *ſicamb.* **j. krekel.**

Humpelen. *ſicamb.* Ineptè operari.

Humpeler.j. humpel-man. *ſicamb.* **j. bzod-der.** Imperitus ſuę artis, ineptus operator.

Hungher. *ger. ſax. ſic.* **j. hongher.** Fames.

Hungheren. Affectare, cum affectu petere: *propriè eſt infantum & puerorum mammam aut ubera appetentium.*

Hungheren. *ſtand.* Hinnire.

Hupe/huppe.j. heupe/ Coxendix.

Huppe/ huppetub. *ſtand.* **j. hoppe.** Vpupa.

Huppelen/huppen. Saltitare, ſubſilire, ſubſultare, perſultare, exſilire, tripudiare, argutari.

Huppel-kozen.j hopper. Locuſta.

Huppelnick. *vetus.* **j. vozſch.** Rana. *Ovid. 15. Metaph. de Rana: apta natando Crura habet: utque eadem longis ſint ſaltibus apta.*

Huppeler. Subſultor.

Huppen. Saltare.

Hupper/ hipper. *ſax. friſ. ſicamb. holland* **j. ſpzinck-haen.** Locuſta.

Hupſch. Speciouſus, formoſus, decorus, pulcher, venuſtus, bellus.

Hurcken.j. hozcken. Auſcultare.

Hurcken.j. hozcken. *holl.* **j. hucken.** Inclinare ſe.

Hurde.j. hozde. Crates.

Hure. Caput apri aut cervi. *gal. hure.*

Hurigh/hurlingh. *germ.* Hornus: intra primum adhuc annum.

Hurighen wijn. *colon.* Vinum hornum.

Hurſel.j. hozſel. Crabro.

Hurten.j. hozten. Pulſare.

Hurts.j. hozts. Hericius.

Huſ-bzenner.j. hupſ-bzenner.

Huſſack/huſſeck/huſ-hupck. *germ. ſax. ſicamb.* Toga, pallium. & Maſtruca. *germ. huſſzacken. huzeck. huſiack.*

Huſſen/huſſchen j. hiſſchen. Stigare, inſtigare.

Huts/hutſinghe. Concuſſus, us.

Hutſen/hutſelen. Quatere, concutere, ſuccutere, quaſſare, conquaſſare: & Labefactare, agitare. *gal. hocher.*

Huſ-pot. Caro juſſulenta. jurulenta, carnes è jure: aulicocia, orum, *dicitur à concutiendo: quòd carnes conſciſſæ, & in jure ſuo octæ à coquo in olla ferveute concutiantur, ſuccuſſentur & invertantur. gal. hochepot. ang. hotſpote, hotchepot.*

Hutte. *vetus. ſax. ſic.* **j. hoede/huede.** Ciſtodia, protectio.

Hutte. Tugurium, caſa gurguſtiũ, ategiæ, mapalia, inagalia, ligellum, ſcena, taberna, tabernaculum, tentorium. *dicitur* **hutte.** *q. d.* **hude** *ſive* **hoede/** *à tegendo ſive protegendo, eadem ratione qua* tugurium *Latinis. gal. cahute.*

Hutteken. Tuguriolum, caſula.

JA. sic, sanè, certè, etiam, imò, videlicet, ita est. *germ. ja. ang. yea, yes.*

Ja dat meer is. Imò verò, quin etiam, adde quod.

Ja-heere/ iae-man/ iae-schepen. Iudex pedarius sive pedaneus.

Ja woord. Consensus, affirmatio.

Jachte. j. **iaghte.** Venatio.

Jack. *fland.* Thorax, diplois, lorica. *gal. jaque. ital. giacco.*

Jacke. *germ. sax. frisi. sicamb.* Prætexta toga: vestimentum quod tunicæ superinduitur: & Supparus, supparum: & Endromis, vestis rudis aut villosa: & Gallica palla: & Tunica. *germ. iack. ang. iacke, iacket.*

Jacke. *fland.* j. **klerschoore.** scutica, flagellum aurigarum.

Jacken. *fland.* Flagellare scutica.

Jackener. Auriga.

Jaeghen. j. **iaghen.** Venari

Jaegh pijcke i. **iaght spiete.**

Jaer. Annus. *germ. iar. ang. yer, yeare.*

Jaer ende dagh. Annus & sex septimanæ: & *(veteri saxonum more)* tres insuper dies.

Jaer-boeck/ iaer-tijd boeck. Annales, chronica.

Jaer-dicht. Versus chronologicus, chronographicus.

Jaer-draed. j. **hout-jaer/ hout-draed.** Pecten, pectines, lineæ sive venæ in arboribus.

Jaer-ghetijde. Anni tempus.

Jaer-ghertijde. Annus vertens.

Jaer-ghertijden. j. **iaer-tijden.** Annalia tempora, anni partes.

Jaer-ghertijde. Sacra anniversaria, feriæ solennes, statæ, certæ, & quotannis recurrentes: anniversaria solennitas, dies anniversarius: memoria anniversaria. Annuus dies, *apud Tertullianum.* & Annuæ parentationes.

Jaer-ghertijde houden. Ferialia vel parentalia annua celebrare: oblationes annuas reddere, *Tertullian.* annua die facere pro defunctis: annuis diebus dormitionis offerre. *Tertull.* anniversaria die agere memoriam defuncti.

iaer-gheld. Annua, orum, salarium unius anni.

iaer-kost. Annona, æ.

iaer-loon. Annua merces, annuum stipendium.

iaer-merckt. Nundinæ, forum nundinarium, mercatus, panegyris.

iaer-schaere. Annorum multitudo, numerus annorum, anni præfiniti. & Pubertas tempus pubertatis, ætas quatuordecim annorum. & Annus plenus, completus, integer, anni spatium. & Proventus anni, opora.

iaer-tanden. Gnomones jumentorum.

iaer-tijden. Horæ anni, tempora anni. **Vier iaer-tijden.** Anni horæ, quatuor anni tempora, *nempe hyems, ver, æstas, autumnus.*

iaer-tijd-boeck. Annales, libri chronici, chronica, orum.

iaers-avend. Pridie calend. Ianuarij.

iaers-dagh. Calendæ Ianuarij.

iaer-misse. Calendæ Ianuarij, primus dies incipientis anni.

iaeren. Annuare, perennare.

iaerens/ t'iaeren. Anno elapso, anno superiore.

iaerigh/ iaerlingh. Anniculus, annotinus, & Hornus. hornotinus.

iaerigh oft iaerlingh kind. Puer anniculus, puer unum natus annum. **Twee iaerigh.** Biennis. **Drie-iaerigh.** Triennis.

iaerighen tijd. Tempus annale, tempus unius anni.

iaerigh van desen iaere. Hornus. **iaerighen wijn.** Vinum hornum, hornotinum.

iaerigh/ be-iaert. Maturus annis, maior annis, pubes.

iaerlick. Annuus, anniversarius, solennis.

iaerlick in-komen. Census, annuus reditus.

iaerlicks. Annuatim, singulis annis, quotannis, in singulos annos, anniversariè.

iaerlingh. Anniculus, unius anni.

iaghen. Venari, indagare, agitare feras, insequi feras, sectari belluas, apros, cervos: & *metaphor.* Festinare, properare, de-

properare.

iaghen deur de spiessen. Præpilatis hastis objicere, spiculis ludibrium objicere.

iagher. Venator, indagator, vestigator.

iaghers gaeren. j. iaght-gaeren. Cassis.

iagherande. *vetus.* Vivarium. & Velitatio.

iagherasse. Venatrix.

iagherije. Venatio. & Vivarium, leporarium.

iaght. Venatus, venatio.

iaght/iaghte/iaght-schip. Liburnica, celox, navis prædatoria, piratica, myoparo, piraticus myopara. *navis triremis formâ incredibilis celeritatis.*

iaght-garen. Plagæ, retia, cassis.

iaght-hond. Canis venaticus, canis venator, canis Gallicus.

iaght-horen. Lituus, cornu venatorium.

iaght-net. Plagæ, cassis.

iaght-peerd. Venator equus. & Veredus.

iaght-schip. j. iaghte. Liburnica.

iaght-spriet/iaght-stock. Venabulum.

iaght-voghel. Accipiter

iaght-werck. Venatio.

iaghten. Venari, cursitare. & Festinare, properare, accelerare.

iaghtigh. Venaticus. & Properus, præproperus, valdè celer & festinus.

iaghtigh. *sax. frisi. j. loopigh.* Catuliens.

ialoes/ieloes. Zelotypus, zelotes. *gal. ialaux. ital. zeloso, geloso. hisp. celoso. ang. jelouse.*

ialoesije/iaeloesheyd. Zelotypia.

iamer/iammer. Miseria, calamitas, ærumna.

iammeren / iammerlick klaghen ende schreyen. Lamentari, voce querula & tristi damnum ac dolorem tristari.

iammeren/æren. Misereri, miserari, miserescere. **Mij iammert.** Miseret me.

iammerlick. Lamentabilis.

iammerlick gheschrey. Lamentatio, lamentum.

iammerlicken. Miserabiliter, miserè: miserandum in modum.

iammer-hertigh. Misericors.

iampelen. j. sanckelen.

iancken/keffen. Gannire. & Vagire.

iancken/huylen. Vlulare.

iancken/bassen. Latrare.

iancker. Gannitor, latrator.

iannette/iennette/iennetticken. Narcissus, lychnus silvestris.

iatten/ ietten. Sarrire agrum, sarculare, runcare.

iat-houtweel. Sarculum, capreolus.

iavelijne. Hasta, lancea velitaris, levis, spiculum, sarissa. *gal. javeline ital. invermi. ang. javelin.*

iavelijnken. Aclis, tragula.

iaute. *frisi.* Scyphus ligneus. & Donum.

I B

Iben-boom. *holland. frisi. j.* **iehen boom.** Taxus.

I C

Icht. j. iet. Aliquid.

icht-wat. j. wat etwat. Aliquid.

ichten. *sax. frisi.* **ghichten.** Fateri.

ick. Ego ipse. *germ. ich. gal. ie. ang. i.*

ick selve. Ego ipse, egomet, idem ego.

I D

Id. *sax. frisi. j* **het.** Id, hoc, &c.

ider. j. ieder. Quisque.

I E

Ie. *vetus.* Aliquis. & Vnquam.

ie-gelick. Omnis, quilibet, quivis, quisque, unusquisque.

ie-man/ & *per paragogen* **iemand.** Aliquis, quispiam, ullus, quisquam unus, aliquis homo.

ie-mer. Vnquam. & Imò. & Æternùm, æternè, perpetuò. & Saltem, imò, tamen, maximè.

ie-wat. j. iet-wat/et-wat. Aliquid.

ie-wers/ie-waers/ie-weringhs. Vsquam, uspiam, alicubi.

iechte. j. ghichte.

iecke. Passeris sive plani piscis genus.

iecke. *holl frisi.* Opus mellarium vilius, mel vilius, ex apum genitura & mellis fœce expressum.

iecke. Oesypum, œsypus, osca, ovium sordes, succus ab immundæ vellere demptus ovis, sudor sordesque lanis ovium adhærentes: succidarum lanarum pinguitudo sordida.

ieck-wolle/ wolle met der iecken. Lana succida, vellus succidum, lana illota, & sor-

sordibus adhærentibus imbuta, lana ovis sordida cum suo œsypo.

iecke, ycke, yycke. vasis mensura & capacitas. mensura capacitatis & ponderis justi limitatio, signum sive nota justæ mensuræ.

iecke-maete. Mensura designata.

iecki-mereki-iecke-yser. Tunicula.

iecken/ yicken yycken. Limitare, mensuram & pondus in vase designare: signum sive metam mensuræ justæ indere.

ied/iet/iet-wat. Aliquid.

ieder *ge m sax sicamb holl.* Quilibet.

ieder-man/ een-ieder. Quilibet, quivis, quisque, unusquisque.

ieder-tyds. *germ.* Omni tempore, quovis tempore.

ief *germ. holl.* **j. scheer-garen.** Stamen.

ief *te. sland.* **j aerd-bele.** *hedera. ang. ivie.*

iegheltick j. ie-ghelyck. Omnis.

iegtie-weick. *germ.* **j. ie-ghelyck.**

iegyen. *germ.* **j. tegyen** Contra.

iegyen-woordigh j. tegyen-woordigh. Præsens.

ieloes. j. talocs.

ie-man j. ie-man. Aliquis.

iemer. j. ie mer. Unquam.

ieneber boom. j. gheneber-boom.

iennette j. ghenette/ jannette.

ienr. j. ghent. Bellus, festus.

iepe:'-boom. *fic. holl.* **j. olm.** Vlmus. *germ. iffe ahorn.*

iergend/ iergens. j. ergens. Vsquam.

ier/ ieb. Aliquid.

ierre. *germ. f.* Tunica.

ierren. j. iarren. Sarrire agrum.

ierucken. j. ioocken.

ieven. *sax.* Hedera terrestris. *ang. ivye.*

ieven-boom/ ieven-yout. Taxus, smilax. *vulgò ifus. germ. eybe gal. if. ang. yew.*

ieugyd. Iuventa, juventus ætas juvenilis, adolescentia, prætexta ætas, florens ætas, pubertas. *ger jugend. ang. youthe.* flos ætatis.

ieugh-dom. Iuventa, ætas florens, adolescentia.

ieughdigh. Iuvenis juvenilis, adolescens vigens, vegetus, florens ætate.

Ieughdighlick. Iuveniliter.

Ieughden. Iuvenescere.

Ieweringhs. j. ie-wers.

I G

Ighel. j. eghel. Echinus.

I I

Iben-boom. j. ieben-boom. Taxus.

Ickie. j. iecke.

ydel. Inanis, vacuus, vanus, cassus. *ydel. ang.* Otiosus, delidiosus, inanis.

ydel/ lichtveerdigh. Nugalis, frivolus, levis, vanus.

ydel van hoofde. Amens, demens, delirus.

ydelen haermek. Halec inane, lactibus & ovis carens.

ydel-darm. Intestinum jejunum: intestinum semper inane. *& metaph.* Homo vorax & semper famelicus.

ydel-tuyte. Ambubaia, mulier vana, vaniloqua, vanidica, inaniloqua.

ydelheyd. Vanitas, inanitas.

ydelheyd van hoofde. Dementia, amentia, delirium.

ydelick. Vanè, inaniter.

ydelen. Inanire, exinanire, vacuare, evacuare.

yf/ yf-boom. *sland* **j ieben-boom.** Taxus.

yle. *germ. sax sicamb. holl. fris.* **j. haeste.**

ylen. j. haesten. Properare.

ylens. j. haestelick.

yle. *sicamb.* **j. eghel.** Sanguisuga.

ypelyne. Tilia mas.

ypen-boom. j. iepen-boom.

ys/ eys. Glacies. *germ. eys. ang. ise, yse.*

ys/ yse. j. epe/ epse. Hulcus.

ysen-kruyd. j. epsen-kruyd. Verbenaca.

ysen. j. epsen. Horrere.

yf-baene. Planicies glaciata.

yf-blocken. *sland.* **j. kallupten.**

yf-bout/ yf-boutken. Pirum acidulum, post autumnale.

yf-dacke. *germ. sax* Stiria.

yf-dop/ yf-top. *lovan.* Trochus missilis, turbo jaculabilis *q.d.* trochus glacialis.

yf-dzoppel. Stiria.

yf-grauw. Cæruleus instar glaciei.

yf hondeken. Canis Islandicus: ex Islandia sive glaciali regione.

Ijs-kekel. *Stiria*, gutta gelu concreta.
Ijs-koud. Gelidus.
Ijs-zee. Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum.
Ijs-spoze/boet-ijser. Encentris: *Hapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo utuntur qui lubricam glaciem calcant.*
Ijs-baei. Cæruleus instar glaciei.
Ijs-boghel. Alcedo, alcyon: *avis glacialibus hyeme pullos excludens.* & Ispida: *avis circa aquarum ripas glacie concretas degens.*
Ijs-achtigh. Glacialis.
Ijsel. Stiria glacialis. *ang. iisele.*
Ijsel/hijsel. Gelicidium, pluvia glaciata, pruina glacialis.
Ijselen/hijselen. Fluere minutam glaciem, sive pruinam glacialem.
Ijselinghe Gelicidium.
Ijsen. Glaciare, gelare.
Ijsen/hijsten. Rumpere glaciem.
Ijsen. *holl.* j. **epsen.** Horrere.
Ijselick. *holl.* j. **epselick.** Horribilis.
Ijser. Ferrum.
Ijser/hoef-ijser. Solea ferrea.
Ijser/boepe. Compes.
Ijser-gheld. Pretium compedum. *pretium quod pro vinculis ferreis captivi penditur.*
Ijser-ghensteren/ ijser-straelkens/ ijser-boncken j. **senghel.** Strictura.
Ijser-hard. Ferreus, aheneus, solidus & firmus instar farri.
Ijser-hard j. **ijser-krupd.** Verbenaca.
Ijser-krupd j. **epsen-krupd.** Verbenaca. *germ. eyserhart, eyserkraut.*
Ijser-kupl Ferraria, ferri fodina.
Ijser-lijm. Ferrumen, glutinum ferri, glutinum fabrile.
Ijser-mael. Macula ferruginea.
Ijser-maelich/ijser-mael-verwigh. Ferrugineus.
Ijser-mijne. Fodina ferraria.
Ijser-roest. Ferrugo, ferri rubigo.
Ijser-roestigh. Ferrugineus.
Ijser-slagh j. **hamer-slagh.** Ferri scoria.
Ijser-smid. Faber ferrarius.
Ijser smidse. Fabrica ferraria, officina ferraria.
Ijser-tuygh. Arma ferraria, ferramenta.
Ijser-verwe. Color ferrugineus.

Ijser-boncken j. **ijser-ghensteren.**
Ijser-werck. Ferramentum.
Ijseren/van ijser. Ferreus.
Ijseren man/seer hard-haerigh. Chalceuterus, adamantinus laboris, frigoris & inediæ patientissimus. *q. d.* vir ferreus.
Ijseren bercken. *holl.* j. **eghel.** Erinaceus. *q. d.* porcus ferreus, *à setis sive spinis horridis & præduris tanquam ferreis.*
Ijseren bercken. Ericius. *machina militaris undique præpilata, ac veruti horrens, aut clavis ferreis extantibus.*
Ijver/epver. Zelus, æmulatio. *ger. eyffer. ang. envy.*
Ijveren. Zelari, æmulari.
Ijverer. Zelotes, zelator, zelotypus, æmulus.
Ijverigh. Zelotypus: & Fervens animo.
Ijveringhe. Zelotypia, zelus.
Ijvoor j. **ivoor.** Ebur.

I K

Ike j. **jecke.** Oesypus. *&c.*

I L

Ilder j. **elder.** Vber ovilli pecoris.
Ile. *sax.* Hirudo, sanguisuga.
Illeken. *sax.* Mustela silvestris, furunculus.
Iloof. *sax.* Corymbus, hedera.

I M

Im. *vetus.* j. **in.** In. *germ. im.*
Im-bijt j. **in-bijt.** Tentaculum. *germ. imbiss.*
Im-boel j. **in-boel.** Supellex.
Imde j. **emde.**
Imme. *ger. sax. fris. sicamb.* j. **bpe.** Apes.
Immer j. **ie-mer.** Vnquam, *&c.*

I N

In. In, intrò, intus. *germ. ein, im. gal. en. ital. in. hisp. en. angl. in.*
In. *adjectivis præfixum exponitur per* valdè: *ut* **in-arg/in-goed/in-groen/in-quaed/ in-soet/** *&c. augetque maximè adjectivi significationem sicut apud Latinos* pre *&* per. *& aliquando* in: *ut* impotens, *apud Martianum & Senecam.* i. valdè potens. Indurus. *apud Ovid.* i. valdè durus: & Invalidus, *apud Lucret.* valdè validus.
Indien ghy dat doet. si id facis, modò id feceris.
In-aderen. Interiora viscera.

In-argh. Valdè malus, perversus.

In-beelden. Imaginari, mente concipere imaginem sive similitudinem.

In-beeldinghe. Imaginatio, phantasia.

In-bijt. Ientaculum, prandiculum, prandiolum, acratisma, acratismus, silatum, & merenda.

In-bijten. Immordere, admordere. & Ientare sumere ientaculum.

In-blaesen. Inspirare. & Suggerere, insusurrare, in aurem oggannire.

In-blaeser. i. **in-sieker.**

In-boel. i. **boel-hoed.** *holl. frisc.*

In-hoogben. Pandare, incurvare.

In-hozelinck. i. **in-ghebozen.**

In-hozst. i. **in-brunst.** Animus fervens, studium flagrans, ardor, zelus.

In-hozstigh / in-brunstigh. Fervidus, acer, flagrans animo, ardens studio, impetuosus.

In-brake / inbreke. Irruptio, incursio, incursus, effractura.

In-braecke. *stand.* Delictum, legis infractio.

In-braecke doen. Irrumpere, irruere, incurrere, cum violentia & impetu ingredi: & Delictum committere, legem infringere, jura violare.

In-branden. Inurere.

In-breke. i **in-brake.** Irruptio.

In-breke der wateren. Eluvies.

In-breken. Infringere, irrumpere, introrumpere, irruere.

In-breken de deure. Effringere fores, vi & impetu frangere ostium.

In-breken den koop. Rescindere emptionem: emptionem irritam, vanam & nullius momenti facere.

In-breker van deuren / vensters / muren / kisten. Effractor, directarius, perfossor. *apud Apul.*

In-brenghen. Inferre, introducere.

In-breucke. i. **in-braecke.**

In-brocken. Infriare, interere.

In-brunst. i. **in-hozst.**

In-dachte. Recordatio, memoria, attentio, intentio.

In dachtigh. Memor.

In-doen. Indere, inserere, inferre, immittere, imponere.

In-doopen. Intingere.

In-doopsel. Intinctus, embamma.

In-dorre. Peraridus.

In-douwen. Intrudere, impellere, inculcare.

In-draeghen. Inferre, importare, ingerere.

In-dragh. i. **in-dagh.** Subtegmen.

In-drijven. Impellere, impingere, adigere.

In-drinchen. Imbibere.

In-dringhen. Imprimere, impellere, introrumpere, penetrare, & Impressionem facere. & Ingerere.

In-droeve. Pertristis.

In-drooghe. Peraridus.

In-druchen. i. **in-dringhen.**

In-druppen. Instillare.

In-fraey. Perdecorus, perpulcher.

In-gaen. Intrare, introire, subire, introgredi, inire, inferre pedem, ingredi, succidere, subire. & Incidere. **Ingaende iaer.** Annus inniens, annus incipiens, exoriens, veniens.

In-ganck. Introitus, ingressio. & Aditus. & Vestibulum, ostium, janua, limen. & Receptaculum.

In-ghe-hooght. Pandus, incurvus.

In-ghe-boren. Innatus, ingenitus. & Indigena, genitus eo ipso loco, quem incolit.

In-ghe-daen. Inditus, immissus.

Inghe-dom. *sax. sicamb. holl.* **i. in-gewant.** Intestina, viscera.

In-ghe-eesten. Inspirare.

In-ghe-eestinghe. Afflatus divinus.

In-ghe-land. Possessor agri, aut fundi.

In-ghe-lande. i. **ghe-goedde.**

In-ghe-leghen van kinde. Puerpera.

In-ghe-leght. Impositus, insititius.

In-ghe-leght werck. Emblemata, emblema vermiculatum, opera segmentis coagmentatis vermiculata, tessellata, opus segmentatum, opus musciarium, museum, musivum: opus minutis segmentis elaboratum: opus ex secamentis & scandulis variorum lignorum studiosè commissum, picturam quandam ele-

gantissimè repræsentans.

in-ghe-leght plavepsel. Emblema, pavimentum ex opere muscio, pavimentum musaicum, museacum, musinum, segmentatum, scalpturatum, tessellatum ex tesserulis insititijs, & lapidum frustis versicoloribus.

in-ghe-leghden wijngaerd stock. Propago, vitis humi depressa, quò ex una plures emergant.

in-ghe-maeckte penssen. Echinus conditaneus, ventriculus bovis conditus.

inghenisse. *j.* **enghenisse.** Inguen.

in-ghe-noot. *vetus.* *j* **in-ghe-seten.**

in-ghe-seten. Incola, indigena habitator.

in-ghè-seten des landts. Provincialis.

in-ghe-seten der stad. Oppidanus, municeps.

in-gheslin. *vetus.* Familia.

in-ghe-soden. Decoctus ad tertias, quartas, *&c.*

in-ghe-soden wijn. Defrutum, sapa: vinum decoctum.

in-ghe-souten visch. Pisces muria conditi.

in-ghe-valle. si, modò, dummodo, si fortè. *q.d.* casu.

in-ghe-vallen. Illapsus.

in-ghe-vallen ende vermaghert. Strigosus, cadaverosus.

in-ghe-vallen van aensicht. Deplenus ore, facie cadaverosa.

in-ghe-vallen aerd-rijck. Labes, discissio terræ.

in-gheven. Indere, immittere, ingerere. & Inspirare, suggerere, instigare.

in-ghever. Instinctor, impulsor.

in-ghevinghe des heyligh ghests. Divinus afflatus, cœlestis instinctus, divina inspiratio.

in-gheblochten. Implexus.

in-ghe-voert. Inductus, adductus, advectus.

in-ghe-wand/in-ghewerde. Intestina, viscera, exta, interanea, vitalia. & Præcordia, tela, cordi obtenta.

in-ghe-wand-net Omentum.

in-ghe-werde. *sicamb.* *j* **in-ghe-wand.**

in-ghe-wonden. Involutus.

in-gierigh. Valdè avarus.

in-gieten. Infundere.

in-gloedigh. Excandescens, candens, & valdè ignitus.

in-goed. Perbonus, valdè bonus.

in-goeden. *vetus.* *j.* **goeden.**

in-gozden. Infringere.

in-gram. Excandescens ira, præfervidus ira.

in-groen. Perviridis, valdè viridis.

in-groen. Clematis Daphnoides, vincæ, pervinca, chamæ daphne. *herba cuius folia semper viridia manent.*

in-hael. Inductio.

in-hael/stock. Haustus.

in-haelen. Inducere, introducere, inferre.

in-haelen/in-trecken den buyck. Contrahere ventrem.

in-haelen/in-slicken. Haurire, glutire.

in-haelen renten oft schattinghen. Colligere reditus, cogere exactiones.

in-haeler van heden oft schattinghen. Coactor exactionum, collector vectigalium.

in-ham der zee / binnen-dijck. sinus maris, litus incurvum mare amplectens.

in-hebben. Continere, habere, tenere, occupare. **De stadt in hebben.** Habere civitatem, habere muros, in potestate habere urbem, occupare.

in-heet. Præfervidus, perfervidus.

in-hepmlick. Intimus, penitus, in abditissima parte situs.

in-hepmsch. Domesticus.

in-hepmsche oorloghe. Bellum intestinū, civile, domesticum.

in-herd. Prędurus.

in-houd. Contentum, res contenta.

in-houd des ghe-schrifts. Argumentum. *vulgò* tenor.

in-houden. Capere, tenere, continere, obtinere, occupare, possessioni insistere.

in houden de gramschap. Iram cohibere, reprimere, comprimere, concoquere.

in-houdt. Navis stamina, statumina, costę.

in-huys. Telonium, ubi tributum ex piscibus & alijs rebus exsolvitur.
in-kleyn. Terminutus.
in-komen. Introire, ingredi.
in-kom-gheld. εἰσιτητικὰ : Symbola quæ dantur introitus causa, cùm quis recipitur in collegium aut corpus quoddam.
in kom gheld betalen. Hagogicum dependere : rudimentum tirocinij deponere.
in-komende goed/ in-komste. Reditus, proventus annuus, vectigal, obventio, census.
in komelinck. Advena.
in komste. Introitus, ingressio.
in-komste. i. **in komende goedt.**
in-coop. Emptio, coemptio.
in-kooper. Emere, coemere, in solidum emere.
in-kooper. Emptor, mercator, solidarius. & Obsonator, coquus nundinarius.
in-koud. Prægelidus.
in-krijt. Vitalia, cor, pulmo, cerebrum, vitę instrumenta.
in krimpen. Contrahi, arctari.
in-kruppen. Irrepere. (tere.
in-laeten. Immittere, admittere, intromit-
in laeter. Admissionalis. i. **huysser.**
in-lander. Indigena.
in-landsch. Indigena, vernaculus.
in-landsche oorloghe i. **in-heymsche.**
in-leelick. Perturpis.
in-leggen. Imponere, immittere, inserere.
in-leggen. Imponere, immittere, inserere.
in-leggher/ in-ghe-leght werck maken. Vermiculata sive tessellata opera conficere.
in-leggher den wijngaerd. Supplantare, propagare, deponere sulco, deprimere vitem.
in-leggher het kleed/ enghen. Coarctare vestem.
in leghsel. Insitum, res insititia.
in-leghsel i. **in-ghe-leght werck.**
in-leyden. Inducere, introducere.
in-lief. Percharus.
in-liggen van kinde. Decumbere ex partus dolore, puerperio.
in-liggher vrouwe. i. **kraem-vrouwe.** Puerpera.
in-lijven. Incorporare, concorporare, in unum corpus redigere.
in-loop. Incursus, incursio.
in-loop der wateren. Eluvio.
in-loopen. Incurrere, incursare, occurrere, irruere.
in-loos Perastutus.
in-lup. Valdè piger.
in-lupde. Personans, valdè sonorus, sive clarus.
in-maecken *vetus* Condire.
in maeckſel. *vetus.* Condimentum.
in-maenen de ſchulden. Nomina exigere.
in-maener/in-haeler. Coactor.
in-nemen. Capere, assumere, sumere sibi, occupare. & Recipere, admittere, accipere.
in-nemen/in-haelen. Indere, introducere. & Colligere, cogere.
in-nemen/nutten. Cibum sumere.
in-nemen de plaetſe. Occupare locum.
in-nemen een ſtad. Capere urbem, occupare urbem armis, expugnare pugnando capere: urbe potiri.
in-onderen/in-onghieren. *sic. iul. col.* Meridiari, somnum meridianum capere.
in-planten. Inserere.
in-roepen. Intus, sive intro vocare.
in-roepen de merckt. Proclamare nundinas.
in-ſchelligh. *vetus* Furibundus.
in-ſchencken. Infundere.
in-ſcherp. Præcutus.
in-ſchieten. Injicere. & Invadere. & Incidere subitò.
in-ſchoon. Perelegans, perbellus.
in-ſchrijven. Inscribere, asscribere. **laeten in-ſchrijven ter oorloghen.** Dare nomen militiæ, vel ad militiam.
in-ſchudden. Infundere.
in-ſchuld. Debitum quod nobis debetur.
in-ſeghel. Sigillum.
in ſencken. Immergere.
in-ſetten. Imponere, inserere.
in-ſetten/be ſetten. Constituere, instituere, statuere.
in-ſetten. i. **in-ſtellen.** Substituere, &c.
in-ſettinghe. Impositio.

In-settinghe. Constitutio, decretum, dogma. *vulgò* statutum.

In-settinghe.j.schattinghe. Indictio, exactio. *vulgò* impositio.

Inst-ghelijck. Similis. & Similiter.

In-sieden. Infervere & Decoquere, coquendo absumere. **Laten in-sieden tot op het vierendeel.** Decoquere ad palmum, coquere ad quartas, ad quartam partem.

In-siedsel. Decoctum, decoctura.

In-sien. Intueri, inspicere, inspectare, observare, attentè considerare.

In-sight. Intuitus, inspectio. & Respectus, circumspectio, observatio.

In-sincken. Sidere, insidere, pessum ire.

In-slagh. Interectio, insertio.

In-slagh/wevel-draed. Trama, subtegmen.

In-slagh-spoele. Panus.

In-slaen. Incutere, illudere.

In-slaen den wevel-draed. Tramam intexere, ordiri telam

In-slaen. Divertere, se recipere in hospitium, domum, diversorium.

In-slaen de peerden.j.in-spannen. Iungere equos.

In-slicken.j.slicken. Glutire.

In-slupten. Includere, intus claudere. & Coarctare.

In-sluptsel/in-sluptinghe. Inclusio.

In-snijden. Incidere.

In-snijdinge/insnijdsel. Incisio, incisura.

In-soet. Prædulcis, valdè dulcis.

In-sout. Præsalsus, valdè salsus.

In-spannen. Intendere.

In-spannen de peerden. Iungere equos curru vel ad currum : adducere equos ad juga, sub currum: cutrum equis jungere : frena & funes equis accommodare.

In-spannigher. Miles gregarius.

In-spouwen Inspuere.

In-spraecke des heyligen gheests. Inspiratio divina, instinctus divinus.

In-spraecke der godē. Oraculum, responsum deorum.

In-springhen. Insilire.

In-staen. Insistere.

in-staen. *stand.* Compensare, damnum sarcire.

in-stand doen. *stand.* Compensare.

in-staen voor pemanden/staen voor eenen anderen. Spondere pro aliquo, vadimonium promittere. *vide* **staen.**

in-stampen. Impellere, infarcire, inculcare.

in-steken. Infigere, intrudere, inferre, ingerere, subdere, inserere, indere.

in-steken/in-blaesen. Suggerere.

in steker/oor-blaeser. Sufurro.

in-sieker/in-blaeser. Monitor, qui verba histrionibus suggerit.

in-stekelinck. Subditicius, subditivus, suppositus, supposititius.

in-stel. Institutio, constitutio. & Inceptio.

in-stellen. Imponere. & Instituere, constituere, statuere. & Incipere.

in-stellen oft in-setten de wetten. Condere leges.

in-stellen in eens anders plaetse. substituere, sufficere. & Delegare, præficere.

in-stooten. Intrudere, impellere, impingere.

in-swelghen. Devorare, deglutire.

in-swert. Perniger, valdè niger.

in-togh. Ingressus, illapsus, us : & Irruptio.

in-trecken. Intro trahere. & Astringere, contrahere, arctare, coarctare, retrahere. **in trecken den boghe.** Lunare, curvare, sinuare arcum. **Den buyck in trecken.** Contrahere ventrem. **De beenen in trecken.** Contrahere cruta.

in-trecken. Hospitari, deflectere.

in-trede. Introitus, ingressus.

in-treden. Intrare, introire, ingredi.

in-treden/in-stampen. Inculcare.

in-twee.j.on-twee. Di, dis: in duas partes. **in twee scheuren.** Discerpere, disrumpere ; in duas partes rumpere. **in twee snijden.** Discindere, dissecare.

in-vaerē. Invadere, invehi irruere, irrumpere. & Impressionem facere.

in-val. Illapsus, ingressus, us.

in-val/in-ghe-vallen gat. Labes.

in-val. Receptaculum, diversorium. **Sijnen in-val hebben.** Divertere ad hospitem,

pitem, recipere se.
in-vallen. Incidere, irruere, illabi.
in-vallen. Diversari, divertere ad hospitē.
in-vallen met ghe-weld. Impressionem facere, irrumpere, ingredi cum impetu.
in-vallen/in t'ghe-dachte comen. Incidere in memoriam, in mentem venire.
in-vallen. Collabi, concidere, ruere, corruere.
in-vallen/ver-vallen. Recidere in morbū.
in-vallen/ver-maegheren. Strigosum & macilentum fieri: restringi macie aut ægritudine.
in-vierigh. Candens.
in-vierigh worden. Candescere, incandescere.
in-vliegher. Involare.
in-voer. Invectio.
in-voeren. Invehere, introducere, importare, inducere.
in-vouden. Implicare.
in-waerts. Intro, introrsus, introrsum, interiùs, penitus.
in wel. Perbenè, valdè benè.
in-wendigh. Internus, interaneus, intrarius, intestinus.
in-wendighlick. Internè, intrinsecus, intra, intus.
in-werpen. Injicere.
in-weven. Intexere, texendo inserere.
in-weefsel. Trama, subtegmen.
in wijck. Rivus, sinus maris.
in-wijs. Persapiens.
in-winden. Involuere.
in-windsel. Involucrum.
in-wit. Candidus, prorsus albus.
in-woonen. Inhabitare, incolere.
in-wooner. Incola, habitator, inhabitator.
in-wooner der stadt. Oppidanus, oppidum incolens.
in-worpen Injicere.
in-worpen den koop. Rescindere, irritam facere emptionem.

I N *extra compositionem.*

Inckt/inckt. j. **enckt.**
Incke. *vetus. zeland.* Vulnus, cicatrix: & Mulcta ob vulnus illatum.
inckel. *flaand.* j. **enckel** Simplex.
inghel. j. **enghel,** Angelus.
inghe. j. **enghe.** Angustus.
ingher/engher. *vetus.* Exactio. *vulgò* angaria. i. concussio, violenta exactio.
inmen. Indere, introducere: & Colligere, cogere, recipere.
inmelick/inmighlick. Intentè, intimè.
inmerlick. Penitus & Intestinus, intraneus, internus, interior, intimus. & Penetralis.
inmerste. *vetus.* j. **binnenste.**
inmigh. Interior, interaneus, intrarius, intimus: & Attentus, intentus: & Religiosus, pię meditationi intentus. *vulgo* devotus.
inmighedt. Attentio, intentio: & Religio, intentissima meditatio. *vulgò* devotio.
inmighlick. Attentè, intentè. & Medullitus, intimè, ex intimo affectu.
inster. *sax.* Interanea, viscera, exta.
int. j. **inckt/enckt.** Atramentum.
inte. j. **ente.** Insitum.

I O

Jobbe. *flaand.* Insulsus, ignavus, obtusus homo.
iobbachtigh *flaand.* Insulsus, bardus.
iock/ioch/iogh. Iugum. *germ. soch. gal. joug. ital. giogo. hisp. iugo. ang. ioke.*
iock-ghe-span. Iugales, equi eodem jugo subacti.
iock-riem/iogh-goedel. Subiugium lorū. *lorum quo colla equorum jugo alligantur.*
iocken. Iugare. *ang. ioke.*
iock/boerde. Iocus, ludus. *ital. giuoco, giuocare. hisp. iuego.*
iock-wijs/in iock. Ioco, iocosè, jocularitèr, per jocum & risum.
iockachtigh. Iocosus, jocularius, jocularis
iocken. Iocari, nugas agere. *ital. giuocare, giocare. hisp. iuegar.*
iocker. Ioculator, iocans.
iofferken. j. **schaefken.** Dolabella.
ioffrouwe. *flaand.* j. **ionck-vrouwe.**
iogher j. **ieughd.** Iuventa.
iope. *vetus.* Voluptas, gaudium. *gal. joye. ang. joye.*
iope. j. **iuweel.**
iopelier. j. **iuwelier.**
iopen, *vetus.* Iocari, delectati; Venere delectari,

lectari, venerea voluptate frui.

iolijd. Festivus, scitus, hilaris, lepidus: & Festivitas, hilaritas: **io-lijd.** *Becano dicitur* jucunda temporis in lætitia gaudioque traductio. *gal. ioly. ang. ioyly.*

iolleken. *holl.* Linter alveus.

iongh/ionck. Iuvenis. *germ. jung. ang jeune. ital. jovane. ang. yonge.* **Van ionck af.** Iam inde à puero, iam à pueris, à pueris, usque à pueris, jam inde usque à pueritia, jam inde à cunabelis, inde ab incunabulis, jam inde à teneris, à teneris unguiculis, ab infantia, ab ineunte ætate.

iongh dier. Pullus fœtus.

ionck-fere *vetus. holl.* Virgo.

iongh hert. Hinnulus, hinnuleus, cervus juvencus.

iongh haerken. Lanugo: tenera quasi lana in adolescentium genis.

iongh kind. Infans, infantulus, puer, puellus, puella.

iongh-man. Iuvenis, adolescens.

iongh ruyter. Tiro, neoptolemus.

iongh werden. Iuvenescere.

ionck-heer/ ionck-her. Adolescens nobilis, junior dominus. *vulgò* domicellus, dominellus.

ionck-heeren. *olim appellabantur* baronum filij. *q d* juniores domini. *Seb. Munst.*

ionck-her-schap. Nobilitas vel status juniorum dominorum.

iongh-schap. *vetus.* Iuventa, juventus.

ionck-vrouwe. Virgo. & Domina junior. *vulgò* domicella, dominella Principum & baronum filiæ *olim vocabantur* virgines. *Seb. Munst.*

iongh-vrouwe. *vetus.* j. **iongh-wijf.** Ancilla, famula.

iongh-vrouwe hondeken. j. **schoot-hondeken.** Catellus Meliteus.

iongh vrou-schap. Virginitas. & Status junioris dominæ.

iongh-vrouwe-merck. j. **eppe.**

iongh-vrouwelick. Virginalis.

iongh-vrouwelickheyd. Virginitas.

iongh-wijf. Ancilla, famula.

ionghepd. Iuventus, juventa, adolescentia, ætas juvenilis, ætas vernans.

ionghe/ ionghen. Iuvenis, puer, adolescens. **Jonghe der ghe-dieren.** Catulus, pullus. **Jonge-koe.** Iuvenca. **Jonge duyve.** Pipio, columbæ pullus **Jonghen haen.** Pullaster. **Jonghe hinne.** Gallina juvenca, novella, pullastra. **ionghen os.** Iuvencus.

ionghen-schender. Pæderasta, pædico.

ionghen/ver jonghen. Iuvenescere.

ionghen-worpen. Fœtificare, fœtare, fœtum edere.

ionghelick. Iuvenilis.

ionghelicken. Iuveniliter.

ionghelinck. Iuvenis, adolescens.

iongher. Iunior, minor natu.

iongher/leer-iongher. Discipulus, condiscens.

ionghsken. j. **ionghelinck.**

ionghepd. Iuventa, juventus.

ionghste. Minimus natu, ætate infimus.

ionghsten oft wterste dagh. Dies novissimus, extremus, summus, ultimus.

iongleur / iougleur. *fland.* j. **gupchelex.** Ludius, ludio, gesticulator, circulator, cybisteter, histrio, joculator.

ionnen. *fland* j. **gunnen.** Favere.

ionste. *fland* j. **gunste.** Favor.

ioocken/ieucken. Prurire, scalpturire, perpruriscere. *germ iucken. ang. itche.*

ioockscl/ioockte. Pruritus, prurigo, scalpurigo, ardor & libido scalpendi.

ioockselachtigh. Pruriginosus.

ioole. j. **ioele.** Stulta, ignava mulier.

ioonen. *vet.* j. **hoonen.** Fallere.

ioopken. *holl.* Malum Claudianum pleno saturoque colore tinctum.

iost. *vet. fland* Impetus.

iougleur. j **iongleur.**

iouw. Io Interjectio jubilantis & irridentis.

iouw. Iubilatus, clamor rusticorum.

iouweelen. j. **iuweelen.** Cimelia.

IP

Ipen. j. **iepen.**

IR

Irren. *germ. sax.* Errare.

irricken. j. **her-knauwen.** Ruminare.

IS

Is-been/isch-been/ijs-been. Ischia, coxendix, os inferius circa nates: & Os pubis, os pectinis.

irisck.

Itlick.j.ietlick/etlick. Aliquis,aliquid.
Itsund. *ger.sax.fris.* Nunc,modò,statim.

IV

Iuche. *sax.sicamb.* Ius,jusculum.
Iuck.j.iock.
Iuecken.j.ioocken. Prurire.
Iven-boom.j.ieben-boom. Taxus.
Iuglier.j.iongleur. Ludius.
Iupghyen/iupchyen.j.iupen. Iubilare.
Iuppe.j.iuppe. Supparus.
Iupper/iuper. *vetus.* Hubris: *species avis nocturnæ.*
Iups/iupsken. Ius,jusculum. *gal.jus,angl. juyce.*
Iupst/iust. Iustus, æquus. & Iustè, æquè, oportunè. *gal.juste.ang.just.*
Iupst een dozijne hebben. Iustum habere duodenarium.
Iupst op de macte. Examussim.
Iupst op t'hooft ghe-raecken. *adag.* Rem acu tangere: rem ipsam divinare, nihilque aberrare.
Iupst soo veel. Tantundem.
Iupsten/iupstéren. Æquare, adæquare.
Iupt. Iubilum, iubilatus.
Iupten/iupchyen. Iubilare. & Vociferari. & Ovare.
Iuptinghe. Iubilatus, iubilum.
Ivoor/avoor. Ebur, ebor, dens elephanti, elephantus. *gal.ivoire.ital.avorio.ang.yvorie. q.d.* è barro, barrus *enim* elephas *dicitur.*
Ivoozen. Eburneus, eburnus.
Iuppe/iuppe. *ger.sax.holl.sicamb.j.kiele/kedel.* Supparus, tunica linea. *gal.iube,juppe,juboi.hisp. & giupone ital.* thorax *dicitur. giubba.ital. quoque* vestis manuleata *sive* chirodata est.
Iuweel/iouweel. Cimelium, κειμήλιον, supellex pretiosa, bulla, monile, res pretiosa, chara, & gaudio afficiens. Res sive supellex pretiosa eleganſque, soli voluptati serviens. *qua ratione etiam* **kleynood.** dici conjicio. *vulgò* jocale: & jubelium. *gal.joyaul.hisp.ioia.ang.jewel.*
Iuweel-kasse. Cimeliarchium, conclave, pinacotheca.
Iuweellier. Annularius, gemmarius. *gal joyllier.ang.iuweller.*

Kaban. Gurgustium, casula. *gal. cabane.ang caban.*
Kabaret. Popina, thermapolium. *gal. cabaret. ital. cabareto.*
Kabarettier/kabaret-houder. Popinarius, thermapola.
Kabas. Scirpea, fiscus, fiscina, fiscella, capsula, capsella, cistella. *gal.cabas.hisp. cabacho.*
Kabassen. Convasare, surripere, compilare, suffurari, sublegere, manuari, manticulari.
Kabbe/kabbeken. Porcellus.
Kabbelen. Fœtare, fœtificare, parere. *dicitur propriè de porcis, felibus, &c. gal.caller.*
Kabbelen. *metaphor.* Vomere.
Kabbelinghe. Fœtura. & Vomitus.
Kabel. Funis nauticus, rudens. κάμηλος. camelus. *gal. chable.ang.cable, gable.*
Kabel-garen. Fila rudentum.
Kabel-touwe. *sax.j.ancker-touwe.* Prymnesium.
Kabeliau/kableau.j.bollick. Asellus piscis.
Kaboel. *vetus.fland.* Tumultus, turba, turbatio.
Kabouter-mannecken. Cobalus. κόβαλος. dæmon, imitator hominum. *germ. kobel. gal.kobelm.*
Kabupse. *sax.sicamb.* Promptuarium, cella promptuaria, penaria. & Exedra in navi. & Culina nautica.
Kabupse hoofd. Capito, onis. *caboche.gal. picard. & cabeça.hisp.* caput *dicitur.*
Kabupse-koole. Brassica capitata, tritiana, imperialis. *germ. kabis kraut. gal. chous cabus. ital. cabuzzo. ang. cole cabage, cabige.*
Kabupse-man. *sax.* Olitor.
Kachel.j.kaeckel.
Kack. Stercus, foria, merda κάκκη. i. fœtor, merda.
Kack-hebben. Cacaturire.
Kack. Phi, respuendi particula.
Kack. *fland.j.hack.* Vltimus, extremus.
Kack-darm.j.schijt-darm. Alvus.
Kack-biele/kack-berssen/schijt-berssen. Pernio, morbus calcem pedis præcipuè infestans præ frigore.

Kack-hups. Latrina, forica.

kack-in nest/kackert. Pullus postremò exclusus sive editus, educatu difficillimus. fœtus omnium postremus. *q. d.* postremus in nido.

Kacke-mick. j. **als-kacks.** Quasi, quasi verò: simulatè, in speciem.

Kacke-peps. Pax ficta, simulata mala.

Kack-setel. j. **kack-stoel.** sella familiaris, sella perforata, reddendæ alvo deputata.

Kack-stille. *stand. holl.* Latrina.

Kack-teple. Lasanum.

Kack-verssen. j. **kack-hiele.**

Kacken. Cacare, merdare, exonerare alvum, facere oletum: purgare, evacuare, deponere, solvere, repurgare alvum: levare ventris onus. *ital. cacar. hisp. cagar. ang. cacke.*

Kacker. Cacator, merdator, foriolus.

Kackertse. Foria, stercora liquidiora. & Alvi profluvium.

Kack-kert/ kackaerd. *sicamb.* j. **kack-in nest.**

Kade. j. **kaepe.** Acte, litus, *&c.*

Kae/ka. *fris. holl.* j. **kauwe.** Monedula.

Kae. j. **kepe.** Silex, saxum. **De kae schieten.** Ludere silice, lapide, disco, certare jactu lapidis in metam terræ infixam, certare disco saxeo, ferreo, aut plūbeo.

Kae-dijck/kaep-dijck. *holl. fris.* Pons longus. *apud Corn. Tacitum & Catullum, ut annotavit Had. Iunius.* agger angustiore tramite inter paludes & stagnantes aquas præcipuè aggestus.

Kaep-dijcken. (*inquit Adr. Iunius in hist. Bat.*) *dicuntur* pontes longi, qui inter paludes, quibus omnia abundant, aggesti, tramitibus angustis peditem deducunt ultro citroque, ut & aqua & terra commeatus pateat cunctis. **kae-dijck** *dicitur Henrico Frisio: q. d.* agger monedularum. *quòd in eo monedulæ præcipuè considerant, terra reliqua aquis tecta.*

Kaecke. Maxilla, mandibula, mala, bucca. *ang. chucke.*

Kaecken der visschen. Branchiæ.

Kaeck-appel. *vetus* j **wangye.** Mala, gena.

Kaecke-been/kaeckis-been. Maxilla, mandibula.

Kaeck-clabbe. Alapa.

Kaeck-harnasch. *stand.* Maxilla.

Kaeck-slagh. Alapa, colaphus.

Kaeck-smete. Alapa.

Kaeck-tand. j. **back-tand.**

Kaecken den harinck. Branchias halecis excidere, halecem jugulare & eviscerare.

Kaeck-haerinck. Halec branchijs & intestinis exutum, muriatum, conditum: *halecis genus præstantissimum.*

Kaecke. *vetus.* j **tonne.** Cadus, orca. *gal. caque.*

Kaecke/schavot. Catasta pegma, columna in qua damnati conspiciendi ac deridendi proponuntur, furca ignominiosa, suggestus sive structura sublimis, rotunda instar cadi sive orcæ, in qua malefici ad horas aliquot proponuntur deridendi, columbar, *Paut.* **Op de kaecke setten.** Catamidiare, publicè ignominia afficere.

Kaecke. j. **galgben-aes.** Furcifer.

Kaecken. Suppilare, manticulari.

Kaeckel/kachel. Vas figulinum, later, testa. & Cacabus.

Kaeckel-oven. Fornax figulina.

Kaeckel-stove Hypocaustum figulinum, tepidarium lateritium.

Kaeckelen. Cachinnari, garrire, cucurrire: glocire, glocidare, gracillare, glacitare, cacabare, gratitare, retrinire, gruere, drensare, pupillare. κακάζειν. *ang. cackle, gaggle.*

Kaeckeler. Garrulus, rabula, blatero, locutulejus, verbosus, litigator, vitilitigator.

Kaeckelerije. Garritus, garrulitas, cachinnus, cacchinatio.

Kaeckerolle. Larva.

Kaefkoen. j. **kaf-koen.**

Kaepe. Acte, es: acta, æ: cothon: litus, ora Caieta portus *hæc alludit gal. quay.*

Kaep. *vet. ang. sax.* Statio, crepido.

Kaep-dijck. j. **kae-dijck.**

Kaepen. Appellere, intrare portum.

Kaep meester. Præfectus actæ.

Kaepe/

kaepe/kaede/ kaepen. Fruſtula friza ſive aduſta ex arvina: aduſtę & exuccę pinguedinis cruſtæ *vulgò* cremium. *convenit cum verbo καίω* i. uro, aduro, torreo.

kaepe. j. **kiepe.** Silex. **De kaepe ſchieten.** *vide* **kae.**

kael. Calvus, calvaſter, glaber, depilis. **kael aen t'heur-hooft.** Recalvus, recalvaſter, prę calvus. *germ. kal gal. chauve. ital. calvo. hiſp. calvo.*

Kael. Facultatibus exutus, in paupertatem redactus, deplumis, implumis.

Kael-kop. Caput calvum, area: caput hominis calvi. & Homo calvus.

Kael-poot/kael-been. Columbus nudipes.

Kael-maecken. Calvare, decalvare.

Kael zijn. Calvere.

Kael worden. Calveſcere.

Kaelheyd. Calvitium, calvities.

Kaeluwe. *ſland. holl.* j. **kael.** Calvus.

Kaeluwe aerde. *holl.* Tetræ cutis, ſuperficies.

Kaeluwaerd. *ſland.* Calvaſter, calvus, homo calvus.

Kaem/kaen. Canus ſitus, ſitus, mucor potus. *germ. kon. gal. canifſure.*

kaemachtigh/be kaemt. Canus ſitu, mucidus, muceus.

Kaemen. Mucere, muceſcere, mucorem contrahere.

Kaen. j. **kaem.** Situs canus.

Kaen. *ſax.* j. **ſchimpre.**

Kaen. Arvina vilior ex balenis.

Kaerde/ kaerden-kruyd/ kaerden-diſtel. Dipſacus labrum vel lavacrum Veneris: *officin.* carduus fullonum, carduus, virga paſtoris.

kaerde. Tecten: inſtrumentum ſtylis ferreis, quo lana carminatur: & Inſtrumentum fullonum, è carduis conſertum, quo panni rudes confricantur, & in villos attolluntur.

kaerden. Carminare, pectere lanam: obliquo lanam deducere ferro: carpere lanam pectine, tenuare pectine. *gal carder. ital. cardare. hiſp. cardare. ang. carde.*

kaerder. Carminator, carminarius.

kaerderſſe. Carminatrix.

kaerdſel. Carminatio, carptus, carptura.

kaere/kaerigh. j. **kare/karigh.**

kaerle. *holl.* j. **kerne.** Nucleus.

kaerle/keerle. Vir fortis & ſtrenuus: Vir procerę ſtaturę & grandis corporis: *qualem fuiſſe Carolum primũ ſcribunt.* **Carl.** *Venedorum & Humorum lingua* rex *dicitur. Iean. Avventinus.*

kaerle/keerle. *vet. ſax.* Parum favens, parumque propitius Saxonum genti: hoſtis Saxonicę nationi. *q. d.* Carolus, *nempe Magnus ille, Saxonum domitor acerrimus: qui Saxones ſubjugatos omni ratione Chriſtianos facere conatus eſt. Specul. Saxon.*

kaerle/keerle. *vetus.* Vir, homo. & Maritus.

kaerle/keerle. Ruſticus. *angl. carle, churle.*

kaerle/keerle. *ſland.* Tunica, tunica longior, veſtis ſuprema.

kaerte. Charta, papyrus, pagina, ſchedа *germ. karte. gal. carte. hiſp. carta. angl. karte.*

kaerte. Charta picta, charta luſoria.

kaerten. j. **kaert-ſpelen.** Ludere chartis.

kaert-ſpel/ troef-ſpel. Chartulę luſorię, paginę luſoriæ, chartulæ pictę, ludus chartarum, ludus foliorum, rubri chartacea ſymbola regis.

kaert-ſpelen. Ludere chartis.

kaeſe/kęſe. Caſeus. *germ. kaeß. ital. caſcio. hiſp. queſo. ang. cheſe.*

kaeſ-hoyde. Fiſcella, fiſcina caſearia.

kaeſ-huyſken. Caſeale.

kaeſ-kooper. Caſearius, lactarius.

kaeſ-kraem. Taberna caſearia.

kaeſ-libbe. Coagulum.

kaeſ-rumſſel. Coagulum.

kaeſ-ſchene. Forma caſearia.

kaeſ-vat. Forma ſive fiſcina caſearia.

kaeſ-vlaepe. j. **kaeſ-taerte.** Artotyra, tyrolaganum, laganum.

kaeſ-voyme. Forma caſearia.

kaeſ-waeter. Serum: *pars lactis aquea, à caſeo ſeparata.*

kaeſ-wepe. Serum.

kaeſ-ken/ kæſ ken. Caſeolus, parvus caſeus.

kaeſ-kenſ-kruyd. Malva ſilveſtris. *q. d.* herba caſeolorum: *à forma ſeminis caſeolo non diſſimilis.*

Kaet/quaet/keet. *sax.fris.sicamb.* Eluvies, limus, lutum, squallor, stercus, merda, sordes. *germ.kaat.*

Kaet-vaen. *germ.sax.sicamb.* Vpupa. *q. d.* gallinaceus stercorarius.

Kaetse. Ictus, percussio: *&* Colaphus, alapa.

Kaetse. Ictus pilę: *&* Meta sive terminus pilę. *gal.chasse. ang.chase.*

Kaetsen/ketsen. Sectari pilam, ludere pila palmaria, excerceri pila.

Kaetś-bal. Pila, pila lusoria, pila manuaria, pila recussatilis.

Kaetś-bane. Sphæristerium.

Kaetś-spel. Ludus pilę. *&* Sphæristerium: locus exercitio pilæ destinatus.

Kaebe. *fland.* j. **kaf/kabe.**

Kaf/palie. Acus, eris: palea, purgamentum frumenti. *ang.chaffe.*

Kaf-kiste/kaf-solder. Palearium.

Kaf-sack. Saccus aceroſus, acere refertus.

Kaf-sack/dzaf-sack/dick-bupck. Venter collativus, homo ventricosus & obesus. *q.d.* saccus aceroſus: *sumpta metaphora à pecore paleis sive aceribus & siliquis saginato.*

Kaf-achtigh. Aceroſus, paleatus.

Kaf-koen. *fland* j. **kabe/schoude.**

Kaf koen-vaegher. j. **schoud-vaegher.**

Kaffoor/kauffoor. Foculus batillus mensarius. *vulgò* recalfactorium. *gal. rechaufsoir.*

Kaghe/kaghe-schupte/ kagher-schupte/ krab-schupte. *holl.* Navicula aperta, & oblonga velifera.

Kastel. *holl.fris* j. **bozstel-dzaed.**

Kagghe-nest. *fland.* j **kack in-nest.**

Kaiacke/kasacke. Gallica palla. *vulgò* casacca. *gal. casaque. ital. casaco, casachino: hisp.tasaca.* **Iacke.** *autem nostras est dictio.*

Kaiacke. *sicamb.* j. **kedel.** Supparus, supparum, tunica superior linea.

Kaipe. j. **kaepe.**

Kaiute/kaiupte. Cubile naucleri, cubiculum navarchi. *&* Casteria, locus in navi ubi remi & gubernacula reponuntur. *gal.cahute.* i. casa.

Kaike/kaeckelen j. **kaecke/kaeckelen.**

Kal. Pulcher, *καλὸς!*

Kal. *holl.* j. **pit.** Nucleus pomi aut nucis.

Kal. *holl.* j. **klap.**

Kalaberen/kallaberen. Inter se in utramque partem de varijs rebus otiosè suaves jucundosque sermones conferre. *Becanus.*

Kalaensch. Elegans, scitus, lautus. *gal.gallant. hisp.galan:*

Kalantin-steen. j. **klemer-steen.**

Kalander/kozen-wozm. Curculio, curgulio. *vulgò* calandra. *germ.galander. gal. calandre. ital. calandra. hisp.calandria. ang. calender.*

Kalanderen. j. **kalenderen.**

Kalangie. Calumnia, vexatio in litibus per fraudem & frustrationem: malitiosa interpretatio rei alicuius.

Kalangieren. Exigere multam, vexare aliquem multa, irrogare multam.

Kalengieren. *vet.fland.* j. **straffen.** Arguere, reprehendere, multam irrogare, castigare.

Kalangieren. Sibi asserere, sibi retinere, vendicare. *gal.chalanger, calanger, calenger. ang.chalenge.*

Kalangieren den koop. Emptionem alienam in se transmovere: jure præferentiæ sive propinquitatis emptionem anticipare: transferre in se emptionem bonorum: retrahere emptionem, removere extraneum ab emptione. *dicitur* **kalangieren.** *à* calumnia: *ut patet L. dudum. C. de contrahend.empt. Gravis, inquiunt, Imp. videtur injuria, quæ inani honestatis colore velata, ut homines de rebus suis aliquid facere cogantur inviti.*

Kalangieringhe. Irrogatio multę.

Kalangieringhe des koops. Ius præferentiæ in rebus emptitijs: jus *πρωτιμήτεως. vulgò* retractus *dicitur: cum alienam emptionem quis in se transfert: maximè autem cùm alienata à propinquis prædia, oblato intra legitimum tempus pretio, recuperantur.*

Kalck. Calx. *germ.kalch. gal.chaux. ital.calce, hisp.cal, chalke autem ang.* creta *dicitur.*

Kalck-vzander. Calcarius.

Kalck-lijm. Bitumen.

Kalck-gruys. Rudus, eris.

kalck-loedte. Rutrum, rutabulum.
kalck-oven. Calcaria fornax.
kalck-scherven. Rudus.
kalcvasse. Cucurbita lagenaria.
kalénderen. j. **kallanderen.**
kallendier. Fasti, orum: fastus, uum. *vulgò* calendarium.
kallendier-boecxken. Calendarium, tabulæ calendariæ, libellus fastorum.
kalengieren. j. **kalangieren.**
kalf. Vitulus. *germ. calb. ang. cawlf, calfe.*
kalf. Homo obesus. *ital. Suet. Tranq. aut Servium apud Gallos olim appellatum Galbam, id est, præpinguem, sive vitulum bene saginatum.*
kalf van het hout j. **mups.** Pulpa.
kalf-koe/kalver-koe. Forda, horda, fœta bos, vacca fœta, prægnans.
kalff-mupl / kalff-neuse. Antirrhinum, ana gallis silvestris.
kalff-snupte. Antirrhinum, cynocephalis, caput canis, caput vituli. *herba genus.*
kalff-voet. j. **papen-kullekens.** Atum. *officin.* pes vituli.
kalf-vleesch. Caro vitulina.
kalffen. j. **kalven.** Fœtare.
kalfaten. j. **kallefaten.**
kalfvaerd. Comarchus, vici sive villæ princeps.
kalicoote/kelcoote. *f. and. holl.* Vectigal, exactio, tributum. *gal. cueillette.*
kalissen-hout. Glycyrrhiza, radix Scythica, dulcis. *vulgò* regalitia, liquiritia. *gal. reclisse, regalisse ital. regolitia. hisp. regaliza.*
kalkoen. *verus* j. **hoef.** Cornu pedis equini.
kalkoensche oft kalekutsche haen. Pavo Indicus, pavo Gallicus, Gallopavus.
kalkoensche hinne. Gallina Indica, Afra, Africana, Numidica, Gallica.
kallaberen. j. **kalaberen/kallen.**
kallander. j. **kalander.** Curculio.
kallanderen het linwaet. Polire, levigare, mangonizare pannum lineum, ornare telam venalem ad alliciendos emptores *gal. calendrer.*
kallant. Qui alterius opera utitur. *q. d* cliens.
kallant. Permutator, commercia excercens cum aliquo. & Adventor. *gal. chaland.*
kallanterije/kallandije. Clientela. & commercium. *gal. chalandise.*
kalle. *vetus.* Pulchra, formosa.
kalle. *vet. sicamb.* Canalis. & Stillicidium.
kallefaeten / kalfateren / bzaeuwen de schepen. Comissuras navium ferruminare musci coma interjecta: infarcire, stipare stuppa. **kalefaten** *mihi videtur Adrianus Iunius, Animadversorum lib. 5. cap. 6.* est consolidare & compingere hiulca, à καλαφάτης, qua voce naupegus vocatur, cuius munus est, navis commissuras rimasque solidare stuppa aliáve materia. **kal-vaten.** *Becano est* navem sive vas apparare ne aquam per rimas ullas admittat, eiúque ultimam manum imponere: *dictione composita à* **kal** & **vat.** *gal. calfatrer, calfeutrer.*
kallefater. Stipator.
kallen. *sicamb. fris. holl. sland.* Dicere, loqui, sermocinari, fabulari. *call. ang.* i. vocare καλίειν.
kal-waet. *vetus.* Fabulator, gerro.
kallepser. j. **ghe-lepser.** Concubinus.
kallewep. *sland.* Enticulus venatorius,
kallupte/klupte. Globus. & Rapa, rapum.
kallupten. j. **klupten.**
kalm. Tranquillus, quietus, placidus, tacitus, stratus. & Tranquilitas, malacia, *vulgò* calmus. *gal. calme. ital. calmo. hisp. calmo. ang. calm, cavme.*
kalme zee. Malacia fluctuum, maris tranquillitas, mare tranquillum, mare stratum, clemens, mite.
kalmafrepe. *f. and. brug.* j. **barbelenbetken.** Ilicium.
kalmey-steen. Lapis calaminaris. j. **klemmer steen.**
kalven/kalveren. *plura à* **kalf.** Vituli.
kalven/kalveren. Fœtare, fœtum edere, fœtificare. *proprie dicitur de vacca vitulum edente.*
kalven/braecken. Vomere, reddere vomitu.
kalver-koe. j. **kalf-koe.** Vacca fœta.
kaluwe. j. **kael.** Calvus.
kam/kamme. *varus.* j. **bzouwerije.**

kammer.j.bzoulwer.
kammerſ ſtraete.j.bzoulwerſ-ſtraete.
kam-ſtock. Tridens cerevisiarius.
kam. Pecten. *ger. kamp. ang. comle.*
kam/ſtrups der boghelen. Crista, apex.
kam vande ſtadt-poorte.j.heck. Cataracta, cratis portarum instar pectinis dentata.
kam/koe-kam. Numella.
kam-tand. Radius pectinis.
kam-wijs. Pectinatim, ad pectinis similitudinem.
kam-wijs ghe-maeckt. Pectinatus.
kammen. *ſtand.* **j.kemmen.** Pectere.
kamant/kamantigh. Scabiosus, scabie sive impetigine laborans: scabiosus instar mendici: *gallis caimand dicitur* mendicus, *quem nos* **gop-man** *& perfectius* **gode-man.** *vocamus: & caimander. gal.* i. cogere stipem.
kamanterije / kamantighepd. i. rabbauts-krauſſel. Impetigo, fœdatio cutis serpens cum pruritu, scabies sicca, aspera, & prominens: scabies mendicorum
kamepe. *ſax. ſic.* **j.blote.** Ratis, schedia.
kamel. *vetus. bell.* **j.kemel.** Camelus.
kamelot. Vestis undulata, cymatilis, capripilia. *vulgo* camelotum, chiambelotum, cambellotum, zambellotum, *voce Gallis, Italis, Hispanis aliisq; communi: quod scilicet è camelorum, præsertim Caspiorum, ut scribit Ælianus, & caprarum villis & pilis contexatur.*
kamer/kamere. Cella. *vulgò* camera. *ger. kammer. gal. chambre. ital. camera. hisp. camara ang. chambre καμάρα.* i. fornix. **Camerken.** Cellula.
kamer. Cœnaculum.
kamer/ſlaep-camer. Cubiculum, thalamus.
kamer gulde. Collegium, contubernium,
kamer/raed-kamer. Curia, concilium, auditorium. *vulgò* camera.
kamer der ſchepenen. Senaculum.
kamer van ontfangh. Ærarium, quæstorium.
kame/kamer-ganck. Alvi excrementum, ventris profluvium, purgatio alvi, laxatio ventris. *vulgò* camera *hispanis dicitur.*
Ter kameren gaen / kamer-ganck hebben. Purgare alvum.
kamer-buſſe. Tormentum minus, bombarda minor.
kamer-ganck. Alvi purgatio.
kamer-ganck maecken. Ciere, solvere, ducere, subducere alvum.
kamer-ghe-recht des Keyſer-rijcks. Iudicium Cameræ Imperialis: judicium Romani imperij.
kamer houden. *ſtand.* Vti dicta sive certa victus ratione.
kamer houden j.raed-houden. Inire consilium.
kamer-houder. *frisi.* **j.roode/roede.**
kamer katte. Cellaris meretrix: *concubina sive pellaca quam amator sibi soli servat cellæ inclusam.*
kamer krupd. *ſtand* Barbicapra: *herba quæ in aulis sternitur.*
kamer-looghe. *frisi.* **j.piſſe.** Lotium.
kamer-loep. *ſtand.* **j. loop.** Profluvium alvi.
kamer-pot. *vet* Matula. *ang. chamber-potte.*
kamer ſpel. Ludus scenicus, ludus histrionicus, histrionia, histronica: præstigiæ. *q. d* ludus cameræ sive cellæ: *quod in scenis, tabernaculis, cellis aliisque locis privatis (ut olim, nisi mercede numerata intromissio) spectaculum sui suæq; artis præbeant histriones, mimi, præstigiatores, & id genus alij gesticulatores.*
kamer-ſpeler. Histrio, mimus, ludius, ludio, circulator præstigiator.
kamer-ſpeler/reep danſſer. Petauristes, petaurista.
kamer-ſtoel. Sella familiaris.
kameren. In cella condere, in cubiculo asservare, includere cubiculo.
kamerierе/kamenierе. Ancilla cubicularia, cubicularia, ç: ancilla à cubiculis, pediſſequa, ancilla. *vulgò* cameraria. *voce gal. hisp. ital. communi.*
kamerlinck. Cubicularius à cubiculis, præfectus cubiculo, super somnum servus. *vulgò* camerarius. & camerlingus. *germ. kammerling. gal. chambellan. ital. camariero. hisp. camero. ang. chamberlayne.*

kamſſn/kamſſn-ſteen. *ger.ſax.ſicamb.* j. **kemenepe.** Caminus.

kamille/kamil-bloemen. Camæmelum, anthemis. *germ.camomillen.gal.camomille. ital.camomilla. hiſp.manganilla. ang.camomill.*

kamme. j. **kam.** Pecten.

kammen. *ſland* j. **kemmen.** Pectere.

kammen. *vetus.* j. **bzouwen.** *vide* **kam.**

kamp. *ſax.friſ.ſicamb.holl.ſland.* Campus, ager, arvum.

kamp. Caſtra, ſtativa. *vulgò* campus. *gal. camp. ital.campo. hiſp.campo. ang.campe.*

kamp. Certamen, certatio, pugna, militia: & Monomachia, duellū, ſingulare certamen duorum. *germ.kampff. gal.combat. ital.campo.*

kamp-plaetſe. Arena, palæſtra.

kamp-ſtrijd. Duellum.

kamp-vechter Athleta, pugil.

kampe. j. **kempe.** Pugil. & Pellex.

kampen/kampéren. Caſtra facere ponere, metari.

kampen/kempen. Certare, concertare, decertare, pugnare, depugnare, debellare, dimicare, digladiari: ſingulari certamine certare.

kamper/kemper/kampioē. Bellator, certator, gladiator, propugnator, athleta, pugil, debellator, depugnator, monomachus.

kamper wonde. *vetus.* Vulnus lethale, periculoſum: vulnus profundum ab ungue medij digiti uſque ad ejuſdem digiti longiſſimum articulum.

kamperlick. Athleticè. & Periculosè.

kamperlick aen ſpreken. *vet.ſax.* Injuriosis verbis alioqui: duelli verba dicere, dicterijs aliquem laceſſere.

kamperlick ſtaen. In ſummo diſcrimine ſive periculo & neceſſitate eſſe.

kamperlick groeten. *vetus.* Capitis accuſare, crimine accuſare.

kampioen/kamp-vechter. Athleta, pugil, bellator. *vulgo* campio. *à campo ſive circo decertantibus deſinito. gal.champion. angl. champion.*

kampernoelie/padden-ſtoel Fungus, boletus. *gal.champignon.*

kamus/kamups/plat-neuſe. simus, ſimo, cui nares ſunt depreſſæ ſuperiùs: camurius. i. inflexus *vulgò* camuſius. *gal. camus. ang.camoſes.*

kamus/ſimmen-neuſe. Naſus reſimus.

kamus. Catellus Meliteus naribus depreſſis.

kanaele. Canalis, alveus: fluvij alveus. *germ.kannel. gal.canal. ital.canale. hiſp.canal.*

kanaelie. Fæx plebis, fæx civitatis. *vulgò* canalia. *gal.canaille. ital. canaglia. q.d.* canes.

kancel/kantſel. *germ.* Pulpitum, ſuggeſtus, roſtra.

kancelier. Archigrammateus, ſcribarum præfectus, nomophylax, ſcriba principis. **kancelier/requeſt-meeſter.** A libellis, libellorum magiſter: qui cognitiones tractat, & ſupplicum libellorum vota. *vulgò dictus* cancellarius. *è cancellando, id eſt, illinendo tranſverſis lineis vel cancellis: quum ſæpius reſcripta, regis ſeu principis ſigillo munienda corrigat. Nomen* cancellarius, *ſpeciosè à* cancellando, *id eſt, ductis cancellatim lineis inducendo, quidam derivant: Caſſiodorus autem à* cancellis, *quòd intro ſecreta cancellorum ſeptis clauſa, cauſas examinarint. Guil.Cam. gal.chancellier. ital.cancelliero. hiſp.cancilliero. ang.chauncelour.*

kancelrijſe. Archivum, tabularium, nomophylacium officina pragmatica ſive diplomatica. & Iuris præfectura.

kancker. Cancer, carcinoma. *morbi genus gal.cancre. ital cancro, cazcora. hiſp.cancer. ang.canker.*

kancker-bloeme. Vrinaria, dens leonis, roſtrum porcinum, caput monachi, dens caninus. & Ambubeia, aphace.

kancker-krupd. j. **ſonnen-wende.** Halcotrophium: herba cancri: adverſus carcinomata præſens.

kandeel ſuppen. Cycēon, miſcellanea potio, ſorbitio, ſorbitiuncula, ſorbillum. *Vox* **kandeel.** *ut notat Adrian. Iun.* κανδύλη *Græcorum non abludit, olim in delicijs, cuiuſmodi eſt Friſijs recepta* **warmeiaute/** *quod ſonat* calidum donum *ſive* calidum

scyphum, *quasi* διῳωδωρον. *Posset tamen, salva Iunij opinione, dici* **kandeel**. *quasi dicas* calidum : *qua ratione Gallis chaudeau : & ang. candel. cùm nos quoque vulgò huiusmodi sorbitiunculas* **warm/ wat warms**. *hoc est*, calidum *sive* calidi aliquid *vocemus. vulgò* caldellum.

kandeel-feeste. *stand.* Repotia.

kandelaer. Candelabrum. *gal. chandelier. ital. candelaro. hisp. candelero. ang. candelsticke.*

kandelaers. j. water-lisch. Sparganium, gladiolus palustris.

kaneel. Casia. *vulgò* canella. *à quadam canalium figura.* Cinnamum, cinnamomum. *gal. canelle. ital. canella. hisp. canela. ang. canel.*

kaneel-roose. Cinnamomina rosa.

kanefas/kanefas-doeck. Canabina vestis, cannabacea tela. *vulgò* cannavacium. *gal canifas ital. canavaccio.*

kaniant/kangiant. Vestis polymita, versicolor, babylonica. *vulgò* cangianta.

kanne. Poculum, capis, obba, cantharus. *vulgò* canna. *germ. can. ang canne.*

kanne wijns. Quartarius vini.

kanonick. Canonicus. *q. d* regularis. *gal. chanoine. ital. canonico. hisp. canonigo. angl. chanon.*

kanonisije. Canonicatus.

kanoniseren. Referre in numerum deorum vel divorum, cælo asserere, apotheosi donare, divorum catalogo asscribere. *vulgò* canonisare.

kansse. Alea, jactus aleæ, sors, fortuna, casus, eventus, puncta primo casu aleæ jactę obvenientia: casus aleæ. *gal. chance. ang. chance.* **Te kansse wagen**. Aleam experiri.

kansseler, j. quansseler. Sodalis.

kantsterlinck. j. krautselinck. Spira.

kansuweele. Pirum falernum.

kant. Canthus, angulus, extremitas extrema pars, margo, ora, labrum. *ital. canto. hisp. canton.*

kant aen d'water. Crepido, margo terræ quam aqua alluit, ripa.

kant. Pars regio. **Van alle kanten**. Ab omni parte.

kandt-broodts. j. hompe. Frustum prędandum. *gal. chanteau. ang. cantell.*

kanten. Extremitatem abscindere.

kantigh. Angulosus, angulatus.

kanteel. Pinna, mina, spicula.

kanteel/kanteel-houd/staecksel. Canterius.

kanteel/kanteel-steen. Mina, pinna muri, mutulus.

kanteelen/sopen. Acroteria.

kanter, Canterius: equus cui testes exempti.

kantert/kantert-kæse. *holl. fris. sicamb.* Caseus magnus.

kantsel. j kancel.

kap. j. kappe. Capitium.

kape. i. beur-berg. Promontorium. *ital. capo hisp. cabo. q. d.* caput.

kape/bake. Specula, pharus, signum litorale.

kapelle. Sacellum, sacrarium, ædicula. *vulgò & antiquè* capella, *ut explicat. Guiel. Durand. in Rat. divin offi. lib. 2. cap. 10. nempè à capa sive cappa divi Martini, quam olim Reges Franciæ in bello secum ferre solent, eaque sub quodam tentorio ab ipsa capra, capella dictio, servabatur. Vel à capra sive capella: olim enim in expeditionibus, in tentoriis domunculas pellibus caprarum contectas confecerunt, in quibus sacra celebrabantur. Hæc posterior Durandi ratio mihi potior videtur: cùm etiam pellis in sacra Scriptura pro tabernaculo pelliceo ponatur, ut Psal. 103. Extendens cælum sicut pellem. i. sicut tabernaculum quod fit ex pellibus, & apud Cæsarem, Valerium, Tacitum, Livium & alios, pelles pro tentoriis quæ pellibus constabant, accipiantur. germ. kapele. gal. chapelle. ital. capella. hisp. capella. ang chapell.*

kapelle/koor. Chorus.

kapelle-meester. i. saugh-meester. Phonascus, symphoniarcha.

kapellaen. Sacellanus, minister sacrorum. *vulgò & antiquè* capellanus clericus in cuius custodia capella est : *à clericis autem ad Sacerdotes idem nomen passim est transfusum. Guil. Durand.*

kapelleken binnen den hupse. Lararium.

kappelleken. *holl. fris* **i. kappel**. Papilio.

ka-

kapelrije. Sacerdotium minus. *vulgò* capellania.

kapestant. Ergata, machina tractoria axe recto.

kapitael. j. **hoofd-somme.** Sors, *vulgò* capitale, summa capitalis.

kapiteel. Capitulum, epistylium, modulus: id quod scapo sive columnę imponitur.

kapiteel. j. **hoofd-gelt.** Exactio capitum, capitale tributum.

kapitel/hoofd-punt. Caput, capitulum.

kapitel/kapitel-huys/ghe-stoelte. Exedra, *vulgo* capitulum cœnobij, capitulare sessorium.

kapitel der kanonicken. Collegium canonicorum, comitia sacra, conventus.

kapitel houden. Peragere conventus, celebrare comitia sacra.

kapitel-dagh. Dies comitiorum sacrorum.

kapitel-huys. Exedra, *vulgò* capitulum.

kapitelen. Castigare verbis & mulctis: castigare & multare in comitijs.

kapiteyn. Dux militum, ductor ordinum, præfectus militum, strategus, *vulgò* capitaneus: *à capite nempe: quod sicut caput reliquis membris, ita hic reliquis militibus, civibus, aliisque imperet. gal. capitaine ital. capitano. hisp. capitan. ang. captaine.*

kapiteyn generael. Imperator, imperator exercitus, archistrategus, dux primarius.

kapiteyn van t'schip. Navarchus, præfectus navis.

kapiteyn-schap. Præfectura, ducatus, imperium militare, strategia, *vulgò* capitaneatus.

kappe. Capitium, capitis tegmen, pileus, cucullus. *vulgo* cappa. *germ. kappe, kappenzipffel. gal. cappe. ital. cappe. hisp. capa. ang. cappe.*

kappe/kooy-kappe. Trabea. **Veld-kappe** Chlamys **Spaensche kappe.** Ricinum cucullatum, bardocucullus.

kappe. Culmen, fastigium: supremum sive summum cuiusque rei.

kappeken. Cucullulus, parvum capitium.

kappeken der manlickheyd. Præputium, pellicula glandem tegens.

kappaerdt. Cucullatus, capitio indutus.

kap-man. Cucullatus, & Columbus cristatus.

kap-mutse. *holl. sic.* j. **claey-mutse.**

kap-rave. j. **dack-sperre.** Canterius, tigillum.

kappoote. Capitium, sagum. *hisp. capote.*

kappootken. Palla muliebris.

kappuyn. Cucullus, capitium. *gal. chaperon.*

kappuyn. Humerale gestamen, humerale, cucullus humeralis, tutulus, ephestris, epomis.

kappuyn/kobel der brouwen. Calantica, caliendrum, capitium, cucullus, cucullio, mitra, mitella.

kappuynken. j. **kappeken.**

kappel/kappelken. *holl.* j. **pepel.** Papilio.

kappelle. j. **kapelle.**

kappen/hacken. Conscindere minutim, minutatim consecare, incidere, resecare. *ang. choppe.*

kap-mes. Culter conciscrius.

kapper. Conciscr.

kapper/kappert/potz-hoost. Lamia: *piscis dictus à truncandis piscatorum sagenis. Adr. Iun.*

kappers. Capparis, inturis. *ger. kappren. gal. kappres. ital. cappari. hisp. alcapparas. angl. capers.*

kappuyn. Capo, capus, gallus spado, cui testes sunt avulsi. *germ. kapham, kapaun. gal. chapon ital. capone. hisp. capon. an. capon.*

kappuynen j. **lubben.** Castrare, evitare, avellere gallo testes.

kap-hoen/kap-haen. *vetus.* j. **kappuyn.** Capo.

karaecke. j. **karraecke.** Circerus.

karbeel/latte. Tignus, tignum.

karbeel-steen. Mutulus.

karabeel. j. **karebeel.**

karbonade/kolen-gerst. Caro tosta offula carbonibus tosta. *vulgo* carbonada. *gal. carbonade. ital. carbonada.*

karbonckel/karbonckel-steen. Carbunculus. *lapis pretiosus à similitudine prunarum dictus. germ. karfunckelstein. gal. escarboncle. ital. carbonchio. hisp. carboncol.*

karbonckel. Carbunculus, anthrax: *ulceris genus.*

karcker. *j.* **kercker.**

kardeel. *sax.* *j.* **kabel-touwe.** Prymnesium.

kardinael. Cardinalis, cauſiatus vel purpuratus pater.

kare/kaerken. Cara, amica: *& propriè* lecta, electa, dilecta: **karen** *enim veteribus Saxonibus* eligere, *&* **wtverkaren.** electus *dicitur.*

kareel/kareel-ſteē. Later, later coctus. *gal. quareau. ital. quadrello.*

kareel. *vet.* *j.* **quareel.** Telum catapultarium.

kareel-backer. Laterarius.

kareel-oven. Lateraria, caminus in quo lateres excoquuntur.

karel. *j.* **kaerel.**

karen. *vet. ſax.* Eligere, diligere.

karen/kozen. *friſ.* *j.* **keeren.** Vomere.

kareveel/ kozveel/ voeper. Dromas, dromon, celox: navis vectoria: *vulgò* caravella. *germ. caravelle. ital. caravella.*

karien/kozien. Gemere inſtar turturis ſive columbę. **karien** */inquit Becanus, dicuntur pueruli, dum matribus vel nutricibus inconditò ſono & geſticulatione blandiuntur: quod reciprocè etiam de matribus dicimus, dum puſionibus ſuis colludunt, & blandis ſuſurris tenellum animulum pacare & conciliare ſibi nituntur. vide* **koeren/koerien.**

karigh. Sordidus, parcus, tenax.

karighheyd. Sordes, parcitas, avaritia.

karighlick. Parcè, avarè.

karle. *j.* **kaerle.**

karmen. *j.* **kermen.** Lamentari.

karmeſijn/karmeſijnen kleed. Veſtis purpurea, oſtrina, coccinea, coccina, Tyria, conchyliata, Sarrana, perfuſa oſtro, ardens murice: *Arabicè* kermez. *vulgò* Carmeſinum *dictum, quod fiat ex vermiculo qui Pœnorum linguâ* carmen *dicitur. gal. cramoiſin ital. chremeſina. hiſp. carmeſi. ang. crymſin.*

karmieten. *vetus ſland.* *j.* **karmen.**

karnap. *ſax.* *j.* **arckenaer.** Menianum.

karne. *j.* **kerne.** Nucleus.

karnoffel. *germ. ſax.* Ramex, hernia, ramex carnoſus.

karonie. Cadaver, corpus mortuum. χαρωνία, Charonia *apud Laërtium & Geographos ſunt barathra quædam & Plutonia mortiferos ſpiritus & fœdos odores exhalantia: hinc Celtæ, quod fœtet cadaveris modò, dicunt* caronia: *& hominem nihili, indignum qui in nullo ſit numero, vocant vulgò* carogna, *tanquam* cadaver beluę alicuius ejectum, *à vitiorum fœtore, ita Gilbertus Cognatus. gal. charogne. ang. carrayne.*

karote/karote-wortel. Paſtinaca, daucus, ſiſarum, ſiſer. *vulgò* carota. *gal. carotte. ang. carrot.*

karper. Cyprinus. *vulgò* carpio, carpa. *germ. karpffen. gal. carpe. ital. carpione. ang. carpe.*

karpers leven. Vita macerata, vita uvida: vita cui omnia affatim ſuppetunt, ut carpioni ſive cyprino, in aquis degenti, aquę.

karper. Gauſape, amphitapa, tapes, tapetum. *gal. carpet. ang. carpet.*

karpie/ karppe. Linamentum carptum vulſumve, è linteis concerptis: linamentum raſile, è lanugine linteorum eraſa. *vulgò* carpia. *gal. charpie.*

karrake/kraecke. Circerus navis maioris genus. *gal. caraque. ang. caricke.*

karre. Carrus, carrum, carruca, currus, biga, vehiculum, vectabulum, ciſium, quadrigula, curriculum. *germ. karren. gal char, chariot, charette. ital. carro, carretta. hiſp carro. ang. carre.* **karre.** *propriè teuton.* Vehiculum duabus rotis volubile.

karre. *vet.* Naſſa: alveolus, alveare.

karre-dryver. Carrucarius, bigarius, ciſiarius, agitator carri.

karre-man. *j.* **karre-dryver.**

karren. Vehere, vectare carro.

karren/kerren. Stridere, gemere, ſtrepere, concrepare.

karrende wagyen. Plauſtrum ſtridulum, ſtridens.

karrijne. *vetus. ſland.* *j.* **karre.** Carrus, currus.

karrijn-peerden. *vet.* *j.* **wagen-peerden.**

karſepe. Panni genus.

karſpe. *j.* **kerſpe.** Nebula linea.

karſpel. *j.* **kerſpel.**

karſt. *ger. ſax. ſic.* Bidens, ligo.

ten. *ger. ſax. ſicamb.* Paſtinare.
telinck. j. krantſelinck.
teel. j. quarteel. Quarta pars.
teel. *vetus.* Propugnaculum.
touwe. j. noot-buſſe. Genus bombardæ maioris. *vulgò* cartuna & quartana. *germ. cartaun. gal. courtaun.*
tbeel. j. karreteel. Corbita.
tus. *ſax. friſ.* Cyprinus, carpionis genus ignobilioris.
ſack j. kaiack.
ſe. j. kaeſe. Caſeus.
ſement. *vetus. ang.* Tranſenna, ergaſtulum.
ſſaerd. Placenta ex ovis, butyro, lacte, herbis, lardo, *&c ſic dicta a patella Strideræ.*
aſſen/kiſſen. Stridere.
aſſe. Capſa, ciſta, arca, theca *vulgò* caſſa. *gal. caſſe. ital. caſſa. hiſp. caxa. ang. caſe.*
aſken. Capſula, ciſtula, ciſtella, loculus.
aſſe/wiſſel-kaſſe. Menſa, abacus numulariorum.
aſſe/rinck-kaſſe. Pala annuli.
aſſe/hepligbdom-kaſſe. Ferculum, feretrum *ſive* pheretrum,
kaſ-boebe. Agyrta, circulator, qui lararia circum pagos circumvehit: mythragyrtes qui obambulat cum ſimulatis myſterijs, ac rudibus imponit. *Dicuntur huiuſmodi impoſtores & nebulones.* kaſ-boeben/ *à capſis ſive thecis, quas falſis oſſibus & reliquijs vaſrè munitas circumferunt ad quæſtum. vulgò* quæſtuarij. & Quæſtores eleëmoſynarij *vocantur: horum nomen prorſus tollitur in Concilio Tridentino, Seſſ.* 5 & 21.
kaſ-iaegher. j. kaſ-boebe.
kaſſenaer. j. kaſ-boebe. Agyrta.
kaſſier. Quæſtor mercatoris, adminiſtrator pecuniarum mercatoris, præpoſitus pecuniæ, menſarius, menſularius, argentarius, trapezita. *vulgò* caſſierus, capſarius. *gal. kaſſier. ital. kaſſiere.*
kaſſel. *vetus.* j. kaſteel. Caſtrum.
kaſſelrije/kaſtelrije. *ſland.* Territorium urbis. & Forum judiciale, conventus juridicus.
kaſſéren. Quaſſare, frangere, confringere: & Diſpungere, expungere, delere. *gal. caſſer. ital. caſſare. hiſp. caſſar.*
kaſſéren een teſtament. Reſcindere teſtamentum; irritum, vanum, & nullius momenti facere. *vulgò* caſſare.
kaſſéren de krieghſ-lieden. Exauctorare milites.
kaſſije/ kaſſij-wegh. Via ſtrata, viarum ſtrata, via ſilicata, via delapidata, agger viæ, pavimentum viarum. *vulgò* calciata. *gal. chauſſée. hiſp. calçada. ang. cauſie, cauſey.*
kaſſij-gote. Incile.
kaſſij-ſteen. Silex, lapis quo via ſternitur.
kaſſijen. Sternere lapidibus, conſternere viam ſilicibus, delapidare.
kaſſijer. Strator ſilicum.
kaſſijne. Iugamenta ſtructuræ feneſtrarũ, ſive oſtiorum. *gal. chaſſis.*
kaſſijne. *ſland.* j. blaſſeture. Speculare chartaceum, tympanum.
kaſtanie. Caſtanea, nux caſtanea, nux Sardiana, heracleotica. *germ. keſtin. gal. chaſtaigne. ital. caſtagna. hiſp. caſtana. angl. cheſten.*
kaſtanien-boom. Caſtanea.
kaſtanien-boſch. Caſtanetum.
kaſtanien-bruyn. Spadix, ſpadiceus, puniceus, phœniceus.
kaſtanien-ſchelpen. Echinatus calyx, caſtaneæ operculum.
kaſteel. Caſtrum, caſtellum, arx. *gal. chaſteau. ital. caſtello. hiſp. caſtillo. ang. caſtel.*
kaſteel-man. *vetus.* j. kaſtelein.
kaſtelein. Præfectus arcis, inſularius. *vulgò* caſtellanus & caſtaldus.
kaſtelein-ſchap. Præfectura arcis. *vulgò* caſtaldia, caſtellania.
kaſtelrije. j. kaſſelrije.
kaſtijden/kaſtijen. Caſtigare: objurgare, punire, animadvertere. *gal. chaſtier. ital. caſtigare. hiſp. caſtigar. ang. caſtize, caſtice. ger. kaſtigen.* i. affligere, vexare.
kaſtijdement. Caſtigatio: punitio.
kaſtijdinghe. Caſtigatio: punitio, animadverſio.
kaſtilie. *vetus. ſicamb.* Fuſio.
kaſupffel. Caſiola, poderis, ſacrum pallium.

um. *vulgò* casula, casubula, planeta.

katarre. Catharrus, destillatio: humor è capite destillans ad os & fauces: rheuma, rheumatismus.

katepleu/kateelen. *sland.* Bona mobilia, supellex, res, facultates. *vulgò* catalla, cathallum. *ang. catelles.* **yet beste katheyl.** *sland.* Pretiosissimum pecus domesticum, aut aliud ornamentum. *vulgò* Melius cathallum. & Optimum caput. *ang. catayle, cattel.* i. Pecus. & *catheles.* i. Res, possessio.

kateplick-goet. Bona mobilia.

katerrol/katerrolle/katerr-hooft. Trochlea, rechamus, rotula striata: rotula trochleæ.

katerrol. *sland. orient.* i. **hop/nonne**: Trochus, turbo.

katerrol-kooyde. Funis ductarius.

kater. Ælurus. *vulgò* catus & cattus.

kater. *metaphor.* Catus & sagax homo, cautus.

kater. *vetus.* Oeconomus, condus, obsonator: coquus nundinalis: qui coemptos è macello cibos coquo tradit ad coquendum. *ang. cater, catoure.*

kater-oogben. Oculis micantibus, sive scintillantibus intueri, instar æluri aut felis.

katte. Felis, ælurus. *κάττης. vulgò* catus, & Cattus: cata & catta. *germ. katz. gal. chat: ital. gatto, gatta: hisp. gato, gata. ang. catte.*

katte/stoym-katte. Vinea arx pluteus, propugnaculum eminens, altum, collinum.

katte. Genus tormenti quo saxa iaculati sunt maiores. *Ioan. Aventinus.*

katte. Vir præstans, vir insignis. **katten/** *inquit Adr. Iun. in hist. Bat.* proceres, viri insignes: *à Cattis, viris imprimis insignibus & strenuis.*

katten. i. **kattekens.** Nucamenta.

katten-krupt. Nepeta, *vulgò* cattaria, *herba eluris malè valentibus expetita.*

katten-oogben. Oculi noctuini, herbei, virides, glauci, cæsij. *vulgò* felini.

katten-oogigh. Cæsius, glaucus.

katten-silver. Amiantus: lapis alumini scissili similis, linum vivum, polia, mica. *vulgò* argentum fossilium, *ob colorem fossilium oculis radiantibus non absimilem.*

katten-spel. Ludus sive jocus hostilis & simulatus: *post lusum eum devorat eluras muron captum.*

katten-steert. Equisetis, equisetum, salix equina; hippuris.

katten-visch. i. **hlick.** Alburnus.

kat-wil. Noctua, bubo, ulula. *sic dicta quòd capiat & salsat mures instar felis. germ. Ihauiz. gal chathuan.*

kattekent. Catulus felis.

kattekens/ bierpsel aen notelaers/ haselaers. [illegible] camenta; paniculæ; comæ in nuce [illegible] corylis, populis, salicibus & similibus, in quibus semina dependenti *vulgò* natuli.

kattigh/kattighigh. Miser, infelix, ærumnosus, pauper. & Nequam, reus, malus. *q.d.* captivus. *vulgò* cattivus. *gal chetif ital. cattivo. hisp. cativo.*

kattighedt. Miseria, ærumna.

kattoen. i. **kottoen.**

kavalie/kraecke. Domus ruinosa. & Iumentum coriaginosum: caballus terga ruptus verbere. Caballus *ab* equo *eò distat, quòd* caballus *ferè nunquam, sine derisione dicitur*: equus *verò semper de apto & probato. Pompon.* Caballos *ait qui in pistrinis essent, quasi dicat malos, Anton. Nebriss. Verùm Gallis, Hispanis & Italis pro* generoso equo *accipitur. gal. cheval, caval. ital. cavallo. hisp. cavallo.*

kaud. i. **koud.** Frigidus.

kave. *sland.* i. **kaf.** Acus, eris.

kaven. i. **krinsen.** Eventilare paleas.

kave/kaf koen. *sland.* i. **schoude.**

kave-vaegher/ kaf koen-vaegher. *sland.* i. **schoud-vaegher.**

kavedael. Sors, summa, caput. *vulgò* cavedale, *sive* capitale, summa capitalis. *gal. avidal. ital cavedale. hisp. cavidal.*

kaveete. Cavea, ergastulum, carcer.

kavel. Sors, sortitio, sors in divisione bonorum rata portio. *dicitur* **kavel** *sive* **kavel/** *q.d.* funis sortis, funiculus sortis. *Mich. 2. 5.* funiculus distributionis. *Psalm. 77.* Sic *funis sive funiculus, sacro sermone dicitur terræ & hæreditatis sors, & pars quæ cuique obtingit:*

: nam ut Latini decempedis, sic Hebræi & Chananæi funibus extensis metiebantur agros, partiebantur jugera.

elen. Sortiri, dividere bona sorte, elicere sorte, ducere sortes, sorte dividere erram funiculo distributionis.

elingh̄e. Sortitio, sortitus, us.

ffair. j. **kaffooz.** Foculus.

ſſe. j. **kouſſe.** Caliga.

ren. j. **kouten.**

ſtſſe/kautſtſſe. *ſland* j. **kaſſſe.** Via strata.

utſij-ſlſſer. *ſland.* Deambulator, obambulator.

uwe. j. **kebie.** Cavea.

uwe/kouwe/kuwe. *ſax. ſicam. holl. ſland.* Fauces, frumen, ſumma pars gulę: & Mala, maxilla, gena. & Mentum. & Branchiæ piſcium.

auwen/kouwen/kuwen. *ger. ſax. ſic. holl. ſland.* j. **knauwen.** Mandere.

aeuwe/kae. Monedula, gracculus. *ger. ſax. kaycke. gal. gay. picard cave. hiſp. graia. angl. ka, kaddew, chowb.*

auwken/kauwtghen. Pyrrhocorax.

auwetteren/kauwetten. Vociferari, instar monedulę, garrire, convitiari, contumeliam dicere, obtrectare.

auwetterer. Maledicus, convitiator, obtrectator, vitilitigator, calumniator.

auwerſtere. Garrula, maledica mulier, convitiatrix. (rarij.

aberſuene. *vetus.* Mensa sive taberna usu-

auwoozde/kouwozde. Cucurbita. *germ. kurbs. gal. courge. ang. gourde.*

K E

ke. Ah. Interjectio varios affectus explicans.

kebbe/kebbeken. j. **kabbe.** Porcellus.

kebiſſe/kebſe/kebiſſe/kebſ-wijf. *vet. germ. ſax. ſicamb.* Pellex, pallaca, concubina, adultera. *germ. kaebſwyb.*

kebſ-dom/kebiſ dom. *vetus.* Adulterium, meritricium, scortatio.

kebſ-kind / kefs-kind. *vetus.* j. **hoerenkind.** Nothus.

kebſ-wijf. j. **kebiſſe.**

kebſen/keſen/kruſen/keeffen. *vetus.* Fornicari,

keck. *germ. ſax. ſicamb.* Audax. & Solidus, durus, densus, turgidus.

kecke. Fallacia, dolus, facinus audax.

kedel/kele. Supparus, suppar um, theristrum

keeffen. *vetus.* j. **kebſen.** Fornicari.

keeff-dom / keeff-doghter / keeff-ſone/ keiff-kind. *vide* **kebſ** &c.

keele/kele. Guttur, gula, jugulum.

keele/adem-keele. Trachea.

keels/ferneele. Tegula deliciaris, sive colliciaris.

keel-ader. Iugulus.

keel-band Spira, funiculus qui galerum, pileum, aut vittam sub mento constringit.

keel-gat. Gula.

keel-ghe-ſwel. Angina, synanche: *vulgò* squinancia.

keel-knobbel. Frumen, tuma.

keel-krupd/tapkenſ-krupd. Hippogloſſum, hypogloſſum. *vulgò* uvulatia, bonifacia, lingua pagana, bellingua.

keel-krupd/mond-hout. Ligustrum.

keel-tapken. uva, columella, gurgulio, epiglottis.

keelen/kelen. Iugulare, jugulum confodere. & *metaph.* Trucidare fœnore.

keen-boom. j. **kien-boom.** Tæda.

keeper. j. **keper.**

keer. Versus, versio, conversio, versura, flexus: circuitus.

keer in de ſtraete. j. **om-wegh.** Anfractus, vix flexus.

keer des water-bloeds. Cornu fluminis, flexus.

keeren. Vertere, convertere.

keeren. Reverti.

keeren. *vetus. ſland* j. **over-ghe-ben.** Vomere.

keeren. j. **kéren.** Verrere.

keeren. Propulsare, arcere, depellere, prohibere.

keer-baer. Versatilis.

keer-wegh. Anfractus, vię flexus.

keer-weer. *q. d.* **keer-weder.** j. **nae-bruyd-loſt.** Repotia, orum.

keerer/keerder. Versor, versator.

keeringhe/keer. Versio.

keerlick. Versatilis.

keerle. j. **kaerle.**
keerne. j. **kerne.** Nucleus.
keerſſe. Candela, lucerna, lychnus.
keerſ-kozf. Lychnotheca.
keerſ-licht. Candela accenſa, lumen lucernæ.
keerſ-gaeren. *ſicamb.* j. **lemmet.**
keerſ-maecker. Lychnopœus.
keerſ-mugghe/keerſ-blieghe. Hopialus, pyrallis.
keerſ-ruet. Sebum candelarum.
keerſ-ſnutter. j. **ſnutter.**
keerſ-ſtock. j. **kandelaer.**
keerſ-unghel. j. **ruet.** Sebum.
keerſ-lieden. j. **kierſ-lieden.** *zel. holl.* Arbitri.
keerſ-man. *zel. holl.* Arbiter.
keeſe. j. **kaeſe.** Caſeus.
keeſe. j. **keete.** Caſa, caſula: & Cavea, aviarium.
keeſe/kieſe. *ſax. friſ. holl.* j. **back-tand.** Dens molaris.
keeſel-ſteen. *holl.* j. **keſel.**
keeſen/ knauwen. Mandere, remandere: lentè mandere.
keeſen/keeffen/kebiſen. Fornicari.
keeſt. *ſland. holl.* Nucleus, granum, germen.
keeſt. Medulla, cor, matrix arboris.
keeſt. *ſland* j. **ghe-vogelte.** Ovi umbilicus.
keeſt-hoen. Gallina ſterilis, infœcunda.
keeſten. *ſland.* Germinare, pullulare.
keet. j. **kaet.** Stercus, lutum.
keete. Caſa. **keetken.** Caſula.
keeten. Focillare, fovere. *gal. coüner.*
keeten het ſout. Purgare, expurgare, perficere ſal.
keeuwe. *germ. ſax. friſ.* j. **kouwe.** Fauces.
keeuwen. j. **knouwen.** Mandere. *ang. chewe.*
kefer. j. **kever.** Scarabeus.
keffen. Gannire, baubari, latrare.
keffer. Latrator, hylactor, hylax, canis argutus.
keffinghe. Latratus: gannitus, us.
keghel. *vetus. holl* j. **kepe.** Silex.
keghel. Meta, conus, obeliſcus, terminus, lapis vel ſtipes pyramidatus. *gal. quille.*
keghel. *ſland* j. **kekel.** Stiria.
keghelen. Ludere trunculis, pyramidulis, conis.
keghel-baene. Ludus metarum, locus in quo cuneis luditur.
keghel-ſpel. Ludus metarum.
keghel-tozen. Pyramis.
kepe. Silex. *gal. caillou.*
kepe. Cerebri morbus, cerebrum non ſanum, *Plaut.* inſipientia, inſania, phreneſis.
kepe. Stultus, inſanus: vacillans cerebro lapide ſilice ſtultior, *Plaut.*
kepachtigh. Saxoſus.
kepaerd. Homo inſanus, delirus, inſipiens.
kepken. Parvus ſilex.
kepken. Flos Armerius.
kepken/tupken. Sertum, faſciculus florum. & Armeria: caryophyllus minor.
kepzen. j. **keren.** Verrere.
kepſel-ſteen. *holl.* j. **keſel-ſteen.**
kepſer. Cæſar, imperator, auguſtus.
kepſer-dom. Imperium: Cæſaris ſive Imperatoris dominium.
kepſer-rijck. Imperium, regnum Cæſareum.
kepſerinne. Imperatrix.
kepſterlinck. j. **krautſelinck.**
kepte. *ſland.* j. **kupte.** Ceresiſia.
katijf/kattijf.
kekel. Stiria.
kækelen/ kækeler. j. **kaeckelen/ kaeckeler.**
kecke. Opprobrium, convitium, pipulum. *Plaut. ang. checke.*
kęken. Garrire, blaterare, iurgare, increpare. *ang. checke.*
kęker. Garrulus, blatero.
keker-bout. *holl.* Balbus.
kekeren. Balbutire.
kekeren. Cachinnari, immoderatè ridere.
keker-ſot. Achriogelos, ſtultus cachinnans, diſſolutè & immoderatè ridens: *riſu enim effuſiore in immoderatum cachinnum effunde, viro prudenti indecorum eſt. Fatuus in riſu exaltat vocem ſuam: vir autem ſapiens vix tacitè ridebit. Eccleſ.* 21.
keker/kiecher. Cicereris.
kel. *friſ.* Perterritus, pavidus.
kelck. Calix. *ger. kelch. gal. calice. hiſp. calix. ang. calice.*

ck-dief. Sacrilegus. *q.d.* sacrorum calicum fur: potiriocleptis.

de. *siccamb.* **j. doyst.** Gelu frigus.

der. j. keller. Cellarium.

e. j. kedel. Supparus.

e. j. keele. Guttur.

ioore. j. kalioote. *stand* vectigal.

ller/kelder. Cellarium, cella, cella penaria, promptuaria, hypogæum. *ger. keller. gal. cellier hisp cillero. ang. cellar.*

ller. j. keller-waerder. Promus, promus condus.

ller-hoetse. Crapula, capitis dolor ex ebrietate.

eller-waerder / keller-meester / keller-knecht/ keller-knaepe. Promus, procurator peni, cellarius, promus, condus, cellæ pennię prefectus.

elleren/kelderen. Condere in cella, reponere sive recondere cellario.

eller-hals. Daphnoides: *officin* laureola: herba cujus gustu os & guttur accenduntur.

elter. *ger.* Torcular.

elteren. *ger. j.* perssen.

kemel. Camelus. *ger. kemmelthier. gal. chameau. ital. camelo. hisp. camello. angl. camelle.*

kemels-hoy. Scœnanthum, iuncus odoratus. *q. d.* fœnum camelorum, *quo camuli libenter vescuntur.*

kemenepe. *vetus.* Caminus, focus. *ger. kemmin. gal. cheminee. ital. camino. hisp. chimenea. ang. chymney.*

kemenepe. *jax. siamb.* Cœnaculum, cœnatio.

kemmen/kammen. Pectere, depectere, pectinare, diiscriminare comam: explicare, pandere capillum. *germ. kaemlen. ang. kembe.*

kemmer. Pectinator, carminator, carminarius.

kemmerse/kemstere. Carminatrix, carminaria.

kemp. j. kennep. Cannabis.

kempe. *vetus. j. kamper.* Pugil.

kempe. *vetus. j. kedisse.* Pellex.

kempf-lund / kempe-kind. j. kebs-kind. Nothus.

kemp. *holl. j. klaver.* Trifolium pratense.

kempen. *jax. j. kampen.* Dimicare.

kenckel-boer. Rusticus, stupidus, bardus, insulsus.

kene/ kenne. *levan.* Signum corpori impressum impressio, vestigium.

kene. Germen regerminans.

kenen Regerminare, iterum emittere germen, ut frumenta, hordea, & cetera quędam grana madefacta.

kennen. Noscere, cognoscere. *ger. kennen. ang. knowe.* **Te kennen gheven.** Indicare, significare, notum facere, palam facere, manifestare, certiorem reddere.

ken-baer. Facilis cognitu.

ken-penninck. Auctoramentum: nummus quo accepto miles obligatur. & Census sive tributum quod vasallus singulis annis beneficij agnoscendi causas pendit.

ken-schap/kennis-schap. Notitia.

kennelick. Notus, cognitus, perspectus, & Facilis cognitu.

kennelick zijn. Constare.

kennelickheyd. Notio, notitia. **Sijn kennelickheyd seggheu.** Testificari, testimonium perhibere.

kennisse. Notitia.

kennisse der saecken. Disceptatio, arbitratus, cognitio causæ.

kennisse der gheruyghen. Testimonium, testes.

kennisse nemen. Cognoscere.

kennis-schap. Notitia.

kennep/ kenp/ kemp. Cannabis, cannabum. *germ. hanff. gal. chanvre. ital. canapa. hisp. canamo. ang. kempe.*

kennepen oft kenpen-hoyde. Funis cannabaceus, *vel* cannabinus.

kennebe. Numella: vinculum ligneum aut baculum collo quadrupedum alligari solitum.

kenneben. Induere pecus numellis.

kepel/keppel Pyramis.

kepen. *vet.* Tenere, retinere, servare. *ang. kepe.*

keper. Tignus, tignum, sustentaculum, retinaculum, capreolus, & Mutulus.

kepers. Tigna fibulis conjuncta: precipuè

autem domorum in acutum desinentium. *gal. cheuron.*

Keper. Mutulus. *ger. kaepffer.*

Keper. j. winckel-haeck. Norma, regula, *vulgò* quadra. *keper. ang.* custos servator.

Keper-wijse. Instar normæ sive regulæ formatum.

Képeren. Contignare.

Képeren. Ad normam formare.

Keper-been. Os occipitij.

Kercke. Templum, ædes, fanum, delubrum. *κυριακὴ q.d.* dominica: *qua ratione quoque* **dom** *&* **dom-kerck.** ecclesia cathedralis *dicti videtur.* **Kercke** *(inquit P. Nannius in Miscel.) ex Græca originationem habet. κυριακοῦ. ger. kirch heluet. kilch. sued. kilch. ang. churche.*

Kerckſken. Ædicula, sacellum.

Kerck-bruyck. Ceremoniæ, cultus divinus in templis.

Kerck-dief. Sacrilegus.

Kerck-diefte. Sacrilegium.

Kerck-gebod. Denuntiatio ecclesiæ: promulgatio in ecclesia, edictum publicum in templis congregato populo promulgatum, denunciatio canonica.

Kerck-ghe-boden dan onder-trouwe. Præconia sponsalitia, denunciatio coniugij, conventionis matrimonij promulgatio in ecclesia, edictum sponsalitium.

Kerck-heer. *vetus. sicamb.* **j. prochiaen.**

Kerck-hof. Cœmiterium, polyandrum, sepulchretum, sepulchrorum locus. *q.d.* templi hortus: *quod huiusmodi loca circum iaceant templis tanquam hortus.*

Kerck-hof. *metaphoricè.* Asylum: locus consecrationis lege tutus, ad quem confugiens sine summo piaculo avelli non potest.

Kerck-kruyd. Verbena: sacra herba.

Kerck-meester. Æditimus, ædituus, templi custos & templi curam gerens, œconomus templi, ædilis. *vulgò*, matricularius.

kerck-misse/kerck-wijdinghe. Dies compitalitius, dies festus qui Deo compitorum præstiti, sacer est & celebratur: encœnia. *q.d.* initiales feriæ: *nempe ab initiatione templi: vulgò* festum sive solennitas dedicationis templi: *plerumque.* **kermisse** *dicitur. q.d.* χαρμοσύνη, *à gaudio nempe & lætitia.*

kerck-misse. *sax.* **j. iaer-merckt.** Mercatus anniversarius.

kerck-mis-om-ganck/kermis-omganck. j. om-ganck. Pompa.

kerck-pooztael. Propylæum, vestibulum portæ templi.

kerck-riet. Calamus Indicus, arundo Indica: *cuius in templis usus, ad cereos lychnuchorum inflammandos & extinguendos.*

kerck-roof. Sacrilegium.

kerck-roover. Sacrilegus.

kerck-rooverije. Sacrilegium.

kerck-vaene. Labarum, vexillum sacrum.

kerck-werck. Opus solidum & firmum: ferreum & aheneum: quale solet esse templorum.

kerck-wl. Otis, asio, ulula flammeata, noctua aurita. *vulgò* ulula templorum: *quòd in templis & turribus frequenter habitet.*

kerckenaer. *sax. sicamb.* Ædituus, custos templi. & Nolarum curator.

kercker. Carcer, ergastulum, phylaca, robur.

kercker-meester/kercker-hoeder. Phylacista.

kerckeren. Includere in carcerem.

keren/kerien. Verrere, scopis purgare pavimentum, solum, *&c.* Tergere, abstergere vestes, *&c.*

kær-bozstel. Penicillus, penicillum.

kerene. j. kerne. Nucleus.

kerf/meete. Crena, incisura.

kerf-gesnedē stuck. Segmen, segmentum.

kerf/kerf-hout/kerf-stock. Tessera, baculus crenis & incisuris rationes accepti aut expensi ostendens. *vulgò* talea.

kerf. Anus, podex.

kærien. *vet.* **j. kæren.** Verrere.

kerle. j. kaerle.

kermen/karmen. Lamentari, ejulare, quiritari, ingemiscere. *q.d.* **ach-armen** *sive* **ke-armen.** *gal. guerminter.*

kerminghe. Lamentum, lamentatio.

kermesijn. j. karmesijn. Coccus.

kermisse. j. kerck-misse.

niſſe/kermiſ-giſte. Xenium, apophorum.

e. Nucleus, granum. *germ. kern. gal. cer-au. ang. kernel, corne.*

e van loock. Nucleus, bulbus & ſegmen capitis allij, ſpica allij.

e ſouts. Mica ſalis.

en van dzupven. Acinorum nuclei, na, ſemina: vinacea: vinacei.

n van appelen. Semina malorum.

hups. j. klock-hups. Volva.

. *ſax. ſicamb. friſ. holl. ſland.* j. boter-ide.

n. *ſax. ſicamb. friſ. holl. ſland.* j. bote-. Agitare butyrum, premere lac. *ang.* ne.

nelck. j. boter-melck.

nelck. *vetus.* Adeps, ador.

loot. Nux vomica.

.karre.

Ceraſum. *ger. kieſe. krieſe. gal. ceriſe. ital.* a. *huſp. cereza. ang. cherys. Brabantis* e *propriè dicitur* Ceraſum ſilveſtre, ſum minus, plus oſſis quàm carnis ns.

oom. Ceraſus.

een. Os ceraſi.

. Ceraſus.

kazſepe. Genus panni.

j. oliſſe. Chriſma.

nd. j. ker-ſpel. Criſpus. *gal. creſpu.*

erſpen-doeck. Nebula linea, veſtis yſſus. *gal. creſpe.*

and gand. j. kranſſelijck. Artola-

apz. j. ghe-krolt. Criſpus capil-

vetus. Criſpare, intorquere.

kerſt-pel. Baptiſterium.

-krupd. Naſturtium hortenſe.

eſſio, *germ. kreßigh, kriß gal. creſſon.*

es.

/matelieve. Bellis, flos bellius, lidis, conſolida minor: herba ta. *gal. caſſ. unde.*

ctus unctus.

d. Feriæ præcidaneæ nativitatis vigilia nativitatis Chriſti.

/kerſt miſſe. Natalis Chriſti,

kerſt-dom/kerſten-dom. Chriſtianiſmus, Chriſtianum dominum. *angl. Chriſtindome.*

kerſt-krupd j. kerſt-wortel.

kerſt-maend. December. *menſis in quem dies natalis Chriſti incidit.*

kerſt-miſſe. Natalis Chriſti, ſolennitas Chriſti nati.

kerſt-pel. *q. d.* kerſt-poel. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* Fons baptiſmalis, baptiſterium. & Paræcia, curia.

kerſt-pel-kercke. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* Templum baptiſterio inſigne, paræcia.

kerſt-pel-man/kerſt-pel-pape. Paræcus, curio.

kerſt-ſeel. *levan* volaerd.

kerſt wortel/ kerſt-krupd. Veratrum nigrum. *herba quæ hyeme circa natalem Chriſti diem floret.*

kerſten. Chriſtianus.

kerſten-doen. j. doopen. Baptizare.

kerſten ghedaen worden. Baptizari, nomen dare Chriſto.

kerſten-dom. j. ker-ſtendom.

kerſten-rijck. Chriſtianiſmus, Chriſtianum imperium, orbis Chriſtianus: Europa.

kerſten-heyd. Chriſtianiſmus. *vulgò* Chriſtianitas.

kerſtelick. Chriſtianus. & Chriſtianè, more Chriſtiano.

kerſtme/kerſme/hepligh oliſſe. Chriſma, unguentum ſacrum, oleum ſacratum.

kerte. *ſland.* j. kerf. Crena, inciſura, ſciſſura. & Podex. & Cunnus.

kerten. *ſland.* j. kerven. Crenare, incidere. & ſubagitare.

kértelen. Incidere, ſecare per ambitum, fimbriare, criſpare, crenare.

kertelinghe. Inciſuræ, fimbriæ.

kerteren. Criſſare, cevere.

kerve. j. kerf. Crena.

kerven. Secare, crenas ſcindere, crenare, & Sculpere, ſcalpere. *ang. karve.*

kervael. j. kareveel.

kervel. Anthriſcum, enthuſicum: chærophylum, chærophyllum. *qu buſdam* chærofolium. *germ korbk. gal. cerfeuil. ang. cherykk.* wilde kervel. Myrrhis, cicutaria.

Kerbel warmaes eten. *adag.* j. spreckel-vooghen. Lolio victitare, cæcutire instar luscioſi.

Kerbelinghen. *ſland.* j. spaenderen.

Kerwepe. Inciſura, res inciſa.

Kerwepen. Inſcindere, diſcindere.

Keſe. j. kaſe. Caſeus.

Keſel, keſel-ſteen/keſelingh. *ſax. ſicam. holl.* j. kiepe. Silex. *germ. kißling.*

Keſen/keſſen. Fornicari, ſcortari.

Kieſen. *ſax.* j. kieſen. Eligere.

Kieſpe. *ſland.* j. kerſpe.

Ketel. Cacabus, lebes, ahenum. *germ. keſſel. ang. ketel, kettle.*

Ketel boeten. Reficere ahena.

Ketel boeter. Faber ahenarius, faber ærarius, mango, interpolator ahenorum: & Æruſcator.

Ketel-bupſcher. *ſland.* Faber ahenarius.

Ketel-pot. Chytra, cacabus, lebes, cortina.

Ketel-trommel. Ahenotympanum, tympanum equeſtre.

Ketel trommel-ſlaegher. Æneator. *Adr. Iun. ex Marcellino.*

Ketel-werck. Opus ahenum, vaſa ærea, ſupellex ænea.

Ketelen. Faber ærarius, ahenarius.

Ketelers hamer. j. dzijf-hamer.

Ketelen/kettelen/kittelen. Titillare. *germ. kutteln. gal. chatouiller, ratoeiller. ang. tickle.*

Ketelinghe. Titillatio, titillatus.

Ketelingh/ketelachtingh. Titillatu facilis, qui facile titillationis voluptate afficitur.

Ketelingh ofte ketelachtingh peerd. Equus ſternax.

Ketene. Catena, funis ferreus. *germ. ketten. gal. chaine. ital. cattena. hiſp. cadena. ang. chayne* **ketenken.** Catenula, catella, parva catena.

Ketene. *vetus* j. ſcheer-dzaed.

Ketene van goud/ hals-ketene. Torquis aureus.

Ketenen. Catenare, catenis vincire.

Ketijf. j. katijf. Captivus, miſer.

Ketſe. j. kaetſe.

Ketſen/kitſen. Curſare, curſitare, venari, diſcurrere.

ketſen. Sectari, conſectari, multum & continuò ſequi.

Ketſen ende iaghen. Aucupari & venari ſectari beluas, venando conſectari. *gal. chaſſer. ital. cacciare. hiſp. cacar.*

ketſen met den bal. j. kaetſen. Sectari pilam, ludere pila.

ketſ-merrie. Equa laſciva: & Mulier laſciva.

ketſer. *germ.* j. ketter. Sectator.

Ketſooze/kletſooze. Scutica, flagellum. *gal. chaſſoire.*

Ketter/ketſer. Hæreticus, ſchiſmaticus ſectator, conſectator. *vulgò* ſectarius.

Ketterije. Hæreſis, ſchiſma.

keuckene. j. koliene. Culina.

Kever. Scarabeus: & Bruchus: & *ſland.* Cantharis, viridis ſcarabeus.

Kever-beck. Mento.

Kever-becken. Mentum æquo longius extendere.

Keughel j. **koghel.** Globus.

Kevie. Cavea, cors. *ger. keſin. gal. cage. ital. gabbia.*

Kevie/voghel-huys. Aviarium.

Kevijſſe. j. kevijſſe. Pallaca, concubina.

Kieule. Cunila, ſatureia thymbra herba.

Keur/koze. Optio, electio, delectus, ſuffragium. **Wel te keure.** Exquiſitè, egregiè.

Keur. Arbitrium, ſententia arbitri: & Statutum, decretum, lex, plebiſcitum: ſtatutum ſelectum. **Keuren ende dzeuchen.** Leges & conſuetudines.

Keur. Arbitrium: optio: ſumma pecuniæ quam patrono præſtat novus vaſallus beneficij agnoſcendi cauſa, tributi genus, *quibuſdam Brabantiæ locis*, quod cliens tanquam hominij ſymbolum præſtat patrono: *differt autem ab* **yerghe-weede: keur** *enim non ſemper eſt certa pecuniæ ſumma, ſed conſtituitur, re deliberata, boni viri arbitratu: unde & vulgò* accordamentum, laudimium, laudem *dicitur.*

keur. Iuriſdictio, jus.

keur. Forma numiſmatis.

keur-baer goed. Merx legitima, proba.

keur-mut. *ſcamb. inliac.* j. **keur.** Tributi genus.

keur-heer. *ſland. vet.* Senator territorij, legiſlator

giſlator, iudex.
r-meeſter. Ædilis Cerealis, qui annonam curat & menſuras, vendentiumque varitiam coërcet. *&* Cenſor.
r-richter. Arbiter, judex electus.
r-ſtemme. Suffragium, punctum.
r-ſtemmen. Suffragari.
r-tin. Stannum vilius.
r-vorſten. Septemviri ſacri Romani mperij, principes electores, principes ptemviri.
-vonde. *boll. lyd.* **vonde lanck ander-alf lit.**
en/kiezen. Deligere, eligere, diſcerne ſeligere.
ē. Arbitrari, iudicare, lege approbare.
en een wet. *vetus.* Statuere legem.
en de ſpyſen ofte waren. Cenſere elia, merces, *&c.* æſtimare.
en. Guſtare.
n/be-keuren. Tentare.
ngheu. Lecti viri, delecti viri, lectiſi viri, delecti milites.
kooſe. Electio. *à volo* **kieſen.** *gal. angl. cheyſe.*
-berigh. Curioſus cibi.
/kupſel. Globulus, ſpherula, pi-
ſax. Turbo, trochus.
n/kupſelen. Ludere globulis, pilis, bus, & ſimilibus: *&* Clava globuropellere: ludere clava.
Pilula, pilula ſtercoraria, ſimus o-, bacca caprina: ſimus ovium, ca-m, murium, & id genus minorum alium.
n. j. koteren.
vet. ſtand. Cupa, dolium. *gal. cube.*
. germ. ſax. friſ. ſicam ſtand. **knau-** Mandere.

K I.

ſthma, ſpirandi difficultas, ſuſpi-
ſt. j. kinck-hoeſt / kieck-hoeſt. a, tuſſis inanis, tuſſis, anhela, tuſa: in qua tuſſiens parum excreat, tu tanquam reciprocante offen-
Anhelare, hippacare, difficulter

ſpirare: *&* Leviter atque inaniter tuſſire, ſingultire.
kichende. Anhelus, ſuſpirioſus.
kichinghe. Tuſſis anhela, inanis: dyſpnœa, aſthma.
kicher. Aſthmaticus, anhelus.
kicher. *ger. ſax. ſicamb.* Cicer, leguminis genus.
kicken. Hiſcere, mutire, emutire, muſſitare, minimam vocem edere.
kick-hoeſt. j. **kich hoeſt.**
kickert. *friſ. holl* j. **voꝛſch.** Rana.
kidſen. Vomere.
kidſinghe. Vomitus.
kiecken. Pullus, pullus gallinaceus. *ang. chicken.*
kiecken-dief. Milvus, milvius. *g. d.* fur ſive raptor pullorum.
kiecken-hooft. Caput pulli. *& metaph.* Homo cerebri vacuus, præceps, inconſideratus, homo memoria & cerebro imbecilli.
kiecken wouwe/kiecken-wiſe. Milvus.
kieck-hoeſt. *ſax.* j. **kichoeſt.**
kiel/ſchip-bodem. Carina, trabs ima navis, eiuſque fabricæ fundamentum. *ang. kek. ſax. kiel.*
kiel-water. Aqua ſentinæ.
kiel/kille. Statio, palus littorea.
kiel. *ſax. ſicamb. friſ.* j. **beptel.** Cuneus. *ger. keil.*
kiel ſchip. Navis carinata.
kiele. *vet. ſax.* j. **galepe.** Triremis.
kiele. *ſax. ſicamb friſ* j. **broeck-kiele.** Subligar, ſubligaculum, femoralia, femineralia: ſuperior bracharum pars, pudenda & femora obtegens. (vere.
kielen ber-boomen. Vectigal portitori ſol-
kiem. j. **kips/kies.** Curioſus cibi.
kiem/kieme. *vetus. ger. ſax.* Germen, ſurculus, frutex, cyma.
kieme. j. **kimme.** Margo vaſis.
kiem. *holl. friſ.* j. **kam.** Mucor.
kiemen. *vetus.* Germinare, fruticare: exire in herbam, pullulare. *ger. kymen.*
kiemen. *holl. friſ* Mucere.
kiemigh. j. **kaemigh.** Mucidus.
kien-boom/kien-hout. *ger. ſax. ſicamb.* Pinus, tęda.

kien-roock. *ger. sax. sic.* j. **swertsel.** Fuligo.

kierebus. *flan.* Coræbus, stultior Coræbo: furiata mente Coræbus: *dicitur.* **Tierebus.** *Hol. & Brab.*

kieren. *vetus* j. **kiesen.** Eligere.

kiers lieden. *holl. zeland.* Arbitri & Reconciliatores sive pacificatores præcipuè in homicidio.

kiers-man. Arbiter.

kiers. *sicamb* j. **koers/kuers.**

kiersenaer. *sicamb.* j. **peltier.** pellio, *vide* **koers.**

kies. Curiosus, affectator, delectu gaudens. **Niet kies.** Nullius cibi fastidiens, circa victum indifferens.

kies-actigh/kies-etigh. Curiosus in edendo, curiosus cibi. **Niet kies-etigh.** Indifferens circa cibum.

kiese. *holl.* j. **keese.** Dens molaris.

kies-kauwen. *holl.* Lentè mandere.

kiese. j. **kebisse.** Pallaca, pellex.

kiesel-steen. j. **kesel.**

kiesen/ver-kiesen. Legere, eligere, deligere, delectum facere vel habere, optare, sumere optionem, eximere numero. *gal. choisir. ang. choose.*

kies-man. Arbiter electus, disceptator electus.

kies-mannen/kies-lieden. Arbitri.

kies-manschap. Arbitrium.

kiesinghe. Electio, delectio, delectus, optio.

kiete/kiupte. *sland. fris. holl* j. **roghe.** Ova piscium.

kiete/kiupte. *holl fris.* j. **bzaepe.** Sura, venter tibiæ objectus.

kietse. *sland.* j. **hell-kote.**

kieve/kievel. *ger. sax. sicamb* j. **kouwe/kieuwe.**

kievel/kabel-spelen. j. **bock ober haghe.**

kievelen. *ger. sax. sic.* j. **kauwen/knauwen.** Mandere. & Rodere.

kievit. Vanellus, capra: *avis teutonicè dicta à sono vocis quam edit.*

kievie. j. **kebisse.** Pellex.

kieuwe. *sax. fris. holl. sicamb.* j. **kouwe.** Branchiæ piscium.

kijcken. Spectare, inspicere, inspectare.

kijck-gat. Conspicilium.

kijck-gaetken. Rima speculatoria.

kijck-ynps/kijck-tozen. Specula.

kijck-plaetse/ tooneel. Theatrum, visorium.

kijck-spel. Spectaculum.

kijck-vensterken. Fenestra speculatoria reticulata, conspicilium, transenna.

kijck-wt. Conspicilium, vel conspicillum, specula.

kijf. j. **ghe-kijf.** Rixa. & Conflictus.

kijf-strijd. Litigium.

kijfachtigh. j. **kijvigh.** Rixosus.

kijfagie. j. **kijvinghe.** Rixa.

kijn-boom. j. **kien-boom.**

kijsel-steen. j. **kesel-steen.**

kijte. *sland.* Milvus. *ang kyte.*

kijte. j. **kiete.** Ova piscium.

kijven. Rixari, altercari, contendere verbis, litigare, disceptare, certare, decertare, concertare, digladiari. *ang. chyde.*

kijver. Rixator, altercator, litigator.

kijvigh/kijfachtigh. Rixosus litigiosus.

kijvinghe/ kijvagie/ ghe-kijf. Rixa, lis altercatio, certatio, controversia, contentio, disceptatio, velitatio, jurgium, litigium.

kilden/kelden. Frigere, algere, horrere frigore, uri frigore. *ang. cayll.*

kildende. Allios.

kildinghe. Algor, frigus.

kilde. Algor, frigus.

kille. j **diepte.**

kille/kiele. Statio, locus in litore sinuosus, sinus.

kildt-bzoodts. *holl.* j. **kant/hompe.**

kime/kimme/kieme. Ora, margo, sive extremitas vasis, dolij, cupę.

kimp/kump. *levan.* j. **wit bzoodt.**

kimp. *vetus* j. **kamp.** Certamen, palęstra.

kimp. *vetus.* j. **kamper.** Pugil.

kimpen. *vetus.* j **kampen.** Luctari: certare

kinck-hoest. Turbo, pilcis turbinatus, concha, cochlea marina qua ad buccinandum utebantur: buccinum, buccina concha tortilis, concha turbinata. *germ. kinckhorn.*

kinck-hoest/kich hoest. Tussis sicca, tussis inanis: tussis cum singultu sine respirandi spatio. *sax. kinckhuste. sic dicta à conche*

ser-

tortik: aiunt enim tussim hanc mimi, si concha, quàm **kinck-hozen.** *vocant, bibat eger.*

kincken. j. **kichen.**

kind. Puer. & Proles, soboles. *germ. kind. ang. dryde.*

kind-dzaght. Fœtus.

kind-dzaegen. j. **groot gaen.** Vterũ ferre.

kind-dzaghtigh. j. **dzucht-baer.**

kind-hoest/kitz-hoest/kinck-hoest. Tussis sicca & inanis. *vnigo* tussis puerilis. *quod infantes & impuberes ea maximè infestentur. ita Lemnius.*

kindeken/kinneken. Vasculum, octava pars cadi. *ang. keyder kin.*

kinderen. Pueri, proles, pignora, soboles, liberi.

kinder-baeringhe. Partus.

kinder-bedde. Puerperium.

kinder-bed-dzouwe / kraem-dzouwe. Puerpera.

kinder-bindsel. Crepundia, fascię quibus in cunis involuuntur infantes.

kinder-dief. Plagiarius.

kinder-doecks-kens. Cunę, cunabula, fasciæ.

kinder-ghe-schzep/kinder-ghe-krijt. Vagitus, vagor, infantum ploratus.

kinder-leeraer. j. **kinder-meester.**

kinder-mael. Repotia. *Auson.* Epulæ quę *dictis* in lucem liberis adornantur. *Adr. n.*

kinder-maecker. Proletarius.

kinder-meester. Pędagogus pædotriba.

kinder-pocks kens. j. **pocks kens.**

kinder-poppen. Crepundia, ludicra puerilia.

kinder-schole. Pędagogium.

kinder-spel. Ludus puerilis, oblectamenta puerorum.

kinder-spel-dinghel. Crepundia, ludicra puerilia res puerilis.

kinder-werck. Puerile, res puerilis.

kinder-wieghe. Cunę, cunabula, lectulus puerperium, fascię.

kinder-wormen. Lumbricus teres, latus, & longus, pueros infestans.

kindertigh. Puerilis.

kindertighheyd. Puerilitas, ineptia puerilis.

kinderachtighheyd. Puerilitèr.

kindes-dochter. Neptis.

kindes-kind. Nepos.

kindes-sone. Nepos.

kinds/kindsch/kindisch. Puerilis. & Infans, stultus atque inconsideratus instar pueri.

kindsch worden. Repuerascere.

kindschelijck. Puerilitèr.

kindsheyd. Infantia, pueritia, puerilitas, ætas puerilis: & Ineptia, inconsiderantia, innocentia puerilis.

kinne. Mentum.

kinneken. Parvum mentum.

kinneken. j. **kindeken.** Vasculum.

kinne-backe. Maxilla, mandibula mala.

kinne-back-slagh. Alapa, colaphus, pugnus: colaphus in gena vel bucca

kinne-baerd. j. **baerd-doeck.** Velum menti

kin-tijser/mupl-tijser. Postomis, pastomis,

kinster. *sax* j. **ijsm.** Viscum.

kinterne. j. **citer.** Cithara.

kip. Ictus.

kip/knippe. Decipula, decipulum.

kip. Pullatio, fœtura pullorum, pullicies: & Pullus gallinaceus recens exclusus.

kippen. Cudere, ferire, icere, insecare. *ang. clyp.*

kippen. Capere, excipere, excorpere, eximere. & Intercipere, subtrahere, suppilare.

kippen. Pullulare, pullos edere, excludere vel excudere ova: ova percudere rostello. Excudere favos sive cellulas: *dicitur de avibus & de apibus.*

kipsel. Partus ovo excusus.

kips/kies/kiem. Curiosus cibi.

kiselinck/kisel-steen. j. **kesel-steen.**

kissen. Stridere, tanquam ferrum candens in aquam missum.

kissinghe. Stridor.

kiste. Cista, capsa, arca, theca, *κίστη. germ. kast. gal cassi. ital. cassa. hisp. caxa. ang. chest.*

kistken. Arcula, cistula, cistella.

kist-maecker. Capsarius, scriniarius.

kite. *stand* j. **kupte/kiete.** Ova piscium.

kitsen. j. **kidsen.** Vomere.

kitsen/kitsigh. j. **ketsen/ketsigh.** Currere, curritare.

kitte. Obba. **kitte.** *inquit Becanus, est* poculum maius ex asserculis oblongis, sive levigatis scandulis, cuparum ad modum, ferreis, æreis vel ligneis circulis colligatum.

kittel. *germ* j. **kedel.** Supparus.

kittelen. j. **ketélen.** Titillare.

kit. *ang. sax. vet.* j. **kond.** Notus.

kittigh maecken. *vetus. holl. fris.* Notum facere, significare, certiorem facere.

KL

klabbaerd/ratel. Crepitaculum, crotalum. *q d.* **klappaerd.**

klabbaerden. Crotalum pulsare.

klabbotsen. Pulsare cum fragore.

klabbotse. j. **klater-busse.** Siphunculus.

klabbot/klabbot-visch. Capito piscis.

klabbot/klabbot-wozm. j. **kalander.** Curculio.

klachte. j. **klaghte.** Querela.

klack. Fissura, fragor. & Sonus verberis, ictus resonans, tax, plausus, sonora percussio.

klacke. *stand.* **kletsooze.** Scutica.

klacke. *stand.* j. **kladde.** Macula luti.

klacke *vetus* Crepitaculum. *ang. klacke.*

klacke/klacke-busse. j. **klater-busse.**

klacken. Impingere cum fragore: findi cum fragore: & Verberare resono ictu, quatere. *gal. claquer.*

klacken. *stan. brug* j. **kladden/af-kladden.** Detergere lutum.

klacker. *stan. brug.* j. **kladder.** Peniculus.

klackaerd. *stand* j. **ghewendt brooot.** Panis ovis & lacte maceratus.

kladde. *holl.* j. **kilisse.** Lappa.

kladde. Macula, litura, menda, mendum.

kladde. Macula lutosa, lutum vestibus hærens, nota cœnosa.

kladde/kladder-gat. Puella sordida, lutosa, luto & sordibus inquinata, maculosa, impura, immunda.

kladde/klad-boeck. Adversaria, orum: tabellæ tumultuaria opera perscriptæ: *sic dictæ quod luturis & maculis non careant.*

kladden Maculare, fœdare.

kladden. Ineptè pingere.

kladden/kladdzen. j. **af-kladden.** Abstergere sordes, detergere lutum, detergere vestem peniculo, stringere.

klad-boeck. j. **kladde.** Adversaria.

klad-papier / pack-papier. Charta emporetica. *vulgo* maculatura.

klad-papier/ plack-papier. Papyrus bibula: recentes maculas scripturæ adimens & exorbens.

klad-salve. j. **quack-salver.** Aliptes.

klad-schilder. Rhyparographus, pictor ineptus.

kladder. j. **klad-schilder.** Ineptus pictor.

kladder. Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.

kladderen. Detergere peniculo sordes.

kladderen/kladden. Ineptè pingere, maculare.

kladderije. Maculosa & inepta pictura.

kladdepen. Profundere, dissipare maculando.

klaeghen. j. **klaghen.** Queri, conqueri.

klaeghachtigh. Querulus.

klaer. Clarus, dilucidus, lucidus, non obscurus, purus. *ger. klar. ang. clir. ital. chiare. hisp. claro. ang. clear.*

klaeren-wijn. Vinum defœcatum, purum, repurgatum.

klaer-weder. Cœlum sudum, serenum.

klaer ende openbaer. Perspicuus, manifestus, evidens, liquidus.

klaer. *vetus.* Vacuus, inanis *ger. leer.*

klaer van d' epe. *stand.* j. **wit.** Album ovi.

klaer-luydende. Clarisonus.

klaer-schijnigh. Illustris præclarus, præcidus.

klaer-sichtigh. Perspicax, lynceus.

klaer-heyd. Claritas. & Perspicuitas, evidentia.

klaeren. Clarare, clarificare, clarum & purum reddere.

klaren/de rekeninghe af-klaren.

klaeren. Clarere, clarescere, clarum fieri.

klaer-ooghe/ ooghen-troost. Ocularia, euphrasia. *herba oculos claros reddens.*

klaerlick. Clarè, dilucidè, perspicuè, manifestè, liquidò, apertè, enucleatè.

klaeret/ klaeret-wijn. Vinum helvolum, vinum subrubeum rebellum. *vulgo* clarum *sive* claretum. *gal. vin clairet. ital. chiarello vino claro.*

klaroene. Lituus.
klaseren. j. klaberen.
klaster. *germ. fi. amb.* Origa, ulna quatuor cubiti.
klaghe. j. klaghte. Querela, querimonia, questus, lamentatio. & Accusatio.
klaghen/be-klaghen. Queri conqueri, lamentari, quiritare: querelas deferre: & Accusare: expostulare κλαίειν. i. flere, plorare, ejulare.
klaginghe. Questus, querela, lamentatio, lamentum: & Accusatio: expostulatio.
klagher. Questor, lamentator: & Accusator, actor.
klaghelick Lamentabilis, luctuosus, miserabilis, flebilis, lugubris deplorandus.
klaghte. Querimonia, querela, questus: conquestus, conquestio: & Accusatio: expostulatio.
klachten doen. Queri, conqueri, querelas deferre: & Accusare, expostulare.
klaght-weerdigh. Accusabilis.
klachtigh. Querulus, queribundus: accusatorius, accusator, expostulator.
klam/klamp. Tenax: & Humidus: & Lentus, viscosus: & uvidus. *ang. klammy.*
klamme. j. klampe.
klampe. Vncus, unguis: & Harpago, retinaculum. & Compago, compages. & subscus, regula. & Fibula. *gal. crampon.*
klampen. Harpagare, harpagine apprehendere, unco detinere, fibulare, rapere, figere, affigere, prehendere. & Compaginare, conjungere.
klamp-voghel. Accipiter.
klanck. Clangor, tinnitus, tinnimentum, sonus, fragor: crepitus, sonitus.
klap. Sonus, crepitus. *ger. klapff.*
klap. Garrulitas. & Fabula.
klappe. *bell. frisi.* j. kleppe. Crotalum.
klappen. *bell. frisi* j. kleppen. Crepare, crepitare. *ang. klappe.*
klappen. Garrire, blaterare, fabulari. *ger. klapffen, klapperen.*
klapachtigh. Garrulus, futilis, loquax.
klappaerd. Garrulus, fabulator, blatero, gerro, linguax, futilis, rabula: & Delator.
klappepe. Garrula, lingulaca, mulier dicax.
klappepen. Fabulari, garrire instar mulierum.
klapper. j. klappaerd. Garrulus: & Delator.
klapper. *sax* j. klabbaerd. Crepitaculum.
klap-gheselle. Congerro.
klap-hout. Tabulæ quorneæ minores.
klap-mutse. Pileus planus, pileus planitie rotundæ.
klap-ooze. Bubo, panus inguinis, bubo venereus, panus in inguine, hulcus inguinarius, pudendagra, fœdus tumor circa obscœnas abditasque partes, ficosus tumor inguinum. *gal. clapporre.*
klap-rooseu. j. klapper-rooseu.
klap-stock. Baculus annalis, baculus calendarius, baculus designator temporum. *q. d.* baculus fabulosus, *agricolis & illiteratis passim loco calendarij.*
klap-beken/bal-beken. Vectis, cataracta in agro, se ultro claudens cum strepitu & fragore.
klapperen. Crepitare.
klapperen met de handen. Plaudere manibus, complodere manus.
klapper-rooseu. Papaver Rhœas, papaver flore puniceo, caduco.
klaren. j. klaeren.
klarer/ratel. Crotalum, crepitaculum, sistrum.
klaterkien. Crepundia, crepitaculum puerile.
klateren. Strepere, fragorem edere, crotalum pulsare.
klater-busse. Siphunculus, scloppus. *tubulus è sambucino ligno, quo pueri glandes stupeis cum bombo expellunt:* & Bombarda minor, tormentum æneum minus.
klater-gout. Bractea, bracteola, folium auri: tenuis lamina auri sua sponte plicabilis & crepitans: leni crepitans bractea vento. *Virgil.*
klaudit. Lictor, minister prætorianus. & Delator, quadruplator, sycophanta.
klave-cimbel/klave-hoorde. Monochordum, clavicymbalum, clavecordium, manucordium. & Virginale. *vulgo Instrumentum musicum, cujus chordæ sive funiculi*

extenduntur & circumvolvuntur, aut etiam clavis & paxillis.

klaber/klaber-blad. Trifolium pratense, triphyllon.

klaberen honigh. *holl.* Mel optimum & candidissimum, ex trifolio pratensi.

klaberen. Scandere in subrectum, sursum reptare unguibus fixis conscendere felium more.

klauwe. Vnguis, ungula. *ang. claw.*

klauw-naghel. Vnguis.

klauwe. j. klouwe. Glomus.

klauwe/klouwe. j. egghe. Rastrum.

klauwen. Inuncare: unguibus uncis attrahere, sive radere.

klauwen. *vetus. sicamb. lolland* **j. krauwen.** Scalpere, scabere. *ang. clawe.*

klauwiere. Clavus uncinatus, clavus aduncus, uncus, *clavus qui uncum loco capitis habet, de quo panni solent dependi.*

klauwieren baude oozlogheu. Manubria epitomiorum, vel epistomiorum. *gal. clavieres.*

klauwierken. j. krol-krancksaen. Clavicula, capreolus.

klauwierachtigh. Vncus, inuncus.

klebber. j. klubber. Gummi, *&c.*

kleck. *ger. sax sicamb.* **j. leck.** Rimosus, hiulcus, pertusus.

kleeken. *germ. sax. sicamb.* Agere rimas, hiare.

klee. *germ. sax. sicamb.* **j. klaber.**

kleed. Vestis, vestimentum, indumentum, velamen, amictus.

kleeden. Vestire, amicire, velare, tegere. *ger. kleiden. ang. kladden.*

kleedinghe. Amictus, vestitus, vestes, vestimenta.

kleederen/kleeders. Vestes, vestimenta.

kleeren/ *per syncopen pro* **kleederen.** Vestes.

kleer-besem. Muscarium setaceum: scopula.

kleer-lappen. Consarcinare vestes.

kleer-lapper/lapper. Sarcinator, consarcinator, veteramentarius sartor.

kleer-maecker. Sartor, sarcinator, vestiarius, vestium sarcinator.

kleer-renne. Vestiarium.

kleer-schappraep/kleer-schap. Vestiarium, area vestiaria.

kleer-ver-kooper. Vestiarius.

kleer-tobbe/wasch-kuppe. Labrum lavacrum. *in quo sordes eluuntur vestium.*

kleer-waerder/ kleer-be-waerder. Vestispicus, vestium custos.

kleer-wozm. Teredo, tinea.

kleef-krupd. Aparine, aspergula. *à* **kleven.** i. adhærere: *quòd lacinijs vestium adhærere soleat sua asperitate.*

kleem. *sland. holl.* **j. leem.** Argilla.

kleem-aerde. Argilla.

kleemen. j. leemen. Incrustare argilla.

kleen. *sland. holl.* **j. klepn.** Parvus.

kleen-noode. j. klepn-noode.

kleesen. *zeland.* **j. klepnsen.** Colare.

klepe/kleem/leem. Argilla, terra argillacea, terra tenax, terra glutinosa, lenta: *dicitur à* **kleven/** *inquit Lemnius, quod inhæreat.*

klepe/pot-aerde. Terra figularis, argilla, lutum. *ang. klaye.*

klepe/klisse. *ger. sax. sicamb. fris.* Furfur, acus, palea.

klepe. Lutum, paleatum, aceratum: intrita.

klep-land/klep-grond. Humus argillosa.

klep-spoze/yss-spoze. Encentris.

klepachtigh. Glutinosus, argillaceus, argillosus, tenax.

klepachtigh. *germ sax. sicamb.* Furfurosus, furfureus.

klepen. *fris.* **j. kretsen.** Vnguibus scalpere.

klep-steken / klepn-steken. Incidere in marmore, scalpere.

klep-steker. Scalptor, plastes.

klepn. Parvus, exiguus, pusillus.

klepn/smal ende dun. Exilis, minutus, tenuis.

klepn brood. *vetus.* Panis saccharites *vulgò* martius panis.

klepn gheld. Pecunia numularia, pecunia minuta, minutula.

klepn achten. Parvi facere, parvi pendere, parvi æstimare, flocci pendere, vili pendere.

klepn ghe-beente. Animalia parvis ossibus: *ut cuniculi, leporcs, aves, & id genus similes delicatorum hominum delicia.*

klepn kennen. j. klepn-achten.

klepn-hertigh/klepn-moedigh. Pusillanimis.

klepn-moedigh. Pusillanimus, pusillanimis, humilis ac demissus, homo abjecti animi.

klepn-moedigh worden. Cadere animis.

klepn-moedigheyd. Abjectio animi, pusillanimitas: infractio animi, animus fractus.

klepn-nood/ klepnoodtje/ klepn-heyd. Cimelium, bravium, monile, bulla segmenta, ornamenta pretiosa. *vulgo* clinodia. *q.d.* **klepn-noode.** i. parum necessaria: *alio nomine* **iuweel.**

klepn-oogh/e/klepn-oogigh. Ocella, lucinius, qui exiles habet oculos.

klepn-pincke. j. **klepn-ooge.** Ocella, lucinius.

klepn-smit. Faber qui ferra minora expolit lima.

klepn-steken. j. **klep steken.**

klepnachtigh. Minutulus.

klepnlick. Exiliter, tenuiter, exiguè.

klepnigheyd. Parvitas, exiguitas.

klepnigheyd/ ver-klepninghe. Diminutio: & Contemptus, ignominia, obtrectatio.

klepnigheyd pemanden aendoen. Parvi pendere, vili pendere, parvi facere aliquem, derogare alicui, ignominia afficere aliquem.

klepnken. Parvulus, perpusillus, perexiguus

klepnkens/klepnlick. Parvulum, *Plin.* exiguè, exiliter, modicè, tenuiter.

klepnen/klepn maken. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, extenuare.

klepnéren. Minuere, diminuere, imminuere.

klepnte/klepnigheyd. Parvitas.

klepne. *vetus* j. **heymelicke.** Latrina.

klepnsen/ klepnsighen/ klensen. *holl. frisi. sicamb. zeland. sinic.* Colare, percolare, purgare, mundare. *ang. klense.*

klepnser/klenser. *holland frisi sicamb. zeland. sinic.* Colum.

klepnstere. *stand* j. **glepnstere.** Scintilla.

klepnsteren *stand.* Scintillare.

klemhu-steen. j. **klemmer-steen.**

klemme. Decipulum, transenna.

klemmen. Stringere, arctare, pervellere, premere.

klemmen. *stand.* j. **klimmen.** Scandere.

klem-voghel. *holl.* j. **klamp-voghel.** Accipiter.

klemmer-boom. j. **kleber-boom.** Hedera.

klemmer-steen/klemhu-steen/kalamisu-steen. Cadmia. *vulgo* Lapis calaminaris, *Arab.* Climia, chlimia. *gal. calamine.*

klensen. j. **klepnsen.** Colare.

klenser. j. **klepnser.** Colum.

klepel. Malleus tintinnabuli, rhopalum, plectrum, lingua campanę. & Marculus ostij, annulus ostij, manus extera, cantharus. & *metaph.* Lingua loquax.

kleppe/klippe. Crepitaculum, crotalum.

kleppe *holl* j. **klos-beptel.** Flagellum.

kleppe/klippe/klemme/knippe. Decipulum, transenna, laqueus aut machina irretiendis aviculis aut capiendis bestijs comparata, pedica.

kleppe/klippe. j. **pyange.** Pastomis, postomis.

kleppe/klippe. Rupes, petra, cautes, scopulus, syrtes, scylla. & Antrum, spelunca.

kleppigh. Scopulosus.

kleppel/kluppel. Fustis, stipes, baculus, clava. *ang. clubbe.*

kleppel-veerssken/klippel-veerssken. Carmen homœoteleuton, versus simili sono desinens, versus rythmicus, versus leoninus. *à verbo* **kleppen** *sive* **klippen.** i sonare, resonare.

kleppen. Crepare, crepitare, pulsare, sonare.

klep-spaen. *stand. iovan* j. **kleppe.** Crepitaculum.

kleppenter. Crotalistria ciconia: crepitante ciconia rostro.

kleppenter. Crotalus, homo loquax, sonora admodum & tinnula voce pronuncians.

kleppenteren. Rostro crepitare instar ciconiæ, glotarare, clangere voce ciconiæ.

klepper. Sonipes, asturco, equus gradarius, volutarius.

klepperen. Crepitare,

klepper-tand. Denticrepus.
klepper-tanden. Crepitare dentibus.
kleps. *vetus.* Dicax, loquax, futilis, garrulus.
klerck. *vulgò* Clericus. *gal. clerc. hisp. clerigo. ang. clearke, clerke.*
klerck/scholier. Scholasticus.
klerck/schrijver. Librariolus, à manibus, amanuensis, scriba.
klerck van den bloede. Commentariensis, actuarius.
klerck van de greffie. Actorum conscriptor.
klerck/tol-schrijver. Scripturarius.
klesse. *fland.* j. **klisse.** Lappa.
klessen. *fland.* Affigere. & Adhærere, adhærescere.
klets/kletse. Ictus resonans, fragor, tax.
kletsen. Resono ictu verberare.
kletsooze/ketsooze. Flagellum, scutica.
kletter/kletteringhe. Fragor, crepitus.
klettéren. Fragorem edere, retonare, concrepare.
klétteren j. **klâberen.** Scandere.
kleve. *vetus.* Viscus, gluten. *germ. kleb. angl. kleve, gleave.*
kleve. *holl.* Hedera.
kleven/klijven. Figere, glutinari, hærere, adhærere, adhærescere. & Glutinare. *germ. kleyben. ang. cleave, gleve.*
klevende siecke. *sax. suamb.* j. **vaclende siecke.**
klevigh. Tenax, viscosus.
klever/ klever-boom/ klemmer-boom. *zeland.* Hedera, sequax hedera. *arboris muroque scandens, ijsque tenaci amplexu adhærens.*
klever/klaver/klaver-blad. Triphyllon.
kleveren j. **klaveré.** Scandere, sursum reptare.
kleinen/klonen. Tundere.
kleuteren/kloteren. Tuditare.
klibber. j. **klubber.** Viscus gummi.
klibber-tonghe. *fland.* Lingua præcipitante hęsitans sive titubans.
klibberigh. *ger sax. sic amb.* Tenax.
klick. *f if.* Verber, ictus, tax: colaphus, alapa.
klick. *holl.* j. **kolve.** Clava.
klicken. Crepitare. *ang. clicquer.*
klicken. *bel. fris. sicamb.* Coryceum agere: insidiari. & Deferre, accusare.
klick-ope j. **klick-spille.**
klick-steen. Corycæus.
klick-spille. Ambubaia, mulier levis, inutilis, futilis, garrula.
klicker. Coryceus, insidiator, delator.
klickers. Crepidæ, crepidulæ: *si dicta sunt à sono sive crepitu quem ambulando edunt qua ratione & crepidas. Latinè dictas quidam putant.*
kliere. Tonsilla, glans, glandula.
kliere/krop-sweer. Struma, chœras: *vulgò* scrofula, scrofa.
kliere/klap-ooze. Bubo, hulcus inguinarium.
klierachtigh. Glandulosus.
kliester j. **klister.**
klieve. *vetus* j. **klove.** Fissura. *ang. cliff.*
klieven. Findere, secare, dissecare. & Findi, rimas agere. *ang. cleve.*
kliever. Fissor.
klievigh. Fissilis.
klif. *ve us.* Clivus. *ang. cliffe.*
klije. *fris.* j. **klepe/senele.** Fursur.
klijf. *holl.* j. **klever.** Hedera: à **klijven.** i adhærere.
klijve/kleve. *sax.* Lappa.
klijven/kleven. Adhærere, hærere.
klijn-sout. *zeland.* j. **klinck-sout.**
klijster. *sax.* i. **klister.** Gluten, colla.
klijte/klijt. *vetus. fland.* Argilla.
klimmen. Scandere, adscendere. *ang. climme, climbe.* κλίμαξ. i. scala.
klimmen oft rijsen int singhen. Pæanem citare, vocem sensim excitare, contentiore voce altum & acutum, scansim intonare.
klim-op. *holl.* j. **klemmer-boom.** Hedera.
klincke. Rima, rimula, parva ruptura, fissura, scissura. *ang. chinke.*
klincke/klinghe. Lamina, verutum.
klincke aen de deure. Pessulus, vectis.
klincke/ooz-klincke. Alapa, colaphus, pugnus, verber, tax.
klincken/klinghen. Clangere, tinnire, sonare, resonare.

klinckaerd. Later exoctus & durus imprimis. *q.d.* tinniens *sive* tinnulus, *dum pulsatur.*

klinckaerd. Numi aurei genus.

klinck-ringhen. j. **rinckel-ropen.**

klinck-sout/klijn-sout. Genus candidissimi salis, cuius glebæ inter se collisæ, propter duritiem ut silices sonitū clangoremque edunt. *Levinus Lemnius.*

klinckende. Tinnulus, crepitans, ærisonus.

klinckinghe/ghe-klanck. Tinnitus, clangor.

klincket j. **winckel.** Portula.

klingh. *ger.* Clivus. *hinc oppidorum & pagorum nomina quædam in Germania.*

klinghe. *germ. sax. sicamb* j. **klincke/ lemmer.** Lamina, verutum.

klinghen. j. **klincken.** Clangere, tinnire.

klinghel-steen. *germ.* Mortarium, mortariolum.

klippe. j. **kleppe.**

klippel. j **kleppel.** Fustis.

klippel-veersken. j. **kleppel-veersken.** Carmen homœoteleuton.

klippen. j. **kleppen.** Sonare, resonare.

klipper-tanden j. **klepper-tanden.**

klisse/kleisse. Lappa. **Groote klisse.** Personaria, personata, lappa maior. *officin. vulgo* bardana.

klisse. Glomus: fila, capillamenta vel similia in globi figuram convoluta & cohærentia.

klissen. Adhærere, adhæresceere: & Affigere.

klister. j. **klijsster.** Gluten.

klister. Nucleus radicis, lilij, allij, & similium: spica, segmen capitis allij, *&c.* & Botrus, racemus. *ang. cluster.*

klister oft schijve van visch. Nucleus, segmen, orbis.

klitse. *frisl* j. **tebe.** Canis fœm.

klitte. *zeland.* j. **klisse.** Lappa.

klobber-saen/ kloter-melck/ klonter-melck. Oxygala, cremor lactis coagulatus & acidulus: lac acetosum, acidum, caseus oxyga lacticus.

klob-darm. *germ. sax. sicamb.* Omasum.

klocke. Æramentum, æs Campanum. *vulgo* campana: *a Campania regione ubi ræ aneas optimæ fabricatas testantur scriptores. germ. glocke. gal. cloche. ang. clocke. vulgo* cloca.

klocke. Phiala, ambigua: *quæ fundo caret sive pede quo insistat: ita ut inverti eam oporteat:* vas futile, *quod de manu depositum evertitur:* vas potorium stare impos. *vulgo* campana.

klocke. j. **kevie.** Cavea: *à similitudine campanæ.*

klocke. *stand.* Toga, pallium. & Toga muliebris. *ang. cloke, clocke.*

klocke. Clibanus vitreus, sublimatorium, meta stillatoria, meta furnaria, turbo furnarius. *vulgo* alembicum.

klocke/vier-klocke. Turbo focarius, turbo conservandis & tegendis prunis aptus.

klock-bloeme. Convolvulus, involvulus, volvola, helxine. *vulgo* campanella.

klock-ep. *sax. sicamb.* j. **klots-ep.**

klock-gieter. Fusor æramentarius.

klock-glas. j. **enghijster.** Bombylius. *à verbo* **klocken.**

klock-hinne. Gallina glociens vel glocitans, singultiens: gallina nutrix. *sax. klock-henne. ang. clockin-henn.*

klock-hime. j. **hinne met den haen.** Vergiliç.

klock-huys. Turris sacra, cymbalaria: campanile, campanarium *vulgo.*

klock-huys/kern-huys. Volva, pomi medium, in quo ceu loculo latent semina. *q.d.* campanile, *intra quod sonant semina & nuclei.*

klock-kruyd. Convolvulus.

klock-man. Nolç curator.

klock-spijse. Æs caldarium: æs fusile: *æs æramentis fundendis aptum.*

klock-suster/ *recte* **klop-suster.**

klock-toren. Turris cymbalaria, sacra: campanilis, campanile, campanarium *vulgo:*

klocken. Bombum sive sonitum edere.

klocken. Sonitum reddere qualem angusti oris vasculum solet: κλάζειν. i. sonum quendam excitare in ore. *Adr. Iunius.*

klocken ghelijck de ijnnen. Glocire, glocidare, singultire. *gal. glosser. hisp. cloquear. ang. clocke.*

klockſpeel/ſchelle. Tintinnabulum. *vulgò* nola. *à Nola Campaniæ civitate ubi huiusmodi æramenta primò inventa sunt.*

kloeck. Callidus, callens, peritus, industrius, solers, alacris, versutus, versipellis, vigilans, sagax, actuosus.

kloeck-ghheestigh. Alacer, alacris, animosus.

kloeck-moedigh. Alacer, alacris.

kloeck-sinnigh. Alacris, industrius.

kloeckheyd. Calliditas, industria, solertia, alacritas, vigilantia, sagacitas.

kloeckelick. Callidè, peritè, industriè, alacrè, alacriter.

kloeckhaerd. Audax, audaculus, callidus, astutus.

kloef-hout. *j.* **kolf-hout.**

kloen. *friſ holl. j.* **klouwe.** Glomus.

kloet. *sicamb. j.* **kloot.** Globus.

kloete. Globus conti vel hastæ.

kloete/kloet-ſtock. Contus, hasta nautica longa & robusta, inferiori plerunque parte obtusa, *& globo aut ferro munita, ne facilè in fundum subsidat.*

kloete. Homo obtusus, hebes, stolidus, stupidus, stipes, caudex, truncus.

kloet-ſtock. *j.* **kloete.** Contus.

kloete *r. ctius* **gloedte.** Rutabulum.

klompe/klotte. Massa. *&* Gleba.

klompe/klotte van aerde. Gleba, globus terræ.

klompe/hol-klock. Calopodium, calo, solea lignea.

klompken. Massula. **klompken-gouts.** Pala, massula auri.

klompigh. Solidus. *&* Globosus. *vulgò* massivus.

klonen/kleumen. Tundere, tuditare.

klonghe. *ger. sicamb. j.* **klouwe.** Glomus.

klonte/klonter. Globus, gleba *&* Massa.

klonte bloeds. Globus sanguinis.

klontachtigh. Globosus.

klonteren. Conglobare, densare, conglobari, densari, coire, coagulare, coagulari, concrescere.

klonter-melck. Lac coagulatum, conglobatum, acidulum.

kloof-hout. *j.* **kolf-hout.**

kloofter. Monasterium, cœnobium. *q. d.* claustrum. *germ. kloſter. gal. cloistre. angl. cloyſtre.*

kloofter-volck. Cœnobitæ. *vulgò* claustrales.

kloofter-vrouwe/nonne. Virgo sacra, virgo Vestalis.

kloot. *vetus. ang.* Pannus, tela, linteum.

kloot. Globus, sphæra. *germ. klotz.*

kloot/loot/buſ-kloot. Glans.

kloot/klos. Coleus, testis.

kloot-baene. *j.* **klos-baene.**

klootken/kloſken. Globulus, sphærula. *&* Coleus, testis, testiculus.

kloot-boghe. Sphærobolus arcus.

kloot-kæſe. Caseus orbiculatis.

klooten/bollen. Torquere globum, ludere globis.

kloot-ſpel. Ludus sphærarum.

klop. Ictus, pulsus. *gal. coup. ital. colpo. hisp. golpe.*

klop-ſchene. Fustis calceolarij.

kloppel. *j.* **kluppel.** Fustis.

kloppen. Pulsare, pulsitare, tundere, ferire. *germ. klopffen. ital. colpire. hisp. golpear. ang. cloppe.*

klopper. Pulsator.

klopper. *j.* **beur-hamer.** Cornix.

klopper. *holl. j.* **platteyn.** Calo.

kloppen. *vetus.* Castrare.

klop-ſuſter. *holl.* Virgo templo & rebus sacris dedita, virgo quę se propter regnum cælorum castravit: *vide* **muncken.**

klos. *j.* **kloot.** Globus, sphæra. *&* Coleus, testis.

kloſken. *j.* **klootken.** Globulus, sphærula. *&* Coleus, testiculus.

kloſ-aderkens. Cremasteres.

kloſ vorſeken. Scrotum.

kloſ-hupfken. Mitra, testium involucrum.

kloſſen. Ludere sphæra, ludere globo per annulum.

kloſ-baene / rol-baene / voghel-baene. Sphæristerium.

kloſ-veprel. Flagellum vola.

kloſ-voorte. Annulus sphæristerij.

klot. *i.* **klotte** Gleba, massa.

kloteren/kleuecken. Tudicare, pultare, pulsare crebro ictu.

kloter-boeck/kloter-papier. Adversaria, orum.

kloter-gheld. Pecunia nummularia, pecunia minuta, minutula.

kloter-melck. j. **klotter-melck.**

kloter-spaen. *stand.* j. **klabbaerd.** Crepitaculum.

klotte/klonte. Gleba, massa, globus. *angl. cloide.*

klotteken. Glebula.

klotachtigh. Gleboſus.

klotteren/klonteren. Coagulari.

klotter-melc. *stand.* j. **klonter-melc/ klobber-saen.** Lac coagulatum, lac calore concretum.

klotter. *stand.* j. **krotter.**

klotsen. Pulsare, pultare.

klotſ-ep. *sicamb.* j. **swaly-ep.**

klove. Rima, fissura, sectura. *angl. kleſte. küſte.*

kloven. Rhagades, rhagadia, fissuræ in manibus, pedibus, & sede provenientes

kloven. j. **klieven.**

klover. j. **kolubze.**

klovenier. j. **kolubzier.**

klouwe. Glomus. *ang. clue, clew.*

klouwe. j. **klauwe.** Vnguis.

klouwe. i. **egghe.** Rastrum, irpex.

klouwe. j. **klauwiere.**

klouwen. Globare, in globi formam convolvere fila, *&c.*

klouwen. *friſ. sicamb. holl. zeland.* Scalpere, radere unguibus.

klubber/klebber/klibber. *vetus.* Gummi, gutta viscosa ex arboribus defluens, resina.

klubberachtigh. Viscosus, glutinosus.

kluchte. j. **kluſte.** Crypta. & Multitudo. & Tribus, *&c.*

kluchte. Ludicrum res ludicra, res jocularis: mimus. & Fabula, apologus, facetiæ, acroama, ludicra narratio, inauditiuncula.

kluchi-spel. Ludicrum, ludus.

kluchten. Rem agere ludicram, agere histrionem. & Narrare fabulas, apologos, facetias.

kluchi-sinnigh. Lepidus, facetus.

kluchter/kluchtenaer. Ludius, ludio, joculator, histrio, gesticulator. & Homo facetus, festivus, fabulator.

kluchtigh. Gestuosus. & Festivus, facetus, lepidus.

kluchtighlick. Facetè, festivè, lepidè.

kluſte/ kruſte. *germ. sax. sicamb.* Crypta, spelunca, specus, antrum.

kluſte. *friſ.* Multitudo. & Tribus.

kluſte/partſe. Pars, factio.

kluſte/kluchte. Tribus, prosapia, stirps, soboles, genus, progenies, sors.

kluſte wijs deplé. In stirpes dividere hereditatem.

kluſten. *friſ.* Congregari, convenire, coire.

klugh-maend. *cymbr.* j. **lauwe.** Ianuarius, *à connubijs sic dictus, ut ait Adr. Iunius.*

klughte. j. **kluchte/kluſte.** Multitudo.

klupf ken/bolleken loocks. Caput allij. & Nucleus allij.

klupſe. Clausura, clusura, locus clausus, locus angustè conclusus: tugurium, solitarium, mandra. *vulgò* cluſa, incluſorium.

klupſe. Fauces, pilæ, itinera angusta ac pervia inter montes, angustiæ montium.

klupſen. Clausuræ, clusurę, limitum custodiæ.

klupſenaer. Eremita, anachoreta, solitarius, monachus incluſus.

klupſenerſſe. Monacha incluſa.

klupſter. *sicamb.* Obex. *q. d.* cloſtrum, claustrum.

klupſters. j. **boeyen.** Compedes, arcta vincula.

klupte. *holl. friſ.* j. **klotte.** Gleba, massa. & Globus. *sax.* **kludt.**

klupte/ſchjolle van ijs. Massa glaciata.

klupte. j. **kluchte.** Ludicrum.

klupten / kallupten. Ludere massis sive globis glaciatis, certare discis in æquore glaciato.

klupve. *vetus* j. **klauwe.** Vnguis.

klupve loocks. j. **klupf ken.**

klupven/knupven. Rodere, arrodere, ambedere.

klupver. Rosor.

klupver/knupver. Exactor, executor rei judi-

judicatæ, *sic tent. dictus, quod rei condemnati bona rodat & voret.*

klupbinghe/knupffelinge. Rosio, arrosio.

klupbinghe. *stand.* **j. af-val.** Acrocolia, exteriora mactati porci. & Intestina.

klunderen. Pulsare.

kluppe. j. **kleppe.**

kluppel/kleppel. Stipes, fustis, baculus, baculum, clava. *q. d.* **kloppel.** *ang. clubbe.*

kluppel-veerslen. j. **klippel-veerslen.** Carmen homœoteleuton.

kluppelen. Infligere fustes, fustibus cædere.

kluster. j. **klijster.**

klutsen. Quatere, concutere.

kluwe. j. **kloutwe.**

KN

Knabbelen. Rodere, corrodere, frendere, morsitare.

knabbelen ende kijven. Altercari, mussitare.

knabbeler. Homo mordax, altercator.

knacken. Frangere, confringere.

knack-wozst. *sax. westphal* **j. met-wozst.**

knaep. j. **knaepe.**

knaer-hout. j. **klap-hout.**

knaertke/knaertghe. *holl.* Lecythus, capsax, guttus, ampulla olearia.

knaghen. Rodere. *germ. gnagen. ang gnawe.*

knaginghe. Rosio.

knake. *sax. frisi.* j. **knoke.** Os, ossis.

knap. Alacer, agilis, celer, gnavus.

knap-handigh. Manu celer, manu promptus, dexter, manu expeditus.

knap-handighheyd. Agilitas, promptitudo manus, dexteritas.

knappen. Prehendere, apprehendere.

knappen. Crepitare.

knappen het vlas. Confringere linum.

knappen. Mandere, dentibus pinsere.

knap-hoeck. *sax. sicamb.* Crustulum.

knap-sack/spier-sack. Viatoria pera, ascopera, mantica: pera in quam cibum diurnum recondit viator.

knap-tand. j. **bijte-tandt.** Manducus.

knap-tandekens krupd. Antirrhinum: cynocephalus.

knape. Servus, famulus, minister, puer. *ger. knab. ang. knave.*

knape. Puer, puellus, masculus, adolescens, juvenis.

knape. *holl* j. **esel.** Pluteus.

knaep-schaep. Servitus, servitium, ministerium.

knapelinck/knapelijn. *vetus. stand.* Puer, puer masculus, puellus.

knarren. *holl.* j. **krijssel-tanden.** Stridere.

knar-beenken. j. **knozspel-beenken.** Cartilago.

knarsen/knarselen/knersen. Stridere.

knarsel-tanden. Frendere, stridere dentibus.

knarsinghe/knarselinghe. Stridor.

knaspen/knozspen. Dentibus concrepare. *ang. gnasshe.*

knasschen. Frendere, stridere. *ang. gnasshe.*

knauwen/knouwen. Mandere, extenuare cibum dentibus, conficere cibum dentibus, molere dentibus, commanducare.

knauwerken. j. **knoterken.** Ligurinus.

knauwsel. Mansum, cibus manducatus, commandicatus.

knecht/dienaer. Servus, famulus, minister, puer.

knecht/slave. Servus, mancipium.

knecht. Iuvenis, adolescens, puer.

knecht/knechtken. Mas, masculus.

knecht/landts-knecht/krijchs-man. Miles stipendiarius. *germ. knaegte. angl. knight.*

knecht/heeren-knecht/stadt-knecht. Lictor, apparitor, servus publicus.

knechtken/ manneken. Masculus, puer, puellus, puerulus, pupus, pusio.

knechtkens hups. Andron, andronitis.

knecht-schap. *vetus* Servitus, servitudo.

knecht-wijse. Serviliter.

kneden. Depsere, condepsere, subigere manibus, pinsere. *ger knetten. ang knede.*

kneppel. *frisi.* j. **kluppel.** Fustis.

knerren. Stridere frendere, ringere.

knersen. j. **knarsen.** Stridere.

knevel. *ger. sax. sicamb.* Talea, stipes, malleolus, flagellum, furcula, bacillus.

knevel. Nervus, nerveus funis, lorum: resegmen corij.

knevel/knovel. Nodus.

knebel. Dentes venabuli.

knebel/knebel-band. Manicæ.

knebel. Amentum, lorum haſtę miſſilis, habena, anſa, anſula, corrigia lanceæ, vinculum jaculi : nodus *apud Silium & Statium*, lorum revinctum in haſtâ mediâ circiter, quod manui deinde & primoribus digitis illigabatur leviter ; in emiſſu cum impetu ſolvendum. *Juſtus Lipſ.*

knebel-baerd. Myſtax, muſtax, alę, hyporrhinon, propogonion : barba veſtiens ſuperius labrum, cornua ſuperioris barbæ.

knebel-band. Manicæ, vincula manuum.

knebel-banden/knebelen. Manicis conſtringere.

knebelen. Ligare, nodare. & Manus vinculis illaqueare: vinculis conſtringere manus, pollices, &c. injicere manicas, occupare aliquem manicis. & Graſſari, latrocinari, extorquere.

knebeler. Graſſator, latro, extortor, veſticularius, effractor. *dicitur* **knebeler:** *quòd hominum membra contorqueat, miſeroſque excruciet adigatque ad demonſtrandum theſaurum. Levin. Lemn.*

knebeler/dief-lepder. Lorarius, lictor, miniſter magiſtratus : *qui reum vincit, ligat, torquetque.*

knebel-ſmout. j. **lap-ſmout.**

knebel-ſpziet/ſwijn-ſpziet. Haſta amentata, anſata, nodoſa: venabulum, telum venatorum aciei longiſſimæ cornibus hinc inde exſtantibus.

knebel-ſtock. j. **knebel-ſpziet.** Venabulum.

knebel-ſtockſken. j. **knebel.**

kneuteren. j. **knoteren.**

knibbelen. Rodere. & Muſſitare & Altercari, rixari.

knibbelachtigh. Muſſitabundus. & Rixoſus, contentioſus.

knick. Nutus, nictus.

knicken. Nuere, nutare, innuere, nictare.

knicke-bollen. Nutare capite, nutabundo vel nutanti capite dormire.

knie. Genu, *germ. knye ang. knee.*

knie-bede / knie-ghe-bed. Precatio ſupplex, ſupplicatio.

knie-bol. j. **knie-ſchijfve.** Patella.

knie-booghe/knie-buyghe/baeſſene neze. Poples, flexura ſive curvamen poſt genu. & Suffrago.

knie-dichte. Poëma extemporale, carmen ex tempore factum.

knie-lap. Genualia, genuum indumenta.

knie-ſchijfve. Patella, mola genu, os genu anterius. & Poples.

knielen. Ingeniculari, genua flectere ſive curvare, procumbere in genua, congenulare.

knijf. *vetus.* Culter, gladius. *ang. knyfe.*

knijpe/knippe. Decipulum.

knijpen. *holl.* Arctare, coarctare, premere, comprimere.

knijpper. *holl.* Homo præparcus, ſordidus, tenuiter vivens κνιπὸς.

knijpperken/knoterken. Acanthis.

knip. Talitrum, crepitus digiti, recurvi digiti impreſſio.

knippe/klippe. Decipulum.

knippen. Talitro ferire, unguem argutum infligere. & Edere crepitum digitis, concrepare pollice & medio digito.

knippen / ſnippen. Reſecare forcipula. *ang knippe.* tondere, attondere.

knipper. Sartor frivolarius.

knip-buſſe. *vetus. ſland.* Sclopetum, tormentum manuarium.

knip-mes. *vet. ſax.* j. **ſcheer-mes.** Novacula.

knip-ſcheerken. Forpex, forfex, forficula, forficula tonſoris.

knip-ſcheerer. Pilicrepus, qui pilos cum forficularum crepitu truncat.

knip-ſlagh. *holl.* Decipula avium.

knip-waeghe/uſſel. Statera, trutina campana, libra quæ conſtat ſcapo punctis librarum diſcrimina notantibus diſtincto.

knippe/oft knippene van blas. *ſland.* Pericarpium folliculus, ſiliqua lini.

knipſel der naghelen. Præſegmen, reſegmen unguium.

knirſen. j. **knerſen.** Stridere.

kniſſchen *ger. ſax.* Terere, quaſſare.

knobbel. Tuber, nodus. & Gibbus. *ang. knobbe.*

knobbelken van den halm oft stele Geniculum, articulus, nodus in caule, internodium.

knobbelachtigh. Nodosus.

knocht. *stand. holland.* j. **knoop.** Nodus, nexus.

knochten. *stand. holl.* j. **knoopen.** Nodare, nectere.

knodde. *vetus* j. **knoopen/ knobbel.** Nodus, nexus. *ang. knotte.*

knodde. j. **knokel.** Condylus.

knodden. *vetus.* j. **knoopen.** Nodare. *ang. knotte.*

knodse/knudse. *holl. fris. sicamb. stand.* Clava nodosa.

knodsen/ knudsen. *holl. fris. sicamb. stand.* Tundere, contundere, batuere.

knodsinghe. Contusio.

knoef. *fris.* Spiculum obtusum aut abruptum.

knoeft/kloet. Contus.

knoef-loock. *fris.* j. **knoop-loock.** Allium.

knoessel. j. **knoessel-been.** Talus, astragalus.

knoest. *holl. sic.* j. **weer.** Nodus arboris.

knoke/ knake. *sax. fris. sicamb.* j. **been.** Os, ossis.

knoke weer. Nodus in arbore, callus, tuber.

knoke/knock-been. j. **enckel.** Talus.

knoken-hauwer / knaken-houwer. *sax. fris. sicamb.* j. **been-houwer / vleesch-houwer.**

knokel. Condylus, articulus, junctura & nodus membri, nodus articulorum in digitis. *ang. knuckle.*

knokels van den rug-graet. Verticuli, vertebræ, spondyli.

knokelen. Indecenter tractare manibus, impuris digitis contrectare.

knockelachtigh. Articulosus.

knolle. *gr. sax.* Glomus, globus.

knolle. *fris sicamb. holl.* j. **rape.** Rapa.

knol-land j. **raep-land.** Napina.

knol-raepe. Rapa, napus.

knol. *vet.* Ebrius cerevisia.

knol/knolle. Genus cerevisiæ.

knollen. Glomerare, conglobare.

knollen. Ingurgitare se potu, cumulatè & confertim ingerere cerevisiam.

knoop. Nodus, nexus. *ger. knopf. ang. knot.*

knoopken. Nodulus. **knoopken.** j. **knobbelken.** Geniculum.

knoopken. Nodare, nectere, nectere nodum, conexis nodis vincire vel ligare, in nodos ligare.

knoop-gras/knop-gras/lid-gras. Agrestis, gramen nodosum.

knoop-loock. Allium, bulbus.

knoop-loos. Enodis.

knoop-mes. Pugio, pugiunculus.

knoop-nadel. *fris.* j. **spelle.** Acicula.

knoop steertken. j. **loopkè.** Malum Claudianum.

knooten. *holl.* j. **stroncken.**

knoot-wilghe. *in* j. **stronck-wilghe.**

knoppe. j. **knoop.** Nodus, nexus.

knoppe aen het kleed. Globulus, bulla fibularia, clavus.

knoppe/botte. Gemma, oculus arborum, florum, *&c.*

knoppe vande bloeme. Calyx, folliculus, sive involucrum floris priusquam dehiscat. **knoppe van de roose.** j. **roosen-knoppe.**

knop-gar. Ocellus *Lud. Vivès.*

knop-gras. j. **knoop gras.**

knop-spelle. Acicula capitata, maior. & Spinter, armilla.

knoppeken. Nodulus.

knozke. j. **knoke.** Os.

knozre. Tuber, tuberculum, nodus, clavus. *ang. knurre.*

knozachtigh. Nodosus, tuberosus.

knozren. Grunnire. & Frendere, fremere

knozsen. Frendere.

knozspen. Concrepare dentibus, rodere.

knozsp-been / knozspel-been / knozspel beenken. Cartilago.

knosen. *fris.* Quassare, frangere.

knospen. Rodere, arrodere, dentibus crepare.

knospel-been. j. **knosp-beenken.** Cartilago.

knoteren. Garrire, minurizare, cantillare cornicari, murmurare, mussitare.

knoteringhe. Minuritio. & Murmurillum

knoterken. Ligurinus, spinus, acanthis, mari

naria avis. *garrula avicula genus.*

knobel. j. **knebel.** Nodus.

knouwen. j. **knauwen.** Mandere.

knudse. j. **knodse.** Fustis, clava.

knuggherigh. j. **nuggherigh.** Agilis, alacer.

knupffelen. Rodere, arrodere, ambedere. & Attrectare, contrectare.

knupffel-beenkens. Ossicula tenuia quæ facilè roduntur.

knuffelinghe. j. **klupbinghe.**

knupben. j. **klupben.** Rodere.

knupber. j. **klupber.** Rosor.

knutte. *sax. sic. mb.* j. **knoop/ knoppe.** Nodus. *ang. knotte.*

knuttel. *ger. sax. sicamb.* Tuber, tuberculum, panus. & Fustis.

KO

Kobbe/kloppe. Gallina.

kobbel. *holl.* Obesus, obesa.

kobben-schieten. *sicamb.* j. **hoopkens-schieten.**

kobber/kubber. Columbus. & Concubinus. & Coryphæus, antesignanus.

kock. Cocus, coquus. *germ. koch. ital. cuoco. ang. cooke.*

kockinne. Focaria, ministra culinaria, culinæ præfecta.

kock-lepel. j. **pot-lepel.**

kockilic/ kockililien. Panis tostus butyro illitus, panis escharites, super craticula coctus.

kocke. *vetus.* j. **haen.** Gallus gallinaceus. *gal. coq. ang. cocke.*

kockeloeren. Cantare, cucurrire, canere instar gallinacei, glocidare, glocire.

kockerillen. *holl.* j. **kopperen.**

kockertijs. Basiliscus regulus serpens, catoblepas. *gal. coratrix. ang. cockatrice, cocadrix. hisp.* Crocodilus *dicitur.*

kockock. Cuculus, coccyx. *germ. guggauch. gal. coqu, cocu, coucou. ital. cocco, cuculo. hisp. cuclillo. ang. cotowe, cuckowe.*

kockock. Fenestra eminens, versatilis, & concava.

kockock. j. **hozen-dzaegher.** *gal. coqu. ang. cockle.*

kockock heerken rijd' ick luel. j. **bock ober-haghe speten.** Micare digitis: *Ludus puerorum, cum puer obstructis oculis divinat quot alter, ipsius tergo insidens, digitos erectos habeat.*

kockocks dzood. Oxys, trifolium acetosum. *officin.* panis cuculi. *quòd vel cuculus avis eo vescatur: vel quòd hoc erumpente as florente vocem potissimùm edat, quo tempore Alleluia cani solet: unde &* Alleluia *officinis dicitur.*

kockocks bloeme/kockocks loock. Flos cuculi, nasturtium aquaticum minus, cardamine.

kockwt-bogbel. *sland* j. **kockock.** Cuculus.

kockwt-lact. *sland.* Nullius subiectus dicioni.

kodde. *sland* j. **kudse.** Clava.

kodde. *vet.* Coleus, testiculus. *ang. kodde.*

kodde. Facetiæ, sales, jocus, nugæ.

koddigh. Facetus, jucundus.

koder. *ger. sax. sicamb.* j. **speeckscl.** Saliva. & Phlegma, pituita.

kodse. j. **kudse.** Clava.

koe/koepe. Vacca, bos. *ger. ku. ang. cowe.*

koe. *leod* j. **ses mijten.** Numus parvi pretij.

koe hops. *holl.* Certa fœni portio, qua stabulationis tempore vacca pascitur.

koe dzugghe. Pons, scalæ navales, quibus excipiuntur aut in terram exponuntur vectores.

koe-dief. Abactor, abigeus.

koe-dille. j. **koe-ooghe.** Cotula alba.

koe-dzijder/koe herder. Bubulcus, armentarius.

koe-dzonck. j. **fonck-dzonck.** Amystis, ingens haustus.

koe gras. *holl. frisl.* Pascuum æstivum unius vaccæ.

koe-herder. j. **koe-dzijder.** Bubulcus.

koe-kalf. Vitula.

koe-kamme/ koe-hamme. *ger. sax. sicamb.* Numella.

koe-kudde. Armenta, orum.

koe-maerte. j. **melck-deerne.** Ancilla boaria, ancilla lactaria.

koe-mest. Fimus bovis, lætamen, bucerda, stercus vaccinum.

koe ooghe/koe-dille. Buphthalmus, oculus bovis, cotula alba, cotula non fœtida.

Koe-schitte. j. **koe-mest.** Bucerda.
Koe-stal. Bubile.
Koe-stront. j. **koe-mest.** Bucerda.
Koe-vangher. Prætor rusticus: *qui vaccas, boves, equos & alia pecora alterius herbas aut segetes depascentia, vel vicinis damnum inferentia capit & detinet.*
Koe-vliegye. Oestrum, tabanus, insectum quod ex vaccæ vulnere generatur. *ut putat Theodorus Clutius.*
Koe-voet. Pes vaccinus.
Koe-voet. Vectis, vectis bifidus sive bisulcus: *palus ligneus aut etiam ferreus: instar bovini pedis bisulcus, quo onus gravissimum promovetur & attollitur.*
Koe-wachter. j. **koe-vrijver.**
Koe-warm melck. Lac tepidum.
Koe-wepte. Melampyrum, triticum vaccinum.
Koeck. Crustulum, crustulata, æ, libum, laganum, collyra, nastus, panis. *ger. kuchle. ang. cake.*
Koeck aen t'herte. Scirrus, scirroma, obstructio hepatis aut lienis *instar libi exsiccati & indurati.*
Koeck/vrood van metael. Pastillus, argentum, stannum sive plumbum pastillatum
Koeck-backer. Crustularius, libarius, pistor dulciarius, nastocopus.
Koeck-eter. Nastophagus.
Koeck-yser / wafel-yser. Artopta, testus placentarius.
Koeghel. *ger. sax. sicamb.* Globus.
Koepe. j. **koe.** Vacca.
Koel. Subfrigidus, frigidulus; temperatè frigidus. & Moderatè & suaviter refrigerans.
Koel windeken. Aura matutinus & ab aurora surgens ventulus.
Koel van sinnen. Sedatus, tranquillus, temperatus animo, non fervens aut perturbatus.
Koel-back/koel-troch. j. **Ieschy-back.** Lacus.
Koel-vat/koel-kuype. Lacus in quo cervisia refrigeratur.
Koel-vat/spoel-vat. Aquiminarium, nauierna, trichilum.
koelen/verkoelen. Leviter refrigerare. & Refrigescere, refrigerari, refervere, refervescere. *ger. keulen, erkeulen. ang. cole.*
koelte. Frigus opacum, Refrigeratio.
koelte. j. **koel-windeken.** Aura.
koelter. *sax.* Clavus navis.
koen. Audax, audens, impavidus, confidens, animosus.
koe-naerd. *sicamb.* Audaculus.
koenheyd. Audacia.
koen-lick. Audacter.
koenken. *sicamb.* j. **gloete.** Forceps.
koer/koer-toren. Specula.
koer-wachter. Speculator.
koer-bisschop / kooz-bisschop. *sicamb.* j. **wij-bisschop.** Initiator, episcopi vicarius, suffraganeus, chorepiscopus. χωρεπίσκοπος: à χώρα. i. regio, provincia, locus, statio, tractus.
koerd/koozd. *sic. inf. q.d.* **koe-yerde/ koe-yerder.** Bubulcus.
koeren. Speculari, è specula prospicere. & observare.
koerer. Speculator.
koeren/koerien. i. **karien.** Gemere instar turturis aut columbæ: gemere præ animi angustia. *Otfrid.*
koers/kuers. Cyclas, palla, vestis promissa mulierum. *gal. coiffe. videtur propriè significare* vestem pellitam sive pelliceam mulierum: *atque hinc, Germanis superioribus Kurßner. & sicamb. Kue-fener dici* pellionem, *quem inferiores* **peltier** *vocant.*
koert. j. **vryhd-hof.** Cohors, area. χόρτος.
koert. Curia, aula, prætoria domus, prætorium augustale. *gal court. ital. corte. hisp. corte ang. court.*
koertisaen. Aulicus. *vulgò* **curtesanus.** *gal. courtisan. ital. cortegiano. hisp. cortesano.*
koertisane. Aulica meretrix.
koertiseren. Aulicum agere, colere aliquem aulico more.
koertoys. Aulicus, civilis, humanus, affabilis, comes. *gal. courtois. ital. cortese. hisp. cortes. ang. courtoyse.*
kourtoysie. Civilitas, humanitas, comitas aulica.

koeſſyn. j. **koſſyn.** Conſanguineus.

koeſte. *ſax. ſicamb.* Nuptiæ, nuptiale convivium.

koeſteren. Fovere, focillare, nutrire delicatè.

koeſteringe. Fotus, fomentum.

koetſe. Sponda, fulcrum, cubile, lectus. *gal. couche ang. cowche.*

koetſe/koetſie. j. **koetſ-wagben.** Lectica.

koetſ-maecker. Clinopegus.

koetſ-wagen. Lectica, acera, geſtatorium, penſile vehiculum, petoritum, ciſium, rheda: vehiculum levius quo nobiliores geſtantur. *germ. kutſchen. gal. coche. ital. cocchio. hiſp. cocho.*

koetſ-ken. Lectulus. **koetſken/ lodder-beddeken.** Accubitum, anaclinterium.

koetſen. *vetus.* Cubare, diſcubare. **koetſen bp pemanden.** Concumbere cum aliquo, concumbere alicui. *gal. coucher. ang. cowche.*

koeber. Abundans, copioſus: & Abundè, copioſè, affatim, ſatis.

koeberen/koeberéren. Comparare, acquirere conquirere.

koeber-back. *holl. ſicamb.* j. **rſnſ-back.** Tectum ſcandulare.

koffer. Arca, ciſta, capſa. *ger. koffer. gal. coffre. ang. coffe.* **kofferken.** Arcula, ciſtula, ciſtella.

koffer / ober-welſde kiſte. Arca camerata.

koffer-maecker. Capſarius, ſcriniarius.

koffertozie/ omſlagh. Operculum. *vulgò* copertorium.

koghe. *ſax. ſicamb. holl.* Contagium vaccarum, porcorum, ovium.

koghel/keughel/hughel. *germ ſax. fris. holl.* Globus, ſphæra. *vulgò* cogilum. *ital. cogula.*

koghel. Capulus gladij, cogilum, *in legib. Ripuar. Francorum.*

kogghe/koghſchip. Celox.

kopcke. *ſtand.* Cicuta.

kope. Cavea, ſeptum: Cors, cohors, ſtabulum, hara: locus in quo greges quieſcunt ſtabulanturque. *coy. gal.* quietus *dicitur.*

kope van ſchaepen. Ovile.

kope int ſchip. Cubile nauticum, lectulus nautæ.

kope. *metaph.* Sedes, nates, clunes caro ſedendi & quieſcendi officio aptiſſima: *hinc dictio* **gherde-kopen.**

kopſſe/ kopffie. *vetus. ſtand.* j. **beckeneel.** Caſſis. *gal. coiffe.* i. capillare, reticulum.

kopſſen. *vetus.* j. **keeſſen.** Fornicari.

kopſen. j. **kooſen.** Coire. & Fornicari.

kopſtinck. *vetus* j. **baſtaerd.** Nothus, illegitimus.

kokelen. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* j. **gupchelen.** Hiſtrionem agere.

kokelen. j. **keuckelen.** Nutrire ſive fovere culina.

koken. Coquere. *ger. kochen. ital. cucinare. hiſp. cozinare, coxar.*

kokene/keuckene. Coquina, culina. *germ. kuche. gal. cuiſine. ital. cucina. hiſp. cozina. ang. kitthen.*

koken-iongh-wijf. Focaria, miniſtra culinaria, culinæ præfecta.

koken-latijn. Barbaries, oratio malè Latina, tabernis & popinis digna. *vulgò* Latinitas culinaria *ſive* coquinaria.

koken-maerte. j. **koken-ionck-wijf.**

koken-meeſter. Archimagirus.

koken-mol. Servus coquinarius, mediaſtinus.

koken-pot. Vas culinarium.

koken-vrient. Amicus ollaris, paraſitus.

koken-water. Eluvies culinaria.

koken-werck. Opus culinarium.

koken-wijf j. **koken-iongh-wijf.**

kokerije. Coctio, coctura. & Coquinaria: ars coquendi.

koker. Theca.

koker/ ſchrijf-koker. Theca graphiaria, graphiarium, theca pennaria, theca calamaria.

koker/meſſen-koker. Theca cultellaria.

koker/pijl-koker. Pharetra, theca ſagittarum.

koker/boogh-koker. Corytus, theca arcus. Cocura *ſive* cocurra. *apud Leon. Imperat, teſte I. Lipſio.*

koker van den maſt. Modius, locus in quem malus immittitur.

koker-muylen. *ſtand* Subridere.

kokerillen. *holl.* Celebrare hilaria.
kokernelle. *lovan.* j. **kozuoelie.**
koketrijs. j **kockertijs.** Basiliscus.
kokodupns gheld. *vulgò* Cocoduna moneta: non argentea, sed deargentata. *à Gallis olim cusa, in Anglia prohibita.*
kokerol/kokeloer. Cochlea. & Homo cochleæ vitam agens. *hisp. cacarol.*
kokerolien/kokeloeren. Cochleę vitam agere: domi latitare.
kolck. *sax. holl. frisi.* Vortex, vertex, gurges, vorago, eluvies.
kolcken. Ingurgitare.
kold. *germ. sax. sicamb.* j. **koud.** Frigidus. *ang. colde.*
kolde schael. *frisi. emden.* j. **koud bierenbzood.**
kole. Carbo, anthrax. *germ. kol. ang. cole.*
kolen-berner/kolen-man. Carbonarius.
kolen-hardst. Caro tosta. *vulgò* carbonada.
kolen-krabber. Rutabulum. & Carbonarius.
kolen-meese. j. **bzand-meese.**
kolen-mengher. Carbonarius.
kolen-swert. Anthracinus, ater.
kolen-vier. Prunæ.
koleur. j. **verwe.** Color. *gal. couleur. ital. colore. hisp. color. ang. colour.*
koleur de rop j. **roaensche verwe.**
koleuren. j. **verwen.** Colorare.
koleurében den sanck. i. **cenckelen.** Modos concidere & frangere, minuritionem citare; minuonem citare, voce remittente canere. *vulgò* colorare musicam.
kolf. j. **kolp.** Sinus maris.
kolf-oogye. Leuciscus, piscis è mugilum fluviatilium genere.
kolf/kolve. Clava. *germ. kolb. ang. clubbe.*
kolf-bal/clagh bal. Pila clavaria.
kólf-bzaeghyer. Claviger. & Satelles, apparitor.
olf-hout/kloef-hout. *fland.* Homo obesus & prægrandi corporis mole. Homo obtusus: Arcadicum pecus.
koliander. j. **kozlander.**
kolicompas/koltjck. Colicus dolor, coli intestini morbus, colica affectio. *vulgò* colica passio, colica.
kollacie. Collatio, symbolum.
kollacie. Commessatio. & Cœna collatitia, collecta, ubi suas quisque adfert epulas. *vulgò* collatio.
kollacien. Commessari.
kolle-bloeme. j. **cozen-roosen.** Anemone.
kolleséren. Merendam sumere.
koller. Colobium. *vulgò* collare, collarium.
koller van læder. Colobium scorteum, lorica, thorax coriaceus.
koller rockskens. Colobium, tunica sine manicis, éponis.
kollette. j. **kolliere.** Mammillare.
kolliere/halss-doeck/halss-kleed. Mammillare, amiculum quo mammillę ad stringuntur, strophium, fascia pectoralis, focale, *vulgò* collare, collarium. *germ. goller. gal. colliere hisp. collar. ital. collare. ang. collar.*
kolomme. Columna, columen. *gal. colomne. ital. colonna. hisp. columna.*
koloquinte. Colocynthus: cucurbitula amara cathartica. *germ coloquint apffel. gal. cocoquinte. ital & hisp. coloquintida. ang. coloquintida.*
kolp. *vetus. fland* Sinus aquæ, sinus maris, κολπὸς, colpos, encolpos. *gal. golfe. ital. golfo. hisp. golfo.*
kolve. j. **kolf.** Clava.
kolve. j. **lisch-dodde.** Typha.
kolven. Ludere clava.
kolubze. Coluhrina bombarda, sclopus.
kolubzier. Bombardarius, funditor, librator, pyrobolarius
kom. Vas, alveus, concha.
kom/kiste Arca.
kom/bol-kom. Alveus fullonis.
kom/diepe schotel. Catinus, catinum, patella profundior, gabata. **kommeken.** Vasculum, alveolus, catillus, catillum.
komber. j **kommer.**
kombuys. Promptuarium navis.
komen. Venire, accedere. *germ. komme ang. come.*
komelick. Conveniens, congruens, commodus, aptus.
komste. Adven tus.
komyn. Cuminum. *germ. kumigh. gal. comin. ital cumino. hisp. commo. ang. comyne*
kommer/komber. Damnum, res adversæ, infer-

infortunium, ægritudo, molestia, difficultas, solicitudo, labor, angor, mœror.

kommer. *sicamb. subac.* Retentio. & Manus injectio. *vulgò* arrestum.

kommer ende ghe-bzeck. Egestas, penuria, inedia.

kommer. Vsura damnosa. **Ghelt op kommer nemen.** Sumere fœnore pecuniam.

kommerlick. Damnosus, molestus, difficilis.

kommer-loos. Indemnis, liber.

kommeren. j. **be-kommeren.** Molestare.

kommeren. *sicamb iubac.* Manus injicere, retinere, retentare. *vulgò* arrestare.

kommijt/komijt opper hoost-man. Celeustes, navigationis moderator. *germ. komith. gal comite. ital. conte. hisp. conito.*

kommissie Delegatio, mandatum, authoritas mandati, provincia.

kommissaris. Arbiter, judex selectus, judex delegatus, legatus, disceptator, recuperator.

kompaen. *vetus, sax. sic.* Socius, sodalis. *gal. compaignon. gal pic. compain. ital. compagno. hisp. compannero. ang. companion.*

kompanghe op boetsel. Acroteria, plutei navales.

kompas. j. **passer.** Circinus. *gal. compas. ital. compasso. hisp. compas ang. compasse.*

kompas/zee-compas. Amusium, tympanum circinatum, pixidicula nautica, index viatorius, index magneticus, versoria. *vulgò* compassum, *à* **passen.** i. quadrare, convenire: *quod perpendiculum sive acus mota suo rectâ in solum mundi polum tendat, in eo solo quadret conveniat, & firmiter maneat.*

kompas i. Horologium viatorium.

kompassen. Circinare.

kompost. Muria conditus, conditura, salgama, conditanea quævis in doliolis ad usum conservata. *q. d.* compostum.

komptoor. j. **kontoor.**

koncerghe. *sand.* j. **kastelein.** Insularius.

konchel/kunchel. *germ. sax.* Colus.

koncken. *stand.* Vortex, gurges, locus in flumine profundus, in quo aquæ vertũtur.

koncket-wzongket. Contortus.

koncketen. *vetus.* Contorquere, rotare, vibrare. (actus.

koncker-pijpe. Botulus, botellus hordeo

koncommer. Cucumer, cucumis. *germ. cucumre. gal. concombre. ital. cocomero. hisp. cogombro, columbro. ang. cucumbre.*

kond. Notus.

kond-baer. j. **kennelick.**

konde. *vetus.* Notitia.

konde/kunde. j. **kunne.** Genus.

kondigh. Notus, manifestus. & Sciens, gnarus.

kondighen. Nuntiare, notum facere.

kond-schap. Notitia, scientia.

kond-schap van de ghe-tuyghen. Testimonium.

kondsel. j. **kundsel.** Condimentum.

kondupt. Ductus, meatus, *vulgò* conductus. & Alveus, canalis aquæductus, aquagium, aqualis. *gal. conduict. ital. condotto. ang. condyte.*

kondupt/fonteyn schotel. Castellum.

konfijt/konfijtsel. Condimentum, conditura, conditus: confectura, compositura.

konfijt/konfijture. Conditus, us: conditio. & Salgama, conditanea, tragemata, hypotrimmata, bellaria arida, cuiusmodi hodie saccarata sunt in usu. *vulgò* confite. & confiturx.

konfijt-ber-kooper. Salgamarius: *qui salgama & fructus muria conditos vendit:* tragematopola.

konfijt-laepken/suycker-laepken. Tragematotheca.

konfijten. Condire. *vulgò* confiecre. *gal. confire. ital. condire.*

konfiscken. Confiscare, publicare, addicere in publicum, in publicum redigere alicuius bona. *gal confisquer. ital. confiscare. hisp. confiscar. ang. confiscare.*

konfiscatie. Confiscatio, publicatio, fectio

kongher-ael. Congrus, conger. *gal. congre. ital. congro. hisp. congrio. ang. counger.*

konijn. Cuniculus, dasypus. *ger. kungele, kunele. gal. conin. ital. coniglio. hisp. conejo. ang. conye, conny.*

konijnen-kruyd. Sonchus, cicerbita lactucella: *officin.* Lactuca leporina, palatum leporis.

koningh. Rex. *dicitur* **koninck.** *q. d.* **kon-**

ninck/ à konnen/ *id est*, scire : *quòd Rex vera magica scientia imbutus esse debeat. Marc. Tullius in divinat. inquit, Neminem apud Persas regio potiri fastigio, qui priùs magicam non perceperit scientiam. Plato in Alcibiade: Imbuuntur Persarũ regum filij magia, ut ad mundanæ reip. imaginem suam & ipsi rempublicam administrare distribuereq; condiscant. Sic tres illi Reges qui Christo munera obtulerunt, magi. i. sapientes, philosophi, & teutonica lingua* **koningen & wijse** *dicuntur. Aut à* **konnen** */id est, posse, potentem esse, pollere: sicut Latini Potestates vocant Principes potentes. ger. koningh. ang. kingh. Konning autem ang.* peritus, expertus *dicitur.*

Koningh-dom. Regnum. *ang. kinghdome.*

Koningh-rijck. Regnum.

Koningh-stable/ konnestabel/ konstabel. Comes stabuli regij *apud Aimonem* connestabilis *quoque eidem, id est*, prepositus regalium equorum: magister equitum, tribunus celerum, comes stabilis, constabularius, comestabulus *Becano* **Koninck-stapel** *dicitur, quasi* columen Regis, & eius statum conservans. *gal. conestable. hisp, condestable.*

Koninghs-hof. Regia, aula regis.

Koninghs-hoofd. Ventriculi bubuli pars posterior.

Koningh-stoel. Solium, thronus.

Koningh-schap. Regis dignitas & imperium.

Koninghen dagh. Regalia, festa regalia, festum regum, epiphania Domini.

Koninginne. Regina.

Koninghlick. Regius, regalis, regificus.

koninghlicken. Regiè, regaliter, regio more, regificè.

koninghs ken. Regulus: filius aut nepos regis.

Koninghs ken. Regulus, regaliolus, trochilus, avicula ex passerum genere, *sic dicta, quasi* avium rex: *cum enim avium omnium consensu decerneretur rex quæ sublimi volatu alias vinceret, aquila verò omnes transcendisset, trochilus sub aquilæ axilla latitans exsil t & tius capiti insedit: ut fabula est.*

Konne/ kunne. *sax. sic.* Notitia, scientia.

Konne/ kunne. *vetus.* Genus, species: Sexus: *quo animãlia masculà à femineis digno scuntur, discernuntur q;. ang. kinde.*

Konnen/ kunnen Scire, nosse. *germ. kennen. ang. can.*

Konnen/ ver-mogen. Posse, pollere, valere.

Konnigh / kunnigh. *vetus.* Curiosus. & Sciolus. & Peritus, expertus. *ang. konnigh.*

Konste. Ars, scientia techna, artificium.

Konst-ghe-leerd. Doctus, bonus, artificiosus.

konst-loos. Iners, sine arte, non artificiosus.

Konstelick/ konstighlick. Artificiosus, artificialis. & Artificiosè, artificialiter, solerter, ingeniosè.

Konstenaer. Artifex, opifex.

Konstigh. Artificiosus.

Konsten/ gupchelaer. Prestigiator, gesticulator, æruscator.

Konsten spelen. Æruscare.

Kontoor/ komptoor. Mensa, trapeza. & Tablinum. *q. d.* computatorium. *gal. comptoir. ang. counte. gal. compter, conter. ital. contar. hisp. contar. ang. compte.* i. computare.

Kontrefepten. Simulare, assimulare, effigiare, iimitari. & Adulterare. *gal. contrefaire. ang. contrefaite.*

Kontrefepsel. Effigies, imitatio, ectypum.

Kontrepe. Regio, tractus, plaga. *gal. contrie. ital. contrada. ang. countray.*

Konvent/ klooster. Monasterium, cœnobium. *vulgò* conventus.

Koo-man. *vetus.* i. koop-man.

kooke. Brassica, brassica sativa, caulis caulis brassicus. *germ. kol. gal. chau. ital. cavelo. hisp. colho. ang. keale, kole.*

kool-bijter. Locusta.

kool-gardener *sax.* Olitor, hortulanus.

kool-hof. Cauletum hortus holitorius.

kool-krupd Holus.

kool-meese. Parus maior, fringillago.

kool-merckt. *sax. sic.* Forum holitorium.

kool-wachter. *stand.* Locusta.

kool-sprengher. *sicamb* Locusta.

kool-spruyte. Cyma, brassicę cauliculus tenerior.

kool-steck/ kool-stock. Caulis brassicæ.

kool-

l-duyve. Palumbus, palumbes.

ilen. *stand.* j. **wepten/ roetaerd.** Pica glandaria, graculus.

n. *holl.* j. **koulwe.** Gena, mala.

op. Emptio, emptus, mercatus. **te koop/** **opl.** Venalis. **Te koop setten.** Venum exponere, proscribere, inscribere edes, hortum, *&c.* **Goeden koop zijn.** ili sive parvo emi, vile esse. *germ. kauff. ng. cheape.*

op ende ver-koop. Nundinatio.

op-brief/ koop-cedel. Literæ pactæ emptionis continentes.

op-dagh. j. **wt-roep.** Auctio.

op-gierigh. Emax.

op-gierigh zijn. Empturire.

op-gierighyeyd. Emacitas.

op-goed. Merx.

op-handel. Mercatura, negotiatio.

op-haven. Emporium

op-laede. j. **winckel.** Taberna.

op-lieden. Mercatores.

op-man. Mercator, negotiator.

op-mans-handel. Negotiatio.

op-man-schap/ koop-schap. Mercatura, mercatus, negotiatio, commercium.

op-mans-schappen/ koop-schappen. Mercari, negotiari, exercere commercia, mercaturam seu mercatum exercere, mercaturam facere, negotiationem agere.

op-más schat/ koop-schat. Merx, mercimonium, mercatoris facultates.

op plaetse. Emporium, locus mercatus.

op-saemigh. Emax.

op sieck. Emax.

op-slagh. j. **palm-slagh.**

oop slaghen. *vetus.* Mercari.

oop-stadt/ koop-stede. Emporium, locus mercatus vel nundinarum.

oop-vaerder. Mercator peregrinabundus, mercator peregrinus.

oop vaerder/ koop-vaerders-schip. j. **hulcke.** Holcas.

oop-vrouwe. j. **koop-wijf.**

oop wijf. Emptrix, mercatrix, mulier mercimonia exercens.

oopen. Emere, mercari, nundinari. *germ. kauffen. ang. cheape.*

koopachtigh. Emax.

kooper. Emptor, mercator.

koopster. Mercatrix, emptrix.

kooz. Chorus, multitudo canentium. *&* Adytum templi, summi delubri penetralia, *ubi sacerdotum canentium multitudo convenit:* cella templi *dicitur Stephano Piglio, ubi summum est altare, sacraque à choro peraguntur. germ. chor. gal. cueur. ital. choro. hisp. corro. ang quere.*

kooz-bisschop. j. **koor-bisschop.**

kooz-heer. *vetus.* Canonicus.

kooz-heken. Archipresbyter.

kooz-hoed. j. **al-mutse.**

kooz-kappe. Amiculum pelliceum. *vulgò* almusium. *&* Trabea sacra: impluvia, æ: chlæna sacerdotalis: pluviale *vulgò:* vestis qua sacerdotes per pluviam utebantur. *&* Lacerna nigra hyberna canonicorum.

kooz-kind. j. **koozael.** Puer choraulis.

kooz-kleed. j. **over-rock.** Amiculum linteum.

kooz-sanck. Cantus simplex, Gregorianus.

kooz-rock. j. **kooz-kleed.**

koozael. Puer choraulis, puer symphoniacus.

koozael-meester. Pædophonascus, chorodidascalus.

koozd/ koord. *sic. iul* j. **koe-yerder.**

koozde. Funis, restis. *&* Nervus, chorda. *gal. corde. ital. corda. hisp. cordel, cordon, cuerda. ang. cord.*

koozde/ richt-snoer. Amussis.

koozdeken. Funiculus, resticula.

koozde-dansser. Funambulus, funirepus, scœnobates, neurobata, qui per extentum funem incedit.

koozde-rol. j. **katerol.** Trochlea.

koozde-waghen. Satracum, vehiculum trusatile, sive trusile: vehiculum bajulorum, quo onera subvectant: *à* **koozde.** i. restis, *quod vestibus trahatur. Alijs.* **kooz-te-waghen.** *q. d.* breve vehiculum: *&* **krup-waghen.** i. trusatile vehiculum, *quæ postrema etymologia verisimillima & usitatissima.*

koozdelier. j. minder-broeder. Minorita fune cinctus. *Koortse. Febris*

kooſen/ lief-kooſen. Blandiri, adulari. & Fornicari.

kooſer. Blandiloquus, adulator.

kop/hooft. Caput. *ger. kopff. ital. capo.*

kop/heul-kop. Caput papaveris.

kop/beckeneel. Calva,

kop-hupve/top-hupve. Galea, caſſis.

kop/drinck-kop. Cupa, cuppa, patera, ſcyphus, phiala, trulla, carcheſium. *ger. kopff. gal. coupe. ital. coppa. hiſp. copa. ang. cuppe.*

kop/lact-buſſe. Cucurbitula, ampulla. *vulgò* ventoſa.

koppen. Decacuminare, amputare, truncare. *Ἀποκόπτειν. gal. couper. ang. choppe.*

koppen/ont-halſen. Caput amputare, capite truncare.

koppen/laeten met koppen. Scarificare, admovere cucurbitulam, educere ſanguinem cucurbitula.

kop-hozenken. Cucurbitula.

kop/koppe. j. haen. Gallus.

kop/koppe/kobbe. j. hinne. Gallina.

kop/kop heeft ghe-leght. *holland. q. d.* Gallina excluſit ovum. Schœnophelinda. Ludus cum conſeſſum puerorum circulo ſedentium obit unus, funiculumque, muccinium, aut pilam, aliudve quid apud unum aliquem deponit, qui ſi dolum non pręviderit antequam circumcurſarit ille, vicem illius obire cogitur: *Brabantis.* **ſtoot-ballen.**

koppe comt tot dē hoecke. j. bozgh-ſpel. Apodidraſcinda.

kop/koppe. *ſland* Araneus.

kop webbe / koppe-gheſpin. j ſpinne-webbe. Aranea, tela araneæ. *ang. cob-webbe.*

koper. Cuprum, æs cyprium, ęs caldarium, orichalcum. *germ. kupffer. gal. cuyvre. hiſp. cobre. ang. copper.*

koper-kleck. Lamina cuprea.

koper draed. Filum cupreum.

koper-gheel Æneus color.

koper-groen/koper-roeſt/ſpaens-groen. Æris flos, ærugo æris, rubigo in ære.

koper-roeſt. j. koper-groen.

kooper-rooſe/koper-water. Chalcantū, vitriolum, atramentum ſutorium: coria rium, *vulgò* cuperoſa & coppa roſa *ger. kupfferwaſſer. gal. couperoſe, hiſp. caparoſ ang. coperouſe.*

koper ſlagh. Æris ſquama, id quod mar culorum ictibus excutitur.

koper-ſlagher. Bractearius, faber ærarius

koper-ſmid. Faber ærarius.

koper-ſteen. j. bier-ſteen. Pyrites.

koper-ſteken. Incidere in æs.

koper-ſteker. j. graberer. Sculptor.

koper-water. j. koper-rooſe.

koper-werck Ærea opera, ærea vaſa.

koper-wercker. Faber ærarius.

koperen/van koper. Cupreus, cuprinus, æreus.

koperen ghelt. Pecunia ęroſa.

koperen pot oft ketel. Lebes, vas æneum quo coquuntur obſonia. & Lebes ęneus anſatus.

koperen pot. *Adag* Homo anſatus, *Plaut.* i. qui incedit utroque brachio in anſarum modum ad latera applicato.

koperckel/ koffertozie. Operculum. *vulgò* cooperculum, coopertorium.

koptje/ut-ſchrift. Apographum, exemplar exſcriptum, exemplum, tabulę. *vulgò* copia. *germ. kopey. gal. copie. ital. copia. angl. copy.*

kopiéren. j. ut-ſchrijven. Exſcribere, *vulgò* copiare.

kopiſt. Formularius, qui formulas omnis generis negotiorum ad uſum ſervat. *vulgò* copiſta.

koppe. j. kop.

koppele. Copula, vinculum quo aliqui copulatur ſive conjungitur. & Iugum & Par, duo, bini. *germ. kuppel. gal. couple ital. coppia. ang. coup'e.*

koppele. Numella: lorum quo canes copu lantur.

koppelen. Copulare, jugare, nectere.

koppeler/koppel-draeyer. Leno, produ ctor, aquariolus, ſtupri arbiter: internun tius amorum. & Conciliator.

koppelerſſe. Lena, ſtupri ſequeſtra, conci liatrix.

koppelerſſe van houwelijc. Promneſtris nuptiarum conciliatrix.

ppelrije. Lenocinium.
ppen/ *vide* kop.
ppenkens dagh/ kopperkens maen-dagh. *hol.* i. berlozen maen-dagh. Hilaria, orum.
ppenen. *holl.* Celebrare hilaria.
zael. Coralium, corallium, gorgonia. *ger. korall. gal coral. ital. corallo. ang. coral.*
zael-been. *gland.* i. kozael. Coralium.
zael-kzupd. i. kozael-krupd.
zagie. Animus, audacia, fiducia spiritus, magnanimitas, cor: vivida vis animi, cordis actio. *gal. courage. ital. coraggio. hisp. corage. ang. courage.*
zagieus. Animosus, mactus animo.
zbeel. Mutulus, trabs mutila. *gal. corbeau.*
zck. Cortex suberеus.
zck-boom. Suber, falsicortex, haliphlœos. *hisp. alcornoque. ang. corke.*
zde-waeghen. i. kozde-waghen.
zdewaen/ kozdewaensch laer. Corium, aluta, corium Hispanicum. *vulgò* Cordubanum, *à Corduba urbe Hispaniæ.*
zdewaenier. Calceolarius, sutor. *gal. cordonnier.*
zeel i. kareel. Later.
zepe/ kraep-wepe/ kraep-gije-wand. Diaphragma, exta porcorum, ovium & aliorum animalium: *vulgò* cornix. *gal. coret, ourre.*
zepe/kraep-wepe. Opera gratuita, opera mutua, opera quæ gratis aut parva mercede factitatur: opera extra ordinaria parvi temporis. *gal. corvee, corvee.*
zen/keuren. Tentare.
zen/keuren. Eligere, deligere.
zen/keuren. Custare.
zen/karen. *frisi* Vomere.
zen/ kozne. Frumentum, adoreum semen, Cereale semen, triticum, far, granum. *germ. korn. ang. corne.*
zen/roggie. Secale, genus frumenti vilioris.
zen op t'beld staende. Seges.
zen sours. Mica salis, granum salis, frustulum salis.
zen op de tongie. i. gozte. Grando.
zen are. Spica.
zen-bergh. Meta frumenti, horreum.
zen-bijten. Flagellare, vexare, incendere, cariorem facere annonam.
zen-bijter. Scarabeus capitosus.
zen-bijter. Frumentarius mercator, dardanarius, annonę flagellator, annonæ vexator, edo *apud Varronem.*
zen-bloeme. Cyanus, baptisocula, blaveolus, flos Zachariæ, flos cęrulei coloris in segetibus nascens, *vulgò* flos frumentorum.
zen-gaffel. Merga; furca, qua frugum manipuli elevantur.
zen-gaerwe. i. gaerwe. Merges.
zen-halm. Calamus, frumenti calamus, stipula.
zen-huys/schuere. Horreum.
zen-huysken. i. kozen-hulse.
zen-hulse. i. hulse. Gluma.
zen-kefer. i. kozen wozm. Curculio, curgulio.
zen-kiste. Cumera.
zen-kooper. i. kozen-bijter. Frumentarius, negotiator frumentarius.
zen-land. Solum frumentarium, ager frumentarius.
zen-man. i. kozen-bijter. Negotiator frumentarius. & Prævaricator in litibus.
zen-man spelen. Colludere, colluforiè agere tertij fallendi causa: coire, & de emolumento communicando paciscì, alterius circumveniendi causa: inter se de pretio conspirare, quò pluris frumenta vendantur: *quod negotiatores frumentarij solent, &* Prævaricari in litibus forensibus: rem ex composito gerere.
zen-merckt. Forum frumentarium.
zen-millwe. Curculio.
zen-roose. Githago, pseudomelanthiũ, nigellastrum: herba in segetibus passim proveniens.
zen sack. Saccus frumentarius.
zen-schip. Navis frumentaria.
zen-schoof. Merges.
zen-schoepe/kozen-schudde Rutellum. *Instrumentum ligneum quo frumentum corruitur conjicitur que in cullcum aut modium.*
zen-sickel. Falx messoria.
zen-soller. Horreum pensile, granarium.
zen-spijcker. Granarium.

kozen-

Kozen-ſtenghel. Stipula.
kozen-ſtrijcker.j.ſtrijck-ſtoc. Hoſtorium, radius, baculus æquatorius.
kozen-veld. Ager arvus; arvum.
kozen-voghel.j.graſ-muſſche.
kozen-vzucht. Fruges.
kozen-wachter. *ſtand.j.veld-krekel.* Gryllus.
kozen-werck. Panificium ex frumento.
kozen-wozm/kozen-webel. Curculio, curgulio: cis.
kozf. Corbis, ſporta, vas vimineum, cophinus, calathus, ciſta, caniſtrum.
kozfken. Corbula, qualus, caniſtellum. *ger. korb. gal. corbeille. ital. corbe, corba.*
kozf-dzagher. Ciſtifer. & Delator.
kozf-ſepſſen. Falx avenaria, circulo munita.
kozf-ſter. Ciſtifera, ciſtellatrix.
kozlander/koliander. Coriandrum: corion, coriannon. *germ koriander, koliander. gal. coriandre. ital. coriandro. hiſp. culantro. ang. coriander, coliander.*
kozne. *vetus.j.karonie.*
kozuelle *ſtand j.kozuoelie.*
kozuet. Buccina. *gal. cornet. ital. crono.*
kozuiſſe.j.boven-lijſt. Tænia.
kozuiſſen. Coronę, coronices, præcinctiones ſive tranſverſa cingula, quibus præcinguntur parietes ad inhibendam repellendámve vocem canentium aut loquentium.
kozuoelie. Cornum; corna, orum. *germ. kurberre, kornel. gal. cornille, cornoille. ital. cornole, corniolo. hiſp. cornezolo.*
kozuoelie-boom. Cornus.
kozre. *holl. ſtand.* Canis villaticus, domeſticus. *ang. curre.*
kozſel. Irritabilis, iracundus, moroſus, refractarius, contumax, iraſci celer, pronus ad iram.
kozſel-hooft/kozſel-kop. Capito, durus, irritabilis, difficilis.
kozſelken. Refractariolus.
kozſte. Cruſta. & Cruſtum, cruſtulum. & Nucleus, cruſta ſive corium pavimenti. *gal. crouſte. ital. croſta. hiſp. croſta, corteza. ang. cruſte.*
kozſt-paſtepe. Placenta umbilicata, cruſtulata.
kozſtachtigh. Cruſtoſus.
kozt. Curtus, brevis, contractus. *germ. curtz. gal. court. ital. corto. hiſp. corto. ang. ſhorte.*
kozt van aeſem. Anhelus.
kozt van ghe ſicht. Myops, qui non niſi propè admota oculis videre poteſt.
kozt ghe-weer. Gladius, machæra, pugio: armatura brevis.
kozt ende nauw bemanden houden. Cohibere, refrenare arctè contenteque habere: parcè & continenter tractare.
kozt veur 't hooft. Iracundus, irritabilis.
kozt af ſeggen. Præcisè dicere, præcisè negare, ſtrictim, breviter interdicere.
kozt be-grijp. Argumentum, epitome.
kozt maecken. Brevibus agere. **Int kozte.** Brevi, breviter.
kozte kouſſen. Tibialia.
kozte waeghen.j.koozde-waeghen.
kozte.j.dzp mijten. *brab.* **twee mijte.** *flan.*
kozt-been. Myſcelus, brevis pede, nanis cruribus.
kozt-bozſtigh-dempigh. Anhelus.
kozt-bozſtighedt. Aſthma.
kozt-bzekigh. Fragilis.
kozt-hooft.j.kozſel-hooft.
kozt-leven. Microbius, homo brevis vitę: & Homo temerarius & vitam periculo exponens.
kozt-oozen. Mutilus auribus.
kozt oozen. Mutilare auribus.
kozte ribbe. Coſta notha.
kozte roede. Viator, ſtator, præco, *brevem gerens virgam.*
kozt-ſichtigh. Myops.
kozt-ſtele/kozt-ſteelken. Malum ſive pyrum curtipendulum.
kozt-ſtondigh. Momentaneus.
kozt-vlercken.j.kozt-vloghelen.
kozt-vloghelen. Decurtare alas: breviare, detruncare pennas.
kozt-wijle/kozſ-wijle. Oblectamentum, oblectatio, delectamentum, luſus jocus.
kozt-wijlen/kozts wijlē. Oblectari, ludere, tępus traducere ſive trāſmittere jocis.
kozt-wijligh. Feſtivus, jocoſus.
koztelick/int kozt. Breviter, brevi, brevibus, paucis, ſuccinctè, ſuccinctim, ſtrictim

tim, ſummatim, in ſumma, ad ſummam, præcisè.

telinck. Brevi, propediem.

telinck ghe-leden. j. **onlancks ghe-leden.** Nuperrimè.

theyd. Brevitas.

tour/kortrouken. Curtus, brevis. *gal. courtaut.*

tts. Brevi, propediem. & Nuperrimè, recenter.

tten. Curtare, decurtare, breviare, abscindere, præsecare. *germ. kurtzen. gal. accourcir. hisp. cortar. ang. cutte.*

tten het hayr. Demere capillos. *vulgò* breviare.

ttsel. Præsegmina, resegmina, res superfluæ amputatæ.

ttelaſſe. Gladius brevis & anceps.

ttauwe/kortauwken. Equus curto & opimo corpore: brevi alvo & obeso tergo: equus itinerarius.

ttouwe. *rectius* **kartouwe.** Bombarda maior.

ttops. j. **koertops.**

ttſe. j. **koude-wee.** Febris.

ttſe hebben. Febricitare, febrire, laborare febribus.

ttſ-achtigh. Febriculosus. & Febres gignens.

ozve. j. **ghe-kozve.** Insectum.

ozve j. **kozf.** Corbis.

ozveel j. **karreveel.** Dromas.

ozven. *holl. zel.* j. **kerven.** Incidere.

ozven. Imponere corbi.

kozven/in-kozven. Corbitare, in ventrem immittere, devorare. *q. d.* corbem implere.

kozver. Cistifer, cistam sive corbē ferens, corbulo.

kose/kosel/koselē. j. **keuse/keusel/keuselē.**

kosijn. sobrinus, consobrinus, cognatus, consanguineus. *gal. cousin. ital. cugino. ang. cousyn.* (Brabantiæ.

kossate/ merssenier. *vetus.* Cliens Ducis

kossem. Pinguedo à mento dependens, antheron, mentum inferius: bucula sub mento, *Lud Vives. vulgò* gossum.

kost. Costus hortensis, piperitis, siliqua-strum.

kost/spijse. Cibus, cibarium, edulium, epulæ, dapes, victus.

kost. Pretium, valor. & Sumptus, impensa, impensę, dispendiū, expensum, expensę. *germ. kost. gal. const. ital. costo. hisp. costa. ang. cost.* **Quaeden kost.** Impendium, sors, pecunia quæ fœnori impenditur. **Geld te quaden kost haelen.** Nummos fœnore accipere.

kost-baer. Liber, immunis à sumptibus vectigalibus aut reditibus.

kost-baer/kupsch-baer. Purus.

kost-ganghер. Convictor. *vulgò* commensalis.

kost-kinderen. Pueri convictores.

koste-loos ende schade-loos. Indemnis, liber à sumptu.

kost-vry. Liber à sumptu, immunis.

kost-vry. Liberalis, dapsilis, benignus, splendidus.

kostel. *vet. holl.* j. **kostelick.**

kostelick. Pretiosus, sumptuosus. & Luxuriosus, profusus.

kosteliche maeltijd. Cœna lautā: magnificè, opimè, opiparè instructa.

kostelick / kostelicken. Pretiosè, sumptuosè.

kostelickheyd. Valor, pretium. & Luxus, profusio nimia, nimius sumptus, luxuries.

kostelickheyd van spijse. Lautitiæ, epularum magnificentia.

kosten. Constare, valere. *ger. kosten. gal. coustier. ital. costare. hisp. costare. ang. coste.* **Veel costen.** Magno constare.

koste/kuste. Regio plaga, tractus. & Limites, orę, fines, confinia, regiones. *gal. coste ang. coast.*

koste. j. **koeste.** Nuptiæ.

kostier/ custer. Custos templi, hierophylax, custos sacrorum. *vulgò* matricularius.

kosteren. Obmurmurare, obgannire.

kostumme. Consuetudo, mos. *gal. coustume. ital. costume. hisp. costombre. ang. custome.*

kostumier. Consuetudinum exactè peritus.

kot. Cavus, cavum latibulum, latebræ, caverna, loculamentum, locus excavatus.

gal.chaot,cahot.

kot. Casa,tugurium,gurgustium,ligellum, & popina.*ang.coate,cottage.*

kote/kot. Cavum, latibulum. **Leden die lvt de kote zijn.** Luxata membra,articuli loco moti, membra intorta & soluta. **We leden lvt de kote doen.** Luxare membra, intorquere, loco movere,extra suam pixidem sive acetabulum movere.*vulgò* dislocare.

kote. Talus,astragalus,talus bovillus.

kote/kups. Talus,pronus.

kote die schijt. Talus supinus: qui cavum ostendit.

koten. Ludere talis sive astragalis.

koten-spel. Talus,talorum jactus,astragalismus,astragalus.

kotel.j.keutel.

koteren/keuteren. Fodicare.

koteren de tanden met de penne. Dentes levare pennâ. *Martial.* Dentes pennâ purgare.

koter-stock. Rutabulum.

koter-tand. Dentiscalpium.

kotsen.*germ.sax.sicamb.* Vomere,evomere.

kotsie.j.koets-wagben. Lectica.

kottoen. Gossipium,xylon.*gal.cotton.ital. cotone.ang.cotton.*

kottoen-biese/kottoen-krupd. Gnaphalium, juncus bombycinus, tomentum sive linum pratense.

kottoen-slagher. Gossipij carminator,carminarius.

kottoenen-kleed. Gossipina vestis,xylina.

koud/kaud. Algidus,frigidus,gelidus.*ger. kalt.ang.colde.*

koud-bat. Frigidarium,vas refrigerando potui destinatus.

koud-zijn. Algere,frigere.

koud worden. Algescere,frigescere.

koud-voetigh. Alsiosus.& Impatiens frigoris.

koude. Algor,frigus,frigor,gelus.

koude/koud-wee/koortse. Febris,causon: febris ardens. *dicitur,* **koude** & **koud-wee.***q.d.* dolor aut morbus calidus: *sicut* febris *à fervore Latinis.* & calentura *Hispanis tam febris quàm calor dicitur.* **koud** *autem calidum dici, testatur dictio Gallica, chaud, sive caud:cui consonant nostrates hac state vulgatissima dictiones* **schouden/ verschouden/** *sive* **schauden/verschauden.** i.calefacere,& adurere,*nisi mavis* **koud-wee** *dici* febrem frigidam,*à frigore,horrore vel rigore febrem intermittentem præcedente,quo ægroti afficiuntur.*

koude koortse. Quercera febris:febris frigida cum tremore.

koude pisse. Stranguria,substillum,urinæ stillicidium, vesicæ morbus quando lotium stillatim redditur:urinæ ardor.*gal. chaude pisse, hoc est,* urina calida sive fervens *nisi malis dici* **koude pisse.** *q.d.*urina frigida: *quòd gutta quæ ab ægro redduntur, frigidiores sint ut minùs sanorum.germ kalt siechs: sax.colde pisse.ang.colde evel.*

koud achtigh. Frigidulus,subfrigidus,

koud-wee.j.koude. Febris.

kovel. Cucullus, capitium,capitium caudatum.

kovel der vrouwen. Calantica.

kovel-kappe. Bardocucullus,sagum.

kouffoor/kaffoor. Foculus.

kontijnken Fabella,dicterium,facetiæ.*angl. conyn.* collusio,colludium.

kousse. Caliga.*gal.chausse.ital.calze.hisp.calças.*

kousse-band. Ligula crurulis,fascia crurulis,periscelis.

kous-maecker. Caligarius, sutor caligarius.

kousen. Caligas induere.

kout/klap. Colloquium,fabula,nugæ.

kouten. Fabulari,nugari,sermocinari,serere sermones,miscere verba.

kout-ghe-selle. Congerro.

koutachtigh. Loquax.

kouter. Fabulator,nugator,congerro.

kouter/ploech-kouter. Vomer,dentale, dens aratri *dicitur* **kouter.** *q. d.* culter aratri.*gallis coultre. angl.coultre,saxonibus kolter.*

koud-ijser.*flandr.j.* **ploech-ijser.** Vomer. *q. d.* culter aratri.*sax.kolter. angl,coulter, coultre. gal. verò coultre dicunt* dens aratri, dentale.

kouter/kauter. *flandr* Ager,campus.& Seges,terra subacta,arata, & sata. & Arvum;

ɾum : terra arata, necdum ſata : ager
ultus ſive aratus. & Curriculum, hippo-
dromas **De houter te Oyend.** Cam-
ous Martius.

ɯwe. *fr. ſ. hell. ſicamb.* **j. kebis.** Cavea, co-
ors, cors.

ɯwe/keeuwe j. kauwe. Fauces, bucca,
&c.

ɯwe/kauwe j. kauwoken.

ɯwoɔde. j. kauwoɔde.

K R

ɾabbe. Cancer, carabus, carcinus. *germ.*
krebs. ang. crabbe

ɾab-klauw/ krabben-klauw. j. ruperſ-
krupd.

ɾab-voetigh. Valgus, qui incedit inſtar
cancri vel lacerti.

ɾab-ſcheeren. Acetabula, flagella, bra-
chia, chelæ, forcipes denticulati, forci-
pata brachia cancrorum. *krebſcheren.*

ɾab-ſchupte. *hell.* **j. kaghe.**

ɾabbeel. j. karbeel. Tignus.

ɾabbelen. Vnguibus arare radere: & In-
eptè pingere, ſcribere ſive exarare.

ɾabbeler. *hell.* **j. ſchyckel bergher.**

ɾabben. Scalpere, ſcabere, radere, arare,
fodere, lacerare unguibus.

ɾab-yſſer Radula, rutrum.

ɾabber. Radula, rutrum.

ɾabſel. Raſura.

ɾacht. Vis, poteſtas, potentia, efficacia,
nervus, nervoſitas, virtus, fortitudo, ener-
gia.

ɾachte-loos. Impotens, infirmus, imbe-
cillis, debilis. & Inefficax, inanis, irri-
tus, frivolus, nullius pretij.

kracht-meel / kraft-meel. *ſax.* **j. amel-**
meel/amel-bonck. Amydum. & *germ.*
Alica.

krachtigh. Potens, efficax, fortis, vehe-
mens.

krachtighlick/krachtelick. Potenter, for-
titer, nervosè, validè, valenter, vehe-
menter.

krack/kraeck. Fragor, crepitus. *ge. krach.*
gal. craquement. ang. cracke.

kracke. j. karracke. Circerus.

kracken. j. kraecken. Crepare.

krackeel. Litigium, rixa, altercatio, contro-
verſia, calumnia.

krackeelen. Litigare, altercari, rixari, tri-
cari, vitilitigare, calumniari.

krackeeler. Vitilitigator, altercator, litigi-
oſus, contentioſus, trico.

kraeck. j. krack. Fragor, ſtrepitus, crepitus.

kraecke. j. karraeske. Circerus.

kraecke/kraechaerd. j. kraencke. Arcuba-
liſta.

kraecke. j. kavalie. Domus ruinoſa, minans
ruinam.

kraecke. Iumentum coriaginoſum.

kraecken. Crepare, crepitare, concrepare,
crepere, ſtrepere, fragorem edere, ſtri-
dere. *gal. craquer. ang. cracke.*

kraecken de noten. Frangere nuces, confi-
cere nuces.

kraecken ende poſſen. Crepare, jactare,
oſtentare.

kraeck-beenken/knoſp-beenken. Carti-
lago.

kraecke-beſe. j. kraecke-bepſe. Vacciniũ:
bucca ſtrepitum quendam dum dentibus fran-
gitur edens.

kraeck-ſteen. Os ceraſi, pruni, *&c.*

kraechaerd. j. kraencke. Arcubaliſta lig-
nea. (go.

kraeckelinck. j. kraeck-beenken. Cartila-

kraeckelingh. Spira, collyra: panis dulcia-
rius inſtar funis implicatus : *ſic teut. di-*
ctus, quòd dum dentibus frangitur, fragorem
edat & crepitet præ ariditate & exilitate. ſi-
camb. dicitur. **bzſſelinck** : *quòd facilè conte-*
ratur & in micas frangatur.

kraecker. Crepitator: & Iactator, thraſo.

kraeckinghe. Fragor, crepitus.

kraeghe. Iugulus, ingluvies. & Trachea,
aſpera arteria. *germ. kraghen. ang. craye.*

kraeghe. Collare, colli tegmen, limbus ſu-
perior tunicę ſive induſij : patagium,
παλάγιον.

kraeghe. *lovan.* **j. klock-huys.** Volva.

kraeghe van de lupte. Iugum, cervix ci-
tharę, in quam verticilla immittuntur.

kraegh-ringh. j. ringh-kraeghe.

kraeghen. Iugulare, jugulum incidere.

kraepe. Cornix, cornicula. *germ. kraey. ang.*
crospe.

crowe. gratia verò. liſp. graculus, monedula.

kraepen-bloemken. Flos armerius, flos pratenſis, armoraria .*q.d.* flos cornicis.

kraepen-ooghe. *ſax. ſicamb.* j. **exter-ooge.** Clavus.

kraep appel. Galla.

kraep-voed / raben-voed. Coronopus. *herba.*

kraep-wepe. j. **kozepe.**

kraepen. Cornicari, *κρέκειν*, garrire more cornicum. & Cucurrire, cantare inſtar galli. & Clamare, vociferari, conqueri, queri. *gal. crier. ang. crowe, crier.*

kraepéren. Cornicari. & Vociferari, proclamare.

krael. j. **kozael.** Coralium.

kraem. Cadurcum, tabernaculum inſtitoris, taberna ſive capſa rerum venalium. & Merx.

kraem. j. **kinder-bedde.** Puerperium.

kraem-berd. j. **kraem.** Cadurcum.

kraem-micke. Hemiartium, panis tritici minoris genus in tabernaculis venale.

kraem-vzouwe. Puerpera.

kraem-waeren. Curare puerperam.

kraemen. *vetus.* Mercari, nundinari, merces exponere.

kraemer. Inſtitor, tabernarius, venditor mercium.

kraemers Latijn. Lingua fictitia mendicorum & nebulonum, erronum.

kraemers papier. Charta emporetica.

kraemerije. Merx.

kraene/kraen-voghel. Grus, Palamedea ſive Palamedis avis: *γέρανος. germ. krey. krangh. ang. krane* **kraenken.** Vipio.

kraene/kraen-tap/haen/buyſe. Siphon, ſiphunculus, caput tubuli, epiſtomium: *à forma gruis, aut etiam galli, unde &* **haen** *plerumque dicitur.*

kraene/kraen-rad/kraen-wiel. Geranus. *γέρανος*, rota, tympanum, verſatile tympanum: machina quæ vaſta onera in altum effert: *plerumque gruis inſtar conſtructa, extenſo nempe collo.*

kraen-beck. Geranium, gruinaria, roſtrum ciconiæ, acus paſtoris. *herba.*

kraen-kind. Geranius, operarius geranicalcator tympani verſatilis.

kraen-ſomer. Extrema æſtas. *q.d.* gruum æſtas: *cùm ſcilicet grues menſe Septembri hiemi ad meridiem diſcedere incipiunt, hyemem venturam præſentientes.*

kraeneke/kraeckaerd. *vetus.* Arcubaliſta baliſta ligneo brachio inſtructa.

kraenekier. *vetus.* Arcubaliſtarius.

kraft. j. **kracht.** Vis.

krake. j. **kraecke.**

krameſijn. j. **karmeſijn.**

kramme. Harpago.

krammeken. Fibula.

krammet-vogel/kramet-voghel.

kramſ-voghel. *germ. ſax. ſicamb.* j. **liſter.** Turdus.

krammet-boom. *germ ſax. ſicamb.* Iuniperus. (*pon.*

krampe. Hamus, hamulus, fibula. *gal. cramp.*

krampe. Spaſmus, ſpaſina, nervorum diſtentio, raptus, convulſio, conductio, contractio. *germ krampff gal. crampe. goutte crampe.* i. morbus articularis, arthritis. *ang. crampe.*

kramp-ader. Varix, vena crurum fœculento ſanguine diſtenta.

krampigh/kramp-aderigh. Varicoſus. & Spaſticus. & Suffraginoſus.

krampaerd. *ſland.* Homo ignavus, imbellis, timidus.

kranck/ſieck. Ægrotus, æger, debilis, infirmus, morbidus, morboſus, affectus.

kranck. j. **malactſch.** Leproſus.

kranck. Inſipidus, ſapore injucundus.

kranck-bier. Cereviſia inſipida.

kranck-maecken. Debilitare.

kranck ſijn. Ægrotare, infirmari, laborare morbo, languere, malè habere, malè valere.

kranck worden. Debilitari, langueſcere, morbum contrahere, incidere in morbum.

kranck-ſinnigh. Furioſus, inſanus, amens.

kranckachtigh. Valetudinarius.

kranckheyd/krenckte. Morbus, valetudo adverſa, debilitas, infirmitas, infirmitas valetudinis.

anchien/krenchien. Debilitare.
anckte.j.krenckte. Debilitas.
ane.j.kraene
anns. Coma,cęsaries,capillitium.
ants. Corona,corolla,coronula,laurea, laureola,sertum,strophium.
ants-bleck. Æs coronarium.
ants-maecker. Coronarius.
ants-werck. Opus coronarium.
antsken. Corolla & *holl.* Collyra.
antselinck. *zeland. sland.* Spyra, collyra, artolaganus,artolaganon: *panis dulciarius in modum corollæ sive spiræ in orbem circumductus.*
rappe. Carptus, carptura, res decerpta, frustum decerptum sive abscissum, pars abrasa sive abscissa. & Pars carnis abscissa. & Crustum. & Ofella,offula. & Placenta. & Pulpamentum.
rap/krappe-druyve. uva, racemus, botrus. *germ. rapff. gal. grappe. ital. gruppolo. ang. grape.*
rappe.j.meer-krappe. Rubia.
rappen Decerpere,abscindere.
rat van de korsie. Capsus rhedæ: locus rhedę in quo vector sedet.
ratte. *ger. sax.* Corbis,fiscella,fiscina.
ratsen.j.kretsen. Scabere *ger. kratzen. gal. grater. ang. crath. scratche.*
raveel.j.kareveel Navis vectoria.
raus haer.j.krups haer.
rauwel. Vnguis,ungula.
rauwel/vleesch-haeck. Fuscina.
rauwen. Fricare,scabere,scalpere,radere unguibus. krauwen het hooft. Mulcere caput digito, scalpere caput digito. *ang. klauwe.*
rouwen. *metaphor.* Harpagare, suffurari, furto subducere,sublegere.
krauw-seer. Scabies.
krauw-steen. *vetus* Pumex, lapis cavernosus quo plantę pedum lotæ fricantur.
krauwachtigh. Scabiosus.
krauwagie. Prurigo,pruritus,scalpurigo: & Scabies,perigo,imperigo.
krauwigh. Scabiosus.
krauwssel.j.krauwagie. Scabies.
krauwsselachtigh. Scabiosus, scabie laborans.

krauwetse.j.schrabbe. Levis incisura,levę vulnus, vibex ungulis scalpta: vulnus scalptum.
krauwepe.j.kozepe.
krebbe. *sland.* j.kribbe. Præsepe.
kredenisse/credencie. Fides, authoritas. & prægustatio,prælibatio. *vulgò* credentia. *ang. credence.*
kredenisse / kredens-disch. *germ.* Abacus, repositorium,vasarium. *vulgò* credentia. *ital. credenza.*
kredenissier. *germ* j. proever. Prægustator, scissor,structor, protogeusta, *ital. credenziere.*
kredens-brief. Epistola assertoria, literæ honorarię,sacræ: literæ authoritatis,testimonium legationis:literę cum mandatis. *vulgò* credentię, literę credentiales.
kreft. Cammarus, astacus, piscis ex cancrorum genere.
kreft. *vetus. sax. sland.* j. borst-ghe-wæt. Pectorale, thorax,scutum : *à similitudine testæ sive tegumenti cancrorum & cammarorum.*
kreft-krupd. Heliotropium,herba cancri.
krept.j.krijt. Circus. & Agon.
krepten.j.kraeten. Provocare,irritare,exasperare.
kreptelick Irritabilis.
kreptinghe. Irritamen,irritamentum,irritatio.
kreken. *vetus.* j. kraecken. Strepere. *ang. creke.*
krekel. Cicada,acheta.
kreke. *zeland.* Vorago incurva,fossa verticosa. & Crepido. *ang. creke.*
krcmer.j.kraemer.
krempen. *sland* j.krimpen.
krencke. *vetus.* j.krenckte. Debilitas,morbus,corporis infirmitas. & Vitium.
krencken. Debilitare,debilem reddere,infirmare.
krenckinghe. Debilitatio.
krenckte.j.kranckheyd. Morbus, debilitas.
krenghe. *holl.* j. karonie. Cadaver.
krepel. *sland. holl. fris.* j.krempel. Claudus. *ang. cripple.*

kréſer/krepſer. *vetus.ſland.*j. **mupt-maecker.**

kræten.j.**krepten** Irritare.

kretſe. *germ.ſax.ſic.* Ærumna,ærumnula.j. **wandel-ſtack.** *gal.crochette.*

kretſe. *ger.* Cotbis vimine textus.

kretſe. *ſicam.colo.*j. **vogijel-hups.** Aviarium,ſaginarium.

kretſe. *holl.ſicamb.*j.**kaerve.**

kretſen. *holl.ſicamb.*j.**kaerden.**

kretſen.j.**kratſen.** Scabere.

kretſer. *ger.* Dorſuarius bajulus,gerulus.

kretſer. *ſland* j.**rupm-ſtock.** Baculus raſorius bombardę ſive tormenti ærei.

krevecl.j.**karevecl.** Corbita.

krevel. Formicatio,pruritus.

krevelen. Leviter fricare aut mobilitare, prurire,motitare.& Mobilitari,ſaltitare.

krevelinghe. Pruritus,formicatio.

krevelinghe in den buyck. Cholera,flelliflua paſſio, celer per vomitum alvumque ventriculi conturbatio,cum inteſtinorum murmure.& Verminatio.

krével-krupd. Alumen Iamenum,alumen de pluma : alumen quod pruritum excitat.

krevitſe/krevitſe. *ſland.Zeland.* j. **kreeft.** Aſtacus,cammarus.*germ.krabs,krevs.ſax. krevet.gal.eſcreviſſe.ang.crevit,crevyſche.*

krevits-ſchæren / krevet-ſchæren. *ſax.* j. **krab-ſchæren.**

kreunen.j.**kronen/groonen.** Conqueri.

kreupel.j.**kropel.** Claudus.

kribbe. Præſepe,præſepium. *ger.kripff.ang. cribbe.*

kribben/kribbelen j.**krabbelen.**

krib-mes. *vetus* j. **ſchrabber.**

kribbigh. *ſax.friſ.* Moroſus,litigioſus,malignus.

krick/kriecke. *ſland.* j. **krucke.** Scipio,baculus.

krick-houder. *ſland brug.francon* Rhabdophorus : *Qui fulcimenti ſubalaris formam argenteam pedalis magnitudinis munere ſuo in publico fungens geſtat,* vulgò krickhouderus.*lat.Marchant.*

kricke-micke. *q.d.* **kercke-micke.** *ſland. brug.* Panis candidus in templo ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridie paraſcę-

kricke. *ſax. ſicamb.* Querquedula , anas parva.

krick/krack. Crepitus,fragor.

kricken/kracken. Crepare,crepitare, crepere.*gal.cricquer.*

krick-kolen. Carbones acapni minuſculi *q.d.*carbones crepitantes : *à ſonitu quem ardentes edunt.*

krick-kolen Carbones ex ramis,virgultis faſcibus alijſque lignis minutioribus.

kriecke. Ceraſum. **Swerte kriecke.**j.**moorelle.** Ceraſum nigrum. **Spaenſche kriecke.** Ceraſum duracinum. **Goode kriecke.** Ceraſum Apronianum.

kriecken ober zee. Halicacabus.veſicaria, ſolanum veſicarium. *officin.* alkekengi. *vulgò* ceraſa ultra marina.

krieck-boom/krieckeler. Ceraſus.

kriecke/ krieckelinghe. Aurora rutilans, primum diluculum,matutinus ſplendor, crepuſculum.

kriecken/krieckelen. Rutilare.

kriecker / krieckerken. *holl.* j. **krekel.** Cicada.

kriegh.j.**krijgh.** Bellum.

kriel/krielken *holl.* Parvulus pumilus.

kriel aiupn.j.**kliepn aiupuken.**

kriel-himeken.j.**kriep-himeken.**

krielken. Gallina pumila.

krielen. Squalere,abundare,refertum eſſe, ſcatere,ſcaturire crebreſcere.

krielinghe Crebritas, crebritudo, abundantia.

kriemen. *friſ.holl.* Conqueri.querulum eſſe.

kriepe Gallina pumila.

kriep-endte. Querquedula,avis anati ſimilis,ſed minor.

kriepen/krepen. *friſ. holl.* j. **kruppen.** Repere.

kriep himeken/krupp-himeken. Gallina pumila : circa terram quaſi repens,pumilio.

kriéren / kraepéren. *ſland.* Proclamare *gal.crier.*

kries. *vetus* j. **krijt.** Circulus.

kriet-dupve. *ſland.* j. **ringh-dupve.**

kriet.j.**krijt.** Circulus.

krievel.j.**krevel.**

krijdt. Creta,terra candida.

jd-achtigh. Cretaceus, cretatus, creto-
us.
jden. Creta notare aut pingere.
je. *vet. fland* Clamor.
jgh/kriegh. Militia, bellum. & Exerci-
us. & Altercatio, certamen, rixa, lis.
om krijghs.j. om strijds. Certatim.
jghs. Militaris, bellicus.
jghs-be-steck. Strategema.
jghs-ghe-bruyck. Vsus militaris.
jghs-be-bestinghe. Litis contestatio.
jghs-ghe-selle. Commilito.
jghs-goed. Peculium castrense, in mili-
ia acquisitum.
jghs-handel. Militia, ars militaris.
jghs-haspel. Martis pullus, vir bello
renuus, miles triarius, homo ad bella
ropensus.
jghs-heyr. Exercitus, copiç.
jghs-jonghe. Cacula.
jghs-knecht. Miles, stipendiarius, æra-
ius.
jghs-lieden. Milites. **krijghs-lieden ter**
ee. Classiarij, epibatæ
jghs-legher.j.legher. Castra.
jghs-man. Miles, bellator, vir milita-
s, mavortius.
jghs-mantel. Chlamys.
jghs-ordinantie. Disciplina militaris,
nstructio exercitus.
jghs overste. Præfectus militiæ.
jghs-rustinghe. Arma bellica, armatu-
a panoplia.
ghs slagh. Prælium, conflictus, pugna.
ghs-togt. Expeditio.
ghs-volck. Milites, exercitus.
ghs-wapen. Arma militaria.
ghen/krieghen. Bellare, belligerare,
gnare. & Altercari, certare, concer-
re.
ghen/ghe-krijghen. Acquirere, con-
uirere, nanciscı, adipiscı, assequi, con-
qui, parare, comparare.
ghen een wonde. Accipere vulnus,
agam, &c.
gh-baer/krijghelick. Acquisitu facilis,
rabilis.
ghel. Pertinax, obstinatus, prefractus,
rç cervicis.

krijghelaerd. Homo duræ cervicis.
krijghelheyd. Pertinacia, pervicacia.
krijghelick. Obstinatè, pertinaciter.
krijsch. Clamor, exclamatio.
krijschen. Exclamare, clamorem edere,
vociferari, maiorem emittere vocem,
mittere vocem, edere voces. κράζειν.
krijscher. Exclamator, vociferator.
krijsselen. Frendere, infrendere dentibus.
krijssel-tanden. Frendere dentibus, den-
tes concutere & stringere, stridere den-
tibus.
krijt/krijte/krept. *vet. fland.* Circulus,
Gyrus, orbis. *germ. kreiß.* **krijt des we-**
reldts. Orbis, orbis terræ, orbis terra-
rum, mundus.
krijt. *vet. fland.* **j.parck.** Arena, agon, cir-
cus, stadium.
krijten. Quiritare, quiritari, ejulare, ulula-
re, gemere, plorare, lamentari, flere, cla-
mare: *gal. crier. ital. gridare. hisp. gritar. ang.*
crie.
krijter. Ejulator, lamentator, vociferator.
krijter/steen-krijter. Tinnunculus, accipi-
tris genus.
kril. Lascivus, salax, libidinosus, catulicns,
petulcus, pruriens.
kril zijn. Lascivire, catulire.
krilligh.j.kril. Lascivus, salax.
krilligheyd. Lascivia, salacitas.
krimmende voghel. Accipiter.
krimpe. *vetus.* **j.krampe.** Spasmus.
krimpe. *frisj.* **j. pletse.** Aquarium, lavatrina,
locus angustus inter parietes.
krimpen. Contrahere, diminuere, arcta-
re, coarctare, extenuare: & Contra-
hi, extenuari, minui, diminui: decre-
scere.
krimp-neusen. Corrugare nares, contra-
here nares. & Naribus aduncis indulge-
re: naribus in rugas contractis irridere
atque subsannare: naso suspendere ad-
unco.
krimpinghe. Contractio.
krimpinghe.j.krampe. Spasmus.
krimpsel. Contractio.
krimpsel in den buyck. Vermina, tormina,
ventris, colica passio. & Colicus dolor.
krinse. Acus, cris: purgamentum fru-

menti.

krinsen. Purgare frumentum.

kristael/kristaelijn. Crystallus, crystallum. *ger. crystal. gal. cristal. ital. cristallo. hisp. cristal ang. crystal.*

kristaelijnen. Crystallinus.

kritse. j. krinse. Acus, eris: palea, festuca.

kritsen zierken. Minutissima mica, atomus.

krippe. Ofella, ofella porcina.

krochen. Gemere, ægras ore ciere voces.

krochinghe. Gemitus.

krochte. j. krofte. Crypta.

krock. Aracus, vitium frumenti. *vulgò* cracca.

krodde. Rubeta, bufo. *germ. krott.*

krode-waghen. j. krup-waghen.

krocht. j. kruste. Crypta.

kroegh/krogh. *fris. sax.* Seria, seriola, amphora, dolium fictile. & Taberna cerevisiaria aut vinaria.

kroech. j. bluisch-pot.

kroeghen. *holl. septent.* Potare, inebriari.

kroeghen. *sax.* Cauponari.

kroeghet. *sax.* **j. weerd.** Caupo.

kroes. Cyathus, calix, acetabulum, scyphus, carchesium.

kroesen/kroesen. *vetus.* Potare, potitare. *hinc* **be-kroesen.** i. ebrius.

kroes. j. kroos/krooft. Lenticula.

kroesen. j. krupsen. Crispare.

kroes-besie/ kroesel-besie/ kroes-baepe/ krups-besie. *holl.* **j. stekel-besie.** uva crispa. *vulgò* grossulla, crosella. *ger. krutzbeer, krausel-beere. gal. groiselet, groiselle. ang. gooseberrye.*

kroesel-dozen. Rhamnus, paliurus. *gal. grosselier.*

kroest/ krooft. j. kroos. Lenticula palustris, *&c.*

krofte/krufte/krochte. *ger. sax fris. sicamb. fland. holl.* Crypta, specus. *gal. croute.*

kropse. j. hout-dupve. Livia. *gal. croiseau.*

kroke/krooke. Plicatura, flexura, ruga, curvatura, flexus.

kroke/krooke. *fland.* Cincinnus, coma muliebris.

kroken/kroocken. Plicare, curvare, flectere, rugare, striare, *ang. krookia.*

kroken/ber-kroken. Quassare, rumpere, frangere.

kroken de vriendschap. *vetus.* Offendere, lædere, labefactare amicitiam.

krol/krul. *fland.* Fastuosus, arrogans, audaculus.

krol / krolle. Crispus capillus crobylus: (*inquit Adr. Iunius in comment. de coma*) *est crinium utrinque in acutum intortorum plexus, qui viris attribuitur.*

krollen. Crispare, vibrare, intorquere, sinuare, flectere. *gal. croster, crouler. ang. crulle.*

krollen ber hayr. Crispare capillum, calamistro crispare comam, intorquere capillitium, comam in gradus frangere, vibrare crines ferro: ustulare crines candente ferro.

krolle-bol. Caput crispum, crispus, cincinnatus, calamistratus.

krol-ijser. j. krol-priem. Calamistrum.

krol-priem. Calamistrum, acus, acus crinalis, crinale.

krol-ranckskens. Capreolus, clavicula, claviculus intortus in vitibus, cincinnus in tenerioribus pampinis.

kroller. Cinerarius, cinisso, capillaturæ, structor.

krom. Curvus, incurvus, recurvus, pandus, uncus, aduncus, camurus, tortilis, tortus, intortus, pravus.

krom-arm. Vncus, aduncus brachio.

krom-been/ stum-been. Loripes. & Valgus. & Varius, varus, curvipes.

krom-brood. *bruxel.* **j. wegghe / mane/ maen-wegghe.** Libum lunatum. *q. d.* panis curvatus.

krom-hals/krom-halsigh. Obstipus, cui collum riget, & in alterum humerum caput reclive est.

krom-hozen. Lituus, incurva buccina.

krom-houwer. Harpe, ensis falcatus.

krom-hoozde. j. krom-houwer.

krom-mes/schaef-mes. Culter sutorius.

krom-neuse. Silo, silus: qui nasum habet resimum more simiæ. & Grypus: qui nasum habet aduncum.

krom-oord Harpe, ensis falcatus.

krom schyenckel. Varus.

om-steert. Nummi antiqui genus parvi valoris.

om-stiebe. Genus navis.

om-tonghe / krom-tongigh. j. spanaderigh. Ancyloglossus. *vulgo* curvilinguis. (vipes.

om-voet/krom-voetigh. Loripes, cur-

om-wegh. Flexuosum iter.

ommen. Curvare, incurvare, flectere, pandare.

ommte. Curvamen, curvitas.

onckel. Crispus, intortus.

onckel-wyonckel. Sinuosus, flexuosus, tortuosus.

onckelen. Crispare, interquere, sinuare, flectere.

onckel ranckſken. j. klauwierken.

onnen. j. groonen. Gemere.

onie j. karonie. Cadaver. (*crene.*

onie. Adasia, ovis vetula, rejecula. *ang.*

oocke. *stand* j. krokie.

oone. Corona. *ger. kron. gal. couronne. ital. corona. hisp. corona. ang. crowne.*

oone. Coronatus, nummus aureus coronę effigie: nummus coronatus: aureus coronatus.

oone. j. gaeren-winde. Rhombus.

oone. Cornua bovis, cervi, *&c.*

oone/krans. Corona, corolla, laurea, sertum.

oone der boomen. Coma arborum.

oone der krupden. Umbella, muscariũ, fastigium in orbem circumactum, quale in feniculaceo caule.

oone/blaker. Lychnuchus pensilis, candelabrum pensile.

oon-asschen. *sax.* Cineres sinegmatici. *vulgo* coronarij.

oonen-bindel. Lemniscus.

oonen-werck. Opus coronarium.

oonken. Corolla.

oonken der oogben. Iris, circulus pupillam ambiens.

oonkens krupd. Daucus, oreoselinum, pastinaca erratica.

oonen. Coronare, redimire vel cingere caput corona, diadema imponere.

oonement. Diadema. *vulgo* coronamentum.

kroongie. j. karonie. Cadaver.

kroos. *stand.* j. wasdom. Incrementum, lucrum, fœnus.

krooſken. *holl.* Prunum nanum.

kroos/kroes/krooſt/kroest. *germ. sax. sic. holl.* Intestina, venter cum intestinis.

kroos/krooſt/kroest/ganſen kroest. j. afval. Acrocolia.

kroos/krooſt/kroes/kroest. *holl. sicamb.* j. endt-groen. Lens palustris, muscus aquatilis, ulva.

krootſe. *stand* j. ſtaf. Lituus, lituus pontificius, pedum pastorale incurvum, baculum antistitum à summo inflexum, *vulgo* crossa. *gallis dicitur*, crocc. *q. d.* baculum aduncum. *ang. croke.*

krop/kroppe. Ingluvies, vesicula gutturis, ruma, rumen. & Iuguins, jugulum, guttur. & Stomachus, bilis, indignatio, pertinacia. & Struma, scrofula. *ger. kropff. gal. crepien. ang. croppe. ital. groppo* nodus *dicitur.*

krop van ſalaet. Globus lactucę capitatę, conglobata in orbem folia lactucæ.

krop-aes. Turunda, massa sive offa qua farciuntur altilia.

krop-been. Clavicula, jugulus, compages colli cum trunco.

krop-ghe-ſwel. Struma.

krop-gans/krop-vogbel. Onocrotalus, avis ingluvie admodum eminente.

krop-lattouwe. j. krop-ſalaet. Lactuca sessilis.

krop-ſalaed. Lactuca sessilis, laconica, betica, capitata, conglobatis in orbem foliis crispa.

krop-ſweer. j. kliere Struma, scrofula.

krop-voghel j. krop-gans. Onocrotalus.

kroppaerd/ kropachtigh. Homo guttur osus, strumosus. & Stomachosus, praefractus, pertinax.

kroppen. Saginare, ingluviem avium farcire, turundis farcire.

kroppen/in-ſwelgben. Vorare, devorare, glutire, deglutire.

kroppigh. Strumosus, gutturosus.

kropel kreupel/krepel. Claudus. *ang. creple.*

kropel-gaen. Claudicare.

kropel-gras. j. **wegh-gras.** Polygonum.
kropelheyd. Claudicatio, claudicandi vitium.
kroppe. j **krop.** Ingluvies.
kroppier / achter-kroppier. Postilena. *vulgò* croppera, groppera. *gal. croupiere. ital. groppiera. hisp. grupera. ang. crouper.* groppa *autem italicè* clunis equi *dicitur sicut groppe gallicè.*
krosel. j. **krupsel.** Fuligo.
krosen. Crocire, crocitare.
krospel/krospel-beken. j. **knospel-beenken.** Cartilago.
krospen. j. **knospe.** Concrepare dentibus.
krotte. *fland.* Lutum vestibus herens, *gallicè* crotte, croste, *q. d* crusta: *quod lutum in crustarum speciem obdurescat, vestibusque hæreat.*
krotten. *fland.* Lutum vestibus hærens penicillo detergere.
krotter. *fland.* j. **kladder.**
krouwen. j. **krauwen.**
krucke. Scipio, fulcimentum subalare.
krucke. *Becano dicitur* scipio cum transversario ligno ad rectos angulos impositio. *Iust. Lipsius. lib. 1 de Cruce. cap. 8. Nos Belgæ hodie* Bacillos in crucis formam, quos ægrorum brachijs sustentaculum subjicimus, *vocamus* cruckas. *huic Lipsij sententiæ suffragatur, quòd galli fland. potentes vocent & huiusmodi* fulcimenta & patibula.
Op krucken gaen. Fuste aut baculo gradum fulcire, scipionibus niti vel initi. *ang. corwche.* j. **stelte.**
krenuen. j. **krollen.** Conqueri.
krufre. j. **krofte.** Crypta.
krupcke. Cantharus, testa, fidelia, hydria. *germ krug. gal cruche.*
krupck-visch. Orbis piscis cantharum capace alvo referens. *Adr. Iun.*
krupd. Herba. & Aromata.
krupd-bedde. Area.
krupd-boeck. Liber herbarius.
krupd-busse. Narthecium.
krupd-groen. Herbeus, viridis instar herbæ.
krupd-hof. Hortus, hortus holitorius hortus herbis & floseulis instructus, hortus herbifer.
krupd-hozenken/peper-hupsken. Cucullus.
krupd kenner. Herbarius: qui notitiam rei herbariæ habet.
krupd-koeck. j. **lief-koeck.**
krupd-koeck-backer. Nastocopus.
krupd-merckt. Forum olitorium.
krupd naghel. j. **groffel-naghel.** Caryophyllon. (cata.
krupd-noot. j. **mus-caet-noot.** Nux mus-
krupd-steen. *vel* j. **moztier.**
krupd-verwigh. Herbeus.
krupd-winckel. Taberna aromataria, herbaria.
krupd-wozm. Eruca, bruchus, campe.
krupdigh. Herbidus herbosus, herbeus.
krupdeken. Herbula.
krupdeken loopt mp nae. Amoris venenficium: amoris poculum, philtrum, herbę Medeides Hecateides, Perseides, veneficæ: amatorium virus: erogenneton.
krupdeken roert mp niet. Perlicaria siliquosa. *vulgò.* noli me tangere. *herba cuius folioli sive valvuli cum leviter tantum attinguntur, mox semina quibus scatent tanquam indignabundi ejaculantur in attingentem. M. Lobe & per m tap.* Homo iracundus, irritabilis, indignabundus.
krupden. Imbuere sive condire herbis vel aromatibus.
krupdenier. Aromatopola aromatarius.
krupen/krupden. Trudere, protrudere, pellere, propellere.
krupen den krup-waghen. Protrudere curriculum, vectare, subvectare.
krup-waghen. *Iovan.* j. **koozde-waghen.** Vehiculum trusatile, trusile.
krupllen. j. **krollen.**
krupme. Medulla panis, & Mica. *ang. crom-me, crumme.*
krupmelen. Friare, in micas frangere.
krupmelingh en. Micæ
krupne/tops des hoofds. Vertex capitis. *q. d.* corona.
krupne/platte. Corona rasa, vertex rasus, vertex novacula delibatus: vertex initiatus *vulgò* tonsura, corona. *gal. couronne, ital. corona, hisp.* [illegible] *a, ang. crowne.*

krupp-

upn-bzief. Verticis ſancti præſidium, teſſera & elogium initiari verticis : libati novacula verticis elogium.

uppen. Serpere, repere, reptare. *get. Iericchen. ang. creape, crepe.*

uppende dier. Animal reptile.

upp hol. Latibulum, latebra, luſtrum.

ups/kraus. Criſpus, vibratus.

ups-hayr/ghe-krolt hayr. Cincinnus: capillus intortus, criſpus, vibrati crines, annulus, cornua.

upſ-hayrigh. Criſpus.

upſen het hayr j. krollen.

upſ beſien/krupſ-dagen-beſien. *boll.* j. kroeſ-beſien. uvæ criſpæ.

upſ-bol. j. krolle-bol. Criſpus.

upſen. j. krupſelen. Denigrare.

upſ-kole. Carbo.

upſel/kroſel. *ſan.* Lychnuchus penſilis, lampas penſilis.

upſelē krupſel/be-krupſen. Denigrare, oblinere fuligine.

ups. Crux patibulum, arbor infelix, furca. *ger. kreutz, gal. croix. ital. croce luſs cruz. ang croſſe.*

ups. Crux, id quod nos cruciat, torquet, & affligit : cruciatus, cruciamentum, tormentum, ſupplicium, afflictio pœna, incommodum.

ups. Decem. *q. d.* crux. *litera enim X. crucis ſignum referens, nō ita eſt numer denarij.*

ups Dextera pars nummi, pars antica nummi, cruce plerumque inſignita.

ups oft munte wozpen. Sortiri nummis.

ups-been. Os ſacrum.

ups-beſie. j. kroeſ-beſie.

upſ-bloemen. j. melck-krupd. Polygala: *herba cuius flores circa feſtum S. Crucis in vere prodeunt.*

upſ-boghe/boet-boghe. Baliſta, arcubaliſta, ſcorpio manualis : *arcus crucis figuram referens.*

upſ boom. j wonder-boom.

upſ boter. Butyrum vernum: *confectum Maio menſe, circa dies rogationum.*

upſ-dagen. Robigalia, ambarvalia, amburbalia, continuæ tres feriæ, quibus ſupplicabatur ad urbis, agrorum & ſegetis calamitates avertendas : *ad horum exemplum inſtituti ſupplicum ſupplicationum die hodie religioſi habentur. ita Adr. Iun. Eccleſ. autem dicuntur.* dies ſive feriæ rogationum, & *teutonicè* krupſ-daghen *à crucibus circumferendis.*

krupſ-diſtel. Eryngium, capitulum Martis, centum capita, *eſſi m.* erynge.

krupſ-gangh/om-gangh. Supplicatio. *vulgo* proceſſio cum crucibus.

krupſ-gangh. Periſtylium, porticus undique columnis ſepta & Ambitus templi. *vulgò* circum columnium.

krupſ hout. j. ancherhout.

krupſ-munte. Mentha cruciata : *ſic dicta quod duo folia ſimul jungantur crucis formis.*

krupſ-ſtrate. j. krupſ-wegh. Compitum, gruma, & Quadrivium.

krupſ-vaert. Expeditio contra Turcas, militia ſacra. *vulgo* cruciata. *ſic dicta quod milites cruce ſint ſignati.*

krupſ-venſter. Feneſtra decuſſata quadriforis, cruciformis, jugamenta decuſſata.

krupſ-voghel. Loxia: *avis vulgò dicta* cruciata, *quod ſummas roſtri partes ac mutonis inſtar crucis tranſponat & decuſſet.*

krupſ wegh. Quadrivium. & Compitum. *germ kruiz-ſtraſſe, kruizwegh. ital. cruciata, croſale. liſp. encruzyada. ang. croſſewaye.*

krupſ-werck van metſelrije. Pteromata, alæ.

krupſ-wijs. Cruciformiter, decuſſatim, in modum crucis.

krupſ-woztel. Erigeron, ſenecio. *vulgò* cruciata.

krupſacrd. Aureus cruciger, aureus cruce inſignitus. *vulgò* cruſatus.

krupſeringhe/booz-dinghe. Impages: regulæ ſimæ quæ tympanum ſive panellum circumdant. *Adr. Iun.*

krupſette. j. krupſ-woztel.

krupſſel. *germ. ſax. ſicamb.* Cruciger argenteus, cruciatus : *nummus argenteus duplicis crucis figura inſignitus.*

krupſſen. Cruci affigere, cruci ſuffigere, crucifigere, in crucem tollere. & Cruciare, torquere, affligere.

krupſſen ende ſæghenen. Crucis ſigno ſe munire,

Krapse. Vas potorium. *germ.* **krause.**
Krul. *fland.* j. **krol.** Fastosus.
Krullen. j. **krollen.**
Kruspel-been. j. **krospel-been.**

K v

Kubber/kobber. Columbus. & *fland.* Coryphæus.
Kubbingh. *vet. holl.* Appendix tugurij.
Kuchelen. j. **kughelen.**
Kuch. Tussis, tussicula *ang. cough.*
Kuchen/kichen. Anhelare, gemere. & Tussire. *ang. coughe.*
Kudde. Grex, armentum, pecuarium.
Kudde. *vetus.* Porcus.
Kuddeken. Parvus grex.
Kuddeken. *vetus.* Porcellus.
Kuddekens boter. j. **liese.** Abdomen, adeps suillus, quo butyri loco quidam vescuntur
Kudde wijs. Gregatim, catervatim.
Kudden. Coire, convenire, congregari, aggregari.
Kudser/kud-hoeder. Armentarius, porculator.
Kudse/kodse. Clava nodosa: stipes nodosus, *Ovid.* stipes nodis gravidus, *Virgil.*
Kuecken. *frisi. sicamb. holl.* j. **kiecken.**
Kuere. j. **kure.** Cura.
Kueris. j. **kuris.** Thorax coriaceus.
Kuers. j. **koers.** Cyclas.
Kughel. *germ. sax. sicamb.* Sphæra.
Kughelen. *germ. sax.* Rotundare.
Kughelen. *holl.* j **slingheren.**
Kupcken. j. **kiecken.**
Kupden. *holl frisi.* j. **knauwen.**
Kupckuck/ kupck-kupck. *sicamb.* j. **kockkock.** Cuculus.
Kupceren. Ludere, nugari, jocari, confabulari. & *hol.* Deambulare, recreationis causa.
Kueringe. Lusus, ludus, facetię. & *holland.* Deambulatio.
Kupl. Fovea, scrobs, fodina, specus, antrum κοῖλον. i concavus, cavus.
Kupl-muisse. j. **pimpel-meese.** Parus minor, troglodites, avicula in foraminibus vel cavernis degens.
Kupm/kume. *ger. sax frisi holl. sicamb.* j. **nauwelijck.** Vix, difficulter, ægrè.
Kupmen. Gemere.
Kupndsel. j. **kundsel.** Condimentum.
Kuppe. Cupa, tina, dolium. *gal. cuve. ital. cupa. hisp. copa, cuba.*
Kuppe/tobbe. Labrum.
Kuppe der stad. Septa urbis, spatium urbis mœnibus comprehensum, locus urbis vallatus.
Kupp-setel/tonne-stoel/kack-stoel. Sella familiaris.
Kupp-stoel. Solium.
Kuppen. Viere, coassare, coaxare dolia.
Kupper. Doliarius, vietor. *vulgò* cuparius.
Kups. j. **kupse.** Clava.
Kupse-kote/kupsch-kote. Talus pronus, non supinus.
Kupse-koten. Ludere talis pronis, ludere astragalis.
Kupsch. Castus, pudicus, continens, intemeratus, immaculatus, mundus, purus.
Kupsch-baer/kust-baer/kost-baer. Purus, integer, probus.
Kupsch-baer-houden. Sartum tectum tenere, integrum servare.
Kupsch baerlick. Purè, integrè, probè.
Kupsche. *fland.* j. **pot-hepse.** Ansula culinaria.
Kupschept. Castitas, castimonia, pudicitia, continentia, munditia, puritas, integritas.
Kupschelick. Castè, purè, integrè.
Kupschen. Purgare, mundare.
Kupschen de boomen. j. **noepen.** Frondare, putare arbores.
Kupse/kuse. *sax.* Dens molaris.
Kupse. *sax. frisi. si. holl. fland* j. **kudse.** Clava.
Kupsel. j. **keusel.** Globulus.
Kupselen. j. **keuselen.**
Kupt/kijte/keete. *frisi. sicamb. holl.* Sura. & Pulpa.
Kupte-kiete. *frisi. sicamb. holl. fland.* j. **rogge.** Ova piscium.
Kupte. Cerevisię genus.
Kupten. Potare cerevisiam.
kupt-haen. Potor cerevisiæ: philopotes, acer potator.
kupter/kuter. *germ.* Columbus.
kupter/kuter. *sax. sicamb.* Lanio.

kuy-

kupter-hups.j.slagh-hups.Laniena.
kupt-wl.*fland.*Bubo.*germ.kutz.*
kupven/kupveren.j hupveren. Tremere, horrere,frigutire.*ang quiver.*
kupveringhe.Horror cum tremore,quercera febris.
kut.*vetus.ger.*Teres longus & rotundus.
kut-bars.*sax.*Perca minor,porculus,porcellus.*genus piscis.*
kutlinck.*sax.*Mugil piscis.
kut/mannelicke roede.Coles,colis,penis, cauda salax, veretrum, mentula. *gal.coville.ital.hisp.*i. cauda,penis.
kut/klos/ klosken. Coleus,testis,testiculus.*gal.covillon.ital.coglioni.hisp.coione.*
kut balgh. scrotum,pellis testiculos continens.
kut-byter.j.schal-byter.Scarabęus.
kut-bozse.j.kut-balgh. Scrotũ. *vulgo* bursa testicularis.
kut-bzoecke / kut-bzoeckskens. j. beurbzoecke.subligar.
kut-sackskens.Scrotum.
kut-senuen.j.klos-aderkens.
kut-snyden.j.kubben.
kutteken.Mentula.& Testiculus.
kutteken krupd. Orchis,priapiscus satyrion,leporina.
kuts ghe-recht/kuts ghe-rief.Matula.
kutskit. Culcitta,culcita. *germ.kutzern.gal. coultil.ital.coltre.hisp.colcedra,colchon,colcha. ang.quilt*
kutskit-maecker.Culcitarius.
kutse.j.kupm.
kutsmet.*sax.*Helcium.
kutsd/ kutsdigh/ kutsen.j.kond/ kondigh/komen.
kutsden.j.kutsdselen.Condire.
kutsdsel/kupndsel. Condimentum,condio.
kutsdselen/kupndselen. Condire,sapidum facere.
kutse j.konne.
kutsen.j.konnen.
kutsse.j.konste.
kutse-waghen. *fland.gand.* j.koozde-waghen.
kutse- Cura,curatio. & Medela.& Regi-
kutsen.

kure. Gestus,mos agendi, gesticulatio,factio,opera. Dit zijn dan uwe kuren. Istarum operarum es.
kure.j.pzochiaenschap.Curia,curionatus. *gal.cur.ang.cure.*
kurept. *vetus.* j.pzochiaen. Curio. *vulgò* curatus.*gal.cure.ang.curate.*
kurepe.j.ghe-welle.Turunda accipitraria. *gal.curre.*
kuris/kurisse. Gravis armatura,lorica cataphracta : thorax chalybeus, ferreus, æneus coriaceus. *germ. kurisß. ang. curet. galli è curiace.forte à cuir* i.tergus corium, *unde olim thoraces militum confici solent. ital. corazza,corazzina. & hisp.coraças : quòd bellatori cor animumq;,(quod corragium.gal. ital.& hisp. vocant) addat.*
kurisser.Eques cataphractus,cataphractus, cataphractarius.
kurt.j.kozt.Curtus,brevis.
kus. Basium,osculum,suavium. *germ.kuß: ang. kisse.*
kussen. Basiare,osculari,osculum dare,suaviari,suavium dare.*κυσᾶν. germ.kussen. ang.kisse.*
kusser Basiator,osculator.
kussen. Pulvinus,pulvinar,pulvillus,cervical. *germ.kusse. gal cussin. ital.coßino. ang. cussihin.*
kussencel. Sella equestris,stragulũ,ephippium.
kust baer.j.kupsch-baer koft-baer.
kuste.j.koste.Regio,ora.
kuste-koe.j.guste-koe.Vacca lactaria,coitus appetens,à tauro non inita.
kustinghe. *zeland.* Iusiurandum vidui aut viduę de bonis defuncti justè ritèque in catalogum seu inventarium relatis.
kuster j.koster Custos templi.
kute.*zeland.*j.putteken.Scrobiculus.
kuten. *zeland.* Nucibus in scrobiculum ludere.
kutz.*germ.sax.scamb.* Bubo,ulula.
kutsken.*sax.*j.steen-wl. Asio.
kutsche.*sax.* Cisiarius,bigarius.
kutte.j kerte. Crena.& Cunnus.*ang.cutte.* i.sectura,incisura.
kuttel-bisch.Sepia.*ang.cuttel,cuttle.*
kuwaerd. Lepus,*vulgo* cuardus,

kuwaerd. *ſland.* Ignavus, imbellis, timidus. *gal. covard.*

kuwen. *ſland.* j. **kauwen.** Mandere.

L A

Labbaepe. *vetus.* j. **ɣb. mſtren/ & blancke.** Dipondius, nummus epularis.

Labbaepe. *vetus. ſland.* Epulum.

Labbaep bpoot. *bruxel.* Panis epularis.

Labbaep-maerte. Ancilla epularis, paraſita.

Labbaep-maertken. Ancilla ſcoparia, mediaſtina.

Labbaepen. *vetus.* Epulari. & Paraſitari.

Labben. *vetus.* j. **lapen/lappen.** Lambere, lingere.

Lab ſoete. Ambubaia, mulier ignava & parum frugi.

Labben *holl.* j. **klappen.**

Labberen. *holl.* Vana loqui, blaterare.

Labberer. *holl.* Vaniloquus, blatero.

Lace/laece/lepſſe. Laqueus, laqueolus: lorum canum, numella *germ. leſſe, laſſe. ital. laccio. hiſp. lazo. ang. lace.*

Lach. Riſus.

Lachen. Ridere, riſum edere. *germ. lachen. ang. lauche.*

Lach-tanden. Gelaſini dentes, qui inter ridendum reteguntur, inciſores, inciſorij, tomici.

Lachen in die bupſt. In ſinu gaudere.

Lachlachen. Cachinnari.

Lachelick. Ridiculus.

Lacher. Riſor, ridibundus.

Lacherſſe. Ridibunda mulier.

Lachter. j. **laſter.** Vituperium.

Lachteren. j. **laſteren.** Vituperare.

Lachterer. Vituperator.

Lachteringhe Vituperatio.

Lack/lacks. *germ. ſax. ſicamb.* Eſox, exos. *genus piſcis. ang. lacks.*

Lack. *ſland.* j. **leck.** Manans, ſtillans, perfluens.

Lack. *ſland.* Venereus, luxurioſus, laſcivus.

Lack. j. **laeck.** Lacus.

Lack/lacke. j. **laecke.** Vituperium, vitium.

Lacke. Lacca Arabum, Caucamon. *Dioſcorid. & Officin.*

Lackeye. A pedibus, ad pedes, pediſſequus, circumpedes, hemerodromus, cur ſor. *vulgò* lacaius. *gal. laquay. ital. lacca hiſp. laquey.*

Lackey-ſchoenen. Endromides, calcei a curſum expediti.

Lackeyen. Currere, curſare, currere pedibus, currere pedes.

Lacken. j. **lecken.** Lingere.

Lacker. j. **lecker.**

Lackeriſſe. j. **kaliſſen-hout.** Glycyrrhiza *vulgo* liquiritia. *germ. ſicamb. leckuts. gal. regalice. ang. licorice.*

Lackeriſſe. j. **lactwerghe.** Electuarium.

Lactouwe/lattouwe. Lactuca. *ger. lattich ſax. lacktuket. gal laictue. ital. lattuca. hiſp. lechuza. ang. lettuce.*

Lactwerghe/latwerghe. *germ. ſax. ſicamb.* Embamma, intinctus, & Eclygma, electuarium, electurium, linctus, illinctus, defunctus, delinctorium. *vulgò* looch, loch.

ladder *friſ holl. zelind. ang.* j **leeder.** Scalę.

lade. j. **laede.** Arca.

laeck/lack. *germ. ſax. ſicamb. ſ iſ. holl* Lacus *ἀδυσσος & gal. lac. ital. lago hiſp. lago. ang. Lake*

laecke. *ſland.* j. **eeckel.** Hirudo, ſanguiſuga. *ſic dicta a* **laecken**: *quod ſanguinem imminuit, detrahat & extenuet, vel a* **laeck.** lacus: *quod in lacuſtribus, paluſtribus & ſtagnantibus aquis inveniatur.*

laecke, lacke. Defectus, vitium, vituperium, probrum, ignominia, detractio. *ang. lacke.*

laecken. Minuere, diminuere, attenuare extenuare, deterere: & Minui, diminui conſumi, decreſcere rareſcere, attenuari, deficere paulatim deeſſe. *ang. lack.*

laeckende waere. Merx decreſcens.

laeckaedſie/laeckinghe. Diminutio, attenuatio, intertrimentum, imminutio, trimentum, detrimentum, recrementum.

laecken/lachteren. Detrahere alicui, vituperare, perſtringere aliquem.

laecken/doeck. Pannus, pannus laneus *à verbo* **laecken.** i. deterere, attenuare *quod veſtes panno citius terantur, quam*

ea, quibus ante panni inventionem usa est
ens pro sua mortalium, solum (Lucretio teste)
cubus & strobis corpus vestire soliti.
ecken. Linteum, pannus linteus.
ecken-) **flacy-laecken.** Toral.
ecken boom. Licinatorium jugum.
echen-berender. Fullo.
echen-maecker. Pannorum opifex, lanifex, lanificus.
ede. *ger. sax. sicamb.* Tabula, asser.
ede/laepe. Capsa cista, capsella, capsula, cistella, theca, loculamentum, loculus arcula.
ede van de wagge. Ansa in qua examen versatur. *g.d.* loculamentum, loculus, arcula.
ede/weverſ-laede/kam. Pecten.
ede/kramerſ-laede. *sax sicamb.* Taberna, taberna institoris. *laye. ang.* locare, ponere, seponere i. **leggen.**
ede.) **laepe.** Flamma.
eden/laepen. Onerare, onus imponere, gravare aggravare. *germ. lad n. ang. ade.*
eden de busse. Farcire bombardam pulvere tormentario.
eden. *germ. sax sicamb. frisſ*) **nooden.** Invitare & Citare, vocare in, us.
eden/laepen. Flammam edere.
effemisse) **laebinghe** Refocillatio.
egh. *bell. sicamb.*) **leegh.** Infra positus, humilis non altus, depressus.
eghe. Positus, positura, positio: & Ordo, series striga, digestio, collocatio cuiusque rei suo loco. & Contignatio textura lignorum.
eghe van touwen oft coozden. Spira: involutus funium circulus.
eghe van t'bedde. Fulcrum.
eghe. Laqueus. & insidiæ. **Laeghen eggben.** Insidiari tendere ponere, collocare insidias, tendere plagas, laqueos.
epe.) **laede.** Capsa.
epen.) **laeden.** Onerare.
epe. Flamma, flammæ lumen. *liſp. lama ang. leame.* **Lichte laepe.** Flamma rubra, rutila.
epen/blammen. Flammare, flagrare, flammam edere.
epſſe.) **laes.** Numella.

Laemen.) **laemen.** Diminuere.
Laemte.) **lemte.** Defectus, vitium.
Laen. *frisſ. holl. sicamb.* Diverticulum, viculus. *ang. lane.*
Laer. *ger. sax.* Inanis, vacuus.
Laer. Locus incultus & vacuus, solum incultum. & Pascuum publicum. *gallicè landes dicitur.* (cuare.
Laeren. *ger. sax. sicamb.* Inanire, vacuare, eva-
Laerie/laere. Mulier inculta, inepta, vana, mente vacua, vaniloqua, stulta, ambubaia.
Larien. Ineptire, nugas ineptiasque dicere aut facere, instar vanæ mulieris.
Laesse.) **lace.** Numella.
Laet/spaede. Serus, tardus, serotinus. & Serò, tardè *ang. late.*
Laet.) **ghe-laet.** Gestus.
Laet. Colonus, villicus, conductor villæ vel fundi: Latinus libertus, Latinus colonus *apud veteres I. C. à* **laeten:** *quod à veteribus Saxonibus (ut dicit Glos. Speculi. Sax.) regione recens potitis, iisdem locis sint relicti, ut terram tanquam tributarij & censuales ij colerent: aut quòd manumissi & libertate donati sint.* **Laet** *inquit Beganus,* colonus *dicitur, cui ager colendus permittitur: qui fundum vel illum conducit, à* **laeten** *id est,* sinere, permittere.
laet. *slav.* Incola. & Subditus jurisdictioni.
Laet. Iudex pedaneus, pedarius: qui minora judicia ruri decernit: judex fundiarius ruralis, vicanus.
Laet-banche. Tribunal sive senaculum colonorum, forum rurale, jurisdictio fundiaria.
Laeten.) **ghe-laeten.** Gerere se. & Apparere, videri.
Laeten. Linquere, relinquere, omittere, sinere. & Mittere, dimittere. *germ. lassen. gal. Laisser. ang let.*
Laeten/op-houden. Desistere, abstinere.
Laeten. *sland.* Examinare, vernare more apum.
Laeten gaen. Dimittere, sinere abire, missum facere.
Laeten een schete. Crepitum ventris emittere, pedere.
Laeten blycken. Planum facere.

Laeten duncken/laeten beur-staen. Sibi persuadere,in animum inducere.
Laeten sien. Edere,exhibere,ostendere.
Laeten staen. Relinquere,desinere.
Laeten wt-gaen eenen boeck. Edere librum.
Laeten zijn. Ponere. **Laet datter soo zy. j. neemt datter soo zy.** Fac ita esse.
Laeten waeren. Missum facere, mittere, dimittere,omittere.
Laeten wassen den baerd. Barbam promittere,summittere,nutrire.
Laeten weten. Certiorem facere,significare,denuntiare.
Laeten/toe-laeten. Concedere.
Laeten/bloed-laeten/ader-laeten. Mittere sanguinem, detrahere venis sanguinem, incidere, solvere, secare venam, levare venas sanguine , emittere venis sanguinem.
Laeten met bussen j. koppe. Scarificare.
Laet-becken. Excipulum, vasculum quo excipitur sanguis qui detrahitur venis.
Laet-busse. Cucurbitula.
Laet-yserken/bliem. Scalprum chirurgicum,scalpellum,phlebotomum.
Laeter/ponter-boom. Longurius.
Laetste.j.letste. Vltimus.
Laeven.j.laven.
Laf. *sax.* **j.lebbe.**
Laf/lauw. Tepidus.
Laf. Flaccidus,languidulus,tepidus,segnis,imbecillis.
Laf van smaecke. Fatuus,insipidus.
Laf weder/soel weder. Cælum tranquillum,tranquillitas, serenus aër, aër tepidus,aura tepens.
Laffen/leffen. *vet.* **j.klappen.** Garrire,loquitari.
Laghe.j.laeghe.
Laeghel. *germ. sax. sicamb.* Lagena.
Lake. *sax.* Muria,salsugo.
Lake.j.laeck. Lacus.
Lake.j.laecke/lacke. Defectus.
Lam/laem. Mancus,mutilus,elumbis,enervis, languidus, imbecillis. & Claudus. *germ. lam. sax. lam. ang. lam.*
Lam ooge. Flaccus.
Lam-suchtigh. *vetus.* Paralyticus.
Lam-slaē. Mutilare,enervare verberibus
Lamme leden. Membra dissoluta.
Lamme sanck/ lam liedeken. Nœnia,in conditum & ineptum carmen , inamœna sive inepta cantio. **Lammen rou** Sermo insulsus,frigidus:qui parum habet vehementię.
Lamen. Deminuere,minuere,extenuare mutilare,debilitare.& Imminuere sive remittere aliquid quod debetur , gratiam facere.
Lamen. Tueri , cavere diligenter ne re quæpiam lædatur, *Becanus.*
Lamheyd/ lammigheyd. Imbecillita membrorum , dissolutio membrorum paralysis,nervorum resolutio,nervorum sideratio.
Lammelick. Languidè,remissè,cunctan ter,segniter.
Lam/lamb. Agnus. *germ. lamb. ang. lambe.*
Lams-velle. Pellis agnina.
Lams-vleesch. Caro agnina.
Lammen. Agnellum edere sive parere.
Lammeken. Agnellus.
Lammekens leven. Vita voluptaria, Epicurea, macerata.
Lamape. Quarta bovis pars, quartarius bovis.
Lamére. Mulier garrula,multiloqua,linguax,loquax. λάμυς. i .loquax,garrulus,facetus.
Laméren. Fabulari, confabulari,inepte garrire,more mulierum.
Lamertijn-steen. Succinum. **j. amber ember.**
Lammaris.j.ammaris/armaris. Armarium.
Lamme/lemmer. *vetus.* Impedimentum nocumentum.
Lamoen.j.dijssel. Temo,jugum. *gal. l mon.*
Lamoen-peerden. *sland.* Quadrigæ,quadrijugi : quatuor equi quadrigæ junct
Lamoen-waeghen. Quadriga.
Lamoene.j.limoene.
Lampe. Lampas, lucerna,lychnus,lych nus pensilis. *ger. ampel. gal. lampe. ital. lam pada. hisp. lampara. ang. lampe.*
Lampen-neuse. Myxos:prominens pa

cernę, ex qua profertur elychnium.
pers. Byssus, carbasus, lampra sive lendens nebula, velamen tenue & llucidum. λαμπρὸς. i. emicans, splendus, nitidus.
pers. Amictorium, linteum humeros ellares operiens. & Textum pecto-le.
pet/hant-bat. Guttus, gutturnium, alis, lavacrum manuarium, nasiter-.
pjaes/ lampjaesken. Cuniculus jusor, catulus leporinus. *gal. lapin. ital. leprino. hisp. lebrastrilla.*
pjeel. j. lampjaes. Cuniculus.
pjepe/pjicke. Mustela, lampreta, murena fluviatilis. *gal. lamproye. angl. lamprey.*
ie/lansse. Lancea, hasta. *gal. Lance. ital. ncea. hisp. lança. ang. launce.*
ier/lancie-boerder. Lancearius, doryhorus.
k. j. langh. Longus.
ke. Ilia inguen. λαγών. *gal. flanes. ital. nci. ang. flankes.*
k ebel. Ileus, volvulus, chordapson, rmentum. *vulgò* iliaca passio.
lien-suchtigh. Iliosus.
/acker/veld. Rus, ager, arvum, terra. Continens. *vulgò* terra firma. & Lits, ripa. *ital. landa.* i. planities. *gal. lande.* planities inculta, campus incultus. & stus: *landes de Bordeaux gal.* i. Boys
eusche heyde. Te lande gaē. Ire rus, Proficisci terrā. Te lande woonen. abitare ruri.
/land-schap. Regio, orbis, terra, tras, ora.
-bedziegher. *sax.* Æruscator.
-bedziegertje. Stellionatus.
-besitter. Indigena.
-bouwer/land-man. Colonus, agriola.
-bouwinghe. j. land-winninghe.
-dagh. Conventus.
-dagh/ryckes-dagh. Dies comitialis, omitia.
-deken. Decanus ruralis, archipresyter ruralis, apocrisiarus, *vulgò* decanus Christianitatis.
land-diwingher. *germ.* j. strach-schender.
land-drossaerd. Præfectus provinciæ,
land-grave. Comes provincialis. *vulgò* landgravius, landgraphus. *q. d.* comes terræ sive regionis ab Imperatore donatæ.
land-heer. Regulus.
land-houder. *germ. sland.* Consul territorij.
land-hups. Villa.
land-juweel. Bravium celebre regionis, victori propositum.
land-kaerte. Descriptio regionis. *q. d.* Charta regionis.
land-kaerte. j. land-charter. Chartę regionis: statutorum & privilegiorum provincialium liber, jura & privilegia regionis scripta, tabula, in qua regiones delineatæ sunt.
land-lieden. Agricolę, rustici.
land-looper. Erro vagus, multivagus, vagabundus. & Circuitor, circulator, medicus circumforaneus, agyrta.
land-man. Agricola, agricultor, colonus, ruricola, rusticus.
land-mate / veld-mate. Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.
land-meten. Terram dimetiri, spatium soli metiri.
land-meter. Geometres, geometra, decempedator, mensor, metator, finitor agrorum, mensor machinarius.
land-næringhe. Agricultura.
land-ouwe. Regio, situs, tractus regionis. & Pascua, orum; pascuus ager: regio pascuis apta: prata, regionis sive patriæ pratum. *ang. medowe.*
land-pachter. j. pachter.
land-paele. Limes, terminus, finis agrorum.
land-plegher. *germ. sax. sicamb.* Præfectus provinciæ, satrapa.
land-ploeghen. Arare.
land-pol. *germ.* Rusticus. & Rustica.
land-raed. Comitia, concilium provinciale.
land-recht. Ius municipale.
land ryck. Locuples, dives agri.

land-

lant-uytmigh. Exul, extorris.
lant-vaertre. j. lant-vaerte.
lant-vaet. Provincialis, incola provinciæ, indigena: inquilinus. & Villicus, colonus.
lant-vaet. j. landt-knecht.
lant-vchap. Regio, tractus, plaga: & Satrapia: provincia: eparchia.
lant-vcheede. Terminus.
lant-vchepder. j. lant-meter.
lant-viecktе. Morbus patrius, vernaculus.
lant-vlad. j. landt-vlad.
lant-vraete. Via regia, militaris, publica.
lant-vreke. Regio.
lant-vrijcker. j. lant-looper.
lant-vwerver. Vagabundus.
lant-trouwant. j. trouwant. Vagabundus, erro.
landtrefant. j. lant-trouwandt. Vagabundus.
landtrefanten. Ociosè vagari.
lant-waerder. Viator.
lant-wooght. Satrapa, eparcha, toparchus.
lant-wooghdije. Satrapia, eparchia, provincia.
lant-wolck. Gens, natio.
lant-wegh. Iter terrestre, pedestre.
lant-werck. Agricultura.
lant-wijf. Rustica, villica.
lant-wijn. Vinum patrium, vinũ indigena.
lant-win/lant-winner. Agricola, agricultor, ruricola.
lant-winningie. Agricultura, agricolatio, agrorum cultus.
lants. Patrius, quod est patriæ: & Ruralis, ad rus pertinens.
lants/lants epghen. Vernaculus, patrius.
landt-dagh. j. lant-dagh. Dies comitialis.
landt ghebruyck. j. landt-sede. Mos sive consuetudo patriæ: mos genticus, gentilitius; mos gentis.
landt-heer. Satrapa, satrapes, toparcha, regulus.
landt-knecht. Miles stipendiarius. q. d. famulus sive minister patriæ vel regionis.

lantdt-lieden. Populares, conterranei.
landt man. Popularis, conterraneus, symmpatriota *vulgo* compatriota.
landt-rach. j. lant-rach. Comitia.
landt-sede. j. landt-ghe-bruyck.
landt-spraecke. Vernacula lingua, patrius sermo.
landt-stadt/lant-stad. Civitas mediterranea, oppidum rusticanum, procul à mari vel flumine navigabili dissitum, agriculturę non mercatui aptum.
landt-wijse. Consuetudo, mos sive modus patriæ.
landen/aen comen te lande. Potiri terra, potiri arena, petere portum, appellere.
langh/lanck. Longus, oblongus, prolixus, demissus, promissus, procerus. *germ. langh. gal. long. ital. longo. hisp. luengo. angl. longh.*
langh/langhen tijd. Longum, diu. Dry daghen/dry jaren langh. Per tres dies, per tres annos. langh te vooren. Pridem, multo antè, multo antè tempore. Hoe langhe? Quam pridem?
langh nae. Porrò, longè post.
langh-been. Pedo, macropus.
langh-darm. j. aers-darm. Longanon.
langh-duerigh. Durabilis, diuturnus, diutinus, longus.
langh haer/ lanck-haerigh. Acersecomes, intonsus, acrocomus, capillatus, qui comas longas habet.
langh-kinne. Mento.
langh-lenter. Longurio, homo ineptè longus ad modum longurij.
langh-levigh. Longævus, longæ vitę, vivax.
langh-lijf. Procerus, oblongo corpore, longurio.
langh-lippe. Labeo, labrosus.
langh-moedigh. Longanimis.
langh-mupt. Broncus.
langh-neuse. Naso, nasutus.
langh roede. Prœco.
langh-saem. Lentus, tardus, conctans, serus, segnis.
langh-saemheyt. Lentitudo, tarditas, segnities.

langh-

g-saemlick. Lentè, tardè, cunctanter, nisè, perfunctoriè, defunctoriè, lanidè.

g-rand. Dento, dentatus, broncus, ntibus eminentibus.

g-tonghe. Blatero, linguláca, linguax, ilis, loculeius, dicax.

e-waeghen. Longurius vehicularis.

g-weerigh. Durabilis.

g-wijligh. Diuturnus.

g-wozpigh. Oblongus.

g-wozpigh rond. Teres.

ghen/lenghen. Prolongare.

ghen. Porrigere, extensa manu offerre, oferre, educere, promere, suppedita-. & Attingere, pertingere.

ghen. *vetus.* **j. ver-langhen.**

ghet. Longior.

ghs. Per. **langhs hier.** Hac, per hanc am, hac via. **langhs daer.** Illac, istac. **nghs waer.** Quà. **langhs der straen.** Per vias, in via.

ghs oft int langhe sitten. In longam riem ponere sive producere.

ghste. Longissimus.

ghst-levende. Superstes.

te. *j.* **lantie.** Lancea.

-knecht. *j.* **lancier.** Lancearius.

erne. *j.* **laterne.** Laterna, cornu. *germ. lan. gal. lanterne. ital. Lanterna. hisp. lantera. ang. Linterne.*

ern-draegher. Laternarius, lychnochorus, daduchus, lychnuchus.

erne. *j.* **baecke.** Pharus.

erne. *j.* **stuyt-balck.** Tholus.

: saem. *j.* **langh-saem.** Lentus.

Segmen, segmentum, frustum, pars abcisa panni, telæ, corij cris, *&c.*

/ lap-stuck. Immissura, assumentum, ommissura panniculi, panni.

laeckens/oft doecks. Panniculus.

ban den schoen. Solea.

ken ban de ooze. Auricula infima, auicula ima lobus.

ken/lelicken/ouder-kam. Palea.

yen. Pangere, figere, jungere.

yen/dzijven. Impingere, impellere, ildere, quatere. (ri.

yen dens de billen. Abligurire, helua-

lappen. Confuere frusta, sarcinare, consarcinare, assuere, coagmentare, sarcire, resarcire, reconcinnare, reficere, interpolare, resuere.

lap-smout. Pinguis liquor ex coriorum loris sive segmentis. *offic. vulgò* axungia lappæ.

lap-werck. *j.* **lapperije.**

lapper. Interpolator, sarcinator: veteramentarius sutor.

lapperisse. Interpolatrix, sarcinatrix.

lapperije. Interpolatio, sarcinatio, opus interpolatum, interpolum, coagmenta, assumenta, cento.

lappen/lapen. Lambere, lingere. λάπτειν, λαπάζειν. i. lorbendo haurire. *germ. lappen. gal. laper. hisp. lamer, lamber. ang. lappe*

lap-sacken. Pitissare, paulatim bibere, libare, delibare, paulatim & identidem bibere, adbibere.

lap-salven. *holl.* **quack-salven.**

larck. *j.* **lerck.**

lard. *gland.* *j.* **speck.** Lardum. *gal. lard. ital. lardo. hisp. lardo. ang. larde.*

lardéren. Lardo transfigere. *vulgò* lardare.

lardér pziem. Lardarium, creacentrum: veruculum transfigendis lardo carnibus aptum.

lardér-speck. Laridum pingue, quo cámes parum pingues, maxime autem ferinæ transfiguntur.

lardérsel. *j.* **lardér-speck.**

lardiere. *vet. gland.* Carnarium suillum.

larve/larwe. *ger. sax. sicamb gland.* Larva. & Lamia.

larve/larwe. Lingua.

larven/larwen. *j.* **slabben.** Lambendo bibere.

lasch. *j.* **lachs.** Esox.

laserije. Lepra, elephas, elephantiasis elephantia. & Hierocomium, locus leprosis & elephantiacis depuratus. *gal. ladrerie. ital. mal de san lazaro. ang. lazari.*

laserisch/malaedsch. Leprosus, elephantiacus. *vulgò* lasaretus: *à lazaro nempè mendico Euangelico, scabie & ulceribus pleno.*

lasschе. Immissura panni aut vestis: pars assuta.

laſſchen. Immittere ſive inſuere partem panni, interjicere, intexere, aſſuere partem.

laſt. Onus, pondus, ſarcina, moles, faſcis.

laſt/voer. Vehes, vehis.

laſt kozens. *antverp. j. 38.* **veertelen.**

laſt/vevel. Provincia, munus, officium, onus, mandatum.

laſt-gheven. j. be-laſten. Dare negotium.

laſt-ſchip/hulcke. Navis oneraria, corbita.

laſt-waghen. Sarracum, plauſtrum, vehiculum quo onera & moles vehuntur.

laſtagie. Saburra. *gal. leſtage. hiſp. laſtro. ang. laſtage.*

laſtagie. *ſax. holl.* Navale, locus ubi naves conſtituuntur, ædificantur, aut quaſſatę reparantur.

laſten. j. laden. Onerare.

laſtigh. Oneroſus, moleſtus, difficilis, gravis, arduus.

laſtighlick. Graviter, moleſtè.

laſter. Dedecus, crimen, labes, vitium, convitium, vituperium, vituperatio, ignominia, calumnia, ſycophantia, blaſphemia.

laſter-baer. Vituperabilis, vituperandus.

laſteren. Criminari, calumniari, convitiari, obtrectare, vituperare, culpare: maledicta conjicere, congerere: improbare, reprobare, infamare, detrahere.

laſterer. Vituperator, criminator, calumniator, convitiator, ſycophanta.

laſteringh. j. laſter. Vituperatio.

laſterigh. Calumnioſus, mordax. & Criminoſus.

laſterlick. Calumnioſè, criminoſè, ignominioſè, improbè, indecorè.

lat. j. glat. Levigatus, lubricus.

late/laten. j. laete/laeten.

laterne. j. lanterne. Laterna.

latoen. j. latroen. Æs coronarium, orichalcum, aurichalcum: ęs aurei coloris. *vulgò* latonium, ottonum. *ger. letton. gal. leton. ital. latone, ottone. hiſp. laton. ang. latten.*

latte. Aſſula, aſſerculus, tigillum, regula, linea. *gal. late. ang. latte.*

latte/ribbe. Tigillum, tranſtillum, longurius, pertica oblonga tranſverſim penè poni ſolita.

latte van den ſtaelen boghe. Lamina brachium baliſtę chalibeæ.

latte van de ſchoude. Lamina foci, cui appenditur climacter.

latte. j. dzach. Annulus purus, lunula.

lat-houwer. Tignarius.

lat-tyſer. Clavus ferreus minor quo tigilli configuntur.

lattier. j. littier.

latroen. j. latoen.

lattouwe. j. lactouwe. Lactuca.

lat-werghe. j. lackt werghe.

lau. j. lauw. Tepidus.

labe/ave. Ambubaia, mulier abſurda, inepta, ignava, odioſa, *Terent.* & Mulier ineptè, blandiens.

labepen. Vagari otioſè, otia agere, errare, palari: paſcere errando ſive palando.

labepen. j. ſchoften. Otiari ſive paſcere & errare, quatuor ſtatutis diei horis. *ang. leave.* i. deſinere, quieſcere, requieſcere, remittere.

laben. Focillare, refocillare, fovere, refovere, levare, allevare, collevare, ſolari.

laben met wijn. Refocillare, refovere, reficere vino.

labeniſſe/ laeffeniſſe/ labinghe. Fomentum, refectio, refocillatio. & Levamen, levatio, levamentum, allevatio, allevamentum, ſolatium. & Laxamentum, remiſſio.

labender-ſpijck. Lavendula, hirculus, ſaliunca, ſpica, ſpica nardi, pſeudonardus. *gal. lavande. ang. lavenaer.*

labéren/ loeberen. Vagari, obliquare curſum, obliquando navigare, obliquis curſibus ventos in mari aut flumini captare, percerrare litora.

labeſche. Leviſticum, laſerptium *quibuſdam. gal. liveſche. ang. lovage.* **abetſe.** Apium grande, hippoſilinum, equapium, olus atrum, petroſelinum Alexandrinum, leviſticum vulgare.

labetſe. Mulier ignava.

laboor. Guttus gutturnium, aqualis, malluvium, lavacrum. *vulgo* lavatorium.

labupt. Nugę, nugamenta, ludificatio.

labupt gheven. Verba dare, ludificare.

ten. Nugari. & Parasitari.
ter. Scurra nugator. & Parasitus.
. Tepidus, egelidus.
-daet. Ambubaia, mulier ignava.
. facto sive opere tepida.
herrigh. Homo tepidus, ignavus.
en. Tepefacere. & tepescere, tepefie-
ntepescere.
pd/lauwighepd. Tepor.
elick. Tepide.
er. *stand.* Poculus, cucuma, calda-
m.
e/louwe/asse. Tinea piscis.
e/louwe. *ang. sax.* Lex. *gal. loy. ang.*
we.
e/lauw maend/louwe/louw-maed/
-maend. Ianuarius. *dicitur* **lauw-**
aend. (*inquit Adr. Iunius*) *à coniugali-*
bus legibus, quæ tunc solent maximè contrahi,
Camelion *Græcè à nuptijs.*
er. *vetus.* Caulidicus. *ang. lauver.*
er/lauwer-sack.j. plept-sack. Saccu-
s liticū, pera caulidici. & Pera viatoria.
er-besie/bakeler. Bacca lauri.
er-blad. Laurea, lauri folium.
er-boom/laurier-boom. Laurus. *ger.*
lorer-baum. gal. Laurier. ital. lauro. hisp. lau-
lauriero. ang. laurel.
er-hoed/lauwer-krans. Laurea, co-
na ex lauro.
ept. Ludus, ludicrum: ludus matuti-
s: cantio honoraria: cantiuncula an-
ucana. *vulgò* matinada.
ept. Præludium, prælusio.
epten. Ludere, rem agere ludicram
sticulari.

LE

/ libbe. Scortum vitulinum, stoma-
us vitulinus unde conficitur coagu-
n. & Coagulum, quo cogitur spissa-
que lac.
ghe kæse. Caseus coagulo nimio, ni-
oque scorto vitulino corruptus.
smaecken. Sapere coagulum.
lekende. Manans, fluens, stillans, ri-
olus, perfluens.
wozden. Agere rimas, dehiscere, du-
rerimas.
schip. Navis rimosa, lacera, rimis &
foraminibus hiscens.
lecke.j. leke. Rima navis.
lecke. Lixivium excolatum à cineribus.
lecke. Vappa, vinum evanidum, cerevisia
evanida.
lecken.j. leken. Stillare.
lecken oft leken den wijn. Vinum sacco
castrare, sacco frangere, vini vires eme-
dullare.
leck-sack. Saccus vinarius, quo vinum à fe-
cibus excolatur, in metæ formam desi-
nens: meta inversa. *vulgò* manica Hip-
pocratis.
leck-bat.j. lek-bat. Excipulus.
leck-wijn/stoet-wijn/dzup-wijn. Vappa,
vinum evanidum.
leck-wijn/lecke-wijn/ dzup-wijn. j. beur-
loop. Mustum lixivum potropum.
lecken/lacken. Lingere, delingere, lambe-
re, λείχειν. *ger. lecken. gal. licher. ital. lecca-*
re. ang. leke.
lecken ende suppen. Catillare, ligurire: &
Sorbere, lambendo sorbere.
lecke-baerden. Barbam lingere: os, labia
lingere.
leck-krite. *vetus. stand.* Moretum, placenta
ex caseo, ovis, melle, &c.
leck-spit. Liguritor.
leck-spitten. Ligurire.
leckaerd. Catillo, lugiritor.
lecker/lacker/leckaerd/ lecker-taud/ lac-
ker mensch. Linctor, liguritor, catillo,
cupes eruditum palatum, subtile pala-
tum, subtilis gula, peritus palati, popino.
& nequam, nebulo. *vulgò* leccator. *germ.*
lacker. gal. licheur. lebard. ital. leccardo. ang.
lickerd. licarous.
lecker/lacker. *dicitur Bacano* qui in sapori-
bus nimium habet delectum: sive qui
nimias in lingendo delicias quærit.
lecker. Lautus, delicatus molliculus.
lecker-beetken. Pulpamentum, cupediæ,
scitamenta, mattya, mattea, matteolę,
geniatæ ciborum delicię. & Cupedina-
rius, cupediarum venditor.
lecker-taud. Liguritor, cupes, subtilior gu-
la eruditum palatum.
lecker tonghe. Lingua in gustu sagax.
leck-marand. Parasitus, catillo, menditus.

leck-platteel. Catillo, liguritor.
leckerlick. Delicatè, delitiosè, gulosè, lautè, pollucibiliter.
lecker-ijje. Cupedia, orum: ciborum deliciæ scitamenta.
leckeriſſe/leckrits. *ger. sicamb.* j. **lackeriſſe.** Glycyrrhiza.
leckſel/ lickſel. *holl. friſ.* Loch sive Lohoh, syrupi genus.
led. j. **lid.** Membrum, articulus, commissura, compago. **leden.** Membra, articuli.
lede/ yarre. Cardo, ferramentum cardinis.
lede-loos. j. **lid-loos.** Mutilus.
lede-maete. j. **lid-maete.**
lede. *vetus.* j. **lepde.** Gradus, gressus. & Ductus. & Aquæductus.
ledekant. Lectus castrensis, lectus viatorius, lectus cortinis instructus. *gal. lict de camp.*
ledekant-maecker. Clinopegus.
leden. j. **gheleden.** Præteritus, elapsus.
leden. j. **veur-yp.**
leder. & *per syncopen* **leer.** Corium, tergus, pellis, exuviæ, aluta. *germ. leder. ang. lether.*
leder. *metaphor.* Vagina. **Dat leder trecken.** *adag.* Educere gladium è vagina, ensem, stringere, nudare, explicare, exerere, expedire: ducere ensem, mucronem, ferrum.
leder-gaerwer/ leer-gaerwer. Coriarius, alutarius. j. **gaerwer.**
leder-touwen/leer-touwen. Perficere corium. j. **gaerwen.**
leder-touwer/ leer-touwer. Coriarius. j. **gaerwer.**
lederen *per syncopen* **leren.** Coriarius, pelliceus, terginus, scorteus.
lederen ſack. Saccus coriaceus, culeus, culeum.
ledigh. Liber, solutus. & Inanis, vacuus, cassus. & Otiosus, feriatus, deses, supinus, segnis, ossitans.
ledigh/onghe-houd. Cælebs.
ledigh gaen. Terere otia, otia agere, terere tempus.
ledigh peerd. Equus inanis: cui nemo insidet.
ledigh-gangher. Homo otiosus, otiator, desidiosus, deses, segnis,
ledighe erve/ledighe plaetſe. Area, locus ab ædificio vacuus.
ledighe vrouwe. *vetus.* Vidua, mulier vacua, vacans, mulier cælebs, innupta. & Meretrix. ἄφιτος γυνὴ.
ledighe dagheh. *holl. sicamb.* Dies feriati. j. **vier-dagheh.**
ledigher. j. **lichter.** Genus navis.
ledighen. Vacuare, evacuare. & Solvere, expedire, liberare.
ledigaerd. *stand.* Otiosus, desidiosus, otiator, piger, segnis, deses.
ledighheyd. Otium, vacatio à labore, desidia: & Vacuitas, inanitas.
ledighlick. Otiosè. & Liberè.
ledighlick & *per syncopen* **leeghlick.** Facile, nullo negotio aut labore.
leeck. Laicus, λαϊκὸς. prophanus, idiota, sacris non initiatus. & Illiteratus. *ger. ley. gal. lay. hiſp. lego. ang. lay.*
leeck-vroeder/ leeck-monick. Monachus laicus, monachus idiota.
leed/ leyd. Dolor, mœror, ægritudo animi, molestia, malum, calamitas, offensio, injuria. & Ejulatus, lamentum.
leed doen. Nocere, molestia afficere, ægrè facere alicui.
leed zijn. Dolere. & Pœnitere.
leeden. Tædere fastidire.
leeden. Fastidio esse, fastidire.
leed-gheval. Fastiditus, fastidiosus.
leed-kretigh. Fastiditus, tædiosus, inamœnus, injucundus.
leed-kretigh worden. Fastidiri, tædium & nauseam movere.
leed-kretighheyd. Fastidium.
leed-saem. Fastidiosus, molestus, incommodus, odiosus, gravis, acerbus.
leed-schap. Pœnitentia, metania.
leed-wesen. Dolere. & Pœnitere. **het leed-wesen.** Pœnitentia, metania.
leed-wesen hebben. Pœnitere.
leed-wesigh. Dolens, pœnitens, mœstus.
leedelick/leedigh. j. **leelick.**
leeden. *stand.* j. **leyden.** Ducere.
leed-toghe. *vet. stand.* Dux, ductor.
leeder/ & *per syncopen* **leer.** Schala, æ, scalæ, arum; climax: à **leeden** *sive* **leyden**/ *quod scandentem ducant & dirigant. germ. lyter.*

er.ang.ladder.
e van den wagben. j.wagben-leer.
onda currus.
-ſpoꝛte. Climacter.
chtigh/lebendigh. Vitalis, vividus, ax.
aer. Vivax, vitalis, vividus.
agh.j.leben-dagh. Dies vitę. Mijn f-daghe langh. Quoad vixi, quoad am.
oeck.j.lijf-koeck.
ck. Vividus, vivus.
oos/lijf-loos.j leben-loos.
oghte.j.lijf-toghte. Victus. & vſus ctus.
. Humilis, ſummiſſus non altus, infrà ſitus, inferior, depreſſus.
e ſtemme. Summiſſa vox.
de. Vallis, locus humilis.
hepd. Humilitas.
en. Summittere, demittere, depri-re.
i. q.d. leedelick/ leedigh. Faſtiditus, tidioſus. & Deformis, indecorus, fœ-s, turpis. gal. laid.
ihepd/leedelickheyd. Faſtidium, tæ-m. & Deformitas, turpitudo, fœditas.
ten. Turpiter. fœdè.
klepe. Argilla, terra figularis, terra illacea, lenta, tenax, glutinoſa. & Lu-. & Limus.
aerde.j.leem. Argilla.
nozter. Lutum paleatum.
placker. Cruſtarius, qui incruſtat pa-es argilla.
plackerije. Opus tectorium, tectori-, illinimentum parietum argilla aut
chtigh. Argilloſus, lutoſus, cœno-
t weegh/leemen wand. Paries cra-s, luteus, luto aut argilla cruſtatus.
n. Lutare, collutare, illinere argilla luto.
/leemer. Beſtiola quadrupes in Nord-ia magnitudine ſoricis pelle varia, tempeſtates & imbres decidens, niaque virentia depaſcens more lo-u.

leembendt/lembind/leen-bendt. Licium & Ellychnium.
leen. vetus. j. ſepſene. Falx fœnaria.
leen/ leen-goed. Prędium clientelare vel beneficiarium, fundus clientelaris, beneficium, colonia. vulgò feudum. dicitur leen. q d. commodatum.
leen. ſim. Beneficium ſacerdotale. vulgò prębenda.
leen-dzaegher.j.leen-man.
leen-goed. Prædiũ clientelare, res clientelaris. vulgò bona feudalia, agri feudales.
leen-heer. Patronus poſſeſſionis clientelaris. vulgò dominus feudi, feudarius.
leen-hof. vetus. Colonia.
leen-hof. Curia rei clientelaris.
leen-houder.j.leen-man. Cliens.
leen-man. Cliens, beneficiarius, vir ex feudo beneficiarius, homo bonæ fidei, fidelis. vulgò vaſſus, vaſſallus.
leen-man-ſchap.j.man-ſchap.
leen-ſchrijver. Scripturarius.
leen-binder. Apparitor feudarius.
leenen. Mutuare, commodare, utendum dare: dare mutuum, dare mutuo, dare commodato. ger. leben. ang, lende, lone.
leener. Commodator, creditor.
leeninghe. Mutuum, commodatum, mutuatio, mutui acceptio.
leeninghe doen.j.leenen.
leep. Lippus, gramoſus, gramioſus.
leep/leep-loos. Callidus, verſutus, vafer, ſubdolus, aſtutus: ſunt enim lippi, luſci, peti plerumque verſipelles, vafri, ſubdoli.
leep-ooghe. Lippus.
leepaerd/leenkaerd. Petus: & homo callidus.
leepe ooghen. Oculi fluentes, delachrymantes, oculi gramioſi vel gramoſi.
leepen. Lippire.
leepachtigh. Lippitudo. & Calliditas, aſtutia.
leer.j.leder. Corium.
leere.j.leeder. Scala.
leere/leertinghe. Doctrina, diſciplina, præceptio, prçceptum, documentum, eruditio.
leer-gheld/ſchool-gheld. Minerval.
leer-jaeren/leer-ryd. Tyrocinium.

leer-jonghe. Discipulus, tyro, tyrunculus, novitius in arte.
leer-kind. Discipulus.
leer-knecht. Discipulus.
leer-meester. Doctor, magister, præceptor, didascalus.
leer-saem. Docilis, docibilis.
leersaemheyd. Docilitas.
leer-stuck. Tyrocinium.
leer-tijd. j. **leer-jaeren.**
leer-achtigh. Docilis.
leeren/onder-wijsen. Docere, instituere, imbuere, præcipere, erudire, profiteri artem.
leeren/aen-nemen. Discere, addiscere, condiscere, comprehendere, studere, operam dare artibus, literis, *&c. germ. lernen. ang. learne.*
leerer/leeraer. Doctor, didascalus præceptor. & Professor, qui publicè artes docet
leerigh. Docilis.
leeringhe. Doctrina, documentum, eruditio.
leerlick. Docilis.
leerlinck. Discipulus.
leerse. Ocrea, ocreæ, arum. **leersken.** Cothurnus, soccus.
leersen. Ocreis calceare, ocreas induere.
leersen. j. **bot-aersen.**
leese. Sulcus. & Orbita.
leest. Forma, formula, typus. & Modulus, forma, mustricula, lignea forma in quam inductum corium novus fit calceus. *germ. leist. ang. last.*
leesten. Præstare, satisfacere, perficere. & Durare, permanere. *germ. leisten. ang. laste.*
leeuw. Leo. *germ. loeuw. gal lion. ital. leone. hisp. leon. ang. lion.* **leeuwken.** Leunculus.
leeuw. Nummus leonis effigie.
leeuw-welpe. Scymnus: leonis catulus.
leeuwinne. Lea, leæna.
leeuwen/leeuws. Leoninus.
leeuwercke / leewerick/ lewerick/ lauwerick/lewerck/lercke. Alauda, galerita, cassita. *germ. lerch. ang. larke.*
lef. j. **laf.**
leffe. *vetus.* Mulier ineptè garrula. & Scortum, meretrix.
leffen. Garrire.
legaerd. *fland.* j. **ledigaerd / lupaerd.** Otiosus, piger, segnis, deses, ignavus.
legaerden. *fland.* j. **ledigaerden/ lupaerden.** Dare se pigritiæ.
legaerdhe. Pigritia, otium, segnities, ignavia, desidia.
leggben. Ponere. *germ. legen. ang. laye.* **Eyeren leggben.** Ova ponere, edere, eniti, párere, facere. **leggben het fondeersel.** Iacere fundamenta.
leggben ende rekenen met penningen. Calculum ponere, calculis numerare, calculis rationem facere.
leggben de schuld op yemanden. Transferre, conferre, rejicere, impingere culpam in aliquem.
leggben op den regben/ *&c.* Excusare pluviam; in excusationem adferre pluviam.
leggher van de meulen. Meta: inferior molæ lapis.
legh-hinne. Gallina Adriana, parvo corpore, quę quotidiè parit.
legh-penninck. Calculus, abaculus.
legh-tijd. Ovatio, tempus quo gallinæ ova pariunt.
legh-werck. Aulæa, stragula picturata, tapetum, textura.
legh-wercken. Texere tapetes.
legh-wercker. Tapetopæus, polymitarius.
leghsel. Positus, positura.
leghel/lechel. *germ. sax. sicamb.* Lagena.
laegher/liggher der dieren. Lustrum, cubile ferarum, spelæum ferarum, stratum.
legher/hepz-legher. Castra orum; stativa arum; stativa, orum: castra stativa: castra temporaria.
legher heer. Castrametator, castrorum præfectus, imperator.
legher-pzevande. Annona militaris.
legher-slaen. Castra metari, ponere, figere, collocare.
legher-slaegher/legher-steller. Metator qui castris locum eligit.
legheren. Castra metari.
lepz. j. **lup.** Piger.

via, qualitas, modus, forma, species.
…menighfer-lep berlder-lep/ cener…p/&c.
…-bladeren. Lapathum, rumex.
…j. leed. Dolor.
…e/lepe. …j. schalie. La…ina, scandula.
…eu-decker lepe-decker. …j. schaien-decker.
…n dack j. schalien-dack.
…e/lyoe. …ctus, transitus, mea…s.
…e/ lepe, water-lepde. Aquæ ductus, …quagium.
…e / lepe / lepe-sterre. Cynosura, ursa …inor, polus, stella polaris: sydus nau…as ducens: stella cuius admuniculo …autæ cursum dirigunt.
…den. Ducere, deducere. *germ. liden. ang.*
…den de getuygen. Producere testes, …n judicium adducere ad dicendum …timonium.
…den het waeter. Aquas diducere, deri…vare.
…den den dans. Præsultare.
…der. Ductor, dux.
…der. j. leeder. Scala.
…dinghe. Ductio, ductus.
…dracht. Aquæductus, aquagium.
…-hamel. *sax.* Vervex sectarius.
…s man. Dux, ductor.
…s-sterre. j lepde. Cynosura.
…s vrouwe. Dux, ductrix.
…. j. lepde.
…e. j. lene. sustentaculum.
…se. j. lace/lapce. Numella.
…sen. Cantio natalitia: *sic della quòd cleis…n, & kyrie-eleison sæpius in ea repetatur.*
…senen. Canere hymnos natalitios.
…sen. j. leesten.
…ster/lepst-vorgh. *germ. sax sic* j. ghysse…er. Obses.
…e. Rima, sive foramen aquam aut liquo…um transmittens.
…n. Liquere, stillare, manare, perfluere, …quorem transmittere.
…bladeren. *fland.* Lapathum acutum, oxylapathum, rumex acutus.
lek-sack j. leck-sack.
lek vat. j. leck-vat. Excipulus.
lek-vysh. j. leck-vysh.
lekende Manans, stillans.
lelie. Lilium, rosa Iunonia. *ger. gilgen. gal. lis. ital. giglio. hisp. lirio. ang. lilly.*
lelien van dalvarien. Hemero callis. *vulgò* lilium sylvestre. blauw lelien Viola calathiana, autumnalis.
lelien-olie. Vnguentum sufinum.
lelle. Papilla, mammæ capitulum.
lelle/lelleken van d'ooze. Lobus auris auricula infima, ansa auriculæ, fibra auris.
lelle/lelleken. j. onder-ham. Palea.
lelle/lelleken van de kele. Epiglottis, sublinguium, columella, pellicula quædam de fine palati dependens, pensilis de palato isthmus.
lelle/lelleken van de tonghe. Pars anterior linguæ.
lellen. Lallare, lactere, lac sugere.
lellen/lelle-bellen. Garrire, fabulari, blaterare. λαλεῖν. loqui.
lemde. *vetus.* Fama. *germ. lumbde.*
leme. j. laeme/lemte. Mutilatio, vitium.
leme. *levan* vlieme. Spina, arista piscis.
leme. *fland.* Acus, palea, purgamentum lini, festuca.
lemmer/klinghe. Lamina folium culiri aut gladij, verutum.
lemmer/lammer. *vetus.* Impedimentum, documentum, molestia.
lemmer/lemmer-stuck. j. vleesch. Pulpamentum: pars carnis delicatioris in bove.
lemmet/lembindt. Lychnium, funiculus stuppeus aut xylinus lampadis vel candelæ: linamentum lucernarium, fungus lucernę, mergulus, scirpus laneus lychni.
lemoen. j. limoen.
lempe. *fland.* j. luzempe. Depravatio, oris.
lemte/laemte. Vitium, defectus, mutilatio.
lemte/laemte der leden. Debilitas membrorum, morbus articularis.
lemtigh. Mutilus, mutilatus.
lende. Lumbus. *ger. lende. ang. loyne.*
lenden-vreuckigh. Elumbis, elumbus,

delumbis.

lenden-darm. Intestinum, ilium.

lenden-loos. Delumbis.

lenden-pijne.j.spit. Lumbago.

lenden-wortel. Hippolapathum, rumex.

lendenier. Lumbare, perisoma.

læne/lepne. Fulcrum, fulcimentum, sustentaculum, podium, lorica, sepimentum.

lenen/lepnē. Reclinare, inniti, subniti, niti, incumbere, adniti. *ang. leane.*

lene-stoel/leun-stoel. Solium, sella reclinatoria, hemicyclus.

lenghe.j.linghe. Piscis genus.

lenghde/langhepd. Longitudo, altitudo, proceritas. & Spatium, intervallum.

lenghde des lichaems. Statura, modus corporis.

lenghen/lang-maecken. Prolongare, producere, protrahere.

lenghskens. *stand.j.allenghskens.*

lenssen/lentsen. *v. tus.* Solvere.

lente. Ver: annus renascens, tempus vernum, quo acris hyems solvitur, mare navigantibus aperitur, hybernumque cælum mollitur, *&c. Solvitur acris hyems grata vice veris, &c. Eadem ratione qua* Aprilis *ab* aperiendo *dicitur: Ovid. Nam quia Ver aperit tunc omnia, densaque cedit Frigoris asperitas, fœtaque terra patet: Aprilem memorant ab aperto tempore dictum. ger. glentz. sax. lntz.*

lente-maend/lentsmaend. *sax. sicamb.* Martius. *q.d.* mensis vernus.

lenten-vel. Anguina vernatio, senectus anguium: exuvium serpentis: *pellis quam serpens verno tempore exuit.*

lenteren. Lentè & ignavè agere, cunctari. *gal. lanterner.*

lenterer. Lentus, tardus, ignavus, cunctator, cunctabundus. *gal, lanterneur.*

lents/lijns. *vetus.* Lentus, laxus.

lentsen/lenssen. Solvere.

lepel. Cochlear, cochleare, cochleatium.

lepel-krupd/lepel-bladeren. *holl.* Cochlearia, britannica: *herba cuius extremitates in oblongis foliis nigrisque in cochlearij formam rotundantur. Adri. Iun.*

lepel-spijse. Cibus esculentum, quod cochlearì haustum editur.

lepel-stuck. Genus bombardæ.

lepeler/lepel-gans. Pelicanus, platea: avis quæ rostro cochlearis figuram præfert.

lepjn. *stand.j.lampet.*

leppe. *stand.j.lippe.* Labium, labrum.

lepsen. Lallare, lac sive alium humorem sugere. & Titissare, delibare, summis labris degustare vinum aut alium liquorem.

lerck.j.leeu-werck. Alauda.

lercken-boom. Larix. *germ lerchen, lerchenbaum. ital. larice. hisp. larce. ang, larchetree.*

lerve.j.larve.

lesen. Legere.

lesen oft leeren int openbaer. Profiteri.

lesen/plucken. Legere, colligere, carpere, demetere.

lese-bancke. Pulpitum.

leser. Lector. & Professor.

leser/plucker. Legulus.

lesschen. Extingere, restinguere, coercere ignes, flammam compescere.

lesschen den dorst. Sitim levare, pellere, propellere, restringere, sedare, reprimere, relevare.

lesch-trogh/smed-back. Lacus: alveus in quo faber ferrum candens aqua restinguit.

lesch-water. Aqua ferraria, aqua qua candens ferrum extinguitur.

lesse.j.letse/litse. Laqueolus.

lesse. Lectio, lectio litterarum. & Doctrina, præceptum, admonitio.

lessenaer. Pulpitum: & Pluteus.

leste.j.laetste/letste. Vltimus.

let/lit.j.led/lid. Articulus, internodium.

letse.j.litse. Nexus, laqueus, laqueolus.

letse/laet-se.j.leste. Vinum profectitium.

letsel. Impedimentum, nocumentum, damnum, vitium.

letsoen/litsoen. Merx corrupta, vitiosa.

letse/laetste/leste. Vltimus. postremus, novissimus extremus. *Adverb. & ger. l.tsl. ang. last.* **Ten laetsten/ten wtersten.** Ad extremum, ad ultimum, denique, postremò, tandem, ad summam, in summa.

lest-leden. Nuper.

lest-mael. Nuper, nuperrimè, proximè, novissimè, postremum.

-werf. Postremo.

se/letse. Vinum profectitium, cœna profectitia.

se oft letste gheven/vop be-setten. Proponer viam condicere cœnam, dare cœnam profectitiam, elargiri vinum profectitium.

tent/lactstent. Nuper.

el. *stand.* **j. luttel.** Parum.

e. *vetus.* Impedimentum, occupatio, *rica, ang. let, lette.*

en. Nocere, offendere, adversari, impedire, obesse, remorari. *ang. let.*

en. Morari, manere.

en op eenighe saecken. Vacare alicui rei, intentum esse alicui rei, intendere animum re aliqua, vel in rem aliquam: curare, morari rem aliquam.

-werck. Impedimentum.

ere. Litera, elementum, gramma, character. *gal. lettre. ital. lettera. lisp. letra. ang. letre.*

er-konste. Grammatica.

er-meester. Literator.

er-wijs. Peritus literarum simplicium ve primorum elementorum.

er-wijse. Secundum literam. *vu'go* literaliter.

ke/loke. Sepimentum, virgulta quibus epes aut parietes conficiuntur: *a verbo* **ypcken.** i. claudere.

ke. *stand.* Pergula.

sax. fris. **liefde** Amor.

n. *sax. fris.* **j. lieven.** Amare.

n. Vivere, pervivere, ætatem agere sive egere, auras vitales carpere: vitam gere, agitare, degere, ducere, colore: imam trahere, esse in vita vel in vis, inter homines agere: ducere spirim, spirare, vita frui: agere, ducere, trucere ævum, vitali aura vesci, *Virg. ger. ex, laeben. ang. live.* **Het leven.** Vita, anima, lux, ætas.

en. Vivere, lætam sive voluptariam vim agere. **Int leven sitten.** In prosilo agere. *vide* **sitten.**

i bp melck ende bzood. victitare lacte carne.

-dagh/leef-dagh. Ætas, tempus humanæ vitæ.

leven-bloeme. Amaranthus, amaranthus immortalis.

leven-loos j. lijf-loos. Inanimis.

levende. Vivus, vivens.

levende kole. Pruna ardens & viva.

levende water/fontein water. Aquaviva.

levende water j. brandende wijn. Aqua ardens. *vu'go* aqua vitæ.

levendigh/levendlick. Vivus, vivens, animatus, vividus, vegetus, vivax.

levendighe oft levende stadt. Civitas populosa, frequens.

levendighe verwe. Color floridus, vegetus, vividus.

levendigheyd. Vivacitas, vigor naturalis.

levinghe. Victus.

lever. Iecur, hepar. *dicitur à* **leven** *iecur enim excitat vitæ fomenta, istque primum vitæ membrum, sicut & cor. ger. leb. ang. lever.*

lever-ader. Iecoraria vena, hepatica, axillaris.

lever-kruyd. Lichen, hepatica, agrimonia, cupatorium, concordia, marmorella, hepatorium, herba jecoris obstructiones expurgans.

lever-linck j. lever-worst. Tomaculum.

lever-smout. Arvina sive pinguis liquor ex jecore pisciu, præcipuè cetorum.

lever-suchte. Hepatarius morbus.

lever-suchtigh. Hepaticus, jecinorosus, jecorosus.

lever-verwe. *tanneyt.*

lever-worst/lever-linck. Tomaculum: farcimen ex jecore porcino minutatim concisi, ovis, pipere, zingibere, *&c.*

leverey j. liverey.

leveren. Tradere, in potestatem dare, suppeditare, præbere, dare mancipi.

leyr-baer goed. Merces aut fruges probæ, quæ in solutionem dari & accipi possunt, mercimonia bonæ notæ.

leveringhe. Traditio.

leveschе/liveschе. *stand.* Ligusticum, lybisticum.

leure j. loze.

leusigh/losigh. Remissus, ignavus, segnis, flaccidus, languidus, veternosus. *sax.* **vesigh.**

leuteren. j. loteren. Morari.

L L

libaerd/liebaerd. j. luppaerd.

libbe. j. lebbe. Coagulum.

libzije. Libraria, bibliotheca.

licentiaet in den rechten. Prolyta. *vulgò* licentiatus: *à licentia sive libertate dicendi.*

lichaem. Corpus. *Germani quidam superiores perfectius* lepchnam *dicunt: à* lepch/ *quod nos vocamus* lijck. i. cadaver, funus: *qua etiam ratione Græcis σῶμα, velut σῆμα, quasi animæ sepulchrum dicitur, Adr. Iunius, Lud. Vives, ex Platone.*

lichaem. *vetus.* Alvus. licht lichaem: Cita lvus. rood lichaem. Dysenteria.

lichemken. Corpusculum.

lichamelick. Corporalis, corporeus. & Corporè. *vulgò* Corporaliter.

licht/lucht. Lux, lucis: lychnus, lumen, luminat lucerna. *germ. liecht. fax. licht. ang. lighte.*

licht/lucht-ſiet. Lumen, proſpectus. licht be-nemen. Officere luminibus, obſtruere luminibu

licht. Lucidus, luminoſus, clarus.

lichachtigh. Sublucidus, ſubilluſtris, ſubluſtris.

lichten/luchten. Lucere, luminare, illuminare, lumen prebei

lichter/luchter. *germ. fax. ſicamb.* Candelabrum.

licht-baer. Luculentus.

licht-blauw. Color Venetus, ymatilis, thalaſſicus.

licht-dzagher. Lychnuchus.

licht-miſſe. Purificatio, luſtrati, lychnocata: feſtus dies quo lumina præter ſolitum crebriora accendi & conſacrari ſolent. *q. d.* feſtum luminum.

licht-mugghe. j. nacht-mugghe. Cicindela, lampyris, nitedula. *q. d.* muſca luceis.

licht-root/blijd-rood. Flammeus.

licht-ſchutſel. Vmbraculum.

licht-ſtock. *vetus.* Candelabrum.

licht-mugge. j. keerſ-blieghe. Hepialus.

licht-ſchære. j. ſnutter. Emunctorium.

licht-vat. j. lucht-vat. Lampas, lucerna.

licht-blieghe/keerſ-blieghe. Hepialus.

licht-wozm j. licht-mugghe.

licht/lepcht. Levis, facilis. *germ. liecht. ang. light.*

licht/locht. Velox, pernix, ocyor.

licht-gheld. Pecunia iniqui ponderis, nummus injuſti ponderis.

licht/lichtelick. Leviter, facilè.

licht/viel-licht. Fortè, forſitan, caſu.

licht-ghe-laeden. Homo levis.

licht krieghſ-man. Miles levis armaturę, expeditus ferentarius, veles.

licht peerd-ruyter. Eques ferentarius, levis armaturæ.

licht-ſchip/licht-ſchupte. Navis actuaria, levis & agilis.

lichte meulen. Mola actuaria, facilis ad circumagendum.

lichte-vrouwe. Meretrix. *q. d.* levis mulier.

lichten. Tollere, aſportare.

licht acrſken. *ſicamb.* Culullus.

licht-boot/ſchip boot. *fax.* Epholcium, ſcapha levis navem ſequens.

licht gheloovende. Credulus, facilè credens, temerarius.

licht-hert/licht-hertigh. Alacris animo.

licht-hoofd/licht-hoofdigh. Homo levis, inconſtans.

licht-roerigh. Agilis.

licht-ſchip. j. lichter. Scapha.

licht ſinnigh/locht-ſinnigh. Alacris animo, vigens animo, erectus & ſublimis animo, hilaris, lętus: & Levis, inconſtans.

licht-ſinnighheyd. Alacritas animi, hilaritas, vigor animi: & Inconſtantia.

licht-ſinnighlick. Alacriter. & Inconſtanter.

licht-vaerdigh. Levis, inconſtans, ventoſus, mobilis, temerarius, vanus, nugalis, nugatorius, vilis.

licht-vaerdigh krieghſman. Veles, miles levis armaturę.

licht-vaerdigh int ghelooven. Credulus.

licht-vaerdighheyd. Levitas, inconſtantia, inſtabilitas, vanitas, temeritas.

licht-vaerdighlick. Leviter, inconſtanter, temerè, nugatoriè, vanè.

licht-voet. Levipes, aëripes, pedibus celer, petauriſta. & *metaph.* Inconſtans, inſtabilis.

/lichte leber/longher/looſe. Pulmo. Leve jecur. *teut. levium. ang. lichte.*

/half-bauld. Helcium, collare baiulorum aut vectorum, quo onera levius ferant & ſubvectant. *ang.* levatorium.

achtigh. Leviculus.

lick. Leviter, facilè, agiliter, parvo negotio, ſine difficultate, citra laborem

n/op-lichten. Levare, allevare, collevare, ſublevare. *germ. leichteren. ang. lifte,*

n/op-lichten het gheld. Sumere, accipere, cogere nummos.

n. Tollere, aſportare.

n het krieghs-volck. i. aen-nemen. lligere militem.

s. i af-laey. Laxare.

r/boot. Scapha, navicula quę oneris navibus ſubſervit, eaſque exone-

r. *ſicamb. holland. ſland.* i. baere/doodere. Sandapila, capulum, feretrum: ſtrumentum quo mortuus levatur & ertur.

ren het doodt lichaem. Capulo levare cadaver, feretro efferre.

ghepd. Levitas.

ck-dozen/lick-teecken. i. lijck/lijckeu/lijck-teecken.

ens Æquus, planus.

. i. ghelicken. Nitere, &c.

. i. lecken/lacken.

ſe. i. lackeriſſe. Glycyrriza.

r. i lirrier.

. Membrum, artus. & Articulus, comſura, compago, junctura, nodus.

ag. Gramen canarium, agroſtis.

n. *ger. ſicamb.* Merces, pretium maium.

g. Lacer, lacerus, mutilatus, mutilus.

ete. Statura, ſtatus, figura membro-, qualitas & forma corporis.

eten. Membra, ſocia membra, arconformatio: Artus, compages & corporis, internodia, articuli.

er. i. lid-water. Ichor, oris.

ken. i. lijck-teecken. Veſtigium, cix.

er/lid-ſeever. Ichor, oris: ſerum ſanguinis, aquoſus humor membrorum, ſerum nervorum: humor ex nervoſis articulorum partibus leſis emanans.

liebaerd. *ſland.* i. luppaerd. Leopardus.

liecht. i. licht.

lied. Cantio, camilena, canticum, carmen.

liedeken. Cantiuncula.

lieden/luden/lupden. Homines. Wy lieden. Nos, nos homines. Ghy lieden. Vos.

lief. Carus, amicus, dilectus. & Gratus. Φιλος, tranſpoſitis tribus primis litteris. *ang. lefe, lefve.*

lief ende weert. Carus, gratus & pretioſus.

lief. i. lijf. Corpus.

lief/liefken. Amaſius, amaſia. & Deſiderium, res amata.

lief doen. Gratum facere.

lief-ghe-tal/lief-ge-tael/lief-ghetalligh. Acceptus, gratus, amabilis, per amabilis, comis, gratioſus, gratia valens, gratia pollens.

lief-hebben. Amare, diligere, amplecti, amore complecti, amore proſequi.

lief-hebber. Amator, amans fautor, ſtudioſus. Lief-hebber der konſten. Philomuſus, philologus, qui artis amore tenetur. diſcendique ſtudio flagrat.

lief-koeck/lijf-koeck. *ſland. holl. zeland.* Libum, placenta mellita, dulciarium, panis dulciarius, naſtus panis, muſtaceum.

lief-koeck-backer. Naſtocopus, dulciarius, piſtor dulciarius.

lief-kooſen i. kooſen. Blandiri.

lief-kooſer. Blandiloquus.

lief/laf. Palpum, blandiloquentia, blanditiæ.

lief-laffen. Blandiri, adulari, ad gratiam loqui, ad voluntatem loqui, obtrudere palpum.

lief-laffer. Palpator, blandiloquus, adulator.

lief-oogen. Venuſtis aſpicere ocellis.

lief-ſchap. *vet ſland.* Amor, amatio, *Plaut.*

lief-talligh. i. lief-ghe-tal.

liefde. Amor, dilectio, charitas. *ger. liebe. ang. love.*

liefken. Amicus, amica. Mijn liefken. Meum corculum, mea animula, anime mi.

mi. *Terent.*

Lief kens kruyd/lief kens dranck. Philtrum, virus amatorium, poculum amatorium.

Lieflick. Amabilis, suavis, blandus, dulcis, bellus, lepidus, festivus, venustus. **lieflick van smaeck.** Grati saporis. **lieflicken wijn.** vinum lene, molle.

Lieflick sweren. j. **lijflijck.**

Lieflickheyd. Amabilitas, suavitas, lepor, lepos, festivitas, venustas, amœnitas, gratia.

Lieflicken. Amabiliter, amanter, suaviter, blandè, dulciter, lepidè, festivè, venustè

Liefste. Charissimus, percarus.

Liefte/be-liefte. Placitum.

Liegē. Differre, distare, discrepare, dissidere. **Het lieght oft verschilt veel.** Multum differt, multum interest, multum discrepat. **Lieghen/ ligghen/ oft letten aen yemanden.** Per aliquem stare quo minus, *&c.* Impediri, obstari, prohiberi. *&c* **Het lieght oft light aen u dat/** *&c.* Per te stat, in te est mora quo minus hęc fiant, *&c.*

Liegen. Mentiri, dicere mendacium dicere falsum, ementiri, sycophantari, vana loqui.

Lieghen ende bedrieghen. Æruscare.

Liegher. Mendax, mendaciloquus, homo vanus.

Liegher ende be-drieghe. Æruscator.

Lickercke. *vet. fland.* j. **munte.** Mentha.

Liere. *fland.* Scamnum præ foribus, sedile vestibuli.

Liere. Lyra, instrumentum musicum. *germ. leyre. gal live. ital. lira. ang. lyr.*

Lieren/lieren-speelder. Lyricus, lyricen.

Liere. *vetus fland* j. **wangye.** Gena, mala, maxilla.

Liere-pijpe. Epomis.

Liere-lauw. Tepidulus.

Liere-lauwen den dranck. Tepidulam sive subtepidam reddere potionem, egelidare.

Liesche. *germ sicamb. holl. fland.* Inguen. & Membrana.

Liese/ lijst. Diaphragma, dissęptum, sęptum transversum: & Adeps, abdomen, membrana pinguis ex ventre porcorū

Liese. Membrana, sive pellis interior te nuis.

Liesken. Membranula pellicula interior

Liesken. *vetus.* j. **ver-liesen.** Perdere, amit tere. *ang. leese, loose.*

Liesten. j. **lepsten/leesten.**

Lieven. *vetus.* Diligere, amare. *Φιλεῖν, li teris tribus prioribus transpositis.*

Liever. Charior, amantior, potior. & Po tiùs, libentiùs. **Liever hebben.** Malle potiùs velle.

Liever. Amabo, sodes, obsecro, *blandient particula.*

Liggen. Iacére, cubare, recubare, recum bere, decumbere. *ger. ligen. ang. lie, lye*

Ligghen/ ghe-leghen zijn. Iacere, situm esse.

Ligghen/liegen. Attinere, interesse. **Wa light oft lieght u daer aen?** Quid ad te attinet? quid tua interest? quid tua re refert? **Daer light veel aen.** Magni interest, magni refert, magni est momēti.

Ligghen. Manere.

Ligghen ter her-berghen. Diversari in caupona.

Ligghen te velde. In castris agere, sub pellibus esse.

Ligghen in garnisoen. Præsidium agere.

Ligghen ter scholen. Studere, litteris operam dare in celebri academia.

Ligghende. Iacens, situs.

Liggende goed. Prędium, fundus, res stabilis, res soli. res immobiles.

Ligghende ghelt. Otiosa pecunia, vacua, pecunia sterilis, quæ usuras non parit neque occupatur aut exercetur, sed in arca otiosa jacet.

Ligh-stede. Cubile, stratum.

Liggher/leger/nest der dieren. Lustrum cubile ferarum.

Liggher. Hospes assiduus, diversor ad tempus commorans.

Liggher. Liber qui in usum servatur.

Lijbaerd. j. **lie-braed.** Panthera.

Lijck. j. **ghelijck.** Similis, instar. *germ. gleych ang. like.*

Lijcken. j. **ghe-lijcken.** Similem esse,

Lijcker-wijs. j. **ge-lijcker-wijs.** Similiter

Lijck

bozen. *sax. fris. holl. sicamb.* j. **erter-oo-**
e. Clavus. *quod instar spinæ pungat.*
klauwe. Vnguium vestigium, signū
guium. & Vibex.
stede. *sicamb.* j. **lijck-teecken.**
teecken/lick-teecken. Signum, indi-
m, argumentum, vestigium.
teecken, wond teecken. Cicatrix, vul-
ris persanati signum in corpore hæ-
ns.
-veel/ghe-lijcke-veel. Æquè multum.
-wel. j. **ghe-lijcke-wel.** Æquè benè.
en. j. **ghe-lijcken.** Assimilare.
-sene. *vetus. sicamb.* j. **lijck-teecken.** Cica-
x.
. Funus, cadaver hominis, corpus cas-
n anima.
. Funus, pompa funebris, exequiæ.
Met den lijcke gaen. Deducere funus,
qui funus, comitari exsequias.
-dragher/lijck-be-graver. Vespillo,
ndapilarius.
-feeste. Epulum funebre.
-kleed. Ferale amiculum, vestis fera-
s.
-kuplster. Præfica.
-kups. Domus funesta, funerea.
-koop. j. **rouw-koop.**
-laecke. j. **laecke.** Sanguisuga.
-meester/rouw-steller. Designator, ar-
ter funeris, qui constituendę lugubri
ompæ præest.
-rouwe. Funus.
en. Funerare, condere funus, curare fu-
us, curare corpus mortuum.
lijde. Transitus, meatus. & Via, a-
us.
lijde/lijd-wegh. Via 16. pedes lata.
/lije. Latus navis depressum: *quod à ve-*
& vento deprimitur: ubi velum pendet,
eadque ventum fert & patitur: oppositum
uti quæ **hoogh boord** *dicitur.*
n. Labi, prȩterlabi, præterire, transire.
den lijd. Homo ignavus, otiosus, tem-
us transigens ignavè, inutiliter & in
tio, homo segnis, deses.
n. Pati, ferre, tolerare, perferre, suffer-
, sustinere, perpeti, luere. & Facilè &
quo animo ferre. & Contentum esse.

hy lijdt hem met luttel. Contentus est parvo.
lijden/be-lijden. Fateri, confiteri.
lijdende. Tolerans, patiens, perpetiens.
lijd-saem/lijd-samigh. Patiens, tolerans.
lijd-saemheyd. Patientia, tolerantia.
lijd-saemlick. Patienter, toleranter, tolera-
biliter.
lijdelick. Tolerabilis. & Toleranter, tolera-
biliter.
lijdigh. Tolerabilis.
lijdigh groot. Satis grandis.
lijf. *vetus.* j. **lief.** Carus, amicus.
lijf. Corpus. & Anima, vita. *germ. leyb. ang.*
lise, dicitur autem **lijf** *sive* **lief** *quòd vitam,*
carnem & corpus suum quisque maximè a-
met & diligentissimè curet, nutriat & fove-
at.
lijf. Truncus corporis.
lijf ende goed. Vita & fortunæ: caput &
fortunę. **lijf ende goed verbinden.** Cor-
pus & pignora nexili pacto obstringe-
re: possessorem possessionesque obli-
gare, hominem pignoraque obstringe-
re, capite & fortunis cavere, nexu cor-
poris & fortunarum sese alligare.
lijf. j. **lijfken.** Subucula.
lijf. Vterus. & Venter.
lijf ende. j **aers-darm.** Anus, sedes.
lijf-dinghe/lijf-ghe-dinghe. *germ. sax. fi-*
camb. j. **lijf-roghe.**
lijf-eygen. Servus.
lijf-eygen-schap. Servitus.
lijf-eygen/hups-kind. Verna.
lijf-hacht. j. **lijf-verbindinghe.** Nexus.
lijf-knaep/lijf-trauwant. Satelles, soma-
tophylax, stipator, custos corporis.
lijf-knecht. Satelles, stipator corporis, *Ci-*
cero.
lijf-koeck. j. **lief-koeck.**
lijf-koop. j. **lief-koop.** Epulum emptionis
causa, emptio genialis, comessatio em-
ptionis ergo, arrha epularis.
lijf-kost. Victus, alimentum, penus.
lijf-lenghde. Statura, corporis modus.
lijf-loos/lijve-loos. Incorporeus, incor-
poralis, solutus corpore, expers corpo-
ris, exutus corpore, defunctus, mortuus:
exanimis, inanimis.

Ijf-moeder. Vterus, matrix.
Ijf-neeringhe. Victus, alimentum, annona.
Ijf-pacht. Pensio.
Ijf-pels. Rheno.
Ijf-rente. Reditus temporalis, reditus ad vitam.
Ijf-rock. Tunica pectoralis, saga. *Cato.*
Ijf-rockſken / wullen hembde / hemdrockſken. Subucula, interula lanea.
Ijf-straffe. Pœna corporis, pœna capitalis, sanctio capitalis, corporea punitio; supremum, extremum, summum, capitale supplicium, mortis supplicium.
Ijf-toght. Victus, annona, penus, penu, commeatus. & Vsus fructus. & Reditus ad vitam, reditus temporales, vitæ provisio. & Donatio propter nuptias. Dos: bona dotalia: usus fructus dotalitius.
Ijf-trauwant. *j.* **Ijf-knecht.**
Ijf-verbindinghe/ Ijf-ver-pandinghe. Nexus, obligatio civilis, qua corpus ut pignus afficitur.
Ijf-verwe. Color russus, russeus, color ex albo purpurascens, roseus, color candidus rubore permissus, purpureus, dilutus, color in niveo corpore purpureus. *vulgò* incarnatus, *sive* carneus.
Ijf-voedſel. Alimentum, alimonia.
Ijf-vry. Liber, non servus.
Ijf-vryheyd. Libertas.
Ijf-wacht/Ijf-wachter. Stipator, somatophylax, custos corporis.
Ijf-waepen. Armatura lorica, thorax.
Ijffigh. *vetus.* *j.* **Ijvigh.** Corporeus.
Ijflick. Corporeus, corporatus, corporalis.
Ijf-lick broeder. Frater germanus.
Ijflicke ſuſter. Soror germana.
Ijflick ſweeren. Iurare personaliter, propria fide jurare, realiter vel effectualiter & debita forma jurare. *vulgò* corporaliter jurare.
Ijflick bewijſen. Re ipsa probare, manifestè ostendere.
Ijf ken. Corpusculum. & Subucula. & Exomis.
Ijm. Viscus, viscum, gluten, glutinum, colla. *germ. leym. ang. autem lyme* viscus, calx, bitumen *dicitur.* **Joden Ijm.** Bitumen, limus vel terra tenax ac lenta, pici persimilis.
Ijm. *vetus.* *j.* **ſlijm.** Limus, argilla.
Ijm-roede, Ijm-ſtock. Calamus, virga aucupis viscata.
Ijm-ſtock. *j.* **Ijm-roede.** Calamus.
Ijmen. Glutinare, agglutinare, glutino sarcire, coagmentare.
Ijmachtigh/Ijmigh. Glutinosus, viscosus.
Ijn/blas. Linum. *germ. lyn. gal. lin. ital lino. hisp. lino. ang. linnen.*
Ijn-laecken. *j.* **ſlaep-laecken.** Thoral, lecticaria sindon.
Ijn-olie. *j.* **Ijn-ſaed-olie.**
Ijn-ſaed. Lini semen.
Ijn-ſaed olie/Ijn-olie. Oleum lineum, ex semine lini.
Ijn-ſaed-koeck. Libum ex presso lini semine.
Ijn-vincke. Avis linaria, avis lini seminibus potissimum vescens.
Ijn-waed. Linteum, carbasus, tela, pannus linteus. **ſijn Ijn-waet.** Sindon.
Ijn-waedten/Ijnen. Lineus.
Ijn-waedtier. Lintearius negotiator.
Ijn-wandt. *vetus. frif. ſax.* *j.* **Ijn-waet.**
Ijnen. Linteus, lineus. **Ijnen kleed.** Lintea vestis, linea vestis.
Ijnen-weber. Linteo, linteorum textor.
Ijnckſe/linckſe/Ijnckſeme. *ſland.* *j* **lincke.** Vibex.
Ijnd/lindt. Fascia.
Ijne/Ijnie/linie. Linea, filum, regula, norma. & Funis. *germ. linie gal. ligne. ital. linie. hiſp. linie. ang. line.*
Ijne. Linum, linum tortum, funis nauticus.
Ijne/linie. Helcium, funis quo navis trahitur aut ducitur.
Ijne-vraeper. *boll. vetus.* *j.* **ſeel-vraeper.** Restio.
Ijne-mengher. *vetus* Lintearius.
Ijniael/liniael. Regula, amussis.
Ijnghen. *ſland.* *j.* **lenghen.** Elongare, prolongare, extendere.
Ijnen. Viburnum: clematidis herbæ species, vitis nigra. *germ. meien. per metathe-ſim.*

/lins. *ger. sax. sicamb.* Lentus, mitis, le-
s, placidus, submissus.
e/ltjse/ltjs-achtigh. Lentus, lenis, ig-
vus homo, iners, segnis, deses.
achtigh int gaen. Tardigradus.
achtigh int spreken. Tardiloquus.
elick/ltjselick. Lentè, sensim, submis-
, leniter, molliter.
elick spreken. Submissa voce loqui,
qui submissè, voce suppressa dicere:
- Lentè loqui.
aerd j. luppaerd.
.j. ltjns. Lentus.
/ltjs. *sland.* Scamnum.
bedde. j. ros-baer. Lectica.
loetse. *sland.* j. speune-koetse. Scam-
um cubiculare.
. Limbus, limbria, ora, extremitas, la-
rum, margo. *gal. lisiere. ital. lista. ang. li-*
st.
t. Linea, meta. γραμμή. *vulgò* lista. *ital.*
ista.
t aen den soc. Lacinia, sinus, ora vestis.
t aen het berder-werck. Subscus.
t/ltjste. Catalogus, scheda.
te. *germ.* L liese. Diaphragma, septum
ransversum. *vulgò* cinctum.
t/be-hanghsel. Pannus pensilis, vitta lu-
gubris. *gal liste.*
t van het tasereel. Pluteus, marginata
tabula.
t-bzeukigh. j. lenden-bzeukigh.
ten. Circumducere orâ vel lymbo, de-
terminare.
ten/leesten. Perficere, præstare, facere.
ter/ltjster-voghel. Turdus.
ter. j. luster. Splendor.
pe. j. ltjf. Corpus.
pe-loos. j. ltjf-loos.
pen. Corporare.
pigh. Corporeus, corporatus: & Corpu-
lentus: & vividus, vegetus, vivax, vi-
vens.
le-beenen. Palpitare pedibus, motare pe-
des, gesticulari pedibus.
noen. Malum Hesperium, Medicum, As-
syrium, Citreum, *vulgo* limonium. *germ. li-*
mon. gal. limon. ital. limone. hisp. limonia. ang.
Lemon.

limagie. *sland.* Phasianus, Phasiaca avis.
linck. *germ. sax. sicamb. holl.* j. slinck. Lævus,
sinister.
lincke. Vibex signum verberis, Fissura, sc-
ctura, incisura.
linckse. *sland.* j. lincke.
linckx-dier/linct-woxm. Lynx.
lind/lent. Fascia.
lind. *germ. sax. sicamb.* Lenis, mollis.
linde/linden-boom. Tilia, philyra: *arbor à*
mollitie materiæ teutonicè vocata: unde & O-
vidio tiliæ molles dicuntur.
lind-draeyer. Restio tiliarum.
linderen. *vetus.* Lenire, mitigare.
lind-woxm. Iaculus, crocodilus Niliacus,
suchus, vermis Niloticus, animal Nili ac-
colis præcipuè cognitum. *Abr. Ortelius*
lin-woxm. *quasi* nil-woxm. *per metathe-*
sin à Nilo Ægypti flumine dici conjicit.
line. j. ltjne. Linum, linum tortum. *Ovid.* fu-
nis nauticus.
linghe/lenge. Piscis ex asellorum genere.
linghene. *vetus. sland* Limus.
linghen. *vetus. sand.* j. verlanghen.
langhenisse/ langhenisse. *sland.* j. verlan-
ghenisse.
linie. j. ltjne. Linea.
liniael. Regula, amussis.
lins. *vetus.* j. ltjns. Lentus, lenis.
linse/virse. Lens, lenticula. *germ. linsen. gal.*
lentille. ital. lente. hisp. lenteia. ang. lentylle.
lint/lintken. Fascia, funiculus, tænia, vitta,
fasciola.
lip. *sax.* j. lebbe. Coagulum.
lippe. Labium, labrum. *ger. lefzen. gal. lippe.*
ang. lippe.
lippeken. Labellum.
lippen hol. Nympha, cavum inferioris la-
bri.
lippen-boxken. Lacuna, phyltrum: cavum
in labro superiore sub naribus.
lipachtigh. Labio, labiosus.
lisch. Iris, radix Illyrica.
lisch. j. schelp. Carex.
lisch-bloeme. Flos iridis. *vulgò* lilium cæ-
leum.
lisch-bodde. j. bodde. Typha.
lisch-zee. j. boode zee. *q. d.* Mare arundino-
sum sive carectosum.

lispen/lispelen. Balbutire, titubare. *ang. lispe.*

lispende tonghe. γλῶσσα λίαυσα. i. lingua lubrica & suaviter balbutiens.

lisperer. Blæsus, titubator.

list. j. lyst. Ora.

list/liste. j. lyste. Catalogus, *&c.*

list. Dolus, astus, astutia, fraus, solertia.

listigh. Dolosus, astutus, fraudulentus, vafer, versutus, solers.

listighept. j. list. Dolus, ars, fraus.

listighlick. Dolosè, astutè, callidè, vafrè, subdolè, versutè, solerter.

lit. j. led. Membrum.

litier. *gal.* **ros-baer.** Lectica, vehiculum cameratum. *gal ictiere. ang. litter.*

litier der beesten. Stramen, substramen, stratum, cubile. *gal. lictiere.*

litier-boom. Longurius stabuli, vacerra.

litse/letse j. lace. Laqueus, laqueolus, nexus, vinculum, ansula.

litsoen. j. letsoen.

littel. j. luttel. Modicus.

livesche. j. levesche.

livrye. Insigne gestamen, nota centurialis, cohortalis, vestis discolor. *vulgò* livrea. *gal. livree. ang. livraye.*

L O

Lobbe. Lobus. λόβος. fibra, *vulgò* patagium: ornamenti genus crispum & sinuatum in extremitate colli aut brachij

lobbe/lobbeken. Canis villosus.

loch/lock. *germ. sax. sicamb* **j. gat.**

loch-dupve. j. hol-dupve. Columba cavernalis.

lochene. *fris.* Flamma, flammula.

lochs. Lynx, lupus cervarius.

locht. j. licht. Levis.

locht/lucht. Aër, æther, cælum, inane, aura, spiritus: *dicitur* **locht** *à levitate & lumine: quòd simul levitatem & lumen rebus præbeat. Simili ratione* æther *quoque dicitur ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν: quòd cursibus rapidissimis rotetur.*

locht gheven den wijne oft biere. Ventilare vinum vel cerevisiam: relinquere quà interspiret vinum aut cerevisia: *quod fit cùm difficulter exit è dolio, vulgò* dare aërem sive ventum.

locht/ lochtigh. Aërius, luculentus, lucidus.

locht oft lochtigh huys. Domus luminosa, clara, aperta, luculenta.

locht/ lochtigh/ snel. Aëripes, celer, pernix, velox, levis, mobilis, rapidus, agilis.

locht van geeste. Animosus, alacer, lætus.

locht oft luft. Sinister, lævus. *ang. left.*

locht hof. Hortus pensilis.

locht-sinnigh. j. licht-sinnigh.

locht-voet. j. licht-voet. Aëripes.

locht-voghel. Avis paradisea, avis aëria, nubivaga, aurivaga: avis in sublimi aëre habitans, & rore cæli vivens. *q. d.* avis aëris.

locht-aders. j. gheest-aders. Arteria.

locht-gat. Spiraculum, spiramen, spiramentum, lumen: apertura qua cælum videtur & aër excipitur.

lochtigh. j. locht. Aërius, *&c.*

lochtighept. Levitas, celeritas, alacritas.

lochtighlick. Leviter, celeriter, alacriter, cursim.

lochtinck. *fland* **j. hof.** Hortus.

lochtinck-man. *fland.* Hortulanus.

lochten/luchten. j. ghe-luchten. Aspicere.

lock. *sax.* **j. loch.** Foramen.

locke/blocke. Floccus, tomentum, villus, cirrus. *ang. locke.*

lockaerd. Villosus.

lockachtigh. Villosus.

locken/aen-locken. Allicere, allectare, illicere, pellicere, incitare, attrahere.

locken. *fland* **j. sughen.** Sugere, succum labris elicere. *q. d.* allicere: *unde & hac quidam latinè dici putant.*

lock-aes. Esca.

lock-aesen. Inescare.

lock-dupve. Columba allectatrix, allectrix, illex, paleutria.

lock-ghifte. Donum hamatum, munus viscatum: quod ita datur ut alia alliciat: donum quo maius attrahitur quam quod datur.

lock-mees. Allector parus, quo auceps alios allicit.

lock-reden. Illex sermo, simulata verba.

lock-voghel. Avis illex, allectrix, allectatrix: *quia sui generis aves in rete pelliciunt.*

.j laecke. *flam.* Sanguisuga.
r. Allector, allectator.
nde/lochachtigh. Illex, pellax, invi-
ilis.
ngye. Illectamentum, illectus, illece-
, invitamentum, invitatus, us.
er. Scurra. & Homo venereus, luxurio-
, scortator.
er/beddeken. Accubitum, anaclinte-
m, grabatus, stibadium, lectulus lu-
bratorius.
er-boeve. Scurra. & Homo venereus.
Furcifer, nebulo. *germ letter, letterlub.*
er-oogigh. Pætus.
er-sieck. Cupidus veneris, languens
more & luxuria, luxuriosus, luxurię de-
tus.
egye/loddeke. *vetus.* Mulier scurrilis
Venerea, luxuriosa meretrix: & Lena.
erachtigh. j. lodderlick.
erigh. j. lodderlick. Scurrilis.
eren int bedde. Voluptuosè volutari
lecto sive cubili.
eren in de sonne. Apricari.
derlick. Scurrilis, venereus, meretri-
ius, luxuriosus, venustus, vernilis, blan-
us.
derliche oogben. Oculi illecebrosi, il-
ces pellices, meretricij arguti, venusti,
dibundi, illecebræ voluptatisque ple-
i oculi luxuriam præ se ferentes.
derlicken. Scurriliter. & Luxuriosè, ve-
ustè, blandè.
derlicken aen-sien. Molli adspicere
uku, blandis aspicere ocellis.
dermisse. Illecebræ venereæ.
derscb. j. lodderlick. Scurrilis.
iene. *vet. sicamb.* Flamma.
te. j. gloedte. Rutabulum.
/loeve. Scalmus.
r. j. luft.
en. Mugire, boare. *germ. lucyen.*
inghe. Mugitus.
er/loper. j. loewer. Coriarius.
er/luper. Lorum, loramentum, ligacu-
m, vinculum, lemniscus.
er. j. loze. Revocatorium, illecebra.
er/luper. j. vodde/sleys. Linteum tri-
m, panniculus.

loeper/luper/kinder-bindsel. Fascię, cuna-
bula, crepundia.
loeperen. j. lozen/leuren. Trahere, attrahe-
re.
loeperen. Constringere, nectere, vincire.
loeme. j. bijte. Apertura glaciei: ostium
sive foramen in glacie. *vulgò* lomus.
loer. Homo stupidus, bardus, insulsus,
plumbeus.
loere. j. longie. Lumbus vitulinus.
loer/loerd. Homo murcidus, ignavus, stu-
pidus, bardus, socors, obtusus, tepidus:
non rectè fungens officio. *gal. lourd,*
lourdaud. ang. lawber.
loer-man. Tyrotarichus, caseus falsus &
inveteratus, vilis & rusticanus.
loer. j. loewer/loper/tanner. Coriarius.
loer/loerer. Insidiator, insidiosus, specula-
tor, captator.
loer/loere/loeper/loze. Revocatorium.
loeren/loncken. Retortis oculis intueri.
loeren/loer oogben. Observare insidiosè,
speculari, captare, insidiari. & Connivere.
loeré. Frontem contrahere, corrugare, ob-
ducere, sive caperare. *ang. lowre.*
loer oogye. Pætus.
loer-boghel. j. loze-boghel.
loersch/loerisch. Homo murcidus, bardus,
stupidus.
loers-hals. Concinnator doli, dolosus,
fraudulentus homo.
loere. *vetus.* Homo agrestis, insulsus, bar-
dus, stolidus. *ang. lowre.*
loete. j. gloedte. Rutabulum.
loetse. j. hutte. Casula.
loeve/loef. Scalmus.
loeven. Deflectere sive declinare navigio:
cedere.
loevéren. j. laberen.
loewe/loo. *sicamb.* j. tanne.
loewen. j. tanen/tannen.
loewer. *sicamb. colon.* Coriarius.
lof. Laus, laudatio, gloria, commendatio.
germ lob. gal. louange. ital laud. hisp.
loor. ang. laud.
lof. j. ver-lof. Copia, permissus, permis-
sio, venia, *ang. leave. hinc* ozlof/ ozlouen/
&c.

lof-

Lof-gheber.j.lober. Laudator,commendator.

Lof-rede. Præconium,laudatio.

Lof-saem. Laudabilis.

Lof-sanck. Hymnus,Pæan.

Lof-tupten. Laudare in os,adulari,assentari,jactare.

Lof-tupter. Laudator,adulator.jactator.

Lof-weerdigh. Laudabilis,laude dignus.

Loflick. Laudabilis,laude dignus,probabilis.

Loflicken. Laudabiliter.

Loft.j.lochт. Aër.

Lofte.j.belofte. Promissio.

Lofte. *sax.sicamb.* Sponsalia.

Loft-gheld.j.loop-geld/ loof-gelt/ loft-penninck. Auctoramentū, stipendium, quo miles auctoratur, & obligatur. *ger. laub-geld.sax.lop-geld.*

Loft-gheld nemen. Dare nomen militiæ.

Loft-gheld gheben op de hand. Auctorare militem,sacramento vel stipendio obligare.

Loftenisse. *vetus* j.**belofte.**

Loghen/ hep-loghen. *sax.fris.holl.sicamb.* Componere fœnum in metam.

Logen/leugen. Mendacium,sycophantia,vanitas. λόγος. i. sermo fabulosus, fabula *germ.lugen.ang lye.*

Logen-sack. Mendax,scatens mendacijs, vanus & quasi ex mendacijs compositus

Logen-strooyen/logen-straffen. Arguere sive insimulare mendacij.

Logen-taele. Mendacium.

Logen-tap. Halopanta,mendacia tanquam è dolio promens.

Logen-werck. Sciographia vel scenographia : futuri operis forma leviter constructa ab architecto, deformatio. *q.d.* opus fictitium.

Logenaer. Mendax.

Loghel-stijl/loghelstilsel/logelstul. *vetus.* Levisticum. & Legisticum,libysticum. *herbæ genus.*

Logéren. Hospitari, stabulare, hospitio excipere. *gal.loger.ital.allegiare. ang.lodge.*

Logie. Tugurium,casa,stega. & Ambulacrum,xystus. *gal.loge,logette.ital.loggia.*

Logie. *sland.brug.* Domus publica nationis vel collegij,curia mercatorum. *vulgò* logea. *hinc* **pooyterschе logie/ Florentischе logie/Genuesche logie.**

Logiken. Tuguriolum,ligellum.

Logijs. Hospitium, habitatio,mansio,sedes,stabulum, tectum. *gal.logis. angl.lodging.*

Logiment. Hospitium.

Lop. *sicamb.*j.**lup.** Piger.

Lop. *vetus. sland.* Lex. *gal.ley.hisp.ley.angl. lawe.*

Lopael. *gal.sland.* Fidus,fidelis. *q.d.* legalis.*ang.loyal.*

Lope/louwe. *sic.holl.*j.**tauue.**

Lopen. *holl.sicamb.*j.**tauen/tauuen.**

Loper/louwer.j.hupd-better. Coriarius.

Lopffer. *vetus sland.*j.**rupn.** Equus castratus.

Lopusse.j.lundse. Paxillus.

Lok/loke/lock. *germ.sax.sicamb.* Foramen.

Loke.j.leuckе Sepimentum.

Loke. *sland.*j.**locke.** Floccus.

Loken.j.lupcken. Claudere.

Loker. *sland.* Loculamentum,theca,conceptaculum.

Lokerigh. Foraminosus,perforatus.

Loken. *vetus.* Videre.*ang.loke.*

Lol/lul. Ratio hermonica.

Lollen/lullen. Mussare,mussitare,mutire numeros non verba canere,sonum imitari.

Lolle-pijpe.j.lulle-pijpe.

Lollen. Fœmora fovere foculo, interfœmineum fovere aut calefacere foculo

Lolle-pot. Foculus,olla vaporaria.

Lollaerd. Mussitator,mussitabundus.

Lollaerd / lolle-broeder / broeder-lollaerd. Lollardus, Alexianus monachus

Lollaerd. Reus lesæ fidei,vel lesæ religionis. *vulgo* lollardus.*ang.lolarde.* Lolard *quoque dicitur* hæreticus Valdensis.

lolle-banckie. *zeland.* **slaep-banckie.**

lombaerd. Gallus Cisalpinus. *vulgò* lombardus.

lombaerd. Fœnerator,usurarius,danist. *vulgò* lombardus, *à Lombardis sive Cisalpinis Gallis, acerbissimis fœneratoribus.*

lombaerde. Taberna sive mensa usura

lombaerdsch eye. Ovum decumanum, cæteris maius.

lombaerdsche hinne. Gallina Medica, decumana vulgo Lombardica.

lombaerdsche noot. Nux maior, nux decumana.

lombaersche noot. *sicamb. gland.* j. roode hasel-noot.

lome. *vet. holl.* Tardus, piger.

lombre/ lommer. j. schaduwe. Vmbra. *gal. lombre. ital. ombra. hisp. sombra. lumbre autem hisp.* lux *dicitur.*

lommer-hupsken. Scena.

lommerachtigh. Opacus.

lommeren. Requiescere sub umbra, captare umbram.

lommeringhen. Vmbraculum. & Æstiva, orum.

lompe. Frustum, frustulum, massa. *ang. lompe, lumpe.*

lompe. Manualis fasciculus lini aut lanæ, *vulgo* hapsus.

lompe/lap. Panniculus, assumentum.

lompe. Linteolum; linamentum, linteum attritum: vestis lacera cuius partes quædam pendulæ.

lompe/loute. Fomes igniarius, funis bombardicus.

lompe. j. ael-quabbe. Holothuria, mustela fluviatilis. *vulgo* borbocha. *ang. lamprey.*

lompeus, faber piscis.

lompen. Impingere, infligere, illidere: quassando & concutiendo quenquam rudius tractare. *Beran.*

lomp-halsen. Colaphos infringere aut infligere alicui.

lompsch. *vetus.* Stupidus, piger. *ang. lame.*

lomt. Aspectus limus.

lonken. Limis obtueri, leviter obliquare oculos, retortis oculis tueri. Al lonckende. Transversa tuentibus hirquis.

lonckerd. Petus, qui leviter obliquat oculum venustate.

lonsken. Ocellus illecebrosus sive arcus, ocellus limus cum venustate.

lont. j. lumbse. Paxillus.

long/ longher. j. loose. Pulmo. *germ. lung. antiqua germ. lenza. ang. lunge.*

longher-ader. j. gorgel/adem ader. Guttur, canna pulmonis: trachea fistula qua spiritus fertur ab ore ad pulmonem.

longher-krupd. Pulmonaria, herba pulmonis formam referens.

longher-sieck/ longher-suchtigh. Peripneumonicus, pulmonarius.

longher-siecte. Peripneumonia, morbus pulmonarius.

longie. j. nier-bedde. Lumbus vitulinus, vervecinus, &c. *gal. longe. ang. loyne.*

lonte. Fomes igniarius, igniarium, clychnium bombardicum, funis bombardicus, funale ignitum: spartea materia & lino stuppáve convoluta, qua milites sclopetarij utuntur in alendo igne.

loo. j. loewe/tam.

loo/lo. *vetus* j. leegh. Depressus, humilis: infernus, a, um *ang. lowe.*

loo/ lo. *inquit Becanus.* Locus altus adiacens stagnis, torrentibus aut paludibus. *hinc* Bozckelo/ beverlo/ eecklo/ kallo/ oosterlo/ roughorlo/ tessanderlo/ ventlo/ westerlo.

loo-bozsch. j. loof-bozsch. Rubeta.

loochenen. Negare, denegare, inficiari, diffiteri.

loock. Allium. *germ. autem lauch. & ang. leke.* i. porrum, porrum capitatum; aricinum.

loock-parepe. Scorodoprassum.

loock-sausse. Alliatum.

loock-verwe. Color prasinus, porraceus.

loock-bozsch. j. loof-bozsch.

loodse. j. logie. Tugurium.

loof. *vetus. holl.* j. laf/ moede.

loof. j. ghe-loof.

loof-gheld. j. loft-gheld.

loof/ loobe. Frons, frondes, coma, folium arboris. *germ. laub. ang. leafe.*

loof van rapen. Rapatia, rapitia, raporum frondes.

loof. Bractea, lamella metalli instar folij tenuis, bracteola.

loof-bucht. *gland.* Napina, rapina.

loof-kever. Melolontha, scarabæi viridis genus.

loof-stil. Tranquillus omnino: *cum ne frons quidem aut folium ab aere vento ve movetur.*

loof-strooyen. Frondare.

Loof-blecke. Lentigo.

Loof-vorsch/loof-vorsch. Rubeta.

Loof-vorsch. *ger. fax.* j. **loosch-vorsch.** Calamita: rana minima & viridissima. *gal. verdier à viridi colore.*

Loof-werck/loover-werck/bloem-were. Foliaceum opus, opus frondarium, pictura foliacea, encarpa, acanthi, thyrsi, helices.

Loof-wormm. Campe.

Loofken. Foliolum. & Bracteola, lamella metalli.

Loofachtigh. Frondosus, comatus, comosus.

Loogh. *sax. fris* j. **vorp.** Pagus.

Looghe. Lixivium, lixivia, caustica spuma, spuma Batava. *germ. laugh. ang. lie.*

Looghe/kamer-looghe. j. **pisse.** Lotium, urina.

Loogh-asschen. Cinis lixivus.

Loogh-krupd. *vetus* j. **lavander.** Saliunca, lavandula, spica, herba detergens & purgans instar lixivij.

Looghen. Excolare lixivium: *& metaph.* Meiere, urinam emittere.

Loon. Merces, præmium, salarium, stipendium, pretium. *germ. lon. gal. loyer.*

Loon-baer. Meritorius.

Loonen. Persolvere, stipendium solvere, præmium tribuere, pretium persolvere, *Torent.*

Looner. Præmiator, solutor mercedis, præmia solvens.

Loonninghe. Solutio præmij vel mercedis.

Loonlick. Meritorius.

Loop. Cursus, cursura, curriculum. & Concursus, concursatio, incursus, incursio; hostica incursio.

Loop der rivieren. Alveus fluvij, fossa per quam labitur flumen.

Loop der sterren. Meatus siderum.

Loop der wateren. Fluxio aquarum.

Loop des buycks/buyck-loop. Profluvium alvi, fluxiones alvi: alvus soluta, cita, laxa ventris illuvies, fluxus ventris, diarrhœa.

Loop oft roer. Fistula.

Loope korens. *campin.* j. **moken.** Modius, *fris. autem* **viertele.**

Loope lands. *campin.* Quadrans jugeri, agri spatium quod modio uno conseri potest.

Loop-sack/lup-sack. *campin.* j. 50. **roeden lands.**

Loopen. Currere. *gal. lauffen. ang. leape.* i. salire.

Loopen. Catulire.

Loopen. j. **vloeden.** Fluere.

Loopende. Currens. **Al loopende.** Cursim, curriculo properè.

Loopende sonteyne. Fons manalis.

Loopende gat. Fistula, ulcus manans.

Loopende hand. *vulgo* Manus cursiva, cita

Loop-gheld. j. **loft-gheld.** Auctoramentum.

Loop-gracht. Propugnaculum ex aggere & fossa. *vulgo* trencea.

Loopende water. Aqua jugis, perennis, profluens, amnis fluvius.

Loop-ooghe/drupp-ooghe. Lippus.

Loopende ooghen. Oculi lippi.

Loop-plaetse. Curriculum, catadromus, stadium.

Loop-plaetse. j. **monster-plaetse.** Diribitorium.

Loop-schantse. Leve propugnaculum, contra primam incursionem erectum, ante maius propugnaculum: lorica anterior, antemurale, promurale.

Loopens. Curriculo, cursim.

Looper. Cursor.

Looper. A pedibus servus, emissarius, pedisequus.

Looper. Clavis familiaris, clavis omnes seras aperiens, ac circumcursans.

Looperken. Trochilus, avicula mira celeritate velocissimoque cursu vermiculos in litore consectans.

Looper/opper-molen-steen. Catillus, superior molæ lapis.

Loopigh. Cursorius.

Loopigh. Catuliens, lascivus.

Loopigh zijn. Catulire, lascivire, subare, ad venerem incitari.

Loopsch/loopigh. Catuliens.

Loopsche-teve Canis catuliens.

Looz. *sland.* Melancholicus, tristis, subtristis,

g/loer. *scamb.colon.* j.loewer. Coriarius.
s/los. Vacuus, inanis, solutus, carens, pers, inops. *pulchrè nominibus substantivis jungitur:* ut gheld-loos / god-loos / -loos / trouwe-loos / vader-loos. *m.lass.ang.lesse.*
s.j.schalck. Callidus, cautus.
se/longhe/lichte. Pulmo. à loos *sive* vacuus, inanis: *est enim pulmo vacuus, spongiosus, & fistulis manibus cavus. l.lanza.*
e van het sitte-kussen. Pulvini pars versa sive ima, rudis, & textili pictura careque Phrygio vacua: *ex rubro corio unis constans, unde &* roode loose *cognominatur.*
e bloeme. Flos sterilis: qui fructum non producit.
e deure. Pseudothyron, fores cęcæ. dolosum ostium.
e noot Nux vitiosa, inanis, vacua.
e terwe / loos kozen. Granum vanum, triticum inane, parum farinæ sive similis continens. (phia.
-werck.j. loghen-werck. Sciographia.
erd. Homo callidus.
rse/loos-heyd. Astutia, dolus.
heyd.j.schalckheyd. Dolus.
lick.j.schalckelick.
rick. Homo astutus.
n j.losen/lossen. Solvere, laxare, inire, vacuare. *germ.losen. ang.loose.*
n. *vetus.j.* liesen. Perdere, amittere. *loose.*
e. *vetus.* Sus. *germ.loos.*
.half-oncie. Semuncia, dipondius.
f loot. Siculus, drachmæ duæ. Diecel loots. Drachma.
Plumbum, plumbum nigrum. *ang.*
loeten kloot. Glans, glans plumglobulus plumbeus: pila plumbea. plumbata.
rond-loot/ diep-loot. Bolis, perculum nauticum.
af-loot. Libella, perpendiculum.
erde/loot-aerde. Plumbago galeolybdæna.

Loot-gieter. Plumbarius.
Loot-metael. Ferramen.
Loot-schuym. Plumbi scoria, plumbi recrementum.
Loot-verwe. Color plumbeus, luteus.
Loot-wit. *holl.scam.* Cerussa, psimmythium. *vulgò* album plumbeum, *fit enim à plumbeis laminis in aceto solutis, hinc quoque gal.blanc de plomb dicitur.*
Lootachtigh. Plumbosus, plumbeus.
Looten/van loot. Plumbeus. looté kloot. Plumbeus globus.
Looten/ver-looten. Plumbare.
Looten. Bolide navigare, explorare bolide loca marina.
Loots-man/pijl-loot. Expertus nauta, quī bolide altitudinem maris explorat, nauta loci peritus, nauclerus, navarchus.
Loots-mans boot. Navis speculatoria, catascopium navicula exploratoria.
loots-mans water. Loca marina quę explorari à perito nauta ciusdem loci, & alijs indicari debent, ob pulvina, brevia & vada, aqua bolide tentanda.
loote. *holl.j.* stupte. Malleolus, malleolaris virga, novellus palmes plantationi idoneus, talea: surculus utrinque resectus ut inseratur.
loove. *j* loof. Frons, folium.
loove. Vmbraculum frondium.
loove. Projecta, projectum, projectura, compluvium, suggrunda, podium, menianum, pergula. *vulgò* lobia.
loove-pand. Porticus.
looveren. Frondes, folia.
looveren van metael. Bracteæ, lamellæ metalli instar foliorum.
looveren kroone. Corona frondea.
loover-werck. *j.* loof-werck.
looverick. Fascis ex frondibus.
looverick. Frondator, avis in frondibus habitans, iisque vescens.
lorchen boom. Larix. *germ. larchen-baum. ital.larice. hisp.larice. ang.larchtree.*
lorse/lorse. Cerdo, barulus.
lorsen/lorsen. Trahere.
lorsen. Venale aliquid ferre.
lorster. *j.* wt-draegherse.

Lozc/leure/leuren-wijn Lora, vinum secundarium: dilutum vinaccorum: vinum acinaceum, asinatitium; deteria. & Res parvi valoris, merx frivola: tricæ, res frivolæ; res nihili, nugæ. λῆρος.

Lozen-dranck/leur-dranck. Lora, posca.

Lozen-draeyer. Suffraganeus.

Lozen-faes. Ignavus homo, homo parvi pretij, homo frivolus.

Lozen-faut j. **lozen-faes.**

Lozen-kramer. Frivolarius.

Lozen-werck/leur-werck. Opus parvi aut nullius valoris, frivola, orum.

Lozc/leure/loeyer/luder. Illecebra, reclamatorium, revocatorium accipitrum: instrumentum quo accipitres ad escam propositam invitantur & alliciuntur, illecebra esca: pinnarum scapus, quo accipitres revocantur: instrumentum instar duarum alarum connexarum loro, cum pila aut uncino in extremitate, quo aucupes revocare solent accipitres *Gesnerus conjicit vocem* **loeyer** *sive* **loeder** *fa-ctant à verbo* **laeden**/*quod est Germanis* invitare: *invitatur enim & advocatur accipiter cibo porrecto & revocatorio, ut ad manum veniat. ger. luder. gal. leure, loire ital logoro logro, ludro.* **Te lozc stellen.** Illicere, inescare. & Frustrare, decipere.

Lozen/leuren. Adsuefacere accipitrem revocatorio sive escæ illecebra adsuefacere paulatim ad pinnarum scapum, revocare pinnarum scapo sive esca proposita. *gal. leurer.*

Lozc-voghel j. **loer-voghel.** *vet.* Accipiter, falco.

Lozen/leuren. Trahere.

Lozen. Venales ferre merces frivolas.

Lozen. Carptim, minutatim, & ignavè aliquid agere, negligenter aliquid facere.

Lozen ende sozen. Imponere alicui, fraudare aliquem.

Lozer. Frivolarius, grytopola.

Lozer ende sozer. Impostor, fraudator, ignavus in re debita prestanda.

Lozerije. Impostura, fraus. & Frivola, orum, res frivolæ, & parvi valoris.

Lozre j. **loelwer.** Coriarius. & Cerdo & Baiulus.

Lozren-draeyen. Cauponari, merces lucri causa aliò clàm transferre & distrahere mentiri nomen, patriam, merces lucri causa.

Lozen j. **lozdsen.** Trahere.

Los. Solutus, laxus, vacuus, inanis, liber. *germ. loss. ang. losse.*

Los ende vry. Liber, absolutus.

Los-wijf. *sax. sicamb.* j. **ledighe vrouwe.** Scortum, meretrix.

Lose/losen-teecken/woord. Tessera militaris, symbolum bellicum, symbolum.

Lose-ghever. Tesserarius.

Losen. *holl.* j. **lossen.** Solvere, luere.

Losen. *flandr.* Vacuare, evacuare, emittere, mittere, & Vendere, divendere. *ang. lose. loose,* i. amittere, perdere.

Losen. *germ sax.* Auscultare.

Losigh. j. **leusigh.** Remissus, piger, segnis, ignavus.

Lossen. Solvere liberare, vacuare, laxare, exonerare. *λύειν. ger. losen, erlosen. ang. loose.*

Lossen de buyse j. **af-scheten.**

Lossen eenen wind. Flatum ventris emittere.

Lossen den pand. Repignerare, liberare & luere pignus, reluere.

Los-baer. Solubilis, exonerabilis, quod solvi aut redimi potest.

Los-gheld. j. **ranssoen.**

Losch j. **een-oogigh.** Luscus, cocles. *gal. louche. ital. loscio*

Losch/schele. Strabo, strabus.

Losschen hooft-weer. Hemicrania, dolor alteram capitis partem infestans.

Losschaerd. Luscus. & Strabo.

Losschachtigh. Luscitosus.

Losse. *sax.* Lynx, lupus cervarius, thoos. *ger. luchs.*

Lossen. *vide* **los.**

lost. j. **lust.** Voluptas, delectatio.

lot. Sors. *germ. loss. ang. lot.*

lot. *vetus.* Tributum, census, obventio fundi censualis. *gal. lot.*

lot-boeck. Sortilegium, ariolatio, liber vaticinus. *q. d.* liber sortium.

lot-boeck-leser. Sortilegus.

loten. Sortiri, sortem ducere, mittere sortem.

Loter. Sortitor.

Loterije. Sortes, sortitio, sortitus, sortiendi actus, sortilegium.

Lotinghe. Sortitio, sortitus, us.

Loteren. Labefacere, labefactare, vacillare.

Loteren-j.leuteren. Morari, differre, negligenter agere; cunctari. & Fallere, decipere. *ang. loytre.*

Loteren/leuteren *vetus. fax.* Appellare, provocare ad judicem.

Lotterer. Cunctator. & Fallax.

Loteringhe. Cunctatio, mora. & Fallacia. & Apellatio.

Lobe. *vetus. j.* **ber-lof.** Consensus, permissus, copia. *ang. leue hue* **oz-lof/oz-lobe/oz-loben/** *&c.*

Lobe. *j.* **lof.** Laus.

Loben/lof-gheben. Laudare, collaudare, commendare, prosequi laudibus, laudibus tollere, efferre, ferre. *&c. germ lob. b. gal. louer. rut. lodare. hisp. loar.*

Loben om te ber-hoopen. Indicare, æstimare, pretium statuere rei venalis. *j. d.* laudare. *Laudat enim (ut inquit Horatius) venalia qui vult extollere merces. & Cic. lib. 3. Offic. Quid stultius, quam venditorem eius rei quam vendat, vitia narrare. &c.*

Loben. *vetus. j.* **be-loben.** Promittere.

Lober. Laudator. & Indicator, æstimator.

Louter Merus meracus, purus, purus, syncerus, lautus, lotus, elutus.

Louterlick. Merè, purè.

Louter-gouds. *j.* **fyn gouds.**

Louteren wyn. Vinum meracum, merum.

Lauwe. *j.* **lauwe.** Tinea piscis.

Lauwe. *j* **lauwe.** Lex.

Lauwe / louw-maend. *j.* **lauwe / lauw-maend.** Januarius.

Lauwen. Multare, punire, verberare.

L V.

Lauben. Castrare, evirare, virilia exsecare, masculare, eunuchare.

Lauber. Castrator.

Lucht. *j.* **luft.** Sinister.

Lucht. *simul hoch.* *j.* **locht.** Aër.

Lucht. *j.* **licht.** Lux.

Lichten. *j.* **lichten.**

Lichten. *j.* **lochten.** Aspicere.

Lichter. *j.* **lichter.** Candelabrum.

Luck. *ger. sax. sicamb. j.* **luggherigh.** Laxus, flaccidus. & Fungosus.

Luck/luttick. *holl. frisl. j.* **lutzen.** Parvus.

Luck. *j.* **gheluck.** Fortuna. *ang. lucke.*

Lucken. *j* **ghelucken.**

Luden/lupden/leden. Populus, homines, turba hominum: λαὸς. Leodes, leudes, *sive* leudi *vulgo dicuntur.* subjecti, *sive* subditi principis ditioni, ejusque imperio parentes: *sic etiam adhuc etate Principes Germaniæ inferioris suos subditos vocant,* **onse lieve ende beminde lupden van Brabant, Vlaenderen/ Gheldersant/** *&c.*

Luegh. *vet.* Avidus, vorax.

Luere. *holl.* **i.** **locker.** Fascia.

Lues. *vetus. j.* **schelp.** Viva.

Lueve. *j.* **loove.**

Lufre hand/ luchte hand: sinistra, læva manus.

Luggheu. *frisl.* Ignavè & segniter agere.

Luggerigh luck. *frisl.* Ignavus, segnis, piger, deses.

Lup/lep. Piger, desidiosus, vappa, murcidus, ignavus, segnis, fugitans laborem. *angl. lasch.*

Lup-bpe. Fucus ignavum pectus. *Virg.*

Lup-lecker-land Solis mensa: locus apparatis epulis semper refertus in Æthiopia, *Pomponio*: apud Macrobios, *Solino Abr. Orid.*

Lupaerd. Piger, desidiosus, vappa, murcidus, ignavus homo, malè feriatus.

lupaerden. Dare se pigritiæ, pigrescere, pigrere.

lupheyd/luperdhe. Pigritia, pigrities, ignavia, segnities, desidia.

lupsigh. *j.* **losigh.** Veternosus, ignavus.

lupelick. Pigrè, ignavè, segniter, negligenter.

lupeke. Operculum, operimentum. *ang. loke.*

lupeke. *holl. frisl.* Infumibulum, fenestra foci.

lupeken. Claudere, occludere, operire, operculare. & Sepire. *ang. locke.*

lupck-wante. Chirotheca rustica, manica coriacea, qua utuntur rustici dumis, senticetis, aut sepibus prætendendis.

lupckinghe. Sepimentum.
lupd/ghe-lupd. Sonus, tonus, tenor.
lupd des bziefs. Tenor, forma literarum.
lupde. Sonorus, argutus, clarus, canorus. *germ. lauwt. ang. lowde.*
lupde roepen. Intendere vocem, contendere voce.
lupde stemme. Vox clara.
lupde seggben. Dicere clarè, alta voce, sonora, sonante, clara, &c.
lupden. Sonare, sonum edere, tinnire.
lupden. j. luden. Homines, &c.
lupder/luper. Tintinnabuli sive nolæ curator.
lupdre. j. lupte. Chelys, testudo.
lupen. j. loepen. Mugire.
luper. j. loeper. Lorum, fascia.
luperen. j. loeperen. Trahere.
lupffe. *zeland.* **j. lieve/loove.** Projecta.
lupmen. Incedere capite terram versus prono. & Observare, insidiari. & Retortis sive insidiantibus oculis intueri.
lupmer/lupm-ooze. Cernuus, capite terram versus prono incedens. & observator, insidiator. & Dormitator.
lupmeren. j. slupmeren. Dormitare.
luppaerd/lupaerd. Panthera, pardalis, *vulgò* leopardus. *germ. leupard, leopard, lefrat. gal. leopard. ital. lionpardo. hisp. leonpardal. ang. lybard.*
lups. Pediculus. *germ. lauss. ang. lowse, lyse, louse.*
lupsen. Pediculi.
lupsen. j. bijgh-saet. Granum sive frumentum ficarium. *sic. sent. dictum à sonitu pediculos dum necantur, imitante. Adr. Iunius.*
lupsboscb. Caput pediculosum.
lupskrupd. Staphis agria, uva silvestris, pedicularia, herba pedicularis.
lupsmerckt/ plupsmerckt. Forum promercale, forum scutarium, antiquarium, ubi vestimenta aut res usu tritæ venum exponuntur. *vulgò* forum pedicularium.
lupspoke/lupssack. Pediculosus.
lupssack. Pediculosus.
lupssiecktе. Phthiriasis, morbus pedicularis.
lupsachtigh. Pediculosus, pedicosus.
lupsen. Pediculos legere, capere, venari.
lupsen oft plupsen iemands hoose. j. bloepen.
lupsigh. Pedicularis. & Pediculosus, pedicosus. *ang lowsy. louse.*
lupsigh. j. leursigh. Ignavus.
lupsschen. *vetus. sland.* Latere, latitare. & Insidiari. & Observare. *germ. laussen, lusschen.*
lupster. j. luster. Splendor.
lupsteren. j. lupsteren. Splendere.
lupsteren. Auscultare, aurem prębere, subauscultare, captare auribus sermonem, observare. *ang. listen.*
lupsteren / in d'ooze seggben. In aurem vel ad aurem dicere, insusurrare in aurem.
lupsterer. Auscultator, subauscultator, coryczus, explorator qui occultè subauscultat quid dicatur.
luyte/lupdre. Chelys, testudo, lyra, fides, cithara, cithara halieutica, *Alciat. in Emblem. q.d.* piscatoria: *à lembi similitudine habet enim formam scaphæ piscatoriæ Francis. Sanctius vulgò* luta. *à* laut, *germanica dictione.* i. **lupde/** sonorus, argutus. *germ. laut. gal. lut. ital. liuto. hisp. laud ang. lute.*
lupte. j. pond-pepe.
lupten-bzugges-ken. Magas, magadium, fulcrum, ponticulus, hemisphęrium, tabulatum citharæ testudinisve chordas sustinens, sonumque repræsentans.
lupten boust. Acer.
lupten-kraeghe. j. kraeghe. Iugum.
lupten-maecker. Plectopœus, qui plectra & citharas parat.
lupten-roose/lupten-solder. Chelys, magas, magadium.
lupt-slaegher/lupten-speler. Fidicen citharœdus, citharistes.
lupt-slotel. *vide* **slotel.** Verticulus.
lupt-snaere. Fides.
lupt-speelder. Fidicen, citharœdus.
lupde. *holl.* **j. loove.**
lul/lol. Ratio harmonica, numerus carminis, tenor.
lul-pijpe/ lulle-pijpe. *holl. sicamb. zeland.* **j. rupsch-pijpe.** Tibia utricularis.
lulle-pijper. Vtricularius ascaules.
lullen. j. lollen. Numeros capere.

lck *ger. sax. sicamb.* Lollium, zeta, zizania. *ital. loglio.*

lle/ bzeede focke. Siparum, velum quo juvatur cursus navis, languescente vento. *Air. Ium. ex Isidoro. Quidam* syparum *vel* supparum *scribi malunt.*

lle peyze. *stand.* Pyrum fracidum.

nderen. Cunctari, cunctanter agere, morari, demorari, differre, procrastinare.

nderer. Cunctator, cunctabundus, dilator.

underinghe. Cunctatio, mora, tardatio.

undse/ lundsch/ louse. Paxillus, paxillus axis: embolium: obex rotæ præfixus.

uninck *ger. sax. sic.* j. **munsche.** Passer.

upaerd j. **luppaerd.** Pambera, pardalis.

upe/ lup-sack j. **loope/ loop-sack.**

upse. *sicamb.* j. **neghen-manneken.**

urer. *sicamb.* j. **loerwer.** Coriarius.

urts. *vetus. sicamb.* j. **slinck.** Sinister.

lust/ lost. Voluptas, desiderium animus, delectatio, delectamentum, oblectamentum, oblectatio, cupido, concupiscentia; libido, orexis, libentia, deliciæ, apetitus, appetentia. *germ. lust. ang lust.*

lust der lbe-bzuchter bzouwen. Citta, pica, malacia.

lust-baer. Amœnus, lætus.

lust-gaerde. Hortus, viridarium, paradisus.

lust-hof. Hortus & Viridarium.

lust-hups. *germ. sicamb.* j. **wepd-hups.** Prætorium, villa urbana.

lust-simigh. Hilaris, alacer.

lust-would/ lust bosch. Nemus, sylva amœna, tempe.

lusten/ losten/ ghe-lusten. Concupiscere, delectare, delectari, delicias capere, lubere, appetere. & Volupe esse, collibitum esse.

lustigh/ lostigh. Voluptuarius, amœnus, delectabilis, festivus, lætus, hilaris, alacris, jucundus: serenus, luculentus, vegetus.

lustigh-hups/ lustighen-hof/ &c. Læta domus, lætus hortus, læta prata, *&c.*

luste-hoe/ lustighe-hoe j. **guste hoe.**

lustigh-weder. Vernans cælum.

lustighepd. Voluptas, amœnitas, deliciæ, libido, lepor.

lustighlick. Voluptuosè, amœnè, festivè, jucundè, lepide.

luster. Splendor, fulgor. & Tonus, splendor, vigor picturæ medius inter lumen & umbram. *vulgò* lustra. *gal. lustre. ital. lustro. hisp. lustre.*

lusteren. Splendere, fulgere.

lusteren. Splendorem, nitoremque rebus dare.

lutsen. *stand.* j. **lateren.**

luttel. Modicus, exiguus, parvus. & modicum, parum, paulum, pauxillum, pauxillulum, nonnihil, aliquantulum, exiguum.

luttel-tpdts. Parumper.

luttel min dan. Paulo minus, haud multo minus.

luttelken. Momentum.

luttick. *fris.* Parvus, pusillus. *sax. lutke. ang. lite.*

M A

Machache/machachel. Ambubaia, mulier ignava, sordida, deformis. *ital. magagna, macchia.* i. macula, labes.

Machandel. *sax.* j. **wachouter.** Iuniperus.

Mach-schien. Fortè, forsan, fortasse: fieri potest.

Macht/ maght. Potestas, potentia, virtus, robur, fortitudo, vis, facultas, manus. & Ius, imperium, auctoritas, potestas, ditio. *germ. maht. ang. might.*

Macht. *holl.* j. **gemacht.** Virilia, pudenda.

Macht-bode. Legatus, qui cum mandatis aliquo mittitur.

Macht-loos. Infirmus, debilis, impotens, iners, membris languidus.

Macht-loosheyd. Defectio, defectio virium imbecillitas, debilitas, impotentia, languor.

Machtigh. Potens, valens, validus, fortis.

Machtigh zijn te be-taelen. Solvendo esse.

Machtigh zijner sinnen. Compos men-

tis, animi, sensuum.

Machtighyeyd. Potentia, virtus, fortitudo.

Machtighlick. Potenter, fortiter, validè, valenter.

Machtighen. Potestatem dare, authoritatem dare.

Mack/ mackelick. *sicamb. holl. zeland.* j. ghe-mack/ ghe-mackelick.

Macker. *holl.* j. **maggher.**

Mackereel/ maeckereel. Scombrus piscis. *gal. macquereau, ang. mackereil.*

Made. j. **maede.**

Maecht. j. **maeght.** Virgo.

Maeckel. *vetus.* Macula, labes. *germ. mackel. gal. macule. hisp. mancha, manzilla.*

Maeckelatuere. Chartæ maculatę, charę ineptæ. *vulgò* maculatura. *gal. maculature.*

Maecken. Facere, efficere, agere, exequi, moliri, condere, formare, creare. ποιεῖν. *germ. machen. ang. make.*

Maeckt u van hier j. **packt u/** *&c.*

Maecken. Transigere, pacisci, componere, pactum facere, & conciliare.

Maecken/ be-setten. Legare testamento, aut codicillis, alicui relinquere.

Maecken de bedden. Sternere lectos, concinnare lectos.

Maecken den sot. Agere morionem.

Maecken den meester. Omnia pro imperio agere, personam magistri sumere.

Maecken. *fland. gand.* j. **lubben.** Castrare.

Maecken los. *zelind.* Petulans.

Maeckaegie. Pactum, contractus.

Maeckaegie van testament. Factio sive confectio testamenti, legatum.

Maecker. Factor, conditor.

Maeckerije. Factura. & Officina.

Maeckisel. Factio, factura, formatio, facies fabrica, fabricatio, creatio.

Maeckelen. Conciliare, transigere.

Maeckelaer. Proxeneta, mediator, pacarius, pararius, conciliator in contractibus, sequester, interventor, transactor.

Maeckelersse. Conciliatrix.

Maeckelersse van houwelijcken. Proxenetria, promnestria, nuptiarum conciliatrix.

Maeckelrije. Conciliatio, conciliatura, conventio.

Madelieve/ maddelieve. j. **maetelieve/ maeghdelieve.** Bellis. flos bellidis.

Madelgher. Gentiana minor, cruciata. *germ. madegher.*

Maede. j. **maepe.** Vermis.

Maede. *sax.* Cœnum, lutum.

Maede/ kiste. *sax.* Fimetum, sterquiliniū.

Maeden. j. **maepen.** Metere.

Maeghd. Virgo, puella. *germ. maeghd. ang. mayde.*

Maeght. *forte à* **maght.** j. Vis, potentia: *sicut* virgo *latinè à* viridiore *sive* validiore ætate *dicitur.*

Maeghd. j. **dienst-maeghd.** Ministra. *sax.* **magher.**

Maeghd toghe. *vetus.* Pedagogus.

Maeghd-toght. *vetus.* Pædagogium.

Maeghden honigh. Mel virgineum, mel acapnon, mel primi examinis, mel non pressum, protropum.

Maerghden paim. Vinca, pervinca, clematis Daphnoides, chamædaphne.

Maeghden-wachs. Cera pura.

Maeghdaerd. *fland.* Virgo mas.

Maeghdelick. Virgineus, virginalis.

Maeghdelick slot. Hymen, cugium, *vulgò* claustrum virginale.

Maeghdeken. Virguncula.

Maeghdekens haerinck. Halec prima, virginea, primò omnium capta: lactibus & ovis carens.

Maeghdelickheyd. Virginitas.

Maegh-dom. Virginitas.

Maegh-dom nemen. Imminuere virginem, devirginare, vitiare virginem, virginitate spoliare.

Maeghe. Cognatus, agnatus, consanguineus, necessarius, affinis, propinquus. Magus urbem. *denotat, ut docet Plinius: hinc multæ oppidorum nominà in magus desinentia.*

Maeghschap. Cognatio, consanguinitas: agnatio, affinitas propinquitas, necessitudo: conjunctio affinitatis vel sanguinis. & Cognatus, affinis, necessitudo, *id est,* necessitudine junctus, *sicut* **heerschap/ boel-schap.** Dominium, amor, &

domi-

minus amasius, &c. *ita quoque* spectan *pro* spectatoribus: ministeria, *pro* nistris: conjugium *pro* conjuge: amia & familiaritas, *pro* amicis familias, præsidia *pro* præsidiarijs, senium sene.

gh-sibbe. *vetus.* j. **maegh-schap.**

gh-tacle. *vetus* j. **maegh-schap.**

ghelinck. *vetus.* j. **maeghe.** Cognatus. nnis.

ghe Stomachus, ventriculus, aquaeductus.

gh-darm. Intestinum primum:

gh-sughtigh. Stomachicus.

gher. Macer, macilentus, gracilis, tilis. *germ mager. gal. maigre. ital. magro. sp. magro. ang. meigre.*

egher harst. Equus strigosus, malè abitus, coriaginosus, coriagine laboans.

gher hept. Monogrammus, strigosus, oriaginosus, coriagine laborans: vesulus, macie prætenuis, macie-pellucens, extenuatus, exuccus, torridus.

egheren. i. **ber-maegeren.** Macerare. & Macrescere.

egherhept. Macies, macor, macror, nacritudo.

egherlick. Macrè, jejunè, tenuiter.

aepe / maede. Vermis. à **maepen** *sive* **maeden.** i. metere, demetere, *aut potius* depascere.

aepe / aers-wormken. Ascaris, idis.

aepachtigh / maedigh. Vermiculosus, Verminculans.

aepen / maeden Metere, fœnum subsecare, desecare, falce demetere, & *proprie*, Tondere prata *germ. maeyen. ang. mowe.*

aep-land. Pratum.

aep-hoop. j. **schoof.** Manipulus.

aep-tijd. Messis. & *proprie* Fœnisecium, messis fœni.

aeper. Messor. & Fœniseca, fœnisex.

aeper. Blitum, herbæ genus.

aep-boet. Valgus.

aep-boeten, In exteriorem partem pedes flectere, *instar messoris.*

aepsel. Fœnisecium, fœni messis;

mael. Vice, vicem. **Een mael.** Semel, una vice. **Twee-mael.** Bis, duabus vicibus. **Menigh-mael.** Sæpè, multis vicibus, &c. **Nae de mael dat.** Postquam, posteaquam, &c. **Te mael.** *holl.* Prorsus omnino, valdè. **Teens mael.** Simul & semel, prorsus, omnino.

mael. *vetus. fland.* Mensura spatium, &c. *hinc* **duysm-mael / naeghel-mael / stroomael / bingher-mael /** & *id genus alia veteres dictiones.*

mael / ghe-mael. *vet. germ. sax.* Consors, socius, *Hinc* **ee-ghe-mael.** Coniunx.

mael-schat / mel-schat. *vetus. sax. sicamb.* Dos: & Arrha sponsalis.

maelen / mellen. *vetus. sax. sicamb.* Coniugium inire, conjugari, conjungi, matrimonio jungi. *Hinc lusus in Brabantia pueris & puellis frequens.* **maelen / maelen-spel.** *dicitur*, cùm bini binos segregare alterumque altero relicto apprehendere nituntur.

mael. *germ. sax.* Convivium, refectio, pastus. *ger. maal. ang. meale, hinc* **noen-mael / abend-mael /** &c.

mael-tijd. Convivium, epulum.

mael-tijd-houder Convivator.

mael-tijd-gast. Conviva.

mael. j. **meel.** Farina.

maelen. Molere, commolere, conterere. *ger. malen. gal. mouldre. hisp. moler.*

mael-asschse. Vectigal molare, tributum molarium.

mael. *vet. sax.* Meta, terminus. *germ. mahl.*

mael. *vetus sax.* Ius lex, judicium. & Conventus juri dicundo deputatus: *vulgò* mallum mallus. *hinc* **bozger-mael / boesmael /** &c.

mael-boom. *vetus sax. sicamb.* Terminus, limes, arbor terminalis.

mael-boom. *germ. helvet.* Ornus.

mael-gheld. *vetus. germ. sax. sicamb.* j. **mael-tore.**

mael-stede / mael-stadt. *vet.* j. **ban molen.** Mola publica intra terminos jurisdictionis: & Iurisdictio, locus judicij, tribunal: & Iurisdictio molaris. & Paræcia: vicinia accolarum eadem mola utentium.

Mael-steen: *vet.sax.sicamb.* Terminus, lapis terminalis.

Mael-tand.j.back-tand. Dens molaris.

Mael-tote. *vetus. sland.* Exactio, census, vectigal, tributum. *gal.maltote. sax.maelgheld.*

Maeler.j.molder. Molitor.

Mael. *sax.frisi.sicamb.* Macula, nota. *germ. mackel.ang.moole.*

Mael/maelersje. Encaustum. *gal.esmail.*

Mael-teecken. Character, nota.

Maelen. *ger.sax.frisi.sicamb.holl.* **j.schilderen.** Pingere.

Maeler.j.schilder. Pictor.

Maeler van glas. Encaustes.

Maelersje/maelsel.j.schildersje. Pictura.

Maelersje/malie. Encaustum. & Encaustice, inustaria. *gal.esmail.ang.enamell.*

Maelèren. Pingere coloribus adustis, pingere encausto, inurere, adhibito igne pingere. *gal.esmailler.*

Maelerer/vier-schilder. Encaustes, abominator.

Maledyden. Maledicere, detestari. *gal. mauldire.ital.maldire hisp.maldezir.*

Maele. Bulga, pera, hippopera, vidulum scorteum, pellis, mantica, pera viatoria. *gal.male.ang.male.*

Mael-hengyst. Equus sarcinarius.

Mael slot. Sera catenata, sera pendula, pensilis, quæ bulgis & hippoperis appendi solet.

Maelie. Orbiculus, fibula, hamus: annulus *vulgò* malia. *gal maille.ital.maglia.hisp.mala.ang.mayle.*

Maelie van het net. Macula retis, plaga, foramen.

Maelie van het leder.j.nerbe.

Maelie van de nestel. Æratum capitellum ligulæ: cuspis ligulæ.

Maelien van t'pansier. Annuli loricæ, squamę, catenulę.

Malien-koller. Lorica, lorica conserta hamis, hamata, catenata, squamea.

Maen. *sax.* Papaver.

Maen-kop. *holl.frisi.sicamb.* Papaver.

Maen-kop. Papaver, caput papaveris, *dicitur, inquit Becan. Gorop quod frigida & quæcunque somnum conciliant, Lunæ consecrentur, ut quæ noctis frigidæ & soporiferæ domina & gubernatrix.*

Maen-kop-saed/maen-saed. Semen p paveris.

Maend. Mensis, lunę annus: annus lun ris. *gènr. dicitur* **maend à maene.** i. *lu cinsque cursu. germ.monat.ang.moneth.*

Maend-gheld. Menstruum.

Maend-kost. Demensum menstruum, barium in mensem.

Maend-sold Menstruum, stipendium m litis in mensem, menstruum stipend um.

Maend-stonden/maen-stondē. Mens menstrua muliebria: profluvium muli rum: virus lunare.

Maend-stondighe oft maent-stondi vrouwe. Mulier menstrualis, menstr ata.

Maendelick/maendigh. Menstruus.

Maene. Luna. *gènr.germ.men. ang.moon dicitur autem* **maene à maenen** i. mon re. *Virgil, ipse pater statuit quid menstrua l na moneret.*

Maene int hooft. Mania, insania, mo bus lunaticus.

Maene. Iuba, crines à collo animaliu penduli. *dicitur.* **mane** *à similitudine lun unde &* iuba lunata. *Martiali, &* rutila C *tullo appellata. germ.mane.ang.mayne.*

Maene der naeghelen. Exortus, cand dum quod in ungue exoritur, dimidia lunæ simile.

Maene oft vel op de ooghe. Pterygiu unguis, membranula in oculo instar l næ excrescens, oculoque officiens.

Maene.j.weggie. Libum lunatum.

Maendagh. Dies lunę, dies secunda.

Maen-iaer. Annus lunaris.

Maen-kind. Partus lunaris, quarta silen que luna conceptus.

Maen-kind/maenen-kind. *sax.j.mole* Mola.

Maen-kop.j.maen. Papaver.

Maen-krupd. Lunaria. *herba dimidiatæ l formam præferens.*

Maen-oogigh peerd. Equus pterygio ve ungue laborans. (lun

Maenrinck. Halos: corona sive circu

maen-saed. *scamb.* j. **maen-kop-saed.** Papaver.

maenschijn. Luna lucens, lunæ candor, fulgor.

maen-siech. j. **maen-suchtigh.**

maen-sionden. j. **maend-sionden.**

maen-suchte. j. **maend-stonden.** Menstrua, orum.

maen-suchtigh. j. **maend-stondigh.** Mulier menstrualis.

maen-suchtigh/maenigh. Lunaticus: qui statis lunæ temporibus insania vexatur, furiosus.

maen-wijse. Lunatus: instar lunæ, specie lunæ formatus.

maenigh. Insanus, furiosus, lunaticus, μεσικὸς. qui cursum lunæ patitur.

maenen. Monere, admonere, commonere, requirere, deposcere. *germ. maenen. gal. admonester. ang. menisken.* **Maenen de schulden.** Nomina appellare, exigere debitū, monere debiti, interpellare debitorem. *à* **maene/** *sive à* **maend.** i. mensis, *ut putat Petrus Nannius:* *Quia (inquit) usura ministrua erat, mense exacto debiti appellationes fiebant, male factum est, ut nos* **maenen** *pro* appellare *dicamus.*

maenen. Citare, vocare, *vulgò* manire, mannire, *in lege Salica Francorum: teste Hermano Comite Nuenario.*

maenen de schepenen. Iudices admonere sui iurisiurādi & religionis in dicēdis sententijs: sententiam rogare à judicibus, magistratum monere ut jus dicat,

maenen den dubel. Exorcismo monere dæmonem, adjurare: magico carmine aut efficacibus sacræ scripturæ verbis dęmoni necessitatem imponere proloquendi ea de quibus rogatur. *vulgò* exorcizare.

maener/ maender. Monitor, admonitor, postulator.

maener/maen-heer. Prætor, rogator sententiæ, qui magistratum monet ut jus dicat.

maeninghe/maenisse. Monitio, monitus, us: admonitio.

maer/nemaer. Sed, at, ast, atqui, tamen, attamen, verò, cæterùm, autem, porrò, verùm, enimverò. *gal. mais. ital. ma. hisp. mas.*

maer. j. **alleenlick.** Tantùm, solùm, tantummodo, solummodo.

maer eens. Semel tantùm.

maer/maere/mer. *germ sax.* j. **zee.** Mare, æquor, pelagus. *gal. mer. ital. mare. hisp. mar.*

maer/mer. *fris. bell. scamb.* Stagnum, stagnum latius: lacus: & Palus: & Piscina. *Hebræi omnem aquarum congregationem* mare *vocant,* ut mare Galileæ, mare Tyberiadis, *&c. Beda.*

maer-katte/ mer-katte. Cercopithecus: simia caudata.

maer-koet/ mer-koet. *holland.* j. **waeter-hoen.** Fulix, fulica.

maer-kolf. *scamb.* j. **roetaerd.** Pica glandaria, *vulgò* marcolphus.

maer-minne/mer minne. Syren, Venus marina, venus undigena.

maer-minnen. Nereides. *q.d* maris delicie sive maris nymphæ. *Adr. Iun. ang. marmeyde.*

maerotte. *stand.* j. **maer-katte.** Simius, cercopithecus. *vide* **marte/marmotte.**

maer-radijs. Raphanus rusticanus. sinapi Persicum.

maer-spinne/mer-spinne. Sepia piscis.

maer-swijn/mer-swijn. Delphin, delphinus. *q.d.* porcus marinus. *gal. marsouin.*

maer-waeter. Aqua stagnans, reses.

maer-wijf/mer-wijf. j. **maer-minne.** Syren.

maer-woztel / mer-woztel. j. **krupsdijstel.** Eryngium marinum. *q.d.* radix marina.

maerasche. Palus, lacus. *gal. marez, marescage. ang marische, marsch.*

maeraschachtigh. Palustris, paludosus.

maersche / mersche / meersche / marse. *stand.* Palus, pratum hyeme plerumque aquis tectum, pratum palustre, locus palustris & uliginosus. *ang. marsch.*

maere. Fama. & Nuncius, nuncium. & Fabula.

maere. *vetus* Equus, equa. *ang. mare.*

maere/nacht-merie. Incubus, ephialtes, spectrum, incubū, suppressio nocturna,

morbi

morbi nocturni genis. *Quia* **maer** equum *significat, non inconcinnè ad* ephialtem morbi nocturni genus *consuetudo detorsit: quoniam eo laborantes maximo pondero sibi premi videntur, non aliter quàm si quis sic cecidisset, ut equus toto corpore ipsis incumberet: accedit & alia ratio qua* Ephialtes **maer** *dicitur, ob id quòd equus eo frequentissimè laborare cernatur. I. Gorop. Becanus.*

Maer-schalck. Veterinarius, medicus equarius, & eniatrus. & Tribunus militum, tribunus militaris, magister equitum, præfectus militiæ. & Metator castrorum, designator. & Satrapa, satrapes, toparcha. **Maer-schalck**/ *inquit Flac. Illyr. dicitur* minister equorum aut rei equestris: nempe minister Principis, qui rem equestrem equitesque & aulam curat aut regit: *à* **maer** i. equus: & **schalc.** i. servus, minister. **Maer-schalck**/ *aut Becanus, is dicitur*, qui peritus est in equis curandis, & qui equestris rei cognitionem habet: **maer** *enim* equus, **schalck** peritus, callidus, astutus in sua arte appellatur, *hoc etiam nomine dicitur* is, qui ferreos calceos adfigit, & jubas & caudam equorum comit: *tandem factum*: *ut* magistri hospitiorum *se* marescalcos *vocarint: quasi nemo munere quopiam majore dignus esset, qui in disciplina equestri non esset egregiè exercitatus. Et quoniam equorum curatio præcipuè honoraretur, omnes eos* Divos Marschalcos *vocarunt*, qui curando cuipiam morbo præsidere opinarentur: *sic D. Antonium dicimus* Marescalcum ignis sacri, *divum Rochum* Marescalcum pestis. & Epidimiæ contagiosæ, & *similiter alios aliorum morborum marschalcos, & ob hoc Becanus, B. Rhenanus* Marschalcum *fictum esse ait vocabulum: ex* **maech**/ *quo* equus *significatur* & **schalck**/ potens: *quasi dicas*, equorum magistrum. *ab his Becani & Rhenani etymis non dissonat vox Gallica Mareschal & Itali, à Mareschalco qua* faber ferrarius, eniatrus & veterinarius *denotatur* Equito *quique Latinis non tantùm* equorum domitor & curator, *sed etiam veteribus, teste Varrone,* *dicebatur* is cui alicuius rei regimen committebatur. *Italicè malscalco*, præfectus est & *marschall anglicè*, Designator metator castrorum. & Tribunus militum, **Marschalck**/ *quasi* maroſalicus *dicitur. Io. Avrunc.*: qui maior est in sala, *hoc est*, aula maior domus *recentiorib. dictus, Veteres Romani*, magistrum equitum *vocarunt.*

maer-schalck. Deus averruncus, alexicacus mala depellens, divus curando alicui morbo præsidens.

maer-staller. *vetus.* j. **stal-knecht.**

marie j. **merie.** Equa.

maeren. *Iuv.* j. **meeren.** Remorari, detinere

maer-tacken. j. **marren-tacken.**

maergh j. **margh.**

maerren. j. **marren**/ **meeren.** Remorari, detinere, morari.

maert. j. **meert.** Martius mensis.

maerte. Ancilla, famula, ministra, ministratrix. *vulgo* martha: *à Martha euangelica satagente & sollicita circa plurima.*

maertele. Apis maior: quę opus mellarium præparat.

maertken. Ancillula.

maerter. j. **marter.**

maertse. *Stand* j. **marck.** Ora, limes.

maesche. j. **masche.** Macula, labes, nota.

maes-darm j. **mest-darm.**

maes-hout/ **maeseren-hout**/ **maes-houten-boom.** Acer.

maes-houten oft maseren-houten tafel Mensa tigrina, acerna, oblongo venarum discursu maculosa, aut in vertice crispa.

maeser/ **maser.** *germ. sax.* Brusçum, tuberculum aceris arboris.

maese. *ger. sax. sicamb.* Macula, labes, nota.

maeselen. j. **maselen.**

maeseren. j. **maseren.**

maed/ **med-maet**/ **maetken.** Socius, collega, equalis, compar. *ang. matche. hinc* Zelandi Matiaci *Tacito dicti, à sociali comitatu. Levin. Lemnius.*

maet/ **maetken.** Remex. *gal. matelot.*

maete. Mensura, modus, modulus, metrum, mensus, proportio, numerus, mo-

deratio, temperamentum. *ger. maß. hiſp. medida.*

maete/dagh van den ſanck. Modi, moduli, menſura cantus.

maet-hout. Regula, norma.

maete-lieve/ maete-bloeme. Bellis, flos bellidis *germ. maßlieb. gal. marguerite.*

maete lieben/maete-man ſ. **mate-lieben/ mate-man.**

maeten. *vetus* ſ. **meten.** Metiri.

maetigh. Modeſtus, mediocris, temperatus, temperans, frugalis, continens, ſobrius.

maetigheyd. Modeſtia, mediocritas, temperantia, frugalitas, continentia, abſtinentia, ſobrietas.

maetighlick/maetelick. Moderatè, mediocriter, temperatè, temperanter, ſobriè, frugaliter.

maetighen. Moderare vel moderari, temperare, cohibere.

maffelen. Balbutire. & Buccas movere, *ang. maffle*

maghe. ſ. **maeghe.**

magheb. ſ. **maegheb.** Virgo.

magher. ſ. **maegher.** Macer.

maggher. ſ. **maugher.** Commutator mercium.

maghelepne. ſ. **maiolepne.** Amaracus.

maghneel. ſ. **manghneel.**

magiſt. ſ. **macht.** Poteſtas.

mapen. ſ. **maepen.**

maiolepne/ maghelepne/ marghelepne. Amaracus, ſamſuchum. *vulgò* maiorana. *ger. mayron, mayran. gal. mariolayne, marome. ital. maiorana. hiſp. amaradux, maiorana.*

maken. ſ. **maecken.** Facere.

mal. Laſcivus, petulans. & Stultus, inſulſus, inſanus.

mal-krupd/bilſe. Mania, hyoſcyamus: altercum, Apollinaris, fabulum, Iovis faba, faba ſuilla, faba lupina, herba canicularis, ſymphoniaca, herba inſaniam ac ſoporem inducens. *officin.* juſquiamus.

mallen. Laſcivire, ineptire, inſanire.

mallaerd. Laſcivus, petulans, ſtultus, inſanus: *dicitur &* **molen.**

malligheyd. Laſcivia, petulantia, ſtultitia, inſania.

malloote. Ambubaia, inepta & inſulſa mulier.

malaedſch/laſeriſch. Leproſus. *dicitur* **malaedſch.** *ſicut gal. malade.* i. æger, ægrotus. morbidus: *nobis quoque* **ſieck/kranck:** & *Gallobelgis maladerye, quod Brabantis* **laſarije/ter ſiecken/tex krancken.**

malaedſcheyd. i. **laſarije.**

malck. *ſax. friſ. holl.* Quiſque, unuſquiſque, **aller-malck.** Omnis, cunctus.

malkander / *quaſi dicas* **man elck ander.** Mutuo, inter ſe, invicem, alius alium, alter alterum. **met malckander.** Simul, unà, pariter.

malder/malter. *ſax. ſicamb.* Menſuræ aridę genus. ſ. **mudde.** *vulgò* maldrum, maltrum.

malder/malter. *ſax* ſ. 32. **Coninchs malter.** Mulctę genus, verbera triginta duo virgâ quernea.

male/maelen. *vide* **maele/maelen.**

mallen/malloote. *vide* **mal.**

malloete. Melilotis, ſertula campana. *officin.* corona regia, pratellum. *gal. melilot. ital. meliloto.*

malrobe/malrobie. Marrubium. *ger. marrobel. gal. marrubin. ital. marrobio. hiſp. marrubio. marrubio.*

malt. *ſicamb.* ſ. **mout.** Byne.

malts/maltſch. Mollis tener, tenellus, fragilis, liquidus, fluidus. μαλτακὸς, μαλακὸς.

maltſkens. Molliculus, tenellus.

maltſcheyd. Mollities, teneritas, teneritudo, fragilitas, malacia.

malvaſepe. Vinum Arviſium, Creticum, Chium, Monembaſites. *vulgò* malvaticum, malvaſia, malviſia. *ger. maſaſey. gal. malveſie. ital. malvoſio, vino malvatico. hiſp. marviſia. ang. malveſeye.*

malve ſ. **kaeſkens krupd.** Malva ſilveſtris. *gal. maulve. ital. malva. hiſp. malva.*

mamboer. ſ. **momboer.** Tutor.

mamme / boyſie. Mamma, mammilla, uber. *gal. mammelle. ital. mammelle. hiſp. mama.*

mamme/mammeken/memme/memmeken. Mater, nutrix, *vulgò* mamma.

mam-

mammen-boeberken. Collectaneus.
mammen-tepel. Papilla, capitulum mammę.
mammeken. Mammula. & Nutricula.
mammekens. Periclymenum, caprifolium, matersylva, lilium inter spinas, volucrum maius.
mammen/memmen. Nutricem agere, lactare infantem, mammam præbere infanti.
mammelinck. Subrumus, lactens.
man. Vir, mas. *germ. man. ang man.*
man (*inquit Becan.*) *fit à* **men**/*id est.* ago, duco: *præcipuum enim viri est officium ut se & cætera omnia animalia ducat & gubernet.*
man/ee-man. Maritus, coniux, dominus.
man/men/mensch. Homo. *Hinc* **ieman/ nieman/ man-slachtigh/ man-boete/** *&c.*
man segd/men segd/mensch segd. Aiunt, dicunt, ferunt prædicant. s. homines: Dicitur, fertur, traditur, fama est, rumor est
man ban leen. j. leen-man. Cliens. **mans man.** Cliens clientis, vasallus vasalli.
man aen man komen. Gradum conferre cum hoste, collato pede prœliari. i. **hand-ghemeyn worden.**
man beur man vechten. j. hand beur hand. Conferre dexteras: pugnare cominus cum hoste. & Singulare certamen inire.
man-baer. Ephebus, puber, vesticeps generationi habilis ac maturus.
man-baere oft hand-baere maeght. Virgo nubilis, viripotens, potens viri, matura viro, tempestiva thoro, sive viro.
man-baer worden. Rubescere.
man-baerheyd. Pubertas.
mans-beeld. *vetus. sax.* Mas.
mans-broeder. Levir, mariti frater.
mans-huys/mannen-huys. Andron, andronitis.
mans-koe/manse koe. *campin. j. guste koe.*
mans-lenghde/mensch-lenghde. Statura, modus corporis.
mans-ooze. Asaron, asarum. *gal. oreille d'homme. q. d.* auris hominis.
mans-persoon. Vir, mas.
mans-suster. Glos, mariti soror.
man-wyf. Virago.
man-boete. *vetus.* Mulcta homicidij, cædis.
man-goed. *vetus. j. manschap.*
man-hertigh. Virilis animo.
man-kop/ man-kop-saed. j. maen-kop/ maen-kop-saed.
man-pad. Semita viri sive hominis.
man-ryp. j. man-baer.
man-schap. Officium sive obsequiū viri.
man-schap. Hominium, clientela, fides clientelaris, obsequium clientis: fides & observantia quæ domino feudi præstatur: jusiurandum fidelitatis: sacramentum beneficiarum, clientelaris officij sponsio. *vulgò* homagium, vasallagium.
man-schap. Viri homines, clientes.
man-schap doen. Profiteri se clientem. fidelitatem domino feudi jurare sive præstare, jurare se hominem ac vasallum domini esse, & obsequium illi atque observantiam prestiturum. *vulgò* homagium facere.
man-siecke vrouwe. Mulier virosa, libidinosa, pruriens, viri appetens, veneri dedita.
man-slaght. *sax. frisl. sicamb. holl. j. doodslagh.* Homicidium.
man-slachter. Homicida.
man-slachtigh. Homicida.
manlick. Virilis, masculus, masculinus, fortis, animosus.
manlick lid/ mannelicke roede. Virile membrum, virilia, pudenda.
manlick/manlicken. Viriliter, fortiter.
manlickheyd. Virtus, vis, virilis animus, fortitudo.
manlick-heyd/manlicke roede. Virile, virilia, virile membrum, genitale membrum, fascinus virilis, penis, muto, coles, veretrum, caulis, nervus, tentum, verpus, scapus, cercolipa, sicula, mentula, virga priapus, cauda salax.
mannen een stad. Munire urbem viris.
mannen. Nubere viro, tradi viro.
mannicken. Masculus, mas. & Homuncio, homulus, homululus, homunculus.

manichens kruyd. j. **gepten-blad.** Periclymenus, caprifolium.

mannigh. j. **menigh.**

manuine. Virago.

manck. *sax. fris. sicamb.* Inter. & Interim, interea temporis.

manck-ander. j. **malck-ander.** Inter se, mutuò.

mancki/vermenckt. Mancus. *gal. manchot. ital. manco. hisp. manco.*

manck/kropel. Claudus.

manckaerd. Claudus, claudicans.

mancke-pied. Claudus.

mancken. *vetus.* j. **ver-mencken.** Mutilare.

mancken. Claudicare.

mancken. *sax. fris. sicamb.* Carere, deficere, deesse. *vulgò* manceare. *gal. manquer. ital. mancare.*

manckéren. j. **mancken.** Deficere, deesse.

mande. Corbis, sporta, vas vimineum, cista, calathus. *gal. mande, manne. ang. maunde.*

mandeken. Sportula, fiscella, corbula, cistella.

mandel. *germ. sicamb.* j. **amandel.**

mandele. Manipulus, & duo fasces straminei. & Margites duodecim. *vulgò* mandula.

maene. j. **mane.** Luna.

mangye. *ger. helvet.* Fullonica. & Politura, & Torcular.

mangyer. *germ. helvet.* Fullo.

mangyen. *ger. helvet.* Exercere fulloniam.

mangye. j. **mangyeneel.** *vetus.* Machinæ bellicæ genus.

mangyel. *germ. sax fris. sicamb.* j. **gyebreck.** Defectus, inopia, egestas, penuria, & vitium. *ital. mancua, manquada.*

mangyelen. *germ sax fris. sicamb.* j. **mancken.** Deficere, deesse, abesse: carere, indigere.

mangyelen yet yser-waet. *sax. fris. sic. holl.* Levigare, complanare, polire lintea.

mangyel-berd. Asser politorius.

mangyel-stock. Stipes politorius, sive levigatorius.

mangyelen/ *euphoniæ causa pro* **mangeren.** Mutare, commutare, permutare.

mangyelen. *vetus.* Commutare verba, litigare. & Certare, pugnare.

mangyeneel/mangye. Machinæ bellicæ genus: ballista bellica, qua tela, lapides & ignes in hostium urbes jaculari solent. *vulgò* manga, mangana, mango, magnellus, mangon, manango: manganicum tormentum, manganum petrarium.

mangyer/ mengyer. *vetus.* Permutator, commercia exercens, commutator mercium: qui commercium, familiaritatem vel consuetudinem cum aliquo habet. & Negotiator. & Opifex. *ang. monger, munger. hinc* **appel-manger/ bat-mangyer/ kole-mangyer/ sout-mangyer/ yof-mangyer/ visch-mangyer/ moes-mangyer/ vleesch-mangyer/** *&c. vetustissimæ dictiones.*

mangyeren. Mutare, permutare, commutare, immutare merces, commercium agere, commercari, merces commutare, negotiando permutare.

mangyeringe. Permutatio, commercium, mercium commutatio.

maniere/wijse. Modus, via, ratio, mos, ritus, usus, consuetudo. *gal. maniere. ital. maniera. hisp. manera.*

manierlick. Modestus.

manierlick-heyd. Modestia.

manierlicken. Modestè.

mannen. *vide* **man.**

manse-hoe. j. **mans-hoe.**

mantel. Pallium. *vulgò* mantelum. *gal. manteau. ital. mantello. hisp. manta. ang. mantle.*

mantel van de schoude. Tegmen camini: superliminare, supercilium camini.

mantilleken/mandilleken. Tunica militaris.

maraesch. j. **maeraesch.** Palus, lacus.

march. j. **margh.**

marck/merck. Signum, nota. *gal. marque. ang. marke.*

marck *sax.* j. **margh.** Medulla.

marck. Elioselinon, apium palustre: paludapium, apium rusticum. *ang. marche.*

marck, merck. Bes, libra nummularia, libra octonaria, vinciæ octo: selibra *quibusdam.*

buſdam. vulgò marca. *gal. marq. ital. marco. hiſp. marco.*

Marck. i. xvj. ſtufer. Brabant.

Marck. *vetus.* Limes in agris ſive territorijs, fines regionum, margines imperij: & Diſtrictus ditionis. & Provincia maior: Comitatus amplus. *vulgò* marca, marcia. *germ. march. gal. marche. angl. marche.* **Marck** *ſeu* **merch** (*inquit Andreas Velleius*) *primo denotat* ſignum *ſeu* ſigillum aliquod peculiare: *atque inde pro* vexillo bellico *ſumitur, ut* **merch** & **baniere** *idem ſint*: haſtæ enim alligata pendula quædam ſelecti ac variegati coloris faſcia in altum ſublata præferebatur in prælijs, ad cuius ductum oculos atquæ animos ſuos pugnaturi certis de cauſis dirigere neceſſe habebant: *ab hac autem prima ſignificatione vocabulum* Marcæ *tranſlatum pro* limite *poſtea accipitur: inſigniri enim ſolent iam inde uſque à prima orbis terreni cultura, camporum, urbiũ & regionum termini, diſcretis quibuſdam ſive ſaxis, ſive palis, ſive alijs notis memorabilibus: intra quas ſe quiſque continere juſſus: nec erat fas invita vicinia tranſcendere: hinc pro ipſis* campis *ac* regionibus vaſtiſſimis *uſurpata eſt: ut jam* Marcæ *nomine non tantum* integra rura certis diſtincta limitibus: *ſed* ampliſſimi *quoque* provinciarum tractus, *quos nunc* pagos, *nunc* civitates *atque* regna *etiam Latini dixerunt, nuncupari venerint. B Rhenanus* Marck *ſive* March equum *apud veteres Gallos ſignificaſſe docet ex Pauſania: (ut apud veteres Germanos) atque hinc* equorum ſeu ſtabuli magiſtrum **marck-ſtaller**/ & equitum præfectum **marck-grave** *etiamnum appellari*: Marca *pro* equo *purum putum Britannicum eſt, inquit Guil. Camb. B. Rhenano adſtipulantur Brodeus, Alciatus, & alij: prior autem etymologiæ ratio potior plurimis videtur.*

Marck-boom. *vet.* j. **pael-boom.** Arbor terminalis, finalis.

Marck-grave. Præfectus limitaneus: præfectus limitum ſive regionis, cuſtos limitis, certo regni limiti cum imperio præfectus, præſes provinciæ. *vulgò* marchio, marck-gravius. *q. d.* comis limites, comes marcę ſeu diſtrictus. *Hotmannus, Munſterus, Becanus, & multi alij.* Marca, *inquit Andr. Vell. loco* civitatis & provinciæ *inolevit: qui verò è comitatu Imperatoris ad hanc gubernandam dirigebantur,* marchiones, *dicti ſunt. germ.* marggraf. *gal.* marquis. *ital.* marcheſe. *hiſp.* marques. *ang.* marques.

Marck-graef-ſchap. Præfectura limitum, cuſtodia limitum. *vulgo* marchionatus & Comitatus marcæ.

Marck-ſchalck. Prætor comitatus auguſtalis, *vulgò* marcſcalcus.

Marck-ſtaller. *vide* **marck.**

Marck-tijſer. Cauterium. & Tudicula.

Marck-ſaem. Perſpicax, conſideratus.

Marck-ſaem-lic. Sagaciter, conſideratè.

Marck-ſteen. j. **pael ſteen.** Terminus, lapis terminalis.

Marck-teecken. Character, ſignum, inſigne.

Marcken/ **mercken.** Signare, notare, inſignire. *gal. marquer. ital. marchiare. ang. marke.*

Marcken/ **aen-marcken.** Conſiderare, animadvertere, obſervare, cernere oculis, mente, animo.

Marckelick. Evidens, perſpicuus, manifeſtus.

Marckelicken. Evidenter, perſpicuè, manifeſtè, nominatim.

Marckel-daghen. *vide* j. **nietel-daghen.**

Marcker. Notator, ſignator, conſiderator.

Marckinghe. Notatio. & Conſideratio.

Marckt/**merckt.** Mercatus, forum, forum rerum venalium, forum nundinarium, emporium, locus mercatus vel nundinarum. & Nundinę. *germ. marckt. ang. marchè. ital. mercato. hiſp. mercado. gal. market.*

Marckt/**merckt.** *vetus.* Emptio.

Marckt. *vetus. germ.* Pagus amplior. j **marck.**

Marckt *ſive* **merckt.** *in compoſitione* actionem, frequentiam & conventum *ſignificat: ut* **beuſel-merckt:** nugæ, nugamenta, res nugatoriæ: **loop-merckt**/ frequens concurſus: **dzinck-merckt**/ frequens comporatio: **trouw-merckt**/ nu-

ptiæ, celebritas nuptiarum: **bjabbel-merckt / ruchel-merckt / hijf-merckt/** &c.

marckten. *vetus* Mercari, nundinari.

marckt-dagh Dies nundinalis.

marckt-kozf/meerf-kozf. Corbis institoria.

marckt-repfer. Nundinator.

marckt-fchip.j.koop-baerder. Navis oneraria.

mare.j.maere.

marelle.j.amarelle. Cerasum Aproniannum.

marellen. Ludere calculis discoloribus duodenis: vel etiam novenis, *quod* **negben-ftecken** vocant.

marel-fpel. Ludus duodecim, vel novem scruporum: *italis marella. gal. item de merelles. vulgò* madrellus & madrellà *dicitur, à* materulis, materes *autem lingua veteri Gallica* virgæ & baculi dicuntur, *teste Iosepho Scaligero, &* matera, æ, *veteri lingua Gallica, teste Strabone* jaculum *sive* sagitta capitata *dicitur. Huius lusus meminit Ovid. lib. 3. de arte: est genus in totidem tenui ratione redactum Spicula (aliàs scripula) quot menses lubricus annus habet. & paulo post: Parva tabella capit ternos utrinque lapillos, E quibus hic labor est continuare suos.*

maren.j.marren.

margh, mergh. Medulla. *vulgò* marga. *ger. margh. ang. marrowe.*

margh van den boom j.pit. Medulla arboris.

margh bieſe. Mariscus, juncus levis.

marghe/mozge-lands. Iugerum. *flandris.* media pars jugeri mensura terræ apud diversos diversa. *μοργὴ.*

marghe. *fris.* **bolinck/wozft.**

marghel/merghel. Marga, creta fossitia: terra candida cretę instar, stercorandis agris serviens: terræ adeps sive medulla. *g. vm. mergel. gal. marne. ang. marle.*

margelen. Marga stercorare agrum, margam adhibere agris.

marghen.j.mozghen. Cras.

martin.i.fmerlin.

marmer/marmer-fteen. Marmor. *ger. marmelftain. gal. marbre. ital. marmo. hisp. marmol. ang. marble.* **Gooden marmer fteen.** Porphyrites, marmor porphyreticum, marmor rubens purpuræ in modum. **Witten marmer-fteen.** Lapis Parius, marmor candidum.

marmer-fteen-mozter. Marmoratum.

marmeren. Incrustare, integere segmentis marmoreis, variegare marmoribus. *vulgò* marmorare.

marmfel. Crusta marmorea.

marmotte/marotte. Simius, simia, cercopithecus. *gal. marmot, vide* **marte.**

marren/maren. *bell. fris.* Ligare, alligare.

marren/merren/meeren. Tardare, retardare, morari, remorari, moram trahere, exspectare, manere.

marren-tacken. Viscum, viscum querci-num, herba unde viscus efficitur.

marren-blichte/mar-blichte. Tricæ, capillus intricatus, capilli pedibus pullorum gallinaceorum involuti, quibus pullorum gressus impediri solet.

marotte.j.marmotte. Simia. & Cercopithecus.

marotte/ marotteken. Imaguncula quæ stultis ad lusum præbetur: sceptrum morionis.

marſe.j.maerſche. Palus.

marſſe. *vetus fland.* Regio, ora, terra. & Margo, fines regionis, imperij, &c. *vide* marck.

marte/merte/ marteken/ martin. *sax. sic.* Simius, simia. & Cercopithecus: & Sphinx. Mantichora (*vel ut alij*) martiora, & martichora, *animal est in India, facie humana, corpore leonino.*

marteel. Malleus ferreus. *vulgò* martellus. *gal. marteau. ital. martello. hisp. martillo. Teutonicè proprie dicitur,* malleus ferreus remonis, *quem vulgaciis* **biſſel-hamer** *vocamus.*

marteler. Martyr, testis.

marteleriſſe. Martyr fœm.

marter. Cruciatus, carnificina, tormentum, supplicium. *Becanus* violentum tormentum *interpretatur, quod Ecclesiastica* martyrium *vocant. ger. marter. gal. martyr. ital. martyre, martyrio. hisp. martyrio. ang. martyrdome* **Gods marter.** Tormenta à

Deo inflicta.

marteren. Excarnificare, plectere, torquere, affligere, excruciare. *vulgò* martoriare. & martyrizare.

marter. Martes, martes Scythica, mustela Scythica, mustela sylvestris, nobili pelle insignis. *vulgò* Martarus, marta, marturus, martalus, marturellus. *ger marder. gal. martre. hisp. marta, martiola, martorella:* Martem *Gesnerus dictam conjicit, quòd Martia, id est, pugnax & ferox bestia sit: jugulat enim mures, gallinas & aves cæteras.*

martin. *holl.* j. **marte.** Simius.

martse. *vetus. fland.* j. **mats-hamer.** Malleus militaris.

mas-darm. *ger. sax* j. **mest-darm.** Intestinum rectum, ilium rectum.

masche/maschel. Macula, labes. & Cicatrix. *germ. maasen.*

masche/oft maesche van het net. Macula retis, plaga, foramen retis. *ang. masshe.*

masche/maschke. Larva, persona. *vulgo* masca. *gal. masque. ital mascara. hisp. mascar. Solet nebulonum quoddam genus incedere densis reticulis velatum & tectum, vulgari nomine* **net-boeven** *appellati, qui per* maschas. i. retis maculas *sive* foramina *alios videre & noscere potuerint, ipsi interim ignoti: inde* **masche/ maesche** & **maske** larvam *sive* personam *dici conjicio: cùm etiam Latini* reticuli *nomine* fasciam lineam *sive* laneam *intelligant*, quàm facici admovemus ne agnoscamur *sic Plin. lib. 12. cap: 14. Persona, inquit, adjicitur capiti, densusve reticulus. gal. masque. ital mascara. hisp. mascara. ang. maske.*

maschel/mascher. Macula, labes. *ital. macchia. hisp. mancha.*

maschel/mascher. *fland.* Betrachium: coloris species quo ante inventas personas faciem obungebant.

maschelen aen de beenen. Rhausinges: Varietates, *Plin.* Maculæ subrubræ quę hyeme contrahuntur, dum crura ad ignem propius admoventur.

maschelen/maschieren/maeschen. Maculare, maculis, deformare, squalore inquinare, cominaculare, obungere fuligine, atramento, *&c.*

maschere. j. **maschele.**

mascopije. *sax.* Nautica societas.

mase. j. **masche.** Macula.

maselen/maseren/masel-suchte. Papulæ, boa, exanthemata. *vulgo* variolæ: exilis maculæ rubrę aut purpureę interdum nigricantes pueris infestæ. *ang. measils, measles.*

masel-sieckte. Boa, papulę.

masel-suchte. *vetus. sax.* j. **melaetschepd.** Lepra.

maser. *germ. sax.* j. **maeser.**

masier. j. **masier-gat.** Riscus, fenestella impervia, in muro, pariete, aut foco, capsula intra parietē apparata. *vulgò* boeta. *gal. masure, trou de masure, Masure. gal. lis proprè dicitur* parietina: foramen parietinę sive parietis: foramen maceriæ, sive muri intermedij, foramen petræ, *dicitur quibusdam* **metsier-gat.** *q. d.* foramen cementarij.

masse/ Massa. **Masse** *sive* **mas** *inquit Becanus, dicitur* cumulus, congeries, res multæ in unum coacervatæ, *unde Itali amassare, & Galli amasser.* i. coacervare *dicunt.*

masse. Pastillus.

masse van coper/silver/ *&c.* Æs grave.

masse van goud. Palacra, palacrana, maior auri massa.

massif. Solidus, densus. *vulgò* massivus. *gal massif. ital. massioco.*

masse-repn/ marce-payn. Panis sacchariates, panis dulciarius, maza panis. *vulgò* martius panis, massa panis. *germ. martzepan. gal. marcepain. ital. marzapane.*

masse/massue. *vetus. fland.* Clava. *gal. massue.*

massel. *sax.* j. **masel.**

mast. Malus, arbor navis. *sax. mast. gal. mast, mas. hisp. mastel. ang. mast.*

mast-bloeme. *fland.* Pæonia. *sic dicta à mali navis similitudine.*

mast-boom. j. **mast.** Malus.

mast-boom. j. **dennen-boom.** Arbor picea, abies. *q. d.* arbor mali: *quòd ex eo mali navium conficiantur.*

mast kolier. Modius.

mast-tonne. Carchesium.

mast-top. *sax.* Carchesium.

maſtelupn/miſtelupn. Fartago.
maſten. j. meſten.
mat. Defeſſus, feſſus, defatigatus, fractus labore. *gal mat.*
mat/mate *vetus.* Pauper, miſer.
mat ende verwonnen. Victus, devictus. *gal mat.*
mat maecken. Mactare labore, dolore, infortunio, damno, malis, fatigare. & Frangere labore, dolore, damno. & Delaſſare, defatigare. & Depauperare. & Domare.
maten/matten. *vet.* j. **mat maecken.**
maten. *vetus. ſland* Mactare, occidere.
mattigheyd. Defatigatio, laſſitudo.
marſ-hamer. *ſland.* j. **her-hamer.** Ceſtra, malleus militaris.
mat-hoen. Hæmatopus. *dicitur* **mat-hoen.** *Adriano Iunio. q. d* **hemat-hoen.** *à ſanguineis cruribus, ſive cruenta rubedine longorum crurum.*
mate. j. **macte.** Menſura, *&c.*
mate. *vet. us.* Vilis, non magni pretij. *vulgò* matus.
mate-lieden. *vetus.* Homines pauperes.
mate-man. *vetus.* Vir pauper.
mate-man. *vetus. Antwerp.* j. **celle-broeder/lollaerd.**
mater. j. **moeder.**
materie. Materia, materies. *gal. matiere. ital materia. hiſp materia. ang matter.*
materie. Sanies, pus.
matte/matten. Lac ſchiſton, caſeoſa lactis pars ab aquea ſeparata: lac à ſero diſcretum. *gal. mattons.*
matte/madte. *ger. ſax. friſ. ſic.* Pratum.
matte-bieſen. Iuncus holoſcœnus: juncus aquaticus.
matte. Matta, ſtorea, teges, teges vilior ex junceis aut ſtramentis, ſtragulum ex ulva, ſcirpo aut ſparto. *ang matte. ang matte.*
mattras. Matta. & Culcita, culcitra, lectus laneus vel tomentitius, anaclinterium, accubitum. *vulgò* materaſſa. *gal. materas. ital. materazzo. hiſp. matelaz. ang. materſſe.*
matticken/ mattwerken. *ſicamb.* j. **knoterken.** Spinus, acanthis.
mauſche hoe/ mouſche hoe. j. **manſche-**

hoe/manſ-hoe.

ME

Med. *ſax.* j. **maeght.** Virgo.
med/met. Cum, unà, pariter. *μετά. germ. mit. ang. with.* **med allen.** Omninò, prorſus, valdè. **met eenen.** Simul unà pariter. & Eadem opera **met tijden.** Aliquando, ſubinde.
med-be-gheerder. Competitor.
med-boeler. Rivalis.
med-bozghe. Expromiſſor, qui alienam obligationem in ſe ſucipit, fidejuſſor.
med-bozgher. Municeps.
med-broeder. Frater collega. *vulgò* confrater.
med-deplen/med-deelē. Participare, communicare, impertire vel impertiri.
med-erf-ghenaem. Cohæres.
med-gangher. Comes.
med-ghenoot. Conſors, ſocius, particeps, partiarius.
med-hooghen. Compati.
med-hooghenheyd. Miſeratio.
med-gaders. Simul, unà.
med-gheſelle. Socius.
med-gheſpan. Iugalis, eodem jugo ſubactus, conſors, collega.
med-lijden. Condolere, compati, commiſerari, miſereri, miſereſcere.
med-lijdende. Miſericors.
med-lijdenheyd. Miſericordia, miſeratio.
med-maet. Socius, ſodalis.
med-lijdinghe. Miſeratio, dolor ex aliorum rebus adverſis. *vulgò* compaſſio.
med-pand. Hypotheca, connexum.
med-partije. Conſors, ſocius.
med-plegher. Socius, conſors.
med-plichtigh. Conſors, ſocius.
med-plichtighe int ſept. Complices, participes ſceleris, conſortes facinoris.
med-ſaem/ghe-med-ſaem. Comis, familiaris, affabilis.
med-ſoogheling. Collactaneus.
med-ſpreken. Suffragari.
med-ſtemmen. Conſonare. & Suffragari, aſſentiri.
med-byder. Rivalis, competitor.
med-waerigh. *holl.* Comis, familiaris.
med-werdigh. *vetus.* Comis, humanus.

med-weerdigheyd. Comitas.
med-wetigh Conscius.
mede. j. **med.** Cùm, pariter.
mæde. Hydromeli, aqua mulsa: melicratum, aqua melle mista. *vulgò* medus, medo.
medigh oft meddigh bier. Mustea cervisia.
meden/meeden. *sax. sicamb.* j. **mietten.** Locare, conducere.
medelinck. j. **huerlinck.**
medecijn. Medicus.
medecijne. Medicamen, medicamentum, medicatio, remedium, medela, antidotum.
medecijn-dranck. Potio, medica potio.
medecijn-loon/meester-gheld. Sostrum.
medecijn-meester. Medicus.
meds/mids. Cùm.
meds dat / mids dien dat. Cùm: quia, quandoquidem.
meds-gaders. Simul, una pariter.
mee/meed. Erythrodanum, rubia, herba radice rubra.
mee-krappe/meed-krappe. Rubiæ radices comminutæ.
mee-en oft meeden het laecken. Tingere rubia pannum.
meede. *holl. fris.* j. **puyste/buyle.**
meeden. *sax.* j. **meden.** Locare.
meeghd. *holl.* j. **maeghd.** virgo.
meel/mael. Farina, similа. *germ. mael. ang. meale, meel.*
meel-buydel. Cribrum pollinarium.
meel-kiste. Farinarium, arca farinaria.
meel-meese. j. **pimpel-meese.** Parus minor.
meel-peere/supp-peere. Sorbum, fructus cuius farina polentæ loco sumpta alvum sistit.
meel-sack. Saccus farinarius.
meel-siste. Cribrum pollinarium.
meel-supcker. j. **poeper-supcker.**
meenen. *stand. holl.* j. **meynen.**
meente/meynte. *sicamb. holl. fris.* j. **ghemeente / ghe-meynte.** *gal. maint.* i. multi.
meeps/meepsch. Exilis, tenuis, junceus, imbecillis. *p. Mopsus.*

meer. j. **maer/mer.** Mare.
meer. Magis, amplius, plus, prę, ultra. *germ. meere. ang. more.*
meer ende meer. Plus plusque, indies vehementiùs aut amplius, magis magisque, magis ac magis.
meer dan. Vltra supra, plus quàm: amplius, plus.
meer dan ghenoegh Plus satis.
meer noch min. Plus minus, circiter.
meer-mael. Sæpius, pluries.
meerder. Maior.
meerder-iaerigh. Maior annis, viginti quinque annos natus. *vulgo* maiorennis.
meerderen. Augere, adaugere, auctare, augmentare, coaugmentare, multiplicare, accessionem facere, rei augmentum seu incrementum addere.
meerderinge/meerdernisse. Augmentum, augmentatio, incrementum, accrementum, auctio, accessio coagmentatio.
meer/meere. j. **pael.** Terminus, meta, limes. *ang. meere.*
meerren/merren. j. **maren/marren.** Remorari, retardare.
meerren/ merren. Constituere limites, ponere metas.
meeren het schip. Navem continenti alligare, navem sistere in portu, navem deducere ad portum, appellere. *gal. marer.*
meer-pael. Tonsilla, palus qui navis religandę causa in litore figitur.
meer-touwe. Rudens: funis quo navis continenti alligatur, prymnesium, retinaculum.
meerschje. j. **maerschje.** Palus.
meersse meerserije. Merx, mercimonium. *vulgo* merciaria. *gal. mercerie. ital. merce hisp. mercaderia ang. mercerie.*
meersse/meers-kozf. Corbis institoris, canistrum institorium.
meersse van t'schip. Corbis navis, galea navis.
meers-kozf. Corbis institoria, sporta viminea.
meers-man. Circitor, circuitor, qui merces distrahendas vicatim circumfert, circumforaneus.
meers-mande. Canistrum institorium.

meerſ-ſchip. Corbita, navis oneraria, cuius malus corbem præfert in ſummo faſtigio.

meerſ-ſepl. j. top-ſepl. Thoracium, velum in ſummo mali faſtigio.

meerſenier. *ſland.* j. **kraemer.** Circitor, tabernarius. *gal. mercier. ang. mercer.*

meerſenier / meerſenier-man / meercenier / koſſate. *vetus. brux. lovan.* Cliens Ducis Brabantiæ privilegijs & immunitatibus donatus: qui ſe in fidem & poteſtatem principis permiſit.

meerſenier-ſchap. Clientela ducum Brabantiæ.

meerſertje. j. **meerſe.** Merx.

meerſen. *ſland.* j. **meerderen.** Augere.

meerſt. *ſland.* j. **meeſt.**

meert / maert. Martius menſis.

meert. *inquit Ecanus, non à Marte dictus, ſed à* **meerderen** *id eſt, ab* augendis diebus: *quòd eius principium dies augeat.*

meerts-bloeme. Flos martius, ſtellatus, hyacinthus biſolius.

meerts kiecken. Pullus martius, pullus gallinarum optimus, atque educationi & ſaginationi aptiſſimus, menſe Martio.

meeſe. Parus, fringillago. *avicula genus gal. meſange.*

meeſt. Maximè, præcipuè, potiſſimum, potiſſimè.

meeſte. Maximus, præcipuus, ſummus. *ang. moſte.*

meeſten-deel. Maxima pars, plures, complures, plerique.

meeſten-deels. Plerumque, ut plurimum, plurimum, magna ex parte: magna parte.

meeſter. Magiſter, præceptor, dominus, herus. *dicitur* **meeſter.** *q. d.* **meeſte-heer.** *quidam ex dictione* magiſter. *contracta putant. germ meyſter. gal. maiſtr. ital. maſtro. hiſp. maeſtro. ang. maſter.*

meeſter der medecijnen. j. **medicijn-meeſter.** Medicus.

meeſter der ſcholen. j. **ſchool-meeſter.** Ludimagiſter.

meeſter / konſtenaer. Artifex, opifex, in arte ſua excellens.

meeſter-geld. Soſtrum, merces quæ datur medico pro curatione.

meeſter-knecht / meeſter-knaep. Vicarius herilis: œconomus, domus præfectus, officinę præfectus, columella.

meeſter-loos. Indomitus, effrenis. & magiſtro carens.

meeſter-ſchap. Dominatus, magiſterium, magiſtri dignitas vel officium.

meeſter-ſchap. Ars, artificium, ſpecimen artis.

meeſter-ſtuck. Opus magnæ artis, opus artificioſum, ſpecimen artis canon.

meeſter-ſtuck oft proef-ſtuck doen. Tyrocinium facere, ſpecimen alicuius artis edere.

meeſter-timmer-man. Architectus, architector.

meeſter-werck. j. **meeſter-ſtuck.**

meeſter-woortel. Laſer gallicum, laſerpitium Gallicum. *vulgò* Imperatoria, oſtrutium, aſtrantia, magiſtrantia.

meeſteren. Regere, gubernare, moderari, dominari. & Cohibere, edomare, compeſcere.

meeſteren / heylen / gheneſen. Curare, mederi, medicare, medicari.

meeſterije. Magiſterium, ars.

meeſterije. Curatio, ſanatio, medela, medicamen, medicatio, medicina, remedium, pharmacum.

meeſterij verkooper. *ſland.* Pharmacopola.

meeſterlick. Artificiosè, ingeniosè, ſolerter, argutè, affabrè, exactè.

meeſterſſe. Magiſtra, domina, hera. & Medica.

meeſtrigghe. *ſland.* j. **meeſterſſe.**

meete. j. **kerf.** Crena.

meete. j. **weed.** Glaſtum.

meeuwe. Larus, gavia *avis vulgò* meva à *voce quam edit dicta.*

meghd. *ſic* j. **maeghd.** Virgo.

meghet. *vetus. ſland.* j. **wey.** Serum lactis, *gal. megue.*

meghe / meghel / meghen / maghen. *germ.* Coagulum.

meghet-kruyd. *germ. ſax.* j **wal-ſtroo.** Gallium, *herba quæ vim coagula habet in*

cogendo lacte.

mep/ mep-maend. Maius mensis. *vox vernacula.* **mep** *sive* **map** *à Latina sumpta, vel potius à frondibus, arboribus & arbustis quæ nomine cum mense communi vocantur. Mich. Beuter.* Maius. *à voce* **map** *sive* **mep** : *qua* viror omnium plantarum *designatur, Becan. germ. mey. gal. may. ital. maggio. hisp. mayo. ang. may.*

mep/mep-tack. Ramus frondosus, frons festa. *q. d.* ramus Maij. *Maio enim mense arbor frondes emittit.*

mepken. *lovan. bruxel.* **i. nuplken.** Sertum.

mepen. Desectis viridibus plantis sive ramis ornare. *Becan.*

mep-bloemken. Lilium convallium, lilium vernum. *q. d.* flosculus Maij: *floret enim circa calendas Maias.*

mep-boter. Butyrum vernum.

mep-doozne. Oxyacantha, spina acuta: *sic. zeland. dicta, quòd mense Maio spectatissim. è florent exiguo flosculo. q. d.* spina Maij.

mep-kaese. i. platte kaese. Lac coagulatum, lac pressum, *quod mense Maio confici solet.*

mep-visch. Alausa, alosa. *piscis vilis qui mense Maio apparere incipit. &* Asellus minor salitus.

mep-voghel. Larus niger, avis Maij.

mep-voghel. *sax. sic.* **j. pepel.** Papilio: *Maio mense frequens.*

mepd. *fris. sic. holl.* **j. maeghd.** Virgo, puella, ancilla. *ang. meide, mayde.*

mepdsen/mepssen. Puella, adolescentula, juvencula. & Ancilla, famula. *gal. meschine.*

mepdsen-knecht. *sland.* Androgynus, hermaphroditus, semimas. & Virago.

mepds-ken. Puella, puellula.

meper. *germ. sax. fris. sicamb.* Colonus, villicus, agricola, *inquit Becanus*, qui agrum colit, frugũ tamen partem domino dat.

meper. Prætor maior, prætor urbanus, consul maior, summus magistratus, *vulgò* maior & maierus. *gal. maire, maieur. ang. mayer.*

meper dan het dorp. Prætor minor, prætor rusticus, prætor ruralis, coloniç præfectus, prętor pagi, prætor suburbanus.

meper-hof. *germ. sax. sicamb.* Villa.

meperije. Colonia. & Præfectura: & Territorium.

mepn. *vetus.* **j. schot.** Pollen.

mepnckel. *vetus. holl.* **j. beel/menigh.**

mepnen Opinari, arbitrari, putare, reputare, existimare, autumare, reri, censere, sentire.

mepn-eed. Perjurium, falsum juramentum, sacramentum perfidum. *dictio composita ex* **mepnen** & **eed.** *Cicero: lib. 3. Offic. quod ex animi tui sententia juraveris, id non facere, perjurium est.*

mepn-eed doen. Pejerare, perjurare, sacramentum perfidum dicere, falso & animo fallendi jurare, jurare contra animi sententiam.

mepn-eedigh. Perjurus, perjuriosus, falsijurus: qui aliter jurat quam sentit: qui sciens perjurium facit: qui fortuito, temerè & dubiè jurat. *ger. meineydigh. sax. meneedigh.*

mepningije. Opinio, arbitrium, sententia, mens.

mepnte. j. meente Communitas.

mepr. j. maer. Mare. & Stagnum.

mepssen. j. mepdsen. Puella. & Ancilla. *gal. mechenne.*

mepssentje/ maysinede/ maisnide. *vetus. sland.* Familia. *gal m snage.*

mepster. j. meester. Magister.

mept. *vetus.* **j. mepd** Puella.

melaedsch. j. malaedsch. Leprosus.

melck-ander. *holl.* **j. malck-ander.**

melck. Lac. *germ. molch. ang. milke.*

melck-deerne. Ancilla lactaria, ancilla boaria.

melck-drincker. Galactopota.

melck-eter. Galactophagus.

melck-emer j. melck-tobbe. Mulctra, mulctrale.

melck-haer. Lanugo genarum, barbula lacteola: juli: tenerę genarum lanugines.

melck-koe. Bos lactaria.

melck-krupd. Polygala, glaux.

melck-lam. j. supgh-lam.

melck-maerte / melck-mepssen. Ancilla boaria, ancilla lactaria.

melck-

melck-merckt. Forum lactarium.
melck-mupl. Imberbis, impuber, depuber, investis.
melck-ope. Ovis lactaria.
melck-rinssel. Coagulum.
melck-spyse/supvel. Lactaria. *vulgò* lacticinia.
melck-stande. Labrum lactarium.
melck-stoop. Mulctra sinus lactis.
melck-teple. Sinus vel sinum lactis, vas in quo lac mulsum asservatur.
melck-tobbe. Mulctra, mulctrale, mulctrum, vas quo lac dum mulgetur, excipitur.
melck-verwigh. Lacteus.
melck-waere j. supvel Lactarium.
melck-wepe. Serum, pars lactis aquea.
melck-wepe. Sonchus, lactucina, lactucella: *herba cuius caulis fractus copioso lacte manat. Lemnius*, Sonchum, dentem leonis, hieracium, condrillam *& id genus alias herbas* **melck-wied** *dici ait, à* **melck.** i. lac, *&* **wieden.** i. runcare: *quòd lacteo rore madefiant, & quòd eum unde eruendæ sint, ne salutares herbas & frumenta strangulent.*
melck-werck. *sax.* Lactarium.
melcken. Mulgere, pressare ubera palmis. *ἀμέλγειν. germ. melcken. ital. molgere. angl. milke.*
melcken iemanden. Emulgere aliquem argento, emungere aliquem pecunijs fraude & blanditijs elicere alicui pecunias.
melcken de duyven. Illectare, allectare, allicere columbas esca.
melcker / melckerlinck / milte van der visch. Lactes, lacteum intestinum insigne piscium marium.
melck-sel. Mulctra, lac emulsum.
melck-anderen. *holl.* j **malck-anderen.**
melde. Atriplex, atriplexum, aurcum olus. *ger. molten, milten.*
melden. Meminisse, mentionem facere, memorare. & Prodere, revelare, aperire, declarare.
mele. j. **meel.** Farina.
melichyt. *vetus* j. **villichyt.** Forsan, forsitan, fortasse vel fortassis.
melisse/melissen-krupd. Melissophylium, amellum, apalastrum, citrago, melitæna. *vulgò* melissa. *ger. melissen. gal. melisse. ital. melissa.*
melisoen. j. **menisoen.** Dysenteria.
mellen. j. **maelen.** Ducere uxorem, conjugari.
meloen. Melo, pepon, melopepo, cucumeris genus. *ger. melaunen, melonen. gal. melon. ital. melone. hisp. melon. ang. melon.*
meluwe/milwe. Acarus. **meluwen.** Ab acaris, tineis sive teredine exedi.
memme. j. **mamme.** Nutrix.
men. j. **man/mensch.** Vir, homo. *ang. men.* i. homines.
men sept. j. **man sept.** Aiunt, fertur.
mencke. j. **mincke.**
mene. *vetus. flandr.* j. **menigh.** Multus.
menghe. *ger. sax.* j. **menighte.**
menghe. Eupatorium *vulgò* agrimonia.
menghel. *brab.* j **punte.** Hemina. *holl. & sic.* Heminæ duæ.
menghelen. j. **menghen.** Miscere.
menghelinghe. Mistura, permistio.
mengelrije. Miscellanea, orum.
menghen. Miscere, commiscere, permiscere, immiscere, diluere, temperare, variare. *germ. menghen. ang. mingle.*
mengh-moes. Olera miscellanea, puls miscellanea.
menghер. Mixtor.
menghер. j. **manghер.** Permutator, mercator.
menginghe Mixtura, permistio.
menghsel. Mixtura, permistio, varietas.
menghsel-verwe. Color varius mistus.
menghsel-wolle. Lana variegata.
menie. j. **minie.**
menie. *vetus* j. **menighte.**
menigh. Multus, frequens, creber, multi, crebri, complures, plerique. *germ. manch. gal. maint. ang. many, managein Goticè.* i. plebs.
menigh-mael/dick-mael. Sæpè, crebro.
menigh-sins. Variè, multifariam.
menigh-verwigh. Discolor.
menigh-houdt/menigh-houdigh. Multiple:
meni [illegible] *ligibus. sublimis. brevis ventricu-*

lus: *sic dictus à variis plicis: dicitur &* **hupbe** *à reticulatis puellarum vittarum plagis: &* **boeck** *à multiplicibus voluminibus seu pagellis. Adrian. Iun.*

menigh-vuldigh/menigh-voudigh. Multiplex, multiplicabilis, varius, multi jugus.

menigh-vuldighept. Multitudo.

menigh-vuldighlick. Multipliciter, multifariè.

menigh-vuldighen. Multiplicare, multiplex facere.

menigh-werf / menigh-werve. Sæpè, compluries, crebro.

menigher-hande. Varius, multiplex, diversus, multiformis.

menigher-lep. Multiplex, multiformis, multi jugus, diversus, varius.

menigher-lep-verwigh. Multicolor.

menigher-tier. *vetus* j. **meniger-lep.** Multiplex, varius.

menighertier-lick. *vetus.* Variè.

menighte. Multitudo, frequentia, copia, agmen, turba, caterva, vis, abundantia.

menie/minie. Minium: pigmenti rubri genus.

menisoen. *& euphonic gratia* **melisoen.** Dysenteria, tormina: cruenta alvi dejectio cum dolorifica torsione *dicitur etiam* **rood menisoen / rood bupck-evel/** *& simplicitur* **het rood.** *q.d.* rubrum sive miniatum excrementum.

menisoen-krupd. Gnaphalium, filago, centunculus: thalictrum, *offic.* sophia *herba dysenteriam sistentes.*

mennen. Ducere, agere, vehere, minare. *gal. mener. ital. menare.*

men-roede. Scutica, flagellum.

menner. j. **waghen-man.**

menssch. Homo, mortalis terrigena, *dicitur* **menssch/** *inquit Becanus. q.d.* **men sigh/** *hoc est,* ducens seipsum.

menschen-dief. Plagiarius.

menssch-schouwigh. Misanthropos, homifuga.

menstriken. Homuncio, homulus, homunculus.

menschelickheyd. Humanitas, natura humana.

mente. j. **munte.** Mentha.

mer. j. **maer.** Sed, atqui, autem, attamen, at.

mer. j. **maer.** Mare.

mercenier. j. **meerssenier.**

merck/mercken. j. **marck/marcken.**

merckt. j. **marckt.** Forum.

mergh/merghe/merghel. j. **margh/marghe/marghel.**

merghen. j. **marghen.** Cras.

merie/merrie. Equa. *ang. mare. germ. vetus. merhe.*

merisoen. j. **menisoen.**

meriaen. *fland.* j. **merie.** Merula.

merle. Merula. *gal. merle. ital. merla. hisp: merla.*

merlin. j. **smerlin.** Æsalo.

merren. j. **marren.** Morari.

merren-vlichte/ mer-vlichte. j. **marren-vlichte.** Tricę.

merssche. j. **maerssche.** Palus.

merssenier. j. **meerssenier.**

merte/merteke. j. **marte.** Simius.

mes *in compositione: ut* **mes-doe/mes-bzupcken/** *&c. Flandri dicunt: Brabanti & alij* **mis/mis-doen/mis bzupcken/** *&c.*

mes. *fland.* j. **mest.** Stercus, fimus.

mes/messer/mets. Culter, gladius.

mes-maecker. Cultrarius faber, machæropœus.

messen-koker. Theca cultellaria.

mesaene. j. **besaene.** Epidromus.

mesel. *vetus.* j. **melaedtsch.** Leprosus. *germ. malzig. gal. mesel, meseau.*

mesel-sucht. *vetus.* Lepra.

meselrye. *vetus.* Lepra. *gal. meselerie.*

mesniede. *vet. fland.* j. **mepsniede.**

messe. *fland.* j. **misse.**

messelen. *fris.* j. **maselen.** Papulę, boa.

messagie. *fland. vet.* Nuntius, nuntium. *gal. messagie. ital. messo. hisp mensage. ang. message.*

messagier/ metsengier. *vetus. fland.* Nuntius, tabellarius. *gal. messagier. ital. messagiere. hisp. mensagero ang. messenger.*

messie. j. **mest-put.** Fimetum.

messingh. *fland.* j. **messie.** Fimetum.

messing. *sax. sicamb. fris.* j. **latoen.** Orichalcum, aurichalcum.

meſt/miſt/meſch. Stercus, merda, excrementum alvi, fimus vel fimum, lætamen. *germ miſt. ſax. meſt.*

meſt-gaffel. Furca ſimaria.

meſt-haeck. Ligo ſimarius.

meſt-hoop. Fimetum ſterquilinium.

meſt-poel. Sterquilinium, colluviarium, colluvies ſtercoraria.

meſt-put. Fimetum ſterquilinium.

meſt-voeder. Sagina.

meſt-waeghen. Plauſtrum, ploſtrum, vehiculum quo fimus vehitur.

meſten. Saginare, pinguefacere, obeſare, impinguare, farcire.

meſt-hzocke. Sagina.

meſt-darm/maſt-darm/maſ-darm. *ger. ſax. ſicamb.* **j. aerſ-darm.** Inteſtinum rectum.

meſt-dier. Animal altile, quod ſaginatur.

meſt-hinne. Gallina altilis.

meſt-hot. Saginarium.

meſt-ſpijſe. Sagina.

meſt ſtal. Saginarium.

meſt-vederen. Plumę ſub cauda, quę gallinis aut capis ſaginandis evelli ſolent.

meſt-vercken. Porcus ſaginatus.

meſt-voeder. Sagina.

meſt-voghel. Avis altilis, avis fartilis.

meſter van voghelen. Fartor, qui aves altiles farcit & ſaginat.

meſtinghe. Sagina.

meſt. j. **miſt/mieſt.** Nebula.

met. j. **med/mede.** Cum, una.

met. *holl.* j. **peter.** *vide* **mette.**

meraci. Metallum. *al. metal. it. al. metallo. hiſp. metal. ang. mettel.*

meten. Metiri, demetiri, emetiri, modulari, menſurare, *μετρειν. germ. meſſ. n. gal meſurer hiſp. mi dar. ang. meate, meaſure.*

meter. Menſor.

meter. j **pete.** Mater luſtrica. **Peters ende meters.** Luſtrici parentes. *i. tuar meter. g. d.* mater.

metſen. Struere, exſtruere muros, parietes, *&c.*

metſ-ſteen. Cementum.

metſer. Cæmentarius, ſtructor, faber murarius: machio, machino. *apud. Iſidor. teſte Lipſio:* qui machinis inſiſtit propter altitudinem parietum.

metſelaer. *holl. ſicamb.* j. **metſer.**

metſenaer. *vet. ſland.* j. **metſer.**

metſelrije. Structura muri, ſtructura cæmentitia, cęmentum.

metſelen. *hol.* j. **metſen.**

met. *holl. fruſ* j. **peter.** Pater luſtricus.

mette. *holl. fruſ.* j. **meter/peter.** Mater luſtrica. **Metteken.** Matercula luſtrica.

met/mette. *ſax. ſicamb.* Pulpa ſuilla, carnes porcinę delicatiores.

met-wozſte. *ſax. ſic* j. **hzaed-wozſte.** Lucanica, botulus, farcimen ex carne porcina oblongum.

mette/mettcken. Capra, capella. & Mulier ignava.

mettenen. Horę ſive preces matutinæ: pręces nocturnę: nocturnalia, ium.

meucken/moken. Modiolus.

meughe. j. **moghe.**

meulen. j. **molen.** Mola.

meuſelen. *holl. zeland* Pitiſſare, ligurire, & clam deguſtare paulatim.

meuſeler. *holl* Genus delicatioris cerviſię.

meuſeler. *ſland.* j. **kneuterken.**

meuſie/moſie. Culex.

meuterken. *hod.* j. **oozd.** Quadrans.

M I

micke Furca.

micke. Pedamen, pedamentum, ridica.

micke. Hemiartium, panis triticeus minor, artidium, parvus panis. *germ. miche.*

micke/mick/ghe-mick. Collimatio.

micken met de ooghen. Collimare, intendere oculos in rem aliquam, collineare, oculos in ſcopum intendere. & Statuere, diſponere.

mid-dagh. Meridies, medius dies.

middagh-mael. Prandium.

middagh eten. Prandere, meridiare vel meridiari.

middaghs. Meridianus. & Meridiano ſeu tempore meridiei.

mid-daghſche ſonne. Sol meridianus.

mid-daghſchen wind. Auſter, ventus meridionalis.

mid-lents. Ver medium, adultum.
mid-maend. *vetus.* Medius mensis.
mid-meert. *vetus.* Medius Martius.
mid-nacht/midden-nacht. Noctis meridies, nox intempesta, nox concubia, concubium, noctis silentium, nox media. & Septentrio.
mid-ooghst. j. **half-ooghst.**
mid-riste. j. **middel-riste.**
mid-somer. Media æstas, æstas adulta, æstas summa.
mid-vasten. *sax. fris. sicamb.* j. **half-vasten.**
mid-weke. *sax. fris. sicamb. holland.* j. **goens-dagh.** Dies mercurij. *q. d.* media septimana.
mid-weghe/midt-wegh. In medio, circa medium, in medio itinere.
mid-winter. Bruma, media hyems, solstitium brumale, hyems adulta, summa hyems.
middel. Medium, medietas, intermedium, meditullium. *germ. mittel. ang. midde, middel, middle.*
middel. Modus, ratio, via, occasio, causa, conditio, opera, facultas.
middel-baer. Mediocris.
middel-baer man. Vir justæ staturæ.
middel-baerheyd. Mediocritas, medium.
middel-baerlick. Mediocriter.
middel-landsch. Mediterraneus.
middel-landsche zee. Mare mediterraneum.
middel-lijf. Thorax. j. **borst.**
middel-linie. Diameter, linea dimetiens.
middel-maete. Mediocritas, medium.
middel-maetigh. Mediocris. & Indifferens.
middel-maetigh man. Vir quadratus, commodæ sive justæ staturæ.
middel-muer. j. **middel-want.**
middel-punt. Centrum.
middel-rif. j. **riste.** Diaphragma, septum transversum. *sax. middelrif. ang. midriffe.*
middel-schot. Interscpimentum, interfinium interseptum.
middel-schot van den neuse. Interfinium, isthmus, imbrex narium, interscpimentum vel discrimen narium.
middel-vinger. Digitus medius, infamis, impudicus, famosus, verpus.
middel-wand/ tusschen-weegh. Paries medianus, intergerinus.
middelb. j. **middel.**
middelen. Mediare, intercedere, intervenire, moderari, disceptare.
middeler. Mediator, disceptator, interpres, deprecator, arbiter, sequester, interventor, pararius.
middeler tijt. Interim, interea.
middelste. Medius, medianus.
midden. Medius. & medium. *ger. mitz, mittelst. ang. middes, midde.*
midden-schot. j. **middel schot.** Interscpimentum.
midden-nacht. j. **mid-nacht.**
mids. Medius.
mids dat/ *&c.* Quandoquidem, eo quòd, quia.
midt-gaders/med-gaders. Simul, unà, unà cum.
midt-waeter zeylen. Navigare medio alveo.
mieb. *holl.* **tijdinghe.** Nuntium.
mieb-brengben. *holl.* Nunciare.
mieb wijs. *holl.* Novarum rerum nuncijs abundans.
miede/mieden. j. **miete/mieten.**
mieghe. j. **mijghe.** Vrina.
miere. Formica. *μύρμηξ.* **De mieren.** Formicatio. *μυρμιγλια* : morbus qui fori corpus fœdis tuberculis ac pustulis in format, intus verò mordentis formica sensum cruciatumque adfert : & mo bus venereus, lues venerea.
mieren-hoop/ mieren-nest/ mieren-ho Myrmecia, caverna aut agmen form carum.
mieren-joockscl. Formicatio.
mier-sepcke/pis-miere. Formica.
mierachtigh. Formicosus.
mies. *vetus.* j. **mos.** Muscus, bryon.
miest. j. **mist.** Nebula.
miesclen. *fris. holl.* j. **misten.** Nebulam e halare, rorare tenuem pluviam.
miselinghe. *holl. fris.* j. **mist.** Nebula.
miete/miente/miede. *germ. sax. sicamb. h fland.* Donum, munus. & merces, m ritum, stipendium. & Arrha, arr

bo, munus in conductione inita. *angl. mede.*

mieten/mieden. *germ.sax.sicamb.stand.holl.* j.**huieren.** Conducere, & arrhabone dato devincire.

miet-loon. *vetus* Merces.

miet-ros. *germ sax.* j. **huer peerd.**

my. Mihi, me. *μοὶ, ἐμὲ. germ.mich, mir. gal. moy, me. ital. me. hisp mi. ang. me.*

mijden. Vitare, evitare, devitare, fugere, defugere, effugere: & Parcere.

mijdsaem. *stand.* Vitans: & Parcens.

mijdel. *stand.* Vitans: & Parcens.

mijghe/mieghe. *sicamb.* j. **pisse.** Vrina.

mijle. Milliarium, milliare, mille passus, lapis. *germ.meyl. ang.mil.*

mijn. Meus. *ger.meyn. gal.mien. ital.mio. hisp. mio. ang.my, myne.*

mijn-heer. Heros, vir nobilis & illustris. *q. d.* meus dominus.

mijn-vrouwe. Herois, heroina, femina illustris. *q. d.* mea domina.

mijnen. In venditione & auctione publica, *meum est*, dicere, sibique rem auctam adsumere certo pretio.

mijnent halve. Per me, propter me, à me.

mijne. Vena: & Natura, ingenium: & Vultus, species, status. *vel. min.*

mijne, mijn-kupl/mine. Fodina, cuniculus, *vulgo* mincra. *gal. mine, miniere. ital. miniera. hisp. minero, mina. ang. mine.*

mijne van goud. Aurifodina.

mijne van silver. Argentifodina.

mijne / onder-grabinghe. Cuniculus, meatus subterraneus, fussossus. *vulgò* mina.

mijnen/mijnéren/onder-graven. Suffodere, agere cuniculos, *vulgo* minare, facere minas.

mijnie/minie/ menie. Minium, pigmentum rubrum.

mijnie kupl. Miniaria, locus in quo foditur minium.

mijte/mijte. *fris. sicamb.* j. **melwe.** Midas, acarus. *gal. mite. ang mite.*

mijte. Minutia, minutum, minuta: oboli vilissimi genus, *vulgo* mita.

mijte. Meta, strues in altum, strues in conum subducta.

mijte houts. Meta, strues lignorum.

mijten. Constructre metam, congerere seu struere in acutum.

mijter. Mitra. *vulgo*

mijter/ bisschops hoed. Mitra episcopalis, albogalerus, tiara, cidaris, apex, infula. *gal. mitre. ital. mitra. hisp. mitra. ang. miter.*

mijteren. Ornare mitra.

mild. Mitis, lenis, mollis, dulcis. & Munificus, beneficus, liberalis, largus, benignus. *ang. mild.*

milde/melde. Atriplex, atriplexum, olus aureum: herba à molliendo & leniendo dicta. *germ. milten.*

mildheyd/mildighheyd. Lenitas: & Liberalitas, largitas, benignitas, munificentia, beneficentia.

mildelick. Leniter: & Liberaliter, munificè, largè.

milderen/ mildighen. Mitigare, lenire, mollire.

mildinghe. Lenimen, lenimentum.

mildte/milte. Lien, splen. *à* **mild.** i. mollis: *splen nim mollis & rarus est naturâ. germ. milze. ital. milza. ang. milt.*

mildte van den visch. j. **melcker.** Lactes piscium, lacteum intestinum.

mildten-herdighheyd. Lienis scirrus.

mild-suchtigh/mild-siecke. Lienosus, lienicus, splenecticus.

millie. j. **hirs.** Milium. *gal. millet. ital. miglio, hisp. mijho. ang. mylen, millet.*

milwe/melwe. Acarus, teredo.

min. Minus.

mincke/ mencke. Mutilatio, defectus, læsio.

mincken/mencken. Mutilare, admutilare, lædere, mancum reddere, minuere, deminuere.

minck-yser. Murex, tribulus, asteriscus, aculeatus: machinulæ ferreę tetragonæ aculeis exstantibus, quę ut inimici pedes lædant sparguntur.

minck-yser. Tribulus aquaticus. *herba dictæ à fructibus spinosis, quatuor duris aculeis modicè recurvis: quæ alio nomine aliaque ratione nonnullis* **water-noot** *dicitur.*

minder. Minor, minus. *ger. minder. gal. moindre.*

dre. ital. minore. hisp. menor.

Minder-broeder. Frater minor, Franciscanus, Seraphicus.

Minder-iaerigh. Minor annis, *vulgò* minorennis.

Minderen. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, attenuare, extenuare.

Minderinge. Minutio, imminutio, diminutio.

Mindste. Minimus. **Ten mindsten.** Minimum, minimè, saltem, dumtaxat.

Mine/minie. *j.* **mijne/mijnie.**

Minghelen. *j.* **menghelen.**

Minne. Amor, Venus. & Amatio, *Plaut.* amor Venerius.

Minne/minneken. Venus, amica. **minneken/liefken.** Corculum: *blandientis particula.*

Minne. Gratia. **metter minnen oft met den rechte maecken.** Gratia aut judicio transigere.

Minne. *holl. sicamb.* **j. memme.** Nutrix.

Minne-bader. *holl. si. amb.* **voesterer.** Nutritius.

Minnen. Amare, diligere: *à superioribus Germanis nunc in obscœnam partem plerumque sumitur.* Veneris voluptatibus frui: amare, amori litare.

Minnen-brief. Literę amatoriæ.

Minnen-dranc. Philtrum, poculum amatorium.

Minnen-spel. Ludus Venerius, res Veneria, colluctatio Veneria, militia amatoria, clinopale, palęstra lecti, bellum nocturnum, coitus, congressus, consuetudo venerea.

Min-ghe-noot/ minne-ghe-noot/ minnoot. *vetus.* Consors amoris, amabilis, bellus, venustus, deliciæ, carum caput: & Pullus, catamitus, puer concubinus. *gal. mignot, mignon. ang. minion. rhetores rhythmici* **minioot** *ineptè dicunt & scribunt.*

Min-schap. Amor, dilectio.

Min-saem/ min-saemigh. *j.* **minnelick.** Amabilis, charus.

Min-saemheyd. *j.* **minnelickheyd.**

Min saemlick. *j.* **minnelick.**

Minnaer. Amator, amans, amasius, procus.

Minnelick. Amabilis, venustus.

Minnelickheyd. Amabilitas, venustas, gratia.

Minnelicken. Amanter, amabiliter.

Minst. *j.* **mindste.** Minimus.

Minute. Minima horæ pars, sexagesima pars horę: horę semuncia, horę scrupulus. *vulgò* minuta.

Minute/munuet-brief. Scheda, schedula: adversaria, pictacium. *vulgò* minuta.

Minutéren. Perscribere compendiario: notis perscribere instrumentum.

Mirakel. Miraculum.

Mis. *j.* **misse.** Erratum malum.

Mis *in compositione adversativa particula plerumque exponitur per* malus, malè & *similis significationis dictiones. gal. mes. ital. mis. ang. mis.*

Mis-achten *j.* **mis-prijsen.** Contemnere.

Mis-aerden. Degenerare.

Mis-aerdende. Degener.

Mis-baer. Gestus indecens: & Gestus incompositus summopere lugentium. & Abortus.

Mis-baeren. Incompositè se gerere, indecenter gesticulari.

Mis-baeren. Abortum facere, abortire.

Mis-baeringhe. Abortus, abortio.

Mis-baerte. *j* **mis-boorte.** Abortus.

Mis-beuren. Peccare, delinquere, incidere in mulctam.

Mis-beurte. Peccatum, delictum.

Mis-boorte. *j.* **mis-ghe-boorte.**

Mis-bruyck. Abusus,

Mis-bruycken. Abuti, malè uti.

Mis-daed. Delictum, malefactum, peccatum, facinus, erratum.

Mis-daedigh. Noxius, reus, flagitiosus facinorosus, sons, nocens.

Mis-dienen. Malè servire, malè mereri

Mis-dienst. Delictum.

Mis-doen. Malè facere, delinquere, peccare, offendere.

Mis-draghen. Malè, improbè inhoneste gerere. & Malè uterum ferre, abortum facere.

Mis-draght. Abortus.

Mis-drachtigh. Abortivus, & Sterilis.

Mis-dunck. Suspicio.

miſ dincken. Suſpicari, malè cogitare.
miſ-gaen. Errare, delinquere, prævaricari, egredi ſuo officio.
miſ-ge-boorte. Abortus, abortivus fœtus.
miſ-ghe-loove. Diffidentia.
miſ-ghe-looven. Diffidere.
miſ-ghe-was. Nanus, pumilo corpore.
miſ-gonnen Invidere, malè favere.
miſ-gonſte. Malevolentia.
miſ-gonſtigh. Invidus, malè favens, malevolus.
miſ-grepen/ miſ-grepten. *ſtand.* Diſplicere.
miſ-grijpen. Errare, falli, malè prehendere ſive comprehendere.
miſ-haeghen. Diſplicere.
miſ haeginghe. Diſplicentia, tædium.
miſ-handelen. Malè tractare, abuti, delinquere, offendere.
miſ-handelinghe. Crimen, noxa, culpa, delictum.
miſ-hanben. Malè convenire & Diſplicere: moleſtum eſſe.
miſ-happe. *vetus. ang.* Infortunium.
miſ-happen. Malè accidere. *ang. miſhappe.*
miſ-hellen. Diſſonare.
miſ-hellende. Abſonus, diſſonus.
miſ-hooren. Obaudire, auditu errare. *angl. miſhearе.*
miſ-hoopen. Deſperare ſpem abjicere.
miſ-houden. Malè tenere.
miſ-houden. Errare in matrimonio contrahendo, infauſtis nuptijs jungi.
miſ ionnen. *j.* **miſ-gonnen.**
miſ-kanſſe. Infortunium. *ang. miſchaunſe.*
miſ-kief. *ſtand.* Infortunium, vitium. *gal. meſchief. ang. miſchiefe.*
miſ-klappen. Labi verbis.
miſ-komen. Malè evenire, infeliciter cedere, ſiniſtrè accidere.
miſ-koopen. Errare emendo, cariùs æquo emere.
miſ-leggher. Malè ponere. & Inconſideratè locare, loco non ſuo ponere, temerè ſeponere.
miſ-lepden. Malè ducere, ſeducere.
miſ-lemtigh. *vetus. j.* **ver-lemt.** Mutilus.
miſ-lieven. *vetus.* Diſplicere.
miſ-looven. *j.* **miſ ghe-looven.**
miſ-luck. Infortunium.
miſ-lucken. Malè evenire.
miſ-lupden. Diſſonare, abſonare.
miſ-lupdende. Abſonus, diſſonus.
miſ-maecken. Deformare, malè formare, deturpare, devenuſtare.
miſ-maeckt. Deformis.
miſ-maeckthepd. Deformitas.
miſ maecktelick. Deformiter.
miſ-moedigh. *j.* **miſ-trooſtigh.**
miſ-moghen. *vetus.* Ægrè pati, non ferre, invidere.
miſ-naemen. Malè nominare, agnominare. *ang. miſnaeme.*
miſ-noeghen. Diſplicere.
miſ-paepen. Malè contentum reddere, offendere.
miſ-paept. Malè contentus.
miſ-paſſen. Malè convenire.
miſ-peuteren. *ſtand* **j. ver-peuteren.**
miſ-pijſſen. *j.* **ver-achten/ ver-ſmaeden.** Vituperare, contemnere, improbare.
miſ-pijſſinghe. Vituperatio.
miſ-pijſſer. Vituperator, vitupero.
miſ-pijſſelick. Vituperabilis, contemnendus.
miſ-quaem. *vetus. ſtand.* Caſus adverſus, malum, morbus, ægritudo.
miſ-raeckt. Tactus vanus, ictus caſſus, ictus vacuus, irritus, inanis: & Caſus adverſus.
miſ-raecken. Malè tangere ſive contingere, aut attingere. & Malè ſuccedere. & Errare.
miſ-raed. Malum conſilium.
miſ-raeden. Malè ſuadere, errare conſulendo.
miſ-rekenen. Errare in calculo ſive numero, malè numerare.
miſ-ſaecken. *j.* **loochenen.** Negare.
miſ-ſaecker. Negator, inficiator.
miſ-ſaeckigh. Negativus, negans.
miſ-ſchaepen. Deformis.
miſ-ſcheppen. Malè formare ſive creare.
miſ-ſchepſel. Monſtrum: præter naturam editum aut procreatum.
miſ-ſchieden. Malè evenire, ſiniſtrè accidere.
miſ-ſchien/ mach-ſchien. Fortè, forſan, caſu.

dre. ital. minore. hisp menor.

Minder-broeder. Frater minor, Franciscanus, Seraphicus.

Minder-iaerigh. Minor annis, *vulgò* minorennis.

Minderen. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, attenuare, extenuare.

Minderinge. Minutio, imminutio, diminutio.

Mindste. Minimus. **Ten mindsten.** Minimum, minimè, saltem, dumtaxat.

Mine/minie. j. mijne/mijnie.

Minghelen. j. menghelen.

Minne. Amor, Venus. & Amatio, *Plaut.* amor Venerius.

Minne/minneken. Venus, amica. **minneken/liefken.** Corculum: *blandientis particula.*

Minne. Gratia. **metter minnen oft met den rechte maecken.** Gratia aut judicio transigere.

Minne. *holl. sicamb.* **j. memme.** Nutrix.

Minne-vader. *holl. sicamb.* **voesterer.** Nutritius.

Minnen. Amare, diligere: *à superioribus Germanis nunc in obscœnam partem plerumque sumitur:* Veneris voluptatibus frui: amare, amori litare.

Minnen-brief. Literę amatoriæ.

Minnen-dranc. Philtrum, poculum amatorium.

Minnen-spel. Ludus Venerius, res Veneria, colluctatio Veneria, militia amatoria, clinopale, palęstra lecti, bellum nocturnum, coitus, congressus, consuetudo venerea.

Min-ghe-noot/ minne-ghe-noot/ minnoot. *vetus.* Consors amoris, amabilis, bellus, venustus, deliciæ, carum caput: & Pullus, catamitus, puer concubinus. *gal mignot, mignon. ang. minion. rhetores rhythmici* **minioot** *ineptè dicunt & scribunt.*

Min-schap. Amor, dilectio.

Min-saem/ min-saemigh j. minnelick. Amabilis, charus.

Min-saemheyd. j. minnelickheyd.

Min saemlick. j. minnelick.

Minnaer. Amator, amans, amasius, procus.

Minnelick. Amabilis, venustus.

Minnelickheyd. Amabilitas, venustas, gratia.

Minnelicken. Amanter, amabiliter.

Minst. j. mindste. Minimus.

Minute. Minima horæ pars, sexagesima pars horę: horę semuncia, horę scrupulus. *vulgò* minuta.

Minute/minuet-brief. Scheda, schedula: adversaria, pictacium. *vulgò* minuta.

Minutéren. Perscribere compendiario: notis perscribere instrumentum.

Mirakel. Miraculum.

Mis. j. misse. Erratum malum.

Mis *in compositione adversativa particula plerumque exponitur per* malus, malè *& similis significationis dictiones. gal. mes. ital. mis. ang. mis.*

Mis-achten j. mis-prijsen. Contemnere.

Mis-aerden. Degenerare.

Mis-aerdende. Degener.

Mis-baer. Gestus indecens: & Gestus incompositus summopere lugentium. & Abortus.

Mis-baeren. Incompositè se gerere, indecenter gesticulari.

Mis-baeren. Abortum facere, abortire.

Mis-baeringhe. Abortus, abortio.

Mis-baerte. j mis-boorte. Abortus.

Mis-beuren. Peccare, delinquere, incidere in mulctam.

Mis-beurte. Peccatum, delictum.

Mis-boorte. j. mis-ghe-boorte.

Mis-bruyck. Abusus,

Mis-bruycken. Abuti, malè uti.

Mis-daed. Delictum, malefactum, peccatum, facinus, erratum.

Mis-daedigh. Noxius, reus, flagitiosus, facinorosus, sons, nocens.

Mis-dienen. Malè servire, malè mereri.

Mis-dienst. Delictum.

Mis-doen. Malè facere, delinquere, peccare, offendere.

Mis-draghen. Malè, improbè inhonestè se gerere. & Malè uterum ferre, abortum facere.

Mis-draght. Abortus.

Mis-drachtigh. Abortivus, & Sterilis.

Mis-dunck. Suspicio.

miſ duncken. Suſpicari, malè cogitare.
miſ-gaen. Errare, delinquere, prævaricari, egredi ſuo officio.
miſ-ge-boorte. Abortus, abortivus fœtus.
miſ-ghe-loove. Diffidentia.
miſ-ghe-looven. Diffidere.
miſ-ghe-was. Nanus, pumilo corpore.
miſ-gonnen Invidere, malè favere.
miſ-gonſte. Malevolentia.
miſ-gonſtigh. Invidus, malè favens, malevolus.
miſ-grepden/ miſ-grepten. *ſtand.* Diſplicere.
miſ-grijpen. Errare, falli, malè prehendere ſive comprehendere.
miſ-haeghen. Diſplicere.
miſ haeginghe. Diſplicentia, tædium.
miſ-handelen. Malè tractare, abuti, delinquere, offendere.
miſ-handelinghe. Crimen, noxa, culpa, delictum.
miſ-handen. Malè convenire & Diſplicere: moleſtum eſſe.
miſ-happe. *vetus. ang.* Infortunium.
miſ-happen. Malè accidere. *ang. miſhappe.*
miſ-hellen. Diſſonare.
miſ-hellende. Abſonus, diſſonus.
miſ-hooren. Obaudire, auditu errare. *angl. miſhearе.*
miſ-hoopen. Deſperare ſpem abjicere.
miſ-houden. Malè tenere.
miſ-houden. Errare in matrimonio contrahendo, infauſtis nuptijs jungi.
miſ ionnen. *j.* **miſ-gonnen.**
miſ-kanſſe. Infortunium. *ang. miſchaunſe.*
miſ-kief. *ſtand.* Infortunium, vitium. *gal. meſchef. ang. miſchiefe.*
miſ-klappen. Labi verbis.
miſ-komen. Malè evenire, infeliciter cedere, ſiniſtrè accidere.
miſ-koopen. Errare emendo, cariùs æquo emere.
miſ-leggher. Malè ponere. & Inconſideratè locare, loco non ſuo ponere, temerè ſeponere.
miſ-lepden. Malè ducere, ſeducere.
miſ-lemtigh. *vetus. j.* **ver-lemt.** Mutilus.
miſ lieben. *vetus.* Diſplicere.
miſ-looven. *j.* **miſ ghe-looven.**
miſ-luck. Infortunium.
miſ-lucken. Malè evenire.
miſ-lupden. Diſſonare, abſonare.
miſ-lupdende. Abſonus, diſſonus.
miſ-maecken. Deformare, malè formare, deturpare, devenuſtare.
miſ-maeckt. Deformis.
miſ-maeckthepd. Deformitas.
miſ maeckt-elick. Deformiter.
miſ-moedigh. *j.* **miſ-trooſtigh.**
miſ-moghen. *vetus.* Ægrè pati, non ferre, invidere.
miſ-naemen. Malè nominare, agnominare. *ang. miſnaeme.*
miſ-norghen. Diſplicere.
miſ-paepen. Malè contentum reddere, offendere.
miſ-paept. Malè contentus.
miſ-paſſen. Malè convenire.
miſ-peuteren. *ſtand* **j. ver-peuteren.**
miſ-pijſen *j.* **ver-achten/ ver-ſmaeden.** Vituperare, contemnere, improbare.
miſ-pijſinghe. Vituperatio.
miſ-pijſer. Vituperator, vitupero.
miſ-pijſelick. Vituperabilis, contemnendus.
miſ-quaem. *vetus. ſtand.* Caſus adverſus, malum, morbus, ægritudo.
miſ-raeckt. Tactus vanus, ictus caſſus, ictus vacuus, irritus, inanis: & Caſus adverſus.
miſ-raecken. Malè tangere ſive contingere, aut attingere. & Malè ſuccedere. & Errare.
miſ-raed. Malum conſilium.
miſ-raeden. Malè ſuadere, errare conſulendo.
miſ-rekenen. Errare in calculo ſive numero, malè numerare.
miſ-ſaecken. *j.* **loochenen.** Negare.
miſ-ſaecker. Negator, inficiator.
miſ-ſaeckigh. Negativus, negans.
miſ-ſchaepen. Deformis.
miſ-ſcheppen. Malè formare ſive creare.
miſ-ſchepſel. Monſtrum: præter naturam editum aut procreatum.
miſ-ſchieden. Malè evenire, ſiniſtrè accidere.
miſ-ſchien/ mach-ſchien. Fortè, forſan, caſu,

casu fortuito.

Mis-schienlick. Fortuitus: & Fortè, fortuitò, fortassè.

Mis-seggben. Maledicere, malè loqui alicui, insectari aliquem maledictis.

Mis-setten. Malè disponere, turbare, confundere, invertere, perturbare, inquietare: & Inconsideratè locare.

Mis-sitten. *stand.* j. **mis-staen.**

Mis-spreken. Labi verbis: hallucinari in sermone: & Maledicere.

Mis-spraecke. Maledictio.

Mis-staen. Dedecere, malè convenire.

Mis-staende. Indecens, indecorus.

Mis-stellen. j. **mis-setten.**

Mis-taemen. Dedecere.

Mis-tellen. Malè numerare, errare in numero.

Mis-terden. j. **mis-treden.**

Mis-toonen. Malè ostendere: & Malè sonare, dissonare, absonare.

Mis-toonende. Absonus.

Mis-treden/mis-terden. Malè figere pedem, errare gressu, labi gradu: falli vestigio.

mis-troost. Desperatio.

mis-troostigh. Desperans, desperatus pusillanimis, despondens animum, diffidens, consolationis aut melioris fortunę spem abjiciens.

mis-troostighheyd. Desperatio, diffidentia, pusillanimitas.

mis-troostighlick. Pusillanimiter, diffidenter.

mis-trouwe. Diffidentia.

mis-trouwen. Diffidere, malè fidere.

mis-trouwigh. Diffidens.

mis-trouwighlick. Diffidenter.

mis-baeren. Malè evenire, perire.

mis-baeren van kinde. *stand.* Abortum facere.

mis-bal. Casus infestus, adversus, infortunium, sinister eventus, offensio, offensus, lapsus, error vel culpa per imprudentiam admissa.

mis-bal van kinde. Abortus, abortio, abortivum.

mis-ballen. Malè cadere, malè accidere, sinistrè evenire,

mis-ballen/mis-baeren. Abortum facere.

mis-verghen. *stand.* Negare, recusare.

mis-ver-stand. Ignorantia, insciția, error, sinistra interpretatio: & Dissentio, onis, discordia: & Difficultas, scrupulus.

mis-ver-standigh. Ignarus, inscius.

mis-verwen. Decolorare, colorem vitiare.

mis-verwigh. Decolor, malè coloratus, colore vitiatus.

mis-voeghen. j. **mis-staen.** Dedecere.

mis-waen. Falsa opinio.

mis-waenen. Falsò opinari, falli.

mis-was. Abortus. **Mis-was der krupden.** Vitium herbarum, morbus frugum.

mis-wassen. Malè crescere: decrescere.

mis wende. *vetus.* Adversitas, casus adversus.

mis-wenden. *vetus.* Malè sive sinistrè accidere.

misel-sucht. j. **mesel-sucht.**

misse. Erratum, error: & Deliquium, defectus.

misse. Vanus ictus, jactus, *&c.*

misse slaen. Ictu sive verbere vano ferire.

missen. Errare, aberrare, falli.

missen. j. **ghe-missen.** Deficere, delinquere.

misselick. Fortuitus.

misselick. Ambiguus, dubius, incertus, in quo errari, aut de quo dubitari potest.

misselick. Audaculus, temerarius: & Morosus, difficilis.

misselicken. Fortè, fortassè.

misslicken. Temerariè, ambiguè, dubiè.

mispel. Mespilum *ger. naesple. gal. mesple. ital. nespola. hisp. mespero.*

mispel-boom/mespeler. Mespilus.

mispel-peyrken. Pirum regium.

mispeler/mispel-tere. Mespilus.

misse. Sacrum, res divina, *vulgò* missa.

mis-boeck. Liber ritualis, liber sacer, *vulgò* missale, liber missalis.

mis-ghe-waed/mis-ghe-wand. Vestis sacra, pallium sacrum.

misse. Solennitas, solennia, orum. & Nundinæ, mercatus solennis. *Hinc* **Kerst-misse/Jans-misse/Baef-misse/Kerck-misse/** *&c.*

Mis-avond/mes-avond. *flam.* j. Vepligh avond.

Mis-dagh/mes-dagh. *flam.* Dies festus, dies solennis.

Misschelen/misschen. Miscere. *μίσγειν. ger. mischen. gal. mesler. ital. meschiare, mescolare. hisp. mezclar. ang. mixe.*

Misschelupn/mistelupn. Farrago, commistio frumentorũ, miscellanea seges: & Epicœnum, promiscuum, miscellaneum. *gal. meste. ital meschio. hisp. mescla-do.*

Missie/messie. Fimetum.

Mist j. mest. Stercus, fimus.

Misi/miest. Nebula. & Tenuis pluvia, substillum: nebulę, caligines. *ang. mist.*

Missen/miesten. Nebulam exhalare.

Mistigh/miestigh. Nebulosus.

Mistel. *sax.* j. Vjm. Viscum.

Mistelupn. j. muschelupn.

Mit. j. med/mede. Cùm.

MO

Mocke. *vet. germ* Scropha. Vupl mocke. Sordida mulier, sordida famula: *meca hisp.* i. famula.

Mockepe. *flam. vetus.* Offa, bolus.

Mocken. j. moffelen. Buccam ducere sive movere.

Modde/moddeken. Pupa, puella virgunculą. *ang modder.*

Modden/moddelen. Terram sive lutum movere, fodicare, scrutari, perscrutari.

Modder/moder/moper/moze/moer. Limus, cœnum mollius: lutum: Volutabrum. *ang. mire, mudde.*

Modder/moeper/moeder/grond soppe Fax, fœces, crassamen, crassamentum. *ang mother.*

Modderachtigh/moddigh. Fœculentus, limosus, palustris, cœnosus.

model/model-beld/moele. Proplastice, typus, forma: imago ex gypso sive argilla ad cuius similitudinem & formam statuarius plastésve lapidem cædit, aut æs fundit. *vulgò* modulus. *germ. & sax. model. gal. modelle, moule. ital. modello. hisp. molde. ang. moulde.*

Model-konste. Proplastice.

Model-snijder. Proplastes.

Moder. j. modder. Limus, cœnum.

Moed. Animus, spiritus, vivida vis animi. & Affectio, affectus: audacia, fiducia.

Moed-loos. Exanimus, exanimis, exanimatus, fractus animo, pusillanimis.

Moed-wille. Lascivia, petulantia: protervia, libido, contumacia.

Moed-willens. Vltro: sciens volensque: dedita opera.

Moed-willigh. Lascivus, libidinosus, petulans, protervus, improbus, contumax.

Moed-willigheyd. j. moed-wille.

Moed-willighlick. Lascivè, petulanter, protervè, improbè, libidinosè.

Moeden/moed gheben. Animare, addere animum.

Moeden. Cogitare, animo voluere.

Moedigh. Animosus, alacer, acer: alacer animo.

Moedigh. j. ghe-moedigh. Lenis, lentus, mitis.

Moedigheyd. Animositas.

Moedighlick. Animosè, magno animo.

Moede/muede. Lassus, fessus, defessus.

Moeden/mueden/moepen. Fatigare, molestare, inquietare, solicitare, occupare, distringere.

Moedheyd/vermoedheyd. Fatigatio, defatigatio, lassitudo.

Moedte/moepte. Labor, opera, molestia.

Moedenisse. Molestia.

Moedsel. Molestia, defatigatio, negotium, difficultas.

Moedelick/moepelick. Molestus, laboriosus.

Moedelijck zijn. Molestum esse, facessere alicui negotium.

Moedelickheyd. Molestia, tædium.

Moedelicken Molestè, laboriosè.

Moede. j. moepe. Matertera, amita.

Moeder. Mater, genitrix, parens. *ger. muter ital. madre. hisp. madre. ang. mother.*

Moeder van t'kloosier. Antistita, sacerdos primaria.

Moeder/baer-moeder. Matrix, uterus, loci.

moeder/moeder-wee. Colicus dolor, coli-

ca

ca passio, coli intestini morbus. *sic teuteon. dictus perperam transumpto vocabulo à* matricis dolore. *Adr. Iun.*

moeder der bien. *j.* **bie-moeder.**

moeder. *j.* **modder.** Fæx.

moeder-krupd. Parthenium, amaracus. *officin* matricaria.

moeder-loos kind. Pupillus, matre orbus.

moeder-naeckt. Nudus prorsus, ut ex matris utero editus.

moeder-peerd. *j.* **merie.** Equa, matrix equa.

moeder-sieck. Zelo & desiderio matris languens.

moeder-slachtigh. Matricida.

moeder-soonken. μαμμώθρεπτος. adolescens delicatiùs à matre educatus.

moeder-sogh. succus maternus. & Cyceon, miscellanea potio, sorbitiunculæ delicatissimæ genus.

moeder-spraecke. Lingua materna, vernacula.

moeder-stede. *j.* **moeder.** Matrix.

moeder-swyn. *germ. sax. sicamb.* Scropha, porca, sus femina.

moeders-taele. Lingua materna, vernacula.

moederlick. Maternus.

moederlick alleen/moeder-een. Prorsum solus, omnino solitarius.

moepe/moede. Matertera, matris soror: & Amita, patris soror. μαιὰ.

moepen kinderen. Sobrini.

moepen dochter. Consobrina, materteræ filia.

moepe/moepelic/moepen. *j* **moede/moedelick/moeden.**

moeper. *j.* **moeper/modder.** Limus.

moepte. *j.* **moedte.** Molestia.

moele. *j.* **model.** Proplastice.

moelen. Imaginem ex gypso, argilla, vel creta facere. & Formare fundendo.

moelie/moelde/back-troch. Mactra, alveus pistorius.

moelie. *vet. sax. sicamb.* Offa.

moelie-vryer. Parasitus, offarum sectator.

moeme/mome/mume. *germ. sax. sicamb.* Matertera. & Neptis.

moer. Cœnum palustre, limus: lutum?

moer van wyn. *j.* **modder.** Fæces vini.

moer. *j.* **mooz.** Æthiops.

moer/moer-land. Palus bituminosa & nigra: locus palustris & uliginosus. μαυρὸς. i. niger. *ang. moore.*

moer-aerde. Terra bituminosa & nigra ex qua cespites foco apti conficiuntur.

moer-land. *j.* **moer.** Palus nigra & bituminosa.

moeraesch/moozaesch. Palus nigra. *gal. marez, maresage. ang. marish.*

moeren/ mueren. Commovere, turbare, perturbare.

moeren het water. Turbare aquas.

moer-besie. Morum. *ger. maulbeere. gal. meure. ital moro. hisp. mora. ang. mulberie.*

moer-besie-boom. Morus, sapiens arbor.

moer-bisch. Piscis palustris, lacustris.

moes. Puls, pulmentum, pulmentarium. pulmentarius cibus. *germ muss.*

moes. *vetus.* Penus, penu, cibus. *ang. meate.*

moes. Olus, holus.

moes. *fris.* **i. moete.** Segmen salmonis.

moes-depl. *sax.* Ciborum partitio. & Domestica cibaria quę mulier post mortem mariti accipit: penu familiæ defuncto patre familias.

moes-hof. Hortus, hortus olitorius.

moes-koppen. Æruscare: pecuniam, victumque fallacijs & impudentia quærere.

moes-kozen. Legumen.

moes-krupd. Olus, holus. & Beta.

moes-man. Olitor.

moes-mengher. *vetus.* Olitor.

moes-pappe. Puls, pulmentarium, pulmentarius cibus.

moes-pot. Cacabus.

moes-ver-kooper. Olitor.

moesel/sack-pyype. Tibia utricularis.

moeseler. *i.* **sack-pyyper.** Vtricularius.

moet. *i.* **moed.** Animus.

moete/moes. *holl.* Segmen salmonis, tomus, segmentum.

moete. *i.* **moedte.** Opera, labor.

moete/moette/wyle. Ocium, tempus vacuum: vacatio. *germ. muss.* **Met goede moete.** Otiosè, cunctanter, tractim.

ßim, commodè.

moetigh. Otiosus, vacuus, vacans.

moeten/moetten. Debere, teneri, & Oportere. *germ. mussen. ang. must.*

moeten-j.ghe-moeten. Obviare, obviam ire, obviam fieri. *ang. meete.*

moetse. Mutilus, mutilatus, lacer, truncus, truncatus membro aliquo: *propriè dicitur de canibus, equis & aliis animalibus cauda, auribus, aut juba truncis. ital. mozzo. hisp. mocho.*

moetsen/mutsen. Mutilare, truncare, detruncare, abscindere, amputare, secare. *ital. mozzare. hisp. desmochar, mochar.*

moetsaerd/mutsaerd. Fascis cocularius, fascis virgultorum, cædua virgulta, abscissæ arborum comę.

moette.j.moete. Otium.

moffe.j.muffe. Mucor.

moffe. *zeland. holl. germ.* Later coctus grandior.

moffel. Chirotheca hyberna, manica hyberna. *gal. mouffle.*

moffelen.j.maffelen. Buccas movere, & mussitare.

moghe. Potentia, & Appetentia, appetitus.

moghen. Posse, valere, pollere, potentem esse, quire, integrum esse. *ger. mogen. ang. may.* **Niet mogen.** Nequire, non posse. **Ick magh dat doen.** Liberum id mihi est: licet mihi: in arbitrio meo est constitutum possum. **Men magh dat niet seggben.** Non est hoc dicendum.

moghen/ver-moghen. Pati, tolerare. *μόγειν*

moghen eenighe spijse. Delectari cibo aliquo. **Niet moghen.** Aversari cibum.

moghelick. Possibilis.

moghelick.j.mach-schien. Fortè, fieri potest.

moghelicke spijse. Cibus lautus, stomacho gratus.

moghelick eten. Edere cum appetitu.

moghende. Potens, valens, pollens.

moghendheyd. Potentia, potestas.

nieop. Comptus, ornatus, elegans.

nieopaerd. Homo elegans, bullatus, ostentator,

mopaerdije. Lenocinium, ostentatio.

mophens. Comptè, ornatè.

moper.j.modder.

moken/meuken. Modiolus.

mol. Talpa. *germ. maulwerff. sax. molwurff. ang. mole, molle, moule.*

mollen-krupd.j.molen-krupd.

mollen rooven. Venari talpas, *dicitur de mortuis humatis & sepultis: sumpta metaphora à vana quorundam opinione, qui humo tectis corporibus, reliquam mortuorum vitam subterra agi putant.*

mol-woyp/mul-woyp. *germ. sax.* Talpa. *q.d.* **mupl-woyp.** *quod terram rostro foliat & rejiciat. Gesnerus.*

mol hoop. Grumus, terrę tuber, qualis à talpa egeritur.

mol-wozm. *sic.* Talpa.

molck. *ger. sic* **j.olm.** Salamandra, *μόλγη.*

molcken. *sic.* **j.supvel.** Lactarium.

molder *sax.* Mensuræ aridę genus.

molen. Mola, molendina, pistrinum. *μύλη. germ. mule. gal. moulin. ital. molino. hisp. molino ang. mylle.*

molen. Mola: informis caro in utero, sive tumor induratus uteri, graviditatis opinionem adferens. *hisp. la carne mola.*

molen/mallaerd. Homo phantasticus: qui variis phantasmatibus, & delirijs agitatur. *tanquam mola ventis.*

molen-asse.j.standaerd. Axis molaris.

molen-bergh. Collis molarius, agger sive monticulus molaris.

molen-ijser. Subscus molaris, ferrum molare, quod molam sustinet.

molen-karre. Vehiculum molarium.

molen-krupd j.wonder-boom. Ricinus.

molen-looper. Catillus, molæ superior lapis.

molen legger. Meta, inferior molę lapis.

molen-peerd. Jumentum molarium: equus molarius: jumentum pistrinense.

molen-spel.j.marel-spel.

molen-spille. Fusus molæ. *vulgò* trilla.

molen-steen. Lapis molaris, lapis incusus.

molen-stof.j.stof-meel. Pollen, pollis.

molen-vat. *boan.* Genus minoris mensuræ frumentariæ.

molen-wendel. Clavus molaris, molarum,

crum. μύλακρον.

molen-werck. Molitura.

molen-werf. Moletrina.

molen-werf. *zeland.* j. **mael-ſtede.** Mola publica.

molenaer/moller. Molitor.

molenaer. Apua: alburnus. *piſcis genus.*

molenaer. Scarabeus cinereaceus: mylœcos: blatra piſtrinaria.

molenerſſe. Molitrix.

molen. *vetus. ſland.* j. **melubwen.** Cariem contrahere.

molle/molenaer. Molitor.

molleus graw. Cineraceus, cinereus color.

molſter/molter. Pretium molarium: certa farinæ portio, quam molitor mercedis loco ſibi ſumit. & Emolumentum.

molle. *germ.* j. **molck.** Salamandra.

molm. *holl.* j. **mul/ghe-mul.**

molm/olm. Caries. & Pulvis ligni carioſi.

molm-woꝛm/ olm-woꝛm/ hout-woꝛm. Teredo, tinea, termes coſſus: vermis ligna erodens.

molm-achtigh-hout. Lignum carioſum, vermiculoſum. *ang. mouldy,* mucidus, fracidus.

molſem. *ſax. ſicaml. holland.* Putredo, caries, pulvis carioſus.

molſemen. *holl.* Cariem contrahere.

molſter/molter. *vide* **molen.**

momboꝛ/ momber/ mamboer/ mondboꝛ. Tutor, pupilli defenſor. *vulgo* mamburgus, mamburnus. & manburnus. **mamboer.** Satrapa, ſatrapes, toparcha: Diœcetes, reipublicæ curator, patriæ tutor, regionis gubernator à Principe conſtitutus: principis vicarius qui procurationem regiam ſuſcepit, *Sicambris, Hollandis & Zelandis dicitur: qui Flandris* **ſtoulwaerd.** Mamburgus *ferè idem qui* advocatus *ſive* curator, *inquit Hotomannus.*

momboꝛ-ſchap/momboꝛdſſe/ mondboꝛdſſe. Tutela, Mamburgium, mandiburdium & mundiburdium, *olim* defenſio, & tuitio, *dicebatur, inquit Hotoman.* Mundium, (*ait Vitus Amerpachius in Axnet. in Conſtitutiones Caroli Magni*) *ſæpè occurrit in Legg. Longobard. & plerumque ſignificat* tutelam: *unde* mundualdi & mundoaldi, *hoc eſt* tutores, *ab adminiſtranda tutela.*

moeme. j. **moeme.** Matertera.

momme. Cerviſiæ genus.

momme/ ber-mont. Perſonatus, larvatus, mommius, larva velatus, perſona indutus. μορμὼ ἢ μορμών. i. terriculum, ſpectrum.

momme/mom-aenſicht. Larva, perſona, ora corticibus horrenda cavatis.

mom-kautſe. Alea larvatorum.

mom-kleederen. Veſtes perſonatæ.

mommen. Mommium ſive larvam agere.

mommer. Mommius, perſonatus, larvatus.

mommerſſe. Pompa larvata, larvæ.

mommelen. Muſſitare, mutire.

mompelen. j. **mondpelen.** Muſſitare.

monck. *vetus.* j. **munck.** Monachus. *ang. monke.*

moncke/ monckſ-ken. Puella vultu compoſito: bellula.

moncken/monckelen. j. **mompelen.** Muſſitare, mutire, ſuſurrare.

moncken. Obducere vultum, obnubilare vultum, induere vultum ſeverum: nubilare, nubilari, nubilum fieri, caligare vultum.

monckende opſicht. Frons nubila, obducta

monckende kolen. j. **ſmupckende.**

monckende weder Aër nubilus.

monckaerd. Vultuoſus, homo vultu compoſito ac gravi. & Simulator.

moncke-fropen. Vultu compoſito & ſevero ridere, ſubridere, renidere.

monckelen. Muſſitare, ſuſurrare.

mond. Os, bucca, orificium. *ger. mund. ang. mouth.* **mondeken.** Oſculum, buccula. & Oſculum, baſium, ſuavium.

mond oft gadt van den water-vloet. Oſtium fluminis, fauces: ubi in mare ſe exonerat amnis,.

mond van de haven. Oſtium portus.

mond van de maghe. Os ventriculi, ſtomachus.

mond van den oven. Præfurnium.

mond van den put. Putei crepido. *vulgò* os putei.

mond van de tonne. Orificium, ὀς ſummum vaſis.

mond-bode. Nuncius ore ſive voce referens ſibi commiſſa.

mond booz/ mond-baer. j. **moin-booz.** Tutor.

mond ſlupten. Adulari.

mond-ſlupter. Adulator.

mond-gat. Orificium. & Præfurnium.

mond-ghergher. Chalinos, ultimus angulus oris ac compago, vel buccarum pars circa labiorum confinia.

mond-haren. Extremitates mandibularum, *q.d.* cardines oris.

mond-houd. j. **heel-kruyd.** Ligustrum. *q.d.* lignum oris: *folia enim ligustri commanducata ulceribus oris & aphtis medentur. germ. mundkolitz*

mond-hoſt. Victus, eſculenta & poculenta, penus.

mond-lijm. *ger. ſax. ſicamb. ſland.* j. **biſchlijm.** Ichthyocolla. *q.d.* oris gluten.

mond-loos. Inorus, ἄστομος.

mond-pelen/mompelen. Muginari, murmillare, ſubmurmurare, muſſare, muſſitare, emutire.

mond-pelinghe. Muſſitatio, murmurillum, ſubmurmuratio: dubio auctore ſuſurrus.

mond-rede. Sermocinatio, loquutio.

mond-roouen. Interpellare, interrumpere ſermonem alterius, interfari, interloqui, intercipere verba alterius.

mond-roouer. Interceptor, præpidè multumque loquens.

mond-ſoen. Oſculum: & Tranſactio ſive conciliatio confirmata oſculo.

mond-ſoenen. Oſculari, oſcula pangere: & Tranſigere ſive decidere controverſiam oſculo, præſertim inter homicidam & proximum conſanguineum hominis interfecti.

mond-ſoener. Oſculator. & Tranſactor oſculo, reconciliator.

mond-ſpeler. j. **ſchoon-ſpraeck.**

mond-ſtanck. Oze, oris graveolentia, oris virus ſive gravis odor.

mond-vol. Bolus, buccea.

mond-vollicken. Buccella,

mond-wijs. Modeſtus lingua ſive ore: temperans linguam, homo acuti ſermonis.

mond-werck. Victus, eſculenta & poculenta.

mondelick. Nuncupatus. **mondelick teſtament.** Teſtamentum nuncupatum. **mondelick erf-ghe-naem.** Hæres nuncupatus.

mondelick aenſpreken. Coràm alloqui.

mondelick lut-ſpreken. Nuncupare: viva voce declarare.

mondelick leeren. Viva voce docere.

mondelick. Gratus ori.

mondelicken wijn. Vinum molle, lene, palato gratum.

mondelijn. *vetus.* Pupillus.

mondigh. Fans, loquens: & Loquax, largiloquus, verboſus.

mondigh. Pubes, maior annis: qui extra tutelam eſt: puer quatuordecim annorũ.

monden. *vetus.* Fari, loqui: *huius compoſitum* **vermonden.**

monden. Ori ſive palato placere, facere ad palatum: **wel monden/qualick monden.** Placere, diſplicere palato.

mondter. *germ. ſax. ſicamb.* Vigilans, vigil, vacuus ſomno: alacer, agilis, vegetus.

moninck/munick. Monachus.

monighen. j. **munnighen.** Communicare.

monſter. Monſtrum, res monſtroſa, fœtus monſtroſus, fœtus præter naturæ legem genitus: oſtentum, portentum. *gal. monſtre. ital. moſtro. ang. monſter.*

monſter/toon ſtuck/proef-ſtuck. Specimen, ſpectamen, exemplum: fruſtum præcidaneum, reſegmen præcidaneum: exiguum quiddam mercis, quod à venditore ſpectandum profertur. *vulgò* monſtra. *gal. monſtre. ital. monſtra. hiſp. mueſtra. ang. monſter.*

monſter, monſterinhe. Delectus recenſio militum, recognitio militaris, probatio militum. Παράδ, tranſvectio equitum. *vulgò* monſtra,

monſter. Oſtentatio, jactatio,

monſteren. Luſtrare vel recenſere exercitum, turmas equitum recognoſcere, re-

censere solenniter equites, agere delectum militum, decernere exercitum, inire numerum armatorũ. *vulgò* monstrare.

monsteren. Ostentare, jactare.

monster-heer. Conquisitor, recensor, exercitus: qui militum delectum agit.

monster-plaetse. Diribitorium: locus in quo lustratur & recensetur exercitus stipendiumque militi exolvitur.

moocke/moock-sack. Venter animalium, ventriculus. (lus fartus.

moock-worste. Venter falisicus, ventricu-

moon. Dæmon, genius.

moonken peck. Piceus dæmon, cacodæmon niger, Dis ater.

moor/moore. *vetus.* Scropha.

moor.j.moer. Palus bituminosa & nigra: & Cœnum palustre. *ang. more.*

moorasch.j.macrasch. Palus. & Cœnum palustre.

moor. Maurus, æthiops: μέλας. i. niger.

moor. Equus badius, equus niger.

moor-beste/moer-beste. Morum.

moor-land. Æthiopia, Africa.

moor-man. Æthiops, vir æthiops.

mooriaen. Æthiops.

mooryert. Color pullus, spanus, hispanus, hiberus, beticus, fertugineus purpurocæruleus. *hisp. morado.*

moorellen. Cerasa actia, actiana: *sic teutonice dicta, quod manus, dentes, labra atro colore inficiant, & quòd colore nigro fœris perfusa sint.*

mooriske / moorisken dans. Maurica, pyrricha, chironica saltatio. *vulgò* morisca. *gal. dance de morisque. ital. danza delle moresche. ang. morice daunce.*

moorisken-danser. Pyrrhicarius, chironomus gesticulator.

moorken. *sic.* j. **pennincksken.** Chalcus. *vulgo* maurus.

moord. Mors, letum. *gal. mort. ital. morte. hisp. muerte:* morth *in legib. Longobard. Si servus regis morth fecerit, &c.*

moord/moorderye. Mors violenta, cædes, homicidium, latrocinium, trucidatio, nex, internecio. *vulgo* murdrum. *gal. meurdre. ital morte violenta. hisp. muertre, muerte confuerea. ang. murder.*

moord-acksse. *vetus. germ. sax. sic* j. **helmbarde.** Bipennis.

moord-broecken.j.dood-broecken.

moord-brand. Incendium violentum.

moord-brander. Incendiarius, qui incendia excitat.

moord-dadt. Homicidium, latrocinium.

moord-daedigh. Homicida, sicarius. & Mortifer, mortiferus.

moord-kuyl. Spelunca latronum.

moord-priem. Sica, occultus pugiunculus.

moord-waepen. Arma latronum sive sicariorum.

moordelinckis. Insidiosè more sicarij, *vulgo* mordrice.

moorden. Trucidare, latrocinari, cædem perpetrare. *vulgò* mordicare, murdrare. *gal. meurtrir. ang. murder.*

moordenaer/moorder. Homicida, latro, sicarius, parricida, subsessor, carnifex. *vulgò* murdrator. *germ. morder. gal. meurtrier. ang. murdrer.*

moorderye. Latrocinatio, latrocinium, trucidatio, cædes, homicidium parricidium.

moore. *sax. sic.* j. **pastinake.**

moor.j.moore. Scropha.

moorasch. Lutum.

moorderigh/oft murderigh peerd. *stand.* Equus asthmaticus, pituitosus. *gal. morveux.*

moore. *stand.* j. **moer/moor/ modder.** Limus, cænum.

moorellen.j.marellen.

moorsen/moorselen. Ruminare instar capræ: mandere, remandere.

moorghe-lands.j.marghe.

moorghen. Cras, crastino die. *ger. morn, morgen. ang. morowe.* **Den dagh van moorghen.** Dies crastinus.

moorghen/moorghen-tijd/ moorgen-stond. Manè, tempus matutinum, aurora, hora matutina. *germ. morgen. ang. morning.* **Des moorghens.** Manè: matutino tempore.

moorghen-brood. *germ. sax. sic.* Ientaculum.

moorghen-gave/moorghen-gifte. *germ. sax. sic.* Antipherna, orum: donatio propter nuptias, dos à marito profecta. *vulgo* morganatica, morgengeba. & morgin-

gabi-

gabicum. *quasi dicat*, donum matutinum: quod maritus dotis nomine uxori suæ erogat die nuptiarum ante nuptiale convivium.

mozghen glants Aurora.

mozghen-groete. Salutatio matutina: ave matutinum.

mozghen-kind. Manius, manè natus.

mozghen-mael. *vetus lud.* Frandium.

mozghen-root. Aurora, matuta, diluculum: aurora rosea, aurea.

mozghen-schijn. Aurora, diluculum, matuta.

mozghen-spraecke. Colloquium matutinum: dies juridicus matutinus Antwerpiensibus usitatus.

mozghen-sterre. Lucifer, jubar. & Clava aculeata.

mozghen-stond. Aurora matuta, diluculum, hora matutina, tempus matutinum.

mozghen-stondigh. Matutinus.

mozlaen.] **moozlaen.** Æthiops.

mozlæten.] **mozren.**

mozre/ moz. *germ. sax. sicamb.* Scropha, Porca.

mozre. *vetus.* Os cum prominentibus labris.

mozren. Grunnire. & Murmurare, obmurmurare, murmillare, mussitare, tacitè stomachari.

mozsel/mozselken. Bolus. *vulgò* morsellum. *gal. morceau. ang. morsell.*

mozsel. *ger. sax. sic. sland*] **mozrier.** Mortarium.

mozsele Mica, frustulum.

mozselen. Friare, frangere in micas.

mozselen. *sax. sic. sland.* Pinsere, terere vel contundere in mortario, conterere, in pulverem redigere.

mozsel-stamper. *sland.* Pistillum.

mozsel-steen. *sax. sic.*] **mozrier-steen.** Mortarium.

mozsel-steen/ruf-steen. Tophus.

mozselachtigh. Fragilis, friabilis.

mozselinghe. Micæ. & Analecta, quisquiliæ ciborum.

mozstelle/ mozstelleken. Crustulum, laganum, artolaganum.

mozter. Arenatum, cœmentum, intritum, intrita. *ang. mortar.*

mozter-back. Mortarium.

mozter-houtweel. Rutrum calcarium.

mozrier. Mortarium, pila. *ger. morsel, morser. gal. mortier. ital. mortaio. hisp mortero. angl. mortar.*

mozrier-stamper. Pistillum, pilum.

mozrier-stock. *sland.* Pistillum.

mozrierken. Mortariolum.

mozwe. Mitis, mollis, tener.

mozwken. Molliculus, molliccllus, tenellus.

mozwen. Mollire, emollire, mitigare. & Mollescere, emolliri.

mozwte/mozwheyd/mozwicheyd. Mollities, mollitia, mollitudo.

mos/mosch/mosse. Mucor, situs. *hisp. mohо.*

mos der boomen. Muscus, bryon, lanugo arborum. *germ. moß. gal. mousse. ital. mosco. ang. mosse.*

mos-krupd. Ulva, alga, fucus marinus, muscus marinus.

mosachtigh. Muscosus. & Fracidus, mucidus.

mosschen/mossen. Mucere, situm trahere.

mosch/moschact.] **musck/musckact.**

moscket.] **musckct.** Nisus.

mose. *vetus.* Palus.

mose.] **sluck.** Lutum, cœnum, & Locus cœnosus.

mose Lavatrina, aquarium, aquariolum: urnarium: coquinæ fusorium: locus ubi vasa escaria eluuntur. **Mose** (*inquit Becanus*) locus est in ædibus cui omne liquoris genus temerè infunditur, ut inde foras propellatur.

mose-gat. Lavatrinæ foramen.

mose-ienicken. Ad limen amicæ gannire: miserè amare, perditè amare: ad lavatrinæ foramen gannire, & ululare instar canis domo excluſi. *Ovid. Clausa tibi fuerit promissa janua nocte: Perfer & immunda ponere corpus humo.*

mose-jancker. Perditè & miserè amans, miser amatorculus.

mose-koe *sax.*] **butoor.** Ardea stellaris. *q. d.* bos lutosis sive palustribus locis gaudens.

mose-meper. Præfectus plateis luto purgandis.

mosie/meusie. Culex.

mosier-gat. j. **masier-gat.**

mosschye. *holl.* j. **musschye.** Passer.

mosschel. Musculus marinus, mytulus, concha. *germ. musschle. gal. mouſle hiſp. mexile. ang. muſcle.*

mosschel-man. Conchyta, qui conchas & musculos legit.

mosschel-schelpe. Calix conchæ, concha.

mosschel. Crassior oris pituita: pinguis, densa ac crassa saliva.

mosschelen. Screare, excreare, ejicere pinguem & densam salivam.

mosse. j. **mos.** Mucor, *&c.*

mossen. Fracere, situm trahere. *gal. moiſer.*

mosse. *vetus.* Famula. *hiſp. moça.* **Dupl mosse.** Sordida ancilla, sordida mulier situ & squalore fœda.

most. Mustum, vinum novum. *germ. moſt. gal. mouſt. ital. moſto. hiſp. moſto. ang. muſt.*

mostaerde. Sinapis, sinapi, sinapium: condimentum ex sinapi, *vulgò* mustarda: *à muſto nempe, quòd ſemen ſinapis ſoleat muſto macerari & præparari, ad tollendam eius acrimoniam. gal. mouſtarde. ital. moſtarda. hiſp. moſtaza. angl. muſtarde.* **Witte-mostaerd.** Erysimum, irio.

mot. Lupanar, prostibulum, ganeum.

mot-kasse. Lupanar immundum, putidum, sordidum: fornix olens, olidus: cella meretricia.

motte. *friſ.* j. **sogh.** Sus, schrofa.

motte. Tinea, blatta. *gal motte. ang. moth.*

motten-krupd. Chrysocome, stœchas citrina. *&* Verbascum, blattaria, tinearia. *vulgò,*

mottigh. Vermiculosus, tineosus, sordidus.

mottoen. *vetus. ſland.* j. **haemel.** Vervex. *gal. mouton. ital. montone caſtrato.*

moude. *holl. friſ.* Alveus, lignum excavatum ad condienda salsamenta.

moude / melck-teple / molde. *friſ.* Sinum lactis.

mousche koe. j. **mansche-koe / manskoe.**

mout. Byne, buna, hordeum madefactum quod germinavit, deinde cum ligulis enatis torretur. *vulgò* maltum, brasium.

Malta sive maltum *forte dicitur ἀπὸ τῦ μαλτακῦ: quòd mollis & ori gratus sit eius ſapor. Adr. Iun. germ. maltz. ang. malte.*

Mout-bliegh. Musca cervisiaria. *& metaphor.* Strenuus cerevisiæ potor.

Mout-bliegh. j. **steen-puystken.** Tuberculum in facie ebriosorum efflorescens.

Mouter. Mollis, mitis, maturus, maceratus.

Mouteren. Mollire, emollire, macerare, maturum & molle efficere, lenire, mitigare. *&* Fovere, calefacere.

Mouwe. Manica, brachiale.

Mouwe / vleesch-mouwe. Pulpa, torus.

Mouw-spelle. Acicula maior, fibula humeralis. *&* Armilla, splinter.

Mouwken. Parva manica.

Mouwken / beckencel-naed. Sutura coronalis, futura cranij.

Mouwer / mouwerken. j. **mauricken.** Acanthis.

MV

Mucke. *germ. ſax ſicamb,* Musca.

mudde. Modius. *varia apud varios mensura. gal. muy. ital. moggio. hiſp almud.*

Mudseken. j. **uperken.** Cheopina.

Mueck. j **mupck.**

Muede. j. **moede.** Lassus.

Muelen. j. **meulen / molen.** Mola.

Mueme. j. **moeme.**

Muer. Murus, paries lapideus. *germ. maur. gal. mur, muraille. ital. muro. hiſp. muro.*

Muer / muer-krupd. Alsine, anagallis, corchorus, hippia: *herba in muris & tectis naſcens. gal. mouron.*

Muer-krupd. j. **muer.** Alsine.

Muer-peper. Sedum tertium, illecebra, portulaca silvestris, telephium, sempervium minimum. *q. d.* piper murale. *quod inſtar piperis mordicet, & in muris creſcat.*

Muer-rupte. Trichemanes, capillus Veneris.

Muer-steen. *ſax. ſicamb.* Cæmentum. *&* Later coctus.

Mueren der stad. Muri, mœnia.

Muer-bzeker. Balista, aries, tormentum mu-

murale, machina muralis, tormentum demolitorium : tormentum quo muri sternuntur: sambuca.

Muer-gat/muer-loch. j. **masier-gat.** Riscus.

Mueren. Struere murum.

Mueter. *sax. sicamb. fris.* j. **metser.** Faber murarius. *ital. muratore.*

Mueren oft moeren het water. Turbare, turbidam seu turbulentam reddere aquam, movere, commovere.

Muf. Mucidus, redolens situm. *ital. muffo.*

Muffe. Mucor, situs, mephytis, virus, putor. *ital. muffa.*

Muffen. Mucorem contrahere, mucere, mucescere, situm redolere : olere hircum, obolere.

Muffende/muffigh. Hircosus, olidus, mucidus *ital. muffito.*

Muffelen. *boll* j. **maffelen.** Buccas movere, & mussitare.

Mugghe/meusie. Culex.

Mugghe/mucke. *ger. sicamb. boll* j. **vlieghe.** Musca.

muggen-stelier. Myiocopus, myiophagus. *genus avis, muscis vescens.*

Mugghesticn. Cynips, synipes : muscæ minutissimæ genus.

Mupck/mupdick. Locus ubi poma asservantur: pomarium.

Mupck. Mollis, lenis, mitis. *ang. mecke.*

Mupck-oeft/ mupcken-appel. Pomum molle, mite.

Mupcken. j. **mouteren.** Mollire, emollire, mitigare. *ang. mecke*

Mupl/mupl-esel. Mulus. *germ. mauleſel, maultier. gal. mulet. ital. mulo. hisp. mulo. ang. mule.*

Mupl-dier. *sicamb.* j. **mupl** Mulus.

Mupl-dzijver. Mulio.

Mupl-esel. Mulus. & Burdo. & Hinnus.

Muplinne/mupl-eselinne. Mula. *gal. mule.*

Mupltier. Mulio, agaso.

Mupl/kack-verssen. Pernio, *vulgo* mula. *gal. mule au talon.*

Mupl. Muleus, sandalium : calceamenti genus alto solo. *gal. mule, ital. mulo. hisp. mula.*

Mupl. Os, oris, rostrum, rictus, bucca: mala, æ.

Mupl-band. Capistrum.

Mupl-banden. Capistrare, capistrum imponere, siscellam ori appendere.

Mupl-ijser/kin-ijser. Pastomis.

Mupl-klippe. Pastomis.

Mupl-kozf. Fiscella. *q. d.* corbis oris, quo boum & jumentorum ora capistrantur.

Mupl-sadel. Clitellæ.

Mupl-beere/ mupl-besie. *sicamb.* j. **moerbesie.** Morum. *germ. maulbeer. ang. mulberry*

Mupl-beere/mupl-peere. Alapa.

Mupl-beeren t'eten geben. *adag.* Pugnos ingerere.

Mupl-pzanghe. Pastomis, postomis.

Mupl stooter/kas-boebe. Agyrta, circulator: falsas reliquias deosculandas obtrudens.

Mupl-werp. *germ. sax. sicamb.* Talpa.

Muplen. Proboscidem sive rostrum extendere simultatis aut iræ causa, mutire, mussitare, cũ indignatione & stomacho

Muplen op iemanden. Simultates habere cum aliquo, occultas iras tectaque odia gerere.

Mupler/muplaert. Mussitator: tacitè indignabundus.

Mupne. *sicamb* j. **muene.** Matertera.

Mupnighen/monighen. Communicare, participare, conferre : & Sacra administrare. & Communionem sacram tradere.

Mupz j. **muer/muer-krupd.** Alsine, *officin.* Mus gallinæ. *gal. mouron.*

Mups. Mus. *germ. mauß, ang. mouse.*

mupsken. Musculus.

mups/mupsken/mupskel. Musculus, lacertus, pulpa, carnosa pars in corpore.

mups van de hand. Thenar, carnosa pars manus inter policem & medium digitum.

mups van het hout. Pulpa ligni aut arboris.

mupz-dozen. j. **stekende palm.** Ruscus scopa regia : *officin.* bruscum: *vulgo* spinæ murium: *ruscus enim circumligatus mures à cannubis arcet.*

mupz-hond. Murilegus, muscio: & Felis. *vulgo* muriceps.

Mosie/meusie. Culex.

Mosier-gat. j. **Masier-gat.**

Mosschye. *holl.* j. **Musschye.** Passer.

Mosschel. Musculus marinus, mytulus, concha. *germ. musschle. gal. mouste hisp. mexile. ang. muscle.*

Mosschel-man. Conchyta, qui conchas & musculos legit.

Mosschel-schelpe. Calix conchæ, concha.

Mosschel. Crassior oris pituita: pinguis, densa ac crassa saliva.

Mosschelen. Screare, excreare, ejicere pinguem & densam salivam.

Mosse. j. **nos.** Mucor, *&c.*

Mossen. Fracere, situm trahere. *gal. moiser.*

Mosse. *vetus.* Famula. *hisp. moça.* **Dupl mosse.** Sordida ancilla, sordida mulier situ & squalore fœda.

Most. Mustum, vinum novum. *germ. most. gal. moust. ital. mosto. hisp. mosto. ang. must.*

Mostaerde. Sinapis, sinapi, sinapium: condimentum ex sinapi, *vulgò* mustarda: *à musto nimpe, quòd semen sinapis soleat musto macerari & præparari, ad tollendam eius acrimoniam. gal. moustarde. ital. mostarda. hisp. mostaza. angl. mustarde.* **Witte-mostaerd.** Erysimum, irio.

Mot. Lupanar, prostibulum, ganeum.

Mot-kasse. Lupanar immundum, putidum, sordidum: fornix olens, olidus: cella meretricia.

Motte. *fris.* j. **sogh.** Sus, schrofa.

Motte. Tinea, blatta. *gal motte. ang. moth.*

Motten-krupd. Chrysocome, stœchas citrina. & Verbascum, blattaria, tinearia. *vulgò,*

Mottigh. Vermiculosus, tineosus, sordidus.

Mottoen. *vetus. fland.* j. **Yaemel.** Vervex. *gal. mouton. ital. montone castrato.*

Moude. *holl. fris.* Alveus, lignum excavatum ad condienda salsamenta.

Moude / melck-tepte/ molde. *fris.* Sinum lactis.

Mousche koe. j. **mansche-koe / mansloe.**

Mout. Byne, buna, hordeum madefactum quod germinavit, deinde cum ligulis enatis torretur. *vulgò* maltum, brasium.

Malta sive maltum *forte dicitur ἀπὸ τῦ μαλτακῦ: quòd mollis & ori gratus sit eius sapor. Adr. Iun. germ. maltz. ang. malte.*

Mout-bliegye. Musca cervisiaria. *& metaphor.* Strenuus cerevisię potor.

Mout-bliegye. j. **steen-pupstken.** Tuberculum in facie ebriosorum efflorescens.

Mouter. Mollis, mitis, maturus, maceratus.

Mouteren. Mollire, emollire, macerare, maturum & molle efficere, lenire, mitigare. & Fovere, calefacere.

Mouwe. Manica, brachiale.

Mouwe/bleesch-mouwe. Pulpa, torus.

Mouw-spelle. Acicula maior, fibula humeralis. & Armilla, splinter.

Mouwken. Parva manica.

Mouwken/beckencel-naed. Sutura coronalis, sutura cranij.

Mouwer/ mouwerken. j. **mauricken.** Acanthis.

Mucke. *germ. sax. sicamb,* Musca.

mudde. Modius. *varia apud varios mensuræ gal. muy. ital. moggio. hisp almud.*

Mudseken. j. **uperken.** Cheopina.

Mueck. j **mupck.**

Muede. j. **moede.** Lassus.

Muelen. j. **meulen/molen.** Mola.

Mueme. j. **moeme.**

Muer. Murus, paries lapideus. *germ. maur. gal. mur, muraille. ital. muro, hisp. muro.*

Muer/muer-krupd. Alsine, anagallis, corchorus, hippia: *herba in muris & tectis nascens. gal. mouron.*

Muer-krupd. j. **muer.** Alsine.

Muer-peper. Sedum tertium, illecebra, portulaca silvestris, telephium, sempervium minimum. *q. d.* piper murale. *quod instar piperis mordicet, & in muris crescat.*

Muer-rupte. Trichemanes, capillus Veneris.

Muer-steen. *sax. sicamb.* Cæmentum. & Later coctus.

Mueren der stad. Muri, mœnia.

Muer-bzeker. Balista, aries, tormentum mu-

murale, machina muralis, tormentum demolitorium : tormentum quo muri sternuntur: sambuca.

Muer-gat/muer-loch. *j.* **masier-gat.** Riscus.

Mueren. Struere murum.

Mueren. *sax. sicamb. fris.* *j.* **metser.** Faber murarius. *ital. murare.*

Mueren oft moeren het water. Turbare, turbidam seu turbulentam reddere aquam, movere, commovere.

Muf. Mucidus, redolens situm. *ital. muffo.*

Muffe. Mucor, situs, mephytis, virus, putor. *ital. muffa.*

Muffen. Mucorem contrahere, mucere, mucescere, situm redolere : olere hircum, obolere.

Muffende/muffigh. Hircosus, olidus, mucidus *ital. muffito.*

Muffelen. *boll* *j.* **maffelen.** Buccas movere, & mullitare.

Mugghe/meusie. Culex.

Mugghe/mucke. *ger. sicam. boll* *j.* **blieghe.** Musca.

muggen-sieker. Myiocopus, myiophagus. *genus aeni, muscas vescens.*

Muggheskien. Cynips, synipes : muscæ minutissimæ genus.

Mupck/mupdick. Locus ubi poma asservantur: pomarium.

Mupck. Mollis, lenis, mitis. *ang. meke.*

Mupck-oeft/ mupcken-appel. Pomum molle, mite.

Mupcken. *j.* **mouteren.** Mollire, emollire, mitigare. *ang. mecke*

Mupl/mupl-esel. Mulus. *germ. mauleſel, mauletier. gal. mulet. ital. mulo. hisp. mulo. ang. mule.*

Mupl-dier. *sicamb.* *j.* **mupl** Mulus.

Mupl-dzijver. Mulio.

Mupl-esel. Mulus. & Burdo. & Hinnus.

Muplinne/mupl-eselinne. Mula. *gal. mule.*

Muplier. Mulio, agaso.

Mupl/kack-beijssen. Fernio, *vulgo* mula. *gal. mule au talon.*

Mupl. Mulcus, sandalium : calceamenti genus alto solo. *gal. mule, ital. mulo. hisp. zubi.*

Mupl. Os, oris, rostrum, rictus, bucca: mala, æ.

Mupl-band. Capistrum.

Mupl-banden. Capistrare, capistrum imponere, sitcellam ori appendere.

Mupl-ijser/kin-ijser. Fastomis.

Mupl-klippe. Fastomis.

Mupl-korf. Fiscella. *q. d.* corbis oris, quo boum & jumentorum ora capistrantur.

Mupl-sadel. Clitellæ.

Mupl-beere/ mupl-besie. *sicamb.* *j.* **moer-besie.** Morum. *germ. maulbeer. ang. mulberj*

Mupl-beere/mupl-peere. Alapa

Mupl-beeren t'eten geven. *adag.* Pugnos ingerere.

Mupl-pzanghe. Fastomis, postomis.

Mupl stooter/kaf-boebe. Agyrta, circulator: fallax reliquias deosculandas obtrudens.

Mupl-werp. *germ. sax. sicamb.* Talpa.

Muplen. Proboscidem sive rostrum extendere simultatis aut iræ causa, mutire, mussitare, cū indignatione & stomacho

Mupleu op iemanden. Simultates habere cum aliquo, occultas iras tectaque odia gerere.

Mupler/muplaert. Mussitator: tacitè indignabundus.

Mupne. *sicamb* *j.* **muene.** Matertera.

Mupnighen/monighen. Communicare, participare, conferre : & Sacra administrare. & Communionem sacram tradere.

Mupz *j.* **muer/muer-krupd.** Alsine, *officin.* Mortus gallinæ. *gal murons.*

Mups. Mus. *germ. mauß. ang. mouse.*

mupskien. Musculus.

mups/mupskien/mupskel. Musculus, lacertus, pulpa, carnosa pars in corpore.

mups van de hand. Thenar, carnosa pars manus inter policem & medium digitum. (ris.

mups van het hout. Pulpa ligni aut arbo-

mupsdozen. *j.* **stekende palm.** Ruscus scopa regia : *officin.* bruscum: *vulgo* spinæ murium: *ruscus enim circumligatus mures à cavernis arcet.*

mupshond. Murilegus, muscio: & Felis. *vulgo* muriceps.

mupſen hol. Latibulum murinum, cavus murinus.

mupſ-hond. *fland.* j. **weſel.** Muſtela.

mupſen keutel. Muſcerda.

mupſ konnickſken. Troglodites paſſer: immuſtulus, *avicula muri magnitudine non abſimilis.*

mupſ-ooze. Muris auricula: myoſotis. & Piloſella: *herba cuius folia albicantibus pilis hiſpida & ſuperne aliquantulum cava ſunt inſtar auris murinæ.*

mupſen-kozen. Phœnix, herba phœnicea, lolium rubrum, hordeum murinum, lolium murinum: *ſic fortaſſe dictum, quòd mures ſpicas illius devorent. quæ in ædificiorum tectis provenium. And. Matthiol.*

mupſen-maeltijd. j. **hond-feeſte.**

mupſen met ſteerten. j. **aerd-nooten.** Bulbocaſtana: *quibuſdam* chamæbalani. *vulgò* mures caudati: *quòd hæ nigræ, rotundæ, oblongæ glandes domeſticorum murium ſimilitudinem referant, floris retrò propendentibus.*

mupſen-ſteertken. Myoſuros, cauda muris. *herbæ genus.*

mupſen-ſtront. Muſcerda, fimus murinus.

mupſen-vael/mupſ-vael. Murinus, cinereus, leucophęus.

mupſen-valle Muſcipula, muſcipulum.

mupſen. Mures capere, captare, venari tacite quærere; inſidiari muribus.

mupſen. *metaphoricè*, Abdita magno ſilentio inquirere. *Becanus. ang. muſe.* i. cogitare.

mupſenéren. Imaginari, contemplari, inquirere abdita. *gal. amuſer.* i. occupare animum re aliqua.

mupſeniſſe int hooft. Imaginatio, phantaſia. *ang. muſing.*

mupſteren. *fland.* Perſcrutari, inquirere, indagare.

mupte. Cavea, aviarium, locus aviarius: *vulgò* muta. & mutatorium: locus in quo aves ſe recipiunt cùm pennas mutant: & Tempus quo aves in tenebris ſervantur, ne canant. *gal. mue. ital. muda, muta.*

mupten. *vetus.* Mutare, commutare. *gal. muer. ital. mutare. hiſp. mudar. ang. mute.*

mupten / muptéren. Plumas in avarijs amittere ſive mutare. *gal. muer.*

mupten. Mutire, ſuſurrare, murmurare, ſeditioſa clanculum loqui. *ital. mutire. ang. mutter.*

mupten/mutenéren. Seditionem meditari, conſpirare, turbas ciere, coire, coitionem facere, per clancularios ſuſurros excitare ſeditionem. *gal mutiner.*

mupt-maecker. Seditioſus, factioſus, tumultuoſus, turbulentus, rerum novarum ſtudioſus ſeu cupidus.

muptertije. Seditio, conſpiratio, coitio: factio: ſeditio, dubioque autore ſuſurri. *ang. mutinie, mutting.*

muptſe. *vet.* j. **mutſe.** Pileus.

mul. *fland.* j. **ghemul.** Pulvis.

mullener/mullinck. *fland.* Mugil piſcis.

mume/moeme. *ger. ſicamb.* Matertera, amita: & *ſax* Neptis, cognata.

mummelen. j. **mommelen.** Mutire.

munck/monick. Monachus. *germ munch. gal. moine. hiſp. monie. ang. moncke.*

mimck. Blatta lucifuga. & Curculio.

munck. *germ. ſax. ſic. amb.* j. **rupn.** Canterius, equus caſtratus.

muncken. *germ. ſax. ſicamb.* j. **rupnen.** Caſtrare, emaſculare, evirare. *metaphora ſumpta à monachis & religioſis viris, qui ſe propter regnum cælorum caſtrarunt, & propter Chriſtum eunuchi fiunt, cùm poſſint eſſe viri, ut inquit D. Hieron. in Matth. cap. 19. Eadem ratione* ſus caſtrata, **nonne** *etiam dicitur.*

munckſ-kappekens Aconitum hecatheis *vulgò* cappa vel cucullus monachi.

munckis werck doen. *adag* Penelopes telam texere: inanem operam ſumere, laterem lavare, albare Æthiopem.

munſter. Eccleſia maior, eccleſia collegiata, eccleſia cathedralis: monaſterium *apud veteres. germ. munſter. gal. monſtier. ang. minſter.*

munte. Mentha, menta. *ger muntz. gal. menthe. ital mintha. ang. minte.*

munte. Moneta, numus, nummus, numiſma, pecunia. *ger. muntz. gal. monneye. ital. moneta. hiſp. moneda. ang. mony.*

munte. Moneta, nota numi, forma typuſque

que monetæ.

munte. Pars postica, sive latus sinistrum numi.

munt/munterije/munt-winckel. Officina monetaria.

munten. Cudere nummos, cudere argentum signare argentum, aurum : signare monetam, nummum percutere, nummum signare, ferire pecuniam.

munt-meesters. Triumviri mensarij, triumviri monetales.

munt-slaegher, j. munter.

munt-smelter. Conflator figurati æris.

munt-valscher. Monetæ adulterator, paracharacta.

munter. Monetarius.

munterije. Officina monetaria, & Res nummaria.

muntrighe koe. Vacca lactaria à tauro non inita.

murderigh. j. mozderigh.

murmulen. Murmurillare, submurmurare.

murren/mozren. Murmurare, murmurillare. *gal. murmurer, ital. mormorare, hisp. murmurar. ang. murmure.*

muxlwe. j. mozlwe. Mitis, mollis.

musck. Fundulus piscis *dicitur Brabantis, Gesner.*

musch. j. muschcliaet. Moschus.

musck-ballcken. Pastillus.

muscka belle. Vinum apianum, falernum, passum, dulce. *vulgò* muscadella. & muscatula.

muscadel-bruyne. uva apiana, apiaria, muscata moschatula. *germ. muscatell. gal. muscatelle. ital. muscatella. ang. muscadel, muscadell.*

muscaet-bloeme. Macer, macis: nucis myristicæ involucrum.

muscaet noot. Nux myristica, unguentaria, odorata: *vulgò* muscata *sive* moschata *ob odoris præstantiam. germ. muscat nuss. gal. noix muscade. ital. noce moscata. hisp. nuez moscada. ang. nutmegge.*

muschcliaet. Moschus, muscus, moscum, muscum, odoramenti genus ex apostemate sanguinolento moschi animalculi. *gal. musc. ital. musco, musk. hisp. almisque. ang. musk.*

muschcliaet-katte / muschi-katte. Moschus, muscus, mus odoratus, mus peregrinus. *vulgò* muscus.

muschet. Haliætus, nisus: avis ex accipitrum fringillariorum genere. *vulgò* muscetus.

muschet. Bombarda majuscula : scloplus maior, campestre tormentum minus.

muschettier. Sclopetarius, ferentarius.

mussche. Passer. *gal. moisson.*

mutse. Pileus, pileum, vitta, mitra, mitella.

mutse. j. amutse/almutse. Amiculū, epomis: pileus latus, profundus & in scapulas usque demissus : *vulgò* almutium, almuterium. *hisp. muceta.*

mutse. Cæcus amor, amoris œstrum, amor impotens, cæcus. **De mutse hebben.** *adag.* Cæco amore ardere, miserè amare, perditè amare, insanire amore, cæcum esse amore, deperire, insano amore capi.

mutsen. *germ. vetus.* Comere, ornare, redimire.

mutsen. i. moetsen. Mutilare.

mutsacrd. j. moetsaerd. Fascis coculatius.

N

Litera cum apostrophes nota in principio quarundam dictionum posita loco negativæ particulæ **ne/** *veteribus Flandris usitatæ, ne sive non significat, ut* **n'iet/ n'iemant/n'opnt/n'ergheu.** i. nihil *sive* non, nemo, nunquam, nusquam.

N A

Nacht. Nox, noctis: tempus nocturnum, concubium: νὺξ, νύχθ, νύχθα. *poëticè, ut annotavit Adr. Iunius,* **Nacht/** *quasi* **nie acht** *dicitur Becano : quod nihil æstimetur. germ. nacht. gal. nuict. ital. notte. hisp. noche. ang. night.*

Nacht. j. ghe-nacht. Dies fastus.

Nacht. *vet. j.* **avond.** Vesper *hinc.* **nacht-steen/ nacht-mael / nacht-tabbaert/ vast-nacht/** *&c.*

Nacht-braecke. Lucubratio.

Nacht-braecken. Lucubrare.

Nacht-dief. Vesticularius, effractor, directarius, fur nocturnus.

Nacht-boeck. Capitis tegmen nocturnum, pileus nocturnus.

Nacht-eten. *vetus.* Cœna. & Cœnare.

Nachte-gael. Luscinia, philomela, ædon, acredula: *avis vernis mensibus per omnem ferè noctem garriens. ger. nachtgall. ang. nichthingale.*

Nachte gael. Genus bombardæ maioris. *vulgò* duplicana.

Nacht-gast. j. slaeper. Hospes nocturnus, hospes vespertinus.

Nacht-ghe-dzocht. Vmbræ, lemures nocturni.

Nacht-gheest. Larva, umbra: spiritus noctu infestus. *vide* **gheest.**

Nacht-krekel. Gryllus, genus locustę, simile cicadę, noctu stridens.

Nacht-lægher. Lustrum, cubile ferarum.

Nacht-licht. Lux nocturna.

Nacht-lijfken. Subucula.

Nacht-mael/abend-mael. Cęna: nocturnæ epulę, *apud Lucret. Nam compotationes & cœnæ sumptuosiores ac liberaliores nocte fieri solent. Horat. Nocturno certare mero, putero diurno: & Lucret. Lumina nocturnis epulis ut suppeditentur.*

Nacht-mare/nacht-merrie. Strix, lamia: incantatrix nocturna sive volatica: & Incubus, ephialtes. *q. d.* equa nocturna.

Nacht-moerder. *vetus.* **j. nacht-dzouwe.**

Nacht-mugghe. Cicindela, lampyris, noctiluca: nitedula: muscæ genus vespere per arva lucens.

Nacht-mutse/slaep-mutse. Pileus nocturnus.

Nacht-rabe. Nycticorax, corvus nocturnus.

Nacht-rabe. Lucifuga, lucifugus, vespertilio: homo interdiu domi delitescens, noctu verò prodiens & vigilans: fur qui interdiu dormit, noctu ad furandum vigil: & Lychnobius: nocte lucernariam vitam ducens: nocturnus potator: vel qui noctu id facit quod hominum vulgus interdiu facere solet. *q. d.* corvus nocturnus. *nycticorax enim sicut & noctua, noctu venando sibi cibum acquirit.*

Nacht-rockssken. Indusium, subucula lanea, interula nocturna.

Nacht-ronde. Nictostrategi, circitores nocturni.

Nacht-ruste. Quies nocturna.

Nacht-schaede. solanum, strychnis, morella: uva vulpis: uva lupina. *vulgo* solatrum. *germ. nachtschad.*

Nacht-stilte. Nox concubia, concubium, noctis silentium: conticinium, nox intempesta.

Nacht-tabbaert. Vestis cœnatoria, cœnatorium, palla lucubratoria. *Lud. Vives. q. d.* Vestis vespertina *sive* nocturna.

Nacht-voghel. Strix, avis quædam nocturna & importuna. & Lucifuga, lucifugus.

Nacht-voghel. Avis nocturna, bubo: ulula: nycticorax, vespertilio.

Nacht-dzouwe. Strix, lamia, larva: mulier venefica, volatica. *q. d.* mulier nocturna.

Nacht-waecke/ nacht-wachte. Vigiliæ, excubię nocturnæ.

Nacht-waecker/nacht-wachter. Excubitor.

Nacht-werck. Lucubratio.

Nacht-wercker. Lucubrator, nocturnus operator.

Nacht-wercker/bern-sticker. Coprophorus, nocte latrinas exonerans, scarabeus artifex. *q. d.* operarius nocturnus.

Nacht uil. Noctua, ulula: Palladis avis, avis nocte volans. & *mstaphor.* Lucifuga, lucifugus.

Nacht-wozmke. Nitedula **j. nacht-mugghe.**

Nacht/nacht wozden. Noctescere.

Nachts. Nocturnus.

Nachtelick. Nocturnus.

Nack. j. neck. Cervix.

Nae/tot. Ad, versus. **nae huys gaen.** Domum versus ire, adire domum.

Nae. Ad, ut, secundum, quatenus, juxta, et quantum. **nae den wensch.** Ex voto, ad votum. **nae de ghe-woonte.** Ex consuetudine, secundum consuetudinem. **nae mijn meyninghe.** Ex mea sententia. **nae dat ick ber-stae.** Quantum intelligo. *germ. nach.*

Nae/nae-by. Ad, apud, propè. & Ferè, fer-

ma

nè, propemodum. *ger. nach. eng nere.*

nae-buer. *germ. sax. holl. fic.* i. **ghe-buer.** Vicinus. *eng. neighbour.*

nae-buerschap i. **ghe-buerschap.**

naelick. *franc.* Fermè, ferè, propè, propemodum.

nae. A, post, ponè, secundum.

nae dat. Postea tum, deinde, deinceps, exinde: & Postquam, posteaquam, simulatque: simul, simulac: ex quo, ubi.

nae-bier. i. **wozte.**

nae-boetsen. Imitari gesticulatione facta aut dicta alterius.

nae-bruyd-loft. Repotia: convivium quod postridie nuptiarum apud novum maritum fit.

nae-de-mael. Postquam, simulac.

nae-deel i. **achter-deel.** Damnum, injuria.

nae-deeligh. Damnosus.

nae-dencken. i. **achter-dencken.** Futura meditari. & Suspicari.

nae-denckigh Suspiciosus.

nae-der hand. Postea.

nae-disch. Secundæ mensæ, bellaria, tragemata.

nae-doen. Sequi, imitari.

nae-doest. Sitis postera

nae-erf ghe-naem. Secundus hæres.

nae-feeste. Repotia.

nae-gaen. Sequi.

nae-ghe-boozte. Secundæ.

nae-ghe-dacht. Suspicio.

nae-ghe-peps. Suspicio.

nae-ghelden. *sax.* Donare, condonare.

nae-ghe-richt. Epidipnides: ferę epidipnides, epulæ quæ in extrema cœna vel prandio adferuntur: bellaria: secundæ mensę.

nae-goed i. **nae-bier/wozte.** Condimentum polentarium.

nae-hop. i. **nae-maepsel.**

nae-hoede. Secunda acies.

nae ghehen. *sax.* i. **toe-ghehen.** Indulgere.

nae-ghehen. i. **achter-klappen.** Obtrectare.

nae-iaeghen. Prosequi, persequi.

nae-iaer. Anni finis sive exitus, anni extremum, annus extremus.

nae-kinderen. Liberi posterioris tori, et secundo matrimonio nati.

nae-komen. Sequi, succedere. & Consequi, assequi.

nae-komelinck. Successor.

nae-komelinghen. Successores, posteri, posteritas, nepotes, minores: nati natorum & qui nascentur ab illis. *Virg.*

nae-komste. Successio.

nae-koop. i. **kalengieringhe.** Retractus emptionis.

nae-laeten/toe-laeten. Concedere, indulgere, permittere, remittere.

nae-laeten/ achter-laeten. Relinquere, omittere, negligere.

nae-laetigh. Negligens.

nae-lente. Ver extremum, præceps, præcipitans, senescens.

nae-loop. Consectatio. & Syrmata clicatum.

nae-loopen. Consectari, sectari, cursu insequi.

nae-looper. Assecla, sectator, consectator, pedissequus.

nae-maken. Imitari, assimilare, effingere, ad alterius formam fingere.

nae-maepen. Sicilire.

nae-maepsel/nae-hop. Sicilimentum: fœnum cordum, secundarium, autumnale.

nae-maels. Postea, postmodum, in posterum, posteriùs, in futurum, postero tempore. & Olim.

nae-maend. Mensis extremus mensis præceps, extremum mensis, finis mensis.

nae-man. Posterior maritus.

nae-middagh. Tempus pomeridianum.

nae-noene Tempus pomeridianum.

nae-ooghst / nae-ooghstinghe. Spicilegium.

nae-ooghsten. Colligere spicas à messoribus in agro præteritas.

nae-raed. Consilium post factum.

nae-raeden. Post consulere.

nae-raeden. Conjectare, conjecturam facere.

nae-raedinghe. Conjectura, conjectatio.

nae-rechter/nae-richter. *germ sax. sicamb.* Carnifex, lictor: posterior sententiæ capitalis

pitalis exequutor.

Nae-saet. *vetus.* Successor.

Nae-saeten. Posteri, successores.

Nae-seggen. Sequi verba alterius, reddere & imitari verba quę alius prędfatus est: præeuntis verba recitare.

Nae-seggen. Obloqui, detrectare, à tergo pinsere, mordere clanculum, sugillare.

Nae-slepp. Agmina longa clientum, syrmata clientum, famulorum, *&c.*

Nae-smaeck. Sapor posterior, gustus durus, non naturalis.

Nae-smaeck hebben. Resipere.

Nae-somer. Autumnus, ędstas autumnalis: æstas præceps, vel extrema, senescens, summa, ultima.

Nae-spraecke/achter-klap. Obtrectatio.

Nae-stellen. Postponere. & Consectari, captare, niti, animum applicare. & Insidiari.

Nae-tael. Obtrectatio.

Nae-tijd. Tempus sequens, tempus posterius.

Nae-toght/achter-toght. Acies postrema.

Nae-trachten. Meditari, cogitare.

Nae-volgh. Sequela.

Nae-volghen. Sectari, consectari, sequi, subsequi, insequi. & Æmulari, alterius exemplum sequi: imitari.

Nae-volghelick. Imitabilis.

Nae-volgher. Sectator, imitator, assecla.

Nae-vruchten. i nae-ween. Secundæ.

Nae-weese. Fucr-posthumus, proles posthuma.

Nae-wijf. Vxor posterior.

Nae-ween. Secundę, arum: dolores post partum: hysterę: choria, deuteria: & Volva intima sive involucrum quo fœtus in utero matris involvitur.

Nae-wepde. Fœnum cornum, serotinum, autumnale.

Nae-weke. Septimana extrema, finiens: finis hebdomadæ.

Nae-wijn/spoel-wijn. Lora.

Nae-winter. Hyems prędceps, extrema, senescens, summa.

Naeche. j. accliæ. Scapha. *germ. sax. sic. nach.*

Naecken. Propinquare, appropinquare, instare, imminere, impendere, proximari, in propinquo esse.

Naecken. j. ghe-naecken. Attingere.

Naeckt. Nudus. *ger. nackend. ang. naked.*

Naeckt maecken. Nudare.

Naeckt-heyd. Nuditas.

Naeckteniſſe. Nuditas.

Naecktelick. Nudè.

Naed. Sutura, junctura, commissura.

Naeden. j. naepen. Suere.

Naedel. *ger. sax. sic.* **j. naelde.** Acus.

Naeder/ naerder. Proximior, propior, propius.

Naeder-wegh. Compendium, via compendiaria.

Naederen/naecken. Propinquare, appropinquare.

Naeder-schap. Propinquitas, proximitas, affinitas: & Prędferentia. & Retractus emptionis jure proximitatis.

Naederheyd. j. naeder-schap.

Naeghel. Clavus. *germ. nagel. ang nayle.*

Naeghel van den vingher. Vnguis, onyx.

Naeghel in d'ooghe. j. maene. Pterygium, unguis.

Naeghel/kruyd-naeghel. Caryophyllum.

Naeghel-bloeme. *ger. sax. sic.* **j. ghenoffel.** Caryophyllus.

Naeghel-boor/spijcker-boor. Terebra.

Naeghel-dwanck. j. dwanck-naeghel.

Naeghel-hoorsel/naeghel-knipsel. Præsegmina unguium resegmina.

Naeghel-kruyd. Geum: caryophyllata. *herba ab odorata caryophyllorum in modum radice dicta. Barbaris* avantia, sanamunda, oculus leporis, benedicta.

Naeghel-maeghe. j. naeghel-vriend.

Naeghel maene. j. maene. Exortus: candidum unguis.

Naeghel-mes/naeghel sweerd. Gladius rotundo manubrio, instar clavi: secespita. *Festus.*

Naeghel-rinde/naeghel-schorsse. Prerygium.

Naeghel-vast. Clavo affixus, clavis fixus, clavis contentus.

Naeghel-verwe. Onychinus color. *à* **naeghel.** i. unguis.

naeghel-verwe. Color badius, phœnicius. & naghel. i. clavus. *ger. naegel. sax.*

naeghel-vriend. j. naeghel-maeghe. Consanguineus in septimo gradu: *in eo enim sanguis, non membrum reperitur, atque ideo cognatio ibi terminatur. Specul. Saxon.*

naeghelken. Clavulus, claviculus. & Unguiculus.

naeghelen. Clavo figere, sive defigere.

naepen j. nepen. Himmire.

naepen/naeden. Suere, consuere: sarcire, sarcinare.

naep-hoyfken/naep mandeken. Qualus, qualillus, calathus.

naeper. Sartor, sarcinator.

naeperesse/ naepstere. Sartrix, sarcinatrix. *Flandri sin unt hujusmodi verbalia feminina per* igghe *ut* **naepstrigghe j. naeperesse: kemstrigghe. j. kemmeresse/ spunstrigghe. j. spunster/spinneresse.**

naelde. Acus. *Germani* **naedel/** *transposita l. ra l. ni sive, rectius & perfectius dicunt à* **naeden.** *id est,* suere. *ger. naudel. ang. nedle.*

naelde/scheel pricm. Acus crinalis, crinale, discriminale.

naelde van den toren. Pyramis, obeliscus.

naelde van het ure-werck. Gnomon.

naelden-kervel. Veneris pecten: scandix: acula, chærophyllum aciculatum *herba sic dicta ab aculeis, aculeus sive radius instar pectinum.*

naelden-ooghe. Acus foramen.

naelick. *flam.* j. **by-kants.** Ferè, propemodum.

naelinck. *flam.* Proximus hæres: consanguineus, affinis.

naelinck-schap. *flam.* j. **naeder-schap.** Proximitas.

Naem. Nomen, vocabulum, dictio, vox, vocula, titulus. *germ. nam. gal. nom. ital. nome. hisp. nombre. ang. name.*

naem ende faem. Nomen, fama, decus, existimatio.

naem-loos. Inglorius.

naem-rol. Catalogus.

naem-rooven. Detrahere famę alicuius, lędere famam alicuius, obtrectare, fugillare.

naemen. j. noemen. Nominare.

naemer/naem-ghever. Nomenclator.

naemachtigh. Celebris, nobilis, inclytus.

naemelick. Nominatim, præsertim.

naemelick elcken noemen. Nomine quemque suo vocare, nominatim citare.

naen/naemken. Nanus pumilio, pumilo, pumilus, pumilus, pygmeus: homuncio, homunculus, homulus. *gal. nain. ital. nano. hisp. enano.*

naer/naere/narve. *sax.* Cicatrix.

naer. *fris.* j. **bangh.** Lassus, languidus, debilis.

naer. j. nae. Propè, *&c. ang. nere.*

naerder. j. naeder. Propior.

naer hebe. *flam. l.* j. **naeder-schap.**

naerhepd. j. naerderhepd.

naerlinck. *flam. l.* j. **naelinck.**

naersen. *vetus: flam.* j. **naederen.** Propinquare.

naest. Proximus. *ger. nae. hist. ang. next.*

naest den koninck. Secundus à rege.

naest-comende. Proximè venturus aut futurus.

naest-leste. Penultimus.

naesten. *boll.* j. **ver-naederen.**

naeve. j. nave.

naf j. nave. Modiolus rotæ.

naffel. *flam.* j. **navel.** Umbilicus.

naken. j. naecken.

name. j. naem. Nomen.

nampt/namt/nant. Pecunia numerata, argentum præsentarium, pecunia repræsentata, pecuniæ repræsentatio.

nampteséren/namteséren/nantéren. Repræsentare, exhibere, dare præsentem pecuniam. *gal. nampteser.*

nap. Cyathus, scyphus, pater, carchesium, poculum. *ger. napff. gal. hanap. ital. nappo.*

nap. *vetus.* j. **diepe schotel.** Catinus, paropsis, alveus, alveolus.

nap-hoeder. *vetus* j. **schencker.** Pocillator, à cyathis, à poculis.

narve/nare/narve. *germ. sax. sicamb.* Cicatrix.

narre. Fatuus, stolidus, insulsus, bardus, stultus.

narre/ boller. *vetus.* Genus bombardæ maioris.

narre-kop. Stultum caput, homo fatuus.
narre-werck. Stultitia, ineptia.
narrerije. Stultitia.
narrisch. Fatuus, insipiēs, demens, amens, stolidus.
narve. j. nerve.
naſe. j. neuſe. Naſus.
naſſcher. *ſland.* Cupidus, avidus.
naſſcherheyd. *ſland.* Aviditas.
naſſcherlick. *ſland.* Cupidè, avidè.
naſt/ *vetius*, aſt. Vſtrina.
naſtel/ naſtelinck. *ſicamb. ſland.* j. neſtel. Ligula.
nat. Madidus, madens, udus, uvidus, humidus. & Mador, humor, latex.
nat-maecken. j. netten. Madidare.
nat zijn. Madere, immadere.
nat worden. Madefieri, madeſcere.
natheyd/ nattigheyd. Mador, humor, humiditas, latex.
nater/ nater-ſlanghe/ water-ſlanghe. Natrix, hydrus, chelydrus, anguis natans. *ger. nater. ang. adder.*
nater-tonghe. Ophioglosſon. *vulgò* lingua ſerpentis.
nater-woꝛtel. Biſtorta: *dracunculi herba ſpecies.*
natte. *vetus. ſicamb.* j. matte. Matta.
nabe van het rad. *ſax. ſic. friſ. holl.* j. belge. Modiolus rotę, rotę medium, cui infixi ſunt radij. *germ. nab. ang. nave.*
nabel. Vmbilicus, *ger. nabel. ang. navill, navel.*
nabel van 't rad. j. nabe.
nabel-krupd. Cotyledon, umbilicus Veneris.
nabel-wijs gheraeckt. Vmbilicatus.
nabel-bꝛeuck. Egreſſio ſive ruptura umbilici.
nabel-bꝛenkigh. Exomphalus: cui prominet umbilicus.
nabeel j. ſteck-raepe. Napus. *vulgò* naveta. *gal. navet, naveau. ital. navoni. hiſp. nabo. ang. nabew.*
nauw. Strictus, anguſtus, contractus, arctus.
nauw/ ſpaerigh. Contractus, parcus, reſtrictus, tenax, ſordidus.
nauw. Strictè, anguſtè, arctè, parcè.
nauw beſien. Penitiſſimè inſpectare, propius intueri.
nauw ſtaen/ nauw ſteken. Rem anguſtè habere: fortunam tenuem & contractiorem vitæ conditionem habere.
nauw gheꝛouden woꝛden. Arctè contentèque haberi.
nauw-hooꝛigh. Acer auditu.
nauw-pointigh. Curioſus.
nauwelic. Vix, vix dum, difficulter, ægrè: & Parcè, tenuiter. & Strictè.
nauwen. Anguſtare, arctare, ſtringere, anguſtum reddere.
nauwte. *vetus.* Anguſtia.
nauwen. *vetus. ſicamb.* Navis. *germ. nawen. gal. navire, nef. ital. nave. hiſp. nave, nao.*
nauwers. *ſland.* j. nergheus. Nuſquam.

N E

Ne. *vetus. ſland.* Ne, non. *gal. ne. ital ne. angl. no. Flandri dicunt.* Ick ne wil/ ick ne ſalt niet doen. i. non volo, non faciam: *alij tranſpoſitis literis dicunt* en: Ick en wil/ ick en ſal/ *&c. Ex* ne *autem ſive* n' *componuntur hæ negativæ dictiones:* n'ieman/ n'ergent/ n'iet/ n'opt. Nemo, nuſquam, nihil, nunquam, *&c.*
nebbe. *ſax. f. iſ. holl.* j. beck. Roſtrum avium. Nebba, *teſte Plinio, veteribus Gallis* roſtrum *dicitur.*
nebbelinck. *holl* j. ael. Anguilla.
neber/ nebber/ neper. *ger.* j. ebigher. Terebra.
neck/ nick/ nack. Cervix, poſterior pars colli. *ger genick. ſax. nack. gal nuique. angl. necke. dicitur* neck/ nack/ nick/ gheneck à nicken/ *quod ad dextram ſiniſtramve prorſum retrorſumq; vertatur. flectaturque.*
necken. *Fland.* Necare, occidere.
necker. Dæmon aquaticus, Neptunus, ennoſigęus.
neder. Infra. *germ. da niden. ang. neyther.*
neder. Humilis, inferus, depreſſus.
neder-boogheu. Inclinare.
neder-bupck. j. onder-bupck.
neder-baelen. Deſcendere.
neder-bꝛucken. Deprimere.
neder-gaen. Deſcendere.
neder-gaende. Deſcendens. & Declivis.
neder-ganck. Deſcenſus.
neder-ganck des ſonnen. Occaſus ſolis.

occidens.

neder-ghe-boogh. Inclinatus, cernuus.

neder-ghe-richt. Iudicium causarum civilium, judicium municipale.

neder-ghe-wande. ſ. **bꝛoecke.**

neder-helligh. Proclivis.

neder-hof. Colonia. & Cohors, cors. & Villa ſive hortus prętorij, villa ruſtica.

neder-hoſen. Tibialia.

neder-huys. ſ. **neder-hof.** Villa ruſtica.

neder-camer. ſ. **neder ſale.**

neder kleed. *verus* ſ. **bꝛoecke.** Femorale.

neder-knielen. Procumbere in genua, congenulare.

neder-kouſſen. Tibialia.

neder-laeghe. Clades, ſtrages, jactura, calamitas, prœlium adverſum.

neder-laeghe hebben. Succumbere, vinci, eladem accipere, ſterni, cadere.

neder-laeten. Demittere, deorſum mittere, deducere.

neder-land. Belgium, Germania inferior.

neder-lander. Germanus inferior: Teuto.

neder landſche ſpꝛaecke. Lingua Belgica, Teutonica, inferior Germanica.

neder-leggben. Deponere.

neder-leggben. Dejicere, ſternere, occidere.

neder leggben den twiſt. Dirimere, componere altercationes, lites, bella.

neder liggben. Procumbere, recumbere, jacere, cubare recubare.

neder-ryſen. Prolabi, delabi.

neder-ſael. Cœnatio, cœnaculum.

neder-ſetten. Deponere.

neder-ſichtigh. Cernuus, capite terram verſus prono incedens.

neder-ſincken. Sidere, ſubſidere, inſidere.

neder-ſitten. Reſidere, ſubſidere.

neder-ſlachtigh. *verus hell.* Humilis.

neder-ſlaen. Decutere, ſternere, proſternere, proſligare.

neder-ſlaen ende wooninghe nemen. Conſidere, conſidere: ponere, figere ſedem. & Caſtra figere ſive ponere.

neder-ſlaen de oogben. Demittere lumina, dejicere vultum, dejicere oculos, ſubmittere oculos, oculos in terram defigere.

neder-ſlaen. *verus.* Cædere, occidere.

neder-ſlagh. Cædes, homicidium. & Clades, ſtrages.

neder-vallen. Decidere, concidere, procidere, prolabi.

neder-val. Occaſus.

neder-valligh. Occiduus.

neder-valligh / oft neder-velligh zijn. Succumbere, cadere cauſa, perdere litem.

neder-waerts. Deorſum, deorſum verſum, verſus inferiorem locum, peſſum.

neder-werpen. Dejicere, ſternere, proſternere, fundere, proſligare.

nederigh. *verus.* Humilis, depreſſus, ſubmiſſus.

nederighheyd. Humilitas.

nederinghe. ſ. **dellinghe.** Vallis.

nederſte. Infimus.

nederen. Demittere, ſubmittere.

neen. Non haud, minimè, *quaſi dicas* **ne een** / *ſive* **n'een** / *id eſt*, nullus *an quoque Latinis*, nullus *pro* non *uſurpatur. ger. nem. ang. no, neye.*

neen. *verus ſax.* ſ. **gheen.** Nullus.

neenen / neecén. Negare.

neer. ſ. **neder.** Infra.

neer-huys. ſ. **neder-huys.**

neere / nere / are / ere. Area. & Pavimentum: & Taberna, officina, anterior pars domus *Lovenſibus dicitur. germ. eere, aere. gal. aire. ital. area. hiſp. era.*

neere / neeringhe. Victus, quæſtus.

neeren / gheneeren. Paſcere, nutrire, fovere, alere, educare. & Quęſtum ſectari honeſtò, exercere ſumptum, lucrari victum, & facultates quærere. *germ. nern.*

neeringhe. Victus, alimentum, alimonia, nutrimentum, educatio: & Opificium, ars, artificium: quęſtus opificij, quæſtus. & Proventus: & Opificium, contubernium, collegium opificum, corpus civitatis. *germ. narung.*

neerigh / neer-achtigh. Alumnus, almus, quęſtuoſus.

neerſt / neerſt. Sedulitas, ſtudium: *per metathęſin.* **erniſt.** *germ. ernſt.*

nernſtigh / neerſtigh. Diligens, navus, gnavus, impiger, ſedulus, vigilans, indu-

ſtrius,

trius, operi sive artificio intentus, studiosus. *germ. emschaff.*

neerstighepd/neerstighepd. Diligentia, studium, sedulitas, industria, vigilantia.

neerstighlick. Diligenter, gnaviter: impigrè, sedulò, intentè, studiosè, vigilanter.

neeten.j.neten/nghen. Retundere clavum

neeten. *holl.* **j.nieten.**

neffend/nebend. Iuxta, propè, secus.

nef ken/neve. Nepos, nepotulus.

nef ken/beberffelinck. Nepos prodigus.

nef ken. Attellanus, scenicus, histrio.

neffigher. *sicamb.* **j.ebegher.** Terebra. *germ. wepper. sax. meviger.*

neghen.j.ghen. Nullus, nemo.

neghel bloeme. Nigellastrum, pseudomelanthium, githago. *gal. nielle. hisp. negullia.*

neghen. Novem. *germ. neun. gal. neuf. hisp. nueve. ang. neyne, nine.*

neghen-mael. Novies.

neghen-manneken. Sextans, duo chalci, triens. *Adr. Iun.*

neghen-ooghe. Murænula. *pisc. vulgò* oculata, nonocula, enneophthalma.

neghen-stecken.j.mozellen. Ludere novem scrupis, ludere calculis novenis.

neghenste. Nonus.

neghen-tien. Novemdecim, undeviginti.

neghentigh. Nonaginta.

negghe. *holl. friſ.* Mannus, equus pumilus. *ang. nagghe.*

nepen. *sax. sicamb.* **j naepen.** Suere.

nepen. *holl. friſ. sland.* Hinnire. *ang. neye.*

nepghen. Flectere, arcuare, curvare. & Inclinare, proclinare, reclinare, propendere: & Submittere genu: flectere poplitem. *germ. neighen.*

nemaer. *vetus fiand* **j.maer.** Sed.

nemen. Capere, capessere, sumere, accipere, excipere, prehendere, comprehendere, desumere, rapere, auferre.

neemt datter soo zy.j.schickt.

nemen in goede. In bonam partem accipere: æqui bonique consulere, æquo animo ferre.

nemen int quaede/quaelick nemen. Durius vel graviter accipere, indignari, ægrè ferre.

nemen de vlucht.j.vluchten. Capere fugam.

nemen een wijf. Vxorem ducere.

nemen een man. Nubere viro.

nemachtigh. Capax, rapax.

nemer. Acceptor.

neminge. Acceptio, sumptio, assumptio.

nemmermeer/ niemmermeer/ niemer. Nunquam. *germ. niemer. ang. never.*

nepe/nijpinghe. Vellicatio.

nepe/haessene. Poples.

nere/neringhe.j.neere/neeringhe.

nerf.j.erve/erf.

nerghens. Nusquam, nuspiam, nusquam locorum, nusquam gentium, nullo in loco. *dicitur* **n'erghens.** *q.d.* **ne-erghens.**

nerst.i.neerst.

nerve/narve. *ger. sax. sicamb.* Cicatrix, stigma.

nerve van het leder.i.erve. Grana in corijs, squamę: corij superficies squamulis distincta: orbiculi sive squamæ tergoris. *vulgò* oculi coriorum. *gal. nerve.*

nerve. Squamulę infantum capitibus, tanquam crustulæ quędam scabiei, adhærentes.

nes/nesch. Madidus. *q.d.* **nat.** *ger. nas, naß.*

nesch weder. Aër humidus, madens.

nesch oft nes brood. Panis multa aqua conspersus, maceratus atque coctus.

nesch ey. Ovum sorbile, molle, molliter elixum sive coctum.

neschepd/neschighepd. Humor, mador.

nese. *sax. sic fiand* **j.neuse.** Nasus.

nespel. *germ.* **j.mispel.**

nest/voghel-nest. Nidus, loculamentum, cunabula avium, domus avium. *ger. nest. ang. neste.*

nest/legher der dieren. Lustrum, cubile ferarum.

nest-ey. Ovum in nido relictum.

nest-kozf. Nidus, loculamentum.

nest-vederen. Plumę sive pennę primę avium.

nesten/nestelen. Nidificare, nidulari, nidum texere, nidum construere. *ger. nisten. sax. nestelen. gal. nicher. ang. nestle.*

nestel/nastel. Ligula, ligula adstrictoria

adſtrigmentum.

neſtel-krupd/neſtelinck-krupd. Alga marina: *herba cuius folia oblonga ligulis adſtrictoriis ſunt ſimilia.*

neſtelinck/ naſtelinck. *ſtand. j.* **neſtel.** Ligula.

neſtelen/naſtelen. Ligulis adſtringere.

neſtelen *vetus* **neſten.** Nidificare.

net/nette. Rete, cailis. *ger. netz. ang. nette. dicitur* **net a netten:** *quid ſæpè lavatur & madefit.*

net. Præcordia: tela cordi obtenta, telæ cordis: & Omentum, involucrum inteſtinis obtentum. & Diaphragma.

net-borve/net rabbaud. Nebulo, ſcurra, hiſtrio, perſonatus, larvatus: & Ganeo. *q. d.* nebulo reticulatus, ſive reticulo tectus ne agnoſcatur. *vide* **maſche.**

net-ſtock. Ames, pertica aucupalis.

net-wijſe gheˉmaeckt. Reticulatus, in modum retis factus.

net. Nitidus, mundus, politus, purus. *gal. net. ital. netto. ang. neat.*

netten/net maecken. Mundare, nitidare, abſtergere.

netten/nat maecken. Madefacere, madidare, madificare, proluere, inſuccare, intingere, rigare, humectare, macerare, lavare. (da.

netten den baerd. Macerare barbam cali-

netten. *adagium potorum.* Proluere labra, multo potu ori admoto macerare barbam.

nette. Lens, lendis: ovum pediculi. *ger. neſſe. ang. nete.*

netel. Vrtica. *ger. neſſel. ang. nettle, netel.*

netelen/ver-netelen. Vrere urticis.

netel-hominckſken. *ſax. fruſ.* Trochilus, paſſer trochilodites, regulus: *avicula ſic dicta quòd inter urticas dumoſque agat. & metaphor.* Homuncio imperioſus & arrogans.

netten/ nſlden. Obtundere clavum, affigere clavum, & ab altera parte ſtrictè fingere.

zietten *vide* **net.**

zieve neven. Propè, juxta.

zieve/neeſken. Nepos: & Conſanguineus, cognatus. **neven.** Patruelis, & Conſobrini, ſobrini. *gal. neveu. ital. nipote. hiſp. nieto. ang. neuew.*

neve/neeſken. Scenicus, hiſtrio.

nevenne. *vetus.* Neptis. *germ. nefft.*

nevel. Nebula, exſpiratio roſcida, nube rarior, *νεφέλη* nubes *dicitur. ital. nuvola. hiſp. niebla.*

nevel-karre. *q. d.* Carrus tenebroſus. **We nevel-karre dijſven: met de nevel-karre ende int doncker vertrecken/eſt rupmen.** Cedere foro. *q. d.* carrum nebuloſum agere. *nebula enim & tenebræ fugarum & clam migrantibus ſunt accommodatæ.*

nevel-kraepe. Cornix varia, partim cinerea, partim nigra *q. d.* cornix nebuloſa.

nevelachtigh. Nebuloſus, nubilus.

nevelachtighheˉd. Nubilum.

nevelen. Nebulam agere, nebulam exſpirare, nebulam exhalare.

neven/neffen/neven. Iuxta, probè, ſecus.

nevigher/nevegher. *ſax. j.* **neffigher.** Terebra.

neur. j. eur/uber.

neuſe. Naſus. *germ. naß. ſax. neſe. gal. nez. ital. naſo. hiſp. nariz. ang. noſe.*

neuſe/neuſ-bergh. Promontorium

neuſ-balleken/neuſ-tippeken. Pirula, naſi orbiculus.

neuſ-blaeſ-kens/neuſ-wieckſ-keus. Alæ, pinnulæ: pulpæ utrinque naſi orbiculum ſepientes.

neuſ-boeck. *ſtand. holl. ſicamb. j.* **ſnut-boeck,** Mucinum, ſtrophiolum.

neuſ-dzup. Stiria naſi. & Catarrhus.

neuſ-gat. Naris, naris ſpiramen.

neuſ gaten. Nares.

neuſ-gheſwel. Ozœna, polypus.

neuſ-haer. Vibriſſæ, vibriſſi, pili narium.

neuſ-kraſpel. Interſeptum, diaphragma narium.

neuſ-loke. *vetus.* Naris.

neuſ-ſchepdſel. Interſeptum, interſepimentum, interfinium, iſthmus, imbrex narium, diſcrimen narium.

neuſ-wijs. Odorus, ſagax, emunctæ naris, emunctus. & Naſutus, naſutulus. & Curioſus.

neuſelen. Mutire, muſſitare. *germ. nuſſeln, nuſſeln.*

neuſelen. Naſo ſive roſtro tacitè ſcrutari, indagare.

neuſeler. Scrutator clancularius.

neuſelen. Frivola agere.

neuteler/ neuteleriken. Homuncio frivolus, aſſiduus in rebus frivolis agendis: multæ ſedulitatis in re frivola.

neutiken/neuteleriken/ oud neutiken. Anicula curax, multæ ſedulitatis anus.

N I

Nichelen. *vetus. ſland. lovan.* j. **naghelen.**

nichte/niechte. Neptis. & Conſanguinea, cognata. *gal. niepce. ital. nezza. hiſp. nieta. ang. nece.*

nick. j. **neck.** Cervix.

nick. *ger ſax. ſic.* i. **knick.** Nutus.

nicken/knicken. Nuere, nutare, cervicem inclinare aut inflectere. & Incurvare ſe.

nicken met de oogen. Nictare, oculos inflectere annuendo, annuere.

nie. *ſax. friſ. holl. ſland* j. **nopt.** Nunquam.

nie-mand/ *rectius* **nie-man.** Nemo, nullus, nemo homo, nemo quiſquam *dicitur* **nie-man.** *q. d.* **n'ieman.** *ſicut Latinis* nemo. *q. d.* ne homo. *germ. niemand. ang. no man.*

nie-menſch. *vetus.* j. **nie-man.** Nemo. *ger. niemans.*

nie-mer. Nunquam, ad calendas Græcas. *q. d.* **ne iemer.**

nie-mer-meer. Nunquam amplius.

nielen. *germ.* j. **lſnen.** Viburnum.

niere. Ren. *germ niere. ang. neare.* **nieren.** Renes. **nierken.** Renunculus.

nier-bedde. Renum adeps.

nier-bzach van het kalf. Lumbus vituli.

nier-wee. Nephrytis, renum affectus.

nigelle. Nigella, melanthium, *herbæ genus. gal. nielle. ital. niella. hiſp. neguilla.*

nieſen. Sternuere, ſternutare. *germ. nieſſen. ang. neeſe, ſneaſe.*

nieſ-kruyd. Helleborus, veratrum *q. d.* herba ſternutatoria.

nieſ-poeder. Sternutamentum, pulvis ſternutatorius, medicamentum ſternutatorium.

nieſ-wortel. Helleborus.

nieſinghe. Sternutatio, ſternutamentum.

nieſpen-boom. j. **eſpen-boom.**

niet. Non, ne, haud, minus, nullus. & Nihil, nihilum. *q. d.* **n'iet** / *ſive* **ne iet.** *germ. nit, nichts. ital. nienie. hiſp. nada. ang. not, nothing, nought.*

niet/niete. Pompholyx, tucia, ſpodium æris & cadmiæ favilla: nil & nihil *officinis dicitur. Hinc adagium.* **niet is in d'oogen goed.** i. Pompholyx ſive nil, oculis conducit: *inditur enim collyrio, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones.*

niet alleen. Non ſolùm, non modò, non tantùm, nedum, tantum abeſt, *&c.*

niet-dooghe. *ſland.* j. **deugh-niet.**

niet eens. Ne ſemel quidem.

niet met allen. Nihil prorſus.

niet te min. Nihilominus, attamen.

niet teghen-ſtaende. Quamvis quanquam, nihilominus. **niet teghen-ſtaende het recht.** Contra jus, ſublato jure. *vulgò* non obſtante jure.

niet-wetigh. Inſcius.

nieten. *vetus. ſland.* j. **ber-nieten.**

nietigh. *vetus.* Inutilis, nullius valoris.

nieten/ghenieten/nutten. Vti, frui.

nieten. *holland* Arietare, aut cornu petere. *Adr. Iun.*

nieten/neeten. *holl.* Vxoribus ac nymphis munuſcula mittere. *ut ſolent in Hollandia viri ac proci die D. Agneti virgini ſacro. Adr. Iun.*

nietel-daghen. j **nieuwtel-daghen.**

nieuw. Novus, recens, nuperus. *&c. germ. neuw. gal. nouveau. ital. novo. hiſp. nueuo. ang. neve.* **Op een nieuw.** Ab integro. *vulgò* A novo.

nieuw-backen brood. Panis recens, recenter coctus.

nieuw ghehoude. Neogamus, nympha, nova nupta: maritus recens: nupta recens.

nieuw-ghepaghen ghelt. Numus aſper, recenter cuſus ſignatuſque.

nieuw-iaer. Annus novus, anni auſpicium.

nieuw iaers-dagh. j. **iaers-miſſe.**

nieuw iaer ghifte. Strena, munuſculum quod in anni auſpicium datur.

nieuw maene. Luxermeſtris, ſive interme-

struta iuna, novilunium.

nieuw edelman. Novus homo: qui patre ignobili natus, per seipsum clarus esse incipit.

nieuw-maere Nuntius, nuntium.

nieuws-gierigh. Cupidus novarum rerum, avidus novitatis.

nieuwsgierighedt. Aviditas novitatis.

nieuw tel-daghen. Duodecim dies à natali Christi, aut etiam à calendis Ianuarij numerandi: è quibus vulgus hominum constitutionem sive dispositionem duodecim mensium cæliquè statum anni incipientis divinare & præsagire solet. *q. d.* novi dies numerales. *frisia* **merckel-daghen** *dicuntur.*

nieuwachtigh Novellus, recentulus.

nieuwelick Recens, recenter, noviter, novè

nieuwelingh. Novitius, nuperus *Plaut.*

nieuwelingh/nieuwelinghs. Nuper, nuperrimè, recenter.

nieuwergauck des iaers. Ver, ver novum.

nieuwigheyd. Novitas.

niewers/niewaers Nusquam, nullibi, nusquam gentium. *j. d.* **ne iewaers.**

niewerinck/niewerincks. Nusquam.

nijd. Invidia, livor, invidentia, malevolentia.

nijder/be-nijder/nijd aerd. Invidus.

nijdigh. Invidus, invidens, lividus, invidia flagrans, malevolus malevolens.

nijdighaerd. Invidus, malevolus.

nijd-naeghel/nijd-vel/nijd-vleesch/nijp-vleesch. Reduvia vel redivia, paronychia: cutis circa radices unguium resolutio atque fissura *q. d.* unguis invidiosus. *vulgò enim opinor est, ut cum cutis circa unguem se findit, novidem plerumque ab invidia. gal. fissure. germ. q. d.* invidiæ.

nijden oft nijen enen naeghel. *flandr* j. **naten.** Obtundere clavum.

nijghen. j. **neyghen.** Inclinare.

nijp-naeghel. j. **nijp-naeghel.**

nijpen. Vellicare stringere, luminis digitis comprimere, interprimere, adstringere, contrahere, unguibus vellicare, unguibus pungere: dolorem inferre constringendo. *ang. nype.*

nijp-tanghe. *flandr.* j. **krech tanghe.** Forceps dentatus forfex, volsella.

nijp-vel. j. **nijp vleesch.**

nijp-vleesch. *flandr* j. **nijd-naegel.** Reduvia.

nimmer/niemer. Nunquam.

nipte/nepte. Nepeta, calamintha. *vulgò* herba cattaria. *gal. nepte. ital. nepetella.*

nisch. j. **nesch.**

NO

no. *vetus. flandr.* Non, neque, *ang no.*

nobel. Nobilis, generosus. & Liberalis. *gal. noble. ital. nobile. hisp. noble. ang. noble.*

nobel. Semiaureus: nummus quinquaginta stuferorum precio æstimatus. *vulgò* nobilis.

nobisse. Dæmon nanus, cacodæmon.

nobis-gat. Orcus, Orciculus.

nobis-kroech. *boll. sepem.* Orcus, antrum Plutonium.

noch. Adhuc, insuper, etiamnum. **tot noch toe.** Vsque ad huc. **noch eens.** Iterum, denuo. *vulgò*, adhuc semel.

noch. Nec, neque, non. **noch niet.** Nondum, necdum. **noch ooch.** Nec verò, nec portò. *germ noch. ang no.*

nochtan/nochtans. Tamen, attamen, veruntamen, atqui.

nochter. j. **michter.** Iejunus.

nocke. *frisl. boll.* Nucha, spina dorsi, medulla spinalis. *hisp nuca.*

nocke. j. **haen-balck.**

nocke/kerfken inden pijl Crena, incisura, incisura sagittæ quæ nervum admittit. *ang. nock.*

nocke. Singultus.

nocken. *vetus. sax. fiamin. boll.* j. **snocken/hicken.** Singultire.

nockinghe. Singultus.

noegh. *vet.* j. **ghe-noegh.**

noeghen. *vetus* j. **ghe-noeghen.** Placere.

noepen/nopen. *vetus* j. **ver-noepen.** Officere, obesse, nocere, molestum esse.

noepelick/nopelick. *vetus.* Nocivus, nocuus, molestus, infensus, noxius.

nole/ nole. *fiamin.* j. **waefele.** *vulgò* nebula.

noemen/naemen. Nominare, nuncupare, vocare, appellare, indigitare.

noemlick/naemlick. Nominatim.

noene / noen-tijd. Nona hora dici naturalis,

turalis, meridies. *vulgo* nona. *ang noone.*

noen-mael/noen-mael-tijd. Prandium.

noen-mael eten. Prandere, meridiari, *quasi dicas,* comedere hora nona. *Hora nona cœnabant Romani. & quod illis cœna, hoc nobis prandium est, auctore Festo. Martial. Imperat exstructos frangere nona toros.*

noen-slaepken. Meridiatio.

noen-slaepken doen. Meridiari.

noen-stonden. Horæ meridianæ, nempe ab undecima usque ad primam.

noesch. j. nuesch. Obliquus.

noest. *sicamb.* **j. oest.** Nodus in arbore.

nope. j. noode. Invitus, difficilis.

nopen. j. noeyen. *vetus.* Officere, obesse.

nopse. *vet. sland.* **j. schaede.**

nopt/noynt. Nunquam. *q. d.* **ne opt.** *ad præteritum tempus refertur.*

nol/rouw-kappuyn. Humerale, cucullus humeralis, cucullus lugubris: epomis, ephestris.

nole. j. noele/wafele.

nonne. Virgo vestalis, virgo sacra. *vulgò* nonna. *Apud Ægyptios sanctimonia præsignes monachi, dicti* noni: *monachæ verò & virgines sacræ.* nonnæ. *germ. nun. gal. nonnain. angl nonne, nunne.*

nonne. *germ. sax. sic.* Sus castrata. *translatione sumpta à virginibus sacris castratis propter regnum cælorum: eadem ratione qua* **ninnick.** equus castratus *dicitur Vitus Amerpach.*

nonne/top. Turbo, turben, trochus.

nood/noode. Necessitas, labor, opus, negotium, occupatio, difficultas. **van noode.** Necesse, necessum. *germ. not. ang. nede.*

noode/nope/on-gheern. Invitus, non volens, difficilis: *&* Ægrè, invitè difficulter, molestè, graviter, gravatè. *ital. naio. & gal. emuy.* i. fastidium, tædium displicentia, molestia. **noode set doen.** Gravatè aliquid facere. **noode hebben.** Ægrè ferre. ægrè pati.

nood-busse/ nood-slanghe. j. kartouwe. *vulgò* Tracana.

nood-be-derf. *vetus.* Necessitas, urgens necessitas.

nood-boghe. *sax. sic.* Pręs, supræs.

nood-durft. Necessitas, urgens egestas: & Requisita naturæ, victus: necessaria naturę.

nood-durftigh. Necessarius.

nood-durftigheyd. Necessitas.

nood-durst / nood-dorst. *sland.* **j. nood-durft.**

nood-dwanck. Necessitas urgens.

nood-ghe-richt. *vet. sax.* Criminale judicium.

nood kost. *vetus.* Alimentum, alimonia.

nood-loos. Non necessarius, supervacuus, supervacaneus, vanus.

nood-saecke. Necessitas, necesse, necessum.

nood-saeckigh. Necessarius.

nood-saeckelick. Necessariò.

nood-saeckelickheyd. Necessitas.

nood-saecken. Necessitate urgere.

nood-stal. *ger. sax. sic. fris.* **j. hoef-stal.** Staumen.

nood-weder. Tempestas horrida, sæva, violenta.

nood-wære. Necessaria defensio: *&* Propugnaculum.

nood-wegh. Actus. *q. d.* via necessaria.

nood-wendigh. Necessarius.

nood-wendigheyd. Necessitas.

nooden. Invitare, vocare, rogare.

noodigh. Necessarius, indigus, egens, egenus.

noodighen. Cogere, necessitate urgere, angere.

noodighen tot kacken. *sland.* Tenasmus: frequens & irrita dejiciendæ alvi cupiditas: crebra & inanis voluntas egerendi. *ita etiam* **noodinghe tot pissen/** *&c.*

noodelick. Necessarius.

noodelickheyd. Necessitas.

noodlicken. Necessariò.

nooyd. Septentrio, boreas, aquilo. *ger. north. ital. nort hisp. northe. ang. north.*

nooyd-spits/ nooyd-asse. Polus arcticus, axis boreus.

nooyd-wind. Septentrio, aparctias: ventus à polo per meridianum spirans.

nooyd-oosten wind. Aquilo, boreas: ventus qui ab ortu solstitiali flat.

nooyd-steen. j. sepl-steen. Magnes.

nooyd nooyd-west. Phœnix.

Noozb-weſten wind. Caurus, corus, argeſtes, japyx : ventus ab occaſu æſtivo flans.

Noozdelick. Septentrionalis.

Noozdigh. Septentrionalis, borealis, arctous, arcticus.

Noozdſch. Septentrionalis, borealis: & Petroculus, faſtoſus, iracundus. & Bellus, belluinus.

Noozdſche zee. Mare Germanicum.

Nooſe. *pauſ.* Noxa, malum, damnum: & Lis, diſſidium. *gal. noiſe.*

Nooſel. Nocens, noxius.

Nooſen. *ſtand.* Nocere.

Nooſt. *bel. frij.* j. **aſt.** Nodus ſive tuber arboris.

Noye. Punctus, punctio. & Tactus.

Noyen. Pungere, ſtimulare, tangere.

Noy-yſſer. Stimulus.

Noyye. Villus floccus, tomentum.

Noyachtigh/noyyigh. Villoſus.

Noyyen. Tomenta demere, detrahere.

Nozck. j. **ozck.**

Noſe. j. **neuſe.** Naſus.

Noot. Nux *germ. nuſſ. gal. noix. ital. noce. hiſp. noz. ang. nutte.*

Noot-muſckaet. j. **muſckaet-noot.**

Noot baermen wt drincke. Ooteyphium, poculum in ovi formam oblongum, qua ſpecie effingitur nuces Indicę, ternis argenti laminis incluſę.

Noot ban den ſtaelen boghe. Uncus, fibula: eſtragalus arcubaliſtę, in cuius canaliculo ſpiculum locatur, uncus eburneus oſſeúve, ſive hamus qui epizygi immittitur, nervumque baliſtæ ſive maioris arcus retinet.

Noot ban de colomme. j. **hooſd.** Epiſtylium.

Noot/noot-ſteen/ balck-ſteen. Mutulus, caput trabis in muro exſtans. **nooten/ noot-ſteenen.** Proceres mutuli.

Noot-bolſter/noot-booſte. Culleola, cortex viridis puramen nucis ambiens.

Noot-gat in den ſtaelen boghe. Epizygis, foramen arcus baliſtarij in quem uncus inſeritur.

Noot-boom. Nux.

Noot-mengher. *ou.* j. **noot-ber-kooper.**

Noot-olie. Oleum carynum, oleum è nuce juglande.

Noot ſchaele/noot-ſchelpe. Putamen nucis, buida putaminis carina, teſta juglandis, compactile operimentũ nucis.

Noot-ſchelle. Culleola.

Noot ſchelpe. j. **noot-ſchaele.**

Noot ſtorſter. j **noot-bolſter.** Culleola.

Noot-ſteen j **noot.** Mutulus.

Noteler. j. **noot-boom.** Nux.

Noteł-tere. *vox* j. **noot-boom.**

Note. Nota, ſignum, annotatio. *gal. note. ital. nota. hiſp. nota. ang. note.*

Note Nota aut ſigoum cantus, ſive muſices

Notaris. Scriba, grámateus, à literis præſcriptor tabellio, amanuenſis. *vulgo* notarius. *gal. notaire. ital. notario. hiſp. notario. ang notary.*

Notel. Syngrapha, ſyngraphum, ſcripturæ in rei teſtimonium. *vulgò* notula.

Nouw. *bel* j. **nieuw.** Novus.

Nouw. j. **nu.** Nunc.

N V

Nu/nouw. *bel. ſpecu.* j. **nieuw.** Novus.

Nu/nouw. Nunc, jam, modò. *ang. now.*

Nu d'een/nu d'ander. Alternis, alternatim, alternis vicibus, alterna vice, per vices, viciſſim.

Nu eerſt. Nunc primùm, nunc demum.

Nu ter tijd. Hoc tempore, inpręſentiarum, in præſens tempus.

Nuchte/nuchten/nuchtens. *bel. and. ſaxon. ſtand.* Manè, matutino tempore, tempore antemeridiano. **Morgen nuchten.** *ſtand* Cras mane.

Nuchten-ſtond/nuchter-ſtond. *ant. ſtand.* Matuta, hora matutina, tempus antemeridianum.

Nuchter. Jejunus, ſobrius, necdum paſtus, ſiccus, injentatus. *and. Vroet, vulgo* matutinus.

Nuchter ſpeechſel. virgo ſaliva jejuna ſaliva, ſaliva quæ ab homine jejuno expuitur, nondum cibo aut potu corrupta.

Nuchters monds ſpreken. Ore jejuno loqui.

Nuchterheyd. Sobrietas, j. jejunium.

Nucks. *ſaxo. ſicamb.* Aſtus, aſtutia.

Nueghen.j.noeghen. Placere.
Nuesch.j noesch. Obliquus.
Nuese.j.neuse. Nasus.
Nuf. Nasutulus. **nufken.** Nasutula.
Nuggher/nuggherigh. Agilis, acer, alacer, impiger.
Nummer.j.nimmer. Nunquam.
Nut. Vtilitas, emolumentum, commodum, lucrum, fructus, compendium.
Nut. Vtilis, conducibilis, fructuosus.
Nut-baer. Vtilis, expediens, commodus, fructuosus.
Nut-baerheyd. Vtilitas, commodum.
Nuttelick. Vtilis, conducibilis, ex re vel in rem, ex usu.
Nuttelicken. Vtiliter, compendiosè.
Nuttigh. Vtilis.
Nuttigheyd. Vtilitas.
Nuttighen.j.nutten. Vti, frui.
Nutten. vti, frui, potiri, sumere, vesci, sobriè degustare, sobriè sumere ad necessitatem & utilitatem: fructum capere.
Nuttighen.j.nutten. Frui, vesci.
Nut-schap. *vet.holl.sicamb.* Vtilitas, emolumentum.
Nutsel. *sland.* victus, alimentum.
Nuveren. *vetus.j.uveren.* Flagitare, appetere.
Nuwe.j.nieuwe/nouwe. Novus.

OB

Oblaet. *vetus j.oblije.*
Oblije/oulwel. Obelia, ὀβελία. Crustulum, laganum. *vulgò* oblata. Obeliæ, *inquit Lud. Cæl. Rodig.) dictæ sunt, quòd veruculis quibusdam quos obeliscos vocant, constiparentur vel assarentur, aut quia obolo venderentur*
Oblij-backer. Crustularius.

OC

Occasoen. *vetus.sland.j.ockisupne.*
Ochten-mael. *vetus.holl.* Prandium, jentaculum. *q.d* **nochten-mael.**
Ocker.j.oker. Ochra.
Ock-sael j hoogh-sael.
Ockisel. Axilla, ala. *germ.uchsen, ackssel. gal. aisselle. ital. ascella.*
Ockisel-haer. Grandebalæ, pili subalares.
Ockisel-stanck. Hircus, virus alarum, graveolentia alarum.
Ockis-hood/oghis-hood. Dolium. *ang.hogsheshead.*
Ock-supne. Occasio, ansa, causa. *gal.occasion, achoise. ital.occasione. hisp.occasion. ang. occasion, eßoyne.*

OD

Odebaer/odebaer/ oder/odeboer/eber. *sax.sicamb.j.opebaer.* Ciconia.

OE

Oeber. *sicamb.j.opebaer.* Ciconia.
Oecken, *vetus.j.ver-meerderen.*
Oecker. *vetus.* j. **woecker.** Fœnus, usura illicita.
Oecker.j.oker. Ochra.
Oecker-noot.j.oker-noot.
Oed.j.ood. Vacuus.
Oeffenen. Colere, exercere, exercitare.
Oeffeninghe. Cultura, exercitum, exercitatio, studium.
Oeft/oft/ooft/obet.j.frupt. Poma, arborei fœtus. *ὄπωρα. germ.ops. sax.avet.*
Oeft-boom. Pomus.
Oeft-gaerd. Pomarium.
Oeft-hof. Pomarium.
Oeft-kamer. Oporotheca.
Oeft-merckt. Forum oporinum.
Oeft-ver-kooper. Pomarius, oporopola.
Oel-saed.j.eul-saed.
Oesel. *sax.sic.* Fungus candelæ.
Oest/ast, quast. *holl.sax.sicamb.* Nodus arboris, centrum.
Oester. Ostreum, ostrea. *germ.oster. gal.huistre. ital.ostrega. hisp.ostra. ang.oyster.*
Oestal. *vetus. sic* j. **hoef-stal/ nood-stal.** Statumen. *vulgò* angarium.
Oestal/oestele/oestal/opstal/oostal. *vetus.* Catapulta. & Sagitta cum ferro bipenni, telum catapultarium: tormenti bellici genus.
Oevel.j.evel.
Oever.j.over. Supra, ultra.
Oever. Litus, acta: & Ripa.
Oeveren/uveren. Avere, cupere, concupiscere.

OF

Of. *sland.frisholl.j.af.*
Of.j.oft. Aut, an.
Offer. Oblatum, oblatio.

offer.

offer. Sacrificium, immolatio, libatio, hostia.

offer-dier. victima: animal sacrificio destinatum.

offer-kiste. Gazophylacium templi.

offer-koeck. Popanum.

offer-penninck. Stips.

offeren. Offerre, repræsentare largiri, dare: & Sacrificium facere, sacrificare, immolare, libare, rem divinam facere. *gal. offrir. ital. offrire. hisp. offrir. ang. offer.*

offerande. Oblatum, donum: & Immolatio, libatio. *vulgò* Offerenda.

officie. Officium, munus, munia, partes. & Administratio reipublicæ, præfectura. *gal. office. ital. ffitio. hisp. offitio. ang. office.*

officiael. Officialis.

officiant. *fland.* Sacerdos mercenarius.

officier. Præfectus officio publico: magistratus, administrator juris & justitiæ, Officialis.

officier/dienaer/sergeant. Satelles, apparitor, lictor.

officiers van den hove. Palatina officia. *vulgò* Officiales aulici: & Palatini.

oft/of. Aut, vel, seu, sive. *gal. ou. hisp. o.* oft ick/oft ghy. Aut ego aut tu.

oft. An, num, si, utrum. oft hy hier komt? An venit? Nunquid venit?

oft. j. oeft. Poma.

O G

Oghe. j. oogh.

O I *vel* O Y

oye/ouwe. Ovis, ovis matrix, ovis fœmina. *hisp. oveja.*

oy-lam. Agna.

oyen-vleesch. Caro ovilla.

oye vaer / oude-vaer / ode-vaer / ode-baer. Ciconia, pelargus.

oyelick. j. oodelick. *fland.* Vacuus, vilis, malus, pravus. & Æger.

oyt. j. oor/hoor. Hæres.

oyt/oynt. Unquam, aliquo tempore. Niemant en heeft God oyt gesien. Deum nemo vidit unquam. & Semper, perpetuo, æternum ab æterno. Oyt is de waerheyd de haer gheweest. Semper veritas ollo fuit. *ad præteritum tempus refertur tantùm.*

oynt. j. ayn. Cepa.

O K

oker/ oker-gheel/ verch ghecl. Ochra, sil, terra lutea, colore pallidi. *germ. augergel. gal. ocre. ital. ocra. ang. ocker, okre.*

oker-bleeck. Pallidus.

oker geel. Subflavus, luteus & pallidus.

oker-noot/wal-noot. Juglans, nux basilica regia: oker *fort.* aker. *fland. & hall.* glans. & *ake ang.* quercus.

okker. *verum fland.* j. noot boom. Nux, arbor juglandes ferens.

O L

oleander-boom. Oleander, nereum laurus rosea, rhododaphne, rhododendron. *germ. oleander-baum. ital. oleandro. hisp. oleandro. ang. oleander.*

olefant/elefant. Elephas. *ger. hulffant. gal. elephant. ital. elefante. hisp. elephante. ang. elephant.*

olie. Oleum. *ger. ol, oel. gal. huille. ital. ogio. ang. oile.*

olie van olijve/boom olie. Olivum, oleum olivarum.

olie van lauwer. Oleum laurinum. *ang. oile de baye.*

olie van lelien. Unguentum susinum.

olie van rooseu. Oleum rhodinū, rosaceū.

olie-block. j. hope. Pilum rudium.

olie-droesseni/olie-hefse. Amurca, fæces.

olie-gard. Olivetum.

olie-koeck. Globulus, edulij genus globi in modum convolutum, è farina, uvis passis, & oleo concinnatum.

olie-krupcke. Lecythus, ampulla olearis, guttus, (ria.

olie-meulen. Trapes, trapetum, mola olea-

olie-pot. j olie-krupcke.

olie-presse. Trapes trapetum, trabs qua oleum exprimitur.

olie-slaegher. Olearius: qui oleum uvaperis exprimit.

olie-sleen. Cos olearia, vel olearis: cos Cretica: qua scalptores scalpra & cæla exterunt, oleo humectari volentes.

olie-ver-kooper. Olearius: qui oleum venundat.

olie-verwe. Color olearius: pigmentum,

oleo tritum & maceratum.

olien. Vngere oleo.

olieſſel/olieſſe/kerſtme. Oleum, unctio, chriſma, chriſma ſacrum, oleum ſacratum.

olijf/olijve. Oliva, bacca olivæ, orchas, orchites. *ger. olivin. gal. olive. ital oliva. hiſp. oliva. ang. olive.*

olijf-boom/olijven-boom. Olea, oliva, arbor Palladia.

olijf-olie Olivum, oleum olivarum.

olijf-ſteen. Sanſa, ſampſa, os oleæ, oſſiculum olivæ, nucleus olivę.

olijve. j. **olijf.** Oliva, bacca olivæ.

olivierc. Olivetum.

olle. j. **ulle.** Taurus.

olm/molck. *ger. ſax. ſcamb.* Salamandra.

olm. j **holm.** Clivus.

olm/olm-boom. Vlmus. *germ. ulmen. gal. oulme, orme. ital. olmo. hiſp. olmo. ang. elme, elmtree.*

olm. j. **molm.** Caries.

olm-wozm. j. **molm-wozm/hout-wozm.** Teredo, tinea.

olm-achtigh. j. **molmachtigh.**

O M

Om. Ob, propter. **Om dat/om dies wille dat.** Propterea quòd, quando quidem, quia. **Om niet.** Fruſtra, ne quicquam, gratis, gratuito. **Om Gods wille bidden.** Per Deum rogare.

om/tot. Ad. **Om te timmeren.** Ad ædificandum. **Om te leeren.** Ad diſcendum, diſcendi cauſa.

om. Circum. **om ende om.** Circumcirca. **De wind is om.** Ventus mutavit ſtationem, aliò ſe recepit, aliunde ſpirat.

om-bijt. j. **imbijt.** Ientaculum.

om-binden. Obligare, circumligare.

om-boogben. Circumflectere.

om-brengben. j. **dooden.** Interficere, tollere de medio necare, interimere.

om-brengben/ ver-quiſten. Dilapidare, prodigere, perdere, abligurire, profundere, conſumere, diſſipare.

om-cingbelen. Circumcingere, circundare, circumvallare.

om-deplen. Diſtribuere in ordinem.

om-doen. Circumdare, cingere.

om-draegben. Circumferre, circumportare.

om-draepen. Torquere, contorquere: vertere, verſare, rotare, circumagere in ambitum & gyrum torquere.

om-drijben. Circumagere.

om-drincken. In orbem bibere.

om en om. Circum, circa.

om-gaen. Ambire, circuire, circumire, obire, ire in orbem: obambulare.

om-gaen ende be-ſichtigben. Luſtrare, colluſtrare.

om-gaen. Ambagibus uti.

om-gaen int repſen. Itineribus devijs & longioribus proficiſci.

om-gaen. Replicari, reflecti, tanquam ferri acies, hebetari retundi, obtundi.

om-gaen met yemanden. Verſari cum aliquo, converſari, conſuetudine alicuius uti, tractare aliquem: uti aliquo familiariter.

om-gaen met eenigben handel. Exercere rem aliquam, verſari in re aliqua, tractare rem aliquam.

om-gaen met wiſſel. Argentariam facere, exercere uſuram, argentarij numularijve munus obire.

om-ganck. Circuitus, ambitus.

om-ganck/pand. Porticus. & Periſtylium.

om-ganck van de kercke. Ambitus templi.

om-ganck van den tozre. Peribolus, lorica, ambitus turris.

om-ganck. Supplicatio, ſupplicium. *vulgò* proceſſio.

om-ganck/ker-miſ-om-ganck. Pompa, pompa ſacra.

om-gheven de kaerten. Diſtribuere chartas in orbem.

om-gozden. Circumcingere.

om-graeven. Circumfodere.

om-grijpen. Comprehendere, amplecti: complecti medium.

om-hangh. Velum, velarium.

om-hangen. Circumdare, circumpendere: & Velare

om-hanghſel. Velum, velarium, peripetaſma.

Om-helpen. j. om-bringhen.

Om-helsen. om-halsen Amplecti, amplexari, injicere brachia collo, circumplecti, circundare brachia collo: colla lacertis amplecti.

Om-hoogh Sursum.

Om-leegh. Deorsum.

Om-keer. Conversio, inversio, versura: & Anfractus, circuitus, ambitus, orbis.

Om-keeren. Vertere, convertere, versare, volvere, invertere.

Om-kerf-brood. *Vel* j. **brood-taillooze.**

Om-kleed. Amictus, vestitus, cultus corporis, vestis, vestimentum.

Om-komen Occumbere interire perire, vitam amittere: cadere in acie, prælio: perimi, cædi.

Om-koopen Emere aliquem donis: corrumpere, pervertere pecunijs: illicere muneribus: pecunia à jure & æquitate abducere.

Om-leggben. Circumponere, cingere, circumdare.

Om-leggben de haerten. j. om-geben.

Om-leghsel/ boord. Infera limbus, ora: fascia extremitatem circumquaque ambiens.

Om-liggben. Circumjacere.

Om-liggende plaetsen. Circumjecta loca

Om-loop. Circuitus, circulus ambitus.

Om-loop/ sprengh-vier. Herpes, zona. Ignis sacri species, humanum corpus circumrepens.

Om-loop/ swijmelinge des hoofds. Vertigo capitis.

Om-looren. Circumcurrere, circumcurlare.

Om-lupcken. Circumsepire, circumcludere.

Om-mueren. Muro cingere, muro munire, claudere: murum circumducere.

Om-naepen. Circumsuere, obsuere.

Om-rede. Circumlocutio, periphrasis, ambages. **Om-reden.** Circumloqui: uti circumlocutione, ambagibus, periphrasi.

Om-repsen. Itineribus devijs proficisci, & equo longioribus

Om-rijden. Obequitare.

Om-ringh. Gyrus, circuitus, circulus, ambitus, orbis.

Om ringhen. Circundare, cingere, circulare, circumsepire. & Vallare.

Om-sacken. j. om-woonders. Circumbabirances.

Om-schaduwen. Obumbrare.

Om-schemen. *Vel.* Obumbrare.

Om-schijnen. Circumfulgere.

Om-setten. Circumponere, obsidere.

Om-setten Vertere.

Om-setten van zijn op-set. Avertere à propolito, cœpto, consilio: traducere in aliam sententiam: flectere, movere, labefactare.

Om sicht. Circumspectus, respectus.

Om-sichtigh. Circumspectus, circumspiciens, consideratus.

Om-sichtighlick. Circumspectè.

Om-sien. Circumspicere, respicere.

Om slaen. Vertere, versare, invertere.

Om-slaen de mantel. Induere se amictu, amicire se veste: involvere se pallio, veste, amictu, *&c. vide* **slaen.**

Om-slaen de mouwen j. op-slaen. Reflectere replicare manicas.

Om-slaen. j. ver-plompen. Retundere.

Om-slaen de trommele. Sonitu tympani promulgare, edicere, publicare. & Tympano ad arma evocare. **Om-slaen het verreck.** Conclamare vasa.

Om-slagh. Conversio, inversio: & Replicatio, reflexio.

Om-slagh. Amiculum, operculum.

Om slagh. Involucrum.

Om slagh des boecks. Involucrũ, operculum, membrana libri.

Om-slagh. j. om-wegh. Viæ flexus.

Om-smæren. Circumlinere, oblinere.

Om-springhen. Circumsilire.

Om-springhen met pemanden. *adag.* Durius aliquem tractare.

Om-staen. Circumstare.

Om-stand. Circumstantia.

Om-stooten. Prosternere, pervertere, invertere, subvertere, resupinare: & Interpellare, impedire, prohibere.

Om-stucken. j. in-stucken.

Om-stulpen. Invertere, subvertere, resupinare.

oleo tritum & maceratum.

olien. Vngere oleo.

olieſſel/olieſſe/kerſtme. Oleum, unctio, chriſma, chriſma ſacrum, oleum ſacratum.

olijf/olijve. Oliva, bacca olivæ, orchas, orchites. *ger. olive. gal. olive. ital oliva. hiſp. oliva. ang. olive.*

olijf-boom/olijven-boom. Olea, oliva, arbor Palladia.

olijf-olie Olivum, oleum olivarum.

olijf-ſteen. Sanſa, ſampſa, os oleæ, oſſiculum olivæ, nucleus olivę.

olijve.j.olijf. Oliva, bacca olivæ.

oliviere. Olivetum.

olle.j.ulle. Taurus.

olm/molck. *ger. ſax. ſicamb.* Salamandra.

olm.j holm. Clivus.

olm/olm-boom. Vlmus. *germ. u'lmen. gal. oulme, orme. ital. olmo. hiſp. olmo. ang. elme, elmtree.*

olm.j molm. Caries.

olm-wozm.j.molm-wozm/hout-wozm. Teredo, tinea.

olm-achtigh.j.molmachtigh.

O M

Om. Ob, propter. **Om dat/om dies wille dat.** Propterea quòd, quando quidem, quia. **Om niet.** Fruſtra, ne quicquam, gratis, gratuito. **Om Gods wille bidden.** Per Deum rogare.

om/tot. Ad. **Om te timmeren.** Ad ædificandum. **Om te leeren.** Ad diſcendum, diſcendi cauſa.

om. Circum. **om ende om.** Circumcirca. **De wind is om.** Ventus mutavit ſtationem, aliò ſe recepit, aliunde ſpirat.

om-bijt.j.imbijt. Ientaculum.

om-binden. Obligare, circumligare.

om-booghen. Circumflectere.

om-brengben.j.dooden. Interficere, tollere de medio necare, interimere.

om-brengben/ ver-quiſten. Dilapidare, prodigere, perdere, abligurire, profundere, conſumere, diſſipare.

om-cinghelen. Circumcingere, circundare, circumvallare.

om-deplen. Diſtribuere in ordinem.

om-doen. Circumdare, cingere.

om-draeghen. Circumferre, circumportare.

om-draepen. Torquere, contorquere: vertere, verſare, rotare, circumagere in ambitum & gyrum torquere.

om-drijben. Circumagere.

om-drincken. In orbem bibere.

om en om. Circum, circa.

om-gaen. Ambire, circuire, circumire, obire, ire in orbem: obambulare.

om-gaen ende be-ſichtighen. Luſtrare, colluſtrare.

om-gaen. Ambagibus uti.

om-gaen int repſen. Itineribus devijs & longioribus proficiſci.

om-gaen. Replicari, reflecti, tanquam ferri acies, hebetari retundi, obtundi.

om-gaen met pemanden. Verſari cum aliquo, converſari, conſuetudine alicuius uti, tractare aliquem: uti aliquo familiariter.

om-gaen met eenighen handel. Exercere rem aliquam, verſari in re aliqua, tractare rem aliquam.

om-gaen met wiſſel. Argentariam facere, exercere uſuram, argentarij numularijve munus obire.

om-ganck. Circuitus, ambitus.

om-ganck/pand. Porticus. & Periſtylium.

om-ganck van de kercke. Ambitus templi.

om-ganck van den tozre. Peribolus, lorica, ambitus turris.

om-ganck. Supplicatio, ſupplicium. *vu'gò* proceſſio.

om-ganck/ker-miſ-om-ganck. Pompa, pompa ſacra.

om-gheven de kaerten. Diſtribuere chartas in orbem.

om-gozden. Circumcingere.

om-graeven. Circumfodere.

om-grijpen. Comprehendere, amplecti: complecti medium.

om-hangh. Velum, velarium.

om-hangen. Circumdare, circumpendere: & Velare

om-hanghſel. Velum, velarium, peripetaſma.

Om-helpen. *i.* **om-bringhen.**

Om-helsen/om-halsen Amplecti, amplexari, injicere brachia collo, circumplecti, circundare brachia collo: colla lacertis amplecti.

Om-hoogh. Sursum.

Om-leegh. Deorsum.

Om-keer. Conversio, inversio, versura: & Anfractus, circuitus, ambitus, orbis.

Om-keeren. Vertere, convertere, versare, volvere, invertere.

Om-kerf-brood. *Holl.* **i. brood-taillooze.**

Om-kleed. Amictus, vestitus, cultus corporis, vestis, vestimentum.

Om-komen. Occumbere interire perire, vitam amittere: cadere in acie, prælio: perimi cædi.

Om-koopen. Emere aliquem donis: corrumpere, pervertere pecunijs: illicere muneribus: pecunia à jure & æquitate abducere.

Om-leggh en. Circumponere, cingere, circumdare.

Om-leggh en de kaerten *i.* **om-geven.**

Om-leghsel/ boord. Instita limbus, ora: fascia extremitatem circumquaque ambiens.

Om-liggh en. Circumjacere.

Om-liggende plaetsen. Circumjecta loca

Om-loop. Circuitus, circulus ambitus.

Om-loop/ spr engh-bier. Herpes, zona. Ignis sacri species, humanum corpus circumrepens.

Om-loop/ swijmelinge des hoofds. Vertigo capitis.

Om-looren. Circumcurrere, circumcursare.

Om-lupcken. Circumsepire, circumcludere.

Om-muren. Muro cingere, muro munire, claudere: murum circumducere.

Om-naeyen. Circumsuere, obsuere.

Om-rede. Circumlocutio, periphrasis, ambages. **Om-reden.** Circumloqui: uti circumlocutione, ambagibus, periphrasi.

Om-repsen. Itineribus devijs proficisci & æquo longioribus

Om-rijden. Obequitare.

Om-ringh. Gyrus, circuitus, circulus, ambitus, orbis.

Om ringhen. Circundare, cingere, circulare circumsepire. & Vallare.

Om-saeten *i.* **om-woonders.** Circumbabitantes.

Om-schaduwen. Obumbrare.

Om schemen. *holl.* Obumbrare.

Om-schijnen. Circumfulgere.

Om-setten. Circumponere, obsidere.

Om-setten. Vertere.

Om-setten van zijn op-set. Avertere à proposito, cœpto, consilio: traducere in aliam sententiam: flectere, movere, labefactare.

Om sicht. Circumspectus, respectus.

Om-sichtigh. Circumspectus, circumspiciens, consideratus.

Om-sichtighlick. Circumspectè.

Om-sien. Circumspicere, respicere.

Om-slaen. Vertere, versare, invertere.

Om-slaen de mantel. Induere se amictu, amicire se veste: involvere se pallio, veste, amictu, *&c. vide* **slaen.**

Om-slaen de mouwen *i.* **op-slaen.** Reflectere replicare manicas.

Om-slaen *i.* **ber-plompen.** Retundere.

Om-slaen de trommele. Sonitu tympani promulgare, edicere, publicare. & Tympano ad arma evocare. **Om-slaen het verreck.** Conclamare vasa.

Om-slagh. Conversio, inversio: & Replicatio, reflexio.

Om-slagh. Amiculum, operculum.

Om slagh. Involucrum.

Om-slagh des boecks. Involucrũ, operculum, membrana libri.

Om-slagh *i.* **om-wegh.** Viæ flexus.

Om-smæren. Circumlinere, oblinere.

Om-springhen. Circumsilire.

Om-springhen met pemanden. *adag.* Durius aliquem tractare.

Om-staen. Circumstare.

Om-stand. Circumstantia.

Om-stooten. Prosternere, pervertere, invertere, subvertere, resupinare: & Interpellare, impedire, prohibere.

Om-stucken *i.* **in-stucken.**

Om-stulpen. Invertere, subvertere, resupinare.

Om-trent. Circa, circiter, ad. **om-trent thien dagben.** Dies plus minus decem, circiter decem dies: paulò plus aut paulò minnus. **Om-trent dzp duſent.** Ad tria millia. **Om-trent dien tijdt.** Ad id tempus: circa id tempus. **Om-trent den nacht.** sub noctem, paulò antè vel poſt noctem.

Om-trommelen. j. om-ſlaen.

Om-tupnen. Circumſepire, obſepire.

Om-twee. j. on-twee.

Om-vademen. Brachijs utrinque extenſis complecti: amplecti ulnis.

Om-vaen. j. om-vangben.

Om-vallen. Corruere, concidere.

Om-vangh. Circuitus, ambitus.

Om-vangben. Amplecti, circumplecti, comprehendere, circumprehendere: arripere medium, complecti medium.

Om-vatten. Comprehendere, amplecti.

Om-voeren. Circumducere, circumvehere.

Om-waepen. Vento corruere: dejici, inverti, everti vi ventorum.

Om-waeteren. Cingere aquis.

Om-waetert. Cinctus aquis.

Om-wandelen. Circumambulare.

Om-wegh. Diverticulum, anfractus, viæ flexus.

Om-wegben. Ambages, verborum circuitus.

Om-welben. Camerare, concamerare: & Invertere, in contrarium vertere.

Om-wenden. Vertere, convertere, invertere, volvere.

Om-wendtelen. Circumvolvere.

Om-werpen. Subvertere, evertere, pervertere.

Om-werpen den waegben. Evertere currum, plauſtrum percellere.

om-werpen bet land. Fodere, paſtinare, arare, vertere terram aratro, ligone, paſtino.

Om-werpen bet gat. *ad-g. j. af-valligh wozden.* Deficere, deſciſcere.

Om-wimpelen. Velare, obvolvere: & Ambagibus uti.

Om-winden. Obvolvere, circumvolvere.

Om-windſel. Involucrum.

Om-wzingben. Contorquere, retorquere.

Om-wzoeren. Verſare roſtro.

Omepſſe. *ſicamb.* Formica. *ger. ambeiſs:*

O N *in compoſitione.*

On. Sine, abſque, præter, citra: *ſuperioribus Germanis etiam extra compoſitionem dicti frequentiſſima: inferioribus autem, & Anglis tantum in compoſitione uſitata, loco particulæ privativæ ſive negativæ: componitur cum ſubſtantivis, frequentius autem cum adjectivis, exponiturque plerumque per* In. *ger. on. ang. vn.*

on. j. in. *apud veteres Flandros hinc* **on-bijſt. j. in-bijſt. on-twee bzeken. j. in-twee bzeken. on-ſtucken trecken. j. in-ſtucken trecken.**

on-abel. Inhabilis, ineptus, non aptus, indecens.

on-acht-baer. Vilis, levis.

on-acht-ſaem. Incurioſus, negligens, oſcitans, oſcitabundus, ſocors.

on-acht-ſaemheyd. Incuria, negligentia, oſcitantia.

on-acht-ſaemlick. Negligenter, oſcitanter.

on-aen-ghe-naem. Ingratus.

on-aerden. j. ont-aerden.

on-aerdigh. Degener, invenuſtus, illepidus, ineptus, rudis, incultus.

on-aerdigheyd. Ineptia.

on-aerdighlick. Ineptè, illepidè, invenuſtè, incultè.

on-argh. Innoxius, innocens, inſons, ſincerus, bonus, ſine dolo, innocuus, fraudis expers.

on-baete. Incommodum, detrimentum: Damnum, nocumentum.

on-barm-hertigh. Immiſericors, immitis, inhumanus, durus, inclemens.

on-barm-hertigheyd. Immiſericordia, inhumanitas, inclementia.

on-barm-hertighlick. Immiſericorditer, inclementer.

on-be-anghſt. Impavidus, intrepidus.

on-be-bloedt. Incruentus, incruentatus.

on-be-dacht. Immeditatus, inconſideratus, impremeditatus, incogitans, inconſiderans, imprudens, temerarius.

on-be-dachtheyd. Incogitantia, inconſideran-

derantia, temeritas.

on-be-dachtiglick. Inconsideratè, impræmeditatè.

on-be-daeght. Minor ætate, minor annis, immaturus diebus vel annis.

on-be decht. Nudus, non tectus, evidens, apertus.

on-be-decht hepd. Nuditas, evidentia.

on-be-dechtelick. Apertè, nudè, evidenter.

on-be-denckelick. Incogitabilis, quod cogitatione comprehendi non potest.

on-be dozben. Incorruptus, integer.

on-be-bzeben. Inexpertus. & Infrequens.

on-be-bziegblick. Infallibilis.

on-be-bzogben. Non falsus, non deceptus.

on-be-bupbelick. Inexplicabilis.

on-be-bwongben. Incoactus, voluntarius.

on-be-gaeft. Indonatus.

on-be-gaen. Inaccessus.

on-be-ganckelick. Inaccessus.

on-be-graben. Insepultus, inhumatus, non defossus.

on-be-grepen. Irreprehensus.

on-be-gripelick. Incomprehensibilis: & Irreprehensibilis, irreprehensus.

on-be-haegblick. Ingratus, invenustus, displicens.

on-be-haegblickhepd. Displicentia, invenustas.

on-be-haegblicken. Ingratè, invenustè.

on-be-hand-saem. Inhabilis: & Intractabilis.

on-be-han-digh. Inhabilis.

on-be-helpelick/ on-be-hulp-saem. Expers auxilij: inhabilis ad præstandum auxilium.

on-be-hoe-digh. Incautus, improvisus, imprudens.

on-be-hoed-saem. i. on-be-hoedigh.

on be hoozlick. Indecens, inconveniens.

on-be-jaerd. Immaturus annis, minor annis, impubes.

on-be-kensaem. Ingratus, immemor accepti beneficij.

on be-kendt. Ignotus, incognitus.

on-be-kent zijn. Latere, fugere, præterire, ignorari, incognitum esse, in occulto esse.

on-be kendt. i. **on-be-kend-saem.**

on-be-kenthepd. Ignorantia. & Ingratitudo.

on-be-leeft. Incivilis, ingratus, inhumanus, humanitatis expers & vitæ communis ignarus.

on-be-leeftbepd. Incivilitas, inhumanitas, ingratitudo.

on-be-leefdelick. Inciviliter, inhumaniter.

on-be-logben. Non falso culpatus.

on-be-lompen. Rudis, incompositus, insscitus, ignarus, inconcinnus.

on-be-mande bzouwe. *vet. sax. sicamb.* Innupta.

on-be-pzoeft. Intentatus, inexploratus. & inexpertus.

on-be-quaem. Ineptus, incongruus, incongruens, inconveniens, importunus.

on-be-quaembepd. Ineptia, incongruitas.

on-be-quaemlick. Ineptè, incongruè.

on-be-raed. Inconsultus.

on-be-raedsaem. Parum frugi.

on-be-raedelick. Inconsultè, temerè.

on-be-reed. Imparatus.

on-be-reden peerd. Equus indomitus.

on-be-risbelick. Irreprehensus: qui jure reprehendi non potest.

on-be-roerlick. Immobilis.

on-be-roerlick goed. Bona immobilia, bona fundi vel soli, res soli.

on-be-rouwigh. Non pœnitens, impœnitens. *apud Eccles.*

on-be-schaedight. Indemnis.

on-be-schaedelick. Innocuus.

on-be-schaemt. Impudens, effrons, perfrictę frontis, inverecundus, verecundię expers: os impudens.

on-be-schaemthepd. Impudentia.

on-be-schaemdelick. Impudenter, inverecundè.

on-be-scheeden/ on-be-schepden. Indistinctus, indefinitus, immodestus, insolens, confusus: & Expers rationis, brutus, importunus,

on-be-ſcheedenheyd. Immodeſtia, confuſio.

on-be-ſcheedelick. Immodeſtè, confuſè, indiſtinctè.

on-be-ſchermt. Improtectus, indefenſus.

on-be-ſchoft. Incompoſitus, inconditus, ineptus, rudis, impolitus. & Improbus, impudens. *q.d.* **on-beſchaeft.** neque aſcia, neque dolabra politus.

on-be-ſchoftheyd. Ineptia, ruditas.

on-be-ſchoftelick. Incompoſitè, ineptè, ruditer.

on-be-ſchozen. Intonſus.

on-be-ſchreven. Non deſcriptus.

on-be-ſchreven papier. Charta pura, non deſcripta.

on-be-ſchuldigt. Inculpatus, inſons.

on-be-ſint. Inconſideratus, inconſiderans, mentis inops, ſocors, temerarius.

on-be-ſlepen. Impolitus.

on-be-ſmet. Immaculatus, incontaminatus

on-be-ſneden. Incircunciſus.

on-be-ſnoepde. Rudis, impolitus: non præfectus, non præciſus.

on-be-ſorgt. Incurioſus, negligens curæ, non ſolicitus: ſecurus.

on-be-ſorgt-heyd. Incuria, negligentia, ſocordia.

on-be-ſtandigh. Inconſtans.

on-be-ſtedelick. Illocabilis.

on-be-ſtierigh. Indomabilis, indomitus.

on-be-ſupſt. Inconſideratus, incogitans, temerarius: & Ferus, belluinus, immanis.

on-be-ſwaert. Non gravatus.

on-be-ſwyckelick. Firmus, fixus. *vulgò* indeficiens.

on-be-taemen. Dedecere.

on-be-taemelick. Indecens, inconveniens, indecorus. & Immodeſtus.

on-be-taemelickheyd. Indecentia.

on-be-taemelicken. Indecenter, indecorè, immodeſtè, inconvenienter.

on-beterlick. Inemendabilis.

on-be-timmerde plaetſe. Area: locus ab ædificio vacuus.

on-be-vallick. Illepidus, invenuſtus, ineptus, indecorus.

on-be-vallickheyd. Ineptia.

on-be-vallicken. Ineptè, invenuſtè.

on-be-vleckt. Immaculatus, inviolatus, incontaminatus, incorruptus, intemeratus, integer, purus.

on-be-vreeſt. Impavidus, intrepidus.

on-be-vreeſ delick. Intrepidè, animo infracto, fortiter.

on-be-vryd. Immunitus.

on-be-vroed-ſaem. Inconſideratus, temerarius.

on-be-vroed-ſaemheyd. Inconſiderantia, temeritas.

on-be-vroed-ſaemlick. Inconſideratè, temerè

on-be-waent. Inopinatus, inopinus.

on-be-waerdt. Incuſtoditus.

on-be-wandelt. Invius, infrequens.

on-be-weeghlick. Immobilis.

on-be weeght. Immotus.

on-be-weent. Indeploratus, indefletus.

on-be-wettight. Indicta cauſa: inauditus, cauſaque indicta.

on-be-wettighde ſchuld. Debitum coram magiſtratu aut tabellione nondum confeſſum.

on-bieder. *vetus. germ* Improbus.

on-be-woont. Non habitatus.

on-be-woonlick. Inhabitabilis.

on-be-wiſt. i. on-be-wuſt. *vetus.* Ignotus, incognitus, incertus, inopinatus.

on-bijt. i. in-bijt. Tentaculum.

on-billigh. Iniquus, injuſtus.

on-billigheyd. Iniquitas, injuſtitia.

on-billighlick. Iniquè, injuriosè, injuſtè.

on-blijde. Illætabilis, triſtis.

on-bloedigh. Incruentus, incruentatus.

on-boet-veerdigh. Impœnitens.

on-bondigh. Irritus, non firmus, non ligatus.

on-boogigh. Inflexibilis.

on-cijns-baer goed. Prædium optimo jure: bona allodialia.

on-daedigh. Immemor.

on-daed. Maleficium, malefactum, nefas, flagitium.

on-daedigh. Maleficus, nefarius, flagitioſus, ſceleſtus.

on-danck. Mala gratia: offenſa, offenſio.

on-danck weten. Iniquo animo ferre: ægrè

ægrè ferre, offendi: in malam partem accipere graviter ferre.

on-danck be-halen. Inire malam gratiam.

on-dancks/t'on-danckē. Ingratis, ingratijs, invitè. **on-dancks allen den geen/ &c.** Invitis & nolentibus omnibus, &c. **ondancks u.** Te invito.

on-danck-baer. Ingratus, immemor beneficij accepti.

on-danck-baerheyd. Ingratitudo, oblivio beneficij accepti, acharistia.

on-danck-baerlick. Ingratè.

on deelachtigh. Expers.

on-deeligh/ on-depligh/ on-depl-saem/ on-depl-baer. Individuus.

on-deghelick. Improbus.

on-deerelick. *ver.* Innocuus.

on-deught. Vitium, dedecus, improbitas, vitiositas.

on deughdelic/on-deughdigh/ ondeughsaem/ Inutilis, vitiosus, improbus.

on-dicht. Pertusus, fistulosus, rarus, non densus, non solidus, solutilis, non arctè consutus aut compactus.

on-dienst. Malè meritum, injuria, damnum: offensio.

on-dienst-baer. Inofficiosus.

on-diep. Non profundus.

on-diepte. Vadum, pulvinus. & Brevia, orum: Syrtes.

on-dier. Vilis, non carus.

on-docht. Leo: *piscis ex cancrorum genere nil-modo in vilis q.d* **on-deught.**

on-doen-baer. Impossibilis.

on-doenlick. Impossibilis.

on-draghtigh. Sterilis.

on-draegelick. Importabilis.

on-drinckelick/on-drinck-baer. Non potulentus, potui inidoneus.

on-duchtigh. Curæ & timoris expers.

on-duerigh. *i.* **on-ghe-duerigh.**

on-echt. Illegitimus.

on-echte. Illegitimus thorus, nuptię illegitimę.

on echtigh. Illegitimus.

on-echt-schap. *i.* **on-echte.**

on-edel. Ignobilis, degener, obscurus, plebeius.

on-ee. Illegitimus coitus: innuptę nuptię.

on-eelick. Cælebs, innuptus, innupta.

on-eelick ghe-bozen. Spurius.

on-een-drachtigh. Discors.

on-eenigh. Dissidens, non unanimis, discors, dissentiens.

on-eenighheyd. Discordia, dissidiū, dissen(sus.

on-een-helligh. Dissonus.

on-eens. Discors, dissentiens.

on-eere. Probrum, turpitudo, dedecus, infamia, ignominia, opprobrium.

on-eer-baer. Inhonestus, impudicus.

on-eer-baerheyd. Illicita consuetudo, impia Venus. *Senec.*

on-eerlick. Inhonestus, spurcus, ignominiosus, indecorus, impudicus.

on-eerlick-heyd. Impudicitia, dedecus, probrum.

on-eerlicken. Inhonestè, spurcè, indecorè, impudicè.

on-eer-saem. *i.* **on-eerlick.**

on-eet-baer. Non edulis, quod non est esui

on-effen. Inæqualis, iniquus, impar. & Scaber, asper.

on-effenen. Imparem sive inæqualem facere: denormare.

on-effenheyd. Inæqualitas, iniquitas.

on-eyghen. Improprius.

on-eyghenlick. Impropriè.

on-eyndelick/ on-eyndigh/ on-endelick. Infinitus.

on-eyndelicken. Infinitè, perpetuò, indesinenter.

on-eyndelickheyd. Infinitas, perpetuitas.

on-er-baeren. *i.* **on-ber-baeren.**

on-flaet. *i.* **on-blaet.**

on-gaepelick. Inconveniens.

on-ganck-baer. Invius, inaccessus, inaccessibilis.

on-ganck-baer-gheld. Improbata moneta, nummus qui in usu non est.

on-gants. Non integer: corruptus, insincerus, contagiosus, morbidus. **On-gants bercken.** *i.* **on-ghæve.** Sus grandinosus.

on-gast-baer. Inhospitalis.

on-gast-baer-heyd. Inhospitalitas.

on-gast-bzy. Inhospitalis.

on-ghe-acht. Despectus, contemptus, vilis, abjectus.

on-ghe-achtheyd. Vilitas.
on-ghe-ackert. Incultus.
on-ghe-baedigh/on-ghe-paepigh. Impatiens, impotens, immodicus: impatiens balnei, remedij, morbi, doloris, &c.
on-ghe-baenden wegh. Via non trita: locus avius.
on-ghe-baerdt. Imberbis, inveſtis, impuber.
on-ghe-baerigh. Rudis, immodeſtus.
on-ghe-beden. Non rogatus, ultrò.
on-ghe-bluſcht. Inextinctus.
on-ghe-bluſcht-kalck. Calx viva.
on-ghe-bonden. Non ligatus, ſolutus, diſſolutus, liber: & Cælebs. & Incompoſitus, diſſolutus, diſcinctus: effrenus, effrenis, aſotus.
on-ghe-bonden menſch int ſpreken. Os infrene, os petulans, os improbum: homo petulans, maledicus, turpiloquus.
on-ghe-bondenheyd. Effrenatio.
on-ghe-bondelick. Effrenatè, diſſolutè.
on-ghe-bozen. Non natus.
on-ghe-boozligh. Ignobili genere natus.
on-ghe-brecklick. Vitio carens: & Non egenus.
on-ge-brupck. Indigentia, uſus, inutilitas. T'on-ghe-brupck maecken. Inutile reddere, adimere uſum: prohibere uſum.
on-ghe-brupckt. Inuſitatus.
on-ghe-bouwt. Incultus.
on-ghe-bupdelt brood. Panis cibarius, ſecundarius, autopyrus, confuſaneus: non caſtratus: furfures, utriculos, & ſimilam retinens.
on-ghe-ciert. Inornatus, incultus.
on-ghe-dachtigh. Immemor.
on-ghe-daeght. Non citatus, non vocatus.
on-ghe-daen. Infectus: & Informis, deformis, deformatus.
on-ghe-deelt. Indiviſus.
on-ghe-deeſſemt. Azymus, non fermentatus.
on-ghe-deghen. *vet. ſland.* Deformis.
on-ghe-dichtigh. Incompoſitus.
on-ghe-dienſtigh. Inofficioſus.
on-ge-doemt. Indemnatus, non condemnatus.
on-ghe-dooghe. *vetus.* Impatientia.
on-ghe-dooghlick. Intolerabilis.
on-ghe-dooghſaem. Impatiens.
on-ghe-dzonghen. Non preſſus, laxus.
on-ghe-dzonghen ſitten. Laxè ſedere.
on-ghe-duerigh. Non durabilis, temporarius, temporalis, fluxus, caducus.
on-ghe-duerigh. Tempeſtuoſus, impetuoſus, inquietus, irrequietus, inconſtans, impatiens, impotens animi, intemperans, incontinens.
on-ghe-duld. j. on-ver-duldigheyd.
on-ghe-dwonghen. j. on-be-dwonghen.
on-ghe-eert. Inhonoratus.
on-ghe-endt. Infinitus.
on-ghe-fronſt. Explicatus, erugatus, exporrectus.
on-ghe-gazdt. Diſcinctus.
on-ghe-groet. Inſalutatus.
on-ghe-acht. j. on-ghe-houden.
on-ghe-hanteert. Non frequentatus.
on-ghe-havent. Incultus, inornatus.
on-ghe-heeten. Injuſſus.
on-ghe-hevelt. Azymus.
on-ghe-hoorſaem. Inobediens, inobſequens, immorigerus, contumax, dicto non audiens, refractarius.
on-ghe-hoor-ſaemheyd. Inobedientia, rebellio.
on-ghe-hoort. Inauditus, non auditus.
on-ge-houden. Non apprehenſus, non detentus: & Liber, immunis, non devinctus, non obnoxius, indemnis.
on-ghe-opent. Inſperatus.
on-ghe-hout. Cælebs, inmuptus, innupta: innubus, innuba: coniugalis vinculi exors.
on-ghe-houwen ſteen. Cæmentum, lapis rudis, non cæſus.
on-ghe-huys huys. Domus in qua ſpectra verſantur: domus quę umbris inquietatur ſive intemperijs aut furijs tartareis exagitatur.
on-ghe-huldigh. *vetus.* j. on-ghe-trouwe. Infidelis infidus.
on-ghe-hult. Non vittatus, non redimitus.
on-ghe-kent. Impexus.
on-ghe-keurt. Improbus, non approbatus legibus, non legitimus.

on-ghe-kleed. Investis, nudus.
on-ghe-knoopt. Enodis.
on-ghe-kocht. Incemptus.
on-ghe-laeckt. Integer, non diminutus. & Non vituperatus.
on-ghe-laden. Vacuus, inanis, non oneratus, non onustus.
on-ghe-laten. Immodestus.
on-ghe-latenheyd. Immodestia.
on-ghe-leert. Indoctus, illiteratus, amusus, ignorans.
on-ghe-leertheyd. Ignorantia, insscitia,
on-ghe-leerdelick. Indoctè, ignarè.
on-ghe-leerigh. Indocilis.
on-ghe-leghen. Malè situs: & Incommodus, non opportunus, intempestivus.
on-ghe-leghenheyd. Importunitas, intempestivitas.
on-ghe-lijck. Dissimilis, inequalis, absimilis, diversus, dispar, impar.
on-ghe-lijck/on-recht. Injuria, iniquum, injurium.
on-ghe-lijck iemanden doen. Facere alicui injuriam.
on-ghe-lijck iemanden te beuren leggē. Iniquum postulare: & Plus postulare quàm ex æquo debetur.
on-ghe-lijck hebben in de saecke. Falli, errare à vero.
on-ghe-lijck zijn. Imparem esse. & Differre, discrepare, dissimilem esse, abludere.
on-ghe-lijckheyd/on-ge-lijckenisse. Inequalitas, dissimilitudo.
on-ghe-lijckelick. Inequaliter, dissimiliter
on-ghe-lijckenisse. Dissimilitudo.
on-ghe-lijst. Incorporalis, incorporeus.
on-ghe-looffelick. Incredibilis.
on-ghe-looffelicken. Incredibiliter.
on-ghe-looghen. Non falsus, verus.
on-ghe-loont. Non remuneratus, non compensatus.
on-ghe-loove. Incredulitas, infidelitas, diffidentia.
on-ghe-loovigh. Infidelis, incredulus, diffidens.
on-ge-loont. Non remuneratus, non compensatus.
on-ghe-loovt. Non laudatus. & Non licitatus.
on-ghe-lubt. Non castratus.
on-ghe-lubt vercken. j. **beer.** Verres.
on-ge-luck. Infortunium, adversa fortuna, mala fors, casus adversus, res contrariæ, res afflictę: & Pauperies: damnum sine injuria facientis datum.
on-ghe-luckigh. Infortunatus, infœlix, inauspicatus, inominatus, infaustus, sinister. **on-ghe-luckigen dagh.** Dies ater, adversus, infœlix.
on-ghe-luckighlick. Infœliciter, inauspicato, malis avibus.
on-ghe-luck-saem. *idem* j. **on-ghe-luckigh** Infortunatus.
on-ghe-mack. Incommoditas, incommodum, difficultas, ægritudo, malum.
on-ghe-mackelick. Incommodus, difficilis, durus. & intractabilis.
on-ghe-mackelicken. Incommodè, difficulter, duriter.
on-ghe-maeckt. Infectus.
on-ghe-maniert. Immodestus.
on-ghe-mant. Innupta.
on-ghe-mepn. Non vulgaris, rarus.
on-ghe-mepnlick. Rarò.
on-ghe-mepnigh. Rarus, infrequens, enormis.
on-ghe-mepnigh groot. Immanis, immensus.
on-ghe-mepnigheyd. Raritas, infrequentia.
on-ghe-mepnighlick. Præter consuetudinem, præter communem ordinem, enormiter, extra ordinem, præter morem.
on-ghe-mepnd. Inopinatus, inopinabilis, inopinus: & Inopinanter, inopinatò, prętęr opinionem.
on-ghe-menght. Non mixtus, purus, putus, merus, meracus.
on-ghe-merckt. Non notatus, non consideratus.
on-ghe-merckt laeten beur-gaen. Connivere, dissimulare.
on-ghe-meten. Immensus.
on-ghe-mickt. j. **on-ghe-merckt.**
on-ghe-moedigh/on-ghe-moedt. Abjectus animo, fractus animo.
on-ghe-moedigheyd. Animi abjectio, animi

animi ęgritudo.

on-ghe-mozterde muer. Maceria, macerries: murus ſine intrita.

on-ghe-munt ſilver. Argentum non ſignatum.

on-ghe-naede. Inclementia.

on-ghe-naedigh. Inclemens, valdè durus & aſper, inhumanus.

on-ghe-naedighlic. Inclementer, acerbè, duriter, inhumaniter, inhumanè.

on-ghe-naem. Non acceptus non gratus.

on-gheneſelick/on-gheneeſ-baer. Immedicabilis, inſanabilis.

on-ghe-noeghlick. Injucundus, inſuavis, triſtis, moleſtus.

on-ghe-noeghte. Injucunditas, triſtitia, mœror.

on-ghe-nood. Non invitatus, invocatus.

on-gheunchtert. Guloſus, non ſobrius, ventri gulæque deditus.

on-ghe-nuchterthepd. Gula.

on-ghe-oeffent. Inexercitatus, inexpertus, rudis.

on-ghe-oordeelt. Injudicatus.

on-ghe-oorloft. Illicitus, inconceſſus, prohibitus.

on-ghe-paepigh. j. **on-ghe-baedigh.** Implacabilis.

on-ghe-paepdt. Impacatus, implacatus.

on-ghe-paſt. Inconveniens.

on-ghe-paſtelick. Inconvenienter.

on-ghe-pijnt. Non tortus.

on-ghe-pijnden honigh. Mel eliquatum, non preſſum.

on-ghe-ploghen. Inſuetus, inaſſuetus, inuſitatus.

on-ghe-proeft. Intentatus.

on-ghe-quelt. Non moleſtatus.

on-ghe-quetſt. Illæſus, invulneratus.

on-ghe-raeckt. Intactus, non tactus.

on-ghe-raeckigh. Intactilis, quod tangi non poteſt.

on-ghe-raeckelick. Inacceſſus.

on-ghe-raed. *gr. ἄναρ. ſicamb.* Impar.

on-ghe-rechtigh. j. **onrecht-veer-digh.** Injuſtus, iniquus.

on-ghe-reckt. Non tenſus.

on-ghe-reckt. Non reparatus.

on-ghe-reed. Imparatus.

on-ghe-reghelt. Anormis, abnormis, enormis, immoderatus: immodeſtus. & irregularis.

on-ghe-reghelthepd. Immodeſtia, intemperantia, enormis abuſus.

on-ghe-rief. j. **on-ghe-mack.**

on ghe-rieflick. Incommodus, difficilis. & Inutilis.

on-ghe-rieven/ont-riefe. Incommodare.

on-ghe-rijmt. Abſonus.

on-ghern. j. **noode.** Invitus.

on-ghe-roepen. Invocatus, non vocatus, inaccerſitus, acletus.

on-ghe-ruſt. Inquietus, inquies, implacidus, irrequietus.

on-ghe-ruſt van herten. Mente commotus, permotus, percitus.

on-ghe-ruſthepd. Inquies, inquietudo.

on-ghe-ſadelt peerd. Equus deſultorius, non ephippiatus.

on-ghe-ſaet. *virtus* Immanis, ferus.

on-ghe-ſaetigh. j. **on-ver-ſaedigh.** Inſaturabilis.

on-ghe-ſchaedight. Indemnis, illęſus, ſalvus.

on-ghe-ſchaeft. Impolitus, ſcaber.

on-ghe-ſchapen. Increatus, informis, deformis.

on-ghe-ſchend. Incorruptus, integer, inviolatus, illibatus, intemeratus, intactus, purus

on-ghe-ſchepden. Indiviſus, inſeparatus.

on-ghe-ſcheld Rudis, impolitus.

on-ghe-ſchickt. Incompoſitus, inſcitus, inconditus, indigeſtus, inornatus, incultus, indiſtinctus, inconcinnus, cõnfuſus, ineptus, immodeſtus: & Intemperans. & Enormis.

on-ghe-ſchickthepd. Ineptia: & Confuſio: & Intemperantia.

on-ghe ſchickelick. Incompoſitè, indigeſtè, indiſtinctè, ineptè, inconcinniter, inconditè, incultè, inornatè, intemperanter, enormiter.

on-ghe-ſchreven. Inſcriptus, non ſcriptus: ἄγραφος.

on-ghe-ſeght. Indictus, non dictus.

on-ghe-ſedigh. Immodeſtus, malè moratus.

on-ghe-sedighheyd. Immodestia.
on-ghe-sedighlick. Immodestè.
on-ghe-sien. Invisus, non visus, inadspectus, non aspectus. & Ingratus oculis, inamœnus aspectu.
on-ghe slaeghen. Non percussus,
on-ghe-slaeghen goud. Aurum purum, infectum, nondum celatū aut percussum: rude.
on-ghe-snoept. Impolitus, rudis.
on-ghe-snoert. Non strictus funiculo.
on-ghe-snoerden mont. Os effrene, lingua infrenis.
on-ghe-soden. Crudus, non elixus.
on-ghe-sond. Malè sanus, æger, morbidus, morbosus: Insalubris, insalutaris pestilens.
on-ghe-sondt. j. ge-scheurdt. Ramicosus, hernioſus.
on-ghe-sonde. *vetus.* Morbus.
on-ghe-sondheyd. Ægritudo, debilitas, morbus, infirmitas, invaletudo. & Ramex, hernia, malus corporis habitus.
on-ghe-souten. Insulsus, non salsus.
on-ghe-spannen. Incontentus, laxus.
on-ghe-staedigh. Inconstans, instabilis, levis.
on-ghe-staedigh weder. Cælum dubium.
on-ghe-staedigheyd Inconstantia.
on-ghe-staedighlick. Inconstanter.
on-ghe-staepelt. Instabilis, inconstans, levis.
on-ghe-staepelthеyd. Instabilitas, inconstantia.
on-ghe-stelt. Incompositus, inornatus, inelegans, deformis, ineffigiatus: & Turbatus, confusus.
on-ghe-stelt. Deformis.
on-ghestalte. Deformitas.
on-ghe-stichtigh. Improbus: improbitatis & vitij exemplar.
on-ghe stichtigheyd. Exemplum vitiorum & improbitatis: improbitas, immodestia.
on-ghe-stoort. Inoffensus.
on-ghe-stoorven. Non mortuus,
on-ghe-sust. Insedatus, non sedatus.
on-ghe-suert bzood. j. on-ghe-beessemt.
on-ghe-straft. Impunitus, multus. & impunè.
on-ghe-stuem/on-ghe-stuenigh/ on-ghe-stupnigh. *holl. sicamb.* Tempestuosus, procellosus: importunus, inquietus, immitis.
on-ghe-stuer. Tempestuosus.
on-ge-tempert. Intemperatus, immodicus
on-ghe-tempert weder. Tempestas, cæli intemperies.
on ghe-temperheyd. Intemperies, intemperantia, immoderatio.
on-ghe-temperlick. Intemperanter, intemperatè, immodicè.
on-gheteemt. Indomitus, immansuetus: intractatus.
on-ghe-tijdigh. j. on-tijdigh.
on-ghe-toomt. Effrænis infrenis.
on-ghe-troost. Sine solatio.
on-ghe-trouw/ on-ghe-trouwigh. Infidelis, infidus, perfidus.
on ge-trouwigheyd. Infidelitas, perfidia.
on-ghe-tupft ongheupstigh. Intemperatus, incontinens.
on-ghe-tweede bzoeders. j. heele bzoeders. *sax. sicam.* Fratres germani. *vulgò* indistincti.
on-ghe-twijfelt. Indubitatus.
on-ghe-vaer/ on-ghevaerlick. *vetus sax.* Ferè, propè: circa, circiter.
on-ghe-vaerd. Gestus indecens, indecorus.
on-ghe-vaerd/on-ghe-saerd. *germ.* Fortè, fortasse, casu.
on-ghe-vaerlick. Sine discrimine.
on-ghe-val. j. on-ghe-luck. Casus adversus, fors mala, infortunium.
on-ge-valligh. Infortunatus, miser, ærumnosus. & infirmus. & Succiduus.
on-ghe-valligheyd. Miseria, ærumna.
on-ghe-valscht. Syncerus, intemeratus, purus, putus.
on-geern. Gravatus, invitus. & Gravatè, invitè.
on-ghevc/on-gants. Morbidus, malè sanus: corruptus, insincerus.
on-ge-vepnst. Non fictus, non fucatus, syncerus.
on-ghe-voegh. Incommoditas, malum.
on-ghe-voeghlick. Incommodus, ineptus, difficilis.

on-ghe-voelick. Insensibilis, insensilis, stupens, stupidus.

on-ghe-vonden. Irrepertus.

on-ghe-vreest. i. **on-be-vreest.**

on-ghe-wacht. Inexpectatus.

on-ghe-waepent. Inermis, immunitus.

on-ghe-waer. Incautus, improvidus, inopinans.

on-ghe-waerschout. Non prœmonitus.

on-ghe-waetert. Non aquatus.

on-ghe-watert camelot. Capripilia non undulata.

on-ghe-waeterden wijn. Vinum merum, aqua non dilutum

on-ghe-wasschen. Illotus.

on-ghe-wasschen wt-seggben. Parum pudicè eloqui, rudi sermone effari. & Illotis pedibus & verbis reprehendere aliquem: illoto sermone uti.

on-ghe-weerdte/ on-ghe-wederte. i. **on-weder.** Tempestas.

on-ghe-wichtigh. Non ponderosus, levis.

on-ghe-wijdt. Non ampliatus, non dilatatus.

on-ghe-wijdt. Profanus, non consecratus.

on-ghe-willigh i **on willigh.**

on-ghe-win. *vetus. stand.* Damnum.

on-ghe-wis/onseker. Incertus, dubius.

on-ghe-wisselick. Dubiè.

on-ghe-wondt. Illæsus, invulneratus.

on-ghe-wonnen/on-ge-bouwt. Incultus.

on-ghe woon. Insolens, insuetus, insolitus, non adsuetus.

on-ghe-woonheyd/on-ghe-woonte. Insolentia, insuetudo, desuetudo, insuetus mos.

on-ghe-woonlick. Insolens.

on-ghe-woonlicken. Insolitè, prœter consuetudinem.

on-ghe-wrocht. Non laboratus. & Rudis, infectus.

on-gheldt. Vectigal, tributum, exactiones, *dicitur* **on-gheld.** *q.d* sine pecunijs: *exactiones enim & vectigalia marsupium pecuniis vacuum faciunt.*

on-godlick. Impius.

on-godlickheyd. Impietas.

on-godlicken. Impiè.

on god-saligh. Impius, execrandus, execratus.

on-god-vruchtigh. Impius.

on-god-vruchtigheyd. Impietas.

on-goed. Non bonus, malus, improbus, pravus, vitiosus. **T'ongoede maecken.** Inutile reddere, adimere usum, perdere, corrumpere, depravare.

on-grondigh. Carens fundo, immensus.

on-gunste. Malevolentia, invidia.

on-gunstigh i **af-gunstigh.**

on-haeffelicke goeden. Bona immobilia.

on-hand-saem. Intractabilis.

on-hebbelick. Indecens, ineptus, incompositus, immodestus: absurdus, importunus.

on-hebbelicken. Indecenter, ineptè, absurdè, importunè.

on-heyligh. Profanus.

on-heyl-saem. Immedicabilis, insanabilis. & Insalubris.

on-herd. Edurus, non durus.

on-heughe. *vetus.* Fastidium, tædium, tristitia, mœror, dolor.

on-heu-ghelick. Displicens, fastidiosus, tædiosus. & Tristis.

on-hofsch/on-hensch. Incivilis.

on-hoflick. Incivilis, inurbanus.

on-hooghe. Humilis, non altus.

on-huer. *fris.* Turpis, horridus, deformis.

on-hupslick. Non frugi, prodigus.

on-jupst/on-just. Injustus, iniquus, inœqualis, non æqualis: ad normam sive æquitatem non respondens.

on houd. *vet.* Non favens, inimicus.

on-houw-baer. Non nubilis, inepta ut viro tradatur. *ab* **houwen.** i. connubio jungi.

on-houw-baer-bosch. Nemus incæduum. *ab* **houwen.** i. secare.

on-ken-baer. Difficilis cognitu. & Ingratus.

on-kennisse / on-ken-schap. Ignorantia, insciția.

on-kennelick. Ignorabilis.

on-keur-baer goed. Merx improba, non legitima.

on-klaer. Obscurus, non clarus, turbidus, turbatus, fœculentus.

n-klaer water. Aqua turbida, turbata, impura.

on-kond. *vet.* Ignorantia. & Ignotus. & Ignarus.

n-kondigh. Ignarus. & Ignotus.

n-konstigh. Rudis, iners.

n-konstighlick. Inartificialiter.

n-kost. Dispendium: & Sumptus superfluus, sumptus extraordinarius, impensæ voluptuariæ, sumptus effusus.

n-kosten. Accessiones: accessoria quæcumque emptioni accedunt, & præter pretium ab emptore erogantur.

n-kostelick. Vilis, non pretiosus, parvi pretij.

n-kracht. Impotentia, debilitas.

n-krachtigh. Impotens, debilis, infirmus.

n-kout. *vetus.* Sermo absonus, absurdus.

n-krijgh-baer. Imbellis. & Acquisitu difficilis

n-krupd. Zizania, zizanium, lolium, herba inutilis.

n-kupsch. Impurus, immundus, impudicus, libidinosus.

n-kupschyepd. Immunditia, sordes. & Impudicitia, libido.

n-kupsch-baer. Immundus.

n-kunstigh. Iners.

n-lanck. Curtus, brevis, non longus, inprocerus.

n-langhs. Brevi, propediem.

n-langhs nae. Paulò pòst.

n-langhs gheleden. Nuper, nuperrimè, non ita pridem, non multo antè tempore.

n-lede. *vetus.* Negotium, Impedimentum, occupatio, vacatio.

n-ledigh. Occupatus, impeditus, negotiosus, districtus, distentus.

n-ledigh zijn. Occupari, detineri, distringi.

n-ledighyepd. Negotium, occupatio, impeditio.

-leer-baer/on-leersaem. Indocilis.

-leerigh/on-leerachtigh. Indocilis.

-leerlick. Quòd disci non potest.

-lesschelick. Inextinguibilis.

on-lichaemelick. Incorporeus, corporis expers.

on-liefde. j. **on-minne.**

on-lieflick. Inamabilis, inamœus, invenustus, injucundus, infestivus: & Austerus.

on-lijck. j. **on-ghe-lijck.** Dissimilis.

on-lijdelijck. Impatibilis, intolerabilis, intolerandus.

on-lijd-saem. Impatiens, intolerans, impatibilis.

on-lijd-baer. j. **on-lijdelick.**

on-lijd-baerheyd. Impatientia.

on-lijd-baerheyd des ghemoeds. ἀπάθεια. animi tranquillitas, nullis affectus motibus obnoxia.

on-lijdigh. Impatiens, intolerans.

on-lijd-saem. Impatiens.

on-lijd-saemheyd. Impatientia, intolerantia.

on-lijd-samelick. Impatienter, intoleranter, ægrè, molestè.

on-lijdigh/on-lijfflick. Mortuus, vita functus. & Corporis expers: incorpeus.

on-lof. Infamia, dedecus, vituperium,

on-lof-saem. j. **on-loffelick.**

on-loffelick/on-lovelick. Illaudatus, illaudabilis.

on-los-baer. Insolubilis,

on-louter. Impurus.

on-luft. Fastidium, tædium, nausea, odium. & Ignavia, acedia: & Ægritudo: languor.

on-lustigh. Nauseans, torpens, fastidiosus. & Injucundus, inamœnus: & Ignavus; & Lassus: & Æger, languidus.

on-macht. Impotentia, debilitas, defectio virium, languor virium,

on-macht/be-swijmtheyd. Defectus animi, defectio animę; deliquium animi, syncope, præceps virium lapsus, lipothymia: exanimatio, mentis caligo, scotoma. **In on-macht vallen.** j. **be-swijmen.**

on-machtigh. Impotens, debilis, imbecillis, infirmus, impos.

on-machtighen. Impotentem reddere.

on-man-baer. Impubes, impuber.

on-manierigh. Immodestus.

on-manierlick: Immodestus, dissolutus, immoderatus.
on-manierlickheyd. Immodestia.
on-manierlicken. Immodestè.
on-maete. Immoderatio, immodestia, immensitas, luxus.
on-maetigh. Immoderatus, immodicus, immodestus, enormis, luxuriosus, intemperáns, incontinens, vastus.
on-maetigh groot. Immensus, immanis.
on-maetigheyd. Immodestia, immoderatio, immensitas, intemperantia, incontinentia, luxuria.
on-maetighlick. Immodicè, immoderatè, enormiter, intemperanter, extramodum
on-menighe. *vetus.* Pauci.
on-menighte. *vetus.* Paucitas.
on-mensch. Monstrum hominis, monstrosus homo, homo absurdus, à communi hominum natura absimilis.
on-menschelick. Inhumanus, humanitatis expers: crudelis.
on-menschelickheyd. Inhumanitas, crudelitas.
on-menschelicken. Inhumaniter, inhumanè, crudeliter.
on-merckelick. Obscurus, difficilis considerato, latens.
on-metelick. Immensus.
on-metelickheyd. Immensitas.
on-mild. Immitis, asper, rudis.
on-minne. Inimicitia, odium, dissidium, mala gratia.
on-minnelick. Inamabilis, inimicus, odiosus & Inimicè, odiosè.
on-mis-daedigh. Innocens, innocuus.
on-moed. Animi abjectio, ægritudo.
on-moedigh. Abjectus, fractus animo.
on-moede. Indefessus.
on-moghelick. Impossibilis.
on-moghelick. *i.* **wal-ghelick.** Nauseosus, nauseam inducens, fastidium movens.
on-moghelickheyd. Impossibilitas. & Nausea.
on-mondigh. Infans.
on-mondigh. Impubes, minor annis, pupillus.
on-mondigheyd. Minor ætas.
on-nae/on-naer. Non propè, remotè, longè, procul.
on-nae by. Remotus, longè distans, longinquus.
on-nae-ghe-lijck. Multum dissimilis.
on-nae-volgheliick. Inimitabilis.
on-natuerlick. Præternaturalis, præter naturam, naturę contrarius, prodigiosus.
on-noodigh. Non necessarius.
on-nood-saeckelick. Non necessarius.
on-nooscl. Innocens, innoxius, immerens, insons, ἀκακος.
on-nooselheyd Innocentia, acacia.
on-nooselick. Innocenter, innoxiè.
on-nut. Inutilis, inanis, irritus, vanus, vilis: nullius frugis, pensi, valoris.
on-nuttelick. Inutiliter.
on-nuttigh. Inutilis.
on-nuttigheyd. Inutilitas.
on-ont-bindelick. Insolubilis, indissolubilis.
on-ont-werrelick. Inextricabilis.
on-op-houdelick. Inexhaustus, nunquam desinens: & Indesinenter, continuè.
on-oz-baerlick. Inutilis.
on-ozdentlick. Incompositè, indigestè, indistinctè, confusè, sine ordine.
on-ober-winnelick. Insuperabilis.
on-paer. Impar, dispar, inæqualis.
on-partijdigh. Neutri parti favens, neutram in partem inclinatus, medius, *Lin. vulgo* Neuter, neutralis.
on-passe. Importunitas, intempestivitas: tempus alienum. **t'onpasse comen.** Importunè venire.
on-passen. Malè convenire.
on-patientigh. *i.* **on-ber-dulbigh.**
on-peps. *i.* **on-vzede.** Discordia.
on-pijselick. Vituperabilis, vituperandus.
on-profijt. Inutilitas, damnum, dispendium, incommodum.
on-profijtigh/ on-profijtelick. Inutilis, incommodus, dispendiosus, damnosus, noxius.
on-quaedt. Innocens, non malus.
on-quets-baer. Immunis vulnerum. Invulnerabilis.
on-quijt-baer. Insolubilis: quod redi aut solvi non potest.
on-raed. Inutilitas: periculum: abus

detrimentum, incommodum, perditio, damnum, calamitas.

on-raed. *germ. sax. sicamb.* Sordes, squalor, immunditia.

on-raed-saem. Inutilis: & Periculosus.

on-rasch. Tardus, non celer.

on-raste/onruste. Inquies.

on-raste. Crepitaculum crotalum.

on-rastigh. Inquies, inquietus.

on recht. Non rectus, iniquus.

on-recht. Injuria, injustitia. **Tonrechte.** Non rectè iniquè, injuria immeritò.

on-recht-vaerdigh. Iniquus, injustus.

on-recht-vaerdighheyd. Injustitia.

on-recht vaerdighlick. Injustè, iniquè, injuriâ.

on-rechtigh. Injurius.

on-redenlick. Iniquus, injustus.

on redenlick. Alienus à ratione, ratione carens, rationis expers. *vulgò* irrationalis.

on redenlick dier. Animal irrationale, irrationabile ratione carens, rationis expers brutum.

on-redenlickheyd. Iniquitas.

on-repn. Immundus, impurus.

on-repnigheyd. Immundities, impuritas: & Impudicitia.

on-rijp. Immaturus, crudus, immitis, acerbus.

on-rijpigheyd. Immaturitas.

on-roerlick. Immobilis.

on-roerlick goed. Res soli, bona immobilia, res stabiles.

on-roeruwe. j. **on-ruste.** Inquies.

on-roewigh. Inquietus.

on-rupm. Strictus, arctus.

on-ruste. Inquies, turba, turbatio.

on-rustigh. Inquietus. & Improbus, illiberalis, invenustus.

on-saecht. Durus, asper, rudis.

on-saechtmoedigh. Immitis.

on-saligh. Miser infelix.

on-saligheyd. Miseria, infelicitas.

on-saligh lick. Miserè, infeliciter.

on-schaedelick. Innocuus, innocens.

on-schaemel. Impudens, inverecundus, effrons, perfrictę frontis, frontosus.

on-schaemelheyd. Impudentia, impudicitia.

on-schaemelick. Impudenter, inverecundè

on-schalck. Incallidus, non astutus, incautus.

on-schat-baer. Inæstimabilis.

on-schattelick. Inæstimabilis.

on-schepdelick/on-schepd-baer. Inseparabilis, individuus.

on-schendigh. Inviolabilis.

on-scherp. Obtusus, non acutus.

on-schijn-baer. Obscurus.

on-schuld. j. **on-schuldt.**

on-schoon. Indecorus.

on-schuld. Innocentia, integritas: & Excusatio.

on-schuldigh. Innocens, insons, inculpatus, culpæ exsors, extra noxiam, innoxius, expers culpæ: integer vitæ, scelerisque purus: liber à delicto: non obnoxius crimini.

on-schuldighlick. Innocenter.

on-schuldighen. j. **ontschuldighen.**

on-sedigh j. **on-ghe-sedigh.**

on-seggelick. Ineffabilis, inenarrabilis.

on-segghe. *vel us.* Malum, infortunium, clades, strages.

on-sepligh Innavigabilis.

on-seker. Incertus, dubius, suspensus.

on-sekerheyd. Incertitudo, suspensio.

on-sicht baer. Invisibilis.

on-sienlick. Invisibilis.

on-sinnigh/wt-sinnigh. Insanus, malè sanus, vesanus, vacerra, excors, captus corde, mente, *&c.* expers mentis: fanaticus, furiosus, furiatus, rabiosus, rabidus, lymphaticus, lymphatus, amens, mente alienatus, demens.

on-sinnigheyd. Amentia, vesania, furor, insania, rabies, dementia, deliratio, delirium, mentis error.

on-sinnighlick. Furiosè, furialiter, insanè, dementer.

on-slap. j. **stijf.** Rigidus.

on-smaeck. Fastidium.

on-smaeckelic/on-smaeckigh. Insipidus, insulsus, fatuus: & Insuavis.

on-soet. Insuavis, amarus, acerbus.

on sorghelick. Tutus, sine periculo.

on-sorgh-saem. Incuriosus.

on-sorgh-saemheyd. Incuria.

on-sorgh-vuldigh. Incuriosus, negligens curæ, securus.
on-sorgh-vuldighheyd. Incuria, negligentia, securitas.
on-sorgh-vuldighlick. Negligenter, securè.
on-spoed. Adversitas, impedimentum, infortunium.
on-spreckelick. ineffabilis, inenarrabilis.
on-staede. Incommodum, incommoditas, noçumentum, damnum.
on-staede doen. Obesse. **T'onstaede komen.** Venire incommodè, importunè.
on-staedigh. j. **on-ghe-staedigh.**
on-stantastigh. j. **on-ghe-staedigh.** Inconstans.
on-steke. j. **aen-steken.** Incendere.
on-sterck. Imbecillis, debilis, invalidus, enervus, infirmus.
on-stercken. j. **ont-stercken.** Infirmare, debilitare, enervare.
on-sterffelick. Immortalis.
on-sterffelickheyd. Immortalitas.
on-stichten. j. **ont-stichten.**
on-stijf. Laxus, non tensus, remissus.
on-stil. Irrequietus, inquies.
on-stilte. Inquies, inquietudo.
on-stond. Importunitas, tempus importunum, intempestivitas.
on-stondigh. *vetus.* Importunus, intempestivus.
on-stout. Inaudax, timidus.
on-straf-baer. Irreprehensus, inculpatus. *vulgò* Irreprehensibilis.
on-straffelick. Irreprehensus.
on-straffelickheyd. Impunitas.
on-straffelicken. Impunè.
on-strijd-baer. Imbellis.
on-stuer. Mitis, placidus.
on-stuer/ on-stuyr. *hollan.* Indomitus, immodestus, indomabilis, ferus, immodestus.
on-stuerigheyd. *holland.* Feritas, immodestia.
on-steunigh/ on-stuymigh. Tempestuosus, procellosus.
on-seum. *frisic.* Informis, squalidus.
on-suyver/ on-huysch. Impurus.
on-suyveren. j. **ver-on-suyveren.**
on-swaer. Levis.
on-taemelick. j. **on-be-taemelick.**
on-tam. Indomitus, ferus.
on-tegen-woordigh. Absens, non præsens.
on-tellick/ on-tallick/ on-tel-baer. Innumerabilis, innumerus, innumerosus, sine numero.
on-temmigh / on-temmelick. Indomabilis, indomitus, intractabilis.
on-tijd. Importunitas, intempestas. **T'ontijde.** Importunè, intempestivè.
on-tijdigh. Intempestivus, importunus, immaturus. & Intemperans, intemperatus, immoderatus.
on-tijdigheyd. Importunitas, intempestas, intempestivitas, intemperantia, intemperies.
on-tijdighlick. Intempestivè, importunè, & Intemperanter, intemperatè.
on-tijdelinck. Abortus, abortivus, fœtus.
on-tocht. j. **on-tucht.**
on-tomigh. *frisic.* j. **on-ledigh.** Occupatus.
on-tongigh. Elinguis.
on-toomigh. Effrenus, effrenis, effrenatus.
on-traegh. Impiger.
on-trent j. **ont-trent.** Circa.
on-troostelick. Inconsolabilis.
on-trouwe. Infidelitas.
on-trouwe/ on-trouwigh / on-ghetrouwe. Infidus, infidelis.
on-tucht. Immodestia.
on-tuchtigh. Immodestus, improbus, impudicus, lascivus.
on-tuygtigh. *sax. sicamb.* j. **recht-loos/ wet-loos.** Qui testari non potest.
on-twee. j. **in twee.** Di, dis, & *vide.* **On.**
on-twee scheuren. Discerpere, in duas partes rumpere.
on-twee snijden. Discindere, dissecare.
on-twijfelick. Indubitabilis, indubitatus.
on-twijfelicken. Indubitatè, indubitanter, certo.
on-valsch. Purus, sincerus.
on-vast. Infirmus, debilis.
on-veerdigh. Imparatus.
on-vepl. Non venalis.
on-vepligh. Non tutus, non liber. **onvepligh wegh.** Viæ non tutæ, non aper-

apertæ aut securæ.

On-vent-baer. Invendibilis. *Plaut.*

On-ver-achtelick. Haud aspernandus, non contemnendus.

On-ver-anderlick. Immutabilis.

On-ver-anderlickheyd. Immutabilitas.

On-ver-andert. Non mutatus.

On-ver-and-woord. Indefensus, indicta causa.

On ver-baest. Intrepidus, imperterritus, non attonitus.

On-ver-betert. Incorrectus, inemendatus.

On-ver-bepdt. Inexspectatus.

On-ver-biddelick. Inexorabilis.

On-ver-boden. Non prohibitus.

On-ver-borghen. Non occultus, patens, manifestus.

On-ver-brekelick. Inviolabilis, inviolatus, incorruptus, integer: & Inviolatè, incorruptè, integrè.

On-verciert. Inornatus, incultus.

On-ver-dacht. Non meditatus, incogitans, inconsideratus, incogitatus.

On-ver-dachtelick. Inconsideratè, temerè.

On ver deelt. Indivisus.

On-ver-derflick. Incorruptibilis.

On-ver-dient. Immerens, immeritus, gratuitus.

On-ver-dient, t'onverdienste. Immeritò, præter meritum, immerenter. & gratuitò, gratis.

On-ver doemt. Indemnatus, non condemnatus.

On-ver-dorven. Incorruptus.

On-ver-douwt. Crudus, non concoctus.

On-ver-douwelick. Crudus, gravis, difficilis concoctu.

on-ver-douwelickheyd. Cruditas.

on-ver-dragh. Impatientia, intolerantia.

on-ver-draeghlick. Intolerabilis, intolerandus: & Intolerans, impatiens.

on-ver-draeghlickheyd. Intolerantia, impatientia, impotentia.

on-ver-draeghlicken. Intolerabiliter: supra modum, ita ut ferri non possit. & Intoleranter, impotenter, impatienter.

on-ver-driet. Alacritas, impigritas, impigritia.

on-ver-drietigh. Non molestus aut tædiosus, non fastidiosus: & Festivus, amœnus.

on-ver-driet-sam. Impiger, alacris.

on-ver-droten. Impiger, gnavus, strenuus, indefessus.

on-ver drotighlick. Impigrè, indefessè.

on-ver-dultigh. Impatiens, intolerans.

on-ver-dultighheyd. Impatientia, intolerantia.

on-ver-dultighlick. Impatienter, intoleranter.

on-ver-galt. Felle non tinctus, non amarus.

on-ver-ganckelick. Non periturus, perpetuus, perennis.

on-ver-ganckelickheyd. Perpetuitas, perennitas.

on-ver-ganckelicken. Perpetuò, æternùm.

on ver-gheten. Inoblitus.

on-ver-gherelick. Cujus memoria non amittitur aut deletur.

on-ver-ghevelick. Quod non condonatur aut remittitur. *vulgo* irremissibilis.

on-ver-golden / on-ver-gouwen. Non compensatus.

on-ver-haest. Improperatus.

on-ver-hindert. Non impeditus, non retardatus.

on-ver-hindert. Expeditus.

on-ver-hoedt / on-veur-hoedt. Improvisus, inopinatus: & Incustoditus, inobservatus. & Incautus.

on-ver-hoeds. Improvisè, improvisò, inopinatò, inopinatè, inopinanter, subitò: præter expectationem, præter spem.

on-ver-holen. Non celatus: apertus, revelatus, manifestus.

on-ver-hoorigh. Inobediens.

on-ver-hoort. Inauditus: & Non exauditus.

on-ver-hopet. Insperatus.

on-ver huert. Non locatus, non elocatus.

on-ver-huerlick. Illocabilis.

on-ver-keert. Non mutatus.

on-ver-kocht. Non venditus.

on-ver-let. Sine impedimento.

on-ver-let stellen ende dagh ghéven. Sine præjudicio spatium & dilationem

dare, diem liberum dare.

on-ber-lijckelick. Incomparabilis.

on-ber-maeckelick. Irreparabilis: & inamœnus, injucundus.

on-ber-maent. Non monitus.

on-ber-maert. Non celebris, ignobilis, obscurus.

on-ber-menght. Non permixtus, merus.

on-ber-meten. Non glorioſus, non jactabundus.

on-ber-mijdelick. Inevitabilis.

on-ber-minderlick. Quod minui non potest.

on-ber-moedelick. Infatigabilis, indefessus.

on-ber-moedt. Non lassus, indefessus.

on-ber-moghen. Impotens, invalidus, imbecillis, infirmus, debilis, parum efficax

on-ber-moghen menſch van vetticheyd. Saburratus nimia pinguedine: tardus abdomine.

on-ber-moghentheyd. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

on-ber-naemt. Obscurus, ignobilis, non celebris, ignotus.

on-ber-nepen. Non contractus.

on-ber-noeght. Non contentus.

on-ber-noeghelick, Morosus: cui nulla re, quantumvis exacta, satis fit.

on-ber nuft. Stoliditas, vecordia, rationis carentia.

on-ber-nuftigh. Irrationalis, rationis expers, stolidus, vecors, brutus.

on-ber-pozrelick. Quod amoveri magno conamine non potest.

on-ber-ſaetelick/on-ber-ſaetigh. Insatiabilis, inexplebilis, insaturabilis, inexaturabilis. & Insatiabiliter, insaturabiliter.

on-ber-ſaetighen hongher. Appetitus caninus, bulimus.

on-ber-ſaeght / on-ber-ſarft / on-ber-t'zaeght. j. on-be-vreeſt.

on-ber-ſchepden. Indivisus: non divisus aut separatus, indifferens.

on-ber ſchepdenheyd. Indifferentia, convenientia, similitudo, affinitas.

on-ber-ſchepdenlick. Individuus: & Indifferenter, indiscriminatim, sine ullo discrimine.

on-ber-ſchilligh. Indifferens, sine discrimine.

on-ber-ſchricht. Intrepidus, impavidus.

on-ber-ſeert. Integer, illesus, incorruptus, solidus.

on-ber-ſel-ſchapt/on-ber-ſelt. Incomitatus.

on-ber-ſichtigh/ on-beur-ſichtigh. Improvidus, improvisus, inconsideratus, inconsiderans, præceps, temerarius, imprudens, incautus.

on-ber-ſichtigheyd / on-ber-ſienigheyd. Inconsiderantia, temeritas, incogitantia, imprudentia.

on-ber-ſichtighlick. Improvidè, incautè, inconsideratè, temerè.

on-ber-ſien. Incautus, improvidus. & Improvisus, inopinatus.

on-ber-ſienigh. Improvidus, inopinans. & Inopinatus, inopinus.

on-ber-ſiens/on-beur-ſiens/on-ber-ſienlick. Improvisè, improvisò ex improviso, de improviso: subitò, repentè, inopinatè, inopinatò.

on-ber-ſinnigh. j. on-ber-ſichtigh. Temerarius.

on-ber-ſocht. Inexpertus, imperitus.

on-ber-ſoenlick. Implacabilis.

on-ber-ſtaen. Non intellectus.

on-ber-ſtand. Insciti, ignorantia. & Difficultas, scrupulus.

on-ber-ſtandel. *Idem.* j **on-ber-ſtandigh.**

on-ber-ſtandigh. Inscius, imprudens, stolidus, insulsus, hebes, brutus.

on-ber-ſtandigheyd. Insciti, imprudentia.

on-ber-ſtandighlick. Inscienter, imprudenter, stolidè, insulsè.

on-ber-ſtoozt. Inoffensus.

on-ber-ſweghen. Dictus, non tacitus.

on-ber-tellick. Innenarrabilis.

on-ber-toghelick. Quod non differtur aut procrastinatur.

on-ber toghen. Sine mora aut dilatione: non procrastinatus.

on-ber-togen ende cozt recht. Ius summarium.

on-ber-tolde waere. Merces improfessæ.

on-ver-t'zaeght/on-ver-saeght. Intrepidus.

on-ver-varen/on-er-vaeren. Inexpertus, intentatus, imperitus, non expertus.

on-ver-vaerenheyd. Imperitia.

on-ver-vaert. Impavidus, intrepidus.

on-ver-valscht. Syncerus, incorruptus, nõ adulteratus.

on-ver-vullick. Inexplebilis, insatiabilis.

on-ver-wacht. Inexpectatus.

on-ver-waert. Incustoditus: & Immunitus, parum tutus.

on-ver-wandelick. *Holl. j.* **on-ver-anderlick.**

on-ver-welckelick. Immarcescibilis.

on-ver-winnelick. Invictus, inexpugnabilis: insuperabilis. *vulgo* invincibilis.

on-verre. Non longè, propè.

on-veur-dachtigh. Non præmeditatus.

on-veur-sichtigh. *j.* **on-ver-sichtigh.** Improvidus.

on-vindelick. Investigabilis: quod investigari aut inveniri non potest.

on-vlaet. Displicentia, obscœnitas, turpitudo impuritas, excrementum: sordes, squalor. & Homo impurus, nequam, nebulo. & desidiosus.

on-vlaetigh. Obscœnus, turpis, impurus, sordidus.

on-vlepdelick. Inadulabilis.

on-vlugghe. Involucris.

on-vlijt. Incuria, socordia, negligentia, ingnavia.

on-vlijtigh. Indiligens, negligens, incurriosus, ignavus, socors.

on-voere. Gestus indecens.

on-voghel. *ger. sax* Onocrotalus. *q. d.* avis absurda sive monstrosa.

on-vol-vaeght. Imperfectus.

on-vol-vaen. Imperfectus, non absolutus.

on-vol-vaeghen kind. Abortivus, ante tempus natus

on-vol-jaerd Minor annis.

on-vol-komen. Imperfectus.

on-vol-komenheyd. Imperfectio, vitium, defectus.

on-vol-komenlick. Imperfectè.

on-vol-maeckt Imperfectus.

on-vol-maecktheyd. Imperfectio.

on-vol-maecktelick. Imperfectè.

on-vol-standigh. Inconstans.

on-vrede. Dissidium, discordia, dissensio, contentio. **T'on-vrede zijn.** Indignè ferre, molestè ferre, graviter & ægrè ferre, offendi: & Dissidere, discordare, dissentire.

on-vredigh. Contentiosus.

on-vredelick. Contentiosè.

on-vreed-saem. Discors, contentiosus.

on-vriend. Inimicus, parum amicus.

on-vriend-schap. Inimicitia: & Inhumanitas.

on-vriendelick. Inhumanus, durus.

on-vry. Non liber, servus.

on-vrij. Intutus, non securus.

on-vrije weghen. Itinera minùs tuta, viæ non tutæ.

on-vrijen de wegen. Obsidere itinera, minùs tuta reddere, infestare vias.

on-vroed. Insipiens.

on-vroedigheyd. Insipientia.

on-vroom. Improbus, impurus: & Ignavus.

on-vroome. *vetus* Damnum. *dictio composita ex* **on** & **vroome.** *i.* fructus, utilitas. **Tot uwer on-vroome.** In tuum damnum.

on-vroomigheyd. Improbitas: & Ignavia.

on-vrucht-baer. Infœcundus, sterilis, infructuosus.

on-vrucht-baerheyd. Sterilitas, infœcunditas.

on-waer. Falsus, non verus, fictus.

on-waerachtigh. Falsus, non verus, mendax, fabulosus.

on-waerd. *j.* **on-weerd.**

on-wanckelbaer. Immutabilis, constans.

on-wandel-baer. Invius, a, um.

on-weder. Cælestis, injuria, tempestas, calamitosa tempestas, cæli intempestas, horrida tempestas, intemperies, procella, vis maior.

on-weder-keerlick. Irremeabilis.

on-weder-leghlicke getuygen. Testes justi ac pleni testimonij, testes omni exceptione maiores, & indubitatæ fidei, quibus nihil objici potest, & quorum fides est indubitata.

on-weder-roepelick. Irrevocabilis.

on-weder-ſpꝛekelick. Irreprehenſus, irreprehenſibilis, cui contra dici nō poteſt.
on-weer-baer. Imbellis, inarmis.
on-weerd/on-waerd. Indignus, vilis: & Non gratus, ingratus.
on-weerde. Indignitas, vilitas. **Van on-weerde.** Nullius pretij aut valoris, irritus, non ratus, inanis, vacuus, inutilis, inefficax, nullius momenti.
on-weerdigh. Indignus.
on-weerdighheyd. Indignitas, vilitas, opprobrium.
on-weerdſchap. Indignatio.
on-weerdighlick. Indignè.
on-weerdeerlick/on-waerdeerlick. Inęſtimabilis.
on-wegh. Iter avium, devium, via invia: avia, orum: invia, orum.
on-wegh-ſaem. Invius.
on-wegigh. Avius, invius, inacceſſibilis, inacceſſus, devius.
on-wegigh. Caducus, non durabilis.
on-wetend. Ignorans, ignarus, inſciens, inſcius, neſcius, imperitus, imprudens.
ont-wetende int ſpꝛeken. Rudis in arte dicendi, rudis ſermone: & Impotentiæ voces nimio iræ ęſtu edens.
on-wetenheyd. Ignorantia, inſcitia, imperitia, imprudentia.
on-wetenlick. Inſciè, inſcienter, imprudenter.
on-wetens. Inſcienter.
on-wetens my. Me inſcio, clam me.
on-wetigh. Inſcius, neſcius.
on-wetenſchap. Inſcitia, inſcientia.
on-wette/on-wet. *vet.* Res illegitima, illegitimum.
on-wettigh. Illegitimus.
on-wettighlick. Illegitimè.
on-wettelick. Illegitimus.
on-wettelick ghe-boꝛen. Illegitimus, inceſtuoſus, adulterinus.
on-wettelicken. Illegitimè.
on-wijs. Inſipiens, imprudens, demens, amens insanus.
on-wijſheyd. Inſipientia, imprudentia, dementia, amentia, mentis impotentia, inſania.
on-wijslick. Inſipienter, imprudenter.
on-wille. Malevolentia, malignitas. & Faſtidium, ſtomachus, moleſtia, nauſea.
on-willens. Invitè, non libenter.
on-willigh. Invitus, haud volens, difficilis, nolens, gravatus: & Refractarius, contumax.
on-willighheyd Malevolentia.
on-win-baer. Invictus, inſuperabilis.
on-win-lick. j. on win-baer.
on-woon-baer. Inhabitabilis.
on-woon-ſaem. Inhabitabilis.
on-wt-leggigh. Inexplicabilis, inenodabilis.
on-wt-puttelick. Inexhauſtus, quod exhauriri non poteſt.
on-wt-ſpꝛekelick. Ineffabilis, inenarrabilis.
on-wt-wiſſchelick. Indelebilis.

O N *extra compoſitionem.*

Oncie. j. twee loot. Vncia, duodecima pars aſſis. *gal. once. ital. onza. hiſp. onça. ang. ownce.* **Half oncie. j. loot.** Semuncia. **Ander half oncie. j. dꝛy loot.** Seſcuncia ſeſcunx. **Twee oncien. j. vier loot.** Sextans, ſeſtans. **Dꝛy oncien. j. ſes loot.** Quadrans. **Vier oncien.** Triens. **Vijf oncien.** Quincunx. **Ses oncien. j. half pond.** Selibra. **Seven oncien.** Septunx. **Acht oncien. j. merck.** Bes. **Negen oncien. j. dꝛy vier-deel.** Dodrans. **Thien oncien.** Sextans. **Elf oncien.** Deunx. **Twaelf oncien. j. pond.** Libra, *nempe* Romana, as.
onck/inck. *ſicamb.* Encauſtum: & Atramentum.
onder. Inter, in. **onder de goede zijn.** Inter bonos eſſe, in bonis nomen profiteri. **onder ons.** Inter nos. **onder ons dꝛyen.** Nos tres numero. **onder een/onder malkanderen.** Inter ſe, invicem. **onder weghen.** In via, in itinere, inter eundum.
onder. Sub, ſubter. *germ. vnden, vnder. angl. vnder.* **onder den ſteert.** Sub cauda. **onder den ſchijn van deught.** Sub ſpecie virtutis.
onder de maeltijd. Inter cænam, in cęna: dum cænaretur.
onder/beneden. Infra, inferius.

onder/ongher *scamb.jul.colon.* Meridies.

onderen/ongheren. *scamb.jul.colon.* Prandere, meridiari.

onder achte. *vetus.* Prima annotatio. & Relegatio, exterminatio.

onder-ammirael. Legatus classis, *vulgò* vice ammiralius.

onder-aerdigh. Subterraneus.

onder-bedde. Culcita, *q. d* inferior lectus.

onder-bleven brood. Panis non probè fermentatus & parum coctus.

onder-blijven/t'onder-blijven. Succumbere.

onder-bode. Internuntius.

onder-bozghe. Præs, subpræs.

onder-bozgher-meester. Proconsul.

onder-brengen/t'onder-brengen. Submittere, subjicere, subigere, subdere, subjugare, domare. & Pessumdare, conficere.

onder-broecke. Campestre.

onder-buyck. Abdomen, sumen, aqualiculus, venter sub umbilico usque ad pubem: venter imus, venter inferior, hypogastrium.

onder-daen. Subditus, subjectus.

onder-daen/onder-saet. Subditus, cliens.

onder-daen. *vetus* j verschepden. Discretus, differens, diversus: & Mixtus, intermixtus.

onder-daenigh. Obediens, obsequundans, obsequens jussis parens, morigerus, dicto audiens.

onder-daenighen. Obedire.

onder-daenighyd. Obedientia, submissio, demissio.

onder-doen. Subdere, supponere. & Intermiscere.

onder-drucken. Supprimere, deprimere.

onder-eē. Confuse, acervatim, promiscuè, permistè.

onder-gaen. Subire, succedere.

onder-gaen. Intercipere, præripere. & Præcludere, intercludere, impedire. & Prævertere, prævenire, anticipare.

onder-gaen. Occidere, interire, perire, pessumire, succumbere.

onder-gaen te grondt. Submergi: pessumire, abire in fundum sive in imam partem.

onder-ganck. Occubitus, occasus, interitus.

onder ganck der sonnen. Occubitus, occasus solis, occidens.

onder-ghyeven t'onder-ghyeven. Subdere, dedere.

onder-ghe-was. j. water-scheuten/ onder-slagh. Stolones.

onder-gozdel. Zona, subcingulum, succingulum, baltheus: subligaculum, *Plaut.*

onder-gozden. Subcingere.

onder-graeve. Vicecomes.

onder-graeven. Suffodere, subterfodere, agere cuniculos, *vulgò* minare, minas facere.

onder-graever/pionier. Cunicularius.

onder-graevinghe. Suffossio, cuniculus.

onder-half. j. onder-half. Sesqui.

onder-handelen. Intervenire, intercedere.

onder-handeler. Mediator, conciliator, pacarius. & Arbiter, desceptator.

onder-handelinghe. Interces sio.

onder-haeve. Hedera terrestris, humi repens, humilis: hedera plumatica, corona terræ, chamæcissus, subditus.

onder-havigh/onder-hebigh. Obnoxius, subjectus, obligatus: & Solitus, assuetus.

onder-helsen. Mutuo amplecti.

onder-hembe. Interula, tunica intima, interior.

onder-hoozen. Alicui aurem præbere, auscultare aliquem, obedire alicui.

onder-hoozigh. *stand.* Obediens.

onder-hond. Sustentaculum, fulcimentum, adminiculum, conservatio. & Nutrimentum.

onder-houden. Sustinere, fulcire, retinere, continere, tenere, servare, conservare, adminiculari, tueri, sustentare, alere, nutrire.

onder-houden een huys van dack ende wande. Sartam tectam servare domum: ruinosa & infirma sarcire & restaurare.

onder-houden. Supprimere, premere, occultare. Geld onderhouden. Pecunias supprimere, celare, dolo malo retinere.

onder-houdinghe. Conservatio.

onder-

onder-houder. Conſervator.
onder-houdeniſſe. Conſervatio.
onder-houdſel. *j.* **onder-houd.**
onder-huyren. Subtrahere clandeſtina conductione: intercipere conductionē.
onder-iaerigh. Minor annis.
onder-kam/celle van den haen. Palea, ę: cartilago quæ de mento gallorum rubens velut barba dependet. *q.d.* inferior criſta.
on-der-kennen. Internoſcere, dignoſcere, diſcernere.
onder-kinne. *j.* **kaſſem.** Mentum inferius, anthereon.
onder-kleed/onder-rock. Subucula, induſium.
onder-kock. Hypomagirus.
onder-koers. Subucula muliebris, theriſtrum.
onder-komen. Peſſum ire, perire, interire, intercidere. **onder-komen van hongher.** Perire fame, confici inedia.
onder-koninck. Prorex, vicarius regis, *vulgò* vicerex.
onder-koninck. Anticipare ſive prę occupare emptionem, intercipere emptionem.
onder-kooper. Licitator: pretium maius offerens pro re emenda.
onder-kooper. *ſax.* **j. maeckelaer.** Proxeneta, pararius.
onder-koſter. Subcuſtos templi.
onder-kouſſen. Tibialia, caligę ad genua uſque pertingentes.
onder-krupper. Subrepere. & Anticipare, prę vertere, intercipere, antecapere
onder-krupper. Interceptor. & Subſeſſor alieni matrimonij.
onder-kuſſen. Mutua oſcula dare.
onder-laeghe. Fulcrum.
onder-laet. Pauſa, intermiſſio, intermiſſus: vacatio per aliquod tempus.
onder-laeten. Intermittere, omittere ad tempus, ceſſare.
onder-leer-meeſter. Submonitor, hypodidaſcalus.
onder-leggben. Supponere, ſubmittere, ſubſtruere, ſubdere, ſuffulcire.
onder-leghſel. Subſtructio, ſuppoſitio.
onder-liggben. Subjacere, ſuccumbere.
onder-lijf. Thorax interior: ſubucula. & Venter imus, abdomen, aqualiculus.
onder-linghe. Mutuus, promiſcuus: & Mutuò.
onder-meeſter Hypodidaſcalus, ſubmonitor, hyparchus.
onder-meper. Proprætor.
onder-menghen. Intermiſcere.
onder-merck. Terminus; limes, diſtinctio.
onder-mercken. Terminare, diſterminare, limitare, diſtinguere.
onder-met/onder-moes. *holl. ſic. friſ.* Merenda.
onder-metten. *holl. friſ. ſicamb.* Merendam ſumere.
onder mieten. *j.* **onder-huyren / onder-koopen.**
onder-mijnen. *j.* **onder-graeven.**
onder-moepen. *ſtand* **j. onder-winden.**
onder-nacken. Intercipere.
onder-pand. Pignus, hypotheca, pignus rei publicæ: & Fiducia, poſſeſſio fiduciaria.
onder-panden. Oppignerare.
onder-pandinghe. Oppigneratio.
onder-polſſen. Contari.
onder-reden. Colloqui.
onder-richt. Inſtructio, inſtitutio, eruditio.
onder-richten/onder-wijſen. Inſtruere, inſtituere, erudire.
onder-richtinghe. *j.* **onder-richt.**
onder-riem. Semicinctum, ſemicinctium, ſuccinctorium, hypozoma.
onder-rock/onder-rockſken. Induſium, ſubucula.
onder-roeren. Subagitare, intermiſcere, permiſcere.
onder-roocken. Suffire, ſuffumigare.
onder-roockinghe. Suffimentum, ſuffitus, ſuffitio.
onder-ſaet. Subditus principis, ſubjectus, provincialis, cliens.
onder-ſcheed/onder-ſchepd. Diſtinctio, ſeparatio diſſimilitudo, diſcrimen, differentia, diverſitas, varietas, diſcerniculum.

onder-scheeden/onder-scheyden. Distinguere, discernere, discriminare.

onder-scheedenlick. Distincte, divisim.

onder-schryen. Iudex pedaneus, judex imi subsellij.

onder-scheuten. j. **waeter-scheuten.**

onder-schieten de kaerten. Miscere chartas.

onder-schil. j. **onder-scheyd.**

onder-schenckel. Crus.

onder-schoozen. Suffulcire.

onder-schouwery. Subpręfectus: qui prǽfecti vice fungitur: propręfector.

onder-schouwery-schap. Vicaria, pręfectura.

onder-schraeghen. Suffulcire.

onder-schryven. Subscribere, subsignare.

onder-setten. Supponere, subdere, substituere: & Fulcire suffulcire, adminiculare vel adminiculari, palare.

onder-setten. Pignus in certamine deponere. **Den hals onder-setten oft verstrecken.** Deponere pro pignore cervicem: ostentare jugulum pro capite alicuius: se objicere periculo capitis pro vita alicuius.

onder-setsel. Sustentaculum, fulcrum, fulcimentum, adminiculum, basis.

onder-sielken. Subucula, theristrum.

onder-sincken. subsidere.

onder-slagh. j. **waeter-scheuten.** Stolones, soboles.

onder-snacken. Intercipere.

onder-soeck. Perquisitio, inquisitio, indago, percontatio, excussio.

onder-soecken. Perquirere, inquirere: examinare, scitari, sciscitari, rimari: contari, percontari, scrutari, tentare, pertentare, indagare, investigare, excutere, discutere, perscrutari.

onder-soecken/ proeven. Facere periculum tentare.

onder-soecker. Inquisitor, scrutator, indagator.

onder-spreck. j. **onder-sprekinghe.**

onder-spreken. Interloqui: & Condicere, præfinire, præfigere conditionem, proponere, præscribere, pacisci, stipulari.

Onder-sprekinge. Interloquutio: & Conditio, condictum, condictio, pactum, petitio: stipulatio.

Onder-staen. Subsistere: & Conari, moliri, niti, conniti, eniti, aggredi, contendere. & Audere.

Onder-staud. Subsidium, suppetiæ, auxilium.

Onder-standigh. Subsidiarius, auxiliaris.

Onder-steken de caerten. j. **onder-schieten.**

Onder-stellen. Supponere, substituere.

Onder-steunen. Suffulcire.

Onder-steunsel. Sustentaculum, basis.

Onder-stropen. Substernere.

Onder-stutten. Fulcire, suffulcire, sustentare.

Onder-stutsel. Anterides, fulcimentum.

Onder-tasten. Pertentare, percontari, examinare.

Onder-teeckenen. Subnotare, subsignare, subscribere.

Onder-tyds/onder-tyde. Subinde, interdum,

Onder-trouwe. Sponsalia, orum, sponsus, us.

Onder-trouw-dagh. Dies sponsalis.

Onder-trouw-merckt. Sponsalia, orum.

Onder-trouwen. Sponsare, desponsare, despondere.

Onder-trouwt. Desponsus, desponsa: sponsus, sponsa.

Onder-tusschen. Interdum: & Interea: interim. & Aliquando.

Onder-vat/lek-vat. Excipulus, vasculum quod excipiendo liquori subjicitur.

onder-vinden. Comperire, experiri.

onder-vindinghe. Experientia.

onder-vooght. Curator: qui loco tutoris pupillo datur.

onder-vraeghen. Interrogare, percontari, indagare sciscitari, explorare, examinare, inquirere, discutere.

onder-waerts. Deorsum, deorsum versum, versus inferiorem locum.

onder-wassen. Succrescere.

onder-weghen. In via, in itinere, inter eundum, per viam.

onder-weghen laeten. Intermittere, super-

perſedere, omittere, relinquere.
Onder-werpen. Subjicere, ſubdere: ſubmittere, ſubjugare.
Onder-wylen. Interdum, interim, quandoque: ſubinde. & Viciſſim.
Onder-wylinghe. Viciſſitudo.
Onder-wys. Inſtitutio, inſtructio, eruditio, diſciplina, documentum, traditio, dogma.
Onder-wyſen. Inſtruere, inſtituere, erudire, formare, commonſtrare, docere, condocere, admonere.
Onder-wyſinghe. *j.* **onder-wys.**
Onder-wyſer. Doctor, informator.
Onder-wind. Implicatio, involutio. & Occupatio, adminiſtratio. & Molimen, conatus.
Onder-winden. Implicare, involvere, innectere. & Conari, moliri, anniti: & Se ingerere, ſe interponere, ſe immiſcere alicui rei, negotio. & Vendicare, ſibi aſſumere.
Onder-winder. Adminiſtrator ultroneus.
Onder-wiſſelen. Alternare.
Onder-wiſſelinghs. Alternatim, alternè, viciſſim.
Onderſte. Infimus, imus.
Onderen/eronderen. *ſicamb.* Meridiaria.
Onder-wozpen. subditus, ſubjectus, obnoxius.
Onghel. *friſ. ſicamb.* *j.* **ruet.** Sevum.
Onghel-keerſſe. *j.* **rueten-keerſſe.**
Onghyer/onghyeren. *j.* **onder/onderen.**
Onghyſel. *j.* **unſel pundel.** Statera.
Onnen. *j.* **jonnen.** Favere.
Ons. Nos, nobis. *germ. uns. ang. us.*
Onſe. Noſter.
Ont. *Præpoſitio inſeparabilis privationem plerumque ſignificans, componitur cum verbis, rarò cum nominibus: exponiturque Latinè per* De, di, dis, ex, *&c.*
Ont-aen-boozden. *zel. ind.* *j.* **aen boozd trecken.**
Ont-aerden. Degenerare.
Ont-aerdende. Degener.
Ont-aeren. Exuere ariſtis.
Ont-ancheren. Solvere anchoram.
Ont-bedelen. Emendicare: obtinere precibus, mendicando.
ont-beenen/ont-beenderen. Exoſſare.
ont-bepden. Expectare, manere.
ont-bæren. Carere, indigere.
ont-bieden. Nunciare, denunciare, renunciare: & Accerſcere, accerſire, arceſſere, advocare, evocare.
ont-bijt. *j.* **in-bijt.** Ientaculum.
ont-bijten. *j.* **in-bijten.** Ientare.
ont-binden. Solvere, diſſolvere.
ont-blijven. *vetus. holl.* Deficere.
ont-bloemen. Defloreſcere, defloreſcere, flores amittere.
ont-blooten. Denudare, enudare, ſpoliare.
ont-bzeken. Deficere, deeſſe.
ont-bzepdelen. Frenos detrahere.
ont-bzepdelt. Effrenatus.
ont-bundſelen. *ſland.* Faſcijs exſolvere.
ont-cieren. Deturpare, ornatum adimere, dedecorare.
ont-cinghelen een peerd. Cingulam ſolvere.
ont-darmen. Exenterare, eviſcerare.
ont-decken. Denudare, enudare, detegere, retegere, aperire, revelare.
ont-decken *j.* **ober-decken.** Deprehendere in adulterio.
ont-deelen. Partem adimere.
ont-deelen. *vetus.* Abjudicare.
ont-dicken. Attenuare.
ont-doen. Dirimere, retexere, ſolvere, redordiri. & Aperire.
ont-doen *j.* **ont-knoopen.** Enodare, abnodare.
ont-doen. Infectum reddere.
ont-doen. *j.* **wt-doen.** Exuere.
ont-dooden. *j.* **dooden.** Regelare.
ont-dzaeghen. Subtrahere, ſurripere, furtim aſportare.
ont-dzijven. Abigere.
ont-dzijver. Abactor.
ont-edelen. *j.* **ber. ont-edelen.**
ont-eeren. Dedecorare, dehoneſtare, inhoneſtare, infamare, diffamare, ignominiæ ſeu infamiæ notam inuere. & Violare, ſtuprare, viriare.
ont-erven. Exhæredare, abdicare.
ont-erft. Exhæres.
ont-faen. *j.* **ont-fanghen.** Accipere.
ont-fanck. Acceptum, res ſive pecuniæ acceptæ.

ceptæ. & Perceptio, præstatio.

ont-fanck-baer. Acceptus, gratus. **Niet ont-fanck-baer maecken den aenleggher.** Petitorem exceptione excludere, submovere.

ont-fanck-boeck. Liber accepti.

ont-fanckelick. Acceptus, quod accipi potest.

ont-fanckenisse. Conceptio, conceptus.

ont-fanghen/ont-vanghen. Accipere, recipere, concipere, excipere.

ont-fanghet/ in-maender/ in-haelder. Coactor, collector, receptor particularis.

ont-fanghet. i. tollenaer.

ont-fanger/penninck-meester. Tribunus ærarius, receptor canonarius.

ont-fanghet van bzeucken/ & Quæstor ærarius: multarum receptor.

ont-fermen. Miserari, misereri, miserescere, commiserescere.

ont-fermelick. Miserabilis.

ont-fermelicken. Miserabiliter, miserè.

ont-fermenisse/ ont-fermingbe. Misericordia, miseratio.

ont-fermigh/ont-ferm-hertigh. Misericors.

ont-fermhertighheyd. Misericordia.

ont-fronssen. Erugare.

ont-futselen. Extricare.

ont-gaedinghe van herten. Defectio animi, animi deliquium.

ont-gaederen. Disgregare.

ont-gaepen. Incommodare, commoditatem adimere: & Par adimere: disparare.

ont-gaen. Evadere, deflectere, discedere, recedere, excedere, eripere se, eluctari. & Errare, delinquere, prævaricari: & Excedere limites.

ont-gaerwen. Vestimenta sive indumenta exuere.

ont-gelden. Luere, persolvere, dependere.

ont-ghespen. Resibulare.

ont-ghespen een maeght. Zonam virginalem solvere.

ont-geben/ont raeden. Dissuadere, amovere ex animo, demovere sive deducere aliquem de sententia sua.

ont-ghegheven. Adimere, tollere.

ont-ghegheven. i. **be-ghegheven.** Desicere.

ont-ginnen. Incidere, præcerpere, præstringere, prælibare.

ont-glyden. *stand. boll.* Elabi.

ont-goeden/ont-erven. Exhæredare, abdicare: privare hæreditate, bonis: possessionem adimere, devestire. *in lib. Feud.*

ont-gorden. Discingere, recingere.

ont-graeten den visch. Exossare piscem.

ont graeven. Effodere.

ont-ginnen. Malè favere.

ont-haecken. Dissolvere uncos: hamis vel uncis expedire.

ont-haelen. Auferre.

ont-haelen. Tractare, habere, excipere, accipere aliquem.

ont-haeren. Depilare.

ont-haelewept. Lacer, laceratus, pannosus, sordidus, incomptus.

ont-halfteren. Exuere capistrum.

ont-halsen. Decollare, detruncare, collum præcidere, incidere cervicem, caput cervicibus abscindere: securi percutere, caput amputare, capite truncare, auferre caput, rotare caput ense, præcidere caput, demetere caput ferro, recidere, rescindere, resecare.

ont-hand. Mutilus manibus.

ont-handen. Mutilare: manus abscindere: & Eripere è manibus. & Commoditatem eripere, incommodare.

ont-harnassen. Exarmare.

ont-hechten. Solvere, dissolvere, resolvere. & Solvere zonam virginalem.

ont-heffen. Levare.

ont-helen. Prodere, relevare arcanum.

ont-hepligben. Prophanare, contaminare rem sacram.

ont-hepten. *verum.* i. **be-loben.** Promittere.

ont-herten. Exanimare.

ont-heughen. Lætitiam adimere.

ont-heught. Tristis, mœstus.

ont-hoofden. i. **ont-halsen.**

ont-hopen. *verum.* Desperare, animum despondere.

ont-hosen. Caligas aut ocreas exuere.

ont-houd. Retensio. & Custodia: & Abstinentia. & Memoria.

Ont-houden. Retinere, detinere. & Cohibere, sustinere, moderari, coercere, temperare. & Continere, abstinere: & Memorię mandare, tenere memoria, recondere animo, infigere memoriæ. & Commorari, subsistere in aliquo loco.

Ont-houdinghe. Continentia.

Ont-hucken. Subterfugere.

Ont-hullen. Adimere redimiculum, crines resolvere.

Ont-jaeghen. Abigere, cursu eripere: & Liberare currendo sive insequendo.

Ont-jocken. Dejugare, abjugare.

Ont-keeren. Immutare.

Ont-keeren. Avertere, intervertere, subtrahere.

Ont-kennen. Diffiteri, negare.

Ont-kærenen. Enucleare.

Ont-klauwen. Exungulare.

Ont-kleeden. Exuere vestes, devestire, veste exuere.

Ont-knochten. *stand.* j. **ont-knoopen.**

Ont-knoopen. Enodare, abnodare, denodare, resolvere nodum.

Ont-komen. j. **ont-gaen.** Evadere, eluctari, eripere se.

Ont-kommeren. Expedire.

Ont-koppelen. Copulam adimere, disiungere: abjugare.

Ont-korsten. Crustũ sive crustam demere

Ont-kruppen. Erepere: subtrahere se: sublabi, latenter fugere.

Ont-laeden. j. **ont-lasten.**

Ont-laeten. *vetus.* Laxare, dimittere, laxari, liquefieri, mollescere.

Ont-lasten. Deonerare, exonerare, fasce (levare.

Ont-lastinghe. Exoneratio.

Ont-lastinghs-brief. Literæ erogatoriæ, chirographum erogatorium, literæ attributę pecuniæ.

Ont-leden. Membra dissolvere, discindere, dilaniare, artuare, deartuare, lacerare.

Ont-ledighen. Expedire, eximere, absolvere, liberare.

Ont-ledighen. j. **ber-ont-ledighen.** Occupare.

Ont-leenen. Mutuari, sumere mutuum, accipere mutuum vel mutuo: commodato accipere. **Geld ontleenen.** Pecunias mutuas sumere.

Ont-leeren. Dediscere. & Dedocere.

Ont-leersen. Ocreas detrahere.

Ont-leggben. j. **mis-leggben.**

Ont-lepden. Abducere, seducere.

Ont-lepden een maeght. j. **ont-boeren.**

Ont-lendenen. Delumbare.

Ont-lieven. Deponere amorem, abjicere amorem.

Ont-lijcken. Abludere, dissimilem esse.

Ont-lijckscmen. Dissimilem facere, deformare.

Ont-lijckscmt. Dissimilis sui, deformis.

Ont-lijmen. Deglutinare, reglutinare.

Ont-lijven. Privare vita & corpore: interficere, occidere.

Ont-loochenen. Abnegare, denegare.

Ont-loopen. Effugere.

Ont-looveren. Frondare, frondes amputare,

Ont-looten. Replumbare.

Ont-lossen. Solvere, dissolvere, resolvere, absolvere, laxare.

Ont-lupcken. Aperire, expandere. & Dissepire.

Ont-machtighen. Potestatem sive auctoritatem adimere.

Ont-maecken. Infectum reddere, irritum facere.

Ont-maecken den koop. Rescindere emptionem, irritam facere.

Ont-maecken het goed. Exhæredare.

Ont-maeghden. Devirginare. *Nonius.* vitiare virginem, virgini vitium inferre, comprimere virginem.

Ont-mannen. Emasculare, castrare.

Ont-mant. Emasculatus, castratus.

Ont-mant. *vetus.* Qui non amplius est vir: qui nullum munus exequi potest: qui sic defecit, ut nullis officijs par sit aut idoneus.

Ont-mantelen. Expalliare, pallio exuere.

Ont-mantelen de stad. Dejicere mœnia urbis. *gal. demanteler.*

Ont-meeren/ontmaeren het schip. Solvere navem: à terra navis convellere funem. *Virg. gal. desmarer.*

Ont-menghen. Extricare.

Ont-meten. Fallere mensura: iniquè metiri.

Ont-moederen. Orbare matre.

Ont-mossen. Emuscare.

Ont-naeghelen. Refigere clavum. & Exungulare.

Ont-moeten. Obviare, obviam venire, occurrere.

Ont-naepen. Resuere, dissuere.

Ont-nemen. Eripere, adimere.

Ont nesselen. Ligulas solvere, dissolvere.

Ont-neusen. Denasare. *Plaut.*

Ont-nichteren. Solvere jejunium, sumere jentaculum.

Ont-nichtert. Ientatus.

Ont-ooghen. Exoculare, excæcare.

Ont-paepen. *stand.* Offendere, malè contentum reddere.

Ont-paeren. Disparare, separare, paria disiungere.

Ont-panden. Reluere repignerare.

Ont-pleghen. Desuescere.

Ont-passen. Malè quadrare.

Ont-ploken. Explicitus, explicatus, apertus.

Ont-plupcken. Explicare, aperire, expandere.

Ont-plupmen. Plumas extrahere.

Ont-plupmt Implumis, deplumis.

Ont-pooghteren. Civitate privare, privare jure civium.

Ont-pzeken. Dissuadere longa oratione.

Ont-pzijsen. j. **nis-pzijsen.**

Ont-pzoeven *vetus.* Reprobare.

Ont-raeden. Dissuadere, dehortari, avocare.

Ont-rabelen. *holland.* j. **ont-werren.** Extricare.

Ont-redden. *holl frisi.* Liberare.

Ont reeden/ont-repden. Ornatu exuere. & Imparatum reddere.

Ont-repnighen. Inquinare, contaminare. & Violare.

Ont-rekenen. Destruere.

Ont-rekt. Non reparatus destructus.

Ont-rekenen. Numerando sive computando fallere, adimere doloso calculo: dedita opera malè numerare.

Ont-rennen. Evadere cursu.

Ont-rieven. Incommodare, privare, orbare: commoditatem tollere, adimere, expoliare, denudare.

Ont-rijcken. Exuere divitijs. & Exuere sive expellere regno.

Ont-rijden. Equitando evadere.

Ont-rijgen. Solvere fasciam vel ligulam.

Ont-rijsen. Labi, delabi, elabi.

Ont-rimpelen. Erugare, rugas tollere.

Ont-roesten. Rubiginem expellere.

Ont-rollen. Evolvere, explicare.

Ont-rooven. Eripere.

Ont-rucken. Evellere, divellere, eripere. & In ecstasin labi.

Ont-rusten. Inquietum reddere, inquietare, turbare.

Ont-saecken. Negare.

Ont-saedelen. Ephippium demere equo.

Ont-sagh/ont-sigh. Observantia, reverentia, timor, metus, rigor.

Ont-schaeck. Raptus, stuprum violentum.

Ont-schaecken. Violenter rapere, vitiare virginem, devirginare, vitium pudicitiæ addere, vim adferre sive inferre virgini: violare.

Ont-schaecker. Raptor virginum.

Ont-schaeckingh. Raptus virginum: stuprum.

Ont-schaeppéren. *stand.* Aufugere, effugere, evadere. *gal. eschapper.*

Ont-schellen. j. **schellen.** Decorticare, desquamare.

ont-schepden. Disiungere, sejungere, discernere.

ont-scheppen. Deformare, auferre formam.

ont-scherpen. Obtundere aciem.

ont-schicken. Turbare, deturbare, perturbare, confundere, denormare.

ont-schieten. Subito & celeriter effugere.

ont-schieten wt den slaep. Subito & rapidè evigilare.

ont-schoepen. Discalceare, excalceare, calceos exuere.

ont-schoepen de boomen. Ablaqueare arbores.

ont-schoepen de tanden. Attollere gingivas, gingivis liberare dentes.

ont-schoenen.j.ont-schoepen.
ont-schoonen. Deformare.
ont-schorssen. Diffibulare.
ont-schorssen. Decorticare, corticem detrahere, deglabrare delibrare.
ont-schuldighen. Excusare, eximere culpa, purgare, refellere.
ont-schutten. Subsidio venire, obsidione eximere, solvere sive liberare obsidione.
ont-seghelen den brief. Resignare literas.
ont-segh. Negatio, recusatio. & Interdictio.
ont-segh. Armorum denunciatio, belsi denuntiatio, clarigatio.
ont-seggben. Recusare, renunciare, renuere, abnuere, negare: & Interdicere. & Provocare, lacessere.
ont-seggben. Indicere bellum, clarigare, ad bellum provocare, pronunciare prælium, denunciare dimicationem, hostem declarare.
ont-seggben te bier ende te swaerde. Igne ferroque minari: extremam denuntiare inimicitiam.
ont-segh-brief. Litere indictionis bellicę.
ont-seghelen. Resignare, solvere sigillum.
ont-sengben. Incendere, succendere.
ont-senuen. Enervare.
ont-set/ ont-stelt. Malè disposítus, destitutus, turbatus, perturbatus, affectus.
ont-set/ont-sette. Suppetię, subsidium, auxilium.
ont-set doen.j.ont-sette. Ferre suppetias.
ont-setten. Removere. & Malè disponere, turbare, perturbare, destituere, privare: & Stupere, stupescere, expavere, expavescere.
ont-setten een lid. Luxare membrum, articulum loco movere.
ont-setten een maegbt van haer eere. Violare, stuprare virginem, pudicitiam virginis imminuere: vitium pudicitiæ addere, nomen virgineum adimere.
ont-setten. Ferre suppetias, succurrere, opitulari, subsidio esse.
ont-setten. Liberare, solvere. De stadt ont-setten/ont-set doen. Vrbem obsidione liberare, solvere obsidionem vel obsidium: obsidione eximere.
ont-sigh/ont-sagh. Reverentia, metus, timor.
ont-sien. Vereri, revereri, timere, metuere.
ont-sincken. Subsidere.
ont-sinnen. Dementare. & Dementari.
ont-slachten. Degenerare.
ont-slachtigh. Degener.
ont-slagh. Dimissio, remissio, solutio.
ont-slaeghen. Absolutus, liberatus, defunctus.
ont-slaeghen worden. Solvi, absolvi, liberari, defungi.
ont-slaen. Solvere, absolvere, exolvere, liberare, exonerare, eximere, levare, dimittere: explicare.
ont-slaen van den eed. Iurisiurandi gratiam facere: juramento absolvere.
ont-slaepen. Obdormire & Expergisci.
ont-slappen. Relaxare.
ont-slibberen. Erepere, elabi.
ont-sloesteren.j.sloesteren.
ont-sluppen. Erepere, subterfugere, clam elabi, se abducere, sensim se subripere, clam se subducere.
ont-sluppinghe Effugium.
ont-slupten. Reserare.
ont-smeecken. Eblandiri, blanditijs extorquere.
ont-snappen. Intercipere, eripere subitò.
ont-solen. Exuere soleas.
ont-sondighen. Expiare, purgare à peccato.
ont-soudéren. Replumbare.
ont-spaeren. Parcere, parcimonia servare: conservare parcitate & frugalitate.
ont-spaeren upt den buyck. Fraudare genium.
ont-spannen. Remittere, laxare, retendere.
ont-specken. Exalburnare, alburnum detrahere.
ont-springhen. Exsilire. & Oriri.
ont-springhen upt den slaepe. Expergisci, excitari è somno.
ont-staen. Satisfacere & liberare se.
ont-staen, Exemptum sive immunem esse.

ont-steden. Malè locare.
ont-steken/ver-steken. Amovere, abstrudere, abdere, abscondere, clàm de medio removere, furtim asportare.
ont-steken/aen-steken. Accendere, incendere, succendere, inflammare.
ont-steken. Inflammari, igneſcere, inardeſcere.
ont-steken van gramschap. Incendi ira, excandeſcere, exardere ira.
ont-steken als een ghe-swil. Inflammari: tumere calore cum rubore.
ont-steken met dat. j. steken. Relinere dolium.
ont-stelen: Furto auferre, ſuffurari, ſurripere.
ont-stellen. Diſtituere: & Afficere. & Turbare, confundere, deſtruere.
ont-stelt. Deſtitutus, confuſus, turbatus, perturbatus, permotus, commotus, percitus: affectus, a, um: affectus difficultatibus, morbo, moleſtijs.
ont-stelthyd. Perturbatio & Affectus, us.
ont-stichten. Diruere, evertere, deſtruere.
ont-stichten. Offendere, offendiculum ponere: ſcandalizare, *apud Eccleſ.*
ont-stichtinghe. Offendiculum, ſcandalum.
ont-stofferen. Denudare, exſpoliare: privare, orbare.
ont-stoppen. Relinere, aperire rem oblitam aut obturatam.
ont stouwen. Abigere: pecus aut greges adducere.
ont-stouwer. Abigeus, abactor.
ont stricken. Solvere laqueum: enodare, abnodare, denodare: laqueum abſtringere, extricare, explicare.
ont-strupcken. Extirpare.
ont-stucken/on-stucken/in-stucken. Lacer, lacerus, laceratus.
ont-stucken. Lacerare.
ont-sucken. Ecſtaſin pati.
ont-suckinghe. Ecſtaſis.
ont-sueren. Aceſcere ante tempus.
ont-supperen. Inquinare, contaminare.
ont-swellen. Deturgere, detumere.
ont-swemmen. Enatare, natando evadere.
ont-sweren. Abjurare, negare ſacramento, prævio jurejurando inficiari.
ont-swieren/ont-swepzen. Deturgere.
ont-swijmelen. j. ont-slaepen.
ont-taeckelen een schip. Exarmare navem
ont-taelen. Vincere ſive ſuperare eloquentia.
ont-tanden. Edentare.
ont-tellen/ont-reckenen. Numerando fallere.
ont-terren/ont-lijmen. Reglutinare.
ont-terren/ont-trennen/ont-ternen. Diſſuere, reſuere, detexere, abſcindere, diſſcindere, abrumpere, diſſecare, ſeparare, diſiungere, dirimere, diſſolvere, abſtrahere.
ont-todderen. *ſland.* Diſſolvere. & Evadere, effugere.
ont-toghen. j. ont-trocken.
ont-tonghen. Elinguare.
ont-toomen. Detrahere frenum equo.
ont-tooveren. Faſcinum ſolvere, incantationem avertere: recantare: rem incantatam alio carmine aut faſcino liberare.
ont-trecken. Subtrahere, adimere, ſubducere, eripere.
ont-trocken. Ereptus.
ont-trennen. j. ont-terren. Diſſuere.
ont-trouwen. Sacramentum ſive fidem matrimonij dirimere aut remittere.
ont-tupnen. Diſſepire.
ont-twee. j. in-twee.
ont-twerde broeders. *vet.* Fratres eiuſdem tori: non diſtincti.
ont-twisten. Retexere, etexere.
ont-twijnen. Retexere, etexere.
ont-vaederen. Orbare patre.
ont-vaesschen/ont-vesschen. Faſcijs ſolvere.
ont-vallen. Excidere.
ont-vanghen. j. ont-fanghen.
ont-veplighen de weghen. Occupare itinera: minus ſecura & tuta reddere.
ont-verwen. Decolorare, colore privare, colorem vitiare.
ont-vesselen. Faſcijs ſolvere, exuere, evoluere.
ont-vlechten. Retexere, redordiri, explicare,

ont-vlieden. Effugere, aufugere, evadere.
ont-vlieghen. Evolare, avolare.
ont-voeghen Disiungere.
ont-voeren. Abducere, avehere.
ont-voeren/ont-stouwen. Abigere.
ont-voeren/ont-schaecken. Rapere, abripere virginem.
ont-voerer. Raptor, abactor.
ont-voeringhe. Raptus, abactus, us.
ont-voncken. Ignescere: & Accendere, succendere.
ont-vouden. Replicare, explicare, displicare.
ont-vremden. Alienare, abalienare. & Adimere, auferre.
ont-vriesen. j. voosen. Regelare, egelidari, solvi calore.
ont-vrijden/ont-vrienden. Ambiendo, sive procando præripere amicam.
ont-vrijen. Libertatem adimere.
ont-vullen. Deplere.
ont-waecken. Expergisci, evigilare, excitari è somno.
ont-waepen. Avolare, abigi vento.
ont-waepenen. Exarmare, armis exuere, dearmare.
ont-waeren. *vetus.* j. op-seghen. Renunciare.
ont-wassen. Longius crescere, excrescere.
ont-wassen. Decrescere. De kleederen ont-wassen den kinderen. Vestes decrescunt pueris.
ont-wassen het recht. Non teneri legibus, esse supra leges. & Neque Dei neque hominum leges curare, legibus se solvere.
ont-wecken. Expergefacere, excitare è somno.
ont-weeren. Exarmare.
ont weghen. Dolosè ponderare, fraudare pondere.
ont-wegen. Deviare, recedere à via recta.
ont-weghet. Devius.
ont-wepen/ ont-wepen. Evisceare feram.
ont wepen de visch. Exenterare piscem.
ont weldighen. Vi eripere.
ont-wennen. Desuefacere: & Desuere, desuescere, desuefieri, obsolere.
ont-weirschen. Deprecari.
ont-werp j. de worp. Adumbratio
ont-werpen. j. be-werpen. Delineare.
ont-werren. Extricare, explicare, expedire.
ont-wicken. Retexere, redordiri.
ont-wijcken. Effugere, evadere, evitare.
ont-wijen. Desecrare: quod sacrum erat profanum reddere: profanare, exauguRare
ont-wijsen. Abjudicare.
ont-wimpelen. Explicare.
ont-winden. Evolvere, explicare.
ont-wortstelen. Eluctari.
ont-wortelen. Eradicare, extirpare.
ont-wringhen. Extorquere.

O O

oock. Ac, atque, etiam quoque, &, item, similiter.
oocker. j. oker. Ochra.
ood. *germ. sax.* Vacuus, inanis, vanus. *wallicè, ord. islandicè, oyde.*
ood-dwonghel. *vetus.* Mansuetus, lenis, placidus.
ood-moed. Animus humilis, demissus, submissus: & Humilitas, submissio, demissio animi.
ood-moedigh/ ver-nedert. Humilis, supplex, demissus, submissus animo.
ood-moedighedt. Humilitas, submissio animi.
ood-moedighlick. Humiliter, suppliciter, submisse, demissè.
ood-moedighen. Humiliare, se demittere.
oode. *germ. sax.* Tesqua, loca inculta. & Eremus, desertum.
oode/oede. Incultus, desertus.
ooden/orden. *vetus.* Incultum facere, vastare, in solitudinem redigere. *Io. Aventin.*
oodelick/opelick/oolick. *vetus. flandr. hol. zelandr.* Vacuus, vanus, inanis, vilis, malus, pravus: & vafer, astutus. & Æger, languidus, imbecillis, infirmus, debilis. & Deformis: & Vacuè, inaniter: & Malè, pravè, astutè, vafrè.
ooft. j. oeft. Poma.
ooghe. Oculus. *ger. ang. sax. oge. gal. oeil. ital. occhio. hisp. oio, ang. eye.*

ooghsken. Ocellus, ocellulus.
ooghe/malie. i. **ghespe** Orbiculus, ansa.
ooghe/oghe/aeghe/aughe. *sa. f. f.* Insula. *vide* **Schiermonickoghe/Stortumoghe/ Langeroghe/ Spikeroghe/ Wangeroge** ad litus Frisiç loca, *ut forsitan Pancratius Castricomius Alemarius.*
ooghe van de naelde. Foramen acus.
ooghe oft schaeckel van t'net. Macula.
ooghe op den teerlinck. Punctus, punctū.
Neest ooghen spel. Plistobolinda: ludus quo qui plura jactu numerat puncta, appositum argenti summam aufert.
ooghe oft hoofd van t'gheswel. Caput apostematis.
oogh-appel. Pupula, pupilla. *q.d.* oculi pomum.
oogh-bal. *stand* Pupula, pupilla, oculi orbis, acies. *q. d* oculi pila.
oogh-beenkens. Hypopia: ossa oculis subjecta.
oogh-blyckelick. Evidens, perspicuus. & Evidenter perspicuè
oogh blick. i. **ooghen-blick.**
oogh-bzauwe. Supercilium, gena, palpebra. *ang. augh aux. ang. eyebrowe.*
oogh bzauwen haer. Cilium: pili è palpebris enati.
oogh-deckscl. Gena, palpebra.
oogh-dzaghr. i. **oogen-dzaghr.** Delachrymatio.
oogh-dzuppigh Lippus.
oogh-dzuppinghe. Lippitudo.
oogh-enten. Inoculare.
oogh entinghe Inoculatio.
oogh-lid. i. **ooghen-lid.**
oogh lupckinghe. Conniventia.
oogh lupckinghe doen. Connivere.
oogh ghe-merck. Collimatio: & Consideratio.
oogh-op-slagh. i. **ooghen-blick.**
oogh-salve. Collyrium.
oogh-schele. Palpebra, gena.
ooghen-schyn. Evidentia. & Præsentia. *vulgo* comparitio.
ooghen schynigh. i. **ooghen-schynlick.**
ooghen-schynigh zyn. Apparere, comparere.
oogh-schynlick. Evidens, perspicuus, conspicuus. & Evidenter, perspicuè.
ooghen-sichtigh. Conspicuus, perspicuus.
oogh-sichtigher. ἀντόπτης, ocularis spectator.
oogh-steen. Succinum, electrum: *q.d* ocularis lapis: *oculis enim plurimum prodest. Andr. Althamerus.*
oogh-sterre. Pupilla, pupula, oculi acies. *q. d* stella oculi.
oogh-tanden. Dentes canini, columellares, acuti.
oogh-teecken. i. **oogh ghe-merck.**
oogen-blick. Momentum, motus oculi, ictus oculi, nictus oculi.
ooghen-blick tyds. Momentum temporis, punctum temporis: horæ momentum.
ooghen-blicken. i. **blick ooghen.**
ooghen-deckscl. i **oogh-schele.**
oogen-dienaer. Ad oculum serviens, adulator, ad gratiam loquens.
ooghen-dzaghr. Delachrymatio, pituitæ cursus, delatio humorum ad oculos: gramię gramæ, oculorum pituitę: lema, humor albus in oculis concretus.
ooghen-etter. i **ooghen-dzaghr.**
ooghen-hol. Sinus pelvis, cavum oculi.
ooghen-lid/oogh-glid. Palpebra, gena, cilium *ang. eyelid. hilde autem ang. sax.* operculum *dicitur.*
ooghen-kroonken. Iris: circulus pupillam ambiens.
ooghen-loop. Epiphora.
ooghen-salve. Collyrium.
ooghen-tale. *holl.* i. **oogh-bzauwe.** Palpebra, gena.
ooghen-spieghel. *vet* i. **bzil.** Specillum.
ooghen-schyn. Conspectus. **op den ooghen-schyn gaen.** *vet.* In rem præsentem venire.
ooghen-troost. Euphrasia: *herba cuius usu oculi senum rejuvenescunt. vulgò* ocularia.
ooghen-vel. Membrana sive tunica oculorum.
ooghen-vel. i **schemeringhe.** Suffusio. *vulgo* cataracta.
ooghen-vloed. Lippitudo.
ooghen-wee/ooghen-pyne. Ophthalmia.
ooghen-winckels. Hirqui, oculorum an-

guli, oculorum sinus.

oogben-wit. Albumen oculi, albugo.

oogben. Collimare, oculos intendere, acie oculorum assequi: prospicere.

oogheler/oegheler. *sax.* j. **oogen-dienaer.** Adulator.

ooghst. Messis.

ooghst-mand. Augustus mensis, sextilis. *ger. augstmonat. sax. ovstmaen. gal. aougst. ital. agosto. hisp. agosto. ang. august.*

ooghsten. Messem facere, segetes demetere, metere, fruges secare, fruges colligere: & Colligere spicas, legere aristas, spicilegium facere, spicas à messoribus præteritas colligere. *gal. aouster.*

ooghstinghe. Spicilegium, collectio spicarum.

ool/ool-saed j. **eul/eul-saed/ oolick** j. **oodelick.**

oom. *vetus.* Consanguineus. *germ. ohem. sax. ohem.*

oom. Patruus, frater patris: & Avunculus, frater matris.

ooms kinderen. Fratres patrueles, sorores patrueles.

ooz. Soboles. & Hæres. *flandri* **hooz** *dicunt, gal. hoir. ang. heyre.*

ooz j **ooze.** Auris.

ooz/ooze j. **mine.** Fodina, aurifodina, argentifodina, galena, molybdena: plumbi & argenti vena communis, plumbi origo, *&c. ang. oore, ower.*

ooz/oz. Magnus, excellens, vetus principalis, præcipuus, primus, superior. *Gesner. Becan. Videtur dictio contracta ex* **ober.** i. supra, ultra, præ, valdè, prorsus, omnino: *usurpatur tantum in compositione: ut* **ooz-aete/ ooz-baer/ ooz-beel / ooz-houde/ ooz-saecke/** *&c.*

ooz-aene. *vitus.* Abavus. *germ. vraene. q.d.* **ober-aene.**

ooz-aen-heere. *germ vetus.* Proavus.

ooz-aete/ooz-ete. Reliquiæ, fastidium pabuli sive cibi, esca superflua. *q.d.* **ober-aete.**

ooz-aetigh/ ooz-etigh. Fastidiens nimia saturitate: satur.

ooz-aetigheyd. Satietas: fastidium ex assiduo usu alicujus rei.

ooz-baer/ooz-booz. Vtilitas, fructus, usus, commodum, emolumentum.

ooz-baren/oz-bozen. Vti, utilitatem capere: frui, voluptatem capere ex usu: delectationem & fructum capere: perfrui, omnem fructum percipere, in totum frui.

ooz-baeren het land. Colere agrum, exercere tellurem ut fructus reddat.

ooz-baerlick/ooz-boozlick. Perutilis, Maximè utilis, fructuosus, commodus **ooz-baerlick zijn.** Ex usu esse, conducere, expedire.

ooz-beel/oz-bael. *angl. sax.* Ordalium *vulgo.* Genus examinis, sive purgationis *aut* criminis purgandi modus: *ut voneres ignitos nudis pedibus, premere, &c. Guil. Cand.* **oz-bael** *in hac significatione Guilhelmus Lombardus derivat ab* **oz**/privativa particula, & **bael.** i. pars. *q.d.* expers *sive* criminis expers *vide* **bier-ooz-beel.**

ooz-beel. Iudiciũ, sententia, magnum sive præcipuum judicium, quo totalis causa obtinetur, aut amittitur, *ab* **ooz** & **beel: beel** *enim veteribus* judicium *dicitur. Huius nominis etymon colligi posse videtur ex verbis M. Tull. Ciceronis in Orat. pro Roscio.* Iudicium *est, inquit, pecuniæ certæ, arbitrium incertæ. ad judicium hoc modo venimus ut totam litem aut obtineamus, aut amittamus: ad arbitrum hoc animo adimus ut neque nihil, neque tantum quantum postulamus consequamur. Et Paulus ff. de Arbitr. Sententiam, inquit, dicere æstimatur is qui ea mente id pronunciat, ut secundum hoc discedere eos qui litigant, à tota controversia velit.*

ooz-beel-vinder. *vet.* Inventor & pronunciator sententiæ.

ooz-beelen. Iudicare, sententiam dicere, facere: censere, censuram agere: jus dicere: dijudicare, disceptare, discernere litem: decernere: sententiam certam proferre de magnis rebus. *germ. vrteelen. sax. ordelen* **beelen.** i. judicare *apud veteres.*

oozbeeler. Iudex, disceptator.

oozbeeligh. Iudiciarius.

ooz-eete j. **ooz-aete.**

ooz-haen j. **berck-hoen.** Tetraon: gallus silva-

silvaticus maior. *vulgò* urogallus?

ooz-bave. *germ. sax. sicamb.* Origo, principium.

ooz-konde. Testimonium amplissimum & magni ponderis: & Testis locuples, testis amplissimus: & Notio, notitia certa.

ooz konde. Absoluta, & prima notitia: notitia ab ipso primo veritatis origine petita. *Becan.*

ooz-konden. Testari, testimonium perhibere: profiteri: & Notum facere, notificare.

ooz-kond-schap. Testimonium, testimonij dictio.

ooz-lof/ver-lof. Copia, venia, facultas, licentia, permissus, commeatus: & Missio, dimissio. *q.d.* præpositi approbatio.

Met ooz-lof van u. Tua pace, tua venia dixerim, fecerim. *&c.*

ooz-lof bidden. Veniam sive missionem flagitare.

ooz-lof gheven / ooz-loven. Potestatem dare, facere: facultatem dare, veniam dare, copiam facere, licentiam dare, licentiam permittere, veniam concedere.

ooz-lof gheven / af-danken. Dimittere, demittere, missionem dare, missum facere, commeatum dare, exauctorare militem, sacramento solvere.

ooz-lof nemen. Vale dicere.

ooz-lof vraghen. Veniam petere: missionem poscere.

ooz logghe. Bellum, militia: *q.d.* **over-loge.** *id est*, permagnum discrimen, summa differentia, prægrande certamen, magnum dissidium, magna dissensio, dissidentia vel discordia *a* **liegghen** / *id est*, differre, dissidere.

ooz loghen. Bellare, decernere, decernere armis, ferro, pugna: bello contendere, certare.

ooz-loghisch. Militaris, bellicus, bellicosus.

ooz-loghschman. Bellator, miles.

ooz-loghsch-schip. Navis præsidiaria.

oozloven. i. **ooz-lof gheven.**

ooz-mondigh. i. **over-mondigh.** Magniloquus, superbus, de se magnificè loquens.

ooz-os. Vrus.

ooz-reep. *vetus.* Rudens: funis nauticus maior.

ooz-saecke. Origo, fons, causa, causa prima & præcipua: principium & causa, ansa, ratio: occasio.

ooz-saecker. Auctor, caput.

ooz-saeckigh. Causativus, causalis.

ooz-schalck. *vetus.* Veterator: vafer & valdè callidus, versutus.

ooz-spronc. Origo, fons, caput, principium, primordium, prima primordia: ortus.

ooz-sprouck/fontein-ader. Origo, caput, principium, vena fontis, scaturigo, scatebræ: primi sallentes.

ooz-sprouckelick. Originalis, originarius, primigenius, primitivus.

ooz-vrede. *q.d.* **over-vrede.** Pax primaria, summa, prima: pax & securitas in offensionibus à magistratu jure constituta: pax jurata sive stipulata: transactio pacis jure jurando firmata, & per magistratum indicta cautio juratoria pacis: jusiurandum super transactione pacis initum. Fredum, freda & freta *in Constitutionibus Caroli Magni, videtur dici* pœna seu multa turbatę aut violatę pacis, quę magistratibus datur ut pax perpetuò stabilis permaneat.

oozpe. i. **ooz-sprouck** Origo.

ooze. Auris. *germ. sax. or, olr. gal. oreille. ital. orecchio. hisp. oreja. ang. care.*

oozen der visschen. Branchiæ.

ooze/vand-have. Ansa, prominens poculi aut alterius rei pars, qua prehenditur. *vulgò* auris.

ooz-bagghe. Inauris.

ooz-band. i. **ooz-want.** Alapa, colaphus?

ooz-biechte. Confessio auricularis, secreta.

ooz-blaessen. Susurrare, demissa voce auribus obstrepere, in aurem dicere: in aurem mussare, sive mussitare: oggannire in aurem. & Auribus dare, assentari, blandiri.

ooz-blaeser. Susurro.

ooz-bodigh. *vetus.* Obediens, dicto audiens, aurem prębens. *à* **bieden.** i. offerre, præbere.

ooz-cieraet. Inauris.

ooz-ghe-ſwel/oozen-ghe-ſweer. Parotis: apoſtema ſecus aures.

ooz-hangher.j.ooz-ringh. Inauris.

ooz-klincke. Alapa,colaphus.

ooz-kozten. Auriculas truncare.

ooz-kuſſen. Pulvinus, pulvillus, pulvinar, pulvinarium, cervical: *fulcimentum auribus, temporibus & cervici dormientis ſubjectum,vulgò* auriculare.

ooz-lapken/ooz-lelleken. Auricula ima,ſive infima,anſa auriculæ,lobus auris.

ooz-lepel. Specillum, ſpecillum auricularium ſive oricularium,auriſcalprum.

ooz-linck/oozingh. Inauris.

ooz-loos. Inauritus,carens auribus.

ooz-peerle. Stalagmus, inauris oblonga ex bacca pendula.

ooz-pijne/oozen wee. Otalgia,aurium dolor.

ooz-polſwe. Cervical,pulvinus.

ooz-pot. Poculum anſatum.

ooz-rand. Capreolus, exterior auriculæ ambitus.

ooz-ratte. *ſicamb.*j.ooz-woꝛm.

ooz-ring / ooz-cieraet. Inauris, monile quod aurium lobis inſeritur & appendet.

ooz-ſmeer. Cerumen, marmoratum aurium,ſordes aurium

ooz-ſuyte/ ooz pijpken. Clyſter oricularius.

ooz-ſteken.j ooz-blaeſen.

ooz-tiphen/ooz-tappeken. Auricula infima.

ooz-tupten.j ooz-blaeſen.

ooz-tupter/ooz-blaeſer. Suſurro.

ooz-tuptinghe. Aurium ſibilus,tinnitus.

ooz-vijghe *friſ* j.**ooz-band.** Alapa.

ooz-vingher. Digitus auricularis,digitus minimus,quo aures purgantur.

ooz-wachs.j.ooz-ſmeer. Cerumen.

ooz-wanghen. Branchiæ piſcium.

ooz-wante. Alapa,colaphus.

ooz-wante ghe ven. Colaphum infringere,incutere: depalmare aliquem: colaphum alicui ducere vel infringere, alapam infligere.

ooz-wee / ooz-pijne. Otalgia,aurium dolor.

ooz-wl.j.randſ-wl. Otus.*q.d.*ulula aurita.

ooz-woꝛm. Fulla. *vermis cuius cauda in ii furcum mucronem exit. vulgò* vermis auricularius: aures plerumque petens: *unde & galli e dictus,perche aureille.* **Langhen ooz woꝛm.** Scolopendra,ſeps. *multipeda exoſa genus.*

ooꝛt/ooꝛd. Locus.

ooꝛt. Ora,extremitas,extremum.

ooꝛt. Quadrans quarta pars aſſis.

ooꝛt.j twaelfaerd. Teruncius,quadrans.

ooꝛt. Mucro cuſpis.

ooꝛt-ijſer van de ſcheede. Ora ferrea vaginę,ferrum extremæ vaginæ.

ooſe. *ſax. ſicam.j.gieter.* Hauſtrum.

ooſen. Haurire, exhaurire, exantlare, deplere: & Effundere, aſpergere, inſpargere.

ooſen met het ooſvat. Capulare.

ooſe/ooſie.j.ooſ-dꝛup. Suggrundæ,arum: ſuggrundia,orum.

ooſ-dꝛup / hooſ-dꝛup / huipſ dꝛup. Suggrundæ,arum:ſuggrundia orum:imbricamentum: pars tecti prominens, per quam ſtillicidia à parietibus arcentur: *dicitur* **ooſ-dꝛup** *ſive* **hooſ-dꝛup** / *quod guttas cadent s hauriat ſive recipiat.*

ooſ-ſchotel. Capula,

ooſ-vat/ſchep-vat. Capula,hauſtrum.

ooſter.j ooſ-vat. Capula.

ooſtal.j.oeſtal/oeſtel.

ooſt/ooſten. Oriens,pars orientalis. *germ. oſt. gal. iſt. ang. eaſt.*

ooſt-nooꝛd-ooſt. Cæcias.

ooſt-ſuyd-ooſt. Eurus : ventus orientali vento vicinus ab lævam verſus meridiem non nihil declinans.

ooſten-wind. Eurus, ventus ab oriente flans:ſubſolanus.

ooſtelick. Orientalis.

ooſterlinghen. Populi orientales.

ooſter-ſee ooſt ſee. Mare Balticum,mare Suedicum.

ooſter/ooſteren/ooſter dagh. *germ. ſax. friſ. ſicamb.* Paſcha, dies Paſchalis, dies reſurrectionis Domini. Eoſter Saxonum dea *fuit cui menſe Aprili ſacrificarunt: unde* Aprilem,*inquit Beda,in libro de temporibus,* **coſter monath.** *vocarunt : & Angli* Paſchatis

schatis festum *ethnicum* **oester** *vocant. Guilielmus Camdenus.*

oester maend. Aprilis. *q. d.* Paschalis mensis: *Carolo Magno quondam dictus à festo Paschatis, quod plurimum hoc mense celebratur: ac retinent eam appellationem etiam hodie gentes Saxonicæ. Michael Beuterus Sax.* **oestermaen.**

oosterluepe. Aristolochia. *herba. germ. osterluz. gal. aristeloge. ital. a istelogia. hisp. aristoloquia. ang. aristologie.*

oot/oot-moedigh. *i.* **ood/ood-moedigh.**

O P

op. Super desuper, supra. *germ. auff. ang. vp, vppon.*

op den Rijn gelegen. Ad Rhenum situs.

op/op-waerts. Sursum.

op ende neder gaen. Vltro citroque commeare: sursum deorsum ire.

op den noen/ op den avond. Sub meridiem, sub vesperam : circa meridiem, circa vesperam.

op de hand ghelt gheven. Prę manu pecuniam dare, præsentare pecuniam.

op de rechte hand. A dextra, ad dexteram.

op de ver-beurte van den lijve. Sub pœna mortis capitis.

op dat. Vt, quatenus, quò.

op dat niet. Ne, ut non.

op dese maniere. Hoc pacto, hoc modo, ad hunc modum.

op een nieu/op een yer. Ab integro, de integro, denuò, rursus.

op-beraden. Exolvere, satisfacere : in assem satisfacere.

op-beuren. Levare, elevare, attollere.

op-bidden alle vrienden. Corrogare sive cogere necessarios omnes, ad cœnam, ad nuptias, *&c.*

op-bijten yet vel. Exulcerare.

op-binden. Colligare. *&* Superalligare.

op-blaesen. Inflare, sufflare.

op-blijven. Manere, extare, superesse.

op-boetsen. Ornare, polire, expolire, elimare, instruere.

op-boetsel. Ornatus us.

op-boetsel. Acroteria, plutei navales, tigna ad ornatum prorę puppisque eminentia.

op bolderen. Imonare.

op-bvassen. *j.* **op-eten**. Devorare, absumere, decoquere, abligurire, dissipare, dilapidare.

op-bvassen. *metaphor.* Devorare, concoquere, æquo animo ferre, perferre, pati.

op-bvelen. Effringere, evellere, convellere, prorumpere.

op-bvelen den bvief. Relinere epistolam, relignare sive referare literas.

op-bvelen. Recrudescere, rebellare, repullulare: ut vulnera semel curata.

op-bvelen. Vasa colligere, canuasare, discedere. *&* Solvere obsidionem, desistere ab obsidione, movere vel amovere castra : exercitum alio deducere vel dimittere, absistere obsidione, recedere ab obsidione.

op-bvenghen. Proferre, producere, apponere.

op-bvenghen veel ghelts. Conquirere, conficere, cogere pecuniam quam maximam.

op-bvenghen. Consumere, absumere, & conficere.

op-dienen ter tafelen. Apponere cibos, instruere mensam cibis, opsonijs.

op-dobberen. *holl.* Emergere.

op-docken. Dare, promere. *&* Verberare, verbera ingerere.

op-doen/open doen. Aperire, adaperire, patefacere, discludere, pandere, resolvere, referare, recludere, relinere.

op-doen den bvief. *j.* **op-bveken**. Resignare literas.

op-doen/ out-wepen den visch. Piscem exenterare.

op-doen. Recondere, reponere, comparare, coemere.

op-doen de tafel. *j.* **op-nemen**. Tollere mensam.

op-doen den winckel oft t'kraem. Aperire tabernam.

op-doen yet kraem. *j.* **op-kraemen**. Tollere merces venales, expositas merces auferre.

op-doen/op-bveken. Vasa colligere.

op-dracht. Prolatio.

op-dracht/oogen-dracht. Delachrymatio

Op-dracht. Transcriptum, transcriptio.
Op-drachtigh. Elatus animo, superbus.
Op-drachtigh. Facie suffusa rubore.
Op-draghen. Proferre, sursum ferre: & Transferre, tradere, deferre, resignare, offerre.
Op-draeghen het goed. Tradere bona, in potestatem alterius dare bona, transscribere, transferre rem nostram in alterius dominium, dare mancipi, & bonis cedere.
Op-draeghen het ver-kocht goed in de handen van den heere. Rem venditam per cessionem in manum judicis sequestrare.
Op-drincken de drupd-loft. Repotica celebrare.
op-eysschen een stad. Deditionem indicere, postulare urbem tradi.
op-en-baer. j. open-baer.
op-en wt. j. rond-wt. Planè, omninò.
op-en-wt de vader. Patri persimilis, patri simillimus: ipsissimus pater.
op-eten. Peredere, adedere, totum edere, depascere, edendo consumere. & *metaphoricè*, Concoquere, devorare, æquo animo ferre & pati.
op-gaen. Ascendere, oriri, exoriri, assurgere, supergredi.
op-gaen/open-gaen. Aperiri, dehiscere, patefieri.
op-gaen. j. gaen. Fermentescere.
op-gaende. Ascendens: & Acclivis, acclivus, leviter erectus & acuminatus.
op-gaende brugghe. Pons versatilis.
op-gaende ghreebel. *vide* **ghreebel.**
op-ganck. Ascensus, ortus.
op-ganck der sonnen. Oriens, ortus solis.
op-ghe-blaesen. Inflatus, tumidus, turgidus.
op-ghe blaesen zijn. Turgere, tumere.
op-ghe-blaesen mensch. Homo inflatus, elatus, fastosus, turgidus fastu: uter.
op-ghe-blaesenheyd. Inflatio, tumor.
op-ghe-haelt. Sublatus.
op-ghe-haelt kleed. Vestis interpolis, vestimentum interpolatum.
op-ghe-nomen. Ablatus.
op ghe-nomen kind. Alumnus. & Adoptivus.
op-ghe-nomen ter orlogen. Evocatus ad bellum.
op-ghe-raept. Collectus.
op-ghe-raept krieghs-volck met der haest. Milites tumultuarij, subitarij, supitario collecti.
op-ghe-recht. Arrectus, erectus.
op-ghe-schoten. Adultus.
op-gheve. *vetus* Problema, quæstio.
op gheven. j. over-gheven. Tradere, dedere, cedere, *&c.*
op-geven. Deponere, relinquere, dimittere, cedere.
op-gheven. j. over-gheven sich selven. Dedere se, *&c.*
op-geven den last. Imponere alicui onus.
op-gheven den bal. Dare pilam, adjicere pilam, datatim ludere: pilam in tectum mittere.
op-gheven een vraeghe. Quæstionem sive problema proponere.
op-gieten. Superfundere.
op-gorden. Succingere.
op-graeven. Effodere, refodere. & Claudere fossa sive aggere.
op-grijpen. Arripere.
op-haelen. Tollere, attollere, sustollere, efferre.
op-haelen. Refricare, fricando renovare.
op-haelen de oude kleederē. Interpolare, desquamare.
op-haevich/op-hevich. Elatus, stomachosus, capito.
op-hanghen/hanghen. Suspendere.
op-heffen. Levare, allevare, elevare, sublevare, tollere, attollere, sustollere, erigere.
op-hevigh. Elatus.
op-helpen. Sublevare, erigere, adjuvare.
op-hisschen/op-hitschen. Incitare: accendere animos.
op-hoopen. Accumulare, acervare, coacervare.
op-hoozen/op-houden. Desistere, absistere, desinere.
op-houden. In altum tollere. & Apertum tenere, sustollere, attollere.
op-houden een schole. Exercere ludum litterarium, ludum aperire, ludimagistrum

strum agere, habere scholam, præesse scholę.

op-houden. Detinere, retinere, sustinere.

op-houden/op-voeden. Sustollere, educare, educere, alere nutrire.

op-houden een kind aen t'vier. j. baeckeren. Puerum ad ignem pandere, infantem fascijs exemptum ad ignem fovere.

op-houden/af-laeten. Desinere, desistere, quiescere, cessare, abstinere, supersedere, rem institutam omittere.

op-jaeghen. Pervenari, excitare venando, excitare, incitare feras.

op-jaeghen/op-vullen. Inflare, infarcire, distendere.

op-jaeghen den buyck. Distendere ventrem.

op-klaeren. Clarescere, inclarescere, illucescere, lucidum fieri.

op-klimmen. Ascendere, superscandere.

op-knoopen. Nodo attolere.

op-knoopen. Suspendere, nodare collum laqueo, premere collum laqueo: ligno suspendere, agere in crucem.

op-koesteren. Fovere, molliter educare.

op-komen. Ascendere, exurgere, existere, emergere, sursum ferri, evadere. & Revalescere, emergere ex morbo, calamitate, miseria, &c.

op-komen. Emergere ex aqua prodire.

op-komen. Accrescere, crescere.

op-komen van niet tot wet. Emergere ex humili, de nihilo extolli, ex infimo provehi.

op-koopen. Coëmere, commercari.

op-kooper. Pantopola, dardanarius: qui omnia coëmit, ut nemo carius vendat.

op krabben. Refricare, fricta aperire.

op-kramen. Tollere merces expositas, abire cum mercibus expositis.

op-kretsen. Refricare.

op-laeden. Superimponere, superingerere, imponere onus.

op-legghen. Superimponere, superponere, imponere.

op-legghen de hand ende nemen. Manum injicere.

op-legghen een straffe. Irrogare multam.

op-legghen ende bevelen. Injungere.

op-legghen eenen seekeren dagh. Constituere diem certum.

op-legghen/betaelen. Constituere pecunias, dependere, numerare, nummos præsentare, summam conficere.

op-legghen. Coacervare, accumulare.

op-legghen. Ingerere verbera, dare pugnos, obtundere pugnis.

op-legghen. Incusare, insimulare, accusare, conferre in aliquem culpam, causam derivare, rejicere culpam in aliquem.

op-lesen de naemen. Recitare catalogum.

op-lichten. Levare, elevare, allevare, sublevare, sustollere.

op-lichten krieghs-volck. j. aen-nemen. Colligere militem.

op-lichten den vyand. Fugare, in fugam convertere, propellere, propulsare, expellere hostem.

op-lichten gheld. Sumere, accipere, cogere pecunias. & Accipere fœnori.

op-loop/op-roer. Concursus, concursio, impetus, insultus, assultus, tumultus, seditio.

op-loopen. Sursum currere, sursum ferri.

op-loopen. Augescere, augmentari.

op-loopen/swellen. Tumescere.

op-loopen de deure. Fores effringere, & in ædes irruere.

op-looper van deuren/in bzaken. Effractor.

op-loopigh. Tumultuosos.

op-loopigh van hoofde. Cerebrosus.

op-lupcken. *vans.* Aperire, pandere, expandere.

op-maecken. Exstruere, constructre.

op-maecken. Operi fastigium imponere.

op-maecken. Perficere, perpolire & absolvere: perpolire extremum laborem: elimare: ornatè & absolutè conficere, ornare.

op-nemen. Auferre, tollere, suscipere, accipere, assumere, adsciscere, colligere.

op-nemen gheld. Cogere pecuniam.

op-nemen de tafel. j. af-dienen.

op-nemen ter oz-loghen. Evocare: vocare ex agris ad subitam & tumultuariam

mili-

militiam ex neceſſitate conquirere.
op-nemen. Adoptare, arrogare.
op-nemelinck. Adoptivus puer: filius adoptivus.
op-neem-boeck. j. **bobbe.** Penicillus.
op-neſtelen. Adſtringere ligulis, ſuccingere ligulis, ſubducere caligas, *&c.*
op-packen. Convaſare.
op pyoncken. Adornare, exornare.
op-puplen j. **puplen.** Extuberare.
op-queecken. Nutrire, educare.
op-raeden. Inſtigare, incitare, impellere conſilijs, ſubornare: clàm ſubmittere.
op-raeder. Impulſor, incitator.
op-raepen. Legere, colligere, ſumere, deſumere, prehendere.
op-recht. Rectus omnino. & Iuſtus legitimus, verus, germanus, ſyncerus.
op-recht bzoeder van vader ende moeder. Frater germanus.
op-rechte hupſ-vzouwe. Iuſta legitima uxor.
op-recht van herten. Candidus, integer, ſyncerus, ingenuus, æquus & bonus, non fucatus.
op-rechtigheyd. Candor animi, integritas, ſynceritas.
op-rechtelick. Candidè, integrè, ſyncerè, ſynceriter.
op-rechten. Erigere, arrigere, attollere: & Exſtruere, inſtituere.
op-recht en. Reſtituere, reſtaurare, inſtaurare. **Schade op-rechten.** Sarcire, reſarcire, reparare, ſolvere damnum, præſtare damnum.
op-recken. Surrigere, arrigere.
op-reden. *vetus.* j. **op-raeden.**
op-reeren. *friſ. ſicamb.* Inſtigare.
op-rekenen. *vide* **eſſen op-rekenen.**
op-rỹſen. Suboriri, exurgere, ſubnaſci.
op-riſpen. Eructare.
op-ritſen. *holl.* Inſtigare.
op-rocken. *holl.* Incitare, inſtigare.
op-roeden j. **op-raeden.** Inſtigare.
op-roep. Proclamatio.
op-roep bp ver-dieren. Auctio, venditio auctionaria.
op-roepen. Vocare, evocare, appellare.
op-roepen bp ver-dieren. Proclamare auctionem.
op-roeper. Præco auctionum, præco auctionarius.
op-roer. Tumultus, tumultuatio, commotio, factio, ſeditio, bellum inteſtinum, motus ſive concitatio multitudinis. *ger. aufrur. ang vproere.*
op-roerigh. Tumultuoſus, factioſus, ſeditioſus, turbidus, turbulentus, rerum novarum ſtudioſus.
op-rucken. Suſtollere, in altum tollere.
op-rucken. *holl.* j. **op-rocken.** Incitare.
op-rupden. j. **op-raeden.** Incitare, inſtigare.
op-ruptel/op-ruptſel/op-ructel. *holl.* Oxygala.
op-ruſten/toe-ruſten. Ornare, adornare, inſtruere.
op-ſchaeckelen. Gradatim attollere.
op-ſchaftigh, recht-ſchaftigh. Exactus, perfectus.
op-ſcheppen. Affatim haurire, haurire ambabus manibus.
op-ſchieten. Exurgere, exoriri. & Erigere ſe ſubitò. & Excreſcere, creſcere, pullulaſcere, pullulare adoleſcere: in altitudinem proſilire.
op-ſchoꝛpen. Proſecare, reſecare: & Exenterare.
op ſchoꝛſſen/ op-ſchoꝛten. Succingere, ſubſtringere.
op-ſchoꝛſſen den rock. Colligere altiùs tunicam, ſuccingere ſe.
op-ſchỹabben. Refricare, fricando aperire.
op-ſchỹft. Titulus, inſcriptum: inſcriptio, epigraphe, index.
op-ſchỹben. Inſcribere, conſcribere, annotare, mandare ſcriptis, in album referre, referre in codicem, in tabulas: excipere calamo, graphio, ſtilo.
op-ſchỹobben. Refricare: & Incidere, ſecare, proſcindere, ſcindendo aperire.
op-ſeggben. Recitare, referre.
op-ſeggben. Indicere, denuntiare.
op-ſeggben/af-ſeggen. Abnegare, renuntiare, abdicare.
op-ſepl. j. **top-ſepl.** Throcacium.

op-set. j. **beur-neminghe.** Propositum, inceptum, decretum, statutum, institutum, scopus intentio. **Met op-set/met op-set ende wille.** Ex industria, de industria, compositò: data sive dedita opera, propolito, studio, consultò, cogitatò consulta opera, animo deliberato aliquid facere.

op-set. *vetus.* Insidiæ.

op-setten. Imponere, proponere.

op-setten. Constituere, instituere.

op-setten eenen pryis. Præmium, sive bravium proponere.

op-setten/beur-nemen. Proponere, statuere in animo: decernere vel destinare animo.

op-setten. Erigere, tollere.

op-setten het gheld. Numismatis æstimationem augere.

op-setten. Pandere, aperire, recludere.

op-setter j. **op-steller.**

op sicht. Respectus, observatio. & Vultus. & Suspectus: actus suspiciendi sive sursum aspiciendi.

op-sichtigh. Spectandus, observandus, venerandus, conspicuus.

op-sieden. Decoquere. & Ebullire.

op-siedinghe/op-siedsel. Decoctio, decoctum.

op-sien. Respicere, inspicere, intueri. & Suspicere, sursum aspicere, suspectare.

op-sitten. Insidere.

op-sitten te peerde. Equum conscendere, ascendere.

op-slaen. Incudere, ferire.

op-slaen/open-slaen. Ictu aperire, effringere.

op-slaen de sloten. Revellere claustra, effringere.

op-slaen. Attollere.

op-slaen de oogben. Oculos attollere, levare, intendere.

op-slaen. Carius fieri, pretio augescere. **De lijf-kost slaet op.** Annona ingravescit intenditur.

op-slaen het houwelick. Pacisci nuptias, plausu manuum confirmare.

op-slaen/om-slaen/ slooben. Replicare, reflectere.

op-slaen de mouwen. Reflectere manicas, replicare manicas: retegere manus, brachia sive manus denudare.

op-slagh. Augmentum, auctio, accessio pretij. **Den op-slagh maecken.** Augere pretium, intendere pretium, inferre caritatem, accendere.

op-slagh. j. **onder-slagh.** Stolones.

op slagh. *holl.* j. **op-sicht.**

op slocken. Devorare, deglutire.

op-slooben. j. **slooben.** Retegere.

op-slupren. Secludere. & Condere, recondere, reponere.

op snijden. Resecare, prosecare, dissecare, prosecindere.

op-spannen. Intendere arcum, *&c.*

op-sperren. Pandere.

op-sperren de oogen. Intendere oculos.

op-spraecke. Infamia, detractio, calumnia, ignominia, maledicentia, convitium, murmur, contradictio, reclamatio.

op-springhen. Subsilire, exsilire.

op-staen. Surgere, assurgere, exsurgere, insurgere, consurgere, oriri, exoriri, cooriri.

op-staen vanden bedde. Surgere cubitu.

op-stal. Receptaculum, latibulum, conciliabulum.

op-stal. *stand* j. **op-stel.** Seditio, tumultus. & Machinatio, insidiæ.

op-steken. Tollere, attollere, subrigere, erigere, sursum erigere, in altum elevare.

op-steken. Condere, recondere.

op-steken het sweerd. Recondere gladium in vaginam, vagina ensem condere.

op-steken/ter herten vatten. Figere animo, figere memoriæ, demittere in pectus, recondere animo.

op-steken den loon/den tol. Augere mercedem, pretium, vectigal.

op-steken het koren. Excandefacere frumentum: in pretium maius extollere.

op-steken. Augeri, augescere, crescere. **De windt steckt op.** Ventus increbrescit, nascitur, surgit.

op-steker. Culter, ensis, ensiculus, sica.
op-stel. Erectio.
op-stel. Propositum.
op-stel. Conatus, machinatio, machinę, insidiæ. & Seditio, tumultus.
op-stellen. Erigere, proponere, statuere.
op-stellen eenen winckel. Aperire officinam, tabernam. &c.
op-stellen iets quaeds. Conari, machinari aliquid mali.
op-steller. Auctor, primus motor.
op-stijghen. Ascendere, conscendere.
op-stijginghe. Ascensio, ascensus.
op-stijginghe der moeder. Strangulatus uteri, suffocatio matricis, recursus uteri ad superiora.
op-stoken het vier. Instruere ignem.
op-stoken iemanden. Instigare.
op-stooten. Effringere, pulsando aperire, perfringere, perrumpere.
op-stroopen het vel. j. af-stroopen. Detrahere pellem.
op-stroopen de mouwen. j. op-slaen. Replicare manicas, nudare brachia.
op-swellen. Extuberare, extumescere.
op-taeckelen een schip. Instruere navem.
op-teeckenen. Annotare, signare, monumentis mandare, mandare scriptis, referre in album, in tabulas excipere.
op-teeckener. Annotator. & Commentariensis.
op-teeckeninghe. Annotatio.
op-teen. *Sax. fris.* Educare.
op-tijghen. j. aen-tijghen. Imputare.
op-timmeren. Superædificare, superstruere: & Exędificare, perfectè ędificare, ædificium absolvere.
op-topen. Comere, ornare, adornare.
op-topsel. Ornatus.
op trecken. Sursum trahere, attollere, in altum trahere.
op-trecken eenen muer. Erigere sive ducere murum.
op-trecken. Provehere: exaltare, efferre, augere honoribus, promovere ad dignitates.
op-trecken. j. ver-trecken. Abire, discedere, recedere, &c.
op-vaerd. Adscensus, us.
op-vaeren. Ascendere.
op-vallen. Supercidere, superincidere.
op-ver-standen. *vetus.* Resurgere.
op-ver-standenisse. *vetus.* Resurrectio.
op-vliemen. j. vliemen.
op-voeden. Educare, educere, nutrire, enutrire, nutricare, nutricari, alere, fovere.
op-voeder. Educator, nutritor, nutritius.
op-voeren. Sursum vehere, in altum trahere, attollere.
op-voeren den timmer. Excitare ædificium: altius tollere.
op-voeren den muer. Murum ducere.
op-vouden. Complicare.
op-vullen. Explere, ad summum implere, infarcire, distendere.
op-vulsel. Fartura.
op-waert. Sursum, sursum versum, versus superiorem locum.
op-waeter. Inundatio.
op-wassen. Increscere, excrescere, accrescere, augescere, assurgere, glisere.
op-wecken. Excitare, suscitare.
op-wellen. Scaturire ebullire.
op-wellinghe. Scaturigo, ebullitio.
op-weghen. Ponderare. & Præponderare, plus ponderare, graviorem esse.
op-wozpen/op-werpen. Subjectare: In altum jacere, superjicere, injicere, superinjicere. **Sich op-werpen voor een overste.** Se ingerere dominio, regimini: subdere sibi dominium.
op-werpen uyt de maghe. Eructare, ructando ejicere.
op-werpen. Objicere, exprobare.
op-werpen een schantse. Propugnaculum hostibus objicere: jacere aggerem.
op-winden. subducere, in altum tollere trochleâ, sive succula. & Agglomerare.
op-wrijven. j op-krabben. Refricare, exulcerare, fricando lædere.
open. Apertus, patens, pandus, patulus, reclusus. *germ. offin. ang open.*
open van herten. j. open-hertigh.
open brief. Literæ resignatæ.
open brief. Diploma, codicilli, bulla. *vulgò* literę patentes.

open/onder den blauwen hemel staende. Subdialis, subdio.

open bloer. Pavimentum subdiale.

open daeghen. Dies fasti *contrarium.* **ghebonden daeghen.**

open hof. Pandesia, convivium publicum. & Cœna recta, genialis, dapalis, adipalis, opima, dubia.

open staen. Apertum esse, patere.

open staen ten halven. Connivere.

open straete/open wegh. Iter patens, pervium.

open-straete/krupf-wegh. Compitum.

open-tijd. Tempus ab epiphania domini usque ad diem Cinerum, quo solennitates nuptiarum celebrantur.

open veld. Campus patens.

open wonde. Vulnus hians sive latum, & proinde sanabile minusque periculosum.

open doen. *j.* **openen.** Aperire.

open gaen/op gaen. Aperiri, dehiscere.

open setten Pandere.

open zijn. Patere, apertum esse.

open-baer. Apertus, manifestus, manifestarius, evidens, propatulus, planus, perspicuus, testatus *vox composita ex* **open** & **baer.** *sive* **op en-baer.**

open-baer dief. Fur manifestarius.

open-baer leser. Professor.

open-baer zijn. Constare, manifestum esse, patere, palam esse.

open-baer worden. Manifestum fieri, palam fieri.

open-baeren. Manifestum facere, manifestum habere, patefacere, aperire, palam facere, promulgare, pandere, revelare, indicare, clarum & testatum reddere.

open-baering he. Manifestatio, revelatio.

open-baerlick. Manifestè, apertè, manifestò, publicè, in propatulo, in publico, in aperto: palam, propalam.

open-breken. *j.* **op-breken.** Effringere.

open-herrigh. Homo apertus & simplex, apertus & candidus: sincerus, ingenuus, citra fucum: qui aperto pectore & citra simulationem vultu & lingua prodit id quod sentit, lingua & pectore verus. *Martial.*

openen/op doen. Aperire, adaperire, patefacere. *ang. open.*

openinghe. Apertura, apertio.

openlick. Apertè, liquidè, palàm, manifestè, propalam. *germ. offenlich. angl. openly.*

oppe. *j.* **op.** Super, supra, sursum, *&c.*

opper. Superior.

opper-bisschop. Archiepiscopus.

opper-bootsman. Celeustes, navigationis moderator.

opper-broecke. Subligar, subligaculum, femoralia, feminalia, superior brachiarum pars.

opper-bupck. *j.* **ober-bupck.**

opper hof. *j.* **opper-huys.** Prætorium: villa urbana in quam se dominus recipit.

opper-jaeghet. Venatoriæ turbæ decurio, venator maximus.

opper-kaemer. *j.* **opper-saele.**

opper-kaemerlinck. Decurio cubicularium: qui præest cubicularijs principis.

opper-kapitepn. Dux primarius.

opper-kercke. *j.* **hoofd-kercke.** Templum primarium.

opper-knaepe. Famulus primarius.

opper-kock. Archimagirus.

opper-koussens. Femoralia.

opper-lijf. *j.* **ober-lijf.** Thorax.

opper-maerte. Ancilla primaria.

opper-meester. Archididascalus, scholarcha.

opper-saele. Cœnaculum.

opper-veld-heere. Imperator, imperator exercitus, archistrategus. *vide* **veld-heere.**

opper-waeter. Alluvio, alluvies.

opper van hop. Meta fœni.

opperen het hop. Fœnum in fœnisecij cumulum addere, fœnum in pyramides exstruere: colligere fœnum in metas.

opperste. Supremus, summus.

oranje/oranjaer/orandeel/ *&c.* *j.* **oor-aete/oor-baer/oordeel/** *&c.*

oranje-appel. *j.* **aranje-appel.**

orant. *ger. sax. sicamb.* *j.* **knap-tandekens-krupd.** Antirrhinum.

ozck. Orca, bellua marina crudelis, dentibus truculenta, balenæ infesta.

ozck. Præfractus, cervicosus.

ozckachtigh. Præfractus, cervicosus, refractarius, contumax, durus.

ozcken/ hozcken. *stand.* **j. lupsteren.** Auscultare.

ozdeel/oozdeel. Iudicium.

ozden. Ordo, series, modus. *germ. ordnung. gal. ordre. ital. ordine hisp. orden. ang. order, ordre.*

ozden stellen in eenighe saecke. Ordinem rei gerendæ componere.

ozden-heere. Proceres torquati, equites torquati.

ozdenlick. Ordinarius: ordine dispositus: in quo ordo servatur.

ozdenlick. Ordinatim, ordinatè, ordine, ex ordine, in ordine, per ordinem, compositè, ritè.

ozdinancie. Ordo, series, modus, norma, institutum: & Ordinatio, institutio, digestio, dispositio, designatio, meratio: & Constitutio, scitum, statutum, decretum, placitum, præscriptum, edictum, edictio, præceptum, sanctio: lex.

ozdinancie stellen op t'gheld. Rem nummariam constituere.

ozdinaris. Ordinarius: statarius: solennis: usitatus: frequens: perpetuus & justus.

ozdinaris richter. Suus partium judex, ordinarius judex.

ozdinéren. Ordinare, ordine ponere, componere, disponere, digerere, instruere, sancire, statuere, constituere, decernere, designare. *ger. ordnen. gal. ordonner. ital. ordinare. hisp. ordenar. angl ordine, ordeyne.*

ozdupn/ardupn. Tophus.

oze. j. **uder.** Vber, mammilla animalium.

ozéte. j. **oz aete.**

oz-ghel. Organum musicum: Organum sacrum, organum pneumaticum, instrumentum musicum inflatis vento fistulis. *ger. orgal. gal. orgue. ital. organo. hisp. organo. ang. organe.*

ozghelist. Organicus, psaltes. *vulgò* organista.

ozghel-maecker. Organarius.

oz-konde/oz-lof/oz-loghe/ozsaecke/ *&c* **j. ooz-konde/ ooz-lof/ ooz-loghe/ oozsaecke/** *&c.*

ozs/hozs. *vet. stand. ang.* **j. ros.** Equus.

ozs-baere. **j. ros-baere.**

ozs-kozen. *camp.* Avena. *q.d.* frumentum equorum.

ozt. **j. oozt.**

OS

os. Bos *proprie* bos castratus *dicitur. germ. ochs. sax. ossi. ang. oxe.*

os-baere. *stand.* **j. ozs-baere/ros-baere.**

ossen/van den os. Bubulus, bovillus, bovinus.

ossen hzoke. *sax. sicamb.* Arista bovis. **j. stal-krupd.**

ossen-dzyver. Bubulcus, bubsequa, jugarius.

ossen-hupd. Corium bubulum.

ossen-merckt. Forum boarium.

ossen-stal. Bubile. *vulgò* bovile.

ossen-bleesch. Bovillæ carnes, bubulcaro, bubula, æ.

ossen-wepder. Armentarius.

osen-dzup/osen-loop. **j. oos-dzup.**

osset. Subsericum. *gal. ost. de, hostade.*

ostagie/stagie. Obses. *vulgò* obstagium, stagium. *gal. ostage. ital. hostaggio, staggio. ang. hostage.*

OT

ostrupts. **j. oosterlucpe.** Aristolochia.

otter. Lutra: canis fluviatilis.

OV

ou/ ave/ *&* **au.** *pro* **af/** *id est*, ab, de, *quidam veteres scripserunt & pronunciarunt: hinc* **ou-bolligh/ ou-weerdigh/ onwijs/** *&c.*

ou-bolghe/abolghe. *vetus.* Iracundia, furor: indignatio, ira.

ou-bolghigh/abolghigh. *vet.* Iracundus, morosus.

ou-bolligh/au-bolligh. Absonus, non rectè sonans, absurdus, ineptus: & Absurdus, absurda loquens, absona effutiens, fatuus.

ou-bolligh mensch. Homo absurdus, difficilis, morosus, *ἄβουλος*, i. temeraxius, in-

inconsultus.

ou-bolligh stemme. Vox absona.

ou-weerdigh. j. **au-weerdigh.** Indignabundus, morosus. *ang. wayward.*

ou weerdighheyd. Morositas.

ou weerdighlick. Morosè.

ou-wijse. j. **au-wijse / awijse.** Dissonantia.

ouaere/ouere. j **opevaer.** Ciconia.

oud. Antiquus, senex, vetustus, vetus, veter, priscus, grandævus, annosus, veteranus: magnus natu, grandis natu.

oud thien jaeren. Annos natus decem.

oud boeve. Veterator.

oud man. Vir senex, senex, vetulus.

oud wijf. Anus, vetula. **oud wijf ken.** Anicula.

oud worden. Senescere, consenescere, insenescere, veterare, veterascere, inveterascere, vetustescere.

oud-backen brood. Panis hesternus, vetus, non recens.

oud-borgher-meester. Exconsul, vir consularis, consulis munere defunctus.

oud-bader. Avus.

oud-moeder. Avia.

oud-groot-bader. Proavus.

oud-groot-moeder. Proavia.

oud-kleer-kooper. Scrutaria, orum: scrutorum emptio.

oud-kleer-kooper/oud-kleer-lapper. Interpolator, mango, veteramentarius sartor, scrutorum emptor, scrutarius.

oud-kleer-merckt. Forum scrutarium.

oud-lapper. Veteramentarius sutor.

oud-oom. Avunculus magnus, patruus magnus: avi frater.

oud-saeten. Vetus, senex.

oud-schap. *vetus.* Senecta, senectus.

oud-schoen-lapper. Veteramentarius sutor, suppactor,

oud-schouteth. Vir prætorius: qui prætoram gessit. Exprætectus: qui præfectus aliquando fuit.

oud waerder. *vetus. flaud.* Veteramentarius: qui veteres merces vendit. *gal. flaud vieillarder.*

oudachtigh. Vetulus.

oude/oudde. Ætas, senectus, vetustas,

oudelick. Senilis: & Seniliter.

ouden. j. **oud worden.** Senescere.

ouder. Ætas, senium, senectus, vetustas.

ouder-dom. Vetustas, senectus, senilis ætas; matura ætas.

ouder. Senior, maior natu.

ouder-lingh. Senior. **ouder-linghen.** Archigerondes, principes seniores, summi senes.

ouder-man. Tribunus plebis.

ouder-mannen. Patres, senatores, tribuni plebis. *γερουσία, inquit Gabriel Pallortus, in lib. de bono senectutis, apud Græcos non tam tantùm significat* qui sit maximè senex vel antiquissimus: *sed* qui auctoritate quadam cum maturitate juncta aliis præstat & præest.

ouders. Maiores, antiqui, antiquitas.

ouders/bader ende moeder. Parentes.

oudheyd. Vetustas, senium.

oudken. *flaud. teneramend.* Avia. *melibœa* **woudken.**

oude-vaer. *holl.* j. **ope-vaer.** Ciconia.

ove. *vetus.* j. **ave/af.** Ab, de.

ovel. *vetus. sax. sic. frisi.* j. **evel.** Malus.

ovel-daed. j. **eveldaed.**

oven/back-oven. Furnus. *germ. essin. sax. aven. ang. oven.*

oven/alembick. Turbo.

oven/bern-oven. Fornax.

oven-besem. Peniculus furnarius.

oven-buer. Fabrica furni: pistrinum: locus ubi panis coquitur. *vulgò* furnile.

oven-gaffel. Rutabulum.

oven-gat. Præfurnium.

oven-hups. j. **oven-buer.**

oven-koeck. Panis spesticus.

oven-krucke. *vetus* Rutabulum.

oven-kloet. Rutabulum.

oven-mond/ oven-gat. Præfurnium, os patens furni, propigeon.

oven-pael. Pala, infurnibulum.

oven-stock/oven-staeck. Rutabulum.

over. Super, supra, desuper, ultra, præter, trans. *ϑwiz. germ. voer. sax. aver. angl. aver.*

over al. Vbique, ubique gentium, ubique locorum, ubilibet, passim, circumcirca. & Vniversalis, universus.

Over hol over bol vallen. Præcipitem delabi.

Over mael-tijdt. Inter prandendum, in prandio, dum prandetur, inter cænam, super cęnam, in cæna.

Over dry dagben. Ab hinc triduum vel triduo.

Over veel jaeren. Ab hinc multos annos: multi sunt anni cùm, *&c.*

Over langhe. Iam pridem, jam diu, pridem.

Over. Pręteritus. **Den tijd is over.** Tempus præterijt. **De gramschap is over.** Ira consedit, sedata est.

Over ende weder. Vltro citroque: huc atque illuc: sursum, hinc deorsum atque illinc.

Over ende weder gaen. Palari, passim vagari.

Over. *j.* **oever.** Litus, ripa.

Over. *in compositione.* Super, per, præ, valdè, ultra modum, supra modum.

Over achte. Capitis proscriptio: annotatio secunda post annum & diem. *vide* **achte.**

Over-aen doen. Superinduere.

Over-aesen. Obruere nimia esca.

Over-aete/over-acthedt. *vetus.* Saturitas nimia: nimia ingluvies, gastrimargia.

Over-ander. Alternus.

Over-ander dagh. Alternis diebus.

Over-ander-daeghsche koortse. Tertiana febris.

Over-anderen. Alternare.

Over-anderlick. Alternè, alternatim, alternis vicibus, alternis, vicissim.

Over-arbeyden. *j.* **ber-arbeyden.**

Over arm. Perpauper.

Over-baerigh. Præcellens, præstans.

Over-baerighedt. Prestantia.

Over-baete. Vtilitas reliqua, reliquum commodi aut fructus.

Over-been. Ganglium, superos, excrescens & superfluum os: tuberculum osseum.

Over-bisschop. *j.* **opper-bisschop.** Archiepiscopus.

Over-bleven. Residuus, reliquus, superstes.

Over-blevelinghen. Reliquiæ.

Over-blijde. Perlætus.

Over-blijfsel. Reliquiæ.

Over-blijven. Superesse, restare, reliquum esse.

Over-blijvende. Reliquus, superstes.

Over-blijvende schuld. Reliqua, debita quę permanent & supersunt adhuc.

Over-braessen. Plus æquo epulari, gravare se nimijs epulis, obruere se epulis.

Over-breken. *vetus.* Infringere. & Prævaricari.

Over-breker. *vet.* Infractor, transgressor, prævaricator.

Over-brengben. Transferre, deferre, referre, proferre: & Transigere, peragere, exigere, traducere: & Prodigere, dissipare, dilapidare, consumere.

Over-brengen sijn leven. Degere ętatem, transigere vitam.

Over-buyck/opper-buyck. Epigastrium, pars ventris supra umbilicum.

Over-buycken. *j.* **ber-buycken.** Onerare ventrem, saburrare.

Over-daed. Luxus, luxuria, intemperantia, immoderatio, crapula.

Over-daed. *vetus. gland. holland. sicamb. pro* **over-daed.** Malefactum, scelus, injuria, vis.

Over-daedigh. Luxoriosus, intemperans, immodicus, profusus.

Over-daedigh. *vet.* Violentus, atrox.

Over-daedigheyd Luxus, intemperantia, crapula.

Over-daedighlick. Immodicè, immoderatè, inteinperatè, intemperanter, incontinenter.

Over-daeght. Plenus dierum.

Over-deck. Operculum.

Over-deck van t'schip. Catastroma.

Over-decken. Cooperire, contegere, superintegere, obtegere, obtendere, obducere, insternere.

Over-decken. Deprehendere vel comperire in stupro sive adulterio.

Over-deckt. Coopertus, contectus.

Over deckt schip. Navis cataphracta, constrata, tecta.

Over-deckten waegen. Currus camera-

tus, petoritum, vehiculum tympano contectum.

Over-deel. Superficies.

Over-dencken. Meditari, reputare, mente pertractare, animo agitare, perpendere, pensiculari, versare animo, lustrare animo & ratione: revolvere, pervolvere.

Over-dozpel. j. **boven-dozpel.**

Over-dzagh, over dzaghe. Translatio, traditio.

Over-dzagh. *vitium.* Fœdus, pactum, pactio, conventio.

Over-dzaegen. Transferre, transportare.

Over-dzaeghen. Reportare, renunciare, referre.

Over-dzaghen/met malkanderen over-een dzaghen. Transigere, paciſci, convenire, concordare, consentire, assentiri, concedere in sententiam, *&c.*

Over-dzaghen/be-dzaghen. Deferre, accusare.

Over-dzaeghen/op-dzaeghen het goed. Transcribere, transferre rem nostram in alterius dominium.

Over-dzaegher. Translator. & Delator, accusator, sycophanta: quadruplator, calumniator: occultus accusator.

Over dzaeghinghe. Translatio. & Transactio, consensus, assensus: & Delatio, accusatio.

Over-dzanck. Potus superfluus.

Over-dzincken. Plus æquo bibere, obruere se potu. **over-dzoncken.** Obrutus potu nimio.

Over-dzinghen. Valdè premere: opprimere: & Obtrudere, invito & renuenti offerre.

Over-dzoeve. Pertristis.

Over-dzotigh. Pertæsus.

Over-dueren. Perdurare.

Over-dweers/over-dwaers. Transversus, obliquus.

Over-dweerselick. Ex obliquo, ex transverso, obliquè, transversè.

Over-een dzaeghen. Convenire, concordare, congruere.

Over-een-komen. Convenire, concordare, congruere, consonare, consentire, quadrare, respondere, conformem esse: & Paciſci.

Over-een-stemmen. Consonare, concordare, consentire.

Over-eer-gisteren. Nudius quartus.

Over-eynde. Erectus, arrectus.

Over-eynde setten. Erigere, arrigere.

Over-eynde staen. Stare, erectum sive arrectum esse.

Over-eysschen. Exigere plus æquo.

Over-eten. Plus æquo comedere: onerare stomachum cibis, vorare.

Over-gaen. Transire, transgredi, transire, permeare.

Over-gaen. Supervenire.

Over-gaen. Præter vires ire, lassari aut fatigari eundo.

Over-gaen. j. **over-komen.** Supervenire, obvenire.

Over-gaen iemandt. Invehi in aliquem, maledictis aggredi aliquem, ferri in aliquem impetu sermonis: incessere, convitijs insectari aliquem, acriter corripere, objurgare, reprehendere aliquem.

Over-ganck. Transitus. & Lues, morbus fluens, morbus cœli, morbus epidemius, morbus pandemus, palabundus, communis, universalis.

Over-gaeve. Traditio.

Over-ghe-komen. Adventitius.

Over-ghe-recht. j. **half-ge-recht.** Iudicium causarum criminalium.

Over-gheven. Tradere, transscribere.

Over-gheven de erve. j. **over-setté.** Transmittere, transferre hæreditatem.

Over-gheven/op-gheven. Dedere, totum subdere: in manus potestatem & arbitrium alterius dare: in fidem alterius tradere, permittere fidei vel in fidem & potestatem alterius.

over-gheven de stad. Tradere, dare urbem hostibus, oppidum dedere.

over-gheven/dzaecken. Reddere vomitu, vomere, evomere.

over-ghe-bigh. Deditius.

over-ghe-wichte, over-wage. Superpondium: auctarium quod super pondus apponitur.

ober ghieten. Superfundere, perfundere, superinfundere.

ober-goten. Perfusus.

ober-goed. Perbonus.

ober-grijpen. Prorsus complecti sive comprehendere.

ober-groot. Prægrandis, vastus, immensus, permagnus, enormis, immodicus, immanis.

ober-groot-bader. Proavus.

ober-groot-baders bader. Abavus proavi pater.

ober-gulden. *j.* **ber-gulden.**

ober-haelen. Transportare, trajicere.

ober-haelen. Acriter reprehendere, carpere, objurgare, excipere contumelijs, jurgijs.

ober-haesten. Prœproperare, deproperare, præcipitare.

ober-haestigh. Præproperus, prœceps.

ober-hand. Palma, victoria, principatus, primæ. **De overhand hebben.** Prævalere, principatum tenere, primas obtinere, victoria potiri, rerum potiri, imperium tenere, vincere.

ober-hand/ober-hands. Alternatim, per vices: alterna vice.

ober-hanghen. Propendere, superpendere, prominere. & Impendere.

ober-heer. Præfectus princeps.

ober-heer alleen. Monarcha.

ober-heeren. Subjugare, subigere, imperio sive dominio suo subjicere. & Dominari.

ober-heerschen. Subjugare, opprimere.

ober-helden. Impendere.

ober-hoeck. Obliquus, transversus, limus. & Obliquitas.

ober hoecks *j.* **ober-dwers.** Obliquè.

ober-hoef. Supercrescentia ungulę equinę

ober-hoere. *vetus.* Pellex.

ober-hoererije. Pellicatus.

ober-hoofd. Superior princeps, præfectus, primas, primus, vir primarius, maior. *q.d.* supremum caput.

ober-hoofden/overste. Primates, proceres, summates.

ober-hoofd-man. Imperator, archistrategus. *vulgo* symmus capitaneus.

ober-hoop. Acervatim, cumulatim: in acervum, in cumulum.

ober hoop loopen. Concurrere, in unum colligi, conglobari, coire, confluere.

ober-hooren iemanden. Audire aliquem.

ober-hoorigh. *stand.* *j.* **on-ghe-hoorsaem.** Inobediens.

ober-jaeren. Annum sive annos excedere. *vulgo* superannare.

ober-jaerigh. Anno vel annis maior: quod ætatem unius vel etiam plurium annorum excessit.

ober-jaerigh. *j.* **meerder-jaerigh.** Annis maior, viginti quinque annorum.

ober-jaerighe ende seer oude lieden. Senes graves annis, defessi ætate, confecti ætate.

ober ijlen. *j.* **ober-haesten/ver-rasschen.**

ober-kleed. Amiculum, pallium, superior vestis.

ober-kleeden. Supervestire, superintegere veste, amicire.

ober-kleyn. Perparvus, admodum parvus, perpusillus, perparvulus.

ober-klimmen. Transcendere, superare.

ober-kock. *j.* **opper kock.** Archimagirus.

ober-komen. Supervenire, obvenire, intervenire, pervenire, advenire, contingere, oriri, oboriri, suboriri. & Acquirere, adipisci.

ober-komen met iemanden. Convenire, transigere, componere, conficere cum aliquo, consentire, concordare, congruere, pacisci, pactum facere.

ober-komen. Vincere, superare.

ober-komen de pijne. Dolorem superare, vincere ferendo: pervincere: humanè pati, humanè ferre.

ober-kominghe. Conventio, pactum, contractus.

ober-komste. Superventus, adventus: transitus.

ober-kozen. Auctarium, mantissa frumenti: pauxillum ultra mensuram. *q.d.* gramen abundans.

ober-koud. Prœfrigidus.

ober-kracht. Violentia.

ober-krachtigh. Violentus.

ober-kroppen. *j.* **ber-kroppen.**

ober-laeden. Degravare, prægravare, obruere, supra vires onerare, opprimere nimio onere.

ober-laeten. Reliquum facere.

ober-laeten. Tradere, transferre.

ober-laeten de erve j ober-setten.

ober-land. Germania superior.

ober-lander. Germanus superior.

ober-langh. Perlongus, immodicè procerus, colosseus.

ober-langh. Diu, jamdiu, perlongum tempus, dudum, jamdudum, jam olim, jam pridem.

ober-last. Oppressio, vis, contumelia, injuria, violentia.

ober-lasten. Opprimere, degravare, prægravare: & violare aliquem, invehi in aliquem, contumeliam facere alicui.

ober-lastigh. Onerosus, gravis, molestus, violentus, contumeliosus.

ober-lastigh zijn met veel woorden. Obtundere, fastidium & molestiam adferre multa dicendo. & repetendo.

ober-leden. Præteritus, transactus: & Mortuus, defunctus.

ober-læder van schoenen. Obstragulum, aluta calceorum: corium superius calceorum.

ober-leggben. Superponere.

ober-leggben. Calculum ponere, impositio calculo rationem computare.

ober-leggben. j. ober-denicken. Revolvere animo, perpendere.

ober-legben. Oneratus, aggravatus.

ober-legben meerssc. j. ber-legben.

ober-lesen. Perlegere, relegere, translegere.

ober-leven. Supereſſe, superstitem esse. *vulgò* supervivere.

ober-leven pemanden. Vita superare aliquem: vivendo vincere.

ober-levende. Superstes.

ober-leveren. Tradere, transscribere, traducere, transferre.

oberlid. Agnatum membrum.

ober-lijd. Transitus: & Mors, obitus.

ober-lijden. Transire, pertransire, transgredi, trajicere, transmittere, præterire: & Interire, perire, transire ex hac vita, ex cedere vita, mori.

ober-lijf. Thorax.

ober-lijvigh. Superstes.

ober-loop. Transcursus, excursus.

ober-loop tot den vpand. Transfugium, defectio ad hostes.

ober loop der wateren. Inundatio, exundatio, abundantia: alluvio.

ober-loop/ober-deckſel. Operculum.

ober-loop van t'schip. Fori, tabulata navium constrata, per quæ nautæ feruntur.

ober-loop van t'schip. *sex* Epotides: auriculæ navis: rostra navis: ligna ex utraque parte proræ prominentia.

ober-loopen. Transcurrere, percurrere, cursim pertransire. & perstringere, summatim dicere, legere, scribere, cursim & celeriter pertransire: levi manu, levi brachio agere.

ober-loopen/ober-vallen. Opprimere inopinato: prevenire: advenire priusquam alij putent aut cupiant.

ober-loopen. Cursim pedibus calcare, citato cursu obterere aliquem

ober-loopen tot den vpand. Transfugere ad hostes, desicere.

ober-loopen/ ober-vloeden. Abundare, exundare, redundare, inundare, exuberare, restagnare, ultra margines intumescere, exæstuare, efferre se alveo.

ober-loopen int sieden. j. ober-sieden. Ebullire.

ober-looper. Perfuga, transfuga, defector desertor.

ober-looten. Applumbare, plumbo operire aut tegere.

ober-loven. Pluris indicare quàm par sit.

ober-lup. Persegnis.

ober-lupd. Valdè sonorus, clarisonus, vocalis.

ober-lupd roepen. Magna voce proclamare, plena voce clamare, exclamare.

ober-macte. Auctuarium, corollarium.

ober-maetigh. Immoderatus, superfluus.

ober-man. *vetus.* **j. ober-hoofd.** Præfectus, præpositus.

ober-mantel. Epirogium, pallium quod

togæ superinduitur: chlæna, læna.

Over-meester van de schole. Archididascalus, ludi literarij præfectus.

Over menighen. Multiplicare, augere numerum.

Over-meten. Permetiri.

Over-mids. Per medium. **Over mids klieven.** Dissecare, diffindere, per medium secare.

Over-mids. Per, præ. **Over-mids groote droefheyd.** Præ nimiâ tristitia.

over-moed. Fastus, animi elatio, arrogantia: & Injuria, contumelia.

over-moedigh. Fastosus, elatus, arrogans. & Contumeliosus.

over-moedighen. *vctus.* Superbire, arrogare, magnificè de se sentire.

over-moghen. Prævalere.

over-mondigh. Magniloquus.

over-morghen. Perendie, dies perendinus, die perendino.

over-nachten. j. ber-nachten. Pernoctare.

over-nachtigh. Pernox.

over-nachtighe spijse. Cibus pridianus, hesternus.

over-naem. Cognomen fictum, agnomen fictitium.

over-nemen. Transferre.

over-nemen. Assumere sibi, transferre in se.

over-nemen / over grijpen met de handen. Manu complecti.

over-oogh-brauwe. Supercilium.

over-oud. Pervetus, pervetustus.

over-oud mensch. Persenex, senio confectus, decrepitus, annis oblitus, capularis, capulo vicinus.

over-oud oom. Avunculus maior, patruus maior.

over-oud-vader. j. over groot-vader. Proavus.

over-pecken. Perlinere pice.

over-peynsen / over-dencken. Meditari, reputare, mente pertractare.

over-raeden. i. over-reden.

over-recken. Pertendere

over-recht. *Gland.* **over recht.** Præposterus, præter rectum.

over-reden / over-raeden. Persuadere multis verbis. & Flectere verbis, dictis delinire.

over-redinghe / over-raedinghe. Persuasio.

over-repcken. Pertingere, extendendo pervenire.

over-repn. Permundus.

over-reknen Pernumerare, recensere.

over-rijden. Curru aut equo transire. & Curru aut equo proterere, obterere, affligere.

over-rijden een kind. Citatis jumentis obterere puerum, protracta quadriga affligere puerum.

over-rock / over-kleed. Amiculum, epitogium: chlæna, læna.

over-rock / kooz-kleed. Amiculum linteum, vestis linea religiosa. *vulgò* superpelliceum.

over-rompelen. Impetu opprimere: opprimere ex improviso.

over-rugghe. Supinus, resupinus.

over-rugghe leggben. Supinare, supinum collocare, supinare in tergum, resupinare.

over-saept / ost over-saedt / gozligh vercken. Porcus grandinosus, leprosus, insincerus. *gal. sursemé. q. d.* superseminatus quibusdam ceu granis lepræ.

over-salven. Perungere, superungere, superlinere, oblinere. **over-salft.** Perunctus, delibutus.

over-schaduwe. Obumbrare, adumbrare.

over-schatten. j. ber-schatten.

over-schenckel. *Jun.* Femur.

over-schepen. Transfretare navigio traduci vel traducere, nave transvehi vel transvehere: trajicere amnem navigio: permetiri æquor, emetiri fluvium: transmeare: deferri rate in ulteriorem ripam.

over-schicken. Transmittere.

over-schieten. Vlterius jaculari.

over-schieten. Redundare, superesse, reliquum esse, superfluum esse: supervacaneum esse.

over-schietsel. Reliquiæ.

over-schoncken. Obrutus potu, ebrius.

ouer-schoon. Perpulcher.
ouer schot. Reliquiæ, reliqua.
ouer-schote/ouer-scheute. Tradux, rumpus: propago vitis ab arbore in arborem trãducta.
ouer-schrijcken. Prætermittere, præterire, omittere.
ouer-schrijden. Transgredi, varicando transcendere.
ouer-schrift. Transcriptum. & Rescriptum.
ouer schrijuen. Transcribere, describere, rescribere.
ouer-schrijuen. Perscribere, scripto significare, literis nuntiare.
ouer-seer. Permultum, summopere, per quàm.
ouer-seesch/ouer-seeusch. Transmarinus.
ouer-seggheu. Perferre, referre. & Deferre, accusare.
ouer-senden. Transmittere, mittere.
ouer-setten. Trajicere, transvehere, transportare, transmittere, traducere.
ouer-setten inde rekeninghe. Transcribere, transferre in aliud nomen.
ouer-setten de erffenisse. Transcribere hereditatem, transmittere hæreditatem, transferre.
ouer-setten van d'een tale in d' ander. Transferre, vertere, convertere, interpretari.
ouer-setter. Translator, interpres. & Portitor.
ouer-sieden. Ebullire, effervere, effervescere, effundi inter bulliendum.
ouer-sichtigh. Obliquatis oculis in altum respiciens: qui altè, & ferè supra oculos elevat id quod inspicere vult. *eo vitio laborantes* hyperopas *vocat Gesnerus.*
ouer-sien. Vlterius videre: & in altum respicere.
ouer-sien. Perlustrare, circumspicere. & Examinare.
ouer-sien/ ouer-lesen. Recognoscere. & Relegere, perlegere. & Corrigere, emendare: & Recognoscere, recensere.
ouer-sien. j. **ver-sien.** Prætermittere negligentiâ, non advertere.
oversienigh. j. **ouer-sichtigh.**
ouer-sijn. Supercsse.
ouer-silueren. j. **ver-silueren.** Includere argento.
ouer-slaen. Vltra metam pellere.
ouer-slaen. Prætervolare, aliisque plaudere.
ouer-slaen. Integere, involuere.
ouer-slaen. Omittere, prætermittere, transilire, præterire.
ouer slaen sijn goed. *vetus.* j. **deur-jargen.** Prodigere, profundere, liberalitatis limites transgredi.
ouer-slaen/ouer-tellen int cort. Recensere, percurrere numerando, revolvere numero, rerum suarum prodigum seu profusum esse, dilapidare.
ouer slaen. j. **ouer-denckeu.** Versare animo, pervolvere, revolvere.
ouer slaeghyer. Columbus prætervolitans aliisque plaudens.
ouer-slaeghyer. *vet.* Prodigus.
ouer-slagh. Involucrum, integumentum, supparus supparum.
ouer-slaueu. j. **verslaueu.**
ouer sloof. Præputium: pellis glandem tegens.
ouer-sloop. *sland.* j. **ouer-rock.**
ouer-smeren. j. **ouer-salueu.**
ouer-snijden. j. **deur-snijden.**
ouer-snoode. Pervilis.
ouer-sout. Persallus.
ouer-spel. Adulterium, mœchia, furtum, stuprum.
ouer-spel kind. Adulterinus, spurius, nothus.
ouer-spelen/ ouer-spel doen. Adulterare, adulterari, mœchari, alterius thorum polluere.
ouer-speelder. Adulter, mœchus, alieni matrimonij subsessor.
ouer-speelster. Adultera, succuba.
ouer-speligh. Adulterinus, nothus.
ouer-sprinqhen. Transilire, ultra salire.
ouer-sprouck. Transultus.
ouer-sprouck. j. **ouer-steck.** Podium, projectura domus.
ouer staen. Superstare.
ouer-staen. Astare, assistere: præsentem esse interesse alicui negotio.
ouer stappen. Prætergredi, transgredi.
ouer-steck/ouer-steckscl. Subgrunda, projectum,

jectum projectura domus: Podium, menianum, pergula, projecta domus, imbricamentum.

over-ſtellen. Transferre, traducere, transponere.

over-ſtille. Valdè quietus: transquietus, *Plaut.*

over-ſtreck/over-ſtrijck. Præteritio.

over-ſtrecken. Præterire.

over-ſtreken tijd. Tempus præteritum.

over-ſtrijck. Præteritio, transitus.

over-ſtrijcken/ over-ſtrecken. Præterire, transire, elabi.

over-ſtrijcken. Oblinere, ſuperlinere, perungere, ſuperungere.

over-ſtrijden. vincere prælio. & Perſuadere invito & nolenti.

over-ſtrijden. Perſuadere multis verbis.

over-ſtulpen. Reflectere, recurvare.

over-ſtulpt. Reflexus, recurvus.

over-ſwaer. Prægravis.

over-ſwaeren. Prægravare.

over-ſwemmen. Tranare, natando trajicere.

over-ſwert. Perniger.

over-tal. Numerus ſuperfluus.

over-talligh. j. **over-telligh.**

over-tellen. Pernumerare, adnumerare, recenſere.

over-telligh/over-talligh/ over-tolligh. Supervacaneus, ſupervacuus, ſuperfluus.

over-togh. Obductio, obvolutio, operimentum, involucrum, theca.

over-toghen/over-trocken. Obductus, tectus, opertus.

over-toght. Trajectus, trajectio, transitus.

over-tolligh. j. **over-telligh.** Supervacaneus, ſuperfluus, abundans.

over-toonen Convincere teſtibus, arguere teſtibus, convincere argumentis.

over-trecken. Tranſire, tranſmeare, permeare, permittere, tranſmittere, trajicere, transfretare.

over-trecken. Obducere, cooperire, tegere, obtegere, veſtire, ſuperinducere, adoperire.

over-trecken met leder. Pelliculare, obtegere ſive obſtruere corio vel pelle.

over-trecken. Obnubilare, nubilo obtenebrare.

over-treckſel. Obductio, operimentum theca, obvolucrum.

over-treden. Tranſgredi, prævaricari, delinquere. & Deficere, deſciſcere, rebellare.

over-treder. Tranſgreſſor, prævaricator.

over-tredinghe. Tranſgreſſio, prevaricatio, delictum.

over-treffen. Excellere, antecellere, præcellere, præſtare, ante ire, ſuperare, exuperare.

over-treffelick/ overtreffende/ over-treffigh. Excellens, antecellens, præcellens, eximius, egregius, præſtabilis.

over-treffelickheyd / over-treffigheyd. Excellentia, præſtantia, exuperantia.

over-treffelicken. Excellenter, eximiè, egregriè.

over-trocken. Obductus, tectus, coopertus. & Obnubilatus, nubilus.

over-tuyghj. j. **over-treckſel.**

over-tuyghen. Convincere teſtibus.

over-vaerd. Tranſitus, trajectus.

over-vaeren. j. **over-ſchepen.** Trajicere, tranſvehi.

over-vallen. Supercidere.

over-vallen/over-laſten. Obruere, opprimere, peſſundare. & Opprimere inopinatò.

over-vallen. Transfugere ad hoſtes, deficere.

over-valligh. Transfuga.

over vallinghe. Oppreſſio. & Transfugium

over-vele. Plurimus.

over-ver. Prepinguis.

over-vlieghen. Supervolare, ſupervolitare, tranſvolare, pervolare.

over-vliegher. Perceler, velox & agilis ſupra modum: ſtrenuus in primis.

over-vlieten. Superfluere, redundare.

over-vloed. Abundantia, affluentia, redundantia, ſuperfluitas, hubertas, copia, luxus, luxuria.

over-vloed/op-waeter. Inundatio maris: alluvio

over-vloeden/over-loopen. Superfluere, redundare, abundare, exundare, exhuberare, ſcatere.

Ouer-vloedigh. Abundans, redundans, affluens, huber, profusus, effusus, superfluus.

Ouer-vloedighheyd. j. **ouer-vloed.**

Ouer-vloedighlick. Abundanter, effluenter, copiosè, fusè, effusè, profluenter, fœcundè, plena manu.

Ouer-voeré. Trajicere, transvehere, transportare, transferre in ulteriorem fluvij ripam.

Ouer-voerder. Portitor, vector.

Ouer-waeghe. j. **ouer-ghe-wicht.**

Ouer-waen. *vetus.* Gloriatio.

Ouer-waend. j. **ver-waend.** Glorioſus.

Ouer-was van t'vleeſch. Excreſcentia carnis, calloſa & ſuperflua caro.

Ouer-waſſen. Supercreſcere, excreſcere.

Ouer-waeter. Procella. & Inundatio. & Diluvium.

Ouer-waetteren. Inundare.

Ouer-weghen. Prępondcrare. & Perpendere.

Ouer-wel Perbene.

Ouer-weldighen. j. **ver-weldighen.**

Ouer-welven. j. **ver-welven.** Camerare, fornicare.

Ouer-werck. Patergum, opus quod fit ultra penſum.

Ouer-wicht. j. **ouer-ghe-wicht.**

Ouer-wij-en. j. **ouer-toonen.**

ouer-wille. Vis, violentia. & Pertinacia, arrogantia.

ouer-willigh. Violentus, pertinax, arrogans.

ouer-wind-bzauwe. Supercilium.

ouer-winnen. Lucrari ultra penſum.

ouer-winnen/ver-winnen. Vincere, devincere, evincere pervincere, convincere, ſuperare, debellare, ſubjicere, ſubjugare.

ouer-winnen. Reum peragere, condemnare.

ouer-winnen. Adulterio gignere.

ouer-winner. Victor, domitor.

ouer-winnigh. Compos victoriæ, victor.

ouer-wonné. Victus, convictus, ſuperatus.

ouer-wonnen van dieſte. Manifeſtus furti.

ouer-wonnen baſtaerd, in ouer-ſpel gewonnen. Filius inceſtus, nothus, ſpurius, adulterinus.

ouer-winteren. Perhiemare.

ouer-wiſſel. Collybus. *vulgo* cambium.

overen. Supereſſe, reliquum eſſe: & Superlucrari.

ouer-heyd. Pręſtantia, prærogativa, eminentia, principatus. & Magiſtratus, præſides ſuperiores, præpoſiti.

overigh. Reliquus, reſiduus.

overigh zijn. Supereſſe, reliquum ſive reſiduum eſſe.

overigheyd. j. **overheyd.**

overlick. *vetus.* Abundè, ubertim.

overſte. Supremus, ſummus, maximus, præfectus, præpoſitus, primus, præcipuus. & Magiſtratus, primates, primores, optimates, prefecti, magnates, proceres, ſenatores.

overſte maecken. Prefícere, præponere.

overſte zijn. Præeſſe, præſidere, præfectum eſſe, ſupremum eſſe.

overre. *ſland.* j. **ovaere/ opevaer.** Cicenia.

ovet. j. **oeſt.** Poma.

outaer. j. **autaer.**

ouwe. j. **ape.** Ovis. **Ouwe.** *inquit Geſnerus, Suevis dicitur* ovis femina quæ agnos & reliquas oves in paſcua ducit.

ouwe/ auwe. *vet.* Pratum, paſcuum. & Inſula. & Ager. & Tempe: locus paſcuus & convallis: qualia loca inter montis valles ac amnes viſuntur: *hinc multa oppidorum & paganorum nomina.*

ouwken. j. **oudken.** Avia.

ouweerdich/ ouwijs/ &c. j. **ouweerdigh/ au-weerdigh / ou-wij-ſigh/ au-wij-ſigh.**

ouwel. j. **oblije.** Laganum.

P A

Pacht. Vectigal, reditus fundi, præſtatio frumentaria: & redemptio, conductio, locatio: & Merces coloni.

Pacht/pacht-hof. Villa.

Pachten. Redimere, conducere.

Pacht-goed. Villa, colonia.

Pacht-hof. *ſland.* Villa, colonia.

pacht-huere. Pensio.
pacht-huys. Villa, colonia: domus villica.
pachtenaer. j. **pachter.**
pachter. Redemptor, conductor, manceps, publicanus, decumanus. *vulgò* redimarius.
pachter/land-pachter. Colonus, prædij rustici conductor, villicus, villę conductor.
pack. Fascis, sarcina. *gal. pacquet. ang. packe.*
packsken. Fasciculus, sarcinula.
pack-beeste. Iumentum clitellarium, dossuarium, sarcinarium.
pack-dragen. Gerulus, baiulus, dossuarius, sarcinarius, angarius.
pack-mul. Burdo, hinnus.
pack-peerd. Equus clitellarius.
pack-huys. Promptuarium mercium, horreum, apotheca.
pack-kleed/pack-laecken. Segestre, segestria, orum: involucrum mercium.
pack-naelde. Acus qua sarcina & fasces mercium consuuntur & compinguntur: acus sarcinaria.
pack-papier. Charta emporetica vel emporeutica: quæ segestrium vice mercibus involucra præbet.
pack-sadel. Clitella, sagma.
pack-stock. Fustis sarcinarius: baculus quo fasces & sarcinę compinguntur & adiguntur.
packen. Sarcinare, compingere, colligere in sarcinam, in fascem colligare, conjicere in fasciculum, stipare, constipare. *gal. pacquer, pacqueter. ang. packe.* **Packt u van hier.** Aufer te hinc, abi, apage, apage te, facesse hinc.
packen in papier. Amicire chartis, obvoluere papyro.
packer. Compactor mercium.
packet. Fasciculus. *gal pacquet.*
pad. Vestigium.
pad/boet-pad. Semita, callis, via trita, trames. *ang. pathe.*
pad/patte. *vetus.* Palma pedis, planta pedis. πατέω. i. calco.
padde. Bufo, rubeta maior: rana venenata. *ital. botta. ang. padde.*
padde bant t'slot. Seræ latibulum.
padden-bloemen. Cynanthemis, cotyl: vel cotula fœtida.
padde-blood. Deplumis, implumis, depilis, nudus instar bufonis: glaber, investis.
padden-brood/ padden-stoel. Boletus, fungus. *q. d.* bufonum panis.
padden-gherack. Batrachides, ranarum fœtus sive semen, ova ranarum.
padden-gras. Holosteum, gramen bufonum.
padden-haer. Lanugo.
padden-hoedken. *holl.* Fungus.
padden-steen. Batrachius lapis, lapis qui in bufonis capite invenitur.
padden-stoel/padden-brood. Fungus. *q. d.* bufonum sedes.
pade weel. *sax. sicamb.* Pannus lineus, unde vela conficiuntur.
papen. j. **papen.**
pael/staeck. Palus, vallus, sudes, statumen, pertica, paxillus. *ger pfal. gal. pal, paly. ital. palo. hisp. palo. ang. pale.*
pael/oben-pael. Pala, infurnibulum. *gal. pelle. ital. pala. hisp. pala. ang. peele.*
pael/pael-steen. Terminus, lapis terminalis: meta agri: limes agro positus litem ut discerneret arvis. *Virgil. vulgo* palus.
paelen des lands. Limites, oræ, fines, confinia, regiones.
pael/ancker-pael. Tonsilla: palus de quo religatur navis. *Festus.*
pael-meester. *holl.* j. **boom-meester.** Portitor.
pael-gheld. *holl. amsterd.* Vectigal nauticum, vectigal navis palo sive vallo alligatæ: tributum palis nauticis impositum.
paelen. Terminare, terminos constituere, limites statuere sive ponere, metari, limitare, limitibus distinguere.
paelie. j. **palie.**
paelinck. Anguilla decumana, anguilla procerior.
paelinck-scheere. j. **ael-scheere.**
paender. j. **paener.**
paen-huys. j. **pan-huys.**
paepe. Presbyter, sacerdos, sacrificus; Pa-

pa vocatur pater. *Sicula lingua, teste Suida.*
Poppus *Messenio dicitur* sacerdos, *teste Antonio Pessumino* Popa *sive* popa victimarius *Properto & Statio dicitur* sacerdos victimarum. Pappas *Iuvenali dicitur* pater vel qui puerum alit. Pappus *Graecis* avus est. *germ. pfaff. sax. pap. Verum gal pape ital. & hisp papa. ang. pope* pontifex maximus *dicitur.*

Pape-gaey. Psittacus. *vulgò* papagallus. *germ papagey. sax. papegoye. gal papegey ital. papagallo. hisp. papagayo. ang. popingay. dicitur* **papen-gay.** *Goropio Becano. q. d.* gaia, *sive* pica varia : non cuiusvis, sed sacerdotum tantum, *ob pretii magnitudinem & singularem elegantiam. Nunc vulgò Graecorum παπαγᾶς dicitur, teste Roberto Constantino.*

Pape-gaey-kruyd. Symphonia, gomphæna : amaranthus tricolor, herba coloribus varijs instar psittaci : *dicitur quibusdam* **pauwen-kruyd.**

Paepen-hoed / papen-houd / spindelboom. Euonymus, carpinus. *arbuscula nova* **papen hoed** / *& Gallis bonet de prestre dicta, à siliqua quadrangula quadricoccove folliculo, quaternis loculis exornato, instar quadrati pilei sacerdotis.*

Papen-kruyd / papen-blad. Dens leonis, urinaria, hieracium. *officin.* taraxacon: corona & caput monachi.

Papen kullekens. Arum, serpentaria minor. *vulgo* barba Aaron, sacerdotis virile, *herba genus.*

Papen-schoen. *vulgò* Calceolus Marię: sacerdotis crepida. *herba genus.*

Paepen-vastel-avond. Dominica quinquagesimæ.

Papioen. i. popelioenken. Tinea fontana.

Paer. Par. *germ. par. gal. paire. ital. pare. hisp. par. ang. payre.*

Paer-heeren. Pares Francię, proceres, megisthanes. *gal. pairs. pers ang. peeres.*

Paer duyven. Par columbarum, duæ columbæ.

Paer ossen. Iugum, par boum.

Paeren. Binos consociare, pariter conjungere, par pari jungere, pares disponere, pares cum paribus conjungere.

Paert. Pars, portio. *gal part, partie. ital. parte. hisp. parte. ang. part.*

Paerten / deplen. Partiri, partes facere, dividuum facere, dividere. *gal partir. ital. partire. hisp. partir. ang. parte.*

Paertenaer. Partiarius.

Paertye. Pars.

Paertije / teghen-paertije. Pars adversa, pars diversa : adversarius. & Lis, controversia.

Paertijdigh. Adversus, adversarius, contrarius. *vulgò* partialis.

Paertijschap. Controversia, disceptatio, altercatio, factio. *vulgò* partialitas.

Paerture. Par, duo inter se æquales, societas parium vel similium, ludus parium sive æqualium, æqua concertatio.

Paerturen. Par pari jungere.

Paesschen / paesch dagh. Pascha, dies paschalis, festum paschatis, phase, festum azymorum : festum resurrectionis Domini, dominica resurrectionis.

Paesch-achten. *Frisiq. d.* **paesch acht-dagen.** Dominica prima post pascha: octava paschę, quasimodo. i. **beloken-paesschen.**

Paesch-avond. Sabbatum sanctum.

Paesch-bloeme. Viola latifolia : *sic dicta,* quòd circa paschæ solennitatem ferè semper floreat : *alio nomine* **penninchs bloeme.**

Paesch-dagh. i. paesschen. Pascha.

Paesch-eyeren. Ova paschalia : quæ paschatis festo donari & edi solent.

Paesch-hyps. Epulæ paschales, ova, carnes, *&c.*

Paesch-hypsen. Epulari festis paschalibus

Paesch-keersse. Cereus paschalis.

Paesch-maend. *Sax. sicamb.* Aprilis. *q. d.* mensis paschalis: *quod mense Aprili pascha plerumque celebretur.*

Pagie. Pedissequus, puer pedissequus, à pedibus, assecla, assectator. *vulgò* pagius. *gal. page. ital. paggio. hisp. page. ang. page.*

Pape. Pensio, solutio, satisfactio.

Papen. Solvere, satisfacere, satisdare. & pacare, sedare. *gal. payer. ital. pagare hisp. pagar. ang. paye.*

Papement. Numeratio, pensio, solutio.

Papement. i. klepu-geld. Minuta pecunia

Paps/peps. Pax, toga, quies. *gal. paix. ital. pace. hisp. paz. ang. peace.*

Papſ-bode. j. **papſ-ghe-ſande.**

Papſ-ghe-ſande. Caduceator: legatus aut internuncius pacem petens.

Paps maecken. Pacificare, reconciliare, componere litem ſeu diſſidium.

Papſ-maker. Reconciliator, pacificator, arbiter, diſceptator, diſſidiorum compoſitor: mediator pacarius.

Pacpſelick. Placidus: & Placidè.

Papſen/pepſen. Pacificare, pacare, ſedare, delinire, mulcere.

Palaps. Palatium, auguſta domus, auguſtale, baſilica, prętorium, regia. *germ. pfalez, palaſt. gal. palais. ital. palatio, palazzo hiſp. palacio, ang palace.*

Pale. j. **pael.**

Palepe. j. **katerol.** Trochlea, rechamus. *vulgò* polia. *gal poulie. ang. polye, puliy*

Palepe. Trochlea cruciabilis: climax, ſcala: tormenti genus, quo corpora diſtorquentur & excruciantur: nexus qui pendentem gerit, & ſummos pollicum apices vincit, additis pedibus graviſſimo pondere. **In de palepe hanghen.** κλιμακίζειν. *Suidas*

Palep-koorde. Funis ductarius, fidiculę.

Palepken. Orbiculus.

Paléren/palléren. Polire, comere, ornare. *germ. palieren. gal. polir. ital. polire. hiſp. polir. ang. poliſhe.*

Palér-hapz. Galericulum, futile capillamentum.

Palér-pziem/palér-naelde. Calamiſtrū.

Palérder. Coſmeta, ornator.

Palérſel. Comptus, ornatus, us, mundus, coſmus.

Palfrenier/ſtal-knecht. Agaſo, equi ductor & curator: equiſo, hippocomus, hippophorbus. *vulgò* palphrenerus. Palefredus. & Palphredus. *vulgò* equus *ducitur. ger. palfernier. gal. palefrenier. ital. autem palafreniere, dicitur* anteambulo.

Palic. j. **kaf.** Palea, acus, eris. *gal. paille ital. paglia. hiſp. paia.*

Palien. Stricturę ſcintillæ ferri candentis. *gal. pailles.*

Palic/houde. Siliqua, folliculus, calyx, valvulus.

Palſſteren. j. **polſſteren.** Polire.

Palinck. j. **paelinck.**

Palleken. *holl.* j. **ſlee-pzupnken.** Prunus nanum.

Palléren. j. **paléren.**

Palm-boom. Palma. *ger. palmbaum. gal. palme. ital. palma. hiſp. palma. ang. palme.* **Steekende palm.** j. **muſ-dozen.** Ruſcus.

Palm-boom. j. **buſ-boom.** Buxus.

Palm-dagh. j. **palm-ſondagh.**

Palm-ſondagh. Ramalia, oſchophoria, verbenalia, verbenarum dies, βαΐαι φοινικων. Dies palmarum, Dominica olivarum, Dominica in ramis palmarum, Dominica ſexta quadrageſimæ. *gal. paſque fleurie. ang palmſunday.*

Palm-hout. Lignum palmeum. & Lignum buxeum.

Palm-weke. Hebdomada paſſionis: dominica ante dominicam palmarum. *gal. ſepmaine fleurie.*

Palme van de hand. Palma, vola manus, cavum manus, media pars manus. *gal. paulme. ital. palma. hiſp. palma. ang. palme.*

Palme/palm-maete. Palmus, menſura digitorum quatuor

Palm-ſlagh/koop-ſlagh. Palmaria addictio, plauſus injectæ dexteræ.

Palm-maete. j. **palme.** Palmus.

Palm-maete/palmatorie. Ferula, baculus quo puerorum palma ſive vola manus feritur. *vulgo* palmatoria. *hiſp. palmada, palmatoria. ang. palmer.*

Palmmotten. Palmis indecorè ventilare, palmis dedecorare, turpiter manibus pertractare, palmis preſſare: contrectare manibus duris & impuris: indecore manibus verſare.

Palſter. Scipio. & Dolon, baculus intus quem latet pugio.

Palt. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **ſtuck.** Fruſtum, cruſtum. **Palt broods.** Fruſtum prædicaneum panis.

Palt-rock. Palla. *gallis palleote dicitur. Vide tur, inquit Barſius,* Gallica palla *accedit ad formam noſtri* Palletici manicati.

Palts. Palatium, prætorium. *germ. pfalz.*

Palts

Paltz/*teste Andr. Alsham. vulgò* pfaltzia, arx est in Germania quam adjacenti regioni nomen dedisse ferunt. *Ammiano Marcellino dicitur.* Palas & Capellatium *vulgo* Palatinatus inferior.

Paltſ-grave. Comes palatinus, dapifer imperatorius *quem veteres* præfectum prętorio, legatum, & candidatum Cęsaris *non nunquam:* qui fisci curam & vices Cæsaris absentis gerit: *qualem quoque reges suis habuit quendam. Io. Aventin.* prætor comitatus Augustalis, *Adr. Iun. dicitur* **paltſ grave.** Comes palatinus. *q. d.* domesticus principis: palatium *enim* domus principis *est, vocatur autem propriè* **pfaltz-graff** à magno palatio Treverensi unde Palatinorum comitum prima origo & appellatio.

Paltſ-graeffchap. Palatinatus.

Paluillen. Impedimenta, sarcinę, scruta panniculi triti.

Palure/**parure.** Paratus, ornatus, comptus, us: mundus *gal. parure.*

Palure ſ. **libzepe.** Insigne gestamen.

Pampier ſ. **papier.** Papyrus.

Pampernoelie. ſ. **campernoelie.** Fungus.

Pampoelie. Mulier crassa, dolearis, ventricola. *ital bambo, bambino* i. homo crassus. *vulgò* grossus.

Pampoene ſ. **pompoen.**

Pan-hups/**paen-hups.** *vetus.* ſ. **bzoulu-hups.** *vulgo* Braxatorium, camma.

Pand/**om-ganck.** Ambitus, circuitus.

Pand ſ. **krupſ-ganck.** Peristylium.

Pand. Xystus porticus, solarium, ambulacrum, ambulatio.

Pand van de koetſe. Fulcrum lecti.

Pand/**plope van den rock.** Lacinia.

Pand-rock. Tunica laciniata.

Pand/**net.** Plaga, rete, indago, reticulata indago, carbasęum septum: series plagarum saltus cingentium, & feras includentium.

Pand. Pignus, hypotheca. **pand**/*inquit Becanus fit a* **band** i. vinculum: *quia pignus vinculum est fidei. ger. pfand. ital pegno. angl. pawne.*

Pand-houder. Sequester.

Pand-lieden. Obsides.

Pand-man/**ghiſſel.** Obses.

Panden/**be-panden.** Pignerare, oppignerare, pignori obligare. *q. d.* **banden.**

Panden/ **pandinghe doen**/ **af-panden.** Capere pignus, pignora apprehendere, pignora auferre, pignerare, pignerari.

Pander. Pignorator, qui pignus accipit.

Paner. Panarium, sporta, cista, canistrum, calathus, corbis. *gal. panier. ital. paniere. hisp. panera. ang. panier.*

Panick-kozen. Panicum. *germ. pfenich. gal. panic. ital. panico. hisp. panigo, panizo. angl. panick, panicke.*

Panne. Patella. *germ. pfannen.*

Panne/**hooſd-panne.** Calva.

Panne/**panne-dack.** *sic. holl.* ſ. **tichel.** Tegula, imbrex.

Pannen-dack. Tectum tegulaneum, imbricatum.

Pannen-decker. Imbricarius.

Pannen-koeck. Laganum, scriblita.

Pannen-koeck/**toerte.** Panis testuaceus.

Panne-koecken. Comessari.

Panne-lecker. ſ. **taillooz-lecker.**

Pan-aerſen/ **bzidſe-ſlaen.** Cædere nates ferreâ patellâ, objurgare solea sive sandalio, *Persius Satyra* 5. Soleâ pulsare nates, *Iuven. Sat. 6. vulgo* dare ad soleas.

Pan-harinck. ſ. **wind-bzoogen harinck.** Halec non satis siccata aut indurata, *quæ in patella coquitur.*

Pan-biſch. *holl.* Piscis in patella frixus.

Panneel/ **rug deckſel.** ſ. **rug-kleed.** Dorsuale: stratum, instratum. & Sella aurigæ.

Panneel van ſchilderije/ **ſchzijn-werck**/ *&c* Tympanum, tabula, tabella: *vulgò* pannellum. *gal. panneau.*

Panneel van de metſelrije. Tympanum fastigij.

Panſſe/**penſſe.** Venter, ventriculus, omasum, pantex. *vulgo* pancia. *gal. panſſe. ital. pancha. ang. paunch.*

Panſſen oft penſſen in de ſult. Pantices conditanei.

Paſſen-depl. Viscceratio, distributio farciminum.

Panſ ijſer. *ſland.* ſ. **panſſier** Lorica.

Panſ-merckt. Alantopolium.

Panſ-poel/penſ-poel. Lacuna, palus.

Panſ-ſack/penſ-ſack/trijp-ſack. Venter, venter collativus. *q.d.* ſaccus inteſtinorum.

Panſ-wijf. Alantopolis.

Panſ-ſier/ panſ-cier/panſ-iſſer. Lorica: ferrea tunica ex annulis, qua pro lorica milites utuntur: lorica ſquamea, lorica hamata, catenata: thorax ſquamatus. *vulgò* pancerium. *germ. pantzer, ital. panziera.*

Panſſier-kraeghe. Lorica colli: collare hamatum, ſquameum.

Panſſier-maelie. Annuli loricæ, ſquamæ.

Panſſier-maecker. Faber loricarius.

Panter/ palm-maete. Ferula.

Panther dier. Panthera, ę: Pardalis.

Pantoffel. Crepida, ſandalium. *vulgò* pantofala. *ger. pantoffel. gal. pantouſle. ital. pantofala. ang. pantoffle, pantouſle inquit G. Budeus, dicitur. quaſi παντοφελὸς ἀπῶν, id eſt omne, & φελὸς ſuber: ſunt enim crepidæ quarum ſolum ſubere conſtat.*

Pantoffel-houd. Suber. *q.d.* lignum crepidarum *quod calceatui accommodatur.*

Pantoffel-maecker. Crepidarius, diabathrarius, ſolearius.

Pape. *j.* **paepe.** Presbyter.

Papepe. *j.* **pipepe.**

Papel/pappel. *j.* **malluwe.**

Papier. Papirus, charta. *germ papier. gal. papier. ital. paper. hiſp. papel. ang. papyr.*

Papierken. Chartula.

Papier-riet. Papyrus, arundo papyracea.

Papieren. Papyraceus, chartaceus, chartarius.

Papier-kiſte. Chartophylacium.

Papier-maecker. Chartarius.

Papieren manneke. *adag.* Homuncio imbellis, fragilis, mollis, imbecillis.

Papier hozenken. Cucullus.

Papier-hupſken. Cucullus, involucrum chartaceum, tegmen papyraceum.

Papier-molen. Mola chartaria.

Papier-ver-cooper. Papyropola, chartapratus.

Pappe. Puls, pulmentum. *vulgò* pappa. *ger. pappen. gal. pappin. ang. pappe.*

Pappeken. Pulticula, athera.

Pappe/lijm-pappe. Colla, glutco.

Pappen/lijmen. Glutinare.

Pap-eter. Multiphagus.

Pap-ketel. Cacabus pultarius: olla in qua pulmentaria coquuntur.

Pappaerd. *ſland.* Tila paganica, pila laxior, molliter ſarta.

Pappel. *ger. ſax. ſicamb.* Malua.

Pappel-boom. *j* **popelier.** Populus arbor.

Par heer. *ger. ſax. friſ. ſicamb.* *j.* **prochiaen.**

Parceel. Particula. *gal. parcelle. ital. particella. laſſ. particilla. ang. parcell.*

Parciael. Iniquus, adverſarius.

Parck. Septum, locus ſeptus, circus, circulus, locus concluſus, clauſum: & Arena: locus in quo pugnant gladiatores. ἔρκος. *germ pferrich. gal. parc. ang parke.*

Parck/warande. Robor, rium: vivarium, locus ſeptus in quo ferę vivę paſcuntur. *vulgò* parcus.

Parcket. Vallum, agger, ſeptum, clauſum. & Auditorium, tribunal. *gal. parquet.*

Paerepe. *j.* **poprepe.**

Parckement. *j.* **perckement.**

Pard. *ſax. ſicamb.* Pardus, pardalis.

Paren. *j.* **paeren.**

Parmant/parmantigh. Compoſitus, gravis & ſerius homo, vultuoſus, ſeverus, bellus, bullatus.

Parmantelick. *j.* **ſtatighlick.** Magnificè.

Parmentier. *ſland.* **kleer-maecker.** Sartor. *vulgò* paramentarius. *gal. picar, paramantier.*

Part/parten/partije/&c. *j.* **paert/paerten/paertije.**

Partjelie. Lyſimachia, ſalicaria. *j.* **wederick.**

Partrijs/pardijs. Perdix.

Partre/pzatte. Dolus, fallacia, fraus, malæ artes.

Parture. *j.* **paerture.**

Pardijs. Pronaum, πρόναον. Veſtibulum templi, limen ſacrum. *gal. parvis.*

Parure. *j.* **palure.** Paratus, us.

Pas/terd/trede. Paſſus, gradus, greſſus, veſtigium, tranſitus. & Commodus progreſſus. *gal. pas. ital. paſſo. hiſp paſſo. angl. pace.* **op ſijnen pas gaen.** Gradatim vel pedatim ire: commodè progredi, pedetentim procedere.

Pas-poorte/ passe poorte. Libellus, epistola assertoria, literę tuti itineris, diploma liberi transitus: commeatus: evectio: permissus, missio, dimissio. *vulgò* passa porta. *germ passport. gal. passe porte. ang. passe porte.*

Passagie. Transitus, meatus. *vulgò* passagium. *gal. passage. ital passagio. ang. passage.*

Passagier. Viator, commeans, transiens: & Portitor, vector. & Falco commeans.

Passéren. Transire, transgredi, permeare, transmeare, pervadere, prętcrire, commeare, *vulgò* passare. *gal. passer. ital. passare. hisp. passar. ang. passe.*

Passeren. Superare, excellere.

Passeren. j. toe-laten. Permittere, sinere.

Passéren een testament voor schepenen. Authoribus judicibus confirmare testamentum.

Passeringhe. Transitus, meatus.

Passerelick. Tolerabilis. & Tolerabiliter.

Passement. Limbus intextus, fimbria prætexta, prętextum, segmenta: aurea, argentea, aut serica fila intertexta. **Beleght met passement.** Segmentatus.

Passement-maecker. j. passement weber. Limbolarius.

Pas. passe. Symmetria, responsus, convenientia. & Commoditas, oportunitas, tempus oportunum, locus oportunus.

Pas oft tert int springhen oft dansen. Staticuli, gestus saltatorij, quibus ad statos musicos concentus subsistitur.

Pas oft tert houden int dansen. Ad numerum motis pedibus ducere choreas. *Ovid.*

Pas ghehen. Commodum esse, vacuum esse, vacare, oportunum esse: habere locum, tempus, occasionem, oportunitatem aliquid agendi: tempus vacuum habere. **Op dit pas.** Hoc loco, hoc tempore, in præsentiarum. **Te pas komen.** vsu venire, utile esse, ad rem pertinere, ad rem facere. **Recht te pas komen.** Oportunè, commodè, tempori, in tempore, suo tempore, tempestivè venire. **Qualick te pas komen.** Venire incommodè, importunè, intempestivè. **Wel van pas ghedaen.** Satis rectè, satis probè factum: sat benè, sat appositè. **Te pas brenghen.** Accommodare, adaptare. & Par pari referre. **Te pas zijn.** Valere. **Wel te pas zijn.** Benè valere, bellè habere: uti valetudine bona, firma: rectè valere.

Passen. Aptare, adaptare, accommodare, æquare, æqualiter componere.

Passen met den passer. Circinare, circino designare.

Passen/ be-quaem zijn. Convenire, quadrare, congruere, respondere, commodum esse, conformem esse, appositum esse.

Passen. Vacare. **Het past mij nu.** Vacat nunc mihi: otium vel vacuum tempus nunc est mihi.

Passen/ achten. Æstimare, pendere, pensare, pensitare, perpendere: curare. **Niet passen op eenighe saecke.** Parvi pendere, æqui bonique facere, susque deque ferre, nihil pensi habere, contemnere, nihil morari, non curare, non laborare de re aliqua.

Pas-ghelt. Minutę pecuniæ, quibus majoris pretij numus exæquatur.

Pas-houwer. Harpe, ensis falcatus, acinacis.

Pas-loot/ water-passer. Libella, perpendiculum: instrumentum quo filum plumbo appenso explorat structurę in altum rectitudinem.

Pas-mes. j. pas-houwer. Harpe.

Passer. Circinus, instrumentū fabrile quo circinos ducunt, & res inter se accommodant.

Passéren/ passement. *vide* **pas.** Passus, gradus.

Paste. *vetus. stand. j. deegh.* Offa, massa. *vulgò* pasta: & Pinguissima pars siliquarum excoctarum. *germ. past. gal. paste. ital. pasta. hisp. pasta. ang. past.*

Pastepe. Panis dulciarius: crustulatum: arrocreas, atis. & Artocreas, æ: minutal. *vulgò* pastea, pasta, pastada. *germ. pastet. gal. paste. ital. pastello, pasticcio. hisp. pastello, pastel. ang. pastye.*

Pastepe van den pekel-haering. j. smachse.

Paſteye. *germ.ſax.* Propugnaculum, agger, munimentum, munitio, vallum. *ital.baſtione.*

Paſtey-backer. Cupedinarius, piſtor dulciarius.

Paſtey-backerije. Opus piſtorium, dulciarium. & Piſtrina dulciaria, popina dulciaria.

Paſtel.j.weete. Iſatis, glaſtum, *vulgò* paſtillum. *gal.paſtel.hiſp.paſtel.*

Paſtinake. Paſtinaca, radix cara, ſtaphylinus. *germ.paſtinack.gal.paſtinade.ital.paſtinaca.*

Paſtoor.j.ꝑrochiaen. Curia, parochus: paſtor eccleſię.

Pat.j.pad. Veſtigium, ſemita.

Patich.j.peerdick. Lapathum acutum, oxylapathum.

Pate. Pecten muſicus.

Paten. Lineas muſicas ducere pectine.

Patroon/beur-ſpraecke. Patronus, advocatus, patrocinator, protector, defenſor. *gal.patron.hiſp.patron.ang.patron.ital.autem padrone.* dominus herus dicitur.

Patroon/patroon-ſant. Patronus, deus tutelaris, deus patrius.

Patroon van den ſchepe. Navarchus, magiſter navis, nauclerus, navicolarius. *vulgò* patronus.

Patroon/beur-beeld. Archetypus, exemplar, exemplum, ſpecimen.

Patroon.j.be-woꝛp. Ichnographia.

Patronéren. Adumbrare.

Patte.j.pad. veſtigium.

Pattijn. *ſland.j.plattijn. ang.patten.*

Pattoffel. *ſland.j.pantoffel.*

Pavepen/ plavepen. Pavimentare, pavimentum ſternere lapidibus, ſternere locum tegulis, teſſellis. *gal.pavir.ang.pave.*

Pavey-ſteen.j.plavey-ſteen. Tegula pavimenti.

Pavey-ſel/ plavepſel. Pavimentum, ſtratum. *gal.pave. ital.pavimento angl.pavement.*

Pavér-ſteen. *ſland.j.pavey-ſteen.* Tegula pavimenti, teſſella.

Pavilioen. Papilio, tentorium. *gal.pavillon. ital.padiglione.hiſp.pavillon.ang.pavilion.*

Pavilioen over een bedde. Conopeum.

Paus. Pontifex maximus pontifex ſummus, curio maximus, ſuminus pater, papa, dominus: dominus apoſtolicus, *apud veteres Ec.leſ.*

Pauſ-dom. Papę dominium, papalis dignitas, pontificale imperium.

Pauſe/pooſe. Pauſa, intercapedo: requies, reſpiratio. *gal.poſe.ital.pauſa.hiſp.pauſa. ang.pawſe.*

Pauſeren. Pauſare, ſpatium interponere, intermittere, intervallum facere, quieſcere, reſpirare.

Pauwe. Pavo: Iunonia avis. *germ.pfaw. ſax.pawlun. gal.paon. ital pavone. hiſp.pavon.*

Pauwen-ey. Ovum pavonium.

Pauwen-krupd. Piperitis, ſiliquaſtrum: piper Calecutium ſive Indicum.

Pauwen-krupd. *ſland.* Amaranthus tricolor: *herba cuius foba alis pavonis vel pſittaci ſunt ſimilia dicitur* & **pape-gap-krupd.**

Pauwinne. Pava, pavo femina.

P E

Peauter/ ſpeauter. Plumbum argentarium, plumbum candidum, ſtannum. & Electrum: metalli genus miſtum. *gal. eſpeautre.hiſp peltre.ang.peuter, pewre.*

Peck. Pix. *germ.paech, pech ſax.pick.ital.pece. hiſp.pez. ang.pitche.*

Peck-boom/peck-demmen-boom. Picea: arbor quę picem fundit. *germ baechtannen.ſax.pickdanne.*

Peck-dzaed. *friſ.j.boꝛſtel-dzaed.*

Peck-baeck. *holl j.dzegghe.*

Peck-olie. Piſſelæon, oleum picinum.

Peck-reep. Malleolus.

Peck-ſwert. Piceus, nigerrimus ad modum picis.

peck-tonne/peck-bat. Vas piceum, picatum.

pecken/be-pecken. Picare, oppicare, inpicare.

pedde. *ſicamb.j.padde.*

peddick int hout. *ſax.j.marck/ pit.* Matrix, cor, medulla.

pederiere/magneel/blijde. Vetera inſtrumenta bellica.

pee/ pote. Siſer, ſtaphilinus, radix edu-

li

lis, raphanus.

peen/ pepen/ leb-gras/ knoop-gras. Agroſtis, gramen nodoſum: canaria, gramen canarium, gramen caninum.

peenis. *ſicamb.* Rumex.

peerd. Equus, ſonipes, caballus.

peerdeken. Equulus.

peerdeken wel berepdt. j. kockock heerken.

peerdeken ſetten / peerdeken ſchieten. j. hoophens ſetten.

peerdeken / peerdken. *vetus. ſicamb.* **j. ander halven ſtuyver / twee blancken.** *numus ſic dictus ab effigie equitis.*

peerd-berſſder. Equiſo, equorum magiſter & moderator: equorum domitor, inſtitutor.

peerd-bloeme. j. kanker-bloeme. Melampyrum: triticum vaccinum: condrilla, ſonchus, & id genus aliæ herbæ in pratis ferè obviç, equino generi pabulationem ſuppeditantes.

peerd-cieraed. Phaleræ: equorum ornamenta.

peerd-deckſel/ rug-kleed. Dorſuale.

peerd-dief. Abactor.

peerd-kuetſer/ peerd-kuts. *ſtand.* **j. peerd-tupſcher.**

peerd-meeſter. Veterinarius, mulomedicus, medicus equarius, hippiater.

peerd-merckt. Forum equarium.

peerd-moeder. *vetus.* Equa.

peerd-rſſder. Eques.

peerd-rupter. Eques.

peerd-ſcheere. *ſicamb.* Scarabeus.

peerd-ſtal. Equile, ſtabulum equorum.

peerd-ſteert. Muſcarium, cauda equi, & Hippuris, equiſetum. *herbæ genus.*

peerd-ſtrond. Stercus equinum.

peerd-tupſcher/ roſ-tupſcher. Hippoplanus, hippocomus, curator equorum.

peerd-veule. Pullus equinus, equuleus.

peerd-volck. Equites, equitatus.

peerdſ-arbepd. Herculei labores, plurimi ingenteſque labores.

peerdſ-boone. Phaſeolus, phaſelus minor, bona equina, *Rembert. Dodon.*

peerdſ-weke. j. ploegh-weke.

peerdſ-wꝛſſel. *ſtand.* Veſpa, crabro.

peerdſ-kever. j. peerdſ-blieghe. Scarabeus pilularius.

peerdſ-klauwe. Vngula equi.

peerdſ-klauwe. j. hoef-blaeden. Tuſſilago, populago. *officin.* ungula caballina, farfara.

peerdſ-rooꝛt. j. peerdſ-ſtront.

peerdſ-blieghe / ſchal-bſſter. Scarabeus, cantharus: *vulgò* pilularius.

peerdſ-wicke. Fruum.

peerdſ-wozm. Scarabeus.

peerdighe merie. *ſtand.* **j. heete.** Equa pruriens.

peerdick/ patich. Lapathum acutum: oxylapathum, rumex acutus.

peere/ pepꝛe/ pere. Pyrum. *germ byrn. ſax. & ſicamb. pere, bere gal poire, ital. pero. hiſp. peras ang. peare.*

peer-boom/ pepꝛ-boom. Pyrus, pirus.

peer-dꝛanck. Pyraſium: pyratum. *D. Hieron.*

peereler. j. peer-boom. Pyrus.

peerkel. *ſtand.* **j. perſe.** Perſicum.

peerkel-boom *ſtand.* **j. perſe-boom.**

peerle. j. perle. Bacca.

peerſch. Cærulus, cæruleus: cyaneus, violaceus, ſubobſcurus color, luridus, lividus, molochinus.

peerſch-verwer. Molochinarius: qui colorem tingit ad purpuram inclinantem.

peerſe. Pertica, ſudes. *gal. perche, ital. pertica. hiſp. pertica. ang. perche.*

peeter-man/ pieter-man. Araneus, draco, dracæna: *piſcis genus. germ. petermanche, petermenche.*

peghel. Capacitas ſive menſura vaſis. & Statuta menſura.

peghel. *ſax. ſicamb.* **j. pinte.** Hemina.

pegelen. Metiri, menſurare, menſuram deſignare, metiri vaſis capacitatem. & Modicè ſive parcè dare.

peghelen. Dimenſor ſive explorator capacitatis vaſorum: menſor liquidorum.

peghel-ſtock. Baculus dimetiens, linea dimetiens.

pepl. *holl.* **j. peghel/ iecke.**

peplen. *holl.* **j. peghelen/ iecken.**

pepl. *ſtand.* **j. taecke.** Penſum.

ypsten. *stand.* Pensum proponere.
ypsten. *j.* **ysten.** Metiri aquas bolide.
ypms. *j.* **pupm-steen.** Pumex.
ypre. *i.* **peere.** Pyrum.
ypsen/ypsen. Cogitare, versare corde vel animo, agitare, perpendere. *vulgò* pensare. *gal. penser. ital pensare. hisp. pensar.*
yps *j.* **paps.** Pax.
ypsteren/yesteren. Pascere, nutrire: curare. & pascere herbam: repascere, impascere. & Impasci, pabulari. *gal. penser. pasturer, paistre, repaistre. ital. pascere. hisp. apacentar.*
ypsteringhe. Pastus, refectus, us.
yekel. Muria, salsugo, salsilago, liquamen, salsum, liquor salsamentorum. *jax. pekel. ang. pickle, pikle.*
yekel-yacrinck. Halec muriâ durata sive condita.: halec conditanea, muriatica, muriata.
yekelen. Muria sive salsugine condire.
yelertyn. *vetus. stand.* Genus accipitris.
yelertynen/blaeten/sackers/balcken. *&c.*
yelertyne. *j.* **yellartyn/schavot.**
yelgrim. Peregrinus. *gal. pelegrin, peregrin. ital. pilegrino. hisp. peregrino. angl. pelgryme.*
yelgrimagie. Peregrinatio.
yelgrimagie gaen. Peregrinari.
yelicaen/yelicaen-voghel. Pelicanus.
yellartyn/yellartyn-voghel. *stand.* j. **yepel.** Papilio.
yellartyn/yilozyn. Numellæ versatiles.
yelle. Pellis, involucrum.
yelle/vare-kleed. Vmbella.
yelle vaer t'saed in light. Pericarpium, folliculus, siliqua, theca, involucrum seminis. & Tunica, calyx, valvulus leguminum.
yelle van d'ep. *j.* **schaele** Testa.
yelle-voghel. *j.* **penne-voghel.** Papilio.
yellen. Vellere, vellicare, carpere. *ang. pille.*
yellen. Decorticare, glubere, deglubere, glabrare, deglabrare. *gal. peler. hisp. pelar. ang. pille.*
yellen yet ep. Exuere ovum testâ.
yels. Pellis, pellis villosa, lanata. *germ. peltz. beltz. ital. pelle. hisp. pelicia.*
yels/yelt-rock. Rheno, vestis pellicea. *gal. pelisson. ital. pelliccia, pellicione.*
yelt-maecker. *stand.* j. **yeltier.** Pellio.
yelser. *holl.* j. **yeltier.** Pellio.
yelsser. *holl. fris.* Pyrallis: animaleulum pennatum, lucernarum luminibus advolitans: hepialus.
yeltier. Pellio. *gal. pelletier. ital pellizaro. hisp. pelleiero, pellizero.*
yelterije. Pelles, pelles lanatę, pelles Babylonicæ
yeluwe/puluwe. Pulvinus, cervical. *ang. pillow.*
yemelen. Perparcè dare.
yene. *j.* **pyne.**
yener. *j.* **yaner.** Panarium.
yenne/veder. Penna. *q d* pinna: *quia veluti penna in corpore figitur. Becan. gal. pinne. ital. penna.*
yenne/schryf-penne. Calamus scriptorius.
yenne/spyke. Assula inspicata.
yenne-koker. Theca pennaria, calamarium, theca calamaria.
yenne-lecker. Servulus à manu, librariolus.
yenne-mes ken. Cultellus scriptorius, gladiolus, graphiarius, scalpellū, scalprum librarium *vulgò* cultellus pennarius.
yennen-stele. Caulis pennę.
yenne-voghel. *sicamb.* j. **yepel.** Papilio.
yenne-vaere. *rectius* **yenninck-vaere.**
yenninck. Numus, nummus, denarius. *germ. pfenning. ang. penni.*
yenninck Mensura intrinsecæ bonitatis argenti: *vulgò* nummus. *dividitur autem in 4. grana.*
yenninck yarisis. *stand* j. **dry myten bra-bandts.**
yenninckske n. Nummulus.
yenninckske n. *holl.* j. **vier-myten / half-dupt.** Chalcus, æreolus.
yenninck bloeme. Lunaria Græca.
yenninck-krupd. Nummularia, centimorbia. *ger. pfenninck kraut. gal. herbe monneyres. ital. dineraria. sic dicta à foliis instar nummi rotundis.*
yenninck-meester. j. **ontfanger.** Coactor, collector.
yenninck-meester. Tribunus ærarius, præfectus

fectus ærarij, quæstor, præpositus pecuniæ publicæ.

penninck-waere / penninck-waerde. Merx.

penninck-waeren / penninck-waerden: Distrahere, divendere, *q.d.* redigere ad pretium numi. *vulgò* denariare.

penninghen. *vetus.* Pecunia vendere.

peonie/pioene. Pœnia, pœnia casta, aglaophoris. *gal. pevoisne, peoesne, pivoine, pivoesne. ital. pevonia, peonia. hisp. peonia. ang. peony.*

pensee. Viola flammea, viola tricolor, flammula. *offican.* herba clavellata, herba trinitatis. *gal. pensee. ang. patices.*

pensee/pensee-rinck. Annulus violæ flammeæ figuram referens.

pensel. j. **pinsel.** Penicillus.

pensen. j. **pepnsen.** Cogitare.

pensse. j. **panse.** Pantex, *&c.*

pepel. Papilio. *ger. pfeyfholder. gal papillon.*

pepel. Orchys ornitophora: ornithes folio levi, papilionis alas expansas referens.

pepelinck. Homuncio tenellus, imbecillis. *nullum enim animal inter vermiculos alatos papilione imbecillius.*

pepel-sot. Delirus.

peper. Piper. & Pulmentum piperatum, jus acrum: intinctus piperatus. *germ. pfeffer. gal. poivre. ital. pepe, pevero. hisp. pevre. ang. pepper.*

peper-hipsken. Cucullus: involucrum chartaceum, quo institores & præpolæ pulveres condunt: charta muricatim intorta.

peper-koeck. Libum piperatum, nastus panis.

peper-kozen. Granum piperis.

peper-krupd. Raphani silvestris genus: lepidium.

peper-wortel. j. **maer-radijs.**

peper-sausken. Piperatum, intinctus piperatus.

peperen. Imbuere sive condire pipere.

peperlinck. *ger. sax. sicamb. holl.* j. **kamperoelie.** Fungus. *germ. pfifferling.*

pepoen. Pepo, onis.

perck. j **parck.** Septum, circus.

perckel. j. **peerckel.** Persicum.

perckement / pergament. Membrana, charta Pergamena. *germ. perment. gal. parchemin. ital. pargamina. hisp. pargamino. ang. perchement.*

perdick. j. **leck-bladeren.**

perdrijs/parrijs. j. **veld-hoen.** Perdix. *gal. perdrix, perdreau: ital. perdice. hisp. perdiz: ang. petrige, parteich.*

pere. j. **peere.** Pyrum.

perijckel. Periculum, discrimen. *gal. peril. ital. pericolo. hisp. peligro.*

perijckeleus. Periculosus.

perle. Bacca, margarita, unio, lapis Erythræus: bacca conchea. *vulgò* perla. *ger. perlin, parle. gal. perle. ital. perla. hisp. perla: ang. pearle, perle.* **perle.** *metaphor.* Homo eximius, excellens, præclarus.

perle in d'ooghe. Argema.

perlen-krupd/steen-saet. Lithospermum, milium solis, cauda pecorina, cauda leporina; *herba ferens semina candore & rotunditate margaritarum, duritia verò lapidea.*

perlen-moeder. Cochlea margaritifera.

perlen-snoer. Linea margaritarum.

peroen/perroen. j. **puyroen.**

perre. *stand* j. **hiele-bille.**

perse/persick. Persicum, malum persicum, duracinum: molusca nux, succio. *germ. pfersig. gal. peschе. ital. persigo. ang. peache.*

perse-boom/persick-boom. Persicus, malus Persica, arbor Persica.

perse-krupd / persick-krupd. Persicaria, *herba cujus folia persicæ arboris simulia.*

perselie/persijn. *stand* j. **petersselie.**

persick. *sic* j. **perse.** Persicum.

persoon. Persona. *germ. person. gal. personne, personnage: ital. persona. hisp. persona: ang. persone.*

persoon/prochiaen. Curio, pastor parochialis. *ang. parsone.*

persoon-schap. j. **prochiaen-schap.**

persoonagie. j. **persoon.**

persoonagie int spel. Persona, personatus, histrio, actor.

persoonagie van grooten staet. Præstans vir, excellens homo, homo summæ existimationis.

perssе. Torcular, torculus, torcularium. *ger.*

preß.gal.presse.ang.presse.

perſſe *j.* **perſſe-boom.** Prælum.

perſſe. *vetus.* *j.* **Dzuck.** Preſſura, oppreſſio: mœror.

perſſe-boom. Prælum: trabs qua uva calcata premitur.

perſſe-ſpille. Cochlea.

perſſen. Premere, coarctare, torquere, prelo premere. *&* Agere, urgere, contendere, inſtare. *gal.presser.ang.presse.*

perſſen. *ſicamb.* *j.* **perſſemen.** Fœnerari.

perſſem. Vſura.

perſſemer. Vſurarius.

perſſemen. *j.* **woecken.** Fœnerari.

perte/parte/pzarte. Fallacia, dolus: argutia.

pertigh. *ſand* Argutulus, fallax, doloſus.

pertrijs. *j.* **per-dzijs.**

peſe. Nervus.

peſe van den boge. Nervus, chorda arcus.

peſerick. Nervus, penis vervecis.

peſerick. Taurea, ſcutica ex nervo taurino.

peſerick van den navel. Ouracus umbilici, nervus umbilici, umbilicus.

peſte. Peſtis. *gal peſte. ital peſte.*

peſt-kole. Anthrax, carbunculus.

peſt-meeſter/ſchzobber Parabolanus, parabolarius.

peſtachtigh. Peſtilens, peſtifer, peſtiferus.

peſtilentie. Peſtilentia peſtis, peſtilitas, peſtilens morbus, exitialis morbus. *germ. peſtilentz. ital. peſtilenza. hiſp. peſtilencia: ang. peſtilence.*

peſtilentie woztel. Petaſites.

peſteren. *j.* **pepſteren.** Paſcere.

pet *holl.* *j.* **put.** Puteus.

pet-haeck *holl.* *j.* **put-haeck.**

petten *holl.* *j.* **putten.**

pete. *vetus.* *j.* **peter.** Suſceptor. *ſax. pade.*

pete. Suſceptrix, onomaſtria initialis, parens myſtica, parens initialis. *vulgò* promater, *&* patrima, *apud Eccleſiaſt. ſax. & ſicamb. pade, vide* **peter.**

pete/peteken/pitteken. *lovan.* *j.* **groot-moeder.** Avia.

pete/petken. Luſtrica filiola, filia initialis. *vulgò* profilia. *ſax. pade, pade dochter.*

pete-vader. *holl.* *j.* **pitjepken/groot-vader.** Avus.

Peter. Suſceptor, pater initialis, onomaſtor initialis, arbiter initiationis, teſtis baptizati pueri. *vulgo* propater, pater ſpiritualis, patrimus, patrimus *apud Eccleſ.* ſponſor baptiſmi, fidejuſſor, *Eraſ.* **Peter** (*inquit Becanus*) *dicitur*, quæ ex ſacro fonte ſuſcipit, vel ſuſcipitur: *&* **peter**/is qui ad idem ſacramentum teſtis adhibetur, & onus docendæ religionis ſuſcipit: *a quo certa coniectura, eſt*, **pete** *&* **peter** *apud priſcos fuiſſe nomina ad ſenectutis venerationem ſpectantia, cuius ætatis eos eſſe oporteret ad pueros myſteriis fidei imbuendos adhibetur.*

Peter/peterken. Luſtricus filiolus, filius initialis: filius ſpiritualis *apud Eccleſ. vulgò* filiaſter; profilius. *ſax. pade. ſicamb. padt. Dictio autem* **pade** *ſive* **pat.** *Saxonib. & ſicamb. dicitur.* Pater initialis. *&* Filius initialis. *&* Suſceptrix initialis. *&* Filiola initialis.

Peter-olie. Naphtha, bituminis liquidi genus, flos tenuiſſimus bituminis, *vulgò* petreleum. *&* Petroleum.

Peterſelie. Petroſelinum, apium. *germ. peterlin, peterſilien gal perſil. ital. petroſello. hiſp. perexil. ang. peſly.*

Petercelie van Macedonien. Smyrnium.

Petréren. Sobrie convivari, ligurire.

Pette/pet. *holl.* *j.* **put.** Puteus.

Petter/petterken. *holl. friſ.* *j.* **diſtel-vincke.** Carduelis, acanthis.

Petteren. Forire, ſtercora liquida egerere.

Petteringhe. Foria, orum.

Petterer. Foriolus.

Peule. *j.* **puele.** Percicarpium.

Peupel. *j.* **popel.** Populus.

Peur/peuren. *ſland.* *j.* **poper/poperen.**

Peuſelen. Contrectare, attrectare. *&* Perſcrutari: *&* Evellere pulpam: *&* Ligurire, ſuaviora edulia carpere, ſummis digitis varia cibaria carpere & libare: *&* Mobilitare, motare, motitare digitos: *&* Fodicare. *&* Carpere.

Peuſelinghe. Pulpamentum.

Peuteren/poteren. Agitare, actitare: *&* Fodicare: *&* Rimari.

P I

Pick. Simultas, inimicitiæ occultæ, latens odium.

odium. *gal. pique.* **Eenen pick hebben teghen pemanden.** Simultates cum aliquo habere, gerere.

Pick. *fax. fic. holl.* j **peck.** Pix.

Pick oleoft graef. *holl.* j. **kockock heerken rijd' ick wel.** Micare digitis.

Pickel. j. **bickel.** Talus ovillus.

Pickel van tafel/ſtoel &c. Pes menſæ, ſedis, &c.

Pickel-been. Talus.

Pickel-pot. Chytropus: olla quę pedes habet.

Pickel-ſteen. Aſtragalus.

Pickelen. j. **bickelen.**

Picke. Falx frumentaria, meſſoria, adorea, falx qua fruimentum inciditur.

Picke. Dens uncus, dens curvus, paſtinum, ligo.

Picken/becken. Roſtrare, roſtro impingere ſive impetere, mordere, roſtro ferire, pinſere. *gal. bequer. ital. beccare. hiſp. picar.*

Picken de ſteenen. j. **bicken.**

Picken. Manticulari, furtim ſurripere, legere, ſublegere. *ang. picke.*

Picken/ſtelen. Pungere, ſtimulare, lancinare, *πείκειν. gal. piquer.*

Picken. Ictu reſecare.

Picken. *ſicamb.* j. **tuck-noten.**

picken. Metere, ſuccidere ſegetem, ſpicarum faſcem deſecare, metere falce ſegetes, fruges: facere meſſem.

Picker. Meſſor.

Pickéren. Lancinare, pungere.

Pickedillekens. Laciniæ.

Piel. *holl.* j. **pijl.**

Piel-loot. j. **pijl-loot.**

Piepen/pijpen. Pipilare, pipire, pipare. *ital. pipire. gal. piper. hiſp. piar. ang. piep, pipe.*

Piepen gelijck een mups. Deſticare, mintrare.

Piep-mups. j. **bozgh-ſpel.**

Pier/pier-wozm. Lumbricus, lumbricus terreſtris, inteſtinum terræ, vermis.

Pieren. Lumbricos capere.

Piere. *ſland.* Pedica: laqueus quibus ferę capiuntur, plaga.

Pierick. *holl.* j. **perſick.**

Pier-maend. *vetus.* September.

Pieter-man. j. **peter-man.**

Pietwit-vogel. *ſland* j. **kievit.** Vanellus.

Pigghe. *vet. ang.* j. **bigghe.**

Pijcke. Haſta, lancea. *vulgò* pica. *gal picque. ital. picca.*

Pijck-ijſer. Spiculum, ferrum ſeu cuſpis haſtæ.

Pijck-kiſebel. Amentum.

Pijck-ſchacht. Haſtile.

pijckier / pijckenier / pijckenaer. *vetus. ſland.* Lancearius, haſtatus. *vulgò* picarius. *q. d.* ſpicularius. *gal. piequier.*

pije/ pije-laecken. Pannus rudis, hirſutus, craſſior.

pije/ bilten mantel. Penula coactilis, compacta ex villis craſſioribus.

pije/kobel-kappe. Bardocucullus, penula nautica.

pije/winter-rock. Endromis.

pije-wanten. Manicę hybernæ, chirothecę hybernæ.

pijl. Sagitta, calamus, arundo, ſpiculum, telum.

pijl-band. Amentum.

pijl-hout / ſpozken-hout. Alnus nigra: unde ſagittę pueriles conficiuntur. *vulgò* frangula.

pijl-koker. Pharetra.

pijl-ſteert. Paſtinaca: piſcis cauda in jaculi modum aculeata. *q. d.* ſagittæ cauda.

pijl-ſteert. Glaucium: avis ex anatum genere.

pijl/haer-pijl. Pilus, capillus. *gal. poil. ital. pelo. hiſp pelo.*

pijlaerdt. j. **bloed-vincke.** Pyrrhula: rubicilla. *genus aviculæ.*

pijle. Pila, ſublica, palus, lignum acutum quod in terram aut in aquam defigitur. *gal. pilotis. ang pyle.*

pijl. j. **ſtapel.** Strues, meta, moles. *gal. pile. ang. pyle.*

pijle/peple. *vet.* Bolis. *ang polye.*

pijlen. Pilas ſive ſublicas altè in terram depangere.

pijlen/peplen. Penſum proponere.

pijlen/pepien. Metiri ſive tentare aquas bolide: fundum & altitudinem maris bolide explorare.

pijl loot/piloot/ lootſman. Navarchus,

ductor navium : explorator vadorum: thalassometra, maris mensor. *vulgò* pilota. *sax. pilote. gal pilot. ital. pilota. hisp pilota, ang. pilot.*

Pijlerne. Pila, stela, columna. *germ. pfeyler: gal pilier. ital. pilastro. hisp. pilar. ang. pilour.*

Pijlern-bijter. Hypocrita in æde sacra: superstitiosus: qui assiduè, anili superstitione imbutus, in æde sacra delidet: *quasi* columnas mordens sive erodens.

Pijlern-bpterije. Hypocrisis in æde sacra.

Pilern-hoofd. j. kapiteel. Epistylium, capitulum, modulus.

Pijlern-schaft. Scapus.

Pijlern-voet. Basis columnę, spira.

Pijlick. j. pijnlick. Petulans.

Pijn. j. pijne. Pœna.

Pijn-appel. Nux pinea, pomum Cybeles, strobylus, conus.

Pijn-boom/pijn-appel-boom. Pinus, arbor conifera. *gal. pin. ital. pino. hisp. pine. ang. pine appletree.*

Pijn-boom-bosch. Pinetum.

Pijn-noot. Conus, nux pinea.

Pijn-kerne. Nucleus pineus.

Pijne/pene. Pœna, supplicium. *ποινὴ. ger. pein. gal. peine. ital. pena. hisp. pena. ang payne,*

Pijne. Opera, labor. *πόνος.* (*pene.*

Pijne. Dolor, crux, cruciatus, torsio, afflictio, afflictus, afflictatio, morsus, angor, anxietas.

Pijnen. Operam dare, laborare, elaborare, niti, adniti, conari, moliri. *gal. peiner.*

Pijnen pijnigben. Torquere, cruciare, affligere, afflictare, cruciatu accipere, excruciare, supplicio afficere: adhibere quæstionem, adhibere tormentum: lacerare tormentis, affligere tormentis.

Pijne hebben oft lijden. Sustimere, pati, ferre dolorem: angi, torqueri, vexari, perturbari dolore.

Pijn-bancke. Fidiculæ, Tormentum, Equuleus, eculeus. **Op de pijn-bancke legghen.** Habere quæstionem cum aliquo adhibitis tormentis: extorquere veritatem: excruciare veritatis extorquendæ causa: tormentis crimen quærere: quæstionem tormentariam adhibere: exprimere veritatem equuleo.

Pijn-bijser. Equuleus.

Pijn-baem. Fidiculę.

Pijn-baken. Fidiculæ.

Pijn-weke. *vetus. fland.* j. **goede weke.** Hebdomada maior.

Pijnder. j. pijnigher. Tortor, carnifex.

Pijnder. *vetus.* Extinctor incendij: cuius officium est summo labore niti & conari ut incendium extinguatur.

Pijnigben. j. pijnen. Torquere, cruciare.

Pijnigher. Tortor.

Pijninghe. Tormentum, torsio, afflictatio; cruciatus, cruciamentum.

Pijnlick. Cruciabilis, molestus, laboriosus, difficilis, gravis.

Pijnlick/pijlick. Petulans, lascivus: molestus nimia petulantia & lascivia.

Pijn-lick ghe-richt. *vetus.* Iudicium criminale.

Pijpe/buipse. Canalis, fistula, tubus. *ang. pype. ital pifara.*

Pijpe/wijn-pijpe. j. dzp-amen. Cadus, dolium oblongum, orca, vas vinarium teres. *ang. pype.*

Pijpe/fluite. Tibia, buxus, fistula, syrinx, calamus. *ger. pfeyff. ital. pifara. ang pype.*

Pijpe riet-pijpe. Calamus.

Pijpe/piepe. *bol.* Mentula, penis.

Pijpe. *vetus fland.* Caulis pennæ.

Pijpe des beens. Os tibiæ.

Pijp-been/ been-pijpe. Os tibiæ. **Groot pijp-bee.** Radius, os tibię maius. **Kleyn pijp-been.** Fibula, os tibiæ minus.

Pijp-krupd. *holl.* j. **scheerlinck.** Cicuta: herba caule cavo instar fistulæ.

Pijp-riet. Calamus tibialis.

Pijp-stave j. dupghe/klap-hout.

Pijp-touwen. *vetus.* j. **ozghelen.**

Pijp-vederkens. j. sloppel-vederkens.

Pijpen. Canere tibia.

Pijpen. j. piepen. Pipire, pipare, pipilare, sibilare, sibilum edere.

Pijpengael. Vehiculum trusatile minus.

Pijper. Auletes, aulœdus, fistulator, tibicen, choraules. *gal. fifre. ang. piper.*

Pijperije. Tibicina, auletris.

Pijpeen/puypaen. *fland.* j. **pijpe.**

Pijsel. *frs.* j. **kolieke.** Cardia.

Pijfeel. *zeland* Theca veſtiaria.
Pilerne.i.pijlerne.
Pille.i.krop-aes. Turunda.
Pille/pilleken. Catapotium. *vulgò* pelula. *germ.pillule.gal.pilule.ital pilula.hiſp.pildora. ang.pille.*
Piloot.j.pijl-loot. Navarchus.
Pilozijn/pellarin. *ſland.* Numellæ verſatiles,numellę publicæ: columbar. *vulgò* colliſtrigium.*gal pilori.ang.pillory.*
Pimpel. *lovan.*j.**pepel.** Papilio.
Pimpel-meeſe. Parus minor, parus cæruleus. *& metaphoricè* Homuncio debilis, imbellis,imbecillis.
Pimp-oogh. Lucinus,ocella: qui exiles habet oculos.
Pimp-oogben.j.pinck-oogben.
Pimp-ooghſkens. Contuoſi ocelli:in anguſtum coacti, connivẽtibus palpebris.
Pimpernelle. Pimpinella,bipinella,ſyderitis,ſanguiſorba. *gal.pimpernelle. ang.pimpernel.*
Pimper-nel-rooſken. j. dupn-rooſken. Roſa pampinula,roſa pimpinella: *ſic dicta à ſimilitudine foliorum fruticis pimpinellæ.*
Pimper-note. Staphylodendron: parvulę nucis genus: nux veſicaria *nemnullis.*
Pims. *vetus.*j **pupm-ſteen.** Pumex.
Pimſen. *vetus.* Pumicare,pumice polire.
Pinceel.j.pinſeel. Penicillus.
Pinck. *holl.friſ.* j. **iongben os.** Iuvencus.
Pinck/pinckop. *holl.* Digitus auricularis, minimus.
Pinck/biſſchers boot. Cymba, navis piſcatoria.
Pinck. *ſax.* Navis ſpeculatoria. j. **lootſmans boot.**
Pinck-net/pincker-net. Rete maius.
Pincke *vetus.* Lumen. & Oculus, & cubicularis lucerna ſimplex: cicindela.
Pinck-oogben/pimp-oogben. Connivere, nictare,palpebras oculorum alternatim movere: & Oculis ſemiclauſis intueri: oculos contrahere , & aliquo modo claudere.
Pincken. Scintillare,micare.
Pincker.j.pincke. Lucerna ſimplex.
Pinckſter/ pingſt-dagh / pingſter-dagh. *germ ſax.ſi.aub.holl.*j.**cinckſen.** Pentecoſte, dies pentecoſtes, dies quo factus eſt de cælo ſonus, & diſpertitæ linguæ tanquam ignis apparuerunt diſcipulis *ſax. ſicamb.pingſten.germ pfingſten. Adr. am. Iunio. pfingſtag.* germanicè dicitur **donder-dagh.**i.dies Iovis.
Pinne. Pinna,ſpiculum,cuſpis,veruculum, aculeus,pennum *antiqui dicebant acutum, teſte Nonio ex Varrone.an. .pinne.*i.acicula.
Pinne/doel-pinne. Scopus.
Pinne van hout. Clavus ligneus , impages.*ang pinne.*
Pinſeel. Penicillus, peniculus. *gal.pinceau. ital.pennello.hiſp.pmzel.*
Pinſſen. *ſland.* j. **pitſen.** Vellicare.*gal.pincer.ang.pinche.*
Pinſſe. *ſland.* Volſella, vulſella.*gal.pince.*
Pint.j. punt. Punctus, cuſpis: & Mentula.
Pint-ſoen.j.punt-ſoen/point-ſoen.
Pinte/pint-pot. Pinta,pityna,pitna hemina.*gal.pinte.ang.pinte.*
Pintelẽren/pintelen. Potitare parcè,pitiſſare,ſubbibere,cyathos ſorbillare.
Pioene.j.peonie. Pæonia.
Pionnier. Cunicularius, cunicularis: foſſor cuniculorum , pedes. Pedites. *quos vulgò* peones *dicimus corruptè,pro* peditones, *ſunt qui militare opus faciunt,aggerem, foſſas. &c. ita Ioſephus Scaliger in illud Virgilu in Æna: Antraque demiſſus pedites fodiſſe latebris. Flandris dicuntur* **ſpaepeniers:** *gal.pionniers.ital.pionneri.hiſp.pionneros.*
Pionnieren/ *& ſland.* **ſpaepenieren.** Fodere antra , demiſſas latebras , depreſſas ſcrobes , cuniculos: agere cuniculos: ſpecus ſubterraneas effodere.
Pipepe *ſland.*j **pippe.**
Pippe/pipſe/ſpouwe. Pituita,gallinarum morbus. *germ.pfiff. gal.pepie. hiſp.pepita. ang.pippe.*
Pipping / pupping. Malum curtipendium.*ang.pippine.*
Pipſe. *friſ.*j.**ſnot.** Pituita,mucus.
Pipſe.j.pippe. Pituita,morbus gallinarum ex pituitæ fluxu natus.
Pipſigh. Pituitoſus,mucoſus.
Pipſigh. *friſ.* Valetudinarius , morboſus: *ſumpta metaphora ab avibus pituita laborantibus.*

piroen/peroen. j. **pupzoen.**

piſel. j. **pyſſel.** Culina.

piſſe. Vrina, lotium. & Libido urinæ: appetitus mingendi. *ſax. piſſe. gal. piſſat. ital. piſcio, piſſo. ang. piſſe.*

piſſe hebben. Micturire.

piſſen. Meiere, mingere: urinam reddere, fundere, edere, facere: lotium reddere, exonerare veſicam. *gal. piſſer. ital. piſciare. ang. piſſe.*

piſ-bedde. Lectum commingens.

piſ-bedde. *holl.* Aſellus, cutio, porcellus, porcellio, multipeda, millepeda *alis dicitur* **vercken** & **ſeughe.**

piſ-bedde/piſ bloeme. Vrinaria, dens leonis, chondrilla. *gal. piſſenlict ital. piſſo in à lecto: herba ſic dicta, quod puerorum veſicas adeò repleat urina, ut lectum dormientes commingant. Mat. Lobel.*

piſ-beſiender. Vroſcopus, inſpector urinæ.

piſ-ge-las. Vrinale, urinarium, matella vitrea.

piſ-imme/piſ-emme. *friſ.* j. **piſmiere.** Formica

piſ-miere/ mier-ſepcke. Formica. *ang. piſmier.*

piſ-pot/piſ-tepte. Matula, matella, ſcaphium, trulla, laſanum.

piſ-pruyme. Prunum aſinarium, aſininum, vile & maius.

piſ-taverne. Taberna potoria. & Ganea, ganeum, gurguſtium.

piſ-tepte. j. **piſ-pot.** Matula.

piſſin. *holl.* Forica vaccarum.

piſtolet. Fiſtula ignivoma ſclopus, bombardula, ſclopeta manualis, fiſtula ferrea, *vulgò* piſtoletum.

pit. *fland.* j. **putt.** Puteus. *ang. pitte.*

pit/pitte. Medulla arboris fructuſve: cor, matrix. *ſax. pedduck. ang. pithe.*

pitte. *holl.* j. **kerne.** Nucleus.

pitte/pitthe/pitteken. *holl. lovan.* Avia.

pitthe. j. **pete.** Suſceptrix.

pitt-hepken/pitt-hyſken. *lovan.* Avus.

pitſche. *ſax. ſicamb.* j. **ſweepe.**

pitſe. Vellicatio, vellicatus. & Fallacia, aſtus, petulantia.

pitſachtigh. Fallax, aſtutus, petulans, procax, protervus, laſcivus.

pitſen. Vellicare, vellere, pervellere, ſummis digitis premere, carpere, vellicando detrahere. *germ. pfetzen. gal. pincer. ital. pizzigare. ang pinche.*

pitte. j. **pit.**

Plackaet/plackaert. *q. d.* **plack-kaerte.** Placitum, ſanctio, decretum, charta placiti: & Inſcriptio, inſcriptum. & programma, proſcriptio, charta publicè affixa πλάκις. i. tabulæ in quibus leges aut aliud ſcribimus. *gal. placquart. angl. placcard.*

placke/plecke/blecke. Plaga, ſpacium, terræ, locus.

placke/plecke/blecke/dorp. Municipium, pagus, vicus. *ſax. bleck.*

placke/plecke/blecke. Macula, labes. *ang. blacke.* i. niger.

plack-ſlanghe. Cenchris: ſerpens maculoſus.

plack-waeter. Aqua ſmectica, qua maculæ delentur.

plack-verwer. *holl.* j. **klad-ſchilder.** Ineptus pictor.

placke. Ferula, ictus.

placke/plecke. Nummus varij apud varios valoris: *Lovan. enſibus* tertia pars ſtuferi: *alio nomine* **grooten.** *Flandris* ſtuferus eſt. *ital piaccha. hiſp. placca.* **Oude placke.** *fland.* j. **xl mijten.**

placken/plecken/blecken. Maculare.

plack-papier. j. **klad-papier.**

plackaerd. Maculoſus, maculis interſtinctus.

plackaerd. Parus maior: fringillago maſculus. *q. d.* maculata avis.

placken aen den wand. Parieti affigere. *gal. plaquer.*

placken/pappen. Glutinare, conglutinare, *gal. plaquer.*

placken/placſteren. Linere, ungere.

plack-leem/plack-mortel. Lutum paleatum.

placken oft beſetten met leem / kalck/ &c. Cruſtare, incruſtare, gypſare: lutare, delutare.

plackaert. j. **plackaet.** Placitum, programma.

Placker/seem-placker. Crustarius,tector qui incrustat parietes.

Placker. *Stand.* j. **blouwel.**

Plackerije. Tectorium,opus tectorium,lorica testacea,illinimentum parietum,albarium.

Pladdijs. j. **platdijs.** Passer piscis.

Pladeren. Blaterare,importunè loqui garrire, gannire. *germ pladeren. sax. pladeren, pladderen.*

Pladeren/ plaperen/ plepten. Litigare, contendere, disceptare judicio, causas actitare,sequi lites. *vulgò* placitare. *gal. plaider. ital. piatire. hisp. pleytear. angl. plende.*

Pladeren/ plaeperen. Ludere jocari,nugari. *ang. playe.*

Placderer/placperer. Litigator,actor,rabula, vitilitigator, consarcinator litium, & Ioculator, ludio,nugator, gesticulator.

Placderije/plaerije. Ludus jocus. *ang. playe*

Placderinghe. Contentio,lis: & Ludus,ludicrum jocus.

Plaeghe. j. **plaghe.**

Plaen. j. **plepn.**

Plaen-boom. Platanus. *gal. plane, pleyne. ital. platano. hisp. platano. ang. plane.*

Plaester. Emplastrum,malagma,pittaciũ, cataplasma. *ger. pflaster. gal. emplastre. ital. emplastro. hisp. emplastro. ang. plaister.*

Plaester/gips. Gypsus, gypsum.

Plaester. Arenatum.

Plaester. j. **besetsel.** Crusta,incrustatio.

Plaesteren. Illinere medicamentum, imponere emplastrum.

Plaesteren. j. **be-setten.** Crustare,incrustare. *gal. plastrer.*

Plaesterer. j. **placker.** Crustarius.

Plaetse. Locus, & Area spatiosa, platea, campus,forum. *germ. platz. gal. place. ital. piazza. hisp. plaça. ang. place.*

Plaetse/pletse. Area,impluvium,compluvium,solum: pes planus: locus ab ædificio purus. & Aquarium,lavatrina,urnarium.

Plaets-houder. j. **stad-houder.** *vulgò* Vicarius: & Locum tenens.

Plaete. j. **plate.**

Plaeghe. Plaga,vulnus. & Cruciatus,crux, afflictio,vexatio,malum, morbus. *gal. playe ital. piaga. hisp. llaga*

Plaghe. Morbus,pestis,pestilentia. *ang. plague.*

Plaghen. Flagam infligere.

Plagé. Cruciare,vexare,affligere,agitare.

Plagghe. *holl.* j. **placke.** Macula.

Plagghen. *holl.* j. **placken.** Maculare.

Plagghen/ plagghertje. Panniculi,panniculatia, panni triti,res viles & tritæ:linteum tritum.

Plagghe. Segestre,stratum,instratum,stragulum.

Plagghe. *sicamb.* j. **bodde.** Peniculus.

Plagghen. *holl.* Officio institoris cerevisiarij fungi.

Plagghen. *holl* Institor cerevisiarius.

Plaeperen. j. **pladeren.**

Plapf-danck. Palpum,gratulatio adulatoria.

Plapf-danck be-yaelen. Palpari,adulari, alicui ad gratiam loqui,assentari.

Plapfant. Festivus, lepidus,amœnus. *gal. plaisant. ital. piacevole. ang. pleasant.*

Plapfantelick. Festivè,lepidè,amœniter.

Plapfir. *gal. stand.* Delectamentum, voluptas : & Benefactum, beneficium, officium.

Palmmate. j. **palm-maete.**

Planap-boom. *vet.* Corylus: & Acer maior

Planche. Planca, asser. *gal planche ang. plancke.*

Planckfken. Tabula, asserculus.

Plancken. Coassare.

Planckier. Coassatio,coaxatio,lacunar.

Planchiese. *vetus. stand.* Tabulatum,munimentum ex plancis.

Plane. j. **plepn.** Planus.

Plane-boom. *vetus.* Acer maior. *verùm gal. plane, plaine. & ang. plaine tree,* platanus *dicitur.*

Planfen. j. **blanfen/ stoyten.**

Plante. Planta, plantarium, stirps quę pangitur, talea. *gal. planta. ital. pianta. hisp. planta. ang. plante.*

Plante des voets. Planta pedis, imus pes. *gal. plante. ital. pianta. hisp. planta.*

Planten. Plantare, serere, inserere, consecrere, pangere, repangere. *germ. pflantzen.*

gal.planter. ital.piantare. hisp.plantar. angl. plant.

planten het ghescheut. Collocare tormenta bellica : disponere, pangere, figere bombardas maiores.

planter. Plantator, sator, consitor.

plantinghe. Plantatio, consitio, consitura, satus, us.

plantept. Huber, abundans, largus. *gal. plantureux. ang. plentifull.* & Hubertas, feracitas, copia, abundantia. *gal planté ang. plentie.*

plantsoen. Plantę, plantaria, semina arborum.

plantsoen-bosch. Seminarium, plantarium

plaren. j. pladeren.

plas/plasch. Palus, lacuna ; fossa in qua stat aqua.

plas-reghen. Nimbus, prȩceps imber, pluvia lacunas faciens. *germ. platzregen. sax. platzreghen.*

plasschen. Palpare aquas, motare aquas.

plas-danck. j. plapf-danck.

plasken. j. spyot. Sarda.

plat ende effen. Planus. *gal. plat, ital platto. ang. flatte.*

plat ende breed. Latus. πλάτος. i. latitudo.

plat ende mouwe. Mollis.

plat ut. j. rond-ut.

plat ut seggben. Planè & apertè dicere, edicere id quod res est.

plat af seggben. Præcisè negare : præcidere planè.

platte boese. Crumena vacua, marsupium exenteratum.

platte hand. Manus lata, porrecta, extensa

platte kaese. Lac pressum, lac coagulum, lac coagulatum : caseus molliculus, lac gelatum : caseus gelatus, glaciatus, coagulatus, concretus.

platte landē/plat land. Agri, campestria, loca plana.

platte peere. Pyrum fracidum.

plat-broeck. Eunuchus.

plat-gat. Depygis : natibus macris & depressis.

platdijs. Passer piscis, piscis planus. *vulgò* platusa, platessa.

plat-lijs. Pediculus inguinalis : *vulgò* pediculus planus : *à planitie & latitudine corporis. ital. piattole.*

plat-neuse. Simo, simus : cui nares sunt depressæ superius.

plat-saed. j. lijn-saed. Semen lini. *à planitie dictum.*

plat-voet/plat-voetigh. Planipes. & Plautus, plancus.

plate. Lamina. *germ. blat. gall. plastron. ital. piastra. ang. plate.*

plate. j. planche. Planca.

plate. *stand. brug.* **j. platdijs.** Passer piscis.

plate/bancke in de zee. Pulvinus, scopulus, rupes, arena mari densata & durata. & Brevia, vadosa loca maris, vadum.

plateele. Patina, scutella ampla & repanda, gabata lanx escaria. *germ. blatten. gal plat. ital. piato, piatello. hisp. plato. angl. platter.*

plateel-lecker. Catillo, parasitus,

platte. *germ. sax. fris. sicamb.* **j. krupne.** Vertex rasus.

platte forme. Ichnographia. *vulgò* plana forma.

platte forme van een hups. j. be-woxp. Ichnographia, Superficiaria descriptio, exemplar, forma, jacens areæ efformatio, futuri operis specimen exhibens.

plattijn. Calo, baxea, calceus ligneus, calopodium. βλαῦλαι. i. crepidæ. *gal patin. ang. patte.*

plattijn-wachter. j. koppeler. Aquarius, aquariolus, leno.

plavepen. j. pavepen.

plech. j. pleghe. Debitum, *&c.*

plecht. j. plicht. Officium, debitum. **Wt de plecht doen.** *vetus.* Emancipare.

plecht-bijl. j. plicht-bijl.

plecht van t'schip. *stand.* Prora.

plecht-ancker. Anchora sacra. *sax. plichtancker.*

plechten. *stand.* Spondere merces probas esse, spondere rem sinceram. *ang plichte.*

plechten. *sicamb* **j. plichten.**

plecke. j. placke.

plebener-boom. Platanus.

pleghe/plech. *sax.* Officium. & Servitus, ministerium patrono à cliente quotannis præstandum : debitum ministerium.

Cen-

Census, & cætera quæ præstare debemus.

plegben. Solere. & Exercere, agere, operam dare. & Curare, procurare. & Tractare. & vti, frui, fungi.

plegben ſijn ampt. Fungi suo officio.

plegben ſijn gheſontheyd. *sax.* Valetudini operam dare, curare valetudinem.

plegh-vader. *germ sax.* Curator, tutor.

plechtigh. j. **plichtigh.**

pleghelick. *vetus.* Vlitatè.

plegher. *sax.* Conductor.

pleginghe. Vsus, exercitatio.

pleghte. j. **plege/plicht.** Munus, officium.

pleghte. Consuetudo, usus.

pleghten. *sland.* j. **plechten.**

plepn/effen. Planus, æquus. *gal. plain. ital. piano. hisp. llano. ang. plaine.*

plepne. Planities, campus, æquor campi, æquor apertum, area, forum, platea. *gal. plane. ital. planura. hisp. llanura. angl. playne.*

plepnéren. Planare, complanare, æquare.

plepte. Stlata: navis larga & plana. *q.d.* lata. *Festus.*

plepte. *holland.* Lis, litigium, judicium. *vulgò* placitum. *gal. plaid ital piato. hisp. pleyte.* Placita *autem in Constitutionibus sive Capitulari Caroli Magni sunt vel* jurisdictiones *vel* judicia, *vel* conventus ad disceptandas causas instituti: *fortè à* **plaetse**/*id est*, area, forum.

plepten. *holl.* j. **plaederen.** Litigare, causas agere. *vulgo* placitare. *gal. plaidoyer. ital. piatire. hisp. pleitear.*

plept-dagh. *holl.* j. **dingh-dagh.** Dies fastus, quo jus solet dici.

plepte. *holl.* j. **plaederer.** Litigator, actor.

plept-ſack. *holl.* Sacculus litium: farrago litis saccularia, forulus linteus: loculus causarum: loculus forensis: saccellus litigatorius.

plept-voghel. *holl.* Rabula, vitilitigator.

pleptertije. Litigium.

plecken. *sland. gand* j. **blecken.** Decorticare.

plencken. Vagari, divagari, palari, errare.

plencker. Error: qui vagando tempus consumit.

plets. *vetus* j. **ſtuck.** Pars.

plets/lap. Segmen, segmentum, commissura panni. *ger. pfletz.*

plets. Panni vilioris genus.

pletse. j. **plaetse.** Locus, *&c.*

pletse/fletse. *brvan.* j. **ſtruphe.** Scriblita.

pletse. *sic. colon.* j. **panſſe.** Pantex, omasum.

pletsen in de ſulte. j. **panſſen.**

pletsen. Palma quatere: & Depsere, subigere.

pletsen. j. **lappen.** Consuere. *germ. pfletzen.*

pletten. Conculcare, contundere, obterere: conterere, terere.

pletteren. Obterere, exculcare.

pleuris/ pleuriſije. Pleuritis. *gal. pleuresie. ang. pleurisie.*

plicht. *holl. sicamb* Iudicium, lis, litigium.

plicht/pleght/plegh. *sax. sicamb.* Debitum, obligatio. & Census, tributum. & Munus, officium: & Vsus, consuetudo.

plicht-ancker. j. **plecht-ancker.**

plicht-vrij. *vetus.* Immunis.

plichten. j. **plechten.** Agere lites, causam agere.

plichtigh. *vetus.* Devinctus, obnoxius, obligatus, qui debet. & Debitus.

plijſteren. *sicamb.* j. **placken.** Crustare, gypsare.

plien. *vetus.* Agere, studere: curam sive diligentiam adhibere.

pliet. *vetus.* j. **achte.** Cura, observatio, diligentia.

plocken. *sland. holl.* j. **plucken.** Carpere.

ploegh. Aratrum. *germ. pflug. sax. ploch. ang. plough.*

ploegh-benghel. Rusticus arator.

ploegh-bout. Dentale, dens, lignum ad quod vomer includitur.

ploeg-tijſer. Vomis, vomer, dens, uncus aratri, ferrum quod liras ducit.

ploegh-kouter. Vomis, vomer. *q.d.* culter aratri.

ploegh-krommie. Buris, bura: curvamen aratri quod vomerem recipit.

ploegh-man. *vetus.* Agricola.

ploegh-os. Bos arator.

ploegh-ſchere/ploegh-ſchaere. *sax.* Vomis, vomer.

ploegh-ſchuerer. Rulla.

ploegh-ſtele. j. **ploegh-ſteert.** Stiva.

ploegh-

ploegh-steert. Stiva, aratri manica: pars aratri posterior quę manu tenetur.

ploegh-sticker. Rulla.

ploegh-voze. Sulcus, versura.

ploegh-wente. *sax.* Versura agri.

ploegh-weke. *j.* **peerds-weke.** Hebdomada laboriosa: septimana professta, absque feriis.

ploeghen. Arare, terram moliri aratro. & Laborare.

ploegher. Arator.

plope. Plicatura, ruga, strꝛa, sinus, lacinia.

plopen. Plicare, rugas inducere. *gal. plier, ployer. ital. piegar. hisp. legar. ang. plaite.*

plop-rock. Tunica rugosa, striata.

ploken. *vetus.* *j.* **plupcken.** Plicare.

plomp/ bot. Hebes, obtusus, stupidus, plumbeus. *ang. blunt.*

plompaerd. Homo plumbeus, hebes, rudis, Arcadicum pecus.

plompelick. Obtusò, ruditer, absurdè, ineptè, incultè, inornatè.

plompe. Nymphęa, alga palustris: *herbæ genus in paludibus & aquis stagnantibus nascens effigi* nenuphar.

plompen. *j.* **plotsen.** Mergere, mergi.

plouderen. *j.* **plunderen.**

plonssen int water. Demergere. *gal. plonger ang. plounge, plunge.*

plooschc *fland.* *j.* **pelie.** Siliqua.

plooschen. *fland.* *j.* **pellen.** Deglubere, decorticare.

plote. *j.* **blote.**

ploten de wolle. *fland.* *j.* **blooten.** Lanam decerpere.

ploten. *fland.* Membranam sive corium exuere, remittere cutem sua sponte, relinquere corticem.

ploter. *j.* **blooter.**

plotsen int water. Mergere vel mergi cum impetu, in aquam irruere. *gal. plonger. ang. plounge, plunge.*

plotte. *vetus.* *j.* **bal.** Pila. *gal. pelotte. hisp. pelota.*

plotte. Nummus plumbeus minimi valoris.

plotte. *vetus.* Genus gladij latum valdè, breve & tenue.

plotsigh. *vetus.* *j.* **bot/plomp.**

plucht. *fland.* Fortuna, casus, eventus, periculum.

plucht. *j.* **plicht.** Debitum.

pluck/pluckscl. Carptura, linamentum.

plucken. Carpere, decerpere, vellere, legere. *ang. plucke.*

plucken de bzuchten. Legere poma, legumina.

pluck graen. Legumen.

pluck-haeren. Evellere capillos.

pluck-boghel. *fris.* Parasitus, alienis inhians patinis: infamis propter rapacitatem & impudentiam.

plucke-bincken/plocke-bincken/pluckede-bincken. *sax. fris. holl.* Minutal.

pluckelingh. *j.* **pluckscl.** Carptura.

plucker der bzuchten. Legulus.

pluckscl. Carptura.

pluckscl van lijn-waet. Linamentum.

plugghe. Res vilis & nullius valoris. & Columba aut alia avis vilis, inutilis, scabrosa, scabiosa, impolita. & Homo incompositus, rudis, impolitus.

plugghe. Impages, clavus ligneus, cuneolus, blitron, βλῆτρον.

pluggben. Clavis ligneis figere.

plupcken/plocken. *vetus.* Plicare. & Claudere.

plupme. Pluma, penna mollior & minor. *germ. faumfeder gal. plume. ital. pluma. hisp. pluma. ang. plume.*

plupmken. Plumula, pennula.

plupmkens. Betonica superba, coronaria minor. *sic tent. dicta à fioscul orum foliis fimbriatis, & plumarum similitudine dissectis.*

plupmagie. Pluma, fasciculus plumeus: Crista galeæ.

plupmetse. Grabatus, culcita plumea.

plupm-allupn. Alumen plumeum, plumosum, scissile, scissum, amianthus: trichitis, schiston.

plupm-bosch. Fasciculus plumeus, crista galeæ.

plupm-grabe. Aucupij prefectus: comes plumarius.

plupm-graben. Comitum Hollandiæ fiduciarij clientes, qui pro mercibus vectigal exigunt: & plumarij comites *nominantur, quod illorum mjussu multis in locis*

nimis

nemini fas sit cygnos aut olores publicè alere, Adr. Iun.

plupm-loos. Deplumis, implumis.

plupm-strijcken. Adulari, palpare palpari, palpum obtrudere, assentari, parasitari: plumas, floccos pilosque ex vestibus alterius legere subblandiendo.

plupm-strijcker. Palpator, assentator, parasitus, gnatho.

plupm-vederen. Lana anserina, tomentum Laconicum.

plups. Mundus, purus, politus, tersus, extersus.

plupsen. Polire, comere, ornare, mundare, scalpere, tergere, detergere, extergere. *gal. espulcher.*

plupsen. Apricari & scalpere se.

plupsen de boxse. j. lupsen. Marsupium exenterare, exinanire.

plupsmerckt/lupsmerckt. Forum scrutarium. & Scrutaria, æ, scrutorum venditio. & Scruta, orum.

Plupserije/plupsinghe. Scruta, orum. & Quisquiliæ.

plupsteren. j. plunderen. Diripere, compilare.

plupsteren. Scrutari, perscrutari.

plunder/plonder. *vetus. ger.* Supellex.

plunderen/plonderen. Populare, populari prædari, deprædari, diripere, spoliare, compilare.

plunderen een stad. Diripere urbem.

plunderinghe. Populatio, depopulatio, direptio.

plunder-merckt. Eorum scrutarium.

plupier. Pardalus. *avis vulgò* pluvialis *dicta: quod cælo pluvioso potissimum capiatur, dicitur &* **pulpier.** *q. d.* avis pulveatrix. *germ. pulver. gal. pluvier. ang. plover.*

PO

pochen. Bacchari, debacchari, tonare murmure & verberibus. & Iactare, jactitare venditare, ampullari, magnificè de se loqui.

pocken/pockelen. Papula, pustula, pusula, tuber, tuberculum, vomica. *gal. bube. ang. pocke, botche.*

pocken met de lemte/ spaensche pocken. Morbus Gallicus, scabies Hispanica, Neapolitana: lues Venerea: siphylis serpigo Indica.

pocks-kens/pockelen. Pustulæ, papulæ. **Kinder-pocks kens.** Vari, varioli, exanthemata, ecthymata, pituitę eruptiones, pustulę in summa cute extuberantes, pueritiæ admodum infestæ. *vulgò* morbilli.

pock-hout. Ebenus, hebenus, hebenum, guiacum: lignum expugnandæ lui Venereę accommodatissimum, lignum sanctum, lignum Indum. *vulgò* gaiacum.

pockachtigh/pockigh. Infectus lue Venerea.

pockele/puckele. Papula, pustula, tuberculum.

pockelen. Extuberare.

podaghel. *sax.* Podagra, chiragra.

podde. *holl. j. padde.* Bufo.

poeder/poeper. Pulvis. *gal. poudre. ital. polvere. hisp. polve. ang. pouder.*

poeder-hupsken/peper-hupsken. Cuculus.

poeder-supcker. j. meel-supcker.

poel. Palus, lacuna, stagnum, eluvies, virago. *ital. palude. ang. poole.*

poel-snepje. Gallinago minor, rusticula minor. *q. d.* gallinago paludana sive avicula ad stagnorum crepidines frequens. *Adr. Iun.*

poelen/polen. *fland.* Excavare, suffodere, forare.

poelie. Gallina. *gal. poulle.*

poellie. Pullaster, pullastra, pullus gallinaceus, gallina juvenca, novella. *gal. poulhette. ital. pollo. hisp. pollo.*

poelker j. hoender-man.

poepen. Submisè sive submissim pedere.

poer-loock. *vetus.* Porrum.

poesele. Puella, pusa, *apud veteres Latinos, teste Festo.*

poesele. Puella torosa, obesula.

poeselachtigh. Torosus, lacertosus, musculosa & compacta carnis pulpa validus, obesulus, trossulus, torosulus.

poesen. *vetus.* Basiare, oscular i.

poest. *vetus.* Eubile.

poest-beerne. j. melck-beerne.

poeſten. *friſ.ſax.*j. **blaeſen.** Flare.

poeſter/pupſter/puefter. *friſ.ſax.ſicamb.*j. **blaeſ-balck.** Follis.

poetre. *vetus.fland.* Trabs. *gal.poultre.*

pof/boſ. Bucca, buccarũ inflatio. & Bombus, flatus, ſclopus, ſtlopus : ſonus qui emittitur è buccis ſpiritu inflatis. *gal. bouffee.*

poſ. Fungoſus, turgidus, tumidus, inflatus, ſpongioſus, tumidus faſtu, faſtoſus. *gal. bouffy.*

poſ-bal. Pila paganica, laxior.

poſ oft poſſen-brood. *friſ.holl.* Panis albus, ſpongioſus : hectis ſive veſiculis inflatus. *ang.puffe.*

poſſen. Flare, ſufflare, buccas inflare. & Ructare, flatus ex ventriculo emittere. *ang.puffe.*

poſſen. Turgere, ampullari : Proflare faſtum, fumos jactare, efflare inanes glorias, grande loqui, voce intonare. *gal. bouffer.*

poſſer. Iactator, faſtoſus, tumidus faſtu, thraſo, miles glorioſus, arrogans, ventoſus, & alios præ ſe contemnens.

poſſertje. Arrogantia, verba ampulloſa, turgida, inflata.

poggbe. *ſax.ſicamb.* Rana.

poggben-raff. *ſax.* j. **padden-ghe-rack.** Ranarum fœtus.

poggben-ſtoel. *ſax.*j. **padden-ſtoel.** Fungus.

poghen.j. **poogben.**

popen. Potare. πόειν, πίνειν.

poper/poper-roede. Fuſcina.

poperen.j. **koteren.** Fodicare.

poperen/met de poper viſſchen. Fuſcina piſcari, figere anguillas in imo fundo aquarum: lumbricis hamo ſive fuſcinæ affixis anguillas venari. *Flandr. dicunt* **pueren.** *q.d.* **pieren.** i. lumbricis piſcari anguillas.

popgnaerd.j. **ponaerd.** Pugio, ſica.

popuſoen wijns. j. **anderhalf ame.** *dicitur propriè de* cado vini Gallici.

popnt.j. **punt.** Punctus, acies.

popnt oft popnct pariſis. *vetus.fland.* j. **halve miſte.**

popntinghe. *fland.*j **bede/ſettinge/ ſchattinghe.** Exactio, cenſus, vectigal.

popntſoen/puntſoen. Acus, ſtilus. *gal.poinçon. hiſp.poncon. ang.pynſſon.punchon.*

poſke/pock-ſack. Saccus cilicinus. *gal.poche. ang.poke.*

poke. *fland.* Cilicium, tegmen cilicinum.

poke/kuſſekt. Culcita.

poke. Ingluvies. *gal.poche.*

poke. *friſ.ſicamb.holl.fland.* Pugio, pugiunculus, culter.

pol.j. **polle.** Caput, &c.

polder. Parva tabulata, trabs, trabes. *gal. poultre.*

polder/hoender polder. Gallinarium: pertica gallinaria. *gal.poulaillier. ang.puliry.*

polder. Agger. & Palus marina, pratum litorale, inſula parva. & Fundi appendix inſulæ ſeriùs annexa. *Levin.Lemn.* Agri accrementum extra aggerem : ager qui ex fluvio aut mari eductus aggeribus obſepitur. Poldros, *inquit Adr. Iun. propriè appellarunt progenitores*, qui è fluvio aut mari, cui loco æſtuariorum poſtea fiunt, educti aggeſtis pontibus longis aggeribuſque ab aquarum injuria obſepiuntur: *fortè quòd è ſtagnis quæ* poli *vulgariter dicuntur, recuperati fuerint.*

pole/polue. Cervical. & Culcita. *ger.pfulwen ſax.poel.*

pole/peule. *holl.ſicamb.*j. **peule/pelle.** Pericarpium, folliculus ſeminis.

polē.j. **pellen.** Decorticare, cortice nudare.

polen.j. **poelen.** Excavare.

polepe/polep-krupd. Pulegium. *germ.poley. gal.pouliot. ital.pulegio. hiſp.poleios, poleyos. ang.puliol.*

polepe.j. **palepe.** Trochlea.

polffer.j. **pulber.** Pulvis.

polijſteren/palijſteren. Polire, expolire. *ger.poliren. gal.polir. ital polire. hiſp.polir. ang. poliſhe.*

poile/pol. *ang.*j. **bol.** Caput.

polle.j. **pol.** Lepidum caput. & Concubinus. & Leno. & Adulter. παλλακὸς. i. amaſius: παλλακὴ. i. concubina.

polle/pol. *ſax.*j. **top.** Cacumen, faſtigium.

polle/polleken. *ſax.friſ* j. **bol/top.** Vertex capitis: caput, capitellum.

polle/polleken.j. **ge polkereert ſot/ſtockplaere.**

Narre. Stultus, morio sceptrum cum capitello gestans.

Polleken/marotteken. Imaguncula quę stultis ad lusum prębetur: sceptrum capitulatum sive baculus morionis capitello insignis. & Morio sceptrum gestans.

Pol-hamer. *Sland* j. **hepz-hamer.** Malleus militaris capitulatus, capitulo sive capitello munitus.

Pol-lepel. Tudicula, cochleare maius, capitulatum.

Pols. Pulsus arterię, pulsus venę. *gal. pouls. ital. polso. hisp. pulso. ang. pulse.*

Pols/pols-ader. Arteria, vena pulsatilis.

Pols/kloet. Globus sive ferrum conti.

Pols. Repagulum navis. *sax. polz.*

Pols/pols stock. Contus.

Pols/polsse/lisch-dodde. Typha.

Pols-ader. Arteria, vena pulsatilis, vitalis.

Pols-sack. Retis piscatorij genus.

Pols-stock/kloet-stock/polsser. Contus, longurius.

Pols-stock. j. **ael-gheere.** Fuscina.

Polssen. Pulsare trudere, detrudere.

Polssen int water. Quatere aquas: pulsare, turbare, movere, tentare, contari: scrutari fundum sive limum conto: pulsando pisces in rete adigere, & anguillas captare: baculo stupefacere & capere anguillas. *ang. powshe.*

Polssen/wt-polssen. Egerere aquam. *ang. powshe.*

Polter-gheest. *fris.* Genius malus homini insidians.

Polver/pulver. Pulvis. *germ. pulver. gal poudre. ital. polue. hisp. poluo. ang. powder.*

Polveren. In pulverem redigere.

Poluwe/pulwe. Cervical, pulvinar. *germ. pfulb. ang. pillowe.*

Pomerantsche. *sax.* Malum aureum, aurantium.

Pommepe. j. **appel-moes.** Cibus ex pomis confectus, *vulgo* pomatũ. *gal. pommee.*

Pompe. Organum pneumaticum, quo aqua hauritur.

Pompe ban t'schip. Antlia, canalis, machina haustoria qua è sentina exinanitur nautea: *vulgo* pompa. *sax. pumpa. gal. pompe. ang. poumpe, pumpe.*

Pompen. Sentinare, exinanire navis sentinam: exantlare.

Pomp-water. Nautea.

Pompe/pomperije. Pompa. *ital. pompa. hisp pompa. gal. pompe.*

Pomperije. Pompa, apparatus, magnificentia, fastus.

Pompeus. Magnificus. *vulgò* pomposus.

Pompeusselick. Magnificè.

Pompoelie. j. **pampoelie.**

Pompoen. Pepon, melopepon, pepo. *gal. pompon. ital pepone. hisp. papon. ang. pepon.*

Pond. Pondo, libra, as, mua. *ger. pfund. ang. pownde.* **Pond.bzab.j.vier guld.aand. ses guld. Pond zeeus.j dzij stupvers. Pond artops.** Libra Artesiaca. i. xx. stupvers. **Pond turnops.** Libra Turonica. j. x. stupvers. **Pond ouds.j.elf guld. Pond Lovens.** Libra Lovaniensis. j. xlvijz. stupvers. **Pond parisis.** Libra Parisiaca. j. thié stupvers. **Pond sterlincks.** *ang.* j. **negben gulden.** Sterlingus *autem vel à sturni avicula, vel à stellæ nota, cuius est in Anglia numus, unius uncia argenti. anno* 1249.

Pond-pepze. Pyrum librale.

Pond-papier. Papyrus quæ per libras venditur.

Pond-garen. Fila rudiora: unde vela & sacci fiunt.

Pond-ghe-wicht. Assipondium.

Pond dinck. *Fland.* Trita lintea, materia ex qua papyrus conficitur.

Pond-gheld. Exactio in libras.

Pondel/pundel/ponder/punder. Statera, trutina Campana. & Æquipondium, sacoma.

Pondelen/ponderen. *vetus.* Ponderare, trutinare, pendere. *ang poder.*

Ponder Æquipondium sacoma.

Pondigh. Libralis, unius librę.

Ponghe/waeter-ponghe. Cepæa.

Poniaerd. Pugio, clunabulũ. *gal. poignard. ital. pugnale. hisp. punal.*

Ponuael. *vetus. holl.* j. **poniaerd** Pugio.

Ponte. Ponto, navigium quo amnes trajiciuntur loco pontium. *ital. pontone. hisp. ponone.*

Pouter-boom/lacter. Longurius.

Pontſen/puntſen/ponſſen. Punctim effigiare, punctiunculis pingere. *ang. punche* i. pungere, ſtimulare. & *pounce.* cælare, incidere, ſcalpere.

Pontſen/ponſennen/pontſenden. *holl.* Ianuario menſe viris ac procis munuſcula mittere *ut ſolent Hollandiæ matronæ & nymphæ, poſtridie Idus Ianuarii, qui dies ſacer eſt Divo Pontiano. q. d.* Pontiano xenia vel pondo mittere. *Adr. Iunius.*

Poogben. *ſland. holl.* Niti, tentare, aggredi, moliri, contendere, conari, adlaborare.

Pooz-loock. Aſcalonia, bulbus.

Pooꝛt. *ger. ſax. ſland.* j. **haven.** Portus. *germ. port, ſchiffport. gal. port. ital. porto. hiſp. puerto. ang. port. q d.* porta maris, *inquit Becanus.*

Pooꝛt-youden. Dielcyſtinda, ludi genus quo duplices puerorum turmę porrectis hinc indè manibus alteros ad ſe pertrahere conantur, dum pars altera ſuperior exiſtat. *Adr. Iun.*

Pooꝛte. Porta janua, oſtium, aditus, fores. *germ. pfort. gal. porte. ital porta. hiſp. puerta. ang. porte.*

Pooꝛte. *vetus. ſland.* Anus, & Cunnus.

Pooꝛten. j. **roep-gaten.** Columbaria.

Pooꝛte. *vetus. ſland.* Oppidum aut locus vallo foſſáve munitus, in quem per portam intratur: *per ſynechdochen. ita quoque* portæ urbes *dicuntur. Deut.* 17. 2. & propugnacula, *Gen.* 22. 17. & 24. 60.

Pooꝛt-graue. *vetus.* Vrbis præfectus.

Pooꝛt-gheld. Portorium.

Pooꝛt-meeſter. *vetus.* j. **boꝛgh-meeſter.**

Pooꝛt-ſchap. *vetus.* j **pooꝛter-ſchap.**

Pooꝛt-recht. *vetus.* j. **pooꝛterije.** Civitas, jus civium.

Pooꝛtael van t'huys. Prothyrum, veſtibulum, atrium. *gal. portal. hiſp. portal. ang. portal.*

Pooꝛtael van kercken of paleyſen. Propyleum.

Pooꝛter/boꝛgher. Civis, municeps.

Pooꝛteren. In civem recipere, civitate donare.

Pooꝛterken. Faſciculus urbanis focis accommodus. *q. d.* civium faſciculus.

Pooꝛterije. Civitas: civium jus ſive prærogativa.

Pooꝛtier/pooꝛt-wachter/deur-waerder. Oſtiarius, atrienſis, accenſus. *gal portier. ital. portinaio. hiſp. portero. ang. porter, portar.*

Pooſe. Pauſa, otium, quies, requies, reſpiratio. & Momentum. *vulgo* poſa. *gal. pauſe. ital pauſſa. hiſp. pauſa.*

Pooſe. Vice, vicem.

Pooſe. j. 42. **ponden ghe-wichts.** *dicitur de glaſto ſive ſatide & ſimilibus.*

Pooſen. Quieſcere, pauſam facere, pauſare. *apud Plautum.*

Poot/poote. Palma pedis, ungula, manus. *gal. pate, patte. hiſp. pata.*

Poote/pooten-bel. Pellis cervaria. & Pellis ovium ſilveſtrium pedibus detracta.

Poote/pote. Surculus.

Poote/pote/peé. *Iovan:* Siſer, radix edulis.

Popel. Populus, plebs. *gal. peuple. ital popolo. hiſp. pueblo. ang. people.*

Popelen. Murmur edere, murmurare, verba tacitè ſubmiſſèq; fundere, muſſitare, mutire: labra movere tantùm, & vocem non attollere, verba non intellecta fundere, *vulgò* papellare.

Popeler. Movens labra, metuens audiri. *vulgò* papellardus. i. hypocrita, ſimulator, qui paſſim in plateis & ubique orat. *Georgius Colvenerius.*

Popelinghe. Murmurque humileſque ſuſurri. *Perſ.*

Popelcſſe. j. **ghe-raeckthepd.** Apoplexia, attonitus, ſtupor, ſideratio.

Popelier/popelier-boom/popelē-boom. Populus, arbor. *germ. pappelbaum. gal. peuplier. ital. poppio. ang. poplartrée.*

Popelioenken. Tinea, animalculum fontium breve, & ſe ut multipeda contrahens. & Fœtus ranæ caudatus, batrachis, gyrinus.

Poppe. Pupa, pupula. *gal. poupee. ital. pupina. ang. poppet.*

Poppe. Avicula femella.

Poppen ende kinder-ſpeel-dinghen. Crepundia, ludicra puerilia, oſcilla, imagunculæ, quæ infantibus puriſque ad luſum præbentur,

Poppe/ſpinne-webbe. Tela araneæ.

Poppe/poyre. *ſland.* j. **rock van blaſch.** Penſum. *gal. poupe.*

Poppe/brand-poppe. Malleolus, ſtupa incendiaria: fateiculus ex ſtupa, pice, ſulphure, aliiſque id genus incendij fomitibus confectus, ad comburenda ædificia.

Poppen op de boomen. Spongiolæ arborum.

Poppen-kraemer. Nugivendus, nugivendulus, frivolarius, grytopola.

Poppen-maecker. Coroplathus, puparum & ſigillorum effector.

Poppen-ruyter. Miles bellus, ſed imbellis.

Poppen-werck. Frivola, crepundia, ludicra puerilia oſcilla.

Porceleyne/porceleyn-kruyd. Portulaca. *gal. pourcelaine. ital. procellana. ang. purſelayn.*

Porceleyne/zee-ſlacke. Cochlea Veneris, concha venerea, murex, matriculus, conchylium, buccinum. *vulgò* concha porcelana. *gal. porcelayne.*

Porceleyne vaten. Vaſa murrhina, pocula murrhina: ollæ Rhodiacæ: vaſa ex murrha, vaſa fictilia tenuiſſima & ſplendida, ex buccinorum cineribus confecta, murinis veterum vaſis non abſimilia. *vulgò* procellana vaſa.

Portie. Portio, pars, demenſum. *ger portz. gal. part, portion. ital. parte, porcione. ang. part, portion.*

Porrepe/ porrep-loock. Porrum. *gal. porreau. ital. porro. hiſp. puerro.*

Porrepe/purrepe. *ſland.* rus ſive cremor piſorum. *gal. puree.*

Porreken. j. **purreken.** Verrucula.

Porren Movere, tendere. & Moliri, niti, conari, conferre vires. & Vrgere, cogere, compellere.

Porſs. Genus piſcis delicatioris.

Porſſe. Sodalitas, ſodalitium. *ger. burſs.*

Porſſ-gile ſel. Sodalis.

Portael. j. **pooztael.**

Porſk/poſchi. Porculus, porcellus: *genus piſcis cernua nonnullis.* (ſic.

Poſt/ſtijl. Poſtis. *gal poſte, poſteau. ang. poſt.*

Poſt. Veredarius, pegaſus curſor, curſor pegaſarius: angarius, tabellarius regius, eques tabellarius: hemerodromus, curſor armillatus. *vulgò* poſtus, poſta. *germ. poſt. gal. poſte. ital. poſta. hiſp. pueſta. ang. poſt.* **Te poſte rijden.** Curſitare diſpoſitis ſive commutatis equis: *erant enim* angarij *apud Perſas.* tabellarij regij literas ſibi invicem perferendas tradentes, certis itinerum ſpatijs ſeu ſtationibus equos mutantes.

Poſt-bode. j. **poſt.** Veredarius.

Poſt-meeſter. Curioſus. *vulgo* magiſter poſtarum, ſive curſorum.

Poſt-papier. Auguſta charta, epiſtolis dicata nimia tenuitate & levitate.

Poſt-peerd. Veredus, equus viatorius, equus decurſorius: equus diſpoſitus, ſtationarius. *vulgo* poſtus. *q. d.* depoſtus *ſive* depoſitus collocatuſque certis locis.

Poſt-repſe. Stathmus.

Poſten. Curſitare, aſſiduò curſitare, diſcurrere.

Poſterije. Angaria, æ: angaria, orum: angariarum exhibitio.

Poſtilioen. j. **poſt.** Veredarius.

Poſtelen. j. **ſtampijen.** Inſultare ventoſè, minari.

Poſtel-beſie. j. **haver-beſie.** Vaccinium.

Poſterne. *vetus. ſland.* j. **achter-deure.** Poſtica.

Pot. Olla, aula, olla fictilis. *gall. pot, angl. pott.*

Pot/kanne. Calix, poculum, *vulgò* potus: *continens pro contento, per metonymiam.*

Pot/pot-maete. Sextarius.

Pot. Theſaurus, aula ſive olla Euclionis, *apud Plautum.*

Pot-aerde. Terra figularis, argilla, terra ſigillaria, creta figularis.

Pot-appel. Pomum pulmoneum, *q. d.* ollarium, *ab olle ſimilitudine.*

Pot-aſſchen. Cineres ſmegmatici, ſmectici, ſaponarij: cineres condititij. *vulgò* ollares: *quod in ollis & vaſis fictilibus aſſervantur, ne liqueſcentes effluant.*

Pot-backer. Figulus, plaſtes.

Pot-backerije/potterije. Figlina, figuli officina.

Pot-bloeme. *ſand.* **ghenoffel-bloeme.** *q. d.* flos ollaris. *quod in ollis collocetur, ac ſervetur.*

Pot-boebe. Nebulo vagus & validus, encœnia & feſta genialia paſſim conſectans: *à liguriendis ollis ſive poculis dictus.*

Pot-bolluck. *holl. ſicamb.* Farraceum, edulium ex alica farris. & Botulus.

Pot-gheld. Pecunia in Euclionis aula recondita. & Pecunia lecta, pecunia monetæ valdè probæ: qualis in olla aſſervari ſolet.

Pot-gieter. Poculorum ſtanneorum fuſor.

Pot-haerſt. *ſax. friſ. ſicamb.* j. **Hutſ-pot.** Caro iurulenta.

Pot-hepſe. Anſa ollaris.

Pot-hond. Aula ſive olla Euclionis.

Pot-hupbe. Galea exploratoria: caſſis humilis & ſine cono.

Pot-hſſer. *ſland.* Tripus.

Pot-kaeſe. Caſeus conditaneus, conditius, tyrotarichus.

Pot-lepel/pol-lepel. Tudicula. *q. d.* cochlear ollare, cochlear maius, quo pulmentaria verruntur, commoventurque in olla.

Pot-miſpel. Meſpilum maius.

Pot-paſtepe. Minutal, minutal conditicium, ollare.

Pot-ſcherf. Teſta.

Pot-ſupelier. Saccarum mollius & vilius, in ollis ſervari ſolitum.

Pot-vleeſch. *friſ.* j. **Hutſ-pot.**

Potagie. Olus coctum, olus conciſum, minutal: ius, iuſculum, aulicocia, pulmentum, pulmentarium, cibus pulmentarius. *vulgo* potagium. *gal. potage. ang potage.*

Potten. In olla condere ſive coacervare.

Potten bet gheld. Pecunias condere, numos ſtrangulare, pecunias in arca aut olla concluſas ſervare.

Potter. Euclio, qui pecunias in olla coacervat.

Potterſſe. Figlina.

Pote. Inſitum, ſurculus, calamus.

Pote/poote/pee. Siſer, carota ſubalbida, radix edulis.

Poteren. j. **peuteren.** Fodicare.

Poete. j. **pot.** Olla.

Potſ hoofd. Caput tumens, inflatum, magnum.

Potſ-hoofd/kappert. Lamia.

Potſ-wal/wal-viſch. Cete balæna.

Pover. Pauper, egenus, inops, tenuis, *gal. povre. ital. povero. hiſp. pobre. ang. povre.*

Poverlick. Tenuiter, miſerè.

PR

Pzachen/pzacheren. Parcere ſumptui, parcè vivere.

Pzacher. Parcus, avarus, ſordidus.

Pzachertſe. Parcimonia, parcitas.

Pzacht. Faſtus, oſtentatio, pompa, magnificentia. *germ pracht. ſax precht. ang. pride.*

Pzachtigh. Faſtoſus, magnificus.

Pzachten. Superbire.

Pzacktſche. Pragma, uſus fori, uſus forenſis: ars, techna, artificium, opera lucrativa, conſuetudo, experientia, uſus, uſurpatio. *vulgo* practica *gal practique. ital. pratica. ang practiſe.*

Pzacktſchigh. Pragmaticus, exercitatus: *vulgo* practicus.

Pzackitſche. *ſax. ſicamb.* Aſtrologia.

Pzackitſch-ſchzijver. Aſtrologus.

Pzackticeren. Agere, actitare, in uſu habere, verſari in re aliqua, meditari.

Pzackticeren om gheld te krijgen. Æraſcare: pecunias quavis arte colligere, omnes rationes cogendæ pecuniæ quærere, numos conquirere.

Pzacktiſeren. Pragmaticus, artifex forenſis, formularius, callidus uſus forenſis, cautor, juris formularij conſultus, inſtitutorum forenſium peritus, jūris & uſus fori peritus. & Homo aſtutus, ſubdolus, veterator Pragmatici, *inquit Budeus de cum ut graeca voce πραγμα quæ inter cætera*, cauſam litémve *ſignificant: erant autem* homines quidam forenſis profeſſionis, qui cauſarum actores interdū ignaros monebant: quaſi admonitores poſtici, dicendorumque ſuggeſtores, quum adjuris diſceptationem ventum erat.

Pzael. *holl. friſ.* Faſtus. & Faſtoſus.

Pzaelen. Superbire.

Pzaemken. *holl.* Cymba.

Pzaet. Fabulæ, nugæ.

Pzaeten. Fabulari, nugari. *ang. praete.*

Pzaeter. Congerro, nugator.
Pzaetken-schzijver. *fax.* Astrologus.
Pzageslyn. *ger. fax. sicamb.* Lorica bilix.
Pzame. Pressio, pressus, pressura, oppressio.
Pzame. Scapha.
Pzame. Pastomis.
Pzamen. Premere, urgere, opprimere.
Pzanghe. Coarctatio, compressio.
Pzanghe/mupl-pzange. Postomis, pastomis, confibula: instrumentum quod nasibus equorum imponitur.
Pzanghe/pzangher. Numella.
Pzanghen in de meulen. Molæ retinaculum.
Pzangen. Vrgere, premere, comprimere, arctare, constringere: & Retinere, retentare.
Pzangh dief. Receptor furum.
Pzangh-wortel. *j.* **stal-krupd.** Ononis, herba spinosa, boves in opere pungens & urgens. *vulgò* remora aratri.
Pzanger/hals-yser. Numella, nervus: vinculum quo cervix, interdum etiam pedes, includuntur.
Pzangher/huppers haeck. Harpago victorius. *vulgo* canis instrumentum quo circi commodiùs valis inducuntur.
Pzasen. Murmurare, murmillare, mutire.
Pzat. Fastosus, feroculus, arrogans, audaculus. *ger prachtigh. ang proude prydeful.*
Pzatte/parte. Arrogantia, audax facinus, astutia, dolus. *gal. barratte ang. pryde.*
Pzatten. Ferocire, tollere animos, superbire. *πλατίζειν.*
Pzat-stoel. Solium, sedes magnifica.
Pzaten. *j.* **pzaeten.** Fabulari.
Pzeael. *stand.* Supparus.
Pzeael. *stand.* Muccinium pendulum & striatum.
Pzeenluen. Suffurari, surripere, sublegere, manticulari, involare.
Pzehlken. *j.* **pzeken.** Concionari.
Pzekel. *holl. sicamb.* *j.* **pzickel.** Stimulus.
Pzekelen. *j.* **pzickelen.** Stimulare, pungere, stimulis fodere.
Pzeke/pzedikinghe. Concio, sermo ad populum, oratio, homilia. *germ predig. gal. preche. ang preaghing.*
Pzeken/pzediken. Concionari, orationem habere. *vulgò* prædicare. *germ. predigen. gal. precher. ital. predicare. hisp. predicar. ang. preache.*
Pzeker/pzeki-yser. Concionator, ecclesiastes, præco verbi Dei.
Pzeker-munck. Dominicanus.
Pzeck-stoel. Suggestum suggestus, pulpitum, concio. *vulgò* ambo.
Pzek stoel/boud stoel. Sella plicarilis.
Pzenten. *stand.* *j.* **pzinten.**
Pzesse. *j.* **perse.**
Pzeter. Prætor ruralis, prætor rusticus. & Saltuarius, sylvarum custos.
Pzeter-schap. Officium prætoris ruralis aut saltuarij.
Pzevost Præfectus juridicus, quæstor: præfectus rerum capitalium: quæsitor, latrunculator. *q. d.* præpostus sive præpositus *gal. prevest. ital. prefette. prevosto.*
Pzevost-stock. Vitis: insigne centurionum quod manu gestabant, & quo in delinquentes milites animadvertebant.
Pzeutelen. *j.* **pzatelen.**
Pzick. *holl.* Aculeus, stimulus. *ang. pricke.*
Pzick/pzicksken. Mentula, veretillum, parvum veretrum.
Pzicksken. *vetus.* Panis triticius minutulus.
Pzicksken gheld. Genus exactionis rei frumentariæ in Brabantia.
Pzick/lampzeye. Lampetra, mustela, murena fluviatilis, echeneis. *germ. pricke.*
Pzickel. Aculeus, stimulus.
Pzickel/pzikker. *Stand.* *j.* **stiete.** Vropygium, culus avium.
Pzickelen/pzicken. Stimulare, pungere, stimulis fodere *ang pricke.*
Pzicel. Stibadium, torus, scena, umbraculum, frondea, casea. *gal. preau.*
Pzicel van wijn-gaerd. Arcella sive arcellata vitis.
Pzicelken. Topiarium, pergula.
Pziem. Stilus, acus, radius. *germ pfriem. sax. preem.*
Pziem krol-pziem. Discriminale, acus crinalis, calamistrum.
Pziem-spijse. Assula inspicata.
Pziemen. *vetus.* Premere, imprimere, stilo fodere, stimulare, pungere. & Acuminare,

re, cuspidare. & Premere, occultare, surripere.

Pziem. j. **wip.** Lux micans. **Schele pziem.** j. **schele wip.**

Pzieme/pziem-tijd. *Bland* Prima aurora.

Pzieme van de nieuwe maene. *vetus.* Tertia dies novæ lunæ.

Pziem-tijd. Prima aurora, primulum diluculum. *Plaut.* **pziem-tijd.** Ver, tempus vernum, annus renascens. *gal. printemps. ang. pryme tyme.*

Pziemende mane. Nova luna, luna renascentes cùm primum colligit ignes *Virg.*

Pziem van den daghe. Sublucanum tempus, crepusculum, prima aurora, diluculum. *gal. point.*

Pziester. Presbyter, sacerdos, sacrificus, sacricola, flamen, mysta, mystes, *gal. prestre. ital prete. hisp. preste. presbytero. ang. preste, priest.*

Pziesteragie. *bland.* Flaminia: flaminis sive sacerdotis domus. Pastophorium, pastophori domicilium. 3. *Esd.* 8. 1. *Machab.* 4.

Pziester-dom / pziester-schap. Sacerdotium.

Pzijcken. *holl.* j. **pzoncken.** Dare se spectandum.

Pzije. Cadaver, terrum cadaver.

Pzijs/ pzijnse. Captura, prœda. *gal. prinse. hisp. presa. ang. pryse.*

Pzijs oft pzijns maecken iemands goed. Prædæ sive ad prædam exponere alicuius bona: dare fortunas diripiendas.

Pzijs/weerde. Pretium, valor, indicatura, indicatio, æstimatio. *gal. pris. ital prezzo, preggio. hisp precio ang price.*

Pzijs. Laus, laudatio, collaudatio, gloria, palma. *hisp prez. ang. praise.*

Pzijs, pzijs-stuck. Bravium, victoriæ præmium: id quod victori confertur in ludis. **Om pzijs.** Certatim.

Pzijs-ghever. Designator, brabeutes.

Pzijsen. *vetus* j. **schatte/op-pzijs setten.** Æstimare, imponere pretium, pecunia æstimare, appretiare. *gal. priser. ang. prise.*

Pzijsen. j. **loven.** Laudare, commendare, *gal. prisir. ang. praise.*

Pzijselick. Laudabilis.

Pzijs-weerdigh. Laudabilis.

Pzijselicken. Laudabiliter.

Pziker. *bland.* j. **pzichel stiete.** Vropygium.

Pzime. j. **pzieme.**

Pzimel naeckt. *vetus.* Prorsus nudus.

Pzil. *vetus.* Venustus, bellus, festivus, hilaris.

Pzince. Princeps, regulus, dynasta, dynastes *gal. prince. ital. principe. hisp. principe dicitur,* filius regis primogenitus.

Pzincen-dom. Principatus.

Pzincesse. Princeps fœm.

Pzincelick. Basilicus, regius, regalis.

Pzincipael. Principalis, præcipuus, summus potissimus.

Pzincipaelick. Principaliter, præcipuè, maximè, præsertim, potissimùm, potissimè.

Pzinte j. dzuck. Impressio.

Pzinten. j. **dzucken.** Premere, pressare: & Imprimere, excudere. *ang. print.*

Pzinter. j. **dzucker.** Impressor.

Pzivaet. Latrina. *q. d.* locus privatus sive secretus. *germ. profat., prof-yt. gal. privé. hisp. privada. ang. privie.*

Pzocederen. j. **dinghen.** Agere lites, litem sequi. *vulgo* procedere.

Pzoces. j. **ghe dingh.** Lis, dica, controversia. *vulgò* processus. *gal. proces. angl. processe.*

Pzocessie. j. **om-ganck.** Supplicatio, rogationes, publicæ litaniæ. *vulgò* processio.

Pzochie. Paroecia, curia, sacra vicinia: titulus. *apud veteres Eccles.* cura *vulgò & parochia. gal. paroice. ital. parochia. hisp parochia. ang. paryshe.*

Pzochie-kercke. Templum paroeciæ.

Pzochie-woonder. Paroecus, ejusdem fani consors, curialis.

Pzochiaen. Paroecus, curio, sacerdos curiæ prefectus, ædis sacræ moderator. *vulgo* parochus. & curatus.

Pzochiaen-schap. Curionatus, curia.

Pzocureur. Procurator causarum, vindex, causidicus, forensis, patronus: actor, cognitor.

Pzocureur generael. Actor publicus sive

regius, cognitor regius publicusque, publici ac popularis juris vindex.

Procureur van quade saecken. Rabula, consarcinator litium, vitilitigator, togatus vulturius, hirudo forensis, causidicus, veterator.

Procurëren. Procurare, solicitare. & Causas agere: defendere aliquem in judicio, patrocinari.

Procuratie. Mandatum.

Proef-j. Proeve. Experimentum, specimen.

Proef-jaer. Annus tyrocinij.

Proef-slagh. Prœludium pugnæ, prœlusio, principium pugnæ.

Proef-scheut. *fland.* Specimen, tyrocinium.

Proef-steen *sic.* **j. toet-steen/goud-steen.**

Proef-stuck. Tyrocinium, specimen: canon artis: documentum.

Proeve. Gustus, degustatio.

Proeve. Experimentum, specimen, tentatio, tentamen, probatio. *vulgo* **proba.** *gal. preuve ital. prova. ang. prose*

Proeve. Probatio, demonstratio, argumentum.

Proeven. Gustare, degustare, libare, delibare, labris primoribus attingere.

Proeven. Probare experiri, tentare, attentare, facere periculum, experimentum *gal. prouver. ital. provare. hisp. provare. angl. prove.*

Proeven. Probare, demonstrare argumentis.

Proever. Prægustator, protogeusta.

Proesten. *holl.* Sternutare.

Profijt. Profectus, utilitas, emolumentum, commodum, lucrum, quæstus, compendium. *gal profit. ital profitto. hisp. provecho. ang. profite.*

Profijtelick. Utilis, fructuosus, commodus, compendiosus, conducibilis, ex usu.

Profijtelickheyd. Utilitas.

Profijtelicken. Frugaliter, utiliter.

Profijten/profitëren. Proficere.

Prope/roof. Præda, rapina. *gal proye. ital. preda. ang. praye.*

Pronck. *holl.* Ornatus, ostentatio.

Pronck. *vetus.* Nubilum, nubes.

Pronck. Frons nubila, supercilium nubilum, supercilij nubes, frontis nubecula.

Proncken. Nubilare, nubilum fieri.

Proncken. Vultum componere, adducere: frontem subducere, trahere vultum, induere vultum severum, contrahere supercilium, contrahere vultum ad severitatem, obnubilare vultum. & Ostentare se, dare se spectandum, statuam agere. & Ornare, adornare.

Pronckaerd. Vultuosus, bellus.

Pronckende lucht. Nubilus aër, cælum caligans.

Pronckende colen. Prunæ obductæ.

Pronckende op-sicht. Frons nubila, matutina, obducta: vultus caligans.

Proncker/pronckaerd. Vultuosus.

Pronckerije. Frons nubila: & Ostentatio.

Pronck-werck. Supellex ad ostentationem cultumque ædium, non ad usum comparata. ἄχρηα ἀναθηματικὰ σκεύη: res non culinario usui, sed domorum ornatui dicatæ.

Prondel. j. prondselinghe. Scruta.

Prondelen j. prondselen.

Prondselen. Tricari, nugari, nugas agere. & Scrutari, perscrutari.

Prondselinghe/prondelinge. Res minutæ nulliusque pretij in thesaurum reconditæ: & Scruta, orum, frivola.

Prondselen. Scrutarius, frivolarius: res minutas nulliusque pretij corradens & recondens.

Prondsel-ghelt. Pecuniæ minutæ.

Prootsch. Strenuus, acer, magnanimus, fastosus, superbus. *gal. preux.*

Prop. j. proppe. Obturamentum.

Proper. Proprius, peculiaris. & Condecens, concinnus, appositus, aptus, bellus, scitulus, argutus. *gal. propre. ital. proprio. hisp. proprio. ang. proper.*

Properheyd. Elegantia, concinnitas, lenocinium.

Properlick. Propriè, peculiariter. & Eleganter, concinnè, appositè, bellè, decenter, scitè: & Placidè, quietè. & Sensim, lentè, paulatim, pedetentim. & Modicè, modestè.

Pzoppe. Obturamentum oblongum, veruculum. & Pedamen, fulcimentum, fulcrum, fustentaculum. *angl prop, proppe.*

Pzoppen. Fulcire, suffulcire, obturare.

Pzosse. *germ* Germen.

Pzossen. Pullulare, expullulare.

Pzossen. Bullire, ebullire, bulliendo bombum edere.

Pzost. Præfectus. præpositus ecclesiasticus: œconomus qui proventus ecclesiasticos administrat, & secundum episcopum plebi præest: *ἀγοράνομος*, prostates. i. præsul, præfectus, antistes.

Pzostdsse. Prostasis, prostasia protostasia, præsidentia, præfectura. *vulgò* præpositura.

Pzotel/pzeutel. Murmur. & Examen. & Congeries. & Turba.

Pzotelen/pzeutelen. Murmurare, mussitare, murmillare: bullire cum murmure sive bombo.

Pzoteler. Susurro.

Pzovande. Commeatus, penus, penu. *germ. profiand.*

Pzovand-meester. Annonæ structor, annonæ præfectus.

Pzove/pzovene. Panis gradilis, panis qui eleëmosynæ loco egenis distribuitur: sportula. & Diarium.

Pzovene. Beneficium ecclesiasticum. *vulgò* prebenda.

Pzoven-kramer. Simoniacus, sacrivendus, sacrilegus nundinator, institor rerum sacrarum quæ commercium respuunt, nundinator beneficiorum ecclesiasticorum.

Pzoven-kramerysse. Simonia, ambitus rerum sacrarum, nefarius ambitus, sacrilega nundinatio, collatio nummaria sacerdotij, nundinatium sacerdotij commercium.

Pzovost. i. **pzebost.** Quæsitor. latrunculator

Pzuplen/muplen. Mutire, mussitare.

Pzupme. Prunum. *germ. pflaum sax. plumme. gal prune. ital. pruno. hisp pruna. ang. plumbe.*

pzupme van Damasck/ blauw pzupme. Prunum Damascenum, passum, rugosum. **Witte pzupme.** Prunum hordearium, candens.

Pzupm-boom/pzupmeler. Prunus.

Pzupm-kerse. Malum armeniacum.

Pzupsehen. Singultire. singultus emittere.

Pzupschen. *Fland.* Bullire, fervere, inferve-re cum murmure.

Pzupsten. *sax. sicamb.* Sternutare.

Pzuptsch. i. **pzootsch.**

PV

Puckel. i. **pockel.** Papula pustula.

Pudde. *fris* Mustela piscis.

Puepne Rudus, eris: rudera. **Oude puepne.** Rudus vetus.

Puele/pole. *sicamb. hol.* i. **pelle.** Pelicarpium, folliculus seminis *hollandis propriè dicuntur* pisa cum suis folliculis.

Puer. Purus, merus. *gal. pur. ital. pure. hisp. puro. ang. pure.*

Puer goud. Purum aurum.

Puer argh. Prorsus & omnino malus.

Puer arm. Prorsus pauper.

Puer sot. Omnino stultus.

Puerlick. Merè, purè, liquidò.

Puer willens/ puerlick willens. Volens scienque, prudens scienque, destinata prorsus voluntate, data opera: prorsus dedita opera, compositò.

Pueren. *Fland.* i. **poperen.**

Puerraede. *Fland* i. **poeper-raede.** Fuscina.

Puester. i. **poester.** Follis.

Puffe puffen. i. **posse/poffen.**

Pugniael. *vetus* i. **poniaerd.**

Pupck. *holl* Pannus laneus.

Pupde. i. **pupt.** Rana.

Pupe/pupde. Podium, pulpitum, suggestus, suggestum, rostra, orum: suggestus lapideus.

Puper. *vet* i. **stad-bode.** Stator, viator.

Pupl. *fris* i. **bupdel.** Sacculus, loculus, crumena.

puple. i. **buple.** Tuber.

Puplen. Tuberare, extuberare, protuberare, inflari, turgere: pullulare. & Prominere, eminere.

Pupl-ader Varix.

Pupl-aderigh. Varicosus.

Pupl-ooghe. Oculus eminens, oculus extuberans, emissitius.

Puploogh igh. Exophthalmus: qui prominenti-

nentiores habet oculos.

pupl-ooghen. Oculos exerere.

pupm-steen. Pumex, lapis arenarius, lapis bibulus, spongia: lapis spongiæ instar fistulosus. *germ. bimstein. gal. pierre ponce. ital. pomice. hisp. piedra despuma. angl. pumish stone.*

puyzoen/perroen/peroen. ſ. **pupe.** Podium. *gal. perroen.*

pupschede boter. *holl.* ſ. **bieſtighe boter.** Butyrum è colostro.

pupsie. Vomica, pustula, tuber, verruca, tuberculum. *germ. butzlin. ital. posta. hisp. posilla, pustilla. ang. pewshe.*

pupst-bijter. *holl.* ſ. **rombout.** Mordella orphodaena: insectum pustulas puerorum appetens.

pupster ſ. **puester.** Follis.

pupt. *stand. zeland.* ſ. **bozsch.** Rana.

pupt-ael. ſ. **ael-pupt.**

pupte. Mustelę fluviatilis genus.

pulie. ſ. **ampulle.** Simpulum.

pulle. *holl.* ſ. **poelie.** Pullaster, pullastra.

puls. ſ. **pols.**

pulver ſ. **polver.** Pulvis.

pulvier. ſ. **pluvier.** Pardalus. *vulgò* avis pulveratrix.

pulwe. Pulvinar, pulvinus. & Culcitra. *ang. pillow.*

pulwijn/kaulwijne. Pulvini theca, involucrum pulvinaris: tegmen pulvinaris.

pumdel/pumder. ſ. **pondel.** Statera.

punt/punte/ponnt. Punctus, apex. Mucro, cuspis, spiculum, acies. & Articulus. *ger. punct. gal. poinct. ital. punto. hisp. puncto. ang. point.*

punten. Acuere.

puntigh. Mucronatus, acuminatus, acutus.

puntigh. Accuratus.

puntighlick ghemaeckt. Ad amussim, examussim, exactissimè, exquisita diligentia & exactissima cura factus: exquisitus.

puntighlick. Accuratè, ornatè, nitidè, exquisitè.

punt-soen. ſ. **pointsoen.** Stimulus.

puppe. ſ. **poppe.** Pupa.

puppingh. Malum petissimum, curtipendulum. *ang. pippine.*

purrepe. ſ. **pozrepe.**

purpur. Purpura, murex, ostrum, conchylium. *gal. pourpre. ital. porpora. hisp. purpura. ang. purple.*

purperé/van purper. Purpureus ostrinus, conchyliatus, Tyrius, Sarranus, Thessalicus, Porphirianus, puniceus, murice tinctus.

purteken/pozreken. *stand.* ſ. **wzatteken.** Verrucula, pustula. *gal. porro. ital. porro.*

pusseme. *stand. gand.* ſ. **perssem.** Mensa sive taberna ulurarij.

pussemier. *stand.* ſ. **perssemier.** Vsurarius fœnerator.

put/putte. Puteus. & Lacuna. *pal. puyts ital. pozzo. hisp pozo. ang. pit.*

put/kupl. Scrobs, fovea, fossa.

putteken. Scrobiculus.

put. *sax.* ſ. **poel.** Lacuna, palus.

put. ſ. **dief-put.** Robur.

put ende galghe. Ius sive potestas gladij merum sive summum jus, merum imperium.

put-eemer. Modiolus, situla, urna, haustrum.

put-galge. Tollenon, pertica putealis.

put-haeck. Lupus, harpago.

put-radt. Tympanum.

put-scheel/put-deckſel. Puteal, putei operculum.

put-stepger. Tollenon.

put-swengel. Tollenon, pertica putealis.

put-water. Aqua puteana, putealis.

putten. Haurire è puteo, haurire aquas.

putse. *holl. zeland.* Situla nautica. *ang. pitcher.*

putsel. Tollenon, pertica putealis.

putgher/putker/putcker. *sax. holl. frisz. zeland.* Mesonauta, abjectus minister in navi: mediastinus navis.

putoor. ſ. **bisse.** Putorius.

putoor/butoor. Ardea stellaris. *vulgò* bostaurus.

puttier. Ganeo, scortator. *vulgò* puttierus puttanierus. *puttaine, putta, & puttana: gall. hisp. & ital.* meretrix *dicitur: potta quoque ital.* cunnus.

Purten-sone. *vetus. flandr.* j. **Poeren-sone.** Spurius.

Q V

Qabbe/baene. Palear.

quabbe/quappe. *flandr. sicamb.* Holothuria. *piscis genus. Adr. Iun.*

quabbe. *sax.* Rubeta, bufo, rana. *Gesner.*

quabbe / ael-quabbe. *germ. sax. sicamb.* Mustela fluviatilis : *sic dicta quod cum ranis aquaticis maioribus conflictetur, vel cum rubetis aquaticis, nam oris ictu ranas ferit, &c. G. Sner.*

quabbe/ quappe. *sax.* Gobio capitatus, capito. *piscis.*

quabbel/balch. Scirrus: tumor durus sine dolore, renitens ganglion.

quack. *sicamb.* Ardeæ genus.

quack. Superfluum, reliquum, exstantia. & Frivolum, res frivola.

quack Pulpa.

quack. Torus.

quack. *holl.* j. **quispelken.** Floccus, flocculus.

quack van vleesch. Tuber, excrescentia, callosa & superflua caro in corpore.

quacken/quackelen. Dissipare, profundere, prodigere tanquam rem superfluam & frivolam.

quack-salver. Aliptes, iatraleptes, medicus unguentarius, seplasiarius, chirurgus qui oleis pinguibusque malagmatibus foris adhibitis, morbis exterioribus medetur. & Medicus circumforaneus, circuitor, circulator, pharmacopola circumforaneus.

quack-salverije. Iatraleptice, medicina unguentaria.

quackel-geldeken. Pecuniæ minutæ, quæ rebus frivolis impenduntur tanquam superfluæ & parvi pretij.

quackelinghe. Res parvi pretij, nugæ, frivola.

quackel. Coturnix, ortyx: *vulgò* qualea. *gal. caille. ital. quaglia. ang. quale, quayle caldaicè kackel & keckel.*

quackel-bepe. *holl.* Bryonia, vitis alba, ampeloleuce, colubrina: *herba cuius auribus coturnices vescuntur. q. d.* æinus coturnicum.

quackelen. Aucupari coturnices.

quackel beenken. Fistula aucupatoria: fistula eburneola, fistula qua coturnices ab aucupe alliciuntur & decipiuntur.

quackelen. j. **quacken.** Dissipare.

quacken/quekken. Coaxare: & Gingrire, reddere sonum instar anseris: & Instar coturnicis.

quacker-nelleken. *flandr.* Puella venusta, lepida, lasciva.

quaed. Malus, pravus, perversus, malignus, nocens.

quaed. Malum, res mala, infortunium.

quaed/quaet/quat/kat. *germ. sax. sicamb. vetus. flandr.* j. **kaet.** Stercus, merda, oletum.

quaed vier. Ignis malignus, parcus, tenuis, exilis. *Martialis : tepet igne maligno Hic focus.*

quaed vier. Erysipelas, sacer ignis.

quaed hebben. Vrgeri, affligi, laborare. **Te quaed hebben.** Laborare, succumbere, imparem esse labori, hosti, *&c.*

quaed-aerdigh. Malignus, pravæ indolis.

quaed-be-lepd. *flandr.* j. **moeder-soghe.** Cyceon, miscellanea potio.

quaed-be-lepd. *flandr.* j. **deughe-niet.** Nequam, prodigus.

quaed-daed. Malefactum, maleficium, flagitium.

quaed-daedigh. Maleficus scelestus.

quaed-gunstich. Malevolus, invidus.

quaet-hertigh. Pravus corde, malevolus.

quaed-listigh j. **argije-listigh.**

quaed-lustigh. Libidinosus.

quaed-spreekigh. Maledicus.

quaed-spreekenthepd. Maledicentia, maledictum.

quaed-doender. Maleficus, nocens, facinorosus, perniciosus.

quaeder-tieren. *flandr.* Malus.

quaede-miester. *Iovan.* Febris.

quaed-willighepd. Malevolus, malevolens.

quaed-

Quaed-willighepd. Malevolentia, malignitas.

Quaed-willighlick. Malevolè, malignè.

Quaedelick. j. quaelick. Malè, malignè.

Quaele. *vetus. fland* Malitia, nequitia.

Quaele. j. quelinge. Languor, morbus, malum, ægritudo.

Quaelick/quadelick. Malè, pravè, perversè, improbè. & Difficilè, difficulter, ægrè, molestè.

Quaelick aen zijn. Malè sive incommodè agi cum aliquo, afflicta esse conditione, valetudine, &c.

Quaelick hooren. Graviter audire.

Quaelick hoorende. Surdaster.

Quaelick nemen. Molestè, ægrè, acerbè, iniquè, indignè, graviter ferre.

Quaelick-vaerd. Adversa valetudo: casus adversus, infortunium.

Quaelickhepd. Languor, ægritudo.

Quaelickhepd aen t'herte. Languor.

Quaghel. *sicamb.* **j. runsel.** Coagulum, *ital. coagolo, quaglio. hisp. cuayo.*

Qualer. *zeland.* Negotiator callidus & catus, polytropus, quales sunt minuti quidam & ignobiles. *Levin. Lemn.*

Qualsier. j. haver-esschе. Fraxinus silvestris.

Qualster. *sax.* Pituita.

Quant. Scitus homo.

Quant/manger. Sodalis socius, socius ludi, collusor. & Commercia exercens cum aliquo, permutator.

Quantselen/ mangheren. Commutare, permutare.

Quantseler. j. kansseler/quant.

Quantsips. Colluforiè, luforiè, quasi verò, quasi.

Quappe. j quabbe.

Quardel j querdel.

Quareel/ kareel-steen. Later. *ital. quadello.*

Quareel. *vetus.* Pilum catapultarium, jaculum quod catapulta emittitur. *angl. quarel.*

Quarte. Quartarius, quadrans: quarta pars mensuræ. *gal. quarte. ital. quarta. hisp. cuarto. ang. quarto.*

Quarte wijns. Vini quartarius. & Vini sextarius.

Quarteel. Quarta pars, quartarius.

Quarteel wijns. j. ander-half aente.

Quartier. Quartarius, quadrans, quarta pars. *ang. quarter.*

Quartier der maenen. Quadrans lunæ. **Het leste quartier der maenen.** Novissima luna. **Wassende quartier der maenen.** Luna bicornis, luna crescens, meniscus, species lunæ nondum completæ.

Quartier. Quarta pars centeni, viginti quinque.

Quartier/ghe-weste. Regio, tractus.

Quartier-meester/wijck-meester. Magister vici, præfectus vici, magister regionis.

Quartier-meester. j. fozier. Mensor, designator hospitiorum.

Quartier. Stemmatis membrum. *vulgò* quartera. **Quartieren van edel-doin.** Quadruplę nobilitatis arma, sive membra: qualia nobiles numerare & in insignibus ponere solent.

Quartier. Triviale lupanar, prostibulum. **Int quartier sitten.** Prostare, vulgo victum quęrere, pudicitiam in propatulo habere, *Terent.* corpus suum vulgo prostituere: vulgò sui copiam facere.

Quartier-hoere. Scortum triviale, prostibulum, prostibula.

Quartieren. In quatuor partes dividere.

Quassen. Quassare, motare, mobilitare, quatefacere, concutere. *ital. squassare. ang quashe.*

Quas-broecke. Bracca follicans, laxa.

Quast. *sax. holl.* **j. quispel/ bosstel/ kleerbosstel.** Penicillus.

Quast. *vetus. sicamb.* **j. waeper.** Flabellum.

Quast/ast/oest. *holl. frisi. sicam.* Nodus arboris, tuber, centrum.

Quasten. j. quisten. Cum impetu effundere, profundere.

Que/que-appel/quede-appel. Malum cydonium, canum, lanatum, *ger. kutten. sax: quede gal. coing. ital. cotogno. ang quince.*

Que-appel-boom/queden-boom. Malus cydonia, cotonea.

que-krupd *holl.* j. **que-moes.**

que-moes. Cydonite : placenta ex cydonijs malis. *vulgò* diacydonium, cydoniatum, cotoniatum.

que-pepze. Malum strutheum.

que-bleesch. *holland friſ.* **que-krupd/ que-moes.**

que-wyn. Vinum cydonites.

queck/quecken. j. **quick/quicken.**

queckſen. Gemere, languere, ægreſcere. *hiſp. quexar.* Queri, conqueri.

quedelen. *vetus.* Garrire, modulari : minutizare, vernare, gutturire, queri. *Ovid. Dulce queruntur aves. & Horat. Queruntur in ſilvis aves.*

queecken. *fland. holl.* j. **quicken.** Nutrire, educare, alere, educere.

queeckerije. *fland.* Plantarium, ſeminariū, locus ubi arborum plantę nutriuntur.

quepcken. *vetus.* j. **quicken.** Nutrire, fovere, & vivere.

quecken. Coaxare. & Tetrinire. & Gingrire. & Garrire. & Strepere, obſtrepere: Clangere inſtar anſeris.

quelen. *fand.* j. **quedelen.** Garrire.

quelen/quenen/quijnen. Languere, gemere, languore tabeſcere.

quel-balgh/quel-baſt. j **quel-bupck.**

quel-bupck. Ventroſa puerorum moles.

quelende. Languens, languidus.

quelende ſieckte. j. **quenende.**

quelinghe/quaele. Languor, ægritudo.

quelle/quelme. *germ. ſax. vetus.* j. **welle.** Scatebra, ſcaturigo.

quellen/quelmen. *germ. ſax. vetus.* j. **wellen.** Scatere, ſcaturire.

quellende water. *vet. germ. ſax. ſic.* Aqua viva, jugis, perennis.

quellen. Moleſtare, afflictare, infeſtare, cruciare, vexare, divexare, urere, urgere, laceſſere, exagitare, moleſtia afficere.

quellaedſie/quellinghe. Moleſtia, moleſtatio, afflictio, vexatio.

quel-ijſer. *metaphor.* Homo moleſtus, difficilis, faſtidioſus.

quelachtigh. Moleſtus, moroſus.

quellick. Moleſtus, gravis, moroſus, difficilis, irritabilis.

quellickheyd. Moleſtia, moroſitas, intemperies.

quellinghe. Moleſtatio, vexatio.

quelſel Moleſtia.

quelme. j. **quelle.** Scaturigo.

quenckelen. *holl.* j. **quedelen.** Garrire.

quendel. Serpillum, matris animula, thymus agreſtis.

quene. *vetus. fland.* j. **frock.** Lęna, veſtis lanea ſuperior.

quene. Taura, vacca taura, vacca ſterilis; juvenca ſterilis. & Mulier ſterilis. & Mulier langueſcens, languida.

quene. *vet.* Vxor, materfamilias. **quenum/** *ſive* **quena/** *veteribus Teutonibus dicitur* uxor *ſive* materfamilias : *teſte Otfrido VVeiſſenburgenſi, S. Galli Monacho.* **quene** *anglis* Regina *vocatur.*

quene. Mulier vana, garrula, loquax, improba, procax. & Meretrix. *ang. queane.*

quenen-kom / quenen-kout / quenen-klap. Deliria, ineptię ; aniles fabulæ.

quene. *fland.* j. **moeſel.** Tibia utricularis.

quenen. Ineptire.

quenen/quijnen/quijſlen. Languere, tabeſcere.

quenende ſieckte. Syntexis, conſumptio, atrophia.

quentſelen. Lentè & faſtidioſè mandere.

querdel. Segmen corij. & Ligamentum calcei rude : lorum duriuſculum, rudis ora calcei. & Tuberculum calloſum ac durum.

querdel. Nodus, tuber.

querdel. j. **kliere.** Tonſilla, glans, glandula.

querdel-ſnijder. *ironicè.* j. **ſchoen-maecker/ ſchoen-lapper.**

querdelen. *vetus.* Suppingere ſolcas. *germ. quarreler.*

querdelen. Dura & nodoſa fila nere.

querdelinghen. Segmenta corij.

querne/ hand-molen. *ſax. quel, quarn. it. ang. querne.*

queſelen. Tractare nugas ſeriò.

queſel-ballen. Nugas agere ſive effutire. & Caput motare inſtar cogitabundi.

queſeler. Meditabundus, moroſus: rerum frivolarum curioſus.

queſelinghe. Quiſquiliæ, nugę, res frivolę.

quets. *vetus.* Malum.

quetsch/ quets/ quaets. Malus, nocens, malitiosus.

quetschept. Malitia, malignitas, perversa voluntas.

quetschelick. Malignè, malitiosè, perversè.

quetse. *vetus.* **j. wonde.** Vulnus, lęsio, offensio, malum, dolor.

quetselick. *vetus.* Vulnificus.

quetselick swoerd. *vet.* Ensis vulnificus.

quetsen. Quassare, conquassare, rumpere: & Lædere, offendere, malum inferre.

quetsen/ wonden. Vulnerare, lædere, sauciare.

quetsure. Lęsio, vulnus.

quetteren. Garrire, ineptè loqui, strepere, obstrepere, argutari. **quetten/ & quaden.** *Veteres Teut. dixerunt pro* loqui: *teste Otfrido.*

quetterer. Garrulus.

quetteringhe. Garrulitas.

quick i quack. Pulpa.

quick. Vivus, vividus. & Levis, alacer, agilis. *ang. quicke.*

quick. *vetus.* Animal, pecus, animans: & Armentum, grex. & Fœtus, pullus. & Infans.

quick. *Fland.* Spiritus. & Spectrum.

quick-haeghe. Sepes viva, silvestris, naturalis, sepimentum virgulteum, spineum, obsitum virgultis, spinis rubis, & similibus viventibus sive crescentibus arboribus.

quick-silver. Argentum vivum, liquidum, fusile, vomica liquoris æterni, & rerum omnium venenum, Mercurius. *Plin.* hydrargyrum, argentum aqueum. *ger. quick-silber. ang. quicke siluer.*

quick-sand. *vel sax. ang.* Sabulum vivum, insidæ & rapaces arenę.

quick-steert. Motacilla, cauda tremula. *vulgò* coda tremula, avicula assiduè caudam vibrans.

quick-steerten. Motitare caudam.

quicken. Vivere. & moveri.

quicken/ quecken/ queecken. Nutrire, alere, educare.

quicken. Vibrare, librare, trutinare, pondus manibus examinare; agitare, movere, mobilitare.

quicker. Vividus.

quijl/ quiel. *Fland. fris. holl. sicamb.* **j. seever.** Oris pituita.

quijlen/ quielen. *Fland. fris. holl. sicamb.* **j. seeveren.** Sputare, salivare, salivam crebro emittere.

quijl-band. Fascia pituitaria.

quijnen. *sax. fris. holl. sicamb. fland.* **j. quenen/ quelen.** Languere.

quijt. Solutus, dimissus, liberatus, liber. *vulgò* quitus, quietus.

quijt maecken. Dimittere, missum facere. & Solvere, liberare, redimere, plenè satisfacere. *vulgò* quitare, quietare. *q. d.* quietum reddere & absolvere à debito; *gal quitter. hisp. quitar. ang. quite.*

quijten. Acceptum ferre.

quijten den eed. j. ver-draeghen.

quijten sijn beloften. Liberare fidem suam, præstare pollicita.

quijt-baer. Solubilis: quod solvi aut redimi potest.

quijt-brief. Apocha.

quijt-schelden. Mittere, remittere æs alienum, condonare debitum, gratiam facere debiti.

quijtancie. Apocha, acceptilatio. *vulgò* quitancia & quietancia, litera qua creditor testatur sibi satisfactum à debitore. *gal. quitance. ital. quitanza. ang. quitaunce.*

quincken. Micare, motitare: dubio & tremulo motu ferri.

quincken/ quinckelen/ quinckéren. j. quedelen. Crebrò & solerter modulari.

quinckemelle Quinquennalis dilatio, prorogatio in quinquennium. *gal. quinquennello.*

quinckernelle. Panni vilioris genus.

quincke/ quinckt. Error, tremulus & incertus in re quapiam motus. *Ioan. Becanus.* & Insania, mentis error, deliramentum.

quint. Lucrum, emolumentum, fœnus, fructus, quinta pars fructuum: justa quintana. *gal. quint.*

quint, quinken. Drachma.

quint-

quintel. *germ.* Drachma.

quintſine. Drachma.

quint-appel. *holl.* Colocynthis, cucurbita, ſilvatica. *germ. coloquint. gal. coloquince. ital. coloquintida. hiſp. coloquintida. ang. coloquintida.*

quiſpel. *vetus.* Cauda.

quiſpel. Aſpergillum, aſperſorium. *vulgò* diſperſorium. *gal. gutſpillon.*

quiſpel. Penicillus.

quiſpel-bieſe/ kortoen bieſe. Iuncus bombycinus, tomentum ſive linum pratenſe, gnapharium.

quiſpelken. Floccus, flocculus.

quiſpelken/ boꝛſtelken. Echinus, inſtrumentum ſetaceum, ſetis undecunque exſtantibus aſperum, quo poculorum alvus defricatur.

quiſt. Tritus, us: & Profuſio, perditio, diſſipatio. **Te quiſt gaen.** Perire, profundi, diſſipari, conſumi.

quiſten. Terere, conterere, atterere, friare, diſſipare, & Inutiliter effundere, profundere: & diſſipare, dilapidare, prodigere.

quiſt-geld. Prodigus ęris. & Pecuniæ profuſæ.

quiſt-goed. Prodigus, dilapidator, diſſipator bonorum. & Res profuſa: res quæ profunditur & dilapidatur.

quiſt-koole. *ſland.* Prodigus, ſui profuſus.

quiſt-ſchotel. Effuſor, diſſipator, prodigus.

quiſterſſe. Prodigalitas.

R A

Rabat. Subſcus, regula. & Stria, ſulcus, canaliculus. *ang. rabat.*

Rabat vā 't kaetſ ſpel. Sphęriſterij tectum interius. *gal. rabat:*

Rabat.j.af-dagh. Deceſſio ſive remiſſio de ſumma, diminutio ſummæ.

Rabatten.j.af-koꝛten. Concedere partem pretij. & De ſumma detrahere, remittere de ſumma.

Rabaud/boeue. Nequam, nebulo, tenebrio, vappo, flagrio, verbero, maſtigia, ſceleſtus, impurus, flagitioſus, nefarius, improbus. & Scortator, ganeo, laſcivus, impudicus, libidinoſus, ſalax. *vulgò* Ribaldus, ſcortator impurus, & Ribalda, meretrix *ſive* Scortum. *ribalde: ital.* ſceleſtus, improbus. *ribauld. gal. & ribaulde. angl.* Adulter, impudicus, ſcortator *dicitur.* **Dupl rabaud/ dupl boer-jagher.** In Venerem putris: ita rei Venereæ intentus ut enervetur, exhauriatur, & aſſidua libidine reſolvatur.

Rabaud/ trugghelet. Mendicus fallax, ęruſcator, falſa mendicitate & malis artibus quæſtum captans, ſcurra.

Rabaud-appel.j.raepaud-appel.

Rabauds-boghe. *adag.* Pandiculatio.

Rabauds boghe ſpannen. *adag.* Pandiculari, toto corpore extendi oſcitando præ ſomno aut tędio.

Rabauds gaſt-huys. Ptochodochium, ptochotrophium, hoſpitium mendicorum.

Rabauds krauſſel/ kraumanterſſe. Impetigo, ſcabies mendicorum.

Rabaudeken/boghelet. *vetus. ſland.* Baliſtę ſive tormenti bellici genus, quod jacula & lapides validè emittit atque ejaculatur, ſclopeti ſive bombardæ genus rotis ſuffultum. *Froſſardus gallicè ribaudequin vocat.*

Rabauden. Agere nebulonem, dolosè agere mendicum, æruſcare, cibum & pecunias impudenter & fraudulenter undique colligere. & Scurrari, ſcurram agere.

Rabauderie. Nequitia, ſcurrilitas, impuritas, impudicitia, laſcivia, obſcœnitas, jocus ſcurrilis & laſcivus. & Improbitas, nequitia, ſcelus, flagitium, facinus. *gal. ribauldrie. ital. ribaldaria. ang. ribaudry.*

Rabelſter. Mulier impudenter & dolosè mendicans.

Rabbelen. Garrire, nugari, blaterare, præcipitare ſive confundere verba.

Rabot. *ſland.* Obex, obſtaculum.

Rabot. *ſland.* **j.ſluyſe.** Cataracta.

Rabot. *ſland* **j.teghenheyd.** Adverſitas.

Rabots. Repugnans, reſiſtens.

Rach.j.raghe. Aranea.

Rachs

Racke. *vetus.* Tormentum, fidiculæ, equuleus. *ang. racke.*

Racken. *fax. friſ.* Vile opus agere, purgare latrinas, plateas, &c.

Racken. Torquere, tendere: tormentis exprimere, quæſtionem de aliquo habere. *ang. rake.*

Rack-klooten. Mala lignea, orbiculi volubiles, qui malum navis circulo ambiunt, ut eorum ope facilius vela attollantur.

Rack-ſeel. *fax* j. **rae-touwen.** Anquina.

Racker. *fax. friſ. holl.* Lictor, tortor, lorarius ſatelles, carnifex, carnificis ſervus: & Cerdo vile ac ſordidum opus exercens, cloacarius. *ang. racker.*

Racket. Reticulum, inſtrumentum cordis intentum ſive maculis, quibus pila excipitur & expellitur: *vulgo* rachettum. *germ. ragetten. ſax. ragget. gal. racquette. ital. rachetta. hiſp. raqueta. angl. racquet.*

Ratkette j. **rockette.** Eruca.

Rad. Rota, orbita. *germ. rad gal. roue. ital. rota. hiſp. rueda.*

Rad-braecken. Rota torquere, comminuere membra rotâ: rotæ tormento excruciare: elidere crura, confringere membra rotis: excarnificare rota, in rota: rotę pœna afficere: rotæ inſertum convellere noxium, & paulatim radijs rotarum convulſum lenta morte perimere: rota torquere: crucifragio punire & perimere: incuſſu rotæ crura & cæteros artus diffringere: rotarum radijs incuſſis membra diffringere: *q. d.* frangere rota, ſive in rota. *vulgo* rotare.

Rad-maecker. Carpentarius, rotificus.

Rad-nave. Modiolus rotę.

Rad-navel/nave. Modiolus rotę. *ger. nab. ſax. radenauel, nauę.*

Rad-ſchene. Canthus.

Rad-ſpeecke. Radius rotæ.

Rad-ſperre/ ſpan-hoozde/ rydder. ſuffamen, inſtrumentum quod rotæ injicitur, ne in præceps feratur currus.

Rad-velghe. Abſis, curvatura rotę. & Modiolus rotę, rotæ medium, *ger. radſelgen. ſax. radſelge.*

Rade/radde. *friſ.* j. **bzade.** Celer, rapidus. & Rapidè, raptim, citò, celeriter. *gal. rade.*

Radie/rape. *vetus. fland.* Radius. *gal. rayon. ital. raggio. hiſp rayo.*

Radien/raepen. *Fland.* Radiare.

Radijs. Raphanus, raphanis. *vulgò* radix, & radicula. *germ. rettich. gal. raue. ital. raphano. hiſp. rauano. ang. radiſhe: radie autem ital. & rayz. hiſp.* radix: *dicitur.*

Rae/rha/rah. *ſax.* Antenna, lignum tranſverſum in malo, cui appenduntur vela.

Rae-band. *ſax.* Struppus, ſtrophus, funis quo remus ad ſcalmum alligatur.

Rae-bendinghe. *ſax. ſicamb.* j. **hop-ancker-touwe.** Anchoralia, urgentes.

Rae-hocken. *ſax.* Cornua antennarum.

Rae-poot. *ſax.* Acroſtolium, ſummitas navis.

Rae-ſchip j. **raeſeel.**

Rae-touwe/rack-ſeel. Anquina, funis quo ad malum antenna adſtringitur.

Rae-ſepl. Acatium, attemon, maius navis velum.

Raeck. Tactus tactio, attactus, ictus.

Raeck/bal/ghe-bal. Caſus, eventus fortuitus.

Raeck-ropen. *Fland.* Altercari, rixari, lites movere.

Raecke. *germ ſax. friſ. ſicamb.* j. **ge-hemelte.** Palatum, fauces.

Raecke. *fland* j. **reke.** Raſtrum. & Rutabulum, ſarculum. *ger. rache. gal. raſteau. angl. rake.*

Raecken/reken. Raſtro corradere. *gal. racler. ang. rake.*

Raecken het hier. j. **reken.**

Raeck-kupl/raeck-dobbe. Scrobiculus in quo ignis conſervatur.

Raecken j. **ghe-raecken.** Tangere.

Raeck-ſteen. j. **roet-ſteen.** *ſicamb:* Coticula.

Raeckelen. Sarculare, abradere. *gal. racler. ang. rake.*

Raeckelen het hop. Fœnum raſtellis eradere.

Raeckelen het hop. Rutabulo proruere ig-

(nem.

Raeckel ſtock. j. gloete. Rutabulum. *ang. rake.*

Raede. *holl frif.* **j. rade.** Citò.

Raed. Conſilium, mens, deliberatio. *germ. rath. ſax. radt.*

Raed. j. raedſ-man. Conſiliarius.

Raed/raedſ-heeren. Senatus, ordo ampliſſimus: concilium, cœtus conſiliariorum.

Raed. *vetus.* Theſaurus, facultates, divitię repoſitæ.

Raed. j. rate. Favus.

Raed. j. rock. Penſum.

Raed. *vetus. holl.* **j. heur-raed.** Proviſio, penus, conditio rei familiaris, adjumentum. **Te raede houden.** Conſervare in uſum.

Raed/ghe-raed. *ſax. ſicamb.* **j. huyſ-raed.** Supellex, utenſilia.

Raed-ghever. Conſultor, qui alij conſulit: aſſeſſor.

Raed-huys. Buleuterium, curia, domus auguſta, auguſtale, baſilica, prętorium, domus ſenatoria.

Raed-kamer. Senaculum, curia, concilium.

Raed-loos. Conſilij expers.

Raed ſaem/raed-ſamigh. Conſultus, prudens, & Frugi, utilis.

Raed-ſaemheyd. Frugalitas.

Raed-ſaemen. *vetus. germ. ſax. ſicamb.* Procurare.

Raedſ-handel. Actio, cauſa.

Raedſ-heere. Buleutą, conſiliarius, conſultor, ſenator, pater, ſenatorius, ſenatorij ordinis, ſynedrus.

Raedſ-heeren. Senatores, patres, ſenatus, ampliſſimus ordo. **Raedſ-heeren ſone.** Patricius, ſenatoris filius.

Raedſ-lieden. Conſiliarij.

Raedſ-pleghen. Conſultare.

Raedſ-man. Conſiliarius, conſultor. & Senator. & Aſſeſſor.

Raed-ſlagh. Conſultatio, deliberatio, conſilium.

Raed-ſlaen. Conſultare, deliberare, agitare conſilia, communicare conſilia, communicare conſilia inter ſe, inire conſilium.

Raed-ſlaen/ghe-raden. Conjectare, conjectura aſſequi.

Raed-ſchrijver. Amanuenſis curiæ. *vulgò* ſecretarius.

Raed vriend. Cognitor.

Raedelick. j. be-raedſaem. Frugi.

Raeden/ raed-ghegheven. Conſilium dare, prębere, adferre. & ſuadere, monere.

Raeden/be-raeden/ raed nemen. Conſulere aliquem, conſilium petere ab aliquo.

Raeden. j. op-raeden. Incitare.

Raeden. j. ghe-raeden. Conjicere, conjectare, conjecturare, conjecturam facere, divinare.

Raeder/raed-ghever. Conſultor, conſiliarius, aſſeſſor, ſuaſor.

Raeder/ghe-raeder. Conjector.

Raedigh. *vetus. ſicamb.* **j. beraed-ſaem.** Frugi.

Raedſel/ghe-raedſel. Ænigma, gryphus, quęſtio perplexa, nodoſa intricata, ſcrupulus, ſcrupus, conjectura. *ger. rathſel. ſax. radelſe. ang. riddle.*

Raeghe. j. raghe. Aranea.

Raepe. j. radie. Radius.

Raep-bzaecken / raep-maecker. j. rad-bzaecken/rad-maecker.

Raepéren. *vetus.* **j. ropéren.** Extirpare, delere.

Raepéren. Sufflaminare. *gal. enrayer.*

Raeperinghe. Sufflamen. *gal. enrayoir.*

Raet. *ſland.* **j. reet.** Tenuis, exilis.

Raem. Tendendi, explicandi & concludendi inſtrumentum: compages palorum: pali ſive vanni in quibus pannos diſtendit fullo. *vulgò* extentorium.

Raem. Margines tabulę: fulcrum quadratum tabulæ.

Raem. Compages.

Raem van de venſter. Iugamenta feneſtræ: fulcrum quadratum feneſtrę.

Raemen. Extendere, diſtendere, diducere, explanare, explicare, diſtendere ad quatuor palos.

Raemen/paſſen. Convenire, quadrare.

Raemen. *holl.* Putare, opinari, judicare.

Raemen. *vet. holl. ſic.* **j. micken.** Collimare, delignare oculis, conſiderare.

Raemen. Deliberare, perpendere, mente supputare: & Consilia conferre, statuere, constituere, concludere, perficere.

Raemen het vonnisse. Sententiam formare.

Raemen nae yemands dood/ be-derfenisse/ &c. Machinari mortem, interitum, necem, perniciem alicuius.

Raep. Collectio, collectum, raptura.

Raepe Rapa rapum. *dicitur à* **raepen.** i. colligere, auferre, levare: *quòd rapa passim ex agris colligantur & auferantur: qui etiam ratione quadam Latine* rapam *à* rapiendo *dictam putant. ger. raeb, rub. gal. rabe, rave. ital. rava, rapa. ang. rape.*

Raep-bucht. *fland.* j. **raep-land.** Rapina.

Raep-brood. Panis sive libum ex rapi presso semine.

Raep-hoen. j. **veld-hoen.**

Raep-krupd Rapacia, orum.

Raep land. Rapina, napina.

Raep-loof. Rapacina, rapicia, orum.

Raep-roede. *hol. ieed.* j. **rvi. boet.**

Raep-smout. Oleum rapacium, ex rapi semine expressum.

Raep-vinche. Chloris: avicula raporum semina edens.

Raepaud/rabaud-appel. Malum orthomasticum, mammarum effigie, raporum specie. *Adr. Iun.*

Raepier. *fland* j. **raep bucht.** Rapina.

Raeponcele. Rapunculus, rapum silvestre. *germ. rapunzlin. gal. rapence. ital. raponzolo, hisp. raypenc.*

Raepalie. Popellus, sordes & fæx urbis, plebs, plebecula, grex hominum parvi valoris ex confusa multitudine collectus, quisquilię. *gal. raçaille, rasspaille. angl. rascall.*

Raepelinch. Collecta, collectanea, orum: analecta.

Raepen. Colligere, levare, auferre.

Raepen ge-norgijte. Voluptatem capere, haurire, delectari.

Raepen sijn sinneleens. Colligere se: reficere se, dilapsum spiritum recipere, animi dissipatas partes rursum in suum locum congerere.

Raepianus. Miscellanea: turba miscellanea ex variarum rerum commistione conflata & commista.

Raes. Æstuarium.

Raesen. j. **rasen.** Furere.

Raes-maen-dagh *sic.* j. **verlozen maendagh.**

Raete. j. **rate.**

Raetelen j. **ratelen.**

Raf/raffen. Ligulæ cubitales vel bicubitales ex ventre rhombi piscis.

Rafter. Materia trabis, lignum rude: & Sudes. & Tignus, tignum. *ang. rafter, raufter.*

Raghe/ragh. *holl.* Aranea, *gal. araigne, ital. ragno, aragna. hisp arana.*

Ragie. Rabies, furor. & Lascivia, gesticulatio, gestus. *gal. rage. ang. rage.*

Rahe/raken. j. **racche/raecken.**

Rahette. j. **rokette.** Eruca.

Ral/rel. Garrulitas.

Rallen/ rellen. Blaterare, garrire, iocari, nugari, fabulari. *gal. railler. ang. autem raile,* i. contumelias dicere.

Ramagie/ramaedsie. Ramalia, orum: fasces ex virgultis & minutis ramis.

Ram. Aries. *gal. picard ram. ang ramme.*

Ram/stoym ram. j. **ramepe.**

Ram/ramme. *sax.* Fistuca.

Ramepe. Vectis.

Ramepe/stoym-ram. Aries, testudo: testudo arietaria: machina arietaria, instar capitis arietini: instar arietis retrocedens, ut vehementius feriat, qua muri subruuntur.

Ramepen. Arietare, crebro ariete pulsare.

Ramepen. Vectibus munire.

Rammicken. *fland. brug* j. **roostepe.**

Rammelen. Tumultuari, perstrepere, crepitare, murmurare. *angl. rumble.* **Dat buyck rammelt.** Crepant vel crepitant viscera, intestina latrant.

Rammelen/remmelen. Lascivire, catulire, salire, fœminas inire: efferati libidine, & domo relicta vagari: *dicitur propriè de felibus & cuniculis, &c. unde* **ramme.**

Rammelen, Vim masculam exercere. *Ioan. Becan.*

Rammeler/rammeler. Lascivus, petulans, petulcus instar arietis.

Rammeler/rammeler. Cuniculus mas, cuniculus admissarius, emissarius, initor, lascivus. & Vir lascivus.

Rammeler. Tumultuosus.

Rammelersse. Lasciva puella, turba.

Rammelinghe. Tumultuatio, commotio, strepitus, murmur.

Rammelinghe in den buyck. Tormina ventris, murmur ventris, rugitus intestinorum.

Rammen. *vetus.* Salire, inire more arietum.

Rammoer/rumoer. Rumor, turba, tumultus, strepitus. *gal. rumeur. ital. remore. ang. rumor.*

Rammoeren. Tumultuari.

Rammoer-meester. Auctor turbarum, coryphæus, Davus Terentianus, ardelio, homo inquietus.

Ramp. Infortunium, malum, miseria.

Ramp-saeligh. Infortunatus, infœlix, miser, ærumnosus.

Ramp-spoed. Infortunium.

Ramp-spoedigh. Infaustus, infortunatus, miser, infelix.

Rampen/rampenéren. *vetus. fland.* Dira imprecari, convitiari.

Ran/ranck/rene. Exilis, tenuis, gracilis, gracilentus, junceus, prætenuis corpore. *germ. ran.*

Ranche. *vet. fland.* Ramus tenuis & longè se extendens. *gal. branche. ang. braunche.*

Ranche van den wijngaerd. Palmes, sarmentum vitis,

Ranckstken. Flagellum.

Ranche. *vetus.* j. **rije.** Ordo, series *gal. rang. ang. ranck.*

Ranche/rencke. Flexus, flexio, sinuosus reflexus. & Flexus viarum, anfractus. *ger. rack, renck: rincon. hisp.* i. angulus.

Rancke. Fallacia, astutia, versutia, ars, dolus.

Rancke. Gestus, gesticulatio.

Rancken/rencken. *ger. sax. sicamb.* Flectere, deflectere, declinare, divertere.

Rancken. j. **recken.** Extendere.

Rancken/rangen. *germ. sax. sicamb.* Pandiculari, extendere brachia reliquaque membra, velut palmites. *Becanus. germ. rancken.*

Ranck-braecken. j. **rancken.**

Ranck-braeckinghe. Pandiculatio, membrorum distentio non voluntaria.

Rancket. j. **racket.** Reticulum.

Ranckune/ranckure/ranckoze/ranckeurre. *fland.* Odium, simultas. *gal. rancune. ang. rancour, rancur.*

Rand. Ambitus, circulus.

Rand/boozd. Margo, crepido, ora, lymbus

Rand van den pot. Labrum, corona.

Rand van t'rad. Absis, curvatura rotæ.

Randt-wl. j. **herck-wl.** Asio, otus, nocturna aurita, ululà flammeata : avis auribus plumeis.

Rand wt hebben. j. **randen.**

Randen. Supersedere opere, omittere institutum opus : intermittere opus. **randen** *dicitur gallina* cum intermittit ponere ovum ad unum aut alterum diem.

Randen/randeren. *fland.* Delirare, ineptire, nugari, insanire.

Randuynen. Currere cum impetu : effusè vel profusè currere, præcipitem ferri, ruere, *gal. randonner.*

Rangher. *vetus.* j. **rueren.**

Rangh-braecken. j. **ranck-braecken/rancken.** Pandiculari.

Rannen. *vetus. fland.* j. **runnen/reunen.** Currere, fluere.

Ransoen. Redemptio, luitio. & Lytrum, pretium redemptionis : quod pro captivi corporis redemptura dependitur : pactum pro capite pretium. *gal. ranson. ital. ransone. hisp. ranson. ang. ransone, raunsone. Flandri quidam simplici dictione* **soen** *dicunt.*

Rantsoenen. Pretium redemptionis dare, redimere, pretio liberare.

Rantsoeninghe. Redemptio, luitio.

Rantsoenéren. Pretium redemptionis exigere, imponere lytrum, concutere, violenter pecunias exigere, numos alicui extorquere.

Ranst/ranstigh. *campin.* j. **garst.** Rancidus,

dus. *gal.rance,ital.rancio,rancido.hiſp.rancio.*

rap. Rapidus,agilis,citus,celer.

rape/rapen.ſ.**raepe/raepen.**

rapier. Enſis. *gal.rapier.*

rapier-gordel. Balteus, cingulum militare.

rappe.ſ.**krappe.** Racemus,uva. & Captura res decerpta.

rappe/roof ken vande wonde. Cruſta vulneris, cruſtula ſcabiei, ſcabies incruſtata,quæ plerumque decerpi ſolet; *ſax. rasse.*

rappe. Scabies.

rappigh. Scabioſus,ſcaber.

rappighheyd. Scabies.

ras. Sericum raſile,bombycina levis. *hiſp. raſo.vulgò* raſum. *ital autem arazza,razzari.* aulęum periſtroma.

ras inde zee. Charybdis.

raſch/ſnel. Rapidus, velox, citus, alacer, pernix, celer, prępes, citus. *raſhe.angl.* Pręceps.

raſch vande hand. Promptus manu.

raſch inden buyck. Foriolus,cita alvu.

raſchheyd. Velocitas, pernicitas,celeritas, alacritas

raſchelick. Velociter, celeriter, ocyus,rapidè, raptim. *raſhely. ang.* i. præcipitanter.

raſchen. Feſtinare,properare.

raſeel. ſ. **raſepl/ raſeel-ſchip / rae-ſchip.** Phaſelus Ratis. *gal.raſeau dicitur.*

raeſelen. Somniare ineptias,furias.

raeſelinghe. Somnium lymphaticum, furioſum.

raſen. Furere, inſanire, furore agitari,ſævire. & Laſcivire. *gal rager,enrager. ang. rage.*

raſen als de honden. Rabire.

raſende. Furioſus, inſanus, lymphatus, lymphaticus,furore correptus, rabidus, rabioſus.

raeſende ſiecktе. Phrenitis,phreneſis.

raſerije/verwoedheyd. Furor, mania,rabies. *gal.rage. ang.raze.*

raeſe-kop/raeſ-kop. Furibundus,inſanus, rabidus. & Laſcivus.

raeſ-koppen. Inſanire. & Laſcivire.

raſie.ſ.**ragie.** Furor,laſcivia,*&c.*

raſéren. Radere, attondere,eradere,abolere, delere. *ang. raſe, roſer autem gal. i.* tondere,attondere. *ἐξαίρειν*,abolere,delere. **ſ laſéren een ſtadt oft kaſteel.** ſolo æquare urbem, arcem, mœnia, turres: funditus delere, exſcindere, excidere, demoliri: ad imum uſque radere, ſubvertere,evertere radicitus.

raſier. *gal. ſtand.* Menſuræ aridæ genus. *hiſp. raſero.*

raſſijn/roſſijn. Racemus, uva, botrys. & uva paſſa,aſtaphis. *germ.reſam.gal.raiſin. ital.racemo.hiſp.razimo.ang.roſijn,raiſin.*

raſijn-rood. *ſax. ſicamb. friſ.* Coccus bis tinctus.

raſpe. Radula, tyrocneſtis, inſtrumentum quo res minutim atteruntur, & raduntur in ſcobem. *vulgò* radula. & raſpa. *gal. rape, raſpe. ital. raſpa, raſpatoia.*

raſpen. Radere, diſtringere, diſterere, atterere, ſcalpere. & Diſterere,in ſcobem friare, conterere in pulverem, comminuere tyrocneſti. *raſpare.ital.*i.ſcalpere. *raſpar.hiſp* radere, atterere.

raſte. *germ.ſax.ſicamb.* Penſum.

raſte.ſ.**ruſte/rouwe.** Quies, requies,relaxatio,remiſſio,otium. *vas áne.*

raſten.ſ.**ruſten.** Quieſcere.i.otiari,otium captare. *ang reſte.*

raſten het bloed/ bloed-raſten. Suggillare.

raſtigh. *ſax.ſicamb.* Quietus.

raſtoen. *ſtand brug.* Libum ex tritici polline & ovis.

rate/honigh-rate. Favus. *ger.raſſe,roſſe,hoj nigraſſe.gal.rayon de miel.*

rate. *vetus* ſ. **raecke.** Penſum.

ratel. *ſtand.*ſ. **rate.** Favus.

ratel. Crotalum, crepitaculum, ſiſtrum.

ratel-goud.ſ **klater-goud.**

ratel-reep. Crotalum.

ratel-wozm. *ſicamb.*ſ. **oor-wozm.**

ratel-ſpaen. *ſtand.* Crepitaculum, crotalum.

ratele. Criſta Galli,filipendulæ ſive milefolij genus,allearia, alectorolophus pediculáris, fiſtularia herba, herba inutilis

& pratis noxia. *sic. radel.* i. zizania.

Ratelen. Crotalum pulsare, crepitare, strepere.

ratelen ende smateren. Garrire.

rateler. Crepitaculum.

rateler. Rabula, garrulus, crotalus, traulus. *ang. ratler.*

rateler/espen-boom. Populus Lybica, arbor strepentibus tremulisque foliis. *vulgò* tremulus. *gal. tremble.*

ratte. Mus maior. Glis: Sorex. *vulgò* rattus. *germ ratz. sax. rotte. gal. rat. hisp. raton. ang. ratte.*

ratten-kot. Glirarium.

ratten-kruyd. Auripigmentum, arsenicum: venenum quo mures inficiuntur. *vulgò* soricaria.

ratten-nest. Glirarium.

ratten-steertkens. i. hattekens. Nucamenta, iuli. *q. d.* cauda muris. *à similitudine.*

rave. *vetus.* Retinaculum.

rave. Corvus, corax. *germ. rap. ang. raven. dicitur* **rave.** *q. d.* **roove.** *à rapacitate: ravir gallis, & ravesse. ang.* rapere, abripere *dicitur, hinc adigium,* **hy steelt ghelijck een rave/** *de homme rapace & furace.*

raven-ghe-schrey. Crocitus.

raven-kock. Carnifex, tortor. *q. d.* coquus corvorum, corvis cadavera in escam suppeditans.

raven-kost. i. galghen-aes.

raven-swert. Coracinus.

raven-verwe. Color coracinus.

raven-voet. i. kraepen-voet. Coronopus.

ravelen/ravelen Æstuare, fluctuare, agitari. & Circumcursare, concursare. & Delirare, desipere, ineptire, insanire, furere. *gal. rever. ang. rave.*

ravelen. *holl.* **i. ver-werren.** Intricare.

ravelinge/revelinge. Furor, delirium.

raven ghelijck de voyschen. Coaxare.

ravelinghe. Vortex, gurges.

ravot/ revot. Caterva sive turba nebulonum, conciliabulum flagitiosorum, sentina sceleratorum: receptaculum nebulonum. & Lupanar. *ang. riot.* i. luxus, luxuria, asotia.

ravotten. Tumultuari, & Luxuriari, popinari. *ang. riot.*

rauw. i. rouw.

rauweler. Olla fictilis.

Rebbe. *sland.* **i. ribbe.** Costa.

recht. Rectus, directus, æquus. *germ. recht. ang. right.*

recht. Rectum, verum, æquum, justum.

recht/rechtelick. Rectè, æquè, justè.

recht/rechts. Rectè, ritè, justè.

recht over eynde. Erectus, perpendicularis.

recht te passe komen. Commodum, commodè, oportunè venire.

rechte straete. Via ferens: via quę rectà aliquò ducit.

recht-gheloovigh. Orthodoxus.

recht-pad. Compendium, via copendiaria.

recht-hoeckigh. Rectangulus.

recht-matigh. Æquilibris & Temperatus, moderatus, mediocris.

recht-schaffen / recht-schaftigh / recht-schaepen. Exactus, accuratus, perfectus, probus.

recht-schepd/ ryse. i. recht-snoer. Regula, amussis.

recht-sinnigh. Integer, sincerus animo, æquus.

recht-sinnighheyd. Integritas, sinceritas animi.

recht-sinnighlick. Integrè, sincerè, fideliter.

recht-snoer. Amussis, perpendiculum, norma, linea, regula, canon, libella, funiculus quo diriguntur saxa aut ligna, vel quo signantur materiæ dealciandæ aut in seginenta dividendæ.

recht-sweer. *sland holl.* Patruelis, sobrinus, consobrinus, amitinus: consanguineus, germanus.

recht-veerdigh. Iustus, æquus, integer.

recht-veerdigheyd. Iustitia, æquitas, justum.

recht-veerdighlick. Iustè, æquè.

rechte-voets. *holl.* Evestigio, confestim.

recht-lut. i. op-recht. Sincerus, simplex & rectus.

recht. Dexter. **rechte-hand.** Dextera vel

dextra: dextra manus. **rechts ende slincks.** Ambidexter, æquimanus.

recht / gherechtigheyd. Rectum, justum, æquum, fas, jus, æquitas, justitia. Iudicium, legitima disceptatio coram judice. *germ. recht. sax. ricke. gal. raison. ital. ragion. hisp. racon. angl.*

recht doen. Iudicare, judicium dare, jus administrare, justitiam reddere vel ministrare: ferre sententiam pro tribunali, jus dicere, justitiæ æquitatisque sacris operari, leges exercere, justitię sacra peragere, exsequi judicis officium.

recht ende reden. Æquum & bonum, jus fasque.

rechts-dagh/ge-nacht-dagh. Dies fastus, dies judicialis, dies juridicus: dies quo jus dicitur.

rechts-ghe-bied. Iurisdictio.

rechts-ghe-leerd. Iurisperitus.

recht-huys. *sicamb.* Forum prętorium.

rechts-handel. Dica, causa.

recht-huys. Prætorium, tribunal.

recht-kamer. Curia, concilium.

recht-knecht/richt-knecht. *sax. sicamb.* Apparitor, viator.

recht-loos ende wet-loos. Irregularis & infamis. *vide* **ver-waeten.**

rechts-plichtinghe. Dica, causa, lis, actio juridica.

recht-spreucke. Iurisdictio.

recht-stoel/richt-stoel. Tribunal.

recht-staud. Instantia judicij, actio certo modo ac tempore instituta.

recht-stad. Locus judicialis.

recht-wijs. Iurisperitus.

recht-wijse. Iure, ipso jure.

recht-verstandigh. Iurisconsultus.

rechtelick. Iudicialis, judiciarius. & Iustus, rectus.

rechtelicken. Iurè, legitimè, justè, rectè. & Coram judice, in judicio.

rechten. Litigare: in foro judiciali disceptare controversias.

rechten. Dirigere, erigere, corrigere.

rechten/aen-rechten. Struere, apparere.

recht. *j.* **ghe-recht.** Ferculum.

recht-bancke/recht-tafel. Abacus, repositorium: mensa vel tabula in qua aliquid deponitur: mensa coquorum in qua disci, fercula, & id genus alia exponuntur.

rechten/recht doen. Iudicare, ferre judicium, jus administrare, leges exercere, justitię sacra peragere.

rechten ende dinghen. Agere lites, agere jure, litigare.

rechten. Damnatum capite multare, adhibere supplicium, mactare supplicio.

rechter. Iudex juridicus.

rechter-huys. *j.* **recht-huys.**

rechter-stoel. *j.* **recht-stoel.**

recke. Pertica, vallus, longurius.

recke/strecke. Spatium, intervallum. & Ordo, striga.

recken/strecken. Tendere, extendere, expandere. *ang. reache, reche.*

recken. *j.* **rancken.** Pandiculari.

recken. *j.* **pijnighen.** Torquere, quæstionem habere.

reck-bancke. *j.* **pijn-bancke.** Fidiculæ.

reck-seten. *vetus.* Screare.

reckseninghe. *vet.* Phlegma.

redde. *j.* **ridde.** *vetus.* Febris.

redde. Vindicta, liberatio. *germ. rette. ang. rodde.*

redden. *sax. fris. sicamb.* Iuvare, liberare, servare, redimere, vindicare, asserere. *germ retten, errasen.*

redder. Servator. & vindex. *germ. retter.*

redder. *sax. fris.* Canis custos sive vindex leporis capti, ne ab alijs canibus discerpatur.

reddigh/reddick. *germ. sax. sicamb.* *j.* **raddijs.** Raphanus.

rede. *sax. sicamb.* *i.* **waghespan.** Suffamen.

rede/reder. *ger. sax. sic.* Cribrum.

reden/rederen *ger. sax. sicamb.* Cribrare, incernere.

rede. *vetus.* *j.* **redde.** Febris.

rede. *j.* **reede.** Statio navium.

rede/spraeke. Sermo, verbum, dictio, oratio.

red-selligh. *vetus.* Eloquens.

reb-ſelligheyt. *vetus.* Eloquentia.

reden. Loqui, fari, ſermocinari, ratiocinari, diſſerere. *Germani ſuperiores plerumque* **rede & reden**: *inferiores* **redene & redenen** *dicunt. rede, ang.* i. recitare, legere.

redene. Ratio, cauſa. & Sermo, oratio.

redenen. Ratiocinari, verba facere, diſſerere, ſermocinari, loqui, fari.

redenaer. Rhetor, orator, cauſidicus.

redenaer. *Fland. brug.* Quęſtor.

redenlick. Rationalis, rationabilis, rationis capax, rationis compos, ratione prædituſ.

redenlick. Rationi conſentaneus. & Æquus.

redenlick / middel-maetigh. Mediocris, ſatis magnus, juſtus.

redenlick / redenlicken. Cum ratione. & mediocriter.

redenlickheyd. Ratio, æquum, æquitas.

reder. j. redenaer. Orator.

redinghe. j. redene Sermocinatio.

redops. j. pupe Suggeſtus, roſtra,

ree. j. reede. Statio navium.

ree / hinde. Cerva.

ree / wilde gheyte. Caprea. *ſax. rhe.*

ree / ree-bock. Caprea, capreolus, dorcas. *germ. reh, rech, reech. ſax. rehbuck. ang. roo, roebucke.*

ree-kalf. Hinnulus, hinnulus cervi.

reecke / reecken. j. reke / reken.

reede. j. redde / ridde. Febris.

reed / ghe-reed. Paratus, promptus. & Expeditus, celer. *gal. rade. ang. redy.*

reede. Statio navium portui propinqua, libera à maris tempeſtate. *gal. rade. ang. roden.*

reed-ſand. Fundum arenoſum: arena imi fundi *ital reſta. hiſp. riſtra.*

reeden / repden. Parare, præparare, apparare.

reeden de ſchepen. Navigia parare aut inſtruere, navicularíam facere. *ſax. reden, reeden.*

reeder. Exercitor navis, partiarius, ratiarius qui ex rate quæſtum facit. *ſax. réder, reeder.*

reede-haebe. *vetus. j. huyſ-raed.* Supellex, mobilia.

reed-ſchap. Præparatio, apparatio, apparatus. & Inſtrumentum, armamenta. *ſax. reſchop.*

reel / rael. Tenuis, exilis, gracilis. *gal. grele, graile* & Strigoſus, exhauſtus.

reen. j. repn. Purus.

reen / repn. *vetus. ſax. friſ. ſicamb. j. pael.* Limes, terminus, confinium.

reen-boom. *vetus.* Arbor terminalis, finalis. *ſax. reinbaum.*

reen-ghe-noot. Vicinus, confinis ſive affinis in agris, conterminus, limitaneus, finitimus, vicinus.

reen-ſteen. *ſax. friſ. j. pael-ſteen.* Lapis terminalis.

reenen. *vetus.* Conterminum eſſe. & Terminum conſtituere.

reen. j. repn / repner. Rangifer, cervi genus, animal ſeptentrionale cornibus ramoſis.

reep. Circulus, orbis, circulus ligneus, orbis viminalis. *germ. reiff. ſax. rep, repe. angl. rope.*

reep / roop. *ſax. fland. holl. ſicamb.* Funis, reſtis, funis junceus, ſpira: involutus funium circulus, tomex, torus, funis è loris contortis.

reep-dans. Petaurum.

reep-danſſer. Petauriſtes, petauriſta.

reep-ſlaegher. Reſtio. *germ. ſax. repſleger.*

reep-hout. Vimina victoria, ligna vieta circulis conficiendis idonea.

reepen. Ludere circulo ligneo.

reeper. *vetus. j. reep ſlagher* Reſtio. *ſax. reper.*

reepen het blas. Confringere linum: vellere cannabim à ſua feſtuca: decorticare cannabim. *q. d.* **roopen.**

reeren. Boare, mugire. & Clamare inſtar cervi cervam appetentis. *vulgo* rancare. *gal. reer.*

reeſſem. Racemus, uva.

reeſſem ajuyns. uva ceparum, reſtis ceparum, alliorum, alliorum vel ceparum capita connexa: faſciculus unionum vel ceparum.

reeſſemen. Conglobare, colligare,

reete. *j.* **rete.** Rima.

reete. Instrumentum dentatum quo stringitur linum.

reeten het vlas. Stringere linum. & Præparare linum, sive cannabim in aquis. *q.d.* **reeden.** *vide* **zeten.**

reelw/ reeuwssel. Spuma lethalis.

reeuw-sweet. Sudor lethalis.

reeuw-plaeke. *j.* **dood-nepe.**

reeuwen. Cadavera curare, pollincere: & Curare peste infectos.

reeuwer. Pollinctor, qui cadavera lavat. & unguentis illinit: & Parabolanus, parabolarius: qui peste infectos curat

reeuwsel. Pollinctura, cadaverum unctio & curatio. & Spuma lethalis.

reeuwsch. Coitu acer: *dicitur de columbo admodum salace.*

refe/ref. *germ sax. sicam.* **j. kreefe.** Æruminа. & Clitellæ.

referepn/refrepn. Proverbium, deverbiũ, adagium. & Versus, rhythmus, poëma rhytmicum, homœoteleuton. *vulgò* refranium. *gal. refrain Isp. refran.* i. proverbium, adagium.

referepnen/ refrepnen. Recitare sive referre versus: rhythmos sive proverbia pronunciare.

refter. Triclinium, conclave, cœnaculum commune. *vulgò* refectorium.

regal. Arsenicum, auripigmentum. & Aconitum. *vulgò* realgarum. & risagallum. *gal. realgal. ang. realgal.*

regghe. *boll. Flandr.* **j. reke/ griet sel.**

regghe. *j.* **egghe.** Occa, crates occatoria.

réggben. *j.* **egghen.** Occare.

regbe/ rijghe. Ordo, series, versus, linea.

regbel. Regula, norma, canon, linea. *germ. regel. gal. regle. ital. regola. Isp. regla. angl. rule.*

regbel/ rijghel. Regula, vectis.

regbel-recht. Directus. & Directè.

regbel-wijs. Instar regulæ sive lineæ.

regbeléren. Lineare, lineas ad regulam ducere, sive dirigere.

regbeléren. Regere, gubernare, moderari. *vulgò* regulare.

regeléren sijn leven. Vitam suam dirigere ad normam rationis.

regheker. Canonicus. *vulgò* regularis.

reghelinck. Ordine sive serie decenti, ex ordine, ordine continuo: consequenter.

reghen. Pluvia, imber. *germ. raegen, regen. ang. rayne.*

reghen-back. Cisterna, castellum, aquæ pluviæ receptaculum.

reghen-beke. Torrens.

reghen-boghe. Iris, arquus, arcus cælestis, arcus pluvius, arcus imbrifer.

reghen-gat. Impluvium. & Plaga sive regio cœli pluviosa.

reghen-mantel. Lacerna, penula.

reghen-mol. Stellio. *animalculum quod pluvia tenui & rore versatur.*

reghen-scheure. Nymbus.

reghen-boghel. *j.* **wind-boghel/ weder-boghel.** Arquata.

reghen-water. Aqua pluvia, pluvialis, cœlestis.

reghen-wind. *j.* **suyden-wind.**

reghen-wozm/ aerd wozm/ gier. Lumbricus, intestinum terræ: vermis tempestate pluviæ procedens è terræ latibulis.

reghenachtigh. Pluviosus, pluvius, pluvialis, pluviatilis, imbricus, imbrifer.

reghenen. Pluere. *germ. raegnen, regnen. ang. rayne.* **Het reghent.** Pluit, imbres cadunt.

rep. *j.* **repe.** Chorea.

repcke. *vetus.* Rastellum.

repcken/ reckken. Tendere, extendere. & Vergere.

repcken/ langhen. Porrigere. *ang. reache.*

repcken/ raecken. Attingere.

repden. *j.* **recden.** Parare.

repe. *j.* **ruype.** Aquæductus, fossa publica.

repe/ rije. Chorea celerior, chorea in longam seriem. & Chorus saltantium.

repen. Subsilire, subsultare, tripudiare.

reperen. *j.* **rijeren.** Tremere.

repgher. Ardea, avis Diomedea.

repn. *j.* **repner.**

repn. *vetus.* **j. reen.** Terminus.

repn/ reen. Purus, putus, mundus, castus,

continens.

repn-wt. Prorsus vacuus, omnino exhaustus.

repnigh. j. **repn.** Purus.

repnigheyd/repnigheyd. Munditia, mundities, castitas, castimonia: pudicitia, continentia.

repnigen. Purgare, depurgare, expurgare, mundare, emundare, februare, piare, expiare.

repnlick. Purus, mundus.

repnlicke vzouwe. Mulier munditiarum studiosa.

repnlick/repnlicken. Mundè, purè, putè, sincerè, merè, nitidè, lautè, eleganter. & Castè, continenter, pudicè.

repn-besien. Spina infectoria: rhamni genus. *ang. rhemberries.*

repn-bloemen. Chrysocome: stœchas citrina: amaranthus luteus: eliochrysos, chrysanthemum.

repn-weyde j. **repn-wilghe.**

repn-wilghe. j. **mond-hout.** Ligustrum.

repn-waeren / repn-waer/ wozm-krupd. Tanaceti sive athanasiæ species: *offic.* parthenium mas.

repn-wt. Planè exhaustus.

repnette. j. **ghepten-baerd.** Barbicapra. *gal. roynette.*

repn. *fland. fic.* j. **regghen.** Pluvia.

repnen. *fland. fic.* j **reghenen.** Pluere.

repner/ repnger. j. **reen.** Rangifer: cervi genus.

reps. *vetus.* Æquus, planus.

reps/effen grond. Solum *gal. niz.*

reps ghestist. Solo æquatus.

repse. Iter, profectio. *& germ.* Militia, expeditio.

repse. j. **mael.** Vice, vicem. **Een/twee/drij repsen.** Semel, bis, ter. **d'eerste repse.** Prima vice.

repsen. Iter facere, iter carpere, tenere, habere: tendere, contendere, proficisci, iter instituere, petere rura, castra, Romam, Latium: conferre vel recipere se aliquò. *& germ.* Militare, facere stipendium.

repst baer. Pervius, meabilis.

repst-ghelt. Viaticum.

repst ghe-selle. Comes.

repst-hoed. Petasus, galerus.

repst-kleed. Vestis viatoria.

repst-maele. Pera viatoria.

repst-mantel. Pallium viatorium, lacerna, penula, pallium itinerarium.

repser. Viator, peregrinator.

repsigh/resigh. *sax. si. amb. holl. zel.* Procerus, longus.

repsigh. Itineri accinctus, expeditus.

repsigh krijghs-volck. *vetus.* Equites: copiæ equestres.

repsigh peerd. *vet. ger.* Equus bellator.

repsigh. Pervius. **repsighe ende opene weghen.** Viæ apertæ & faciles.

repsigher. *vetus.* Viator, peregrinator.

repsiger/resigher. *vet.* Eques. & Desultor.

repsighers. Equites, equitatus, celeres.

repter/rijdter. *germ. sax. si. amb.* Cribrum, incerniculum. *ang. riddle.*

repteren. *germ. sax. si. amb.* Cribrare, incernere.

rekel. Canis domesticus, villaticus, rusticus, pecuarius, canis minimè generosus.

rekel. Homo avarus, Euclio.

rekelachtich. Caninus, minimè generosus, avarus, minimè liberalis.

reke. *vetus.* Versus, linea.

reke/raecke. Rastrum, sarculum. *ger. raeche. ang. rake.*

reke/reecke/reggje. *fland. holl. frif.* j. **griet-sel** Pecten rastellum.

reke. Collectio, reparatio, instructio, dispositio, ordo, series.

reken/raecken. Colligere rastro, corradere, verrere & radere humum. & Gramen resectum colligere. & Sarculare. *ang. rake.*

reken. Reparare, reficere, instruere, aptare, adaptare.

reken/reecken oft raecken het vier. Condere sive occultare ignem cineribus: obducere prunis cineres: dispersos ignes in unum redigere, colligere, & abstrudere.

reknen. Computare, reputare, supputare, numerare, rationem sive calculum subducere vel inire, inire numerum, ratiocinari. *germ rechnen, ang. reckon.*

reken-bancke. Abacus.
reken-berd. Abacus, tabula calculatoria.
reken-boeck. Codex rationarius, liber sive tabula accepti & expensi, codex.
reken-kamer. Ratiocinarium. *Bud.*
reken-konste. Scientia numeralis, arithmetica.
reken-penninghen. Calculi, abaculi.
reken-schap. Computatio, ratio.
reken-tafel. Mensa, trapeza, abacus.
rekenaer. Calculator, supputator, ratiocinator, computator.
rekeninghe. Computatio, ratio, rationes, subductio, calculus.
rekeninghe ende be-wijs. Dica, rationes & causæ expensarum.
rekeninghe doen. Referre sive reddere rationem. **Op rekeninghe ontfangen.** Partem debiti non liquidi rationibus nondum subductis acceptam ferre.
rel. *stand.* Strepitus. & Garrulitas.
rellen/rallen. Strepere, strepitum edere. & Garrire, blaterare, deliramenta loqui. *germ. vallen, rele, ang.* i. titubare.
rellen. Legumina sub mola decorticare sive pinsere. *Gesner.*
rel-mups. Glis, mus maior, poma decorticans & nucleos exedens. *Gesner.*
remelen. *holl.* j. **reven.** Delirare, ineptire.
remelinghe. Delirium, deliramentum, deliratio, mentis error.
remme. *sax. sicamb.* Tabula sive tegmen costę navis.
remmelen. j. **rammelen.** Tumultuare, lascivire, &c.
rempe. *sax.* Modius nauticus, mensura nautica.
ren/rin/smack. Rus coriaria.
ren/rene. j. **rau.** Gracilis.
rencke. j. **rancke.**
rencken. *germ.* Flectere, deflectere.
rend. *stand.* j **rind.** Bos.
renne. Promptuarium, penarium, cella penaria.
renne/voghel-renne. *stand.* Cavea.
renne van hasen oft konijnen. Leporarium, cuniculariam.
rennen. Currere, cursare, cursitare, discursare, velocissimo equi cursu ferri. *germ. rennen. ang. runne.*
rennen met de lancien. Incurrere lanceis adversis.
rennen. j. **runnen.** Coagulare.
ren-baene. Curriculum, hippodromus.
ren-plaetse. Curriculum, catadromus, decursorium. & Hippodromus, curriculum equorum.
ren-schip. Actuariolum, actuarium, actuaria navis.
renner. Cursor.
rensel. *stand.* j. **rinsel.** Coagulum.
rensche / rens-dack. j. **rijnsche / rijnsdack.**
rente. Reditus, vectigal, pensitatio annua: proventus annuus, census, fœnus. *vulgò* renta, rendita. *gal. rente. ital. rendita. hisp. renta. ang. rent.*
rent baer. vectigalis, censum sive annuos reditus & proventus adferens.
rent-brief. Literæ constitutionis redituum.
rent-ghelt. Pecunia calendario destinata: pecunia in calendarium conversa: nummi occupati faciendis nominibus.
rent-loos ghelt. j. **liggende ghelt.**
rent-meester. Quæstor ærarius, præfectus ærarij
rent-meester-schap. Quæstura, præfectura ærarij.
rentier. Creditor redituum aut censuum, dominus redituum.
rentser. *sax. sicamb.* j. **linap-sack.** Mantica.
repe. *sax. sicamb.* j **recp.** Circulus.
repe. Instrumentum ferreum, quo lini semen stringitur.
repen. Stringere semen lini.
repen *fris.* Gesticulari, inquietum esse, & nimia inquiete vestes terere, &c.
reppen. *o. tu.* Rapere, capere.
reppen. *fris.* Movere. & Festinare, expedire.
resch. j. **rusch.** Gleba.
rese/reuse. Gigas, ingentis & monstrosę altitudinis homo, qui alto corpore cęteris hominibus pręstat, *à verbo* **rijsen/** *id est*, in altum surgere. *Ioan. Bec. n.*
reselick/resigh/repsigh. *verus.* Procerus.

reſigher/repſigher. *vetus.* Eques.
reſen. *ſland* j. **beben.**
reſpeel. *ſland.* Nebulo, nequam, homo nullius pretij.
reſpen. *holl* j. **ruſpen/riſpen.** Ructare.
reſpijt. Reſpirandi ſpatium.
reſpijt. Ceſſatio, relaxatio, moratoria, prorogatio vel dilatio, mora.
reſte. Reſiduum, reliquum, reliquiæ. *vulgo* reſta. *gal.reſte. ital.reſto. hiſp.reſta. ang. reſte.*
reſten/ reſtéren. Reſtare, ſupereſſe, reſiduũ ſive reliquum eſſe, manere, remanere. *gal.reſter ital.reſtare. hiſp.reſtar.*
rete/ſplete. Rima fiſſura, ſciſſura, inciſura, ruptura, pator.
rete. Alveus navigabilis, reta *apud veteres Latinos. I. Gorop. Becan.* Retas *Gellius vocat*, arbores & virgulta quæ in ripis fluminum eminent, & prætereuntes naves impediunt.
reten. j. **grupten.** Retare, flumen à virgultis purgare.
reten ber blas. j. **reeten.**
retten. *germ* j. **redden.** Liberare, ſervare, tueri, aſſerere.
reuck/roke. Odor, odoratus, odoratio, nidor, olfactus.
reuck gheben. j. **rieken.** Halare ſpirare, odorem emittere, odorem exhalare.
reuck-werck. j. **rieck-werck.** Incenſum.
reuck-loos. Inodorus.
reud/reud-hond/reudken. Canis mas.
reudigh. Catuliens.
reuen/revelen. *holl.* Delirare, errare, nutare animo, ineptire, ῥέμβειν. *gal.reſuer.* & Coaxare inſtar ranæ.
reueninghe. *ſland.* Proventus Principis, fiſcus. *ang. revenewe.* **Ramer van reke-ninghe.** *ſland.* Senatus qui de Principis dominio ſive patrimonio cognoſcit *fortè à gallica dictione revenu* i. reditus, proventus, vectigal.
reulen/ruplen. *friſ. ſic. holl.* Commutare, permutare.
reum. *ſland.* j. **ſnof.** Rheuma. *gal. rheume. ang. rheume.*
reumatſick. Vdus, uvidus, humidus, *q.d.* rheumaticus.
reumatſicke plaetſe. Locus ſitu ſentus.
revot. j. **ravot.**
reupen. j. **roepen.**
reuſe. j. **reſe.** Gigas,
reuſel. j. **roſel.** Abdomen, adeps.
reutel. j. **rotel.**
renter. j. **repter.** Cribrum.
reuwaerd. j. **rouwaerd.**
reyeren. j. **reckſenen.** Screare.

R I

ribbe. Coſta: crates pectoris. *germ. rippe. ang. ribbe.* **Langhe ribben.** Coſtæ verę, coſtæ ſuperiores ſeptem. **Corte ribben.** Coſtæ nothę, mendoſæ, inferiores.
ribbe/latte. Tignus, tignum.
ribben van t'ſchip. Cinctus, ſubligaculũ.
ribben laeghe. Contignatio.
ribbeken. Tigillus, tigillum.
ribbekens der blaederen. Fibræ.
ribe/ruibe. Rapum rapulum.
richel. j. **rijchel.** Repagulum.
richt. j. **recht.**
ridde/rijde/ridtſe/redte/riete. *ger. ſax. friſ. ſicamb.* Febris, *à tremore ſive horrore.*
rid-meeſter/ rit-meeſter. Magiſter equitum. *q.d.* **rijd-meeſter/** *à* **rijden.**
ridder/peerd-rupter. *q.d* **rijder.** Eques.
ridder / ridder-heer. Princeps militaris, eques nobilis militarem ordinem profeſſus. Eques auratus, eques torquatus, eques ordinis, vir equeſtris ordinis ſive dignitatis.
ridder-ſlaen. Equitem creare. *Eques enim vel ab ipſo Rege vel a Regis in exercitu præfecto, flexis genibus, educto gladio leviter in humero percutitur: olim autem creato equiti ad ornamentum, præter gladium, cingulum & calcaria aurea accedebant: unde* Equites, & Milites aurati *hodie vocantur, Guil. Camden* **Ghe-ſlaghen ridder.** Eques auratus: *ſic teut. dictus, quod creetur ſolemni ceremoniarum ritu, perſtricto levitur nudo enſe humero lævo, Imperatoris aut Ducis manu, additis verbis ſolennibus more conceptis.*
ridder-ſpoze. Cuminum ſilveſtre, flos calcaris, conſolida regalis.
ridder-ſpel. j. **toznop-ſpel.**
ridderlick. Militaris. & Bellicoſus.
ridderlicken. Militariter, more militum.

ridder-

ridder-schap. Militia. & Equestris ordo, dignitas equestris.

rieck. Furca, tridens.

rieckskeu. Furcilla.

riecken. Odorari, olfacere, odorem percipere, sive sentire. *germ riechen sax. ruken.*

riecken. Olere, redolere, odorem reddere, odorem spirare, fragrare, halare, nidere.

rieck-werck/reuck-werck. Suffimen, suffimentum, thymiama incensum.

riecker/rieckerké/rieckerken/ rieck-balleken/rieck-appelken. Pastillus, orbiculus fervia, odoramentum, olfactorium, odoramen.

riechende. Odorus.

rieckerije. Odoramentum, olfactorium.

riecker. Odorator.

rieckelick. Odorifer, odorus.

rieffe/bp-scheute. Palmes foraneus.

rieffe/rieve. j. grietsel. Rastellum, pecten.

rieghe. j. rijghel.

riem/gozd-riem. Cingulum, corrigia, cinctus, zona. & Scutica, lorum. *ger. remen. sax. rome.*

riem. *sax. sicamb. fris.* j. **nestel.** Ligula, ligula adstrictoria.

riem-be-slaegher. Zonarius, fibularius.

riem-maecker. Zonarius.

riem papiers. Fascis chartaceus, quingentas chartas continens. *vulgò* rimus, risnus. *gal. rame. Rimo, rimeo hisp.* congeries.

riemen. Cingere, incingere.

riem/ roeper ban t'schip. Remus, tonsa. *sax. rem. gal. rame. ital. remo. hisp. remo.*

riem-blad. Palmula tonsa.

riemen. j. roeperi. Remigare.

riem-bancke. j. roeder-bancke. Transtra.

riem-gat int schip j. roeper gat. Columbar.

riem-trecker. Remex *sax. remetrecker.*

riemer/roeper. Remex.

ries *vetus.* Temerarius, inconsideratus, efrænus. *ang. rashe.*

riesheyd. *vetus.* Temeritas.

riesen. *vetus.* Temerè agere.

riester/rijster. *stand.* Rulla.

riet. Arundo, canna, calamus *sax. reth. angl. reede. germ. ried dicitur* iuncus.

riet-bosch. Arundinetum, cannetum.

riet-dijck. *vetus.* Arundinetum.

riet-dodde. j. dodde. Typha.

riet gras. Butonium. *vulgò* Iuncus canabius. & Carex.

riet-kolve. j. donse/dodde. Typha.

riet-meese. Parus palustris.

riet-mussche. Schœniclus, junco, passer arundinaceus: avicula juncis & arundinibus insidens.

riet-peyre. Pyrum signinum, pyrum testaceum.

riet-pijpe. Calamus, fistula, canna, arundo, cicuta, buxus.

riet-pluyme. Panicula, lanosa coma arundinum.

riet-schoore. Arundinetum littoreum sive riparium.

riet-sneppe. Rusticula, rustica perdix: perdix cannitia, humidis & palustribus locis gaudens.

riet-spiere. Bulbus arundinis.

riet-vorsch. Calamitha, driopeta, ranę minimę genus inter calamos degens.

rieve/grietsel. Rastellum pecten.

rif. *fris.* Rivus. **rifken.** Rivulus.

rif/riffe. j. wt-sticke. Vadum, pulvinus, lingula.

rif oft rift in nemen/in binden. Carbasa substringere, vela contrahere: contractiores facere velorum sinus: funiculos inferiore in veli sinu assutos constringere.

rif/rift. Involucrum. **Middel-rif/ middel-rift.** Diaphragma, septum transversum, dissepti.

rijchel/rijghel. Regula, repagulum, pessulus, obex, subscus.

rijchel inde schap-raede. Loculamentum.

rijck. Regnum, imperium. *germ. reich. sax. ryche. gal. regne, royaume. ital. regno, reame. hisp. reyno, reynado. ang. realme.*

rijcks-daelder. Nummus Ioachimicus, argenteus uncialis. *q. d.* Imperialis.

rijcks-dagh. Comitia, orum: dies comitialis, conventus imperialis.

rijcks-dagh houden. Habere comitia.

ryckes-stad. Civitas imperialis.

rijck. Dives,dis,pecunioſus,opulentus,locuples, nummoſus, opimus, opiparus. *vulgò* richus. *germ.reich.gal.riche.ital.ricco. hiſp.rico.ang.riche.*

rijck. *nominibus nonnullis junctum,auget eorum ſignificationem, ut* **bot-rijck/blind-rijck/ doof-rijck/dul-rijck/ſot-rijck.**

rijck-dom. Divitię,opulentia,facultates, opes,fortunæ,ſubſtantia.

rijcken. Ditare, opulentare, locupletare, collocupletare,divitem facere,opes augere. *&* Diteſcere, ditari, locupletari, opuleſcere, rem facere, divitem fieri, rem familiarem augere.

rijckheyd. Divitiæ,opulentia.

rijckelick. Opulenter,opiparè,ſplendidè, ſumptuosè,pretiosè,amplè,affatim.

rijckaerd. Dives,opulentus. *&* Euclio dives,homo dives & avarus.

rijde.j.ridde. Febris.

rijden te peerde. Equitare,vehi equo. *go. reyten.ang.ride.*

rijden te wagben. Vehi curru.

rijden op het ijs. Per lubricam glaciem ferri,percurrere glaciem : per glaciem celeres divaricare pedes.

rijden op de tongbe. *adag.* Diffamari : ſiniſtra fama divulgari.

rijden. *adag.* Agitari ira: In fermento jacere,iraſci, commoveri acri bile, exagitari.

rijden/be-rijden/be-ſpringben. Salire,inire femellam.

rijd-haemer.j.bipſt-haemer. Ceſtra.

rijd-meeſter/ rid-meeſter. j. rit-meeſter. Magiſter equitum,præfectus militiæ.

rijd-peerd. Equus equitans, equus ſub homine gradiens,equus ephippiarius.

rijd-rock/ wapen-rock. Sagum, tunica equeſtris.

rijd-ſchoenen. *ſicamb.j.* **ſchrick-ſchoenen.** Talaria.

rijd ſchor.j.rijſ-koorde touter.

rijd-ſweerd. Verutum, veruina, *Adr.Iun.*

rijdende worm. Verminatio.

rijder Eques.

rijder. Numus aureus equitis effigie.

rijder. Cuniculus mas,cuniculus admiſſarius.

rijderen/rijeren. Tremere,trepidare,intremere,palpitare,horrere. *ſax.reteren.*

rijderingbe. Tremor,horror.

rijdigh zijn. Equire, coitum appetere: *dicitur de equis.*

rijdter.j.repter. Cribrum.

rije/rijghe. Radius,linea verſus. *&* regula, norma, ordo, ſeries, ſtriga. *vulgò* riga. *gal.rang.ital.riga ang.rowe,raye,reve.* **Op de rije drincken.** Bibere in ordinem,ita ut nemo omittatur.

rijer/rad-ſperre. Sufflamen,machina qua in deſcenſu vel procurſu nimio rota retinetur.

rijeren. Sufflaminare,ſufflamine comprimere ſive retinere. *gal.enroyer.*

rijeren.j.rijderen. Tremere.

rijf.j.rijve. Raſtrum,raſtellum.

rijf. Largus,copioſus,abundans.

rijffelick. Plena manu,ampliter,copiosè,liberaliter,largè.

rijffel. *ſland.j.* **wrijfbinghe.** Raſura, ſcalptura.

rijffel. Sortitio, ſortitus,us : pliſtobolinda.

rijffelen. *ſland.j.* **wrijfben.** Fricare,radere, ſcalpere,terere.

rijffelen. Rapere. *gal.rifler.*

rijffelen. πλειστοβάλλειν : Ludere fritillo: ſortiri teſſeris: certare punctis talorum. *gal.rifler.ang.riffle.*

rijffel-beker/rijffel-trechter. Pyrgus,orca, turricula.

rijffen. *ſax.j.* **wrijfben:**

rijghe.j.rije/reghel. Regula,norma,ordo, ſeries. *vulgò* riga.

rijghen. Faſciare,faſcia aut ligamine nectere per ordinem,ordine nectere & ligare.

rijgh-band/rijgh-ſnoer. Faſcia,tænia,ligamen.

rijgh-neſtel. Ligamen longum.

rijgh-ſnoer/ rijgh-band/ rijgh-koorde. Faſcia,tænia, ligamen,lorum,loramentum.

rijgh-ſweerd. Parazonium,gladius qui ad zonam accingitur.

rijghel.j.rijchel.

rijm. Pruina,pruina cana,matutini tempo-

ris gelu, ros concretus, gelicidium, subſtillum. *ger. reiff. ang. ryme.*

rijm-machtigh. Pruinoſus.

rijmen/rijpen. Pluere pruinam, gelicidium, ſubſtillum.

rijm/rijme. Rhytmus, numerus, metrum, carmen homœoteleuton, homœoptoton : finis verſus cum altero concordans. *vulgò* rima. *germ. reym. ſax. rijm. gal. rime. ital. rima. ang. ryme.*

rijmen. Convenire, quadrare, conſonare, conſonum eſſe: aptè cadere, congruere.

rijmen. Componere rhytmos, ſive verſus ſimiliter cadentes. *vulgò* rimare.

rijm-dichte. Poëma, carmen, metrum, epigramma.

rijm-dichter. Poëta rhythmicus.

rijn-beſie. Spina infectoria, rhamnus catharticus. *ang. rheynberrie.*

rijn-wilghe. j. repn-wilghe. Liguſtrum.

rijn-bloeme. j. repn bloeme.

rijn. Rhenus. *vide Nomenclat.*

rijnſ-ſchalie. j. renſ-ſchalie. *holland. ſicamb.* Lamella perva lamina aut fragmentum laminæ, propè Rhenum flumen excisum.

rijnſ-dack. j. ſchalien-dack. Tectum ſcandulare, ex lamellis aut fragmentis laminarum.

rijnſch. Subacidus, acidulus.

rijnſchen. Acidulum ſaporem referre.

rijnſchende ſmaeck. Sapor acidulus, qualis eſt vini Rhenani.

rijp. Maturus, maturatus, mitis, tempeſtivus, mollis, coctus. *ger. ryf. ang. rype.*

rijp brood. Panis ſatis ſuperque fermentatus.

rijp ghe-ſichte. Frons nubila, matutina, obducta, ſupercilium ſeverum, vultus durus, auſterus.

rijp-machtigh. Severus.

rijpe. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* **j. rijm.** Pruina.

rijpen. j. rijmen. Pruinam pluere.

rijpen/rijp worden. Matureſcere, ematureſcere, devenire ad maturitatem, maturitatem capere, maturare, maturum fieri, miteſcere.

rijpelick. Maturè.

rijp-heyd, rijpigheyd. Maturitas.

rijs. Oryza. *vulgò* riſum. *germ. reiß. gal. ris. ital. riſo. ang. riſe.*

rijs. Virga, ſurculus. **j. rijſen.** i. ſurgere.

rijs. Virgulta, ſarmenta, ramalia : faſces virgarum ſive lignorum tenuiorem.

rijs. *ſland.* **j. mut ſaerd.** Faſcis.

rijſ-hout. j. rijs. Virgulta.

rijſ werck. *ſland.* Moles ex ramorum ex virgultorum faſcibus fluctibus oppoſita

rijſken. Virgula rami.

rijſen/op-rijſen. ſurgere, exurgere, aſſurgere, ſcandere, oriri. *vulgò* riſſare. *ital. rizzare ang. ariſe, riſe.*

rijſen/af-rijſen. Labi, delabi, decidere, defluere, deſcendere.

rijſen int ſinghen. j. klimmen. Pæanem citare.

rijſen. j. piſſen.

rijſende hayr. Deſluus capillus.

rijſende ſteen. Calculus, lithiaſis.

rijſ-kooyde/rijſ-kooyden. j. toutere/toutteren.

rijſeren. Virgulta, ramalia, ſarmenta.

rijſſelen. ſtrepere, ſtrepitare, ſtrepitum edere : ſtrepitu quodam levi moveri, ut virgulæ, frondes, ſtramina, ſubmiſſum murmur edere, ut frondes.

rijſſelen. Subſtramen, ſtramentum, ſtratum, cubile pecorum, torus, lectus è ſtramento.

rijſſe aiupns. j. reſeme. Reſtis ceparum.

rijſſer, repſler/ploech-ſchuerder. Rulla.

rijtſen. *ſax. fic.* **j. rerghen.**

rijte/rete/ſplete. Rima, fiſſura, ruptura. *ger. rys. ang. ryſſe.*

rijte. Canalis. & Locus humilis ſive declivis.

rijten. Findere, rumpere, ſcindere, divellere, avellere, abſtrahere, lacerare. *gheor. germ. ryſſen.*

rijten. Rimas agere, findi, diffindi, hiare.

rijten den viſch. *ſax.* Exdorſuare piſcem.

rijtelen. *friſ. holl.* Suſurrare, ſummiſsè, murmurare.

rijter. j. repter. Cribrum.

rijve. j. rijf. Largus.

rijve. *ſax. ſicamb* **j. raſpe.** Tyrocneſtis, radula.

rijve. Raſtrum, raſtellum.

Rijve. Hierotheca, feretrum.
Rijve-dzagher. j. kaſ-boeve.
Rijven. *ger. ſax. ſicamb. j.* **wtrijven.** Radere, fricare, terere.
Rijven. Raſtello ſtipulam è pratis eradere, raſtello corradere.
Rillen. *ſicamb.* Aurem vellere, vellicare.
Rimpe/rimpel. j. rompel. Ruga.
Rimmelen. j. rammelen.
Rin/ren/ſmack. Rus, coriaria.
Rinck. j. ringh. Circulus, annulus.
Rind/rund. Bos. *germ. rind. ſax. rnd.* **Rind.** *propriè dicitur* bos *in maſculino genere.*
Rindeken. Iuvencus.
Rind-vleeſch. Caro bubula.
Rinde. *ſax. ſic.* Cortex, cruſta. *germ. rinden. ang. rinde.*
Rindſel. j. runſel. Coagulum.
Ringh/ghe-ringh. Levis, facilis, celer, velox, citatus, ocyor, pernix, agilis. & Facilè, expeditè. & Celeriter, velociter, ocyus. *ger. ringh. ang. rynge.*
Ringh/rinck. Annulus, lunula. *ger. ring. fyngerringh. ang. rynge.*
Ringh/rond perck. Circulus, orbis.
Ringh der maenen. Halos.
Ringh van de deure. Cornix, annulus quo pulſantur fores.
Ringh. Circulus, cætus hominum in orbem collectus, corona hominum.
Ringh-band. Millus.
Ringh-dans/rouden-dans. Orbis ſaltatorius.
Ringh-dooſken/ringh-kiſtken. Dactylotheca.
Ringh-duyve/ringhel-duyve. Palumbes, palumbus, palumba, columba torquata: palumbus torquatus.
Ringh-kaſſe. Pala anuli, largior turgidiorque anuli pars, cui gemma aut ſymbolum inſeritur.
Ringh-koller. Lorica, ſquamis, anulis, ſive catenulis compoſita: thorax ſquamatus: thorax hamis conſertus, thorax trilix, bilix: lorica hamata: ex catenis & anulis conſerta: textilis innumero chalybum ſub tegmine thorax.
Ringh-kraege. Lorica, colli tegmen anulis ferreis conſertum.
Ringh-maecker. Annularius faber.
Ringh meerle. Merula torquata.
Ringh-muelen. *ger. ſax. ſic.* Mœnia, muri.
Ringh-vinger. Digitus annularis.
Ringh-wijs. Orbiculatim, circulatim.
Ringh worm. Impetigo, lichen.
Ring-ketten. Anulo circundare, circumcludere.
Ringelen. Anulo circumdare. & Circumdare, circumcludere, convolvere, intorquere. & In gyrum vertere ſive compellere. & Coërcere, coarctare, domare, & Redigere in ordinem. & Exercere, togere.
Ringhel-duyve. j. ringh-duyve.
Ringhel-meeſter. Caſtigator, domitor: & Monitor, curator operis: qui opus urget, moraſque ceſſatorum caſtigat: obſervator operariorum, acris exactor operæ.
Ringhen. Annulo circundare. & Domare.
ringhen. *germ ſax. ſicamb.* Luctari, obluctari, colluctari.
Ringh-plaetſe. Palæſtra.
ringher. Luctator.
ringheren. *germ. ſax.* Attenuare.
ringhen/ringkelen. *vetus.* Sonare, pulſare, tinnire. *ang. ringe.*
ringkel. *holl. friſ.* Nola, tintinnabulum, crotalum, crembalum, crepitaculum.
ringkel-ropen/ rinckel-roden. Circumcurſare. & Perſonare concuſſis nolis, crotalis, crembalis aut anulis: diſcurrere, ſaltare cum crotalis. *dicitur &* **klinck-ringhen.**
rinne. j. renne.
rinnen. j. rennen/runnen.
rinſſel. j. renſſel/runſſel.
rinſch/renſch. j. rijnſch. Subacidus.
rinſen. *friſ* **j. hemmen.**
rioole. Rivus, rivulus, canalis, alveus, foſſa, lira, ſulcus. & Cloaca.
rioolen. Liras ſive ſulcos fodere.
ripſen. j. rupſen.
riſch. j. ruſch. Ceſpes.
riſpe. j. rupſe. Millepeda.
riſte van vlaſch. Manipulus lini.
rit/ritte. *ger. ſax. ſicamb.* Equitatus, turma

equi-

equitum. & Expeditio.

rit-meester/rid-meester/ridd-meester. Præfectus militum, tribunus militum, dux equitatus, magister equitum, præfectus equitum.

ritsch/ritsigh. *bell.* Catuliens, pruriens in venerem, pronus ad coitum.

ritsigh zijn. Catulire.

ritsche teve. Canis catuliens. & Femina virosa, pruriens, libidinosa.

ritse. *scamb.* j. **rete/splete.** Rima, fissura. *germ. ryss.*

ritse. *scamb* j. **ridde.** Febris.

ritsen. Instigare, incitare, inducere, incendere. *germ. reitzen. ang. reitzen.*

ritsen. Notare fundum & mensuram vasis.

rivier. Rivus, flumen, fluvius, amnis. *gal. riuiere. ital rivo, ro. hisp. rio. ang. river.*

rivierken. Rivulus, amniculus torrens.

rivier-visch. Piscis fluvialis vel fluviatilis.

rivier water j. **bloed-water.**

R O

Roaensch/koleur de rop. Impluviatus, fuligineus, ferrugineus, rubigineus, castaneus : Mutinensis color. *quem quia sæpè Galliarum rex induit, ideo à Gallis* regius *dictus. Ioan. Ravis. Text.*

roaensch/doncker rood. Fulvus, mustelinus. *vulgò* roanus. *gal. roan. ital roano.*

robbe/robbeken. Cuniculus. *ang. rabet.*

roch. Raia piscis. *germ. roch. hisp. raia, roch. ang. ray.*

roch-steert. Cauda aspera raiæ.

rochel. *sland* j. **rotel.**

rochelen/ruchelen. Rauca voce tussire, screare cum murmure, grunnire, murmillare, frigidulos udo singultus ore ciere.

rochelen. Homo screans & tussiens rauca voce.

rochelinghe. Turba, turbatio. & Murmur, grunnitus.

rochel-merckt. Turba, tumultus, murmur.

rochten/ruchten/roecken. Curare.

rock/lijf-rock. Tunica. *germ. rock. gán&.* i. pannus crassus & vilis. & Vestis pannosa, saga.

rockelinghe/rockelin. j. **kooz-kleed/overrock.** Amiculum linteum, amictus lineus, hypothicos : tunicella *apud Eccles. vulgò* rochetum. *gal. rochet. ital. rochetto. ang. rochet. gal. roquet* i. supparus.

rock/spin-rock/wocke. Colus. *vulgò* rocca. *germ. rocken. ital. rocca. hisp. rueca. angl. rocke.*

rock. Pensum, lanæ linive manipulus colo aggestus, qui in fila carpitur.

rock. *vetus.* Cumulus, acervus, strues.

rock hops. j. **tas hops.** Meta fœni.

rocken. Aptare colo pensum, colum lino sive lana vestire, stamina colo circumvolvere, colum lana comere, pensum struere, colum lana linove inducere.

rocken/op-rocken. Instigare.

rocken pet quaedts. Moliri aliquid mali, machinari dolos : inceptare vel excitare malum, fraudem, *&c.*

rock-vincke/roer-vincke. Auctor turbarum, primus motor.

rocksel. Pensum, stamen.

rockette. Eruca. *gal. roquette. ital. rochetta. ang. rokett.*

rode/reude. Canis mas.

roden/reuden. Catulire.

roden. *vetus.* j. **rottepen.** Concursare, pervagari terras. *roder.*

roden. j. **wt-roden/roeden.** Extirpare, eradicare. *sax. roden, raeden: roote angelis radix dicitur.*

roebe. *fris.* j. **raepe.** Rapa, rapum.

roeck. *sax.* j **roock.** Fumus.

roeck/roeck-voghel. Cornix furva, frugivora, frugilega, spermologus. *avis à fumo sive colore furvo dicta.*

roeck. *zeland.* Delator, quadruplator, lictor, prætorianus minister.

roeckoecken. Cornicari, obstrepere, inepte garrire. & Minarrire, columbarum more vocem edere.

roecken. *sax. scamb.* Ructare. *gal. router. ital. rottare.*

roeck. Cura, attentio, consideratio. **Roeck nemen op eenighe saecke.** Considerare rem aliquam, attendere.

roecken/roghten/ruchten. Curare, attendere,

dere, perpendere, considerare, æstimare. **Hem en roeckt niet wat hy segt.** Non curat, non attendit, non cogitat quid dicat.

Roecke-loos. Temerarius, inconsiderans, inconsideratus, præceps.

Roede/roepe. Virga. *germ rutt. sax. rode. ang. rodde.* **roeden.** Virgæ, flagella, scuticæ: verbera, virgindemia.

Roede/j. mannelickheyd. Penis.

Roede/roed-stock. Decempeda, virga qua mensores agros metiuntur, decem pedes longa. & Radius, virga geometrarum, qua linearum ductus indicant.

Roede. Virga & sceptrum imperij, & justitiæ signum: & Iurisdictio. *Hinc* **roode roede.** Quæsitor, quæstor, latrunculator, prætor rerum capitalium, judex rerum criminalium. *qui rubram virgam gerere solet, & sanguineam cruentamque pœnam minatur.* **Langhe roede.** *antverp.* Stator primarius: longam virgam gerens. **Corte roede.** *antverp.* Apparitor publicus, viator, stator, rhabducus: breviorem virgam gerens.

Roed-dragher. Rhabdophorus, viator, apparitor, minister publicus, qui senatorum mandata ad alios defert. *huic autem virgas gestare moris est: sicut & lictoribus Romanis suæ erant virgæ quibus fores pulsabant: Veteris etiam virgis, baculis ac sceptris tam in sacris quam profanis ritibus usi sunt.*

Roed meester. j. erf-schepder.

Roed-peerd/roep-peerd. Equus sinister in curru: equus sinisterior.

Roed-stock. j. roede. Decempeda.

Roede. j. riem. Remus, tonsa, instrumentum quo navis agitur. *germ. ruder.*

Roeden oft roepen den wyn. Radio sive virga tentare dolij capacitatem.

Roeden/roden. Extirpare, eradicare, radices effodere, funditus evertere.

Roeden/roepen/rupen. Iacere, projicere, impellere.

Roeden oft roepen met schip. Remigare, subremigare, remum agere, remis incumbere, impellere remum. *ger. ruderen, ruoyen. sax. roderin gal. ramer. it. al. remigare. hisp. remar. ang. rowe.*

Roed schip/ roed-schipte/ roep-schip/ roep-schipte. j. barsie. Navis actuaria.

Roeder. j. roede. Remus.

Roeder. j. roeper. Remex.

Roeder. j. roer. Clavus, gubernaculum. *ger. ruder. sax roder. ang. rother, roder.*

Roeder/roeper-knecht. Remex. *ger. ruder-knecht sax. roder knecht. ang. rower.*

Roeder-bancken/dosten. Iuga, remigum sedilia, transtra.

Roeder-gaeren int schip. Columbaria foramina in navis lateribus, per quæ remi promicant.

Roef/roede/rof. *vet.* Rapum. *germ. rub. sax. rof, roeve.*

Roef. *vetus.* Contignatio, laquear, camera, testudo, culmen, tectum. *angl. roefe. roofe.*

Roef van t'schip. Puppis concameratio.

Roef/roefken. j. roof/roofken. Crusta.

Roeffel. *vetus. j. schuppe.* Ligo.

Roeghen. *vetus. j. luyroeghen.*

Roepe/roepen. j. roede/roeden.

Roem. Gloria, jactatio, jactantia, præsumptio, ostentatio, gloriatio.

Roem-gierigh. Avidus gloriæ, laudis.

Roem-saem. j. be-roemigh. Gloriosus.

Roem-weerdigh. Inclytus, gloriosus.

Roem-achtigh. Gloriosus.

Roemen/ be-roemen. Iactare, jactitare, gloriari, ostentare, prædicare de se.

Roenen/reunen. *ger. sax. sicamb.* Susurrare, insurrare, in aurem dicere.

Roep. Clamor, rumor, fama.

Roep. *stand. j. lose.* Tessera, symbolum bellicum.

Roepen. Vocare, clamare, clamorem edere, edere voces, tollere vocem, clamitare, *germ. ruffen.*

Roeper. Clamator.

Roeper/strote. Trachea, arteria pulmonis, fistula spiritalis, aspera arteria.

Roer. *ger. sax. sicamb.* Arundo, canna, calamus, fistula, tubus, canalis.

Roer. j. sengh-roer. Fistula ignivoma, sclopus.

Roer-pijpe. Tubus, tubulus.

Roer. *vetus sax.* Apoplexia.

Roer. *germ. sax. sicamb. j.* **bupck-loop.**

Lienteria.

roer domp. Onocrotalus.

roer-domp/roer-trompe. *sax.* Ardea stellaris, *sic dicta, quod inter arundines degat, & tubæ sonum reddat, classicumque canat. vulgò* butorius.

roer-krupd. *j.* **menisoen-krupd.** Gnaphalium.

roer. *j.* **roeder.** Clavus, gubernaculum navis. *à* **roeren.** i. movere : *clavi enim motu frequenti varieq; navis dirigitur.*

roer-loos schip. Navis clavo sive gubernaculo carens.

roere/be-roerte. Motus, commotio. **Alin roere stellen.** Perturbare, interturbare omnia.

roere/ruere. Esca accipitrum, falconum aliarumque eius generis avium : esca de viva ave, quæ accipitri offertur & à venatore movetur, ut accipiter ex motu eam vivere animadvertens ad eam descendat: à **roeren.** i. movere. *Gesner.*

roeren/rueren. Tangere, movere. *&* Agitare.

roerlick. Mobilis.

roerlicke oft roerende goeden. Res mobiles, bona mobilia.

roer-spaen. *j.* **roer stock.** Spatha.

roer-stichter. Auctor, structor, machinator turbarum, fax seditionis.

roer-stock. Spatha, rudicula, ligula, lingula.

roer-vincke. Genus avis.

roer-vincke/rock-vincke. Auctor turbarum, homo inquies, homo inquietus, turbator. *&* Vitilitigator, rabula.

roest. *stand* **j. hinnen-kot.** Gallinarium, sedile avium, pertica gallinaria. *q.d.* **ruste.** *ang. rowste.*

roesten. *stand.* In pertica gallinacia quiescere, sedere, sidere: *de avibus dicitur. q.d.* **rusten.** i. quiescere, jacere, cubare. *angl. rowste.*

roest. Rudis, impolitus.

roest. Rubigo, ærugo, ferrugo. *germ. rost. sax. rust sic. imb. rost. gal. rouil. ang. rost.*

roest/roestigh/roest-achtigh. Rubiginosus, ferruginosus, æruginosus, *&* Rudis, præceps, inconsideratus,

roesten. Rubiginem contrahere, æruginem trahere, obducere rubiginem, rubigine obduci, rubiginari.

roet. *sax. sic amb. stand* **j. soet.** Fuligo. *germ. russ.*

roetaerd. Pica glandaria, pica varia, picæ garrulæ genus : graculus *quibusdam dicitur.*

roetaerden. Garrire instar graculi : obstrepere, inania profundere verba, ganire.

roetse/ rootse. Rupes, petra sive mons præruptus. *gal. roche. rocher. ang. rocke.*

roeve. *j.* **roef.** Rapum.

roeuwe/rouwe/ruwe. Quies. *germ ruhe.*

roeuwen/rouwen/ruwen. Quiescere, interquiescere, vacare ab opere. *germ. ruhen. sax. rowen.*

roeu-waerd. *j.* **rou-waerd.**

roeu-wigh. Quietus, tranquillus, placidus.

roffe. *sax.* **j. roeve.** Rapum.

roffiaen/ruffiaen. Leno, productor, stupri arbiter, aquariolus. *vulgò* ruffianus. *gal. rufien ital. ruffiano. hisp. rofian. ang. ruffian.*

roffioele. Artocreas. *ital. roffioli.*

roghe/roghen. Ovum piscis, ova piscium feminarum. *vulgò* polygranum. *ang. rounges.*

roggbe. Secale, frumentum secalicium. *&* Siligo, triticum siligineum, triticum hybernum. *germ. rocken. ang reye.*

roggben-brood. Panis secaliceus, panis è secali, panis ater, panis acerosus, gregarius.

roggben-bloeme. *j.* **kozen-bloeme.** Cianus.

ropen/roeben/rupen. Iacere.

ropéren/ropéren. Delere, expungere, evertere, diruere, excindere, demoliri, extirpare. *gal. rayer. hisp. raer.*

ropér-meester. *vetus.* Magister sive præfectus rationum publicarum.

rokelen het bier. *stand.* **j. raeckelen.**

rokel-stock. *stand.* **j. raeckel-stock.** Rutabulum. *ang. colerake.*

rokette/rakette. Eruca. *gal. roquette. ital. rucchetta. ang. rocat.*

rol/rol-stock. Radius,

rol/schip-rol. Phalanga.
rol/katerol. Trochlea, rechanus.
rol. *vetus.* Rota.
rol/ rol-block/ welle. Volvolus, cylindrus.
rol. Codicillus, chartæ complicatæ sive convolutæ, volumen. & Catalogus, elenchus propriorum nominum, album. & Catalogus causarum. *vulgò* rotula. *germ. rodel, roacle. gal. roule. ang. rolle.*
rol. Personæ inscriptio. **sijnen rol spelen.** Personam suam agere, partes suas agere.
rollen. Volvere, rotare, volutare, versare. *gal. rouler. ang. rolle.*
rol-baene. Sphæristerium. & Via vehicularis.
rol-block/welle. Volvolus.
rol-bedde/ rol-koetse. Sponda volubilis, grabatus.
rollen. Aurigare, currum regere, vecturam facere.
rol-noten ban het berdeken / tuck-noten. Devolvere nuces per tabulam: ludendi species, cum disposítis in seriem nucibus per tabulam declivem volvitur nux, quę si tangat quam oportet, vincit qui misit. *Ovid. Per tabulæ clivum labi jubet alter, & optat, Tangat ut è multis quælibet una suam.*
rol-steen. Cylindrus, lapis teres & oblongus quo complanatur area.
rol-stock. Radius. *gal. rouleau.*
rol-waeghen. Plaustrum volvens, plaustrum volubile. Petorritum, vehiculum meritorium, expeditum. *sax. rulwaghe.*
rollener. Auriga, expeditus. *germ. roller. gal. roullier.*
rombout. j. pupst-bijter. Mordella.
romme/rom-block j. ronge. Trabale.
rommele/rommeler. Homo robustè, celeriterque se movens. *Becan.*
rommele. *vetus.* Trochus.
rommelen/rammelen. Strepere, insonare, murmurare, crepitare, turbare & Grassari. *ang. rumble. ital. rombo.* i. fragor, strepitus, bombus. **rommelen.** (*inquit Becanus*) Robustè & celeriter sursum deorsum, ultro citróque se movere.
rommen. *vetus.* Versare.
rommoer. j. rammoer. Rumor.
romp/tremel ban de meulen. Infundibulum. *sax. rump.*
rompe. *sax. f ij. sicamb. holl. j. beuck.* Truncus corporis, truncum corpus : corpus cui præfectum est caput. & Thorax. & Indusium sine collari.
rompe. *vetus.* Cortex. & Ruga.
rompe. Nux myristica vilior, cassa, inanis.
rompel/rimpel. Ruga.
rompelen/rimpelen/ rompen. Rugare, corrugare.
roncken. Rhonchissare, stertere, dormiendo ronchos emittere : proflare pectore somnum. & Crevare, crepitare, perstrepere, ῥογχάζειν, ῥέγχειν. *gal. ronfler. ital. ronfare. hisp. rontar.*
ronckinghe. Rhonchus, sonus stertentium.
rond. Rotundus, orbiculatus, orbicularis, sphęricus, cyclicus, circularis, globosus. *ger. rund. gal. rond. ital. rotundo. hisp. redondo, ang. rond, round.*
rond ende lanck. Teres.
rond-dal. Convallis.
ronden dans. Orbis saltatorius, chorea circularis.
ronden dagh. Dies civilis, qui viginti quatuor horas complet.
rond jaer. Annus vertens, annus solaris. *quum sol expleto per omnia signa circuitu, ad id unde digressus fuerat, rediit : quod fit ferè 365. diebus & quadrante.*
rond perck. Circulus, orbis.
rond-saed. Legumen minus, semen brassicarum, raporum, *&c. q. d.* semen rotundum.
rond-om. Circum, circumcirca, undique, ab omni parte.
rond om beleggben oft be-stormen. Corona urbem invadere : circumfuso undique exercitu inferre signa.
rond om draepen. Torquere in orbem, circumvolvere.
rond-om draeghen. Circumferre, circumportare,

Ronde-om drincken. Bibere in orbem, in ordinem circumportare.

Ronde-om-gaen. Circuire, ambire, ire in orbem.

Ronde-wt. Planè, prorsum, omnino, πανταχῶς.

Ronde-wt. Planiloquus, sincerus. & Planè, sincerè

Ronde-wt seggben. Eloqui planè & sincere, rotundè dicere, *Cicero.*

Ronde. Rotunditas, circulus, orbis.

Ronde des werelts. Orbis terrarum: totus universę terrę globus.

Ronde/bal. Sphæra, globus, orbis.

Ronde van glas. Orbis vitreus.

Ronde/rond-wachte. Circuitio militaris: & Circuitores, circitores, nyctostrategi: Circitores, vigiles, vigiliarum recognitores. *vulgò* ronda. *gal. ronde. ital. ronda. hisp. ronda.*

Ronde talioore. Orbis.

Rondasse. Clypeus rotundus, orbis cavus, scutum, parma.

Rondassier. Parmularius, parmatus, clypeatus, scutatus.

Rondeel/rond-perck. Circulus.

Rondeel. Magis, idis. *vulgo* rondellum. *ger. runde gal. rondeau.*

Rondeel. Propugnaculum rotundum.

Rondeel. Orbis rhythmicus, rhythmus orbicularis, consectarium rhythmicum: carmen rhythmicum orbiculatum: cuius primus versus idem in medio & fine, tanquam in orbem sive circulum redit.

Rondelle. Parma, scutum minus. *vulgo* rondella. *ger. ron tel. gal. rondelle. ital. rotella, rodella.*

Ronden. Rotundare, circinare, globare.

Ronden / ronde doen by nachte. vigilias nocte circumire, coerrare: nocte vicatim oberrare cum comitatu: lustrare urbem, fraxare. *Festus. hisp. rondar.*

Rond-hups. i. wacht-hups. Statio.

Rondse. Rota præli, fumis torculus.

Ronghe/ronnue/rom-block. Trabale, fulcrum sive sustentaculum duarum currus extremitatum.

Ronnen. i. runnen. Manare.

Ronse. i. runse. Ruga.

Ronselen. i. runselen. Irrugare.

Ronselen. *stand.* **i. mangelen.** Permutare.

Ronseler i. mangheler.

Roock. Fumus. *germ. rauch. sax. reck. angl. reke.*

Roock/kleen-roock/swertsel. Fuligo.

Roock/damp. Vapor.

Roock-gat. Spiramentum, spiraculum, infumibulum, capnodoche: naris fumaria.

Roock-vat. Acerra, thuribulum.

Roock-werck. Thymiama, suffimentum, suffitus.

Roock-verwigh. Impluviatus.

Roocken. Fumare. & Infumare, ad fumum siccare.

Roocken het vleesch. Exsiccare & durare carnes fumo.

Roock-achtigh/ roockigh. Fumosus, fumifer.

Rood. Ruber, rubeus, rubens, roseus. & Miniatus, miniatulus, minio tinctus. *germ. rot. sax. rodt. gal. rouge. ital rosso. ang. redde, reade.*

Rood. *adag.* Improbus, malus, fallax, dolosus. Crine ruber *inter vitiosos numeratur à Martiale: Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus. Rem magnam præstas Zoile si bonus es. Qui corporis colore admodum rufi sunt: πανοῦργοι & astuti judicantur, à sinuositate vultuum. Aristot in physiognom.*

Rood-ionck / rood-hond / rood-roock/ rood-vonck. Papulæ, papulæ rubentes: boa, sudamia, fervidæ eruptiones, rubidę cutis aspredines.

Rood miltsoen. i. menitsoen. Dysenteria.

Roode. Stomachi appendix. & Echinus, bovis ventriculus: *à rubedine dictus: dicitur &* **hupve/ menitg-boude/ boeck.** *Adr. Iun.*

Roode. Omasum, echini sive ventriculi pars. *sax. rode.*

Rood-baerd. Ænobarbus, ahenobarbus.

Rood-schaere / rood-scherre. Tonus piscis aselli: tenuior aselli piscis ventri & abdomini præsecta portio. *sax. rod-schar.*

Roode aerde. Rubrica, rubrica fabrilis.

Roode roede. Latrunculator. *vid.* **roede.**

Roode zee. Mare rubrum, mare erythræum.

Germani quidam superiores. **roer-zee** *&* **roer-meer** *appellant.* i. mare arundinosum *sive* carectosum, *juxta Hebræorum etymon: vocatur enim Hebræis.* Suph. *vilut* rubrum *seu* caricosum.

Rooden-buyck/rooden deur-ganck. *vet.* j **rood melisoen.** Dysenteria.

Rooden haerinck/ rood-haerinck. *vetus. sland.* j. **bocks-harinck.** Halec infumatum, fumo induratum. *vulgò* ruburnus, *q.d* halec rubrum, subrusum. *ang. redde herring. vide* **soze.**

Rood bol/rood-hooft. Rufus, cui rufum est capillitium.

Rood-borstken/rood-kropken. Rubecula: *avis à rubicundo pectore dicta.*

Rood-gieter. *sax. sicamb.* j. **ghecl-gieter.** Fusor æramentarius.

Rood-schaede. *ger. sax. sic.* j. **rood-melisoē.**

Rood-smid. Faber æramentarius.

Rood-steen. *sax. sicamb.* j. **roodtel-steen.**

Rood-steertken. Phœnicurus, rubicilla, erithacus: aviculę genus rubra cauda.

Rood-verwer. Flammearius, qui flammeo colore vestes tingit.

Rood verwigh. Rubicundus, ruber.

Rood-vonck j. **rood-ionck.**

Rood walsch. Lingua fictitia mendicorū, nebulonum, erronum & impostorum. *q. d.* ruber barbarismus. *ut interpretatur Conrard. Gesnerus. vide* **rood.**

Rood was. Cera miniatula, minio tincta.

Roodē. Rubere, rubescere. *&* Rubefacere.

Rood-achtigh. Rubicundus, rubidus, subrubicundus.

Roodheyd. Rubor, rubedo.

Roodset. j. **roosel.** Rubricela.

Roodte. j. **mee.** Rubia, erythrodanum. *germ. rote. sax. rode. ital. rubbia. hisp. rubia.*

Roodtel-steen. Rubrica fabrilis.

Roof. Rapina, præda, spolium, manubiæ, exuvię. *germ. raub. sax. rof. hisp. robo.*

Roof van t'schaep. j. **blies.** Vellus.

Roof/roofken. j. **rappe van de wonde.** Crusta, crustula vulneris, ulceris, *&c.* crusta qua obducitur vulnus, eschara.

Roof gaerens. Spira filacea.

Roof-ghelt. Pecunia manubialis.

Roof-gierigh. Rapax, avidus prędę.

Roof-goed. Præda, spolium.

Roof-hoeck. Spoliarium.

Roof-kuyl. Spoliarium, spelunca prædonum.

Roof-nest. Spoliarium.

Roof-schip. Navis prædatoria, piratica, myoparo piraticus, myoparo.

Roof-vogel. Avis prędatrix, ales prædo: avis rapax, rapto vivens, ut aquila, accipiter, *&c.*

Roof-achtigh. Rapax, avidus prædæ.

Rooffen. j. **rooven.** Rapere.

Room. *sland. holl.* j. **saene.** Flos, cremor, adeps, pinguedo lactis: lac integrum. *Becano dicitur. germ. ram. n, milchraum.*

Roomensse. Vinum Hispaniense. *vulgò* romania.

Roomer. Scyphus, cyathus, calix, vas potorium.

Romerken. Modiolus, parvum vasculum potorium.

Roomerken dyancks. Acetabulum, oxybaphum, cyathus unus & dimidius.

Roop. *holl. frisl. ang.* j. **reep.** Funis, spira. *ang.* **rope.**

Roope/ruepe. Eruca.

Rooper/ruepen/ruppen. Trahere, vellere, carpere, vellicare.

Rooper/reuper. Reffare segetem, *in lege Salica Francorum.* i. vellere.

Roose. Rosa. *germ. rosen. sax. rose. gal. rese. ital. rosa. hisp rosa. ang. rose.* **Onder de roose.** Sub rosa dictum aut factum *dicitur. quod silentij fide stipulata inter lepidos sodales fit aut dicitur: unde passim in cœnaculis rosa lacunaribus supra mensæ verticem affixa constituitur, quo quisque sit memor silentij: qui quidem mos inde receptus est, quod rosa Veneri sit dicata, &c. Est Rosa flos Veneris, cuius quò furta latcrent, Harpocrati matris dona dicavit amor. Inde rosam mensis hospes suspendit amicis, Convivæ ut sub ea dicta tacenda sciant.*

Roose/sint Antonis vier. Erysipelas, sacer ignis, rubor cum inflammatione ac dolore. *vulgò* rosa. *&* gutta rosea *sive* rosacea *dicitur, à roseo rubore.*

Roose. j. **bergh-rood.** Sandyx.

roose/solder van de lupte. Magas, magadium,

ium, orbiculus instar rosæ, per quem onus redditur.

se banden bzepdel. *vulgò* Salivarium.

sen-borre / roosen-knoppe. Calyx, labastrus, rosæ globus nondum exlicitus, & totus patens, sed convicens.

sen-gaerd. Rosarium, rosetum.

sen-hoed. Sertum rosaceum, ex rosis contextum, corona rosacea.

sen-hoonigh. Rhodomeli.

sen knoppe. j. roosen-borre.

sen-krans. Sertum rosaceum, corona sive corolla precatoria. *vulgò* rosarium, coronula rosacea.

sen-maend. *vetus.* Iunius. *q.d.* mensis rosarum: *quo rosæ prodeunt seque aperiunt.*

sen-nobel. Rosatus aureus, nobilis rosatus, stater aureus.

sen-verwigh. Roseus.

sen-waeter. Aqua rosacea, liquor rosaceus, stillatitius rosarum liquor.

sen-wyn. Rhodites, vinum rosaceum.

sen-woztel. Rhodia riza, rhodia sive rosea radix.

senler. Rosarium, rosetum.

sel/roesel. *sicamb.* Cerasum.

séren. Rosis & sertis redimiri.

set/roosetsel. Rubricata, purpurissum. *vulgò* rosetum.

setten/roosetselen. Purpurissare, purpurisso inficere.

ster. Rosarium, rosetum.

st. Assum, frictum, tostum, caro tosta.

sten. Torrere, tortefacere, assare, adurere, frigere. *gal. rostir. ital. arostire. ang. roste.*

st panne. j. bzaed-panne.

stepe/roostephen. Panis escharites, panis super craticula tostus. & Ofella, frustulum carnis tostum.

ster. Cratis ferrea, craticula. *germ. rost. sax. roeste.*

te/rooten. j. rotte/rotten.

tse/rotse/roots-steen. Rupes, scopulus saxum, præruptum & inaccessum saxū: petra, cautes: mons saxeus, rupes è mari eminens. *gal. roche, rocher. ital. roccia. hisp. roca. ang. rocke.*

tsigh. Scopulosus.

roobe. j. roof. Præda, *&c.*

rooben. Rapere, prędari, deprædari, diripere, prædam facere, prædam agere, latrocinari, grassari. *vulgò* robare. *gal. ravir, desrober. ital. rubare, rapire. hisp. robar. ang. robbe.*

rooben den voghel. Detrahere avem nido, *Virgil.*

roober. Raptor, prædo, prędator, direptor, depeculator, expilator, spoliator, grassator, latro.

roobertje/roof. Rapina, furtum. & Spoliatio direptio, grassatio, latrocinatio.

ros/rosch. Russus, russeus, rusceus, rufus, *vulgò* rossus. *gal. roux. ital. rosso. hisp. roxo.*

rosachtigh. Rufulus, subrufus.

ros-noot. j. oker-noot. Nux juglans maior.

ros-pzupme. Prunum cerinum, cereum.

rossaerd. Homo rufus, rubidus.

rosseel. Rubellus.

ros. *germ. sax. sicamb.* Equus, caballus. *ger. roß. vet. gal. roußin. ital. rouzino, roßone. hisp. rousin. ang. horse.*

ros-baere. Vehiculum cameratum, arcera, lectica, gestatorium.

ros-baer-dzaegher. Lecticarius.

ros-beyaerd. Equus beyardus, equus quatuor filiorum Haymonis, tempore Caroli Magni: de quo ridiculæ seruntur fabulæ, quibusdam ros beyaerd. *q. d.* equus badius sive balius dicitur. *gal. rouge bayaert.*

ros-domp. *fris.* j. roer-domp. Ardea stellaris.

ros-henghst. Caballus.

ros kam. Strigilis.

ros-kam. Hippocomus, hippoplanus, & Stabularius.

ros-kammen. Strigile equos pectere: pectine jumentorum sordes distringere: strigile perfricare. & Agere hippocomum sive hippoplanum.

ros-molen. Mola asinaria, mola machinaria, mola equaria, quam jumenta versant.

ros-rupscher. Mango equorum, hippocomus, hippoplanus, & equiso.

rossen. j. rijden. Equitare.

rossijde/rossiede. *vetus. fland.* j. ros. Equus.

rosch. j. ruisch. Cespes.

Rosel/reusel.j.russel/liese, Aruina.
Rosel-maend. *vetus.* October.
Rosijn.j.rasijn. uvæ passę.
Ros marijn. Ros marinus, libanotis coronaria, herba salutaris. *germ roß marin. gal. rosmarin. ital. rosmarino. hisp. romero. ang rosmari.*
Roste. *stand.j.* **ros/rosch.** Russus.
Rot/rotheyd. Putredo, marcor, caries.
Rot/ber-rot. Putris, putridus, putrefactus, marcidus. *ital.correto. ang.rotten, corrupt.*
Rotte/rootte. Fossa in qua linum maceratur piscina. *Coiumel.*
Rotten/ ber-rotten. Putrere, putrescere, exputrescere, corrumpi. *ang.rotte.*
Rotten oft rootten het blasch. Macerare linum, ut cortex computrescat. **ghe-rot blasch.** Linum fluviatum.
Rottigh. Putris.
Rotte *rectius* **roodte.** Rubia.
Rotte. *holl fris.j.* **ratte.** Mus maior.
Rot. Turma, manipulus, contubernium militum, decuria, globus hominum, grex hominum. *ger. rot. ang. route.*
Rot. *germ. sax.* Hæresis, secta, factio.
Rot-gans. Anser minor, sterilis.
Rot ghesel. Contubernalis, commanipulo, manipularis. (num.
Rot-merster. Dux militum, ductor ordi-
Rot-meester/tiende-man. Decanus, decurio, manipuli prędes, magister manipularis.
Rot-wijse. Manipulatim, per manipulos.
Rote. Ordo, series, classis. & Cœtus, coitio, sodalitium. *gal. route.* **rote houden pemanden.** Comitari, addere se socium alicui.
Rotten. Coire in unum, coire inter se, congregari, colligi in contubernia.
Rottinghe/rotterije. Coitio, conventiculum, tumultus.
Rotel. Grunnitus, murmillum, murmur quale moribundi edunt, murmur raucum, ac reciprocus sonus moribundi. *vulgò* rantacus.
Rotel. *stand.j.* **raetel.** Crepitaculum.
Rotel. Proboscis, rostrum elephanti. *germ. russel.*
Rotelé. Grunnire, murmurare, murmillare.
Rotelen. Movere aut quatere cum sonitu, crepitare.
Rotel-spaen. *stand.* Crepitaculum.
Roten het blasch.j.rotten.
Rotse.j.rootse. Rupes.
Rotsen/ rutsen. Prolabi, proserpere. & Currere.
Rotsen/rossen. Equitare.
Rotspen. Concursare, pervagari terras. *gal roder.*
Rotten. *vide* **rot.**
Rope.j.roef. Rapum.
Rouw/roud. Rudis, austerus, asper, scaber, durus, insuavis gustu, visu, tactu vel alio sensu. *germ. ruch. sax. rho. gal rude. ital. ruvido. ang. rughe, rugged.*
Rouw/straf. Crudelis, austerus, rigidus, inclemens, atrox.
Rouw/on-bol-maeckt/ on-ghe-wracht. Rudis, imperfectus, impolitus, infectus, non laboratus. *germ. rauw. gal. rude. ang. rude.*
Rouw-wercken. Asciare, exasciare, rudi modo dolare.
Rouw. Immaturus, crudus. *ang. rawe.*
Rouw smid. Faber rudioris & durioris ferri sive materiæ.
Rouw-hayrigh / rouw van hayr. Hispidus, pilosus, hirsutus, horridus, hirtus, sentus, villosus.
Rouw lockigh. Villosus.
Rouw poote/rouw-boetighe duyve. Columbus plumipes.
Rouw-wercker.j.rouw-smid.
Rouwagie/ruychte. Rudetum. & Aspretum. & Tesqua, nemorosa tesqua, ager hispidus & incultus.
Rouwigheyd. Aspredo, asperitas, scabrities.
Rouwighlick/rouwelick. Asperè, durè, edurè.
Rouwen/ rouden/ op-haerden het laecken. Polire rudem pannum, interpolare pannum, pectine pannos rudes confricare, & in villos attollere.
Rouwe. Luctus, pœnitentia, dolor.
Rouwe/ lijck-rouwe. Funus, pompa funebris.

Rouw be-dryven. Plangere, lugere.
Rouw-dzaeghen. Lugere, pullatum incedere.
Rouw-dzaeghende. Pullatus, atratus.
Rouw-hertigh. Mœstus, lugens.
Rouw-kleed. Vestis pulla, lugubris, vestimentum funebre, amiculum nigellum, toga atra.
Rouw-kappzuyn. Cucullus lugubris, humerale pullum, epomis.
Rouw-koop. Pretium sive mulcta rescissæ emptionis.
Rou-koop ghe-ven. Rescindere emptionem certo pretio.
Rouw-steller. *j.* **lyck-meester.**
Rouwen. Lugere, pœnitere, dolere.
Rouweniſſe. *j.* **rouw.** Luctus.
Rouwigh. Mœstus, lugens, pœnitens.
Rouwe. *j.* **roeuwe.** Quies.
Rouwen. *j.* **roeuwen.** Quiescere.
Rou-waerd/ roewaerd / rewaerd. *vetus. fland.* Diœcetes, Gubernator provinciæ, præfectus, legatus. *q.d.* **roeuw-waerder/** *sive* **roeuwe-waerder.** i. custos, conservator, assertor, vindex quietis. *Revard gallis dicitur* latrunculator : *pource qu'il fait mettre les malfaicteurs en la roue:* quòd malesicos in rotas tolli jubeat.
Rouwaerd schap. Diœcesis, provincia.
Rouwaensch. *j.* **roaensch.**

R V

Ruve/ruebe. *ger. sax. sicam.* *j.* **rape.** Rapum.
Ruchelen/rochelen. Grunnire. & Rudere. & Murmurare.
Ruchelinghe. Murmur.
Rucht/ghe-rucht. Fama, tumultus.
Rucht-baer. Famosus.
Ruchten. *j.* **roecken.** Curare.
Ruck. Tractus.
Rucken. Trahere, detrahere, vellere, avellere, rapere. & Movere.
Ruc-aersen. Cevere, clunagitare, clunes movere.
Rudder. *vetus.* *j* **rupter.**
Rude. *j.* **rupd.** Rudis.
Ruecke-loos. *j.* **roecke-loos.**
Ruecken. *j.* **riecken.** Olfacere, odorem percipere.
Ruen/ruenen. *vetus.* *j.* **rupn/rupnen.**

R V

Ruepe/roope/ruppe/roepe. *fris. holl. sicamb.* Eruca vermis olerum folia abrodens. *germ. raup. sax. rupe. anal. ruga. hisp. oruga.*
Ruepen-schyter. *sax. sicamb.* *j.* **mep-vogel/ pepel.** Papilio.
Ruepen/roopen/ruppen. Vellere, carpere, trahere.
Ruepsene. *j.* **rupsene.**
Ruem. *j.* **reum.**
Rueren. *j.* **roeren.** Movere.
Rueſe. *j.* **reſe.** Gigas.
Ruet. Sevum, sebum, sepum. *gall. suif. ang. suet.*
Rueten keerſſe. Sebacea candela.
Rueten/be rueten. Sebare separe, sevare.
Ruetachtigh. Sevosus, unctuosus instar sevi.
Ruetſel/ruſſel. Axungia, pinguedo vel sebum porci, aruina.
Ruffiaen. *j.* **roffiaen.**
Rugghe. Dorsum, tergum. & Refugium. *ger. rucken. ang. ridge.* **Te rugghe.** Retro, retrorsum.
Rug-been. Spina dorsi. *ang. ridge bone.*
Rug-deckſel/rug-kleed. Dorsuale, stratum, instratum, quod equi dorso insternitur.
Rug-graet. Spina dorsi.
Rug-graet-been. Spondylus : nodus seu vertebra spinę.
Rug-graet knokels. Spondyli, verticuli vertebræ, nodi spinę.
Rug-graet-merch. Spinalis medulla.
Rug-pyype. Tubus, sacra fistula, qua spinalis medulla decurrit. *q.d.* fistula dorsi.
rug-bellen. Tergora.
ruggbelen. Tergiversari, retroire, retrogredi, retrocedere, cessim ire. *q.d* tergum versus ire.
ruggbelinck. Supinus, resupinus. & Retrorsus, retrorsum, cessim.
ruggbelinck om wazpen. Supinare in terga.
rupch/rupgh/rupdigh. Rudis, horridus. *sax. ruch, rho.*
rupchte. Tesqua: difficilia & inculta loca: locus hispidus spinis, herbis aut fruticibus.
rupcken. *holl. sicamb* **j.riecken.**
rupd. *holl. sicamb.* Scabies. *germ. raud. gal. ro-*

gne.ital.rogna.

rupd. Rudis.*ger.raud.sax.ruch.gal.rude.ang. rade.*

rupdigh. Rudis, pilosus, villosus. & Scabiosus.*germ rudig.gal.rongneux.*

rupdighepd. Scabies, scabrities.

rupdschen. Scabere, fricare, confricare, terere, atterere.

rupe. Rivus, aquęductus, profluens, flumẽ. & Fossa Publica. *gal.ru, reu.ital.rivo,rio. hisp.rio.*

rupen/ roepen. Ruere, jácere, impellere. *gal ruer.hisp arroiar.*

rupen/repen. Choreas ducere,

rupffel. Ruga.*ang.ryvel.*

rupffelen. Rugare, striare.*ang.rivle,ryfle.*

rupffelen. Terere, verrere.

rupgh.j.rupdigh.

ruplen.*holl.***j.reulen.**

rupm. Amplus, spatiosus, latus, laxus, vacuus.*germ.raum sax.rum.*

rupm des schips. Alvus navis.

rupm-hups. Domus laxa, magna, ampla, lata.**rupm woonen.** Habitare laxè.

rupme. *vetus.***j. rupmte.** Locus, spatium. *ang rawne.*

rupmen. Ampliare, dilatare.

rupmen. Vacuare, evacuare, vacuum reddere. & Relinquere.

rupmen. Cedere, loco movere, amovere.

rupmen. Vertere solum, cedere foro.

rupmen. Frondare, collucare, interputare, interlucare, amputare ramos supervacuos.

rupmen. Extricare agrum silvestrem.

rupmelinck. Fasces ramorum & frondium supernavacaneorum, ramalia.

rupm-stock.j.kretser. Rutrum.

rupmte. Spatium, laxitas, locus vacuus, amplus.*ang.rowme.*

rupn. Cantherius, equus castratus, spado.

rupnen. Castrare, evirare, emasculare.

rupnen / ooz-rupnen. *holl.* Susurrare, in aurem mussitare.

rupner/ooz-rupner. Susurro.

ruppe.j.ruepe. Eruca, campe.

rupsch.j.ghe-rupsch. Strepitus, bombus.

rupschen. Bombilare, bombum emittere: & Detonare, increpare, strepere, perstrepere, fragorem edere & Fremere, susurrare. & Impetum facere, impetere, irruere. grassari. *ger.rauschen. sax.ruschen. ang.rushe.*

rupsscher. Grassator.

rupsch-pijpe/ sack-pijpe. Tibia utricularis.

rupsch-pijper. Vtricularius, ascaules.

rupschende. Sonorus.

rupssche/ rupsse. Nassa viminibus contexta, excipula. & Aviarium. & Cors, cortis. & Alveus apum.*germ.reusche.gal.ruche.*

rupsschen *rectius* **rupdschen.** Scabere, terere, fricare.

rupsselen.j.rijsselen. Strepere, perstrepere.

rupsse.j.blije. Alburnus.

rupssen.*holl.* Catulire.

rupsmupsen. Strepere, perstrepere.

rupspen.j.ruspen. Ructare.

rupsperen. Screare, exscreare.*ger.rusperen.*

rupte/wijn-rupte. Ruta.*herba dicta à* **rupten.i.** evellere, eruere.*sicut quidam Latinè dictam putant ab eruendo: quòd maximè eruatur propter multiplicem eius usum. germ. rauten.sax.rude:gal.rue.ital.ruta.hisp.ruda. ang.reue.rue.*

rupte. Tessera, tessella, rhombus.

rupte van t'ghelas. Tessella vitrea, quadra vitrea, rhombus, figura quadrata.

rupte int kaert-spel. Rhombulus.

rupt-wijse. Tessellatim, cancellatim.

rupten Evellere, eruere, runcare, eruncare, sarculare. & Destruere, vastare. *germ. rucen.*

rupten ende rooben. Prædari, populari, grassari, vastare, expilare, diripere.

rupten.*fland.* Garrire more avium, modulari.

rupter. Miles. *vulgò* ruterus. *gallicè* defensor *dicitur.germ.reuter,ritter.*

rupter te peerde. Eques.

rupter. *lovan* **j. molenaer.** Scarabeus, cineraceus.

rupter. Homo scitus, bellus.

rupters peerd. Bellator equus.

rupter-schap. Militia, res militaris.

rupters kruyd. Stratiotes, militaris arzoides: ledum aquatile.

rupterije. Militia: & Equitatus, equitatus.

rmæ equitum,copiæ equestres.
terlick. Militaris. & Militariter,more militum. & Strenuè. & Liberaliter.
terſch. Militaris.
terſche blancke.j.elf-penninck.
tinck. Lamina gladij.
tinck. Machæra,gladius longus ab altera tantùm parte acutus.
ptinck.j.op-ruptel/klobber-ſaen.
pven. Calveſcere,calvefieri.
pven. Remittere pennas vel pilos,relinquere ſua ſponte pilos vel plumas: mutare plumas vel pilos: amittere plumas, vernare *ſax.rud n.*
ipbinghe. Defluvium crinium,pilorum, pennarum,plumarum,vernatio.
umatſick.j reumatſick.
umoer.j.rammoer. Rumor,turba.
und/runde.j.rind/rinde.
unen. *vetus* **j.roeuen.** Muſſare,muſſitare.
unnen/rennen/rinnen. Currere. & Manare. & Coagulare,denſare,*friſ.runnen. ang.runne.*
runſel,renſel/rinſel. Coagulum. *ang.runnet.*
runſe/runtſe/runtſele. *vetus* Ruga. *germ. runtzle.ſax.runtzel.*
runſen/runtſen/runtſelen. *vetus.* Corrugare.*germ.runtzlen.*
rupe.j.ruepe/ruppe. Eruca.
rupen-ſchijter. *ſax.ſicamb.* Papilio.
ruppen/ruepen. Carpere,vellere,trahere.
rupſe / rupſene / ruepſene. Millepeda, centipeda, hirſuta : vermis terræ pilosus, multis pedibus arcuatim repens, herbas carpens atque depaſcens, ex erucarum genere. *arabicè riapſe. germ. raupen.*
rupſe/gorpſe. Ructus.*germ.reupſs.*
rupſen/gorpſen/rupſemen. Ructare,eructare.*ger.reupſen.gal.rouſſper,vouſſper.*
ruſch. Ceſpes,gleba.
ruſch. *vetus ſax.* Villoſus.
ruſch-boeck. *vetus* Pannus villoſus.
ruſch-dijck. *ſax. ſicamb.* Arundinetum, juncetum.
ruſch. *ſax.friſ* **j.bienſe.** Iuncus.*ang.ruſhe.*
ruſch-kleed. Incerniculum junceum ſive lineum.
ruſche.j.rupſche. Naſſa.
ruſpelen.j.rupſperen. Screare.
ruſpen.j.reſpen/rupſen.
ruſſel. *germ.* **j.rotel.** Proboſcis.
ruſſel/roſel/ruſſel-ſmeer/roſel-ſmeer. *ſax. ſicamb.friſ.holl.* Arvina,abdomen.
ruſte/raſte. Quies,requies,quietudo,tranquilitas,ſecuritas.*germ.raſt.ang.reſt.*
ruſten. Quieſcere, conquieſcere,requieſcere,frui quiete, carpere quietem, dare corpus quieti: ceſſare, otiari,feriari. & dormire.
ruſt-boom. *ger.ſax.* Vlmus, arbor cui vitis alligata innititur. *Virg. Semputata tibi frondoſa vitis in ulmo eſt.*
ruſt-dagh. j. ſtille-vrij-dagh. *ſax.* Dies paraſceues.
ruſt-ſtock. Scipio.
ruſt-plaetſe. Statio.
ruſtelick/ghe-ruſtelick. Quietus. & Quietè.
ruſtigh/ghe-ruſt. Quietus,placidus,tranquillus.
ruſtigh leven. Quietè & liberè vivere, ſecurè,ſuaviter,tranquillè.
ruſten/toe-ruſten. Parare', apparare, inſtruere,ornare,accingere,armare,armis inſtruere.
ruſtigh. Paratus, promptus, ornatus, ſcitus, bellus, venuſtus. & Liberalis,ingenuus.
ruſtighlick. Ornatè,bellè,venuſtè. & Liberaliter,ingenuè.
ruſtinghe. Apparatus, inſtructus,us: præparatio.
ruſtinghe/harnaſch. Armatura,arma,inſtrumenta,apparatus bellicus,& thorax ferreus.
ruſtinghe van t'ſchip. Armamenta.
rutſe.j.rotſe. Rupes.
rutſen.j.rotſen/ſlibberen. Labi,prolabi.
ruwaerd.j.rouwaerd. Gubernator,*&c.*

SA

Sa. Citò,agè:*vox ad celeritatem hortantis.*
Sabbe. *vetus.* Mulier ſpurca, inepta,ſordida.
Sabberen. Ineptè pingere. & Ma-

& Maculare. & *holland.* Titubare, balbutire.

Sabberer. Ineptus pictor.

Sabberer. *o.d.* **j. taterer.** Balatro, vaniloquus.

Sabel. Sabellus, zebellus, ſabella, ſebella, ſobella, ælurùs ſabellinus, mus Sarmaticus, muſtela Scythica, martes Scythica, mus Ponticus, *muſtelæ genus pulcherrimum & nobiliſſimum, ital. zibellino.*

Sabel. Color niger in armis clypearijs, ſive armorum inſignibus.

Sabel vellen. Pelles ſabellinæ, Scythicæ, murinæ.

Sacht. j. ſaeght. Mollis.

Sack. Siccus. σάκκος, *hebr. ſak. ger. ſack. gal. ſac: ital. ſacco: hiſp. ſacco: ang. ſack. Sacci quiſq; ſui & eorum quæ in ſacco erant recordabatur in confuſione Babylonica: unde ſacci nomen ad omnes ferè linguas tranſiviſſe verſimile eſt, Io Goropius Becan.*

Sack kozens. j. 2. veertelen. *Andwerp.*

Sack. j. gheld-ſack. Funda.

Sack. Miſſio, ignominioſa dimiſſio. **Den ſack ſijnen knecht gheven.** Mittere ſive dimittere famulum ignominiosè.

Sack. Sagum, veſtis genus.

Sack. Cloaca, alvus, ſtomachus, venter.

Sack. j. hoere. Scortum, lupa.

Sack-dragher. Bajulus, doſſuarius, gerulus ſaccarius.

Sack-man. *ger. ſax. ſland. vetus.* Populator, prædator, ſpoliator, graſſator, ſaccolarius, fur. *gal ſaccageur. hiſp. ſacomano ital. autem ſacomano,* calo *dicitur.*

Sack-niet. Genus retis quo ficedulæ & id genus aliæ aves capiuntur.

Sack pijpe. Tibia utricularis, tibia ſacco ſive utriculo infixa.

Sack-pijper. Vtricularius, aſcaulus, pithaules.

Sackel. *vetus.* Pera, crumena. *ger. ſeckel. ang. ſachel.*

Sackagéren. j. ſacken. Diripere, expilare, ſpoliare.

Sacken. Indere ſacco, & Farcire. *ital. inſaccagere.*

Sacken. Diripere, deprædari. *gal ſaccager. hiſp. ſacchegiare.*

Sacken ende packen. Conraſare, furto omnia colligere.

Sacken. Colare ſacco.

Sack-wijn. Vinum percolatum, ſacco caſtratum, cujus vires ſacco fractæ ſunt: *Plm. vulgò* ſaccatum.

Sad/ſat. Satur, plenus.

Saden/ſadigheu. Saturare, ſatiare, impellere.

Saden j. ſacden/ſaepen. Serere.

Sadel. Ephippium, ſella equeſtris, ſtratum. *q.d.* ſedile, ſella equo ad inſidendum impoſita. *ger. ſattel. gal. ſil'e. ital. ſella. hiſp. ſila. ang. ſad'e.*

Sadel-boom / ſadel-boge. Arcus ephippij, pars anterior ephipphij.

Sadel-deckſel. Stratum, phaleræ.

Sadel kuſſen. Stragulum.

Sadel-kleed. Inſtratum, ſtratum, dorſuale.

Sadel-maecker/ſadeler. Ephippiopœus, ſtraterius, ſellarius, *Eraſ.*

Sadel-peerd. Equus ephippiarius, equus ſtratus, inſtratus.

Sadel-riem. j. cinghel. Cingula.

Sadel teſſche. Bulga, hippopera, ſacculus ſcorteus quo equites neceſſaria circumferunt.

Sadelen het peerd. Sternere equum, ephippium imponere equo.

Sadighen. j. saden. Saturare.

Saecht. Suavis, lenis, mollis, dulcis, mitis, lenus. *germ. ſanfft. ang. ſoft.*

Saecht leven. Vita voluptaria. & Epicureus: homo voluptarius: Epicuri de grege porcus, homo mollis, & voluptatibus deditus.

Saecht-moedigh. Manſuetus, placidus, placibilis, mitis, lenis ſuavis.

Saecht-moedigheyt. Manſuetudo, lenitudo lenitas facilitas æquitas animi.

Saecht-moedighlick. Manſuetè, leniter, placidè.

Saecht-ſinnigh. Lenis ingenio, mitis, placidus, manſuetus.

Saechtighen/ſaechten. Mitigare, lenire: mollire, emollire.

Saechtighen de ſmerte. Sedare, mitigare, levare, ſopire dolorem.

ecbtigheyd/ saechtheyd. Mollities, ollitia, lenitas, lenitudo.

ecbtelick. Molliter, leniter, lentè.

ecke. Causa, ratio, res, negotium. **Ist aecke dat ghy dit doet.** Si id feceris, modo id feceris.

aecke/oor-saecke. Occasio, causa. *hisp. ocasion.*

aecke/ghe-dinghe. Dica, lis, causa, controversia.

aeck-weldigh. *vetus.* **i. hand-dadigh.** Reus criminis.

aeckelèren. *bland.* **i. sarckelen.**

aed. Semen, sementis, sperma. *ger. samen. sax. sadt. ang. seede.*

aed/saedinghe. Sementis, satio.

aed der naturen. Semen genitale, urina genitalis, virus genitale, semen prolificum.

aed. Sors, summa sive caput & prima pecunia quæ confertur, ut inde lucrum fiat: *metaphora sumpta à semine in terram jacto, ut plurima inde nascantur grana.*

Saeden/saepen. Serere, seminare, sationes facere, spargere semen, semen ingerere, sementem facere. *germ. saeyen. ang. sowe.*

Saed-acker. i. saed-land. Seges.

Saed-buister. Seminaria, femina quę colligit & asservat herbarum semina.

Saed-goed. Semen, seminium.

Saed-huysken. Pericarpium, folliculus, siliqua, theca, & involucrum seminis.

Saed-land. Seges: terra subacta & sata.

Saed-kozen. Semen, seminium.

Saed-maend/ saep-maend. October: mensis quo segetes terrę committuntur. *germ. saumen. Mich. Beut.*

Saed-soen/ saep-soen. Satio, sementis, tempus serendi.

Saed-soen/ saep-soen. i. ghe-tyde. Hora anni, tempus anni: tempestas, tempestivitas, euccria, oportunitas. *gal. saison. ital. stagione. ang. season. & hisp. sazon. q. d.* Satio. *Anton. Nebriss.*

Saed-soenen des jaers. i ghe-tyden des jaers. Anni tempora, anni temporum vices, anni partes, ut sunt, Ver, Æstas, Autumnus, Hyems: tempora serendi & agrum colendi.

Saed-tyd/saep-tyd. Sementis.

Saed vloedigh. Gonorrhœus.

Saeder/saeper. Seminator, sator.

Saedsel. Satio, sementis, satus, us.

Saeft. i. saft/saecht. Mollis.

Saegh. *vetus. ger* Pavidus.

Saeghe/t'saeghe. *germ. sax. sicamb.* Pavor, pusillanimitas. *hinc* **ver-jaeght/ ver-tsaeght.** Pavidus, timidus.

Saeghe/t'saeghe. *sax. sicamb. holl. frisi.* Horror, metus. & Febris.

Saeghe. Serra, lamina terrę. *germ. sage. gal. scie. ital. sega. ang. sawe.*

Saeghen. Serrare, serrâ secare.

Saegh-meel. Serrago, scobs, lanugo, limatura.

Saeghel. i. saegh-meel.

Saegher. Serrarius, pristes.

Saeghe/seggynghe. Narratio, dictio, loquutio *germanus* **saeghen.** dicere *sive* loqui *significat, quod nos dicimus* **seggghen.**

Saeghe/saegh-marre. Fabula, narratio, acroama, apologus.

Saeghene. i. sepne/sepghene. Sagena.

Saecht. i. saecht.

Saepe/ sapette. Vestis subserica, tramoserica.

Saepen. i. saeden. Serere.

Saep-soen. i. saed-soen.

Saelgie/salie. *vetus. bland. frisi. holl.* **i. sabie.** Salvia.

Saeligh. i. saligh.

Saemen. *germ sax. sicamb.* **i. saed.** Semen.

Saemen/te saemen/t'samen. Simul, unà, pariter, cum, conjunctim, confertim, confertè. *ger. samt. gal. ensemble.*

Saemen/te saemen/t'saemen spreecken. Sermocinari, colloqui, sermones serere, fabulari, confabulari, colloquia cum aliquo serere, communicare cum aliquo, sermones cum aliquo cædere.

Saemen-koopen. Coëmere.

saemen-kooper. Pantopola. & Institor.

saemen-spreekinghe. Colloquium, communicatio.

saemen-stemminghe. Symphonia, concentus, consensus.

saemen/saemelen. Congregare.

Saemelen/samlen/sammelen. Colligere, congregare, accumulare, conglomerare, congerere. *ger. samlen. gal. assembler.*

Saementlick. Simul, unà, pariter, cum, junctim, conjunctè.

Saen. Statim, mox, citò, actutum, repentè. *ang. soone.*

Saen/saene. Flos lactis, cremor lactis, pingue lactis.

Saen oft saenken van t'bier. Cremor cerevisiæ.

Saen-kese. Caseus ex mero lactis cremore.

Saerck/ saerck-doeck. *fris. sicamb.* j. fustepn.

Saerd. *germ. sax. fris. sicamb* j. teer. Tener, tenellus, mollis, delicatus.

Saete. j. saete. Sessio.

Saffraen. Crocus, crocum. *vulgò* saffranum. *ger. saffran. gal. saffran ital. saffarano. hisp. azaphran. ang. saffron.* **Wilde saffraē.** Cnicus : crocus Sarracenus, hortensis, cartamus.

Saffraen verwigh/saffraen-gheel. Croceus, crocinus.

Saft. j. saecht. Suavis, mollis.

Saghe. j. saeghe.

Saghene. j. seghene/sepne. Sagena.

Sake. j. saecke. Causa, res, negotium.

Sakeléren/ sarckelen. *Fland.* Sarculare. *gal. sarcler.*

Sakelér-yser. *fland.* Sarculum. *gal. sarclet.*

Salaet. Acetaria, orum. *vulgò* salata, salita *sive* salsa. *germ. salat. gal. salade. ang. salette. ital. salato. hisp. salado.* i. salsus.

Salaris. Salarium, stipendium, merces. *gal. salaire. ital. salario hisp. salario.*

Sale. Aula, atrium: *vulgo* sala. *hisp. sala. gal. salle ital. sala, salette.* triclinium, cœnaculum.

Sale. j. eet-kamer.

Salf. j. salve. Vnguentum. *germ. sall. verùm ang. salve.* emplastrum *dicitur.*

Salf-busse. Pyxis, pyxidula, pyxidicula, myrothecium, narthecium : theca unguentaria.

Salf-schupken. Ligula, sparula.

Salf-ver-kooper. Myropola, pigmentarius, unguentarius, seplasiarius.

Salffen. *vetus.* j. salven. Vngere.

Salgie/saelgie/salie. *holl. fris.* j. sabie. Salvia.

Saligh. Beatus, fœlix. *& aliquando* Pauper, miser. *quòd beati sint pauperes spiritu, scriptura testimonio.*

Salich-maecker. Servator, salvator. *apud Eccles.*

Saligh-vruchtigh. Salutaris.

Saligheyd. Salus, beatitudo, beatitas, fœlicitas.

Saligheyd. Miseria. *&* Pestis, morbus pestilens, lues.

Saligh lick. Beatè, feliciter, faustè.

Saligh en. Salvare, servare, beare, beatum facere.

Salm/salm-lied. Psalmus, canticum. *germ. psalm. gal. psaulme. ital. salmo. hisp. psalmo. ang. psalme.*

Salm. Salmo, piscis genus. *germ. salmen. gal. saulmon. ital. salmone. hisp. salmon. ang. salmon, samond.*

Salmken. Salar, salmo exilis.

Salpeter. j. bergh-sout. Sal petrosus: niter, sal niter, sal lucidus. & Aphronitrum, spuma nitri. *germ salpeter. gal. salpetre. hisp. salitre. ang. salte petre.*

Salt. *germ. sax sic.* j. sout. Sal.

Salve/salf. Vnguen, unguentum.

Salven. Vngere, inungere, perungere.

Salvinghe. Vnctio, inunctio, perunctio, unctum.

Salver. Vnctor.

Salupt. Salus, utis.

Salupt. Silurus piscis.

Salupt. Salutianus. *genus monetæ.*

Saluwe. *vet. fland.* Sordidus, impurus. *gal. sale.*

Samare/samaris. Palla, penula, vestis promissa mulierũ, epitogium. & Diphthera, rheno. *vulgò* samarra. *gal. chamarre. ital. ciamare, zamarra. hisp. tamarra.*

Samen/samelen. j. saemen/saemelen.

Samlen. *sax.* j. saemelen. Colligere.

Sammet. *germ. sax. sicamb. fris* j. Atuweel. Sericum samnitum, *italiũ vulgò* subsericum *dicitur.*

Samt. *germ. sax. fris sicamb.* Pariter, simul, unà.

anck/sangh. Cantus.
anckelen. *fland.* i. suckelen. Titubare, cespitare. *gal. chanceler.*
and. Arena harena. *ger. sand. ang. sande.*
and-bay. Vadum arenosum, sinus arenosus.
and-bergh. Tumulus arenarius.
and-busse. Theca pulveraria, pyxidicula arenaria: è qua pulviseulus sive arena recens scriptis aspergitur.
and-duyne. Tumulus arenarius.
and-kuyl. Arenariæ, arum; arenifodinæ.
and-looper. Clepsammidiũ, clepsydra.
and-plaete. i. plaete. Pulvinus.
and-ruyter. Eques excussus sive dejectus ex equo in arenam.
and-steen. Tophus, porus, lapis arenarius.
and-steenken. Calculus, glarea, scrupus, scrupulus.
and-strand. Litus arenosum.
andachtigh/san-digh. Arenosus, arenaceus.
andael. i. sindael.
angh/sanghe. Fasciculus spicarum. *ger. sax. scamb. sanz. gl. ang. songe.*
angh/sanck/ge-sangh. Cantus, cantio, modulatio, melos.
angh-kamer. Odeum, ὠδεῖον.
angh-meester. Phonascus, musagetes, præfectus chori, symphoniarcha.
angh-voghel. Oscen.
angher. Cantor, musicus, psaltes.
anghersse. Cantrix, cantatrix, psaltria.
anghe. *si. mi.* i. sangh/ garwe. Manipulus spicarum.
annosse/ghinosse.
anse. *f. mid.* i. deghe. Augmentum, prosperitas.
ant. Divus, sanctus. *apud Eccles.*
anten ende santinnen. Divi divæque, cœlicolæ, cœlites, superi: sancti & sanctę *apud Ecclesiast.*
antuarie. Sacrarium *vulgò* sanctuarium.
antozie. Centaurium, febrifuga. *gal. centaure. hisp. centoria. ang. centory.*
ap. Succus, liquor, latex. *germ. sapff. ang. sope.*
ap van de boome. Lachrymæ arborũ.
ap van ghe-wepckt graen. Infusio: *id* in quo aliquid immaduit sive maceratum est.
ap-groen. Color prasinus, porraceus, & succus baccarum spinæ infectonę sive rhamni cathartici.
ap-groen boom. Rhamnus catharticus.
ap-loos. Exsuccus.
apachtigh/sappigh. Succosus.
arasijn. Saracenus, Agarenus, Mahumetanus. *dictus* Saracenus, *quod se à Sara Abrahæ uxore ortum prædicet, jacetq;*
arasijn-kruyd. Aristolochia sarmentitia, clematites. *vulgo* saracenica.
arck/ sarck-steen. Sarcophagus, lapis Asius: è quo capuli & conditoria mortuorum fiebant antiquitus: & Cippus lapis sepulchralis, lapis qui sepulchro imponitur, & sepulti memoriam testatur, mensa: quadratus lapis in mensæ formam sepulchro imponi solitus.
arck. *fris.* Cisterna.
arck. *fland.* Telæ genus subsericum.
arckelen. i. sakeleren. Sarculare.
ard. i. saerd. Tener.
ardijn/syriot. Sarda piscículus. *gal. sardine. ang. sardine.*
argiant. i. sergeant.
argie/bedde-kleed. Lodix, stragulum, centó. gausape. *germ. serg. sargia ital. i.* conopęum.
arp. i. serp. Acerbus.
artre. Charta: scripta in membrana: instrumentum, diploma. *gal chartre ang. chartre.*
as. i. sate. Statio navium. & Cataracta.
aselinghen. i. beselinghen. Fibriç.
assem/ sassaem/ satsaem. Lascivus, petulans, protervus.
assemheyd/satsaemheyd. Lascivia, petulantia ex saturitate.
assemlick. Lascivè, petulanter, protervè
at. Satur, satiatus, expletus, saturatus.
Satte oft hooghe verwe. Color satur, exaturatus, plenus, vehemens.
at maecken/saden/sadighen. Saturare.
at-saem. i. sassem. Lascivus, nimia saturitate petulans.

ſaten/ſaden/ſadigheu. Satiare.

ſathepd. Satias, ſatietas, ſaturitas, cibi potuſque plenitudo.

ſattaerd. Saturio, ſatur, guloſus.

ſatterick. Saturio, ſatur.

ſate. *ſland.* Seſſio, ſedile, ſedes, ſtatio, portus, navale. *ang. ſeat.*

ſaten. *vetus.* Sedere, conſidere.

ſatigh. *vetus. holl.* Placidus, modeſtus, temperans.

ſatighepd. *vetus.* Modeſtia.

ſatighlick. *vetus.* Modeſtè, placitè.

ſater/vlote. Ratis. *ital. zatterra.*

ſater-dagh. Dies ſaturni, dies ſabbathi.

ſatijn. j. half-loot. Sicilicus, dragmæ duæ.

Met den ſatijn ver-koopen. Minutatim ſive ſcrupulatim vendere.

ſatijn. Veſtis ſerica. *gal. ſatin.* **Cijpers ſatijn.** Veſtis ſubſerica, tramoſerica.

ſatre/ſartre.

ſaud/ſaudije. j. ſoud/ſoudije. Stipendium.

ſave-boom. Sabina.

ſavel. Sabulum, arena craſſior. *gal. ſable, ſablon. ital. ſabiana.*

ſavel-krupd. Sabuletum.

ſavelachtigh. Sabuloſus.

ſavel-boom. Sabina. *germ. ſebenbaum. gal. ſavinier. ital. ſabina. hiſp. ſabina. ang. ſavin-tree.*

ſavie. Salvia. *ger. ſallay. gal. ſaulge. ital. ſalnia. hiſp. ſalvia. ang. ſauge, ſawige, ſage.*

ſauſſe. Condimentum, embamma, intinctus, *vulgò* ſalſa. *germ. ſaltz. gal. ſaulſe. ang. ſauſſe.*

ſauſſen. Condire. & Intingere. *gal. ſaulſer.*

ſauſſe-boom. Spina appendix, ſpina ſancta, criſpinus, oxyacantha, berberis: *finitex acinis ſuis in condimentis & cibariis expectatus.*

ſauſſier/ſauſſierken. Acetabulum, oxybaphum: vaſculi genus in quo acetum ſive embamma apponitur. *gal. ſaulcier. angl. ſauſer.*

ſauſſijſe. Iſicium vel inſicium, farcimen. *vulgò* ſalſiſium. *germ. ſaltziſſ. gal. ſauciſſe. ital. ſalſiccia, ſalciccione, ſalſiza. hiſp. ſalſicia. ang. ſauſage.*

ſaut. j. ſout. Sal, &c.

ſauw. *ſax. ſicamb. j. ſoegh.* Sus.

ſauwel. Ambubaia, mulier ignava, ineptа, odioſa.

S C

Scabaf. Quiſquiliæ, purgamenta, ſordes, ramenta.

ſchabbe/ſchobbe. *vetus.* Operculum.

ſchabbe/ſchabbeken/ſchobbe/ſchobbeken. Lacerna, penula, ſupparus, toga levis. *ital. gabbanno.*

ſchabbe. *vetus.* Teredo, tinea, blatta. *germ. ſchabe.*

ſchabbe. Scabies. *ital. ſcabbia. ang. ſcabbe.*

ſchabbe. Mulier maledica, cavillatrix.

ſchabbe/ſchobbe. Scomma, cavillum.

ſchabbeeuwen/ſchobben. Proſcindere famam alicuius, conviciari, convicia dicere, lacerare probris: detrahere alicui, rodere alicuius famam. *vulgò* ſtobare, obtrectare alicui.

ſchabben i ſchrabben/ſchobben. Scabere, ſcalpere, radere. & Convitiari.

ſchabbigh. Scabioſus.

ſchabelle. Scabellum, ſcabile, ſuppedaneum. *germ. ſchamele. gal. eſcabelle. ital. ſcabello.*

ſchachen. Cachinnari.

ſchacht/ſchaft. Scapus, caulis, calamus, haſtile, lignum teres, arundo, ſagitta.

ſchacht. Puteus rei metallicæ.

ſchacht van de penne. Caulis pennæ.

ſchacht. Coles, haſta ſive virga membri virilis.

ſchacht lands. *ſ. and. zeland.* **j. raede lands.**

ſchadde. Ceſpes, gleba.

ſchade. j. ſchaede. Damnum.

ſchaeck. Raptus, virginum raptus.

ſchaeck. j. ſchaeck-ſchijve. Latrunculus, calculus. *vulgò* ſcacus.

ſchaecken. Rapere. **ſchaecken een dochter.** Rapere virginem, vim inferre virgini, vitiare virginem.

ſchaecken/ſchaeck-ſpel ſpelen. Latrunculis ſive laterunculis ludere: prœlia latronum ludere: inſidioſorum ludere bella latronum.

ſchaeck-berd. Tabula latruncularia, tabula interpicta, alveus luſorius, abacus, magis

ſchaeck-

jaeck-ſpel. Ludus latrunculorum; inſi-
ioſorum bella latronum, *Martial.* præ-
ia latronum, ludus ſedecim ſeruporum
gemina ſerie utrinque directorum: *Cum*
emni inter ſe Reges albuſq; nigerq;, Pro lau-
a oppoſiti certant bicoloribus armis, quibus
adſunt duæ regina, quatuor equites, ſedecim pe-
ites, quatuor ſatellites, totidem centurio-
es.

ſchaeck-ſchijve/ ſchaeck-ſteen. Latrun-
culus, laterunculus, latro, calculus, ſeru-
us. *germ. ſchachſtein. ſax. ſchachſteyne. gal.*
échecs ital. ſcacchi. ang. cheſſe man.

ſchaecker. Sicarius, latro, raptor, latrun-
culus, prędo.

ſchaeckieren. Variegare, alternare, varia-
re. *vulgo* ſcacare.

ſchaeckierſel. Variatio, variegatio, colo-
rum varietas.

ſchaeckel. Anulus catenę, anſa vel anſula
catenæ, hamus. *ſchackle ang.* i. compes,
vinculum pedis ferreum.

ſchaeckel/ſchildeken. Cetra.

ſchaeckel van den haet. Gradus ſive a-
nulus climacteris.

ſchaeckel/maeſche. Macula retis, fora-
men ubi plectitur.

ſchaeckel-net. Tragula, rete quod ſubere
ſuſtentatum innatat.

ſchaeckelen. Involvere, circumvolvere.

ſchaeckelen. Gradatim ferre ſive tollere.

ſchaeckelinghe. Catena, concatenatio.

ſchaede Damnum, diſpendium, incom-
modum, noxa, detrimentum, jactura. *ger.*
ſchaden ang. ſchathe.

ſchade j. ſchaduwe. Vmbra.

ſchaed-beletter. *Flamd. brug.* Damni in-
terpellator, ſive interventor, urbanus
miniſter, ſatelles.

ſchade-loos. Indemnis, liber à damno.

ſchaede-loos houden. Præſtare dam-
num, & perſolvere ſi quid res habet vi-
tij.

ſchaede-loos ſtellt. Indemnitas.

ſchaedelick. Damnoſus, incommodus,
pernitioſus, noxius, nocens, nocuus, in-
commodus.

ſchaeden. Nocere, incommodare, obeſſe,
officere.

Schaede/ſchape. j. ſchaduwe. Vmbra.
Græcè σκιὰ. **ſchaede/ſchaeden.** i. nocere,
quidam dici putant quod umbra ſatis herbiſ-
que nocent hinc Virgil. ſolet eſſe gravis cantan-
tibus umbra Iuniperi gravis umbra: nocent
& frugibus umbra, vide Plin. lib. Nat. hiſt. 17.
cap. 12.

Schaed-hoed. j. ſchaeduwen-hoed. Vm-
bella.

Schaeduwe/ſchaedue. j. ſchaede/ſchape.
Vmbra, opacitas. *germ. ſchatten. ang. ſcha-*
dowe. ſhade.

Schaduwachtigh. Vmbroſus, opacus.

Schaeduwen. Vmbrare, inumbrare, opa-
care, inopacare.

Schaeduwen-hoed/ſchaedenhoed. *vetus.*
Vmbella, cauſia, petaſus.

Schaef. j. ſchaeve. Dolabra.

Schaef-ijſer. Scalprum.

Schaef-mes. Scalprum, culter raſorius.

Schaef ken. Dolabella, dolatorium, runci-
na parva.

Schaeffelinghen/ ſchaevelinghen. Ra-
menta, limaturę, ſchidia.

Schaele. *q. d.* **ſchelle.** Putamen, cortex, te-
ſta, concha, cruſta, ſquama. *germ. ſchalen.*
gal. eſcoille. ang. ſhaie, ſcale, ſhale.

Schaele van d'eye. Teſta, putamen ovi.

Schaele van de waeghe. Lanx.

Schael-waeghe. j. ſchotel-waeghe.

Schaele/drinck-ſchaele. Patera, phiala,
ſchyphus.

Schael-bijter. j. ſchal-bijter. Scarabeus.

Schalie/lepe. Scandula, lamina, lamella,
ſectilis è ſaxo lamina, tegula tenuis. *vul-*
go ſcalia, ardoſia. *gal. eſcaille. & ital. ſcaglia.*
i. ſquama rudus.

Schaelie. j. ſchrijf-ſchaelie. Palimpſeſtus,
tabella deletilis.

Schaelien dack. Tectum ſcandulare. *vulgo*
ardoſium.

Schaelien-decker. Scandularius: qui ſcan-
dulis aut laminis petrarum domos tegit

Schaeldſtje. *hvan. j.* **water-ſteen.** Implu-
vium: & Aquarium, cloaca, urnarium.

Schaemel/ſchemel. *ger. ſax. ſicamb. friſ. holl.*
j. ſchabelle. Scabellum ſuppedaneum:
ſcamillū. & Scamellum *diminut.* à ſcam-
num. *apud veteres Latinos.*

ſchaemel/ronghe. Trabale.
ſchaemel. Fulcrum, ſuſtentaculum.
ſchaemel. *holl.* **j. dzij-boet.** Tripes.
ſchaemelen/ſchemelen. Infilia: ligna pedibus textorum ſubjecta, quibus telæ alternis vicibus, ſive alternatim contrahuntur & aperiuntur.
ſchaemel. Pudens, pudicus, pudibundus, verecundus. *&* Pauper, verecundus, inops verecundè & demiſsè ſe gerens: *&* Miſer.
ſchaemel-hayr/ſchaemelhepd-hayr. Pubes, pecten.
ſchaemelachtigh. Pudibundus, verecundus.
ſchaemelhepd. Pudor. *&* Verecundia, paupertas, pudor paupertatis.
ſchaemelhepd. Verendum, pudendum, genitale, pars pudenda in viris & mulieribus.
ſchaemelick. Verecundè. *&* Timidè. *&* Miſerè.
ſchaemachtigh. Verecundus, pudicus.
ſchaemen. Pudere, verecundari, affici verecundia, erubeſcere, pudore ſuffundi. *ger. ſchaemen. ang. aſhame.*
ſchaem-loos. j. ſchaemte-loos.
ſchaem-rood/ſchaemel-rood. Verecundus color. *apud Horat. hoc eſt,* purpureus, rubicundus, *quia quos pudet, ii erubeſcunt.*
ſchaem-rood worden. Pudefieri, pudore ſuffundi.
ſchaem-ſchoenen wt doen. Deponere pudorem, perfricare frontem.
ſchaemte. Pudor, verecundia, pudicitia. *ger. ſchaam. ang. ſhame.*
ſchaemte/ſchaemelhepd. Pudendum, verendum, genitale, inguen.
ſchaemte-loos. Impudens, inverecundus, perfrictę frontis.
ſchaemper. j. ſchamper. Impudens.
ſchaep. Ovis, pecus lanigera. *germ. ſchaff. ang. ſheepe.* **ſchaepken.** Ovicula.
ſchaepſ-bock. *ſax* Aries.
ſchaep-entel. *friſ.* Fimus ovillus.
ſchaep-entel. *friſ.* Bryonia, vitis alba, ampeloleuce: *herba dicta à ſimilitudine fimi ovilli, quam acini referunt.*
ſchaep-herder. Opilio, cuſtos ovium, paſtor ovium.
ſchaepen. Ovillus, a, um, **ſchaepen kaeſe.** Caſeus ovillus. **ſchaepen bel/ ſchaeps bel.** Pellis ovina. **ſchaepen bleeſch.** Caro ovilla, vervecina.
ſchaep-bock. *holl. friſ.* Ovile.
ſchaepſ-hoofd. Caput ovillum.
ſchaepſ-hoofd. *adag.* Statua vervecea. *Plaut.* Homo ſine ratione & prudentia: *non aliter quam vervex: infirmi capitis & ſimplicis ingenij.*
ſchaepſ-hope. Ovile, caula.
ſchaeps-keutel. Fimus ovillus, pilula.
ſchaepſ-kudde. Oviaria, ę, grex ovium.
ſchaepſ-lepel. *ſland.* Pędum.
ſchaepſ-luys. Vermis ovillus.
ſchaepſ-pels. Melota, pellis ovina unà cum lana corpori detracta.
ſchaep-ſchuppe. *ſland.* Pedum.
ſchaepſ-ſpyet. Pedum, agolum, baculus paſtoralis.
ſchaepſ-ſtal. Ovile, caula.
ſchaepſ-ſuerckel. Oxalis minuta, acetocella.
ſchaepſ-tanden/oogh-tanden. Dentes canini, columellares.
ſchaepſ-vel. Pellis ovina.
ſchaepſ-verwe. Rubrica fabrilis. *q. d. color* ovillus, *quo oves notantur.*
ſchaeper/ſchaep-herder. Opilio, paſtor ovium.
ſchaepers-hond. Canis pecuarius.
ſchaeperie. *ſland.* Paſcua ovium.
ſchaep/ſchaepe. Forma. *ang. ſhape.*
ſchaepen. j. ſcheppen. Creare, formare.
ſchaepſel/ſchepſel. Creatura
ſchaerde/ſcheure. Crena, ruptura, rima, ſciſſura.
ſchaerde. *holl. friſ.* **ſcherf.**
ſchaerde. Rhomboides. *piſcis genus.*
ſchaerd-tanden. Dentes ſerrati, pectinatim ſtipati ad ſimilitudinem dentium ſerræ, ſerræ in morem compoſiti.
ſchaer-tandigh. Denticulatus, ſerrę modo dentatus.
ſchaere. j. ſchere. Forfex.
ſchaere. *verm.* Scopulus, rupes.
ſchaeren. j. ſcheren. Radere.
ſchaer hoſch. Silva raſilis, ſilva quæ prof-

succidítur, atque abraditur.

aer-tonge/tonghesken. Cynoglossus, ea, lingulaca. *pisis genus.*

aere. Grex, turma multitudo, cohors, ba, caterva, agmẽ *ger. schar. ital. schiera*

aere. *vetus.* Collectio, acervus, con-ries.

aer-wachte. Excubiæ, vigiliæ.

aer-wachte/hoef-slagh. Statio, locus stodiæ militum deputatus.

aer-wachte/ ronde. Circitores, cir-itores.

aeren. *vetus.* Congregare.

aer-hans. *ger. sax. sicamb.* Thrasо.

aeriant. j. sergeant. Satelles.

aeriant. *ger. sax.* Erro: validus men-cus.

aerlupn. Homo incompositus & ig-avus: & Scurra, nebulo, vappa, homo illius pretij.

aerlepe. Horminum sativum, salvia omana, geminalis agrestis, gallicen-um: *vulgò* scarlea, *ger. scarlach sax. schar-ch. ital. sciarea.*

aerlaet/schaerlack. Coccus, cocci-um: & Vestis coccina, coccinea, quis-uisiata: *vulgò* scarlatum, scarlata, scar-ta, scarletica vestis. *germ. schavlach. sax. har'ak, schavlaken. gal. escarlate. ital. scar-to. ang scarlet.*

aerlaecken grepn. Coccum infecto-um, granum tinctorium.

aermen. j. schermen. Digladiari.

aermutse/schaermutsel/schaermut-nghe. velitatio, velitaris pugna, pugnę mulacrum: *vulgò* scarmutsia.

aermutsen/schaermutselen. Velitari, eviter pugnare, levia serere certamina, evi prælio confligere, præludere pu-nę serra præliari, velitari velut in cre-arum serræ modum, accurrentibus & ecipientibus se velitibus. *vulgò* scar-mucciare: *voce gallus, italus & hispanis mmane: gal. escarmucher. ital. scarmuccia-. hisp. escaramuchar. ang. skirmish.*

aers/scherp. Asper rudis, & acutus.

aers/scheers/scheer-mes. Novacu-, culter rasorius, culter tonsorius: *gra-ξυρός.*

Schaers. *sax.* Vomer. *ang. share.*

Schaers af-scheeren. Ad vivam usque cutem abradere novacula: strictim at-tondere, novacula funditus pilorum germina succidere, levigare cutem, no-vacula resecare, cute tenus abradere.

Schaers. Parcus, avarus. *gal. escars. ital. scarso. hisp. escasso. ang. scarce.*

Schaers. Parcè, vix, avarè: & Præcisè.

Schaers heyd. *vetus fland.* Avaritia.

Schaetereren. j. schetteren.

Schaerse/schouerlinck. *fris. holl. j. scha-verdijne.*

Schaetse. *fland.* Grallæ: *vulgò* scacæ. *gal. eschasses. ital. zanche; hisp. cancos. ang. skat-ches.*

Schaetse. j. schaeghe. Cantherij fulcrum.

schaebe. j. schabe.

schaffen. *germ. sax. sicamb. holl.* Agere, tra-ctare, negotiari, navare, curare. *ang. chaf-fer.*

schaffenaer/schaffer. *vetus.* Curator, pro-curator, dispensator, œconomus.

schaft. j. schacht. Scapus, caulis.

schafrelingh/schaflingh. *holl. ang.* An-guilla.

schaffupt. j. schabupt. Bubo.

schal. *fris.* Coleus, testis.

schal-bijter. *Fland.* Scarabeus, vermis e-quorum coleos mordens. *fris. sicamb. schalbote. gal. escarbot. ital. scarafaggio, sca-ravazzo. hisp. esca vajo.*

schal/ghe-schal. Sonus, tinnitus, sonor, so-nitus.

schal-baer. *sax. sicamb.* Famosus, divulga-tus.

schalle. j. schelle. Tintinnabulum.

schalck. Servus, famulus, minister: *dictio in hac significatione olim tam inferioribus quàm superioribus Germanis & Gotis usita-tissima, unde* **maer-schalck/** servus equo-rum: **god-schalck/** servus Dei: **sene/ schalck.** Minister familiæ. *scalco. ital.* ar-chitriclinus.

schalck. Pertius, versipellis, callidus, astu-tus, cautus, sagax: & Subdolus, dolosus, fraudulentus, veterator, vafer. *ital. schal-trito.*

schalck-narre. *sax. sicamb.* Morio, sannio.

schalc-

ſchalckaerd. *ſland.* Veterator, homo callidus, vafer.

ſchalckenaer. Scurra.

ſchalckheyd. Aſtutia, calliditas, ſagacitas, verſutia, ſtropha, ars, techna.

ſchalckelick. Aſtutè, callidè, ſagaciter, vafrè, cautè, ſubdolè, fraudulenter.

ſchaeldſije. i. **ſchaelſije.**

ſchale. i. **ſchaele.**

ſchalie. i. **ſchaelie.**

ſchalmepe/ſchalmep-pijpe. Monaulos, tibia ſimplex, ſcamellum & ſcamillum *quibuſdam dicitur. vulgo* ſcalmeia. *ſax. ſcalmey. ital. thiarmela.* **Kromme ſchalmepe.** Lituus, incurva buccina. **ſchalmep-riet.** Auletis.

ſchalmen. *vetus.* Decorticare.

ſchalonie. Aſcalonia : cæpa Aſcalonia, Bulbus eſculentus. *vulgò* ſcalonia, nobiliſſimum cæparum genus, *ab Aſcalone Iudeæ oppido dictum: Aſcalonienſium enim regio, præcipuè fert cæpas, teſte Strabone. gal. eſcallotte. ital. ſcalogna. hiſp. aſcalonia. angl. ſcalion.*

ſchalt-jaer. *ger. ſax. ſicamb.* i. **ſchzichiel-jaer.** Annus intercalaris, biſſextus.

ſchamel. i. **ſchaemel.**

ſchamffelen. i. **ſchampelen.**

ſchamp. Contumelia, propudium, convitium, ignominia, probrum. *ital. ſcempio.*

ſchampen. Radere, ſcalpere.

ſchampen. Abire, evadere, labi, delabi, elabi, fugere, deflectere. *vulgò* ſcampare & ſcappare. *gal. eſchapper. ital. ſcampare. hiſp. eſcoper. ang. eſcape*

ſchampen/ſchimpen. Perſtringere, convitiari, inſultare, irridere, contumeliosè in aliquem aliquid dicere vel facere.

ſchamper. Contumelioſus, petulans, procax, ſcurrilis.

ſchampigh. Lubricus. & Contumelioſus, procax, impudens.

ſchamperachtigh. subcontumelioſus.

ſchamperheyd. Contumelia, procacitas, probrum, atrox injuria, inſultatio.

ſchamperlick. Lubricè: & petulanter, protervè, procaciter, impudicè, contumeliosè.

ſchampelen. Ceſpitare, exorbitare, labi.

ſchampelture. Probrum, ignominia, error, lapſus, offenſio.

ſchampelioen. Scalprum, cælum, inſtrumentum ſcalpendi. *ital ſcarpello.*

ſchampelioen. Specimen, exemplum, exemplar, teſſera præcidanea, exemplar ad formam. *gal. eſcantillon.*

ſchande. Ignominia, infamia, dedecus, probrum, nota, macula. *germ. ſchand. ang. ſclander, ſhame.*

ſchand-maele/ſchand-vlecke. Nota infamiæ, ſtigma.

ſchand-woord. Convitium, contumelia.

ſchandelick. Ignominioſus, probroſus, inhoneſtus, turpis, improbus, propudioſus, obſcœnus, fœdus.

ſchandelicken. Ignominiosè, inhoneſtè, turpiter, indecorè, fœdè, indignè, illiberaliter.

ſchandael. Scandalum, offendiculum.

ſchandeel. Mulier maledica, convitiatrix.

ſchantſe/ſchentſe. *friſ* i. **mutſaerd.** Faſcis lignorum. *ſicamb. ſchrantſe.*

ſchantſe/bol-werck. Agger, propugnaculum, munimentum, vallum, vallum caſtrenſe, ſepimentum militare ex viminibus, virgultis, faſcibus, ramis arborum, *&c.* concædes.

ſchantſe/hoogſt-weer. Lorica, ſepimentum muri quod à lapſu tuetur & protegit in muro ſtantes.

ſchantſe/veur-ſchantſe. Prætentura, æ. & Prætenturæ, ſtationes militares antè tendentes, quæ hoſtium inſidijs obtenduntur, caſtra ante tendentia.

ſchantſen. i. **be-ſchantſen.** Munire aggere aut vallo, emunire.

ſchantſ-graver. Cunicularius.

ſchantſ-korven. Gerræ: crates implexæ caſtris pro munimento, præſertim terra ingeſta impletæ : crates viminea.

ſchap. *vetus.* Actio, officium, munus, factura. *hinc* **vriend-ſchap/ voel-ſchap/ vyandſchap/ weerd-ſchap/ manſchap/ voogher-ſchap/ prieſter-ſchap/**

vad

ɔzghher-meester-schap / &c. *vide* **naegh-schap.**

ap/schappe/schape. *vetus.* Forma, figura. *ang. shape.*

appen. *vetus.* i. **schaffen.** Agere. *hinc* **ooman-schappen / bzand-schappen/ &c.**

appigh/schappelick. Benè formatus, formosus, compositus, decens, speciosus.

appelicken. Compositè, decenter, speciosè, ornatè.

ap. Promptuarium, armarium, vas, theca. *ang. skeppe.*

ap-raede/schap-reede. Promptuarium, armarium, repositorium.

ap in den wandt. Riscus.

aplaris. Vestis scapularis.

appel. *germ. sax. sic.* Corona laurea, strophium.

apperlinck. *stand* i. **snipperlingh/snij-delingh.**

aet/ scharlaet / scharmutsen/ &c. *vide* **schaere/schaerlaet/schaer-mutsen/ &c.**

arf i. **scherf.** Testa.

arlupn. i. **schaerlupn/scherlupn.** Scurra

ar-hans. *sax. sicamb.* Thraso.

arne-weber. *sax.* Scarabeus.

armutsen i. **schaermutsen.**

arp. i. **scherp.** Asper. & Acutus.

arren/scherren. Scabere.

arven i. **scherven.** Concidere.

at. Thesaurus, gaza.

at-kamer. Gazophylacium, ærarium.

at-kist. Gazophylacium.

at-meester. Quæstor ærarius. & Censor.

at-rijck. Prædives thesauris.

atten. Æstimare, taxare, censere, censum agere, metiri. & Adærare, ære æstimare, ad pecuniæ taxationem redigere.

atten ende scheren. Vexare censurâ, tributis.

at-baer. Æstimabilis.

at-schuld. Debitum in diem: debitum præsentaneum, nulli reditui annuo obnoxium aut obligatum: *sive ut Petrus Nannius interpretatur.* Debitum procedens, ex æstimatione per cõsensum partium facta: debitum peræquatum.

schatter. Æstimator, censor, peræquator, discussor, taxator, exactor.

schattelick. Æstimabilis.

schattinghe. Æstimatio, pretium: & Census, æstimatio fortunarum pro cuius ratione tributum penditur: exactio, tributum, indictitio: exactio ultra tributa & vectigalia ordinaria: canon, oblatio, *vulgò* impositio, æstimatio.

schaback i. **back.** Contignatio.

schaud i. **schoud.**

schaude i. **schoude.** Caminus, fumarium.

schave. Dolabra, dolabella, ascia, asciola, runcina, dolatorium. *vulgò* planula.

schaven. Dolare, edolare, dedolare, dolabra polire, radere, abradere, deradere ascia polire, lævigare. *ang. shave.*

schaeven. Impudenter & inverecundè petere, parasitari.

schaevelingh/schaeffeling. Scobs, ramentum.

schaever-nack/schaever-neck. *holl.* i. **afval van het schaep/schaeps-hoofd/ &c.**

schavernacken. Parasitari.

schaverdijnen/ schuyverdijnen/ schrijcke schoenen. Calopodia ferrata, quibus nostrates mira celeritate atque dexteritate labuntur per adstrictas glacie aquas.

schavot. Tabulatum, contabulatio, spectaculum, fori visorium, theatrum, amphitheatrum, scena, frons theatri. *galli dicunt eschaffaut: flandri verò* **schavaut & schavot:** *est autem dictio merè teutonica. q. d.* **schau-vat.** i. vas spectaculi. *ang. schaffolde scauffold.*

schavot i. **kaecke.** Catasta.

schavot-staeck i. **staeck.** Columna, Mœnia: palus numellarius.

schavotten/ schavottéren. Catamidiare, deridendum omnibus per theatrum præbere: traducere, proponere deridendum omnibus in exemplũ per vicos & theatra: ludibrio publicè exponere.

schauwen i. **schouwen.** Spectare.

schavupt/ schoef-wt/ schaffupt/ schupf-wt. *germ sax. sicamb. frisl. stand.* Noctua. bubo, otus. *gal. chathuant, chouette. ital. civetta.*

schavupt. Nebulo, tenebrio, furcifer, homo

nequam & nullius pretij. Noctuam *in magna Italiæ parte vulgò* civettam *vocant, (inquit Lil. Greg. Gyraldus) eodemq; vocabulo hominem nihili &* lucifugam, *est enim noctua avis omnibus avibus contemptui & ridicula.*

ſchalwe. *ſland.* **j. ſchaduwe.** Vmbra.

ſchebbigh j. ſchabbigh. Scabioſus.

ſchedel. j. cedel. Schedula.

ſchede/ſchepde. Vagina, theca gladij. *germ. ſcheyd. ang. ſcheate.*

ſcheede. *ſax. ſicamb.* Terminus.

ſcheeden. j. ſchepden. Separare.

ſcheedel. j. ſcheele/ſchepdel.

ſcheedelen. j. ſcheelen.

ſcheedelinck garens. *ſland.* **j. ſtringhe.**

ſcheef. Obliquus, tranſverſus, limus, tortus, flexuoſus, diſtortus. *ang. ſkewe.*

ſcheef-been/ſcheef-voet. Loripes, compernis.

ſcheef-hals. j. krom-hals.

ſcheel. j. ſcheef. Obliquus, tranſverſus, tortus, obtortus, limus.

ſcheel/ſcheelaerd. Strabo, ſtrabus, qui oculos habet diſtortos.

ſcheele oogben. Oculi limi vel limes, obliqui, retorti, diſtorti.

ſcheele-wijf. Strabo.

ſcheele. *vetus. holl.* Diſtinctio, diſcrimen, differentia.

ſcheele/ſcheple/ſcheedel/ſchepdel. Vertex capitis, ſinciput, diviſio vel ſeparatio comæ, diſcrimen capillorum, æquamentum. *ger. ſcheytel. ſax. ſchettel. ang. ſheade.*

ſcheelen. j. ſchillen. Differre.

ſcheelen/ſcheedelen/ſchepdelen. Diſcriminare, diſcernere.

ſcheelen/ſcheedelen. Diſcernere crines, diſtinguere caput.

ſcheel-ijzer/ſcheedel-ijzer. Acus, acus crinalis, crinale, diſcriminale, diſcerniculum.

ſcheele/ſchele. Operculum, obturamentum orbis. *q. d.* **ſchale.**

ſcheele des hoofds. j. beckeneel. Calva, cranium. *q. d.* **ſchaele.**

ſcheele van d'oogben. Palpebra, gena.

ſcheel-haer. *vetus.* Cilium, pili palpebris enati.

ſcheene/ſchene. Tibia, crus, anticnemion: cruris pars anterior, cruris oſſuræ oppoſitum. *ang. ſhinne.*

ſcheene/kaeſ-ſchene. Forma caſearia.

ſcheen-been/ſcheen-pijpe. Tibia, crus: os tibiæ, focile maius, canna maior. *angl. ſhinne bone.*

ſcheen-plaete. Ocrea, tibiale: tegmen tibiarum.

ſcheene/ſchelle/ſchinde. Membrana, cortex, pellis, calix. *ang. ſkinne.*

ſcheene van het rad. *ſland.* Canthus, abſis.

ſcheene/ſpalcke. Regula.

ſcheene. Bractea, lamina, lamella.

ſcheen-ijſer. Ocrea ferrea, tibiale ferreum.

ſcheen-ſadel. j. ſom-ſadel Clitellæ, ſella doſſuaria, jumentis imponi ſolita.

ſcheene/ſchene. *vetus. j.* **ſcheme.** Schema, umbraculum, tegmen umbraculi.

ſcheere/ſchere/ſchaere. Forfex. *germ. ſchaer. ang. ſheres.*

ſcheere/ſchaers. *ger ſax. ſicamb.* Vomis, vomer.

ſcheere. j. acl ſcheere. Fuſcina.

ſcheeren/krab-ſcheeren. Acetabula, flagella, brachia, chelæ, forcipes denticulati, cirri, forcipata brachia cancrorum.

ſcheeren/ſcheren. Tondere, attondere, radere. *Ξυρὸν.* i. tonſura. *germ. ſchaeren. ſax. ſcheren. ang. ſhaer.*

ſcheeren het laecken. Tondere pannum.

ſcheeren den baerd. Radere barbam.

ſcheeren. *adag.* Tondere aliquem auro pecunijs *Plaut.* detondere, deplumare: expilare, deglubere, exuere facultatibus, pecunijs emungere, atterere, arrodere.

ſcheeren. *vetus. j.* **ſchertſelen.** Ludere, illudere, nugari.

ſcheeren den edelman. Agere nobilem, gerere ſe inſtar nobilis.

ſcheeren den ſot. Agere morionem, fingere ſtultitiam, ſimulare ſtultitiam.

ſcheeren den ſot met iemanden. Habere aliquem loco morionis, ridere vel irridere, eludere aliquem.

ſcheeren/ſcheren. Parare, præparare, ordinare, formare, fingere, agere, gerere.

ſcheeren de webbe. Ordiri, exordiri, præparare telam.

ſcheeren. *vetus.* Deputare, exiſtimare.

ſcheeren den raed. Inire conſilium, agere conſilia, tractare conſilia, capere conſilium.

ſcheer-becken. Concha, labrum pelvis tonſoria.

ſcheer-doec. Involucre, linteum quod tonſores circumponunt humeris, contra decidua capillitij pręſegmina.

ſcheer draed/ſcheer gaeren. Stamen, fila recta & ſtabilia in opere textorio per pectinem tranſmiſſa, quibus ſubtegmina intertexuntur.

ſcheer-hapz. Gnaphalum: tomentum brevius à fullone abraſum.

ſcheer-hoker. Xyrotheca, capſula novacularia

ſcheer-mes. Novacula, culter tonſorius, cultellus raſorius.

ſcheer-ſolder j. **ſchoor-ſolder.**

ſcheer-winckel. Tonſtrina.

ſcheer-wolle. Tomentum: lana brevis forficibus deſecta, aut in poliendo à fullone de pannis rudibus aut interpolatis deducta gnaphalon.

ſcheerer. Tonſor.

ſcheerlinck. j. **ſcheer-wolle.** Tomentum.

ſcheerlinck. *vetus.* j. **ſcheer-gaten.** Stamina.

ſcheerlinck/ſcherlinck. Cicuta. *germ ſchirlin.*

ſchertſel. Raſura, tonſura.

ſcheers/ ſchaers/ ſcheer-mes. Novacula, culter raſorius.

ſcheeve oogben. j. **ſcheele oogben.**

ſcheeven. *ſtand* j. **ſchumpen.** Cavillari.

ſcheffel. *ſtand. gand.* j. **ſchelffer.**

ſchefflen. *ſtand* j. **ſchelfferen.**

ſchepde/ſcheede. Vagina.

ſchepdel. i. **ſcheedel/ſcheele.** Diſcrimen capillorum.

ſchepdel-muer. i. **ſcheed-muer.**

ſchepden/ ſcheeden. Separare, ſegregare, diſjungere, dirimere, dividere.

ſchepden/ver-trecken. Abire, abſcedere, diſcedere, digredi, faceſſere.

ſchepd-baer. Separabilis, dividuus.

ſchepd-boom. Arbor terminalis.

ſchepd-brief. Repudium, libellus repudij.

ſchepd-dronck/ſchepd-bier. Potatio profectitia, viatica, diſceſſus cauſa.

ſchepd-lieden. Arbitri, diſceptatores.

ſchepd-mael-tijd/ letſte. Cœna profectitia.

ſchepd-man. Arbiter, diſceptator, ſequeſter.

ſchepd-muer/ſchepd-wand. Paries intergerinus, intermedius: qui inter confines conſtruitur: paries utrique domui communis.

ſchepd-richter. Arbiter, diſceptator, ſequeſter, ſententiæ moderator: rachtinburgus, *in lege ſalica Francorum.* i. commiſſarius ad componendas lites inſtitutus.

ſchepd-ſteen. Lapis terminalis, terminus.

ſchepdel. j. **ſcheele.** Diſcrimen capillorum, & Vertex capitis.

ſchepdel-muer. j. **ſchepd-muer.**

ſchepdel-pziem. j. **ſcheel-pziem.** Acus, acus crinalis.

ſchepdel-ſteen. Terminus, finis.

ſchepdelen j. **ſcheelen.** Diſcriminare, diſcernere.

ſchepdilick. j. **ſchepd-baer.**

ſchepdinghe. Separatio, diviſio, diſcretio, diremptio: & Divortium, divergium.

ſchepdſel. Diviſio, ſeparatio.

ſchepdſel des hoofds. *vetus* Sinciput.

ſchepdſel der darmen. Meſenterium.

ſchepdſel der neuſ-gaten. Diaphragma, cartilago quę nares dirimit.

ſchepſſen. Excidere ſaxa, effodere lapides.

ſchepſ-put/ſchepſ-poel. Latomia, latumia, lapicidina: locus unde lapides & ſaxa exciduntur.

ſchepſſer. Latomus, lapicida, qui lapides è rupe excindit.

ſchelden. Increpare, objurgare, exprobrare, reprobare, improbare, vituperare, culpare, improperare, reprehendere, criminari, convitiari. *germ. ſchelten, ſchaelten. ang. ſcolde.* **Quijt ſchelden.** Remittere. *vide* **Quijt.**

ſchelt-baer. Vituperabilis, criminoſus, cul-

pabilis, reus, ſons culpæ & reprehenſioni obnoxius.

ſchelt-bzief. Epiſtola objurgatoria.

ſchelden het oor-deel. *ſax. ſicamb.* Contradicere ſententiæ: increpare ſententiam. *vulgò* appellare.

ſchelder. Objurgator, vituperator, calumniator, convitiator.

ſchelbigh. Calumnioſus, injurioſus, invectivus.

ſchelt-woozden. Opprobria convitia.

ſchel-woztel/ſchel-krupt. Chelidonia, hirundinaria.

ſchele. j. **ſcheel.**

ſchelen/ſchillen. Differre.

ſchelf/ſchelve. *holl. friſ.* Acervus.

ſchelf-hilde. Fœnile, tabulatum pabulatorium, horreum penſile, meta fœni aut frumenti, promptuarium pabulatorium: tabulatum fœnarium. *ang. ſhelfe.*

ſchelffe/ſchelffer. Putamen, ramentum.

ſchelffe. *vetus.* j. **bieſe.**

ſchelffe/ſchubbe van den viſch. Squama, ſquamula, teſta, cortex.

ſchelffen den viſch. Deſquamare piſcem.

ſchelffer. Squama.

ſchelffer. j. **bzocke.** Mica.

ſchelffer/kliſter van den viſch. Segmen, nucleus piſcis.

ſchelffer. Aſſula. & fruſtulum.

ſchelfferen. Stringere, radere. & Aſſulatim ſive aſſulosè frangere: in micas frangere, ſive frangi: deſquamare, deſquamari.

ſchelfferinghe. Strictura ramenta, ſquamæ, aſſulæ.

ſchelfferinghe van den hooſde. Furfures: ſquamulæ capitis, porrigo.

ſchelfferachtigh. Fiſſilis, quod facilè in aſſulas frangitur aut finditur.

ſchelle. Cortex, putamen, membrana, corium, cutis. *ang. ſhel.* **ſchellen van t'hooſd.** Furfures, furfuraceæ ſquamulæ capitis.

ſchelle in d'ooghe. Pterygium, nervoſa quædam in oculis adnatæ membranæ excreſcentia, onyx, albugo.

ſchelle/ſchelffe. Squama teſta, cortex. *gal. eſcaille. ang ſcale.*

ſchel-viſch. Aſellus minor, aſellus, Callarias. *piſcis ſcabra & ſquamata cute: ſquamis denſè contectus obductuſq; ac velut lorica munitus.*

ſchellen. Decorticare, glubere, deglubere.

ſchelle/ſchel. j. **ſchal.** Argutus, ſonorus. *ang. ſhry.*

ſchelle. Tintinnabulum. *vulgò* ſchella, ſquilla: campanula, & nola, à Campania regione & Nola civitate. Squilla, tintinnabulum eſt quod in templis pulſatur. *Durand. ration. lib. 2. c. 4.* Schella *pro* tintinnabulo *legitur in lege Salica Francorum, teſte Herm. Nuenar. hiſt. eſquilea. ital. ſquilla.*

ſchellingh. Solidus argenteus, drachma Æginea. *q. d.* nummus tinniens ſono argenti ſolidi integrique. *ger. ſchilling. ang. ſchylling.*

ſchellinck paraſis. j. **halven ſtupver.**

ſchellinck ſterlinck j. **ix ſtupvers.**

ſchellinck bzab. j. **viij. ſtupvers.**

ſchellinck vlaems. j. **vj ſtupvers.**

ſchellen/bellen. Pulſare tintinnabulum.

ſchel-woztel / ſchel-krupt. Chelidonium maius.

ſchelligh. *germ ſax. ſicamb.* Furioſus, rabidus.

ſchelm. *germ. ſax. ſicamb.* Cadaver, animal vivum quidem ſed præ macie cadaveroſum: & Peſtilens lues quadrupedum.

ſchelm. Scelus, ſceleſtus, ſceleratus, furcifer, impius, flagitioſus: peſtis, peſtifer, pernitioſus.

ſchelms-hals Homo ſceleſtus, ſceleratus, ſcelus.

ſchelms ſtuck. Scelus, ſceleſtum facinus.

ſchelmertye. Scelus, factum ſceleroſum & impium, fœdum ſeu indignum facinus, flagitium.

ſchelmigh. *vet germ.* Peſtilens peſtifer.

ſchelp. *ger. ſax. ſicamb.* Carex, ulva. & Gladiolus, iridis genus.

ſchelpe. Putamen teſta, concha. *ang. ſhell.*

ſchelp van de noot. j. **noot-ſchaele.** Lamina nucis, putamen fiſſile nucis.

ſchelp-viſch. Teſtacei piſces, teſtæ, piſces

duro operimento, conchæ.

ſchelde j. **ſchelf**. Acervus. & Meta fœni, frumenti, &c.

ſchelver j. **ſchelffoer**. Segmen.

ſchelwe j. **ſchoel**. Strabo.

ſchemel. *jan ſcamno. holl.* Vmbra.

ſchemel. Vana apparitio.

ſchemelen/ſchemeren. Caligare.

ſchemel oogben. Caligare.

ſchemeren. Vmbrare, inumbrare. & Caligare.

ſchemer-tijd. Crepuſculum, dubia lux, tempus ſublucanum. *Ovid. Iamque dies exactus erat, tempuſq; fubibat, Quod tu nec tenebras, nec poſſis dicere lucem. Sed cum luce tamen dubia confinia noctis. ſax. ſchummer.*

ſchemeringhe. Vmbra. & Caligo. & Crepuſculum. *ſax. ſchummer.*

ſchemeringhe in d'oogbe. Suffuſio: cum nebeculæ muſcæ, & id genus alia oculis obverſantur. *vulgò* cataracta.

ſchemerachtigh. Subluſtris.

ſchemel j. **ſchaemel**. Pudens, pudicus.

ſchemele j. **ſchaemele**. Scabellum, ſcabile.

ſchemer *vide* **ſchemel** Vmbra.

ſchemminckel. *ſland zeland* Simius, ſimia.

ſchenck Munus, donum, donarium, donativum. (tor.

ſchenck j. **ſchencker**. Suppromus, pocilla-

ſchencken. Donare, dono dare, munus dare, concedere.

ſchencken. Fundere, infundere, vina fundere, vina miniſtrare, miſcere, pocula miſcere, cyathiſſare. *Plaut.* dare bibere. *Terent.*

ſchenck pot/tupt-kanne. Cirnea,

ſchenck-wijn. Vinum donativum, honorarium.

ſchencker. Pocillator, pincerna: à cyathis, poculis: ſuppromus.

ſchenckel. *vetus. germ. ſax. ſicamb. holl* j. **knoo**. Os, oſſis.

ſchenckel. Crus, pars infra genua ad pedes uſque, conſtans tibia ac ſura. *germ. ſchenckel. ſax. ſchencke, ſchincke. ang. ſhancke.*

ſchenckel/ſchencke van t'vercken. *ſicamb.* Perna, coxa porcina ſalita, armus porci, petaſo. *vulgo* pes magnus.

ſchenden/t'ſchande maecken. Vitiare, dedecorare, polluere, temerare, violare, corrumpere, deformare.

ſchenden/ter ſchanden brengen maeghden oft vrouwen. Stuprare, vitiare, corrumpere virginem, violare, temerare.

ſchendigh/ſchandigh. Turpis.

ſchene j. **ſchoene**.

ſchep j. **ſchip**. Navis.

ſchep-laſt j. **ſchip-laſt/&c.**

ſchepen. Navigare, velificare.

ſchepen/t'ſchepe doen. Onerare navem, corbitare, in navem inferre, ſive immittere.

ſchepinghe. Navigatio & Claſſis.

ſchepper j. **ſchipper**. Nauta.

ſchepel. *ſax. friſ. ſicamb.* Modius, modiolus. *germ. ſcheff. l. ang. ſkeppe.*

ſchepen. Index buleuta, ſenator, decurio, juratus. *vulgò* ſcabinus. *gal. eſchevion. ang. ſchrieſe. vide* **Beeme**.

ſchepenen. Duodecim viri, *dicuntur Petro Nannio in Legib. municipal. Machlin.* viri *enim* duodeni liberæ conditionis *judicare ſolent. & Adr. Iunio*, Septemviri. **ſchepenē**/*inquit Adr. Iun. dicitur, quaſi dicas* **ſchaf-hin**: *quod hujuſmodi* Scabinis *tradita fuerit à Carolo Magno poteſtas interficiendi atque è medio tollendi, quòd* **hin-ſchaffen** *dicitur: erant autem* judices arcani, *quibus jus ac poteſtas erat animadvertendi in perjuros, aut temeratæ fidei reos, aut facinoris compertos, inauditos atque indefenſos.*

ſchepen-baer/ſchepen-baer-wijf. *vetus. ſax.* Patritius, ſenator. *vulgò* bannitus.

ſchepen brief. Literę ſenatorię, inſtrumenta duodecim viralia: monumentum ſcripturarum magiſtratus res geſtas continens.

ſchepen-dom. Senatus, ſtatus ſenatorius, dignitas ſenatoria: juriſdictio ſenatoria duodecimviratus.

ſchepen-huys. *jtand.* Baſilica, curia municipalis, domus auguſta.

ſchepen-kiſten. Echinus, ſcrinium forenſe: in quod dicta teſtium. & totius litis acta conjiciuntur. & Archium: tabularium, monumentorum publicorum receptaculum.

ſchepen-loon/ſchepen-regt. Sportula:

pecunia quæ judicibus pro salario datur.

Schepé-schap. Senatus, status senatorius, officium senatorium. *vulgo* Seabinatus.

Scheppe/schaepe. *vetus.* Creatio, formatio.

Scheppen. Creare, formare, condere, rudi materiæ formam indere. *germ. schaffen. ang. shape.*

Scheppen. *fland.* j. **kleer-maecken.**

Schep-berd. Asser sutorius.

Schep-mes. Scalprum sutorium, culter quo calceolarius corium incidit calceumque format.

Schep-scheren. Strictim attondere pannū, ut probè attonsus sartori, qui **schepper** dicitur, tradatur vesti conficiendæ aptus. **Schepe scheren** (*ait Adrian. Iunius*) *dicitur ab opificibus qui panni lanei villos longis forficibus detondent, quotics strictim ad ipsam usq; panni cutem, ut ita dicam, illos resecant, quod σκαφιοχειρίαν composita voce dicere liceat. à σκάφιον quod ἐγχεῖ significat, & σχειρία.* i. tonsura.

Schepper. Creator, formator, conditor.

Schepper. *germ. sax. sicamb.* Vellus.

Schepper. *fland* j. **kleer-maecker.**

Scheppinghe. Creatio, formatio.

Schepsel. Creatura, plasma. & Forma, formatio.

Scheppen. Haurire.

Scheppen ghe-noechte. j. **raepen.** Voluptatem capere. **Locht scheppen/aessem scheppen.** Captare auras, spiritum, ventum: patulis captare naribus auras. *Virgil.* Naribus aërium patulis discerpere odorem, *Varro.*

Scheppen eenen moed. Animum recipere, animos erigere, instaurare.

Schep-becken. Capula, haustrum.

Schep-eemer. Modiolus, situla.

Schep-lepel. Capula.

Schep-net/treck-net. Verriculum, sagena, rete quo pisces e nassa auferuntur.

Schep-vat. Capula.

Schepper/schep-lepel. Cochlear. & Capula. & Haustrum.

Scherde/schrede. Passus, gradus.

Scherde-beenen. Grallare, divaricari, distendere pedes, sive crura.

Scherdelinck/schrijdelinck. Divaricatis & distentis pedibus.

Scherden/schrijden. Passum facere, ingredi, grallare.

Schere/scheren. j. **scheere/scheeren.**

Scherf/scherve. Testa, frustum testulæ, fragmentum testaceum, testa confracta, fragmentum fictile.

Scherf. *vetus.* j. **schijve.** Segmen.

Scherf-berd. Magis conciloria.

Scherf-mes. Culter conciforius.

Schergh. *ger.* Tortor, lictor.

Scher-lupn. j. **schaer-lupn.** Scurra.

Schergeant. j. **sergeant.** Apparitor, lictor. *sax. schergeant.*

Schergen. *ger.* Prodere, clàm deferre aliquem.

Scherlepe. j. **schaerlepe.**

scherlinck. *germ. sax. sic mb.* Cicuta.

scherm. Gladiatura, ars gladiatoria. *vulgò* scherma.

scherm. *vetus. germ.* Defensio, præsidium. *ital schermo.*

scherm. *vetus.* Obstaculum.

scherm. *holland.* Pluteus: tabulæ aliquot compactim, contra ventum aut ignem erectæ. *Paul. Merul.*

scherm-berd j. **schutsel.** Pluteus.

scherm-dack. *sax. sicamb.* Lorica.

schermen. *vetus.* Tueri, defendere.

schermen. Digladiari, dimicare, luctari, velitari, leviter pugnare. *vulgò* schermize. *gal. escrimer. ital. schermire.*

schermer. Gladiator, digladiator, athleta, lanista. *gal. escrimeur. ita. scrimitore. schermitore. hisp escrimidor.*

scherm-konste. Ars athletica, gladiatoria, gymnastica.

scherm-meester. Lanista, gymnasiarcha.

scherm-schild. Clypeus.

scherm-schole. j. **beecht-schole.** Xystus.

scherm slagh. Ictus gladiatorius.

scher-mutsen. j. **schaer-mutsen.** Velitari.

scherm-sel. i. **scherm-berd.**

scherne. *sax. sic. frisi.* i. **spot.** Ludibrium, jocus, fanna. *ital. scherno. hisp. escarnio. angl. scorne.*

scherneu. i. **spotten/scherssen.** Ludere, illude-

ludere. *ital. ſcernire. hiſp. eſcarnecer. ang. ſcorne.*

ſcher-lupn/ſcherluſjn. Scurra.

ſcherp/ſchaerp. Aſper, acutus, acer. *germ. ſcharpf. ang. ſharpe* **Het ſcherp oft ſpits.** Acies. **Het ſcherp van een mes.** Acies cultri.

ſcherp. Perparcus, præparcus, contractus, reſtrictus.

ſcherp-bier. Tenuis cereviſia, cremor hordeaceus.

ſcherp ghe-ſicht. Oculi lincei, aquilini, milvini, acres acuti.

ſcherp-hooꝛigh. Acer auditu.

ſcherp-kop. Cilo.

ſcherp-moelie. i. **ſcher-moelie.**

ſcherp recht. Summum jus, ſtrictum jus.

ſcherp-rechter. *ſtand. ſax. ſicamb.* Lictor, tortor, carnifex.

ſcherpe examinatie. Quæſtio tormentaria.

ſcherp-ſichtigh. Acutus viſu, lynceus, perſpicax.

ſcherp-ſinnigh. Acutus ingenio, acer animo, ſolers acri ingenio, pręditus, ingenioſus, perſpicax, alta mente prædi-tus.

ſcherp-ſinnigheyd. Solertia, acumen ingenij.

ſcherp-ſuſſbende. Acutus.

ſcherpachtigh. Acutulus.

ſcherpelick. Aſperè, acriter, acutè: & Strictè, ſeveriter. & Perparcè, tenuiter, reſtrictè, tenaciter.

ſcherpelick leven. Perparcè vivere, parcè ac duriter vivere, exiguè ſumptum facere.

ſcherpen. Acuere, exacuere, aſperare, exaſperare, acuminare, exterere aciem.

ſcherpheyd. Acrimonia, acritudo, acritas, aſperitas, aſperitudo, acies. & Parcitas, tenacitas, avaritia.

ſcherpte. i. **ſcherpheyd.**

ſcherre/ſchaꝛre. Paſſer piſcis.

ſcherren/ſchaꝛren. Ruſpari, terram ſcalpere, ut gallinę: ſcabere, radere, manibus pedibuſque fodere ſive radere, corradere. *germ. ſcharren. hiſp eſcarvar.*

ſcher-moelie. *vvan.* Cruſtulum bicorne, Libum oblongum, triticeũ. *q. d.* **ſcherp-moelie.** i cruſtulum utrinque acutum.

ſcher-muys. Mus ſubterraneus, mus terram ſcalpens, fodienſque: muris agreſtis genus: mus araneus, mus cæcus. *germ. ſchormuß, ſchormauß. angl. ſchrow-mous.*

ſchermuys. *germ.* Talpa.

ſcherts. *germ. ſax. ſic. holl.* Iocus. *ital. ſcherzo. hiſp. eſcarnio.*

ſchertſen. *germ. ſax. ſicamb. holland.* Iocari, nugari, ludere. *ital. ſcherzare. hiſp. eſcarnecer.*

ſcherve. i. **ſcherf.** Teſta, fruſtum teſtę, teſta fracta.

ſcherven. Concidere minutatim, conſcindere, conſecare minutim.

ſchete. Crepitus ventris.

ſchete laeten. i. **biſſten.** Pedere.

ſchette. i. **ſchitte.** Foria.

ſchetteren. Diffundere, ſpargere, diſpergere cum ſonitu. *ang. ſchatter.*

ſchetteren. Stridere, crepare, diſplodere, tonare, retonare, perſtrepere, fragorem edere. & Garrire, effundere vocem.

ſchetteren. Cachinnari, immoderatè ridere.

ſchetteringhe. Sonus vibrans, ſonor diſſolutus, ſtridor diſparſus, fragor, ſonus fragoſus.

ſchetteringhe. Cachinnus riſus effuſior.

ſchetteringhe/ quenckelinghe. Chroma: modulatio crebritate & ſolertia modulorum oblectans.

ſchencke. *friſ.* Scortum, meretrix.

ſchene. *ſtand* **ſchijve/ſcherf.**

ſcheve. *ſicamb.* i. **ſcheffel.**

ſcheven. *ſtand* i **ſcherven.** Conſcindere.

ſcheveren. i. **ſchelfferen.**

ſchever-ſteen. i. **ſchalie.**

ſcheur-ſteen. *ſicamb.* Silex.

ſcheure/ſcoꝛe. Sciſſura, ruptura, rima, fiſſura, hiatus.

ſcheure/regher-ſcheure. Imber, nimbus. *ang. ſhowre. ſhower.*

ſcheuren/ſchoꝛen. Rumpere, diſrumpere, lacerare, dilaniare, divellere, ſcindere. & Rumpi, agere rimas. *gal. ſcirer, deſcirer. ital. autem ſcurare.* i dividere, ſeparare.

ſcheuren een anders reden. Interfari, interpellare, interrumpere ſermonem alicuius: interloqui, loquentem interturbare.

ſcheur-buyck/ſchoz-buyc/blauw-ſchuyt. Stomacacce. *q. d* venter ruptus, cum totus venter & hypochondria patiuntur. *vulgò* ſcorbotus.

ſcheur-been. Scelotyrbe: cùm in cruribus morbi ſymptomata vel ſigna apparent. *q.d* tibiæ ruptę.

ſcheur-mond. Oſcedo. *q.d.* bucca vel os ruptum: cùm gingivę à dentibus diſcedunt.

ſcheur-reghen/plaſ-reghen. Nimbus.

ſcheuringhe. Ruptio, ſciſſura, ſchiſma.

ſcheuringh-maecker. Schiſmaticus.

ſcheurniſſe. Ruptio, ſciſſura. & Ramex hernia.

ſcheut/ſchote. Iaculatio, jaculū. *ger. ſcheuß. ang. ſchutte.*

ſcheut/ſcheutken. Scomma, cavillum.

ſcheut-vry. Impenetrabilis jaculo, invius ſagittis.

ſcheut-wyn/ leck-wyn/ beur-looy. Protropum, muſtum lixivium.

ſcheute/ſpruyte. Surculus, germen, ſtirps, pullus, turio, ramus exilior tenuiorque fruticis, colis.

ſcheute van den wyn-gaerd. Palmes, flagellum vitis, pampinus, palmes emiſſarius.

ſcheute oft ſtupte om te planten. Talea.

ſcheutkens oft ſpruytkens der kruyden. Cymæ, cymata, coliculi delicatiores ſcaporum.

ſcheutel. *ſicamb.* Infurnibulum.

ſcheutigh / ſcheutachtigh. Surculaceus, ſurculoſus.

ſcheutigh. Promptus ad jaculandum, paratus jaculari.

ſcheutigh ter bozſen. Promptus & facilis ad numerandum pecuniam.

ſcheutigh tot arbeyden. Promptus ad laborem, expeditus, alacer, paratus, accinctus operi vel ad opus.

ſchicht. *ſland.* Iaculum, ſagitta, telum, arundo, arundo Scythica.

ſchick. Diſpoſitio, ordo, accommodatio, inſtructus, us: apparatus, us: diſpoſitus, us.

ſchicken. Diſponere, componere, inſtruere, conſtituere, concinnare, accommodare, aptare, adaptare, ordinare, in ordinem redigere, ſtruere.

ſchicken. Inſtituere vitam.

ſchicken oft ſenden. Mittere, deſtinare.

ſchickt oft neemt dat het ſoo zy. Fac ita eſſe, age porro: ſine ſic habere, eſto, finge ita eſſe, ita ſit, pone ita eſſe, pone eum eſſe victum. *Terent.* pone eum dixiſſe, *&c. vulgo* pone çaſum.

ſchickſel. Apparatus, ordo, diſpoſitio. & Fatum.

ſchickeren. j. ſcheetteren.

ſchieden. *ſland. ſicamb.* j. **klieven.** Findere, findere ligna.

ſchielick. *holl. ſland.* Subitus, ſubitaneus, repentinus.

ſchielicken. *holl. Fland.* Subitò, repentè, ex improviſo.

ſchie-loos. Improvidus, inconſideratus, præceps, temerarius, inconſtans.

ſchie-man. j. ſchim-man. Proreta.

ſchier. Properè, properanter. & Citò, mox, ſtatim, propediem, brevi, nuper, modo: & Penè, propè, modò, ferè, fermè. *germ. ſchier.*

ſchier oft mozghen. Hodie aut cras: nunc aut pòſt.

ſchier/ ſchierken houts. *ſland.* Pars aut particula ligni abſciſſa. *q. d.* **ſchieder/ ſchiederken.** *à* **ſchieden.** i. findere.

ſchieren. *vetus. ſax. ſicam.* Dividere, partiri.

ſchiere wiere *ſland.* Permiſtè, ſparſim.

ſchieren. j. cieren. Parare, ornare.

ſchier-loos. Imparatus, inconſideratus: & ſubitus, ſubitaneus.

ſchierlick. Promptus, paratus. & ſubitus, ſubitaneus.

ſchieten. Iaculari, ejaculari, ejicere, emittere telum: torquere ſagittam, jaculum, globum, lapidem: ſagittare, ſagittam arcu emittere, expellere: diſplodere tormentum, tormentum exonerare. *germ. ſchiſſen. ang. ſhote, ſhutte.*

ſchieten / oy-ſchieten haeſtelick. Subitò

ſur-

surgere, exsurgere.

schieten. Surgere.

schieten sijn verwe. Amittere, rejicere colorem.

schieten een gracht. Ducere foveam.

schieten het broot in den oven. In furnum mittere panem.

schieten/botten/spruyten Germinare. pullulare, germina sive pullos emittere, gemmas producere.

schieten. *adag.* Scomma sive cavillum in aliquem jacere.

schiet-lap. Brachiale jaculatorium.

schiet-pijcksken. Tragula.

schiet-pijl. Sagitta, calamus, arundo.

schiet-slanghe. Iaculus, serpentis genus.

schiet-spel. Ludus sagittarius, jaculatorius.

schiet-sporle. Radius textorius.

schiet-baer. Iaculabilis, missilis.

schiet-pinne. Scopus.

schiet-ghe weer. Telum.

schietende oogben. j. vliegbende. Oculi emissitij.

schietende verwe. Color evanidus, fugax, obsoletus.

schietinghe. j. verschietinghe. Saltus, cum membrum alternatim vibratur.

schietelick. Iaculabilis, missilis.

schieter. j. schutter. Sagittarius, jaculator: schyta *veteribus dictus* eques sagittarius. i. **arcier.**

schieter/schiet-wormken/motte. Blatta, tinea.

schisten/schiffen. Densari in butyrum: & Densari sive mutari in lacxyston.

schisten. *boll* **j. deylen.** Dividere, partiri.

schistinghe. *boll.* **j. deylinghe.** Divisio.

schijffelen. j. schuyffelen. Labi, prolabi.

schijn. Splendor, fulgor, nitor, candor, jubar. *germ. scheyn. ang. shave.*

schijn. Tenue lumen reverberati fractiq́ue luminis splendor. *Ioan. Becan.*

schijn. Forma, prętextus, species, obtentus. *ang. shewe.*

schijn der waerheyd. Verisimilitudo, species veri, umbra veri.

schijnen. Splendere, fulgere, nitere, nidere, lucere, elucere, dilucere, illucere, illucescere, relucere, micare, rutilare, radiare, coruscare. *ger. scheynen. ang. shine.*

schijnen. Videri, apparare, præbere speciem: gerere, reddere, repræsentare speciem.

schijn-baer. Lucidus, dilucidus, evidens, manifestus, non obscurus.

schijn-baerheyd. Evidentia.

schijn-baerlick. Evidenter.

schijn-deught. Hypocrisis, virtus simulata.

schijn-deughdigh. Hypocrita.

schijn-heyligh. Hypocrita.

schijn-heyligheyd. Hypocrisis.

schijn-hoed. Cassia, petasus, umbella, galerus solem & aeris injuriam arcens: umbraculum.

schijn-wormken. Nitedula, lampyris.

schijnigh. Splendens, nitens.

schijninghe. Visum, spectrum, phantasia, phantasma.

schijnsel. Splendor, fulgor, jubar, nitor.

schijnsel des hemels. Æthra.

schijnsel van deught. j. deckscl.

schijte. *vetus.* **j. schete.** Crepitus ventris.

schijte/schijterije. Foria, orum: stercus liquidum, merda. *σκατος.*

schijte. Foriola, mulier spurca.

schijten. j. bijsten. Pedere.

schijten. j. hacken. Cacare, forire, exonerare alvum, ventris onus ejicere. *ger. scheyssen. ang. shyte.*

schijt-ael. Anguillæ minimæ & vilissimæ genus.

schijt-besie. Rhamnus.

schijt-darm. j. aers-darm.

schijt-broecke. Foriolus, braecam stercore liquido fœdans.

schijt-gat. Podex, ani circulus, sedes.

schijt-gheel. Buxeus color, color dilutior luteo.

schijt-huys. Latrina, forica.

schijt-koec. Libum piperatum vile, alvum ciens.

schijt-kruyd. Mercurialis: *herba alvum præcipuè ciens.*

schijt-pot. Lasanum.

schijt-repse. Iter frustra factum, frivolum.

schijt-teple. Lasanum.

schijt-ruyter. Miles stercoreus. *Plaut* vilis: non pluris quàm sterquilinium fa-

eiendus: nullius pretij.

ſchijt-verſſen.j.kack-yiele. Pernio.

ſchijt-voere/ ſtront-voere. Res frivola, nullius momenti: geſtus parvi momenti, geſticulatio, ridicula.

ſchijt-voyſt. Leve gelu, non ſævum.

ſchijter/vijſter. Peditor.

ſchijter/kacker. Foriolus.

ſchijterije. Foria, orum: profluvium alvi.

ſchijve. Orbis, diſcus, rota, rotula, orbiculus, menſa rotunda. & Numus: & Calculus, ſcrupus, orbiculus aleatorius quo in alveo luditur.

ſchijve/katerol. Trochlea, rechamus.

ſchijve van de knie. Patella, mola genu.

ſchijve/kliester. Nucleus, ſegmen, orbis, orbiculus. *ger. ſcheyb ang. ſ hieve, ſ huf.*

ſchijve gouds. Orbis auri, maſſa auri.

ſchijven/ſchupven. Provolvere, protrudere, permovere.

ſchijvert ſchijvelinck. *holl.* Malum orbiculatum, epiroticum.

ſchild. Scutum, clypeus. *Videtur dictio* **ſchild** *primaria ſua ſignificatione dici* ſcutum pictum, aut ſcuti pictura & imago: *ſicut* Clypeus *Latinis & I.C. veteribus, imago picta aut pictura in clypeis dicta eſt. ger. ſchilt. gal. eſcu. ital. ſcudo. hiſp. eſcudo. angl. ſ hield. ſ helde.*

ſchild oft ſchelpe van de ſchild-padde. Teſtudinis operimentum.

ſchild/ſchild-waepen/yelm-teecken. Inſigne, inſignia.

ſchild-voytigh/ ſchild-veurtigh/ ſchild-veure/ſchild-voye. *vetus.* Armiger, ſcutiger: *quaſi dicas,* ſcutum levans, ſchildbor regis. i. armiger regis. *Paul. Diac. in geſtis Longobard.*

ſchild-vack. Teſtudo militaris.

ſchild knaepe. Armiger, ſcutiger, ſcutigerulus: nobilis ſcutatus, nondum equeſtribus inſignibus donatus.

ſchild-knecht. Armiger, ſcutiger.

ſchild-knechts. Armigeri. *qui gallicè & anglicè eſquiers dicuntur. proximi ſunt equitibus auratis: nempe qui vel à clypeis gentilitiis, quæ in nobilitatis inſignia geſtant; vel qui à Principibus & maioribus illis nobilibus ab armis erant, nomen traxerunt, Guil. Candenus.*

ſchild-maecker. Scutarius, faber ſcutarius.

ſchild-padde. Teſtudo: *à peltæ ac ſcuti figura teutonicè dicta.*

ſchild-voerder. Scutatus, ſcuto armatus: ſcutiger, armiger.

ſchild-wachte. Primę excubię, vigilię excubitor exſtans: excubię exſtantes, ſtatio, ſtationes, cuſtodia ad portas, unus aut alter miles, aut etiam plures quieti ante portas poſiti. *vulgò* ſentinella.

ſchild-waepen. Clypearia arma, inſignia.

ſchilderen. Pingere, depingere, *quaſi dicas* clypeum formare ſive pingere.

ſchilder. Pictor.

ſchilderije. Pictura.

ſchilghe. *ſtand.* **j.kiemebe.** Numella.

ſchille. *holl. friſ.* **j.ſchelle.** Cortex.

ſchillen. *holl. friſ.* **j.ſchellen.** Decorticare, corticem detrahere.

ſchillen/ ſchellen.j.verſchillen. Differre, diſcrepare, diſtare.

ſchilt-tael. *vetus. holl.* Cenſus, æſtimatio fortunarum, pro cuius ratione tributum penditur.

ſchim.j.ſchin. *holl.* Furfures capitis.

ſchimme. *holl.* **j.ſcheme.** Vmbra.

ſchim-man. Proreta, qui in prora tutelæ navis præſidet.

ſchimmel. Situs, mucor, rancor.

ſchimmel/ſchimmel-peerd. Murinus, leucophęus, cineraceus equus: ubi color albus nigredine obſcuratur, ut in re ſitu ſive mucore obſita.

ſchimmel-verwe.j.aſch-verwe. Color cineraceus, cinereus, leucophæus.

ſchimmelachtigh. Mucidus, rancidus, fracidus.

ſchimmeligh.j.verſchimmelt. Mucidus.

ſchimmelen.j.ver-ſchimmelen. Mucere, muceſcere, fracere, ſitum ducere, mucorem contrahere.

ſchimp. Iocus, ludus, ridiculum, deridiculum, ſal, ſales, cavilla, cavillū: & Contumelia, convitium, maligni ſales.

ſchimpen. Iocari, ludere, cavillari. & Irridere, ſubſannare, perſtringere, taxare, reprehendere, ſcommata in aliquem jacere.

ſchimp-vrief. Libellus famoſus.

schimp-lied. Satyra, invectivum poëma: cantio invectiva.

schimp-ghe-dicht Satyra.

schimp-reden. Dicterium, cavillum, sales.

schimp-scheut. Cavillum, convitium, scomma.

schimp-schrift. Libellus famosus: qui maledictis sauciat ac sugillat alicuius famam.

schimp-wijse. Iocosè, joculariter, per jocum & risum. Contumeliosè.

schim-voghel. Scurra, simio.

schimp-werck. Iocus, ludus, sales, cavillum dicacitas.

schimp-woord. Scomma.

schimper. j. schamper. Contumeliosus, procax, derisor, homo falsus.

schimpigh/schampachtigh falsus. dicax.

schin/schim. Furfures capitis, furfuraceæ squammæ capitis: porrigo. *sax. scim*

schinde j. scheeme. Membrana, pellis, cortex. *ang. skinne*

schinden. *sax. sicamb.* j. villen. Excoriare, deglubere.

schindel. *germ. sax. sicam* .j. schalie. Assula, scandula. *ang. shingle*

schinderen de wijnen. Reliquum vini radio in vase dimetiri.

schip/schep. Navis, navigium, ratis, classis, cymba, lembus: puppis, prora, trabs, carina. *germ schiff gal. esquif, squif. ang ship.*

schipken. Navicula, navigiolum, scapha, alveus.

schip-bancken. Transtra, juga.

schip-beck. Rostrum navis, coronis.

schip-boden. Carina, infimus alvus navis, alveus navis.

schip-boom. Contus, trudes.

schip-boot. j. lichter. Scapha. & Remulcus.

schip-breucke/ schip-breke/ schip-broke/ schip-braecke. Naufragium.

schip breuckigh/ schip-brekigh. Naufragus.

schip-brood. *sicamb. holl.* Panis nauticus bis coctus.

schip-dregg. Manus, harpago ferrea.

schip-ghe-wand. Armamenta navis.

schip-geld. Naulum.

schip-haeck. Harpago. & Anchora.

schip-haven. Portus.

schip-heer. Navarchus, nauclerus, præfectus navis.

schip-houder. Echencis, remora. *piscis genus.*

schip-hout. Materia navalis.

schip-kooyde. Rudens, funis nauticus.

schip-ladder. *holl.* j. **schip-leeder.** Pons, scalæ navales.

schip-land. Portus, terra sive locus naves tuto recipiens.

schip-last/ bal-last. Saburra.

schip-lieden. Nautæ.

schip-loon. Naulum, portorium.

schip-maecker. Naupegus.

schip-man. Nauta, navita.

schip-manschap. Navicularia.

schip-meester. Nauclerus.

schip oorloge. Bellum navale, classicum.

schip-patroon. Navarchus.

schip-peck. Pix navalis.

schip-pond. j. 300. **pond.**

schip-reeder. Exercitor navis.

schip-reep. Rudens, funis nauticus.

schip riem. Remus, tonsa.

schip-roede. Remus, tonsa.

schip-roer. Clavus, gubernaculum navis.

schip rollen. Palangæ.

schip-roover. Pirata.

schip-rustinghe. Arma nautica, armamenta navis.

schip-sand. Saburra.

schip-seel. Rudens.

schip-sepl. Velum, carbasus.

schip-slaefken. Mesonauta.

schip-soller. Fori, orum.

schip-stad. j. **schip-stelle.** Statio.

schip-stelle. *ger. sax. sicamb.* Statio navium, navale, portus.

schip-strijd. Naumachia, navalis pugna.

schip tol Portorium, vectigal.

schip-tollenaer. Portitor.

schip-touwe. Rudens, funis nauticus.

schip-vaerd. Navigatio. & Amnis navigabilis.

ſchip-boerder. Nauclerus, navicularius, naviculator.
ſchip-bzacht. Navicularia.
ſchip-bzachten. Navicularium facere.
ſchip-bzienden. *ſax.* **j. xreders.** Exercitores navis.
ſchip-water. Nautea.
ſchip-wellen. Palangæ.
ſchip-werf. Navale, ſtatio.
ſchipper. Nauta, navita, naviculator.
ſchipper-ſchap. Navicularia.
ſchit. *j.* **ſchitte.** Stercus, merda, excrementum alvi.
ſchit-wevel. *ſic* **j. tozt-wevel.** Scarabeus.
ſchitte. *holl. friſ. ſland.* Foria, ſtercus liquidum. & Stercus bovinum ſive bovillum, fimus vaccinus quo ſiccato ceſpitum loco, in focis paſſim utuntur.
ſchobbe/ſchabbe. Operculum, tegumentum, tegmen.
ſchobbe. *holl. ſicamb.* Squama.
ſchobbe/ſchabbe. Scabies.
ſchobbe. Scomma, cavillum, ſarcaſmus. *vulgò* ſcobatio.
ſchobbe. *holl.* Scurra.
ſchobben. *j.* **ſchzobben.** Scalpere.
ſchobben. *j.* **ſchzobben.** Convitiari, cavillari.
ſchochr/ſchoſt. Dorſum, dorſi tumor ſive gibbus, dorſi ſuperior pars onera portans: atlas.
ſchock. *ſax. ſic* **feſtigh.** Sexaginta.
ſchocke. *vetus.* **j. tas.** Meta, ſtrues. *germ. ſchochen. ang. ſhocken.*
ſchocke. *holl. friſ* **j. ſchitte.** Ceſpes ſtercorarius: ceſpitis genus in teſſellas conformatum ſimo bubulo conſtans, interſperſis ſtraminis, arundinum, fœni quiſquilijs, ad ſolem æſtivum excocto. *Adr. Iun.*
ſchocken. *j.* **taſſen.**
ſchock. Concuſſus, us, concuſſio, ſuccuſſatio, jactatio.
ſchocken. Quaſſare, quatefacere, collidere, concutere, ſuccuſſare, offendere. *ital. ſcoſſare, ſcuotere, ſquaſſare. hiſp. ſacudir. angl. ſhake.*
ſchockende peerd. Equus ſuccuſſor, ſuccuſſator, ſuccuſſorius.
ſchoe. *ſland.* **j. ſchoen.** Calceus.
ſchoef/ſchoeve. Amiculum, penula, palla.
ſchoef/om-ſlagh. Replicatio, reflexio togæ, pars ſuprema togæ reflexa.
ſchoef-mantel. Ricinium, ricinum.
ſchoeffel. Pala. *c. ſchauffil. ang. ſhoevel.*
ſchoyen/ſchoenen. Induere calceos, calceare, inducere calceos.
ſchoeyer. *ſ. nd.* **j. aen-trecker.** Calcipes.
ſchoepſel. Calceatus, calceamen, calceamentum.
ſchoelde. *j.* **ſchool.** Pala.
ſchoen. Calceus, calceamentum, ſolea: & Vngula animalium. *germ. ſchuch. ſax. ſcho. ang. ſhoe.*
ſchoen-bzaed. *j.* **bozſtel bzaed.** Filum ſutorium picatum ſubulare, chelcuma.
ſchoen-hoozn. *j.* **aen-trecker.** Calcipes.
ſchoen-lap. ſolea, ſuppagmentum. **Oude ſchoen-lappen.** Veteramenta, ſoleæ detritæ.
ſchoen-lappen. Suppingere calceos.
ſchoen-lapper. Cerdo, veteramentarius, ſutor veterum calceorum: refector calceorum.
ſchoen-lapper. *holl. friſ.* **j. blinder.** Papilio.
ſchoen-maecken. Suere calceos.
ſchoen-maecker. Sutor calcearius, calceolarius.
ſchoen-maecker. *holl. friſ* **j. pelſer.** Pyrallis.
ſchoen-maecker. *j.* **alje.** Tinca. *ſic dicta hollandis ob cr. ſſitudinem cutis. Geſner.*
ſchoen-maeckers mes. Scalprum ſutorium.
ſchoen-makers ſwertſel. *j.* **kooper-rooſe.** Calchantum, atramentum ſutorium.
ſchoen-maeckerije. Sutrina, calcearij officina.
ſchoen-riem. Corrigia calceamenti, ligula calceorum.
ſchoen-ſole. Solea.
ſchoen-veter. *j.* **ſchoen-riem.**
ſchoenen. *j.* **ſchoepen.** Calceare.
ſchoepe/ſchuppe. Pala.
ſchoepe/hozen-ſchuppe. Rutellum.
ſchoepen. *vetus.* **j ſcheppen.** Haurire.
ſchoer-bupck. *j.* **ſcheur-bupck.**

ſchaer-haye. Squatina piſcis.

ſchaeve j. **ſchoef.** Amiculum.

ſchaeveren. *ſi. amb.* **huyveren.** *gal. ſecover.* i. quatere, concutere, agitare.

ſchof. *vet.* Faſcis, congeries rerum colligatarum.

ſchof. j. **ſchoft.** Quadrans operæ.

ſchof. Repagulum, obex, clauſtrum.

ſchof. j. **ſchuyf-laed.** Capſa truſatilis, capſa pendula.

ſchof i. **heck.** Cataracta, porta cataracta.

ſchof-hecke. Cataracta.

ſchoffer. Cataracta.

ſchoffen. i. **ſchoſten.**

ſchoffieren. Violare, corrumpere. & Affricere ignominia, inferre labem, infamiam, ignominiam, ignominiæ notam inurere.

ſchoffieren oft ſchendeen maeght. Violare virginem, vim inferre virgini: rapere virginem, vi opprimere virginem, vitiare virginem.

ſchoffierigh. Violentus.

ſchoffierighepd. Raptus, ſtuprum violenter attentatum. & vis, violentia. & Opprobrium, injuria, dedecus.

ſchoffierighlick. Violenter, ignominiosè, cum opprobrio.

ſchoffilioen/ſchuyffelioen. Peniculus furnarius.

ſchoft. j. **ſchocht.** Atlas.

ſchoft/ſchof. Quadrans operę, operarum diurna diviſio in quartas facta.

ſchoft/et-mael. Paſtio diurna quatuor vicibus.

ſchoſten/ſchoffen. Paſcere aut quieſcere quatuor ſtatutis vicibus ſive horis dici.

ſchopen. Graſſari incedere cum impetu.

ſchoſcke. *fland.* Rudus, eris.

ſchoſder/ſchulder. *ger. ſax. ſic.* j. **ſchouder.** Humerus.

ſchoſderen. Ludum aleatorium exercere: aleatoribus & luſoribus ludendi copiam dare, inſtrumentaque ſuppeditare certa mercede aut parte lucri.

ſchoſderer. Exercitor alearum, ſuſceptor aleatorum. & Choragus, dux chori & ſuppeditator inſtrumentorum ludicrorum & expenſarum.

ſchoſderer. *vetus ger.* Carnifex, tortor.

ſchoſe. Schola, ludus literarius, gymnaſium auditorium. *ger. ſchul. gal. eſcolle. ital. ſchuola. hiſp eſcuela. ang. ſchoole.*

ſchoſen gaen. Frequentare ſcholas.

ſchoſe-geld/leer-geld. Minerval, merces: id quod præceptori numeratur pro inſtitutione.

ſchoſe-ghe-ſellen. Condiſcipuli, commilitones, *per metaphor.*

ſchoſe-kind. Scholaſticus, diſcipulus.

ſchoſe-meeſter. Ludimagiſter, magiſter didaſcalus, doctor, præceptor, ſcholiarcha

ſchoſe-recht. Diſciplina.

ſchoſier. Scholaſticus, diſcipulus. *vulgò* ſcholaris.

ſchoſfert/ſchoſver. Catarractus, carbo aquaticus, mergus magnus.

ſchoſle. *vetus.* j. **ruſch.** Gleba, cruſta ſoli vel terræ. *germ. ſcholl. ital. zolle.*

ſchoſle/ſchuyve. Maſſa.

ſchoſle van ijs. Cruſta glacici, maſſa glacici.

ſchoſle/plat-duys. Paſſer piſcis.

ſchoſle/tonghe. Solea, lingulaca piſcis. *gal. ſole. ital ſuola. ang. ſoole. ſole.*

ſchoſlen. Conglaciare, denſare, denſari.

ſchoſpen. *holl.* j. **kloteren.** Pultare.

ſchoſp-ey. *holl.* j. **klotſ-ey.** Ovum requietum.

ſchoſver. j. **ſchoſfert.**

ſchom. *vetus* j. **ſchuym.** Spuma.

ſchom der boomen. Bryon, canities arborum, muſcus, lanugo in corticibus arborum.

ſchom/ſchomme. Glabretum, calvetum: locus ſitu obſitus, ſqualidus.

ſchommelen. Culmaria opera facere, agere mediaſtinum, deſpumare carnes piſces, &c. lavare ſcutellas, expurgare ſupellectilem culinariam.

ſchommel-kock/ ſchommel-knaep. Mediaſtinus, lixa, ſervulus coquinarius, ſervus ſordidulus, abjectus in culina miniſter, focarius.

ſchommel-maertken. Servula ſordidula.

ſchommen. Emuſcare, muſcum adimere.

ſchummer/ſchumer. *ſax.* Crepuſculum.

ſchongelen/ſchonckelen. *holl. friſ.* j. **touteren.** Motitari.

Schoole. *j.* **schole.** Schola.

Schood. *j.* **schodt.**

Schoof/schoobe. Merges, fascis segetum, manipulus spicarum. *ang. sheaffe.*

Schoof land. *fland.* Ager, qui ultra decimum sextum etiam manipulum tribuit.

Schoal/schoole. *sicamb.* **j. oben-gaffel.** Pala, infurnibulum.

Schoon. Pulcher, elegans, venustus, formosus, scitus, bellus, specie eximia, vultu venusto, formâ, egregiâ, luculentâ, bonâ, facie pulchrâ, concinnâ.

Schoon ende suyver. Purus, mundus, lautus, nitidus.

Schoon-broeder. *fland.* **j. behoudt broeder.** Levir. *galli dicunt bau frere. q. d.* pulcher frater.

Schoon-dochter. Nurus.

Schoon-heere. *fland.* **j. groot-vader.** Avus.

Schoon hemde. Subucula recens. *Lud. Vives.*

Schoon-laecken. *fland.* **j. amme laecken.** Mappa. *q. d.* linteum candidum sive mundum.

Schoon-moeder. *fland* **j. be-houde moeder.** Socrus, uxoris mater. *quasi dicas* pulchra mater. *gallicè belle mere.*

Schoon papier. Papyrus pura: non descripta, charta virgo.

Schoon-praet. Logodædalus, architectus verborum, sermonis artifex: aretalogus, garrulus, virtutum ostentator, suaviloquus.

Schoon-sone. *Fland* **j. behout-sone.** Gener. *gal beau fils.*

Schoon-vader. *Fland.* **j. be-houde vader.** Socer, uxoris pater. *q. d.* pulcher pater. *gal. beau pere.*

Schoon-vrouwe. *Fland.* **j. groot-moeder.** Avia.

Schoon-weder. Serena tempestas, serenitas, serenum, cœlum serenum, sudum, clarum, gratum, temperatum.

Schoonen. *sicamb.* Parcere, ignoscere. *ger. schoonen.*

Schoonheyd. Pulchritudo, elegantia, venustas, formositas, cultus, gratia, forma, species, decor.

Schoonken. Bellus, bella.

Schoonkens. Belle

Schoonkens. *Fland.* Sensim, paulatim, pedetentim. *ita quoque gal. bellement.*

Schoore. *j.* **scheure/schoore.** Ruptura.

Schoore-buyck. *j.* **scheur-buyck.**

Schoore/schoor. *j.* **schore/veurland.** Alluvies, alluvio, terra alluvione aggesta: & Acta a. *ang. shore.* *vide* **schore.**

Schoore. Fulcimẽ, fulcimentum, fulcrum: statumen, pedamen, pedamentum. *ang. shore, shoore.*

Schooren. Fulcire, suffulcire, adminiculare, pedare, staturninare. *ang. shore.*

Schoor-voet/stutters. Anterides, erisma: arcus pilęve muris obnitentes & labans ędificium fulcientes, tigna parietes ruinosos fulcientia, tibicines.

Schoor-leere/schoor-leeder/boom-leere. Scalę erismate fultæ, quæ tertium habent lignũ quod obnitentis fulcimenti loco est.

Schoor-solderken. Tabulatum supremum domus, contignatio culminis ædium.

Schoor-steen. Caminus, focus, lapis camini, lapidea structura, sive ferrea lamina foci, fulcrum sive sustentaculum camini. *vulgò* contramurus foci. *sax. schorn-steyn. q. d.* lapis fulciens sive sustentans. *& feurmur. q. d.* murus ignis.

Schoot/schood. Gremium, sinus. *ger. schoss. sax. schot*

Schoot-hondeken. Catellus Meliteus, catellus quem matronæ & puellæ otiosæ ac delicatæ in sinu fovere solent.

Schoot-hoyn. Pes veli, extremus veli angulus

Schoot vieren. Laxare pedem, facere pedem: laxare funem sive imum angulum veli nauis. *sax. shot horne.*

Schoot-kleed. *fland.* **j. veur-schoot.** Castula.

Schoot-vel. Castula pellicea, succinctorium pelliceum.

Schoove. *j.* **schoof.** Merges.

Schooven. Colligere in fasciculos.

Schoover-sepl. Velum medium, velum maximum.

Schoy. Tegumentũ, quidquid tegit. *Bec.*

Schoy/

Schoy/schoyppe. *fland. vetus.* Ludibrium.
Schoyppe. *fland. holl.* j. **schuyppe.** Pala.
Schoyppen j. **schuppen.** Excutere, foras ejicere. & Vibrare, motitare.
Schoyppen. *germ. sic. holl. sax.* j. **stoppen.**
Schoyppen. *vetus.* Replere.
Schoyppen/schoyppelen j. **touteré.** Ludere otcillis.
Schoyppen. *fland. vetus.* j. **schobben/syotten.** Convitiari.
Schoy-yamer. j. **stoy-yaemer.** Malleus stuparius.
Schoy-steen. *ger. sax. sic. vnb.* Cæmentum.
Schozchen. *sax. sicamb.* j. **krupen.**
Schozch-karre. *sax sic.* j. **krup-wagyen.**
Schoze/schooze/schozre. Ruptura, sciſſura, rima: & Rupes, cautes: & Fulcimen.
Schozen j. **schoozen.** Suffulcire.
Schozen j. **scheuren.** Rumpere.
Schozft/schozfryepd. Scabies. *ital. scabbia ang. ſ wiſe, ſcurfines.*
Schozft/schozftigh/schabbigh. Scabioſus, ſcaber.
Schozft-schaep. Ovis puſuloſa.
Schozfte/wzangye. Caſſuta, angina lini, podagra lini. *vulgò* Cuſcuta: *herba quæ ſcabiæ, uberibus & elephantiaſi laborantibus prodeſt.*
Schozfryepd/schozftigyepd. Scabies, petigo, impetigo.
Schozlupn j. **scharlupn.**
Schozpen. Secare, proſecare, ſcindere, findere, ſtringere.
Schozpioen. Scorpius, nepa. *ger. ſcorpion. gal. ſcorpion. ital. ſcorpione, ſcorpio. hiſp. eſcorpion. ang. ſcorpion.*
Schozre/schoze. Ruptura, ſciſſura, pars rupta aut ſciſſa, ſciſſura lapidum, pars petræ ſciſſæ: & Rupes, cautes, ſaxum abruptum. *germ. ſchroff. ang. ſkarre.*
Schozre. Rudus, cæmentum.
Schozre van tys. Ruptura glaciei, maſſa glaciei.
Schozre. Gleba, ceſpes.
Schozre/schooze/schoze. Alluvies, alluvio.
Schozre. Acta, ripa. *ang. ſ hore.* **Schozre.** Planities eſt herbida, alluvione adjecta, parcius gramine viteſcens, minus uberem pabuli copiam ſuppeditans: à paſcendo vellendoque dicta, *Levin. Lemnius*
Schozſſe. Cortex, liber, cutis arboris. *vulgò* ſcorſſa. *gal. eſcorſſe. ital. ſcorza, corteccia. hiſp. cortexa.*
Schozſſe j. **kozſte.** Cruſta.
Schozſſe. *fland.* j. **schozte/schozſ-kleed.** Præcinctorium.
Schozſſen/schozten. Suſpendere, ſubducere, attollere, ſuccingere, accingere, adſtringere, contrahere. *germ. ſchurtzen.*
Schozſſen. Fibulare, figere.
Schozſſen yet werck. Suſpendere opus, ſiſtere, intermittere opus.
Schozſſen oft schozten den neuſe. Corrugare nares.
Schozſſen j. **blecken.** Deglubere, corticem adimere. *gal. eſcorcer, eſcoſſer. ital. ſcorticare. hiſp. deſcortezar.*
Schozſ yaeck. Uncus adſtrictorius, uncinulus quo veſtis adſtringitur, & ſuccingitur: fibula: & Spinter.
Schozſ-kleed/schozſſe/schozte. Præcinctorium, ſinus, caſtula.
Schozſ-muplen. Ringere, ringi.
Schozſ-poozte j. **yeck/schoſ.** Cataracta.
Schozſ-vel. Succinctorium pelliceum.
Schozſſel-woenſ dagh. Feria quarta, ſive dies Mercurij hebdomadę maioris aut ſanctæ: qua campanæ ſuccinguntur, & tribus diebus ſilent.
Schozte. Supparus, ſupparum. & Succinctorium, præcinctorium, caſtula. *gal. eſcourchoir. ſax. ſchorte. ang. ſ hort.*
Schozt-doeck j. **schozte.** Supparus.
Schozte-kleed. *Fland. holl.* j. **veur-schoot.** Præcinctorium, ſinus, caſtula. *vulgo* ventrales.
Schozte-kleed. *Fland. holl.* Diaphragma, ſeptum tranſverſum.
Schoztel-doeck j. **schozt-doeck/schozte.**
Schozte-kloc-woenſ-dagh. *fland.* j. **schozſſel-woenſ-dagh.**
Schozten j. **schozſſen.** ſuccingere, ſuſpendere, accingere.
Schozten. *holl. ſic. friſ.* Deeſſe, deficere.
Schozt-yaeck j. **schozſ-yaeck.**
Schozt-neuſigh/schozſ-neuſigh. Simus, ſimo.

simo. *vulgò* camusus.

Schoet-poote. *sax. sic.* j. **schoes-poote.**

Schossen/schroossen. *Bland.* j. **bzassen.** Epulari.

Schosse. *vet.* Siliqua. *gal. escosse. ital. scorza.*

Schot. j. **schut.** Septum. & Libera custodia.

Schot/schote/scheute. Iaculatio, jaculum, missile.

Schot/ghe-schot in de syde. Telum, lateris morbus.

Schot/ wt-wozpsel. Ejectamentum, id quod ejicitur.

Schot/be-schot. Pollen.

Schot. Id quod ex diversis rebus in unum congregatur acervum.

Schot. j. **be-schot.** Proventus.

Schot. Crescendi ratio. *dicitur Becano.*

Schot. j. **schoft.** Quadrans operæ.

Schot. *vetus.* Pecunia.

Schot ende lot. Census, vectigal, tributum, exactio, obventio, oblatio, id quod censibus singulorū imponitur : *à* **schatten.** i. censere.

Schot. Symbolum, collatio, collecta, solutio. *vulgò* scotum. *gal. escot. ital. scotto. hisp. escote. ang. shot.*

Schot-mieter. *vetus.* Publicanus, redemptor vectigalium.

Schot-vzp. A symbolus.

Schote. j. **scheute.**

Schot-poele. *sax.* j. **schiet-poele.**

Schotigh. j. **scheutigh.**

Schotel. Scutella, scutula, catinus, paropsis, discus, patina, vas escarium, lanx gabata. *ger. schussel. gal. escuelle. ital. scodilla. hisp. escudilla. ang. scotle, schuttel.*

Schotel van de waghe. Lanx in libra.

Schotel-boeck. Peniculus culinarius.

Schotel-eten. Ius esculentum liquidum, quod ex scutella haustum editur,

Schotel-lecker. Catillo.

Schotel-rinck. Basis, circulus mensarius.

Schotel-vodde. j. **schotel-boeck.**

Schotel-waghe. Trutina, statera, bilanx *quibusdam*, duæ æquato examine lances, *Virgil.*

Schotel-water. Eluvies culinaria.

Schots. Ineptus, incompositus, bardus, absurdus. *ital. sciocco.*

Schotselick. Ineptè, absurdè.

Schotte van melck. *germ. sax. fris. sicam.* Serum lactis.

Schotter. *Bland.* j. **schutter.**

Schoude/ schaude/ schouwe/ schauwe. Caminus, fumarium, caminus effumatorius, infumibulum, fumale, vaporarium. *chaude. gal.* calidus *dicitur.*

Schoude / schouwe. Culmen summum domus. *Virgil. Etiam summa procul villarum culmina fumant.*

Schoude. j. **schouwe.** Specula.

Schoud-berd. *Bland.* j. **schutsel.** Pluteus foci.

Schoud-boesem. j. **schoud-mantel.** Sinus camini.

Schoud-geld. Exactio in caminos, census qui per focos solvitur.

Schoud-hanghel. j. **hanghel.** Climacter.

Schoud-mantel. j. **mantel vā de schoude**

Schoud-pijpe. Fumarium, tubus fumarius, tubus foci.

Schoud-steen. j. **schoude.** Caminus.

Schoud-veger. Scoparius caminorum, repurgator infumibulorum.

Schoud-verwe. Color fuligineus, impluviatus.

Schouden/schoudē. Aqua calefacere, calida perfundere, calida abluere sive abradere. *gal. eschauder. ital. scaldare.* i. calefacere, fervere, bullire.

Schoud-heet. Fervens, fervidus.

Schouden het verckē. Calida perfundere & glabrare suem mactaram. *ang. scalde.*

Schoudelinck. j. **bzaed-vercken.**

Schoud/schuld. Debitum, culpa.

Schoud-heet/schoud-hepd/ schoud-heesscher/ schuld-heps. Prætor, præfectus prætorio, quæstor parricidij, judex quæstionis, consul, præsidens inter judices, *vulgò* scultetus : *quod jus debiti petat sive exigat : quasi dicas*, jussor & imperator debitorum & obligationum : sive culpæ & pœnæ pro noxis exactor. *dicitur &* **schuld heps** / *nempe* noxæ debitive exactor, qui pœnas irrogare & multas exposcere ab ijs qui deliquerunt, solet. *Adr. Iun.*

ſchoud-heet-ſchap. Prætura, officium ſive dignitas prętoris.

ſchoudigh. *vetus.* j **ſchuldigh.**

ſchouder. Humerus armus, ſcapula. *germ. ſchulter fax ſchulder. ang ſchoulder.*

ſchouder-ghheſpe. Spinter, fibula humeraria.

ſchouder-bladt/ſchouder-been. Scapulæ, ſcoptula operta, Scapulæ, oſſa quæ à tergo incumbunt, oſſa humeraria.

ſchouder-boghe. Armus.

ſchouder-kappuyn. Humerale.

ſchoud. *boll. ſtand* j. **ſchoud-heet.** Prętor.

ſchoverlick. *boll.* j. **ſchaverdijne.**

ſchouw. *vet.* j. **ſchouwe.** Contuitus, us.

ſchouw. Terriculum, terriculamentum.

ſchouw. Agreſtis, indomitus. & Pavidus. & Fugiens.

ſchouw. Conſternatus, exſternatus.

ſchouw / ſchouwachtigh / ſchouwigh peerd. Equus pavidus, meticuloſus, prætrepidus, prætrepidans.

ſchouwen/ſchuwen. Vitare, devitare, evitare, fugere, defugere, fugitare, ſubterfugere, cavere. *vulgo* ſcuvare. *ital. ſchivare. ſiſart, ſchifare. hiſp. eſquivar. ang. eſchewe.*

ſchouwigh. Vitabundus, vitans. & Pavidus, exterritus.

ſchouwelick. Horridus, horribilis.

ſchouwe. j. **ſchoude.** Caminus.

ſchouwe. Contuitus, us.

ſchouwe/ſchouw. Specula, pharus. & Turris.

ſchouwe. *boll. friſ* j. **ylepte.** Stlata.

ſchouwen. *vetus.* Monſtrare, demonſtrare, ſignificare, hortari, exhortari. *ang. ſhewe.*

ſchouwen. Videre, ſpectare. & Luſtrare.

ſchou-bergh. Specula.

ſchouw-plaetſe. Theatrum, viſorium.

ſchouw-ſpel. j. **ſpel.** Ludi, ſpectacula.

ſchouw-ſpeler. Hiſtrio ſcenicus.

ſchouw-tozen. Specula, pharus, turris ſpeculatoria. *gal. eſchauguette.*

ſchouwt. *vetus.* Speculator, epiſcopus. & Prefectus, prætor.

ſchrabbe. vibex, cicatrix, vulnus, ſignum vulneris, inciſura, inciſio levis facta unguibus, clavis, aciculis, ſpinis, alijſque ſimilibus.

ſchrabbe/ſtrepe. Litura.

ſchrabben. Scabere, ſcalpere, radere, raſitare, incidere unguibus, aciculis, ſpinis, &c. & Leviter vulnerare.

ſchrabben den viſch. Deſquamare piſcem. *ang ſcrape.*

ſchrabben pemants tonghe. *adag.* j. **wt-halen.** Examinare incautum.

ſchrab-mes. Scalprum.

ſchrabber. Raſor.

ſchrabber. Radula, ſcalprum.

ſchrabſel. Raſura, ramentum, ſtrigmentum

ſchraeffen. *ſtand* Radere, raſitare.

ſchraeffelē. Corradere, coacervare, verrere.

ſchraeffeler. Corraſor. & Baiulus, cerdo. & Lucrio.

ſchraeffelinghen. Analecta.

ſchrage. Fulcrum, tripus, trapezophorum, ſubex menſarius: tibicen, columellę ſive pedes quibus impoſita menſa ſuſtinetur furca.

ſchraghe. Proclinantia utrinque ligna cum tertio tranſverſario ſupernè immiſſo, *quod genus* capreolos *Latini vocant & nos hodiè* ſchrage. *Iuſt. Lipſ.*

ſchraegh ſtoel. *ſicamb.* j. **dry-voet.** Tripes.

ſchraeghen/ſchaetſen der timmerlieden. Canterij.

ſchraeghen. j. **onder-ſetten.** Fulcire.

ſchrael. *boll.* j. **ranck.** Gracilis, tenuis.

ſchrael-ruydigh. Squalidus.

ſchraepen. Radere, corradere, ſcalpere, ſcabere. *ang ſcrabe.*

ſchraepe. *ſax. friſ* j. **roſ-kam.** Strigilis.

ſchraepel. j. **ſnipperlingh.**

ſchraepel. Macer, pertenuis.

ſchramme. j. **ſchrabbe.** Vibex cicatrix: ſignum vulneris.

ſchramme. j. **barlaffe.** Vulnus cæſim inflictum.

ſchrancke/ſchrencke. Statumen, pedamentum, Clathrus, clathrum, lignum aut ferrum, quo tranſverſo aliquid clauditur aut munitur.

ſchrancke. Conceptum, vallum, ſeptum, careres in circo, repagulum.

ſchrancke. j. **ſchraege.** Fulcrum.

ſchrancken/ſchrencken. Clathrare, cla-

thris aut cancellis claudere : invicem implicare.

Schzancken. Grallatorio gradu incedere: & Varicare, varicari. & Cancellatim locare. & Ex transverso ponere.

Schzanckel-beenen. Varicare, ingentes passus facere.

Schzanckel-beenen. *sax. sicamb.* Incoxare, cossim insidere, complicatis pedibus sedere.

Schzancken. i. **slibberen.**

Schzanckeler/schzanckel-been. Varus.

Schzand. *sax. sicamb. fris.* Acer, subtilis: vafer, sagax : & Subacidus, subacidulus.

Schzantse / schzante. *sicamb.* **schantse/ muntsaerd.**

Schzantse / schzants-kozf. i. **schantse/ schants-kozf.**

Schzantse. *vetus.* Fractio, comminutio, ruptura, scissura.

Schzantsen. Frangere, rumpere, laniare, frendere. & Mandere, dentibus frangere. & Comminuere, dentibus conficere cibum. & Popinari, heluari, commessari.

Schzantsen. *sland.* i. **schantsen.** Emunire.

Schzapen. i **schzaepen.**

Schzappen/schzeppen. Scarificare.

Schzaven. *vetus. sland.* i. **schzabben.**

Schzeck. i. **schzick.** Tremor.

Schzecken. i. **schzicken.** Tremere, *&c.*

Schzede. Passus, gradus.

Schzede. i. **tzs. boeten.**

Schzedelinck. i. **scherdelinck.**

Schzeeuw / ghe-schzeeuw. Screatus. & Clamor, exclamatio, vociferatio.

Schzeeuwen. Screare, exscreare. & Clamare, exclamare, clamorem edere, vociferari. *gal. escrier, crier. ang. shrike, crye.*

Schzeeuwinghe. i. **schzeeuw.**

Schzep/ghe-schzep. Clamor. & Fletus, ejulatus.

Schzepen. Clamare, clamorem edere. & Flere, lachrymari, ejulare.

Schzepssel. Lachrymæ.

Schzencke / schzencken. i. **schzancke/ schzancken.**

Schzepel. Macilentus, strigosus.

Schzepen. *sland.* Radere.

Schzeppen/schzappen. Scarificare, scalpello aperire. *germ. scherpfen.*

Schzep koppeken. Cucurbitula.

Schzeve. Linea, norma. & Terminus. **buyten schzeve.** Vltra terminum, ultra modum, extra ordinem.

Schzeve wijns. *antwerp.* i. **iij. gelten oft vij potten.**

Schzick. Tremor, terror, horror, formido, pavor.

Schzicke. Dissilire, absilire, subsilire, prosilire. & Gradi, transgredi, prætergredi: & Tremere pavere, exanimari. & Exanimare.

Schzicken. Latè divaricatis pedibus currere. *Becanus.*

Schzicken. *Fl. nd.* i. **schzijden.** Passum facere.

Schzick-schoenen. *fl. nd.* i. **schaverdijne.**

Schzicken-bergher/ schzencken-berger/ schzecken-bergher. Denarius, decem asses: numus decussé X signatus : numus *sive* grossus Saxonicus novus : numus quatuor stuferorum : *Convenit (inquit Iunius) denarius ferè cum* angelico, *quem ab angeli typo Germania ita nominat, sive* schrickenbergio.

Schzickel-dagh. Dies intercalaris, embolimus, dies qui quarto quolibet anno intercidit & interseritur, dies intercalator, insititius.

Schzickel-jaer. Annus bissextus, bissextilis, intercalaris, intercalarius. *à* **schzicken/** *quia series festorum immobilium anno bissexto immutatur, prætereundo transiliendoque unum diem. Vox autem Latina* intercalaris, *à diversa ratione nomen habet, nempe ab* intercalato ; *hoc est, inserto uno die sub finem februarii.*

schzickel-maend. Mensis intercalaris, Februarius.

schzickelick/ ver-schzickelick. Horridus, terrificus.

schzift/ghe-schzift. Scriptum, scriptura.

schzift-ghe-leerd. Literatus, scripturę peritus.

schzift-ghe-leerd/schzijbe. Scriba, Iudæorum doctor.

schzistelick verclaeren. Scripto sive scriptura, literis sive per literas declarare.

schzistrozis. j. **schzijf-koker.**

schzistuere. Scriptura, scriptum. *gal. escrit. escriture. ital. scritura. hisp. escritura.*

schzistuere int recht. Libellus.

schzijde schzede. Passus, gradus.

schzijd-beenen/schzerde-beenen. Grallare.

schzijden. Passim facere, grallare, varicare, varicari.

schzijdelinck. j. **schzerdelinck.**

schzijf-boeckskens. Brevis, breve condicilli, pugillares, adversaria, libellus collectaneorum.

schzijf verd. Tabella deletilis.

schzijf-verd. Pluteus. & Abacus.

schzijf enckt. Atramentum librarium, scriptorium.

schzijf ghe-touwe/schzijf ghe-tuygh. *sic.* Theca calamaria.

schzijf-haeck. j. **winckel-haeck.** Norma, regula, instrumentum fabrile, quo structuræ longitudo & anguli explorantur, & creta aut rubrica signantur.

schzijf-kamer. Tablinum.

schzijf-koker. j **koker.**

schzijf-laede. Graphiarium, theca calamaria, cistula scriptoria.

schzijf-messken. j. **penne-messken.**

schzijf-papier. Charta epistolaris.

schzijf-penne. Calamus scriptorius.

schzijf pziem. Graphium, stylus.

schzijf-schaelie. Palympsestus.

schzijf-tafel. Tabula, album, pugillare.

schzijf-tafelken. j **tafel-boeckskens.**

schzijf-veder. Calamus scriptorius.

schzijve. Scrinium, arca, cista. *germ. schrein. gal. escrine. ital. schrigno. hisp. escino. ang. scryne.*

schzijne j **boot-kiste.** Capulus.

schzijn hout. Lignum scrinarium.

schzijn-maecker/schzijn-wercker. Scrinarius.

schzijn-werck. Opus scrinarium, opus intestinum, ad ornatum ædium ex ligno confectum.

schzijn-wercker. Scriniarius, capsarius, capsarum opifex, clinopegus.

schzijven. Scribere, conscribere, ducere literas, pingere literas. *germ. schreyben. gal. escrire. ital. scrivere. hisp escrevir.*

schzijver. Scriba, scriptor, graphiarius, amanuensis, tabularius, librarius.

schzijvery. Scriba, graphiarius.

schzincken. *vetus. fland.* Contrahere, retrahere. *ang. schrincke.*

schzinde/schzunde. *vetus.* Rima.

schzinden. Agere rimas, findi.

schzobben. Scalpere, scabere, fricare, radere, rasitare. & Corradere, acervare. *ang. scrape.*

schzobben/ reenwen. Peste infectos curare.

schzobber. Scalptor, rasor, corrasor.

schzobber. *holl.* j. **schzaeffelaer** : & **dief-lepper.**

schzobber. *holl.* Homo vilis, nequam, nullius pretij.

schzobber. j. **reenwer.** Vespillo, pollinctor.

schzoeve/vijse. Cochlea, lignum sive ferrum erectum strias habens paulatim adscendentes, quod dum vertitur attollit aut dimittit preli trabem. *sax. schruve. ang. escrove.*

schzoeven/vijsen. Vertere sive torquere cochleam: & Subigere, subagitare.

schzoeven. Fossas ducere metallicas. *sax. schroeffen.*

schzoft. j **schzorft.** Scabies.

schzompe/schzompele. Ruga.

schzompelen. Rugis crispare, corrugare.

schzompeligh. Vietus. **schzompeligh ape-pelen.** Mala panucia, vieta.

schzonde. *germ. sax. sicamb. fland.* j. **kilove.** Fissura, rima.

schzonden. *germ. sax. sicamb. fland.* Findi, rimas agere.

schzoode/schzope. Segmen, resegmen, pars abscissa : & Fascia : & Pagella, segmen chartaceum, sceda, philura. *ang. schrowe.*

schzooden/ schzopen. Mutilare, truncare, curtare, decurtare, amputare, præsecare, resecare, circumcidere. *ang. schreade.*

schzooden het gheld. Circumcidere nummos, accidere monetam, arrodere.

schzood ijser. Scalprum.

schzooder. Putator resecator.

schzodder. *sicamb.* j. **suffder.** Sartor.
schzooder van geld. Accisor monetę:
schzooder. *ger. sax. sic* j. **hozmbedoz.**
schzoodinghe. Resectio, mutilatio, amputatio.
schzoodsel. Prę segmen, resegmen.
schzoodelinck/schzopelinck. Resegmen.
schzoom. Horror.
schzoomen. Horrere, horrescere, abhorrere, abhorrescere, exhorrescere.
schzoominghe. Horror, pavor, tremor.
schzoomenisse. Horror.
schzoomelick. Horridus, horrendus, horribilis, abominandus.
schzoomigh. Horridus, horribilis.
schzoomsel/schzoomte. Terriculamentum, terriculum. & Horror, pavor.
schzoopen. Dirumpere.
schzossen. Convivari.
schzupve. *zedlind* Scurra, nebulo.
schzunde j. **schzinde.**
schubbe van den visch. Squama.
schubbe/roofken van de wonde. Crusta vulneris.
schubben des hoofds. Furfures capitis, porrigo.
schubachtigh. Squamósus.
schubben den visch. Desquamare piscem, squamis exuere.
schudde. *vetus.* j. **gaffel.** Furca.
schudde. Homo vilis, ignavus, vappa, nebulo, scurra. & Mendicus. & Furcifer, dignus furca sive patibulo.
schudden Quatere, quassare, agitare, vibrare, concutere, quatefacere. *ger. erschutten. gal. escover. ital. scuotere. hisp. sacudir. ang. shak.*
schudden/schudderen/beven. Tremere, horrescere, inhorrere.
schudden. *sicamb* j. **stozten.** Fundere.
schudden van koude. Horrere, & laborare febribus.
schudden het hoofd. Quatere caput. & Abnuere, signo capitis aut alio nutu negare, renuere.
schudde-bollen. Iactare caput, motitare, quatere, quassare, agitare caput.
schudde-bollen van lachen. Concuti cachinnis.
schuddinghe. Quassus, us: agitatio?
schuddinghe. Horror, tremor. & Horror, febris, horrida febris quercera febris.
schuddelinghen van de tafel. Analecta.
schudderen *sicamb* j. **schudde-bollen.** Cachinnari.
schuecke. j. **schencke.** Meretrix.
schuere. Horreum granarium. Scuria *pro horreo legitur in lege Salica Francorũ. Herm. Com. Nuenar.*
schuere van den hase j. **ghoraemre.**
schuer-æxe. Area.
schueren-æxe. Area.
schueren. Fricare, defricare, tergere, extergere, detergere, nitidare, nitidum facere. & Terere, atterere. *gal esfurer. angl. scure.*
schueren. *metapho.* Fallere, decipere aliquem, dolis circumvenire.
schuer-sand. Glarea.
schuer-steen. Tophus. *lapidis friabilis genus detergendis sordibus apti.*
schuer-vodde. Penicillus.
schuffel. *sax. sic. frisi* j **schupffel.** Pala.
schuperen. Forire.
schuperer. Foriolus.
schuperinghe. Foria, orum: excrementa sive stercora liquida: alvi profluvium, sive proluvium.
schupffel/schorffel/schupve. Pala radula, batillus. & Spatha, ligula sive lingula. *ger schauff. sax schuffel. ang. shovel*
schupffelen. Pala radere sive vertere. & Labi, prolabi.
schupffel schappzaepe. Parasitus, colax, gnatho, mensarum assecla, Musca, reliquias omnes ciborum detergens.
schupffeler. *boll.* Parasitus.
schupffel. *sicamb.* Infurnibulum.
schupffel. Fistula *ital. suffola.*
schupffelen. Sibilare. *vulgò* sibilare. *gal. siffler sifler ital. suffolare. hisp. silvar.*
schupvelinghe. Sibilus.
schupsflet. j **sisflet.** Fistula.
schupffen/schupffelen j. **schupven.** Fugere, labi, prolabi. & Propellere.
schupf-ijser. Obex, pessulus ferreus, vectis remissarius.
schupf-karre. *sax. sicamb.* j. **krup-wagen.**

Vehiculum truſatile.

ſchupf-lape. Capſella truſatilis, capſa pendula.

ſchupf-venſter. Feneſtra truſatilis, remiſſaria.

ſchupfflachtigh. Lubricus.

ſchupf-wt / ſchupf-wl. *ſax. ſic. friſ. Fland.* bubo. *ſax ſchuffuin.*

ſchupffelioen/ſchoffelioen. Peniculus furnarius *gal. ſpouſſoir.*

ſchupl. Aphthæ, oſcedo, ulcuſcula quibus infantium ora ulcerantur: inflammatio in ſummo ore infantium latitans.

ſchupl. *ge. ſax ſicamb.* 1. morbus quo palatum & gingivæ equorum præ nimio ſanguine intumeſcunt. *G ſinr.*

ſchuplen. Latere, latitare, delitescere.

ſchuplen. *Fland.* Leviter dormire, dormitare.

ſchupl-hoeck. Latebra, latebræ, latibulum, inſidiæ.

ſchupl-tozen. Specula. & Inſidiæ.

ſchupl-winckel. *j.* **ſchupl-hoeck.**

ſchupl-wincxel-ſpel. *j.* **bozgh-ſpel.**

ſchuplinghe. Latibulum, latebra.

ſchupm. Spuma. *ge ſchaum. gal. eſcume. ital. ſpuma, ſchiuma. hiſp. eſpuma. angl. ſkumme, ſomme.*

ſchupm van metael. Scoria, fœces metalli: ſpurcities, retrimentum, recrementum, ſtercus, palea æris.

ſchupm van ſilver. Hæcyſma, ſcoria in argento, fæx argenti.

ſchupm van boeven. Fex perditorum hominum, quiſquiliæ, homines nihili, colluvies nebulonum.

ſchupm-becken. Spumas ore agere.

ſchupm-boeve. Scurra, nebulo, nequam, homo perditus. & Paraſitus.

ſchupm-dichte. *j.* **ghe-ſchupmde dichte.** Cento.

ſchupm-ſpaen. Spatha, rudicula ligula.

ſchupm-woozd/ ſchupm-termijn. Vox non vernacula, aliunde petita & impropria.

ſchupmen. Spumare, ſpumas agere, ſpumeſcere.

ſchupmen/bzoemen. Deſpumare. & Paraſitari.

ſchupminghe. Spumatus, us.

ſchupmachtigh. Spumoſus.

ſchupmer. Spumans. & Deſpumans.

ſchupmer. Paraſitus, muſca, gnatho. & Quadruplator, delator, ſycophanta.

ſchupmigh. Spumoſus.

ſchupm. & Tranſverſus, obliquus.

ſchupze. *j.* **ſchuere.** Horreum.

ſchupte. Lembus, lenunculus, navigiolum, cymba, alveus, linter.

ſchupcken boot. Scapha, phaſelus, navicula, lembus, acatium.

ſchupt-boeve. Lintrarius.

ſchupt-trecker. Helciarius.

ſchupt-boerder. Lintrarius, portitor, vector

ſchupttraer. Vector lintrarius.

ſchupven. Loco movere, permovere, verrere, protrudere, pellere, propellere, provolvere, volvere: & Loco moveri, labi, prolabi, recedere. *ital. ſchiſſare. hiſp. eſquivar. ang. ſhove. ſhift.*

ſchupven de gozdijnen. Cortinas contrahere, provolvere.

ſchupver. *v. tus.* Scurra, hiſtrio.

ſchupver/ſchuver. *ſax. ſicamb.* Infurnibulum, pala.

ſchupverdijnen. *j.* **ſchaverdijnen.**

ſchuld/ſchoud. Debitum, nomen, æs alienum, æs mutuo datum vel acceptum, creditum.

ſchuld/ſchoud/miſdaed. Culpa, peccatum, noxa, reatus.

ſchuld ende weder-ſchuld. Æs alienum & æs ſuum.

ſchuld be talen. Nomen diſſolvere.

ſchuld met ſchuld be-talen. Verſuram facere, æs alienum alieno ſolvere, verſura ſolvere.

ſchuld-baer. Culpabilis, reus, ſons.

ſchuld-bode. *j.* **kluyver.** Exactor.

ſchuld-bzief. Chirographum, ſchedula quam debitor creditori dat: tabulæ, nomen, obligatio debitoris.

ſchuld-heere. Creditor.

ſchuld-heps. *j.* **ſchoud-heet.** Prætor, noxæ debitive exactor: qui pœnas irrogat & multas expoſcit ab ijs qui deliquerunt. *Adr. Iun.*

Schuld-hepsscher. Creditor, qui debitum exigit.

Schuld-heer. Versura.

Schuldenaer. Debitor, obæratus, nomina

Schuldigh. Debens, ære alieno obstrictus. & Reus, culpabilis, obnoxius, sons alicuius facinoris.

Schuldigh zijn. Debere, esse in ære alieno, teneri.

Schuldigh oft misdadigh zijn. In culpa est culpam rei sustinere, culpæ aut crimini subjici, teneri, obnoxium esse.

Schuppe. Pala, ligo, rutrum.

Schuppe/vier-schuppe. Batillus.

Schupken/salf schupken. Ligula.

Schuppen. Pala sive ligone eruere aut proruere.

Schuppen. Protrudere, propellere, repentè expellere, repellere, ejicere.

Schuppen. Supplantare, decipere, dolosè aliquem suo munere movere.

Schuppen pemanden upt zijnen stoel. Deturbare aliquem è sede.

Schup-stoel. Sedes qua quis subitò expellitur deturbaturque.

Schuere. *j.* **schuere.**

Schurft *j.* **schorft.**

Schut. Defensio, protectio.

Schut/schot/schut-hope. Septum, locus conclusus, intercluſio, inclusio.

Schut/schutte. Custodia libera.

Schut/schutte. *ger. sax.* *j.* **hol-werck.** Agger.

Schut/schutte. *sax. sic* *j.* **schutter.**

Schut, schutte. *campin* *j.* **koe-vaughyer.**

Schut. *vetus.* *j.* **ghyeschut.** Telum, jaculum. *à* **schieten.**

Schut-ghe-veerd. Iacula, jaculatio.

Schut-ghe-veerd houden. Iaculari in hostem.

Schutté. Pellere, propellere, pulsare, avertere, arcere.

Schutté den slagh. Ictum avertere, repellere, excipere, recipere clypeo, gladio, *&c.*

Schutten den wind. Injuriam venti excipere.

Schutten/op-houden. Sistere, remorari, impedire, obstare.

Schutten/be-waeren. Custodire.

Schutten/beschermen. Defendere, tueri.

Schutten. Sepire, intersepire, intercludere, occludere, claudere, serare, obserare, vallare, obstruere. *ang. s hut.*

Schutten de veesten/ int schut oft schot doen. Pecus subsistere, sistere, in septum agere, includere & pignoris loco retinere, capere & detinere pecus alienum.

Schutten op sijn tanden. *adag.* Nihil moveri maledictis. *q. d.* dentibus avertere. *metaphora à lupis sumpta, qui dentibus ictus & verbera avertunt.*

Schut-verd. Assamenta tenuiora intersectis apta.

Schut-vack. *j.* **loove.** Projectura.

Schut vaeten. Clathri, clathra, cancelli.

Schut-hope. Septum ferarum, retinacula bestiarum.

Schut-maet. Iactus teli, jactus sagittæ, jaculi emissi spatium.

Schutsel. Paries intermedius, coassamentum, opus intestinum, sublicium, intersептum, sepimentum, septum, obstaculum, objectaculum, obex.

Schutsel. *j.* **scherm-verd/ scherm.** Pluteus.

Schutsel veghen de sonne. Vmbraculum.

Schutsel van den bie-corf. Propolis, gluten quo alvei oras compingunt apes. & frigoris injuriæque omnes aditus obstruunt.

Schutsel aen de deure. Diathyrum.

Schuttinghe. Intercluſio, inclusio, clausura, retentio, statio ferarum septum.

Schuttinge. Excipula, septum vimineum in profluente aut undis, piscium insidiæ.

Schutter. Sagittarius, jaculator, arcitenens.

Schutters-hof. Campus jaculatorius, circus sagittariorum.

Schutterije. Collegiũ jaculatorũ, agmẽ, classis, sive congregatio sagittariorum.

Schuttel. *sicamb. holl* *j.* **schatel.** Scutella.

Schuven. *j.* **schupven.**

S E

Sebberen. *j.* **sabberen.**

Sech. *ger. sax.* Convivium, sympoſium.

Sechen

Seghen. *germ sax.* Convivari, comporare.
Segh-ghesselle. Convivator epularis, commessator & compotator.
Segk. *zelund.* Carex. *ang. segge.*
Segkel. *germ sax. sicamb.* Sacculus, crumena, marsupium.
Segreet/segretaris/ *&c. vide in append.*
Sede. Mos, ritus, consuetudo. *ger. sitten.*
Sede-baer/sed-baer. Modestus, moratus.
Sede-lerre. Ethice, ethica, scientia moralis.
Sedigh. Modestus, moratus, mitis, compositus, tranquillus, sedatus.
Sedigheyd. Modestia.
Sedighlick. Modestè.
Sédele. *per syncop.* sele. Sedile.
Sedert/sindert/sind. Postilla, postquam, posteà.
Sedert dien tijdt. Ab illo tempore, ex quo: ex eo tempore quo: à tempore illo. *ang. since. sins.*
Sedulwaer. Sedoaria.
See. Mare, salum sal, æquor, pelagus, fretum, pontus, *Dicitur Belgio* **see.** *q. d.* **sie/** *sive* **siede:** *quod mare semper bullire videatur, sicut fretum à fervendo. ang. sea.*
See. Stagnum, lacus. *germ see.*
See-ajuyn. Scilla. *q. d* cepe marinum.
See-angst Syrtis.
See-beete. Beta marina: *beta genus holeris arenosis circa mare provenientis.*
See biese. j. **dobbert.** Mariscus, juncus levis.
See-boesem. Sinus, litus incurvum quod mare complectitur.
See-brassem. Aurata, orata. *vulgò* presemus marinus.
See-brand. Flamma marina.
See-dieple. Pelagus, altum maris.
See-dijck. Agger marinus, agger ad coërcendum maris impetum congestus.
See-dijste. Merces in mari natantes, merces naufragorum.
See-engde. Fretum, maris angustiæ.
See-ghe-buerigh. Maritimus.
See-god. Neptunus.
See-gras. Alga, ulva, fulcus marinus.
See haen. Cuculus. *vulgò* gallus marinus piscis globio congener.
see-haven j. **havell.** Navale, portus.
see-hond. Phoca canis marinus, belua marina, canum more coiens, atque in terra terrestrium animalium ritu pariens. & vitulus marinus: belua marina corio & pilis tecta, instar vituli vel bovis mugiens.
see hozn. j. **see-slecke.** Cochlea.
see-kaerte. Charta nautica, tabula hydrographica,
see-kalf. j. **see-hond.**
see-kant. Littus, ora maritima.
see-kappe. *sax. sicamb.* Penula gausapina, habitus nauclerius.
see-katte. Lolligo. *q. d.* cattus marinus: *piscis genus.* **spaensche see-katte.** Sepia.
see-klippe. Scopulus.
see-kompaes. j **kompas.**
see-koninck. Mullus barbatus. *vulgò* rex marinus: piscis maximæ nobilitatis & gratiæ, maximique prætij.
see-kosten/see-kusten. Maris limites, limites maritimi, regiones maritimæ, oræ maritimæ.
see-kreft. Astacus, cammarus, cancer marinus.
see-krijgh. Naumachia, bellum classicum, navale.
see-krijghs man. Miles classiarius, classicus, epibates.
see-krupd. j. **see-gras.**
see-land. Cadanonia, scandia. *vulgò* selandia, *q. d* terra maritima.
see-man. *vetus.* Nauta, nauclerus.
see-merck/ bake. Specula, pharus. *q. d.* signum marinum.
see-mos. Muscus marinus.
see-mosselel. Buccina, concha marina.
see-nestelen. Alga marina.
see-oever. Litus maris.
see-oozloghe. j. **see-krijgh.**
see-palinck. j. **kongher-ael.** Congrus.
see-peerd. Hippopotamus, equus fluviatilis
see rootse. Promontorium.
see-rooven. Piraticam exercere.
see roover. Pirata, prædo marinus.
see-roovers schip. Navis prædatoria, navis piratica, paro, myoparo, piraticus myoparo.

ſee-rooberſſe. Piratica.
ſee-ſchip. Navis marina.
ſee-ſchupm/ viſch-been. Sepium, teſtum, ſolidum illud quod in ſepia continetur, quo aurifices utuntur. *Adr. Iun.*
ſee-ſchupm. Haloſachne, ſpuma arida maris, lanugo maris, ſaliſpuma, ſalſa aſpergo.
ſee-ſieck. j. ver-ſeeuwt. Malacus.
ſee-ſieckte. Nauſea marina, malacia.
ſee-ſlecke. Cochlea.
ſee-ſnoeck. Lupus piſcis, lupus marinus.
ſee-ſpeck. j. meer-ſwin. *q.d.* Laridum marinum.
ſee-ſpinne/ meer-ſpinne. Sepia piſcis.
ſee ſtad. Vrbs marina, oppidum maritimum.
ſee-ſtilte/ kalm. Malacia, tranquillitas maris, pellacea.
ſee-ſtorm. Procella.
ſee-ſtraude/ ſee-ſtranghe. Litus, ora maris.
ſee-ſwaeluwe. Hirundo marina: *piſcis qui veſperilionem magnitudine ac maculis alarum æmulatur.*
ſee-tonne. j. baecke. Specula.
ſee-vaerd. Navigatio marina, curſus marinus.
ſee-vaerder. Nauta.
ſee-verwigh. Thalaſſicus, marinus, cęruleus.
ſee-viſch. Piſcis marinus, pelagius, ęquorinus.
ſee-voogh. j. ammirael. Præſes aquarius, præfectus maris, Thalaſſiarcha.
ſee-vooghdie. j. ammirael-ſchap.
ſee-waeter. Aqua marina.
ſee-wijf/ maer-minne. Siren. *q.d* mulier marina.
ſee-wolf/ ſnoeck. Lupus piſcis.
ſee-winde. Soldanella herba, crambe thalaſſia, braſſica marina, convolvulus marinus.
ſee-wonder. Monſtrum marinum.
ſeeſch. j. ſeewſch. Marinus.
ſeecke. *ſtand. j. ſepcke.* Vrina.
ſeeckel. j. ſickel. Secula, falx.
ſeel. Funis ureſtis, vinculum ſtupeum. *ſax. ſchel* **ſeelken.** Funiculus, reſticula.
ſeel-baſt. Chamædaphne, laurus puſilla.
ſeel-danſſer / ſeel-ganghyer. i. koorden danſſer. Funambulus, funirepus, neurobata: qui per extentum funem incedit.
ſeel-draijen. Torquere reſtes, funes.
ſeel-draijer. Reſtio.
ſeel-rijs. Alcea, maluæ ſilveſtris genus cujus caules cortice cannabino veſtiuntur *germ ſchüſſ.*
ſeelen. Ligare func.
ſeelt-viſch. Tinea piſcis. *germ ſchley.*
ſeem. *ſicamb j. barbeel.* Mullus.
ſeem/ honingh. Mel. & Mel ſecundarium, vilius, preſſum, mel è preſſis favis.
ſeem-koeck. Placenta, dulciarium è melle, farina, *&c.*
ſeem honigh. *holl. friſ. j.* **maeghden honigh.**
ſeem-ſtrijcken. Blandiri, adulari.
ſeem-ſtrijcker. Adulator, aſſentator.
ſeemken/ ſeemen-koeckſken. Cruſtulum mellitum.
ſeemen. Melleus, mellitus.
ſeemen. Linere ſive imbuere melle.
ſeem/ ſeemſch leder/ ſeemen-leder. Aluta, pellis mollior, flava, mellina ſive mellea: *hujuſmodi enim colorem plerumque aluta & pelles hœdinæ probè præparatæ referunt. ger. ziemſch, zemiſch. ſax. ſemiſch. gal. ſamean, chamean.*
ſeem-rouwer/ ſeem-berepder. Alutarius, pellium tenuiorum concinnator.
ſeen. *ſicamb j.* **ſenuwe/ ſene.**
ſeende/ ſende. Synodus, concilium.
ſeepe. Sapo, ſmegma, mattiaca pila. *germ. ſeiff. n. gal ſavon. ital ſapone, ſavone. hiſp. xabon ang. ſope.*
ſeep-aſſchen. Cineres ſmegmatici, ſaponarij.
ſeep-ſieder. Smegmatopœus.
ſeepen. Sapone linere, ſmegmate ungere.
ſeep-krupt. Saponaria, herba fullonia, ſtrubij genus. *herba quæ, ut ſmegma, elucendis maculis adhiberi ſolet.*
ſeep-ſop. Aqua ſaponaria.
ſeer. Vlcus, ſcabies. *ang. ſore.* **Quaed ſeer.** Vlcus Chironium, ulcus Telephium, malignum, tetrum, verminoſum.
ſeer/ ſeerken. Cruſtula vulneris ſive ulceris.

ſeer. Dolor, ægritudo, huleus, vulnus.

ſeer/ſeerigh. Dolens, ſaucius, læſus.

ſeer doen. Dolere, & Dolore afficere, lædere, ulcerare, urgere.

ſeeren. *vetus.* j. **ſeer doen.**

ſeerigh/ ſeerlick. Exulceratus, ſcabioſus, læſus, ſaucius, dolens. & Mœſtus.

ſeerighheyd. Exulceratio, ſcabies. & Dolor. & Triſtitia.

ſeerlick. j. **ſeerigh**

ſeer. Valdè, vehementer, admodum, multum, per quam, plurimum, magnoperè, multoperè, oppidò, apprime, præ & per *in compoſitionem*: *ut* **ſeer groot/ſeer lanck/ ſeer ſchery / ſeer dorre.** Prægrandis, prælongus, peracutus, peraridus. *germ. ſehr.*

ſeer gaen. j. **raſch gaen.** Properare.

ſeerſte. Maximè, vehementiſſimè. **Om ter ſeerſte loopen.** Certare curſu, contendere curſu.

ſeever. Saliva, oris pituita, oris excrementum.

ſeeveren. Salivare, pituitam oris emittere, ſalivam facere, ſtillare, pituitam ex ore ſputare.

ſeever-hoeſem. Salivarium.

ſeever-doeck. Salivarium.

ſeever-woꝛtel. Pyretrum, herba ſalivaris.

ſeeveringhe. Saliva, ſalivarum defluxus.

ſeeuwe. *vetus.* j. **ſee.** Mare.

ſeeuwſch/ſeeſch. Marinus, æquoreus.

ſeeuwſche boone. Fabula, phaſelus minor, faſeolus, bona Zelandica *Romb. Dodonæo.*

ſef. j. **ſeve.** Cribrum.

ſeffen. *vetus.* Comprehendere, ſimul capere.

ſeffens. Simul, unà, pariter.

ſegghe. *Fland.* Gramen paluſtre maius.

ſegghe. j. **wt-ſpꝛaecke.**

ſegghen. Dicere, narrare, referre, commemorare. *germ. ſagen. ang. ſay.*

ſeghachtigh. Loquax, verboſus, dicax, futilis.

ſeghſ-lieden. Arbitri.

ſeghſ-man. Arbiter, diſceptator.

ſegh maere. Fabula.

ſegghen ſchap/ſeggher-ſchap. *Flandr.* Arbitrium, arbitri ſententia.

ſegghene. *vetus.* Arbitrium.

ſegh-woꝛd. Dictum, proverbium, dicterium,

ſeghe/reghe. *ſax. ſicamb.* Capra, capra victoriæ cauſa, hoſtiæ ſive victimæ loco immolari ſolita.

ſeghe. *germ. ſax. ſicamb.* victoria, palma.

ſeghe ende deghe. victoria & præſtantia.

ſeghe-lof. Adorea.

ſeghe-loon. Epinicium.

ſeghe-bꝛief. Literæ laureatæ, victrices, victoriæ indices.

ſeghe-mamelien/reghe-mamelien. *ſax. ſicamb.* Satyrus. *ſax. ſigemannikin.*

ſeghe-offer. Hoſtia, victima.

ſeghe-ꝛijck. Victorioſus.

ſeghe-teecken. Trophæum, victoriæ ſignum.

ſeghe-bechter. Victor triumphans.

ſeghe-bier. Epinicium.

ſeghe-woꝛtel. Radix victoriæ, victorialis longa.

ſeghelick. Triumphalis, victorioſus.

ſeghen. *vetus. germ* Vincere.

ſegher. *vetus* Victor.

ſeghel. *vetus* j. **ſepl.** Velum. *ger. ſaeghel. ſax ſegel. ang. ſayle.*

ſeghel. Sigillum, ſignum. *germ. ſigel gal. ſeel, ſcau. ital. ſigillo. hiſp. ſello. ang. ſeale.*

ſeghelen. Sigillare, obſignare, ſubſignare, conſignare, ſigillo munire, ſigillum imprimere. *germ ſigien, beſiglen. gal. ſeeller. ital. ſigillare. hiſp. ſellar. ang. ſeale.*

ſeghel-gheld/wachs-gheld. Cerarium: id quod cerę ſive ſigilli diplomatis nomine penditur.

ſeghel-rinck. Annulus ſigillaris, ſignatorius.

ſeghel-wachs. Cera ſigillaris.

ſeghen. Bona precatio, benedictio, *apud Eccleſ.*

ſeghenen. Bona dicere, benè precari, fauſta precari, luſtrare, benedicere, *apud Eccleſ.*

ſeghenen de tafel. Sacrare menſam, conſecrare menſam. *Lud. vives.*

ſeghenen met her teecken des kruys. Munire ſigno crucis. **God ſeghene u.** Servet, conſervet te Deus. **God ſegene**

de maeltijd. Deus conſervet convivas, ſit felix convivium, proſit convivis.

Segghene/ſagghene/ſepne. *holl. friſ.* Sagena.

Sepcke. Lotium, urina.

Sepcken. j **pijſſen.** Meiere, reddere urinam, exonerare veſicam.

Sepck-amepſſe. *ſicamb* j. **mier-ſepcke.**

Sepck-pot. j. **pijſ-pot.** Matula.

Sepck-teple. Matula.

Sepck wozm. j. **mier-ſepcke.** Formica.

Sepde. *ſax. ſicamb.* j. **ſnaere.** Chorda, nervus, fides. *germ. ſeyten.*

Sepden-ſpel. *ſax. ſicamb.* Fides, lyra. *germ. ſeyten ſpil.*

Sepd. j. **ſint/ſedert.** Poſtilla, poſtea.

Sepen. j. **ſaepen.** Serere, ſemina terrę mandare.

Sepghen. j. **ſijghen.** Colare.

Sepghene. j. **ſepne.** Sagena.

Sepgher. *ger. ſax. ſicamb.* j. **on-klaer.**

Sepl. Velum, linteum, carbaſus, ſinus carbaſeus. *ger. ſagel. ſax. ſegel. ang. ſeyle.* ¶ **ſepl gaen.** Navim veliferam conſcendere.

Sepl-baere zee. Mare velivolum, navigabile velis.

Sepl-boom. j. **maſt.** Malus.

ſepl-gat. Carchelium: foramen per quod in ſummo malo funes trajiciuntur.

ſepl-maecker. Lintearius: qui lintea velaque conficit & ſuit.

ſepl-ſchip. Navis velifera, velivola.

ſepl-ſpziet. Antenna.

ſepl-ſtanghe. Antenna.

ſepl-ſteen. Magnes, ſiderites: *lapis quo nautæ curſum inſtituunt ac ſecurè velificant.*

ſeplen. Velificare, velificari, dare vela, facere vela, navigare velo, permittere vela ventis, linteo volare. *Catull. ger. ſaeglen. ang. ſeyle.*

ſeplen. *holl.* j. **ſlinghеren.**

ſepligh ſchip/ſeplende ſchip. Velivola navis.

ſepligh zee. Mare velivolum.

ſepnden. *potiùs* **ſenden.** Mittere.

ſepnde/ſennε/ſend/ſeend/ſinde/ſepne. *vet.* Synodus. *gal. ſenne. ang. ſeame.*

ſepnd-ſchepen/ ſind-ſchepen. Syndicus, defenſor juris publici, civium advocatus & defenſor.

ſepnd-ſchepenen. Senatus ſyndicalis. *vel* deputati.

ſepne/ſep-net/ſepghene Sagena. *gal. ſeyn ital. ſagena.*

ſepne. *holl friſ. ſicamb* j. **ſepſene.** Secula.

ſepnen. *ſland.* j. **ſeghenen.** Benè precari.

ſepſſen/ſepnſen/ſepſſel. Secula, dens ſaturni, falx meſſoria, fœnaria, fœniſeca.

ſeke. *ſax.* j. **ſieck** Ægrotus.

ſekel. *ger. holl friſ. ſicamb.* j. **ſickel.**

ſeker. Certus, indubitatus. & Securus. *germ. ſicher. gal. ſeur. ital. ſecuro. hiſp. ſeguro. ang. ſure.*

ſeker. *ſland.* j. **bozghe/ſeker bozghe.** Cautio, fidejuſſio, fidejuſſor quo creditor redditur ſecurior. & Pignus.

ſeker ſtellen. *ſland.* Fidejubere, cavere.

ſeker weten. Certò ſcire, liquido noſſe, exploratum habere.

ſeker/ſekerlick. Certè.

ſekeren. j. **ver-ſekeren.** Certum & ſecurum reddere, aſſerere.

ſekeren. *verus.* Deſpondere, deſponſare: & Iuramento affirmare.

ſekerer, ver-ſekerer. Aſſertor, confirmator.

ſekerheyd. Certitudo, certum, ſecuritas, cautio, ſatisdatio, fidejuſſio.

ſekeringhe. j. **ver ſekeringhe.**

ſekerlick. Certè, ſanè, profecto, proculdubio, enimvero, equidem, nę: & Securè, tutò.

ſel. j. **ſilte.** Salſugo, humor ſalſus.

ſelden. Rarus, infrequens, inſolens. & Rarò, rarenter.

ſelden/ſeldenlick. Raro, rarenter, inſolenter. *germ. ſolten. ang. ſeldome.*

ſelden-heydt. Raritas, paucitas, infrequentia.

ſeld-ſaem. Rarus, inſolens, inſolitus, inſuetus: & Portentoſus, monſtroſus, mirus. & Inſolens, moroſus, difficilis, diſcolus.

ſeld-ſaemheyt. Raritas, inſolentia. & Morositas.

ſeld-ſaemlick. Rarò, rarenter. & Inſolenter, morosè. & Monſtrosè.

ſele/ſedele. Sedile, ſedes.

self/sulf. *sax. sicamb.* Extremitas. & Extremus.

self-ende/self-eggbe/self-kant. Ora panni vel telæ, extremitates panni aut lintei.

self/selbe/selfs. Idem, ipse, ipsemet. **Ick self.** Ego ipse, egomet. **Gbp self.** Tu ipse, tute, tu met. **Hp self.** Ipse met.

self-schot. *vetus. sicamb.* Arcus automatus: sponte & ultro jaciens.

self-tydigh. Coætaneus, contemporaneus, ætate æqualis.

self-vuldigh/self-fuldigh. *vetus.* Infrenis, violentus, contumax.

self-willigh. Spontaneus, voluntarius. & Effrenis, contumax.

selfs/self. Idem, ipse. **Van selfs.** Sponte, sua sponte, sua voluntate, suapte voluntate, natura, ultro. **Mijns selffs schuld.** Mea ipsius culpa.

selfe. *vetus* j. **salvie.** Salvia.

selle. *vetus.* j. **gbe-selle.** Socius.

sel-schap j. **gbe-selschap.** Societas.

selle/selle-maend/sulle. *vetus. holl.* Februarius.

sellen. *etus.* Vendere. *ang. sel.*

semepse. j. **stamp-vuchte.**

selver j **silver.** Argentum.

semel/semelen/grups. Furfur, furfures, farinę recrementum crassius, furfurum recrementa, canicę.

semel-mel. Similago, simila, farina ex qua crassiores furfures excreti sunt: flos farinę. *ger. simmelmaal. sax semmelmal. gal. simule hisp. simola.*

semelachtigh. Furfuraceus, furfureus, furfuraceus, canicaceus. & *metaphoricè*, Scrupulosus, nimis curiosus in re levi. & Lentus in opere.

semelen. Frivola scrupulosè agere & gravia ignaviter.

semeler. Scrupulosus in re parvi momenti, curiosus rerum frivolarum, ignavus in re gravi. & Cunctator.

semijte. *vetus.* j **sammet.** Sericum.

sentliel. *germ. sax. sicamb.* Perpendiculum, bolis.

senckel. *sax.* j. **nestel.** Ligula.

senckel-snoer. *germ. sax.* Amussis, linea.

sencken. j. **sincken.** Mergere, mergi.

send/sende. j. **sepne/seene.** Synodus.

sendael. j. **sindael.** Sindon.

sende/sepne. *sinsholl.* Falx messoria maior.

sende. *vetus. flandr.* Donum quod mittitur: & Visceratio.

senden. Mittere, legare, destinare. *ger. sendē. ang. sende.*

send-bode. Nuncius.

send-brief. Epistola, literę, tabellę.

send-feeste/senden-feeste. *vet. sicamb.* Pentecoste: *à mittendo.*

sene/sene-boom/sene-bladeren. Sena. *ger. senet. gal. sene. ital. sena. ang. sen.*

sene. *germ. sax. sicamb.* j. **semulve.**

sene-groen. Bugula, prunella, solidago: consolidę genus, herba sacra: *herba quæ nervorum contractionibus medetur.*

sene-schalck/ sine-schalck. Oeconomus, architriclinus, præpositus familiæ, magister domus: minister familiæ: administrator rerum familię necessariarum: familię gubernandę prępositus. & Præfectus provinciæ, diœcetes. *dictio composita ex* **sin/** *sive* **gbe-sin/** *aut* **sind/** *sive* **gbe sind/** *id est*, famila: & **schalck.** i. servus, famulus, minister. *vulgò* seneschalcus. *gal. seneschaul. ital senischalco.*

senghel. Strictura, squamę sive scintillæ è candente ferro malleis cuso emicantes. & Cineres carbonum saxeorum. & Scoria ferri. *gal. estintelle. ital. scintille. hisp. centellas. ang. syndre.*

senghelen/ singhelen. j. **senghen.** Vstulare.

senghen. Vstulare, urere, adurere, leviter urere. & Vri calore tanquam scintillarum.

senghen de berckenen. j. **schouden.**

sengh roer/vier-roer. Sclopus, stlopus, minor bombarda: fistula ignifica sive igniroma. *vulgò* arcus bubius, *Levin. Lemnius* **spick roer.** *dici putat, à* **roer/** *id est*, clavus navis, *quòd maxi capulo tanquam clavo admota, excussisq; è silice scintillis in obvios detorqueatur. Non malè* **sengh-roer/** *sive* **vier-roer/** *dici posse, mihi videtur à*

roer/

zoer/ *id est*, arundo, fistula. & **senghen**. i. urere, adurere.

sennep. *sax. sicamb.* **j. mostaerd**. Sinapi, sinapis. *germ. senff. sax. senp. gal. senève. ital. senape. ang. senuy.*

senod. j. send. Synodus, concilium, cœtus.

senue/**senuwe**. Nervus. *germ. sen. sax. sine, sinader. ang. sinewe.*

senue-aderen. Varices.

senue-water/**lid-water**. Pituita, serum nervorum. *vulgò* synnovia.

senueachtigh. Nervosus.

sepelen. *holl.* **j. leken**/**dzuppen**.

serck. j. sarck. Cippus.

sergeant/**schergeant**. Viator, satelles, accensus, lictor, prætorianus minister, apparitor, minister publicus. *vulgo* sergeantus. *germ schergs. sax. schergeant. gal. sergeant. ital. sergente. hisp. sergent. ang. sergeant.*

serp/**sarp**. Acerbus, immitis. & Subacidus, acidulus. **Serpe dzuyve**. uva subacida.

serpent. Serpens, anguis. *gal. serpent. ital. serpente. hisp. sierpe. ang. serpent.*

serpente/ **serpentijne**. Genus bombardæ sive tormenti bellici minoris, serpentis effigie. *vulgò* serpentina.

serpens-tonghe. Sagitta, sagittalis, sagittaria : *herba foliis longioribus & angustioribus, serpentis linguam sive alatæ sagittæ cuspidem referens.*

serpentsch. Anguinus, anguineus.

servette/ **hand-dwaele**. Mantile, mantelum, mantellum, chiromactrum. *gal. serviette. ang. serviet.*

ses/**sesse**. Sex. ἕξ. *germ. sechs. gal. six. ital. sei. hisp. seys. ang. sixe.*

ses ten hondert. Semissis usura.

ses-hoeckigh. Sexangulus.

ses-jaerigh. Sexennis.

ses-mael. Sexies.

ses-repsen. Sexies.

ses-thien. Sexdecim, sedecim.

ses-werven. Sexies, sex vicibus.

sesken. Senio, latus tesserę sex ostendens puncta.

sesken/**sisken**. *sicamb.* **j. grooten**. Triens, tertia stuferi pars.

sesken. j. ses mijten.

sesken. *sland.* **j. neghen-manneken**.

seste. Sextus.

sestigh. Sexaginta, sexageni. *germ sechtzig. gal soixante. ital. sesanta. hisp sessenta. ang sixty.*

sester/**sister**. Sexaginta. & Modius *mensura apud varios varia: antverp.* **vier viertel**

set. *sland* Sedes. & Culus, anus. *germ. sitz. gesæz. ang. seat.*

sete/**sette**. Pecten, instrumentum rusticum denticulatum, quo ager pilis, fabis glandibus conserendus foditur.

sete. *vetus* Statio.

setel. Sedile, sella, sedes, cathedra. *ger. sessel. ang. settle.*

setten. Ponere, locare, collocare, statuere, constituere. *germ. setzen. ang. set.*

setten een huys. Ædificare, construere domum, excitare ædificium.

setten pemanden ghevanghen. In vincula dare, in vincula conjicere.

setten pemanden dagh. Constituere. præscribere, determinare, præstituere alicui diem.

setten te koope. Inscribere, venalem exponere domum, agrum, &c.

setten. j. planten. Defigere, plantare, pangere, figere plantas.

setten. Sidere ad ima vasa.

setten/**schatten**. Censere, æstimare, ad pecuniæ taxationem redigere, pretium statuere, indicare, taxare.

setten op gheld. Aderare, ære æstimare.

setten te pande. Pignerare vel pignerari, pignori dare, pignori opponere, oppignerare.

setting he. Positio, positura, positus, locatio.

setting he. *sland.* **j. schatting he**. Census, vectigal. *vulgò* impositio. *ang. setting.*

setting he. *germ. sax. sic. holl.* Lex, decretum, constitutio. *germ. setzung.*

setter. Compositor.

setter der dzuckerijen. Compositor typorum, typotheta.

setsel. Positus, us: positio.

set-stucken. Positiones, fundamenta quibus innituntur argumenta.

seude. i. sode.

seve/**sifte**. Cribrum, incerniculum. *ger. sieb. sax.*

Sax. sicbe. ang. sive.

seven. j. **sisten.** Cribrare, incernere.

seven-boom/seven-boom/seven palm. j. **savel-boom.** Sabina.

seven. Septem, septeni. *ger. siben. ang seven, seaven.*

seven-jaerigh. Septennis.

seven-mael. Septies.

seven-werven. Septies.

seven-ghe-sternte/seven-sterre. Septentriones, ursa, arctos.

seven-ghe tyden. Septem horę canonicę.

seven-ghe-tyd-krupd. Lotus sativa: Trifolium odoratum alterum. *vulgò* herba septem temporum. *quia fertur virens & crescens septies in die odorem mutare.*

seven-sterre. j. **seven-ghe-sternte.** Septentriones. & Pleiades.

seven-tyen. Septemdecim.

seven-tyenste. Decimus septimus.

sevenste. Septimus.

seventigh. Septuaginta.

seventigh-mael. Septuagies.

seventighste. Septuagesimus.

seven-boom/seven-palm j. **sevel-boom.**

sever-saed/ sewer-saed. Semen sanctum, sanctolinum, absynthij species.

seughe. *Bland.* j. **soegh.** Sus.

seughen-brood. Cyclaminos, cyclamen, panis porcinus, rapum terræ, tuber terræ, artonita, rapum porcinum.

seule/ suple. *Bland. occident.* j. **eemer.** Situla.

seumte. *Spa. fic.* j. **verchen-trogh.** Aqualiculus.

seuren. j. **sozen.**

S I

sibbe. j. **ghe-sibbe.** Affinitas.

sib-schap j. **maegh-schap.**

sichel/sickel. Falx, secula. *ger. sichel. ang. sikle.*

sicht/sichtent. *Bland.* j. **sedert.**

sichte. *Sax. sicamb.* j. **sif.** Cribrum pollinarium.

sichten. *Sax. sicamb.* j. **sisten.** Cribrare.

sichten. j. **sthghen.** Colare.

sichte. *Sax. Fris. sicamb. holl.* j. **picke.** Secula, falx messoria. *ang. sythe.*

sichten. j. **picken.**

sicht. j. **ghe-sicht.** visus. *ang. sight.*

sicht-baer. Conspicuus, spectabilis.

sicht-baerlick. Apertè, dilucidè.

sicht-eynder. Horizon.

sichtigh. Conspicuus.

sichtighen/sichten. Conspicere.

sichtent/sedert. Postilla, postquam, inde, postea, ab eo tempore. **Sichtent den morghen.** A mane.

sickel. Secula, falx messoria, falx adorea, frumentaria. *germ. sichel. ang. sickle.*

sickstene. j. **wippe.** Tollenon.

sickust. *germ.* j. **papegay.** Psittacus.

sident. j. **sint.** Postquam. *ang. sithe.*

sieck/kranck. Ægrotus, morbosus, morbidus, infirmus. *germ. siech. ang. sicke.*

sieck/ *in compositione.* Avidus, cupidus, appetens valdè, languēs cupidine sive amore: *ut* **Man-sieck/ houw-sieck/ speel-sieck/lodder-sieck/** *&c.*

sieck-dagh. *vetus.* Morbus.

sieck stoel. Sella familiaris.

sieckachtigh. Valetudinarius.

sieck-huys/sieck-kamer. Nosocomium, valetudinarium.

sieckelick. Valetudinarius.

sieckaerd Valetudinarius. **Den sieckaerd maecken.** Ægrotum simulare, simulare morbum.

sieckte/kranckheyd. Morbus, valetudo adversa, debilis corporis habitus sive dispositio.

sieckelick. Morbosus, æger, valetudinarius.

sieckten isse. j. **sieckte.** Morbus.

sieckertieren. *Bland.* Morbosus, valetudinarius.

sieden. Bullire, ebullire, fervere, ferbere, infervere. *ζέειν, ζέειν.* & Lixare, elixare, aqua coquere. *germ. sieden. ang. seathe.*

sied-pot. Lebes, cacabus.

siedende. Fervens.

siedende heet/sodigh. Fervidus, fervens.

sieghen. j. **sthghen.** Colare.

siele. Anima. *germ. seel. ang. soule.*

siele/sielken. Indusium, subucula. & Theristrum, vestis æstivi usus, tunica levidensa.

siel-braecken. j. **dood-braecken.** Agere animam, sub agone jacere. *vulgò* agonizare.

siel-braeckinghe. Agon: luctamen spiritus

ex-

roer/ *id est*, arundo, fistula. & **senghen**. i. urere, adurere.

senney. *sax. sicamb.* **j. mostaerd**. Sinapi, sinapis. *germ. senff. sax. sinp. gal. sineve. ital. senape. ang. senuy.*

senod. j. **send**. Synodus, concilium, cœtus.

senue/**senuwe**. Nervus. *germ. sen. sax. sene, senader. ang. sineve.*

senue-aderen. Varices.

senue-water/**lid-water**. Pituita, serum nervorum. *vulgò* synnovia.

senueachtigh. Nervosus.

sepelen. *holl.* j. **leken**/**druppen**.

serck. j. **sarck**. Cippus.

sergeant/**schergeant**. Viator, satelles, accensus, lictor, prætorianus minister, apparitor, minister publicus. *vulgo* sergeantus. *germ scherg. sax. schergeant. gal. sergeant. ital. sergente. hisp. sergent. ang. sergeant.*

serp/**sarp**. Acerbus, immitis. & Subacidus, acidulus. **Serpe druyue**. uva subacida.

serpent. Serpens, anguis. *gal. serpent. ital. serpente. hisp. sierpe. ang. serpent.*

serpente/ **serpentijne**. Genus bombardæ sive tormenti bellici minoris, serpentis effigie. *vulgò* serpentina.

serpens-tonghe. Sagitta, sagittalis, sagittaria : *herba foliis longioribus & angustioribus, serpentis linguam sive alatæ sagittæ cuspidem referens.*

serpentsch. Anguinus, anguineus.

servette/ **hand-dwaele**. Mantile, mantelum, mantellum, chiromactrum. *gal. serviette. ang. serviet.*

ses/**sesse**. Sex. ἕξ. *germ. sechs. gal. six. ital. sei. hisp. seys. ang. sixe.*

ses ten hondert. Semissis usura.

ses-hoeckigh. Sexangulus.

ses-jaerigh. Sexennis.

ses-mael. Sexies.

ses-repsen. Sexies.

ses-thien. Sexdecim, sedecim.

ses-werven. Sexies, sex vicibus.

sesken. Senio, latus tesserę sex ostendens puncta.

sesken/**sisken**. *sicamb.* j. **grooten**. Triens, tertia stuferi pars.

sesken. j. **ses mijten**.

sesken. *sland.* j. **neghen-mamneken**.

seste. Sextus.

sestigh. Sexaginta, sexageni. *germ sechtzig. gal soixante. ital. sesanta. hisp sessenta. angl. sixty.*

sester/**sister**. Sexaginta. & Modius *mensura apud varios vana: antwerp.* **vier viertelē**.

set. *sland* Sedes. & Culus, anus. *germ. sitz, gesaez. ang. seat.*

sete/**sette**. Pecten, instrumentum rusticum denticulatum, quo ager pisis, fabis, glandibus conserendus foditur.

sete. *vetus* Statio.

setel. Sedile, sella, sedes, cathedra. *ger. sessel. ang. setle.*

setten. Ponere, locare, collocare, statuere, constituere. *germ. setzen. ang. set.*

setten een huys. Ædificare, construere domum, excitare ædificium.

setten pemanden ghevanghen. In vincula dare, in vincula conjicere.

setten pemanden dagh. Constituere, præscribere, determinare. præstituere alicui diem.

setten te koope. Inscribere, venalem exponere domum, agrum, &c.

setten. j. **planten**. Defigere, plantare, pangere, figere plantas.

setten. Sidere ad ima vasa.

setten/**schatten**. Censere, æstimare, ad pecunię taxationem redigere, pretium statuere, indicare, taxare.

setten op gheld. Aderare, ære æstimare.

setten te pande. Pignerare vel pignerari, pignori dare, pignori opponere, oppignerare.

settinghe. Positio, positura, positus, locatio.

settinghe. *sland.* j. **schattinghe**. Census, vectigal. *vulgò* impositio. *ang. setting.*

settinghe. *germ. sax. sic. holl.* Lex, decretum, constitutio. *germ. setzung.*

setter. Compositor.

setter der druckerijen. Compositor typorum, typotheta.

setsel. Positus, us: positio.

set-stucken. Positiones, fundamenta quibus innituntur argumenta.

seude. j. **sode**.

seve/**sifte**. Cribrum, incerniculum. *ger. sib. sax.*

Sax. sicke. ang. sive.

seven. j. **siften.** Cribrare, incernere.

sevel-boom/seven-boom/seven palm. j. **savel-boom.** Sabina.

seven. Septem, septeni. *ger. siben. ang seven, seaven.*

seven-jaerigh. Septennis.

seven-mael. Septies.

seven werven. Septies.

seven-ghe-sternte/seven-sterre. Septentriones, ursa, arctos.

seven-ghe tyden. Septem horę canonicę.

seven-ghe-tyd-krupd. Lotus sativa: Trifolium odoratum alterum. *vulgo* herba septem temporum. *quia fertur virens & crispans septies in decorem mutare.*

seven-sterre. j. **seven-ghe-sternte.** Septentriones. & Pleiades.

seven-tyen. Septemdecim.

seven-tyenste. Decimus septimus.

sevenste. septimus.

seventigh. Septuaginta.

seventigh-mael. Septuagies.

seventighste. Septuagesimus.

seven-boom/seven-palm. j. **sebel-boom.**

sever-saed/ sewer-saed. semen sanctum, sanctolinum, absynthij species.

seughe. *Sand.* j. **soegh.** Sus.

seughen-brood. Cyclaminos, cyclamen, panis porcinus, rapum terræ, tuber terræ, artonita, rapum porcinum.

seule/ suple. *Sand. occident.* j. **eemer.** Situla.

seumie. *Sax. sic.* j. **bercken-trogh.** Aqualiculus.

seuren. j. **sozen.**

S I

sibbe. j. **ghe-sibbe.** Affinitas.

sib-schap j. **maegh-schap.**

sichel/sickel. Falx, secula. *ger. sichel. ang. sikle.*

sicht/sichtent. *Sand.* j. **sedert.**

sichte. *Sax. sicamb.* j. **sif.** Cribrum pollinarium.

sichten. *Sax. sicamb.* j. **siften.** Cribrare.

sichten. j. **sighen.** Colare.

sichte. *Sax. Fris. sicamb. holl.* j. **picke.** Secula, falx messoria. *ang. sythe.*

sichten. j. **picken.**

sicht. j. **ghe-sicht.** visus. *ang. sight.*

sicht-baer. Conspicuus, spectabilis.

sicht-baerlick. Apertè, dilucidè.

sicht-ender. Horizon.

sichtigh. Conspicuus.

sichtighen/sichten. Conspicere.

sichtent/sedert. Postilla, postquam, inde, postea, ab eo tempore. **Sichtent den morghen.** A mane.

sickel. secula, falx messoria, falx adorea, frumentaria. *germ. sichel. ang. sickle.*

sickseme. j. **wippe.** Tollenon.

sickust. *germ.* j. **papegay.** Psittacus.

sidert. j. **sint.** Postquam. *ang. sithe.*

sieck/kranck. Ægrotus, morbosus, morbidus, infirmus. *germ. siech. ang. sicke.*

sieck/ *in compositione.* Avidus, cupidus, appetens valdè, languēs cupidine sive amore: *ut* **Man-sieck/ vrouw-sieck/ speel-sieck/ lodder-sieck/** *&c.*

sieck-dagh. *vetus.* Morbus.

sieck stoel. Sella familiaris.

sieckachtigh. Valetudinarius.

sieck-huys/sieck-kamer. Nosocomium, valetudinarium.

sieckelick. Valetudinarius.

sieckaerd Valetudinarius. **Den sieckaerd maecken.** Ægrotum simulare, simulare morbum.

sieckte/kranckheyd. Morbus, valetudo adversa, debilis corporis habitus sive dispositio.

sieckelick. Morbosus, æger, valetudinarius.

sieckteniſſe. j. **sieckte.** Morbus.

sieckertieren. *Sand.* Morbosus, valetudinarius.

sieden. Bullire, ebullire, fervere, ferbere, infervere. σίζειν, ζέειν. & Lixare, elixare, aqua coquere. *germ. sieden. ang. seathe.*

sied-pot. Lebes, cacabus.

siedende. Fervens.

siedende heet/sodigh. Fervidus, fervens.

sieghen. j. **sighen.** Colare.

siele. Anima. *germ. seel. ang. soule.*

siele/sielken. Indusium, subucula. & Theristrum, vestis æstivi usus, tunica levidensa.

siel-braecken. j. **dood-braecken.** Agere animam, sub agone jacere. *vulgò* agonizare.

siel-braeckinghe. Agon: luctamen spiritus ex-

extremi in homine animam jam agente.

ſielen-dagh. Feralia, februa, feriæ pro defunctorum manibus.

ſiel-loos. Inanimus, inanimatus.

ſiel-miſſe. Inferiæ, piaculum, piaculare ſacrum. *vulgò* miſſa pro defunctis.

ſiel-ſoecken. Velle occidere, quærere animam. *Exod.* 4. 19. *Matth.* 2. 20.

ſiel-ſoecker. j. **mooꝛd-ꝓiem.** Sica.

ſiel-toghen. j. **ſiel bꝛaecken.**

ſielken. Animula.

ſielken. j. **ſiele.** Induſium, ſubucula. & Theriſtrum.

ſien. Videre, cernere, tueri, intueri, conſpicere, conſpicari. *germ. ſehen. ang. ſee.*

ſien gheliſck/ *&c.* j. **ſchijnen.** Apparere, præbere ſpeciem.

ſien laten. Oſtendere, exhibere, edere.

ſiende. Videns.

ſiende blind zijn. Connivere.

ſien-lick/ſich-baer/ ſien-baer. Viſibilis, ſpectabilis, aſpectabilis, conſpicuus.

ſiere/ſierken. Acarus, teredo ſive exiguus admodum vermiculus, qui ſubter cutem erodit, agitque cuniculos in pruriginoſis manibus. *gal. ciron.*

ſiere/ſierken. Atomus, res minutiſſima, feſtuca. **Niet een ſiere gheven.** Ne gry quidem dare.

ſieren. *vetus.* j. **ber-ſieren.** Fingere, confingere, comminiſci.

ſieren. *vetus.* j. **cieren.** Ornare. *germ. zieren.*

ſif/ſifte/ſeve. Cribrum, incerniculum. *ger. ſib. ang. ſifte.*

ſiften. Cribrare, cribro incernere, excernere. *germ. ſihen. ang. ſifte.*

ſifterſel. Excrementum, purgamentum quod cribro ſive incerniculo ſeparatur.

ſiſten/ſchupffelen. Sibilare. *gal. ſifler, ſibler. ital. zuffolare, ſibilare. hiſp. ſiluar.*

ſiſtlet/ſchupflet. Fiſtula.

ſighe. j. **ſeghe.** victoria.

ſiginaers krupd. Alcea, biſmalua ſilveſtris. *vulgo* herba Simeonis.

ſij. Ipſa, illa. *ſingul.* & Ipſi, illi, ipſę, illę. *plural. ng ſhe.*

ſij-lieden. Ipſi, ipſæ.

ſijd/ſund/ſichtent. Poſtquam.

ſijde. Latus, pleura. *germ. ſeyt. ang. ſyde.* **Ter ſijde.** Ex obliquo, ex tranſverſo. **Ter ſijden allcen.** Seorſum.

ſijde. Pars. & Partes, factio.

ſijde. *friſ. ſicamb.* Coniux.

ſijde. Fœmina. *propriè de avibus dicitur: maximè de cothurnice femina.*

ſijde van t'bladt des boecks. Pagina, pagella, cera, facies chartæ.

ſijde ſpecks. Succidia: tergum porci muria aut ſale conditum.

ſijd-balcken/hoeck-ſteenen. Orthoſtatæ, arrectaria.

ſijd-ganck. Diverticulum.

ſijd-ghe-weer. Arma quę lateri accinguntur, ut gladius, machęra, pugio, parazonium.

ſijd-kraemer. *ſicamb.* Inſtitor, tabernarius.

ſijd-pad Diverticulum.

ſijd wegh. Diverticulum, ſemita tranſverſa ad latus viæ militaris.

ſijdē-wee. Pleuritis, dolor lateris acutus & pungens.

ſijden-weeck. Hypochondria.

ſijdelinck / ſijdelincks. Ex obliquo, ex tranſverſo; obliquè, in obliquum.

ſijde/ſije. Sericum, metaxa, ſerica blatta. *vulgò* ſeta *ſive* ſeda. *germ. ſeyden. ſax. ſyde. gal. ſoye. ital ſeta. hiſp. ſeda. angl ſylke.* **ſpinſijde.** Bombycinum.

ſijden kleed. Veſtis ſerica, bombycina, Coa.

ſijden-ber-kooper. Metaxarius, negotiator qui ſerici mercaturam exercet, *Inſtimal. Alciat.*

ſijden-ſticker. *ſicamb.* j. **bozduer-wercker.**

ſijden-weber/ſijden-ſpinner. Sericarius.

ſijden-wozm. Bombyx.

ſijffelen. j. **ſiffelen.** Sibilare.

ſijghe. Colum, qualus. *ſax ſye.*

ſijghen. Colare, excolare, percolare, eliquare, per colum purgare.

ſijgh-boeck. Colum.

ſijgh-kozf/ſtupck-mande. Qualus.

ſijgh-kozfken. Quaſillus, fiſcella.

ſijgh-ſchotel. Colum.

ſijgh-vat. Colum.

ſijle/ſille. *boll. friſ.* Incile, aquagium, cataracta.

ſijn/zijn. Eſſe, exiſtere, conſtare, exſtare. *germ. ſeyn.*

ſijn. Suus, a, um. *germ ſeyn. gal ſien. ital. ſuo. hiſp ſieyo.*

ſijns ſelfs zijn. Eſſe ſui juris, eſſe ſuę poteſtatis, nullius imperio ſubjectum eſſe.

ſijpe. Cloaca.

ſijpen. Stillare, manare, fluere.

ſijp-oogh ſijp oogigh. Lippus, gramiosus.

ſijpende oogen j. leepe. Oculi gramioſi, oculi fluentes.

ſijs/ſijsken. j. ſesken. Senio.

ſijsken/cijsken. Acanthis.

ſijte/ſijten-ſpel j. ſeyde/ſeyden ſpel.

ſille/ſijle/ſuile. Incile, aquagium, aquęductus, canalis incilis foſſa incilis.

ſille/ſuille. Limen.

ſille lands. j. looyen hondert roeden. Quadrans jugeri.

ſilte. j. ſuilte. Salſugo, ſalſilago.

ſilt-ſout. Sal è glebis ſalſilagine imbutis arte extractus. *Adr Iun.*

ſiltigh. Salſus.

ſilver. Argentum. *ger. ſilber. ſax. ſulver. ang. ſylver.*

ſilver ader. Galena, argenti vena, molybdena.

ſilver-bergh/ ſilver-graeve/ ſilver-kuyl. Argentifodina, argentarium metallum.

ſilver-glede. j. ſilver-ſchuym. Argenti ſpuma, lithargyrium.

ſilver-koeck. Argentum paſtillatum.

ſilver kruyd. Argemone, inguinaria. *vulgo* argentina, agrimonia ſilveſtris, anſerina, potentilla.

ſilver-ſchaepzaepe. Argyrotheca, vaſarium, repoſitorium argenteę ſupellectilis.

ſilver-ſchuym. Argenti ſpuma, lythargyrium lithargyros, argyritis. & Helciſma, ſcoria argenti, fæx argenti, ſcoria argentea.

ſilver ſmid. Faber argentarius, vaſcularius.

ſilver-werck. Vaſa argentea, argento confecta pocula, ſupellex argentea, argentum eſcarium, argentum factum, argentum elaboratum, & in vaſa aliúmve materiam fabricatum.

ſilverachtigh. Argentoſus.

ſilveren gheld. Nummus argenteus.

ſimme. Simius, ſimia, cluna.

ſimmen-neuſe. Naſus reſimus, rurſum compreſſus ad modum ſimiæ.

ſimpel/ſlecht. Simplex. *gal. ſimple. ital. ſimplice. hiſp. ſimple. ang. ſimple.*

ſimpel ende on-ghe-leerd. Imperitus.

ſimpel/onſchalck. Sincerus, incallidus.

ſimpelen ſanck. Cantus ſimplex, unius vocis. *vulgo* Gregorius.

ſimpelheyd. Simplicitas.

ſimpelick. Simpliciter.

ſin j. ſinne. Senſus.

ſincke j. cincke. Buccina.

ſincke. *vetus.* Cloaca, latrina. *ang. ſincke.*

ſincken. Mergere, demergere. & ſidere, ſubſidere, deſidere, reſidere, peſſum ire, ire in fundum, mergi, demergi, deorſum deſcendere, deorſum labi, ſenſim delabi. *germ. ſincken. ang ſincke.*

ſincken den dooden. Tumulare, ſepelire, inhumare mortuum, tumulo mandare, in ſepulchrum inferre cadaver, corpus ſepulchro condere, recondere, reddere, cadaver terræ mandare.

ſinck-loot. Bolis, perpendiculum nauticum, molorthus.

ſinck poel. Gurges limoſus, paluſtris, vorago paludoſa.

ſinck-rijs. Faſces virgultorum, quibus in fundum demiſſis terra ſuperingeritur adverſus aquarum impetum.

ſinck-roer. j. ſengh-roer.

ſinck-ſand/ſinckel ſand. j. welle. Æſtus.

ſinckſen j. cinckſen. Pentecoſte.

ſind. j ſedert/ſindert. Poſt, poſtquam, indè, poſtea.

ſind/ghe-ſind. Familia.

ſinde. j. ſeynde. *vetus.* Synodus.

ſinde-ſchalck. *vetus. j. ſene-ſchalck.*

ſind ſcheyen. j. ſeynd-ſcheyen.

ſind-vloed j ſund-vloed. Diluvium.

ſindael/ſendael. *ſland. holl. ſic.* Sindon. *gal. ſindal. ang. ſindal.*

ſindel. Scoria, ſpuma metalli.

ſindert. j. ſind/ſedert. Poſt, poſtquam, poſtea.

Singh-roer. *j.* **sengh-roer.**
Singhel. *j.* **senghel.** Strictura.
Singhelen. *j.* **senghelen.** Vstulare.
Singhel. *j.* **cinghel.** Cingula.
Singhele. Lilium montanum.
Singhen. Canere, cantare, psallere, modulari. *germ.* **singen.** *ang.* **singe.**
Singh-konste. Musica.
Singh-schole. Ludus musicus.
Singh-voghel. Oscen.
Singher/sangher. Cantor.
Singher. *vetus* Bombarda maior.
Sinne/sin. Sensus, mens, mentis conceptus: animi sententia: animus. *Rectè quidem* mens, **sin** *dicitur, à* **sien.** i. videre, *est enim mens vice luminis: & est (teste Aristotele) in anima, sicut visus in oculo: mentimq; ut lumen, accendit in anima Deus.*
Sinne hebben/ *&c.* Animum habere, *&c.*
In den sinne hebben. Animo vel in animo cogitare secum, in animo habere, in animum inducere, *Cic. Terent.* Versare animo, agitare secum.
Sinne-loos. Demens, amens, inops mētis, insanus, mentis impos.
Sinne-loosheyt. Dementia.
Sinne-rijck. Ingeniosus, industrius.
Sinnelick. Affectus animo aut sensu.
Sinnelick. *j.* **allen skens.** Sensim.
Sinnelickheyd. Affectus, affectio, animi motus, animus.
Sinnen. *vetus.* Sentire, cogitare.
Sinnigh. Sensu præditus.
Sinneken. Sensiculus.
Sinneken int spel. *j.* **boetsen-maecker.**
Sint Jan. Divus Ioannes. *vulgo* sanctus.
Sip. *fax.* *j.* **sibbe** Cognatio.
Sip/sippier. *vide* **Cip/cippier.**
Sippen. Pitissare, sorbillare. *ang.* **sippe.**
Siricken. Pipilare, pipire, titissare. τιτίζειν: vocem edere, more passerculorum & aliarum minorum avium.
Sirope. Syrupus, serapium, apozema. *gal.* **sirope.** *ang.* **syrup.**
Sisse. *j.* **cesse.** Cessatio.
Sissen. *vetus* Cessare.
Sister. *j.* **sester.**
Sitten. Sedere, residere, considere, desidere. *germ.* **sitzen.** *ang.* **sit.** **Het sitten.** Sessio. **Een sitten.** *j.* **sit-stede.** Sedes, sedile, sessio.
Sitten int leven. Prostare, prostituere pudicitiam, vulgo victum quærere.
Sitten by een ghe-houden man/jonghen ghesselle/ *&c.* Concumbere illegitimè, cohabitare illegitimè.
Sitten te peerde. Insidere equo.
Sitten aen de tafel. Discumbere, mensæ accumbere.
Sit-bancke. Sedes sedile.
Sit-dagh/ghe-nacht dagh. Dies sessionum: dies quo prætor pro tribunali sedens jus dicit dies fastus.
Sit-kussen. Pulvinus.
Sit-stede. Sedes, sessio, sedile.
Sit-stoel. Sedes.
Sitte. Sedes. *ang.* **seat.**
Sittende. Sedens.
Sittende werc-man/sittende ambachtsman. Sellularius, sedentarius.
Sittende ambacht. Opificium sellulariū, sedentarium.
Sittinghe. Sessio.
sitteren. *germ.* **sitzen.** *fic.* Tremere.
sittigh/sit-kust. *germ.* *j.* **papegay.** Psittacus.

SL

Slabbacken/slappacken. Labascere, languescere, deficere, laxari.
Slabbe/slab-doeck. Rica, ricula, fascia pituitaria, linteum pituitarium
Slabben. Lambere, lambendo bibere, lingere, sorbere & devorare. λείχειν. *itali quidam slapar dicunt.*
Slappen. Distillare, sive fundere inter sorbendum.
Slabberen. Ligurire jus tepidum. *ang.* **slabber.**
Slabberinghe. Ius, sorbitio, linctus, illinctus, eclegma.
Slabbaerd. Liguritor, linctor.
Slach/slagh. Ictus, verber, pulsus, pulsatio, percussus, percussio. *germ.* **slag.**
Slach van de munte. Forma, imago, impressio, caracter, comma.
Slach/slagh. Cædes, occisio, strages. *ang.* **slaughter.**

Slach-

slach-strydt. Pugna, prælium.

slach-leveren. Ad manus venire, conferre manum, confligere acie, decernere acie, committere pugnam, committere prælium, manus conserere.

slach oft blaumme in de boomen. Sideratio.

slach/ghheslach des hoofds. *sland.* j. **slaep.** Tempora. *q. d.* pulsus. *Arteriarum enim pulsus evidens ibi est, unde & κροταφὸς quidam Græcè dici putant, παρὰ τὸ κροτεῖν περὶ τὰ ὦτα, Henr. Steph.*

slach. *germ. sax. sicamb* j. **ghe-raeckthepdt/ popelcghe.** Apoplexia, ictus sanguinis.

slach/voghel-slach. Decipulum, decipula, transenna. & Secluforium, aviarium minus, quod alteri cum ostio conjungitur ad secludendas aves.

slach oft waepinghe der voghelen. Plangor alarum, agitatio alarum sonitum ciens.

slach/mate in den sanck. Modi, moduli, mensuræ cantus, numeri.

slach houden in't danssen. j. **voet-houden.**

slach. j. **pols.** Pulsus arteriarum.

slach-ader. Arteria, vena pulsatilis.

slach bal/kolf-bal. Pila clavaria.

slach-bancke/bleesch-bancke. Carnificina & Laniena, mensa lanionia.

slach-boom/bzaep-boom. Repagulum.

slach-bosch. Silva cædua.

slach-bzaede. *fris. sicamb* j. **beulinck.** Hilla.

slach-bzugghe. *sax. sic.* j. **bal-bzugge.** Pons versatilis.

slach-dupve. Palumbes, palumbus, palumbes maior. *Gesner.* palumbes torquatus.

slach-hout. *slandr.* Ligna cædua, arbores cæduæ.

slach-hout. j. **hepe.** Telum ruidum.

slach-huys, Laniena: & Carnificina.

slach-karre. Parvum vehiculum, epirhedium, *Iuvenal.*

slach-maend. November. *q. d.* mensis jugulatorius: *à solemni jugulatione pecorum & boum. sax. slacht-main.*

slach-molen. Trapes, trapetum, mola olearia.

slach-offer. Victima, hostia,

slach-orden. Acies, cuneus, acies directa: acies instructa, instructio exercitus in procinctu pugnæ stantis, & ad confligendum parati, phalanx.

slach-pooste. *sax. sicamb.* Cataracta, pensiles clathri.

slach-reghen. Imber, præceps alluvio, nimbus.

slach-sweerd. Romphæa, xiphomachæra, machæra Herculanea.

slach-tafel. *sax. sicamb.* j. **credentf-disch.** Abacus.

slach-tanden. Dentes exerti.

slach-tijd. November, tempus quo pecora mactantur: tempus bovicidij, tempus jugulatorium: menses hiberni priores, quibus boves & porci solent jugulari.

slach-vederen/ f wanck-vederen. Pennæ remiges: pennæ maiores avium, quas quatiendo vibrandoque expandunt.

slach-vlaeghe. j. **slach-reghen.**

slach-vlem. Sagitta, phlebotomũ, quo veterinis jumentisque sanguis detrahitur.

slacht. j. **slach.** Cædes, prælium, & clades.

slachten. *sax. sicamb. fris. holl.* Mactare boves, oves, *&c.*

slacht-bancke. *sax. fris.* j. **slach-bancke.** Mensa lanionia.

slacht-huys. j. **slach-huys.**

slacht-maend. j. **slach-maend.**

slachter. *sax. sicamb. fris. holl.* j. **vleesch houwer.** Lanius. *ang. slaughter.*

slachtinghe. *sax. fris. sicamb.* Cædes: & Clades: & Prælium.

slacht. j. **slecht.** Simplex, planus, *&c.*

slacht. j. **ghe-slacht.** Progenies.

slachten. Similem esse, progeniem sequi. **slachten den vader.** Patrissare, patris mores imitari, patrem moribus referre.

slack. *Fland* Laxus.

slacke. j. **slecke.** Limax.

sladde. *vetus.* j. **slets.**

sladde/sloddе. Ambubaia, mulier ignava.

slaeck. Laxus, remissus. *ang. slacke.*

slaecken. Laxare, liberare, solvere, dissolvere: & Laxari, liberari, solvi, dissolvi. *gal. lascher. ang. slacke.*

slaeckinghe. Laxamentum, liberatio, remissio,

Slaef. j. **slave.** Servus.
Slaefkē. Servulus, mediastinus. & Servula
Slaghe. j. **slach.** Ictus.
Slaghel. j. **sleghel.** Malleus ligneus.
Slaghel. Flagellum.
Slaghel/clos-beptel. vola.
Slaeghel/sleghel/achter-boge. Suffrago: in posterioribus quadrupedum pedibus, quod in prioribus genu dicitur. *Adr. Iun.* Malleus: pars inter unguem & tibiæ equi juncturam media, *Gesner.*
Slagen. j. **slaen.** Percutere, verberare, pulsare.
Slaegher. Percussor.
Slaegher/vleesch-houwer. Lanius, lanio.
Slaegher/stamper. Pavicula.
Slaegher. j. **slaeghel.** Malleus, flagellum: vola.
Slaen/slaghen. Percutere, verberare, pulsare, cædere, ferire, icere, cudere, batuere.
Slaen in d'yser. Catenis sive compedibus vincire, in catenas conjicere aliquem: compedes alicui impingere.
Slaen als de pols. Micare. **We aderen slaen.** Micant venæ.
Slaen een ader. Incidere venam.
Slaen in stucken. Diminuere.
Slaen/vechten. Confligere, manus conferre, pugnare, dimicare, manus conserere.
Slaen. *vetus.* j. **dood-slaen.** Occidere, interficere, percutere, *apud Eccles. ang. slea.*
Slaen deur den temst. j. **temsten.** Percolare.
Slaen deur de billen. Decoquere, abligurire.
Slaen nae eenigh dinck. j. **ghe-slaeden.** Conjicere, conjectare, conjectura assequi.
Slaen den legher. j. **legher slaen.** Metari castra.
Slaen de trompet. j. **trompetten.** Canere tuba.
Slaen ghelyck een belthoen. Cacabare.
Slaen ghelyck een quackel.
Slaen ghelyck de duyven. Plaudere alis, sonora percussione alas diverberare: alas concutere.
Slaen de mantel om d'yyf. Togam in tergum rejicere sub alas, ita ut eius lacinia à tergo revocata hominem totum ambiat, involvere se pallio.
Slaen de oogben op yemanden. Intendere oculos in aliquem: adjicere oculum puellæ.
Slaens ende stekens. Cæsim & punctim.
Slaey. *frequentius* **slay.** Laxus, fluxus.
Slaey. Somnus, sopor. *dicitur* **slaey/** *q. d.* **slay.** i. laxus, remissus: *est enim somnus quasi laxatio & impotentia quædam membrorum sensuumq;. Contrahi, inquit Cicero, animum Zeno & quasi labi putat atque concidere, & ipsum esse dormire. Inde dictus* somnus, segnis, ignavus, languidus, languens, torpens, lentus. & λυσιμελὴς. i. membra solvens. *Ovid. homines, volucresq; feraseq; Solverat alta quies. germ. schlaff. sax. schlap. ang. sleape. slepe.*
Slaey der leden. Torpor, torpedo, stupor.
Slaey des hoofds. Tempus, tempora. *dicitur* **slaey/** *quod pulvino aut palma manus, dormientium tempora fulciantur: quòdq; profundè dormire volens in dexterum & sinistrum tempus incumbat: à requie enim temporum somnus ad oculos venit. Cui etymo non malè convenit illud Psalmista: Si dedero somnum oculis meis, & palpebris meis dormitationē, & requiē temporibus meis. ger. schlaff. ang. sleape.*
Slaeyen/slapen. Dormire, capere somnum, ducere somnos, dormiscere, quiescere. *germ schlaffen. ang. sleape.*
Slaeyen. Stupere, obstupere, torpere.
Slaey-bancke. Cubile, scamnum cubiculare, sedile dormitorium.
Slaey-bedde. Cubile.
slaey-boeck. Rica, ricula, plagula.
slaey-dranck. Potio somnifera. & Medicamentum stupefaciens, torporemque inducens.
slaey-dronck. Pocœnium, comessatio à cœna, somni potatio post cœnam.
slaey-dronckē. Soporatus, somno sepultus.
slaey-huyve. Vitta nocturna, pileus nocturnus.
slaey-kamer. Cubiculum, cubiculum dormitorium.

ſlaep-krupd. Papaver, herba ſoporifera ſive ſomnifera.

ſlaep-laken. Toral, toralium, plaga, lecticaria ſindon. *vulgò* linteamen.

ſlaep-liedekens. Cantiuncula ſomnifera, moduli ſomniferi.

ſlaep-lijſken. Subucula nocturna.

ſlaep-loos. Inſomnis.

ſlaep mups. Sorex.

ſlaep-mutſe. Pileus nocturnus. *vulgò* cucupha.

ſlaep-ratte. Sorex. & Glis.

ſlaep-rockſken. Subucula nocturna.

ſlaep-ſele. j. ſlaep-bancke. Cubile.

ſlaep-ſieckte, Lethargus, vetternus, ſubeth, caros, ſomniculoſa affectio.

ſlaep-ſieck. Lethargicus.

ſlaep-ſuchtigh. Lethargicus veternoſus.

ſlaep-ſtede. Cubile.

ſlaepaerd. Dormitator. **Den ſlaepaerd maken.** Vigilanti ſtertere naſo.

ſlaepende. Dormiens, ſopitus.

ſlaepende leden. Soluta languore membra, torpida, ſtupida.

ſlaeper. Dormitator, dormitor.

ſlaeper/nacht-gaſt. Hoſpes nocturnus.

ſlaeper. Numi argentei genus decem ſtuferorum. *vulgò* dormitor, teſto, teſtonius.

ſlaeper. Torpedo. *piſcis genus.*

ſlaeper aen hupſinghen. Cantherius interangularis. *vulgò* dormitor.

ſlaeperigh / ſlaeperachtigh / ſlaepachtigh/ſlaepigh. Somnolentus, ſomniculoſus, ſoporatus.

ſlaeperigh zijn. Dormitare.

ſlaeperige leden. Membra ſtupida, torpida, ſopita.

ſlaebe. j. ſlave. Servus, mancipium.

ſlagh. j. ſlach. Ictus.

ſlaghen. j. ſlaen. Percutere.

ſlaken. j. ſlaecken. Laxare.

ſlammeren. j. ſlommeren.

ſlampampen/ſlampen/ſlempen. j. ſlemmen. Ligurire.

ſlampamper. j. ſlemmer. Popino.

ſlanck. Tenuis, exilis, gracilis. & Vacuus, ſolutus. *germ geſchlanck.*

ſlanckéren. Laxare, ſolvere.

ſlanghe. Serpens, anguis, coluber. & Vipera, excetra. *germ. ſchlanck.*

ſlanghe. Bombarda longior. *vulgò* ſerpentina, colubrina, colubrum. *ab effigie ſerpentis & colubri.*

ſlanghe. *Iovan* **j. kraeckelingh.** Spira.

ſlanghen-krupd. Dracunculus, ſerpentaria maior. *herba caulem habens variis coloribus draconum ſive anguium maculis.*

ſlanghen-vel. Senectus anguium, vernatio, leberis; ſpolium ſerpentis, vernatio anguina.

ſlanghen-ſtroopſel. Vernatio, leberis.

ſlap. Laxus, incontentus, lentus, fluxus, remiſſus, ſolutus, flaccidus, languidus, marcidus, vietus, fluidus. **De neringhe is ſlap.** Quæſtus friget, jacet.

ſlap-hertigh. Puſillanimis, ignavus.

ſlap-ooghigh. Flaccus.

ſlap-moedigh. Ignavus.

ſlaphept/ſlappighept. Laxitas. & Ignavia. & Marcor, languor.

ſlappacken/ſlabbacken.

ſlappelick. Laxè, remiſsè, lentè, negligenter, oſcitanter, languidè, frigidè, jejunè.

ſlappelick te wercke gaen. Indormire cauſæ: remiſſius & ſegnius tractare negotium.

ſlappen. Laxare. & Laxari.

ſlave/ſlavoen. Servus, mancipium. *vulgò* ſclavus. *gal. eſclave. hiſp. eſclavo. angl ſlave.*

ſlave. *vetus. ſax.* Remes.

ſlaef ken. Servulus, mediaſtinus.

ſlaven/ſlavoenen. Officia ſervilia facere, labores maximos ſubite inſtar ſervi aut mancipij, ſervire.

ſlavernije. Servitus, ſervitudo, gravis labor, catenati labores.

ſlavernij-knecht. Mediaſtinus.

ſlavetſe. Servula vilis & ignava.

ſlavinne. Serva.

ſlavoen/ſlave. Servus.

ſlecht/ſlicht. Planus, æquus. & Simplex, ſimplus, ſingularis : & Ignobilis, plebeius, vulgaris, communis, vilis, tenuis.

ſlecht ende recht menſch. Sincerus, ſimplex, apertus, nihil diſſimulans.

ſlecht. j. ghe-meen. Trivialis.

ſlecht/on-ſchalck. Incallidus, non aſtutus.

slecht ende on-geleerd mensch. Idiota, illiteratus, imperitus.

slechtaerd. Homo simplex, incautus.

slecht-hoofd/slechte-bol. Homo rudis & incautus.

slecht krijghs-man. Miles caligatus, tenuissimę sortis, postremę classis.

slechtigheyd/slechtheyd. Simplicitas, vilitas, tenuitas: & Imperitia, ruditas.

slechtighlick/slechtelick. Simpliciter, exiliter, tenuiter: & Imperitè: & Crassè: & Incautè, non astutè.

slechtelick naepen. Ruditer consuere.

slechtelick seggen. Dicere perfunctoriè.

slechten/ slichten. Planare, complanare, planum reddere, in planitiem redigere, sternere, çquare, solo æquare: disturbare, diruere, evertere. & Extricare.

slechten/ slissen/ oft slichten den twist. Dirimere, dissolvere, componere, decidere, discernere lites, paciscì, transigere, pacare, sedare, tranquillare.

slechten/slichten.j.ont-werren. Extricare.

slechts. Simpliciter. & Tantum, tantummodo, solùm. solummodo.

slecke/slacke. Limax, cochlea, chelis, testudo.

slecke loots. Scoria: & Lamella plumbi: & Excrementa sive recrementa plumbi

slecke silvers. Helcysma, scoria argenti.

slecken-huys ken/slecken-hozenken. Cochleæ domus, calyx, testa limacis.

sledde/sidde. Traha, trahea. *germ schlitten. sax slede. ang sledde.*

sleddern/slidderen.j.slibberen. Labi, prolabi: & Celeriter tendere. *ang. slide.*

slee.j.sleeuw. Tenuis, exilis: & Obtusus. *ang. slow.*

slee/slee-pruyme. Spineolus, pruneolum, prunulum, prunum silvestre, pruneolum autumnale, nanum. *germ. schleen. sax. slee. ang sloe.*

slee-dozn/sleeuw-dozen. Prunus silvestris.

slee-sap. Acatia.

sleeck.j.slepck.

sleef. *sax. fris.* **j.pot-lepel.** Tudicula.

sleepken. *holland. sicamb. zeland.* **j.uperken.** Minoris poculi aut mensuræ genus, cyathus.

sleeuw. Tenuis, exilis, attenuatus.

sleeuw. *sland.* Obtusus. **sleeuwe scherpte.** Obtusa acies. **sleeuwe tanden.** Stupidi dentes, obtusi.

sleeuwe/slee-pruyme.j.slee.

sleeuwen. Decrescere, attenuari, extenuari, macrescere.

sleeuwigheyd der tanden. Stupor dentium.

slegghe. Nebula, mador, tenuis pluvia, glacialis pluvia.

sleggheren. Nebulam exhalare.

sleggherigh/sleggherachtigh. Vdus, uvidus, madidus, nebulosus, pluvius.

sleggheringhe. Nebulæ, tenues pluviæ, pluvia glacialis, subsstillium.

sleghel.j.slaeghel. Malleus.

slegher.j.slaegher.

slepck. Planus & equus, solo çquatus, humi repens.

slepcken. Repere, reptare, serpere, serpere humi.

slepcker. *vetus.* Vulpes.

slepe.j.slije. Tinca.

slepncke. *holl. fris* Lacuna, fovea.

slepp. Tractus, syrma.

slepp oft steert van vrouwen kleederen. Syrma, tractus femineę vestis humum verrens, coronis, *Erasm.* cauda, *vulgò.*

slepp van knechten ende dienaers. Agmina longa clientum, comites, comitatus, strepitus, pompa comitum.

slepp-houder/ slepp-draegher. Syrmatophorus.

sleppe. Mulier segniter & testudineo gradu prorepens, tardigrada, ignava.

sleppen. Trahere, verrere, raptare: ita rem aliquam trahere aut gestare, ut tamen humo non attollatur. & Repere, serpere, segniter incedere.

sleppen met den hayre. Crinibus prostratum raptare.

slepp-been.j.slepp-boet. Atta.

slepp-lenden. Elumbis, lumbos trahens, lumbos movere non valens.

slepp-net/treck-net. Verriculum, everriculum: rete quod verritur trahiturque, sagena.

slepp-boet/slepper. Atta, qui per pedum

aut erurum vitium plantas à terra non sublevat, magisque terram atterit & verrit, quam ambulat.

Slem. j. **slim.** Obliquus.

Slem/slemp. Comessatio.

Slemmen/slempen. Comessari, epulari, grœcari, pergrœcari, popinari, nepotari. *germ. schlemmen.*

Slemmer/slemper. Comessator, barathro, gurges, vorago, decoctor, nepos, asotus, eversor, prodigus, helluo, popino, gluto, manduco, homo sui profusus, degulator. *Plaut.*

Slemmerije. Crapula helluatio.

Slemp. j. **slem.** Comessatio.

Slempen. j. **slemmen.** Comessari.

Slepen. j. **sleppen.** Verrere.

Slepinghe van recht. *zeland.* Ampliatio, dilatio, procrastinatio.

Sleppe. *Fland.* j. **slippe.**

Slet. j. **slets.** Linteum tritum.

Slet/sletse. *holl.* j. **sloose.** Mulier ignava, ambubaia.

Slete. Tritus, attritus, us: consumptio, intertrimentum, intertritura, detrimentum

Slete. j. **ghe-scheurthepd.** Hernia.

Slete/ver-tieringhe. Venditio frequens mercium.

Sletigh. Tritus, detritus, attritus, usu consumptus.

Slets/slette/sletser. Linteum tritum, panniculus, peniculamentum, peniculum, *à* **slijten.** i. terere: *sicut* termentarium, *Varroni, à* terendo.

Sleve. *vetus. ang* j. **mouwe.** Manica.

Sleumen/sloonen. Frondare, putare arborem, surculos ramis adimere: supputare, subsecare, interlucare, collucare.

Sleup. *vetus. si amb.* Ligula.

Sleur/slepp. Tractus syrma.

Sleuren/slozen. Trahere, verrere, humi protrahere.

Sleurel. j. **slotel.** Clavis.

Slibbe/slibber/slijm. Limus, cœnum mollius.

Slibberachtigh/slibberigh. Limosus: & Lubricus.

Slibberen. Labi, labsare, prolabi. *germ. schliffen. ang. slippe.*

Slicht. *fland. sicamb. sax.* j. **slecht.** Planus.

Slichten. j. **slechten.** Planare.

Slick. j. **slock.** Helluo.

Slicken/slocken. Vorare, glutire, deglutire, absorbere, tuburcinari, ingurgitare: lurcare, ligurire. *germ. schlocken, schlacken.*

Slick heet/snick-heet. Calidus adeò, ut devorari statim debeat, nec aduratur os.

Slick-broocke/snickel-broocke/slockel-broocke. Bolus qui deglutitur aut devoratur uno haustu. & Mattea, sive mattya, cupediæ, scitamenta, bolus lautus, pulpamentum. *germ. schlack. schlackhißle. sax. sleckbrocke, sleckbrocke.*

Slick-marckt/sleck-merckt. *sax.* Forum cupedinis, forum cupedinarium.

Slickeren. Sorbere, absorbere.

Slickeringhe. Sorbitio: & Ecligma. linctus, illinctus, id quod lambendo illingitur.

Slidde. j. **sledde.**

Slidden/slidderen. j. **sledderen.** Prolabi.

Sliere. *germ* j. **kliere/klap-ooze.**

Slijck. Cœnum, lutum.

Slijck-schoen. Pero.

Slijck-kladden. Balatrones, bullæ luti caligis aut calceis adhærentes.

Slijck-hose. Pero.

Slijck-spoze. *holl.* j. **ijs-spoze.** Encentris.

Slijckachtigh/slijckigh. Cœnosus, lutosus, lutulentus.

Slije. *germ. sax. sicamb.* Tinca, merula lacustris, fullo piscis.

Slijm. Limus, fœx. *germ. schleym. sax. slym. ang. slime.*

Slijm. *vet.* Phlegma, mucus. *germ. schl. im.*

Slijmachtigh. Limosus, fœculentus.

Slijmigh. Limosus: & Lubricus: & Viscosus: *ang. slimy.*

Slijmighepd. Limus, fœces.

Slijp. Ærugo ferri; stercus ferri, secrementum, ramentum ferri, scoriá.

Slijpen. Acuere, exacuere cote, in cote subigere, exterere aciem ferri: exacuere ad molam: atterere gladium coti. *germ. schleyffen.*

Slijpen het ge-steente. Polire gemmas.

Slijp-steen. Cos, cos aquaria, rotaria, gyratilis.

Slijpsel/slijp/slip. Scobina quæ deraditur
Slijte/slete. Tritus, attritus, consumptio.
Slijte. Atrophia.
Slijten.j.ber-slijten. Terere, atterere.
Slijten.j.vertieren. Vendere.
Slijten den twist.j.slissen.
Slijtigh. Synecticus.
Slijtinghe. *holl.* **j.quenende siecktе.** Synexis, consumptio.
Slim. Limus, obliquus, transversus, obtortus, distortus, pravus.
Slim. Pravus, perversus, dolosus, fraudulentus, vafer, astutus, versipellis, callidus, malitiosus.
Slim-boebe. Præposterus & perversus homo.
Slim. *vetus* Vilis.
Slim-gast. Hospes obliquus, distortus, veterator : homo vafer, subdolus. *Luſci enim, peti, ſtrabones, & qui obliquo ſidere limuſq; oculis obtuentur, verſipelles, ſubdoli, captioſi, lubrici, & ad circumveniendum aſtuti, ac miris ſtrophis inſtructi ſunt. Levin. Lemnius.*
Slim-been/krom-beē/ slim-boet/krom-boet. Varus, loripes, vatius, valgus.
Slim-hals.j.krom-hals. Obstipus.
Slimheyd/slimmigheyd. Obliquitas: & Pravitas, perversitas, dolus, vafritia, astutia.
Slimmerlick. Obliquè. & Pravè, perversè, dolosè, astutè.
Slinck/linck. Sinister, lævus.
Slincke handt. Sinistra, læva, s. manus.
Slincke poot. Sinistra manus. & Scæva, qui sinistra manu utitur pro dextera.
Slinckaerd. Scæva, scævola.
Slincks. Sinister: & Scæva, scævola.
Slincks ende rechts. Ambidexter.
Slinden. Vorare, glutire, haurire.
Slinder/ber-slinder. Lurco, helluo.
Slinder. Chelydrus, serpentis genus.
Slinder. *vetus.* Tenuis, exilis. *ang. slender.*
Slinderen.j.slidderen. Serpere.
Slinghe/slingher. Funda, balearis funda. *germ. schling. ſax. slenge. ang slinge.*
Slinghen slinghеren. Serpere.
Slinghen/slinghеren. Funda jacere, funda torquere.
Slinghеren. Testulam aut lamellam distringere super aquæ æquor : lamella aquas quatere.
Slinghеren. Circumagere, circumvolvere, torquere.
Slinghеr-læder. Scutale, corium fundæ cui lapis imponitur.
Slinghеr slippen. Lacinias circumagere sive circumvolvere.
Slinghеr-slanghеr. Spira.
Slinghеr-spel. Epostracismus, ludus quo testulam aut lamellam sive lapillum distringunt super aquæ æquor, numerumque saltuum, quos facit priusquam desidat, ineunt, victoria penes illum relicta, qui saltuum multitudine superet.
Slinghеr-voet. Loripes.
Slinghеr-vupsten. Pugnare, pugnis contendere.
Slinghеrer. Funditor, fundibularius.
Slip.j.slijp/slijpsel.
Slippe. Crena, incisura.
Slippe. Lacinia, sinus vestis pars sive segmentum vestem separans, peniculamentum.
Slippe vieden. Cedere foro, fraudare creditores cum summa infamia.
Slippen. Lacerare, inscindere, dissecare.
Slippen de oozen. Lacerare aures, dissecare, dividere.
Slippen. Elabi, dilabi. *ang. slippe.*
Slipperen.j.slibberen. & **snipperen.**
Slipperinghe.j.snipperinghe.
Slissen.j.slichten. Complanare.
Slobbe.j.soef-hose. Pero, tibiale laxum.
Slobberen. Laxum sive flaccidum esse.
Slobberen. *holl.* **j.slabberen/be-slabberē.**
Slochter. *vetus. frisi.* Fossa.
slock. Gula, rumen, frumen, fauces : & Barathrum, vorago, gurges. *germ. schlucke. ſax. schlocke.*
slock. Haustus.
slock.j.slocker. Helluo, vorax.
slock. Canis vorax & rapax, harpyia, pamphagus.
slock-maes. *lovan.* Pultis vilioris & tenuioris genus.
slock-suchte. Phagedæna, bulimia.
slocken.j.slicken. Vorare, glutire.
slocker. Helluo, pamphagus, gurges, ba-

ra-

rathrum, vorax, ingluviosus, lurco, gulosus, gluto.

Slockachtigh/ slockerachtigh. Gulosus, ingluviosus, vorax.

Slockerigh. Vorax.

Slockinghe. Ingluvies, ingurgitatio, voracitas.

Slodde. Sordida & inculta mulier, ambubaia.

Slodder/slodderer. Homo sordidus, incultus, incompositus, negligens. *angl. slut-ish.*

Slodder-broecke. Bracca follicans.

Slodderen Flaccere, flaccescere.

Slodderachtigh. Sordidus, negligens, flaccidus.

Slodderende. Flaccidus, laxus, fluxus.

Slodderende kleederen. Fluxa vestimenta.

Slodder hosen. Caligæ rugosæ, laxæ, follicantes.

Slodde. *holl. sicamb.* j. **pantoffel.** Crepida, sandalium.

Sloef. Toga sive tunica rudis, impolita & sordidula penula.

Sloef. Sordidatus, homo sordido sive horrido cultu : sordidus, squalidus, murcidus, absurdus, discinctus, homo incultus vestibus & moribus, incompositus, dissolutus, ignavus, *sicut Græcè ῥάκος*. pannus vilis & crassus. & Homo nihili *dicitur, à veste detrita reiiculaij; sumpto convitio. gal. soüillon. ang. sloven. slowe.*

Sloef. Lentus, piger, ignavus, negligens. *ang slowe.*

Sloef-hose. Pero, tibiale laxum.

Sloepe. Clavus ferreus minor.

Sloepe/ sloepken. Navicula.

Sloepe. j. **sluppe.** Specus.

Sloepen/ sluppen. Repere, irrepere.

Sloester/ snoester. Culleola, cortex viridis putamen nucis ambiens, calyx pulvinatus, gulliocæ. *Fest.*

Sloesteren/ snoesteren. Demere culleolas.

Slof. *holl.* j. **sloef.** Sordidatus.

Slocke. *sax. sicamb.* Gula.

Slockerigh Gulosus.

Slom. *sland* j. **slim.** Obtortus. (dire.

Slommeren. Confundere, intricare, impe-

Slommerinche. Confusio, impedimenta, tricę. & Quisquiliæ.

Slompe. *holl* j **klompe.** Calo.

Slomp hose j. **slodder-hose.** Caliga follicans.

Slonde. *germ. sax. sicamb.* Fauces, summa pars gulæ, mento proxima : frumen. & Barathrum, vorago, hiatus terræ : voratrina, labes, abyssus, chasma. & Oesophagus, stomachus.

Slonden. j **slunden.** Vorare.

Slonen. j. **sleunen.** Frondare.

Slons/ sluns. Laxus.

Sloo-bza/ sloo-bzade. *sland.* Faliscus venter, ventriculus fartus.

Sloof. j. **sloove.** Replicatio.

Slooze/ sloozken. Sordida ancilla, serva vilis, ignava. *ang. slorn.* i. sordidare.

Slooze/ slooz-koole. Brassica Cumana, lęvis, rubra: brassica vulgaris sativa foliis extensis.

Sloozen/ sleuren. Trahere, protrahere, verrere.

Slozigh/ sloozdigh. Sordidus, incultus, incompositus.

Sloot. Fossa palustris.

Sloove. *vetus.* Velum, tegmen, exuvię.

Sloove/ sloof. Replicatio, reflexio.

Sloove/ sloofken. Folliculus, lobus.

Sloove aft sloofken der mannelickheyd. Prępucium, tegmen balani.

Slooven. Velare, tegere, operire, velare caput.

Slooven/ op-slooven/ af-slooven. Retegere, denudare id quod tectum erat.

Slooven de mouwen j. **op-slaen.** Resecare manicas.

Slope. j. **slupp-hol.** Latibulum.

Slope. *fris* j. **slowisme.**

Slope. *holl.* Crepida trita.

Slozen. j. **sloozen.** Trahere, verrere.

Slozpe. *vetus.* Vorago, gurges.

Slozpe. *holl.* Proboscis, manus elephantis.

Slozpen/ slozben. Sorbillare, sorbere, ligurire.

Slozben. j. **slozpen.** Sorbere.

Slose. j. **sloose.** Crepida.

Slot. Sera, claustrum ferreum.

Slot/ bozgh. Arx, castrum, castellum.

Slot/ be-slupt. Clausula.

Slot-maker. Faber serarius, claustrarius; faber clavilis, *Lud. Vives.*

Slot-reden. Conclusio, epilogus.

Slot-reghel/slupt-reghel. Clausula.

Slot-ver-lozen. *adag.* Homo dissolutus, asotus.

Slotel/sleutel. Clavis: *Dicitur* **slotel** *à* **slupten**: *sicut* clavis à claudendo.

Slotel op t'graf leggen. Cedere bonis: profiteri se deserere bona sua creditoribus, *quod beneficio lege concesso, viduis licitum fuit, clavibus, cingulo marsupioq; sepulchro sive feretro mariti recens defuncti super impositis, causa gravium debitorum.*

Slotel des jaers. Epacta: dies undecim additij: quibus additis anno lunari communi 354. dierum, completur clauditurque annus solaris 365. dierum: intercalatio: dies intercalati.

Slotelé. Securiculæ: subscudes duo tigna inter se vincientes: & Ansæ ferreæ, quibus saxa implumbata ligantur.

Slo[illegible]len bá de snaren. Verticuli, verticilli, epitonia, paxilli, quibus fides vel tenduntur vel remittuntur, collabi: κόλλαβοι.

Slotel-bloemen/hof-bloemen. Verbasculum, articularis. *officin.* herba paralysis, primula veris.

Slotel-rien. Clavium catena, clavium annulus: *vulgò* claviarium.

Sloven *sicamb.* **j. slonen/snoepen.** Putare arbores.

Sluper. Lorum, loramentũ, ligula, ligamẽ

Sluper. Rica, ricula, plagula, flammeum, peplum, velum. *germ. sax. schleyer.*

Sluper/arm-band. Mitella, linteũ in quo brachiũ læsum sauciúmve suspenditur.

Sluper-wl/randt-wl. Vlula flammeata: *plumis circa faciem, mulieris peplo vel flammeo obvolutæ caput & faciem referens.*

Slupf. Boscas, avis ex anatum genere.

Slupme. Cortex, corticula, membranula, siliqua.

Slupmen j. pellen. Decorticare.

Slupmen/slupper. Furtim, clanculum, & tectè prorepere, labi, elabi, dilabi. *angl. slippe.*

Slupmen. j. lupmen. Limis tueri, transversis oculis tueri.

slupmen/slupmeren. Dormitare, soporari: & Leviter dormire.

slupmer/slupper. Subdolus.

slupmer. Dormitator.

slupmer. *Fland.* Artocreæ sive lagani delicatioris genus.

slupmerachtigh. Somniculosus, somnolentus.

slupmeringhe. Dormitatio.

sluppe. Latebra, latibulum, specus, caverna, antrum.

slupper. Prorepere tacitè, occultè gradi, latenter ire: tectè suggredi, furtim proripere se: occulto gradu insidiari. *angl. slippe.*

slupp-hoeck. Latibulum, latebrę.

slupp-hol. Latibulum, latebrę, cuniculus, effugium, refugium, cavus, cavum.

slupper. Latebricola: & Insidiator latens, subdolus.

slupsel. Latebra, latibulum.

slupse. Aquæductus.

slupse. j. spuye. Cataracta, emissarium, obex aquarius comma. *vulgò* sluisa. *gal. escluse. ang. sluyse.* Sluisa *pro* clausura, *in lege Salica Francor. teste Herm. Comite Nuenario.*

slupsen. j. ver-slupsen.

slupten. Claudere, occludere, serare, obserare.

slupten den brief. Obsignare literas.

slupt-balck/slupt-steen. Tholus.

slupt-boom. Vectis: & Clatrus.

slupt-koole/habupt-koole. Brassica capitata. *q. d.* brassica clausa.

slupt-kroppe. Lactuca capitata, sessilis.

slupt-naghel. Clavus capitatus.

slupt-redẽ. Conclusio, epilogus, peroratio.

slupt-reghel. Clausula rhythmi, periodus rhythmica.

slupt-steen/slupt-balck/latern in't welfsel. Tholus, testudinis umbilicus in medio tecto in quem capita trabium conveniunt concludunturque.

slupve. j. sloove.

sluns/slons. Laxus.

sluns j. sloef. Homo ignavus, dissolutus, incultus, incompositus.

slus. *fland. j. slap.* Laxus.

Smachte. *sax. sicamb.* Esuries, fames.
Smachten. *vetus.* Esurire, famere.
Smachte van den pekel-harinck. *holl.* Resegmen halecis muriatę.
Smack. Rhus coriarius, sutorius, rhus terginus vel sergorarius, frutex coriarius. *vulgò* sumach.
Smacke. Collisio, collisus, illisus, concussus, jactus, plaga, jactura, damnum, oppressio.
Smacke. Genus navis oblongæ.
Smacken. Collidere, illidere, concutere, jactare, projicere, prosternere, quassare, cum vi aut sonitu impingere, quatere.
smack-becken. *Fland* j. **smack-muplen.**
smack-hupcke. *brvan.* Fenula muliebris.
smack-mupl. Manduco, manducus.
smack-muplen. Maxillas sive labia inter se claro sono collidere manducando: diductu labiorum sonum edere.
smack-muplen. Basiare, pangere, affigere osculum. *ang. schmacke.*
smack-tanden. Collidere dentes manducando.
smade/smadde. Vituperatio, contemptus, vituperium, convitium, contumelia.
smaden/smadden. Temnere, contemnere, aspernari, vituperare, convitiari.
smadigh/smaddigh. Contumeliosus, ignominiosus.
smadighlick/ smaddighlick. Contumeliose.
smaeck. Sapor, gustus. *germ. schmack. angl. smacke.*
smaecken. Sapere, gustare. *germ. schmecken. ang smacke.*
smaecken erghen nae. Resipere, saporem alicuius rei referre.
smaecken nae den roock. Sapere fumum.
smaeckelick. Suavis, gratus linguæ sive palato, sapidus: grati saporis.
smaeckelick maecken. Condire.
smaecke-loos. Surdus, sine gustu, insipidus
smaeckſel. Gustus.
smaed j. **smade.** Contumelia.
smaed-schrift. Libellus famosus.
smael. j. **smal.** Exiguus, tenuis.
smaer. j. **smeer.** Abdomen.
smaerotsen. j. **smoorotsen.** Parasitari.
smal. Exiguus, exilis, tenuis, junceus, angustus, contractus, arctus, gracilis, gracilentus: strictus, parvus. *ang small.*
smal saed. Legumen.
smale wegh en. Vię arctæ, semitę.
smale ionckers/ smale heeren. Tenuis fortunę domini: beneficiarij & nobiles ministri.
smale steden. Minores civitates.
smalen/smallen/smaléren. Extenuare, coarctare, contrahere, minuere, diminuere, imminuere.
smalen op pemanden. Detrahere alicui, derogare.
smalt. *sax. sicamb.* j. **smout.**
smalt. j. **smelt.** Liquamen: & Butyrum. *ger. smaltz. ital. smalzo.*
smalts/smaltsch. j. **maltsch.** Liquidus, fluidus, præpinguis.
smed/smid. Faber ferrarius. *ger. schmid. ang. smyth.*
smeden. Cudere, accudere, conflare.
smed-balgh. Follis fabrilis.
smed-back. j. **lesch-troch.** Lacus.
smed-hamer. Tudes fabrilis.
smed-kolen. j. **steen-kolen.** Carbones saxei
smedigh. j. **smidigh/ ghe-smidigh.** Mollis.
smedse/smidse/smisse. Fabrica ferrea, officina ferraria, ustrina.
smeecken/smeeckelen. Blandiri, palpare, palpari, adulari, assentari, blanditias dicere: delinire, alicui ad gratiam loqui.
smeeckelick. Blandus, blandulus, blandiculus: & Blandè.
smeecker. Adulator, assentator, blandidicus, blandiloquus, blandiloquens.
smeeckinghe/smeeckerije. Blanditia, blanditiæ, blandiloquentia, blandimentum, adulatio, assentatio.
smeente. *holland.* Penelops, avis anate minor, insigne habens puniceo colore collum.
smeer. *Fland.* j. **teer.** Tenuis, exilis.
smeer/smaer. Adeps, aruina, pinguedo, abdomen: & Vnguen: & Sevum: & Comessatio, popinatio, helluatio.
smeeren. Linere, alinere, collinere, illine-

re, ungere. *germ. ſchmirben. ang. ſmere.*

ſmeeren. Curare cuticulam, popinari, helluari.

ſmeer-buyck. Pantex. & Ventricoſus, ventrioſus, ventroſus, venter, pinguis aquaticulus, ventri & abdomini ſerviens, gaſtrimargus, homo benè curata cute.

ſmeer-buſſe. j. ſalf-buſſe. Pyxis, theca unguentaria.

ſmeer-kalck. Gypſum: *materia calci ſimilis, qua tectoria parietibus inducuntur.*

ſmeer-keerſſe. j. vueten-keerſſe. Candela ſebacea.

ſmeer-kruyd. Orobanche, ſcandulaca: *herba uno tantùm aſſurgens caulicu'o pingui & molli.*

ſmeer-maend. *vetus.* November. *q. d* menſis genialis.

ſmeer-woꝛtel. Faba craſſa, craſſula, telephium. *q. d.* radix unguentaria.

ſmeerachtigh/ſmeerigh. Vnguinoſus, pinguis.

ſmeerſel. Litura, unctio, unctura.

ſmelt. *vetus.* Liquor, liquamen.

ſmelte. *vet. Fland.* Ora ferrea aut argentea balthei.

ſmelten/ſmilten. Liquare, liquefacere, liquidum & fluidum facere, eliquare, conflare, fundere. & Liquere, liqueſcere, colliqueſcere, deliquere, deliqueſcere, liquefieri, fundi, eliqueſcere, liquidum fieri. *germ. ſchmeltzen. angl. melte, molte.*

ſmelten als ijs. j. ontbꝛieſen. Regelare.

ſmelten. Stercus liquidum egerere. *dicitur de avibus gal. eſmeult.* i. excrementum avium.

ſmelt-baer. Liquidus.

ſmelt-huys. Conflatorium, officina liquatoria, uſtrina.

ſmelt-oven. Vſtrina, fornax.

ſmelt-werck. Encauſtice.

ſmelter van gelde. Conflator figurati æris.

ſmeltigh. Liquidus, fluxus.

ſmere. j. ſmeer.

ſmergbel. *germ. ſax.* Smiris, ſmyris: *lapis quo vitrum finditur, & gemmæ expurgantur diſſinduntur q;, vulgò* ſmeriglius. *germ. ſchmirgel. gal. ameril, emeril. ital. ſmeriglio. hiſp. eſmeril. ang. emeril: inferioribus autem Germanis frequentius* **ameril** *dicitur.*

ſmerlin/merlun. Æſalo, æſalon. *germ ſmerlin, merle. gal. eſmerillon, ſmerlin. ital. ſmeriglio, ſmerlo. angl. merlyn, marlyn. eſt autem* accipitris genus minimum, quod toto plerumque anni tempore in noſtris viciniſque regionibus manet, cùm reliqua accipitrum genera ſub hiemem abeant: *dicitur autem* **merlijn** à **merren** *ſive* **marren.** i. manere, morari.

ſmerte. Dolor, acerbitas. *germ. ſmertzen. ang. ſmerte.*

ſmerten. Dolere, urere, urgere.

ſmertelick. Dolenter.

ſmertſel. Dolor. & Intertrigo, attritus.

ſmertigh. Dolorificus, urgens.

ſmeſſe. j. ſmedſe/ſmidſe.

ſmete/ſmijtinghe. Verber, ictus, percuſſus, percuſſio.

ſmets/ſmetſch. Prædulcis, mulſeus: inſulſus: & Nauſeam provocans nimiâ dulcedine.

ſmets. Comeſſatio, epulum.

ſmetſen/ſmetſchen. Epulari, comeſſari, ligurire, indulgere genio.

ſmetſen. j. ſmack-muylen.

ſmetſ-dagben. Bacchanalia.

ſmetſer. Comeſſator, cupes, liguritor, catillo.

ſmet. j. ſmed. Faber ferrarius.

ſmette. Macula, labes.

ſmetten/be-ſmetten. Maculare, commaculare, inquinare, coinquinare. *germ. ſchmitzen, beſchmitzen. ang. ſmutche, à fabris farrarijs tranſlatum.*

ſmettigh. Maculoſus, immundus, impurus.

ſmettelick. Contagioſus.

ſmettelicke ſiecktе. Morbus contagioſus, contagio, contages, contagium.

ſmeuren. j. ſmeeren. Linere: & Heluari, vorare.

ſmeuren. j. ſmooꝛe. Vaporare, & ſuffocare.

ſmid j. ſmed. Faber ferrarius.

ſmiete. *ſax. ſicamb.* Propes, funis quo pes veli alligatur. *ſax. ſchmiete.*

ſmijdigh. j. ghe-ſmijdigh. Mollis.

ſmijdighen. Mulcere, mollire,

ſmaſſren. Percutere, verberare, batuere. *ger. ſchmeyſſen ang ſmyte.*

ſmilten. j. **ſmelten.**

ſmitſe. j. **ſmidſe/ſmedſe.**

ſmoddere. j. **ſmetſen.** Ligurire.

ſmoel/ſoel. **ſmul.** Tepidus.

ſmoel weder. Aura tepida, egelida, æther liquidus, aër languidulus : calor flaccidus.

ſmoel/ſmul. Ebrius.

ſmoken. j. **ſmoocken.** Vaporare.

ſmollen/ſmuplen. Subridere. *ang. ſmile.*

ſmoock. Vapor, fumus. *ang. ſmoke.*

ſmoock-gat. Vaporarium : & Infumibulũ.

ſmoocke. Mediaſtinus, mancipium abjectum, vile.

ſmoocken/ſmoken/ſmupcken. Vaporare, fumare : *ang. ſmoke.*

ſmooz. Fumus, vapor.

ſmoozen. Fumare, vaporare, exhalare.

ſmoozen/dempen. Extinguere, enecare, ſuffocare. *ital. ſmorzare.*

ſmoozen. Mergere, ſubmergere, demergere.

ſmozen/ſtoven/dempen. Fovere, fomentis tepefacere, vaporare, ſuffire, tepidare, in olla operta aliquid coquere, ſive excoquere. *vulgo* ſuffocare : *quia vaſe operto, & incluſo intus vapore, id quod intus coquitur velut ſuffocari videtur.*

ſmoozen de pocken. Exudare morbum Gallicum.

ſmoozen ende ſtampen. Ventosè minari, intonare verbis.

ſmooz-panne. Teſtus, teſtum, æneum teſtum.

ſmoozotſen/ſmaerotſen. Paraſitaris nidorem è dapibus ſurgentem avidis faucibus haurire : *germ. ſchmorotzen, ſchmarotzen. ſax. ſchmoratzen.*

ſmozotſer. Paraſitus, gnatho, aſſecla menſarum.

ſmotſe/ſmutſe. *germ. ſax.* Convitiator, ſugillator, exagitator : & Abjectus minifter, mediaſtinus.

ſmotſen. *germ. ſax. ſicamb.* Suggillare, convitiari, perſtringere, taxare.

ſmot-woozd. Scomma, ſugillatio.

ſmout. Adeps aruina, pinguedo, pinguis liquor, pinguedo liquida, axungia.

ſmout/ raey-ſmout/ liſnſen-ſmout. Oleum ex ſeminibus rapi aut lini expreſſum.

ſmout-potten. Adulari, aſſentari, alicui ad gratiam loqui.

ſmouten. Linere aruinâ, butyro, oleo, pingui liquore.

ſmouten. *vetus. holl.* j. **ſmelten.** Liquefieri.

ſmout-pezze. Pyrum muſteum. & *per metaph.* palpum, blanditię, blandimentum.

ſmout-molen/olie-molen. Trapes, mola olearia.

ſmourachtigh. Pinguis, oleoſus.

ſmucken. *ſax. friſ. ſicamb.* Ornare, comere.

ſmupck. *Fland.* Nebula, fumus, vapor. *angl. ſmoke.*

ſmupcken/ſmoocken. Vaporare, nubilare, obnubilare, obducere, obtenebrare nubilo.

ſmupckende. Nubilus, obnubilus, obductus.

ſmupckende kolen. Carbones non prorſus igniti aut candentes : obnubilatæ prunæ : favillæ : ſuppoſiti ignes cineri : ignis ſopitus, non apparens, occultus.

ſmupckende weder. Aër nubilus, nebuloſus.

ſmuplen. Subridere. *ang. ſmile;*

ſmupſteren. j. **ſmæren.** Linere, oblinere, ungere.

ſmul. j. **ſmoel.** Calens, *&c.*

ſmul van dzancke. Calens potu, fervens mero, obrutus vino.

ſmullen. Curare genium mero, cupedijs : pergræcari, epulis & potationibus inſervire, potare, genio indulgere.

ſmuts. *Fland.* Ictus, pulſus.

S N

ſnabbe. *vetus.* j. **ſnebbe.** Roſtrum.

ſnabben. Ore aut roſtro invadere, mordere. & Latrare. & Captare, captitare, raptare.

ſnabel. j. **ſnębel/ſnabel.** Roſtrum.

ſnack. Reſpiratio, reſpiratus, anhelitus. & Singultus : & Latratus.

ſnacken. Reſpirare, captare animum, anhelitum recipere : & Singultire : & Captare.

ptare, captitare, hianti ore captare, anhelare, adſpirare, inhiare, appetere: & Latrare, gannire, garrire, fabulari.

Snackerken. *Fland.* j. **baſſerken/keffer-ken.** Hylactor.

Snaere. j. **ſnare.**

Snake. *fland.* Coluber, anguis. *ang. ſnake.*

Snap. Raptus, interceptio.

Snap. Garrulitas, loquacitas.

Snappen. Captare, raptare, intercipere, raptim prehendere: corripere, celeriter rapere.

Snappen. Garrire, blaterare: prærapidè multumque loqui, intercipere verba alterius.

Snap-haen. Graſſator, eques prædator, excurſor, latro, ſicarius, obſeſſor viarum

Snap-haen. *vetus. ſic.* Numus quinque aut ſex ſtuferorum, equitis effigie.

Snap-repſe. Excurſus, excurſio.

Snapper. Interceptor.

Snapper. Garrulus, blatero, loquax, linguax, loquaculus, locutuleius, prærapidè multumque loquens.

Snare. Fides, chorda, nervus, nervia.

Snaren-booghſken. Plectrum.

Snaren-ſpel. Fides, ium: lyra, cythara, aliúdve inſtrumentum muſicum in fidibus ſive chordis habens harmoniam.

Snaren ſpeler. Fidicen.

Snaren-ſtecken. j. **ſtecken/clotelen.** Verticuli.

Snarre/ſnurre. *ſax. friſ. ſicamb. holl.* Nurus. *germ. ſnurre.* **Quaede ſnarre.** Mulier maledica, rixoſa.

Snarren. Iurgare, fremere, ſtrepere, murmurare.

ſnater. Garrulitas, garrulitas odioſa, loquacitas inepta.

ſnaterachtigh. Garrulus, ineptè loquax, linguax, blatero, argutus: multum & celeriter loquens.

ſnater-beck. Linguaculus.

ſnatteren. Gingrire, glacitare, garrire, blaterare.

ſnaterer. Crotalus, loquax, argutulus, argutator.

ſnateringhe. Argutatio, ſtrepitus.

ſnabel/ſnebel. Roſtrum. *germ. ſchnabel. ſax. ſchnavel.*

ſnauw. Scomma, dictum amarum, ſermo amarus, latratus, maledictum.

ſnauwen op emanden. Ore aut roſtro invadere aliquem, latrare in aliquem, allatrare alicui, impetere aliquem maledictis.

ſnebbe. *ſax. friſ. ſicamb.* Roſtrum avis.

ſnebbe/ſneb-ſchupte. *holl. friſ.* Cymba oblonga.

ſnebel. j. **ſnabel.** Roſtrum.

ſnecke. *germ. ſax. ſicamb.* j. **ſlecke.** Limax, cochlea.

ſnede. Cæſura, inciſura, inciſio, inciſus, ſciſſura, ſciſſio, ſciſſus: & Segmen, ſegmentum, tomus.

ſnede-broots/ſnede-kaes. Lamella panis: laminula caſei. *Lud. Vives.*

ſnede/ſcherpte. Acies.

ſnedelinck. Cæſo, onis: cæſo matris utero natus.

ſnees. *holland.* Vicenarius, viginti.

ſneeuw/ſnee. Nix. *germ. ſchnee. ſax. ſchne. gal. neige. ital. neve. hiſp. nieve. ang. ſnowe.*

ſneeuw-bal. Maſſa nivea, pila nivea.

ſneeuw-gans. j. **haghel-gans.**

ſneeuw-hoen. j. **ſneeuw-voghel.**

ſneeuw-blocke. Floccus niveus.

ſneeuw voghel/ſneeuw-hoen. Lagopus: *avis à colore candido, vel à nivoſis locis ubi degit. dicta.*

ſneeuw-water. Aqua nivalis.

ſneeuw-wit. Niveus.

ſneeuwen. Ningere. **Het ſneeuwt.** Ningit,

ſneeuwachtigh/ſneeuwigh. Nivalis, nivoſus, ninguidus.

ſneken. Animum percellere.

ſnel. Celer, pernix, acer, velox, ocyor, ocyus, citus. *vulgò* ſnellus. *gal. iſnel. ital. ſnello, iſnello.*

ſnel/vliegh. Podargus, canis à pernicitate dictus.

ſnelheyd/ſnelligheyd. Celeritas, velocitas, pernicitas.

ſnellick. Celeriter, velociter, ocyus, ocyſſimè, citò.

ſnellen. *ſax. ſicamb.* Feſtinare, accelerare, properare.

ſnel-toornigh. Celer iraſci, iracundus, ad

iram

iram proclivis, pronus ad iram.

ſnel-waghe. *germ. ſax. ſicamb.* Trutina, ſtatera.

ſnelle/ſnelleken. Poculi fictilis, teretis, minuſculi genus, quod citò & facilè exhauritur.

ſneppe. Ficedula. & Gallinago, ruſticula, ſcolopax, ruſtica perdix. *vulgò* ſneppa. *germ ſchnepffel, à capiendis hujusce ore cubicibus. ang. ſnype.*

ſnep-hoen. Ficedula, gallinago.

ſneppen. ſ. ſnappen.

ſneppen. Vrere ſive adurere frigore. **ſneppende wind.** Aura urens, adurens ventus, gelidus, frigidus.

ſnebel. *holl.* ſ. **on-ghe-luck.** Caſus adverſus.

ſneven. Deficere, deeſſe: & Fruſtari, errare, labi. & Vacillare, ceſpitare, nutare: & Dura ſive adverſa pati.

ſnick/ſnack. Singultus.

ſnick. Reſpiratio, reſpiratus, anhelitus, ſuſpirium, ſuſpiratus.

ſnicken/hicken. Singultire.

ſnicken. Reſpirare, recipere anhelitum, ſpiritum ducere, animam attrahere.

ſnicken. ſ. **ſnoffen.** Nictare. *ang. ſnucke.*

ſnicken. ſ. **ſlicken.** Glutire.

ſnick heet. ſ. **ſlick-heet.** Calidus & ſorbilis

ſnickel-bzoche. ſ. **ſlickel-bzoche.**

ſnicke. *ſax. friſ.* ſ. **ſchupte.** Scapha.

ſniffel. *ſicamb* ſ. **ſteen pupſte.**

ſnigghe. *ſax. holl. friſ.* ſ. **ſlecke.** Limax.

ſnijde. ſ. **ſnede.** Acies cultri.

ſnijden. Scindere, laniare, putare, ſecare, metere.

ſnijden. Sculpere, inſculpere, cælare.

ſnijden. Caſtrare, evirare.

ſnijden. Vrere inſtar venti.

ſnijd-mes. Falx putatoria: culter putatorius, ſcalprum. & Culter eſcarius.

ſnijd-meſken. Scirpicula.

ſnijd-tijd. ſ. **wijn-tijd.** Vindemia.

ſnijder. Sciſſor, putator, ſecator.

ſnijder. Sculptor, ſcalptor, cælator.

ſnijder. *ſland.* ſ. **mes.** Culter: culter eſcarius.

ſnijder. *germ ſax. friſ. ſicamb. holland* ſ. **kleermaecker.** Sartor.

ſnijdelinck. ſ. **ſnipperlinck.**

ſnijdſel. Segmen, ſegmentum, reſegmen: ſciſſura, ſectio.

ſnippen/ſnipperen. Reſecare, ſecare, incidere.

ſnipperingh/ſnipperlingh. Segmenta, ramenta, præſegmina, reciſamenta, reſegmina.

ſnit. Securicula.

ſnock. Singultus.

ſnocken/nocken. *vetus.* Singultire, ducere ſingultum.

ſnodder. *vetus.* Mucus. *germ. ſchmudder.*

ſnodder. *ſland.* Sordes.

ſnoeck. Lucius, *piſcis*, *Adr. Iun.* Lucius fluviatilis. *Levin. Lemn.* **Zee-ſnoeck.** Lupus piſcis, labrax. λάβραξ. *Plaut.*

ſnoecks. Naſutulus.

ſnoecks ſien. Argutis & aeribus oculis intueri, *inſtar lucij, lupi ſive labracis piſcis: qui acribus ocellis & corneolo eminentiore; naſo ſive roſtello caliditatem referre videtur: unde & Ariſtophani piſcium ſapientiſſimus dicitur.*

ſnoecken. *ſland.* ſ. **ſnoepen.** Putare, amputare, ſcindere.

ſnoepen. Scindere, cædere.

ſnoepen. Frondare, putare, frondes amputare, collucare, interlucare.

ſnoep-mes. Falx putatoria, falx vineatica, ſcirpicula.

ſnoeper. Frondator, putator arborum.

ſnoeper/ſnoeperken. Falx vineatica, putatoria, falcula.

ſnoepſſel. Ramenta, ſarmenta.

ſnoepen. Catillare, ligurire. & Vorare poma.

ſnoep-merckt. Forum cupedinarium: & Forum oporinum.

ſnoeper. Cupes, catillo, ciceris fracti & nucis emptor.

ſnoeperſſe. Cupedia, orum: cupediæ, arum.

ſnoer. Funis, chorda, ligaculum, tænia. *ſax. ſchnor.*

ſnoerken. Funiculus.

ſnoer-recht. Regularis, directus, perpendicularis.

ſnoeren. Stringere, conſtringere, reſtringere, circumſtringere, contrahere funiculo.

Snoeren den beck. Compescere labellũ: constringere os, refrenare linguam.

Snoeren de perlen. Margaritas filo aut funiculo trajicere.

Snoester. j. **sloester.** Putamen.

Snoesteren. j. **snupsteren/snoepen.** Ligurire, vorare poma, *&c.*

Snoesteren/sloesteren. Demere culcolas, cortices sive putamina.

Snoesteringhe/nupsteringhe. Poma, nuces, pisa, cerasa & id genus alia parvi momenti, cupediç. & Putamina.

Snoeve. Respiratio.

Snoeven/snupven/snoffen. Respirare, interspirare, spiritum reciprocare, follicare, spiritum ducere. **Sonder snoeven uyt dzincken.** Hausti m avidèque ebibere, nec inter bibendum respirare: *ἀφυσίζειν.*

Snof/snuf. Singultus. *germ. schnuff sax. schnove.*

Snof. Sagacitas, perceptio odoratus, sensus.

Snof/snuf/snoteringhe. Rheuma, rheumatismus, catharrus, gravedo, defluxio capitis ad nares: coryza.

Snoffen/snuffen. Singultire. *ger. schmupffen.*

Snoffen/snuffen/snupven. Naribus spirare, afflare, efflare, proflare, follicare, follium more reciproco spiritu nares agitare. & Nictere, sagire, subolere. *ger. schnauffen, erschnauffen ang. snuffe.*

Snoffelen/snuffele. Nictere, subolere, naribus spirare, odorare, indagare canum more, sagire.

Snoggher/snuggher. *holl.* Gracilis, junceus, exilis corpore, tenuis & agilis.

Snoode. Vilis, malus, improbus, turpis, contemptus, spretus, aspernabilis, teter, pravus.

Snoodheyd/snoodigheyd. Vilitas, malitia, improbitas, turpitudo.

Snoodelick. Contemptim.

Snozck. Ronchus.

Snozcken. j. **snoffen.** Singultire.

Snozcken. Stertere, rhonchissare, proflare pectore somnum. & Iactare, crepare verbis, proflare fastum, minas, iram. *ger. snarchen, snarchlen. ang snorke. snorc.*

Snozcker. Miles gloriosus, thraso, jactator.

Snozckinghe. Rhonchus, stertentium sonus. & Iactantia, jactatio.

Snozre/snurre. j. **snarre.** Nurus.

Snozre/snurre. *vetus.* Pellex, pallaca.

Snozren. j. **snarren.** Susurrare, fremere. & Bombilare.

Snot. Mucus, myxa, narium humiditas, pituita nasi. *germ schmuder. ang. snotte.*

Snot-baerd. j. **knebel-baerd.** Mystax, barba sub naribus *in quam distillat nasus.*

snotte-belle. Stiria muci, stilla mucosa: Turpis ab inviso dependens stiria naso.

snot-boeck. j. **snut-boeck.** Muccinium.

snot-gat/neus gat. Naris, nares, narium foramen.

snot-mupl. Mucosus, cui muco nares diffluunt.

snot-schzabber. *ironicè.* j. **barbier.** Tonsor.

snotter/snotteringhe. *Eland.* Rheuma, catharrus, coryza.

snottigh/snot-achtigh. Mucosus.

snotten. j. **snutten.** Mungere.

snot-olf. Mucosus.

snot-olf. Orbis scutatus, lepus marinus: *piscis corpore terete, mucoso, mucum etiam ore emittens.*

snovelen. *sicamb.* j. **sneven.**

snuf. j. **snof.** Rheuma.

snuffen/snuffelen. j. **snoffen.**

snuggher. j. **snoggher.**

snupsteren. j. **snoetseren.**

snupte. Nasus.

snupte. Rostrum. *ang. snout, snowte.*

snupte. Proboscis, promuscis, manus elephanti. *germ. schnotz. sax. schnute.*

snupte. Rostrum, rostra: *pars navis prmore in prora exporrectior & acutior.*

snupten. *holl.* j. **snutten.** Mungere.

snuptert. Nasutus, naso insignis.

snuptert/vleet. Raia oxyrinchos.

snupve. j. **snof.** Rheuma, catharrus.

snupven. *sax.* Emungere nasum.

snupven. j. **snoffen.** Naribus spirare: Follicare, ducere ilia: & Respirare.

snurre. j. **snarre.** Nurus.

snut. j. **snot.** Mucus.

snutten. Mungere, emungere. & Emungere pecuniis, fallere, depluntare, deglubere aliquem. *germ. schneutzen.*

ſnut-boeck/ſnuttel-boeck. Muccinium, ſtrophiolum.

ſnutter/keerſ-ſnutter. Emunctorium, furcinula qua ellychnium ſupervacuum candelę emungitur.

ſnutſel. Mucus, narium purgamen, excrementum cerebri.

ſnutſel van de keerſſe. Fucus fungus candelæ: myxus, candelæ ellychnij pars exuſta.

ſnutteren. *ſtand.* j. **ſnipperen.**

ſnutterlinck. *ſtand.* j. **ſnipperlingh.**

S O

So/ſoo. Sic, ita. & Tam, adeò. & Tunc, tum. *germ. ſo, alſo. ang. ſo.*

ſo ſa. Sic ſatis, *Terent.* Vtcunque. & Nonnihil, aliquantulum.

ſo als. Sicut, ſicuti, velut, veluti: ceu, tanquam.

ſodaenigh. Talis, ejuſmodi.

ſo dick-wijls. Toties.

ſo gheliick. Adeo ſimilis, tam ſimilis.

ſo groot. Tantus, tam magnus.

ſo haeſt. Tam citò.

ſo haeſt als. Simul ac, ſimul atque, quum primùm, ſtatim quum, ſtatim ut, ut primùm, ubi primùm, ſimul ac.

ſo ick verſtae. Vt intelligo, quantum intelligo.

ſo ick om ſie/ ſo ick om ſagh. Quum reſpicio, quum reſpicerem. **Als de ſwaluwen aen komen/ ſo naeckt de ſomer.** Cum hyrundines adveniunt, tunc æſtas imminet: adventantibus hyrundinibus, imminet æſtas.

ſo langh. Tam longus.

ſo langhe. Donec, quamdiu, quouſque, quoaduſque, quoad, uſque dum, tandiu, tantiſper.

ſo-lick/ſulck. Talis, ejuſmodi. *q. d.* **ſo lick** *ſive* **ſo ghe-lijck.** i. ita ſimilis.

ſo ſeere. Adeo, tantum, tantopere, tam vehementer.

ſo verre. Adeo, tantum, tantopere: tam vehementer.

ſo vele. Tantum, tot.

ſo vele als. Quantum, quoad.

ſo verre. Tam longè, & Si modo, dummodo,

ſo waer. Vbicunque.

ſo wanneer. Quandocunque.

ſo wel. Tam benè, adeò benè.

ſo wel als. Æquè ac, æquè atque, ſimiliter ut, juxta ac.

ſo wel als ick. Iuxta mecũ, æque atq; ego.

ſo wie. Quiſquis, quicunque, quilibet.

ſobben/ſobbelen. *Eland.* Cæſpitare, titubare greſſu.

ſobel. j. **ſabel.** Sobella, ſabella.

ſober. Sobrius, ſiccus, parcus & continens, frugalis.

ſoberheyd. Sobrietas, parcitas.

ſobẏéren. Sobriè vivere, victitare.

ſoberlick. Parcè.

ſochy/ſoochyſel. Succus.

ſochy/ſoechy. Sus.

ſochyt. *holl. friſ.* j. **ſaechyt.**

ſock. Sulcus navis.

ſock maken. Sulcare mare, ſulcare æquor, ſulcare fluctus carinâ.

ſocke. Soccus, calceus laneus, ſolea lanea aut linea, pedule. *germ. ſockſchuch, ſockſtifel. ang. ſocke.*

ſockelen/ſuckelen/ſtrupckelen. Cæſpitare, vacillare, offendere ad ſtipitem. *ital. ſocco.* i. ſtipes. *q. d.* ad ſtipitem offendere.

ſode/ſiedinghe. Ebullitio.

ſode/ ſoode/ ſope/ ſoebe/ ſaeuwe/ ſoebſe. *ſax. friſ. holl. ſicamb. Eland. zeland.* Ceſpes, gleba: gleba quâ agger conficitur: & Canalis, cloaca, latrina, puteus, ſilanus: & Sentina. & Stillicidium. & Ardor ſtomachi. & Ructus rancidus: ſapor acris ventriculi. & Ebullitio flavæ bilis circa os ventriculi. *vulgò* fervor. *germ. ſoede. ſax. ſooh. ang. ſodde.*

ſodigh/ſiedende. Fervidus, fervens.

ſoe. *ſtand.* j. ſij. Ipſa.

ſoebe. *friſ.* Palla, muliebre veſtimentum.

ſoech. j. **ſoeyh.** Sus, porca.

ſoecken. Quærere, conquirere, exquirere, inquirere, requirere, veſtigare, inveſtigare, indagare, aucupari, exigere, rimari, captare, petere. *germ. ſuchen. angl. ſeke.*

ſoecken te be-drieghen. Studere fallere: ſtudere fallacijs, dolis, nequitię, dolis ac fallacijs contendere.

ſoecken middel om/ *&c.* Rationem quærere quomodo, *&c.*

ſoecken pemandts pꝛofyt. Conſulere alicuius utilitati, commodo providere, proſpicere.

ſoeck-yaen/ſoecker. *ſax. ſic.* Harpago.

ſoecker. Inquiſitor, inveſtigator, indagator.

ſoecker.j.ſoeck-yaeck. Harpago.

ſoeckinghe. Inquiſitio, inveſtigatio.

ſoede/ſoedſe.j.ſode.

ſoeffen/ſoffen. Sorbere, ſorbillare.

ſoeffen/ſoeffelen.j.ſofflen. Flare.

ſoegh/ſeugh. Sus, porca. *germ ſaw. ſax. ſoege, ſau. ang. ſow.*

ſoegh. Aſellus, cutio, multipeda, porcellio.

ſoepe.j.ſode/ſoode.

ſoel.j.ſmoel. Tepidus, *&c.*

ſoele.j.ſulle. Limen.

ſoen. Suavium, baſium, oſculum. & Reconciliatio. **ſoenken.** Suaviolum.

ſoen. *vetus. ſland.* **j.ranſſoen.** Redemptio, luitio, lytrum.

ſoen van dood-ſlagh. Piaculum, expiatio, expiamentum necis humanæ.

ſoen-dinck. *ſland* **j.ſoen.**

ſoen-offer. Placamen, expiatio, procuratio, *Cicero.*

ſoenen. Suaviari, oſculari. & Reconciliare, conciliare, pacificare, pacem facere, placare, propitiare, propitiari.

ſoenen den dood-ſlagh. Cædem expiare.

ſoen-bꝛaecke. Infractio reconciliationis.

ſoen maecken. Componere gratiam, reſciſſam amicitiam reparare.

ſoen-maecker. Reconciliator, pacator, pacificator.

ſoen-penninghen. Numi expiationis, pecunię quibus luitur & expiatur cædes: pecunia piacularis.

ſoen-ſtuck. Piaculum, factum reconciliationis, factum piaculare.

ſoener. Reconciliator, pacator, expiator.

ſoeninghe.j.ſoen. Reconciliatio, expiatio.

ſoepen.j.ſuppen. Sorbere.

ſoepen. *fiſ* **j.boter-melck.**

ſoer.j ſuer. Acidus.

ſoeſen. Leni dulcique aura ſpirare,

ſoeſinghe. Aura, ventus lenior.

ſoeſeler. *Fland* **j.ſoeteler.**

ſoet/ſuet. Suavis, dulcis, melleus, nectareus, mitis. *ger. ſuß. gal. ſouef. ital. ſuave. hiſp. ſuave. ang. ſoote, ſweete.*

ſoete-boom. *vetus.* **j.ſoet-hout.**

ſoets boter. Butyrum ſalis expers.

ſoet-gheurigh. Fragrans, benè olens, ſuavè olens: jucundus odore. & Suavis guſtu.

ſoet-hout. *holl.* **j. kaliſſen-hout.** Glycyrrhiza, radix dulcis. & Lignum aloés, agallochum, lignum odore jucundiſſimum, ſed guſtu amarum. *ang ſoote woode.*

ſoete-lief. Glycerium.

ſoet-hertigh. Suavis, benignus, expers fellis, ſincerus, apertus, fraudis expers.

ſoet-mondigh. Dulcis guſtu, dulcis ori. & dulcis ſive blandus ore, blandiloquus, ſuaviloquus, ſuaviloquens.

ſoet-ſpꝛaeckigh. Blandiloquus.

ſoet-ſtemmigh. Suaviloquus.

ſoet-nefkens. Melimela, poma muſtea, mala mellea.

ſoeten. Dulcare, edulcare, condulcare, indulcare. & Dulcere, dulceſcere.

ſoetachtigh. Subdulcis, dulciculus.

ſoethꝛyd/ſoetighheyd. Suavitas, dulcedo, dulcor.

ſoetelick. Dulcè, dulciter.

ſoetken. Dulcis amica, glycerium.

ſoetkens. Dulcè, dulciter, blandè, molliter.

ſoet/roet van de ſchoude. Fuligo. *Dicitur* **ſoet** *per antiphraſim, quaſi* minimè dulce, *ob amarorem ſcilicet: qua de cauſa etiam* **t'bitter van t'kafkoen.** *ſlandris vocatur. gal. ſuye. ang. ſoote.*

ſoetachtigh/roetachtigh. Fuliginoſus.

ſoetelen. Inquinare, fuligine maculare, turpare, fœdare, inquinare. *germ. ſudlen. gal. ſoviller. ang. ſoyle.*

ſoetelen. Sordida & vilia officia obire: illiberale artificium exercere: verſari in ſordida & tenui arte.

ſoetelen in den kruyd. Suffarraneum aut caculam agere: cauponari, agere lixam.

ſoetel-papier. Charta inepta, ſordida.

ſoetel werck. Vile opus.

ſoeteler. Mediaſtinus, mercenarius ſordidus, cacula, caupo, lixa, mercator tenuis & vilis: ſordidus. *mercatura enim quæſtus tenuis, ſordida eſt, teſte Cicerone & Sordidi putantur, qui à mercatoribus mercantur quod ſtatim vendant: nihil enim proficiunt niſi admodum mentiantur. Cic. offic.*

ſoeteler in den kryghe. Lixa: macellarius militaris: caupo militaris, ſuffarraneus, copiarius, *teſte Turnebo.*

ſoetelrije. Vile opus, ſordidum artificium, inquinamentum, ſordes, quæſtus ſordidus, quæſtus illiberalis, ars ſordida: & Inquinamentum, maculæ.

ſoetwe. *j.* **ſode.**

ſoffelen/ſuffelen. Sufflare. *gal. ſouffler. ital. ſoffiare. hiſp. ſoplar.*

ſoffen. Sorbere, ſorbillare.

ſofflet. Colaphus, alapa. *gal. ſoufflet.*

ſoffraen. *j.* **ſaffraen.**

ſogh. *j.* **ſoegh.** Sus, porca.

ſogh/ſooghſel. Succus.

ſoght/ſocht. *fri. ſchoell* *j.* **ſaecht.** Suavis, lenis, mollis.

ſope. *j.* **ſode.**

ſol. *j.* **ſole.** Solea. *germ. ſolle.*

ſol oder bol/ ſolle-bol/ ſole-bol/ ſol oft ſole oder bol ballen. Præcipitari: deorſum in caput cadere. *q. d.* ſolea ſupra caput.

ſolle-bollen. Præcipitare. & Præcipitari.

ſolle/ſol. *boll.* Sphærula loro jaculabilis: pila amentata.

ſollen. *boll.* In ſublime jactare pilam.

ſolck/ſulck. *j.* **ſolick.** Talis.

ſold/ſoldaet. *j.* **ſoud/ſoudaet.**

ſolder/ſoller. Lacunar tabulatum, tabulata, orum, contignatio. *vulgò* ſolarium.

ſolder/ſoller. Solarium. *gal. ſolier. ital. ſolbio, ſolaio ang ſoler.*

ſolder van de lupte. *j.* **rooſe.** Magas, chelys.

ſolderen. Coaſſare, coaxare, contabulare. & Inſolario ſive horreo collocare.

ſolder balck. Trabs, trabs perpetua.

ſolder-berd. Tignus, aſſamenta, aſſeres.

ſolder-ribbe. Tignus, tigillum.

ſolderen. Contignare, contabulare,

ſolderinghe. Tabulata, orum, contabulatio, contignatio, coaſſatio, coaxatio aſſerum. & Solarium.

ſole van den ſchoen. Solea. *germ. ſolen. gal. ſoulier. ital. ſuola. hiſp. ſuela. ang ſoole, ſole.*

ſole van den voet. Solum pedis, vola pedis, veſtigium, planta pedis, inferior pars pedis. *vulgò* ſolea.

ſole/pantoffel. Crepida, ſolea.

ſolen. Suppingere ſoleas.

ſolement. *Fland.* Area domus.

ſolfer. Sulphur. *gal. ſoulfre. ital. ſolfo. hiſp. cufre.* **Ghe-leſchte ſolfer.** Sulphur factitium, ſulphur mortuum. **Lebende ſolfer.** Sulphur vivum & foſſile: metallum vivax, ignem non expertum.

ſolfer-lijm/ſolfer-kalck/ſolfer-klepe. Bitumen.

ſolfer-mijne. Fodina ſulphuraria.

ſolfer-pziem. Sulphuratum.

ſolfer-ſtanck der aerden. Mephitis: putor terræ quem ſulphureæ aquæ effundunt.

ſolfer-ſteck. Sulphuratum.

ſolfer-ſteck-maecker. Sulphurarius.

ſolfer-woztel. Peucedanum, herba ſtataria, pinaſtellum, fœniculus porcinus. *herba radice nigra & craſſa, odore gravi putida.*

ſolfer-achtigh. Sulphuratus, ſulphureus.

ſolferen. Sulphure miſcere ſive aſpergere.

ſolick. *j.* **ſo-lick.** Talis, ejuſmodi, ejus generis.

ſollen/ſolle-bol. *vide* **ſol.**

ſolte. *j.* **ſulte.**

ſoluwen/ſeulewen. *Fland.* Maculare. *gal. ſouiller. ang. ſoile.*

ſom. Aliquis, quidam: & Aliqui, quidam, nonnulli. *ang. ſome.*

ſom-tijdts. Aliquando, interdum, nonnunquam, quandoque.

ſom-wijlen. Aliquando, quandoque, interdum.

ſomber/ſommer. Nubilus, opacus: & Umbra, opacitas. *gal. ſombre. hiſp. ſombra.*

ſomer. Æſtas. *germ ſummer. ang ſommer.* **ſomer** *quaſi* **ſon-heer/** *id eſt,* ſolis dominus *dicitur Petro Namio. Became autem* **ſomer** *quaſi* **ſamer/** *id eſt,* coacervator, *quod æſtas congerat ea quæ ad victum ſunt neceſſaria.*

ſomer-dyaed. j. herſt-dyaed.
ſomer-frupt/ſomer-oeſt. Pomum præcox, præcoquum, æſtivum.
ſomer-hitte. Æſtus, fervor æſtivus.
ſomer-goed. Fruges æſtivæ.
ſomer-hoed. Cauſia.
ſomer-huys. Æſtiva, orum, ſolarium, cœnaculum, cœnatio, diæta.
ſomer-huys. *holl.* j. ſpeel-huys.
ſomer-hutte. Vmbraculum.
ſomer-legher. Æſtiva, orum.
ſomer-leghereen. Æſtivare.
ſomer-loobe. Vmbraculũ, pergula æſtiva.
ſomer-ſaele. Cœnaculum.
ſomer-ſiellien. Theriſtrum, veſtis muliebris æſtivilius.
ſomer-terwe. Triticum trimeſtre, ſetaniũ, martium: *quod vere ſeritur.*
ſomer-tijd. Æſtivum tempus, æſtas.
ſomer-voghel. j. pepel. Papilio.
ſomer-wende. j. ſonne-wende.
ſomerachtigh. Æſtivus.
ſomeren/ver-ſomeren. Æſtivare.
ſomerſch. Æſtivus.
ſomme. Summa. *germ. ſum. gal. ſomme. ital. ſumma. hiſp. ſuma. ang. ſomme.* Somme gheldts. Summa pecuniæ. Groote ſomme gheldts. Ingens pecunia.
ſom-penninghen. j. hoofd-penninghen.
ſommeren. *vide in Append.*
ſomme/ſome/pack/laſt. Onus, ſarcina, ſarcina jumentaria, onus quod jumentum ferre poteſt. *vulgò* ſauma, ſumma, ſoma. *germ. ſom, ſaum. ſax. ſome. gal. ſomme. ital. ſoma.*
ſom-beeſte. Iumentum clitellarium, ſarcinarium, vectarium.
ſom-beckſel. Stratum, inſtratum, veſtis quę mulis aut equis inſternitur.
ſom-eſel. Aſinus clitellarius.
ſom-mulpl. Mulus clitellarius, ſarcinarius.
ſom-peerd. Equus clitellarius, ſarcinarius: jumentum doſſuarium.
ſom-ros. j. ſom-peerd.
ſom-ſadel/ſchreen-ſadel. Clitellę, ſellę doſſuariæ jumentorum, ad onera commodius geſtanda.
ſommier. *vetus. ſland.* Iumentum clitellarium, ſarcinarium. *gal. ſommier. ital. ſomiere. ang. ſompter horſe.*
ſommer. j. ſomber.
ſommigh/ ſom. Aliquis, aliqua, aliquod. *ang. ſome.*
ſommighe. Aliqui, quidam, plerique, nonnulli.
ſommighe wijle. j. ſom-wijle.
ſompe. *ſland* j. kolve. Clava.
ſompe. j. marotte. Sceptrum morionis.
ſompe. *ſax ſicamb* j. broeck. Palus.
ſompigh. *ſax.* Paluſtris.
ſompe. Claudus, claudicans. *ital. zoppe.*
ſompen. Ceſpitare, vacillare, offendere, claudicare. *ital. zoppicare.*
ſon/ſonne. Sol, Titan, Phœbus. *germ. ſonn. gal. ſoleil ital. ſole. hiſp. ſol. ang. ſonne.*
ſon-abond. *ſax ſicamb.* Dies ſabbathi, ferię præcidaneę diei ſolis ſive dominici.
ſon-dagh. Dies ſolis, dies primus, dies Dominicus. *Diem quem Mathematici Solis vocant, Chriſtiani Domino adſcribunt diuinitq;: eſt enim Dominus noſter Ieſus Chriſtus verum mundi jubar, ſol verus, & lux vera, illuminans omnem hominem.*
ſon-daghs kleed. Cultus feſtus, veſtis feſta, habitus feſtivus.
ſon-dauwe. Solis ros, rorida, rorella, *herbæ genus.*
ſonachtighe plaetſe. Locus apricus, ſoli expoſitus.
ſonnen/van de ſon. Solaris.
ſonne-hitte. Soles, ſolis æſtus, ſolis ardores
ſonnen-jaer. j. rond-jaer. Annus ſolaris.
ſonnen-ſchijn. Soles, ſolis ſplendor, candor, fulgor, clarus æther.
ſonnen-ſtand. Solſtitium: Libra dici ſomnique pares ubi fecerit horas, Et medium luci atque umbris jam dividit orbem, *Virgil.*
ſonnen ſtraelen. Radij ſolares.
ſonnen-voghel. Phœnix.
ſonnen wende. Solſtitium.
ſonnen-wende. Heliotropium, herba ſolaris, verrucaria, herba cancri: *herba ſuis cuiuſque ſiquens, ſiq; cum ſole circumagens.*
ſonnen-wijſer/ſonnen-ur-werck. Horologium ſciatericum, horologium ſolarium, ſolarium,

ſond. i. **ſund.** *ſax.* Fretum.

ſonde/ſunde. Peccatum, delictū, erratum, crimen, noxa, noxia, culpa, piaculum. *germ. ſund ang. ſinne.*

ſond-offer. Piaculum.

ſond-vloed. Diluvium, cataclyſmus, inundatio univerſalis peccati cauſa.

ſondaer. Peccator.

ſondigh. Peccatis obnoxius.

ſondighen. Peccare, delinquere.

ſonder. Sine, citra, abſque, extra. **Sonder twijfel.** Abſque dubio, procul dubio, haud dubiè, indubitatò, profectò.

ſonder. *vetus.* i. **be-ſonder.** Singularis.

ſonder-baer. Singularis, ſpecialis, præcipuus.

ſonder-baerlick, Singulariter, ſingulatim, privatim.

ſonder-eynde. i. **krupſ-diſſtel.** Eryngium, capitulum martis, centum capita. *q. d.* ſine fine: *eſt enim carduus longè latèq; prorepens: unde & hiſp. corredor.* i. curſor, *ſive* excurſor *dicatur.*

ſonderen. Diſtinguere, ſeligere ſeparare, diſcernere. *germ. ſundren. ang. ſond-e.*

ſonderheyd. Diſtinctio. **Inſonderheyd.** ſeparatè, ſeparatim, ſeorſum, privatim: & Diſtinctè præſertim.

ſonderlinck/ſonderlingh. Specialis, ſingularis, peculiaris, diſtinctus: & Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, præcipuè, diſtinctè, privatim, ſigillatim, ſingillatim, ſingulatim, ſingulariter: & Exquiſitè, eximiè: & Separatè, ſeparatim, diviſim. *germ. ſundlich. angl. ſundrely.*

ſonderlingh. Peculiaris, ſingularis, ſpecialis.

ſone. Filius, natus, gnatus. *germ. ſon, ſun. ang. ſonne.*

ſones dochter. Neptis.

ſones ſoone. Nepos.

ſones vrouwe/ſones wijf. Nurus.

ſonne. i. **ſon.** Sol.

ſonſt. i. **ſunſt.** Aliter, alioqui.

ſoo. i. **ſo.** Ita, ſic, &c.

ſoode. i. **ſode.**

ſooghen. Lactare, mammam præbere.

ſooghen. i. **ſupgen.** Lactere, ſugere ubera.

ſooghen de boomen. Inſerere, inoculare.

ſoogh-lam. Agnus ſubrumus.

ſoogh-verckien/ſpeen-verckien. Porcellus lactens, ſubrumus, orthragoniſcus: nefrens.

ſooghelinck Puer lactens, ſubrumus.

ſooghſel/ſoogh. Succus, lac humanum.

ſoole/iole. Ignava, odioſa femina: puella ſive mulier ſordida, inepta, inſulſa. *angl. ſoyle* i. ſordidus: & *ang. ſoyle. gal. ſouiller.* i. ſordidare, inquinare.

ſoom. Fimbria, ora, limbus, inſtita, extremum veſtimenti, peniculamentum: ora retorta veſtimenti. *germ ſaum. ſax. ſoeme. ang. ſeame* i. ſutura.

ſoomen. Oram conſuere oram contortam ſive complicatam conſuere. *ang. ſowe, ſewe.* i. ſuere, ſarcire.

ſooze. i. **ſoze.** Aridus.

ſoorte. Qualitas, figura, genus, ſpecies, ordo, modus, ſors, conſortium, conditio. & Par, æqualis. *gal. ſorte. ital. ſorte hiſp. ſuerte ang ſorte.*

ſoortéren. Par pari jungere, ſimile ſimili ſociare, conſortes jungere ſive ſociare, res ejuſdem generis conjungere. & Inſtruere.

ſoorteringhe. Res congeneres, res ejuſdem generis, æquales.

ſop/top/tſop. Supremum faſtigium, cacumen, apex, culmen, ſummitas, coronis.

ſop des booms. Turio, cacumen.

ſoppen/tſoppen. Apices ſive cacumina demere aut amputare, decacuminare.

ſop. i. **ſoppe.** Ius, juſculum. & Liquamen: & Liquor.

ſope. Ius.

ſope/ſuppe. Hauſtus.

ſope waters. Hauſtus aquæ.

ſoppe. Ius, juſculum, liquamen.

ſoppe. Panis è jure, offa è jure, panis jure maceratus, panis jurulentus, offa juſſulenta. *vulgò* ſuppa. *ger. ſupp. gal. ſoupe. ital. ſuppe. hiſp. ſopa. ang. ſoppe.*

ſopachtigh. Iurulentus, juſſulentus.

ſoppe-ſoze. Sorbile, cibus ſorbilis.

ſoppen. Intingere, inſuccare, intingere panem in jus, pane in jus immerſo veſci.

ſozbe/ſozben-beſe/ ſozb-appel. Sorbum. *Lo. Gerop. Becanus,* à **ſoer.** i. acidus *derivat,*

quod acidi vini habeat saporem: unde Virgilio acida sorba *vocantur. germ. sporapffel. sax. sorbappel. ital. sorbo. hisp. sorba, serva. angl. sorbe apple.*

sozben boom/sozb-appel-boom. Sorbus.

soze. *vetus.* **j. seer.** Vlcus. *&* Dolor, angor. *ang. sore, sorowe.*

soze/soozе. *sax. sicamb. fris.* Aridus.

soze. j. dzooghen haerinck/rooden haerinck. Halec fumatum, quod auri vel æris potiùs colorem in fumario ducit. *Galli voce Gothica* soretum *nuncupant, quod subruffus ad atrum accedens color ea lingua* sorus *vocitetur. Adr. Iun.*

soozen/sozen/seuren. Vlcerare, dolere, urgere, angere, urere, remordere. **Dat sozet oft seurt mp.** Id me urit, ea cura me remordet: id mihi acerbum est, hoc me malè habet.

sozen/soozen. *sax. fris. sicamb* Arescere, marcescere, languescere, *essorer. gal.* siccare, *&* arescere *dicitur seare. ang.* urere.

sozen/seuren. Prævaricari, malè quidquam administrare.

sozen/be-sozen. Fallere, decipere.

sozen/seuren. *vetus.* Suffurari, sublegere.

sozigh/seurigh. Curiosus & molestus, percuriosus, plus justo curiosus, morosus. *&* Dolosus, fraudulentus.

sozgh-saed. Melica, panici genus. *vulgò* sorgus. *ital. sorgo.*

sozghe. Cura, accuratio, solicitudo. *germ. sorg. gal. soin. chagrin.*

sozghe-loos. Incuriosus, curæ expers, negligens curæ: securus.

sozghe-loose. Ambubaia, mulier incuriosa ac ignava.

sozghe-loosheyd. Incuria, negligentia, securitas.

sozgh-saem. j. sozgh-buldigh.

sozgh-buldigh. Solicitus, anxius, scrupulosus, sedulus, curiosus, solicitudinibus plenus.

sozgh-buldighheyd. Solicitudo, cura, scrupulus, anxietas, scrupulositas.

sozgh-buldighlick. Solicitè, anxiè, accuratè, curiosè.

sozghelick. Periculosus.

sozghelickheyd. Periculum, discrimen.

sozghelicken. Periculosè.

sozghen. Curare, curam habere, curam gerere. *&* Dubitare, vereri.

sozte. j. soozte.

sot. Stultus, fatuus, amens, bardus, stolidus, insulsus, imprudens, ineptus, vesanus, vecors, insanus, insipiens. *gal. sot.*

sot/sottaerd. Morio. **sot int spel.** Sannio.

sot zijn. Desipere, delirare.

sotte-bol. Stultus, morio, morologus.

sot-aerd. Stultus, morio.

sots-klap. Stultiloquium.

sots-kolve. j. marrotte/pollecken.

sots-boere. Ineptia, res stulta & inepta.

sotachtigh. Insulsus, ineptus.

sotheyd/sottigheyd. Stultitia, imprudentia, fatuitas, ineptia, vesania, vecordia, insipientia.

sottelick. Stultè, stolidè, imprudenter, insulsè, ineptè.

sotten. j. ghecken. Ridere, nugari.

sotternije. Stultitia, moria.

sottinne. Stulta, fatua, inepta mulier.

soud/sold/besoldinghe. Stipendium, æs militare, præmium militare: *vulgò* soldata soldum, salarium. *germ. sold. gal. soulde. ital. soldo. hisp. sueldo.* *dicitur* **soud** *sive* **sold** *à sole, quo milites obligantur, ut memores sint se illud accipere, quo firmâ incorruptamq; fidem servare teneantur, quasi incorruptibili fœdere ducibus suis devincti: quòd sale comesto fides confirmaretur: optimo juramenti symbolo: qui enim sale comesto jurat, idem dicere videtur, ac si dixisset: sic ego conservem atq; hoc quod promitto sum servaturus. Io. Gorop. Becan.*

soudaet/soldaet/soudenaer/soudenier/soldenaer. Miles ærarius, stipendiarius, qui stipendia facit: mercenarius miles, miles mercede conductus: *vulgò* soldurius, soldarius, solidarius, solidurius. *ger. soldat. gal soulddart. ital. soldado. hisp. soldato. ang. soulder.* Soldurij, qui salario conducuntur: salis fœdere devoti: *Sal enim apud priscos amicitia fœderumq; symbolũ fuit, atque à conservando nomen habet: unde salis in mensa eversio atque effusio, amicitiæ ac fidei dirimendæ ac dissolvendæ symbolum vulgò putatur. Io. Gorop. Becan.*

Soudije/soldije. Stipendiũ, *vulgò* soldata.

ſoudéren. Solidare, conſolidare, ſolidum & firmum reddere.

ſoudéren. Ferruminare, plumbare, conſolidare metalla, glutinare fragmenta. **Soldéren**/*inquit Becanus, eſt* firmiſſima commiſſura res connectere: *quedam auro, borace, genere quedam ſalis nitri, quod inde chryſocolla nominatur, effici videmus. gal. ſoulder. ital. ſoldare. hiſp. ſoldar. ang. ſouwdre.*

ſoudérſel. Ferrumen, plumbatura: id quo conſolidantur metalla, colla metalli. *gal. ſoudure. ital ſoldatura. hiſp. ſoldadura. angl. ſowdre.*

ſoudérſel van gould. Chryſocolla. *vulgò* borax.

ſoudure. j. **ſoudérſel.** Ferrumen.

ſout. Sal. *ἁλς. germ. ſalz. gal ſel. ital ſale. hiſp. ſal. ang. ſalt.* **Wit ſout.** Salis flos. **Sout ende bzood**/*&c* Mola ſalſa. **Sout ende bzood eten**/*&c.* Offam judicialem edere. *Erat hæc offa panis certis verbis devotus & execratus, deſtinatiſq; ſententijs conſecratus, qui reo offerebatur, ſale etiam adhibito, ſeriè, quid eius in execrationibus & divorum imprecationibus ſoleat eſſe uſus: habebant autè Germani, Saxones, Belgæ, alíq; multi, hanc penitus inſitam opinionem, non poſſe quenquam malè conſcium, panem hoc modo dedicatum devorare. Simile quid refertur de ætite lapide trito & ſubcinericio pane decocto, quem fur manſum devorare non poteſt; quin cogatur aut ſuffocari, aut fur deprehendi, decoctum ejuire nequiens.*

ſout-back/**ſout-keete.** Salina, æ.

ſout-bzijne. *ſtand* j. **pekel.** Muria.

ſout-keete. Salina, æ: ubi ſal excoquitur purgaturque.

ſout-ketel. Cortina ſalaria, tectum ſalarium.

ſout-kupl. Salina.

ſout-kuppe. Vas ſalarium, vas ſalſamentarium.

ſout-maecker. Salarius.

ſout-mangher/**ſout-mengher.** *vetus.* Salarius, qui ſal vendit.

ſout-pachter. Salitor.

ſout-put. Salina, ſalifodina.

ſout-ſack. Saccus ſalarius. *& metaph.* homo tetricus & triſtis: *ſic dictus à grave ſalis & pondere ſalis.*

ſout-ſpycker. Salina.

ſout-vat. Salinum. **Sout-vatken.** Salillum.

ſout-vat. j. **ſout-kuppe.** Vas ſalarium.

ſout-ver kooper. Salarius.

ſout-water. Aqua marina.

ſoutachtigh. Subſalſus, aliquantulum ſalſus.

ſouten. Sallire, ſalire, ſale condire, ſallere: ſale aſpergere.

ſoutheyd. Salſedo, ſalis ſapor, ſalſitudo.

ſoutinghe/**ſoutſel.** Salitura.

ſoutſel. Salitura, ſalſugo, ſalſilago.

ſouter. Pſalterium, liber pſalmorum.

ſouwe. j. **ſogh.** Sus, porca. *ang. ſowe.*

ſouwe. j. **ſode.** Cloaca, *&c.*

S P

Spacemen een baecksken. Libellum conſuere, leviter compingere.

Spacie. Spatium, intervallum, intercapedo. *gal. eſpace. ital. ſpatio. hiſp. eſpace. angl. ſpace.*

Spaciéré. Spatiari, exſpatiari, ambulare, deambulare. *germ ſpatzieren. ital. paſſeggiare. ſpatiare hiſp paſſear, eſpaciar.*

Spaciér-hof. Ambulatio, ambulacrum, deambulatorium, hortus ambulatorius.

Spaciéringhe. Ambulatio, deambulatio.

Spade/**ſpaey**/**ſpaeghy.** Serus, tardus, ſerotinus. *&* Serò, tardè. *germ ſpat.*

Spade ghe-bozen. Cordus, ſerotinus, tardè natus.

Spade bzuchten. Poma ſerotina, fruges cordę.

Spadelinck. Serotinus.

Spadelinck. *ſax. ſicamb.* Agnus cordus, ſerotinus.

Spadigh hoy. Fœnum cordum, ſerotinum.

Spade/**ſpaepe.** Ligo, bipalium. *ang. ſpedde, ſpade.*

Spade/**houtveel.** Rutrum, paſtinum.

Spade. *vetus.* Spatha, machæra, enſis, gladius. *gal. eſpee ital ſpada. hiſp. eſpada.*

Spadelken/**ſpatelken**/**ſpapken.** Spathomela, tudicula, ligula, ſpatha, ſpecillum: ſpecillum latum. *germ ſpattel. ſax. ſpatel.*

gal. eſpatule. ital. ſpatula. hiſp. eſpatula.

Spaeden/ ſpaepen. Fodere, paſtinare, agrum fodere.

Spaeder. Foſſor, peſtinator.

Spadenier. *vetus. Fland.* Foſſor.

Spadenieren. *ſland.* j. **pionnieren.**

Spaecke. Pertica.

Spaecke/wind-boom. Vectis.

Spaecken. Hiare ariditate vel æſtu: ardore dehiſcere, hiulcare, findi. *ital. ſpaccare, i.* findere.

Spaeckigh/ſpaeckerigh. Aridus, exuccus

Spaeckigh land. Arva hiulca ſiti, æſtu, ardore, terra ſiticuloſa, hians æſtu.

Spaeckigh/ſpaeckerigh weder. Sidereus æſtus, ſolis ardores, ferventes aurę, aër torridus, æſtus hiulcans agros.

Spaepe. j. **ſpade.**

Spaegh. *ſland.* j. **ſpade.** Serò.

Spaē. Aſſula, ligneum putamen, pars materiæ aſcia abraſę aut ſecuri truncatæ.

Spaenen/ ſpaenderen. Schidia vel ſchidiæ, aſſulę: fragmenta ligni quæ diſſiliunt: ramentorum crines. *germ. ſpaen. ſax. ſpoen.*

Spaen. *vetus.* Cochlear, *angl. ſpone. hinc* **viſch-ſpaen.**

Spaen/viſch-ſpaen/ſchuym ſpaen. Spatha, rudicula, ligula.

Spaenſ-groen/ ſpaen-groen/ ſpang-groen/koper-groen. Æris flos, ærugo æris, rubigo quædam in ære cum vireſcit, pſegma veterum clavorum, ærugo, ſcholecia raſa, ærugo raſa ſive raſilis, ęs viride. *germanis ſuperioribus dicitur* **ſpangrun/ſpongrun/grun-ſpon.** *ſax.* **ſpungron.**

Spaenſ-wit. j. **loot-wit.** Ceruſſa.

Spaeren. Parcere, comparcere, reparcere, ſervare. *germ. ſparen gal. eſpargner. ital ſparagnare, ſpananiare. ang. ſpare.*

Spaer-beck. Perparcus, ſordidus, avarus:

Spaer-becken. Parcè nimis vivere, defraudare genium.

Spaer-kant. Perparcus, ſordidus.

Spaer-pot. Capſella fictilis, aula ſive olla parſimonialis.

Spaer-ſaem. Parcus.

Spaer-ſaemheyd/ſpaerigheyd. Parſimonia.

Spaer-ſaemlick/ſpaerigh. Parcè.

Spaerigh. Parcus.

Spaer-lick. Parcè.

Spaercke. j. **ſpercke.** Scintilla.

Spaerſen. *ſland.* Spargere. *gal. eſpandre. ital. ſpangere.*

Spaerſ-water. *ſland.* j. **wiſ water.** Aqua luſtralis.

Spaerſenlick. Paſſim ſparſim.

Spalcke. Regula, faſcia, lamina. & Ferula: lignea tabula lęvis, quę fractis oſſibus continendis circumponitur.

Spalcke van den gozdel. Bulla balthei.

Spalcken. Tendere, fulcire, faſciare: & Accommodare ferulas membris fractis: faſciare ferulis ſive tabulis.

Spalte. *germ ſax. ſic.* j. **ſplete.** Rima, fiſſura.

Spalten. j. **ſpliſten.** Findere, findi, rimas agere. *germ ſpalten.*

Spaltinghe. Fiſſura. & Diſſidium.

Span. *ger. ſax. ſicamb.* Lis, controverſia.

Spanghe. Lamina: & Fibula. & Bulla: & Emblema: & Clavus ferreus capitatus, clavus major. *germ. ſpange. ang. ſpangle.*

Spanghe. *ſland* j. **windel.** Faſcia.

Spangh-groen. j. **ſpaenſ-groen.**

Spangh-maecker. Fibularius.

Spanne. Dodrans ſpithama, palmus major, intervallum inter pollicem & minimum digitum diductos. *vulgo* ſpanna. *germ. ſpaun. gal. eſpan. ital. ſpanna. angl. ſpanne.*

Spanne. j. **beur-ſpanne.** Lichas.

Spanne. *vetus.* Tignus, tignum.

Spannē. Tendere, intendere, contendere.

Spannen den boghe. Intendere, ſinuare, lunare, adducere arcum curvare cornu.

Spannen de bancke oft bies-ſchare. *holland* j **bannen.** Forum agere, jura exercere.

Spannen met penwandē. j. **acn-ſpannen.**

Span-ader. *germ.* Nervus.

Span-ader onder de tonge. Ancyloglo-ſſum: linguę vinculum aut impedimentum; nodus linguæ: nervus brevior linguam adſtringens. *vulgo* filum linguæ.

Span-aderigh. Ancyloglo-ſſus, cui lingua eſt breviore membranula adſtricta.

Spau-bedde. *sax. sicamb.* Sponda. *ger. span-bedt.*

Spau-gozdel. Cingula, ç.

Spau-koozde. Funis tensus. & Sufflamen.

Spau-ketene j. rad-sperre. Catena tensa: & Sufflamen.

Spau-leder. *sax. fr. holl.* Corrigia calceamenti.

Spau-naghel. *sic.* Dentale. & Clavus in curru. *vulgo* forale.

Spau-riem. Fascia sutoria, lorum poplite & genu sutoris tensum, quo calceus sucndus obstringitur: & Numella.

Spau seel. Compes equinus.

Spau-strick. Sufflamen.

Spauf-boets/staendf-boets. Presso pede

Spauf-boets springhen. Iunctis pedibus saltare.

Spauffel. Fascia: & Funis tensus: & Vitta: tœnia.

Sparcke. *stand. j. ghenstere.* Scintilla. *ang. sparke.*

Sparcken van gloepende yser. Strictura.

Sparckelen. Scintillare. & Spargere, dispergere. *ang. sparkle.*

Sparckelinghe. Scintillatio. & Dispersio.

Spargel/spergel. Asparagus, corruda.

Spargel woztel. Spongia, asparagi radix sativa.

Sparre. j. sperre. Sparus, sudes.

Sparsen. j. spaersen.

Sparre. *germ* j. **mussche.** Passer. *ang. sparrow.*

Sparwer. j. sperwer. Accipiter.

Spat. *holl* j. **bypse.** Tubus.

Spat. Vitium, suffragium.

Spat. *sax* j. **krampe.** Spasmus.

Spat. *ger.* Duriusculi nodi sive tubercula juxta ungulam vel coronam equi, *Gesner.*

Spat-sieck peerd. Iumentum suffraginosum.

Spatel. j. spadelken. Spatula, rudicula.

Spatse *sicamb* Passer. *germ. spatz.*

Spauwen. j. sponwen.

Speauter. j. peauter.

Specerije. Aroma, odoramentum, species. *vulgo* spetiaria, spetia. *germ. specerey. gal. espices. ital spetiaria. hisp. especeria, especies. ang. spices.*

Specerije-ver-kooper. Aromatopola.

Specerij-winckel. Aromatopolium, taberna aromataria.

Specht. Picus, picus Martius, turbo. & Merops, apiaster. *germ. specht. gal. pic, espec. ital. pico. piccio. hisp. pico.*

Speck. Lardum, laridum. *germ. speck.*

Speck. *vetus.* **j. smeer.** Adeps, arvina, pinguedo subcutanea.

Speck. j. speck-bout. Alburnum. *quibusdam* **spin & spint.**

Speck-bout. Alburnum, adeps arboris, mollissima pars arboris teredini obnoxia.

speck-ghe-swil. Steatoma: apostematis genus, in quo pinguae quiddam & adipi simile conclusum est.

speck-hals. Collum pingue, plurima cervix.

speck-hals. Tumor mollis & laxus in collo equi, vitium colli in equis, *G. sner.*

speck-maede. Termes.

speck-muys. *germ sax. sicamb fris.* Vespertilio, *q. d.* lardi helluo: *quod carnes sullas de trabibus suspensas exedat.*

speck-naelde/ speck-natel. *sax. sicamb. j.* **lardeer-yzer.** Lardarium.

speck-yzer. Lardarium.

speck-ras-eye. Moretum, genus libi ex lardo, ovis, *&c.*

speck-voghel. *sicamb. rectius* **specht-vogel: j. specht.** Merops.

specken/lardéren. Lardo transfigere. *vulgo* lardare.

speeck. Scurrilis procax, contumeliosus.

speeck-voghel. *holl.* Sannio, scurra.

speeckheyd. Scurrilitas, procacitas.

speecke/spaecke. Vectis.

speecke/rad-speecke. Radius rotæ. *germ. speich, rat speych. sax. speke. ang spoke.*

speecke/spie. Impages.

speecke. *vetus.* **j. beptel.** Cuneus.

speeckel. j. speecksel. Sputum, saliva.

speeckelen. *stand. holl* **j spickelen.**

speecksel. Sputum, saliva, excrementum oris. *germ. speychel. angl. spitle, spetle, spyttil, spettil.*

speecksel achtigh. Salivarius, salivosus.

speeckselen. Spuere, salivare.

ſpeene/ſpepne. j. **ſpene.**
ſpeere. j. **ſpere.**
ſpeere. *ſland.* j. **ſpupte.**
ſpeet. *ſax.* j. **ſpit. Swyn-ſpeet/ knevel-ſpeet.** j. **ſwyn-ſpyet/knevel-ſpyet.**
ſpeeuwen. j. **ſpouwen/ſpicken.**
ſpepen/ſpepte. j. **ſpouwen/ſpupte.**
ſpep-voghel. *ſax. ſicamb.* Sannio.
ſpeperen. *ſland.* Diſſringere. & Spargere, diſgregare.
ſpelc. j. **ſpeecke.**
ſpelkelen. j. **ſpeeckelen.**
ſpel. Ludus, luſus, ludicrum. *germ. ſpil.*
ſpel/minnen-ſpel. Ludus Venereus, coitus.
ſpel/tupſch-ſpel. Alea, teſſerę luſus.
ſpel/ſchouw-ſpel. Fabula, comœdia, tragœdia, ſpectaculum, ludi, ſpectacula publica.
ſpel. Inſtrumentorum muſicorum, harmonia.
ſpelen/ſpeelen. Ludere. *germ ſpilen.*
ſpelen. Ludere, amori operam dare, venerea voluptate frui: *hinc* **over-ſpel/ſpelkind/** *&c.*
ſpelen op ſnaren/ozghelen/pypen. Canere: fides aut organa pulſare, tibias inflare.
ſpelen een ſchouw-ſpel. Fabulam agere, ſpectaculum edere.
ſpelen den ſot. j. **ſchæren.** Agere morionem.
ſpelen de ghilde. Facere largitiones: largiri & profundere.
ſpelen den edel-man. j. **ſcheren.**
ſpel-berd. Alveus luſorius, magis, abacus, tabula luſoria, alveus aleatorius.
ſpel-baene. j. **tupſch-baene.** Forum aleatorium.
ſpel-dinghen der kinderen. Crepundia, puerorum ludicra
ſpel-ghe naet. Sodalis, ſocius, compar.
ſpel-ghe-ſelle. Colluſor, ſodalis, ſocius.
ſpel-hof/luſt hof. Horti, orum.
ſpel-hof/ſpel-huys. Prætorium, villa urbana, magnifica domus in agro.
ſpel-hondeken. j. **jongh-vrouwen hondeken.**
ſpel houder. j. **ſcholderer.** Exercitor ludorum aut alearum.
ſpel-huys/ſpel-hof. Prætorium.
ſpel-huys. Theatrum, amphitheatrum.
ſpel-kind. *holl.* Parthenius, filius è virgine non nupta editus, *Adr. Iun.*
ſpel-lieden. Aulœdi, tibicines.
ſpel-man. Aulœdus, auletes, tibicen: choraules.
ſpel-ſieck. Cupidus ludi.
ſpel-plaetſe/tupſch-baene. Forum aleatorium.
ſpel-trechter. Pyrgus.
ſpel-voghel. Ludius, ludio, joculator, hiſtrio. & Luſibus jociſque deditus, homo voluptarius.
ſpel-waeghen. Scena. & Pegma.
ſpeler. Luſor. & Hiſtrio, actor, ſcenicus. & Luſor, aleo, aleator.
ſpelle. Acicula, ſpina. *vulgò* ſpinula. *gal. eſplinge. ital ſpillo. ſpillette.*
ſpelle dozen. *Fland.* Alba, ſpina.
ſpelle-maecker. Acicularius.
ſpelle-nieuw. j. **vier-nieuw.**
ſpellen. Aciculis figere aut nectere.
ſpellen. Ordinare ſyllabarum litteras, coagmentare ſyllabas, ſyllabas connectere. *vulgo* ſyllabicare. *gal. eſſeller. angl. ſpell.*
ſpellen. *metaph.* Explanare, declarare ad minima uſque elementa, articulatim enucleare.
ſpeller. Syllabarius: qui ſyllabas connectere aſſueſcit.
ſpellinghe. Coagmentum ſyllabarum.
ſpeloncke. Spelunca, ſpecus, antrum, crypta, caverna, ſpelęum. *ital. ſpelonca.*
ſpelte. Far, zea, ador. *vulgò* ſpelta. *ger. ſpeltz. gal eſpeautre. ital ſpelta. hiſp ſpeltz.*
ſpelt-haen. *vetus. ſland.* j. **ſprinck-haen.** Locuſta.
ſpelt maend. September: menſis à farris meſſe dictus.
ſpende/ſpinde. Promptuarium, cella penaria. *gal. deſpenſe. ital. diſpenſa.*
ſpenden. Erogare eleëmoſynam. *gal. deſpendre. ang. ſpende.*
ſpend-ſtuck. j. **ſpind-ſtuck.** Panis gradilis.
ſpene/ſpenne/ſponne/ſpinne. *ſicam. ſland.* Succus ſuctus, lac muliebre.
ſpene. *Fland. holl.* Papilla, capitulum mam-

marum. & Mamma, uber animalium.

ſpene/bupni. Cnodax, rotunda fibula è ferro in extremis ſcaporum capitibus adacta, quæ in armillis verſatur.

ſpene/ſpenen-bloed. Hæmorrhois, ſanguinis profluvium per venas ani. & Condyloma, tuberculum ani ſimile hæmorroidi unde ſanguis fertur. & Bronchocele, hernia gutturis, tumor rotundus in cervice inter cutem & aſperam arteriam, *Barbara* botium *dicuntur*.

ſpenen. Continere, abſtinere.

ſpenen. Subducere lacte, ſubducere lac, depellere à mamma ſive papilla, lacte: removere à lacte, ablactare, *apud E cleſ.*

ſpenen. Defloreſcere, floribus amiſſis fructus formam primam producere: *dicitur de arboribus, fruticibus, &c. gal. eſpener, eſpanir.* i. aperire florem.

ſpenſel. Defloreſcentis arboris fructus infans & informis, fructus deformatus, qui à delapſis floribus jam formatus exiſtit: rudimentum fructus.

ſpen-krupd. Chelidonium minus, apium hæmorrhoidarum, ſcrofularia minor, ficaria.

ſpen-bercke/bigghe/ſoogh-bercken. Porcellus, porculus, nefrens, porcellus lactens, ſubrumus.

ſpenghel. i. **ſpanghe.** Emblema, effigies.

ſpenne. *Bland.* i. **ſpene/ſpinne.** Lac mulierbre.

ſpenne/ſele. Sedile, ſcamnum.

ſpenne-koetſe/ ſlaep bancke. Scamnum cubiculare, ſeminium dormitorium, ſponda.

ſpercke. i. **ſparcke.** *ſland.* Scintilla.

ſpere. Sparus, lancea, haſta. *ang. ſpeare.*

ſper-haye. Galeus lanceatus aut aculeatus. *vulgò* centrina, *piſcis genus.*

ſper-krupd. Phu, valeriana, nardus ruſtica, marinella, genicularis, herba benedicta. *herba cuius folia primò erumpentia mucronem haſtæ referunt.*

ſper-woztel. Dracunculus, ſerpentaria major: herba caule recto & lævi, *inſtar lanceæ*

ſperghel/ſparghel. Aſparagus. *germ. ſparge. gal. aſperges. ital ſparago. ſparagi. hiſp. eſparages, ſpar. aguacria.*

ſperlinck. *ger. ſax. ſicamb.* i. **muſſche.** Paſſer.

ſperre/ſparre/ſtanghe. Sudex, paxillus, vectis, contus, pertica, longurius, tignum oblignum. *ang. ſparre.*

ſper-hout/ ſperren-hout. Tignus, tignum.

ſperren. Tendere, extendere, latè deducere, dilatare.

ſperrelinck. *ger. ſax. ſicamb.* Obex, peſſulus.

ſperſ-waeter. i. **ſpaerſ-waeter.**

ſpertelen. Agitare ſive morare manus pedeſque: & Palpitare.

ſpertel-beent. Agitare, & pulſare pedibus, palpitare pedibus.

ſperwaen/ſpoꝛwaen. *ſland* i. **ſperwer.**

ſperwer. Accipiter fringillarius, accipiter minor mas, niſus. *vulgo* ſperverius. *germ. ſperber, ſperwer. gal. eſprevier. ital. ſparviere. angl ſperhauke.* Speverius *in Latina tranſlatione legis Salicæ accipitur pro* accipitre minore.

ſperwer-beſe. Sorbum. *germ. ſpoerbieren. ſax. ſperverbern.*

ſperwer-beſe-boom. Sorbus.

ſpet/ſpit. Veru, obelus. *germ. ſpiß. ital. ſpedo. angl. ſpete. ſpytte.* **ſpeten van de herten.** Subulę, cornua ſimplicia, tubercula cornuum recta cervorum.

ſpet/ſpete/ſpeet. *ſax.* Haſta, verutum.

ſpet/lenden-pijne. Lumbago.

ſpet-hert. i. **ſpetken.** Subulo.

ſpel-mups. *ſax.* Sorex: mus araneus.

ſpet-bercken/ ſpit-bercken. i. **bzaed-bercken.** Nefiens.

ſpetken/ſpitken. Veruculum.

ſpetken/ſpet-hert. Subulo, cervus cui prima & ſimplicia erumpunt cornuum tubercula: cervus junior ſimplicibus & rectis cornibus. *ang. ſpittart harte.*

ſpeten. Figere, defigere, configere, pangere, fodicare.

ſpeten met de ſpelle. Affigere acicula.

ſpeten het vleeſch. Figere carnes verubus.

ſpetten. *ſland.* i. **ſpitten.** Fodere.

ſpeur/ſpoꝛe. Veſtigium.

ſpeuren. Inveſtigare, veſtigare, indagare, luſtrare veſtigia.

ſpeur-hond. Ichnobates, canis ferę veſtigijs inſiſtens, canis ſagax, odorus, odori-

sequus, odorator, canis gallicus, plaudus, canis venaticus, canis emissarius: qui vestigiorum odore feras exploratas & repertas latratu prodit.

speurer/speur-volgher. Indagator, investigator.

speurigh. Sagax.

speuringhe. Indago, indagatio, investigatio.

speurie.j.spozie. Spergula.

spick.j.spijck.

spickeringh/spick-herinck. *sax.sicamb.* j. **buckingh.** Halec passa.

spicken. Sputare, salivam spuendo dispergere. *ang.spitte.*

spickelē. Aspergere sive inspergere passim congeriem punctorum tanquam granorum, maculis distinguere in modum guttarum, variegare.

spickel-kaese. *holland.fris.* Caseus recens & mollis.

spickinge. Rytisma, levis sputi irrigatio.

spick-haerinck. *sax. sicamb.* j. **buckingh.** Halec passa.

spie/spiede/be-spieder. Speculator, explorator. *vulgò* spia. *germ. spaher, ausspaher. gal. espie, espion. ital.spia, spione. angl. spie, espie.*

spien/spieden. Speculari, explorari, sciscitari, indagare, inquirere. *vulgò* spiare: *vox gallis, hispanis, italis & anglis communis. gal. espier. ital.spiare. hisp.aspiar. ang.espie, spie.*

spie/spije/spiecker. Clavus, clavus interjectus, assula inspicata, assula in acumen tenuata.

spien/spijen. Inspicare, in modum spicæ acuere: & Clavis ligneis figere.

spiecken. *sax.sicamb.* Aqua recenti macerare.

spieck-olie.j.spijck-olie.

spiecker.j.spijcker.

spieghel. Speculum. *germ.spieghel ital specchio, speglio. hisp.espeio.*

spieghel der deughden. Exemplar virtutum.

spieghel nemen aen andere.j.spieghelen. Exemplum capere.

spiegel-ghe-vecht. *sax.sicamb.* Pugna imaginaria, pugnæ simulacrum. *quasi quis vellet spignare cum sua imagine quam videt in speculo.*

spieghel-hars. Resina concreta, pellucida: instar speculi splendescens, transfluens.

spieghel-maecker. Specularius.

spieghel-meese. *germ.sax.sic.* Fringillago, parus minor, avis varijs coloribus nitidè pulchrèque distincta.

spieghel-slecht. Æquus, planus, lævis & politus instar speculi.

spieghel-steen. Specularis lapis, selenites, lapis lunaris, lapis aphroselinus, lapis Arabicus. *vulgò* glacies Mariæ.

spieghel-visch. Faber, gallus marinus, zeus.

spieghelen. Intueri in speculo, consulere speculum, imaginem contemplari in speculo.

spieghelen aen andere. Sapere alieno periculo, ex alijs condiscere, ex alijs exēplum sumere, doceri exemplis aliorum, alieno exemplo cautum fieri.

spier/spier-voghel/spier-swalcke/spier-swaluwe. Apus cypsellus, avicula. *ex genere hirundinum.*

spier.j kuyt/bzade. Sura

spier. Pulpa, caro musculosa, caro musculis inclusa sine ossibus, torus, lacertus, lacertorum torus: & Pulpamentum avis: carnes laterum: carnis delicatioris & tenerioris atque albioris pars in avium pectore. *vulgò* album avis, caponis, *&c.* j. **het wit.**

spier-sack. *sax.sicamb.* Mantica, pera, pera viatoria.

spierinck.j.spier. Pulpa.

spierinck/spierlinck. Apua cobitis. *vulgò* spiringus. *ang.spirling.*

spiesse/spietse. Lancea, hasta, sarissa, contus. *germ spreyss.*

spiess-draegher. Doryphorus, hastatus, sarissophorus.

spiess-glas. Stibium, stibi, stimmi, platyophthalmum, antimonium, mineralis genus instar vitri fragile, radijs longis nitentibus, instar lanceārum splendens. *q.d.* vitrum lanceatum. *germ. & sax. spiessglas.*

spies-

ſpieſ-hout/ſpieſch-hout. *ſland.* i. wagh-enſchot.

ſpieſ-yſer. Cuſpis, ſpiculum.

ſpieſ-ſchacht. Haſtile.

ſpieſ-bert. i. ſpit-bert. Subulo.

ſpieſ ſtaughe. Haſtile.

ſpieſ volck. Haſtati.

ſpiet. *vetus. ſland* i. ſpieſſe. Haſta. *ſax. ſpeyt.*

ſpierſe. i. ſpieſſe. Haſta.

ſpij voghel i. ſpeeck-voghel. *germ. ſax. ſic.* Scurra, dicax, irriſor.

ſpijcke/ſpick. i. lavender. Spica nardi. *gal. eſpic. ital. ſpigo. hiſp. eſpiga. ang. ſpike, ſpick.*

ſpijck-narde. Nardus, nardus Aſſyria. *effic. ſpica nardi.*

ſpijck-olie. Oleum nardinum, unguentum ſpicatum: oleum ſive unguentum ex foliis & ſpicis nardi.

ſpijcker/ſpiecker. Clavus in modum ſpicæ vel ſpiculi acutus.

ſpijcker-booz/nagbel-booz. Terebra.

ſpijcker-boozken. Terebellum.

ſpijckeren/ſpieckeren. *holl.* Clavo figere.

ſpijcker. *germ. ſax. ſicamb.* Cella penaria, horreum, cella.

ſpijcker/koozen ſpijcker. Horreum frumenti horreum penſile, granarium.

ſpijcker/ſout-ſpijcker. Salina, ſella ſalaria.

ſpijcker. *friſ. holl.* Armamentarium agricolæ: armamentarium ruſticum, cella ruſtica.

ſpije/ſpie. Clavus clavus interjectus. & Fibula, axiculus vel clavus qui per tignorum capita trajicitur, ut ea contineat: aſſula.

ſpije *ſax friſ ſicamb.* i. ſpeeckſel. Saliva, ſputum, excrementum oris.

ſpije. *Fland* i. ſpuye. Emiſſarium, obex aquiarius.

ſpijen/ſpijgen. *ſax. friſ. ſicamb.* i. ſpouwen. Spuere.

ſpijlen. *holl. friſ.* Stipites intergerini in alvearijs, bacilli decuſſatim compoſiti quibus apum opus innititur.

ſpijnde. i. ſpinde. Promptuarium.

ſpijſe/koſt. Cibus, cibarium, epulum, epulæ, dapes, eſca. *germ. ſpeyſſ.*

ſpijſen. Cibare, nutrire.

ſpijſen den bijver. Piſcinam augere prole piſcium.

ſpijſ-brood. Panis cibarius, ſecundarius.

ſpijſ-kamer. Penarium, promptuarium.

ſpijſ-koeck. Libum condimentarium.

ſpijſ-kooper. Obſonator.

ſpijſ-krupd. Olus.

ſpijſ-krupd. *ſicamb.* Condimentum.

ſpijſ-meeſter. Architriclinus, prefectus cellæ penariæ, promus, condus.

ſpijſ-merckt. Macellum.

ſpijſ-ſtrate. *vet. ſax. ſicamb.* Gula.

ſpijſ-verkooper. Macellarius.

ſpijt. Iracundia, ſtomachus, indignatio. & Deſpectus, contumelia, opprobrium, odium **ſpijt pemanden doen.** Aliquem contumelia afficere, urere aliquem, ægrè alicui facere. **Te ſpijte van u.** Odio tui velis nolis, te invito. *gal. deſpit. angl. ſpite, deſpite.*

ſpijten. Stomachari, indignari. & Vrere, malè urere. & Pigere. **Dat ſpijt mp.** Hoc me urit: ægrè hoc fero: piget me hoc malè me habet.

ſpijtigh. Contumelioſus, infeſtus, odioſus, petulans, procax. & Stomachoſus, iracundus. & Averſus, iratus, denſatus, aculeatus.

ſpijtighepd. Stomachus. & Contumelia, petulantia.

ſpijtighlick. Stomachosè, contumeliosè, iracundè, petulanter, procaciter.

ſpilden. *vetus.* i. ſpilien. Attenuare, conſumere, perdere, diſſipare, prodigere.

ſpilder. *vetus. ſland.* Tenuis, gracilis, exilis.

ſpilder-been/ſpille-been. Myſcelus.

ſpilgioen/ſpilioen. *gal.* eſpanioen. Canis Hiſpanicus, canis aviarius, campeſtris, canis aucupatorius. *gal. eſpaignol. ang. ſpaniel.* **Houw ſpilgioen.** Canis villoſus.

ſpille. Fuſus, inſtrumentum quo lanificia tenuantur in fila. *à* **ſpillen** *ſive* **ſpilden.** i. attenuare, imminuere: *qua ratione* fuſus *à* fundendo *dictus, quod dum trahitur volvendo quaſi liqueſieri videtur. germ. ſpindel. angl. ſpindle*

ſpille/ſpil boom/bijſe. Cochlea.

ſpille/wind-aes. Succula.

Spille van den wentel-trap. Scapus, truncus ſcalarum cochlidum.

Spille van den arm. Pechys, ulva, maius os lacerti.

Spille van den thozen. j. naelde.

Spille-been/ſpilder-been. Myſcelus, qui crura habet exilia, murinis ſimilia. *ut Græca habet etymologia:* vel fuſis, *ut Teuton.*

Spille-kozſken/ſpinne-kozſken. Calathus, qualus, qualillus.

Spille-halven. *vetus.* A parte matris, à matre, matris cauſa. *q. d.* fuſi cauſa.

Spille halven be-ſtaen. Cognatum eſſe per fœminini generis perſonas, *quarum officium eſt fuſos tractare.*

Spille-maghe. *vet.* Cognatus per fœminini ſexus perſonas cognatione junctus *vide* **ſweerd-maghe.**

Spille ſijde. *vetus.* Linea fœminea, proſapia fœminina.

Spille-werbel/ ſpille-wozdel. Verticulum, verticillum.

Spillen/ſpilden. *vetus. holl.* Attenuare, minuere, ſpargere, diffundere, dilapidare, decoquere, diſperdere, conſumere. *gal. gueſpiller.* i. prodigere.

Spin/ſpint/ſpind. *ſicamb.* Sumen, ſuis abdomen, caro exos circa umbilicum ſuis.

Spin/ſpint. *germ ſax. ſic. holl.* **j. ſpeck van den boom.** Alburnum.

Spinagie. Teutlomalache. *vulgò* ſpinachium, *fortè à ſemine ſpinis aculeatis non abſimili. gal. eſpinars. ital. ſpinazzo. ang. ſpinache. Adr. Iun.*

Spinde/ſpijnde. Cella penaria, cella prõptuaria, promptuarium, armarium. *gal. deſpenſe. ital deſpenſa. hiſp. deſpenſa.*

Spinde. Pars eſculenta.

Spinde. Panis gradilis, ſportula.

Spind-bzood/ bepl-bzood. Panis gradilis, panis qui eleemoſynæ loco egenis diſtribuitur. *vulgò* ſpinda.

Spind-ſtuck. j. ſpind-bzood.

Spinden. Dividere ſive diſtribuere viritim panes, obſonia, & reliqua neceſſaria egenis.

Spindinghe. Viſceratio. *vulgò* diſtributio.

Spindſe. Faſcis cocularius, faſciculus ligni minuti, faſciculus cremiorum, cremium.

Spindel-hout/ ſpindel-boom. Evonymus, carpinus. *germ. ſpindel-baum. angl. ſpindeltre. à fuſis nempe, ſicut gal. fuſin. & ital. fuſano.*

Spinne/ſpenne/ſponne. *Eland.* Lac muliebre, lac humanum.

Spinne. Araneus, aranea, animalculum quod telas orditur, quibus muſcæ irretiuntur. *ger. ſpinn. ang. ſpider.*

Spinnen. Nere, torquere fuſum, verſare pollice fuſum, torquere fila, torquere ſtamina, nere ſtamina, trahere penſa, carpere penſa, deducere fila, torta verſato ducere ſtamina fuſo. *germ. ſpinnen. ang. ſpinne.*

Spin-boere. j. ſpinne. Araneus, aranea.

Spinne-koppe/ſpinne koppe. Araneus.

Spinne-koppe. Orchis andrachnitis. *herba cujus flos aranea ſimilis.*

Spinne-koppe/wolf-beſien. Herba paris, uva verſa, uva lupina. *q. d.* aranea: *ab ementita videlicet aranea forma, quam bacca una cum reflexis exiguis alabaſtris per maturitatem exprimit R. Dodon.*

Spinne-kozſken. j. ſpille-kozſken. Qualus, qualillus, calathus.

Spinne-mups. Mus araneus.

Spin-radt. Rhombus.

Spin-rock. Colus, inſtrumentum ligneum quo penſum ſuſtinetur. *vulgò* rocca. *ital. rocca. hiſp. rueca.*

Spinne-webbe/ſpinne-webe. Aranea, veſtis aranei, tela aranearum, ſcutulatum rete aranei ſcutula aranei, veſca.

Spinne-net. j. ſpinne-webbe. Aranea.

Spin-ſijde. Bombycinum, id quod nent bombyces vermiculi.

Spinne-wiel. Rhombus.

Spinnerſſe/ſpinſter. Lanipendia, lanifica, quæ net.

Spinſel. Tela filum.

Spinſſe. j. ſpindſe.

Spint j. ſpin. Alburnum, *&c.*

Spint. *ſicamb.* **j. kiſtken.** Ciſtella, theca, armarium, promptuarium.

Spinte. Corbula, cophinus, vas vimineũ: menſura frumenti aut avenæ.

Spinte haberen. Quadrans avenę, modio-

diolus, chœnix, demensum.

Spit. *j.* **spet.** Verru.

Spit. *bol.* Lumbago, vitium & debilitas in lumbis.

Spit houtweel/houtweel. Pastinum.

Spits/spitse. Mucro, cuspis, spiculum, acies, acumen. & Cacumen, fastigium. *germ spitz.*

Spits. Acies, exercitus instructus ferro & telorum acumine.

Spits/spitsch/spitsigh. Acuminatus, aculeatus, acutus, mucronatus, cuspidatus, fastigiatus. & Aculeatus, pungens & mordens, dentatus. & Arrogans, superbus.

Spits-boebe. *sax.* Aleator, improbus.

Spits-hoofdt/spits-kop. Cilo, homo acuminato capite.

Spits-mups/spit-mips. *sax. scamb.* Sorex.

Spits sinnigh. *j.* **scherp-sinnigh.**

Spits recht. *j.* **scherp recht.** Summum jus, strictum jus.

Spitsen. Exacuere, præacuere, spiculare.

Spitsigh. *j.* **spits.** Aculeatus, dentatus, mordax, *&c.*

Spitsigheyd. Aculeus, acies.

Spitten. Fodere, agrum pastinare, terram perfodere.

Spitter. Fossor, pastinator.

Splenter. *j.* **splinter.**

Splete. Rima, fissura, crena. *germ spalt.*

Splerigh. Hiulcus, fissus, fatiscens.

Splentē. *sland.* **j. spltjte.** Findere, *ger. spaltē.*

Spletter. *sax. fris. scamb.* **j. splinter.** Assula. & Festuca.

Splijten. Findere, hiulcare, hiulcum facere.

Splijten. Agere rimas, ducere rimas, diduci, findi, diffindi, dehiscere.

Splijt-mijte. Homo sordidus, cumini sector. *q.d.* sector mitę, sive minutissimi oboli.

Splijt-naeghel. *scamb.* **j. nijd-naeghel.**

Splinter. Assula, schidium, aculeus ligneus.

Splinteren. Secare in assulas, excutere assulas, comminuere in schidia.

Splinter-wijs. Assulatim, assulosè, minutim in minimas assulas.

Splissen. Rudentum partes extremas absque nodo conjungere.

splitten. *vetus.* **j. splijten.**

spoed. Progressus, processus. *Kero spoet. sland.*

spoed. Festinatio, properatio, acceleratio. *σπεῦδὴ. ang. spede.*

spoeden. Festinare, properare, accelerare, progredi. *σπεύδειν. ang. speede.*

spoedigh. Properans, festinus.

spoedighen. *j.* **spoeden.** Festinare, properare.

spoele. *vetus. germ.* Canna, arundo.

spoele. *sax. scamb.* **j. schacht.** Caulis pennæ, calamus.

spoele/spoel-tupte. Panus, tramæ involucrum, glomus textorius, filorum congeries. *vulgo* spola. *ital. spola & spuola.*

spoele / schiet-spoele. Radius textorius, instrumentum quo subtegmen stamini inseritur.

spoele. *germ. fic.* Panis triticeus oblongus.

spoele/spoel-wozm. Tinea rotunda, lumbricus, vermis in corpore humano. *germ. spulwurm sax. spolworm.*

spoelen. Tramam rhombo in cannam glomerare, in panum fila cumulare, legere fila rhombo.

spoel-pijpe. Canna pani.

spoel-rad *j.* **spoel-wiel.** Rhombus.

spoel-wiel. Rhombus : machina quâ trama glomeratur in circulum, harpedone, rota glomeratoria, quâ fila rotando conglomerantur.

spoel-wozm *j.* **spoele.** Tinea.

spoelen/spuelen. Diluere, colluere, eluere, sordes tollere.

spoelen de mond. Colluere, abluere os.

spoel-vat/koel-vat. Aquimmarium, nasiterna, trichilum.

spoel-wijn/spuel-wijn. Lora, vinum secundarium, dilutum vinaceorum, deuteria: aqua affusa expressis acinorum folliculis in dolium conjectis, vinum acinaceum.

spoelinghe/spuelinghe. Colluvio, colluvies, proluvies.

spoelte. *vetus. sax.* **j. spijpte.** Sipho.

spoghen. *vetus. sland* **j. spouwen.**

Spopsten. Spirare naribus.

Spoke. j. spoocke.

Spon. *vetus.* j. spaen.

Sponde. Sponda, lateralis structura lecti: *propriè autem teutonicè* **sponde** *dicitur* anterius lecti fulcrum. *germ. spanbert. ital. sponda.*

Spongie. Spongia. *gal esponge. ital sponga, spogna. hisp. spongia. ang. sponge.*

Spongie. Laterna spongiosa, foraminosa, fistulosa. *vulgò* absconsa. *gal. walon, esconse. ang. sconce. sconse.*

Spongie. *holl* j. **dupge van t'vat.** Episomium, obturaculum quod ori dolij inseritur, illudque obstruit: cadi obturamontum. *vulgò* spongia: *quod è materia spongiosâ, & subere plerumq; conflet.*

Spongie-gat. j. **bom-gat.**

Sponne. *flan.* j. **spene/spinne.** Succus, lac.

Sponne/spunne. *vetus.* j. **bozste.** Mamma, uber.

Spoocke/spoockscl. *sicamb. frisholl.* Spectrum, larva, phantasma.

Spoockerije. *sic. fris holl.* Larvarum ludibria, cacodæmonis impostura.

Spooz-waer *flandr.* j. **sperwer.**

Spozck j. **spzock.** Fragilis.

Spozck/spozcken bout. Alnus nigra. *vulgò* frangula.

Spozck-kelle. j. **spoz-kelle.** Februarius.

Spoze. Calcar, calx ferratus. *vulgo* sperona. *germ. sporn. gal. esperon. ital sperone. hisp. espuella. ang. spurre, spoore.*

Spozen/de spozen geben. Calcaria equo admovere, sive adhibere, agitare equum calcaribus, concitare, stimulare, pungere, subdere calcaria equo.

Spoz-slaeghs rennen. Citato equo contendere, subdere calcaria equo, calcaribus subditis effreno equo ferri.

Spoze/speure. Vestigium.

Spozen. j. **speuren.** Investigare.

Spozkelle/spozckel-maend. Februarius: *mensis quo frigoris vestigia adhuc apparent.*

Spozckel-bloeme. Narcissus luteus, pseudonarcissus, *Februario mense florens.*

Spoz-waer. j. **spooz-waer.**

Spozie. j. **spurgie.** Lathyris.

Spozie/speurie/spurrie. Spergula, polygalon.

spozie-boter. Butyrum autumnale: *quod autumno & primo vere colligitur, cum vaccæ spergula herba vescuntur.*

spozie/leder-spozie. Climacter, gradus scalæ.

spot. Ludus, lusus. & Irrisio, irrisus, derisus, deridiculum, nasus, cavilla. *angl. sport.*

spotte. *fland.* Macula, nævus. *ang. spot.*

spotten. Ridere, irridere, deridere, ludibrio habere, ludificari, cavillari, naso suspendere adunco, subsannare, aliquem illudere. *ang. spotte.*

spotten. *Fland.* Maculare, aspergere maculis. *ang spotte.*

spot-reden. Cavillum, scomma.

spot-voghel. Sannio, scurra, cavillator.

spot-werck. Ludibrium.

spot-woozd. Cavillum.

spot-wijse. Ioculariter, ridendo.

spotter. Irrisor, derisor, cavillator, subsannator.

spotterije. j. **spot.** Irrisio, cavilla.

spottigh. Iocularius, jeculatorius, ludibundus, nasutus salsus.

spottighlick/spottelick. Iocullariter, jocosè, per jocum & risum, ridiculè.

spouwe. *vetus. sicamb.* Saliva, sputum. & Vomitus.

spouwen/spijen. Spuere, screare, ejicere sputum. πτύειν. *germ speuwen. ang. spitte.*

spouwen. Vomere. *ang. spewe.*

spouwen. *rectius* **spouden.** *holl.* j. **klieven.** Findere. & Findi. *germ. spalten.*

spouwen/spouden/spauden den visch. Exdossuare piscem, exossare. *ger spalten. gal. espaulter. ital. spallare.*

spouwinghe. Screatio, screatus. & Saliva, sputum. & Vomitus: & Rima, fissura.

spouwsel. Saliva, sputum: & Vomitus.

spzaecke. Sermo, locutio, oratio, lingua, idioma. & Fama, rumor, sermo vulgi. *germ. sprach. ang. speache.*

spzaecke houden. Colloqui, miscere colloquia, confabulari, sermones cum aliquo cedere.

spzaecke loos. Elinguis, mutus, qui fari non potest, infans.

spzaeck-

ſpzaeck-ſaem j. **ghe-ſpzaeck-ſaem.** Affabilis, comis.

ſpzancke/ſpzanckel j. **ſpzenckel.**

ſpzeeden j. **ſpzepden.** *Bland. boll.* Spargere, extendere.

ſpzeeder. *boll. frif.* j. **ſlaey-laecken.**

ſpzeeuw j. **kaf.** Acer, palea. *germ. ſpreuwer. ſax. ſpreow.*

ſpzeeuwe. Sturnus. *ang. ſprawiſe.*

ſpzeeuw-pot. Loculamentum fictile avicularum.

ſpzepden. Spargere, sternere, tendere. *angl. ſpreade.*

ſpzepdelincks. Sparsim, passim.

ſpzeken. Loqui, proloqui, dicere, fari, effari, verba facere, habere. *ang. ſprake.*

ſpzeken met pemanden. Spondere pro aliquo, fidejubere.

ſpzeken met pemanden j. **ſamen-ſpzeke.** Colloqui, communicare.

ſpzeken met den bzoode. *adag.* Parasitari.

ſpzeken ten beſten. Intercedere. *vide* **beſte.**

ſpzek-baerigh. *vetus.* Affabilis.

ſpzek-woozd. Dictum, adagium, proverbium, paræmia, verbum.

ſpzenckel/ſpzanckel. *ſax. ſic.* j. **ſpzinckel.** Bruchus, *locuſta genus.*

ſpzenckel/ſpzanckel/ſpzancke. *Bland.* Scintilla, favilla.

ſpzenckel/ſpzinckel Macula adspersa.

ſpzenckelen/ſpzenghelen/ſpzengen. Spargere, aspergere, dispergere. & Variare, variegare. *ang. ſprinckle.*

ſpzenck-vat/ ſpzenckel-pot. Clepsydra, harpagium.

ſpzenck-vier. j. **ſpzengh-vier.** Herpes.

ſpzenck-waebel. *vetus.* j. **quiſpel.**

ſpzenck-water. *vetus.* j. **wij-waeter.**

ſpzenghen. Spargere, aspergere, inspergere, sparsim fundere. *germ. ſprengen.*

ſpzenghen het vleeſch. Sale inspergere, sale condire carnes.

ſpzengh-vier. j. **ſpzinck-vier.** Herpes.

ſpzencke/ſpzake. *boll.* Verbum, proverbium, adagium, paræmia, dictum, dicterium, acroama.

ſpzewes. j. **ſpzeeuw.** *germ. ſax. ſicamb.* Palea, acer.

ſpziet. Venabulum. & Pedum, agolum, baculus pastoralis. & Bidens: & Cuspis.

ſpziet van den maſt. Antenna, lignum transversum in malo.

ſpziet tuſſchen de beenen. Feminum partes superiores: intervallum inter femina.

ſpziet-boom j. **ſpziet.** Antenna.

ſpziet-ooghen j. **ſpzietel-ooghen.** Caligare, hallucinari.

ſpziet-ſtrate. *Bland.* Bivium, via bifida.

ſpziet-wegh. *Bland.* Bivium.

ſpzietelen. *Bland.* Spargere, dispergere.

ſpzietel ooghen. *Bland.* j. **ſpziet-ooghen.** Caligare, hallucinari. Iolio victitare, scintillare oculis, dissipare aciem oculorum, dispergere visum: quæ singula sunt, gemina videre.

ſpzinck-bal-halter. ſpzinck-ballen. Halteres: *maſſulæ plumbeæ quibus in ſaltu librant ſe, ut certius aſſiliant: vel quibus greſſum ſuſpendunt illi qui in extenta chorda ambulant.*

ſpzinck-kever. Bruchus.

ſpzinck/ſpzonck. Origo, scaturigo, principium, causa, scatebra. *ang. ſpring.*

ſpzinck/ ſpzingh/ ſpzinghende waeter. Aqua saliens, fons saliens, fons vivus. & Scaturigo, scatebra.

ſpzinck / ſpzinck-vloed. Fluctus æstuarius.

ſpzinck-bozne. *vetus.* Scatebra, scaturigo.

ſpzinck-haet. *vetus* j. **ſpzinck-haen.** Locusta.

ſpzinck-haet/ ſpzingaet / ſpzinck gaet. ſpzinghet. *vetus.* Catapulta, balista, machinę bellicæ genus, ballistę tormentum. *gal. kod. eſpringalle. vulgò* trebuchetum. *gal. trebucet. i.* trutina, libella. *Iuſt. Lipſ. vide* **Wijſe.**

ſpzinck-haen. Locusta. *q. d* gallus saltans.

ſpzinck-haenken. Attelabus.

ſpzinck-hape. Galeus, glaveus. *piſcis incredibili agilitate quatuor cubitorũ altitudine è mari exiliens, ne prædæ ac laniænæ pateat. Lemn.*

ſpzinck-henghſt. Equus admissarius, emissarius.

ſpzinck-kever/ſpzenckel. Bruchus.

ſpzinck-krupd/ſpzinck-kozen. Lathyris, catapuția minor. & Piperitis, siliquastrum.

ſpzinck-

ſprinck-net. Pantheron. *vulgò* rete ſaltabundum.

ſprinck-peerd. j. **ſprinck-henghſt.**

ſprinck-ruyter. j. **repſigher.** Deſultor.

ſprinck-repſe. Eruptio, excurſio.

ſprinck-ſtock. Contus.

ſprinck-tijd. *vetus.* Ver. *gal. printemps. angl. ſpring.*

ſprinck-bier/ſprenck-bier. Herpes, herpes miliaris, herpes puſtuloſus, zona, ignis ſerpens, ignis ſacri ſpecies per artus repens ſerpentibus puſtulis. *q. d.* ignis proſiliens.

ſprinck-bier in de locht. Bolis, lampas, lancea ardens, genus facis in aëre.

ſprinck wal. Orca: *piſcis.*

ſprinck-woytel. j. **ſprinck-krupd.**

ſprinckel/ſprenckel. *ſax. ſicamb.* Bruchus. *lacuſtæ genus.*

ſprinckel/ſprenckel. Macula adſperſa.

ſprinckelen/ſprenckelen. Spargere, aſpergere. *ang. ſprenckle.*

ſprinckelingh. Aſpergo, aſperſio, aſperſus, us.

ſpringhen. Salire, ſaltare. *germ ſpringen.*

ſpringher. Saltator.

ſprinck-gael. j. **ſprinck-haet.**

ſprock. *hand.* j. **ſpoock.** Fragilis.

ſprock-kelle. j. **ſpoy kelle.** Februarius.

ſprockel. *holl.* j. **molm.** Caries.

ſprockel. Cremium.

ſproet/ſproetſel/ſproetel. Lentigo, lenticula, macula ſubruſſa aut pulla, faciem maximè infeſtans. *ang. ſpot.*

ſproetachtigh/ſproetigh. Lentiginoſus.

ſproke/ſprencke. Dicterium, ſententia, proverbium.

ſpronck. Saltus.

ſpronck. *vetus.* Fons, origo, ſcaturigo. *ang. ſpring.*

ſprouck-repſe. j. **ſprinck-repſe.** Eruptio.

ſprot. *ſax ſicamb.* j. **ſproet.** Lentigo.

ſprot. Apua infumata. *vel* Harengę ſoboles, ſive halecis pullus, *ut quidam putant. ang. ſprote, ſprate.*

ſprot/ſarbijn. Sarda piſciculus.

ſprot. Pullus, germen.

ſproten. *vetus* j. **ſpruyten.** Fruticare, pullulare, germinare.

ſprote. j. **ſpoote.** Gradus ſcalæ.

ſproutwe. j. **ſchupl.** Aphthæ.

ſproutwe/pips. Pituita. *gallinarum morbus.*

ſproutwer. j. **ſprewer.** Palea.

ſpruyte. Frutex, germen, pullus, ſurculus, planta.

ſpruyt-ghe-was. Frutetum, frutectum.

ſpruyt-groebe. Seminarium.

ſpruytkens der kruyden. Cymæ, cymata, prima germina, aſparagi.

ſpruyten. Surgere in altum.

ſpruyten. Germinare, pullulare, fruticare, fruticeſcere. *germ. ſproſſen ang. ſprowte.*

ſpruytſel. Germinatio, pullulatio.

ſpuutte. *ſax. ſicamb* j. **ſpuyte.** Sipho.

ſpuelen. j. **ſpoelen.** Diluere.

ſpulgioen. j. **ſpilgioen.**

ſpurie. j. **ſpeurie.**

ſpupe/ſpije/ſluyſe. Septum, cataracta, cataractæ clauſtrum : comma, obex aquarius, emiſſarium : locus qui aquam emittit ſiſtitve, obicibus vel demiſſis vel reclusis.

ſpuyte. Sipho, ſiphon. *ſax. ſpeyte.*

ſpuytken. Siphunculus.

ſpuyten. Siphone exonerare, exſpuere, ſpuere.

ſpuyt-wal. Phyſeter, piſcis cetaceus fluctum aquarum in altum reflans.

ſpul. *vetus. holl.* j **ſpel.**

ſpulcks. *holl friſ.* Petulcus, petulans, laſcivus, catulieus, in Venerem pruriens.

ſpumme. *vetus.* j. **ſpene.**

ſpunt. *ſax ſicamb.* Operculum.

ſpunt-gat/ſpunt-lock. *ſax. ſicamb.* Orificium.

ſpurde. *ſax. ſicamb.* **rood-ſchare.** Tomus aſelli piſcis.

ſpurgie. j. **ſpinck-krupd.** Lathyris. *gal. eſpurge. ang. ſpurge.*

ſpurie. j. **ſpoyie.**

S Q

ſquamme. j. **ſwamme.**

S T

ſtackel-ſtuyn. *ſax* Hiſtrio.

ſtad. j. **ſtede.** Locus.

ſtad-grijpen. Ratum eſſe, valere auctoritate, oportunè valere. *vulgò* locum capere.

ſtad houder. Legatus, vicarius, vice & loco alterius ſubſtitutus. *vulgò* vicedominus, locum tenens, loci ſervator.

ſtad-houder des hoonincks. Prorex, regis abſentis locum & vices gerens.

ſtad-houder-ſchap. Præfectura vicaria, præfectura fiduciaria.

ſtad/ſtede. Vrbs, oppidum, civitas. *ger. ſtatt.*

ſtat (*inquit Ioannes Heroldus*) *à ſtativis Romanis derivatum videtur vocabulum, atque in uſum Germanicæ linguæ receptum.*

ſtad-bode. Viator, ſtator, nuncius urbicus, apparitor publicus.

ſtad-boeck. Tabulæ publicæ.

ſtad-buſſe. Spinter, quale viatores ſive ſtatores & nuncij urbium geſtant.

ſtad-dienaer ſtad-knecht. Apparitor, ſtator, miniſter civitatis, miniſter magiſtratus lictor.

ſtad ghelt-kamer. Ærarium.

ſtad-ghe noot. Popularis, civis.

ſtad-graben. Foſſæ urbis.

ſtad-huys *i.* **raed huys.** Baſilica, curia municipalis: curia civitatis, domus auguſta, auguſtale.

ſtad-joncker. Patritius.

ſtad-kind. Prodigentiæ condemnatus, cui tanquam prodigo bonis interdictum eſt. *q. d.* puer ſive pupillus civitatis. *Diſſipator enim bonorum ſuorum ſupra id quod per civitatis magiſtratum ſtatuitur, nec emere nec vendere quicquam poteſt.*

ſtad-kind maecken. Bonis prodigo interdicere: prodigum declarare, prodigentiæ condemnare.

ſtad-kiſte Ærarium, archivum.

ſtad-knecht. *i.* **ſtad-dienaer.** Apparitor, ſtator, lictor.

ſtad-mueren. Mœnia, muri civitatis, quibus urbs cingitur.

ſtad-palen *i.* **ban-mijle.**

ſtad-recht. Ius civile, jus municipale. jus prætorium. (rius.

ſtad-ſchrijver/ greffier. Scriba, graphia-

ſtadſ-man/ ſtedſ-man/ ſtadſch-man. Oppidanus.

ſtad-veſten. Mœnia.

ſtad-wapen/ buſſe. Spinter.

ſtadlick. Vrbanus, oppidanus.

ſtad-licken. Vrbanè, civiliter.

ſtad-lickheyd. Vrbanitas, civilitas.

ſtadſch/ ſtedſch. Oppidanus.

ſtade *i.* **ſtaede.**

ſtaeck. Stipes baculus, fuſtis, pedamen, pedamentum, ſudes, paxillus, ſtatumen, palus, pila, terminus. *germ. ſtaeck. hiſp. eſtaca. ang. Stake.*

ſtaeck daer men nae ſpeelt. Paxillus.

ſtaeck van den doel. Scopus.

ſtaeck / ſchavot-ſtaeck. Columna: ad quam damnati alligati verberantur: palus numellarius.

ſtaeck. Stirps, progenies, ſoboles.

ſtaecken. *vetus* **i. ſtoppen.** Stipare.

ſtaecken. Palare pedare, ſtatuminare, ſtatuminibus firmare, pangere, figere, ſtabilire, ſtatuere, ſiſtere, terminare.

ſtaecken het werck. Opus ſiſtere, deſiſtere ab opere, deſiſtere operari.

ſtaecket *i.* **ſtaecketſel.**

ſtaecketſel. Sepimentum, ſeptum, vallum, palatio, pedatio, ſepes palata, ſudetum, crebriſurus, *apud Ennium*: vallum crebris ſuris hoc eſt, palis munitum. *Feſtus, Io. Lipſ* ſtyle cæci, *Hirt. in Bello Aſric.* lignei ſtipites cuſpidati & depacti, ut cervi, ad arcendos hoſtes à munitionibus. *vulgò* ſteccatum. *ital. ſteccato.*

ſtaecketſel. Cantherius.

ſtaeckſel/ wijngaert-ſtaeckſel. Iugum.

ſtaecketſelen. Palare, pedare, ſtatuminare, vallare.

ſtaede. Commoditas, utilitas, opportunitas, locus: & Otium, tempus vacuum. **De ſtaede hebben.** Tempus vacuum habere.

ſtaede. *vetus. ger. ſax. ſicamb.* Statio navium, portus.

ſtaede/ ſtaepe. Fulcrum, ſuſtentaculum, columen. *gal. eſtaye. ang. Staeye.*

ſtaede. Auxilium, adminiculum, adjumentum. **Te ſtaede komen.** Venire auxilio, auxilio eſſe, aſſiſtere, auxiliari, præſto eſſe, opportunè & commodè venire. **Staede doen.** Vſui eſſe, prodeſſe, com-

modo esse. In staede staen. *vetus.* j. ontset doen.

staeden. Stabilire;

staeden. In statu collocare.

staeden/ghe-staeden. Concedere, permittere.

staedigh/ghe-staedigh. Stabilis, firmus, constans, assiduus, continuus. *germ* Stats.

staedighen. j. be-vestighen. Confirmare.

staedighlick. Constanter, assiduè, continenter.

staedighheyd. Constantia.

staeds. Continenter, jugiter, indesinenter, assiduè. & Assiduus.

Staedsie. j. stagie. Contignatio.

stael. *vetus. flaxd.* j. steel. Scapus, caulis, caudex. *Stake.*

stael-blind. *flamd. sicamb.* j. stock-blind, Prorsus cæcus.

stael blind peerd. Equus in oculo læsus. Aug-stal. *germ.* Vitium in oculo, *G. sticro dicitur. Nostrates, inquit,* vulnus oculi ab acuto aliquo ligno infixo. den aug-stal *vocant.*

stael. Chalybs, stomoma, nucleus ferri; acies ferri: genus durissimi purgatissimique ferri, quo ferrum induratur. *germ. & sax. stahel ang. Steele, Steil.*

stael oft scherp van het mes. Acies.

stael van de verwe. Tinturæ probatio.

stael/staelken/monster. Exemplum, specimen: exiguum quiddam mercis quod à venditore spectandum profertur.

stael-hert. Durus instar chalybis.

stael-yser. *sicamb.* j. vier stael.

staelen/van stael. Chalybeus.

staelen boghe. Balista chalybea, arcus balistarius, arcubalista, arcus brachio chalybeo, sive lamina instructus: scorpius, scorpio.

staelen hoed. j. stoom-hoed. Pileus chalybeus.

staelen spieghel. Speculum chalybeum.

staelen/ver-staelen het yser. Indurare ferrum chalybe.

staelen oft verwen de wolle. Sufficere lanam medicamentis, inficere.

staelen het laecken. Plumbeo sigillo munire pannum probè tinctum.

staelen. j. stallen. Merces exponere.

stael-hof. Locus ubi infecti sive tincti panni sigillantur.

stael-loot. Sigillum plumbeum pannis telisve tinctis appensum.

staen. Stare, sistere, consistere. *Isaqui. germ. sion. Steben. it. al star. hisp star. ang. Stande.*

staen. Esse. In vreese staen. In metu esse, in periculo versari. Wel staen met pemandt. In gratia esse cum aliquo. quaelick staen met pemanden. Esse in offensa apud aliquem. Wel staen. Rectè esse, benè se habere rectè valere.

staen. Situm esse. Antwerpen staet van Machelen vier mylen. Antwerpia distat Machlinia quatuor miliaribus: Antwerpia abest à Machlinia quatuor miliaria, vel quatuor milliaribus.

staen. Decere, convenire. Dit kleed staet u wel. Sedet tibi hæc vestis, apta est & conveniens tuo corpori: decet, convenit. Dat staet u te doen. Tuum est id facere.

staen ter boeten. Obnoxium esse multæ.

staen/costen. Stare, constare. Vier staen. Magno constare, magno stare. *Livius.*

staen nae hooghen staet. Contendere ad summa, petere honores, ambire, venari, captare, aucupari, adspirare.

staen nae pemands leven. Appetere vitam alicuius. *Cic.* mortem alicui moliri: imminere exitio alicuius, insidiari alicuius vitæ.

staen veur pemandt. Stare ab aliquo, alicuius causam tueri.

staen oft in-staen voor pemanden. Spondere pro aliquo, vadimonium promittere, vadem esse alterius sistendi, præstare aliquem, prædem esse pro aliquo, fidejubere, ad se recipere, pro aliquo cavere.

staen op pemanden. Niti aliquo, niti alicuius consilio, auxilio, præsidio, gratia, auctoritate, potentia, fiduciam collocare in aliquo.

staen te pande. Oppositum esse pignori.

staende. Stans.

staende slagh. Pugna stataria.

staende

ſtaende 't houlvelick. Conſtante matrimonio.

ſtaende dinghe. *hall.fiſ* i. ghe-ſpannen vier-ſchaere.

ſtaende voet. Pes porrectus, juſta pedis menſura.

ſtaende waeter. Aqua ſtagnans, aqua reſes, ſtagnum.

ſtaende-voets/voets ſtaends. Statim, illico *vulgo* pede ſtante.

ſtaends-voets/ſpanſ-voets. Preſto pede.

ſtact. Status conditio. & Fortunę conditio. *gal. eſtat. ital. ſtato. hiſp. eſtado. ang. eſtate, ſtate.*

ſtact/eere. Honor, ordo, faſtigium, dignitas, ſors, ratio, locus, munus, officium.

ſtact. Pompa, apparatus ſolennis cum oſtentatione & magnificentia.

ſtact van wijſen. Status judicij. Proces ghe-ſtelt in ſtact van wijſen. Controverſia profligata: litis agitatio profligata & ad judicationem vergens. *Burſan.*

ſtact maecken van den ſterf-huyſe. Commentarium bonorum conſcribere. *vulgo* inventariare.

ſtaeten des lands. Ordines provinciæ.

ſtaeten ver-gaderinghe. Panegyris, conventus panegyrici.

ſtact-dochter. Honoraria & nobilis pediſequa: puella prętextata, ingenua & innupta.

ſtact-gierigh. Ambitioſus.

ſtact-gierighept. Ambitio.

ſtact-graf. Cenotaphium, tumulus honorarius, buſtum inane, tumulus inanis, monumentum memoriæ dicatum, in quod corpus illatum non eſt.

ſtact-jonckher. Famulus honorarius nobilis, nobilis aſſecla, prętextatus aſſecla.

ſtact-kamer. Thalamus, cubiculum nuptiale. & cęnatio, cænaculum.

ſtact ſoechte. *verb.* Ambitio.

ſtact-ſoechtigh. Ambitioſus.

ſtact-tabbaert. Toga palmata, picta, trabea, veſtis triumphalis regum & monarcharum.

ſtact waghen/ hanghende waghen. Pilentum, carpentum, vehiculum penſile, quo matronę & principum mulieres vehuntur.

ſtactigh/ſtaetelick. Gravis, ſeverus, conſtans, auctoritate & reverentia valens magnificus, elatus. *ang. ſtately.*

ſtactigh ghe-lact/ ſtactigh weſen. Forma ſtata, modeſta, modica, media, uxoria.

ſtactighept. Gravitas, ſeveritas, conſtantia, decentia, magnificentia.

ſtactighlick. Graviter, ſeverè, conſtanter, decenter, magnificè.

ſtaets/ſtets. *germ ſax. ſic.* Aſſiduus. & Aſſiſtaeven. i. ſtaven. (duè.

ſtaf. Baculus, ſcipio, fuſtis, pedum. *ger. ſtab. n. ſt. ff.*

ſtaf-kroots. Lituus pontificius, ſive pontificalis: baculus inſtar Moſis ſeu Aaron virgæ, quo populi vitia caſtigantur.

ſtaf-ſwaerd. Sica, dolon.

ſtafelrije/ſtapeel. *ſtand.* Tabula ſartoria, pluteus ſartoris.

ſtaggeren. Titubare, vacillare pedibus, *germ ſtaggelen. ang. ſtagger.*

ſtagie. Contignatio, ſolarium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, pegma, ſtega, *στέγη gal. eſtage ang. ſtage, videtur derivari à* ſtijgen. i. elevare.

ſtagie/oſtagie. Obſes. *vulgo* ſtagium, obſtagium. *gal. oſtage: ital. ſtaggio, hoſtaggio. ang. hoſtage. Videtur habere affinitatem cum noſtrate dictione* ſtaen *ſive* inſtaen. i. ſpondere, vadimonium promittere, vadem eſſe.

ſtake/ſtaken. j. ſtaecke/ſtaecken.

ſtal. Stabulum, ſeptum, pręſepe, mandra, manſio armenti aut gregis. *vulgo* ſtalla. *germ. ſtal. gal. eſtable. ital. ſtalla. hiſp. eſtabio. ang. ſtal, ſtable.*

ſtal. *vetus.* Sedes, ſedile: cathedra, ſella. *vulgo* ſtallium.

ſtal. Locus in quo res venales diſponuntur: *σίλμα.*

ſtal-band. Capiſtrum.

ſtal-boom. Vacerra, longurius, ſtipes ad quem alligatur in ſtabulo equus: repagulum.

ſtal-broeder/ſtal-ghe-ſelle. j. rot-geſelle. Commilito, contubernalis.

ſtal-ɣenghſt. Equus admiſſarius, equus emiſſarius. *vulgò* ſtalio, ſtallonius. *gal. eſtallon ital. ſtallone. ang. ſtallion.*

ſtal-ɣouder. Pecuarius.

ſtal-keerſſe. j. **ſtal-licht.**

ſtal-knecht. ſtabularius, ſtabuli cuſtos.

ſtal-licht. *ſtand.* Lucerna collocata in aris aut locis eminentioribus. *à* **ſtallen** *ſive* **ſtellen.** i. ponere, collocare.

ſtal-licht/ſtal-keerſſe/dwaeſ-licht. Ignis fatuus, ignis erraticus: ignis prope terras in aëre proximè permanens & hærens. *Brabantis* **ſtal-licht/** *Flandris* **ſtal-keerſſe** *dicitur, à* **ſtal.** i. ſtabulum: *quod præcipuè conſpiciatur juxta ſtabula, nempe boviſia, ovilia, patibula quoque, cœmiteria, culinas, aüaq; id genus loca denſis humoribus infecta.*

ſtal-meeſter. Equarius.

ſtal-ſtaeck. Vacerra.

ſtal-ſieck peerd. Equus in ſtabulo ſive equili aſſiduò ſe continens.

ſtallen. *ſtand.* j. **ſtellen.**

ſtallen/ in den ſtal ſtellen. Stabulare, in ſtabulo locare. & Stabulari, in ſtabulo agere.

ſtallen/ſtaelen. Merces diſponere, exponere expedire, explicare vendendi cauſa ϛίλλειν. *gal. eſtaller.*

ſtallen. Vrinam projicere, ejicere, vel mittere. *vulgò* ſtallare. *ital. ſtallare.* Stallare, *inquit Scaliger, dicuntur equi, quum ad urinam emittendam quieſcunt: quia quam recenter veniunt in ſtabulum, quod ſtallam vocant Germani, tunc ferè urinam ſolent emittere. ang* ſtale, urina *dicitur.*

ſtal-krupd/ɣrangh-woɣtel. Ononis, anonis: *herba cuius radix urinas provocat, & renum calculos comminuit.*

ſtallinghe. Stabulatio, ſtabulum.

ſtalle. *vetus.* Lotium, urina. *ang. ſtale.*

ſtalle/ſtelle. j. **kreke.** Foſſa verticoſa.

ſtalpen met den voet. Pede quatere, ungula ferire.

ſtam. Caudex, truncus, ſtipes, ſtirps. *germ. ſtam. ang. ſtemme.*

ſtam/ ghe-ſlachт. Stirps, genus, propago, ſoboles, progenies, ſanguis, ϛέμμα, ſtemma. *germ. ſtam.*

ſtam-goeden. j. **ſtock-goeden.** Bona hereditaria.

ſtamelen/ſtameren. Balbutire, impeditè loqui, titubare, vacillare lingua. *germ. ſtam'en. ang. ſtamber. ſtammer.*

ſtamel-bold. *ſicamb.* j. **ſtameler.**

ſtameler. Balbus, balbutiens, titubans, hæſitans lingua, traulus, blæſus.

ſtamelinghe. Hæſitatio linguæ, titubatio, titubantia oris.

ſtamet. Veſtis ſubtilibus filis laneis texta.

ſtamijne. Stamineum textum. & Cilicium, textum è pilis, percolandis liquoribus aptum. *vulgò* ſtaminea. *gal. eſtamine. ital. ſtamegna. hiſp. ſtamena. ang. ſtrayner.*

ſtamijn-ſack. Cilicium.

ſtamijnen. *Fland.* Percolare cilicio.

ſtammet. Telæ ſive panni tenuioris genus.

ſtamp. j. **ſlagh-ɣout.** Telum ruidum.

ſtampel. j. **ſtempel.**

ſtampen. Tundere, contundere. *germ. ſtampffen. ang ſtampe.*

ſtampen in den moɣtier. Pinſere, pinſare, contundere, terere, piſtillo terere, tundere in mortario.

ſtampen met voeten. Calcare pedibus, conculcare, inſultare.

ſtampen ende ſmoozen. Intonare verbis & verberibus, ventosè minari: projicere ampullas & ſeſquipedalia verba: ira agitari, ſupplodere, inſultare, ſtomachosè in aliquem invehi.

ſtamp-molen. Moletrina, piſtrinum.

ſtamper/moɣtier-ſtamper. Piſtillum.

ſtamper. j **hepe.** Fiſtuca.

ſtampijen. Supplodere, inſultare.

ſtanck. Fœtor, putor, pedor, ſordes, graveolentia, odor gravis, malus, teter: virus. *germ. geſtanck. ang. ſtinck.*

ſtanck der ockſelen. j. **ockſel-ſtanck.** Hircus, virus alarum.

ſtanckaerd. j. **ſtinckaerd.**

ſtand. Statio. & Stabilitas, firmitas.

ſtand. Status, res, conditio. *germ. ſtand. gal. eſtat. ital. ſtato, ſtado. hiſp. eſtado. ang ſtat.*

ſtand. Decentia, convenientia.

ſtandaſtigh/ſtandachtigh. Stabilis, conſtans, firmus, perſeverans.

ſtandaftigheyd. Conſtantia, ſtabilitas, firmitas, perſeverantia, fortitudo animi, gravitas.

ſtandaftighlick. Conſtanter, perſeveranter, firmiter.

ſtand-vaſtigh. *j.* **ſtandaftigh.** Stabilis, conſtans.

ſtand-vincke/ ſtand-vliet der ſchouden. Antes camini, mutilus infumibili angularis: eminens lamina, regula ſive planca in camini latere.

ſtandaerd. vexillum, ſignum, labarum, vexillum ſtatarium, ſigna, ſigna militaria, *vulgò* ſtandardus. *gal.eſtandart. ital ſtandardo. hiſp.eſtandarte. angl.ſtandart, ſtanderde.*

ſtandaert/ſeghe teecken. Tropæum, trophæum.

ſtandaerd/ſtander. Columna, columna arrectaria, orthoſtata.

ſtandaerd/molen-aſſe. Axis molaris.

ſtande. Labrum, alveus ſtatarius, orca, cadus.

ſtandel-kruyd. Cynoſorchis.

ſtanden. *vetus.* *j.* **ſtaen.** Stare, ſubſiſtere. *ang.ſtande*

ſtander. *j.* **ſtandaerd.**

ſtandigh. ſtabilis.

ſtanghe. Stipes, pertica, vallus, ſudes, veĉis, fuſtis, longurius, ſparus, ſparum, contus, haſtile, phalanga. *vulgò* ſtanga. *germ.ſtang. ſax.ſtange. ital.ſtanga.*

ſtanghe/tack. Ramus.

ſtanghen. Adminicula, proſubulæ, rami in cervorum cornibus, qui imi pendent ante frontem.

ſtanghe. *j.* **maſt.** Malus navis.

ſtanghel. *j.* **ſtenghel.** *ger. ſax. ſic. holl.* Caulis, ſtipes, ſcapus, ſtipula.

ſtanghel-knoopken. Geniculum, ſtipulæ vel caulis intermedium.

ſtap. *vet.* *j.* **ſtaf.** Baculus, fuſtis, & pedum.

ſtap *j.* **ſtichel.**

ſtap/ſtip. Gradus, paſſus, veſtigium. *angl. ſtepp.*

ſtap. *vetus.* *j.* **ſpoȝte.** Climacter.

ſtap. Spatium duorum pedum.

ſtap-vands. *ſtand.holl.* Statim, eveſtigio, confeſtim, ſub manu,

ſtapel. *ſtand.brug.* Pluteus, appendix ſartoria: tabula in qua ſartor operas conficit.

ſtapel. *vetus ſax. ſicamb. holl. friſ.* *j.* **krekel.** Cicada.

ſtapel. Stabulatio, ſedes, ſtatio. & Diſpoſitio, conſtitutio.

ſtapel. Pes, fulcrum cui ſedes vel aliud quid innititur. *Becan.*

Stapel. *vetus. Fland.holl.* *j.* **ſteel/ſtanghel.** Caulis, ſtipes, ſcapus.

Stapel. *vetus.* Pyramis. *ang. Steple.*

Stapel oft myte vous. Meta ſive ſtrues lignorum. *ital. Stipa.*

Stapel. Emporiũ, forum rerum venalium, *vulgò* ſtabulum. & Stapula: Locus publicus, *inquit Lud. Guicciardin.* quo Principis auctoritate & privilegio, vina, coria, frumenta, lanę, aliæque merces exoticæ vendendi cauſa convehuntur. *gal. eſtape.* Stapula, *inquit Adrianus Iunius, pure putèq; Gallicæ originis creditur, quæ ſignificatur* privilegium beneficiarię urbi collatum, ſiſtendi & ab inſtituto curſu retrahendi merces exoticas, quas negotiator importat, ut nimirum eo loco ſtabulentur ac conquieſcant, quo venum proſtituantur quavis tandem conditione, *&c.*

Stapelen. Conſtabilire, ſtabilire, firmare. *gal. eſtablir. ang. eſtabliſhe.*

Stapelę. In metas ſive ſtrues componere.

Stapel-huys. Domus in qua res paratæ collocantur, promptuarium, horreum.

Stapel-huys van hout. Lignile.

Stapel-recht. Ius fori.

Stapel/ſtappel. *j.* **ſtap.** Gradus. *germ. ſtaffel.*

Stappe. *j.* **ſtap.**

Stappen/ſtippen. Calcare, veſtigium figere, gradi. *ang. ſtippe.*

Stappens. *j.* **ſtap-vands.** Statim.

Starre/ſtarren. *j.* **ſterre/ſterren.**

Stave. *j.* **ſtap.** Baculus, virga.

Staven der tonnen. *j.* **duypghen.**

Stave/boeck-ſtave. *germ ſax. ſic.* Litera.

Staven. *vetus.* Figere, pangere, ſtatuere.

Stavę oft veur-ſtavę den eed. Concipere verba juramenti, certam verborum

formulam alicui dictare, quam ille ijſdem verbis referat: præire verba juramenti: vel, prçire verbis: præire juraturo formulam verborum certam. *Dicitur* **ſtaven** & **veur-ſtaven**/ *q. d.* **ſpellen** *ſive* **veur-ſpellen**: *dictat enim præ ceteris juranti verba juramenti, haud ſecus, atque ludimagiſter pueris elementariis referenda elementa, quæ* **ſtaven** & **boeck-ſtaven** *vocant Germani.*

ſteck. Stipes, baculus, baculum, bacillum. *vulgò* ſtecca. *ital. ſtecca, ſtecche. hiſp. eſtaca. ang* Sticke.

ſteck oft ſchijve int ſpel. Scrupus.

ſteck/ſtock. Cippus numella.

ſteck/ſnaer-ſteck. j. **ſtotel.**

ſteck-blind. j. **ſtick-blind / ſtock blind/ ſtek-blind.**

ſtecke-knecht/ſtocke-knecht. Phylaciſta, carceris cuſtos, lictor.

ſteen-raepe. Napus, bunias.

ſteck-ſteenen. *ſtand.* j. **kae-ſchieten.**

ſtecken. Figere, pangere, claudere ligneis clavis.

ſtecken. *vetus ſax. ſicamb.* j. **ſteken.** Fixum eſſe, infixum eſſe, hærere.

ſteck-pille/ſtek pille. Balanus, glans. *vulgò* ſuppoſitorium.

ſtede. Domus ruſtica, parva villa.

ſtede/plaetſe. Locus, ſedes. *ang. ſtede.*

ſtede. j. **ſtad.** Vrbs, civitas, oppidum.

ſtedeken. Vrbicula, oppidulum.

ſtedſch/ſtadſch. Oppidanus, urbanus, civilis.

ſtedſch man. Civis, municeps, oppidanus.

ſtede grijpen. j. **ſtad grijpen.**

ſtede-garſon. *ſtand. brug.* Apparitor. *q. d.* famulus civitatis.

ſtede vaſt. Fixus loco, aſſiduus, ſtabilis, conſtans.

ſteden. *vetus.* Siſtere. & Stabilire, confirmare, conſtituere.

ſtedigh. *ſax. ſicamb* Stabilis, firmus, fixus, continuus, aſſiduus. & Sedulus in officio.

ſtedigh/ſteegh. Pertinax pervicax, obſtinatus, duræ cervicis, immotus.

ſtedigh oft ſteegh peerd. Equus reſtitator, equus retractans, refragator, refractarius, contumax: ſæpius reſtitans & ſubſiſtens, ita ut nec vi, nec verbis ad pergendum in via vel opere cogi poſſit. *q. d.* loco manens ſubſiſtensque.

ſtedigheyd. j. **ſteegheyd.** Pertinacia.

ſtedigen. *vetus.* Stabilire.

ſteds Aſſiduus, continuus. & Aſſiduò.

ſteede j. **ſtede.**

ſteeden. j. **ſteden.**

ſteegh j **ſtedigh.** Stabilis. & Pertinax. & Obſtinatus, &c.

ſteegh. *holl. fris* j. **ſtijgh/ſtepl.** Acclivus, leviter aſcendens cum acumine, prçceps. *ang. Stay.*

ſteeghe oft ſteple plaetſe. Prçcipitium.

ſteeghen/ſtijghen/ ſtepghen. Elevare, in altum tollere, adſcendere, conſcendere.

ſteegher. j. **ſteger.** *ſtand* Gradus. *ang. ſtayre.*

ſteel j **ſtele.** Caulis, ſcapus.

ſteen. Lapis, petra, ſaxum. *germ. ſtein. ang. ſtone* **Koſtelijcken ſteen.** Gemma, lapillus pretiolus.

ſteen. Sex libræ. & Octo libræ: *pro mercium & regionum diverſitate*

ſteen. Domus lapidea. & Caſtellum. & Turris, *hinc multa avium, caſtellorum, oppidorum nomina.*

ſteen ghe-vanghenijſſe. Carcer publicus, ergaſtulum.

ſteen/grabeel. Calculus, lithiaſis,

ſteen/dobbel-ſteen. Talus, taxillus, alea, teſſera.

ſteen in de beſien. Vinaceum, ſemen, gramen acini.

ſteen van ꝓruymen oft kerſen. Os ſive oſciculum pruni aut ceraſi.

ſteen backer. Figulus laterum, laterarius.

ſteen-bancke. Saxum, ſcopulus in mari.

ſteen-bickeler. *vetus.* Latomus. & Cementarius.

ſteen-bijter. j. **ſteen-bicker.** Cinclus, lithocopus, avicula calculos roſtro ferrens.

ſteen-bock. Ibex, caper ſilveſtris, montanus. & Ægoceros, capricornus.

ſteen-breke. Saxifraga, empetron.

ſteen-dood. Emortuus, atque rigidus inſtar lapidis, qui obriguit tanquam totus in lapidem converſus.

steen-duyve Columba saxatilis, fera columba in saxis nidulans.

steen eycke. Ilex.

steen ghepte. Ibex, rupicapra.

steen ghe-mul. Rudus.

steen-groeve ſ. **steen-put.** Latomia, lapicidina.

steen-grups. Rudus.

steen-hert Lapideus, durus instar lapidis.

steen-hertigh. Durus, corde crudelis, immitis.

steen-hoen. Lagopus, *perdicis genus.*

steen-houwer. Lapicida, latomus, lithurgus.

steen-kauwe. Monedula petrea, cornicula in præruptis saxis & excavatis petris nidulans.

steen-klaverem. Trifolium corniculatum, trifolium odoratum. ſ. d. trifolium saxatile: *nascitur enim in locis asperis & ruderatis.*

steen-klippe/ steen rootse. Rupes, saxum.

steen-kolen. Lithantraces, lapides carbonarij, carbones saxei, terra Pharmacitis & Ampelitis, fossilia nigra, assulosa: carbones fossilij, assulosi, qui è terræ visceribus eruuntur, *ambustæ lapidi, ardentis modo lucentes.*

steen kosten. Sumptus carceris vel custodiarum.

steen-kraepe. Pyrrhocorax, cornix rupiũ.

steen-krijter/ steen-smetser. Vlula saxatilis, tinunculus. & Falco degener: ulula in terrium muris nidificans. & Cinclus, lithocopus.

steen-kuyl ſ. **steen-put.** Latomia, lapicidina.

steen-lijm. Lithocolla, glutinum quo lapides conjunguntur.

steen out. Senex capularis, decrepitus, silicernium. *com. steyn-alt. sax. steyn old: dicatur* **steen out/** *eadem ratione qua* silicernium: *quod prono in terram capite silices spectet.*

steen-oven/ kareel oven. Lateraria.

steen palm. *vermis.* Ilex.

steen-peck. Pix arida, concreta, excocta, pix navalis: zopissa, pix dura instar lapidis.

steen-poel/ steen-put. Latomia.

steen-poeles. *vermis.* Lapicida.

steen-puystkens. Vari, dura & pusilla faciei tubercula, velut rotundæ salebræ.

steen-put/ steen kuyl. Latomia, latumia, lapicidina, saxifodina.

steen-put. Puteus sive fons lapide constructus.

steen-put-waeter. Aqua fontana.

steen-rave. Corvus saxatilis, rupibus sive petris inhabitans.

steen roch. Raia clavata.

steen-rootse/ steen-klippe. Rudes, petra, cautes saxum, scopulus.

steen-rootsige plaetse. Salebra, aspretum.

steen rupte. Ruta muraria.

steen-saed/ perlen-kruyd. Lithospermum: *herba semina tanquam calculos ferens, candore & rotunditate margaritarum dumtaxat vero lapidea.*

steen-slijper/ diamant-slijper. Gemmarum politor.

steen-smetser ſ **steen-krijter.**

steen-snijder. Lithoglyphus, sculptor lapidum. & Lithotomus, qui calculos vesicæ excindit.

steen-stooten. *sicamb.* ſ. **kiae-schieten.**

steen-swaelwe. Hirundo saxatilis.

steen-vaeren. Scolopendrium, calcifraga, asplenum. *herba quæ in parietibus & saxis succus nascitur: & calculos vesicæ comminuit.*

steen-valck. Lithofalco, falco lapidarius. *G sner.*

steen-violieren. Viola lutea, leucoion luteum, viola saxatilis vel muralis. *vulgò* cheiri.

steen-waerder/ steen-wachter/ stock-meester. Carcerarius, carceris præfectus, commentariensis, ergastularius, phylacista.

steen-walle. Marceria, macerics.

steen-wegh. Via lapidibus strata, agger viæ.

steen-weghen. Sternere viam lapidibus

steen-werp. Iactus lapidis.

steen-wul. Noctua saxatilis, lagopus, asio.

steen-wozm. Asellus, oniscus, millepeda, centipeda. *vulgò* vermis petrarum.

steen-achtigh. Lapidosus, calculosus.

steen-achtigh sand. Glarea, terra scruposa.
steen-achtigh frupt. Pomum calculosum, lapidosum, calculis scatens.
steenen/ van steen. Lapideus.
steenen hepm. Macerie.
steenen krupcke. Vas fictile.
steenigh. Lapideus, saxeus.
steenighen. Lapidare, lapidibus obruere, lapidibus cooperire aliquem, lapides in aliquem jacere.
steenken. Lapillus, scrupus, scrupulus.
steenken-beenken. Gemmę mangonizatę, interpolatæ. & Gemmarum mango, gemmarum interpolator: mango margaritarum, margaritarius.
steert. Cauda. *à* **stieren** *siv.* **stueren**/ *inquit Io Gorop. Becanus, propterea quòd cauda in avibus idem usus sit qui gubernaculo in navibus. Quòd & canes in currendo cauda velut gubernaculo utuntur, & quòd maximè huic etymologiæ Becani suffragatur. Sciurus leviſsimo ligno vel cortici insidens cauda erecta velificans fluvium trajicit, utiturq; cauda pro velo.*
steert. j. **steep.** Syrma.
steert. *sax. sicamb.* Anus, podex. & Vropigium.
steert. Reliquum vini, cervisiæ, aut alterius rei, quę mensura aut numero venditur.
steert-been. j. **stiet-been.** Os coccygis, os caudę.
steert-bollen. j. **sterte-bollen.**
steert-bzepdel. j. **steert-riem.**
steert-loos. Mutilus cauda.
steert-riem/ achter-kroppier. Postilena, lorum crassius sub jumenti cauda.
steert-lepder. Vragus, tergiductor.
steert-sterre. Cometa, pogonia.
steert-vederen. Vropygij pennæ.
steertel. j. **stertel.** Ligula.
steerten. *vetus.* Fugere, fuga sibi consulere. *ang. Starte.*
stef-vader. *sax* j. **stief-vader.**
steghe/ stijghe. *sax fris. holl. sicamb.* Angiportus, viculus, semita, trames.
steghe. *germ. sax. sicamb.* j. **stegher.** Gradus, scalæ.
steghe. j. **stijgh.** Viginti.
steghel. Fulcrum.
steghel-reep/ steegh-reep. Stapia, stapes, subex sive subiex subsellaris, pedaneus, staticulum, in quo pedes firmantur, & quasi stant, commodioris, vectationis & adscensus causa. *germ. stagreiff. gal. Strier. ital staffa. ang. Stirope, stirupe.* vulgò Strepa sellæ, scansile.
steghen/ steeghen/ stepgheren/ stijgen. Adscendere, elevare.
stegher/ steegher. *sland.* j. **tap.** Gradus, scala.
stepgh. j. **steegh/ stepl.** Acclivis.
stepgh reep. j. **steghel-reep.**
stepghe. j. **steghe.** Semita.
stepghen/ stepgheren. j. **steeghen.** Elevare, scandere.
stepghen het water. j. **stepgheren.** Sistere aquas.
stepghen. *vetus.* Stagnare.
stepgher/ put-stepgher. Tollenon.
stepgher. *holl.* Crepido, margo, ora terræ quam aqua alluit: gradus sive adscensus ripæ.
stepgheren. Elevare, in altum tollere: & Scandere, ascendere.
stepgheren. *germ sicamb.* j. **ver-hooghen.** Licitari, pretium amplificare, auctionari.
stepgheren het water. Sistere aquas obicibus demissis, aquam cataractis cohibere.
stepgher reep. *sicamb* j. **steghel-reep.**
stepgigh. j. **stepgh.** Acclivis, præceps.
stepgheringhe. *sax. sicamb.* j. **stellagie.** Fori, pegmata.
stepl. Sursum.
stepl/ steplachtigh/ stepgh. Præceps.
steple plaetse. Præcipitium.
steplen. Erigere, elevare.
steplick af-worpen. Præcipitare, præcipitem dare.
stepn/ stepnen. j. **steen/ steenen.**
steke. Punctio, punctus, ictus, mucronis, cuspidis, spiculi. *germ. stich. ang stitche.*
steke/ vinck-steke. Decipulum, transenna.
steke. Aucupium, aucupatio.
stekel/ staeckel. *germ. sax. sicamb.* Stimulus, aculeus.
stekel-hoom. Rhamnus.

Stekel-beſie. uva criſpa.
Stekel-beuren. Rhamnus paliurus.
Stekel-haeghe. Rhamnus, vitis criſpa.
Stekel-krabbe. Pagurus: *piſcis ex cancrorum genere.*
Steken. Pungere, fodicare, lancinare, ſtimulare, figere, pangere. *s. germ. ger. ſticken, ſtechen. ang. ſtake.*
Steken al bechtende. Punctim ferire.
Steken. Datatim pila ludere.
Steken. Scalpere, inſculpere, incidere in ære.
Steken den hozen. Buccinare: canere buccina, cornu.
Steken/ſteck-ſpel houdē. Decurrere lancea.
Steken het vat. Relinere dolium.
Steken de ſchuld op pemanden. Culpam in aliquem transferre, conferre culpam in aliquem, aſſignare alicui culpam: cauſari.
Steken nae/&c. Ambire, captare, adſpirare, ferri, duci, &c.
Steken. Hærere.
Steken int ſlijck. Hærere in luto.
Steken in ſchulden. Opprimi ære alieno.
Steken vol luyſen. Scatere pediculis, plenum eſſe pediculis.
Steken het vier in/&c. Ignem ſubjicere, ignes injicere ædibus, capitolio, &c.
Stek-appel/ doꝛn-appel. Stramonium, pomum ſpinoſum.
Stek-ballen. Datatim ludere pila.
Stek-beſie. *j.* **ſtekel-beſie.** uva criſpa.
Stek beyrel. Scalprum.
Stek-blind. Exoculatus, excæcatus.
Stek-deghen. Pugio.
Stek-dood. Cæſim occiſus.
Stek-yſer/groef-yſer. Cælum, inſtrumentum ſcalpendi.
Stek-yſer. *ſtand* **j. el yheer.** Fuſcina.
Stek-palm. *j.* **hulſt.** Agrifolium.
Stek-penninck. Nummus illex: donum illex.
Stek-pille. *j.* **ſteck-pille.** Balanus.
Stek-ſpel/toꝛnoy-ſpel. Decurſus, decurſio equeſtris. *vulgo* haſtiludium,
Stek-ſpel houden *j.* **toꝛnoyen.**
Stek-ſweerd. *j.* **op-ſteker.** Pugio.

Stek-voghel. *j.* **ſtick-voghel.** Accipiter.
Stek-werck. *vetus.* Opus plumarium. & Cælatura.
Stekelinck. Perca, piſciculus aculeatus.
Stekelinck. Columbus, ſpinachia, piſcis aculeati genus. *ſax. ſtikerling.*
Stekende. Pungens.
Stekende ſwyn/deuren-ſwyn. Hiſtrix. *q.d* ſus pungens.
Stekens. Punctim.
Steker/ſtekel. *vetus.* Stimulus.
Steker/op ſteker. Sica, pugio.
Stekerlingh. *j* **ſtekelingh.**
Stekte. Pungens dolor.
Stektenijſſe. Pungens & acutus dolor.
Stektenijſſe aen t'herte. Cardiaca.
Stektenijſſe in de ſyde. Pleuritis, lateris compunctio.
Stel. Vetus, vetuſtus. *gal. eſtale. ang. ſtale.*
Stel. *vet. q.d.* **ſtil.** Reſes, quietus.
Stel bier. Vetus ceruiſia & defæcata.
Stelle yiſſe. Vetus lotium.
Stelckeren. *ſland.* **j. ſtollen.** Concreſcere, coire in denſitatem.
Stele. Scapus, ſtipes, capulus, manubrium.
Stele/ſtanghel van t'krupd. Caulis, ſtipes herbæ, unde folia frondeſque emicant.
Stele van het oeft. Stylus, petiolus, pediculus.
Stelē. Scapum, ſtipitē ſive capulum inſerere alicui rei, committere, rem alienam intervertere.
Stelē. Furari, furtum facere, avertere rem aliquam, ſuffurari, ſubtrahere, ſubducere, ſublegere, ſubripere, furto auferre, manticulari. *germ. Stelen. ang. ſteale.*
Steler. *vetus.* Fur. *ang. ſtealer.*
Stellagie/ſtellaedſie. Tabulatum, fori. & Pegma. & Scena. & Fori, ſpectacula, tabulata unde ludi ſpectantur.
Stellaedſie daer men op werckt. Machina, tabulatum fabri murarij, &c.
Stelle. *vetus.* Poſitura, ſitus, poſitus, us.
Stelle. *ſax. ſi amb* Locus tutus.
Stelle/ſchip-ſtelle. *germ. ſax. ſicamb.* Statio navium.
Stelle/ſtalle. *vet.* **j. kreke.** Foſſa verticoſa.

ſtellen/ſetten. Ponere, locare, componere, ſtatuere, ſiſtere, ordinare, aptare : *στέλλειν.*

ſtellen te boecke. Referre in tabulas : annotare, litteris committere, mittere in acta. *vulgò* regiſtrare.

ſtellen ter hand. Suggerere, ſubminiſtrare, ſuppeditare.

ſtellen ſich in perſickel. Objicere ſe vel caput ſuum periculis: exponere ſe periculis, ſe in diſcrimen adducere.

ſtellen int beſit. Mittere in poſſeſſionem.

ſtellen te wercke. Applicare operi. & Exercere, cogere in opus.

ſtellen.j.ſchicken. Inſtituere vitam.

ſtellen ut der herten. Deponere memoriâ, ex memoria, obliviſci.

ſtellen ſich teghen de kinderen. Committere ſe pueris, cum pueris in certamen deſcendere, tendere adverſus pueros.

ſtellinghe. Poſitura, diſpoſitio, collocatio.

ſtellinghe/ſtellagie. Tabulatum, contabulatio.

ſtelpen/ſtulpen. Siſtere, ſtipare, obturare, obſtruere, occulere, reſtringere, inhibere.

ſtelte. Pes ligneus.

ſtelten. Grallæ : perticæ ligneæ quibus altius à terra gradimur.

ſtelt-man. Grallator, qui grallis graditur.

ſtemigh.j.ſtemmigh.

ſtemſijn.j.ſtamijn.

ſtemme. Vox, ſonus. **ſtemmeken.** Vocula.

ſtemme/ keur-ſtemme. Suffragium, punctum.

ſtemme-loos. Nutus.

ſtemmen. Vocem edere.

ſtemmen. Suffragari, ſuffragium ferre.

ſtemmen over een. Concinere, concordare.

ſtemmigh. Vocalis.

ſtemminghe.j.ſtemme. Suffragium.

ſtemmen. *vetus.* **j.ſchicken.** Conſtituere, componere.

ſtemmen/ſtimmen. Firmum reddere.

ſtemmen/ ſtimmen/ ſtemen den ſchoen. Conſuere oram calcei.

ſtemmen. *germ.* Scalpro æquare.

ſtem-riem. Lorum ſutile calcei.

ſtemſel/ſtimſel. Ora ſive limbus calcei, orbiculata calcei exterior ſutura.

ſtemmigh/ſtemigh. Gravis, ſeverus, ſerius, conſtans, ornatus, compoſitus. *vulgò* formalis.

ſtemmighheyd. Gravitas, conſtantia, decentia.

ſtemmighlick. Graviter, decenter, compoſitè, appoſitè, convenienter. *vulgò* formaliter.

ſtempel. Forma, typus, typus monetalis. *ital. Stampa. ang. ſtampe.*

ſtempelen. Signare æs.

ſtempel-ijſer. Tudicula.

ſtempel-ſlagh. Signum monetæ, typus monetalis.

ſtempen. *friſ* **j.ſtampen.** Tundere, ferire.

ſtempen. *friſ ſicamb: ſland.* **j.ſtelpen.** Siſtere.

ſtenen. Gemere, ingemiſcere, ægras ore ciere voces. *στένειν.*

ſtenghe.j.ſtanghe.

ſtenghel. *germ. ſax. ſicamb.* **j.ſtanghel.**

ſtep/ſteppe. *ſland.* **j.ſtap.**

ſteppen. *ſland.* **j.ſtippen.**

ſteperen ſtueperen. *ſiand.* Inſtigare.

ſteper-quaed. *ſland.* Inſtigator ad malum.

ſterck. Fortis, validus, infractus, firmus, robuſtus, munitus, potens. *germ. Starck. ang. Strong.*

ſterck-waeter. Aqua chryſulca, aqua erodens. *vulgò* aqua fortis : *cum ea metalla mixta diducuntur.*

ſterck ende heet op de tonghe. Acris.

ſtercken wijn. Temetum, grave vinum.

ſterckheyd. Vis, fortitudo, robur.

ſterckelick. Fortiter.

ſtercken. Firmare, obfirmare, confirmare, roborare, corroborare, ſtabilire, confortare, ſolidare, munire. & Hortari, animum addere.

ſterckte. Vis, fortitudo, robur, potentia, nervi, vires. & Munimen, munimentum, munitio, arx, propugnaculum, præſidium, agger, vallum. *vulgò* forteſſa.

ſterf-dagh. Dies emortualis : dies obitus:

tus: dies supremus, dies fatalis, extremus.

sterf-huys. Domus feralis, domicilium defuncti. *vulg.* domus mortuaria. **het sterf-huys aen-veerden.** Adire hereditatem defuncti. **het sterf-huys met den voet stooten.** Renuntiare bonis defuncti.

sterf-put. Puteus in quo aqua perit exiccatur que.

sterflick. Mortalis, morti obnoxius, morti subjectus.

sterflickheyd. Mortalitas, mors, lethum.

sterfte. Mortalitas, mors, lethum. & Morbus epidemicus, epidemius, lues, pestis, contagium.

sterne/sirne. *germ sax. sicamb.* Frons.

stern-loos. Effrons.

stern-ghe-smijde. Frontale, frontis ornamentum in equis.

stern-riem. Frontale equi. *sax. Hermenen.*

sterre j. sterle. Frons.

sterre, sterne. Stella, sidus. *ægæ. germ stern. sax. stern. gal. estoile. hisp. estrella. angl. Starre, starre.*

sterre. Continua & perpetua vibratio quę stellarum propria est, earum maxime quæ ob longinqua spatia perpetuo micare cernuntur, *Becan.*

sterre. Margarita, aut res quęvis alia pentagona, hexagona, heptagona, &c.

sterre. j. ster-hamer.

ster-hamer. Malleus echinatus, clava radiata, securis spinosa, securis radiosa instar stellæ.

sterre met den steert. Cometa, cometes, stella crinita.

sterre/starre. *germ sax.* Suffusio oculorum, hypochysis. *vulgo* cataracta, acrisia.

sterre der ooghe. Pupilla, acies oculi.

sterre/starre. *vetus.* Rigidus, asper, inflexibilis. *germ starrend.*

ster-blind Suffusione cæcus.

ster-blindheyd Suffusio.

ster-oogigh. Inconnivens, palpebras non movens.

sterrende ooghen. Oculi rigentes.

sterren-kijcker Astrologus, astronomus.

sterren klaer. Sublustris.

sterren-kruyd. Aster Atticus, bubonium, inguinaria, inguinalis, herba cuius capitula, in quibus flores emicant, stellæ modo radiata spectantur.

sterren-lichten-nacht. Sublustris nox, sideribus illustris.

sterren-pooztken. j. wincket.

sterren-schot. Bolis, lampas aëris, fax ignea quæ in aëre nascitur. *vulgo* lancea ignita.

sterren. Stellare, micare instar stellę.

sterren/starren. j. ster-ooghen. Intentis & fixis oculis intueri.

sterren/starren. *germ sax. sicamb.* Regere, dirigere, obrigere. *germ. erstarren, starren. an. Starcke*

ster-halsigh/hals-sterrigh. Obstipus, retanicus. & Obstinatus.

ster-ooghen/star-ooghen. Contueri fixo obtutu: obtutu hærere aspectare, Intentis & fixis oculis intueri, intendere oculos in rem aliquam, lumina immota tenere, aciem oculorum intendere, hiantibus oculis videre. *ang Stare.*

ster-ooghende. Inconnivens.

sternsel oft sterssel der ooghen. j. sterre suffusio.

sterlick aen-sien. j. ster-ooghen.

sterrigh/starrigh. Rigidus, durus, asper: & Obstinatus, pertinax, durę cervicis, immotus. & Radians.

sterrigheyd. Rigor. & Pertinacia.

sterrighlick/sterrelick. Fixè, rigidè. & Obstinatè.

sterre/starre. *vetus.* Sturnus. *germ. Star. sax. stare. gal esterneau. ital. storino, sturnello. hisp. estorino. ang. Stare, Starling.*

sterlinck. j. sterre. Sturnus. **Pond sterlincks.** *vide* **Pond.**

ster-vzene. *vetus.* Strix. *ital. Striga, ang. Shrãchowle*

stert. j. steert. Cauda.

sterte-bollen/steerte-bollen. *holl. j. tupmalen.*

stertel/steertel. Ligula, ligula adstrictoria.

stertelinck. Ligamen, ligula, fibra.

sterven. Mori, demori, emori, cadere, vita cadere, abiri è vita, è vita discedere, recedere, animam exhalare, effare, cedere vita, effundere extremum spiritum, animam,

animam, vitam: edere vitam, edere animam, expirare, naturæ, fato concedere, interire, morte absumi, occidere, occumbere, amittere vitam, è vita migrare, mortem obire, mortem oppetere, vitam perdere, concedere fato. *Dicitur Becano* **sterven**/ *quasi* **ste** *sive* **stede erven**/ *hoc est* locum hereditare: stabilem & æternam loci hereditatem accipere, *bona piaq; in primis hæc Becani etymologia mihi videtur. Nam terrestri domo nostra huius habitationis dissoluta, æternam, perpetuam nullaq; manu factam domum hæreditatemq; adimus, &c. 2. Cor. 5. Pulchrè quoq; Cicero in Tuscul. mortem non interitum, sed quandam migrationem commutationemq; vitæ, atq; ducem in cœlum dicit. Ægyptij quoque, tumulos sive sepulchra, domos æternas nuncupare solent. germ sterben.*

Sterbelick. *j.* **sterffelick.**

Steve. *vetus* *j.* **staf.** Scipio, baculus.

Steve. Stiva aratri, manica. *hisp. esteva.*

Steve/veur-steve. Prora, pars anterior navis. **Achter steve.** Puppis, posterior pars navis.

Stevel. *j.* **stivel.** Ocrea.

Steune. *sland.* *j.* **lenc.** Fulcimentum, sustentamen, columen.

Steunen/stonen. Niti, inniti, incumbere, fulcire, fulciri. *gal. estayer.*

Steun-stock. Scipio.

Steunsel. Sustentaculum, fulcimentum, adminiculum, fulcrum.

Steur. *vetus* *j.* **stupz.** Vectigal, tributum.

Steur. Acipenser, porculus marinus. *vulgò* sturio. *germ Stur. gal. esturgeon. ital storione. hisp. esturion. ang. Sturgion.*

Steur-maeghe. *j.* **hupf-blas/ wisch-lijm.** Ichthyocolla. *q. d.* venter sturionum, *conficitur enim hujusmodi gluten ex ventre piscium.*

Stichel. Gradus, scala.

Sticht/stift. Structura. & Monasterium. & Episcopatus, episcopi jurisdictio, diœcesis, ecclesia cathedralis. *germ Stift.*

Stichten/stiften. Struere, ædificare, fundare, constituere, moliri, condere. & Proponere exemplum virtutis imitandæ, ædificare. *apud Eccles. germ. stiften.*

stichten roose ende bzandt. *j.* **bzant-stichten.**

stichter. Fundator, conditor, ædificator, creator.

stichtinge. Ædificatio, fundatio. & Exemplum virtutis, ac probitatis.

stick. *holl. sland* *j.* **stuck.** Frustum.

stick. *sax.* *j.* **steck.** Stipes.

stick. Punctus.

stick. *j.* **stickscl.** Peplum, calyptra.

stickel. *fris.* *j.* **pzickel.** Aculeus, stimulus.

sticken. Pungere, figere, stimulare. *germ. Sticken. ang. sticke.*

sticken. Aggerare, cumulare.

sticken. Farcire, saginare turundis.

sticke-vol. Refertus, turgidus.

sticke-vol maecken. Refercire.

sticke-vol zijn. Turgere, à summo plenum esse. *germ. gesteckt vol sem.*

sticken. *j.* **ver-sticken.** Suffocare, strangulare.

stick-woztel. Ampeloleuce, vitis alba, bryonia: *herba quæ vulvæ strangulationi adhibetur. germ stickwurtz.*

stick-blind. *j.* **steck-blind.**

stick-siende. *sicamb. holland.* *j.* **vp-sienigh.** Myops.

stick-voghel. *j.* **stek-voghel.** Accipiter.

sticken. Pingere acu, plumare. *Stigen.* i. notis signare, aut picturatis signis ornare.

sticker. *sicamb* *j.* **vozduer-wercker.** Phrygio.

stick-naelde. Acus Babylonia, Assyria, Semiramia.

stick-syde. Sericum plumarium.

stick werck. Opus plumarium, acu pictum.

stickscl. Opus plumarium, sutura plumaria, sutura limbolaria.

stickscl/stick. *fris. sicamb.* Vitta puellaris, peplum, calyptra, calantica.

stief. *Eland. hou. sicamb* *j.* **stijf.** Rigidus, durus.

stief-voozigh. *sland.* Terebrę resistens, difficilis terebratu. & Durus, obstinatus, pertinax.

stief voozighcyd. Durities. & Pertinacia.

stief-vzoeder. *vet. sax. sic.* *j.* **valf vzoeder.**

stief-vochter. Privigna.

stief-kind. Privignus, privigna.

Stief moeder. Noverca: *fortè.q.d.*rigida aut ſeva mater: *nempe à rigore in privignum aut privignam: unde epitheta*, injuſta, ſæva, immitis, cruda, *noverca propria. ger. Stief-stiefmutter. sax. Stif stemder. ang. stepmoder.*

Stief vader. Vitricus. *q d.* rigidus aut immitis pater.

Stiegh. *j.* **ſtijgh.**

Stiel. *j.* **ſtijl.**

Stier/stier-roer. Clavus, gubernaculum. *ger. Steur ruder. ang Sterne.*

Stier/stuyr. *vetus.* Tributum. *germ Steur.*

Stieren/stieren/stuyren. Dirigere, agere, adigere, inſtigare. & Ducere. *ang. Steer.*

Stieren. *vet.* Tribuere, contribuere, conferre.

Stieren. Regere, redigere, gubernare.

Stieren. Agere navigium: ſubigere navē conto. & Naviculariam facere, promovere navem.

Stier-boom. Contus nauticus, trudes, pertica nautica.

Stier-booyd/stuyr-booyd. Dextera navigij, latus dextrum navigij quod nauclerus occupat: locus naucleri.

Stier-mā van t'ſchip. Nauclerus, gubernator, qui clavum gubernat, navis rector: proreta.

Stier-roer. Clavus, gubernaculum.

Stier-ſtock. *j.* **ſtier-boom.**

Stier/varre. Taurus. *ger. ſtier. ſax. ſter, ſteur. ang ſtere.*

Stier-kalf. Vitulus.

Stierick. *ſicamb.* **j. varſe.** Iunix.

Stiete. *vetus.* Incus. *ang. ſtithe.*

Stiete/ſtuyte. Vropygiū, oropygium, extrema pars ſpinę in ſacrum os deſinentis, podicique imminentis.

Stier-been. Os ſacrum, ſacra ſpina.

Stier-been/steert-been. Os coccygis, os cuculi, os caudæ.

Stier-riem. *j.* **ſteert-riem.** Poſtilena.

Stieffel. *j.* **ſtevel.** Ocrea, pero.

Stift/ſtiften *j.* **ſticht/ſtichten.**

Stijf. Rigidus, durus, firmus, ſtabilis. *ang. ſtiffe.*

Stijf van goude. Squalens auro, rigens & denſus auro. *Virg.* Squalentem auro lo-

ricam & tunicam, *dixit.*

ſtijf. Rigidè, firmè, firmiter.

ſtijf. Validè, valdè.

ſtijf zijn. Rigere, obrigere, durum eſſe.

ſtijf worden. Rigeſcere, indurari.

ſtijf-hals *j.* **krom-hals.** Obſtipus, tetanicus. & Obſtinatus.

ſtijf hooftende. Surdaſter.

ſtijf-ſinnigh. Obſtinatus, pertinax, duræ cervicis.

ſtijfheyd. Rigor, duritia, durities, firmitas.

ſtijflick. Rigidè, firmiter, contentè.

ſtijffel. Amylon, glutinum ex amylo, quo mulierum pepla firmantur & inalbantur.

ſtijfte. Rigor.

ſtijgh. *ſicamb. friſ. weſtphal.* **j. twintigh.** Viginti. *vulgò* ſtega.

ſtijgh. *j.* **ſtepgh.** Acclivis.

ſtijghe. *j.* **ſtegh.** Semita. & Gradus.

ſtijghe. *holl* **j. weer-ooghe.** Hordeolum.

ſtijghel. *j.* **ſtichel.** Gradus.

ſtijghen/ſtepghen. Scandere. & Elevare.

ſtijgh-boghel. *ſax. ſicamb* **j. ſteghel-reep.**

ſtijl. Pila, columna, ſtipes, ſcapus, adminiculum.

ſtijl van de deure. Poſtis, latus oſtij.

ſtijl. Stylus, forma, formula, modus, character, vena ſcribendi aut dicendi, ritus, modus, uſus.

ſtijl/practijcke. Iuriſdictionis forma, & uſus fori, formulæ litium, litium agitandarum, exercendarum, tractandarumq; methodus, mores judiciorum. *gal ſtyle. ang. ſtile.*

ſtijléren. Docere vel diſcere formulas judiciorum vel litium.

ſtijp-gat. Columbarium, loculamentum ſingulis columbarum paribus deputatum, loculamentum avium.

ſtijven. Firmare, durare, roborare, contendere, intendere, firmum reddere. & Denſare, addenſare, condenſare.

ſtijven. Rigere, rigeſcere, rigidum aut firmum fieri. *ang. Stiffe.*

ſtijven de doecken. Firmare, durare, conſtringere pepla ſive lintea amylino glutine. *σφιγγειν.* i. cogere, conſtringere,

adstringere, spissare.

stijven. Intendi. **Het kozen stijft.** Annona intenditur, ingravescit, frumenti pretium crescit.

stil/stille. Quietus, tranquillus, sedatus, placidus, mitis. *germ Still. ang. styl.*

stil. Tacitus.

stil.j.sedigh. Modestus.

stil ende dier.j.heymelick. Secretò.

stille. *holl. sicamb. fland* **heymelicke.** Latrina.

stille-ruymen.j.stille-baeghen.

stille misse.j.stilte der missen. Canon.

stille weke. *sax. sic. frisi.* **j.goede weke: stillen vrien-dagh.j.goeden vrien-dagh: stillen woens-dagh.j.schoyssel-woensdagh.** *q.d.* silens.

stille-gangers. *holl. sicamb.* **j.plattijnen.** *per antiphrasim.*

stille-saet. *vetus. holl.* Quies, cessatio.

stille-swijghen. Silere, tacere, conticere.

stille-swijghende. Taciturnus.

stille-swijghens. Tacitè.

stille-houden. Cessare, sistere, desistere.

stille zijn. Quiescere, cessare.

stille staen. Stare, sistere gradum, subsistere, resistere, consistere, restitare.

stille staen als waeteren. Stagnare.

stille staende waeter. Stagnum, aqua stagnans, teses.

stille-stand. Quies, cessatio, statio.

stille-stand van waepenen.j.bestand. Induciæ, cessatio ab armis.

stille-stand der sonnen. Solstitium.

stille-baeghen/ stille-ruymen. *holl. sicamb. fland.* **j.beer-steken.** Latrinas purgare.

stille-baegher/ stille-ruymer. *holl. sicamb. fland.* **j.beer-steker.**

stillekens. Omninò, tranquillè, tacitè, sedatè.

stillen. Sedare, tranquillare, quietum reddere, pacare, placare, mitigare, compescere, mollire: componere, reprimere: sistere. *germ. stillen. ang Stille.*

stillick. Quietè, tranquillè, sedatè, placidè, tacitè, submissè.

stilligheyd/stilte. Quies.

stilte. Quies, silentium, tranquillitas, cessatio.

stilte der missen. Canon missæ.

stilte des nachts. Conticinium.

stilte der zee. Malacia, tranquillitas maris.

stilteniſſe.j.stilte.

stimmen. *vetus.* Firmum reddere.

stimsel.j.stemsel.

stincken. Fœtere, malè olere, obolere, putere, racere. *germ. Stincken. ang. Stincke.*

stinchen *verbum fuit medium, quod tam in bonam quàm malam partem sumi potuit, ut & apud Latinos* olere *ejusdem significationis: sed nunc ferè semper in priorem partem capitur, & tetrum atque gravem odorem emittere significat Paul Merula.*

stinck-gat. Spiraculum, charonea ferobs: caverna pestiferum exhalans spiritum.

stinck-visch / stinckelinck/ stinck.j.spierinck. Apua cobitis, pisciculus insuavis odoris. *quia recens captus, & si aliquantulum servatur, olere videtur. G. Smet.*

stinck-visch. *metaphoricè.* Homo fœtidus, olens, tetri odoris.

stinckende. Fœtidus, putidus, olidus, graveolens, virosus.

stinckende aessem. Oze, oris graveolentia, gravis odor oris, spiritus fœdi odoris.

stincker/stinckaerd. Homo fœtidus, olens, olidus, nasorum pestis, hircosus.

stinghe. *fland* **j.stanghe.** Pertica.

stint/stint-visch. *germ. sax. sicamb.* **j.stinck-visch.** Apua cobitis.

stip/stup. Punctus.

stip j.stap. Passus, gradus, vestigium. *ang. Steppe.*

stipken/stippelken. Parvus punctus.

stippe. *frisi.* Offa panis: panis juri intinctus.

stippel/stippelken. Punctus.

stippen. Pungere, figere.

stippen. *sax frisi* **j.in-doopen.** Intingere.

stippen.j.stappen. Figere pedem, vestigium facere.

stippen. Interserere.

stippen/ sticken met de naelde. Pingere acu: plumare.

stip-naelde.j.stick-naelde. Acus Babylonia.

stip-stappen. *holl* **j slingheren / botten.** Lamella aquas quatere.

stip-

ſtiy-tuyn. Sepimentum agreſte, ſepes ſtructilis, ſepes virgea, ſepes ex palis crebris terræ infixis, vallum, ſepes ex vallis.

ſtipſel. Intercepturn.

ſtipſel/ſtickſel. Opus plumarium, acu pictum.

ſtirn *j* **ſtern.** Frons, frontis.

ſtivel/ſtevel/ſtifel. *germ. ſax. ſicamb.* Ocrea. *ital. ſtivale.*

ſtobbe. *ſuef.* *j.* **ſtrobbe/ſtronck.** Truncus.

ſtock/ſteck. Stipes, baculus, baculum, fuſtis. *germ. Stock. ang. Stocke*

ſtock *ſtand brag.* Haſta, baculus auctionarij præconis. **ſtiet den ſtock verkoopen.** Haſtæ ſubjicere, auctionari, publica auctione vendere.

ſtock. Truncus, caudex. *germ. Stock gal. ſtoc. ital. zocco. ang. Stocke.*

ſtock/ſtam. Stirps, ſtemma, genus, progenies.

ſtock/ſtaf. Scipio.

ſtock. Framea, lica, enſis. *ital ſtocco.*

ſtock/vier-ſtock. Sclopus, bombarda, tormentum æneum.

ſtock. Cippus, numella, compedes, pedicæ: compes lignea, cataſta, robur, ſtipes carceralis, lignum bipatens, in quo ſontium pedes ineluduntur. *germ. Stock ſax. ſtock. ang. Stocke.*

ſtock *j* **halm/halm-goedinghe.**

ſtock der bien. *belg. ſed* *j.* **bie-kozf.** Alvearium.

ſtock *j.* **etter-ſtock.** Pus, ſanies conglobata.

Stock-be-waerder *j.* **ſteen-waerder.**

Stock-beld. Statua, delubrum, imago ſive ſimulacrum ex trunco. *ſic Horat. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum: Cùm faber incertus, ſcamnum faceréne Priapum, Maluit eſſe Deum, &c.*

Stock-blind. Omnino cæcus, & baculo viam dirigens.

Stock-bozſe. Fiſcus, fiſcina, zona teres: quæ manubrium habet inſtar baculi, facciperium, *Plin.* faccopera.

Stock-dzagher. *vetus* Lictor.

Stock-dupve. Palumbus torquatus: livia, *ang. Stocke dove.*

Stock-erte. Piſum maius, piſum Romanum: *piſi genus quod ramulis ſive baculis ſuffulcitur in agro.*

Stock-goeden/ſtam-goeden. Bona hæreditaria, bona avita fundus avitus, non emptus, ſed à maioribus acceptus.

Stock-haer *j.* **ſtoppel-haer.** Lanugo.

Stock-houder. *ſtand brag.* Præco auctionarius, qui baculi ictu merces emptori plus offerentia addicit.

Stock-houwe. Runcina.

Stocke-knecht / ſtecke-knecht. Lictor, phylaciſta.

Stock-leggynge. *ſuef.* *j.* **halm-goedinghe.**

Stock-loock/ſtuck-loock. Porrum ſectile, ſectivum, Tarentinum.

Stock-man *j.* **ſtock-out.**

Stock-meeſter. *ſax. ſic.* *j.* **ſteen-waerder.** Ergaſtularius, carcerarius, carceri ergaſtulove præfectus.

Stock-melck. *germ. ſax. ſicamb.* Lac gelatum, coneretum.

Stock-mes ſtock-meſſer. *ſax.* Falx arboraria, ſilvatica.

Stock-narre. Stipes, truncus, homo ſtupidus, bardus, ſtultus. & Stultus ſive morio ſceptrum geſtans *qui &* **polle & polleken** *dicitur, germ. ſtocknarre.*

Stock-out. Senex decrepitus, feſſus ætate ſenex, ſenex tripes, baculo gradum adjuvans, homo decrepitæ ſenectæ, & habens alterum pedem in cymba charontis.

Stock-reghel. Verſus intercalaris, qui inter verſus inſeritur: *in vulgaribus rhythmis* ſcipio aut baculus refractus *dicitur.*

Stock-rooſe. *holl.* Malua roſea.

Stock-ſlagh. Verber.

Stock-ſtille. Immobilis inſtar trunci.

Stock-tand *j.* **hoeck-tand.** Dens genuinus, molaris, columellaris, intimus.

Stock-veder *j.* **ſtoppel-veder.**

Stock-violiere. Leucoion, viola alba, vel viola lutea. & muraria. *q. d.* viola lignescens *ſive* in baculum creſcens.

Stock-viſch. Aſellus arefactus: piſcis ex aſellorum genere, vento & frigore induratus, atque in fuſtem extenſus: piſcis fuſtuarius. *Eraſmo dicitur. germ. ſtockfiſch. gal. Stocfiz. ang. Stockefiſhe.*

Stock-viſch t'eten gheven. *adag.* Fuſtigare.

ξυλοκοπεῖν. fuste verberare.

stock-wl. Noctua baculo sive scipioni insidens, ulula.

stockade. Sica. *vulgò* stoccada.

stockel hapz. j. stoppel-hapz.

stocken. Baculo munire, firmare, stabilire. & Inniti, stabiliri.

stocken op pemanden. Niti aliquo, fiduciam collocare in aliquo.

stocken de bien. Alveario apes indere.

stocker/stocke knecht. Lictor, carnifex.

stocken. *vetus.* j. **stollen.** Concrescere, conglobari, densari.

stoepen. *fris. holl.* Lascivire.

stoepgh. *holl. fris.* Lascivus, petulans.

stoepsterre. *holl. fris.* Puella lasciva.

stoepsterije. *holl. fris.* Petulantia, lascivia.

stoel. Sedes, sedile, sella, cathedra. *gal. stul. ang. stoole.*

stoel, wedulwelijcken stoel. Bona quæ viduo vel viduæ post conjugis mortem debentur.

stoel/kack-stoel. Sella pertusa, familiaris. **Te stoel gaen.** Exonerare alvum.

stoel-doeck. *vetus.* Tapes, tapetum.

stoel dzaper. j. dzapeler. Diatretarius.

stoel-ganck. j. kamer-ganck. Alvus, exoneratio alvi.

stoel-ganck-tapken/stoel-tapken. Glans, suppositorium.

stoel-suster. Monacha reses.

stoelken. Sedecula, sedicula; parva sedes.

stoelken. j. kampernoelie. Fungus boletus: *à similitudine rotundæ sedis.*

stoepe. Verber, fustuarium, castigatio fustium & virgarum.

stoep-gheerde. *fris. sicamb.* Flagrum, flagellum.

stoepe. *vetus. sax. sicamb.* Cutis & crinium exstirpatio, pœna cutis & crinium, corij & capilli.

stoepe/stoep-banche. *holl. sicamb.* Exedra, sedile pro foribus, sedile vestibuli. *ang.* Steppe. i. scamnum.

stoepen. Fodere, fodicare, pungere.

stoepen/stuppen. Quatere, concutere. & Verberare.

stoepen. *sax fris. sicamb.* Flagellare, cædere virgis. *germ. steupen.*

stoepen. *vetus. sax. sic.* Cutem capitis unà cum capillis abstrahere reo. *de quo pœnæ genere etiam apud Machab. 2. cap. 7.*

stoepen. *holl.* Sidere, subsidere, sedere.

stoep-kozf. Nassa, textum vimineum piscatorium.

stoepen/stuppen. Curvare, incurvare. *ang.* Stoupe.

stoete. j. stupte. Panis triticeus quadratus, &c.

stoet-mande. *sicamb.* Corbis.

stof. Pulvis. *germ* Staub. **stofken.** Pulviscu-lus. **stofken oft stupfken van de bloe-me.** Pappus.

stof/stoffe. Lana brevis ac minuta.

stof-hapz. Lanugo, flos.

stof-meel/stupf-meel. Pollen, farina volatica, minutissimus farinę pulviculus.

stof-regben/stupf-regben. Pfecas, pluvia tenuis, irroratio tenuissimis guttulis.

stof-sand/stupf-sand. Arena volatica.

stofachtigh. Pulvereus, pulverulentus.

stoffe. j. stof. Lana brevis.

stoffe/stof. Materia, materies: id ex quo aliquid fit. *gal estoffe. ang. stuffe.*

stoffen. *vet.* Farcire, confarcire. *ang. stuffe.*

stoffen ende poffen. Iactare, vendicare, gloriari, magnificè de se loqui.

stoffer. j. poffer.

stofféren. Munire, communire, instruere, ornare, adornare, concinnare, suppeditare.

stofféren. Cęlare.

stofféren de logenen. Farcire centones, mendacia glorioſa consarcinare, adornare: mendacijs fucum addere, concinnare mendacia, lenocinijs perpolire mendacia, affingere, splendidè mentire.

stofférer. Cosmeta, ornator, concinnator. & Cælator.

stofférer van loghenen. Aretalogus.

stofférster. Cosmeta, ornatrix.

stofférsel. Munitio, ornamentum, lenocinium, comptus, ornatus, mundus. & Cęlatura.

stofférsel/beur-banck. Peristromata, velaria, velamina, peripetasmata.

stofférsel binnen hupse. Supellex.

stofféringhe. j. stofférsel.

ſtoken het vier. Struere ignem.
ſtoken/toe-ſtoken. Inſtigare, incitare, hortari, exſtimulare, addere faces.
ſtoken de tanden. *ſax.* **j. koteren.**
ſtok-vier. Incendiarius.
ſtok-vier. Fax ſeditionis, impulſor ſeditionis, inſtigator: fabellum ſeditionis ſive turbarum.
ſtolckeren/ſtelcaeren. *ſtand.* **j. ſtollen.** Concreſcere, coadunari, coagulari.
ſtolle/ſtulle/ſtuck/lap. Fruſtum, pars aſſuta.
ſtolle. *ſax. ſic.* Cuniculus ſubterraneus, cuniculus metallicus.
ſtollen dzijven. *ſax.* Cuniculos agere.
ſtollen. Concreſcere, conglobare, coire in denſitatem, condenſari, conſtipari, coagulari, conglobari.
ſtolpe/ ſtulpe. *bel.* **j. klocke/ vier-klocke.** Turbo focarius.
ſtolpe/ſtulpe *ſax. ſicamb.* Operculum.
ſtolpe. *vetus.* Tignum.
ſtolpen. *bell.* **j ſtelpen/ſtoppen.**
ſtolpen/ſtelpen. *bell ſicamb.* **j. decken.** Tegere, operire.
ſtom. Mutus, elinguis. *ger. ſtom ang. dombe.*
ſtom worden. Mutescere, obmutescere.
ſtomme ſonde. Peccatum Sodomiticum: nefarium ſive nefandum Sodomiæ crimen. *vulgo* peccatum mutum, peccatum quod ne nominari quidem debet ob enormitatem.
ſtommelick. Tacitè.
ſtommelen. *ſtand* **j. ſpertelen.**
ſtomp. Hebes, obtuſus. *germ. ſtumpff.*
ſtompe. Truncus, caudex ramis & foliis exutus. *ang. ſtumpe.*
ſtompe. Mutilatum membrum.
ſtompe. Carpus, junctura manus, vertebra manus, brachiale. & Trunca ac tuberoſa manus. & Pes truncus, mutilus. *germ. ſtumpff. ang. ſtumpe.*
ſtompe. Mutex, gnomon.
ſtompen. Mutilare, truncare. & Hebetare, obtundere aciem, retundere. *germ. ſtumpffen, ſtumpeln.*
ſtomp-voet. Mutilus pede.
ſtomper. *ſuiſ.* Homo obtuſes, hebes, ignavus, negligens, non frugi.
ſtomperſſe. *ſuiſ.* Ignavia. & Abuſus.
ſtond. Momentum: & Spatium: & Hora. *germ. ſtund. ang. ſtunde.* **Van ſtonden aen. j. ter-ſtondt.** Statim, extemplo, illico.
ſtond. *vetus.* Vice, vicem.
ſtond glas. j. ghelaſ-looper. Clepſammidium.
ſtonden. Vices.
ſtonden. j. maend-ſtonden. Menſtrua.
ſtondigh. *vetus.* Oportunus, tempeſtivus, commodus.
ſtonen. j. ſteunen. Inniti.
ſtooken. j ſtoken.
ſtoole. Orarium, faſcia collaris, focale, zona humeralis, zona ſacra. *vulgo* ſtola.
ſtoop/ghelte. Poculum majus, œnophorum, cantharus. *vulgo* ſtopa, lotum.
ſtoozen/ver-ſtoozen. Turbare, perturbare interturbare, interpellare. & Irritare, exacerbare.
ſtoozen. Lutum aut vadum commovere.
ſtoozinghe. Turbatio, interpellatio.
ſtoozniſſe. Turbatio, interpellatio, oppoſitio, impedimentum.
ſtoot. Pulſus, ictus, quaſſus, colliſus, illiſus, impulſus, us: offenſa, offenſio.
ſtooten. Trudere, pellere, pulſare, quaſſare, offendere, allidere, illidere, impingere, tundere. *germ. ſtoſſen.*
ſtooten. j. ſtampen. Terere, pinſere.
ſtooten van t'peerd. Deturbare equo.
ſtooten in t'hooſd. j. ingheven. Perſuadere, ſubmonere. **ſtooten wt den hooſde.** Diſſuadere, dehortari.
ſtoot-ballen. j. kop kop heeft gheleght.
ſtoot-ballen. j. ſtoot-hooſden.
ſtoot-deghen. Parazonium, pugio, ſica,
ſtoot-hooſden. Arietare, conciſare. & Caput jactare inſtar irati.
ſtoot-hooſdigh. Pervicax, contentioſus, obſtinatus, refractarius: *metaphora ab animalibus ſumpta.*
ſtoot-ſteen. Lapis offenſionis.
ſtoot-valck. *ſax.* Accipiter pernix: gyrofalco, *quibuſdam.*
ſtooter. *ſax.* **j. ſpringh-hengſt.** Equus admiſſarius.

ſtooter/ſtamper. Piſtillum.

ſtooter. Tetrobolus, nummus argenteus duobus ſtuferis & medio æſtimatus.

ſtootigh.i.hozen-ſtootigh. Cornupeta.

ſtootſel. Offendiculum, ſcandalum.

ſtoppe. *vetus. ſland.* j. **werck.** Stupa, *ſive* ſtypa. *συφεῖον, συφτιον. gal.eſtoupe.ital. ſtoppa. hiſp.eſtopa: à* **ſtoppen.** i. ſtipare. *quod ſtupa navium rimæ ſtipentur ſive obturentur.*

ſtoppel/hozen-halm. Stipula culmus, frumenti calamus. *germ.Stupffel. gal.eſtouple. ital.Stoppia.ang.Stubble.*

ſtoppel-gans. Chenclops, anſer ſtipulas paſcens.

ſtoppel hapzken. Lanugo, prima lanugo.

ſtoppel-raepe. Rapa quæ poſt meſſem ſeritur, ſtipulis exaratis: rapa autumnalis.

ſtoppel-veder/ſtock-veder/ block-veder. Penna ſive pluma tenerior, ſanguineę caulis: calamus extra cutem eminens, ex quo plumea lanugo erumpit: prima penna ſive pinna avium.

ſtoppelen. Primas pinnas ſive pennas emittere: & Pubere, pubeſcere.

ſtoppen. Stipare, obſtipare, ſiſtere, oppilare, obturare, obſtruere, occludere, opplere. *σύφειν. vulgò* ſtoppare. *germ.Stopffen. gal.eſtouper ital.ſtoppare ang.Stoppe.*

ſtoppen. Adſtringere, denſare, condenſare: poros ſive meatus contrahere.

ſtoppen den ſtoel-gauck. Alvum aut ventrem adſtringere.

ſtoppende medicijne. Styptica, adſtrictoria medicamenta.

ſtoppen het ſchip.i.kalfaten.

ſtop-hamer. Malleus quo aliquid ſtipatur.

ſtop-mes. Falx ſive aſcia qua ſtipantur vaſa.

ſtop-ſteen. Farturæ: materia lapidea vel cæmentitia, quæ parietum vel murorum medium interſtitium farcit atque implet.

ſtop-vederen/ſtoppel-vederen. Lanugo.

ſtop-wachs. Propolis.

ſtop-werck. Stupa.

ſtopſel. Obturamentum, operculum, operimentum, cooperculum, orbis, *gal.eſtou-pillon.ang.Stoppel.*

ſtopſel.ſax.j.ſtoppe/werck. Stupa.

ſtozck. *germ.ſax.friſ.ſicamb.* j. **opevaer.** Ciconia. *ang.Storke.*

ſtozckelen. *ſland.* j. **ſtelckeren.** Concreſcere, conſtipari, coagulari.

ſtozie. Hiſtoria. *germ.hyſtory.gal.hiſtoire.ital. ſtoria, hiſtoria ang.hiſtorie, ſtory.*

ſtozien. Hiſtoriam narrare, res geſtas recenſere.

ſtozm. Rumor, ſtrepitus, tumultus vehemens. *ital.ſtormo.*

ſtozm. Impetus, impreſſio, oppugnatio, procella, nimbus, turba, exercitus turbatio, vis. *gal.eſtour. ang.Storme.*

ſtozm.j.ſtozm-wind. Turbo, procella.

ſtozm.j.ſtozm-weder. Turbo, vis major, vis divina, calamitoſa tempeſtas, procelloſa tempeſtas.

ſtozm. Claſſicum: ineundę pugnæ ſignum.

ſtozm-ſlaen. Canere claſſicum, ad arma ciere.

ſtozmen. Tumultuare, turbare, ſtrepere, obſtrepere. *ital.ſtormire.*

ſtozmen/be-ſtozmen. Oppugnare, incurſionem, impetum, impreſſionem facere.

ſtozm-baere. Procella.

ſtozm-back. Pluteus muſculus, vinea, teſtudo.

ſtozm-gat/ſtozm-plaetſe/bzeſſe. Labefactatio muri.

ſtozm hamer/her-hamer. Ceſtra, malleus militaris.

ſtozm-hoed. Galea bellatoria, galea oppugnatoria.

ſtozm-katte.i.katte. Vinea.

ſtozm-klocke. Claſſicum ęramentum.

ſtozm-ram.i.rammepe. Aries.

ſtozm-weder.i.ſtozm. Vis major.

ſtozm-wind. Procella, turbo.

ſtozmigh/ſtozm-achtigh. Turbidus, tempeſtuoſus, procelloſus, impetuoſus, nimboſus.

ſtozte/ſtozt-gat. Gula: *dicitur à fundendo: quoniam per hanc partem omnia corpori velut per clepſydram infunduntur, Becan.*

ſtozte/ſtrote. Iugulus, jugulum.

ſtozten. Fundere, diffundere, effundere, profundere.

ſtorten. *vetus.* Sternere, præcipitare, præcipitem dare.

ſtorten. *friſ. holl. ſax. ſicamb.* **j. vallen.** Cadere, labi. **ſtortende ſieckte.** *friſ.* **j. vallende ſiecktе.** Morbus caducus, comitialis.

ſtort-eemer/giet-eemer. Modiolus erogatorius.

ſtort-gat. **j. ſtorte.** Gula.

ſtort-moſe. *vetus.* Lavatrina.

ſtort-ſchotel. Homo profuſus, prodigus, vappa, effuſor.

ſtort-vat. **j. onder-vat.**

ſtort wijn. **j. leck-wijn.** Vappa.

ſtorvigh. *ſax. ſicamb.* Torvus.

ſtove/ſweet-bad. Hypocauſtum, laconicum, vaporarium, ſudatorium, tepidarium, caldarium, cella caldaria, balneum. *vulgo* ſtuba, ſtufa. *germ. Stub. ſax. Stave. gal. eſtuve. ital. ſtufa. hiſp. eſtufa. ang. Stue, Stew, Stewe.*

ſtove/ſtoof ke. Æthranon, ſcabellum quod fovendis brumali tempore pedibus ſubjiciunt feminæ: ſedile pedes fovens.

ſtoven. **j. ſmoozen.** Vaporare, ſuffire, fovere, *&c.*

ſtoven. Fovere, partem lęſam vel morboſam humidis calidiſve fomentis foris applicitis tepefacere.

ſtover/ſtove merſter. Balneator.

ſtovinghe. Fotus, fomentum, fomentatio.

ſtoven. **j. vellen.** Sternere.

ſtovёde oft ſtupvende kote. Talus pronus.

ſtout. Audax, audens. *&* Ferox, arrogans, faſtoſus. *&* Confidens. *germ ſtoltz. angl. ſtoute.*

ſtout herrigh. Animoſus, ſtrenuus.

ſtout-moedigh. Ferox, animoſus, ſtrenuus.

ſtoutachtigh Audaculus, feroculus.

ſtoutheyd/ſtoutigheyd. Audacia, confidentia, arrogantia.

ſtoutelick. Audacter, audenter, intrepidè, animosè, confidenter, arroganter.

ſtouwen. Agere, minare, ducere, propellere.

ſtouwen. *ſland* Incitare, inſtigare.

ſtouwen. *friſ.* **j.** Compeſcere, cogere, coërcere.

ſtouwen. *vetus.* **j. taſſen.** Acervare, accumulare, cogere.

ſtouwen als de duyven. **j. roeckocken.** Minarrire.

ſtrack. *vetus.* Rectus, directus, erectus. *ger. Strack. ang. ſtraight.*

ſtracken. *ſax. ſic.* **j. ſtrecken.** Tendere.

ſtracks. Recta, recta via, directè. *&* Eveſtigio, confeſtim, quamprimum. *germ. geſtracks, ſtrackweghs. ang. ſtraight waye.*

ſtraele. Radius, linea. **ſtraele der ſonne.** Radius ſolis.

ſtraele. *ger ſax.* Fulmen, Iovis ignis. **ſtraelkens van yeet yſſer.** Strictуræ.

ſtraele. *ſland.* Stimulus, aculeus, ſpiculum.

ſtraele. *ſland.* Oculorum acies.

ſtraele. *vetus. ſland* Crabro.

ſtraele. *vetus* Iaculum, ſagitta. *ital. Strale.*

ſtraele. Cavum ungulæ, chelidon. χηλιδὼν.

ſtraele. **j. ſtreele.** Pecten.

ſtraelen. Radiare, irradiare, radios emittere.

ſtraelen. *ſland. holl.* Aculeo, ſpiculo, ſtimulo pungere: *dicitur propriè de avibus.*

ſtraelen. *vetus.* **j. ſtreelen.** Pectere.

ſtraelen. *vetus.* **j. ſchieten.** Iaculari.

ſtraeme/ſtreme. Vibex.

ſtraete. Platea, vicus, via, veha, agger. *germ. ſtraß. ital ſtrada. ang. ſtreat, ſtrete.* Strata, *ſive* ſtrata via. *propriè dicitur* lapidea via publica civitatum, pagorum, *&c. tametſi mdff. venter pro* terrea via *accipiatur.*

ſtraete. *vet. ſicamb.* **j. ſtrote/ſtorte.** Gula.

ſtraet-arbeyder. Bajulus, gerulus.

ſtraet-deure Antica.

ſtraet-gheld. **j. wegh-gheld.**

ſtraet-maere. Fama vulgi, fabula vulgi.

ſtraet-moze. Eluvies, lutum platearum.

ſtraet-roof. Latrocinium.

ſtraet-rooben. Graſſari, latrocinari, depopulari.

ſtraet-roover. Latro, graſſator, viarum obſeſſor.

ſtraet-ſchenden. Latrocinari, graſſari.

ſtraet-ſchender. Latro, graſſator, pirata terreſtris.

ſtraet-ſlingher. Deambulator otioſus.

ſtraet-ſlingeren. Obambulare, vagari per plateas.

ſtraet-ſteen. Silex, lapis quo via ſternitur.

ſtraet-vercken. Porcus aphetus, id eſt, qui libe-

liberè & ſine cuſtode per plateas vagatur: *ut ſues Anconianæ quas urbe arcere nefas olim fuit.* & Scortum, cloaca, meretrix diobolaris, quadrantaria mulier proſtituta & expoſita cujuſvis libidini. ἀφετὸς γυνὴ.

ſtraet-waeghen. Plauſtrum, ſarracum.

ſtraetken. Angiportus, angiportum, vicus parvus & anguſtus.

ſtraf. Rigidus, durus, aſper, immitis, auſterus, ferox, ſævus, atrox, ſeverus, inclemens, tetricus.

ſtraffe/ſtraffinge. Pœna, ſupplicium, vindicta, animadverſio, correptio, mulcta, multa, punitio.

ſtraffe lijden. Pœnam ſubire, ſuſtinere, ferre, dare, pœnas luere.

ſtraffen/ſtraven met woorden. Arguere, coarguere, reprehendere, taxare, objurgare, caſtigare. *germ. ſtraffin.*

ſtraffen/ſtraven/ſtraffe aen doen. Punire, afficere pœna, pœnam irrogare, multare, multam irrogare, plectere, ſumere ſupplicium, exigere ſupplicium ab aliquo: ſupplicio afficere aliquẽ, animadvertere in aliquem, vindicare.

ſtraf-baer. Obnoxius, pœnæ ſive mulctæ obligatus.

ſtraf-loos. Impunis.

ſtraf-weerdigh. Puniendus, pœna dignus.

ſtraffelick. Rigidè, durè, ſeverè, aſperè.

ſtraffinghe. Animadverſio, punitio.

ſtrafheyd/ſtraffigheyd. Rigor, ſeveritas, auſteritas.

ſtraffer. Animadverſor, punitor.

ſtrale. j. **ſtraele.**

ſtram. Strigoſus, rigidus. & Laſſus, defatigatus, fractus labore.

ſtramme leden. Membra rigida, defatigata, fracta labore.

ſtrame. j. **ſtreme.**

ſtramtjn. j. **ſtamtjn.**

ſtrande. *ſax. ſic.* Litus, litoris ora, acta.

ſtranden. Appellere ad litoris oram.

ſtranden. *ſax.* Facere naufragium, navem frangere.

ſtrangh. j. **ſtrengh.** Arctus.

ſtranghe/ſtringhe. Vinculum.

ſtrænghe. Brachium maris vel fluvij, ſinus, maris, æſtuarium. & Litus, ora maris. *germ. ſtrang.*

ſtranghen/ſtrenghen. Arctare.

ſtranghen/ſtranden. Appellere ad oram maris. & Facere naufragium.

ſtrangupl/ſtrangelioen. j. **ſtrenghel.**

ſtrate. j. **ſtraete.** Platea, *&c.*

ſtrave. j. **ſtraffe.** Pœna.

ſtraven. j. **ſtraffen.** Arguere, *&c.*

ſtreck/ſtreke. Tractus.

ſtreck. *ſtand* j. **ſtrick.** Laqueus.

ſtrecken/recken. Tendere, extendere, contendere, intendere, protendere, diſtendere. *ang. ſtrecche.*

ſtrecken ende recken de leden. Pandiculari.

ſtrecken tot eendraght. Tendere, pertinere, ſpectare ad concordiam.

ſtrecken den hals veur/*&c.* j. onder-ſetten.

ſtreel/ ſtraet. *germ ſax. ſic.* j. **kam.** Pecten.

ſtreel. j. **roſ-kam.** Strigilis. *germ. ſtrigel. gal. eſtrille. ital. ſtregia, ſtrigia.*

ſtreele. Antiæ.

ſtreelen. Pectere, pectinare. & Palpare, palpari, mulcere, demulcere, blandiri molli attactu, adulari.

ſtreplen/ſtruplen. *friſ. ſicamb.* j. **piſſen.** Meiere.

ſtreke. Linea, tractus, verſus. & Tractus, via, limes, plaga, regio.

ſtreke/ſtrepe. Stria, ſtriga. & Vibex.

ſtreke. Ictus, verber, plaga. *ang. ſtroke.*

ſtrekel / ſtreekel. *ſtand. ſicamb.* j. **ſtrijck-ſtock.** Hoſtorium, radius.

ſtrekelen. Leviter tangere.

ſtreme. Linea, lineamentum, filum, tractus: & Stria. & Radius. *germ. ſtreym. ſax. ſtrime.*

ſtreme. Vibex, ſignum verberis, veſtigium verberis in carne remanens. *vnigo* ſtrima. *germ. ſtriem. ſax. ſtryme.*

ſtreme gaerens. j. **ſtrene.**

ſtremen. Striare, ſtrias facere.

ſtremmen. *ſtand.* Siſtere, reſtinguere, cohibere.

ſtremmen. *holl. friſ.* j. **rinnen.** Coagulari.

ſtrem-vat. *holl. friſ.* Vas in quo lac coagulatur.

ſtremſel j. **rinſel.** Coagulum.

ſtrene garens. j. **ſtringhe.**

ſtrengh/ſtrenge. Arctus, ſtrictus acer, auſterus, durus, rigidus, ſeverus, aſper, vehemens, ſęvus, fortis: & Strenuus, gnavus, fortis, ad res gerendas promptus. *germ. Streng. hiſp. Stricto. ang ſtrong.*

ſtrengh recht. Ius ſummum, ſtrictum jus.

ſtrenghe j. **ſtringhe.** Vinculum, ligula. *gal. Streniga.*

ſtrenghel. Catarrhus equorum cum anhelitus difficultate. *vulgo* ſtrangulina, ſtrãgulio.

ſtrengen. Stringere, conſtringere arctare. *gal. eſtraindre. hiſp eſtrechar. ang. ſtreigne, ſtrayne.*

ſtrenghighęyd. Rigor, acritas, duritia, ſeveritas: & Strenuitas.

ſtrenghighlick. Strictè, arctè, acriter, duriter. & Strenuè, gnaviter.

ſtreye. Stria, ſtriga, linea, tractus: & Litura.

ſtreyen. Striare, lineare, lineam ducere: lineis ſive virgulis diſtinguere, variegare.

ſtreven. *germ. ſax. friſ ſic. holl.* Niti, eniti, moliri, intendere, contendere. & Certare, concertare, contendere, diſceptare, velitare. *germ. ſtreben. hiſp. eſtrivar gal. eſtrever. ang. Strive. Striffe.*

ſtreven. *veter. holl.* Simul deambulare.

ſtrick/knoop. Nodus.

ſtrick/ſtrop. Laqueus, tenus, tendicula.

ſtrick/laghe. Laqueus, inſidię.

ſtricken. Stringere, conſtringere, nectere, connectere laqueo, nodare, laqueo induere.

ſtricken. *ſicamb.* j. **bręyden.** Contexere rete, vittam, *&c. hinc* **hoſen-ſtricker/muts-ſen-ſtricker/ huyven-ſtricker.** *ſicamb* j. **bręyder.**

ſtrick-hoſen j. **wagghen.** Faſcię, perones. *gal. triquehouſes.*

ſtrick-litſe j. **litſe.**

ſtrickr. Strictus, contractus, arctus. *angl. ſtraict* **ſtrickte hacht.** Stricta ſive arcta captivitas.

ſtrickrelick. Strictè.

ſtriemelen. Vacillare, ceſpitare, nutare greſſu.

ſtrighel *germ ſicamb.* j. **ſtreel.** *germ. Strighel.*

ſtrighelen. *germ.* Strigilare.

ſtrijck/ſtreke. Tractus.

ſtrijck j. **ſtreke.** Ictus.

ſtrijcken. Stringere.

ſtrijcken. Linere, linire, allinere, collinere: & Tergere, abſtergere, radere. & Demulcere, molliter attrectare, palpare.

ſtrijcken. *metaphor.* Leviter virgis ſive flagris cędere.

ſtrijcken. Legere tendere, proficiſci. **ſtrijcken nae Italien.** Tendere in Latium. **Gaen ſtrijcken.** Abire, diſcedere.

ſtrijcken. Remittere, relaxare, deponere.

ſtrijcken ȳet ſepl. Deducere vela, legere vela.

ſtrijcken de riemen. Inhibere remos, vehementiore remigationis modo navium ad puppim convertere, ſtringere remos.

ſtrijcken. Conſidere, ſimul ſedere, quieſcere, interquieſcere, ſtrigare, in arando ſulco interquieſcere, in ſtriga interquieſcere. *Plin.*

ſtrijck-bedde. *ſtand.* Lira, regeſtum, terra regeſta.

ſtrijck-bloeme. Cotula lutea, buphthalmi ſpecies.

ſtrijck-hout j. **ſtrijck-ſtock.** Radius.

ſtrijck-kalck. Gypſum.

ſtrijck-ſteck/ ſtrijck-ſteckſken. Plectrum.

ſtrijck-ſteen. *ger. ſax. ſicamb.* j. **goud-ſteen/ roeſt-ſteen.**

ſtrijck-ſtock/ſtrijcker. Radius, hoſtorium: *baculus teres quo menſura equantur, redundanſq; abſtergitur. ang. Strikle.*

ſtrijck-weer/ ſtrijck-weeringhe. j. **bozſt-weer/bozſt weeringhe.**

ſtrijckel. *ſax.* j **ſtreel/ſtrigel.** Strigil. *ang. Strickle.*

ſtrijcker. Raſor.

ſtrijcker. j. **ſtrijck-ſtock.**

ſtrijd. Certamen, pugna, prælium, conflictus, decertatio, bellum, agon. *ger. Streyt. ang Striffe.* **Om ſtrijds.** Certatim. **Om ſtrijds drincken.** Certare poculis, contendere potu, certatim ingurgitare ſe potu.

ſtrijden. Certare, decertare, certamen conſerere,

ſerere, manum conferre, pugnare, compugnare, depugnare, dimicare acie vel prœlio, conflictari, digladiari, prœliari, bellare, belligerare, confligere, ad manus venire, confligere acie, decernere acie, ferro, armis : bello contendere, committere prœlium. *germ. ſtritten. ang. Strive.*

ſtrijd-baer. Militaris, mavortius, bellicoſus, bellicus bellator, caſtrenſis, bellifer, belliger, bellipotens.

ſtrijd-baerlick. Bellicosè.

ſtrijd-kolve. Cęſtus.

ſtrijd-plaetſe. Arena.

ſtrijd-reden. Contentio, oratio pugnax & contentioſa.

ſtrijder. Bellator.

ſtrijdigh. Pugnans. & Controverſus, litigioſus.

ſtrijpe j. **ſtreepe.** Stria, ſtriga, linea.

ſtrijpt kleedt. Veſtis diſcolor, lineis variegata.

ſtringhe/ſtrenghe. Vinculum, reſtis, ligamen, lorum, nervus, chorda, ligula, laqueus. *ital. ſtringa. ang. Stringe.*

ſtringhe garens. Spira filacea, orbis filaceus, filorum congeries.

ſtringhe haers. Cirrus, cincinnus, capillus contortus.

ſtringhen. j. **ſtrenghen.**

ſtrobbe. Frutex.

ſtrobbelen/ſtrubbelen. *ſland.* j. **ſtrupckelen.** Ceſpitare.

ſtrop. j. **ſtroo.** Stramen.

ſtrom j **ſtroom.** Tractus.

ſtrompe/ſtrumpe. *ſax. ſicamb.* Tibiale. *ger. Strumpff.*

ſtrompelen. *holl* j **ſtrupckelen.** Ceſpitare.

ſtronck. j. **tronck.** Truncus, ſtirps, ſtipes, corpus arboris. & Radix trunca : & Stirps, progenies.

ſtroncken. j. **troncken.** Truncare, detruncare, decurtare, amputare.

ſtronck-epcke / tronck-epcke. Quercus trunca, quercus deciſis ramis; quercus raſilis, tonſilis.

ſtronckelen. j. **ſtrupckelen.** Ceſpitare, offendere greſſu, titubare greſſu. *q. d.* ad ſtirpem ſive ſtipitem offendere.

ſtront. Stercus, ventris onus oletum, merda, homerda. *gal. ſtronc.* Struntus. *inquit Ioſephus Scaliger, veteribus latinis dicebatur* Stercus rotundum.

ſtront-pot. j. **ſchijt-pot.** Laſanum.

ſtront-ſack. Alvus, venter.

ſtront-ſaecke. Res frivola.

ſtront-voere. j. **ſchijt-voere.** Geſtus indecens. & Res frivola.

ſtroo/ſtrop. Stramen, ſtramentum. *germ. Straw. gal. ſtra-n. ital. ſtrame. ang. Strawe.*

ſtroo-boter. Butyrum hyemale. *q. d.* butyrum ſtramentitium, ſtramineum: *cum deficiente gramine, ſtramento paſcuntur vacce.*

ſtroo-halm. Calamus, culmus.

ſtroo-knoop/ſtroo-lidt. Geniculum.

ſtroo-maet. *ſland* Genus menſurę exiguę.

ſtroo-pijpe. Calamus, culmus, ſtipula.

ſtroo-ſack/bult. Culcita ſtramentitia.

ſtropen/van ſtroo. Stramineus, ſtramentitius.

ſtropen dack. Culmẽ, tectum ſtramineum, tectum culminis conſtratum.

ſtropen hoed. Vmbella, petaſus, galerus ſtramineus.

ſtropen kozf. Fiſcina.

ſtropen. Sternere, ſpargere, diſpergere. *ang. ſtrawe.*

ſtropken wozpen. *ſland* j. **halm-ſchieten.** Vendere fundos, patrimonia, *&c.*

ſtropſſel. Stramentum, ſubſtramen.

ſtrooeken. *holl* j. **ſtrijcken/ſtreelen.**

ſtroom/ſtrom. Tractus.

ſtroom/ſtroẽ. Curſus aquę, curſus amnis, fluxus, fluctus, flumen, unda. *ang. ſtreame.*

ſtroom. Æſtus, maris creſcentis & decreſcentis commotio. **Teghen ſtroom.** Adverſo flumine. **Teghen ſtroom ſeplen.** Adverſum æſtum velis ſuperare.

ſtroom-waeter. Fluvialis aqua, flumen vivum.

ſtroom-viſch. Piſcis fluvialis.

ſtroomen. Fluctuare, fluere, undare.

ſtroop. j. **ſtrop.** Nodus, laqueus.

ſtroopen. Stringere, diſtringere, obſtringere, conſtringere, contrahere, nodare, nectere. & Glubere, deglubere. & Spoliare, exuere. *ang. Strippe.*

ſtroop-hooſe. *ſicamb.* j. **ſtrick-hooſe.**

stroop-nest. Spoliarium, locus in quo quis vestibus, pecunia aliáve re exuitur.

stroop-tijt der slangen. i. lenten-tijt. Vernatio.

strop. Laqueus, laqueus noxilis, tenus, vinculum, funis intortus. στροφὸς. i. funiculus tortus. *stroppa italis* vimen *dicitur. vulgò* stropus, strupus.

strop-slagh. Laqueus, decipula, transenna.

stroppen. i. **strooyen.** Stringere, premere, ligare laqueo, laqueo induere, illaqueare. *Stroppare ital.* intercludere.

stroppe-koorde. Fidiculę : *genus tormenti Italis & Hispanis familiare, quo reus rejectis in tergum manibus fune suspensus in præceps dimittitur.*

strote. i. **stoyte.** Iugulus, jugulum. *ital. strozza. ang. throate, trote.*

strote/roeper. Aspera arteria.

strote hoofd. Lárynx.

strubbe/strobbe. Frutex.

strucken. i. **strunckelen.** Cespitare.

struffen. Confutare, refutare.

strupck. Stirps, frutex, caulis, scapus, planta firmitate prædita.

strupck-bosch. Fruticetum.

strupck-roover. *vetus.* i. **straet-schender.** Grassator, subsessor.

strupckelen. i. **stronckelen.** Cespitare, titubare, vacillare gressu, talipedare, offendere, offensare.

strupckelende peerd. Equus cespitator, suffossus.

strupckelinghe. Offensio, offendiculum, offensatio.

strupckel. Offendiculum.

struplen/strullen/streplen. *sax. fris. sic.* Reddere urinam.

strupl-becken/strul-becken. Matula.

strups/strups-voghel. struthio, struthius, struthiocamelus, avis Afra. *germ. Strauß. gal. austruche. ital. Struzzo. hisp. Struz, abestruz. ang. ostriche.*

strups. Sertum plumeum, crista plumea.

strups-veder. Struthionis penna, qua galeę crista sive conus ornatur.

strups-meese. Parus cristatus.

strupve. Placenta, scribilita, laganum.

strunck. i. **stronck.**

strubelen. *sland.* Horrere, inhorrere.

strubvieren. *sland.* i. **ver-stroyen.** Dispergere.

strubviers. *sland.* Sparsim.

stubbe/stof. Pulvis.

stubben *fris.* Verrere, pulverem discutere, aranearum telas tollere. & Ornare, accommodare.

stuck. Frustum, fragmen, fragmentum, segmen, segimentum, pars. *germ. stuck* **van stuck tot stuck.** Articulatim, membratim, minutatim, particulatim.

stuck. Res, causa, factum, facinus. **een stout stuck.** Audax facinus. **wroom stuck.** Egregium facinus.

stuck boefs/stuck schelms. Scelus, homo scelestus, flagrio, mastigia. **stuck hoers.** Meretrix, scortum.

stuck geschuts. Tormentum æneum, bombarda. **stuck gouds.** Numus aureus.

stuck ghelds. Numus.

stuck van een groot boeck. Tomus.

stuck terwen. i. **ander-half deertel.**

stuck vleesch. Offa, frustum carnis.

stuck wercks. Opus.

stuck lands. Modus agri, ager, prædium, fundus.

stuck loock. Porrum sectile, sectivum.

stuck-werck. Opus imperfectum.

stuck-wijs. Membratim, particulatim, frustulatim.

stuckskens. Frustulum, particula.

stuenen. i. **steunen.**

studer/stupder. *vetus.* Proletarius.

stueperen. i. **steperen.**

stuer. Torvus, trux, austerus, horridus, ferox. *dicitur* **stuer.** *q. d.* **stier.** i. taurus, *quòd præcipua frontis asperitas in tauro appareat: unde &* torvus *frequenti epitheto dicitur.*

stuer sien. Taurinũ vel taurinè tueri: taurinis & limis oculis obtueri, *Gesn.*

stuer ghe-sicht. Trux aspectus.

stuerlick. Torvè, torvum.

stuerande. *vetus.* Horrida tempestas.

stuer-krabbe. Locusta. *piscis ex genere crustatorum, binis antè oculos cornibus metuendus.*

stuerighheyd. Torvitas, asperitas, ferocitas.

stuerighlick. Torvè, asperè.

Stuer. *sax. sic.* j. **stier.** Gubernaculum navis, temon navis. *germ* **Stuer-ruder.**

Stueren. j. **stieren.** Agere, adigere, & regere, dirigere.

Stuer-boozd. j. **stier-boozd.**

Stuer-man. j. **stier-man.**

Stuete. *holl.* j. **stiete.**

Stupck. Concussus, us: & Piscus, qualus.

Stupcken. Quatere, incutere, impingere, quassare, concutere.

Stupcken. Ludere nucibus in scrobem conjectis.

Stupcken de schorsse. Elevare & insolare cortices, in altum tollere & siccare.

Stupcken. Liquare per qualum.

Stupcken. j. **stepgheren.** Elevare.

Stuck-mande. Qualus, qualus vimincus: corbis vimineus per quem liquatur vinum calcatis uvis, & cerevisia concoctis granis & leguminibus, colum.

Stupde. *germ. sax sic.* Frutex, arbuscula.

Stupffen. j. **stupven.** Pulverare, pulvere aspergere.

Stupf-hayr. j. **stof-hayr.** Lanugo.

Stupf-meel/stof-meel. Pollen farina volatica, molendini parietes dealbans.

Stupf-regben/stof-regben. Pfecas.

Stupf-sand. Arena volatica, arena sicca.

Stupfken. j. **stofken.** Pulviculus.

Stupfken van de bloeme. Pappus, lanugo è floribus veterascentibus decidua & volatica.

Stuppe. Stupor. & Concussus, concussio: & Spasmus, convulsio: & Deliquium, defectio animi: & *fland.* Febris.

Stuppe. j. **stoepe.** Pœna cutis & crinium.

Stuppe. *sicamb.* Verber, flagrum: Virgæ. *sax stupe.*

Stuppen. j. **stoepen.** Quatere, concutere, flagellare.

Stuppen. Curvare, incurvare, inclinare, flectere. *ang.* **Stoupe**

Stuyr. *sax sic germ.* Tributum.

Stuyren. j. **stieren.** Tribuere, contribuere. & Agere, regere, dirigere.

Stuyr-baer. Vectigalis, tributarius.

Stuyr-boozd. j. **stier-boozd.**

Stuyr-man. j. **stierman.**

Stupte/stutte. *ger. sax. sicamb.* Equa. *ang.* *stede.* i. equus bellator.

Stupte. *vetus. germ.* Equus admissarius. *vulgò* stuotus.

Stupte. *holl.* j. **stiete.** Vropygium.

Stupte/stoete. *s. x. fris.* Strena Cerealis, pollinaria, adorea. & Panis triticeus quadratus.

Stupte. *fland. brab. zeland.* j. **boter-ham.** Panis butyro illitus.

Stupten. Incutere, impingere, impellere.

Stupten. *holl.* Vertere, avertere, impedire.

Stupten. *holl. fris* Resilire, resultare instar pilæ. **Niet stupten.** Nihil valere. *dicitur proprie de pila non resultante.*

Stupten/pochen. Iactare, jactitare, crepare, ostentare, arrogare, magnificè de se loqui.

Stupt-bas. Iactator dolosus: ostentator vulpinus: logodædalus. *dicitur p oprie de vulnerariis & pharmacopœis circumforaneis, & id genus alijs jactatoribus subdolis.*

Stupter. Thraso, miles glorioSus, ostentator, jactator, grandiloquus.

Stupve. *sax.* Resimus.

Stupve neuse. Nasus resimus.

Stupven. Pronum jacere.

Stupvende kote. *holl* j. **krups.** Talus pronus.

Stupve. *vetus.* j. **stof.** Pulvis.

Stupven. Pulverare, pulverem spargere, pulverem excitare.

Stupver. Sestertius, sestertium. *vulgò* stuferus: *nummus sic dictus à pulvereo levitate: quòd hæc moneta nova multo levior & deterior vetere cuderetur.* **Swaren stupver/** *leod.* j. **halve stupver. Lichten stupver/** *leod* j. **oozdt.**

Stulle. j. **stolle/stuck/lap.**

Stulpe/stolpe. *sax. sic. holl.* Operculum.

Stulpen. j. **stelpen.**

Stup. j. **stip.** Punctus. & Gradus, vestigiũ.

Stupe *sax. sic.* j. **stuppe.** Flagrum, &c.

Stuppen. j. **stippen.**

Struckelen. j. **stroyckelen.** Coagulari.

Stutte j **stupte** Equa.

stutte. j. **schoor-hout.** Fulcimentũ, fulcrũ.

stutters. Tibicines, anterides, erisnæ.

Stutten/onder-setten. Fulcire.

Stube. j. **stupve.**

S V.

Subbelen/sobbelen. Cespitare.

Suchte. Morbus, languor, dolor. *ger sucht. sax sucht.*

Suchte. Suspirium. *germ suffize. ang sicht.*

Suchten. Languere. & Suspirare, gemere, ducere suspiria. *germ. seufftzen. ang sihte.*

Suchtigh. Languens, languidus, morbidus, morbosus valetudinarius.

Suchtinge. Languor suspirium, gemitus.

Sucke. *germ. sax. sic.*] **suke.** Morbus.

Suckelen. Cespitare, vacillare, offensare, titubare, labascere. & Vitam trahere. & Errare.

Suckeler. Cespitator. & Miser, ærumnosus, ærumnis & laboribus afflictus: & Errabundus.

Suckelinghe. Cespitatio, offensio, offendiculum. & Adversitas, calamitas, ærumna miseria: & Error.

Sucken. Rapere, arripere. *germ. sucken.*

Suckte/supckte. *holl.* Morbus.

Sudde. *germ.* Palus, lacus.

Sudde van riet.] **riet-sudde.**

Suecke. *germ. sic amb*] **sucke.** Morbus.

Sueghe. *fland*] **sogh.** Sus porca.

Sueie/suple. *fland*] **eemer.** Situla.

Suene. *brab. sic.*] **verckens-troch.**

Suer/soer. Acidus. *germ sawr. gal sur. ang. sur, sower.*

Suer-ghesichte. Frons nubila, matutina, obducta, caperata.

Suer-mensch. Homo acerbus, immitis, austerus, tetricus.

Suer-ampel. *germ. sic*] **suerckel.**

Suer-deegh] **deessem.** Fermentum. *q.d.* massa acescens.

Suer kruyd. *germ*] **suerckel.** Oxalis.

Suer-melck. Oxygala.

Suer-mupl. Homo tetricus, acerbum os.

Suer sien. Contrahere supercilium, tollere supercilium, sublato supercilio significare iram: torvè tueri.

Suer seggen iemanden. Acerba convitia alicui dicere.

Suere sausse. Oxyporum, oxygarum.

Suerachtigh. Acidulus, subacidus, subacidulus.

Sueren, versueren. Acere, acescere.

Sueren. *verbum.* Fermentare.

Suerighepd. Acor, acerbitas.

Suerlick. Acerbè.

Suerckel. Oxalis, acetosa, rumex, acidula. *germ. sauramper gal surelle. ang. sorell.*

Surcel. Acerba mulier.

Suerick.] **surckel.** Oxalis.

Suersel] **heve.** Fermentum.

Suerte. Acor, aciditas, acritudo.

Suet] **soet.** Dulcis, suavis, grati saporis.

Suf. Delirus.

Suffe. Annuli connexi, digitorũ ornatus.

Suffen. Delirare, desipere, hallucinari: perturbari mente & animo.

Suffer. Delirus.

Sufferije. Deliriũ, deliramentum.

Suffinghe. Deliratio, delirium.

Suffien.] **soffien.** Sufflare.

Suffet.] **soffet.** Colaphus, alapa.

Supcker. Sacchar, saccharum, sal Indus. *germ. sucker. gal succre. ital. succharo. hisp. azucar. ang sugar.*

Supcker-candpe. Mel arundinis.

Supcker-erwten] **erwt-supcker.**

Supcker-laepken/confijt-laepken. Tragematotheca.

Supcker-moenken.] **blinden-spel.** Myinda.

Supcker-pee. Carum, carui, daucus niger.

Supcker-vleesch.] **kalf-vleesch.**

Supcker-woztel. Sisarum, siser alterum.

Supckeren. Imbuere saccaro, condire saccaro.

Supckerepe.] **cicozepe.**

Supckte] **siecktc.** Morbus.

Supd. Meridies.

Supden. Meridionalis, australis.

Supden wind. Auster, notus. *germ sudwind. gal. su, sud ang southwinde.*

Supd-oosten wind. Vulturnus, curonotus: ventus à brumali solstitio flans.

supd-westen wind. Africus, lips, libonotus, ventus à solstitio hyberno flans. *ger sudwest. gal. sowest. ang. southwest.*

supd ten westen. Mesolibonotus.

supd-supd-west. Circius, australroafricus.

supd-supd-oost. Cæcias.

supdelick. Australis, meridionalis.

supder-zee. Lacus sive sinus amplissimus

inter Frisiam & Hollandiam: sinus Germanici maris. *vulgò* australe fretũ, *in meridiem nempè vergens, quibusdã*, Lacus Flevi.

supde. *fris.* Plantago marina.

supghen. Sugere, lingere. *germ. saughen. gal. sucher. ital. sugare, succiare. ang. sucke.*

supghen de mamme. Sugere ubera, premere mammam, lactere.

supghen. j. sooghen. Lactare.

supgh-amme. *germ. sax. sicamb.* Nutrix.

supgh-broederken. Collactaneus.

supgh-lam. Subrumus.

supgh-moedet. *vetus.* Nutrix.

supgh-berckskeu. Porcellus subrumus, lactens.

supghelinck/sooghelinck. Puer lactens.

supgher. Suctor.

supgher. Sanguisuga in corpore muliebri: monstri genus hirundinis more sugillando sugendoque fœtui infestum, ac sanguinem adimens, *Levin. Lemnius.*

suple. *ger. sax. sicamb. fris. holl.* Pila, columna.

suple. *germ. sax. sicamb.* j. **elsene.** Subula. *ger. sulen. s. x. suwel. ital. sublia.*

suple/sulle. *sland.* Limen, hypothyrum. *gal. seuil.*

suple/suele. *sland* j. **eemer.** Situla, modiolus. *gal seau, seille.*

supl-ooze/bangh-ooze. Pendula auricula. & Homo dimissis auriculis, dejecto animo, æger animo.

supl-oozen. Demittere auriculas, dejecto esse animo, animum despondere, demittere animum. *metaphora sumpta ab equis & jumentis quibus fessis & ægris aures sunt marcidæ & resolutæ.*

supl-oozigh. Anxius, æger.

supmen. Cunctari, cessare, tardare, morari. *germ. saumen. gal. chomer.*

supmen. *ver.* Impedire, remorari, retardare.

suppe/sope, Haustus.

suppen. Sorbere, sorbillare. *germ. sauffen. ang. sowpe, suppe.*

suppen/ supp-dranck. sorbitio, sorbillum.

suppen/kandeel. Cyceon, miscellanea potio.

suppken. Sorbitiuncula, illinctus, ecligma.

suppelick. Sorbilis.

supp-peere. Sorbum.

supp-peer-boom. Sorbus.

supz. *holl. sic.* j. **suer.**

supzingh. *holl. fris.* j. **suerckel.** Acetosa.

supz-zee. j. **supder-zee.**

supselen. Cespitare, titubare.

supselen/supsen. Susurrare.

supselinghe. Titubatio, cespitatio.

supselinghe. Vertigo.

supselinghe/supsinghe. Susurrus, sibilus, & Tinnitus aurium: *germ. sausung. sax. susingh.*

supsel-bollen. Vertigine laborare.

supsen/soesen. Sibilare, susurrare.

supsinghe/supselinghe. Susurrus, levis aura, summissum murmur.

supsinghe der oozen. Aurium tinnitus, sibilus.

suptken. *holland.* Parus major, fringillago femella.

supvel. Lactarium. *vulgò* lacticinium.

supvel-maecker/supvel-ber-kooper. Lactarius, caseararius.

supver/repn. Mundus, nitidus, lautus, purus, splendidus, integer. & Castus, à libidinis labe immunis.

supveren/repuighen. Mundare, purgare.

supverheyd/repnigheyd. Munditia, mundities. & Castitas, castimonia.

supverlick/repnlick. Munditer, nitidè, purè, lautè, sincerè, integrè, castè.

supverlick gaen. Lentè, sensim, lento gradu incedere, pedetentim ingredi.

supverlick spreken. Purè, ornatè loqui: & Submissa voce loqui.

suke. *sax. sicamb.* j. **sieckte.** Morbus.

suker. j. **supcker.**

sulck/solck/so-lick. Talis, ejusmodi. *germ. solich. ang. suke.*

sulck-daen/sulck-danigh. *vetus.* Talis.

sulckerlep. Talis, ejusmodi.

sulcks. Talis, ejusmodi.

sul-maend. *vetus.* Februarius.

sulle. j. **suple.** Limen, hypothyrum.

sulle. j. **suple.** *sax. sicamb.* Pila, columna.

sulle/hepl-pael. Sublica.

sulle/sille/sijle. Incile, aquagium.

sulle/sulle maend. j. **selle/selle maend.**

ſulte. *ſicamb* j. **bzſſ-boet.** Tripes.

ſulte. *germ. ſax. friſ. ſic.* j. **pekel.** Muria, ſalſugo : & Acetum quo lardum conditur: & Lardum conditum: & Omaſum.

ſulte. j. **af-val van t vercken.**

ſult-ſoppe. j. **bolinck-ſoppe/ penſ-ſoppe.**

ſulte. *ſax.* Salina.

ſult-werck. Salgama. & Salſilago.

ſulten. *holl. friſ* j. **ſouren.** Muria condire.

ſummier. *ſicamb.* Modius.

ſumpe. j. **ſompe.**

ſund. *vetus. ſax.* Fretum.

ſunde. j. **ſonde.** Peccatum, delictum.

ſunſt. *germ ſax.* Collegium, cœtus, coitio ſodalium: tribus: ſodalitas, curia.

ſunſt/ſouſt/ſuſt. *germ. ſax. ſicamb. friſ.* Aliter, alioqui, alioquin, cęteroquin, alias. **Om ſunſt.** Fruſtra, gratis.

ſuppier. j. **cippier.** Cippi cuſtos.

ſurckel. j. **ſuerckel.** Oxalis.

ſurgijn. Chirurgus. *gal. chirurgien. ital. cerusico. hiſp. chirurgiano. ang. ſurgeon, chirurgion.*

ſurgije. Chirurgia.

ſus. Sic.

ſus/ſuſ-daenigh. Talis, hujuſmodi, hujus generis.

ſus ende ſoo. Vtcunque, quoquo modo.

ſuſtigh. Talis.

ſus. j. **ſunſt.** Aliter.

ſus. Silentium, quies, tranquillitas. *hiſp. ſoſſiego.*

ſus/tus. St. Vox ſilentium indicentis.

ſuſſen. Ceſſare : & Tacere : & Sedare, tranquillare. *hiſp. ſoſſegar. ang. buſſhe.*

ſuſter. Soror, germana. *germ. ſchweſter. ang. ſiſter, ſuſter.*

ſuſters ende bzoeders kinderen. Amitini.

ſuſterken. Sororcula.

ſuſterlick. Sororius.

ſuſterlinck. Sobrinus.

ſuſterlingen. *holl.* j. **ſuſters-kinderen.** Conſobrini: ex duabus ſororibus editi.

Swachtel/arm-band. Mitella.

Swachtel. *holland* j. **ſelf-ende.**

Swachtel. *holl.* Faſcia.

Swachtels. *holl.* j. **kindſ-doecken.** Faſciæ, cunabula. *ang. ſwathel.*

Swac. Debilis, imbecillis, infirmus, enervus, fragilis, fluidus, languidus. *germ. ſchwach. ang weak.*

ſwack/wack/ taep. Lentus, quod facilè flectitur, flexilis.

ſwacken. Debilitare : & Debilitari, deficere.

ſwacken/ſwicken. Vibrare.

ſwackheyd. Imbecillitas, debilitas, defectio, fragilitas, infirmitas.

ſwackelick. Imbecilliter, infirmè.

ſwadderen. Strepere.

ſwadderen. Profundere, turbare aquas, fluctuare.

ſwade. *friſ. holland ſicamb.* j. **ſepſene.** Secula, falx.

ſwade. *friſ. holl. ſicamb.* Fœni ſtriga, ordo demeſſi fœni, ita ut ſtratum in paſcuis jacet. *ang. ſwathe.*

ſwadel. j. **ſwachtel.**

ſwaden. *vetus. germ. ſax. ſicamb.* Vapor & tenebræ.

ſwademen. *germ. ſax. ſicamb.* Vaporare.

ſwaegher. j. **ſwagher.**

ſwaelem/ſwaeluwe. Hirundo, chelidon. *germ ſchwalm. ſax. ſwalcke. ang. ſwallowe.*

ſwaelem-ſteenken. Chelidonia.

ſwaelem-ſteertken / woulwe-ſteertken. Subſcus, tabella lignea, qua aſſeres, aut materię compinguntur, ſecuricula. *vulgò* hirundinis cauda. *gal. queve d'arenda.*

ſwaelem-woztel. Aſclepias, vincetoxicum, hirundinaria.

ſwaen. Cygnus, olor: albus ales : canorus ales, *Horat. germ ſchwan. ang. ſwanne.*

ſwaen. *ſland.* Genus menſuræ geometr.

ſwaen-dzaegher. *ſland.* Baculus macelli: ciſtifer.

ſwaenaerd. Cygnus maſ.

ſwaenimme. Cygnus fœm.

ſwaer. Gravis, gravidus, oneroſus, ponderoſus, difficilis, moleſtus, arduus. *germ. ſchwaer.*

ſwaer van kinde. j. **ſwangher.** Gravida, prægnans.

ſwaeren arbeyd. Labor improbus.

ſwaer werck. Opus laborioſum, difficile, grave, moleſtum.

ſwaer-hoofden. Melancholicum eſſe.

ſwaer-hoofdigh. Melancholicus, triſtis. &

Grave-

Gravedinosus.

swaer-gheestich. Melancholicus, mœstus, tristis, fastidiosus.

swaer-moedigh. Melancholicus, tristis, mœstus, fastidiosus.

swaer-moedighheyd. Melancholia, languor, tristitia, fastidium, mœstitia.

swaeren. Gravare.

swaer-wichtigh. Ponderosus. & Momentosus.

swaerachtigh. Subdifficilis, subgravis.

swaerheyd/swaerigheyd. Gravitas, pondus: & Difficultas, molestia, cura, scrupulus, solicitudo negotium, obscuritas.

swaerheyd oft swarigheyd van herten. Ægritudo.

swaerheyd van hoofde. Gravedo.

swaerlick. Graviter, difficulter, difficilè, ægrè, gravatè, molestè.

swaerniſſe. i. **swaerheyd.**

swaerte. Pondus, gravitas.

swaere. i. **swęre.** Hulcus.

swaercke. *vetus* i. **swercke.** Nubes.

swaerd. i. **sweerd.** Ensis.

swaerde. Cutis porcina, pellis suilla vel suina: setosa porci cutis, *Φορίνη*, phorina. *vulgò* crinea, crineta. *ang. swarde.*

swaerde van den hoofde. Cutis capitis.

swaer. *vetus.* Cervix. *germ. schwart.*

swagher. Affinis, affinitate conjunctus: & Sororius: & Levir. *germ. schwager.*

swagher. *vetus. holl.* Gener.

swagher/swegher/swegher-heer/sweer. *germ. sax. sicam holl.* i. Socer, pater uxoris. *germ. schwaher schweer.*

swaghers. Consoceri, quorum liberi inter se conjugio juncti sunt.

swagherinne. Affinis. & Glos. & Fratria. & Socrus.

swagher-schap. Affinitas. *germ. schwager-schafft.*

swalcke. *sax. sicamb.* i. **swaelem.** Hirundo.

swalp. Fluctus, unda, fluctuatio.

swalpen. Fluctuare, affluere, jactari fluctibus, undare.

swalp-ey. *stand.* Ovum requietum, non recens, putidum.

swaelwe. i. **swaelm.** Hirundo.

swamme. *germ. sax. frisi. sicamb stand.* Spongia. *germ. schwam.*

swamme. *stand* i. **vonck.** Fomes igniarius.

swamme aen den boom. Tuber, panus, fungus, tumor fungosus in arboribus.

swam-steenken. Spongites, lapis qui in spongiis invenitur.

swanck. Momentum.

swanck. Vibratio, libratio motus.

swanckelen. Nutare, vacillare.

swancken. Librare, vibrare, quatere: & Vacillare, titubare, fluctuare, labare. *ger. schwencken.*

swanck-roede. i. **wippe.** Tollenon.

swanck vederen. i. **slagh vederen.** Pennæ remiges.

swanghер. *germ. sax. sicamb.* Gravida, prægnans, ferens ventrem, fœta, uterum gerens.

swants. *germ. sax. sicamb.* Cauda. & Coles, penis.

swarcke. i. **swercke.** Nubes.

swart. i. **swert.** Niger, ater.

swaselinck. *vetus.* i. **swaegher.**

swasenede. *vetus.* i. **swaegherinne.**

swate. i. **swate.** Falx.

swavel. i. **swevel.** Sulphur.

swede. *vetus. stand.* i. **winckel-haeck.** Norma, regula, quadra, gnomon.

sweem/sweemer/sweemerken. Rusticula minor, gallinago minor.

sweepe. Flagrum, flagellum, scutica.

sweepen. Flagellare.

sweer/sweher. i. **swager.** Socer, pater uxoris.

sweer/swaegher. *vetus. holl.* Gener. *germ. schweher, suehur apud Otfrid.*

sweerinne. i. **swaegherinne.** Socrus.

sweerd. Gladius, ensis. *germ schwert. angl. sworde.*

sweerd. Planca lateralis stlatę aut alterius navigij plani, *lateri navis accincta tanquam ensis.*

sweerd-dans. Pyrrhice, armata saltatio, qua pugnæ simulacrum imitantur juvenes summa agilitate: chorea gladiatoria: chorea inter & super gladios strictos.

sweerd-danſſer. Pyrrhicarius, pyrrhicista: saltator gladio & armis munitus, ludius,

ludius, ludio.

sweerd houder. *sax. frisic. sicamb.* i. **bzupd-lezder.** Paranymphus, agnatus sponsi proximus.

sweerd-maghe. *sax. sicamb.* Agnatus nobilis, sive gladium gerens, agnatus proximus, per virilis sexus personas cognatione junctus: *Horum enim est gladios, mulierum vero fusos tractare: unde etiam vetus dictio.* **spille-maghe.**

sweerd syde. *sax. sicamb.* Consanguinitas virilis sexus.

sweerd-spiem. Dolon.

sweerd-vechter. Gladiator, bustuarius, lanista.

sweerd vegher. Polio, onis politor ensium sive armorum.

sweerd-visch. Xiphias, gladius piscis.

sweerdeken. Gladiolus, ensiculus.

sweerdekens krupd. Gladiolus, xiphion.

sweerdeler. *vetus* Sicarius.

sweet. Sudor. *ger. schweyss gal. suer. ang. sweat.*

sweeten. Sudare, desudare.

sweet-bad. Sudatorium, hypocaustum vaporarium, laconicum.

sweet-doeck. Sudarium.

sweet-gaetkens. Pori, cuticulares meatus, caulæ: invisibilia foramina, meatus cutis per quos sudor erumpit.

sweet-rocksken. *sland.* i. **lijf-rocksken.**

sweet-stove i. **sweet-bad.**

sweetende siecktе. Morbus Anglicus, morbus solsticialis, siriasis: ephemera Britannica, sudor Britannicus.

sweetigh. Sudabundus.

sweghel/sweghel-pijpe. *germ. sax. sicamb.* Tibia. *germ. schwegel.*

sweghelen. *ger. sax. sic.* Tibijs canere.

sweghel-pijper. Tibicen.

sweghel/sweer i. **swagher.** Socer.

swepdeler *sax. sic.* i. **knap-sack.** Mantica.

swepffen i. **swepven.** Vagari, oberrare.

swepf-sterre. Planeta, stella errans, sidus errans, palans.

swepven. Vagari, evagari, divagari, palari, oberrare, vacillare, fluctuare, fluctuari, nutare. *germ. schweiff.n*

swepver. Vagus, multivagus.

swicken. *frisic.* i. **swijcken.** Infirmare, labefactare, deficere.

swelcken. *vetus* Premere, pressare.

swelcken-hout. Sambucus aquatica.

swelen het hoy. Versare fœnum furcillis.

swelgh. *sland.* Fauces, frumen.

swelghen. Vorare, devorare, haurire, glutire. *ang. swallowe.*

swelgherije. Heluatio.

swelle/swel. *sicamb sland.* Tumor. & Callus. *germ. schwiele.*

swellen/swillen. Turgere, turgescere, tumere, tumescere, intumescere, inflari. *germ geschwellen. ang. swell.*

swellen. *campin.* i. **wellen/sieden.**

swellinghe/ ghe-swel. Tumor, abscessus, inflatio. & Phlegmone, inflammatio.

swel-hupck. Tympanites, ascites. *genus hydropis quo venter vehementer intenditur.*

swelte. Puella languida, ignava, remissa.

swelten. *vetus. sland.* Deficere, langueſcere, fatiscere.

swemme. Natatile.

swemmen/swimmen. Nare, natare. *germ. schwimmen. ang. swymme.*

swemmer. Natator.

swemmer/duycker. Vrinator.

swemmer-gans. Phalacrocorax. *sax. schwimgoes.*

swencken i. **swancken.** Labare.

swenghe. i. **swinghel.** Tollenon.

swenghe. i. **swinghe.**

swenghen. i. **swinghen.**

swent. *vetus.* Iuvenis.

swente. *vetus.* Virgo juvencula.

swentsen/swentselen. Vagari.

swercke. *sax. frisic. siamb. sland.* i. **wolcke.** Nubes.

sweere/ swepe. Dolor. *hinc* **hoofd-swere/ tand-swere.**

swere/swepe. Hulcus, apostema, phlegmone. *germ. geschwaer. sax. sweer, schwer. ang. sore.*

swęren/swepen. Dolere. & Vlcerare suppurare. & Vlcerari, suppurari, exulcerari.

swęringhe/swepzinghe. Exulceratio, apostema, abscessus, suppuratio.

swereniſſe. Exulceratio.

swęren/swereren. Iurare, fidem dare, jura-

men-

mentum præſtare, ſacramento dicere, dare juſiurandum, *ger. ſchwerē. ang. ſweare.*

ſweren ten hepligen. Deum divoſque teſtes dare, adhibere: Deo teſte jurare, deierare.

ſwerm. Examen, uva apum, examen glomeratū, mellifer exercitus. *ger. ſchwarm. ſax. ſchwarm, ſwerm. ang. ſwarme.*

ſwerm. Coitio.

ſwermen. Examinare, ducere agmina, vernare, agminatim volare. *ang. ſwarme.*

ſwermen. Confluere. & Scatere.

ſwermen/ſwerven. Vagari, divagari, errare, palari.

ſwerm-gheeſt. Fanaticus, veſanus ſpiritus, ſpiritus vertiginis, *apud Iſaiam.*

ſwerm-kruyd. Bryonia, vitis alba, ampeloleuce: *herba quæ vertiginoſis & comitialibus ſubvenit.*

ſwermer. Vagabundus, erro, errabundus, erraticus.

ſwermer. Veſanus homo, vertigine laborans, homo phanaticus. & Hęreticus. *vulgò* ſectarius, *germ. ſchwirmer.*

ſwermerije. Vertigo, veſania.

ſwermſel. i. ſwerm. Examen.

ſwerre. *ſicamb.* Vermis porcinus.

ſwert/ſwart. Niger, ater, piceus, fuligineus, furvus. *germ ſchwartz.*

ſwert-gheel. Luridus, ravus.

ſwert-grauw. Pullus, pullulus, fuſcus.

ſwerte konſte. Magia, magice, magicæ prędigię: ars Dardania: goetia, nigra magia alba *autem* magia, *pro perfecta rerum naturalium cognitione à quibuſdam ſumitur.*

ſwert konſtenaer. Magus, incantator.

ſwerte ruyters. Milites nigri, *olim in inferiori Germania: quibus veſtes nigræ, haſtæ nigræ, & vultus niger: qui ſe diabolos appellabant, ad incutiendum terrorem his contra quos mittebantur: & multis quidem, juxta nomen, perniciem attulerunt, donec crebris bellis conficerentur. And. Altham. B. Rhenan.*

ſwerte ſuſter. Sororcula pollinctrix, pullata.

ſwert-voet. Melampus, nigripes.

ſwerachtigh. Subniger, nigellus, obater, nigricans.

ſwerven. Nigrare, denigrare, infuſcare.

ſwerthept. Nigredo, nigrities, nigritia, nigror, atritas, atror.

ſwertſel. Fuligo, fuligo è tędis: atramentum fuligineum, atramentum, nigrum, nigredo, nigror.

ſwerven. *holl.* Errare, deerrare, divagari, oberrare, vagari, fluitare, fluctuare. *ang. ſwarve, ſquarve.*

ſwerver. Funda: *genus retis piſcatorij, quod in orbem ſpargitur.*

ſweſerick. Coleus, teſtis.

ſweſerkens. Colei, teſticuli.

ſwetſen. Garrire, argutari.

ſwetſer. Garrulus, rabula, logodędalus, aretalogus.

ſwette. *germ. ſicamb* Piſcina.

ſwetten. *friſ.* Attingere limites agri, conterminum ſive confinem eſſe.

ſwevel. *germ. ſax. holl. ſicamb. friſ. ſland.* **i. ſolfer.** Sulphur.

ſwevel-ſtockſken. *ſland.* **i. ſolfer-ſteck.**

ſweven. i. ſwerven. Vagari.

ſwichten. Cedere, ceſſare, deſinere, deſiſtere: & Reprimere, ſedare, pacare. *ang. aſſwage.*

ſwick/ſwickſken. Veruculum, terebellum quo dolia relinuntur, ſpina dolij.

ſwick. Flagrum, flagellum.

ſwick/ſwanck. Vibratio, libratio.

ſwick-hout. Machinæ tractoriæ genus.

ſwickel. *ſicamb.* Terebra major. & Cuneus.

ſwicken. Agitare, motitare, vibrare, librare.

ſwiendigh. i. ſwindigh.

ſwier. Gyrus, circumvolutio. & Vibratio.

ſwieren. Gyrare, in gyrum verti, circumvolvi: & Vagari: & Vibrare.

ſwijck. Defectus, defectio, labefactio.

ſwijck-ſlaen. *ſland.* Deficere.

ſwijcken. Deorſum flecti, ſubſidere, ſubmittere ſe, labaſcere, deficere, labefacere, labefactare.

ſwijckinghe. Defectus, infirmatio, labefactatio.

ſwijghen. Tacere, conticere, conticeſcere, obticere, obmuteſcere, immuteſcere, ſilere, conſilere, vocem premere, comprimere vocem.

ſwijghende. Tacens, tacitus.

Swijghachtigh. Taciturnus.
Swijghelincks. Tacitè.
Swijghelickheyd. Taciturnitas.
Swijgheytheyd. Taciturnitas, silentium.
Swijm. *bel.* j. **be-swijmtheyd.**
Swijm-slaen. j. **be-swijmen.**
Swijm. j. **swijmel.**
Swijmel. j. **swijmelinghe.**
Swijmelen. Falsa imaginari instar dormientium. & Vertigine laborare. & Cespitare.
Swijmelen. Dormitare, soporari, languere sopore.
Swijmelinghe. Levis somnus, sopor.
Swijmelinghe. Phantasma, imaginatio falsa, quales sunt quas dormientes videre sibi videntur.
Swijmelinghe. Vertigo, scotoma. & Deliquium animi: defectus animi, defectio animæ. & Vertigo capitis ac visus obtenebratio cùm omnia in gyrum circumagi, videntur.
Swijmen/be-swijmen. Deficere animo, pati deliquium animi.
Swijn. Sus, porca *germ. schwein. ang. swyne.*
Swijn. *bland.* Mensuræ aridæ genus.
Swijn-eghel. Mygale, mus araneus: & Erinaceus suillus. *sax swynegel.*
Swijn-herder. *sicamb.* Subulcus.
Swijn-hond. Canis suinus sive porcarius. i. doctus ad investigandum apros. *ita lex Salica Francor.*
Swijn-schor. *vetus. sicamb.* Hara.
Swijn-spriet/ swijn-spiesse/ swijn-staf/ swijn-stock. Venabulum, telum Venatorum lato ferro, quo apros venantur: hasta amentata.
Swijn-stije. *vetus.* Hara, porcile. *angl. swyne stye.*
Swijn-wachter. Subulcus.
Swijner/ swijnder. Porculator, subulcus, suarius.
Swijnen/swinden. Decrescere, extenuari, minui.
Swijnen/ver-swijnen. Tabescere, ægritudine animi confici.
Swijn-pupste. Phlegmone, inflammatio tumorque cum rubore.
Swijn-suchte/swijnende siecktе. Phthisis, tabes, cachexia, atrophia. *germ. schwein-suchte.*
Swijnéren. *vetus. germ. sax. sicamb.* Diminuere, attenuare.
Swil. j. **swel.** Tumor. & Callus.
Swillen. j. **swellen.** Tumere.
Swilghen. j. **swelghen.** Vorare.
Swilligh. *germ. sax. sicamb.* j. **hacketael.**
Swimmen. j. **swemmen.**
Swinck/swanck. Vibratio, libratio.
Swind-suchte. *sax.* j. **swijnende siecktе.**
Swindel/swindelinghe. j. **swijmelinghe.** Vertigo.
Swindelachtigh. Vertiginosus.
Swinden. j. **swijnen.** Tabescere, extenuari.
Swinde/ghe-swinde. *vetus.* Vehemens.
Swindigh. *vetus.* Multus. & Magnus.
Swindigh volck. Populus frequens, copiosus.
Swinghe. Spatha, gladius major & latior.
Swinghe. Pertica.
Swinghe. Asser sive baculus linarius, scutula, scytala. *vulgò* lintopta, quassorium, sumella. *ang. swyngling.*
Swinghe. Lorum, habena.
Swinghe van den waghen. Lignum transversum temonis.
Swinghe. Ala accipitris aut alterius id genus avis. *ang. vving.*
Swinghel. j. **swinghe.** Flagellum linarium: scutula.
Swinghel-berd. Asser linarius, quo linum mollitur. *vulgò* linipilus.
Swinghen/swinghelen. Vibrare, librare, quatere, jacere, stringere. *ger schwingen.*
Swinghen oft swinghelen yet vlas. Mollire linum flagello, contundere linum in lanę mollitiem: terere, conterere, frangere, ventilare linum, demulcere, & purgare. *vulgò* sumellare.
Swingh-schijve. Discus.
Swonck/swonghe. Versatile manubrium.

T A

TAbbaerd. Penula. *vulgò* tabardus. *ital. tabaro. ang. tabard.*
Langhen tabbaerd. Toga.
Nacht-tabbaerd / tafel-tabbaerd. Vestis cœnatoria.

Tabozijn. j. **tambozijn.**

Tachtentich. j. **achtentich.** Octoginta.

Tack. j. **dack.** Tectum. *germ. tach. gal. toict. ital. tetto.*

Tack-balck/dack-balck. j. **haen-balck.**

Tack. Ramus, brachium arboris, **tackſken.** Ramulus, ramuſculus.

Tack-hout. Ramera ligna.

Tacken. Suſpendere de arbore.

Tacken. Ramos producere.

Tacken. Ramos amputare.

Tackelinghen. Ramalia ſarmenta.

Tackel. *ſax. ſicamb.* Trajectus, tranſenna, funis latus in utraque fluminis ripa, alligatus, ut pontonē dirigat & provehat.

Tackel. *ſax.* j. **troſſe.** Remulcus.

Tack. *vetus.* Tactus.

Tacken. Tangere, deprehendere.

Tacken. Arripere, apprehendere, harpagare, captare, capere, figere. *ang. take.*

Tacken. Percutere, lædere.

Tackſe. *vetus* Tributum. *ang. ſax. taſo.*

Tackſe. j. **taecke.** Penſum.

Tackſ-werck/taeckſ werck. Penſum.

Taecke. *vetus.* j. **ſtoop/ghelte.**

Tackt. *ſax. ſic.* j. **ſlagh des ſanghs.** Modi, moduli.

Taecke/taeckſe. Penſum, juſta, orum: plena opera. *gal. taſche. ang. taſke.*

Taeckel/hooſd-touwe. Rudens, funis nauticus maior.

Taeckelen de ſchepen. Armamentis nauticis inſtruere, ornare, adornare naves, rudentibus armare ſive inſtruere.

Taeckel/ taeckelinghe. Armamenta navium: inſtrumenta vel munimenta, ſive gubernacula, ut funes, anchoræ, vela. *&c. ang. tacle, tackeling.*

Taeckel/troſſe. *ſax.* Remulcus.

Taeckelen/taeghelen. *ſax.* Navem maiorem ſcapha trahere.

Taeckelen. *holl.* j. **binden.**

Taeckelen/op taeckelen de broecke. j. **op neſtelen.**

Taeckſe/taxe. Taxatio, pretium, æſtimatio. *taux, taxe. ang. taſke.*

Taeffel. j. **tafel.** Menſa.

Taep. Tenax, lentus, fractu contumax, mollis, flexibilis. *germ. zaech.*

Taepaerd. Homo tenax, avarus.

Taepe. *vetus.* Avia. *gal. picard taye.* **Out rompelde taepe.** Rugoſa anus.

Taele. Lingua, loquela, idioma, peculiaris loquēdi modus, oratio, ſermo. *ang. talke.*

Taele ende andwoordе. Interrogatio & reſponſio.

Taelen. *vetus.* Loqui, dicere. *ang. tell.*

Taelen nae eenigh dinck. Interrogare, quærere, inquirere de re aliqua.

Taelen. *vetus.* j. **tellen.** Numerare.

Tael-baer. Facundus.

Tael-lieden. Interpretes: & Cauſidici.

Tael-man. Orator. & Advocatus, cauſidicus, patronus.

Tael ſpraecke. Cauſidicus.

Tael ſpreken. Cauſam alterius agere ſive defendere, patrocinari dictis.

Tael-ſpreker. Cauſidicus.

Tael-baerdigh. Facundus, diſertus, eloquens, lingua promptus.

Tael-boerder. Interpres. & Cauſidicus.

Tael-weerdigh/ tal-weerdigh. Memorandus, memorabilis memoria dignus: & Spectabilis, obſervabilis, obſervandus.

Taem. j. **tam.** Manſuetus, cicur.

Taemen. Decere, convenire. *germ. ziemen. ang. ſeeme.*

Taemigh. Decens.

Taemelick. Decens, conveniens, temperans, temperatus, modeſtus, mediocris. *germ. zimlich. ang. ſeemly.*

Taemelicke ſchoonheyd. Forma ſtata & uxoria.

Taemelick/taemelicken. Decenter, convenienter, temperatè, moderatè, mediocriter.

Taemelickheyd. Decentia, convenientia, mediocritas.

Taen. j. **tepn**

Taenen. j. **tepnen/ tannen.** Concinnare coria.

Taenen/tenen. *ſland.* Irritare.

Taeperen. j. **ſpertelen.** Palpitare.

Taert/ ſaert/ t'ſaert. *vetus.* Tener, tenellus, mollis, delicatus. *germ. zart.* Sabinis tarentum, molle *dicitur.*

Taerte, Placentia, ſcriblita. *ger. tart. gal. tar-*

te, torteau ital. torta. hisp torta. ang. tarte.

Taert-panne/blaep-panne. Testus, testū.

Taertigh. *holl.* i. **sarp.** Subacidus, acidulus, acerbus, immitis. *ang. tarte.*

Taeteren/tatteren. Balbutire.

Tael-olf/tot-olf. Statua sartoria, stipes vestiarius, cui sartor vestem recens sutam adaptat.

Taetse/tatse/hoofd-naghel. Clavus muscarius, umbellatus, rotundo capite insignis. *angl. tache, tatche.* i. fibula *sive* splinter.

Tafel. Mensa. *gal table. ital tavola. ang. table.*

Tafel. Res quadrangula.

Tafel/register. Elenchus, index libri. *vulgò* tabula.

Tafel/schrijf-tafel. Pugillares.

Tafel. Telonium, mensa publicanorum, ubi vectigal penditur. & Trapeza, mensa numulariorum, mensa argentarij.

Tafel-berd. *holl. frisic. anib* i. **taelhoze.**

Tafel-bier. Cerevisia cibaria tenuis.

Tafel boecksken. Palimpsestus, tabella deletilis, mēbrana deletitia, pugillares: pictacium, tabella gypsata, dealbata.

Tafel-gast. Convictor, epulo, conviva.

Tafel-ghe-recht. Missus, ferculum.

Tafel-ghe-selle. Convictor, epulo.

Tafel-houder. Convivator, hospes, caupo.

Tafel-houder. Telonio aut trapezæ præfectus, argentarius, mensarius.

Tafel-houder. *holl.* Vsurarius, fœnerator.

Tafel-kleed. Tapetum mensarium. & Mappa.

Tafel-knecht. Structor.

Tafel-laecken / amme-laecken. Mappa, linteum quod mensę insternitur.

Tafel-pepre. Pirum pomponianum, mammosum.

Tafereel. Tabula picta.

Tafel-rinck. Basis, orbiculus cui vasa escaria imponuntur, ne mappas polluant, aut adurant.

Tafel ronde. Mensa Delphica, cilliba, cibilla, magis. Mensa tripedanea, mensa rotunda, mensa orbicularis versatilisque: mensa cui æquali consessu convivæ accumbunt, absque delectu quo quisque loco sedeat.

Tafel-ronde. Ordo equitum: sive hastiludij veteris genus, *ab Artho sive Arthuro Britannię rege institutum:* mensa Arthuriana, orbicularis *sive* circularis; *cuiusmodi olim usi sunt Angli post nubitare decursiones, virtutis bellicæ exercendæ gratia: ne quod discrimen inter nobiles ex ambitione existeret: quadratæ autem mensæ, præsertim oblongæ, discinctos videntur habere accubitus, quosdam supremos, quosdam imos, alios medios: rotundæ autem eam distinctionem ignorant.*

Tafel-ronde. Pandesia, æ: convivium ad quod publicè vescentes quisque domo fert portionem in medium, charisia.

Tafel-schraege. Trapezophorum, fulcrum mensę.

Tafel-silver. Argentum escarium, argentearum lancium supellex, quæ epulis servit.

Tafel-spel. Ludi convivales, oblectamentum convivale, fabula convivalis.

Tafel-tabbaerd/ nacht-tabbaerd. Vestis cœnatoria, cœnatorium, toga triclinaris.

Tafel-vriend. Amicus mensę, ollę, patinę: assecla mensę: parasitus, glossogastor, mensipeta, mensę & ventris causa, non ex animo amicos colens.

Tafel-wijn. Vinum cibarium, ignobile.

Tafelet. Mensula, tabella: & Pugillares, tabulæ, codicilli, palimpsestus: *vulgò* tabuletta. *germ. tafelin. gal. tablette. ital. tavolella, tavoletta. hisp. tablilla.*

Tafelier. i. **tafel-houder.** Convivator.

Tafelier. *stand. sic.* i. **tafel-gast.** Convictor, conviva quotidianus, *vulgò* commensalis.

Tafelier. *stand* i. **banck-houder.** Trapezita, mensarius, numularius, argentarius.

Tafelreel/tafereel. Tabula picta.

Tafereel-beldelien. Bulleale sigillum: imaguncula inclusa intra margines tabulæ: imaguncula pluteis tabulisve inclusa.

Tafereelken. Tabella picta.

Taffetaf. Bombycina vestis, coa: multitium, multitia, orum. *vulgò* tafeta. *gal. taffetas. ang. taffeta.*

Taggen. Disceptare, litigare, vitilitigare, altercari.

Taggher. Vitilitigator, altercator, litigiosus.

Takel. j. **taeckel.**

Tal. *sax. sic.* j. **ghetal.** Numerus. *germ. zahl.*

Tal-meester. j. **tel-meester.** Arithmeticus.

Tal-hout. Talea. & Ligna quæ numero venduntur.

Tal-schrift. j. **iaer-dichte.**

Talch. j. **talgh.**

Tale/talen. j. **taele/taelen.**

Talie. Incisura, cæsura. *vulgò* talia. *gal. taillade, taille. ital. taglio.*

Talie. Incisura ulnę: decima sexta pars ulnę: minima ulnæ pars.

Talie in den sanck. Tenor *vulgò dicitur.*

Talie/ schampelioen. Specimen, exemplum, exemplar, tessera præcidanea.

Talioor. Orbis mensarius, orbiculus, quadra, mensa. *Virg.* discus, quadra *sive* discus quo utimur in mensa ad epulas in frusta conscindendas. *vulgò* talierus, taliare *autem &* intaliare. *veteres Latini dixerunt pro* scindere *sive* incidere, *teste Varone. germ. teller. sax telloer, teller. gal. tailloir. ital. tagliere. hisp. taiadero.*

Talioor-lecken. Parasitari, alienas mensas sectari & alterius cibos captare. *q. d.* lingere orbes.

Talioor-lecker. Parasitus, gnato, liguritor, catillo, assecla mensarum, musca.

Tallagie. *vetus.* j. **schattinghe.** Exactio, vectigal. *gal. taille.*

Talgh/talch. *sax. sic fris.* j. **ruet.** Sævum. *ang. tallowe.*

Talmasche. Larva.

Talmaschen. Larvam induere.

Taly. Culcita vilis. & Incunabula, cunę.

Tam. Mansuetus, cicur, domesticus, mitis. *germ. zam ang. tame.*

Tam worden. Mitescere, mansuefieri, mansuescere, cicurari.

Tammen. j. **temmen.** Mansuefacere, domare.

Tammigheyd. Mansuetudo.

Tanckaerd. *vetus.* j. **kitte.** Obba, cantharus. *ang. tanckard.*

Tamboer/ tambortijn/ taborijn. *sland* j. **trommel.** Tympanum. *vulgo* tamborinum. *gal. tambour, tabourin. ital. tamborino: hisp. tamburo. ang. tabber, tabour.*

Tamboeren. j. **trommelen.**

Tamboerijn. j. **trommel-slagher.**

Tand. Dens. *germ. zan, zen. sax. tene. gal. dent: ital. dente. hisp. diente. ang. tooth. tothe.*

Tand van den kam. Radius pectinis.

Tand. *sax. sicamb* j. **kerf.** Crena.

Tandeken. Denticulus.

Tand-beenen. Præsepia, ossa quæ dentes continent.

Tand-blick. Rictus, minax habitus oris.

Tand-blicken/blick-tanden. Ringere instar canis latraturi. *Lucret. Irritata canum quum primum magna molossum, Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes.*

Tand-hollekens. Cavernæ, mortariola, loculamenta quibus singuli dentes sunt infixi.

Tand-koter. Dentiscalpium.

Tand-loos. Edentulus, edentatus.

Tand-loos maecken. Edentare, dentibus privare.

Tand-pijne. j. **tand sweer.**

Tand-schrabber. Dentiscalpium.

Tand-schuursel. Dentifricium, medicamentum quo dentes fricantur ut albescant.

Tand stoker. Dentiscalpium, instrumentum exesis dentibus eradendis nitidandisque accommodum.

Tand-sweer. Odontalgia, dentium dolor.

Tand trecker. Evulsor dentium, dentifrangibulus.

Tand-trecker/ tand-treckerken. Forfex odontagra, dentiducum, dentifrangibulum: forcipicula evellendis dentibus comparata.

Tand-vleesch. Gingiva.

Tand-wee. j. **tand-sweer.** Odontalgia.

Tand-wijse. Dentatim, denticulatim.

Tanden. Proferre dentes, dentire.

Tanden iemanden. *sland.* Impetere, invadere aliquem.

Tane/tanne. j. **loye.** Farina sive pulvis corticis quercinæ. *vulgo* tanum. *gal. tan.*

Tanen/tannen/ *& vulgarius* **tepnen.** *vetus.* Præparare pelles, concinnare coria, persicere coria pulvere corticum quercinorum. *gal. tanner. ang. tanne.*

tanept/ tannept/ tepnept. Color ravus, ravidus, fuscus, cervinus, jecorarius, bericus, castaneus. *gal tanne. hisp. tenne. ang. tawny.*

tanet. *verm.* Coriarius. *gal. tanneur ang. tanner.*

tanen/tenen. *sland.* Irritare.

tanen/thanen. *sax. sic* Tediculę avium.

tanghe. Forceps, instrumentum quo prunas aut candens ferrum prehendimus, pyrolabes, pruniceps. *ger. zan. gal. tenaille ital. tenaglia. hisp. tenaza ang. tenges.*

tanghet. Acer, acris, asper, & gracilis. & Alacer, gnavus.

tanghet, bijtende op de tonghe. Acris, asper gustu, vellicans linguam.

tanneel. j. tooneel. Theatrum, visorium.

tanste. *sland j.* **tas-epe.**

tap. Penis, veru, cornu: extremitas rotunda & acuta.

tap-stopsel. Obturamentum.

tap. Epistomium, papilla, embolium, veruculum vasis, spina dolij. *ger. zapff ang. tappe.*

tap/kraen. Siphunculus, fistula quæ dolio immissa liquorem reddit.

tap. Meatus cujusvis rei exstans, qui aperiri & occludi potest.

tap. Heminaria, venditio.

tap. Zytopolium, œnopolium, caupona, taberna potoria.

tapken. Peniculus, veruculum.

tapken in de kele. uva.

tapkens krupd. j. keel-krupd. Hypoglossum.

tappen. Promere, suppromere.

tappen / ten tappe oft int cleyn verkoopen. Minutatim vendere, caponari.

tapper Promus, suppromus.

tapper. Tabernarius, caupo, zythopola, œnopola.

tapper. Cotylista, heminarius institor, minutarius venditor.

tapperije. Caupona, taberna potoria, *pisserie ital. taputo, tapezzeria. hisp. tapeta, tapezeria. ang. tapestrie.*

tapissier. Tapetopœus, polymitarius.

taran. germ. j. deuren-swijn. Histrix.

taraſſe. j. terras. Rudus novum.

tarbot/ tar-bot. Rhombus piscis. *piscis plani genus. gal. tarbot, turbut.*

targie. Parma, cetra, clypeus, scutum. *vulgo* targia. *germ tartsche. gal. targe. ital. targa. hisp. tarja. ang. targat.* Thireos, scuta patria *Gallos vocasse, eadem; etiam hodie* **tarian** *Britannis dici, scribit Guil. Camd.*

tarre. j. terre. Pix liquida.

tarrijn-boghel. *sland.* Thropis, thraupis. *gal. tarin.*

tartsche. j. targie. Cetra, clypeus, scutum.

tas. Acervus, congeries, cumulus. *gal. tas.*

tas. *Becano dicitur propriè* acervus frugum sive pabuli. *q. d.* **t'as/** *sive* **t'aes.** i. ad alimentum, ad escam.

tas houts. Strues, meta lignorum.

tassen. Acervare, coacervare, accumulare, componere, construere, exstruere in acervum, superaddere. *ἐπάσσειν. gal. entasser.*

tas-epe. Moretum, libum ex lardo, pomis, pyris, herbis, superadditisque ovis confectum

tassche/tessche. Marsupium, vidulus, sacculus, pera, crumena, loculus, mantica, *vulgo* tascha. *sax. tasschen. ital. tasca. gal. picard, tasse.*

tassche. *fris.* Appendix domus: *à similitudine pęræ pendentis.*

tasch-maecker. Marsupiarius, crumenarius, locularius.

taschkens krupd. Bursa pastoris. *germ taschelkraut.*

tasséren. *sland j.* **ber-tasséren.** Vim inferre: violenter exigere.

tast. Palpatio, attrectatio, contrectatio. **met den tast gaen.** Prætentare iter manibus aut pedibus.

tasten. Palpare, attrectare, contrectare, leviter tangere. *vulgo* tastare *gal. taster, tastonner. ital. tastare. ang. autem, taste.* i. gustare.

tasten den pols. Tentare venam, pulsum arteriæ perrimari: manum mittere in

carpum: arteriæ motiones explorare.

Tateren. Titubare, balbutire, confundere verba, imperfectè loqui. *hiſp. tartamudear.*

Tatteren. Horribili ſonitu taratantara dicere, inſtar tubæ.

Tatteren. *ſland.* Maculare, ineptè aliquid facere.

Tatterer. Blęſus, atypus balbus. & Blatero, vaniloquus. *hiſp. tartamudo.*

Tateringhe. Titubantia, titubatio.

Tateringhe der trompetten. Taratantara, tubarum clangor.

Tats. j. tets. Tactus, *&c.*

Tatſe. j taetſe. Clavus umbellatus.

Taverne. Taberna, popina, caupona, taberna vinaria, cœnopolium. *gal. taverne. ital. taverna. hiſp. taberna. ang. taverne.*

Tavernier. Caupo, ſtabularius, cœnopola. *vulgò* tabernarius. *gal. tavernier. ital. taverniere. hiſp. tavernero. ang. taverner.*

Tauw. j. touw.

TE

Te. Ad, a, in, *&c. Dictio hæc variè juncta, varię ſit quoq; ſignificationis.*

te bedde ligghen. Decumbere lecto, teneri lecto.

te be-waren ghheven. Credere, dare cuſtodiendum, deponere.

te hand/te hands. Mox, ſtatim.

te kennen ghheven/ *vide* **kennen.**

te ghhe-moete komen. Obviam venire, obviare.

te gronde-gaen. Ire peſſum.

te lande gaen. Ire rus. & Proficiſci terra.

te lande woonen. Habitare ruri.

te lanck. Nimis longus, longior juſto, longior, quàm ut, *&c.* **te langhe.** Nimis diu, nimis longum. **te ſeer.** Nimis, nimium. **te veel.** Nimis, nimium, plus juſto, plus quàm par eſt. **te klepn.** Minor, minor quàm. **te groot.** Maior: maior quàm ut, *&c.* **te out.** Senior, quàm qui, *&c.*

te mael. Simul. & Valdè. **Al te mael.** Simul omnes.

te nacht. Nocte, de nocte.

te tweeuren. Ad horam ſecundam, hora ſecunda.

TE

te niete doen. In nihilum redigere *vide* **Niet.**

te paſſe zijn. Valere.

te recht. Iuſtè, jurè, meritò, ritè.

te ſamen/t'ſamen. Simul, unà.

te voete gaen. Ire pedes.

te vreden zijn. *vide* **Vrede.**

te ver-gheefs. Fruſtra.

te weghe vrenghen. Perducere ad exitum. *vide* **Wegh.**

te wijle. Interim, interea.

teder/teeder. *ſland. holl.* **j. teer.** Tener.

tedinghen. j. vedinghen/dinghen. Diſceptare.

teecke. j. teke. Ricinus.

teecken. Signum, indicium, character, nota, teſſera. *germ. zeichen. ang. token.*

teecken aen den pater noſter. Sphęrula precatoria, pilula precatoria.

teecknen. Signare, deſignare, notare, denotare, inſignire.

teele. *ſland.* **j. teple.** Teſta.

teelen/telen. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* Gignere, generare, parere, producere. & Colere agrum, exercere tellurem. *ang. tylle.*

teel-man. *holl.* Agricola.

teelingh. *holl.* Querquedula minor: böſcas: *avis ex anatum genere.*

teelinghe. Proventus, fœtus.

teelt. Fructus, quæſtus, proventus: fœtura.

teelt/teelte. Tempus oportunum quo haleces, aſelli, ceti, alijque piſces prodeunt ac capiuntur,

teem. j. hop-teem. Pertica fœnaria.

teems *vitus.* Tamen, attamen, verum tamen.

teems. j. tems. Cribrum.

teen. Digitus pedis. *germ. zehen. zeen. ſicamb. tee, thee. ang. toe, too* **grooten teen.** Hallus, allus hallux: primus ſive magnus pedis digitus.

teen/tene. Vimen.

teen. j. band-roede. Vitile, lentum vimen.

teen-boſch. Virgetum, ſalicetum.

teen-ghe-was/tind-ghe-was. Virgetum, virgultum, cremium.

teenen. Vimineus. **teenen koſf.** Vimineum textum, ſiſcus, ſiſcina, qualus, calathus, corbis.

teenen. j. **tenen.** Irritare.

teer. Tener, exilis, gracilis, junceus, tenuis, *ital. gallicodre wal. ne. lat. tener. ang. tender.* **teerkens.** Tenellus, tenellulus: delicatus. & Tenere, teneriter, delicate.

teer/teere. j. **terre.** Pix liquida,

teer/teere/teeringe. Consumptio, sumptus, impensa.

teere nae neere stellen. Sumptum facere pro quæstu: sumptus lucro metiri.

teeren/teren. Terere, atterere, tenuare, attenuare, sumere, absumere, consumere, sumptum facere. *germ. zehren.*

teeren/teren. j. **wt-drooghen.** Tabescere. *carn. gall* i. arefacere.

teeren/teren. Edere, vesci, victitare. & Epulari, comessari.

teeren. Coquere, concoquere, peragere, perficere, digerere cibum.

teer-gheld ober wegh. Viaticum, vix auxilium.

teer-ghe-selle. Convictor, compotor.

teer hups. *verus* j. **her-berghe.**

teer-kost Penu. & Viaticum.

teer penninck. j. **teer gheld.** Viaticum, legativum.

teer-sack. j. **knap-sack.** Pera viatoria.

teeringhe. Consumptio, sumptus, impensa, commeatus, alimentum, pastus, victus. & Viaticum.

teeringhe. *holl. sicamb* j. **wt-drooghende siecktе.** Tabes, atrophia, phthisis.

teerlinck. Talus, tessera, alea, alea damnosa: *sic teuton. dicta, quod momento multum pecuniæ aleo talisq; prodigatur consumaturq;.*

teerlinck. Cubus, figura ex omni latere quadrata, instar tesseræ.

teerlinck-spel. Alea, lusus aleæ: ludus tesserarius.

teerlinck-steen. Tessera, alea.

teerlinck-wijse. Quadratus.

teers. *teut.* j. **kul.** Teres, longus & rotundus. & Mentula, hasta membri virilis, penis: *vocabulum utrumq; Teutonicus olim in usum venit tempore vero obscurum.*

teesen Carpere, vellere, vellicare, trahere.

teewe. Homo vilis, & servilis conditionis. *ang sax. theowe.*

teffens. j. **seffens.** Simul, pariter.

teggben. j. **tagghen.**

teghel/ teghel-steen. *sax. sicamb. holl. flandr.* j. **tichel.**

teghen/ teghens. Contra, erga: adversus, adversum. *germ. gegen, entgegen. angl. against.*

teghen. Contrarius, adversus, adversans, repugnans.

teghen zijn. Adversari, contrarium esse, obesse, opponere, impedire. **tegen zijn.** Sordere, contemni. **De spijse is mp teghen.** Fastidio cibum, ad cibum nauseo. **Het schrijven is mp ghheel teghen.** A scribendo prorsus abhorret animus.

teghen/te ghemoete. Obviam.

teghen vasten-avend/ teghen jaer-misse/ &c. Ad hilaria, ad cineralia, ad Calendas Ianuarias, &c.

teghen komen/teghen gaen. Obviare, ire obviam, obvium fieri, progredi obviam, occurrere, venire alicui adversum, adversum ire, adire contra.

teghen-bergh. Sursum. *gal. contremont.*

teghen-borghe. Præs, subpræs, expromissor.

tegen-brief. Antapocha. *vulgo* contrafchedula.

teghen-deel. Pars adversa, pars adversatrix, pars diversa, adversator, adversarius.

teghen-gaebe. j. **teghen-ghifte.** Antidotum.

teghen-ghe-lupd. Echo, reflexio soni.

teghen-ghe-roep. Echo.

teghen-ghe-wicht. Æquipondium, sacoma: id quod lanci trutinæ appensum aut adjunctum æqualitatem ponderis conciliat. *vulgo* remedium.

teghen-ghift. Antidotum, remedium sive medicamentū quod contra venena datur: venenum datum contra venenum.

teghen-ghifte. j. **teghen-gaebe.** Antidotum remuneratio.

teghen-graven. Contra fodere, hostium cuniculos transversis cuniculis excipere.

teghen-houden. Sustentare, sustinere, fulcire, labentem retinere, ruiturum retinere.

teghen-houden. Obtendere : & Remorari, resistere, impedire, obsistere, obstare.

teghen-kerf. Anticopa.

teghen-klaeghe/teghen-klachte. Petitio mutua, reconventio.

teghen-klanck. Echo reflexio soni.

teghen-liefde. Mutuus amor.

teghen-list. Antistrophia.

teghen-loopen. Occursare.

teghen-mijne. Cuniculus adversus sive transversus.

teghen-mijnen. j. **teghen-graben.**

teghen-morren. Admurmurare.

teghen-muer. Promurale, antemurale.

tegen-over. E regione, ex adverso, ex oppositio: & Adversum, è conspectu.

teghen over ghe-teghen. Oppositus, objectus, contrapositus, respondens, adversus, è regione situs.

teghen-pand. Hypotheca.

teghen-partije. Adversarius, pars adversa.

teghen-partijdigh. Adversarius.

teghen-schenck. Antidotum, remuneratio.

teghen-schrift. Antigraphum.

teghen-schrijven. Rescribere.

teghen-seggghen. Contradicere, obloqui, refragari.

teghen-setten. Opponere, obdere.

teghen-settinghe, teghen-setsel. Oppositus, us: oppositio.

teghen-slaen. Repercutere, repulsare, vim vi repellere.

teghen-slagh Repercussus, repercussio.

teghen-spannigh. Repugnans.

teghen-spel. *vetus. sicamb.* Contrarium, res contraria sive adversa.

teghen-spoed. Adversa, orum, res adversæ.

teghen-spraecke. j. **weder-spraecke.** Contradictio.

teghen-stellen. Opponere.

teghen-stoot. Adversitas, ictus contrarius, repulsus, repercussus, us.

teghen-staen. Obstare, contra stare, resistere, refragari.

teghen-staen. j. **weder-staen.** Obstare, contrastare, resistere.

teghen-stooten. Repulsare, repercutere.

teghen-strijd. Repugnantia, rebellio.

teghen-strijden. Repugnare, rebellare, resistere.

teghen-strijdigh. Repugnax.

teghen-stroom Fluctus adversus.

teghen stroom des haers. Antithrix, pilus adversus.

teghen-vloed. j. **teghen stroom.**

teghen-vijver. Rivalis.

teghen-walle. Promurale, antemurale.

tegen-wille. Aversa, sive adversa voluntas.

teghen-weer. Resistentia.

teghen-willigh. Contrarius voluntate.

teghen-wind. Ventus adversus, contraria classi flamina, ventus à prora incumbens, reflatus, flatus adversus.

teghen-woordigh. Præsens, præsto, instans, *à verbo* **worden.** i. fieri esse. *germ gegenwertig.*

teghen-woordigh zijn. Adesse, præsentem esse, præsentem præsenti esse, coram adesse, præsto esse, interesse.

teghenwoordighen tijd. Tempus præsens, instans.

teghen-woordigheyd. Præsentia, apparitio, *παρουσία*, vultus.

teghen-woordighlick. In præsens, in præsentia, in præsentiarum. *&* Coram.

teghen-woorp. Objectio, oppositio.

teghenheyd. Adversitas, contrarietas, res adversæ.

teggher. *sicamb* j. **stock.** Numellæ.

tepcken. *holl. sicamb. f. is* j. **teecken.** Nota.

teple. Testa, fictile, vas fictile, gabata figlina. *gal. fland. telle. hisp. teja.*

tepne. j. **tane/tanne.**

tepnen. j. **tannen.** Concinnare coria.

tepns. *vetus* j. **tijns.** Census, vectigal, tributum. *germ. zinß.*

tepte. Tata, pater, *germ. daetty. hisp taita. ang. dadde.*

teke/hondt-lups. Ricinus, vermis canes infestans, sanguine plenus. *vulgo* teca. *germ. zack. gal. tiquet hisp. zicca. ang. tyke.*

teke. *fland.* j. **pier.** Lumbricus terrestris.

telde. *vet.* Tentorium. *germ. zelt. sax. telte.*

telde. *j.* **telle.** Equus tolutarius.

telen. *j.* **teelen.**

telghe/ telgher. *sax. sicam. fris. holl. sland.* Ramus, ramale, frons, frondes.

telhooze. *j* **talhooze.** Orbis.

telle/telde/tellener/hackenepe. Equus tolutarius vel tolutaris, gradarius, asturco, inconcusso glomeratus vestigia dorso. *Martial. Hic brevis ad numerum, rabidos qui colligit ungues, Venit ab armiferis gentibus Astur equus. vulgò* teldo, thieldo, ambulus. *germ. zeltner sax. telder.*

tellen/telden/ten telle gaen. Tolutim sive tollutim incedere, tollutim carpere incessus, glomerare incessus, ad numerum colligere ungulas. *sax. ein trede galm.*

tellener. *j.* **telle.** Equus tolutarius.

tellen. Numerare, annumerare, dinumerare, enumerare, numerum inire vel referre, comprehendere aliquid numero, supputare. *germ. zehlen: telle ang.* i. narrare & numerare.

tellen. *vetus. sland* **j. ver-tellen.** Narrare.

tel-baer. Numerabilis.

tel-konste. Arithmetica.

teller. Numerator.

tellick. Numerabilis.

tellinghe. Numeratio, numerus.

telde. *sax.* **j. telde/tente.** Tentorium, papilio.

tem. *sland* **j. tam.** Cicur, mansuetus.

temmen/tam maecken. Domare, edomare, perdomare, coërcere, cicurare, mansuefacere. *ang. tame.*

temmer. Domitor, domator.

temmigh/temmelick. Domabilis.

temminghe. Domitura, domitus, us.

temmeren. *j.* **timmeren.**

tempeest. Tempestas, cæli tempestas, procella. *gal. tempeste. ital. tempesta. hisp. tempestad.*

tempeesten. Tumultuari.

tempeestigh. Tempestuosus, procellosus.

tempel. Templum, delubrum, fanum, ædes. *germ tempel. gal. temple. ital. templo. hisp. templo. ang. temple.*

tempel/timpel. Decipulum, transenna.

temperen. Temperare, moderari. & Convenienter miscere. *germ. temperer. angl. temper.*

temperinghe. Temperatio, temperamentum, temperatura, moderatio.

templet/timplet. Plagula, velamen muliebre parvum, temporalia, fasciæ temporales, quibus mulierum tempora reguntur. *gal. templet, templetta.*

tems/temst. Cribrum, incerniculum. *vulgò* tamigium. *sax. teemst. gal. tamis. ital. tamigio.*

tems-rand. Telia, circulus cribri.

temsen/temsten. Cernere, excernere, cribrare, exprimere. *gal. tamiser. ital tamigiare.*

ten. Ad, in, versus. **ten oosten.** Orientem versus, ad orientem. **ten tijde dat.** Tempore illo quo: cùm. **ten lesten.** Demum, tandem, postremò. **ten hooghsten.** Summum, ad summum. **ten minsten.** Minimum. **ten eersten.** Primo.

ten/tin. Stannum, plumbum candidum, plumbum argentarium. *ger. zin. sax. thm, tin. ang. tinne.*

ten-ghieter. Stannarius.

ten-werck/tennen-werck. Vasa stannea,

tennen. Stanneus, a, um.

tenen/ teenen/ tanen. *sland.* Irritare. *gal. aiuner, atayner, taner.*

tent/thent. *vetus. holl.* Vsque donec, dum nequedum.

tente. *sland.* **j. repn-baer.** Athanasia.

tente. Tentorium, papilio, tabernaculum; τίνδα, τίνδα παρ' ἡμῖν οἰκία ἐκ λίνου. Tenda *apud nos* domus ex lino. *1. Lipsius ex Suida. vulgò* tenta. *ger. zelt. gal. tente. ital. tente, tenda. hisp tienda. ang. tente.*

tenten-meesters. Metatores, mensores.

tente/tentele. *j.* **tinte/wiecke.**

tepel. Papilla, mammæ capitulum unde lac sugitur.

teppen. *fris.* **i. teesen.** Carpere, vellere.

ter. Ad in, versus. **ter taefelen gaen.** Adire mensam. **ter selver tijd.** Eodem tempore.

ter tijd dat. *j.* **ten tijde dat.**

ter stond/dan stonden aen. Extemplò, è vestigio, confestim, continuò, actutum, protinus, quàm primùm, ilico, statim,

jam: dictum ac factum subitò, interim.
ter wijle. Interea temporis.
ter.j.terre. Pix liquida.
terbot j.tarbot.
terd.j.trede. Passus, gradus, incessus, gressus.
terd.j.pas. Staticuli.
terden.j.treden. Calcare.
tere/taere. *vetus.* Arbor. *ang.tree.hinc* **Appel-tere/ Miſpel-tere/ Notel-tere/ Holen-tere/ Eglen-tere/** *&c.*
tere/teringhe.j.teere/teeringhe.
terghen. Irritare, lacessere, infestare, vexare, provocare ad iram: exacerbare, agitare.
terginghe. Irritamen, irritamentum.
tergie.j.targie. Clypeus.
terle/terlinck. *sax.sicam* **j.carnoelie.** Cornum. *germ.thierlebeere.*
terle-boom / terlingh-boom. *sax.* **j. cornoelie-boom.** Cornus. *ger.thierlebaum.*
terlingh.j.teerlingh. Alea.
term/termijn. Terminus. *gal.terme.ital.termino. hisp. termino. ang.terme.* **Langhen term.** Longa dies.
term-ghe-noot.j.pael-ghe-noot. Conterminus, finitimus.
termijn. Terminus, spatium temporis.
terme. *sic.j.terle/kornoelie.* Cornum.
termentijn. Resina laricena, larigna, laricina, resina terebinthina. *vulgo* termentina. *&* trementina. *germ.terpentinhartz. sax. terpentin. holl.torpentijn, terpentijn. gal. tormentine. hisp. trementina. angl.torpentine.* **Benedschen termentijn.** Lachrima abiegna, resina oleosa.
termentijn-boom. Terebinthus.
terras/tiras. Rudus novum, tophus lapis, tophi rudera: materia pavimenti faciendi, maltha. *vulgò* terracia. *ital.terrazzo.* pavimentum *dicitur.*
terrassen. Malthare, maltha ferruminare, obstruere rudere novo: incrustare topho.
terre/teere. Pix liquida, pix fluida. *sax.teere. ang.tarre.*
terre/boghel-lijm. Viscus, viscum:
ter-roede. Viscatum vimen, calamus.
terre-wijn. Vinum picatum.

terren. Linere pice, resina, visco, picare.
terren/ ont-terren. Diloricare, dirimere, lacerare, dilacerare. *germ.trennen. ang. theare.*
terren. *vetus.* Diducere. *germ.zerren.*
terrette/terretteken/ toerrette. Velamen tenue puellarum. *gal.touret.*
terſtond.j.ter-ſtont.
terwe. Triticum.
terwen-brood. Panis triticeus.
teſche.j.taſche. Pera.
teſte. *sax.sicamb.holl.j.teyle.* Testa, vas fictile. *gal.test. ital.teste.*
tets. *sland.* Glutinosus, tenax, viscosus, lentus.
tetſe/tets/tats/tatſe. Tactus, ictus palmæ: tax. *apud Plaut.* **tetſken.** Levis ictus palmæ.
tetſe/tatſe. *vetus.* Palma pedis feri animalis.
tetſen. Tangere, icere, palma tangere sive leviter verberare.
tebe. Canis fœm. *vulgò* canina. **heete tebe.** Canis pruriens, maris appetens, catuliens. **tefken.** Canicula, catella.
tebe. *hod.* Numi genus parvi valoris.
teughe.j.toghe. Tractus.
teugh-naghel.j.treck-naghel. Cuneolus.
teughel.j.toghel. Habena, lorum, retinaculum ζεύγλη. *germ.zieghel, zugel.*
teulen/tuplen. Colere agrum. & Laborare. *ang.tylle, toyle.*
teululven. *sland* **j. touwen.** Depsere, subigere.
teuter-pot.j.toter-pot.

TH

Thendt. *holl.* Donec, usque.
thins/thieus/tins. *vet. sax.fris.sicamb.holl.* **j.cijns.** Census, tributum, vectigal.
thoever. *sicamb.* **j.tijne.** Tina.
thoever-boom.j.tijn-boom.

TI

tichel/ tichel-steen. Tegula, later, later coctilis. *germ zieghel, zieghelſteyn. sax.tegel. gal. tuille. ital.tegola. hisp.teja. ang.tyle.* **tichelken.** Laterculus.
tichel-beeſte. *sland.* **j. steen-woꝛm/ eſel-woꝛm.** Oniscus, multipeda.
tichel-backer. Laterarius.

tichel-dack/tichelen dack. Tectum tegulaneum, imbricatum.
tichel-decker. Scandularius.
tichel-gote. Imbrex, imbricium.
tichel-oven. Lateraria, fornax coquendis lateribus apta.
tichel-steen. j. tichel. Tegula.
tichel-werck. Opus latericium, opus laterarium.
tichelen. j. tichel-backen.
tichelrije. Lateraria, officina fingendis & coquendis lateribus apta.
tichte. Crimen. & Accusatio.
tichte ende aen-spraecke doen. Actionem edere, intendere.
tick/tickskens/tip/tipken. Punctus.
tick-tacken. Ludere scrupis.
tick-tack bort. Alveus lusorius, magis, abacus.
ticke-bollen. j. tucke-bollen.
tien/thien. Decem. *ger. zehen. sax. teyne. ang. senn.*
tien-duysent. Myrias.
tien-iaerigh. Decennis.
tien-mael. Decies.
tien-werven. Decies.
tiende/tiendste. Decimus.
tiende-man. Decanus, decurio, manipuli præses: decarchus.
tiende/tienden. Decimę, arum.
tienden-land/tiend-baer-land. Ager decumanus, qui decimas quotannis pendit: prædium stipendiarium.
tiendenaer. Decumanus: conductor sive redemptor decimarum: manceps decimarum.
tienlinck. Denarius: decenarius, id quod decem continet.
tienlick/tielinck. j. tien-schoven.
tiene. *holl.* teene. Vimen.
tier. Incrementum, accretio, augmen, augmentum.
tier/ghe tier. Fragor crebrescens, sonus creber, tumultus, tumultuatio, turba, turbatio, perturbatio, fremitus, strepitus, clamor, vocis intentio.
tier. Gestus, gesticulatio. & Modus.
tieren. Gliscere, increscere, accrescere, augescere, crebrescere, proficere, incrementum capere, provenire, crescere, augeri.
tieren. Tumultuari, turbare, perturbare, confundere.
tieren. Intentiore voce clamare: vociferari, clamorem, strepitum sive gestum edere.
tieren. Gerere: hoc aut illo modo se habere, gestire.
tieren/ghe-lucken. Succedere.
tierebus. *holl.* j. kierebus.
tieretepn/ diere-tepn. Vestis lino & lana confecta, pannus linolaneus. *vulgò* linistima, linostema, burellum.
tijcke. Culcita, culcitra.
tijck-weber. Textor culcitrarius.
tijd. Tempus, tempestas, hora, dies, ævum. à tijden. i. tendere, *quod semper ulteriùs tendat. I. Gorop. Becan. germ. zeyt. ang. tyme.*
tijd ende wijle. Tempus vacuum, locus, spatium.
tijde. j. ge-tijde. Tempestas, tempestivitas.
tijd-baer. Tempestivus, maturus, opportunus.
tijd-ghe-noot. Coætaneus, coævus, synchronus, æqualis.
tijd-lijd. j. lijd-den tijd. Tempus sive diem ignaviter transigens.
tijd-lijd. j. tijd-ver-drijf. Oblectamentum.
tijd-koe. j. tijdighe koe.
tijd-kortinghe. Oblectamentum.
tijd-loos. Momentaneus. & Intempestivus, importunus.
tijd-loose. Narcissus.
tijd-loose. Colchicum, hermodactylus, bulbus agrestis: *Græcè* ephemeron. & *germ. zietloß: dicitur, quòd florem habeat momentaneum fugacissimumq; qui uno die marcescit.*
tijd-peprken. Pyrum superbum.
tijd-raepe. Rapum æstivum.
tijd-raerdigh. Tempestivus, opportunus & maturus.
tijd-verdrijf. Oblectamentum, delectamentum, delitię, ludicrum.
tijd-ver-drijven. Terere tempus.
tijd-ver-lies. Iactura temporis.
tijdelic. Tempestivus, oportunus, maturus.

tijdelicken. Tempestivè, oportunè, maturè, tempori tempore, in tempore.

tijdigh. Tempestivus, oportunus, maturus.

tijdighe koe/tijd-koe. Vitula, bucula, iunix. **tijdighen os/ tijd-os.** Iuvencus. *germ. zeitochss.*

tijdighlick/tijdelick. Tempestivus, *&c.*

tijdtelick. Temporalis, temporarius, instabilis, ad tempus durans.

tijde/tije. j. **ghe-tijde.** Æstus maris. *ang. tide.*

tijde-haven / tije-haven. Portus maris æstum recipiens, fluxu & refluxu gaudens.

tijdent/tijen. *vetus.* Tendere, vergere, trahere: τείνειν. & Proficisci, ire. *ger. zeihen. sax. tehen.*

tijden/tijen/be-trecken in recht. Vocare aliquem in jus, agere jure cum aliquo, accusare aliquem.

tijdinge. Nuntius, nuntium. *ang. tidinges.*

tijdinge doen. Nuntium adferre, deferre, perferre, nuntiare, annuntiare.

tijghen. *vetus.* j. **tijden.** Tendere, vergere.

tijghen. *vetus.* j. **tooghen.** Indicare. & Accusare, imputare.

tijm/tijm-moes. Thymus. *herba. ger. thymchen, thymian. gal. thym ital. timo. hisp tomillo. ang. time.*

tijne. Tina, ę : tinium, ij, lacus. *gal. tine. ital. tina. hisp. tina.*

tijne/ water-tijne/ water-tonne. Tina aquaria.

tijn-boom. *vulgò* Tinale, vectis quo tina à binis gestatur.

tijns. *sax* j. **tijns/cijns.** Census.

tijte/ tijtken. *stand.* Pullus gallinaceus: avis quælibet minutior. *vulgo* titus, tita, titis. *De juvenibus ignavis vulgò dicitur, quod sunt pulchri titi, Gesner.*

tille. *fris. holl.* Pons, ponticulus.

tillen. *sax sicamb. fris. holl.* i. Levare, tollere, movere loco.

til-baer. *sax. fris. holl.* Mobilis.

til-baer goed. Res mobilis, bona mobilia.

til-baer have. Ruta cæsa: supellex quę terra non tenetur, nec structili opere tectorióve.

til-brugghe. j. **bal-brugghe.**

timber. j. **timmer.**

timmer. Fabrica, structura, contignatio substructio. & Materia & Tignum. *ang. tymber.*

timmer/timber. Apex, summitas acuminata.

timmer oft timber van den helm. Cristi galeę, conus galeæ, summus apex. *gal. timbre.*

timmer oft timber van het klooster. Tintinnabulum monasterij sive cœnobij, quo monachi sive cœnobitę convocantur. *vulgò* squilla. *gal. timbre. anglicè autem tymbrell,* crepitaculum, tympanum *dicitur.*

timmeren. Ædificare, condere, struere, construere, exstruere, fabricare, architectari, excitare ędificium *ger. zimmeren.*

timmer-hof. Fabrica lignaria.

timmer-hout. Tignus, tignum, materia lignea ex qua ędificium constat.

timmer-huys. Fabrica lignaria.

timmer-man. Faber lignarius, materiarius, tignarius, abiegnarius, abietarius.

timmer-naghel. Impages.

timmer-plaetse. Fabrica materiaria sive lignaria.

timmeragie. Fabrica, structura, ędificium.

timmeringhe. Ædificatio, ædificium.

timp. *holl.* Cornu, angulus.

timp. *holl. fris.* j. **kant-broodts oft wegge.**

timp. *holl.* Panis minor triticeus eminentibus angulis.

timp/timpt. *sax. sicamb.* j. **aen-bijt.** Panis matutinus, jentaculum.

timp. *sicamb.* Focale, fascia collum ambiens, & à frigore cervicem defendēs. *vulgò* collipendium.

timp/timpe. *sicamb. holl.* Vmbraculum calyptræ muliebris, frontale pallæ.

timpaen. *sicamb.* Calantica, caliendrum, calyptra.

timpaen der druckers. Tympanum typographicum : instrumentum membrana tensa obtectum instar tympani militaris.

timplet. j. **templet.** Plagula.

tin. j. **ten.** Stannum.

tincke. *sland.* j. **ssse.** Tinca, æ. *gal. tenc, tanche. ital. tenca. hisp tenca. ang. tenche.*

tinghe tanghen. Tinctinare. *gal. tinter.*

tinghel. *sland.* j. **netel.** Vrtica.

tinghelen. *sland* Mordicare.

tinghelen. *sland* j. **ver-netelen.**

tinghelinghe. Acredo, acer sapor, mordicans & rodens valido calore.

tinne. *sicamb.* Pinna.

tinne. Specula, minę. *germ. zinne.*

tinne. j. **tsse.** Census.

tinne/transse/cantteel. Lorica, summa ambitus muri corona, pinnæ muri, minæ muri, sepimentum, peribolus, corona tectorum quę præcipitium prohibet. *vulgo* tinna.

tins. j. **thns.** Census.

tinte. *sland* j **tintel-ysser.** Specillum.

tinte/tente. i. **wiecke.** Peniculum, penicillum. *vulgo* tenta. *gal. tente.*

tintel-tinte. Specillum.

tinten/tintelen/tenten/tentelen. Specillo tentare vulnus, percontari vulnus, vulnerum fistularumque altitudinem pertentare: leviter pungere.

tint ysser/tintel-ysserken/tinte. Specillum, specillum vulnerarium quo vulnerum altitudo tentatur. *ital. tenta hisp. tienta.*

tintelen. *holl.* j. **klincken.** Tinnire.

tintelen. j. **ketelen.** Titillare: & Leviter pungere.

tintelen. j. **tinten.** Specillo tentare vulnus.

tintelinghe. Punctio levis, punctiuncula. & Titillatio.

tip-tipken. Apex, punctus.

tip-kanne. *sax* j. **tote pot.**

tipken van d'ooze. Auricula infima, ansa auriculæ

tipken van de bozste. Papilla. *ger. zytzl n.*

tippel. j. **tepel.**

tiras. j. **terras.** Rudus novum.

tiretepn. j **tieretepn.**

titte. *sax. frisi. sicamb.* Mamma, mammilla, uber. & Papilla. *gal. tette, tetim. hisp. teta. ang. teat.*

Tobbe. Labrum, vas patens lavando aptum, solium. *ang. tubbe.*

Tobben. j. **toppen.** Furere, tumultuare, *etc.*

Tobyaes/ topyaes. *sax.* j. **bozen-visch.** Acus.

Toch/doch. Certè, sanè, denique, tandem.

Toch/tocht/toghe. Tractus, *&c.*

Toch-bzugghe. *sax. sic.* j. **treck-bzugghe.**

Tocht/toght. Tractus tractio.

Tocht/af-tocht. *holl.* j. **gote.** Incile, aquæductus.

Tocht. Iter, profectio.

Tocht des heers. Expeditio, agmen, incursus, incursio, hosticus incursus, excursio. *germ. zeugh, zug. sax. toch.*

Tocht/tucht. Disciplina.

Tocht/by leven. Vsusfructus.

Tocht-goed. Res usufructuariæ.

Tochtenaer. Vsufructuarius, fructuarius.

Tochtenersse. Vsufructuaria.

Tocken. j. **tucken.** Tangere, icere, leviter attingere *gal. toecher. ital. toccare. hisp. tocar.*

Tocken. *sax. fris. sicamb* j. **aen-locken.** Allicere, pellicere

Tocken. Ludere.

Tocke-bollen. j. **tucke-bollen.**

Todderen. *sland.* j. **ruperen.** Nectere.

Toe. Ad. & Vsque. *germ. zu. ang. to.*

Toe. j. **ghe-sloten.** Clausus.

Toe-behoozen. Attinere, pertinere, proprium esse, convenire, decere.

Toe-be-hoozte. Proprietas, congruentia, convenientia, decentia.

Toe-be-trouwen. Confidere. & Committere alicuius fidei.

Toe-binden. Obligare, ligando claudere.

Toe-boel. *vetus.* Concubina, pellex.

Toe-boete. *vetus.* j. **toe-maete.** Auctarium.

Toe-bzenghen. Adducere, adferre.

Toe-doen/by-doen. Addere, adjicere, apponere, admovere, adjungere, adhibere.

Toe-doen/toe-slupten. Claudere.

Toe doen. Dedere, applicare. **Sich toedoen ende be-gheven tot eenige saecke.** Dedere se, applicare se alicui rei, adhibere diligentiam, incumbere totis viribus, addicere se, intendere animum alicui rei, animum aliquò appellere. **By uwen toe-doen.** Tuâ operâ, tuâ diligentâ.

Toe-dzaghen. Apportare, adferre.

Toe-dzaght der oogen.j.op-dzaght. Delachrymatio.

Toe-epghenen/toe-eeghenen. Dedicare, devorare, attribuere, addicere, proprium dicare.

Toe-gaen. Adire, accedere: & Procedere: & Succedere: & Incipere: & Incipi, fieri: & Evenire, accidere, contingere.

Toe-ganck. Aditus, aditio, acceſſus, acceſſio.

Toe-ghave.j.toe-ghifte.

Toe-ghe-daen. Additus, adjectus, appoſitus, intentus, ſtudioſus, deditus.

Toe-ghe-daen. Clauſus.

Toe-ghe-daen. Affectus, addictus.

Toe-ghe-daen zijn. Affici.

Toe-ghe-komen. Adventitius.

Toe-ghe-maeckt. Ornatus, ſubornatus, imaginarius, fictus.

Toe-ghe-nepght/toe-ghe-neghen. Inclinatus, proclivis, pronus.

Toe-ghe-val. Accidens.

Toe-gheven. Addere, attribuere.

Toe-gheven. Aliquid corollarij dare.

Toe-gheven/toe-laten. Tribuere, concedere, annuere, permittere, indulgere, remittere.

Toe-ghifte. Additamentum.

Toe-ghifte.j.toe-maete. Mantiſſa, auctarium, corollarium.

Toe-heplen. Glutinare, conglutinare, agglutinare, conſolidare: & Concreſcere, coire, conſolidari.

Toe-hoozen. Auſcultare, audire.

Toe-hoozen.j.toe-be-hoozen. Attinere, pertinere.

Toe-keer. Refugium, perfugium.

Toe-keeren. Advertere. & Refugere.

Toe-knicken. Annuere.

Toe-komen. Advenire, obvenire, contingere, obtingere.

Toe-komende tijd. Tempus futurum, venturum.

Toe-komelinck. Advena.

Toe-komſte. Adventus.

Toe-komſtigh. Venturus, futurus.

Toe-krupd. Herba condimentaria, quę lactucę, betæ, braſſicæ, alijſque oleribus condimenti loco adjicitur.

Toe-lacchen. Arridere.

Toe laeghe. *ſax. ſic.* Collecta, ſymbolum.

Toe-laeten. Admittere: & Permittere, remittere, indulgere, annuere, aſſentiri.

Toe-laetinghe. Licentia.

Toe-laſt.j.wijn-vat. Cupa, dolium, tina.

Toe-laſt.j.dzp amen tot ſes toe.

Toe-leggben. Apponere, admovere, applicare, animum applicare, concipere, conari. & Machinari, moliri.

Toe-loop. Accurſus.

Toe-loopen. Accurrere.

Toe-lupſteren. Auſcultare, advertere aures.

Toe-maecken/toe doen/toe-ſtupten. Claudere, obſtruere.

Toe-maecken. Ornare, adornare. & Subornare, clam ſubmittere.

Toe-maecker. Ornator, coſmeta.

Toe-maeckſter. Ornatrix, coſmeta.

Toe-maete. Mantiſſa, additamentum, auctarium, corollarium, acceſſio, ultra menſuram ponduſq; adjectum: ſuperpondium, auctarium ponderis.

Toe-maet-hoop. Fœnum cordum, ſerotinum, ſicilimentum.

Toe-naepen. Conſuere, reſuere.

Toe-naem. Agnomen, cognomen, cognomentum.

Toe-naemen. Cognominare, cognomen addere vel imponere alicui.

Toe-nemen. Aſſumere. & Creſcere, gliſcere, augeri, incrementum capere, proficere, vigere, vegetari, facere profectum.

Toe-neminghe. Augmentum, incrementum.

Toe-nepghen. Acclinare, inclinare, ad aliquid proclivem eſſe.

Toe-nepginghe. Inclinatio, proclivitas.

Toe-neſtelen. Aſtringere, conſtringere ligulis.

Toe-pad. Diverticulum trames. & Compendium, methodus.

Toe-pand. Pignus acceſſorium.

Toe-pzangen. Adſtringere, conſtringere.

Toe-raden. Suadere, inducere, impellere, incitare, exſtimulare monitis.

Toe-rechten. Apparare.
Toe-reden. Alloqui.
Toe-relienen. Adnumerare. & Imputare, acceptum referre.
Toe-roepen. Advocare, acclamare.
Toe-ruſten. Adornare, apparare, inſtruere, inſtaurare.
Toe-ſchick. Deſtinatio. & Fatum.
Toe-ſchicken. Deſtinare, ſuppeditare, delegare.
Toe-ſchryven. Adſcribere, attribuere, aſſignare, tribuere, arrogare, ſumere, aſſumere.
Toe-ſeggen. Addicere, condicere, pollicerì, ſpondere, ſtipulari, affirmare, promittere, repromittere.
Toe-ſeggynghe. Stipulatio, condictum, promiſſio.
Toe-ſeghelen. Obſignare.
Toe-ſicht. Reſpectus, aſpectio, obſervatio, obſervatus, us. & Cautio.
Toe-ſicht hebben. Obſervare, reſpicere, habere rationem alicuius rei, rationem rei ducere.
Toe-ſien. Circumſpicere, reſpicere, proſpicere, capeſſere oculis, providere, obſervare, cavere, prœcavere, conſulere ſibi, ſuis rebus, &c.
Toe-ſiender. ſpectator, obſervator. & Monitor, curator operis. & Curator.
Toe-ſlaen. Plaudere, ferire.
Toe-ſlaen het ver-bond/ &c. Ferire fœdus, paciſci, fœdus, contractum, nuptias, &c. plauſu manuum confirmare.
Toe ſlaen den koop. Addicere rem venalem : licitanti permittere ut eam auferat : plauſu manuum confirmare venditionem.
Toe-ſlaen. Occludere, concludere, complicare.
Toe-ſlagh. *friſ* j. **toe-mate.** Mantiſſa.
Toe-ſluyten. Occludere, obſerare.
Toe-ſpyſe. Obſonium. *προσφάγιον. q. d.* pani additum. *vulgò* coedulium.
Toe-ſnauwen. Acriter redarguere.
Toe-ſpraecke. j. **aen-ſpraecke.**
Toe ſpreken. Alloqui, affari.
Toe-ſpringhen. Aſſilire, inſilire.
Toe-ſtaen. Clauſum eſſe.
Toe-ſtaen. Concedere, permittere, conſentire, indulgere, ire in ſententiam, aſſentire.
Toe-ſtaen. *ſax. friſ ſicamb.* Largiri, donare, dare.
Toe-ſtaen. Pertinere, dicere, convenire.
Toe-ſtaen. Aſſiſtere, auxiliari, adhærere, adeſſe.
Toe-ſtaen. Ratum habere, approbare. & Auctorem eſſe.
Toe-ſtaen. Suſcipere rem factam : agnoſcere quod factum eſt, idque præſtare velle.
Toe-ſtand. *vetus.* j. **by-ſtand.**
Toe-ſtandigh. Auxiliaris.
Toe-ſteken. Suggerere, ſuppeditare.
toe-ſtellen. Inſtruere, inſtaurare, ornare: & Dirigere: & Suppeditare.
toe-ſtemmen. Conſonare, accinere: & Suffragari: & Conſentire: & Aſſerere, affirmare. & Vna voce, ſive uno ore conſentire.
toe-ſtoken. Incitare, excitare, inſtigare, provocare, impellere.
toe-ſtokinghe. Incitamentum, irritamentum, impulſus, impulſio, incitatio, inſtigatio.
toe-ſtoppen. Obſtipare, occludere, obturare, obſtruere.
toe-ſtricken. Adſtringere, conſtringere, illaqueare.
toe-ſtueren. Adminiſtrare, ſuggerere, appellere, adigere.
toe-trecken. Attrahere.
toe-trecken / ſluyten. Attrahendo claudere.
toe-val. Accidentia. & Accidens, eventus, caſus.
toe-vallen. Accidere, evenire. & Accedere, adjungere ſe, adjungi.
toe-vallen. Cadendo claudi.
toe-ver-laet. Refugium, perfugium, ſacra anchora, portus.
toe-vlieden. Confugere, perfugere.
toe-vlieghen. Advolare.
toe-vloeden. Affluere.
toe-vlucht. Perfugium, ſuffugium, refugium, profugium, ſubſidium, receptus, us. & Receptaculum : locus in quo aliquid

quid in tutum recipitur: fugę portus: & Asylum, ara.

Toe-voeghen. Adjungere, applicare, adjicere.

Toe-voeren. Advehere, adferre, apportare.

Toe-waere. j. **toe-wozp.** Mantissa, auctarium.

Toe-was. Accretio, accrementum, incrementum.

Toe-wassen. Accrescere, increscere, concrescere. & Concrescere, coire, consolidari, agglutinari, conglutinari.

Toe-wencken. Annuere, nutu significare.

Toe-werp / toe-wozp. Adjectio, adjectus.

Toe-werp. j. **toe-maete.** Mantissa, auctarium, additamentum, quod merci appensæ & numeratæ, superpondij loco, manu adjici solet.

Toe-werpen. j. **toe-wozpen.** Adjicere. & Addere.

Toe-wijf. *vetus.* Concubina. & Pellex.

Toe-wijsen. Assignare.

Toe-wijsen met recht. Adjudicare, addicere, secundum aliquem judicare, pro aliquo sententiam ferre.

Toe-winden. Convolvere, obvolvere, volvendo claudere sive obstruere.

Toe-wozpen. j. **toe-werpen.**

Toef doen. *sland* j. **toeven/ont-haelen.**

Toelen. j. **tuplen.**

Toen-haye. Galeus, glaucus: *piscis genus.*

Toer. Circulus, orbis, ambitus. & Fallacia, dolus. *gal. entour, tour.*

Toer. vicis, vicem. **Tis nu mijnen toer.** Meæ nunc sunt vices.

Toernopen. j. **tozpopen.**

Toerette. j. **terrette.**

Toerte. j **pannen-koeck.** Testuaceum: Panis testuaceus, artoptitius, pulmentum testuaceum, scriblita, crustulum. *vulgò* torta. *gal. tourte, tourteau. ital. torta. hisp. torta.*

Toert-ovenken/toert-panne. Testum, testus, clibanus.

Toetsen. Tangere, attrectare. *gal. toucher. ital. toccare. hisp. tocar. ang. touche.*

Toetsen. Auri vel argenti bonitatem explorare indice lapide.

Toet-steen. j. **goud-steen.** Coticula, index, Heraclius lapis, Lydius lapis. *ger. tag stein. gal. pierre de touche. ital. piera del tocco. hisp. toque. ang. touche stone,* à tangendo.

Toeven. Exspectare, morari.

Toeven. *vet.* Sistere, retinere, stare facere.

Toeven. *sland.* Blandiri.

Toeven/ont-haelen. Tractare, excipere blandè, commodè curare hospitem, comiter accipere, prolixè accipere.

Toevelick/toef-saem. *vetus.* Tractabilis, facilis.

Tof-steen/tuf-steen. Tophus.

Toffel. *holl. fris. sic* j. **pantoffel.**

Togye/teugye/togh. Tractus.

Togye/teugye. j. **dzonck.** Haustus.

Toghel. j. **teughel.** Habena, lorum, retinaculum. *germ. zugel.*

Toghen. *vetus.* Trahere.

Toghen. j. **boech scerden.**

Togher/toghen-garen. Everriculum, sagena, pantherum. *ger. zuggarn.*

Toght. j. **tocht.** Tractus, *&c.*

Topen. Ornare, adornare. *hisp. ataviar.*

Topen. *q. d.* **toogyen.** Ornare, ad oculum separare. *Becan.*

Token. Trudere, arietari.

Token. *sland.* j. **jocken/spelen.**

Tol. *sicamb. holl.* j. **top.** Turbo, turben, trochus. **tolleken.** Trochulus **tolleken.** *holl.* **schuptken.** Linter, alveus.

Tolle. j. **knolle.** Rapum.

Tollen. *holl. sicamb.* Ludere trocho.

Tol. Vectigal, portorium, tributum, census, τέλω. *germ. zoll. ang. tole.*

Tol-bancke. Telonium.

Tol-huys. Telonium.

Tol-nucester. Publicanus.

Tol-pachter. Redemptor vectigalium, manceps.

Tol-schrijver. Scripturarius.

Tol-vry. Immunis à vectigalibus.

Tollen. Pendere vectigal.

Tollenaer. Telon, telonarius, telones, æ: telonis, is: publicanus, decumanus, portitor, redemptor, manceps, tributorum collector.

Tolck. *sax. fris. sic, holl.* j. **tael-mã.** Interpres.

tolcken/ver-tolcken. Interpretari.
tolmetsch. *ger sax. sic.* Interpres. *à* tole *sive* tale. i. lingua.
tolmetschen. i. ver-tolmetschen. Interpretari.
tombe. Vrna, vas aut theca in quo mortuorum cineres condebantur: tymbus, tymba. *gal. tombe. ital. tomba. hisp. tumba. ang. tombe*
tomigh *fris.* Otiosus, vacans.
tommen/ tommelen. *sicamb.* Permutare, commutare merces.
tommelen/tummelen. i. tupmelen. In gyros agere.
ton. i. tonne.
tonghe. Lingua. φθογγὴ. i. vox, sonus. *ger. sung. ang. tongue.* De tonghe wt sticken. Exerere linguam. & Linguam sitientis canis æmulari, subsannare.
tonghe i. scholle. Lingulaca, solea, *piscis.*
tonghe van de waghe. i. tonghesken/ tong-yserken.
tongh-blad. i. keel-krupd. Hyppoglossum, hypoglossum.
tongh-yserken. i. tongh-schroefken.
tongh-krupd. i. kleef-krupd. Aparine, aspergula.
tongh-loos. Elinguis.
tongh-riem. *boll.* i. span-ader.
tongh-schrabben. i. wt-haelen. Callidè expiscari, indagare.
tongh-schrabber. Callidus percontator sive indagator.
tongh-schroefken. i. tongh-vijsken. Linguarium, instrumentum quo lingua alicui occluditur.
tongh-wozm i. hondt-wozm. Lytta, lyssa, vermiculus sive parvus nervus vermiculi figura sub lingua canum, qui exemptus rabiem avertit.
tonghesken. Lingula, ligula.
tonghesken/schaer-tonghe. Cynoglossus. *genus piscis*
tonghesken van de waghe/waegh-tonghesken. Examen: lingua sive lingula quæ in ansa huc atque illuc nutat, dum lancibus æquatis respondeat summo puncto.
tonghesken van de slupte. Lingula sive ligula tibiæ.
tonghesken/adem tonghesken. Epiglottis, gurgulio, sublingulum, columella: pensilis de palato isthmus.
tonghigh. Linguax.
tonne. Tina, tinium, dolium, cadus, hama. *sax. tunne. gal. tonneau. hisp. tinaja. angl. tunne.*
tonne gouds. Centies mille aurei, centum aureorum millia, nummûm aureûm centena millia.
tonne wijns/dat wijns. i. twee pijpen/ vier quarteelen.
tonne oft dat *in aridis.* i. twee vupsent ponden.
tonne. Carchesium, suprema mali pars, sive foramen per quod in summo malo funes trajiciuntur.
tonne/zee-tonne/baecke. Specula marina: signum instar dolij in mari eminens, quo nautis insidiosi accessus & fallacia vada præmonstrantur.
tonne-man. Speculis marinis præfectus: cui cura est specularum & rerum submersarum in mari.
ton-haerinck. Halec muriatum vilius.
tonne-setel. i. tonne-stoel.
tonne stave. i. dupghe.
tonne-stoel/tonne-setel/kupp-setel. Sella familiaris. & Hemicyclus, sedes semirotunda.
ton-visch. Asellus salitus.
tonnen. Infundere in tinam, defundere in dolium, fundere in cadum. *gal. entonner.*
tonnijn. Thynnus piscis. *vulgò* tonnina. *germ. thunnb. gal. thon, thonnein. ital. tonno, tomina. ang. tunnie.*
tonsten/tonssen. *vetus.* Paciscì.
toogh. *sland.* i. toon.
toogben. *sland.* i. toonen. Ostendere.
toogben. i. topen. Ornare, ad oculum se parare. *Becan*
toogher. *sax sic.* Digitus index.
toom. Frænum, habena, lorum, retinaculum retinacula, orum. *germ. zaum.*
toom-ghe bit. Camus.
toom-spanghe. Bulla.
toomen. Frænare, refrænare, injicere frænos.

toon.

toon. Tonus, ſonus, tenor, accentus, numetus. *gal. ton. ang. tune.*

toon/ toone. Demonſtratio, oſtentatio, conſpectus. *&* Probatio, teſtificatio, teſtatio, teſtimonium. *&* Tabula in qua merces expoſitę oſtenduntur, projectum tabernæ.

toon-baer. Spectabilis.

toon-berd. Projectum tabernæ.

toon-ſchynigh. Aſpectu pulcher.

toone. *vetus.* **j. ſpel.** Ludus, ludi, ſpectacula publica.

tooneel. Theatrum, viſorium, locus ſpectaculi ubi ludi eduntur.

toonen/toogben. Monſtrare, demonſtrare, oſtendere, ſignificare, probare. *&* Teſtari, teſtificari.

toonen. j. donen. Sonare.

toozt. j. tozt. Stercus, merda.

tooberen. Faſcinare, effaſcinare, incantare. *germ zauberen.*

toober-krupd. Herba venefica, nocens, *Horat.* potens, *Virgil.* herbæ magicæ.

tooberer. Faſcinator, effaſcinator, præſtigiator, incantator, maleficus, magus, magicus, veneficus. *Too Fenner — j.*

tooberersſe/tooberinne. j. bexe. Saga, præſtigiatrix, incantatrix, malefica, maga, pharmaceutria mulier, venefica, lamia.

tooberſſe/tooberingbe. Faſcinatio, effaſcinatio, faſcinum, veneficium, incantamentum, cantamen, incantatio, carmen, magia, magice, ars magica, ars Dardania, goetia.

top/dol. Turbo, turben, trochus, volubile buxum. *Virgil.* torto volitans ſub verbere turbo, Quem pueri magno in gyro vacua atria circum Intenti ludo exercent: ille actus habena Curvatis fertur ſpatijs. *Virgil. à* **toppen.** i. circumverti. *ſicut* **dol/** *ſiv* **tol/** *à* **dolen** i. ab errando *ſive* vagando, *dum ſcutica agitatur. germ. topff. gal. toupie. ang. toppe.*

top/tſop. Cacumen, ſupercilium, jugum, vertex, ſummum, ſumminitas, culmen, ſupremus apex, faſtigium. *ſax. top. angl. toppe.*

top. j. ton. Carcheſiũ: ſuprema mali pars.

top des haofds. Vertex. *ang. toppe.*

top oft tſop van den bergh. Superciliũm montis, eminentior montis vertex.

top. j. hoop. Acervus, cumulus.

top van dyghen. j. dygh-hozf.

top/ haeren-top. Circus, tutulus, ſuggeſtum comæ.

top-hupve. Galea, caſſis, cudo.

top-ſepl/meerſ-ſepl. Thoracium, velum in ſummo mali faſtigio.

toppen/doppen. Ludere trocho, trochum agitare, turbinem circumagere, volvere. *gal. toupier.*

toppen. Circumverti, ambire. *gal. toupir.*

toppen/tobben. Inſanire, furere, graſſari: tumultuare. *germ. toben.*

toppen/tobben. *holl.* Crines pugnando invadere, crinibus apprehendere.

toppelen. *ſax.* **j. dobbelen.** Ludere alea.

tozbel. j. turbel.

tozck. j. turck. Turcus.

tozck. j. tozche. Spira funalis, funale: fax ex contortis funibus, cera aut pice oblitis.

tozckeel. *vetus.* Torques, torquis, murenula.

tozde. j. tozt. Stercus.

tozden/treden/terden. Calcare.

tozen/tozren. Turris.

tozen. j. tozn. Iracundia.

tozf/turf. Ceſpes foſſitius, ceſpes bituminoſus, gleba foſſilis. *ang. turfe.*

tozf-dzaegher. Doſſuarius, baiulus, gerulus.

tozn/tozmigbeyd. Stomachus, iracundia, ira, indignatio, bilis. *germ zorn. ſax. torn, torne.*

tozn-moedigh. Iracundus, ira percitus.

tozn-moedigheyd. Iracundia.

tozn-moedighlick. Iracundè.

tozmigh. Iratus, offenſior, infenſus, averſus, ſtomachans.

tozn/tozne. j. tozre. Turris.

tozneel. *vet* Trochus. *&* Pinna muri.

tozmop/toernop. Decurſus, ambitus, flexio. *gal. tournoy. hiſp. torneo.*

tozmop/tozmop-ſpel. Decurſus, decurſio, decurſio ludicra, ſchiomachia equeſtris, hippomachia, equiria, ludus campeſtris,

lu-

ludus militaris, ludus Troiæ, Troia. *Virg. 5. Æneid. Troiaq; nunc pueri Troianum ducitur agmen, &c. vulgò* torneamentum, haſtiludium.

toznopen. Circumire, ambire. & Confligere. *gal. tournoyer. ital. tornare.*

toznopen. Decurrere, imaginario ludo equis concurrere. Troiam ludere. *Suet.*

toznop-plaetſe. Catadromus, decurſorium.

toznop-lancie. Haſta velitaris, levis.

tozventijn. *holl.* j. **termentijn.**

tozre/tozen. Turris. *ger. thurn. ſax. thorn gal. tour ital. torre. hiſp. torre. ang. towre, tower.*

tozreel. *vetus. fland.* Turris turricula.

tozrier. *lovan* j. **cipper.** Carcerarius.

tozre. *friſ. holl.* Vermis. & Scarabeus, ſcarabeus pilularius, cantharus.

tozſch/troſch. uva, racemus, botrus. *germ. ruſſ.*

tozſeelen. Ligare, faſciare, funibus arctè conſtringere.

tozſen. *fland.* Ligare, colligare. & Colligere veſtem, ſuccingere. *gal. trouſſer.*

tozt/tozde. *vetus. fland.* Merda, ſtercus, excrementum alvi. *ang. turde, tourde.*

tozt-wevel/ſchit-wevel. Scarabeus, cantharus: vermis niger qui equino excremento enaſcitur.

tozterl-duyve. Turtur. *germ. turtel, turteldaub. gal. turturelle, tortorelle, torte. ital. tortora, tortoie hiſp. tortola. ang. turtledove, turtle dove.*

tozten. *ſax. friſ.* j. **trotſen.** Irritare, inſtigare, provocare verbis ferocibus.

tozterl-moedigh. Moroſus, difficilis, & faſtidioſus, iracundus, irritabilis, diſcolus.

toztſe. Fax, funale, tæda. *vulgò* intortitium *germ. tortſchen. gal. torche, ital. torchio, torcia. hiſp. antorcha. ang. torche.*

toztſen-dragher. Daduchus, lychnophorus, lychnuchus, tædiger.

toztſen-macher. Lychnopœus.

toztſen-kruyd. j. **wol-kruyd.** Verbaſcum, lucernalis herba, candela regia.

tot. Vſque, ad, tenus, verſus. **tot hier.** Huc. **tot hier toe.** Hucuſque. **tot noch toe.** Hactenus, uſque adhuc. **tot huys gaen.** Ire domum, adire domum. **Tot den hecht toe.** Capulo tenus. **Tot den nacht toe.** Ad noctem, uſque ad noctem. **Tot dat.** Donec, quoad, quouſque, tantiſper dum, dum, donec. **Tot noch toe.** Etiamnũ, adhuc, ad hoc uſq; tempus. **Tot uwen profijte.** In tuum commodum.

tote/tupte. Tutulus, cornu, extremitas inſtar cornu, apex, conus, meta.

tote. Papilla, capitulum ſive capitellum mammę. *gal. tette, tetin.*

tote. j. **nol.** Epomis, amiculum, cucullus. geſtamen humerale. *vulgò* ſuperhumerale.

tote. *fland.* j. **mupl.** Roſtrum. **De tote ſetten.** *holland.* Auriculas aſini imitari, ſubſannare.

tote. *lovan.* Libum cornutum.

tote van den ſchoen. Linula calcei, roſtrum calcei.

tote-mupl. j. **tupte-mupl.** Bronchus.

tote-mutſe. Pileus cornutus, pileus quadrangulus.

tot-olf. j. **taet-olf.** Statua ſartoria.

tote-pot/tupt-pot/tupt-kanne. Cirnea.

tote-ſchoen. Calceus lunatus, roſtratus, cornutus.

tote-mannecken. Perſona: figura eminens in ædificijs, quę aquas ore vel mentula fundit.

totteren. Buccinare, buccina canere, buccina animos incitare.

totter-quaed. Buccinator mali, tuba mali, impulſor, qui ad malum alios impellit aut incitat, lituus malorum, fax, incitator ad facinus.

toutter. Palpitatio.

toutter. j. **toutter-ſpel.** Oſcillum.

toutteren. Tremere, ſubſilire, pavitare, palpitare, leviter & frequenter moveri, micare, motitari, jactari: & Motitare, jactare, pultare.

toutteren/ ſchoungelen/ ſchoppen. Ludere oſcillis aut oſcillatis, oſcillo jactari.

toutter-ſpel. Oſcillum, oſcillatio, penſilis motio & luſus genus ruſticis puerisque familiare, quo religatis altrinſecus de

 tigno

tigno arboréve restis finibus, in aëre librati subvectantur.

touw. *fris. ang* j. **werck.** Stupa.

touwe. Funis, restis.

touw-draeyer. Restio.

touw-leder. Scalæ stupeæ nauticæ.

touw-slagher. Restio.

touwe. *vetus.* Textura, textus.

touwe. j. **ghe-touwe/werck-ghetouwe.** Instrumentum.

touwen. *vetus.* Nectere, texere.

touwe. Fremere, pressare, agitare, subigere

touwen. Parare, apparare, digerere, efficere. *Becan.*

touwen. Macerare, emollire.

touwen/gaerwen. Depsere, tergora depsere, coria perficere, densare, spissare, subigere. *ang. tawe.*

touwer. Alutarius. *ang. tawer.*

T. R

Trachten. Concipere mente, cogitare, meditari, deliberare: & Niti, eniti, contendere, studere, conari. *germ betrachten. sax trachten.*

trachter/trechter. Infundibulum. *germ. trachter.*

traegh. Tardus, segnis, lentus, ignavus, piger, reses, deses, desidiosus. *germ traegh.*

traeghept. Tarditas, segnities, ignavia, pigritia, desidia.

traeghelick. Tardè, segniter, ignaviter, pigrè.

traeghen. Pigrescere, tardescere: & Tardare. *gal. targer. ang. targe.*

traen. Lachryma. *gal. traher. ang. treare.*

traenken. Lachrymula.

traen. Lachrymæ arborum, latex arboris in gummi abiens.

traen. Liquor, præsertim qui igne exprimitur, *Becan.*

traen. Oleum ex balenarum aruina excoctum: pinguedo marinarum belluarum.

traen-oogen. Lachrymari.

traenen. Lachrymari, lachrymas effundere. & Stillare. *δενρεῖν.*

traelie. Clathrus, clathrum.

traelien/ ghgeerden. Clathri, clathra, cancelli. *gal. trillis.*

tralien venster. Transenna, fenestra reticulata, cancellata, clathrata.

tralien-wijs. Cancellatim.

tralien. Cancellare, clathrare.

trame. *fris.* j. **spoyte.** Climacter, gradus scalæ.

tramette. *sax.* j. **trompette.**

transenéren. Extorquere pecunias concussione.

transeneringhe. Concussio, violenta pecuniæ exactio, angaria.

transse/ trense. Funiculus nervum arcus ambiens.

transse. j. **tinne.** Lorica, corona ambitus muri. & Fossa. & Vallus, vallum: cæcum vallum. *gal. trence. ital. trincea. hisp. trencheа. ang. trenche.*

trant. *vetus.* Gressus. passus, gradus.

tranten. *vetus.* Gradi lentè, lento passu.

trante. *sicamb.* Scarabeus cornutus.

trantselen. Tardè & ignavè progredi, morari.

tray. Gradus.

tray. *germ. sax. sicamb.* j. **tray-gans.**

trappen. Calcare, conculcare pedibus. *gal. triper.*

tray-gans. Anser tardus, avis tarda, bistarda.

tray-wijs. Gradatim. & Instar graduum.

tray-wijs ghemaeckt. Gradatus.

trapenier. j. **drapenier.**

trappe. *vetus.* Muscipula, decipula, transenna. *ang. trappe.*

trappen. *vetus.* Capere, irretire. *ang. trappe. hinc* **de trappen.**

trat. *vetus.* j. **trede.** Gressus.

tratten. *vetus.* j. **treden.** Gradi.

tratsen. j. **tratsen.** *holl. fland.* Irritare, lacessere, insultare, minari.

trauwe. j. **trouwe.** Fides.

trechter. j. **trachter.** Infundibulum, infusorium.

treck/treke/toghe. Tractus, tractio.

treck. Desiderium, affectio.

treck hebben tot eenigh dinck. Trahi desiderio, desiderare, affici desiderio.

treck. j. **betreck.** Delineatio, linearis pictura.

treck van de letteren. Ductus literarum.

treck. Diadema, capitis tegmen regale.

trecken. Trahere.

trecken eenen muer. Ducere murum, ædificare murum, struere.

trecken. j. be-trecken/ be-woꝛpen. Delineare.

trecken de letteren. Ducere litteras.

trecken van leder. Ferrum, ensem, gladium stringere, nudare, evaginare, educere.

trecken/repsen. Tendere, contendere, petere, proficisci.

treck-becken. Collabellare, junctis labris osculari, labra labellis jungere, rostra rostris trahere, more avium: columbare, oscula columbatim conserere, suaviari, figere oscula, junctis dare oscula rostris.

treck beeste. Veterinum animal, jumentum

treck bꝛuggꝛe. j. bal-bꝛuggꝛe.

treck-garen. j. treck-net

treck gifte. Donum illex.

treck-haeck j. pꝛangher. Harpago vietorius.

treck-kabel/ treck-koꝛde. Funis ductarius.

treck-kabel. j. boer kabel Remulcus.

treck-lap. *teut.* j. schoen-maecker/ schoen-lapper.

treck-letter. Litera ductilis.

treck-naeghel/ teugh-naeghel. Cuneolus, clavus tigna asseresque contrahens.

treck-net. Verriculum: & sagena.

treck-peerd/ wagen-peerd. Iumentum plaustrarium.

treck-plaester. Malagma, emplastrum emolliens: & Ceratum, cerotum

treck-seel. Funis ductarius: & Helcium.

treck-tanghe. Forceps, dentatus forceps, quo clavos extrahunt fabri.

treckinghe. Tractus, raptus.

treckinghe. Contractio.

treckingꝛe des monds. Spasmus cynicus, canina convulsio, cùm canino rictu nares & labra contrahuntur.

treckachtigh. Trahax.

trede. j. terd. Gradus, gressus, vestigium.

treden/terden. Gradi, ingredi, incedere.

treden j. kneden. Depsere, subigere.

treden met voeten. Calcare, conculcare, protereie pedibus. *ang. treade.*

tree. *ang. j. tere.* Arbor.

treest. Tripus ferreus, chytropus, olle sustentaculum.

treen. *germ. sax. sic* Fucus. *genus insecti.*

treffelick. Serius, gravis, momentosus: & Prestabilis, præstans, eminens, primarius, eximius, excellens, spectabilis, clarus. *germ. traeffenlich.*

treffelicke saecke. Res gravis, ardua, momentosa, seria.

treffelicken. Eximiè, vehementer, impensè: & Seriò, graviter, severè, cum auctoritate.

treffelickheyd. Prestantia, excellentia, eminentia.

treffen. Tangere, contingere, ferire, cædere, tundere, verberare: & Attinere: & Præstare: & Magni esse momenti. *germ. traeffen.*

treft. j. treef. Chytropus.

trefter. j. trechter. Infundibulum.

trepfelen. Blandiri, pellicere, nugari, ineptire. *ang. tryfle.*

trepfelinghe. Blanditiæ, illecebræ, nugæ. *ang. tryfles.*

treplen. *sax. sicamb.* Fune navem trahere.

trepl-linie. *sax. sicamb.* Helcium.

trepler. *sax. sicamb.* j. schupt-trecker: Helciarius, qui fune navem trahit.

trepn. Tenor, modus. & Opus, opera, actio, actus, operis progressus, operis continuatio. & Gressus, gradus. & Comitatus, agmina longa clientum. *gal. train. ang. trade, trayne.*

trepn van coop-manschap. Negotiatio, mercatura, actus mercaturę. *gal. train.*

trepnéren. Protrahere, differre. *gal. tramer.*

treke/treck. Tractus, tractio. & Delineatio. & Anfractus. & Fallacia, ars, laqueus.

tremelle van de meulen. Infundibulum. *gal. tremue.*

trempe. *sland.* j. dꝛaegh-stoel.

trennen. *ger. sax.* Disiungere, separare.

trensse. *vetus.* Funiculus, vinculum.

trensse. *holl* Camus, retinaculum equorum.

trensse/transse. Lorica.

trensselen. j. transselen. Ignavè operam præstare.

trensseler. Homo ignavus, lentus.
treylen. j. **trippelen.**
træsen. *vetus.* Potare, potum tanquam per cribrum ingerere.
treseer-becken. j. **tritseer-becken.**
tresoor. Thesaurus. *gal. thresor. ital. thesoro. hisp. tesoro. ang. threasure.*
tresoor. j. **tritsoor.** Abacus præclarus.
tresoorije. Gazophylacium.
tresoorije der kercken. Cimeliarchium sacrum.
tresoozier. Quæstor ærarius: tribunus ærarius, arcarius. *vulgò* thesaurarius.
treuren/trueren. Mœrere, dolere, tristari. *o. v. trawren.*
treur-gheestigh. Melancholicus.
treur-kleed. j. **rouw-kleed.**
treur-moedigh. Melancholicus.
treurigh. Mœstus, dolens, mœrens.
treurigh aen-sicht. Frons nubila, matutina, obducta.
treurighlick. Mœstè, dolenter.
triaeckel. j. **dieriaeckel.** Theriaca.
tribock. *vetus. ger.* j. **springhael/bilje.** *vulgò* tribucetum.
trijle. j. **trille.**
trijp/trijpe. Heteromallum, heteromaschalum. ἑτερομάλλαλον, vestis heteromalla lanea. *vulgò* tripa. *gal. tripe. ital. tripa. hisp. tripa.*
trijp. *vetus.* Intestinum. *gal. tripe. ital. trippa. isp. tripa.*
trijpen. j. **pansen.** Omasum, omasa, orum. *vulgò* tripæ. *gal. tripes. ang. tripes.*
trijp-buyck/trijp-sack/pans-sack. Venter. *q. d.* saccus intestinorum. & Venter collativus; gluto, manduco, barathrum, macelli, abdomen insaturabile.
trille/trillen. j. **dzille/dzillen.**
trijsel. Incerniculum, cribrum excussorium, cribrum frumentarium; instrumentum quo frumenta purgantur antequam molantur.
trijsselen. Incernere, cribare frumentum. *& metaphor.* Ignavè operam præstare, lentè & segniter agere.
trijseer-becken. Cribrum, concha fistulosa.
tripe. j. **trijpe.** Omasum, *&c.*
trippe. *sax. fris. sicamb.* Calopodium, calo, calceus ligneus, pedibus conterere.
trippen. j. **trappen.** Calcare, conculcare. *gal. triper.*
trippen/trippelen/trepelen. Saltare, tripudiare. *gal. trepmer.*
trippeler/trepeler. Tripudiator.
trits. *stand.* j. **klepn koetsken.**
tritsoor. Abacus, repositorium. *gal. dressoir, thress ir. ang. dressoure, dresser.*
tritter/dzitter. *vetus. ger.* Tritterus, eques auratus, *sic dictus à* **trie** *sive* **dzie.** i. tres, *ob duos junctos equites, deinde vero expunctâ* **t** *sive* **d** *littera* **sitter.** Trimarchia *quoq; veteribus Gallis*, equestris pugnæ institutio *fuit, quæ ex tribus equis constabat. q. d.* **trie-march.** i. tres equi. *Guil. Camd. ex Pausania.*
troubel/troebel. j. **turbel.** Tumultus, turba.
troch. Alveus, linter. *ger. trog. sax. troch. ang. trouge* **Berckens troch.** Aqualiculus.
troch. *holl. zeland. sicamb. stand.* j. **moelie.** Mactra.
troch-wijn. j. **leck-wijn.** Vappa.
trochelen. j. **dzieghen.** Leviter consuere.
trock. *stand.* j. **treke.** Tractus.
troef. Triumphus ludi.
troef-boeck. *stand.* Chartæ lusoriæ.
troef-spel. j. **kaert-spel.** *gal. jeu de triomfe. hisp. triomfo.*
troeffen. Ludere chartis.
troeffel. j. **truffel.**
troesten. *vetus. germ. sax. sic.* Hortari, instigare, incitare, animare.
troetsel. *holl. fris* j. **truffel.**
troetelen. Palpare, palpari, mulcere, blandiri.
troetelen. Blandiri: omnibus modis & gestibus conari cuipiam placere, propriè suaviis & amplexibus, quod à turturibus docemur, *inquit Becanus.*
toztel-duyve/ *per metathesim.* **tozte duyve.** Turtur, *Becano dicitur.*
troffel. *holl. fris* **truffel.** Trulla.
trommel. Tympanum. *germ. trummen. sax. trumme, ang. drumme.*
trommelen. Pulsare tympanum, complodere tympana, tympanizare.
trommel-slagh. Taurinus pulsus, complo-

ſa tympana.

trommel-slagher. Tympaniſtes, tympaniſta, tympanotriba.

trompe. *vetus.* Tuba, cornu : cornu venatorium. *vulgò* trompa. *gal. trompe. ital. tromba. hiſp. trompa.*

trompe. Crembalum, κρέμβαλον : inſtrumentum è ſtomomate concinnatum, pueris in uſu frequẽs, quod labris comprehenſum, modulatum ſonum edit, dum ligula inflexa, quę medium ſecat, digito agitata perſtrepit. *germ. trompff.*

trompe van den olifant. Proboſcis, promulcis, manus. *gal. trompe. ital. tromba. hiſp. trompa.*

trompen. *vetus. ſland.* Largiores & laxiores manicæ matronarum.

tromperie. Fallacia. *gal. tromperie.* **trompen verloopen.** Dare verba, fallere.

trompen. Modulari crembalo : & Canere tuba.

trompen/be trompen. Fallere : allicere, circumvenire fallacijs. *vulgo* trompare. *gal. tromper.*

trompette. Tuba, tuba bellica, tuba claſſis, claſſicum, buccina. *vulgo* trompeta. *germ. trommete. gal. trompe, trompette. ital. tromba, trombetta, trompetta. hiſp. trompeta. ang. trumpet.*

trompette. Tubicen, æneator. *ital. trombetta.*

trompetten. Tuba canere, clangere. *ital. trombettare.*

trompetter. Tubicen, æneator, buccinator. *gal trompetteur. ital. trombettiere. angl. trompetour.*

trompet-blaeſer. j **trompet-ſteker.**

trompet-ſlagh. Taratantara: tubę ſonus, claſſicum, clangor.

trompet-ſteker. Tubicen: & Bucco buccolentus: cui tumidiores ſunt buccæ, aut os grandius.

tronck. j. **ſtronck.** Truncus, ſtirps, ſtipes, corpus arboris: & Stirps, progenies, genus. *gal. tronc. ital. tronco. hiſp tronco.*

troncken. j. **ſtroncken.** Truncare. *gal. tronquer. ital troncare.*

tronie. Vultus. *vulgò* tronia. *gal. trogne.*

troon. Thronus, ſolium,

troost. Solamen, ſolatium, conſolatio, levamen, levamentum, ſublevamen. & Fiducia, ſpes. *germ. troſt. ang. truſt.*

troosteloos. Inops ſolatij & conſilij, inops animi, conſilij & auxilij expers.

troostel-bier. *ſuſ.* Convivium funebre.

troosten. Solari, conſolari, ſolatia vel conſolationes adhibere, dolorem animi levare, ſolatio eſſe. *ger. troſten.*

troosten. j. **troesten.** Hortari.

trop. j. **druyve.** uva.

trop. *ſland.* j. **hoop.** Cumulus.

troppe. *ſland.* Grex, collectio, turba. *gal. troupe, troupeau.* **Op troppen.** *ſland.* Gregatim.

troppel. Globus, congeries, congeſtum,

troppen. *vetus. Fland.* Congregari.

trozen. j. **treuren.** Mœrere.

tros. Collectio.

tros/troſſe/tozſch. Racemus, uva, botrus.

tros/troſſe. Faſcis, faſciculus. *ang. truſſe.*

tros/troſſe. Impedimenta, ſarcinæ, aſſeclæ exercitus, clitellaria iumenta, calones, caculę.

tros/troſſe. *ſax* j. **boer-kabel.** Remulcus.

troſ-boeve. Calator, calo, cacula, militaris ſervus.

troſ-boere. Sarcinaria ancilla, meretrix ſarcinaria, meretrix militaris.

troſ-peerd. j. **ſom-peerd.** Iumentum ſarcinarium.

troſ-wijf. j. **troſ-boere.**

troſſeel/tozſeel. j **pack.** Sarcina.

troſſen. Convaſare, vaſa vel ſarcinas colligere,

troſſen. j. **packen.**

troſſen. Succingere, colligere, colligare. ſuffarcinare. *gal. trouſſer. ang. truſſe.*

troſſen den miſ-daedigher. Sublimem in carcerem rapere. *ger. trouſſer.*

troſſaerd. j. **dzoſſaerd.** Prætor, *&c.*

trot/trotte. *ger. ſax.* Torcular.

trot. j. **dzaf.** Curſus, greſſus, ſuccuſſatio.

trotten. *ger.* j. **tozden.** Calcare.

trotten. *ſland.* j. **dzaben.** Currere, curſare, diſcurſare, ſuccuſſare, gradi. *vulgò* trottare. *gal. trotter. ital. trottare. ang. trotte.*

trotter. Curſor, ambulator.

trotter/dzaber. Equus tortor, crucians, ſuccuſſator, ſuccuſſor, ſuccuſſarius.

troots. Irritamen, irritamentum, comminatio, minæ, insultatio, contumelia. *ger. traiz.*

trotsen/tratsen. Irritare, insultare, minari, lacessere. *ger. tratzen.*

trotsigh. Minans, minitans, minax, contumeliosus, fastosus.

trotsighlick. Minaciter, minanter, contumeliosè.

trouw/ghe-trouw. Fidelis, fidus, justus, verus. *germ. treuw. ang. trewe.*

trouwe. Fides, fidelitas. *germ. treuw. angl. treuth.* i. veritas.

trouw-braecke. Perfidia.

trouw-braeckigh/trouw-brekigh. Perfidus, fœdifragus.

trouw-hander/ trouw-hand. Depositarius. *q. d.* fida manus.

trouw-hertigh. Fidus pectore, animo.

trouwe-loos. Infidelis, perfidus.

trouw-loos hept. Perfidia.

trouwelick/ghe-trouwelick. Fideliter.

trouwant. Satelles, stipator, spiculator, latero, lateranus, prætorianus miles, somatophylax, lictor. *q. d.* **trouw-hand.** i. fida manus. *eo quòd manuum vice sit in defendendo. Ioan. Becan. germ. trabant. sax. drabant.*

trouwant. *metaph.* Vagabundus. & Parasitus, scurra: & ludius, ludio, deceptor. *vulgò* trutannus. *gal. truant. hisp. truhan.* **Een trouwant.** Vappa, homo ignavus, iners.

trouwanten. Otiosè vagari: & Agere parasitum, agere scurram, sectari alienam mensam: *vulgò* trutannizare, scurrari. *hisp. truhanear.*

trouwantersije. i. **boeverije.** *vulgò* Trutannia.

trouwen. Conjugio jungere: & Conjugio jungi, conjugij fidem dare. *angl. bethroute.*

trouwen. *vetus.* i. **be-trouwen.** Fidere, considere.

trouw-bedde. Thalamus.

trouw rinck. Annulus pronubus, annulus sponsalis: quo ceu arrhabone conjugij fides obligatur.

trouw schat. Arrha nuptialis. & Dos.

trouwens. Bona fide.

trouweel. i. **truweel.** Trulla.

truchses. *germ.* Dapifer. & *sicamb.* Prætor, præfectus.

truchtin/truhtin. *vet. teut.* Dominus. *Vulcan. Brug. vide* **Drutin.**

trueren. i. **treuren.** Mœrere.

truffe. *Fland.* Mendacium, nugæ, frivola, stropha. *vulgò* truffa. *gal truffe. ang. trifles.*

truffe. Mulier mendax & fallax.

truffen. *fland.* Vendere nugas, vendere frivola: decipere, fallere, imponere. *vulgò* truffare, *trifler.*

truffer. *fland.* Nugivendus, frivolarius, impostor. *vulgo* trufator. *ang. trifler.*

truffel. *sicamb.* i. **truweel.** Trulla.

truffel. *vetus.* i. **vier-schuppe.** Batillum.

truffele. i. **swamme.** Tuber.

trugh. *vetus. ger.* i. **drogh.** Fallacia, impostura, dolus, fraus.

trugh-licht. *sicamb* i. **drogh-licht.**

trugh-naghel. *germ. sicamb.* Bulla, caput umbellatum clavi, in bullę modum fastigiatum, quo superbarum ędium fores configi solent: *inferioribus germanis* **deur-naghel** & **harnas-naghel** *dicitur.*

trugghelen. Æruscare, æra seu pecunias & cibum undique colligere præstigijs & fallacijs.

trugghelen. Sortiri.

trugghelen. Æruscator, qui mendacijs fallacijsque captat quæstum, & malis artibus corradit pecuniam.

trupe. Sus, scropha, troia *apud veteres: ita Troiani Troiam, id est,* scropham, *in sua moneta dicuntur habuisse expressam. gal. truye ital. troia.*

trupe. Machinę bellicę genus: instrumentum quo muros fodiebant, ut sus terram rostro. *Iust. Lips.*

trul/trulleken. Mentula. *vulgò trulla.* Trulla *autem veteribus Latinis teste Verrone fuit* vasculi genus, è quo aqua in aliud vas transfundebatur: *a transvolando trajiciendóve dictum. vide* **totel-manneken.**

trunckelen. i. **tronckelen.**

trutin. i. **drutin.**

truts-man/ trucheman. *fland.* Interpres. *gal. truchement, truchemant. hisp. trujaman. ital.*

dro-

dreguman: dicto Arabibus & Chaldæis familiaris, qui dicunt tur geman. Ægidio Tschudo vox **truſcheman** *videtur esse Germanica, q.d.* teutſcher-man. i. vir Germanus sive Teutonicus.

truwant. i. **trouwant.**

truwel. Trulla: instrumentum cæmentariorum trigonum, quo calcem saxis impingunt. *gal. truelle, ang. trowel, trewel.*

T S

Tſaeghe. i. **ſaeghe.** Horror, &c.

tſaemen. i. **ſaemen.** Simul.

tſaerd. i. **ſaerd.** Tener, mollis.

tſeffens. i. **ſeffens.** Vnà, simul.

tſeghe. i. **ſeghe.** Capra.

tſitteren/tſeteren. i. **citteren.** Tremere.

tſop. i. **ſop/top.** Cacumen, jugum.

tſoppen/ ſoppen. Apices sive cacumina demere aut amputare.

T V

Tucht. *ſicamb.* Disciplina, doctrina, modestia, honestas, virtus. *germ. zucht.*

tucht-heer. Censor morum.

tucht-huys. *vet.* i. **ſchole.** Schola.

tucht-leere. Ethice, philosophia moralis.

tucht-meeſter. Censor, morum magister, moderator juventæ pedagogus.

tuchtrigh. Modestus, honestus, urbanus, verecundus, castus, pudens. *germ. zuchtigh.*

tuchtrigh. *ſtand.* Catulicns. **tuchtrigh zijn.** Naturę instinctu in Venerem rapi.

tuchtrighen. Moderare, moderati, corripere, adhibere correctionem, domare, probos mores docere.

tuck. Tactus, tactio, & Ictus, pulsus frontis.

tuck. Fraus, fallacia, insidiæ, machinatio. δόλος. *germ. duck, tuck.*

tuck-repſe. Agressio fraudulenta, excursio.

tuckachtrigh. Fallax, dolosus, fraudulentus, petulcus, petulans.

tucken/tocken. i. **toetſen.** Tangere, icere. *gal. toucher. ital toccare. hiſp. tocar.*

tucken. Arietare.

tucke-bollen. Arietare capite, conisare: capite quatere: capita inter se collidere more arietum: adversis frontibus concurrere, inter se adversis cornibus incursare.

tucki-noten. i. **tol-noten.** Impetere nuce, nucem.

tuckele. *holl. friſ.* i. **keſele.** Stiria.

tudder. *friſ.* i. **tuper.**

tueghel. i. **teughel.** Habena.

teulen. i. **tuplen.**

tueluwen/teuluwen. *ſtand.* i. **kueden** Depsere, subigere.

tueden. i. **toeden.**

tuf-ſteen/tof ſteen. i. **ſand-ſteen.** Tophus, porus, lapis arenarius. *germ tuffſteyn, tophſtein. ſax. tepſteyn. gal. tuffeau. ital tofo.*

tuffel/toffel. *ſax. ſicamb. friſ. holl.* i. **pantoffel.** Crepida.

tupd/tupt i **belghe.** Modiolus rotæ.

tuper. Pedica, lorum, loramentum: restis qua pecora in pascuis vinciuntur.

tuper. Series longa rerum connexarum.

tuperen. Vincire pecora in pascuis, vincire pedicis, connectere, nectere continuato ordine, ligare. *ang. tye.*

tupf. *holl. ſicamb.* Tiara, cidaris. *ang. tuffet, tuffe* i. apex.

tupf-ſteen. i. **tuf ſteen/tof-ſteen.** Tophus.

tupfel. i. **vijſel.** Mortariolum.

tupgh/tupch/tugh. *ſax. ſic.* Materia.

tupgh/ghe-tupgh. Arma, artium instrumenta, armamenta, impedimenta, ornamenta. *germ. zeugh. ſax. tugh.*

tupgh-huys. *ſax. ſicamb.* Armamentarium. *germ. zeughauß.*

tupghe. i **ghe tupghe.** Testis. *ſax. tuge.*

tupghen. i. **ghe-tupghen.** Testari, testificari, testimonium dicere, testimonium perhibere. *ſax. tugen.*

tupgh-baer. Testimonio idoneus.

tupl. Agricultura, agricolatio, labor, opera, opus.

tuplken. i. **kepken.** Flos armerius, cariophyllus minor, armeria.

tuplken. Sertum, servia, fascitulus odoratus, pastillus è floribus, olfactorium, fasciculus florum.

tuplken *Becano dicitur* id quod pileis supernè ornatus causa solet imponi.

tuplen. i. **teulen.** Colere agrum.

tuplen. Laborare, opus facere. *ang. toyle, tylle*

tuplen. Lascivire, lascivè vivere. *Becan.*

tuplen ſtjnen tupl. Furere suum furorem. *Virg. Hunc sine me furere ante furorem.*

tumelen. Volvere, volutare, circumagere, rotare, in gyros torquere, rotari, volvi, volutari. *ſax. tummelen. ang. tumble.*

tumelen. Petauriſtam agere, cybiſterem agere: volvere ſe in caput: in caput volvi manibus pedibuſque adductis: à capite in pedes imos ſe revolvere: præcipitari.

tumeler. Petauriſta, cybiſter.

tumeler. Tormenti bellici ſive bombardæ maioris genus. *vulgò* mortarium.

tumeler. *holland.* Delphin, delphinus: belua marina omnium animalium marinorum & terreſtrium velociſſima: *Hollandis ſic dicta à mirabili agilitate ſive mobilitate, qua ſe in maris ſuperficiem frequentiſſimè vibrat.*

tun-hagghe. Sepes, ſeptum, ſepimentum, vallum.

tun. *holl friſ.* **j. hof/krupd-hof.** Hortus.

tunnen. Sepire, obſepire.

tunninghe. Sepimentum.

tun-kerſſe. *holl.* **j. hof-kerſſe.** Cardamum, naſturtium hortenſe.

tun-klocke. j. klocke. Convolvulus.

tun-koninckſken. *ſax. ſicamb.* **j. netel-koninckſken.** Regulus, trochilus,

tun-man. *holl. friſ.* **j. hovenier.** Hortulanus, olitor.

tun-ſchere. j. dack-ſchere.

tun-ſtaeck. Sudes, ſudis, palus, vallus, longurius. *& per metaph.* Homo ſtupidus, ſtipes: qui non movetur ad aliquid agendum quod oportet.

tupſchen. *ger. ſax. ſic.* **j. tuptelen/ tommen.** Permutare, commutare. *à Theuth ſive Theutate, hoc eſt, Mercurio, mercatorum negotiatorumq; Deo.*

tupſchen. Ludere alea, ludere aleam, ludere lucri ſpe & damni periculo. *à Theuth ſive Theutate, id eſt Mercurio, priſco deo ſive demone Ægyptiorum, talorum alearumq; primo inventore, quem Galli & Germani in primis coluerunt.*

tupſch-baene. Area aleatoria.

tupſch-ſchole. Ludus aleatorius, ſchola aleatoria.

tupſch-ſpel. Alea, ludus aleæ, ludus teſſeræ.

tupſcher. Permutator.

tupſcher. Aleator aleo. aleæ deditus.

tupſcherije. Ludus aleæ.

tupt/tupte. *holl. friſ.* **j. belghe.** Modiolus rotæ.

tupte/ tote. Papilla. & Mamma, huber. *τιτθίον. germ. tutte, dutte. gal. tette, tetin. ital. tetta. hiſp. teta ang. teate.*

tupte. Obba, amphora, cyrnea.

tupte/tote. Cornu.

tupte. Tutulus, conus, cirrus, ſuggeſtum comæ, capillus in circum tortus: capilli matronarum ad verticem capitis convoluti, & in altum congeſti.

tupte. Panus, traniæ involucrum, filorum congeries.

tupt-band. Faſcia crinalis, frontale muliebre, tænia.

tupt-hozen. Cornu, buccina.

tupt-hozenken. Fiſtula cornea.

tupt-mupl. Broncus, brochus.

tupt-pot/tupt-kanne. Cirnea.

tupt-ſchoenen. j. tote-ſchoenen.

tupt-wl. Bubo cornutus.

tupten. Canere cornu, cornu inflare, clangere, buccinare.

tupten. Tinnire, ſtrepere.

tupten in de ooze. Dicere in aurem, inſuſurrare in aurem.

tuptinghe. Suſurrus, ſibilus, tinnitus aurium.

tuptelen. j. tupſchen/ tommen. Commutare, permutare.

tupteler. Permutator.

tulpe. Tiara, cidaris: tuliban: inſigne capitis ornamentum Turcarum.

tulpe/tulpiſch. Stipes, ſtolidus, ſtupidus, bardus, ineptus.

tulpen. j. ſlaen. Batuere, verberare. *ger. dulpen, tulpen.*

tulpen. *fland.* Comeſſari, pergręcari, bacchari, inſanire.

tulper. *Fland.* Ebrioſus, potor, potator, bacchans gulæ & potui deditus.

tummelen. *ſax.* **j. tupmelen.** In gyros torquere equum.

turbant. j. tulpe. Tiara.

turbel. Turba, tumultus, tumultuatio, turbatio, perturbatio. & Turbidus, conturbatus,

batus, confusus, non clarus. *gal. trouble.*

turbot. j. terbot.

turck. j. tozck. Turca, Turcus. *Vide in Nomenclatura.*

turckoys. Iaspis aërizusa: iaspis Caspia: eranus, eranos, cyanus, cyanos: lapis turcinus. *vulgo* turcicus. *dictus autem* turcinus *à colore cœli: turcinus enim cæruleus color est Italis, Matthiolus, gal turquoise. ital. turchesa, turchina. hisp. turquesa.*

turf. j. tozf. Gleba bituminosa.

turtel-duyve. j. tozrel-duyve.

tusschen. Inter. *germ. zwuschend. sax. twischen.*

tusschen-beyde. Intermedius, interjacens.

tusschen-beyden gaen. Intercedere, intervenire, interjicere se contentioni, pugnæ, &c.

tusschen-beyden spzeken. Conciliatorem agere.

tusschen-beyden-beyd. Intercapedo.

tusschen-komen. Intervenire, intercedere.

tusschen-komer. Interventor, interpellator, intercessor.

tusschen-scheed. Intervallum.

tusschen-setten. Interponere, interserere, interjicere.

tusschen-spzaecke. Interloquutio, sermonis interpositio.

tusschen-spzaecke. j. middeler.

tusschen-spzecken. Interloqui, interfari.

tusschen-wand/ tusschen weegh. Paries medianus, intergerinus.

tusschen-wydde. Interstitium.

T VV

twaelf. j. twelf. Duodecim.

twalfaerd. *Fland.* j. oozt. Duodecim minuta, quadrans, teruncius.

twalch/twalck. *ger. sax. sicamb.* Lolium.

twantelen. Fluctuare, animo dubitare, in dubio esse, subdubitare.

twee. Duo, bini. *germ. zwey. zween, zwo. sax. twe. ital duo, dui. ang. two, twayne.*

twee en twee. Bini.

twee-back. *sax sic. fris holl.* Panis bis coctus, panis nauticus, buccellatum, copta, bisciupt. *vulgo vocatur peregrino nomine.*

twee-bladt. Bifolium, gramen Parnassi.

twee-byl. Bipennis. *ang. twibil, axe.*

twee-bozelinghen. *vetus. Fland.* Gemini.

twee-dagigh. Biduanus.

tweeder-lep. Bifarium, duplex, duorum generum.

twee-dracht. Dissensus, dissensio, dissidium, discordia.

twee-draghtigh. Discors, dissidens.

twee-boeck. Bivium.

twee-iaerigh. Biennis, bimulus, bimus.

twee-klincker. Diphthongus.

twee-licht: *sax. fris. sicamb.* Crepusculum, lux dubia. *ang. twylyghte.*

tweelingh. Dydimus, geminus, gemellus.

twee-mael. Bis.

twee-mael grooter. Duplo maior.

twee-sick. *sax. sicamb.* j. tweelingh.

twee-sins. Dupliciter, duobus modis, bifariam.

tweesken. *sax.* Gemini, gemelli.

twee-snedigh/twee-snydigh. Anceps, utrinque acutus.

twee-spalt. *sicamb.* Dissidium.

twee-spzonge. *holl.* j. twee-wegh. Bivium.

twee-tongigh. Bilinguis.

twee-verwigh. Bicolor.

twee-voetigh. Biceps.

twee-vorckigh. Bifurcus, bisulcus.

twee-voudigh. Duplex.

twee-wegh. Bivium.

twee-wegigh. Bivius.

twee-werf. Bis.

tween. *vetus.* Dissidere, differre, discrepare, dissentire, discordare, contendere.

tweelf. Duodecim, bis sex. *germ. zwolf. angl. twelue.*

tweelf-mael. Duodecies.

twelf-flecken. *sax. sicamb.* Ludere duodecim scrupis.

twelffte. Duodecimus.

tweenter-dier/twinter-dier. *fris.* Animal binum.

tweentigh. j. twepntigh/twintigh. Viginti.

tweern. j. twepn. Filum duplex.

twees. *holl. fris.* j. twee-mael. Bis.

tweefelen. *Fland.* Blandiri, dilinire.

twep. *sax. fris. sicamb.* j. twee. Duo.

twetſſel.j.twiſſel. Dubium.

twepn/twiſn/tweern. Filum duplex, filum tortum, retortum. *vulgò* duplarium. *à* **twep** *ſive* **twee.** i. Duo. *ang. twyne.*

twepnen/twiſnen. Duplicare, conduplicare fila.

twepn draed. Filum duplex.

twepn-garen. Filum duplex.

twepn-molen. Rhombus.

twepntigh/tweentigh/twintigh. Viginti, bis deni, bis decem, viceni. *germ. zwentzigh. ang. twentye.*

twepntigh-mael. Vicies.

twelf.j.tweelf. Duodecim.

twengh-ziem. *holl. friſ.j.* **ſpan-ader.**

twent.j.twint. Nihil.

twern.j.tweern.

twie.j.twee. Duo.

twie-licht.j.twee liche.

twiet-broeder.j.ghe-tweet-broeder.

twij. *vetus.j.twee.* Duo.

twiſſel/twepſſel. Dubium, dubitatio, ſcrupulus, *à* **twij** *ſive* **twep.** i. duo, *ſicut* dubius. *&* Ambiguus *à duo & ambo. germ. zweyſſel.*

twiſſelen. Dubitare, ambigere, hęſitare, hærere animo, fluctuare, mutare, titubare animo. *germ. zweiſſlen.*

twiſſel-moedigh. Dubius animi, deſperans.

twiſſel-moedigheyd. Deſperatio.

twiſſelachtigh. Hæſitabundus, hæſitans, dubius, incertus, ambiguus, anceps, ſuſpenſus.

twiſſeligh. Ambiguus.

twiſn.j.twepn. Filum duplex.

twiſgh. *germ. ſax. ſicamb. holl friſ.* Ramus, virga, vimen, ſurculus, frons. *ang. twigge.*

twiſghen. *germ. ſax. ſicamb. friſ.* Plantare, inoculare, inſerere, pangere.

twiſgher. *vet.* Frutex.

twint/twiſnt/twent. *vetus. ſland. holl.* Nihil, nihilum, nihili, non, minimè, minimum.

twint achten. *vet.* Floccipendere, floccifacere, nihili pendere, nihili facere. *dictio Poëtis Rhythmicis nunc ad huc uſitata.*

twintigh *j.* **twepntigh.** Viginti.

twiſt. Diſcordia, altercatio, diſſidium, controverſia, contentio. *q. d.* **tweeſt** *à* **twee** i. duo.

twiſt. Rami abſciſſi, ramalia.

twiſt.j.twiſn. Filum duplex, retortum. *ang. twyſt.*

twiſten. Diſcordare, altercari, diſſidere, contendere, litigare.

twiſten.j.twiſnen. Duplicare, retorquere, contorquere fila.

twiſtigh. Contentioſus, litigioſus.

u Vocalis.

Uchten-ſtond. *holl.* Tempus matutinũ.

uder/upder/hupder/wder/wz/ozer. Vber pecudum : οὖθαρ. *ſax. ueder. angl. udder.*

uder-bzedt/uder-bzaedt. Sumen.

uſenen.j.oeffenen. Exercere, exercitare.

upt.j.wt. Ex.

uick/uicb. *ſicamb.j.aiupn.* Cœpa.

uick/uillick. *friſ.j.biſſe.* Ictis.

uille.j.buille. Taurus.

uillinck. *ſicamb.j.uick.* Ictis.

uipen-been.j.elpent-been.

ummer. *holl.j.immer/emmer.*

unck/onck. Encauſtum. *&* Atramentum.

uncken/uinckeren. Gemere.

uinckeren/hunckeren. *ſland* Hinnire.

unghel. *vetus. ſicamb.* Abdomen, ſevum.

ungheren. *holl.j.tooberen.*

unghey-boere. *holl.* Malefica, incantatrix, mulier diabolica, venefica.

unghers. *holl.* Maleficus, veneficus, diabolicus.

ungers eperen. *holl.* Volua, phalli, bufonum ova, fungus priapeius, phallus. *q. d.* manium ſive cacodæmonum ova. *Adr. Iun.*

unſel/unſchlit. *germ ſax. ſicamb.j.* **ruet.** Sebum.

unte. *vetus.* Vſque, eò uſque.

unſter/unſer/unſſel/ enſſel.j.knip-wage. Statera, trutina campana.

up. *ſland.j.op.* Super.

uppigh. *germ. ſax ſicamb.* Laſcivus.

upſ-hemmen/upſ-hemen. Emutire, edere minimam vocem : incipere minimam mentionem.

uperken. Cheopina, hemina, cyathus.

ur. *germ.j.oz/ooz.* Magnus, *&c.*

ur-alb. Valdè senex.

ure. Hora. *ὥρα. gal.heure.ital.hora.hiſp.hora. ang.houre.*

ure. Oportunitas, commoditas.

ure/ *sive* **ur/** *inquit Becanus, eſt* temporis oportunitas: *eo quod nihil hac ſit ad res gerendas maioris momenti.*

ure. Viciſſitudo, mutatio ex alio in aliud. **Goede ure om pemanden aen te ſpre-ken.** Mollia tempora fandi, molliſſima tempora fandi: cùm quis ad colloquendum facilior eſt, minuſque morosus. **De uren van eenen menſch kennen.** Viri molles aditus & tempora noſſe. *Virg.* **ter goeder uren.** Fausto omine, bonis avibus, aut ſpicato. *ἀγαθῇ* ventus ſecundus, & proſper. *hinc gall. heureux* i. felix. *Ioach. Perion. gallicè in bonne heure.*

urigh/ur-macligh. Mutabilis, inconſtans. & Horarius, unius horæ.

urigh menſch/ur-macligh. Homo verſatilis, ſui diſſimilis, moribus inæqualibus præditus, varius, varians, mente mutabilis, ſibi ipſi inæqualis, parum ſecum conſtans, importunus, difficilis, parum commodis moribus, intractabilis, morosus.

ur-klocke. Horologium, æramentum horarum.

ur-looper. i. **ſand-looper.**

ur-macligh. i. **urigh.**

ur-werck. Horologium horarium, machina horaria.

ur-werck maecker. Faber automatarius.

ur-wijſer/handeken. Solis umbilicus, ſtilus hemiſpherij horas monſtrans: gnomon, ſciateron.

us. *vetus. ſtand. friſ* i. **ons.** Nos, nobis.

uſe. *vetus. ſtand. holl friſ* i. **onſe.** Noſter.

uſaerd/uſwaerd. *vetus. holl. friſ.* Ad nos, apud nos.

uvel. i. **evel.** Malus.

uven, uveneu. i. **oeffenen.**

uveren. Avere, concupiſcere. *q.d.* **yveren.** zelare.

uveren/nuveren i. **hepſchen.** Petere poſcere.

Vacht, vlies. Vellus. & Globus lanæ, coagmentum lanæ.

Vacht. Pars eſculenta.

Vacht. *germ. ſax. ſicamb.* i. **maete-koſt.** Demenſum.

Vack. i. **vackeel.** Contignatio.

Vacke. i. **fackeel.** Fax, tœda. *ital. face.*

Vacke. *ſax ſicamb. holl.* Apertura, foramen. & Capſa, capſella loculamentum.

Vacke. *ſax. ſicamb.* Ala. *germ facken.*

Vackeel/vack. Contignatio, contabulatio ſtructuræ, pars ſtructuræ aut ædificij.

Vadde. Laganum, libi admodum tenuis & flaccidi genus.

Vadde. Fungus, clavus, patella in arboribus.

Vadde. Ignava mulier, ignava & deformis puella.

Vadden. Deflorere, defloreſcere, flacceſcere. *ang. fade.*

Vaddigh. Flaccidus, flacceſcens, languidus, ignavus, marcidus, torpidus, veternoſus, piger. *gal. fade. ang. faded.*

Vaddighept. Languor, marcor, ignavia, veternus, pigritia, torpor, deſidia.

Vaddooſe. i. **vandooſe.** Venefica.

Vaden. *ſax. ſicamb.* i. **vaed.** Filum. *germ. faden. ang. fadome fathome.*

Vaden. Filum quod intra manus extenſas continetur: menſura manuum expanſarum: ulna paſſus *ſpatium quod utrimq; manus extenſione completur, continetq; pedes quinos:* orgyia, *pedes ſex cum quadrante.*

Vademen een naelde. i. **beſſemen.** Acum filo trajicere.

Vademen/ om vademen. Vtraque manu extenſa complecti.

Vader. Pater, parens, genitor. *πατὴρ. germ. vatter. ital. padre. hiſp padre. ang. vatter.*

Vader des huyſ-ge-ſins. Paterfamilias.

Vader-erve. Patrimonium.

Vader-land. Patria, ſolum genitale, patrium, natale, mater, populonia mater.

Vader-landſch Patrius, vernaculus.

Vader-loos. Orbus patre, carens patre, *ἀπάτωρ.*

Vader loos kind Pupillus, orphanus.

vader-slagh. Parricidium.
vader-slachtigh. Parricida.
vaderlick. Patrius, paternus.
vaderlick/vaderlicken. Patriè, paternè.
vaderisse. i. **ghe-vader.** Onomastria: mater spiritualis.
vadoose. i. **vandoose.**
vadsigh. i. **vaddigh.**
vaeck/vaecke. i **vake.** Sæpè, frequenter.
vaeck. Sopor, somnus.
vaeck hebben. Dormiturire.
vaeck-loos. Insomnis.
vaeckeren. Dormitare.
vaeckigh/vaeckerigh Soporatus, somniculosus, somnolentus.
vaecken. i. **vaken.** Sæpè.
vaeghen/væghen. Purgare, tergere, verrere, radere.
vaeghen-vier. Purgatorium, ignis purgatorius, erebus expiatorius.
vaeghsel. Purgamen, purgamentum, quisquiliæ.
vaegher/vegher. Qui ad quidvis cum alacritate expediendum est idoneus: expeditus ad quidvis promptè peragendum. *Becan.*
vael/vaeluwe. Helvus, gilvus, color medius inter album & rufum : subruffus, valius. *germ. falb. sax. vahl. gal. paille, paillet, baillet, ital. paglio. hisp paio.*
vael-vruyn. Hyacinthinus, amethistinus, *ger. veilbraun.*
vaelen henghst. Equus valius. *Adr. Ium.*
vael-kleed. Vestis decolor: cuius color evanuit & efflоruit, propter imbrem aut continuum attritum.
vaele/veple. Hedera.
vaen. *vetus* i. **vanghen.** Capere.
vaendel/vendel. i. **vaene.** Vexillum.
vaendelingh. i. **vendelingh.** *holl. fland.* Vexillum.
vaene. Vexillum, signum, signum militare: bandum *apud Procopium :* labarum, *sive* laborum, *ut scribit Turnebus:* cantabrum, *sive* contabrum, *ut conjicit Turnebus :* Aquila, draco, vexillum, flamula rufa; *multa signa sunt, ait Veget. germ. fenle sax. fehnlin. hisp. vaendera, bendera.*
vaene/ kerck-vaene. Labarum sacrum, vexillum sactum : fano, fanon : confanum. *vulgò Eccles. dicitur.*
vaene/ vendel/ vaenken/vende krieghsvolcks. Cohors, turma militum sub uno vexillo militantium. *vulgò* banda.
vaene. Mensurę quatuor *rerum liquidarum præcipuè.*
vaene. *vetus.* Palear, pellis è boum gutture instar vexilli dependens. *gal. fanon.*
vaen-ve-schermer. Antesignanus.
vaen-vraegher / vaen-vrigh. Signifer, vexillarius, cantabrarius, qui cantabra & alia signa fert, *Codex Theodos.* Draconarij. i. signiferi, *Modestus de vocab. rei milit.* Aquiliferi, qui aquilam ferunt. Imaginarij vel imaginiferi, qui Imperatoris imagines portant, *&c. Veget. de remilit. vulgo* bandophorus.
vaen-kruyd. *fland.* i. **nies-kruyd.**
vaen-leen. *vulgò* Feudum vexillatum, vanolehenum. *vide* **Koningh-stuyt.**
vaenken. Parvum vexillum.
vaenken. i. **vlagghe.** Aplustre.
vaenken krijgh-volcks. i. **vaene.** Cohors, turma militum.
vaer. Metus, terror, horror : & Periculum, discrimen. *gal. effroy, frayeur. ang. feare.*
vaer-weder. *vet.* Horrida tempestas.
vaeren. *vet.* Metuere, timere. *ang. feare.*
vaeren. Tædere: & Desuetudine affici.
vaerlick/sorghelick. Timendus, terribilis, horrendus: & Periculosus.
vaer/vaerd/ veer. Trajectus, locus ubi trajicitur fluvius : Portus, & navium cymbarum q; statio à qua conscensa navi aut scapha, trajicimus, portorium. *ger. phor, phord, phurt.*
vaer-voot/varsse. Navis actuaria, navigium actuarium.
vaer-ghe-want. i. **schip-ghe-want.** Armamenta navis.
vaerd-gheld. Naulum, portorium, porthmion, fors nautica vel trajectitia, pecunia trajectitia, pecunia nautica: vectura, vectigal.
vaer-glas. i. **zee-kompas.** Amusium, pixidicula nautica.
vaer-man. Portitor, vector : porthmeus, & Nauta, naviculator. *ang. wherryman.*

vaer-

vaer-meester. Portitor, vector, lintrarius: *qui trajicit homines.*

vaer plepte. j. **vaer-schupte.**

vaer-schat. *stand.* j. **vaer-gheld.** Naulum, portorium.

vaer-schip. Navis vectoria.

vaer-schupte. Cymba. & Ponto: & Hippago, navis trajiciendis fluminibus idonea.

vaer-water. Aqua navigabilis.

vaer-wegh. Actus: via per quam jumentum vel vehiculum agere licet.

vaerd. j. **vaer.** Trajectus trajectio.

vaerd/water-loop. Aquęductus, meatus, alveus, fossa.

vaerd/vaerde/vrerde. Iter, via: expeditio.

vaerdigh/veerdigh. Expeditus, accinctus, præcinctus: itineri accinctus, paratus, promptus, agilis.

vaerdighen. Expedire.

vaerdighen. Offerre.

vaerdighept. Agilitas, promptitudo.

vaerdighlick. Expeditè, celeriter, agiliter

vaeren. Tendere, proficisci, vehi, petere locum aliquem, meare. *ger. faren.*

vaeren. Vehi navi aut curru.

vaeren. Valere, gerere, habere se hoc aut illo modo. *ang. fare.*

varen j **ghe-varen/ghe-schieden.** Fieri, evenire, contingere. **het vaert gemeynelick soo.** Ita plerumque fit.

varen in pemands reden j. **scheuren.** Interloqui.

vaerende have. Mobilia bona, res mobiles, supellex: & Ruta cęsa.

vaerende vrouwe/ vaerende wijf. *vetus.* Dryas, hamadryas sylvarum dea.

vaerende wijf. *vet.* j. **tooverersse.** Incantatrix, venefica: volatica mulier, *apud veteres, teste Adr. Iun.* strix volatica.

vaerende wijf. *vetus.* Mulier peregrina. & Meretrix.

vaerende wijf. *vetus.* j. **vraependen wind.** Turbo, vortex.

vaeren/vaeren-kruyd. Filix, thelypteris. *germ. farn, farn-kraut. sax. farn, farn-krut. ang. ferne, fearne, farn*

vaeren. Metuere. *vide* **vaer.** Metus.

vaerent/verent. Anno præterito, anno superiori. *q. d.* **ver-laerent.**

vaerghen/vergen. *stand.* Proponere, exigere.

vaerinck/vaerincks. *stand.* Ilicò, citò, statim, confestim.

vaesche. Phantasia, delirium.

vaesche. *stand.* j. **vesche.** Fascia.

vaeschen. j. **veschen.** Fascijs ligare.

vaese/vaesken. j. **vese/veskin.** Fibra, capillamentum, festuca.

vaese. j. **vaesche.** Phantasia, delirium.

vaesen/faesen. *stand.* Farcire.

vaesel-vorse. j. **faesel-vorse.**

vaesemen. j. **vesemen/vessemen.**

vaeten/vaets. j. **vaten/vats.**

vake/vaken. *sax. frisi. scamb. holl.* Sæpè, frequenter: & Citò, statim.

valck. Falco. *ger. falck. sax. falck. gal faulcon. ital. falcone. hisp. falcon, halcon ang falcon.*

valcken-beck. *stand.* j. **yepz-vaemer.** Cestra, malleus ferreus, acuminatus, à *rostri falconis similitudine dictus.*

valckenaer. Accipitrarius, aviarius, *vulgò* falconarius.

valckenet. Tormentum campestre, oblongum, sed non ita largum. *vulgò* falco. & falconellus, falconetum. *gal. faulconneau.*

val. Casus, lapsus, ruina: & Casus fortuitus, fors, fortuna. *ang. fal.*

valle. Decipulum, decipula tendicula, laqueus, transenna. *ger. fall. ang. pitfall.*

val-strick der vogelen. Tendicula avium.

valle. Ophidium. *genus piscis.*

vallen. Cadere, labi, collabi, dilabi, ruere, corruere. *ger. fallen. ang. falle.*

vallen te deele. Obvenire, obtingere.

vallen in de straffe. Multam incurrere.

vallen in slaep. Consopiri, incidere in somnum.

val-vrugghe. Pons versatilis, pensilis, subductilis.

val-deure / valb-deure / valb-poorte/ voud-deure. Valvæ, januæ plicatiles, januę bipatentes, valvę bifores. *à* **valden** *sive* **falten/** *quod* plicare *Germanis superioribus dicitur.*

val-deure. Ianua subductilis, ostium cadens, *à* **vallen.** i. cadere.

Val-hoed. Gesticillus, circulus qui puerorum capitibus, ne casu lædantur, imponitur.

Val-poorte. Cataracta, porta ex funibus aut catenis pendens, quæ attolli & demitti potest.

Val-strick. Laqueus.

Val-veken/klap-veken. Claustrum prati vel agri: vectis: cataracta ultro recidens in seram, seque claudens.

Vallende evel/ vallende siecktе. Morbus caducus. *vide* **evel.**

Valligh. Proclivis in ruinam, caducus, ruinosus. & Qui succumbit & causa cadit.

Valligh oft velligh worden. *vetus.* Succumbere, cadere causa.

Vallepe. Valles, vallis. *gal. vallee. ital. valle. hisp. valle. ang. valley.* **Ronde vallepe.** Convallis: vallis undique montibus & collibus inclusa.

Valm-dupme. Palumbes, palumbus.

Valsch. Falsus, improbus, fallax, fucosus, fuco tectus, adulteratus, fictus, simulatus. *ger. falsch. gal. faux. ital. falso. ang. false.*

Valschepd. Fallacia, dolus, malitia, pravitas, fraus, versutia.

Valschelick. Falsò, perperam, fallaciter, iniquè.

Valschen. j. ver-valschen. Adulterare.

Valscher. j. ver-valscher.

Valschaerd. *stand. j. ver-valscher.*

Value/valuwe. j. vael. Helvus.

Van. De, à, ab, abs, ex, præ. *ger von.*

Van achter. A tergo, post tergum, retrò, ponè.

Van by. Cominus, propè.

Van liefde/ van pijne/ &c. Præ amore, propter amorem, præ dolore, propter dolorem.

Van joncks af. *vide* **Jonck.**

Van den hoofde tot de voeten. A capite usque ad pedes.

Van hier. Hinc.

Van daer. Illinc, istinc.

Van Antwerpen ghe-boren. Antwerpianus, ab Antwerpia, ex Antwerpia: è Corintho, ab Aritia, à Placentia, ex Aulide.

Van deure tot deure. Ostiatim.

Van veur af. Ab initio, jam inde ab initio, jam inde à principio.

Van waer. Vnde.

Van noode zijn. Opus esse.

Van selfs. *vide* **selfs.**

Van stonden aen. j. ter-stond. Illicò.

Van blijdschap weenen. Lachrymare præ gaudio.

Vanck. j. vangh.

Vanden. *frif. ficamb. holl.* Visitare, invisere ægrum.

Vandoose/vaudoose. Lamia, incantatrix, mulier venefica, volatica, Thessala sive Thessalica: mulier Valdensis. *Valdenses gens præter cæteras veneficiis & Hæreseos nomine notata fuit: unde venefici & incantatores vulgo habiti gal. vaudoise.*

Vane. j. vaene. Vexillum.

Vangh/vanck. Captura, captus. & Decipulum, tendicula.

Vangh/vanck. Pars carnosior bovis sub ventre circa femora sive femina, quæ manu capitur attractaturque ad explorandam & tentandam bovis pinguedinem.

Vanghen. Capere, prehendere, comprehendere, apprehendere, corripere, injicere manus, manicas, catenas, excipere incautum, deprehendere, conjicere in carcerem, in vincula: dare in custodiam, condere in carcerem, vinculis mandare.

Vangh-praeghe. Ceratina, argumentatio sophistica, inexplicabilis, argumentum cornutum.

Vanghenisse. Carcer, captivitas.

Vanghenis-praecke doen. *stand.* Vincula carceris rumpere, effringere carcerem.

Vanghen-stock. Robur, lignea custodia, arca robustea.

Vangher. Captor, apprehensor.

Vangher. j. slagh. Decipula.

Vangher/ wepd-sack. Bulga, hippopera, ascopera.

Vare/varen. j. vaere/vaeren.

Varinck. j. vaerinck.

Varminck. j. varre. Taurus.

Varre. j. verre/stier. Taurus.

Varse/verse/vers-kalf. Bucula, vitula, junix, juvenca.

Barre.j.berre. Longè.
Barwe.j.berwe. Color.
Base.j.baese.
Basel.j.baesel/fasel.
Bast. Firmus, fixus, solidus, ratus, constans, immobilis. *germ. vest. ang. fast.*
Bast land. Continens, terra firma.
Bast. Firmè, firmiter.
Bast. Multum, multopere, admodum, impendio, impensè, enixè, valdè, vehementer, magnopere. & Assiduè, continuò, semper.
Bast in een. Densus, confertus.
Bast maecken. Firmare, confirmare, roborare, corroborare, stabilire, solidare, solidum & firmum reddere: ratificare, ratum reddere.
Bast slaepen. Altùm, altè, profundè, arctè dormire: grandi & arctiore somno teneri.
Bast staen. Constare, consistere.
Bast-standigh. Stabilis, constans.
Bast houdende. Tenax, avarus.
Basthevd/bastigheyd. Firmitas, soliditas, stabilitas firmitudo.
Bastelick. Firmè, firmiter, & constanter, asseveranter.
Basten.j.besten. Figere. *angl. faste.*
Basten. Jejunare, abstinere à cibo. *germ. fasten. ang. fast.*
Basten-avond/ & *euphoniæ gratia*, **bastel-avend.** Dionysia, Bacchanalia, Liberalia, Bacchantium sive insanientium festa, quæ quadragesimale tempus præcedunt: dies hilariorum.
Bastel-avond houden. Bacchanalia agere, Dionysia exercere.
Bastene. Jejunium: & Tempus quadragesimale, quadragesima, quadraginta dierum jejunium perpes & continuum. *vulgò* carnisprivium quadragesimale.
Basten-dagh. Feriæ esuriales: & Feriæ præcidaneæ.
Basten-dagh bycken. Solvere jejunia.
Bast-nacht. *ger. fax. sic* **j.bastel-abend.**
Basten-bijghe. Carica.
Bat. Vas, dolium. *Nomen* **bat** *adeò est generale, ut etiam de templo, domo, navi, & omni eo quod aliquid capit, dicatur. germ. vaß. fess. gefess. gal. vase, vaisseau. ital. vaso. hisp. vaso. ang. vessel, vat, fat.*
Batken/baetken. Vasculum, doliolum.
Bat kozens. *sicamb.* **j.twee beestelen.**
Bat wijns.j. ses amen.
Bat *in aridis.* **j.twee dusent pond.**
Bat binder. *sicamb.* **j.kupper.** Doliarius.
Bat-kolen. *levan.* **j.bosch-kolen.**
Bat-mengher. *vetus.* Doliarius.
Bat-saed. *stand* Octava pars jugeri: *quibusdam* quadrans jugeri.
Bat-spuel/baet-speul. Purgamen doliare, sentina doliaris.
Bats/baets/baetsch. Vitioso sapore aut odore infectus ex olido & mucido dolio: mucidus.
Bats oft baets smaecken. Sapere vas: *dicitur de potu qui ex olido ac mucido dolio saporem vitiosum contraxit.*
Batsche oft baetsche tonne. Dolium sive vas vapidum, mucorem redolens.
Baten. Infundere in vas, colligere in vas, implere vas.
Baten. Comprehendere, complecti, capere, concipere, accipere, excipere. *germ. fassen:*
Batten. Tenere, capere, præhendere.
Batten. Apprehendere, inuncare, harpagare, capere.
Batten den slagh. Excipere ictum.
Batsel. Capulus, ansa: id quo aliquid tenetur.
Baudoose.j.bandoose. Lamia.

V D

Bder.j.uder.

V E

Bechten/bichten. Pugnare, certare, confligere, velitari, depugnare, digladiare, dimicare. *ger. vechten. ang. fight.*
Bechten hand teghen hand. Certare monomachia, duello.
Becht-huys. *vetus.* Propugnaculum.
Becht-meester. Lanista, gladiator, bustuarius.
Becht-plaetse. Circus, arena.
Becht-schole/ scherm-schole. Gymnasium, ludus gladiatorius: xystus.
Bechter. Pugnator, pugil, gladiator, agonista, athleta, prælior.

vechterſſe.j.ghe-vechte. Pugna, certamen, dimicatio.

vedder. *ſax.friſ.ſicamb.* Patruus, avunculus: & Conſanguineus, propinquus; cognatus.

vede. Mentula, penis. *gal.vit.*

vedel/vedele. *& per ſyncopen* **vele.** Pandura, fidicula. *vulgò* viella. *germ.fidel. ſax.fidel. ang.fidle.* **vedelkien.** Fidicula.

vedel-vooghſtien. Pecten, plectrum.

vedeler. Lyricen, fidicen lyræ.

veder. Pluma, penna. *germ.faeder. ſax.fedder. ang.fether.*

veder aen den pijl. Ala ſagittę.

vederen aen den timmer. Capreoli: ligna utrinque proclinata, quæ cantherios ſuſtinent.

veder-vedde. Culcita plumea.

veder-voſch. Criſta, faſciculus plumarum.

veder-loos. Implumis.

veder-ſpel. *vetus.* Aucupium.

vederen. Plumare, plumas emittere.

vee.j.veede. Odium.

vee/veech. Pecus, pecuaria, armentum. *ger. vych. ſax. vee, vehe.*

vee-vol. Mercator boarius.

vee-vief. Abigeus.

vee-vieſte. Abigiatus, abactus.

vee-verder/vee-voeder. Pecuarius, armentarius.

vee-kudde. Pecuaria.

vee-merckt. Forum boarium: & Forum ſuarium.

vee-mol. Bupreſtis.

vee-ſtal. ſtabulum pecuarium: pecuaria, æ.

vee-voeder. Pabulum, farrago.

vee-waeter.j.wee-waeter.

veech.j.veegh/vee. Pecus, grex, armentũ.

veede.j.veete. Odium, ſimultas.

veegh. *Eland* **vepgh.**

veegh.j.vee. Pecus.

veeghs. Pecuinus, belluinus.

veel/vele. Multus, numeroſus, frequens, copioſus. *ger. viel.*

veel. Multum, multò, multopere.

veel te veel/ veel te ſeer. Pernimium. **Te veel.** Nimis, nimium. **veel gheleerder.** Multo doctior, multis partibus doctior.

Seer vele. Complures, plurimi, crebri, plerique.

veel-mael.j.dicht-mael. Sæpè.

velen-vande/velen-leys. Multifarius, multiformis, multijugus, multijugis, multimodus, multiplex, multigenus, varius.

veel-gaetigh. Multiforis, multiforus.

veel-iaerigh. Annoſus.

veel-ſeggigh. Multiloquus, dicax, loquax.

veel-tijdts. *holl.* Sępè, frequenter.

veel-verwigh. Verſicolor, multicolor.

veel-voudigh. Multiplex.

veel-voudighlick. Multipliciter.

veel-woordigh. Verboſus.

veele/veelen.j.veple/vepien.

veeme. *vetus.ſicamb.weſtphal.ſax.* Iudicium occultum, cùm noxius cauſa indicta capite plectitur. à Carolo Magno olim ob VVeſtphalorum duritiam inſtitutum. **veeme-ſchepen/ veem-ſchepen.** *ſax.ſicamb. weſtphal.* Occultus judex, latrunculator ſecretus, judex maleficos ſecretò capite plectens, citra præviam accuſationem, excuſationem, citationem: judex arcanus: caput concilij nocturni, & præſtantiſſimus legum cuſtos, *Ioach. Hopper. Hujus mentionem facit Eraſmus in Adag. Areopagita taciturnior. Extant, inquit, & hodie apud VVeſtphalos reliquiæ generis judicum, certi, vulgò dicuntur: qui in hunc ordinem admittuntur, magna religione adiguntur ad ſilentium. Eſt enim ratio quædam deprehendendi crimina, quam nullus intelligit, præter illos juratos. Hactenus Eraſm. Sebaſtianus Munſterus in deſcriptione VVeſtphaliæ,* Veimaros appellat & Scabinos. *Abbas Tritem.in Poligraph.* Feimeros: *alij* Femeros. *Caroli Magni inſtitutione (inquit Io. Aventin.) arbitrium penes quoſdam & poteſtas animadvertendi, etiam indicta cauſa, in pacis & fidei violatores religioniſq; deſertores. Inde jus, ut vocant, VVeſtphalenſe derivatum, ſilentio & taciturnitate ſacro ſanctum. Iudices quos* **wiſſender/** *conſcios, nuncupant, neſcio quibus cerimonijs initiati ſe invicem agnoſcant: porrò prophanis ritum prodere religio eſt, & pro piaculo habetur: nec*

quiſquam

quæ quam omnium adhuc inventus est qui hujusmodi mysteria enarrarit: verum hac licentia antiquata, cohibita est, in publico procerum conventu, decretaq; Friderici tertij Augusti, cum sordida conditionis quique in alium hujusmodi consuetudinem conserpsi, quo fiet hominis quam boni ferre possent, furti perfidiæq; alligassent, damnatosq; necassent. vulgo veymarus.

Veene. j. **venne**

Veer. *sax* j. **vier.** Quatuor.

Veer/veerdigh/ veeren/ *&c.* j. **vaer/vaerdigh/vaeren/** *&c.*

Veers. Versus, carmen. *gall. vers. ital. verso. hisp. verso. ang. verse.* **veersken.** Versiculus.

Veersen met malkanderen. Versus recitare alternatim: alternis dicere, alternis vicibus dicere versus.

Veerse j. **varse.** Bucula.

Veert. *sax.* j. **veertel.**

Veertel / veertyen / veertigh. j. **viertel/ viertyen/viertigh.**

Veesche. j. **vesche.** Fasciæ.

Veese/veesken. j. **vese/vesken.** Festuca.

Veeselinghen. j. **veselinghen.** Capillamenta fibræ.

Veesse/veesche. j. **vesche.** Fasciæ.

Veest. j. **vyst/vystinghe.** Crepitus ventris, flatus ventris. *gall. visse ang. fiste.*

Veete/veede/vepde/vied. Odium, simultas, odium occultum, intestinum: inimicitiæ occultæ, & Inimicitię apertę, simultas aperta, capitales inimicitiæ, bellum. *vulgo* feida, faida. Faidam *vocabant Franci* simultatem apertam, qua unus aliquis uni vel pluribus bellum denunciat. *hinc* faidosus. i. hostis publicus, qui faidam exercet. *in lege Salica Francorum. B. Rhen. ang. foe.* hostis, inimicus, & *feeth, feud,* inimicitiæ *dicuntur.* faida, *id est,* inimicitia capitalis, *in Capitulare Carol Magni. G. Lamb.*

Veeten/veeden. Odium gerere, inimicitias gerere: exercere simultates, odio habere, odisse.

Veetschap. Odium, simultas, inimicitię.

Veetse. *vem.* Cucurbita, *herba fructu rotundo.*

Vegiten. j. **vaeghen.**

Vep. *sland.* Vigens, vegetus.

Vep-noot. j. **vepn-out.**

Vepgh. Morti propinquus, maturus morti, qui præsentem mortem evadere non potest: qui mortem in procinctu habet: in quo omnia & signa mortis apparent: capularis, morti contiguus. **Vepgh zyn.** Habere mortem in procinctu.

Vepl. Venalis, venum expositus. *germ. seil.*

Vepl-baer. Vendibilis.

Vepl-dragher. j. **wt-dragher.** Circitor.

Veple. Hedera: herba venale vinum indicans.

Vepsen. Venale certo pretio prop onere: venum exponere, venditare, addicere, indicare, rei venali pretium statuere.

Vepligh. Tutus, pervius: & Tutus, liber: securus. & Absolutus, exemtus, immunis.

Vepligh zee/vepligh land. Mare patens, terrę patentes: cum mari terraque omnia tuta sunt & secura.

Vepligh de weghen. Secura reddere itinera terra marique.

Vepligheyd. Securitas, libertas.

Vepme j. **veeme.**

Vepn/vepnt. *fris.* Rusticus, operarius, agricola. & Adolescens, juvenis cęlebs, & Socius, sodalis.

Vepnken. Adolescentulus, puer.

Vepn-out/ vepn-noot/ ven-noot/ vengnoot/ vepn-gnoot. *holl. zeland. sland.* Socius. & Collega, socius in magistratu, aut publico munere.

Vepnsen/vepsen/vensen. Fingere, simulare, dissimulare. *gal. feindre ang. faine.*

Vepnsen. *sland.* Accendere sive accendi, tanquam scintilla è silice excussa.

Vepnt. j. **vepn.**

Veken. Vacerra, repagulum, cataracta, crates lignea, clathrus, clathrum.

Veke/onder-veure/yeck. Dyathyrum, repagulum in vestigio ædium, ostium inferius.

Vel. Pellis, cutis, exuvię, tergus *ger. sud. gal. peau. ital pelle. hisp. pelleja. ang. fell.*

Vel. Membrana, charta, pergamena.

Vel papiers Folium, phylyra.
Vel in d'oogh̄e. j. **ſchemeringh̄e.** Suffuſio.
Vel. Scortum, meretrix. **Dupl vel.** Turpe ſcortum, turpis & illepida meretrix.
Velleken. Pellicula, membrana, cutis, cuticula.
Velleken op het melck. Cruſtula, membranula lactis.
Veld. Campus, rus, ager, amplum ſpatium terrę planę. & Solum, ſuperficies, planities. *germ. feld. ſax. veldt, feldt. ang felde, fielde.* **Te velde komen.** Dare ſe campo & certamen inire: inſtruere per campos prœlia, inferre ſe campo: deſcendere in arenam, conferre ſigna, in prœlia venire: inire prœlium: prodire in aciem, aciem ingredi.
Veld van wapen-tekenen oft ſchilden. Planities ſive æquor inſignium, ſolum. *vulgo* campus.
veld-ajuyn. Bulbus leucanthemus minor, ornithogalum.
veld/veld-legher. Caſtra, ſtativa.
veld-duyve. j. **valm-duyve.** Palumbus.
veld-ghe-ſchrey. Clamor in prælio, Vox turbæ, taratantara, claſſicum, tuba bellica.
veld-ghe-ſchrey. Quiritatus, imploratio ad ferendum opem.
veld-ghe-ſchrey maecken. Ad arma vocare, ad arma ciere.
veld-ghe-ſchut. Bombardæ minores, tormenta caſtrenſia. *vulgò* falcones, falconeta.
veld-god. Pan: deus agrorum.
veld-heere. Prætor caſtrenſis, caſtrorum prœfectus. *vulgò* campiductor. **Opper-veld-heere.** Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus, princeps militiæ, dux primarius.
veld-hoen/perdrijs. Perdix, ruſticula.
veld-kappe. Chlamys.
veld-koetſe. Lectus caſtrenſis, ſponda caſtrenſis.
veld-krekel. Gryllus, cicada, acheta.
veld-kroppen. Phu minimum.
veld legher. Caſtra.
veld-maer-ſchalck. Tribunus militaris, magiſter equitum.
veld-maete/ land-maete. Gnoma, gnomon, machina ad dimetiendos agros.
veld-meter. *ſax. ſic.* j. **land-meter.**
veld-muys. Mus agreſtis, campeſtris, nitedula: & Glis.
veld-munck. *vetus. ſax.* Frater ordinis mendicantium, monachus caſtrenſis.
veld-paye. Sacrificus militaris.
veld-ſcherer. Tonſor caſtrenſis, vulnerarius ſive chirurgus caſtrenſis.
veld-ſieck/acker-ſieck. Leproſus, elephantiacus: *qui ſeorſum in campis extra caſtra & civitatem habitare debet.*
veld ſieckte/acker-ſieckte. Lepra, elephantia, elephantialis.
veld-ſlagh. Prœlium, conflictus, conflictio, prœlium terreſtre.
veld-ſtuck. Tormentum caſtrenſe.
veld-teecken. Teſſera militaris muta, ſymbolum mutum: ſignum caſtrenſe: *ut hac tempeſtate ſunt tenia albi, purpurei, veneti, vel alterius coloris.*
veld-tuyn. Sepes arvorum, veltezunius *in lege Salica Franc.*
veld-vluchtigh. *germ. ſax. ſicamb.* Perfuga, transfuga, defector.
veld-voerder. *vetus.* Dux exercitus.
veld-wimpel. Signum militare, vexillum.
veld-wepvel/veld-wevel. Dux militum, ductor ordinum, anteſignanus.
veldachtigh. Campeſtris, ruralis.
velden/vellen. Demoliri, ęquare ſolo, diruere, ſuccidere, excindere, demetere, ſternere, proſternere in terram, dejicere in terram. & Supplantare. *ang fell.*
velden den twiſt. *vetus.* j. **ſliſſen.** Diſcernere litem.
velden oft vellen het oordeel. Sententiam dicere. *ſax. fellen.*
velden oft vellen met nooten. j. **hoopkens ſetten.**
vele. j. **veel.** Multus.
vele. j. **vedel.** Pandura.
velghe. j. **rad-velghe.** Modiolus rotę.
velghen. *vetus.* Verſare.
vellen. j. **velden/ doen vallen.** Sternere, ſupplantare.
velligh. j. **valligh.** Caducus, *&c.*
vellicht. j. **vielliclit.** Forſan, forſitan, forte,

forasse.

velt/velts. *vetus. sax. sicamb.* Petra : rupes. *ger. felß, velß.*

velt-steen. *vetus.* Silex *sax. felßsteyn, velt-steyn.*

ven/venne. Palus. & Pascuum, pascuum palustre. *Petrus Nannius libro 10. Misc. à fœno dicto putat ang. fenne.*

ven/moer-land. Palus bituminosa.

ven-besien *holl.* **j kraecke-besien.** Vaccinia baccæ palustres.

vennen het land. *holl.* Fœnisecio deputare in fœnisecium servare.

venckel. Feniculum. *germ. fenckel gal. fenoil. ital finocchio. hisp. hinojo. ang. fenel.*

vendel/vendelijn i vaene/vaendel.

venisoen. Caro ferina, aprugna, cervina. *gal. venaison. ang. venison.*

venijn. Venenum, virus, toxicum. *gal. venin ital. veleno. hisp. veneno. ang. venim.*

venijnigh. Venenatus, venenosus, virulentus.

venijnigheyd. Virulentia, virus.

vennoot. j. vernoot. Socius, qui communi spe lucri & metu damni aliquid aggreditur.

venne. j. ven. Palus.

vensen. j vernsen. Simulare.

vensier. Fenestra. *germ fenster gal. fenestre. ital fenestra. hisp. ventana. finestra.*

vensier-berd. *levan. j. veur-berd.*

vensier-boorde. Transenna.

vensier-liedeken. *j. and. j. lawerp.* Cantio matutina ad fenestram sive ostium amicæ.

vent. j. verp. Iuvenis, adolescens, puer.

vente. Venditio.

venten/ vente houden. Vendere, venum exponere venditare.

vent-baer. Vendibilis.

vente-goed. *fland.* Merx venalis.

VER *in compositione.*

ver. *Præpositio inseparabilis, exponitur plerumq; per præpositiones* per, re, de, dis, ex, ab, pro, præ, con, & ultra. *germ ver. sax. vor. ang. for.*

ver-accorderen. *vide* **accorderen.** *in append*

ver-acht. Contemptus, despectus, spretus.

ver-achten. Aspernari, temnere, contemnere, despicere, spernere, vituperare, negligere, fastidire, abjicere : improbare, vilipendere : nihili pendere : habere contemptui, despicatui sive despectui : parvi ducere.

ver-achter. Contemptor, spretor, vituperator: vitupero, onis.

ver-achtelick. Aspernabilis, contemptibilis, contemnendus.

ver-achtelicken. Contemptim.

ver-achtinghe. Contemptus, aspernatio, vituperatio, neglectio, fastidium.

ver achteren. Remorari, retardare, impedire, postponere.

ver-achteringhe. Remora, retardatio.

ver-ademen. Respirare.

ver-aerden. Naturam mutare, ingenium immutare. & Degenerare.

ver-aet. *vetus. j. vraet.* Vorax. **ver-aetheyd.** *vetus.* Voracitas.

ver-anderen. Mutare, immutare, alterare, alienare, variare.

ver-anderinghe. Mutatio, immutatio, variatio, varietas: vicissitudo.

ver-anderlick. Mutabilis, variabilis.

ver-and-woordden. Respondere: & Excusare, purgare, defendere. & Dare rationem.

ver-and-woordinghe. Responsio. & Excusatio, purgatio, apologia : oratio purgatoria.

ver-arbeyden/aver-arbeyden. Nimio labore se macerare, gravare, defatigare.

ver-argh-waenen. Suspectum habere.

ver-argheren. j. argheren. Deterius facere, depravare.

ver-armen/ver-armoeden. Depauperare, pauperem facere. & Depauperari.

ver-bab-sacken/ ver-hab-sacken. j. verboffen.

ver-baeghen. *vet. fland. j. ver-baesen.*

ver-baeght. *vetus. fland j. ver-baest.*

ver-bael-monden. Perdere, consumere, prodigere, dilapidare, dissipare, malè servare sive tueri bona pupilli.

ver-bael-monder des goeds. Dissipator, profligator, prodigus, sui profusus.

ver-baesen. Stupefacere, obstupefacere,

attonitum reddere, examinare, consternare. *ang. abashe.*

ver-baest/ver-schrickt/ver-slaghen. Perculsus, defixus pavore, stupore: consternatus.

ver-baest zijn. Stupere, stupescere: stupefieri, obstupere, obstupescere: instupere, consternari.

ver-baestheyd/ver-schrickheyd. Ecstasis: consternatio: stupor, emotio mentis.

ver-bal-lasten. *sax.* Saburrare.

ver-ban. Anathema, execratio: & Exilium, proscriptio.

ver-bannen. Execrari; anathemate ferire, arcere sacris.

ver-bannen. Relegare, exterminare, proscribere.

ver-bannen. Execratus: & Relegatus, exul, proscriptus, bannitus. i. exilio damnatus. *in legib. Ripuariis Francorum.*

ver-band. *fland. holl. sicamb.* j. **ver-bond.** Obligatio, fœdus.

ver-band-brief. Obligatio, tabulæ.

ver-banden. j. **ver-binden.** Obligare.

ver-barnen. j. **ver-branden.**

ver-bastaerden. Adulterare, corrumpere rem sinceram.

ver-baurëren. *fland.* Attonitum reddere, examinare aliquem metu.

ver-bedden. In alium lectum collocare.

ver-beelden/veur-beelden. Imaginari.

ver-beelden. Transfigurare, transformare.

ver-beenen. *fland* Vituperare.

ver-beesten. Brutum fieri, brutescere.

ver-beest. Brutus.

ver-bepden. Expectare, manere, morari, cunctari, prestolari, operiri.

ver-belghen. *vetus. fland.* Offendere aliquem, commereri aliquid erga alterum, bilem alicui movere.

ver-berghen. Abdere, celare, tegere, occultare, abscondere, supprimere.

ver-bernen. j. **ver-branden.**

ver-besighen. Vti. & Insumere, absumere, consumere usu.

ver-beteren / beterem. Corrigere, emendare.

ver-beuren. Perdere, amittere.

ver-beuren. Delinquere, committere, commereri, incurrere multam, pœnam, damnum: multari, incidere in multam.

ver-beuren zijn poorterije. Amittere jus civitatis delicto sive propter delictum.

ver-beuren zijn leen. Cadere feudo: delinquere feudum. *apud veteres I.C.*

ver-beurt maecken. In publicum addicere, confiscare, publicare: in fisci jus reducere.

ver-beurte. Mulcta, multa, multatio, pœna, publicatio bonorum, *&c.*

ver-bidden. Exorare, precibus flectere, impetrare, deprecari.

ver-biddelick. Exorabilis.

ver-bieden. Prohibere, inhibere, vetare, interdicere. *ger. verbieten. sax. verbeden.*

ver-bieden iemanden het huys. Interdicere alicui domo.

ver-bijsteren. Perdere, vastare, destruere, depopulari, ad extremum redigere. & Ad insaniam redigere.

ver-bijstert munck. *vetus.* Apostata: desertor monasterij.

ver-bijten. Admordere, demordere: morsu necare.

ver-bijten sich selven. Coercere sive refrenare linguam mordicus. & Continere se mordicus.

ver-binden. Obligare, adstringere, obstringere, devincire religare, nectere.

ver-binden de wonde. Vulnus obligare, alligare vulnus, deligare.

ver-binden met eed. Obstringere jurejurando: obnoxium reddere.

ver-binden lijf ende goed. *vide* **lijf.**

ver-bindinghe. Obligatio.

ver-bindinghe/ver-bond. Pactum.

ver-bitteren. Acerbare, exacerbare. & Inamarescere. & Exacerbari, exacerbescere.

ver-blaecken. Flamma adurere, flamma torrere, ustulare.

ver-blaesen. Respirare.

ver-blasen. Diffare, deflare.

ver-blaesen melck. j. **ver-saent melck.** Lac cremore nudatum: cui oris flatu flos sive cremor ademptus est.

ver-bleecken. Pallere, pallescere, expalle-

re,

re, expallescere, exalbescere. & Evanere, evanescere, obscurari.

ver-bleeckt. Pallidus, expallidus. & Obscuratus.

ver-bleeckte verwe. Color evanidus, obsoletus pallidus.

ver-blijden. Gaudere, lætari: affici lætitia, lætitiam alicui adferre. & Exhilarare, delectare, oblectare, afficere lętitia: lætificare.

ver-blijdt. Lætus, hilaris, exhilaratus.

ver-blijf. Mansio, habitatio. & Reliquiæ.

ver blijven. Permanere.

ver-blinden. Cæcare, excæcare, occæcare, perstringere oculos, visum, oculorum aciem.

ver blindt. Excæcatus, obcęcatus.

ver-blindtheyd. Cæcitas.

ver-bloemen. Reflorere, reflorescere: & Floribus ornare: & Cælare.

ver bloesemen. *Bland.* j. **ver-schouden/ver-blupsteren.**

ver blooten. Denudare.

ver-bluffen met woorden. Obruere verbis, proclare dictis.

ver-blupsteren. Adurere, torrere.

ver-blupsterd brood. Panis pustulatus nimio fervore.

ver-bod. Vetitum, res vetita, interdictum, interdictio, prohibitio, inhibitio.

ver-boden. Vetitus, interdictus, prohibitus.

ver-bodemen. Fundum reficere.

ver-bodemen. j. **verboomen.**

ver-boelen / ver-boeleren. Amoribus consumere, sive insumere, sua prodigere usu veneris.

ver boffen. j. **ver-poffen.**

ver-bolghen. Iratus, obiratus, infensus, offensus.

ver-bolghentheyd. Ira, indignatio, furor.

ver-bolgentlick. Iracundè, iratè.

ver-bond. Pactio, pactum, fœdus, conventio, conventum, conventus, contractus, us: nexus.

ver-bond-breker. Fœdifragus.

ver-bond-brief. Tabulę fœderis.

ver-bonden. Religatus, obligatus, devinctus, obstrictus, astrictus. & Obnoxius.

ver-boomen/ver-bodemen/ver-schepen. Transferre merces in aliam navem.

ver-boomen. j. **ver-tollen.** Vectigal solvere portitori.

ver-borgen/ver-boorte. j. **ver-beuren/verbeurte.**

ver-borghen. Fidejubere: expromittere. & Cavere hypothecis.

ver-borghen. j. **ver-berghen.** Abdere, abscondere.

ver-borghen. Abditus, absconditus, celatus, tectus, occultus, abstrusus, latens.

ver borghen liggen. Latere.

ver-borghendtheyd. Arcanum, mysterium.

ver-borghentlick. Arcanè, abditè, absconditè, latenter, tectè, occultè.

ver borren. j. **ver-bernen.**

ver-borstelen. Horrere.

ver bossen. Offendere: offendere apud aliquem. & Incidere in mulctam, incurrere mulctam. & Infeliciter agere, peccare.

ver-bost maecken. Offendere, peccare.

ver-botten / ver-plompen. Obtundere, hebetare.

ver-bouden. j. **ver-stouten.** Audaciam sumere, audere.

ver-braemen / ver-bremen. *vetus.* Vestis margines ornare ac munire.

ver-braemt. *vetus.* Fimbriatus.

ver-branden. Vrere, adurere, deurere, comburere, cremare, concremare, perurere, exurere, igne absumere, igne abolere, flammis consumere: ustulare.

ver-brantheyd. Ardor, ambustio.

ver-brassen. Abligurire, absumere: & Plus æquo comedere.

ver-breyden. Dilatare, extendere, dispandere, propagare: & Propalare, palàm facere, divulgare, promulgare, pervulgare, diversè publicare.

ver-breken. Confringere.

ver-bremen. *Sax.* j. **ver-braemen.** Fimbrijs ornare.

ver-breucken / ver-broken. *vetus.* j. **verbeuren.**

ver-bzeulbt. Conſternatus, perculſus animo, perturbatus animo.

ver-bzoederen/*vide* **ver-ſuſteren.**

ver-bzoepen. *ſland.* Superficiem panni leviter adurere.

ver-bzupck. j. **miſ-bzupck.** Abuſus.

ver-bzupcken. Abuti. & Conſumere, inſumere.

ver-bzupcken/ver-beſighen. Conſumere.

ver-bupcken / over-bupcken. Onerare ventrem nimio cibo aut potu : ſaburrare.

ver-bupten/ver-bueten. Permutare.

ver-bupter-tieren. *ſland.* Protervè, petulanter & immoderatè agere.

ver-bulderen. Protelare, perturbare ſævis dictis, obruere verbis.

ver-cieren. Ornare, adornare, exornare, perornare, decorare, condecorare, comere, excolere: expolire.

ver-ciert. Ornatus, cultus, comptus, decorus, expolitus.

ver cieringhe. Ornatus, comptus, us.

ver-cierſel. j. **cieraet.** Ornatus.

ver-claeren/ ver-coopen/ ver-crimpen. *&c.* j. **Ver-klaeren/ ver-koopen/ ver-krimpen.**

ver-dacht. Excogitatus, meditatus.

ver-dacht. *vetus* Suſpectus.

ver-dachten. *ſland.* Meminiſſe, memorem eſſe, memoria tenere.

ver-dachtigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.

ver-daedinghen. j. **ver-dedinghen.**

ver-daeren. *vetus. ſland.* Stupefacere, attonitum reddere. & Obſtupere, ſtupefieri.

ver-daerenthepd. Stupor.

ver-daert. Attonitus.

ver-dagh-baerden. j. **dagh-baerden.** Citare, diem dicere.

ver-daghen. j. **daghen.** Citare, diem dicere, dicam alicui ſcribere.

ver-daghen. Prorogare, protrahere, differre procraſtinare, ampliare.

ver-daghen. Conſiſtere ſive manere per aliquot dies.

ver-deck. Tegmen, velum.

ver-decken. Pertegere, contegere, abdere, velare. & Retegere.

Ver-deckſel Tegumen, velamen.

Ver-dedighen/ver-dedinghen. Defendere, defenſare, patrocinari : & Tranſigere, componere cauſam. *ger. vertedighen.*

ver-deeghen. Maſſa ſive turunda exſaturare : & Faſtidire offam ſive maſſam: pertędere.

ver-deelen/ver-deplen. Separare, dividere, diſpertire, diſpertiri.

ver deelen/ver-deplen. *vetus. ſax* j. **ver-oz-deelen.** Condemnare, abjudicare.

ver-deelthepd. Diviſio, ſchiſma.

ver-deemſteren. j. **ver-demſteren.**

ver-delghen/ ver-dellighen. Delere : & Æquare ſolo.

ver-deluwen. Livere, liveſcere, palleſcere, decolorari, emarceſcere.

ver de-moedighen. j. **ver-ood-moedigen.**

ver-dempen. Suffocare, extinguere : obterere. & Decoquere, abligurire.

ver-demſteren. *vetus. ſland.* Obſcurare.

ver-dencken. Excogitare, comminiſci, fingere cogitatione, animo : confingere, cogitatione aſſequi.

ver derrelen. Laſcivire.

ver-derf/ver-derveniſſe. Pernicies.

ver-derven/ve-derven. Perdere, deperdere, vitiare, violare, corrumpere, depravare, vaſtare, deſtruere, inficere, ſubvertere, evertere, pervertere. & Corrumpi, perire, diſperire, ire peſſum, vitium facere, fracere, putrere.

ver-dervelick/ver-derffelick. Corruptibilis, quod corrumpi aut vitiari poteſt. & Pernitialis, pernitioſus, exitialis, exitioſus.

ver-dervelickhepd. Perditio, exitium.

ver-dervelicken. Perniciosè.

ver-dervelinck. j. **ve-dervelinck.** Depravatus indulgentia : nepos, filius perditus.

ver-derveniſſe. Pernities, corruptela, corruptio, exitium, perditio, deſtructio, populatio, excidium vaſtitas.

ver-derver. Corruptor, vaſtator, deſtructor, violator.

ver-dervinghe/ver-derveniſſe. Perditio, pernities, corruptela, populatio.

ver-dicken. Spiſſare, conſpiſſare, denſare, con-

condenſare. & Spiſſari, conſpiſſari, ſpiſſeſcere, denſari, condenſari.

Ver-dichten. j. **ver-ſieren.** Confingere.

Ver-dienen. Mereri, commereri, emereri, promereri. & Compenſare, referre gratiam, reponere merita.

Ver-dienen de ſtraffe. Mulctam committere, mulctam incurrere.

Ver-dienſte. Meritum, promeritum.

Ver-dient. Meritus.

Ver-diente. *holl.* j. **ver-dienſte.**

Ver-dienſtelick. Meritò, pro merito, dignè, jure.

Ver-diepen. Profundius reddere.

Ver-diepinghe van t huys. Contignatio; tabulata, orum.

Ver-dieren. Carius reddere: & Carius fieri.

Ver-dieren. Licitari, liceri, augere pretium, pretium intendere, vincere licitatione, amplius licitari.

Ver-dier-penninghen. Nummi auctionarij.

Ver-dierder. Licitator.

Ver-dinghe. Conductio, pactum, redemptio.

Ver-dinghen. Conducere, redimere, transigere, locare, paciſci, condicere.

Ver-dingen zijn ghelt. Litibus inſumere, conſumere, impendere pecuniam.

Ver-dobbelen/ver-dobbeleren. Duplicare conduplicare, geminare.

Ver-dobbelen. Alea perdere.

Ver-doemen. Damnare, condemnare.

Ver-doemeniſſe. Condemnatio.

Ver-doemt. Damnatus, damnas; *apud I.C.*

Ver-doen. Perdere, conſumere, abſumere, inſumere conficere, dilapidare.

Ver doen. j. **dooden.** Occidere, interficere.

Ver-doen ſich ſelven. Seipſum perdere, interimere, necare, mortem ſibi conſciſcere, manus ſibi adferre.

Ver-doenlick. Prodigus, profuſus.

Ver-doenlickheyd. Profuſio, prodigentia,

Ver-doft. j. **ver-dooſt.**

Ver-dolen. Errare, aberrare.

Ver-dolinghe. Error, aberratio.

Ver-doolt. Errans, errabundus.

Ver-doolt heyd. Error.

Ver-dompen. Suffocare, extinguere, ſupprimere.

Ver-donckeren. Obfuſcare, obnubilare, obumbrare, obſcurare, inobſcurare, offundere tenebras, obnubilare, opacare. & Perſtringere. & Supprimere, occultare, celare.

Ver-donſten. j. **ver-tonſſen.**

Ver-dooven. Exſurdare, ſurdum reddere. & Obſurdeſcere, ſurdum fieri.

Ver-dooſt. Surdus.

Ver-dooſt/ver-doſt. Surdus, ſitum redolens, ſordidus ſitu.

Ver-dooſde oft ver-doſte ſpecerije. Aromata ſurda, exſurdata, ſitum redolentia.

Ver-dooſt oft ver-doſt ruycken. Spirare ſurdum odorem.

Ver-doozen. Infatuare.

Ver-dorren. Areſcere, exareſcere, perareſcere, inareſcere, arefieri, retorreſcere. & Tabeſcere, contabeſcere.

Ver-dorven. Perditus, deſtructus, corruptus. & Putridus, putris.

Ver-dorſten. Accendere ſitim, adducere ſitim: & Areſcere ſiti, arida ſiti uri.

Ver-doten. *ſtand* j. **ver-dutten.**

Ver-douwen. Obterere, conterere, opprimere. & Attenuare.

Ver-douwen de ſpijſe. Concoquere cibum, conficere, perficere, peragere, digerere, conſumere.

Ver-douwelick. Coctibilis, pepticus, ad concoquendum facilis.

Ver-douwinghe. Concoctio, digeſtio.

ver-dzaepen. Diſtorquere.

ver-dzagh. Tolerantia, abſtinentia, relaxatio. & Ceſſatio. & Dilatio.

ver-dzagh. Pactum, pactio, compoſitio, conventio, conciliatio, deciſio, concordia. *vulgò* ſufferentia.

ver-dzagh maecken. Paciſci.

ver-dzaghelijck. Tolerabilis: & Patiens, æquanimus.

ver-dzagelicken. Toleranter, patienter.

ver-dzagelickheyd. Tolerantia, patientia, æquanimitas.

ver-dzaghen. Transferre: aliò deferre.

Ver-draghen. Ferre, sufferre, perferre, tolerare, sustinere, pati, perpeti. & Abstinere, cessare, quiescere, supersedere: & transigere, paciscì, convenire, controversiam decidere, litemque mutuo consensu dirimere, facere pacem.

Ver-draghen iemanden den eed. Iurisiurandi gratiam facere, jusiurandum vel sacramentum remittere alicui, sacramenti religione exsolvere aliquem.

Ver-draepen. Distorquere, retorquere, obtorquere, contorquere, contortè involvere.

Ver-draept. Distortus, retortus, contortus, perplexus, pravus, perversus.

Ver-draept van sinnen. Perturbatus mente & animo.

Ver-drencken. j. **ver-drincken.**

Ver-dreven. Pulsus, propulsus.

Ver-drevener. *sax. sicamb.* Exsul, extorris.

Ver-driet. Tædium, fastidium, molestia, satietas.

Ver-driet. *vetus.* Iniuria.

Ver-drieten. Tędere, pertædere, distædere. & Pigere.

Ver-drietigh / ver-drietelick. Tædiosus, molestus.

Ver-drietighlick. Tædiosè.

Ver-drietsaem. Pertæsus & Tædiosus.

Ver-drijven. Pellere, pellere de medio, vel è medio, expellere, propellere, propulsare, profligare, abigere, discutere, exigere, fugare.

Ver-drijven den tijd. Fallere tempus, temporis tædium excutere, traducere tempus.

Ver-drijven de draght. Abigere partum venenis, expellere medicamentis.

Ver-drincken. Mergere, demergere, submergere, immergere. & Mergi, demergi, submergi. & Absumere potationibus, consumere, insumere poculis.

Ver-dringhen. Opprimere.

Ver-droogen. Arescere, exarescere, siccerè, siccescere, assiccescere.

Ver-droogt. Aridus, exsiccatus.

Ver-drotigh / ver-drietelick. Tædiosus, pertæsus, fastidiosus. & Tædio sive fastidio afficiens.

Ver-druckt. Opprimere.

Ver-dueren. Perdurare.

Ver-duft. j. **ver-doft.**

Ver-dupsemen. *vetus.* Attonitum reddere.

Ver-dupsemt. *vetus.* Attonitus.

Ver-dupsteren. j. **ver-donckeren.**

Ver-dupschen. Interpretari Germanicè, vertere Teutonicè.

Ver-dupvelen. Furore diabolico corripi, furiari.

Ver-dupvelt. Dæmoniacus, fanaticus, arreptitius, energumenus, spiritu correptus, infatuatus.

Ver-dulden. *vetus.* Pati, ferre, perferre, tolerare, æquo animo ferre.

Ver-dulbigh. Patiens, tolerans, perferens.

Ver-dulbighęyd. Patientia, tolerantia.

Ver-dulbighlick. Patienter, constanter, fortiter.

Ver-dullen. Insanire, ad insaniam redigi. & Ad insaniam redigere.

Ver-dult. Insanus, ad insaniam redactus.

Ver-dunnen. Attenuare, extenuare.

Ver-dut. *vetus.* Delirus, delirans, mente captus. *gall. redoté.*

Ver-dutten / ver-doten. *holl. sicamb stand.* Delirare, desipere, dementem esse. *gall. radoter.*

Ver-dutten. Obtundere: & Obtundi.

Ver-duvelt. j. **ver-dupvelt.**

Ver-dwaelen. j. **ver-dolen.**

Ver-dwaesen. Stulteścere, ad insaniam redigi.

Ver-dwelmen. Perturbari mente.

Ver-dwenen. j. **ver-dwijnen.** Evanescere.

Ver-dwenen. Evanidus, emortuus.

Ver-dwijnen / ver-swijnen / ver-swinden. Evanescere, in auras ire, in fumum abire, tabescere, extabescere, consumi, emori, perire, emacescere, sensim colliquescere.

Ver-dwijnende. Evanidus.

Ver-dwijnende kortse. Hectica febris, marasmus, marcor.

Ver-dwijnigh. j. **ver ganckelick.**

Ver-edelen. Restituere natalibus: ad nobilitatem adsciscere, *vulgò* nobilitare.

Ver-eelicken. Maritare, collocare in matrimonium.

ver-eelt. *holl.* Callosus.
ver-een-baeren. Conciliare.
ver-eenen. In unitatem redigere.
ver-eenen. Pavescere, consternari: horrore perfundi ob solitudinem.
ver-een-lick/eenlick. Horribilis.
ver-eenighen. Reconciliare, ad concordiam reducere, unitati accommodare.
ver-eenighen. Convenire, coire, concordare.
ver-eenighen. *j.* **ver-eenen.** Horrere, sive perterreri ob solitudinem.
ver-eeninghe. Vnio, concordia.
ver-eeren. Honestare, cohonestare, honore afficere, ornare, decorare, condecorare: & Venerari, colere, observare, revereri.
ver-eeringhe. Observantia, reverentia: honor, honos: & Honorarium.
ver-eeringhe/ eeren-schenck. Honorarium.
ver-eewighen. Perennare, perpetuare, æternare, æternum reddere.
ver-effenen/ver-ghe-lijcken. Peræquare, æquiparare.
ver-eghelen. Tabere, tabescere, tabe consumi, contrahi.
ver-eynden. Finire, finiri, finem capere: evadere, pervadere: & Pervenire.
ver-eyschen. Requirere, postulare, exposcere.
ver-eyssen. Abhorrere, abominari.
ver-ergheren. *j.* **ver-arghren.**
ver-erren. *vetus.* Iratum reddere, ad iram provocare, irritare: & Irasci.
ver-erren. *vetus.* *j.* **ver-dolen.** Aberrare.
ver-eten. Peredere, edendo consumere.
ver-etteren. Suppurare.
ver-fellen. *vetus.* Stuprare: *vulgò* feloniam facere.
ver-fieren. Ferocire, protervire.
ver-flauwen/flauwen. Infirmare, debilitare: & Infirmari, debilitari, concidere animo, deficere animo, frangi animo, deficere, elanguere, elanguescere, submittere animos, demittere animos.
ver-flerssen. Decipere blanditijs.
ver-forpen. Abominari tanquam fœdum, despuere, vilipendere, contemnere, respuere.
ver-forssen/ forssëren. Cogere, vim adferre, vim inferre.
ver-fraepen. Venustare, ornare, decorare: & Recreare, exhilarare, *εὐφραίνειν.* i. lætificare, lætum reddere, delectare.
ver-frisschen/ver-verschen. Reficere, renovare, redintegrare: & Irrigare.
ver-gaederen/ver-gaeren. Congregare, aggregare, colligere, congerere, coagmentare, accumulare: & Convenire, coire, congredi, confluere, capita conferre, concilia facere, conventus agitare.
ver-gaederen den raed. Cogere senatum, habere senatum, convocare concilium.
ver-gaederinghe. Congregatio, collectio, congestio, coagmentatio, coagmentum, compages, compago, junctura, conjunctio.
ver-gaederinghe van volck. Concio, cœtus, multitudo, turba, corona, frequentia
vergaederinghe om ghe-mene saecken. Synodus, conventus, concilium, comitia, orum, consessus, solennis & publicus conventus.
ver-gaederinghe der straeten. Panegyris, conventus panegyricus.
ver-gaederinghe houden. Conventus agere, facere, celebrare.
ver-gaen. Abire, discedere.
ver-gaen. Perire, interire, evanescere, pessum ire.
ver-gaeren. *i.* **ver-gaederen.**
ver-gaersel. *j.* **ver-gaederinghe.** Conjunctio, compages.
ver-gallen. Inficere felle, perfundere felle, tingere felle.
ver-gallen den visch. Piscem amaro sapore inficere rupto felle inter exenterandum.
ver-ganckelick. Evanidus, caducus, fluxus, volatilis, momentaneus.
ver-ganckelickheyd. Interitus, corruptio.
ver-ganghen. Præteritus.
ver-gansen. *fland.* *j.* **verhansen.**

Ver-draghen. Ferre, sufferre, perferre, tolerare, sustinere, pati, perpeti. & Abstinere, cessare, quiescere, supersedere: & eransigere, pacisci, convenire, controversiam decidere, litemque mutuo consensu dirimere, facere pacem.

Ver-draghen iemanden den eed. Iurisiurandi gratiam facere, jusiurandum vel sacramentum remittere alicui, sacramenti religione exsolvere aliquem.

Ver-draepen. Distorquere, retorquere, obtorquere, contorquere, contortè involvere.

Ver-draept. Distortus, retortus, contortus, perplexus, pravus, perversus.

Ver-draept van sinnen. Perturbatus mente & animo.

Ver-drencken. j. **ver-drincken.**

Ver-dreven. Pulsus, propulsus.

Ver-drevener. *sax. sicamb.* Exsul, extorris.

Ver-driet. Tædium, fastidium, molestia, satietas.

Ver-driet. *vetus.* Iniuria.

Ver-drieten. Tædere, pertædere, distædere. & Pigere.

Ver-drietigh / ver-drietelick. Tædiosus, molestus.

Ver-drietighlick. Tædiosè.

Ver-drietsaem. Pertæsus & Tædiosus.

Ver-drijven. Pellere, pellere de medio, vel è medio, expellere, propellere, propulsare, profligare, abigere, discutere, exigere, fugare.

Ver-drijven den tijd. Fallere tempus, temporis tædium excutere, traducere tempus.

Ver-drijven de draght. Abigere partum venenis, expellere medicamentis.

Ver-drincken. Mergere, demergere, submergere, immergere. & Mergi, demergi, submergi. & Absumere potationibus, consumere, insumere poculis.

Ver-dringhen. Opprimere.

Ver-droogen. Arescere, exarescere, siccere, siccescere, assiccescere.

Ver-droogt. Aridus, exsiccatus.

Ver-drotigh / ver-drietelick. Tædiosus, pertæsus, fastidiosus. & Tædio sive fastidio afficiens.

Ver-ducken. Opprimere.

Ver-dueren. Perdurare.

Ver-duft. j. **ver-doft.**

Ver-dupsemen. *vetus.* Attonitum reddere,

Ver-dupsemt. *vetus.* Attonitus.

Ver-dupsteren. j. **ver-donckeren.**

Ver-dupdschen. Interpretari Germanicè, vertere Teutonicè.

Ver-dupvelen. Furore diabolico corripi, furiari.

Ver-dupvelt. Dæmoniacus, fanaticus, arreptitius, energumenus, spiritu correptus, infatuatus.

Ver-dulden. *vetus.* Pati, ferre, perferre, tolerare, æquo animo ferre.

Ver-duldigh. Patiens, tolerans, perferens.

Ver-duldighedt. Patientia, tolerantia.

Ver-duldighlick. Patienter, constanter, fortiter.

Ver-dullen. Insanire, ad insaniam redigi. & Ad insaniam redigere.

Ver-dult. Insanus, ad insaniam redactus.

Ver-dunnen. Attenuare, extenuare.

Ver-dut. *vetus.* Delirus, delirans, mente captus. *gall. redoté.*

Ver-dutten / ver-doten. *holl. sicamb sland.* Delirare, desipere, dementem esse. *gall. radoter.*

Ver-dutten. Obtundere: & Obtundi.

Ver-dvelt. j. **ver-dupvelt.**

Ver-dwaelen. j. **ver-dolen.**

Ver-dwaesen. Stultescere, ad insaniam redigi.

Ver-dwelmen. Perturbari mente.

Ver-dwenen. j. **ver-dwijnen.** Evanescere.

Ver-dwenen. Evanidus, emortuus.

Ver-dwijnen / ver-swijnen / ver-swinden. Evanescere, in auras ire, in fumum abire, tabescere, extabescere, consumi, emori, perire, emacescere, sensim colliquescere.

Ver-dwijnende. Evanidus.

Ver-dwijnende koorse. Hectica febris, marasmus, marcor.

Ver-dwijnigh. j. **ver ganckelick.**

Ver-edelen. Restituere natalibus: ad nobilitatem adsciscere, *vulgò* nobilitare.

Ver-eelicken. Maritare, collocare in matrimonium.

ver-eelt. *Pell.* Callosus.
ver-een-baeren. Conciliare.
ver-eenen. In unitatem redigere.
ver-eenen. Pavescere, consternari: horrore perfundi ob solitudinem.
ver-een-lick/eenlick. Horribilis.
ver-eenighen. Reconciliare, ad concordiam redducere, unitati accommodare.
ver-eenigheu. Convenire, coire, concordare.
ver-eenigheu. *j.* **ver-eenen.** Horrere, sive perterreri ob solitudinem.
ver-eeninghe. Vnio, concordia.
ver-eeren. Honestare, cohonestare, honore afficere, ornare, decorare, condecorare: & Venerari, colere, observare, reverere.
ver-eeringhe. Observantia, reverentia: honor, honos: & Honorarium.
ver-eeringhe/ eeren-schenck. Honorarium.
ver-eeuwighen. Perennare, perpetuare, æternare, æternum reddere.
ver-effenen/ver-ghe lijcken. Peræquare, æquiparare.
ver-eghelen. Tabere, tabescere, tabe consumi, contrahi.
ver-eynden. Finire, finiri, finem capere: evadere, pervadere: & Pervenire.
ver-eyschen. Requirere, postulare, exposcere.
ver-eyten. Abhorrere, abominari.
ver-ergheren. *j.* **ver-argheren.**
ver-erren. *verus.* Iratum reddere, ad iram provocare, irritare: & Irasci.
ver-erren. *verus.* *j.* **ver-dolen.** Aberrare.
ver-eten. Peredere, edendo consumere.
ver-etteren. Suppurare.
ver-fellen. *verus.* Stuprare: *vulgo* scioniam facere.
ver-fieren. Ferocire, protervire.
ver-flauwen/flauwen. Infirmare, debilitare: & Infirmari, debilitari, concidere animo, deficere animo, frangi animo, deficere, elanguere, elanguescere, submittere animos, demittere animos.
ver-fleyen. Decipere blanditijs.
ver-foepen. Abominari tanquam fœdum, despuere, vilipendere, contemnere, respuere.
ver-foyen/ foyéren. Cogere, vim adferre, vim inferre.
ver-fraepen. Venustare, ornare, decorare: & Recreare, exhilarare, *ἱλαρύνειν.* i. lætificare, lætum reddere, delectare.
ver-friscchen/ver-verschen. Reficere, renovare, redintegrare: & Irrigare.
ver-gaederen/ver gaeren. Congregare, aggregare, colligere, congerere, coagmentare, accumulare: & Convenire, coire, congredi, confluere, capita conferre, concilia facere, conventus agitare.
ver-gaederen den raed. Cogere senatum, habere senatum, convocare concilium.
ver-gaederinghe. Congregatio, collectio, congestio, coagmentatio, coagmentum, compages, compago, junctura, conjunctio.
ver-gaederinghe van volck. Concio, cœtus, multitudo, turba, corona, frequentia
vergaederinghe om ghe-mepne saecken. Synodus, conventus, concilium, comitia, orum, consessus, solennis & publicus conventus.
ver-gaederinghe der straeten. Panegyris, conventus panegyricus.
ver-gaederinghe houden. Conventus agere, facere, celebrare.
ver-gaen. Abire, discedere.
ver-gaen. Perire, interire, evanescere, pessumire.
ver gaeren. *j.* **ver-gaederen.**
ver-gaersel. *j.* **ver-gaederinghe.** Conjunctio, compages.
ver-gallen. Inficere felle, persundere felle, tingere felle.
ver-gallen den visch. Piscem amaro sapore inficere rupto felle inter exenterandum.
ver-ganchelick. Evanidus, caducus, fluxus, volatilis, momentaneus.
ver-ganchelickheyd. Interitus, corruptio.
ver-ganghen. Præteritus.
ver-ganssen *Sand.* *j.* **verhanssen.**

ver-ganten. *germ. sax. sicamb.* Auctionari, auctione vendere.

ver-garst. Rancidus.

ver-garsten. Rancere, rancescere.

ver-garstheyd. Rancor.

ver-grauwe-loosen. *fland.* Negligere, negligentia perdere.

ver-gheefs. *j.* **ver-ghevens.** Frustra.

ver-gheelen. Flavere, flavescere.

ver-gheld. *vetus. fland.* *j.* **ver-gheldinghe.**

ver-ghelden/ weder-ghelden. Pensare, pensitare, rependere, repensare, compensare, referre, retribuere, reponere merita, paria facere, par pari referre, vicem reddere, gratiam reddere, remunerare, remunerari, remetiri, referre, parem gratiam referre, hostire, rehostire.

ver-geldinghe. Pensatio, compensatio, retributio, hostimentum, talio.

ver-ghe-lijcken. Æquare, adæquare, exæquare, æquiparare, comparare, assimilare, conferre, componere, conformare. & Compensare.

ver-ghe-lijckelick/ ver-ge-lijckigh. Comparabilis.

ver-ghe-lijckinghe. Æquiparatio, comparatio, assimilatio, collatio. & Proportio.

ver-ghe-loven. *j.* **ver-loven.** Devovere.

ver-gherselen. Perhorrere.

ver-ghe-sellen/ ver-ghe-schappen. *j.* **ver-sellen.**

ver-ghetel. Oblivios̃us.

ver-ghetelick/ ver-ghetelachtigh. Oblivios̃us.

ver-ghetelichheyd/ver-ghetelheyd. Oblivio; oblivia, orum.

ver-gheten. Oblivisci, dare oblivioni, tradere oblivioni, obliterare, deponere ex memoria, conterere oblivione, memoriam rei amittere. *germ. vergessen. ang. forget.*

ver-gheten. Oblitus.

ver-ghetenheyd/ver-ghetenisse. Oblivio, oblivia, orum.

ver-ghetenisse. Oblivio.

ver-ghetenisse in der eenwicheyd. Amnestia, præteritorum oblivio in perpetuum.

ver-ghetigh. Oblivios̃us.

ver-ghéven. Condonare, ignoscere, remittere, dare veniam, parcere, facere gratiam delicti. *germ. vergeben. ang. forgeve.*

ver-ghéven. Malè dare, dando perdere, dando errare.

ver-ghéven. *j.* **ver-ghiften.** Inficere veneno, dare venenum, venenatum poculum ministrare.

ver-ghéver. Remissor, condonator.

ver-ghéver/ver-ghifter. Veneficus.

ver-ghévens/ver-gheefs. Frustra nequicquam, incassum, inaniter, abs re, gratis, gratuitò.

ver-ghevinghe/ver-ghiffenisse. Venia, remissio, gratia, condonatio, ignoscentia: gratia delicti vel pœnæ.

ver-ghevelick. Ignoscibilis, venia dignus.

ver-ghevich. Ignoscens: qui facilè ignoscit.

ver-ghe-wissen. *j.* **ver-sekeren.**

ver-ghicht. *Holl. vet.* Paralyticus.

ver-ghieten. Diffundere, effundere, refundere, profundere. & Transfundere, elutriare, de vase in vas transferre, decapulare.

ver-ghif. *vetus.* *j.* **ver-ghiffenisse.** Venia, remissio.

ver-ghiffenisse. *j.* **ver-ghevinghe.** Venia, remissio, gratia delicti, condonatio peccati.

ver-ghiffenisse. *j.* **ver-ghift.** Venenum.

ver-ghift. Venenum, toxicum, virus: deleterium: venenum pernitiosum, medicamentum mortiferum: donum veneno infectum: donum pernitiosum. *Virgil. eclog 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona parârit.*

ver-ghiften/ver-ghéven. Inficere, veneno inficere sive coinquinare, venenare, venefico necare, veneno extinguere, toxico inficere, toxica dare, potionare veneno, venenatum poculum ministrare, venena miscere, porrigere: dare venenum.

ver-ghifter. Veneficus, venenarius: qui venenatum poculum ministrat.

ver-ghifterisse. Venefica.

ver-ghiftigh. Venenatus, virulentus.

ver ghiftighen. j. ver ghiften. Inficere veneno.

ver ghiftinghe. Veneficium.

ver ghyffelen. Obsidem dare.

ver-ghiffen. Malè conjicere, malè conjectare.

ver glaefen. Incrustare vitro, incrustare tectorio vitreo. vulg. vitrare.

ver-glaefde pot. Olla fictilis incrustata tectorio vitreo, ut exsudare aut transmittere liquorem non possit.

ver-goden. Referre inter deos: cœlo asserere, referre in numerum deorum: vulgò deificare.

ver-godinghe. Apotheosis: relatio in numerum deorum: vulgò deificatio.

ver gonnen. j. ver-gunnen.

ver-gozden j. ver goozden. Comprimere virginem, violare virginem: zonam virgineam vi dissolvere, opprimere vi, vim inferre.

ver goude. *Fland.* Chelidonia, herba luteo sive aureo flore.

ver-gouden. j. ver-gulden. Aurare, deaurare.

ver-grammen. Offendere, iratum reddere, irritare, ad iram provocare, ira incendere, commovere, exacerbare, stomachum movere: & Irasci, excandescere.

ver-gramt. Iratus, offensus, aversus, alienus.

ver grijpen. Reprehendere, detrahere: & Male prehendere, errare, falli, labi, delinquere.

ver grijpinghe. Culpa, error.

ver grimmen. Efferare ferocire, sævire.

ver-groenen. Revirescere.

ver-gronden. sidere, subsidere, pessum ire.

ver-gronden. Scrutari, perscrutari, tentare fundum.

ver-grooten. Augere, ampliare.

ver-groven. Condensare, conspissare.

ver-grouwelen/ver-grouwen. Abhorrere, exhorrere,

ver-grouwelt. Attonitus, perterritus.

ver-guffen *Fland.* Hallucinari, duci errore, errare, labi, falli.

ver-ghuypsen. *vetus. bell.* Deridere, contemnere.

ver-gulden/over gulden: Aurare, deaurare, inaurare, tegere auro.

ver-gulder. Auratius, inaurator.

ver-guldt. Auratus, auro tectus.

ver-gulsigen. Devorare, avidè haurire.

ver-gunnen. Favere, concedere: & Invidere, malè favere.

ver gurten. *vet.* j. ver-gelden. Rependere.

ver hab-sacken/ver-hab-sacken. Ingenti latratu perterrefacere & protelare.

ver-hack-stucken j. ver-hielen.

ver-hachelen. Lacerare, discindere, conscindere.

ver-hachelt. Lacer, discissus, conscissus.

ver-haeghen. Consepire, obsepire dumis.

ver-haepten. *Fland.* j. ver-langhen. Avere, optare, exoptare, in desiderio esse, *gal. souhaiter.*

ver-hael. Relatio, resumptio, repetitio, commemoratio: & Compensatio, recuperatio.

ver-hael oft ver-repck hebben. Authorem habere, *vide* warand.

ver-haelen. Referre, resumere, repetere, recipere.

ver-haelen den aessem. Respirare, halitum recipere, spiritum reciprocare.

ver-haelen een reden. Referre, recitare, narrare, commemorare.

ver-haelen de schaede. Sarcire, resarcire, recuperare damnum, pensare, compensare damnum.

ver-haelick. Recuperabilis.

ver-haerden. *vetus.* Abire, discedere, migrare. & Dissipari.

ver-haeren j. ver-haerden. Abire. & Dissipari.

ver-haeren. Vri ardore aut frigore cœli.

ver-haesten. Præcipitare, præproperare, deproperare, nimis festinare.

ver-haet. Invisus, exosus, invidiosus: odiosus.

ver-haeten. Odio habere, odisse.

ver-haetende. Exosus, perosus.

ver handelen. Permutare.

ver-hangben. Male suspendere.

ver-hanghen. suſpendere ſe, laqueo finire vitam: laqueo nexili ſe ſtrãgulare: pendendo ſe interimere : dare ſe in laqueum: penſilem ſe facere. *Plaut.*

ver-hanghen zijn aen een hoere. Hęrere apud meretricem, *Plaut.* perditiſſimè amare.

ver-hanſen. j. hanſen. Satisfacere juri ſocietatis : inaugurari ſocietati aut collegio.

ver-hantéren. j. ver-tieren. Ære mutare, emere ſive vendere pretio.

ver-hechten. Defigere, refigere.

ver-heeren. Dominari.

ver-heer-ſchappen. Dominari.

ver-heeten. *ſax. friſ. ſicamb.* Promittere, repromittere.

ver-heetſteren/ ver-heptſteren. Æſtuare, incaleſcere, ferveſcere labore, itinere, curſu nimio.

ver-hef. j. ver-heffinghe. *vulgò* Relevium.

ver-heffen. Extollere, attollere, elevare, erigere, exaltare, evehere, efferre, ſublimare, provehere: relevare.

ver-heffen het leen. Recognoſcere feudum: patrono fundi acquiſiti fidem dare, & ab eodem accipere: inveſtituram petere à domino feudi: honorarium patrono introitus cauſa largiri: ſublevare feudum à novo, quod vaſalli morte vel alio aliquo caſu ceciderat : applicare ſe ad fundi acquiſiti patronum , & fidem ei dare ab eoque accipere. *vulgò* relevare.

ver-heffinghe. Elevatio, erectio.

ver-heffinghe van leen. Honorarium quod novus vaſallus patrono largitur introitus cauſa: introitus vaſalli: pręmium renovationis emphyteuticæ. *vulgò* relevium.

ver-heghen. *vetus.* **j. ver-beteren/ vermeerderen.**

ver-hepſſchen. j. ver-epſſchen. Expoſcere.

ver-helen. Celare, diſſimulare, abſcondere, clàm habere, abſtrudere, reticere.

ver-hemelen. Concamerare, fornicare, convexum facere inſtar cæli.

ver-hemelen. *holl.* Abſcondere, celare.

ver-hemelte. Teſtudo, fornix, camera, opus concameratum : convexitas: convexum.

ver-hemelte des monds. j. ghe-hemelte. Palatum.

ver-henghen. j. ghe-henghen. Sinere, permittere.

ver-herden. Indurare, edurare, obdurare. & Indurere, indureſcere, obdurere, obdureſcere, callere, occallere. & Durare, perſeverare.

ver-herdéren/ ver-herden/ ver-herren: Durare, perdurare, perſeverare.

ver-herdt. Duratus, induratus, obduratus.

ver-her-ghe-waeden het leen. j. verhefſen.

ver-heven. Sublatus, elatus elevatus, ſublimis, celſus, excelſus, editus.

ver-heven werck. Anaglyphum, anaglyptum, cælatum opus, *vulgò* relevatum.

ver-heughen. Delectare, oblectare, exhilarare, lętificare, recreare : & Delectari, oblectari, hilareſcere, exhilarari, lætari.

ver-heuginghe. Delectatio, delectamen, oblectatio, oblectamentum, voluptas.

ver-heughlick. Delectabilis, jucundus, amœnus.

ver-heught. Hilaris, exhilaratus, jucundus, lętus.

ver-hielen/ ver-herſenen/ ver-hackſtucken. Reficere caligarum talos.

ver-hinderen. Impedire, remorari, nocere.

ver-hindert. Impeditus.

ver-hit. Incaleſcens, concaleſcens, fervidus, fervens.

ver-hitten. Excalefacere, fervefacere : & Fervere, fervefieri, exardere, exardeſcere, incendi, inflammari.

ver-hit-hepd. Fervor, calor vehemens.

ver-hoeden/ veur-hoeden. Cavere, præcavere, providere. & Tueri, conſervare, protegere, propulſare ab aliquo injuriam.

ver-hoedinghe. Cautio: & Protectio.

ver-hoghen. j. ver-heughen.

ver-hoerćren. Meretricio amori impendere.

Ver-hopen. Dispergere semina: dissipare: & Confundere.

Ver-hopen ende ver-stroyen. Dispergere, confundere, dissipare.

Ver-holen. Occultus, celatus, absconditus, abstrusus.

Ver-holentheyd. Arcanum, secretum, mysterium, sacrum operantium, seclusum.

Ver-holentlick. Occultè, arcanè, secretè.

Ver-hongheren. Frangere fame, macerare fame, premere fame.

Ver-hongheren een stad. Famem inferre civitati, opprimere civitatem fame.

Ver-honghert. Famelicus, fame emaceratus, fame effractus, fame oppressus.

Ver-hoogheu. Efferre, erigere tollere, attollere, extollere, exaltare, in altum evehere, elevare.

Ver-hoogen tot koopen. Auctionari, auctionem facere, augere pretium, licitari.

Ver-hooghinghe. Exaltatio, elevatio. & Auctio, venditio per augmentum pretij: licitatio.

Ver-hooghsel j. **ver-hooghinghe.**

Ver-hoogh. Sublimis, in altum elevatus.

Ver-hoomen j. **hoomen.**

Ver-hooren. Audire, exaudire, dare aures.

Ver-hoorigh. Dicto audiens. (nimo.

Ver-hoovaerdighen. Superbire, efferri a-

Ver-hopen. Sperare.

Ver-houden. Retinere, continere.

Ver-houwen. Dolare.

Ver-huren. Locare, ablocare, elocare.

Ver-huerder. Locator.

Ver-huringhe. Locatio.

Ver-hupsen. Migrare, commigrare, demigrare, transmigrare, domicilium mutare, habitationem transferre.

Ver-iaghen. Abigere, exigere, fugare, conjicere in fugam, ejicere, depellere, expellere, profligare.

Ver-iaren. Perennare.

Ver-iaren. Redire anni spatio.

Ver-iaren. Differre sive protrahere in annum. & Differri sive protrahi in annum. **Het ver-iaert.** Annus revolutus nunc est iam annus elapsus est, annus nunc præterit.

Ver-iaren ende ver-daeghen. Extendi ultra annum & diem.

Ver-iaringhe. Præscriptio temporis, præscriptio annorum, exceptio temporis, præscriptio annua.

Ver-iaren. Anno præterito.

Ver-iegent. *Simil.* j. **ver tegenen.** Obviare.

Ver-ienen. Concinnare.

Ver-ijdelen. Vacuare, evacuare.

Ver ijsen j. **ver vriesen.** Conglaciare, in glaciem converti: congelare.

Ver-ioffen/ver-ioffijsen. *Simil.* j. **ver-blijden.** Recreare.

Ver-ionghen. Iuvenescere, repubescere.

Ver-ionnen j. **ver-gonnen.**

Ver-kalefaten. Interpolare, reficere, *proprie de navibus dicitur.*

Ver keeren. Vertere, convertere, mutare: & Invertere, pervertere, retorquere.

ver-keeren. Ludum alearum vario jactu ambiguum facileq; mutabilem, orbiculis sive scrupis ludere.

ver-keeren. Conversari, consuescere, consuetudine frui.

ver keeren. Versari, conversari, frequentare, celebrare.

ver-keeringhe. Conversio: & Inversio, perversio, depravatio: & Conversatio familiaritas.

ver-keerdelick. Inversè, perversè, præposterè, perperam, pravè.

ver-keerlick. Mutabilis.

ver-keer-berd, spel-berd. Alveus lusorius, magis: alveolus aleatorius.

ver-keert. Versus, conversus, mutatus: & Inversus, perversus, pravus, depravatus, præposterus, retortus, distortus.

ver-keert. *Simil.* j. **ver-momt.** Larvatus.

ver-keertheyd. Pravitas, perversitas.

ver-ketel-boeten. Reficere, reparare, *instar fabri ærarij.*

ver-kielen j. **ver-boomen/ ver-bodemen.**

ver-kiesen. Eligere, deligere, seligere, creare: optare, cooptare, adoptare.

ver-kijcken. Malè observare, hallucinari, conspiciendo errare: & Negligere.

ver-kilden. Vri frigore.

ver-kindschen. Repuerascere.

ver-kladdepen. Dissipare, conturbare.

ver-klaegen. Accusare, arcessere, deferre.

ver-klaeren. Declarare, explanare, explicare, exponere, dilucidare, illustrare, planum reddere, enarrare, interpretari, aperire, ostendere, significare, proponere : & Pronuntiare, denuntiare, testificari.

ver-klaeren yet ghesicht. Clarificare visum: clarum facere.

ver-klaeringhe. Declaratio, explicatio, explanatio, expositio, interpretatio.

ver-klappen. Seipsum prodere nimia loquacitate, labi nimia loquacitate: lædere seipsum linguę prępcipitantia: suo ipsius indicio prodi.

ver-kleeden. Mutare vestes.

ver-klepnen. Minuere, imminuere, diminuere, accidere, attenuare, extenuare, parvipendere, parvifacere : & Derogare, detrahere, detractare, contemnere.

ver-kleumen/ver-kloemen/ver-klomen. j. overstijven. *sax si amb. holl fris.* Obtorpere præ frigore, obrigere ex frigore, rigere, rigescere.

ver-klicken. *holl. fris.* Insidiari, speculari, indagare secreta alterius.

ver-klicker. *holl. fris* **j. ver-spieder.** Emissarius, calumniator submissus, qui secreta indagat aliena: corycęus, explorator.

ver-kloecken. Animum sumere, audere: & Fallere, decipere. & Prævertere alacritate: anticipare solertia.

ver-klomen. j. ver-kleumen. Rigere, rigescere.

ver-knapen. Famulari.

ver-knoopen. Devincire.

ver-knoopen. Intricare nodis.

ver-koelen. Perfrigerare, refrigerare, leviter frigefacere : & Frigescere, refrigescere, defervere, defervescere. & Defervescere ardorem animi remittere.

ver-koel-badt. Frigidarium.

ver-koelende krupden. Refrigeratoriæ herbæ.

ver-koevzéren. Conquirere, acquirere: recuperare. *gal. recouvrer. ang. recover.*

ver-koft. j. ver-kocht. Venditus.

ver-koken. Discoquere. & Coquendo consumere, decoquere.

ver-kombeenen. Narrare, referre, explanare.

ver-kommelen. *zeland.* **j. ver-kouden/verstijven van koude.** Rigere nimio frigore.

ver-konckelen. Distorquere. & Obstruere.

ver-konckelt. Distortus. & Obstructus.

ver-konckelt in de blaese. Gravedinosus, cui turbida est urina.

ver-konckelde blaese. Ischuria.

ver-kondighen/ver-konden. Nuntiare, denuntiare, significare, indicare, publicare, pervulgare, evulgare, divulgare, promulgare, edere, edicere.

ver-koop. Venditio.

ver-koopen. Vendere, venundare, venumdare, distrahere, commutare ære.

ver-koopachtigh. Vendax.

ver-koopelick. Vendibilis.

ver-kooper. Venditor, institor.

ver-koperen. Ærare, ære tegere.

ver-koperen. Æratus.

ver-kozen/ver-kosen. Lectus, electus, delectus, exquisitus.

ver-kozen maen-dach. *fland.* **j. ver-lozen.**

ver-kozsten. Incrustare.

ver-kozt. Decurtatus, breviatus, abbreviatus, contractus.

ver-kozt. Detrimentum, intertrimentum, dispendium, damnum, fraus.

ver-kozt doen. Detrimentum adferre, damnum inferre, fraudare.

ver-kozt wozden. Breviari, abbreviari. & Detrimentum pati, damno affici.

ver-kozten. Decurtare, abbreviare, diminuere, contrahere. & Damnum inferre, fraudare, defraudare, fraudi esse, damno aut malo esse.

ver-kozting he. Decurtatio, breviatio, contractio. & Damnum, fraus.

ver-kosen. j. ver kozen. Electus.

ver-kouden. Refrigerare. & Refrigerari, frigescere, contrahere frigus, algere, algescere, inalgere, inalgescere. & Gravedinem contrahere frigore.

ver-koud. Refrigeratus, exceptus frigore.

ver-koud/ver-snot. Gravedinosus, gravedine laborans.

ver-koudthepd. Refrigeratio, frigus. &

Gra-

Gravedo, frigida gravedo, coryza.

ver-krachten. Vim inferre, violare, opprimere. Violare, vitiare, comprimere virginem, vim inferre virgini, pudicitiam virginis imminuere.

ver-krencken. Debilitare.

ver kreghen. Partus. **ver-kreghen goed.** Parta bona, peculium.

ver-krijghen. Acquirere, conquirere, quærere obtinere, nanciſci, adipiſci, aſſequi, conſequi, potiri, parere.

ver-krullen / ver-pytten Lascivire.

ver krimpen. Contrahere, extenuare: & Contrahi, extenuari, decreſcere.

ver kroken. Quaſſare, frangere: & Rugare, rugis pliciſque deformare.

ver-krommen. Recurvare.

ver-krompen. Contractus, extenuatus, convulſus.

ver-kroppen. Ingluviem nimis ſaburrare: turundis obturare, turundis ſuffocare.

ver-kruppen. Proſerpere ſive prorepere aliò: reptando evadere.

ver-kunden / ver-kundighen / verkondighen. Denunciare.

ver-lacken. Illecebris fallere: pelliere.

ver laeden. Degravare, prægravare, obruere.

ver laeghen. Inſidiari.

ver-laemt / ver-lemt.

ver-laet. Derelictio, remiſſio.

ver-laet / ſluyſe. Emiſſarium.

ver-laet van den vliet. Diverticulum fluminis.

ver-laet oft ſlagh der voghelen. Seciuſorium: aviarium minus: quod alteri cum oſtio conjungitur, ad ſecludendas aves.

ver-laeten. Linquere, relinquere, derelinquere, deſerere, deſtituere, deſolare, mittere, remittere, derelicti habere, pro derelicto habere.

ver-laeten den dienſt. Deponere provinciam, abdicare ſe magiſtratu, &c.

ver laeten ſich ſelven op pemanden. Fidere alicui, omnem ſuam ſpem in aliquem figere.

ver laeten. Deſinere, ceſſare.

ver laeten / af-gieten de olie. Decapulare, deplere oleum.

ver-laeten den wijn / ver-baeten. Elutriare vinum.

ver-laetenisſe. Remiſſio.

ver-lamt / ver-lemt.

ver-landen. Redigi in continentem, in vadum, in terram: terra repleri.

ver langh. Momentum, ſpatium temporis. & Fundus. & Æſtimatio.

ver langh / be-langh. Neceſſitas, res neceſſaria. **Een ſaecke van groot verlangh.** Res momentoſa, res magni momenti. **Daer en ligt ghen groot verlangh aen.** Non multum refert: non magni eſt momenti. **Daer ligt groot verlangh aen.** Magni refert, plurimum intereſt, magnopere pertinet ad rem: magni eſt momenti.

ver-langhen / ver-lenghen. Prolongare, differre.

ver-langhen. Expectare, deſiderare.

ver-langhen / oft ver-langhenisſe hebben. Deſiderio longo expectare, præſtolari avidè, ferri deſiderio, deſiderium capere, affici deſiderio, moveri deſiderio, teneri deſiderio, deſiderare.

ver-langhenisſe. Deſiderium.

ver-laſten. Aggravare, degravare, obruere, opprimere.

ver-lauwen. Tepere, tepeſcere.

ver-lecken. Abligurire.

ver-leckeren. Ineſcare.

ver-leckeren zijn ghelt. Inſumere pecuniam cupediis.

ver-leden / veur leden. Præteritus.

ver-ledighen. Liberare, expedire, eximere, ſolvere, levare, otioſum & ſolutum reddere. **Sich ver-ledighen tot bidden.** Vacare orationi.

ver-ledight. Expeditus.

ver-leeden. Faſtidire, nauſeam habere: & Faſtidium adferre, tædium creare.

ver-leeghen. Humiliare, demittere.

ver-leelicken. Fœdare, deturpare. & Fœdari, deturpari.

ver-leenen. Concedere, præſtare, tribuere.

ver-leeren. Dedocere.

ver-leeſten. Parem eſſe ſumptibus: & Perficere, ultimam imponere manum alicui

cui rei. & Acquirere, conficere.

ver-legh. Erogatio. & Repręsentatio.

ver-leggben. Alio loco ponere, movere loco vel ordine.

ver-leggben. *q. d.* **veur-leggben.** Erogare, exponere, expendere pecunias, suppeditare, prærogare, repręsentare.

ver-leggben/weder-leggen. Rejicere, reprobare, damnare, condemnare, & refutare, refellere.

ver-leggben. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Fessus: & Vetus: obsoletus

ver-leggben met kleederen. Impeditus vestibus.

ver-leggben oft ober-legen meerssе. Merx importuna, obsoleta, exoleta, abjecta: vilis, fracida: vetustate corrupta.

ver-leggben epe. Ovum requietum, non recens.

ver-leggben wijn. j. ver-schaeldt.

ver-legen schulden. Impedita nomina.

ver-legen hupf-raed. *Sax.* **j. ouden hupf-raedt.**

ver-leggben van gheldе. Destitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leggben van gheldе.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.

ver-leggben. j. ver-ledigben.

ver-legheren. Movere castra.

ver-lepden. Seducere, decipere.

ver-lepder. Seductor.

ver-leken. Extillare, guttatim effluere.

ver-lemden. Diffamere. *germ. verlumbden. verlumbden.*

ver-lemmen/ver-lemen/ver-lempen. Mutilare, truncare.

ver-lemt/ver lamt/ver-lempt. Mutilus, mutilatus, enervatus. *q. d* **ver-lamt.**

ver-lengh/ ver-lenginghe. Prolongatio, prorogatio.

ver lenghen. Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procrastinare, trahere, ducere.

ver-lenginghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procrastinatio.

ver-lesen. Relegere.

ver-lesen. Seligere, secernere, discernere, seorsum colligere.

ver-lesen goed. Res viliores selectæ, merces viliores, merces, reculæ.

ver-lesschen. Extinguere.

ver-let. Omissio, prętermissio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procrastinatio.

ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procrastinare.

ver-lichten. Illuminare, illustrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver lichten. Levare, allevare, sublevare: collevare.

ver-lichten het hert. Animum levare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe. Illuminatio, illustratio.

ver-lichtinghe. Levamen, levamentum, levatio, allevatio, allevamentum.

ver-liest. Amore captus, amans.

ver-lieren. *vetus.* **j. ver-liesen.**

ver-lies. Amissio perditio, damnum, detrimentum, jactura, dispendium.

ver-lies oft lackagie aen gout ende silver. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ver-lies aen wissel. Collybus.

ver-liesen. Amittere, perdere, disperdere, jacturam facere, damnum vel jacturam accipere, detrimentum capere. *ger. verlieren. sax. vorlesen, vorleren. ang. leese, loose.*

ver-liesen den moed. Abjicere animum.

ver-liesen den slagh. Prelium adversum facere, prælium infeliciter committere.

ver-liesen het ghe-dinghe. Cadere causa, causam amittere, succumbere in agendis litibus.

ver-liesen den arbeyd/ ver-lozen arbeyd doen. Operam perdere, operam ludere, frustrari laborem, sumere operam frustraneam, oleum & operam perdere, in aëre piscari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Æthiopem dealbare.

ver lieven. Adamare.

ver-lieven op pemanden. Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amo-

mortem in aliquem.

ver-liggher. Locum sive situm mutare: stationem mutare.

ver-liggen. verw. Obliteſcere, deliteſcere.

ver-liggher. verw. Languere, langueſcere. & Flaccere, flacceſcere, fracere, ſitum contrahere. & Deficere.

ver liggher een kindeken. Infantem opprimere in lecto.

ver-lijcken / ver-ghe-lijcken. Æquare, assimilare: & Compensare, deducere in compensationem.

ver-lijd. Confeſſio.

ver-lijd/ over-lijd. Tranſitus, mors, obitus, interitus.

ver-lijden. Confiteri.

ver lijden/over-lijden. Tranſire, præterire, meare: & Obire mortem, peragere mortem.

ver-lingher.i.ver-langher.

ver-lochten. Ventilare eventilare.

ver lochten de boomen. Interlucare, collucare, ramos inutiles resecare, ut amplior lux ſiat arboribus.

ver-locken. Pellicere.

ver-lof.i.oꝛlof. Venia, permiſſio, &c.

ver-lof-brief. Commeatus.

ver-lof gheven. Commeatum dare.

ver-loken bocht. Præſepe.

ver loochenen. Abnegare, pernegare.

ver-loochent. Abnegatus. **Ver-loochent menſch.** Apoſtata.

ver-loop. Decurſus, excurſio.

ver-loop van woecker oft renten. Reditus uſurę, provenus, interuſurium, commodum uſurarum medij temporis.

ver loop des tijdts. Lapſus temporis.

ver-loop des iaers. Revolutio anni.

ver-loopen. Fugere, aufugere, profugere, transfugere, vagari. & Excurrere.

ver loopen/veur by-gaen. Labi, delabi, præterire.

ver-loopen knecht. Servus fugitivus.

ver-loopen boeve. Defector, deſertor, perfuga.

ver loopen monich. Erro monachus, monachus deſertor.

ver loopende vier-daghen. Feriæ communes: *ſoriæ quæ quotannis concipiuntur in dies certos mercibus*: cujuſmodi nulus eſt die & Paſche vulgo feſta mobilia.

ver-looten/looten. Plumbare, plumbo conglutinare, oblinere plumbo, illinere plumbum ferruminare.

ver-looten. Incruſtare tectorio plumbeo, incruſtare plumbo.

ver-looten de aerde potten. Pocula lutea vitrare.

ver-loot. Plumbo incruſtatus.

ver lootte potten. Pocula vitrata, pocula plumbo oblita, pocula picata: *olim enim picabantur ſolem pocula.*

ver-lootinghe. Plumbatura, conglutinatio plumbea.

ver-lozen. Perditus, amiſſus.

ver-lozen arbeyd. Labor irritus, caſſus.

ver-lozen arbeyd doen. j. **ver-lieſen den arbeyd.**

ver-lozen maen-dagh. Hilaria, orum, dies primus lunę poſt Regalia, luxui ſacratus. *Dicitur* **ver-lozen**/*quod cervisiæ, inſu & vocis perdatur: unde & ſicamb.* **vaſt-maendagh** *dictus, alias* **ver-kozen**/ *quod magiſtratus tunc Belgij multis locis eligatur & creetur:* **ver-ſwozen** *ſive* **ghe-ſwozen**/ *quod tunc in magiſtratum electi juſiurandum præſtent.*

ver-lozen hoop. Emiſſarij milites, qui præcedunt aciem ad laceſſendum hoſtem, & temerè in mortem ruunt, ferentarij, rorarij.

ver-lozen gaen. Perire, intercidere, perdi, irritum perire, perire ſine fructu, incaſſum ire.

ver-loſſen. Liberare, redimere, eximere, ſalvare, ſervare, incolumem præſtare, eripere periculo, damno, moleſtia.

ver-loven/ver-ghe-loven. Condicere, fidem dare, promittere, polliceri.

ver-loven. Vovere, devovere, vota nuncupare, ſpondere, deſpondere jurare.

ver-lovet. Votivus, obligatus, promiſſus. **ver-lovede maeght.** Virgo deſponſa, deſponſata.

ver-loven.i.ver-ſweren.

ver-loven goet te doen. Devovere omnem virtutem: jurare facinora,

Digitized by Google

eui rei. & Acquirere, conficere.

ver-legh. Erogatio. & Repręsentatio.

ver-leggben. Alio loco ponere, movere loco vel ordine.

ver-leggben. *q. d.* **veur-leggben.** Erogare, exponere, expendere pecunias, ſuppeditare, prærogare, repręſentare.

ver-leggben/weder-leggen. Rejicere, reprobare, damnare, condemnare, & refutare, refellere.

ver-leghen. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Feſſus: & Vetus: obſoletus

ver-leghen met kleederen. Impeditus veſtibus.

ver-leghen oft over-legen meerſſe. Merx importuna, obſoleta, exoleta, abjecta: vilis, fracida: vetuſtate corrupta.

ver-leghen epe. Ovum requietum, non recens.

ver-leghen wijn. *i.* **ver-ſchaelde.**

ver-legen ſchulden. Impedita nomina.

ver-legen hupſ-raed. *ſax.* **i. ouden hupſraedt.**

ver-leghen van ghelde. Deſtitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leghen van ghelde.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.

ver-leghen. *i.* **ver-ledighen.**

ver-legheren. Movere caſtra.

ver-lepden. Seducere, decipere.

ver-lepder. Seductor.

ver-leken. Extillare, guttatim effluere.

ver-lemden. Diffamere. *germ. verlumbden. verlaumbden.*

ver-lemmen/ver-lemen/ver-lempen. Mutilare, truncare.

ver-lemt/ver lamt/ver-lempt. Mutilus, mutilatus, enervatus. *q. d* **ver-lamt.**

ver-lengh/ ver-lenginghe. Prolongatio, prorogatio.

ver lenghen. Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procraſtinare, trahere, ducere.

ver-lenginghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procraſtinatio.

ver-leſen. Relegere.

ver-leſen. Seligere, ſecernere, diſcernere, ſeorſum colligere.

ver-leſen goed. Res viliores ſelectæ, merces viliores, merces, reculæ.

ver-leſſchen. Extinguere.

ver-let. Omiſſio, prętermiſſio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procraſtinatio.

ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procraſtinare.

ver-lichten. Illuminare, illuſtrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver lichten. Levare, allevare, ſublevare: collevare.

ver-lichten het hert. Animum levare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe. Illuminatio, illuſtratio.

ver-lichtinghe. Levamen, levamentum, levatio, allevatio, allevamentum.

ver-lieft. Amore captus, amans.

ver-lieren. *vetus.* **i. ver-lieſen.**

ver-lies. Amiſſio perditio, damnum, detrimentum, jactura, diſpendium.

ver-lies oft lackagie aen gout ende ſilver. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ver-lies aen wiſſel. Collybus.

ver-lieſen. Amittere, perdere, diſperdere, jacturam facere, damnum vel jacturam accipere, detrimentum capere. *ger. verlieren. ſax. vorleſen, vorleren. ang. leeſe, looſe.*

ver-lieſen den moed. Abjicere animum.

ver-lieſen den ſlagh. Prelium adverſum facere, prælium infeliciter committere.

ver-lieſen het ghe-dinghe. Cadere cauſa, cauſam amittere, ſuccumbere in agendis litibus.

ver-lieſen den arbeyd/ ver-lozen arbeyd doen. Operam perdere, operam ludere, fruſtrari laborem, ſumere operam fruſtraneam, oleum & operam perdere, in aëre piſcari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Æthiopem dealbare.

ver lieven. Adamare.

ver-lieven op pemanden. Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amo-

amoveri in aliquem.

ver-liggen. Locum sive sedem mutare, alio commigrare.

ver-liggen. vom Obtinere, detinere.

ver-liggen. vom Languere, languescere. & Flaccere, flaccescere, fluere, fluxum contrahere, & debere.

ver-liggen een kindeken. Infantem opprimere in lecto.

ver-lijcken / ver-ghe-lijcken. Æquare, assimilare & Comparare, deducere in comparationem.

ver-lijf. Confessio.

ver-lijt / over-lijt. Transitus, mors, obitus, interitus.

ver-lijden. Confari.

ver-lijden / over-lijden. Transire, pertransire, migrare: & Obire mortem, peragere mortem.

ver-lingen / ver-langhen.

ver-lochten. Ventilare, evanulare.

ver-lochten de boomen. Inarborare, exarborare, ramos inutiles researe, ut amplius hæ fiat arboribus.

ver-lochten. relinere.

ver-lof / over-lof. Venia, permissio, &c.

ver-lof-brief. Commeatus.

ver-lof ghe-ven. Commeatum dare.

ver-loren bacht. Præsepe.

ver-loochenen. Abnegare, pernegare.

ver-loochent. Abnegans. **Ver-loochent menich.** Apostata.

ver-loop. Decursus, excursio.

ver-loop van weecken oft renten. Redditus usur. proventus, interusurium, commodum usurarum medij temporis.

ver-loop des tijdts. Lapsus temporis.

ver-loop des iaers. Revolutio anni.

ver-loopen. Fugere, refugere, profugere, transfugere, vagari. & Excurrere.

ver-loopen / verre op-gaen. Labi, delabi, præterire.

ver-loopen knecht. Servus fugitivus.

ver-loopen boeve. Defector, desertor, perfuga.

ver-loopen monich. Vere monachus, monachus desertor.

ver-loopende viet-daghen. Perius spe-

cialis: sive qua pars temporis comprehenditur in diei artificialis: cæterum nulla dies Festa vulgo festa mobilia.

ver-loten / loeten. Plumbare, plumbo conglutinare, oblinere plumbo, illinere plumbum ferruminare.

ver-loeten. Incrustare testorio plumbeo, incrustare plumbo.

ver-loeten de aerde potten. Pocula lutea vitrare.

ver-loet. Plumbo incrustatus.

ver-loette potten. Pocula vitrea, pocula plumbo oblita, pocula picata: item ollæ parietum fictilia.

ver-loetinghe. Plumbatura, conglutinatio plumbea.

ver-lozen. Perditus, amissus.

ver-lozen arbeyd. Labor irritus, cassus.

ver-lozen arbeyd doen. ſ. **ver-lieſen den arbeyd.**

ver-lozen maent-dagh. Hilaria, orum, dies primus lunæ post Regalia, lunæ sacratus. Dicitur **ver-lozen** quod amissus, lapsus & non perductus: unde & spurius **ras-maendagh** dictus, alio **ver-lozen** quod magistratus tunc Belgis multis dies dignatur & creatur: **ver-ſwozen** sive **ghe-ſwozen** quod tunc in magistratum dicti jurare soleant proceres.

ver-lozen hoop. Emissarij milites qui præcedant aciem ad lacessendum hostem, & temerè in montem ruunt, ferentarij, rorarij.

ver-lozen gaen. Perire, intercidere, perdi, irritum perire, perire sine fructu, incassum ire.

ver-loſſen. Liberare, redimere, eximere, salvare, servare, incolumem præstare, eripere periculo, damno, molestia.

ver-loven / ver-ghe-loven. Condicere, fidem dare, promittere, polliceri.

ver-loven. Vovere, devovere, vota nuncupare, spondere, despondere jurare.

ver-lover. Votivus, obligatus, promissus. **ver-lovede maeght.** Virgo desponsa, desponsata.

ver-loven / ver-ſweren.

ver-loven goet te doen. Devovere ob. dem virtutem, jurare facinora,

eui rei. & Acquirere, conficere.

ver-legh. Erogatio. & Repręsentatio.

ver-leggben. Alio loco ponere, movere loco vel ordine.

ver-leggben. *q. d.* **veur-leggben.** Erogare, exponere, expendere pecunias, ſuppeditare, prærogare, repręſentare.

ver-leggben/weder-leggen. Rejicere, reprobare, damnare, condemnare, & refutare, refellere.

ver-leghen. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Feſſus: & Vetus: obſoletus

ver-leghen met kleederen. Impeditus veſtibus.

ver-leghen oft over-legen meerſſe. Merx importuna, obſoleta, exoleta, abjecta: vilis, fracida: vetuſtate corrupta.

ver-leghen eye. Ovum requietum, non recens.

ver-leghen wijn. *i.* **ver-ſchaelde.**

ver-legen ſchulden. Impedita nomina.

ver-legen hupſ-raed. *ſax.* **i. ouden hupſraedt.**

ver-leghen van ghelde. Deſtitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leghen van ghelde.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.

ver-leghen. *i.* **ver-ledighen.**

ver-legheren. Movere caſtra.

ver-lepden. Seducere, decipere.

ver-lepder. Seductor.

ver-leken. Extillare, guttatim effluere.

ver-lemden. Diffamere. *germ.* *verlumbden.* *verlaumbden.*

ver-lemmen/ver-lemen/ver-lempen. Mutilare, truncare.

ver-lemt/ver lamt/ver-lempt. Mutilus, mutilatus, enervatus. *q. d* **ver-lamt.**

ver-lengh/ ver-lenginghe. Prolongatio, prorogatio.

ver lenghen. Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procraſtinare, trahere, ducere.

ver-lenginghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procraſtinatio.

ver-leſen. Relegere.

ver-leſen. Seligere, ſecernere, diſcernere, ſeorſum colligere.

ver-leſen goed. Res viliores ſelectæ, merces viliores, merces, reculæ.

ver-leſſchen. Extinguere.

ver-let. Omiſſio, prętermiſſio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procraſtinatio.

ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procraſtinare.

ver-lichten. Illuminare, illuſtrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver lichten. Levare, allevare, ſublevare: collevare.

ver-lichten het hert. Animum levare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe. Illuminatio, illuſtratio.

ver-lichtinghe. Levamen, levamentum, levatio, allevatio, allevamentum.

ver-lieft. Amore captus, amans.

ver-lieren. *vetus.* **i. ver-lieſen.**

ver-lies. Amiſſio perditio, damnum, detrimentum, jactura, diſpendium.

ver-lies oft lackagie aen gout ende ſilver. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ver-lies aen wiſſel. Collybus.

ver-lieſen. Amittere, perdere, diſperdere, jacturam facere, damnum vel jacturam accipere, detrimentum capere. *ger.* *verlieren.* *ſax.* *vorleſen, vorlceren.* *ang.* *leeſe, looſe.*

ver-lieſen den moed. Abjicere animum.

ver-lieſen den ſlagh. Prelium adverſum facere, prælium infeliciter committere.

ver-lieſen het ghe-dinghe. Cadere cauſa, cauſam amittere, ſuccumbere in agendis litibus.

ver-lieſen den arbeyd/ ver-lozen arbeyd doen. Operam perdere, operam ludere, fruſtrari laborem, ſumere operam fruſtraneam, oleum & operam perdere, in aëre piſcari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Æthiopem dealbare.

ver lieven. Adamare.

ver-lieven op pemanden. Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amo-

ancorem in aliquem.

ver-ligghen. Locum sive sinum mutare: flagitium mutare.

ver-liggen verm. Obsidere, assidere.

ver-liggen verm. Languere, languescere. & Flaccere, flaccescere, fracere, sinum commutare, & Deflorere.

ver-liggen een kinderen. Infantem exponere in lecto.

ver-lijden / ver-ghe-lijden. Æquare, assimilare & Componere, deducere in compositionem.

ver-lijf. Consilio.

ver-lijf / over-lijf. Transitus, mors, obitus, interitus.

ver-lijen. Cadere.

ver-lijden / over-lijden. Transire, pertransire, mutare: & obire mortem, peragere mortem.

ver-longhen ; **ver-langhen.**

ver-lochten. Vomitare, evomitare.

ver-lochten de boomen. Interlocare, collocare, ramos inutiles reficere, ut amplior lux sit arboribus.

ver-lochen. Pellicere.

ver-lof ; oplof. Venia, permissio, &c.

ver-lof-brief. Commeatus.

ver-lof ghebet. Commeatum dare.

ver-loken hocht. Precipe.

ver-loochenen. Abnegare, pernegare.

ver-loochent. Abnegans. **Ver-loochent menich.** Apostata.

ver-loop. Decursus, excursio.

ver-loop van teneher oft renten. Reditus usurę, proventus, interusurium, commodum usurarum medij temporis.

ver loop des tijdts. Lapsus temporis.

ver-loop des iaers. Revolutio anni.

ver-loopen. Fugere, refugere, profugere, transfugere, vagari & Excurrere.

ver-loopen, deur op-gaen. Labi, delabi, perire.

ver-loopen knecht. Servus fugitivus.

ver-loopen boeve. Defector, desertor, perfuga.

ver-loopen menich. Ecce monachus, monachus desertor.

ver-leegende ver-dooghen. Feriæ sequentes festum quæ quot anni conjunctim in duos annos mensibus: cujusmodi sunt dies Paschæ vulgi festa mobilia.

ver-loetren, loeten. Plumbare, plumbo conglutinare, oblinere plumbo, illinere plumbum ferruminare.

ver-loeten. Incrustare tectorio plumbeo, incrustare plumbo.

ver-loeten de aerde potten. Pocula lutea vitrare.

ver-loet. Plumbo incrustatus.

ver-loette potten. Pocula vitrata, pocula plumbo oblita, pocula picata: *alias eam per inane fictam penam.*

ver-loetinghe. Plumbatura, conglutinatio plumbea.

ver-lozen. Perditus, amissus.

ver-lozen arbeyd. Labor irritus, cassus.

ver-lozen arbeyd doen. ; **ver lesen den arbeyd.**

ver-lozen maent-dagh. Hilaria, orum, dies primus lunę post Regalia, luxui sacratus. *Dicuntur* **ver-lozen** *quod amittatur, ipse & sua perdatur: unde & fatuus.* **ver-maendagh** *dictus, alias* **ver-kozen** *quod magistratus tunc Belgis modis loco eligatur & creetur:* **ver-swozen** *sive* **ghe-swozen** *quod tunc in magistratum edicti possint audaciam publicam.*

ver-lozen hoop. Emissarij milites qui præcedunt aciem ad lacessendum hostem, & temerè in mortem ruunt, ferentarij, rorarij.

ver-lozen gaen. Perire, intercidere, perdi, irritum perire, perire sine fructu, incassum ire.

ver-loffen. Liberare, redimere, eximere, salvare, servare, incolumem præstare, eripere periculo, damno, molestia.

ver-loven / ver-ghe-loven. Condicere, fidem dare, promittere, pollicerti.

ver-loven. Vovere, devovere, vota nuncupare, spondere, despondere jurare.

ver-lovet. votivus, obligatus, promissus. **ver-lovede maeght.** virgo desponsa, desponsata.

ver-loven ; **ver-sweren.**

ver-loven goet te doen. Devovere cum pena virtutem jurare facinora.

eui rei. & Acquirere, conficere.

ver-legh. Erogatio. & Repręsentatio.

ver-leggben. Alio loco ponere, movere loco vel ordine.

ver-leggben. *q. d.* **veur-leggben.** Erogare, exponere, expendere pecunias, ſuppeditare, prærogare, repręsentare.

ver-leggben/weder-leggen. Rejicere, reprobare, damnare, condemnare, & refutare, refellere.

ver-leghen. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Feſſus: & Vetus: obſoletus

ver-leghen met kleederen. Impeditus veſtibus.

ver-leghen oft ouer-legen meerſſe. Merx importuna, obſoleta, exoleta, abjecta: vilis, fracida: vetuſtate corrupta.

ver-leghen eye. Ovum requietum, non recens.

ver-leghen wijn. *j.* **ver-ſchaeldt.**

ver-legen ſchulden. Impedita nomina.

ver-legen yupſ-raed. *ſax.* *j.* **ouden yupſraedt.**

ver-leghen van ghelde. Deſtitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leghen van ghelde.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.

ver-leghen. *j.* **ver-ledighen.**

ver-legheren. Movere caſtra.

ver-lepden. Seducere, decipere.

ver-lepder. Seductor.

ver-leken. Extillare, guttatim effluere.

ver-lemden. Diffamere. *germ. verlumbden. verlumbd.n.*

ver-lemmen/ver-lemen/ver-lempen. Mutilare, truncare.

ver-lemt/ver lamt/ver-lempt. Mutilus, mutilatus, enervatus. *q. d.* **ver-lamt.**

ver-lengh/ ver-lenginghe. Prolongatio, prorogatio.

ver lenghen. Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procraſtinare, trahere, ducere.

ver-lenginghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procraſtinatio.

ver-leſen. Relegere.

ver-leſen. Seligere, ſecernere, diſcernere, ſeorſum colligere.

ver-leſen goed. Res viliores ſelectæ, merces viliores, merces, reculæ.

ver-leſſchen. Extinguere.

ver-let. Omiſſio, prętermiſſio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procraſtinatio.

ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procraſtinare.

ver-lichten. Illuminare, illuſtrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver lichten. Levare, allevare, ſublevare: collevare.

ver-lichten het hert. Animum levare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe. Illuminatio, illuſtratio.

ver-lichtinghe. Levamen, levamentum, levatio, allevatio, allevamentum.

ver-lieft. Amore captus, amans.

ver-lieren. *vetus.* *j.* **ver-lieſen.**

ver-lies. Amiſſio perditio, damnum, detrimentum, jactura, diſpendium.

ver-lies oft lackagie aen gout ende ſilver. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ver-lies aen wiſſel. Collybus.

ver-lieſen. Amittere, perdere, diſperdere, jacturam facere, damnum vel jacturam accipere, detrimentum capere. *ger. verlieren. ſax. vorleſen, vorleren. ang. leeſe, looſe.*

ver-lieſen den moed. Abjicere animum.

ver-lieſen den ſlagh. Prelium adverſum facere, prælium infeliciter committere.

ver-lieſen het ghe-dinghe. Cadere cauſa, cauſam amittere, ſuccumbere in agendis litibus.

ver-lieſen den arbeyd/ ver-lozen arbeyd doen. Operam perdere, operam ludere, fruſtrari laborem, ſumere operam fruſtraneam, oleum & operam perdere, in aëre piſcari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Æthiopem dealbare.

ver lieben. Adamare.

ver-lieben op pemanden. Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amo-

aliorum in aliquem.

ver-ligghen. Locum sive sinum mutare: stationem mutare.

ver-liggen. vom Obligescere, delitescere.

ver-liggher. vom Languore, langueſcere. & Placere, placescere, placere, sinum commutare, & Debere.

ver-liggher om hunnekens. Infantem exprimere in lecto.

ver-lijcken / ver-ghe-lijcken. Æquare, assimilare & Comparare, deducere in comparationem.

ver-lijp. Confectio.

ver-lijt/ over-lijt. Transitus, meatus, obitus, interitus.

ver-lijten. Confumi.

ver-lijden/ over-lijden. Transire, præterire, meare: & Obire mortem, peragere mortem.

ver-linghen / ver-langhen.

ver-lochten. Ventilare, evantilare.

ver-lochten de boomen. Interlucare, collucare, ramos inutiles resecare, ut amplius lux fiat arboribus.

ver-lochten. Pellicere.

ver-lof-ofte-oghlof. Venia, permissio, &c.

ver-lof-brief. Commeatus.

ver-lof ghebeen. Commeatum dare.

ver-loken bacht. Præsepe.

ver-loochenen. Abnegare, pernegare.

ver-loochent. Abnegans. **Ver-loochent menſch.** Apostata.

ver-loop. Decursus, excursio.

ver-loop van weechet oft tenten. Reditus alarij, provectus, intrusarium, commodum alarium medij temporis.

ver-loop des tijdts. Lapsus temporis.

ver-loop des iaers. Revolutio anni.

ver-loopen. Fugere, aufugere, profugere, manufugere, vagari, & Excurrere.

ver-loopen/ deur op-gaen. Labi, delabi, perire.

ver-loopen knecht. Servus fugitivus.

ver-loopen boete. Defector, desertor, perfuga.

ver-loopen monick. vero monachus, monachus desertor.

ver-loopende vier-hoeken. Feria quarta exceptiva: sive qua quotannis recipiuntur in diei ordinem exercitus: transfundi solita illi diei Festo vulgi sedia mobilia.

ver-loten/ loaten. Plumbare, plumbo conglutinare, obliuere plumbo, illinere plumbum ferruminare.

ver-looten. Incrustare testorio plumbeo, incrustare plumbo.

ver-looten de arebe potten. Pocula lutea vitrare.

ver-loot. Plumbo incrustatus.

ver-lootte potten. Pocula vitrata, pocula plumbo oblita, pocula picata: alias cum pice sive pissa.

ver-lootinghe. Plumbatura, conglutinatio plumbea.

ver-lozen. Perditus, amissus.

ver-lozen arbeyd. Labor irritus, cassus.

ver-lozen arbeyd doen. ſ. ver-lieſen den arbeyd.

ver-lozen maen-dagh. Hilaria, orum, dies primus lucq post Regalia, luxui sacratus. Dicitur **ver-lozen**/ quod convivijs, lusu & ioco perdatur: unde & ſicundo. **ver-maendagh** dictus. alias **ver-kozen**/ quod magistratus tunc Belgis suum hoc die eligatur & creetur: **ver-ſworen** sive **ghe-ſwozen**/ quod tunc in magistratum electi juramentum præstent.

ver-lozen hoop. Emissarij milites qui præcedant aciem ad lacessendum hostem, & temerè in mortem ruunt, ferentarij, rorarij.

ver-lozen gaen. Perire, interciderc, perdi, irritum perire, perire sine fructu, incassum ire.

ver-loſſen. Liberare, redimere, eximere, salvare, servare, incolumem præstare, eripere periculo, damno, molestia.

ver-loven/ ver ghe-loven. Condicere, fidem dare, promittere, polliceri.

ver-loven. Vovere, devovere, vota nuncupare, spondere, despondere jurare.

ver-lovet. votivus, obligatus, promissus. **ver-lovede maeght.** virgo desponsa, desponsata.

ver-loven / ver-ſweren.

ver-loven goet te doen. Devovere omnem virtutem: jurare facinora.

ver-hanghen. Suſpendere ſe, laqueo finire vitam: laqueo nexili ſe ſtrãgulare: pendendo ſe interimere: dare ſe in laqueum: penſilem ſe facere. *Plaut.*

ver-hanghen zyn aen een hoere. Hærere apud meretricem, *Plaut.* perditiſſimè amare.

ver-hanſen. j. hanſen. Satisfacere juri ſocietatis: inaugurari ſocietati aut collegio.

ver-hantéren. j. ver-tieren. Ære mutare, emere ſive vendere pretio.

ver-hechten. Defigere, refigere.

ver-heeren. Dominari.

ver-heer-ſchappen. Dominari.

ver-heeten. *ſax. friſ. ſicamb.* Promittere, repromittere.

ver-heetſteren/ ver-hepteren. Æſtuare, incaleſcere, ferveſcere labore, itinere, curſu nimio.

ver-hef. j. ver-heffinghe. *vulgò* Relevium.

ver-heffen. Extollere, attollere, elevare, erigere, exaltare, evehere, efferre, ſublimare, provehere: relevare.

ver-heffen het leen. Recognoſcere feudum: patrono fundi acquiſiti fidem dare, & ab eodem accipere: inveſtituram petere à domino feudi: honorarium patrono introitus cauſa largiri: ſublevare feudum à novo, quod vaſalli morte vel alio aliquo caſu ceciderat: applicare ſe ad fundi acquiſiti patronum, & fidem ei dare ab eoque accipere. *vulgò* relevare.

ver-heffinghe. Elevatio, erectio.

ver-heffinghe van leen. Honorarium quod novus vaſallus patrono largitur introitus cauſa: introitus vaſalli: præmium renovationis emphyteuticæ. *vulgò* relevium.

ver-heghen. *vetus.* **j. ver-beteren/ vermeerderen.**

ver-hepſſchen. j. ver-epſſchen. Expoſcere.

ver-helen. Celare, diſſimulare, abſcondere, clàm habere, abſtrudere, reticere.

ver-hemelen. Concamerare, fornicare, convexum facere inſtar cæli.

ver-hemelen. *holl.* Abſcondere, celare.

ver-hemelte. Teſtudo, fornix, camera, opus concameratum: convexitas: convexum.

ver-hemelte des monds. j. ghe-hemelte. Palatum.

ver-henghen. j. ghe-henghen. Sinere, permittere.

ver-herden. Indurare, edurare, obdurare. & Indurere, indureſcere, obdurere, obdureſcere, callere, occallere. & Durare, perſeverare.

ver-herdéren/ ver-herden/ ver-herren. Durare, perdurare, perſeverare.

ver-herdt. Duratus, induratus, obduratus.

ver-her-ghe-waeden het leen. j. verheffen.

ver-heven. Sublatus, elatus elevatus, ſublimis, celſus, excelſus, editus.

ver-heven werck. Anaglyphum, anaglyptum, cælatum opus, *vulgò* relevatum.

ver-heughen. Delectare, oblectare, exhilarare, lętificare, recreare: & Delectari, oblectari, hilareſcere, exhilarari, lætari.

ver-heuginghe. Delectatio, delectamen, oblectatio, oblectamentum, voluptas.

ver-heughlick. Delectabilis, jucundus, amœnus.

ver-heught. Hilaris, exhilaratus, jucundus, lętus.

ver-hielen/ ver-verſenen/ ver-hackſtucken. Reficere caligarum talos.

ver-hinderen. Impedire, remorari, nocere.

ver-hindert. Impeditus.

ver-hit. Incaleſcens, concaleſcens, fervidus, fervens.

ver-hitten. Excalefacere, fervefacere: & Fervere, fervefieri, exardere, exardeſcere, incendi, inflammari.

ver-hit-hepd. Fervor, calor vehemens.

ver-hoeden/ veur-hoeden. Cavere, præcavere, providere. & Tueri, conſervare, protegere, propulſare ab aliquo injuriam.

ver-hoedinghe. Cautio: & Protectio.

ver-hoghen. j. ver-heughen.

ver-hoeréren. Meretricio amori impendere.

Ver-hopen. Dispergere fœnum : dissipare: & Confundere.

Ver hopen ende ver-stropen. Dispergere, confundere, dissipare.

Ver holen. Occultus, celatus, absconditus, abstrusus.

Ver-holenheyd. Arcanum, secretum, mysterium, sacrum opertaneum, seclusum.

Ver-holentlick. Occultè, arcanè, secretè.

Ver-hongheren. Frangere fame, macerare fame, premere fame.

Ver-hongheren een stad. Famem inferre civitati, opprimere civitatem fame.

Ver-honghert. Famelicus, fame emaceratus, fame effractus, fame oppressus.

Ver-hooghen. Efferre, erigere tollere, attollere, extollere, exaltare, in altum evehere, elevare.

Ver-hoogen tot koopen. Auctionari, auctionem facere, augere pretium, licitari.

Ver-hooghinghe. Exaltatio, elevatio. & Auct.o, venditio per augmentum pretij: licitatio.

Ver hooghsel j. **ver-hooghinghe.**

Ver-hooght. sublimis, in altum elevatus.

Ver-hoonen j. **hoonen.**

Ver-hoozen. Audire, exaudire, dare aures.

Ver-hoozigh. Dicto audiens. (mimo.

Ver-hoovaerdighen. Superbire, efferri a-

Ver-hopen. Sperare.

Ver-houden. Retinere, continere.

Ver-houwen. Dolare.

Ver-huren. Locare, ablocare, elocare.

Ver-huerder. Locator.

Ver-huringhe. Locatio.

Ver-hupsen. Migrare, commigrare, demigrare transmigrare, domicilium mutare, habitationem transferre.

Ver-jaeghen. Abigere, exigere, fugare, conjicere in fugam, ejicere, depellere, expellere, profligare.

Ver iaeren. Perennare.

Ver-iaeren. Redire anni spatio.

Ver iaeren. Differre sive protrahere in annum. & Differri sive protrahi in annum. **Het ver-iaert.** Annus revolutus nunc est iam annus elapsus est, annus nunc præteriit.

Ver-iaeren ende ver-baeghen. Extendi ultra annum & diem.

Ver-iaeringhe. Præscriptio temporis, præscriptio annorum, exceptio temporis, præscriptio annua.

ver-iaren. Anno præterito.

ver-iegenē. *stand.* j. **ver-tegenen.** Obviare.

ver-jenren. Concinnare.

ver-ijdelen. Vacuare, evacuare.

ver-ijsen j. **ver-vriesen.** Conglaciare, in glaciem converti: congelare.

ver-jolijen/ver-jolijsen. *stand.* j. **ver-blijden.** Recreare.

ver-ionghen. Iuvenescere, repubescere.

ver-ionnen j. **ver-gonnen.**

ver-kalefaten. Interpolare, reficere, *propriè de navibus dicitur.*

ver-keeren. Vertere, convertere, mutare: & Invertere, pervertere, retorquere.

ver-keeren. Ludum alearum vario jactu ambiguum facileq; mutabilem, orbiculis sive scrupis ludere.

ver-keeren. Conversari, consuescere, consuetudine frui.

ver keeren. Versari, conversari, frequentare, celebrare.

ver-keeringhe. Conversio : & Inversio, perversio, depravatio : & Conversatio familiaritas.

ver-keerdelick. Inversè, perversè, præposterè, perperam, pravè.

ver-keerlick. Mutabilis.

ver-keer-berd/spel-berd. Alveus lusorius, magis: alveolus aleatorius.

ver-keert. Versus, conversus, mutatus : & Inversus, perversus, pravus, depravatus, præposterus, retortus, distortus.

ver-keert. *stand.* j. **ver-momt.** Larvatus.

ver-keertheyd. Pravitas, perversitas.

ver-ketel-boeten. Reficere, reparare, *instar fabri aerarij.*

ver-kielen j. **ver-koomen/ver-kodemen.**

ver-kiesen. Eligere, deligere, seligere, creare: optare, cooptare, adoptare.

ver-kijcken. Malè observare, hallucinari, conspiciendo errare: & Negligere.

ver-kilden. Vri frigore.

ver-kindschen. Repuerascere.

ver-kladdepen. Dissipare, conturbare.

ver-klaegen. Accusare, arcessere, deferre.
ver-klaeren. Declarare, explanare, explicare, exponere, dilucidare, illustrare, planum reddere, enarrare, interpretari, aperire, ostendere, significare, proponere : & Pronuntiare, denuntiare, testificari.
ver-klaeren het ghesicht. Clarificare visum: clarum facere.
ver-klaeringhe. Declaratio, explicatio, explanatio, expositio, interpretatio.
ver-klappen. Seipsum prodere nimia loquacitate, labi nimia loquacitate: lædere seipsum linguę prȩcipitantia: suo ipsius indicio prodi.
ver-kleeden. Mutare vestes.
ver-klepnen. Minuere, imminuere, diminuere, accidere, attenuare, extenuare, parvipendere, parvifacere : & Derogare, detrahere, detractare, contemnere.
ver-kleumen/ver-kloemen/ver-klomen. j. overstijven. *sax si amb. holl fris* Obtorpere præ frigore, obrigere ex frigore, rigere, rigescere.
ver-klicken. *holl fris.* Insidiari, speculari, indagare secreta alterius.
ver-klicker. *holl. fris* j. **ver-spieder.** Emissarius, calumniator-submissus, qui secreta indagat aliena: corycęus, explorator.
ver-kloecken. Animum sumere, audere: & Fallere, decipere. & Prævertere alacritate: anticipare solertia.
ver-klomen. j. ver-kleumen. Rigere, rigescere.
ver-knapen. Famulari.
ver-knoopen. Devincire.
ver-knoopen. Intricare nodis.
ver-koelen. Perfrigerare, refrigerare, leviter frigefacere : & Frigescere, refrigescere, defervere, defervescere. & Defervescere ardorem animi remittere.
ver-koel-badt. Frigidarium.
ver-koelende kruyden. Refrigeratoriæ herbæ.
ver-koevȝéren. Conquirere, acquirere: recuperare. *gal. recouvrer. ang. recover.*
ver-koft. j. ver-kocht. Venditus.
ver-koken. Discoquere. & Coquendo consumere, decoquere.
ver-kombeenen. Narrare, referre, explanare.
ver-kommelen. *zeland.* **j. ver-kouden/ver stijven van koude.** Rigere nimio frigore.
ver-konckelen. Distorquere. & Obstruere
ver-konckelt. Distortus. & Obstructus.
ver-konckelt in de blaese. Gravedinosus, cui turbida est urina.
ver-konckelde blaese. Ischuria.
ver-kondighen/ver-konden. Nuntiare, denuntiare, significare, indicare, publicare, pervulgare, evulgare, divulgare, promulgare, edere, edicere.
ver-koop. Venditio.
ver-koopen. Vendere, venundare, venumdare, distrahere, commutare ære.
ver-koopachtigh. Vendax.
ver-koopelick. Vendibilis.
ver-kooper. Venditor, institor.
ver-koperen. Ærare, ære tegere.
ver-koperen. Æratus.
ver-kozen/ver-kosen. Lectus, electus, delectus, exquisitus.
ver-kozen maen-dach. *fland.* **j. ver-lozen.**
ver-kozsten. Incrustare.
ver-kozt. Decurtatus, breviatus, abbreviatus, contractus.
ver-kozt. Detrimentum, intertrimentum, dispendium, damnum, fraus.
ver-kozt doen. Detrimentum adferre, damnum inferre, fraudare.
ver-kozt worden. Breviari, abbreviari. & Detrimentum pati, damno affici.
ver-kozten. Decurtare, abbreviare, diminuere, contrahere. & Damnum inferre, fraudare, defraudare, fraudi esse, damno aut malo esse.
ver-kozting he. Decurtatio, breviatio, contractio. & Damnum, fraus.
ver-kosen. j. ver kozen. Electus.
ver-kouden. Refrigerare. & Refrigerari, frigescere, contrahere frigus, algere, algescere, inalgere, inalgescere. & Gravedinem contrahere frigore.
ver-koud. Refrigeratus, exceptus frigore.
ver-koud/ver-snot. Gravedinosus, gravedine laborans.
ver-koudtheyd. Refrigeratio, frigus. &

Gravedo, frigida gravedo, coryza.

ver-krachten. Vim inferre, violare, opprimere. Violare, vitiare, comprimere virginem, vim inferre virgini, pudicitiam virginis imminuere.

ver-krencken. Debilitare.

ver-kreghen. Partus. **ver-kreghen goed.** Parta bona, peculium.

ver-krijghen. Acquirere, conquirere, quærere, obtinere, nanciſci, adipiſci, aſſequi, conſequi, potiri, parere.

ver-krillen. j. **ver-pzillen.** Laſcivire.

ver-krimpen. Contrahere, extenuare: & Contrahi, extenuari, decreſcere.

ver-kroken. Quaſſare, frangere: & Rugare, rugis pliciſque deformare.

ver-krommen. Recurvare.

ver-krompen. Contractus, extenuatus, convulſus.

ver-kroppen. Ingluviem nimis ſaburrare: turundis obturare, turundis ſuffocare.

ver-kruppen. Proſerpere ſive prorepere aliò: reptando evadere.

ver-kunden/ver-kundighen. j. **verkondighen.** Denuntiare.

ver-lacken. Illecebris fallere: pellicere.

ver-laeden. Degravare, prægravare, obruere.

ver laeghen. Inſidiari.

ver-laemt. j. **ver-lemt.**

ver-laet. Dereliction, remiſſio.

ver-laet/ſluyſe. Emiſſarium.

ver-laet van den vliet. Diverticulum fluminis.

ver-laet oft dagh der voghelen. Secluſorium: aviarium minus: quod alteri cum oſtio conjungitur, ad ſecludendas aves.

ver-laeten. Linquere, relinquere, derelinquere, deſerere, deſtituere, deſolare, mittere, remittere, derelictui habere, pro derelicto habere.

ver-laeten den dienſt. Deponere provinciam, abdicare ſe magiſtratu, &c.

ver-laeten ſich ſelven op pemanden. Fidere alicui, omnem ſuam ſpem in aliquem figere.

ver-laeten. Deſinere, ceſſare.

ver-laeten/af-gieten de olie. Decapulare, deplere oleum.

ver-laeten den wijn. j. **ver-baeten.** Elutriare vinum.

ver-laetenisſe. Remiſſio.

ver-lamt. j. **ver-lemt.**

ver-landen. Redigi in continentem, in vadum, in terram: terra repleri.

ver-langh. Momentum, ſpatium temporis. & Pondus. & Æſtimatio.

ver-langh/be-langh. Neceſſitas, res neceſſaria. **Een ſaecke van groot ver-langh.** Res momentoſa, res magni momenti. **Daer en ligt gheen groot verlangh aen.** Non multum refert: non magni eſt momenti. **Daer ligt groot verlangh aen.** Magni refert, plurimum intereſt, magnopere pertinet ad rem: magni eſt momenti.

ver-langhen. j. **ver-lenghen.** Prolongare, differre.

ver-langhen. Expectare, deſiderare.

ver-langhen / oft ver-langhenisſe hebben. Deſiderio longo expectare, præſtolari avidè, ferri deſiderio, deſiderium capere, affici deſiderio, moveri deſiderio, teneri deſiderio, deſiderare.

ver-langhenisſe. Deſiderium.

ver-laſten. Aggravare, degravare, obruere, opprimere.

ver-lauwen. Tepere, tepeſcere.

ver-lecken. Abligurire.

ver-leckeren. Ineſcare.

ver-leckeren zijn gheld. Inſumere pecuniam cupediis.

ver-leden. j. **veur-leden.** Præteritus.

ver-ledighen. Liberare, expedire, eximere, ſolvere, levare, otioſum & ſolutum reddere. **Sich ver-ledighen tot bidden.** Vacare orationi.

ver-ledight. Expeditus.

ver-leeden. Faſtidire, nauſeam habere: & Faſtidium adferre, tædium creare.

ver-leeghen. Humiliare, demittere.

ver-leelicken. Fœdare, deturpare. & Fœdari, deturpari.

ver-leenen. Concedere, præſtare, tribuere.

ver-leeren. Dedocere.

ver-leeſten. Parem eſſe ſumptibus: & Perficere, ultimam imponere manum alicui

eui rei. & Acquirere, conficere.

ver-legh. Erogatio. & Repręsentatio.

ver-leggben. Alio loco ponere, movere loco vel ordine.

ver-leggben. *q. d.* **veur-leggben.** Erogare, exponere, expendere pecunias, ſuppeditare, prærogare, repręſentare.

ver-leggben/wreder-leggen. Rejicere, reprobare, damnare, condemnare, & refutare, refellere.

ver-leghen. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Feſſus: & Vetus: obſoletus

ver-leghen met kleederen. Impeditus veſtibus.

ver-leghen oft over-legen meerſſe. Merx importuna, obſoleta, exoleta, abjecta: vilis, fracida: vetuſtate corrupta.

ver-leghen epe. Ovum requietum, non recens.

ver-leghen wijn. *i.* **ver-ſchaelde.**

ver-legen ſchulden. Impedita nomina.

ver-legen ſupf-raed. *ſax.* *i.* **ouden ſupf-raedt.**

ver-leghen van ghelde. Deſtitutus pecunia, carens pecunia. **ver-leghen van ghelde.** Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.

ver-leghen. *i.* **ver-ledighen.**

ver-legheren. Movere caſtra.

ver-lepden. Seducere, decipere.

ver-lepder. Seductor.

ver-leken. Extillare, guttatim effluere.

ver-lemden. Diffamere. *germ. verlumbden. verlaumbden.*

ver-lemmen/ver-lemen/ver-lempen. Mutilare, truncare.

ver-lemt/ver lamt/ver-lempt. Mutilus, mutilatus, enervatus. *q. d* **ver-lamt.**

ver-lengh/ ver-lenginghe. Prolongatio, prorogatio.

ver lenghen. Prolongare, elongare, producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procraſtinare, trahere, ducere.

ver-lenginghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procraſtinatio.

ver-leſen. Relegere.

ver-leſen. Seligere, ſecernere, diſcernere, ſeorſum colligere.

ver-leſen goed. Res viliores ſelectæ, merces viliores, merces, reculæ.

ver-leſſchen. Extinguere.

ver-let. Omiſſio, prętermiſſio: & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procraſtinatio.

ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procraſtinare.

ver-lichten. Illuminare, illuſtrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.

ver lichten. Levare, allevare, ſublevare: collevare.

ver-lichten het hert. Animum levare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.

ver-lichtinghe. Illuminatio, illuſtratio.

ver-lichtinghe. Levamen, levamentum, levatio, allevatio, allevamentum.

ver-lieft. Amore captus, amans.

ver-lieren. *vetus.* *i.* **ver-lieſen.**

ver-lies. Amiſſio perditio, damnum, detrimentum, jactura, diſpendium.

ver-lies oft lackagie aen gout ende ſilver. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ver-lies aen wiſſel. Collybus.

ver-lieſen. Amittere, perdere, diſperdere, jacturam facere, damnum vel jacturam accipere, detrimentum capere. *ger. verlieren. ſax. vorleſen, vorleren. ang. leeſe, looſe.*

ver-lieſen den moed. Abjicere animum.

ver-lieſen den ſlagh. Prelium adverſum facere, prælium infeliciter committere.

ver-lieſen het ghe-dinghe. Cadere cauſa, cauſam amittere, ſuccumbere in agendis litibus.

ver-lieſen den arbeyd/ ver-lozen arbeyd doen. Operam perdere, operam ludere, fruſtrari laborem, ſumere operam fruſtraneam, oleum & operam perdere, in aëre piſcari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Æthiopem dealbare.

ver lieven. Adamare.

ver-lieven op pemanden. Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amo-

amorem in aliquem.

ver-liggben. Locum ſive ſitum mutare: ſtationem mutare.

ver-liggen. *verus* Obliteſcere, deliteſcere.

ver-liggben. *idem.* Languere, langueſcere. & Flaccere, flacceſcere, fracere, ſitum contrahere. & Deficere.

ver-liggben een kindeken. Infantem opprimere in lecto.

ver-lijchen / ver-gbe-lijchen. Æquare, aſſimilare: & Compenſare, deducere in compenſationem.

ver-lijd. Confeſſio.

ver-lijd/ over-lijd. Tranſitus, mors, obitus, interitus.

ver-lijden. Confiteri.

ver-lijden/over-lijden. Tranſire, præterire, meare: & Obire mortem, peragere mortem.

ver-linghen. *i.* **ver-langhen.**

ver-lochten. Ventilare, eventilare.

ver-lochten de boomen. Interlucare, collucare, ramos inutiles reſecare, ut amplior lux fiat arboribus.

ver-locken. Pellicere.

ver-lof. *i.* **oꝛlof.** Venia, permiſſio, &c.

ver-lof-bꝛief. Commeatus.

ver-lof gheven. Commeatum dare.

ver-loken bacht. Præſepe.

ver loochenen. Abnegare, pernegare.

ver-loochent. Abnegatus. **Ver-loochent menſch.** Apoſtata.

ver-loop. Decurſus, excurſio.

ver-loop van woecker oft renten. Reditus uſurę, proventus, interuſurium, commodum uſurarum medij temporis.

ver loop des tijdts. Lapſus temporis.

ver-loop des iaers. Revolutio anni.

ver-loopen. Fugere, aufugere, profugere, tranſfugere, vagari. & Excurrere.

ver-loopen/veur by-gaen. Labi, delabi, præterire.

ver-loopen knecht. Servus fugitivus.

ver-loopen boeve. Defector, deſertor, perfuga.

ver-loopen monich. Erro monachus, monachus deſertor.

ver-loopende vier-daghen. Feriæ conceptivæ: *feriæ quæ quotannis concipiuntur in dies certos incertóſve: cujuſmodi nobis eſt dies Paſchæ. vulgò* feſta mobilia.

ver-looten/looten. Plumbare, plumbo conglutinare, oblinere plumbo, illinere plumbum, ferruminare.

ver-looten. Incruſtare tectorio plumbeo, incruſtare plumbo.

ver-looten de aerde potten. Pocula lutea vitrare.

ver-loot. Plumbo incruſtatus.

ver-lootte potten. Pocula vitrata, pocula plumbo oblita, pocula picata: *olim enim pice linere ſolent pocula.*

ver-lootinghe. Plumbatura, conglutinatio plumbea.

ver-lozen. Perditus, amiſſus.

ver-lozen arbeyd. Labor irritus, caſſus.

ver-lozen arbeyd doen. *i.* **ver-lieſen den arbeyd.**

ver-lozen maen-dagh. Hilaria, orum, dies primus lunę poſt Regalia, luxui ſacratus. *Dicitur* **ver-lozen**/*quod convivijs, luſu & iocis perdatur: unde & ſicamb.* **raeſmaendagh** *dictus, alijs* **ver-kozen**/ *quod magiſtratus tunc Belgij multis locis eligatur & creetur:* **ver-ſwozen** *ſive* **gbe-ſwozen**/ *quòd tunc in magiſtratum electi juſiurandum præſtent.*

ver-lozen hoop. Emiſſarij milites, qui præcedunt aciem ad laceſſendum hoſtem, & temerè in mortem ruunt, ferentarij, rorarij.

ver-lozen gaen. Perire, intercidere, perdi, irritum perire, perire ſine fructu, incaſſum ire.

ver-loſſen. Liberare, redimere, eximere, ſalvare, ſervare, incolumem præſtare, eripere periculo, damno, moleſtia.

ver-loven/ver-gbe-loven. Condicere, fidem dare, promittere, polliceri.

ver-loven. Vovere, devovere, vota nuncupare, ſpondere, deſpondere jurare.

ver-lovet. Votivus, obligatus, promiſſus. **ver-lovede maeght.** Virgo deſponſa, deſponſata.

ver-loven. *i.* **ver-ſweren.**

ver-loven goet te doen. Devovere omnem virtutem: jurare facinora,

Ver-loven. *vetus.* Prohibere, negare.

Ver-loven/ over-loven. Pluris indicare quàm par est.

Ver-luchten. *j.* **ver-lichten.**

Ver-lupaerden. Perdere pigritia, amittere negligentia.

Ver-lusten/ver-lustighen. Delectare, oblectare, gaudio afficere.

Ver-maech. Reparatio, restauratio, recreatio, refectio.

Ver-maecken. Reficere, reparare, reconcinnare, interpolare, sarcire, resarcire, restaurare, instaurare, reformare.

Ver-maecken. Recreare, oblectare, reficere, colligere, refovere, pascere, remittere animum: colligere se: dissipatas animi partes in suum locum congerere.

Ver-maecken de wonde. Vulnus curare, obligare.

Ver-maecken pemanden. Deformare: pristinam bonam famam auferre: calumniari.

Ver-maeckelick. Reparabilis.

Ver-maeckelick. Delectabilis, jucundus.

Ver-maeckelickheyd. Delectatio, recreatio.

Ver-maeckſel. *j.* **ver-maeck.** Reparatio, restauratio.

Ver-maegheren. Macrescere, macescere: emacrari, extenuari, macrefieri: & Emaciare, macrum reddere: macerare, attenuare.

Ver-maeghert. Macilentus, strigosus.

Ver-maegh-ſchappe. Miscere conjugia, affinitate sive consanguinitate jungere.

Ver-maledyden. Detestari, execrare, devovere, diris imprecationibus malum alicui optare: maledicere *apud Eccl.*

Ver-maen. Mentio. & Memoria.

Ver-maen maecken. Mentionem facere, commemorare.

Ver-maen. Monitio, monitus, monitum, admonitio, adhortatio.

Ver-maen-teecken. Monumentum.

Ver maene. Monere, admonere, commonere, commonefacere, hortari, adhortari, exhortari, cohortari. & Mentionem facere: Inducere in memoriam alicujus.

Ver-maener. Monitor, admonitor, adhortator, exhortator.

Ver-manigh. Parencticus, adhortatorius.

Ver-maninghe. Monitio, monitus, monitum, admonitio, commonitio, hortatio, adhortatio, exhortatio.

Ver-maninghe van koꝛtſen. Tentationes: admonitio febris, morbi, doloris, *&c. vulgò* reliquiæ.

Ver-maere. Divulgare, fama celebrare.

Ver-maerd. Famosus, celebris, clarus, nobilis.

Ver-maerdheyd. Celebritas, famæ claritas.

Ver-maerten. Ancillari.

Ver-marſen. *vetus.* **j. be-blecken.** Commaculare.

Ver-manghelen. Permutare, commutare.

Ver-mannen. Viriliter audere, masculo sive virili esse animo, concipere animum virilem.

Ver-mannen. Vincere sive superare numero virorum.

Ver-mant woꝛden. Superari multitudine virorum: à viro superiore superari.

Ver-mannen. *vetus.* Nubere viro.

Ver-marren. *j.* **ver-merren.**

Ver-maſcheren/ver-maſſchelé. Commaculare, maculis deformare.

Ver-meerderen/ver-meeren. Augere, adaugere, augmentare, auctare, auctirare, adauctare, ampliare, amplificare, multiplicare.

Ver-meerder. Auctor.

Ver-meerder des ryckꝭ. Augustus.

Ver-meerderinge. Augmentum, augmentatio, incrementum.

Ver-meerſen. *ſland.* Augere.

Ver-meeſteren. Superare, vincere.

Ver-meeſteren de wonde. Curare, sanare vulnus.

ver-mepen. Maio mense spatiari sive apricari: vere novo recreari, oblectari: & Fronde viridi ornare.

Ver-mepinghe. Oblectatio mense Majo.

Ver-mepnen. Putare, reputare, credere: arbitrari, conjicere, existimare.

Ver-mepnt. Putatus, reputatus, putativus, creditus, conceptus animo.

Ver-melden. Memorare, narrare, referre, recitare.

ver-meluwen. Vermiculari, cariem contrahere.

ver meluwet. Vermiculatus, carioſus.

ver-mencken. ſ. **ver-mincken.**

ver-mengen. Miſcere, intermiſcere, commiſcere, permiſcere, immiſcere, diluere, confundere, temperare.

ver-menginghe. Miſtura, temperatura: confuſio, congeries, chaos.

ver-mengheu. Multiplicare, augere. & Multitudine ſuperare. (gere,

ver-menigh-vuldigheu. Multiplicare, au-

ver-merren/ver-marren. Morari, demorari: tardare ſive retardare longiùs. *q.d.* **ober-marren.**

ver-mete. Arrogantia: & Intentio, propoſitum. & Actoris petitio: actoris intentio. *vulgò* prætentio.

ver-metel. Arrogans, inſolens, temerarius,

ver-metelheyd. Arrogantia.

ver-metelick. Arrogans.

ver-metelicken. Arroganter.

ver-meten. ſ. **ver-metel.** Arrogans.

ver-meten. Arrogare, ſibi arrogare, ſibi tribuere, ſibi ſumere, ſibi aſcribere, magnificè de ſe ſentire.

ver-meten recht te hebben. Prætendere jus in rem aliquam.

ver-metenheyd. Arrogantia, confidentia. *vulgò* præſumptio.

ver-middelen. ſ. **middelen.**

ver-middelſt. ſ **mids dat.**

ver-mids. *holl. frſ.* ſ. **ober-mids.**

ver-mieden/ver-mieten. *vetus.* Conducere. & Locare.

ver-mijden. Evitare, devitare, cavere, ſubterfugere, præcavere.

ver-mijdelick. Evitabilis.

ver-milmen. ſ. **ver-meluwen.**

ver-mincken. Mutilare, membro aliquo diminuere. *vulgò* ſubnervare.

ver-minckt. Mancus, mutilus, truncus, truncatus, membro aliquo neceſſario diminutus.

ver-minderen. Diminuere, imminuere, attenuare, extenuare, derogare.

ver-minnen. *vetus.* Paciſci, reconciliare.

Ver-minninghe/ver-mint. *vetus.* Reconciliatio: pactum.

Ver-miſſchen. ſ. **ver-mengheu.**

Ver-miſten. *vetus.* ſ. **ver-quiſten.**

Ver-moed. Suſpicio.

Ver-moeden. Suſpicari, ſuſpicionem habere. & Exiſtimare, conjectare. à **moed,** i. animus.

Ver-moedigh. ſuſpicioſus, ſuſpicax.

Ver-moedinghe. Suſpicio.

Ver-moeden. Laſſare, fatigare: delaſſare, defatigare.

Ver-moedt/ver-moeydt. Defatigatus, laſſatus, labore confectus.

Ver-moedtheyd. Laſſitudo, defatigatio.

Ver-moeren oft ver-mueren het waeter. ſ. **moeren/mueren.** Turbare aquas.

Ver-moghen. Poſſe, potentem eſſe, valere, quire.

Ver-moghen. Ferre, tolerare, pati. **Jemanden qualijck ver-moghen.** Parum æquum eſſe, iniquum eſſe alicui, averſari aliquem.

Ver-moghende. Potens, validus.

Ver-moghentheyd. Potentia, poteſtas, vis, vires, pollentia, facultas.

Ver-moghentlick. Potenter, fortiter.

Ver-moghigh. Potens.

Ver-molmen. ſ. **ver-olmen.**

Ver-molmt. *holl.* ſ. **ver-olmt.** Vermiculoſus, carioſus. *gal. vermoulu.*

Ver-molmſemen/ver-olſemen. *ſax. ſicamb. holl.* Cariem contrahere, cariem patti, carie & vetuſtate corrumpi. *gal. vermoulier.*

Ver-molmſemt. Carioſus. **ver-molmſende pepren.** *ſax. ſicamb.* Pira præmollia, putreſcentia, fracida.

Ver-momboozen/ver-momberen. Tueri, tueri, defendere pupillum.

Ver-momboozt zijn. Degere ſub tutela ſive curatione: aliena curatione teneri, alienæ poteſtati ſubjectum eſſe.

Ver-mommen. Larvam induere, capere alterius formam, mutare vel vertere ſe in formam aut faciem alterius, alienam ferre perſonam, induere alienam perſonam: diſſimulare: velare.

Ver-momt. Perſonatus, larvatus.

Ver-monden. Loqui, dicere, eloqui, effa-

ri, referre, narrare, mentionem facere.

ver-mond-schap. *vetus. sax. sicamb.* Tutela, administratio tutelę.

ver-mond-pelen. Subticere, reticere, mussare, velare, celare, abscondere.

ver-moordent. Trucidare, obtruncare, necare, interimere. *Vermorden. Ger.*

ver-mozwen. Mitigare, mollire, emollire, remollire.

ver-mossen. Fracere, situm contrahere.

ver-motten. Sentire tineas, pati tineas, à tineis exedi, & corrumpi.

ver-muffen. Rancere: & Situm redolere.

ver-muft/ver-buft. Situm redolens.

ver-mufthept. Rancor, situs, prædor, squallor.

ver-muplen. Stomachando amittere: & Contemnere cum indignatione.

ver-mutsen. Cęcum amorem concipere.

ver-mutst. Cæco amore ardens, perditè amans, cęcus amore.

ver-nachten. j. ober-nachten. Pernoctare.

ver-nachtigh. Pernox.

ver-na-deelighen. Damnum inferre.

ver-naeghelen. Clavo figere: clavis configere. & Clavo obstruere, obturare impactis clavis.

ver-naeghelen een peerd. Lædere ungulam equi clavo profundius adacto. *vulgò* inclavare.

ver-naeghelen het ghe-schut. Foramen superius bombardę sive tormenti bellici obstruere clavo.

ver-naeghelt. Clavo fixus: *vel* clavo læsus. & Clavo obstructus.

ver-naeghelt peerd. Equus clavatus, clavo læsus.

ver-naederen. Appropinquare.

ver-naederen den koop. j. kalengieren. Retrahere emptionem jure proximitatis.

ver-naederinghe. Appropinquatio. & Ius prędferentię, jus retractus, jus protimeseos.

ver-naepen. Suturis insumere.

ver-naemen. Celebrare, illustrare, propalare, divulgare nomen.

ver-naemt. Celeber, celebris, famosus, clarus, nobilis, insignis, inclytus.

ver-naemthept. Celebritas, claritas, nomen, fama.

ver-nederen. Humiliare deprimere, submittere, demittere, deducere.

ver-nederen sich selven. Submittere se: *vulgò* humiliare.

ver-nedert. Demissus, humilis, submissus, abjectus.

ver-nederinghe. Humilitas, demissio, submissio.

ver-nemen. Scitari, sciscitari, inquirere, scrutari, indagare: & Percipere, excipere, accipere, audire, inaudire, rescire, resciscere, comperire, cognoscere, intelligere, animadvertere, sentire.

ver-neminghe. Percontatio, indagatio, inquisitio, perceptio.

ver-nemer. Indagator, emissarius.

ver-nemachtigh. Curiosus sciscitandi.

ver-nemelste. *vetus. holl.* **j. veur-neemste.** Præcipuus.

ver-nepen. Valdè exilis, nimis contractus, parcus.

ver-nepentlick. Parcè, avarè.

ver-nestelen/ver-nesten. Nidum mutare: & Nido expellere.

ver-netelen. Vrtica adurere.

ver-neutelt/ver-nutelt. Vietus, languidus, flaccidus, frivolus: contractus: & Pumilus.

ver-neutelt manneken. Homuncio, nanus, pumilio, exilis, contractus & rugosus.

ver-neutelt veur-hooft. Frons rugosa, contracta.

ver-nielen. In nihilum redigere, consumere, absumere, dissipare, evertere, destruere, perdere, conficere, abrogare: *vulgò* annullare.

ver-nieten/ver-nietighen. Exinanire: In nihilum redigere: & Nihili facere, nihilipendere, spernere, contemnere.

ver-nieuwen. Renovare, innovare, instaurare, redintegrare, reparare, interpolare. *ang. reneve.*

ver-nijpen. Minuere, contrahere. & Parvipendere, flocci facere.

ver-noeghen. Satisfacere, satiare, explere animum alicui: satisfacere ani-

mo. & Sufficere.

ver-noeght. Contentus, satiatus: æquus, animo satiatus.

ver-noeghinghe. Satisfactio.

ver-noep/ver-nop. *Gland. Holl.* Tædium, afflictio, molestia, ægritudo, dolor. & Periculum.

ver-noepen/ver-nopen. *Gland. Holl.* Tædere, tædium sive fastidium adferre, pertædere: molestia afficere: & Nocere: & Displicere, fastidire. *Gal. ennuyer. Ital. annoyare, noyare. Hisp. enojar. Ang. noye, annoye.*

ver-noepelick/ver-nopelick. Importunus, molestus.

ver-nopt. Pertæsus.

ver-nuchteren. Iejunum sive sobrium fieri, crapulam exhalare, edormire crapulam.

ver-nuft. Ratio, intellectus, ingenium, industria, mens.

ver-nuftigh. Rationalis, ratione utens. & Ingeniosus, industrius, solers, perspicax, consideratus, frugi.

ver-nuftighlick. Ingeniosè, solerter, cordatè, considerate, sobriè, frugaliter.

ver-open. *vetus. Gland.* j. **ver-nopen.**

ver-olmen. Cariem contrahere.

ver-olmt. j. **ver-molmt.** Carios us, vermiculosus.

ver-on-acht-samen. Negligere negligentia perdere sive omittere.

ver-onder-panden. Oppignorare.

ver-on-ghe-lijcken. Facere injuriam, fare iniquum.

ver-on-edelen. Degenerare. & Nobilitate privare.

ver-ont-ledighen. Occupare, impedire, occupatum detinere.

ver-ont-ledight. Occupatus.

ver-on-rechten. Facere injuriam.

ver-on-repnighen. Contaminare, maculare. & Profanare.

ver-onsuyveren. Maculare, inquinare, coinquinare.

ver-ont schaemelen. Pudore exuto efflagitare, impudentia nimia impetrare: emendicare; impudenter petere & extorquere.

ver-ont-schuldighen. Excusare.

ver-ont-stercken. Infirmare, debilitare.

ver-on-weerdigen. Dedignare, contemnere.

ver-ood-moedighen. Humilem præbere, humiliare, submittere, demittere animum.

ver-oordeelen. Damnare, condemnare, judicare.

ver-oor-éten. Cibum nimium vel frequentem fastidire.

ver oor-saecken. Occasionem dare, ansam præbere, inducere: & Causari.

ver-ordenen. Ordinare, statuere, constituere, decernere, destinare.

ver-ouden/ver ouderen. Senescere, vetustescere, inveterascere: obsolescere, exolescere, veterascere.

ver-ouderdomt. Decrepitus nimia ætate.

ver-oudert. Exoletus, obsoletus, inveteratus.

ver-ouweren. Superare, exsuperare: & Obtinere, potiri, vincere. & Superlucrari. & Supersesse.

ver-ou-weerdigen. j. **ver-on-weerdigen.**

ver-pachten. Locare, certo pretio utendum dare. & Conducere. & Redimere.

ver-pachter. Locator, qui rem aliquam pretio utendam dat: redemptor, conductor.

ver-pachtinghe. Locatio: & Conductio.

ver-paelen. Limites sive terminos reponere.

ver-paeren. Par pari jungere.

ver paerten. Partiri, dividere.

ver-panden. Oppignerare, opponere pignori: dare pignori: dare in pignus.

ver-passen. Malè quadrare, malè convenire.

ver-passen/ver-mangelen. Commutare, permutare.

ver-pecken. Picare, impicare, pice linere.

ver-pepsen. Reconciliare.

ver-pepsen/ver-pepnsen. Excogitare.

ver-perssen. Supprimere, premere.

ver-perst. *Gland.* j. **benaubt.**

ver-perstheyd. *gland.* j. **benaubtheyd.**

ver-pekelen. Resolvi in muriam sive liquorem salsum.

ver-peuteren. Delinquere, offendere.
ver-picken. Impetere roſtro.
ver-planten. Transferre plantam.
ver-plaetſen. Locum mutare, cedere, ſedem mutare.
ver-plantcken. Coaſſare, contabulare.
ver-pleghen. *vetus.* j. **ver-plichten.**
ver-pletten/ ver-pletteren. Conculcare, obterere, conterere, opprimere, calcando ſive premendo lædere.
ver-plicht. *vet.* Pactum, conventio, fœdus.
ver-plichten. Obligare, adſtringere, devincire, conventionem facere, pactum vel fœdus inire.
ver-plompen. Obtundere, hebetare. & Hebeſcere, obtundi.
ver-pochen/ ver-poffen. j. **ver-ſnoꝛcken.** Protelare.
ver-pooſen. Reſpirare, refocillare. *vulgò* pauſare.
ver-pooſen. Alternare vices, variare vices, per vices quippiam agere, mutuas operas præſtare, ſuppetias viciſſim ferre.
ver pooſinghe. Reſpiratio.
ver-poꝛren. Amoliri, remoliri, magno conamine amovere.
ver-poteren. j. **ver-peuteren.**
ver-pꝛeulen. *ſland* j. **ver-quicken.**
ver-pꝛillen. Hilareſcere, oblectari, delectari, gaudio affici. & Laſcivire.
ver-pꝛuelen/ ver-pꝛuetelen. *Fland.* Revaleſcere, convaleſcere.
ver quacken/ ver quackelen. Diſſipare, profundere, rebus frivolis inſumere, conſumere ſive diſſipare tanquam ſuperflua.
ver-quaeden. *vetus.* j. **ver-arghꝛeren.**
ver-quantſelen. Permutare, commutare.
ver-quepcken. j. **ver-quicken.**
ver-quicken/ ver-quickeren. Refocillare, recreare, reficere. & Refocillari, recreare, refici, reviviſcere, vernare, renaſci.
ver-quiſten. Abſumere, conficere, lacerare, oblimare, delapidare, prodigere, conturbare.
ver quiſter. Prodigus, dilapidator.
ver-quiſtingh. Prodigus, profuſus.
ver-quiſtinghe. Prodigalitas, proluvium, effuſio.
ver-raed/ verraderije. Proditio.
ver-raeden. Prodere, tradere, deferre, quadruplare, prodere conſilium: rumpere conſilium. *germ verraden. ang. betray.*
ver-raeder. Proditor, traditor, quadruplator: & Qui patriæ conſilia hoſti prodit.
ver-raederſchap. Proditio.
ver-raderije. Proditio.
ver-raeder-lick. Inſidioſè, inſtar proditoris.
ver-raetelen/ in duꝑghen vallen. Rimas agere, diſſolvi, rimis fatiſcere, laxis compagibus.
ver-raſſchen. Anticipare, prævertere, antevertere, prævenire, antevenire, intercipere, occupare, præoccupare, antecapere, opprimere.
ver-rand-ſoenen. j. **rand-ſoenen.**
ver-rechten. Inſtaurare.
ver-rechten. *vetus.* Exequi, agere.
ver-rechten. Componere, dirimere, decidere lites, controverſias, rixas.
ver-recken. j. **ver-repcken.**
ver-reckt/ ver-repckt. Extenſus: & Luxatus.
ver-repck. j. **ver-haet.**
ver-repcken. Exporrigere, extendere longius: diſtendere.
ver-repcken. Extorquere, luxare. *germ. verrencken.*
ver-repcken. Pertingere, attingere.
ver-repcken de ſchuld. Debitum liquidè probare.
ver-repcken den pand. Inſtare ut ſibi addicatur fundus obligatus.
ver-repckt. Extenſus, exporrectus, extortus.
ver-repckte oft ver-reckte leden. Luxata membra, articuli loco moti.
ver-repckt van ſchuld. Convictus debiti.
ver-repckt ende wt-gewonnen goed. Bona in poſſeſſionem jure data.
ver-repſen. Inſumere itineri, abſumere peregrinando.
ver-rencken. *germ. ſax.* j. **ver-repcken.** Luxare.
ver-reulen. j. **ver-ruplen.**
verrier-gat. *vetus.* j. **maſier gat.** Riſcus.

ver-

ver-rijcken. Ditare.

ver-rijsen. Resurgere, attollere se.

ver-rijsenisse. Resurrectio.

ver-rimpelen. Rugare, corrugare, caperare, replicare in rugas: & Rugari, replicari in rugas, rugis contrahi: rugis crispare.

ver-roecheloosen. Negligentia & temeritate in periculum pertrahere, per socordiam in discrimen adduci.

ver-roemt. j. **ver-naemt.** Celebris.

ver-roeren. Movere, commovere.

ver-roest. Rubiginiosus, rubigine infectus, æruginiosus.

ver-roesten. Rubiginari, rubiginem sive æruginem contrahere, rubigine infici.

ver roestheyd. Rubigo.

ver-rompelen / ver-rimpelen. Corrugare.

ver-rompelt. Rugosus, cossus, rugosa, macilentus cute: vietus.

ver-rompelde appelen. Mala vieta, flaccida, rugosa.

ver-rompelde tape. Mulier strigosa, strigis & rugis deformata.

ver-rot. Putridus, putris, putrefactus: marcidus.

ver-rotten. Putrere, putere, putrescere: cariem sentire, pati: carie corrumpi.

ver-rotsel. Putredo.

ver-ruckē. Movere vel dimovere loco, abstrahere, divellere, avellere. & Luxare. *Sax. verrucken.*

ver-ruckinghe. Avulsio.

ver-ruckinghe der sinnen. Ecstasis, mentis excessus, abstractio mentis à corpore: mentis emotio. *vulgò* raptus.

ver-rupffelen. Corrugare, dedecorare rugis: deformare nimiis plicis sive striis.

ver-ruplen/ver-reulen. *holl. sicamb.* Permutare.

ver-sachten. Mitigare, mulcere, lenire, mollire, emollire, remollire.

ver saecken. Negare, abnegare, inficiare: renunciare, renuere. *ang. forsake.*

ver-saden. j. **ver-saeten.**

ver-saedt/ver-sapdt. j. **ober-saepdt.**

ver-saeghen/ver-tsaegen. Consternari animo: despondere animum: abjicere animum.

ver-saeght/ver-tsaeght. Timidus, pavidus, meticulosus, fractus animo, imbellis.

ver-tsaeghtheyd. Pavor, ignavia: animi abjectio, consternatio.

ver-saemen / ver-saemelen. Colligere, congregare, accumulare, conglobare, conjungere, cogere, congerere: & Convenire, congregari.

ver-saenen. Cremorem adimere lacti.

ver-saent melck. Lac cremore nudatum.

ver-saet. Satur, exsaturatus.

ver-saeten. Satiare, saturare, exsaturare, obsaturare, explere.

ver-saetheyd. Satias, satietas, saturitas.

ver-saetelicli Satiabilis.

ver-sanden. Arena gravari, obstrui, arena repleri, arena impediri: densari in arenam.

ver-schaelen. Vento corrumpi, vappam fieri, in vappam verti, saporem & odorem genuinum perdere.

ver-schaelden wijn. Vinum evanidum, marcidum, mucidum, vappa, vinum quod odorem saporemque genuinum exuit: vinum vento corruptum, *q. d.* in patera diutiùs relictum.

ver-schaeren. Dispergere, disgregare, dissipare, segregare.

ver-schaeren. Alternare vices, mutuas operas præstare.

ver-schaerens. Alternatim, per vices.

ver-schaffen. Exsequi, effectum reddere, efficere.

ver-schalcken. Circumvenire, fallere, prævenire astutia, habere frustra, frustrari, eludere, dolo capere.

ver-schat. *stand.* Concussio, violenta exactio, tributum iniquum: & Lytrum: redemptionis iniquæ pretium.

ver-schatten/ober-schatten. Pluris æquo censere: obruere exactionibus: exactionibus sive censuris gravare: extorquere pecunias.

ver-schauden. j. **ver-schouden.**

ver-schecden. j. **ver-schepden.**

ver-schepden. Disgregare, segregare, sepa-

rare, disiungere, sejungere, dividere: discernere.

ver-scheyden/ sterven. Emigrare è vita, cedere vita, cedere è vita, cedere fato.

ver-scheyden. Disgregatus, segregatus, separatus, divisus: varius, diversus. & Mortuus, defunctus.

ver-scheyden-verwigh. Discolor, versicoler, variegatus.

ver-scheyden-lick. Separatim, divisim, seorsum. & Diversè.

ver-scheydenheyd. Discrimen, differentia.

ver-schellen j. **ver-schillen.**

ver-schencken. Transfundere, in aliud vas trajicere, elutriare.

ver-scheyen/ver-voomen. Transferre in aliam navim.

ver-scheppen. Recreare, reficere, transformare.

ver-scherpen. Acuere, exacuere. & Avaritia extenuare.

ver-scheuren. Lacerare, dilacerare, dilaniare, rumpere, disrumpere, dirumpere, discerpere, conscindere.

ver-scheurt. Lacer, laceratus, dilaceratus, dilaniatus, ruptus, disruptus, discerptus, conscissus.

ver-scheurt/ver-hackelt. Ruptus, pannosus, vestibus laceris vel laceratis.

ver-schieten. Ejaculari.

ver-schieten oft veur-schieten het geld. j. **ver-leggghen.** Erogare, prærogare, repræsentare. **ver-schoten geld.** Promutuum, pecunia promutua, prærogata, prænumerata, repræsentata.

ver-schieten/ver-schricken. Concuti, consternari, pavore resilire, perterrefieri, exanimari metu.

ver-schietinghe. Saltus: membri alternatim vibratio.

ver-schietinghe. j. **ver-schrickthepdt.** Consternatio, subsultatio, palpitatio, tremor.

ver-schynen. Apparere, comparere.

ver-schynen ten daghe/plaetse ende ure. Ad diem, locum & horam præsto esse: ad constitutum venire: obire diem, locum & horam: ad diem adesse, præsto adesse: sistere se. *vulgo* comparere.

sax. erschynen.

ver-schynen. Cadere. **De pacht oft betaelinghe ver-schynt.** Cadit pactio, cedit solutio dies solutionis cedit.

ver-schil/ver-schel. Differentia: Controversia.

ver-schillen. Differre, distare, discrepare, interesse.

ver-schilligh. Differens.

ver-schimmelen. Fracere, mucescere, albere situ: situm contrahere.

ver-schimmelt. Fracidus, mucidus, rancidus, incanus situ.

ver-schocken. Concutere, luxare.

ver-schopen j. **ver-loopen.** Profugere.

ver-schoonen. Decorare, ornare, adornare, honestare. & Purgare, diluere. & Excusare. & Parcere, veniam dare: indulgere, ignoscere.

ver-schoppen. *germ. sax. sicamb.* j. **ver-stoppen.**

ver-schouden/ver-schauden. Calida perfundere, calida adurere.

ver-schourthepdt. Adustio.

ver-schoven. Elapsus, dilapsus. & Amotus, repulsus. & Abjectus, contemptus.

ver-schrapen. Contrahere, conflare, colligere, corradere undique.

ver-schrapen. Contrahi, corrumpi, & exsiccari, diffindi, scabrum fieri, corrugari, rancescere.

ver-schricken. Percellere pavore, incutere terrorem, terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, stupefacere, consternari, exsternare. & Percelli pavore, perterrefieri, terrore concuti, consternari, obstupere, obstupescere.

ver-schrickende peerd. j. **schouw.** Equus pavidus.

ver-schrickt. j. **ver-slaghen.** Perculsus pavore, perterritus, attonitus, consternatus, stupefactus.

ver-schrickelick. Terrificus, terribilis, horribilis, horridus, horrificus, dirus.

ver-schrickelick dinck. Terriculamentum, terriculum.

ver-schrickthepdt. j. **ver-baestheydt.** Stupor, ecstasis, consternatio.

ver-schrobben. j. **ver-schraepen.** Corradere.

ver-schrompelen. Corrugare.

ver-schrompelt. Crispatus rugis.

ver-schrooden. Circumcidere.

ver-schroomen. Abhorrere, abhorrescere, exhorrere, abominari.

ver-schroomelick. Horridus, horribilis, abominandus.

ver-schudden. Quatere, concutere, discutere, agitare, eventilare.

ver-schupben. Amovere, removere, loco movere, protrudere, propellere, amoliri. & Repellere rejicere, contemnere.

ver-schupben. Recedere, commutare lolocum. & Elabi, effugere.

ver-schulden/ver-schuldigben. Commereri, delinquere.

ver schulden. *vetus.* j. **ver-gelden.** Rependere.

ver-schuppen. Abjicere, rejicere, contemnere.

ver-seer. *vetus. stand* Dolor.

ver-seeren. Dolere. & Dolore afficere. & Ulcerare, exulcerare. & Recrudescere.

ver-seerigen. *vetus.* Lædere, vulnerare, dolore afficere.

ver-seeuwen. Laborare nausea marina.

ver-seeuwt. Languens stomacho, ut mare navigantes, tædulus, tędulus & fastidiosus, cui palatum novis cibis reficiendum est, salo nauseaque confectus.

ver-seeuwt. Elucus, hesterno potu languens.

ver-seeuwtheyd. Nausea marina, appetitus mollities, languor stomachi.

ver-seggben. Referre.

ver-seggben. *vetus.* Negare, recusare. & prohibere, interdicere.

ver-seghelen. j. **seghelen.** Sigillo notare.

ver-seplen. Errare in mari, errare velificando.

ver-sekeren. Asseverare, confirmare, certum promittere, fidem affirmare, certo asserere, securum reddere, certiorem reddere, fidejubere, satisdare, cavere. *vulgò* certificare, certiorare.

ver-sekeren. *vetus.* j. **onder-trouwen.** Sponsare.

ver-sekeren sijn saecken. Cavere rebus suis. *vulgo* securare res suas.

ver-sekeren een schip. Periculum navis & mercium in se suscipere.

ver-sekert. Certus firmus, securus, tutus.

ver-sekerer. Assertor, confirmator. & Periculi susceptor.

ver-sekeringhe. Affirmatio, confirmatio: & Fides, securitas, cautio: cautela, fidejussio.

ver-sekeringhe doen van ghelde. Cavere de pecunia alicui.

ver-sellen. Sociare, socium jungere: & Sociari, comitari.

ver-sel-schappen. Associare, socium se jungere, consociare: comitari.

ver-sel-schapt. Sociatus, associatus, comitatus.

ver-sencken. j. **ver-sincken.** Demergi in abyssum.

ver-senden. Ablegare, relegare, amandare, & Relegare, exulem facere.

ver-sengben. Urere, adurere, ustulare.

ver-sengbt. Adustus, ustulatus.

ver-setten. Transponere, translocare, transmittere, transferre, removere: mutare.

ver-setten te pande. j. **ver-panden.** Oppignorare.

ver-sieden. j. **in-sieden.** Decoquere, bulliendo consumere.

ver-sien/ *aut potiùs* **veur-sien.** Prospicere, providere, cavere, præcavere. **Sich ver-sien.** Consulere saluti suæ, consulere sibi. **De kokene ver-sien.** Instruere sive munire culinam cibis.

ver-sien. Malè observare, negligere, prætermittere, non advertere: inconsiderare & negligenter pręterire: hallucinari, in conspiciendo falli, errare. **Sijn spel ver-sien.** Ludum sive aleam perdere negligentia vel oscitantia.

ver-sien. Provisus. & Munitus, instructus.

ver-sieren. Comminisci, fingere, effingere, confingere, commentari: excogitare, ementiri, assimulare.

ver-siert. Fabulosus, fictus, confictus.

ver-siersel. Commentum, fictio.

ver-sierdelick. Fictè.

ver-ſtyck. *ſtand.* Periculum.
ver-ſtyckelick. *ſtand.* Periculoſus.
ver-ſtyven. Exſtillare, guttatim effluere.
ver-ſilveren. Argento tegere, includere, cooperire.
ver-ſilvert. Inargentatus, argento tectus.
ver-ſincken. Perire, abire peſſum, demergi in abyſſum: abſorberi, deſidere, concidere & hiatu devorari. **Ver-ſincken moet ick/** &c. Terra mihi dehiſcat, ſi, &c.
ver-ſinghelen. j. **ver-ſenghen.** Adurere.
ver-ſinnen/be-dencken. Deliberare, animadvertere, reputare, apud ſe cogitare, conſulere, conſultare, conſiderare.
ver-ſinnigh/ ver-ſienigh/ veur-ſienigh. Circumſpectus, conſideratus.
ver ſitten. Cedere loco.
ver-ſlaen/heymelick ver-ſticken. Abdere, intervertere, abſcondere, ſupprimere, occultare, manticulari, amovere clàm.
ver-ſlaen. Interimere, cædere, occidere, ſternere, delere, cædere ad internecionem.
ver-ſlaen. Refrigerari aliquantulum, regelare, egelidari.
ver-ſlaen/ter aerden ſlaen. Sternere.
ver-ſlaen. Percellere, mentem concutere, mentem frangere, animi fortitudinem comminuere: conſternare, perturbare animo.
ver-ſlaen den dorſt. Sedare ſitim, levare, reſtinguere, pellere.
ver-ſlaen het ghe-ſwel. j. **ver-ſachten.** Mitigare.
ver-ſlaē de hitte. Defervere, deferveſcere.
ver-ſlaghen. Cęſus, occiſus, interemptus, ſtratus, proſtratus, afflictus.
ver-ſlaghen van Blickſem oft Donder. Fulguratus, fulminatus, fulmine ictus.
ver-ſlaghen/ ver-baeſt. Attonitus, conſternatus, exſternatus, ſtupefactus, exanimatus, concuſſus, opſtupidus, exanimis, metu perturbatus, perculſus, concuſſus mente, defixus pavore, ſtupore, fulmine, tonitru, ſono, morbo, aut re ſubita, atque ſtupore, afflatus: ecſtaticus.
ver-ſlagenheyd. j. **ver-baeſtheyd.**
Ver-ſlapen. Perdere ſive negligere dormiendo: & Inſumere ſomno. & Dormitare, obdormire.
Ver-ſlappen. Laxare, relaxare: retendere: remittere. & Laxari, relaxari, retendi.
Ver-ſlaven. Servili labore frangere ſive mitigare.
Ver-ſledderen/ver-ſlentſen. Flacceſcere.
Ver-ſleenwen. Attenuari, extenuari.
Ver-ſlemmen/ver-ſlempen. Abligurire, decoquere, dilapidare, conſumere inutiliter, abligurire, diſſipare, degulare. *Plaut.*
Ver-ſlentſen. Flaccere, flacceſcere, marceſcere, immarceſcere, fracere, fracefcere, corrumpi, putrefieri.
Ver-ſlenſt. Flaccidus, marcidus, fracidus, vietus, evanidus.
Ver-ſleten. Tritus, attritus, obſoletus.
Ver-ſletteren. Flacceſcere.
Ver-ſlettert. Flaccidus, marcidus.
Ver-ſleuren. Abſtrahere, amoliri, diſtrahere.
Ver-ſlicken. Abſorbere, deglutire: & Deglutiendo ſuffocari, præfocari, ſtrangulari.
Ver-ſlijten. Terere, atterere, conterere, deterere, obterere, abſumere, conſumere, attenuare uſu.
Ver-ſlijten ſijn leven. Degere ætatem, vitam ducere, tranſigere, traducere.
Ver-ſlinden. Vorare, devorare, glutire, deglutire, abſorbere, ingurgitare.
Ver-ſlocken. j. **ver-ſlicken/ver-ſlinden.**
Ver-ſlonſen. Turpiter terere & inquinare: ignavia & negligentia deterere & deturpare.
Ver-ſlooven. Velare, operire.
Ver-ſluperen/ver-ſlentſen. Flacceſcere, flaccere, marcere.
Ver-ſlupſen. Obſtipare, oppilare, obſtruere curſum aquarum.
Ver-ſlupſen. Stagnare.
Ver-ſmachten. Obruere, adobruere, demergere.
Ver-ſmachten. Suffocare, præfocare, extinguere animam: ſpiritum præcludere. & Vapore enecare. & Suffocari, extingui, perimi, obrui.

Ver-smachten van honger. Perire fame, urgeri fame.

Ver-smaden. Vituperare, temnere, contemnere, dedignari, spernere, vilipendere: contumelia afficere: fastidire.

Ver-smader. Contemptor, vituperator: vitupero.

Ver-smadentsse. Contemptus, contumelia, infamia.

Ver-smadinge. Contemptio, contemptus.

Ver-smadheyd. Contemptus, vituperium

Ver-smaelick. Contemnendus, contemptibilis.

Ver-smaedelicken. Contemptim.

Ver-smaelen. Extenuare.

Ver-smeden. Recudere.

Ver-smeecken. Eblandiri. & Exorare: flectere precibus.

Ver-smelten. Liqui, liquescere, eliquari.

Ver-smeren. Perungere: & Vngendo prodigere: & Abligurire. (atteri.

Ver-smerten. ſ **ver-smoyten.** Intertigrine

Ver-smyten. ſ. **ver-slaen.**

Ver-smooyen. suffocare, extinguere, obruere, adobruere, demergere, submergere. & suffocari, extingui, obrui, demergi, immergi, submergi.

Ver-smooyt dyoncken. Vino sepultus: obrutus potu.

Ver-snauwen. Protelare sævis dictis.

Ver-sneden. *sax. sicamb.* Castratus.

Ver-snellen/ ver-vaſſchen. Prævertere, prævenire.

Ver-snyden. Dissecare, dissecare, conscindere, resecare. & Castrare, emasculare, evirare.

Ver-snypperen. Minutim conscindere.

Ver-snoepen. Cupediis impendere, abligurire.

Ver-snoffen. Gravedinem sive coryzam contrahere, rheumate laborare.

Ver-snoft. Gravedinosus, rheumaticus.

Ver-snooden. Vilescere, evilescere. & Vilipendere.

Ver-snoycken. Protelare, obruere minis, jactantia, &c.

Ver-snot. Pituitosus: & Gravedinosus, rheumaticus.

Ver-snot zyn op syn boel. Perditè amare, miserè amare: deperire amore.

Ver-snotheyd/ver-houdheyd. Gravedo, coryza, rheuma.

Ver-snotert. ſ **ver-snot.**

Ver-snuft. ſ. **ver-snoft.**

ver-soecht. Tentatus, probatus, expertus.

ver-soeck. Tentatio, probatio, experientia, experimentum: & Postulatus, postulatio: petitio, & visitatio.

ver-soecken. Tentare, attentare, probare, experiri, periculum facere, periclitari.

ver-soecken/aen-soecken. Postulare, solicitare, flagitare, poscere, rogare, interpellare, ambire, petere. *vulgò* requirere.

ver-soecken/be-soecken. visitare, invisere.

ver-soecken. Degustare, delibare.

ver-soeck-bzief. Libellus supplex. *vulgò* requesta.

ver-soenen. Conciliare, reconciliare, placare, complacare, sedare, pacificare, mitigare.

ver-soener. Conciliator, reconciliator, placator, pacificator.

ver-soeninghe. Conciliatio, reconciliatio, pacatio, pacificatio, placatio, placamen, placamentum.

ver-soeten. Dulcare, edulcare, mitigare, demitigare, mitificare, mulcere, demulcere, permulcere, placare, pacare, tranquillare, temperare.

ver-soetinghe/ver-soetsel. Lenimentum, dilinimentum, mitigatio.

ver-solen. Reficere soleas.

ver-someren. Æstivare. & Æstivo aëre corrumpi: corrumpi sive aduri nimio æstu.

ver-soncken. Demersus, submersus.

ver-sonden. Ablegatus, relegatus.

ver-sopen/ver-dyoncken. submersus, demersus.

ver-sozen. *sax. fris.* ſ **ver-dozren.**

ver-sozghen. ſ. **be-sozghen.**

ver-sot. Dementatus, stultus, stulteſcens.

ver-sot op een hoere. Demens ex meretrice.

ver-sotten. Infatuare, dementare, ad insaniam impellere: & Infatuari, dementari, stulteſcere, ad insaniam redigi.

ver-souden/ver-soudyen. Auctorare mi-

li-

litem, ſtipendio auctorare.

ver-ſouten. Perſalire, nimium ſalire.

ver-ſpaeden. Differre ſeriùs, prorogare tempus: & Serum fieri, retardari.

ver-ſpaeren. Comparcere, parcere, parſimoniam adhibere.

ver-ſpelen. Impendere ſive perdere alea, ludo, &c.

ver-ſperren. *ger. ſax. ſicamb.* Claudere, obſerare, clathrare.

ver-ſpieden/be-ſpyden. Explorare, ſpeculari, obſervare.

ver-ſpillen/ver-ſpilden. *fri.* j. **ver-quiſten.** Dilapidare, diſſipare: attenuare.

ver-ſpotten. j. **be-ſpotten.**

ver-ſpouwen. Reſpuere, deſpuere, abominari.

ver-ſpreyden. Diſpergere.

ver-ſpreken. Condicere, promittere, fidejubere, ſtipulari.

ver-ſpreken. Excuſare. & Fidejubere.

ver-ſpreké. Objurgare, arguere, reprehendere, contumeliam verbis facere, injuriam dicere. & Refellere. & Hallucinari lingua.

ver-ſprengben. Diſpergere.

ver-ſpringben. Diſſilire.

ver-ſtaelen. Indurare chalybe.

ver-ſtaen. Intelligere, capere, percipere, videre, apprehendere intellectu, cognitum habere, comprehendere animo.

ver-ſtand. Intelligentia, intellectus, ſcientia, mens, ſenſus, cognitio, animus: & Ingenium. **Heymelick ver-ſtand.** Coitio, actio arcana & factioſa, arcanum fœdus, clandeſtinum fœdus, conſpiratio.

ver-ſtandenisſe. Intelligentia.

ver-ſtandeloos. Brutus, ſtolidus, amens, ſtultus, demens.

ver-ſtandel. *vetus. holl.* j. **ver-ſtandigh.**

ver-ſtandigh. Intelligens, ſciens, ſapiens, prudens, gnarus, cordatus, ſagax, perſpicax, conſideratus, acutus, ingenioſus.

ver-ſtandighept. Intelligentia, prudentia, ſcientia.

ver-ſtandighlick. Intelligenter. & Prudenter, ſapienter.

ver-ſtarren. j. **ver-ſterren.**

ver-ſtaven. Fatiſcere rimis, diſſolvi & nimia ariditate undique perfluere.

ver-ſteenen. Lapideſcere, in lapidem converti, in lapideam duritiem converti & In lapidem, vel in lapideam duritiem convertere.

ver-ſteent. Induratus inſtar lapidis.

ver-ſteentheyd. Obſtinatio, duritia immanis.

ver-ſteken. Abſtrudere, retrudere, abdere: abſcondere, celare, ſupprimere, clàm de medio removere, intervertere, ſubducere, amovere:

ver-ſteken. Pellere, repellere, deprimere, rejicere, contemnere, repudiare, reprobare, reſpuere.

ver-ſteken iemanden van ſijn recht. Excludere aliquem à ſuo jure, privare ſuo jure.

ver-ſtelielinck/ver-wozpelinck. Rejiculus

ver-ſtellē. Tranſponere, tranſlocare, tranſferre, removere, loco ſuo movere.

ver-ſtellen. Reconcinnare, reſtaurare.

ver-ſtellen. Detorquere, malè collocare.

ver-ſtelt zijn in t'ſlijck. Hęrere in luto, inſidere luto, inhęrere cœno: implicari, hæſitare, neque poſſe progredi.

ver-ſtercken. Fortificare, roborare, corroborare, firmare, confirmare, munire: & Confirmari, roborari, validum & fortem fieri, vires acquirere, prævaleſcere.

ver ſterren. *vetus.* Rigere, rigeſcere.

ver-ſterren. Perſtringere oculos ſtellanti lumine ſive micanti ſplendore.

ver-ſterven. Demori, emori, intermori, interire.

ver-ſterven. Obvenire hęreditate alicui: devolvi ad aliquem morte parentis aut propinqui: obvenire lege & ab inteſtato alicujus morte, hæreditario alicui obvenire.

ver-ſtervenisſe. Hęreditas quę jure legitimo & ab inteſtato ad aliquem redit: res relicta à parentibus aut propinquis.

ver-ſticken. Præfocare, ſuffocare, extinguere: & Obruere: nimium replere aut farcire: & Elidere ſpiritum. & Suffocari, extingui. *germ. erſtricken.*

ver-stickinghe des adems. Intercluſio animæ.

ver-stijven. Rigere, dirigere, rigeſcere, obrigere, indurari, indureſcere, obdureſcere, perdureſcere.

ver-stijft. Rigidus, induratus, adſtrictus: contentus.

ver-stijft-heyd Rigor.

ver-stocken. Stirpeſcere, in ſtirpem ſive truncum converti.

ver-stocken. Indurare, obdurare: & Indurari, obdurari, obdurere, obdureſcere. & Stupere.

ver-stockt. Induratus, obduratus: & Refractarius. & Stupidus.

ver-stockt bloed. *l. etter-stock.* Pus, ſanies.

ver-stockt goed. *ſax. ſic.* Merces corruptæ: tempeſtate & aſpergine madefactæ.

ver-stommen. Obmutere, obmuteſcere, immuteſcere.

ver-stompen. Mutilare: & Hebetare.

ver-stompen/ver-stompelen. Obturare, abſcondere, celare.

ver-stooren/stooren. Turbare, diſturbare, interturbare, obturbare, perturbare, proturbare, interpellare, irritare, exacerbare, offendere animum.

ver-stooten. Protrudere, detrudere, repellere, repudiare, rejicere, excludere: contemptim conterere, abjectè deprimere, proculcare. (lus.

ver-stootelinck/ver wozpelinck. Rejicu-

ver-stoppen. Obſtipare, obturare, ſupplere, ſupprimere, obſtruere, occludere, opplere.

ver-stopthept. Obſtructio, oppreſſio: difficultas ſpiritus: aſthma. & Suffocatio, præfocatio.

ver-stopthept in den neuse. Coryza, gravedo.

ver-stopthept der blaese. Iſchuria, lotij retentio vel ſuppreſſio, obſtructio meatus veſicæ.

ver-stozten. Refundere, profundere.

ver-stozben. Demortuus, emortuus.

ver-stozben wijn. Vappa.

ver-stozben goed. Bona relicta: bona per mortem parentum aut propinquorum ad aliquem devoluta.

ver-stouten. Animare, addere animum, adhibere audaciam, accendere animos: & Audere, confidentiam ſumere.

ver-stouwen. Abigere.

ver-stouwer. Abactor, abigeus.

ver-strecken. Extendere, contendere: & Durare.

ver-stercken. Erogare, expendere, impendere, inſumere in re aliqua.

ver-streckelick. Durabilis.

ver-streckelic brood. Panis duratus, vetus.

ver-strenghen. Conſtringere: & Congregare.

ver-stricken. Obſtringere, obnectere, illaqueare.

ver-stropen. ſpargere, diſpergere, diſſipare.

ver-stropt. Diſperſus, diſſipatus.

ver-strôpt van sinnen. Mente captus, mente turbatus.

ver-stupcken. Luxare: membrum intorquere & loco ſuo movere ac ſolvere.

ver-stupckt. Luxus, luxatus, eluxatus.

ver-stuyven. Diſpergere inſtar pulveris: & Diſpergi inſtar pulveris, evaneſcere.

ver-suchten. Gemere, ingemere, ingemiſcere, ſuſpirare, ſuſpiria ducere.

ver-suchtinghe. Gemitus, ſuſpirium.

ver-suckelen. Agitare, propellere. & Agitari, propelli. & Vagari.

ver-suckt. *vetus. ſicamb.* Ecſtaticus.

ver-suckinghe. Ecſtaſis, exceſſus mentis.

ver sueren. Acere, aceſcere: peraceſcere, exaceſcere.

ver-sueten. *j.* **ver-soeten.** Edulcare.

ver-suffen. Dilirare, deſipere, hallucinari: inſtupere: perturbari mente. & Delirum reddere.

ver-suft. Delirus, delirans, ſtupens, inſtupens, incogitans, ſocors, animi inops.

ver-sufthept. Stupor animi: vertigo, incogitantia.

ver-supm. Negligentia, neglectio, indiligentia, incuria, ſocordia.

ver-supmel. *vetus.* Negligens.

ver-supmen. Negligere, præterire, non curare, prætermittere, omittere negligenter.

ver-ſuymenisse. Negligentia.

ver-ſuymenisse van recht. Eremodicium : vadimonium desertum, desertio causę absentia sive negligentia partium facta.

ver-ſuymthept. Negligentia.

ver-ſuymigh. Negligens, incurius, indiligens.

ver-ſuymighlick. Negligenter, indiligenter.

ver-ſuppen. *j.* **ver-dzincken.**

ver-ſupveren. Repurgare.

ver-ſuſteren ende ver-bzoederen. Fratribus & sororibus mortuis, hæreditatem aliis cognatis deferre.

ver-ſwacken. Langueſcere, flacceſcere: infirmari, debilitari: & Infirmare, debilitare.

ver-ſwaeren. Aggravare, ingravare, exaggerare : & Aggravari, ingravari, ingraveſcere, exaggerari, recrudeſcere.

ver-ſwelghen. Devorare, deglutire: abſorbere.

ver-ſwenden. *vetus.* Diſſipare, perdere.

ver-ſwæren. Iurare: & Dejerare, ejurare, abjurare, devovere.

ver-ſweren goedt te doen. *j.* **ver-loven.** Devovere virtutem.

ver-ſweren. Pejerare.

ver-ſweringhe. Dejeratio, abjuratio : & Perjurium.

ver-ſwæren/ ver-ſwepzen/ ver-ſwellen. Suppurare, in pus converti : exulcerari.

ver-ſweringhe. Apoſtema, abſceſſus, ſuppuratio: vomica, exulceratio.

ver-ſwijghen. Subticere, inticere, obticere, celare, tacere, ſilentio ſupprimere.

ver-ſwijghende. Taciturnus.

ver-ſwijghenthept. Taciturnitas.

ver-ſwijmen. Hallucinari.

ver-ſwijmthept. Hallucinatio.

ver ſwijnen. *j.* **ver-dwijnen.** Perire, tabeſcere.

ver-ſwinden. *ſicamb.* Evanere, evaneſcere, in auras ire: diſparere.

ver-ſwozen / ver-ſwollen. Exulceratus, ſuppuratus: & Tumidus, turgens.

ver-ſwozen bloed. *j.* **etter.** Pus,

ver-ſwozen. Abjuratus, devotus, execratus & Perjurus.

ver-ſwozen eed. Perjurium.

ver-ſwozen maen-dagh. *j.* **ver-lozen.**

ver-taelen. Interpretari, transferre in aliam linguam: & Eloqui, efferre.

ver-taeler. Interpres.

ver-talinghe. Interpretatio.

ver-tappen. *j.* **ver-gieten** Elutriare, de vaſe in vas transferre.

ver-taeren. *ſax. friſ.* Remollire. & Remolliri, remoleſcere, effœminari.

ver-taerdt/ ver-taerdigh. *ſax. friſ. ſicamb.* Tener, tenellus, delicatus, mollicellus, molliculus, effœminatus. & Laſcivus, petulans. **ver-taerde kinderen.** Pueri delicati, molliculi.

ver-taerdhept. Teneritas, mollities, delitię.

ver-taſſéren. *ſland.* vi urgere, vi extorquere, vim inferre, concutere, opprimere vi.

ver-taſſerer. Tyrannus, violentus, oppreſſor.

ver-taſten. Malè tangere, errare tactu.

ver-teeren. Conſumere, inſumere, conficere, abſumere, conterere. & Concoquere, digerere.

ver-teghenen. Obviare, obvium fieri, obviam venire.

ver-teghen-woordighen. Præſentem ſe exhibere, in conſpectu adeſſe.

ver-tellen. Narrare, enarrare, referre, dicere, memorare, commemorare, recitare, recenſere. *ang. telle.*

ver-teller. Narrator.

ver-tellinghe. Narratio.

ver-temmen. Incruſtare tectorio ſtanneo, oblinere ſtanno, obducere ſtanno, illinere ſtannum, illinere ſtanno.

ver-tende oft ver-lootte potten. Incoctilia, ærea vaſa fuſili ſtanno incruſtata, ollæ ſtanno oblitę, tectorio ſtanneo incruſtatę.

ver-téren. *j.* **ver-teeren.**

ver-tienen. Decimas ſolvere.

ver-tieren. Permutare, commutare, alienare, vendere, divendere, diſtrahere. *dicitur* **ver-tieren.** *q. d.* **ver-teeren.** *id eſt,* conſu-

me-

mere. *quod & Ofsen vocant* **Veel goets ver-tieren oft ofsen.** Vendere sive distrahere multas merces. *vulgo* consumere.

ver-tieringhe. *j.* **tiete.** Permutatio, distractio, venditio. *vulgo* consumptio.

ver-tijd-baeren. Polire, interpolare, reconcinnare: vetera quasi in novam speciem mutare: renovare, redivivum reddere, in vitam nova assumpta forma denuo revocare: vetera tanquam nova & hujus temporis facere: renovare rem vetustam: mangonizare.

ver-tijden/ver-tijen. Donare, condonare, remittere, cedere, ignoscere.

ver-tijden/ver-tijghen. Abnegare, renuntiare juri & actioni. *vulgo* resignare.

ver-tijden metten halm. *vulgo* Effestucare. *vide* **halm.**

ver-tijghen *j.* **ver-tijden.**

ver-timmeren. Impendere sive consumere ædificijs.

ver-tinnen. *j.* **ver-temmen.**

ver-tijsen. *vetus. holl.* *j.* **ver-werren.** Intricare, confundere.

ver toeven. Exspectare, præstolari, opperiri. *&* Cunctari, morari, differre.

ver-tolcken. *holl. frisi.* Interpretari.

ver-tolmetschen. *ger. sax.* *j.* **ver-tolcken/ tolmetschen.** Interpretari, vertere in aliam linguam, transferre.

ver-tollen. Vectigal solvere portitori: pendere vectigal mercium nomine: profiteri merces publicanis.

ver tonsen/ver-tonsten. Locare, elocare arrha data: auctorare, obligare mercede accepta.

ver tonst. Obęratus.

ver-toogh. *sland.* Demonstratio: *&* Spectaculum.

ver-tooghen. *sland.* **ver-toonen.** Demonstrare.

ver-toon. *j.* **ver-tooninge.** Demonstratio.

ver-toonē. Monstrare, demonstrare, ostendere, præsentare, docere, declarare, exhibere, spectandum dare. **Sich ver-toonen.** Apparere, comparere.

ver-tooninghe. Monstratio, demonstratio, ostentio, prędentatio, declaratio, exhibitio, apparitio, comparitio.

ver-tooveren. *j.* **be-tooveren.** Fascinare.

ver-toppelen. *sax. sicamb.* *j.* **ver-tobbelen.** Perdere alea.

ver-tornen. Offendere, exasperare, exacerbare aliquem, bilem movere alicui: stomachum movere.

ver-traeghen. Pigrescere, lentescere. *&* Retardare.

ver-treck. Protractio, productio, dilatio, prolongatio, cunctatio, mora: *&* Secessus, locus à turba separatus: *&* Discessus, recessus: *&* Receptus, locus quo in tutum se recipit exercitus.

ver-treck brief. Missio causaria.

ver-treck kamer. Conclave, conclavium: *&* Procœtium, processtrium, antithalamus: cubiculum minus thalamo vicinum, ubi ancillę aut ministri dormiunt.

ver-treck-plaetse. Secessus: locus à turba separatus, locus secretus.

ver-trecken. Protrahere, pertrahere, producere. *&* Movere loco, abstrahere.

ver-trecken. Protrahere, differre, tardare, prolongare, cunctari, comperendinare, prorogare, moras agere, moram interponere, ducere, producere.

ver-trecken. Discedere, recedere, secedere, abire, referre pedē: è medio discedere.

ver-trecken. *j.* **op-tzeken.** Solvere obsidionem, castra movere.

ver-trecken. *j.* **af-trecken den wijn.** *j.* **ver-vaeten.** Elutriare.

ver-trecken/ver-tellen. Referre, recensere, narrare, commemorare.

ver-treden. Conculcare, proculcare, pessundare, opprimere pede, proterere pedibus: *&* Incedere, ambulare, deambulare, spatiari.

ver-trepfelen/ver-treffelen. Pellicere, lactare, decipere, allicere blanditijs.

ver-trooften. *j.* **trooften.** Consolari.

ver-trooster. Consolator.

ver-trouwen/be-trouwen. Confidere.

ver-tsaeght. *j.* **ver-saeght.** Pavidus.

ver-tsaerd. *j.* **ver-taerd.**

ver-tupsschen. Permutare, commutare, demutare: *&* Malè permutare: *&* Alea consumere, ludo aleatorio perdere.

ver-tuytelen. Permutare, commutare : & Malè permutare.

ver-tuttelde oft ver-tittelde woozden. Notæ, compendiosè ſcripta verba.

ver-tweefelen. *ſtand* j. **ver-trepffelen.** Pellicere, allicere: blanditiis fallere.

ver-twijffelen. Deſperare, abjicere animum, abjicere ſpem omnem, ſpe deſtitui, abduci in deſperationem : deſpondere animum. & Oberrare, prorſus delirare: & Abducere in deſperationem. & Incantare, faſcinare, pellicere, ineſcare. & Infatuare.

ver-twijffelt menſch. Homo abjectus, homo abjecto animo : & Incantatus, faſcinatus: & Delirus: & Infatuatus.

ver-twijffelinghe. Deſperatio ſpei abjectio, animi deſtitutio: & Delirium.

ver-vaederen het kind. Infantem dare patri non vero, permutare patrem pueri.

ver-vaeren. Pervenire, devenire: evadere, exitum habere, ad exitum perduci.

ver-vaeren. Diſcedere, abire. (neſcere.

ver-vaeren. Perire, deſperire, evanere, eva-

ver-vaeren. Experiri, probare.

ver-vaeren man. Vix expertus, longo rerum uſu doctus, magno uſu perdoctus, uſu rerum callidus, exercitus, experientia doctus.

ver-vaerenthepd. Experientia, cognitio per uſum acquiſita.

ver-vaeren. Terrefacere, perterrefacere, terrere, deterrere, perterrere, proterrere, terrorem incutere, exanimare metu, pavorem injicere : & Terrefieri, terreri, deterreri, perterreri, expaveſcere, pavere, *à* **vaer.** i. metus, terror, horror. *gall. effrayer. ang. feare.*

ver-vaerd. Territus, perterritus: exanimatus. *gal. effrayé ang. frayed.*

ver-vaert-hepd. Pavor, terror, formido.

ver-vaerniſſe. Pavor.

ver-vaerlick. Terribilis, terrificus, formidabilis, horrendus.

ver-vaeten. j. **ver-vaten.**

ver-val. Caſus, ruina.

ver-val. Emolumentum, commodum accidentarium, obventiones. *vulgò* accidentalia.

ver-vallen. Collabi, dilabi, cadere, concidere, ruere, corruere.

ver-vallen. Recidere, relabi, revolvi.

ver-vallen. Vitium facere, ruinam minari.

ver-vallen. Recidere in morbum, denuò decumbere ex morbo, reciduum morbum pati: concidere & deficere.

ver-vallen ende ve-taelen de koſten. Pendere, ſolvere, exolvere ſumptus : parem eſſe ſumptibus.

ver-vallen muer. Parietina.

ver-valligh. Ruinoſus, caducus. & Recidivus.

ver-valſchen. Adulterare, corrumpere, depravare, vitiare, mentiri, fucare. *vulgò* falſare, falſificare.

ver-valſchen pemands hand-teecken. Imitari alicuius chirographum, adulterare.

ver-valſcher. Adulterator, falſarius.

ver-valſcher van teſtamente. Teſtamentarius. *Cic.* Adulterator teſtamenti.

ver-vangen. Capere, comprehendere.

ver-vangen. Cavere abſentem ratum habiturum.

ver-vanghen. Captus.

ver-vanghen veeſte. Iumentum roberoſum, tetanicum.

ver-vaten/ver-vatten. Reſumere, recipere.

ver-vaten/ver-vatten. Comprehendere, continere, complecti.

ver-vaten/ver-vaeren. Transfundere, diffundere, elutriare: de vaſe in vas rranſferre. *vulgò* tranſvaſare.

ver-veeren. j. **ver-vaeren.**

ver-velen. Crebreſcere : & Nimia copia onerare, extra numerum & modum aliquid facere: nimium preſtare: modum excedere, multitudine obruere.

ver-vellen. Mutare cutem, veterem pellem exuere, membranam corporis renovare.

ver-vellinghe. Renovatio veteris cutis.

ver vellinghe der ſlanghen. Vernatio ſerpentum, ſenecta.

ver-verren. Procul abigere, amandare, ablegare.

ver-verſchen. Humectare, madidare, irri-

gare,

gare refrigerare. & Renovare, recreare, restaurare: reficere, refocillare. *gal. refraischir. ang. refresh.*

ver verssenen de houssen/ ver-hack-stucken. *j.* ver-hielen. Reficere caligarum talos, reficere pedules posteriores.

ver verven. Variare sive mutare colorem.

ver-veur-deelen/ ver-voor-deelen. Circumvenire judicio.

ver veur-voeten de houssen. Reficere pedules anteriores. *unige* pedanare.

ver-vlieghen. Avolare.

ver vlissen/ver-vlissigen. Alacrem fieri, alacritatem concipere.

ver-vloecken. Detestari, execrari, abominari, devovere, diris devovere, dira imprecari, execrationibus devovere, execrari diris imprecationibus: anathematizare, *apud Eccles.*

ver-vloeckelick/ver vloeckigh. Execrabilis, execrandus, detestabilis, detestandus, abhorrendus.

ver-vloeckinghe. Detestatio, execratio, abominatio, dira devotio: diræ.

ver-vloeckt. Detestatus, execratus, abominatus, sacer, devotus. **Ver-vloeckt mensch.** Anathema, homo sacer, sceleratus, detestabilis.

ver-vloten room. *stand.* Cremor lactis.

ver-voechten. Humectare. & Humescere.

ver-voeghen Accommodare.

ver-voeren. Avehere: & Abducere, seducere.

ver-volgh. Persequutio, prosequutio: & Afflictio: & Continuatio: & Consequentia: & Series, ordo.

ver-volghen. Sequi, subsequi, insequi, persequi, insectari. & Affigere.

ver-volgens. Continenter, consequenter, ex ordine.

ver-volgher. Persequutor, prosequutor: & Afflictor, vexator.

Ver-voor deelen. *j.* ver-veur deelen. Injuriam facere, circumvenire.

Ver-voorderen. Promovere, provehere: & Accelerare festinare. *vr* Audere.

Ver-voordsten. *verus.* Differre.

Ver-vormen. Reformare.

ver-vorssen. *Fland. j.* ver-vroesen.

ver-vrachten / ve-vrachten. Imponere merces navi aut vehiculo, certo vecturæ pretio.

ver-vremden. Alienare, abalienare, distrahere.

ver-vremden van pemanden. Alienari ab aliquo, se alienare ab aliquo, avertere animum ab aliquo.

ver-vremdt. Alienatus, abalienatus: & Aversus, iratus, iniquus.

ver-vremdinghe. Secessio, alienatio.

ver-vreughden. *j.* ver-heughen/ ver-vlissen.

ver-vriendschappen. Inire amicitiam.

ver-vriesen/ve-vriesen. Congelare, congelascere, conglaciare, glaciari, gelu constringere. **ver-vroesen.** Gelatus, congelatus.

ver-vromen. Augeri vigore, virtute, animo.

ver-vroeghen. Maturius venire, prævenire.

ver-vrouden. *sax. sicamb.* Lætari.

ver-vrouwen. Effeminari. & Lætari.

ver-vuylen. Fœdare, inquinare, fœdum vel sordidum reddere: & Sordere, sordescere, exsordescere, putrescere, computrescere: vitium facere: corrumpi, fracescere: situm contrahere.

ver-vuylt. Fœdatus, inquinatus, sordidus, vitiosus, putridus, corruptus, fracidus.

ver-vuylt vloed. Sanies, tabum.

ver-vullen. Replere, explere, complere, implere, adimplere, supplere, farcire, refercire, satiare.

ver-wachten. Expectare, opperire, præstolari.

ver-wackeren. Evigilare. & Excitare, expergefacere.

ver-waepen. Ventilare, eventilare, vento agitare. & Ventilari, vento agitari.

ver-waepden haerinck. *stand* Halec vento siccatum, non satis duratum.

ver-waenen. Putare, reputare, credere.

ver-waenen. Gloriari.

ver waendt. Putatus, putativus, creditus.

ver-waent sone. Falsiparens.

ver-waendt. Glorioſus, gloriabundus, arrogans: magnificus, ſplendidus: qui ultrà quàm par eſt de ſe cogitat: elatus opinione ſui. *q.d.* **over-waendt.** *ita quoq; gall. outrecuidé, ang. wanton.* i. laſcivus, petulans. **Rijck ende ver-weendt.** Dives & glorioſus, beatus.

ver waendt. Laſcivus. & Delicatus, molliculus.

ver-waendtheyd. Arrogantia, gloriatio. & Laſcivia.

ver-waendelick. Gloriosè, arroganter. & Laſcivè, delicatè, molliter. & Magnificè, ſplendidè.

ver-waer-borghen. Sponſorem conſtituere prò re vendita.

ver waeren/ve-waeren. Cuſtodire.

ver-waeren de kraem vrouwe. Curare puerperam.

ver-waerſter / vrouw-waerſter. Curatrix puerperæ, mulier quæ puerperam curat.

ver-waer-looſen. *holl.* Incuſtoditum relinquere, negligere: & Deſtruere, perdere.

ver-waer-looſt. Incuſtoditus, neglectus.

ver-waet. *vetus. Fland.* Relictio, dereliction, deſertio.

ver-waet. *vetus. ſland* **j. ban.** Anathema, excommunicatio: abſtentio, *D. Cyprian.*

ver-waeten. *vetus. ſland.* **j. ver-laeten.** Relinquere, deſerere.

ver-waeten. *vetus. fland.* Interdicere ſacris: extra ſynagogam, eccleſiam, ſive congregationem ejicere: abdicare ab eccleſia: communicatione interdicere, arcere à communione: excludere vel rejicere ab eccleſia: abſtentum pronuntiare: ex ſancta hominum communitate exterminare.

ver-waeten menſch. *vetus.* Homo relictus, deſertus.

ver-waeten menſch. *ſland.* Excommunicatus, abdicatus ab eccleſia: abſtentus. *apud D. Cyprianum: quod ſcilicet reliqui homines ab excommunicato abſtinere, eumq; relinquere debeant*: reus cui ſacrificijs interdictum eſt. *Quibuſcunque autem ita interdictum eſt, ij numero impiorum ac ſceleratorum habentur: ab ijs omnes decedunt, aditum eorum ſermonemq; defugiunt, ne quid ex contagione incommodi excipiant: neque ijs petentibus jus redditur, neque honos ullus communicatur: ita Iulius Cæſar. lib. VI. de bello Gallico, ex quibus Cæſaris verbis, etymologia & ſignificatio tam dictionis* **ver-waeten** / *quam ſynonimorum* **ver loos/ ee-loos/ recht-loos** & **wet-loos.** *facilè patent.*

ver-waetenisſe. *ſland.* Anathema, excommunicatio.

ver-waeteren. Aqua nimia imbuere: nimio aquę potu exſaturare: & Adaquare, aqua reficere ſive perfundere.

ver-waetert peerd. *q.d.* **over-waetert.** Equus ferventer adaquatus, nimia aqua exſaturatus.

ver-walghen. Faſtidere.

ver-wallen weder. *vetus. ſland.* Aura fervens.

ver-wandelen. *vetus. ſland. germ. ſax. ſicamb. holl* **j. ver-anderen.** Mutare, commutare, demutare.

ver-wandelick. **j. ver-anderlick.**

ver-wandelen. Deambulare ſpatiari.

ver-want. *germ ſax. ſicamb* Cognatus, conſanguineus, ſanguine junctus.

ver-waſſen. Excreſcere, percreſcere adoleſcere.

ver wecken. Excitare, ſuſcitare, incitare, concitare, provocare, impellere, inſtigare, urgere, inducere.

ver-wecken van de dood. Suſcitare, reſuſcitare mortuum, à mortuis excitare, ad vitam revocare.

ver-weckſel. Incitabulum, incitamen, incitamentum, ſuſcitabulum, fomes, ſtimulus.

ver-wedden. Decertare pretio.

ver-wederen/ver-weren in de ſonne. Inſolare: ſoli ſive aëri exponere.

ver-weeldigen/ver-weldertigen. Laſcivire

ver-weent. **j. ver-waent.** Glorioſus ſuperbus, jactabundus, magnificè de ſe ſentiens.

ver-weerdighen. Dignari.

ver-weeren. Callere, calleſcere, occallere, occalleſcere.

ver-weeren/ver-weyren. Defendere, tue-

ri propugnare, vim vi repellere, propellere.

Ver-weeren de saecke. Causam dicere, se tueri, se depurgare apud judicem, & adversus accusatorem depugnare.

Ver-weeren. *vetus.* Vsucapere.

Ver-weerer. Defensor propugnator.

Ver-weerer in recht. Reus, causę defẽsor.

Ver-weeringhe. Defensio, propugnatio.

Ver weeringhe in recht. Exceptio, oppositio Rei adversus petitionem aut accusationem Actoris.

Ver-weer-tozen. *s.* Propugnaculum arx.

Ver weesen. Orbare. **Ver-weest.** Orbus, orbatus parentibus.

Ver-weghen. Præponderare, pondere superare.

Ver-welcken/ ver-welckeren. Flaccere, flaccescere, fracere, fracescere, marcere, marcescere, emarcescere, tabescere, evanescere.

Ver-welckt. Fracidus, putridus vetustate, flaccidus, flaccescens, languescens.

Ver-welckinghe. Marcor, languor, putredo.

Ver-weldigẽ j. ver weeldigen. Lascivire.

Ver-weldighen. Violare, vim inferre, vim facere, vi superare: vi opprimere, vi dominari.

Ver-wellen/ ver-wallen. *vetus.* Mutare, vertere, invertere.

Ver-wellen/ver-welen. *vetus.* Eligere.

Ver-wel-lustighen. Delectare, delectari.

Ver-welven. Camerare, concamerare, fornicare.

Ver-welffel/ver-welf. Camerario, concameratio, laquear, fornicatio, fornicis structura.

Ver winden. Convertere, revolvere.

Ver-wendt. Revolutus.

Ver-wendt bzood. j. ghe-wendt bzood.

Ver-wendt j ver-waendt. Gloriosus, lascivus.

Ver-wercken de stoffe. Insumere materiam operi: impendere labori vel in laborem.

Ver-wercken. Delinquere, peccare.

Ver-wercken. *vetus.* Incurrere mulctam aut pœnam.

Ver-wercken zyn leen. j. ver beuren.

Ver-wercken zynen bziendt. Opere sive facto offendere amicum, malè mereri de amico, commereri aliquid erga amicum: infensum malefactis reddere amicum.

Ver-wermen. Calefacere, calfacere, excalfacere, fovere: focillare.

Ver-werminghe. Fomentum, fomentatio.

Ver-wermbde spyse. Cibus recoctus.

Ver-werpen. Abjicere, rejicere, aspernari, respuere.

Ver-werpelinck. Rejiculus, abjectus.

Ver-werpelick. Abjectè.

Ver-werren. Intricare, præpedire, impedire, turbare, perturbare, implicare, involvere, permiscere, confundere.

Ver-werret. Perplexus, involutus, implicitus.

Ver-wert hayr. Tricæ: capillus intricatus: & Nulla lege jacens coma, coma cęca, turbata, inculta coma.

Ver-werrelick. Perplexè, implicatè, confusè.

Ver-werringe. Intricatio, confusio, tricæ.

Ver-werselen. j. ver-werren. Intricare.

Ver-werven. Impetrare, acquirere, conciliare, obtinere, consequi, potiri: acquirere labore & molestia.

Ver-wesen. Damnatus, condemnatus.

Ver-wetighen/ ver-witrighen. Significare, indicare, denuntiare.

Ver-wickelen. Involvere, implicare.

Ver-wyft. Effeminatus: & Vxorius: qui à muliere superatur: qui ab uxore imperiosè regitur, qui uxori suę nupsit.

ver-wyssē. Damnare, condemnare, judicare, adjudicare mulctæ, supplicio, morti: peragere reum: addicere supplicio, morti.

ver-wyt. Opprobrium, probrum, exprobratio, improperium, vituperium: convitium, expostulatio.

ver-wyten. Opprobare, exprobare, improbare, improperare, objicere culpam, imputare, incusare, expostulare.

ver-wyven. Effeminare.

ver-wilderen. Efferare. & Efferari.

ver-wilderen. Silvescere.

ver wildert. Efferatus, efferus.

ver-wille-keuren. Arbitrio permittere: & Deponere apud arbitrium. & Sponsionem agere.

ver-willighen/ ghe-willighen. Reddere voluntarium, benevolum.

ver-willighen. Concedere, permittere, annuere, indulgere, tribuere, consentire, assentire, assentiri, adstipulari.

ver-willinge. Consensio, consensus: assensio, assensus, voluntas, permissus, permissio, concessio.

ver-winden. Obvolvere, involvere, implicare.

ver-winnen. Vincere, convincere, devincere, evincere, revincere, superare, domare, debellare, expugnare, palmam obtinere, ferre tropheum.

ver-winnelick. Vincibilis, expugnabilis.

ver-winteren. Hyemare, hybernare.

ver-wisselen. Mutare, commutare, permutare, supponere.

ver-wisselt. suppositus, suppostus, supposititius.

ver-wittighen. *vetus. holl.* j. **ver-wetighen.** Significare, indicare, denuntiare, certiorem facere.

ver-woeden. Insanire, furere, rabire, rabie agitari.

ver-woedt. Furiosus, furiatus, rabiosus, rabidus, insanus, maniacus. mente captus: & Hydrophobus, lymphaticus, à rabido cane morsus.

ver woedthepd. Furia, furor, rabies, insania, mania.

ver-woedighlick. Rabidè, furiosè, furibundè.

ver-woesten. Vastare, devastare, evastare, depopulari, perpopulari, evertere, exterminare, destruere, desolare, solum & desertum facere, & excidere, evertere, delere.

ver-woest land. Ager desertus à plebe & à cultura hominum.

ver-woester. Vastator, devastator, populator, exterminator.

ver-woestinghe. Vastatio, devastatio, populatio, depopulatio.

ver-woestinge der stadt. Excidium, eversio urbis.

ver-wonden. Convulnerare, consauciare.

ver-wonderen. Mirari, demirari, admirari, affici admiratione.

ver-wonderinghe. Miratio, admiratio.

ver-wozghen. Suffocare, prefocare, strangulare, gulam frangere, angere, fauces elidere.

ver-wozghen met den stroy. Interimere laqueo, premere collum laqueo.

ver-wozmen. Vermiculari, verminare, vermes contrahere, vermibus corrumpi.

ver wozmt. Carios.

ver-wozmthepd. Caries.

ver-wozpen. j. **ver-werpen.**

ver-wozselen. Radicare, radicari, radices agere, radices emittere.

ver-wozselde kozts. Febris hectica, marasmus. *vulgò* ecthica.

ver-wzeeden. Ferocire, desævire.

ver-wzinghen. j. **ver-dzaepen.** Distorquere.

ver-wzonghen. Distortus.

VER *extra compositionem.*

Ver-anghene. j. **dol-appel.** Malum insanum. *vulgò* melangenum. *ital. melensane, merczane.*

verckelen met een schupte. Naviculari.

vercken. Porcus, sus. **vercksken.** Porcellus, porculus, nefrens.

vercken/esel-wozm. Millepeda, multipeda: onyscus, asellus, porcellio. *vulgò* porcellus, *à porci similitudine.*

vercken-backt. Alveus, linter aqualiculus.

vercken-dzoed. j. **seughen-dzoed.**

vercken-dzijver. Subulcus.

vercken-gras. j. **wegh-gras.** Polygonium.

vercken-hoeder. Subulcus, porculator, porcarius.

vercken-kot/vercken-schot. Hara, suile.

vercken kudser. Porculator, subulcus.

vercken-lups. Vermis porcinus.

vercken-merckt. Forum suarium.

vercken-smæx. Arvina.

vercken-speck. Lardum sive laridum.

vercken-steen. j. **krauw-steen.** Pumex quo porcorum cutis fricatur.

vercken-stront. Succerda.

verckens-swijnen. Subuleus.

verckens-trogh. Alveus, linter, aqualiculus ligneus, alveus porcorum.

verckens traenen krijten. Ejulare absque Lachrimis. *De puero plorantibus & nullas lachrymas dantibus dicitur, grunnions oum & aitè vociferans per os lachrymas non emittit: ut nullum fere animal præter hominem lachrymari, communis est opinio.*

verckens-venchel. Peucedanum, pinastellum. *vulgo* feniculus porcinus.

vercken-vleesch. Caro porcina, suilla.

verde. *holl* j. **verre.** Longè, procul.

verd-jups. Omphacium, vinum omphacites: succus acerbæ & nondum maturæ uvæ in sole densatus & resiccatus. *vulgo* agresta. *gal. verdjus. ang. verdnice. q.d.* viride jus

vere. j. **veder.** Penna.

vere. j. **vaer/veer.** Trajectus.

verent/varent/vernen. Anno superiore.

verent wijn. *rectius* **vernen wijn/viernen wijn.** Vinum anni præteriti, vinum non hujus anni, vinum biliornum, annotinum, vinum vetus. *ger. firnen.*

verghen. *stand holl. sic.* Proponere, offerre, objicere, exhibere: & Exigere, poscere, petere, quærere. & Exequi.

vermillioen. Cinnabaris, sanguis draconis, minium. *vulgò* vermilium, vermiculus. *gal. vermullen, vermelon. ital. vermiglio. hisp. bermellon. ang. vermilion.*

vermillioen-rood. Miniatus.

vermillioenen. Pingere minio, miniare.

vernen oft vernigher. j. **verent.** *vulgò* Vernus. i. veteranus *dicitur Germanis. hinc* Vernulphus. *q.d.* veteranum auxilium. *Adr. Iun.*

vernis. Gummi juniperi, gummi juniperinum, sandix, sandarax, sandaracha. *vulgò* vernix. *gal. vernis. ital. vernice hisp. barniz. ang. vernyshe.*

vernissen. Fucare sandaracha, inficere sandaracha, purpurissare, purpurisso inficere, vernice illinere.

vernissinghe. Purpurissum.

verre/verde/varre. Remotus, distans, longinquus. & Longè, porrò, procul. *germ. fer. ang. farre.* **So verre.** Eatenus, eousque. **Soo verre als.** Modò, dummodo, si.

verre siende. Lynceus, vehementer perspicax.

verre siende man. Homo longè in posterum prospiciens, *Cic.*

verdheyd. Distantia, longinquitas, spatium, intervallum.

verre/varre/stier. Taurus, bos admissarius.

verren-huyd. Tergus taureum: taurinum tergum, *Virgil.*

verren-iaeghet. Contus, venabulum longius.

verre-koe. Taura.

verren-teers. Taurea, *Iuvenal.*

vers-kalf. j. **varsse.** Vitula.

ver-sier-gat. j. **masier-gat.** Riscus.

versch. Recens, novus, novitius. *vulgò* frescus. *germ. frisch gal. frez. ital. & hisp. fresco. ang. frishe.*

versch. Vdus, madidus.

versch-ey. Ovum recens.

versche kaese. Caseus recens, musteus.

versche wonde. Crudum vulnus, adhuc cruentum, recens.

verschelick. Recens, recenter.

verscheydt. Humor, humiditas, mador.

verschen. Vdare, humectare, madefacere, madidare.

verse. j. **varse.** Bucula.

verssen/verssene/hiele. Calcaneus, calcaneum, calx, pars posterior pedis imi, malleolus, tibiarum processus imus. *ger. ferssen.*

verst/verste. *vetus. stand.* j. **frist/virst/vorst.** Dilatio procrastinatio: & Induciæ: & Ampliatio, comperendinatio, intermissio. *sax. first.*

versten. j. **vorsten/fristen/voordsten.** *vet.* Procrastinare, differre, ampliare. comperendinare, inducias facere, cessare à lite vel bello.

vert. j **vort.** Crepitus ventris. *ger. furtz. ang. farte.*

verte. Mulier pedens sive crepitum ventris emittens frequenter.

verten/ vorten. *vetus.* j. **vysten.** Pedere, crepitum ventris emittere. *germ. furtzen.*

ang. farte.

verve/verwe/varve. Color, tinctura, tinctus, venenum. *ger. farb. sax. ferve, farve.*

verve der schilders. Pigmenta, colores pictorum.

verven/varven. Colorare, colore inficere, sufficere, colorem inducere, tingere.

verver. Tinctor, infector, offector.

ververs ketel. Cortina, ahenum tinctorium.

ververije/verw-huys. Officina tinctoria, baphia.

verwinghe. Tinctura.

verwissel. Tinctura, infectus, us.

vesche/veschie. Fascia, cunæ, cunabula, incunabula.

veschen/ veschien/ vaeschen/winden het kind. Colligare infantem incunabulis. involvere puerum fascijs, pannis fasciare.

vese/veese. Festuca, fibra. *sax. fese.*

vesel/veselinghe. Fibra.

veselinghen der wortelen. Capillamenta, fibræ radicum.

veselen. Leviter virgarum extremis capillamentis sive fibris cædere nates.

vesicken. Susurrare.

vesicken in d'ooze. In aurem dicere, in aurem insusurrare, mussitare, mussare, mutire, submissè loqui, immurmurare, insusurrare: Levi susurro in aurem alicui dicere.

vesperen/ vesper ghe-tijden. Horæ vespertinç, prçces vespertinç, sacra pomeridiana. *vulgò* vesperæ.

vesper-brood. Merenda, cibus qui post meridiem sumitur, antecœnium, *Apul.*

vesper-tijd. Vesper, vespera, tempus vespertinum.

vesperepe. *Fland.* Merenda: vesperna, *id est,* cœna, *apud Plautum, teste Festo.*

vesperepen. *Fland.* Sumere merendam sive antecœnium.

vessemen een naelde. Acum filo trajicere, filum inserere in foramen acus.

vest j. veest. Crepitus ventris.

vest. *ger. sax.* **j. vast.** Firmus, stabilis.

vest-halm. Infestucatio, calamus investituræ. *vide.* **halm-goedinghe.**

veste. Munimen, munimentum, munitio, robur, fortitudo.

veste der stad. Mœnia, muri urbis.

vesten/vestighen/vast ende sterck maecken. Firmare, confirmare, roborare, corroborare, munire, communire: & Figere. *germ. festen. ang. fasten.*

vestinghe. Munitio, munimen.

vet. Pinguis, obesus, opimus: & Pinguis, unguinosus. *germ. fest. ang. fatte.*

vet land. Ager pinguis, fœcundus, ferax, fertilis, felix.

vet/vettighheyd. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obesitas, arvina.

vetachtigh. Suppinguis.

vetten. Pinguefacere, impinguare: & Saginare, obesare. & Pinguescere, pinguefieri, crassescere.

vetten. Adipe arvina, oleo ungere.

vetten het leder. Macerare, concinnare corium, arvina pingui linere.

vetten donder-dagh. Hilaria: dies Iovis ante quadragesimale tempus, luxui sacratus. *q. d.* dies Iovis pinguis.

vet-mast. *sicamb.* Sagina.

vet-sack. Venter, ventriosus, pinguis aquaticulus, homo pinguis. *q. d.* saccus pinguis.

vette-waere. Merx pinguis, adipes.

vette-waerier. Pinguiarius, qui candelas, adipes, olea, arvinas, aliaque pinguia & liquamina vendit.

vette waerier/vettaglier/victualier/vettuwarier. Macellarius, qui res victui necessarias venum exponit in macello. *gal. vettualier. ital. vettuaglere. vulgò* victualiarius.

vette-waerije. Officina pinguiaria.

vetter. j. gaerwer. Coriarius.

vetterije. Officina coriarij.

vettighheyd. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obesitas.

veter. *holl. frisi. sicamb* **j. nestel.** Ligula.

veter. Catena.

veter/yelde. Nervus, pedicæ, compedes, boje, arum, cippus. *ang. fetter.*

veteren. Catenare, religare catena, constringere catenis: & Compedire. *ang fetter.*

veter-slot. Sera catenata.

veulen/ volen. Pullus equinus, equulus, equuleus, equus novellus, mannulus. *germ. fuir. sax. valen ant. fole*

veulenen. Edere fœtum equinum, edere equulum.

veur/ voor. Pro, præ, ante. *germ. fur, var. sax. var ant. for, before.*

veur mijn deel. Pro mea parte.

veur de deure. Ad januam, ad fores, pro foribus, ante fores.

veur niet. j. om niet. Frustra: gratis.

veur de hand dichten. Fingere ex tempore, impræmeditatè, ex tempore aliquid comminisci.

veur een jaer. Ante annum.

veur een jaer/ veur een maend/ veur eenen dagh. In unum annum, in unum mensem, in unum diem: in spatium unius anni, mensis, diei.

veur-oogben. Præ oculis, ante oculos.

veur yemen vrient wat doen. Pro amico aliquid facere, amici causa: amico aliquid præstare.

veur den verweerder spreken. A reo dicere.

veur den rechter. Coram judice, ad judicem, apud judicem.

veur dat. j. eer dat. Antequam, priusquam.

veur handen. Præ manibus, ante manus, ad manum, in promptu, instans, imminens.

veur handen zijn. Instare, imminere, præsto esse, adesse.

veur handigh. Imminens, instans.

veur elcken ruyter / veur elck hooft/ veur elcke stadt. In militem, in capita singula, in viros singulos, in civitatem.

veur avond. Occiduũ tempus, serum diei.

veur-baene. Prima via & proœmium. Hem op de veur-baene maecken. Præcedere, præire. Die op de veur-baene is. Prævius.

veur-baer/ veur-baerigh. Præstans, præcellens, excellens, eminens, inclytus, insignis.

veur-bate. Prior commoditas, prærogativa

veur-be-dacht. Præmeditatus.

veur-be-dachtigh. Præmeditatus.

veur-be-dachtighlick. Præmeditatè.

veur-bedencken. Præmeditari.

veur-be dieden. Portendere.

veur-be dieding. Portentum.

veur-be-spreck. Condictio, condictum. & Obnunciatio, *vulgò* protestum.

veur-be-spreken. j. be-spreken. Condicere: & Obnunciare.

veur-beld. Prototypon, archetypon, typus, archetypus, exemplar, exemplum.

veur-belden. Præfigurare. & Imaginari.

veur-berd. Tabula projectitia, projectum tabernæ.

veur-bergh der zee. Promontorium.

veur-be-sitten. Præoccupare.

veur-be-wijs. *verum.* Exemplum.

veur-bidden. Intercedere, deprecari.

veur-bidding he. Intercessio, deprecatio.

veur-bidder. Intercessor, deprecator.

veur-by. Trans, præter, ultra.

veur-by-gaen. Præterire, transire, transgredi.

veur-by laeten gaen. Prætermittere.

veur-by vaeren. Prætervehi equo, curru, navi: transvehi.

veur-by seylen. Legere, prætervigare, præternavigare, præterire navigio, prætervehi navigio.

veur-binden. Præligare, prævincire.

veur-bind. *verum.* Redimiculum, tænia, fascia crinalis.

veur-blesse. Frons relicina, frons refugo capillo nuda.

veur-bode. Prænuncius: & Præsagium.

veur-bod-schappen. Prænunciare.

veur-boghe. *verum.* Antilena.

veur-boots-man. Proreta.

veur-borgh/ veur-borght/ veur-ghe-borght der stadt. Pomœrium, suburbia, suburbana, propugnaculum. *vulgò* antemurale. *gall. faux bourg.*

veur borgh/ veur borcht der hellen. Limbus inferni, fauces orci.

veur borst. Thorax.

veur-broecke. Subligar, subligaculum, pudendorum velamen.

veur-dachte. Præmeditatio, circumspectio.

veur-dachtigh. Circumspectus, providus,

Veur-dachtighlick. Cogitatò, cogitatè.
Veur-dack. Projecta, projectura: corona, lorica: *vulgò* protectum.
Veur-dagh. Tempus antelucanum.
Veur-daghigh. Antelucanus.
Veur-danſſen. Pręſultare, præſiliro, choream ducere: reſtim ductare in chorea, *Terent.*
Veur-danſſer. Pręſultor, choragus: qui chorum ductat.
Veur-deel. Prærogativa, præſtantia, eminentia, commodum, promotio, omne id quod nos juvat & promovet ante alios: *contrarium* **achter-deel.**
Veur-deel. Primæ, primæ partes, primus in aliqua re locus. Pars ſive portio quam quis præ alijs ſumere debet. *Io. Becan.*
Veur-deel hebben. Primas tenere. ſ. partes: potiorem eſſe.
Veur-deelen. j. voozderen. Promovere.
Veur-dencken. Pręmeditari.
Veur-deure. Ianua, oſtium, fores.
Veur-dichte. Dictata, orum: thema.
Veur-dichten. Dictare.
Veur-doeck. *ſicamb.* Succinctorium, ſemicinctium: & Velamen.
Veur-doen. Pręponere, proponere.
Veur-doen/ voozt-doen. Merces venum exponere.
Veur-doen. j. veur-berd. Projectum taberne.
Veur-doen. Præire facto: facere aliquid quod alius imitetur, alijs exemplo ſuo præcedere.
Veur-dzaghen. Pręferre, proferre, offerre.
Veur-dzincken. Præbibere, propinare.
Veur-eynde van t'ſchip. Prora.
Veur-gaen. Pręire, præcedere, antecedere, anteire. & Exemplum prębere.
Veur gaende. Pręcedens, ſuperior.
Veur gangh. Pręceſſio: & Prærogativa, præſtantia.
Veur-gangher. Prævius, præceſſor, anteceſſor: & Dux, ductor.
Veur-gangher/ veur-ſaet. Deceſſor. *vulgò* prædeceſſor.
Veur-gangher. Procurator, adminiſtrator.
Veur-ghe-bozght/ veur-ghe-burght. j. veur-bozgh.
Veur-ghe-rep. Antilena.
Veur-ghe-ſpan. Antilena, lorum ante pectus equi.
Veur-ghe-tupgh. Antilena.
Veur-ghe-vecht. Præludium pugnę, præluſio: principium pugnæ.
Veur-ghæbel. Frontiſpicium.
Veur-ghiſteren. j. eer-ghiſteren.
Veur-haem. Antilena.
Veur-hapz. Antię capronę.
Veur-hals. Iugulus, jugulum, pars anterior colli.
Veur-hamer. Tudes, malleus major.
Veur-handigh. Imminens, inſtans.
Veur-hanghen. Prępendere.
Veur-hangh. Velum.
Veur-hanghſel. Velum, ſiparium: velarium.
Veur-hanghſel van bedden oft camerē. Periſtromata, velaria, velamina, peripetaſmata.
Veur-heuen. Antehac, antea.
Veur-hoede. Cautio. & Exercitus frons, prima acies. *vulgò* avantgarda.
Veur-hoeden. Cavere, pręcavere.
Veur-hoedigh. Pręcavens.
Veur-hof. Cavędium, cavum ędium, ſubdiale, hypæthrum: & Cors, cohors, area villica: anterior villa: & Veſtibulum: & Atrium. & Propylæum. & Colonia: villa ruſtica prædio juncta.
Veur-hoofd. Frons frontis: anterior pars capitis.
Veur-hoofden der balcken. Proceres.
Veur-hoofdinghe. Sinciput, ſincipitium.
Veur-hoofd-locken. Cincinnus.
Veur-houd. Propoſitum, thema, ſermo, oratio.
Veur-houden. Proponere: & Opponere. & Objicere, exhibere.
Veur-hupd. Præputium.
Veur-hups. Primæ ędes, atrium, veſtibulum.
Veur-hupſken van dē bie-kozf. j. ſchutſel. Propolis.
Veur-jaeghen. j. ver-jaeghen. Fugare.
Veur-jaer. Annus incipiens, principium anni: & Ver: ver novum, ver primum.

veur-kael. Præcalvus, recalvus, recalvaster.

veur-kasteel. *sax. sicamb.* j. **veur-schip.** Prora: & Rostrum: pars navis acuminata in prora eminens.

veur-kennen. Præcognoscere.

veur-kercke. Pronaum, vestibulum templi, porticus templi.

veur-kind. Puer prioris tori: ex primis natus nuptiis, filius filiave ex priori matrimonio.

veur-komen. Prævenire, præoccupare, antevertere, occurrere. & Obvenire, obtingere.

veur-komen. Obversari oculis, menti, animo.

veur-koop doen/ veur-koop houden. In solidum ante empta divendere, merces præmere minoris, easque post pluris vendere.

veur-kooper. Propola, qui merces prior emit, ut pluris revendat: dardanarius.

veur-kop. Sinciput.

veur-land aen den dijck. j. **schooz.**

veur-leden/ ver-leden. Præteritus, transactus: exactus, pristinus.

veur-leggben. Præponere, anteponere, opponere.

veur-lente. Ver primum, novum, iniens.

veur-lesen. Prælegere.

veur-lichten. Præluccre.

veur-lijf. Pectus.

veur-loop. Præcursus, præcursio.

veur-loop/ scheur-wijn/ leck-wijn. Protropum vinum: mustum quod sponte profluit antequam uvæ calcentur: vinum lixivium, vel lixivium.

veur-loopen. Præcurrere, antecurrere: & Cursu antevertere, currendo prævertere: & Terga dare, fugere.

veur-looper. Præcursor, antecursor, prodromus.

veur-loove. j. **loove.** Podium.

veur-maels. Antea, olim, quondam.

veur-maend. Mensis incipiens, principium mensis.

veur-mangher/ veur-mengher. j. **veur-kooper.** Propola.

veur-middagh. Tempus antemeridianum.

veur-monde. *germ. sax. fris. sicamb.* j. **mondbooz.** Tutor. & Advocatus. *q. d.* ore assistens.

veur-monder. Conciliator: & Tutor.

veur-mondinghe. Tutela.

veur mondschap. *vetus.* Tutela.

veur-mouwe. Manica.

veur-nacht. Conticinium, prima pars noctis, secunda vigilia.

veur-naem. Prænomen.

veur-naem/ veur-nem. Eximius.

veur-naemste/ veur-nemste. Præcipuus, principalis, peculiaris. **De veur-naemste des volcks.** Optimates, primates, præcipui: primarij.

veur-nemen. Antecapere, anticipare, præsumere, præoccupare, præripere: & Proponere, animo proponere, decernere, statuere, constituere, in animum inducere, destinare, decernere animo: suscipere consilium.

veur-nemen/ veur-neminghe. j. **op-set.** Propositum, decretum, intentio, sententia.

veur-nemlick. Præcipuè, præsertim, imprimis, comprimis.

veur-nemste. j. **veur-naemste.** Præcipuus, principalis.

veur-noen. Tempus antemeridianum.

veur-onder des schips. Receptaculum in prora.

veur-ouders. j. **veur-saeten.** Majores: generis auctores.

veur-oogben. Coram, præsens, ante oculos.

veur-oogbenthepd. Præsentia.

veur-oogbentlick. Coram.

veur-oozdeel. Præjudicium.

veur-over. A fronte, è regione.

veur-over hanghen. Propendere.

veur-pand van de koetse. Sponda lecti, fulcrum lecti anterius.

veur-pand van t'kleed. Lacinia anterior vestis.

veur-peerd. Equus funalis: qui in curru duobus unà junctis tertius antecedit.

veur-proeven. Prægustare, prælibare.

veur-proever. j. **proever.** Prægustator.

veur-raed. Consilium ante factum: de-

liberatum. **Met veur-raed.** Consultò, consultè, deliberatè.

veur-raeds. Consultò, deliberatè.

veur-raed/veur-raet/veur-aet. Penus, penu, commeatus, conditio rei familiaris.

veur-raed. Provisio, provisus.

veur-raed van kozen. Provisio frumenti, frugum conditio.

veur-rede. Præfatio, prologus, proœmium, proloquium.

veur-redē/veur-redenen. Prę fari, proloqui

veur-repcken. Prætendere.

veur-repden. Prę parare.

veur-reppel. *vetus.* Antilena.

veur-saeghe. *vetus.* Prognosticum, præsagium.

veur-saet. Decessor. *vulgò* prædecessor.

veur-saeten. Majores, generis auctores, superiores, *vulgò* prædecessores.

veur-sangh. Antiphona.

veur-sangher. Præcentor, chorostates. *vulgò* intonator.

veur-schantse. Propugnaculum, prętentura, æ: prætenturæ, arum.

veur-schantsen. Prę munire.

veur-schelligh. Præcellens, prę vertens, antevertens, anticipans.

veur-schepen. Protobuleuta, primus sive summus senator: consul criminalis judicij præses.

veur-schieten. Objicere, objectare.

veur-schieten het gheld. j. **ver-schieten.**

veur-schijn. Aspectus, conspectus, apparitio, prę sentia. **Te veur-schijn.** In conspectu, coram. **Te veur-schijn komen.** Comparere, apparere, coram adesse, in conspectum venire, in publicum venire. **Te veur-schijn bzenghen.** Sistere, offerre, præsentare, in conspectum dare, in lucem prodere, in apertum proferre: exhibere.

veur-schip. Prora.

veur-schoot. Castula, præcinctorium, sinus, semicinctium, succinctorium, ventrale.

veur schzeben. Præscriptus.

veur-schzift. Exemplar.

veur-schzift den kinderen gheven. Prę formare literas pueris.

veur-schzijven. Præscribere & præformare literas alteri.

veur-schupf. Obex, pessulus.

veur-schutsel aen de deure. j. **schutsel.** Diathyrum.

veur-seggben. Prędicere.

veur-seggben. Præire verba, præire verbis, verba præfari quæ alius reddat ac imitetur.

veur-senden. Prę mittere.

veur-set. j. **op-set.** Propositum.

veur-setten. Proponere, anteponere, prę ponere: apponere.

veur-setten wille. j. **op-set.**

veur-sicht. Provisio, provisus, providentia.

veur-sichtigh. Providus, circumspectus, prudens, sagax.

veur-sichtighedt. Providentia, circumspectior prudentia.

veur-sichtighlick. Providè, circumspectè, cautè, prudenter.

veur-sien. Prævidere, providere, prospicere, cavere.

veur-sienigh/veur-sichtigh. Providus, circumspectus.

veur-sienighedt. Providentia.

veur-singhen. Prę cinere.

veur-slagh/vzoef-slagh. Præludium pugnæ.

veur-slagh. j. **raed-slagh.** Ratio, propositum.

veur-slagh van de ure. Prę ambulū horę.

veur-slaghs. Ante ictum, ante factum.

veur-slaghs wel weten. Præscire. *q. d.* scire ante ictum: *metaphora sumpta à gladiatoribus.*

veur-sloofken der Mannelickheydt. Præputium.

veur-snijden. Præcidere.

veur-snijder. Scissor, structor, chironomanta, carptor: qui cibum carpens scindensque prę minist rat.

veur-somer. Ver, prima æstas, nova æstas, incipiens æstas, æstatis principium.

veur-sone. Prioris tori filius.

veur-sozghe. Provisio, cautio, cura.

veur-sozgher. Curator.

veur-sozghen. Curare, procurare.

Veur-ſpan. *vetus.* Fibula.

Veur-ſpanne. Lichas, intervallum inter pollicem & indicem extenſos.

Veur-ſpel. Præludium.

Veur-ſpelen. Præludere.

Veur-ſpellen. Præire literas, ſyllabas, verba prę re verbis: & Dictare, ſuggerere.

Veur ſpoed. Proſperitas, ſuccellus, res ſecundę, emolumentum.

Veur-ſpoedigh. Proſper, fauſtus, ſecundus

Veur ſpoedighlick. Proſperè.

Veur-ſpraecke. Antiloquium, protologia.

Veur-ſpraecke. Cauſidici, advocati, ſive patroni oratio.

Veur-ſpraecke. Advocatus, actor, patronus cauſarum, cauſidicus, orator, rhetor, interpres, qui in foro alterius cauſam agit. *germ. fürſprach. ſax. vorſprake. homines eum ſæpè pro re capiuntur: ut diximus in voce* **maegh-ſchap.**

Veur-ſpraecken. Præloqui, prędari, anteloqui: & Fidejubere. & Stipulari. & Defendere verbis.

Veur-ſpraeker. Cauſidicus: & Interpres: & Fidejuſſor.

Veur-ſpraekinghe. Stipulatio.

Veur-ſpringhen. Prędilire.

Veur-ſtad. Suburbia, orum, ſuburbium.

Veur-ſtaen. Anteſtare: & Prędeſſe: & Aſſiſtere, ſtare pro aliquo, patrocinari, tueri, defendere, ab alicujus partibus ſtare.

Veur-ſtaen. In memoria eſſe. **Dat ſtaet mp veur.** Supereſt mihi hujus rei memoria, memorię inſidet, in memoria habeo, memini. **Laeten veur-ſtaen.** Præſumere opinione: ſibi perſuadere: in animum inducere.

Veur-ſtand. Defenſio, auxilium, patrocinium.

Veur-ſtander. Defenſor, patronus: & Antiſtes, prędes.

Veur-ſtaven. *i. veur-ſpellen.*

Veur ſticken Præfigere.

Veur-ſtel. Propoſitum. & Propoſitio.

Veur-ſtellen. Proponere, prępondere.

Veur-ſteve. Prora, pars navis anterior.

Veur-ſtoot van den dic-kopf. *i. ſchuyſel.* Propolis. *ger. vorſtoſs*

Veur-ſtove. Apodyterium: ubi lavaturi veſtes exuunt.

Veur-ſtrecken. Prętendere.

Veur-ſtrijden. Propugnare.

Veur-ſtrijder. Propugnator. & Anteſignanus.

Veur-ſweven/veur-ſwepven. Obverſari, verſari ante: obverſari oculis vel ante oculos: obverſari menti, animo.

Veur-tanden. Dentes primores, inciſores, tomices, gelaſini.

Veur-teecken. Prędcitum, prognoſticum, augurium, oſtentum, portentum, prodigium.

Veur-teeckenen. Prędignare.

Veur-tijd. Tempus præteritum.

Veur-tijds. Olim, quondam.

Veur-tijdigh. Præcox, præmaturus.

Veur-toght. Prima acies, primus exercitus. & Prærogativa, primę partes.

Veur-treffen. Præcellere.

Veur-treffelick. Prędcellens, præſtabilis, præſtans.

Veur-vaders. Majores, generis auctores.

Veur vat/onder-vat. Excipulus.

Veur-vechten. Propugnare.

Veur-vechter. Propugnator, agoniſta, pugil. & Anteſignanus.

Veur-veſte. Propugnaculum, munimentum. *vulgò* antemurale.

Veur-vinger. Index, digitus pollici proximus, digitus ſalutaris.

Veur-vluchtigh. Profugus.

Veur-voet. Pedulis, pedule, faſcia pedulis. **Veur-voeten.** Pedules, faſcię pedules.

Veur-voets. *vetus. ſtand. holland.* Statim, e veſtigio.

Veur-wachs. *holl.* Propolis.

Veur-wachte. Prima & ſecunda vigilia. & Procubitores.

Veur-waer. Certè, ſanè, profectò, enimverò, revera, nempè.

Veur-waerde. *a. d.* **veur-woord.** Conditum, condictio, conditio, pactum, pactio, contractus.

Veur-waerde in ghe-ſchrift. Tabulę contractus, ſyngrapha, ſyngraphus, ſyngra-

graphum.

Veur-waerts. Antrorsum, prorsum.

Veur-weer/veur-weersinghe. Propugnaculum.

Veur-weeren. Propugnare.

Veur-weeren. *sax.* j. **ge-werf.** Præscribere.

Veur-weghigh. Prævius.

Veur-wenden. Prætendere, prætexere, obtendere, objicere, proponere.

Veur-wendsel. Prætextus, obtentus, us.

Veur-werpen. Objicere.

Veur-weser. *sax. sicamb.* j. **schaffenaer.** Magister, custos. & Procurator.

Veur-wete. Prænotio.

Veur-weten. Prænoscere, præscire.

Veur-wetigh. Præscius.

Veur-wijsen. Prædemonstrare.

Veur-wind. Ventus ferens, ventus secundus, ventus qui à puppe sequitur.

Veur-winter. Prima hiems, nova hiems, principium hiemis.

Veur-witte/ veur-wittighept. Curiositas. *germ. furwitz sax. vorwitz.*

Veur-wittigh. Curiosus.

Veur-wittighlick. Affectatè.

Veur-worpelinck. Abortivus.

Veurders. *vetus. sland.* j. **veur-ouders.**

Veuren. j. **veur.** Ante. **Te veuren geven/ ten besten ghegheven.** In sumptum dare, *vulgò* in antipodium dare.

Veurigh. Præcedens, pristinus, prior.

Veurst. Culmen, fastigium, cacumen. *germ. first.*

Veurst des voets. j. **wijf.** Mons pedis, pectus, convexum pedis.

Veurst/veurst steen. Imbrex.

Veurst/veurste. Primus, anterior. *ang first.*

Veurste vingher. Digitus index : salutaris.

Veurst/vorst. Princeps, dux, heros, regulus. *germ. furst. sax. foorst.*

Veurst-vorigh. Illustris: ducum sive principum sanguine natus.

Veursten-dom. Principatus, ducatus, dominium principis, satrapia.

Veursten-gave. Donativum, congiarium.

Veursten hof/veursten hups. Aula, palatium, regia.

Veursten schat. Fiscus, principis ærarium.

Veurster. j. **vorster.** Præfectus pagi, prætor rusticus.

Veuren/voeren. *sland.* Castrare.

Veusen. *sland.* Generare piscium more.

V I

Vichten. j. **vechten.**

Vied. j. **veed.** Odium.

Vieder. *holl.* j. **emer.** Situla, urna, hydria.

viel-licht/ vil-licht. Forsan, forsitan, fortè, fortasse. *q. d.* facilè accidat. *germ. vielleicht.*

vier. Quatuor. *germ. vier. sax. veer. angl four, fowre.*

vier-bancke. *vetus. sax.* j. **vier-schare.**

vier-daeghsche koortse. Febris quartana: quadrimi circuitus febris. *Plin.* Saturni filia, *ab antiquis dicta. Adr. Iun. ex Oct. Horat.*

vier-deel/vierde deel. Quadra, quadrans, quartarius, quarta pars.

vier-deel lands. j. **houdert roeden.**

vier-deel dagh wercks. Quadrans operæ.

vier-deel vander uren. Quadrans horæ.

vier-deel vander mijlen. Quadrans miliaris.

vier deelen. Dividere sive dissecare in quatuor partes, quadripertire.

vier-dobbel. Quadruplus.

vier-donck. *vetus.* j. **vierlinck.** Quadrans, quarta pars.

vier-eck. j. **vier-hoeck.**

vier-eckigh. j. **vier-hoeckigh.**

vier-hoeck. Quadrum, quadratum.

vier-hoeckigh. Quadratus: quadrangulus: tetragonus.

vier-iaerigh. Quadrimus.

vier-iaerighen tijd. Quadriennium, spatium quatuor annorum.

vier-kant. Quadrum, quadratum, tetragonus.

vier-kant gat. *adag.* Spatium ostij.

vier-kant hout. *adag.* j. **galghe.**

vier-kante talooze. Quadra.

vier-kantigh. Quadratus.

vier-kanten. Conquadrare.

vier-mael. Quater.

vier-mael so veel. Quadruplum.

vier-mael grooter. Quadruplo major.

vier-saed. Hypotrimmata: bellaria arida

fac-

ſaccarata, tragemata ſaccarata quatuor ſeminum.

vier-ſchaere. Tribunal, forum judiciale, forum judiciarium, judicum conſeſſus. *q. d.* congregatio quatuor virorum: *nempe* judicis, actoris, rei, & ſcribæ: *aut* prætoris, judicis, accuſatoris & rei: *vel ut in Saxonia & aliis nonnullis locis olim*, prætoris, & trium ſenatorum ſive ſcabinorum: *requiruntur enim ſecundum leges Saxon. Magdeburg. parte* 1. *cap.* 2. *dict.* 1. *tres ſcabini, quorum primus concipit ſive ad invenit, reliqui duo aſſentiuntur, judex ſive prætor ſententiam pronuntiat.* **vier-ſchaere** / *inquit Inc. Marchan. q. d.* quadriturba: *quia quatuor perſonarum ibi uſus eſt, actoris, rei judicis, & baillivi.*

vier-ſchaer-dagh. Dies faſtus, quo ſolet jus dici.

vier-ſcheutigh/vier-ſchotigh. Quadratus. *ſax. vierſchaingh.*

vier-ſchroodigh. *germ ſax. ſic.* Quadratus.

vier-ſpletigh. Quadrifidus.

vier-ſpronghe. Quadrivium.

vier-tael. *ſtand* j. **vier-tel.**

vier-tel/ veertel. Quartarius, quadrans menſuræ. *vulgo* quartallum, fertilla. *ger. viertel, ſax. viert.*

vier-tien. Quatuordecim: bis ſeptem.

vier-tien nacht. Spatium quatuordecim dierum.

vier tien nacht. Noctes quatuordecim: ſive dies quatuordecim: Dies juridicus ſemimenſtruus: nempe à decima quarta nocte ad decimam quartam noctem. *vulgò* quindena. *vide* **Ghe-nacht.**

vier-tienſte. Decimus quartus.

vier-tigh/veertigh. Quadraginta. *ger. vierzig. ſax. veerigh. ang. fourty.*

viertigh mael. Quadragies.

viertighſte. Quadrageſimus.

vier-veetigh. Quadrupes, quadrupedans.

vier-voud. Quadruplum.

vier-voudigh. Quadruplex, quadruplus.

vier-voudighlick. Quadruplo.

vier-wegh. Quadrivium, gruma.

vier-wegh-ſchede. Quadrivium.

vier-wekigh. Menſtruus.

vier-wekighe ſieckte. j. **maend-ſiecken.**

vierde. Quartus.

vier-derlep. Quadruplex.

vier-lingh. Quadrans, quarta pars aſſis.

vier-lingh. *ger. ſax. ſicamb.* Cotyla, hemina.

vier/ vuer/ vuyr. Ignis. πῦρ. pyr. *germ. four. ſax. vuer, fur, vubr. angl. viere, fiere.*

Helſch vier. Ignis infernalis, tartareus. & Fryſipelas, ignis ſacer. **Wilt vier.** Phlyctena, puſula, ignis ſilveſtris.

vier-bal. j. **vier-pfyl.**

vier-becken. Pelvis ignitus, ignitabulum, foculus.

vier-boete/ baecke. Specula, pharus, locus unde indicium fit accenſo igne.

vier-boeten/ vier. Ignis ſpeculatorius, ſpecularis.

vier-bout. Phalarica.

vier-brand. Torris, titio.

vier-buſſe. Bombarda, tormentum igniv omum.

vier-boeck. j. **bonck.** Fomes.

vier-gaffel. Furca igniaria: rutabulum?

vier-haeck/ brand-haeck. Hama, harpago.

vier-hoep. j. **vier-reep.** Malleolus.

vier-yſer/ vier-ſtael. Igniarium ferrum.

vier-yſer. j. **dzp blancken.** Numus ab effigie igniarij ſic dictus.

vier-kepr. j. **vier-ſteen.**

vier-kloot. Pyrobolus.

vier-krupd/ wzang krupd. Conſiligo, pulmonaria, veratrum adulterinum, nigrum: helleboraſtrum. *offic.* pomelea.

vier-mugghe. Pyralis, pyrauſta.

vier-nieuw/ brand-nieuw. Recens ab officina profectum, à follibus calens, modò productum, à follibus ærariaque fornace.

vier-nieuw geld. Numus aſper, recenter cuſus & ſignatus.

vier-oor-deel. Ignis ſententia, judicium ferri candentis: examinatio ad vomeres ignitos. *vulgo* ordalium iguis. *Erat olim criminis purgandi genus, cum reus perpaucis paſſibus incedens ferrum candens nuda manu ferebat, aut nudo pede ſuper ignitos quoſdam gradiebatur vomeres: qui ſi fortè incolumis evaſerat, inſons pronunciabatur: ſi igne peruſtus deprehendebatur, cri-*

minis

nimis damnabatur. De ordaliis hujusmodi est lex quædam AEthelstani Regis Angliæ. Hæc ex Specul. Sax. ex Constitutionibus Caroli Magni, & ex Guilielmi Lambardi explicationibus veterum verborum Saxonicorum. Vide reliqua in **water-oordeel.**

vier-panne. Trulla ferrea: vas in quo noctu funalia ardent.

vier-panne. Foculus, ignitabulum, pelvis ignitus: batillus cubicularius, pelvis calefaciendis lectis destinata.

vier-pyl. Pyrobolus, ignis missilis, telum missile ignitum, ignis projectilis.

vier-reep/vier-hoep. Malleolus: manipulus sparteus pice & sulphure illitus, qui inflammatus de muris in hostes devolvitur incendendi gratia: stupea flamma. *Virgil.*

vier-roeper. Vigil sive excubitor incendij nocturni, proclamator.

vier-roer. j. **seugh-roer.**

vier-rood. Igneus, rutilus, saturo splendore rubeus, flammeus.

vier-schilder. j. **malérer.** Encaustes.

vier-schilderije. Encaustice.

vier-schuppe. Batillus.

vier-slaen. Excudere sive excutere ignem, rapere in fomite flammam. *Virg.*

vier-slagh/vier-stael. Igniarium, instrumentum è ferri acie attemperatum, quo ignis semina excuduntur.

vier-staeck. Rutabulum.

vier-stael. j. **vier-slagh.**

vier-stede. *sland. sicamb.* j. **heerd-stede.** Focus. *germ. feurstatt sax. vierstad.*

vier-steen. *sax. sicamb.* j. **vier-kepe.** Silex, silex igniarius. *ger. feurstein.*

vier-steen/koper-steen. Pyrites, lapis ærarius, marchasita, lapis luminis: lapis extritu ignem reddens.

vier-stock. Fistula ignivoma, bombarda, fustis fune tormentario involutus, ad exoneranda tormenta bellica.

vier-tanghe. Pyragra: pyrolabes, *Lud. Vives.* Forceps igniaria, pruniceps.

vier-teecken. Phryctus: Specularis significatio, quæ fit igne è specula ostenso, indicium ignis.

vier-teple. Foculus, ignitabulum.

vier-tupgh. j. **vier-slagh.** Igniarium.

vier-vonck. Fomes.

vier-waeghen. Foculus.

vier-werck. Machinæ igneæ, ignivomæ, ignes artificiosi.

vier-worm. Scarabeus lucanicus, taurus.

vierigh. Igneus, ignitus, ardens, flagrans, flammeus.

vierighept. Ardor, fervor.

vierighlick. Ardenter, flagranter, fervidè, ferventer.

vieren. Incendere: & Festos exstruere ignes: celebrare Vulcanalia.

vieren. Feriare, feriari, festos dies agitare, otiari. *ger. feiren. sax vyren.*

vieren den hepligben dagh. Celebrare diem festum, agitare diem festum.

vieren pemanden. Alicui honorem solennem exhibere: magni facere aliquem. & Parcere alicui.

vieren. *holl. zeland.* Laxare. **schoot-vieren.** *vide* **schoot.**

vier-avend. j. **heplich avend.** Feriæ præcidaneę, pridie festi. *q. d.* vesper feriarum. *Communiter enim festum celebratur de vespera in vesperam, vel de media nocte in mediam noctem, inquit Cajetanus. Dies festus, inquit Silvester, quantum ad cessationem ab operibus servilibus, regulariter incipit à vespera vigiliæ, id est, sero vel ultima parte diei seu occasu solis, & terminatur in vespera sequenti.*

vier-avend hebben. Habere vacationem.

vier-dagh. Festus dies, dies feriatus: feria, ę; ferię, arum.

vier-daghen. Supplicationum dies otiosi, *Cic.*

vierlick. *vetus.* Solennis.

vierte. *vetus.* Solennitas, festivitas.

viern vier. *ger. sax. sicamb.* Vetus cerevisia. *vide* **Berent.**

viernen wijn. Vetus vinum.

vies. Phantasticus: & Morosus.

viese-vase. j. **vise-vase.** Phantasma.

vies-heyd. Morositas.

vigghe. Porculus, porcellus, nefrens. *ang. pigghe.*

viggben/vigghen. Edere porcellos, fœtare,

re,

re, fœtificare.

vyand. Hostis, inimicus, adversarius. *germ. feynd. sax. fiendt.*

vyand des lands oft des landt-heeren. Perduellis.

vyands land. Hosticum terra hostilis.

vyandsch. Hostilis, hosticus, infensus, infestus.

vyandighlick. Hostiliter, inimicè, infestè, inimico animo.

vya:ndschap. Inimicitia, simultas, hostilia, odium.

vyf/vyve. Quinque. *germ. fünff. sax. vif. ang. fif.*

vyf blader krupd. Pentaphyllum, quinquefolium.

vyfder lep/vyfder-hande. Quintuplex.

vyf hondert. Quingenti.

vyf-jaerigh Quinquennalis.

vyf-jaerigben tijd. Quinquennium, lustrum, penteteris.

vyf mael Quinquies.

vyfste. Quintus.

vyftigh. Quinquaginta.

vyftigh-mael. Quinquagies.

vyftighste. Quinquagesimus.

vyf-tien. Quindecim.

vyf-tien-mael. Quindecies.

vyf tien-ste. Decimus quintus.

vyf-vingher-krupdt. j. **vyf-blaeder-krupd.**

vyf-voet Stella: *piscis sic dictus à quinque pedum numero.*

vyf-werve. Quinquies.

vyfwouter. *sax. fif. sicamb.* j. **pepel.** Papilio: *nonnulli* **vyfselter** *dicitur. germ. pfeiffholder pfeiffholter, zweyfalter.*

vyfwouter. j. **pepel.** Orchys ornitophora. *herba genus.*

vyghe. Ficus. f. g. *germ. feige. gal. figue. ital. fico. hisp. higo. angl. figge* **Groene vyghe.** Grossus. **Blaw vyghe.** Ficus Chelidonia, purpurea. **Drooghe vyghe.** Carica, ficus passa.

vyghe boom. *hell.* j. **bodesche vyghe.**

vyghe. Fimus asininus, stercus asini.

vyghe/styck. Ficus m. g. marisca, sycosis, thercoma.

vyghe. Toxicum, virus malum. *vulgò* ficus, *fortè quod in ficubus venenum condi & exhiberi soleat.* **Iemanden een vyghe geven.** Miscere toxicum, spargere venena, venena infundere alicui, miscere aconitum.

vyghe. Digitus medius, digitus infamis, medius unguis, verpus. *ital. fica. hisp. higa.* **De vyghe setten oft gheven.** Ostendere medium digitum, ostendere vel porrigere verpum, ostendere medium unguem, summo contemptu ac ludibrio afficere aliquem. *gal. faire la figue. ital. ecco il fico, ecco la fico. hisp. higas dar. Fredericus Barbarossa imperator (ob contumeliam Imperatrici factam à Mediolanensibus, qui eam mula impositam capite obverso in caudam bestiæ, traditæ in manus ejus, bestiæ cauda pro freno, ludibrio habuerant) Mediolano post longam obsidionem capto, deditos cives ea lege ac conditione in gratiam accepit, ut qui vitam servare vellent ficum de genitalibus mulæ dentibus eximerent: unde nata est Italis illa contumelioſa irrisio, cum digito inter duos ostenso proferunt, ecco la fico. Seb. Munst. ex Krantzio.*

vyghy-byter. *sax. sicamb.* Ficedula, avis.

vyghy-blad. Folium ficulneum.

vyghy-boom. Ficus, arbor ficulnea.

vyghy-boone. Lupinus.

vyghy-kozf. Orca, massa caricana, palatha.

vyghy-pupste. j. **vyghy-warte.** Ficus marisca.

vyghy-saed/ vyghy-lupsen. j. **lupsen.** Granum ficarium, frumentum ficarium.

vyghy-waerte. Ficus, marisca, sycosis, tuberculum ulcerosum in ano ad fici similitudinem.

vyle. Sagitta acuminata. *βέλος.*

vyle. Lima, scobina, instrumentum fabrile quo ferrum aliúdve exterendo politur, & aspredines levigãtur. *ger. feilen. ang. file.*

vylen. Limare, elimare, limâ radere, aspredines limâ lęvigare.

vylsel/vyl stof. Scobs, ferrago, limatura, ramentum, pulvisculus limando derasus

vysse/schroeve. Cochlea. *vulgò* visa. *gal vis, viz ang. vice.*

vyssen/schroeven. Cochleâ spiratim attollere & vicissim dimittere: vertere cochleam.

vijf-ranghe. *ſland.* Cochlea.
vijſel. Mortarium, mortariolum.
vijſels. j. **ſtutten/ſchoor-hout.** Anterides, tibicines, eriſmę.
vijſt. j. **veeſt.** Flatus ventris, ſine ſtrepitu aut ſonitu.
vijſten. Pedere, crepitum ventris emittere, ventris flatum edere, poſtico crepare. Viſire, *ſive ut quidam volunt*, viſſire, *apud veteres Latinos eſt*, pedere ſine ſonitu. *gal. veßir. ang. fuſte.*
vijſter. Peditor.
vijſter. *ſland.* Intritum, intritum alliatum, moretum alliatum, ventris flatus provocans.
vijt. Hulcus digitale. *quibuſdam* **fijt** *&* **fijck** *dicitur.*
vijve/vijver/fijve/fijver. Verminatio, cyclus, morbus periculoſiſſimus animalium, cùm à verme præcipuè infeſtantur. *gal. avive.*
vijve/vijf. Quinque.
vijver/wouwer. Vivarium, piſcina. *germ. weyer. gal. vivier. ital. bivaio. / iſp. bivar.*
vijver-viſch. Piſcis paluſtris.
vijver-vieſen. j. **matten-vieſen.**
vilepn. Vilis, impurus, illiberalis, ruſticus, inurbanus. *q. d.* villanus. *gal. vilain. ital. villano: Gallicè nobilitatis vulgus*, Villanos, viles *dicunt, ignominioſo vocabulo.* Villani *autem propriè ſunt omnes qui gentiles homines, id eſt, ingenui ab ipſa gentis origine non ſunt. Ita Gilbertus Cognatus.* Villanus (*inquit Budæus*) *dicitur, quod* villę adſcriptus & colonarię conditioni addictus aut ipſe ſit aut majores ſui fuerint: *quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam jam vertit.* Villanum *enim &* vilem *vernacula ſimplicitas confundit.*
vilepnije. Impuritas, turpitudo, probrum, contumelia, convitium, opprobrium, ſcelus, facinus capitale. *vulgò* ſelonia. *gal. vilenie. ital. vilania.*
vilepnigh. Impurus, liberalis, probroſus.
vilepnighept. Impuritas, probrum.
vilepnighlick. Impurè, ignominiosè, fœdè, turpiter.
viliere/violiere/ſtock-vigliere. Viola alba.
villen. Glubere, deglubere, excoriare, corio exuere, pellem detrahere.
villen de wolle. Lanam diſcutere, extricare & purgare.
viller. *ſax. ſicamb* j. **racker.** Cloacarius.
villicht. j. **viellicht.** Forſan.
vilt. Pannus coactilis, veſtis coacta, ſubcoacta, ſubcoacta, orum. *Cæſar.* coactilia, *Vipian.* Lanæ coactę, *Plin.* Veſtis coactilis, tegmen ſtricturis compactum ex villis groſſioribus. *vulgò* feltrum. *germ. filtz. ſax. filt. gal. feultre ital. feltro.*
vilt/vilten-hoed Petaſus coactilis, galerus è lanis coactis, cauſia.
vilt/vilten mantel. Penula coactilis.
vilt/vilten ſchoen. Calceus coactilis, impilia, ſculponeæ, udo cilicius, tegmina pedum ex lana ſubacta.
vilt krupd. j. **ſchorſte/wranghe.** Caſſuta, podagra lini. *ger. filtzkraut.*
vilt-lups. *ger. ſax. ſicamb.* j. **plat-lups.**
vilt-maecker. Coactiliarius.
vilt-maeckerije. Taberna coactiliaria. *Iul. Capitol.*
vilt-mantel. Sagum.
vilt. Sordidus, putridus, vilis, avarus homo. *ſax. viltz. ang. filthe.*
viltachtigh. Sordidus, avarus.
vimme/vinne/vlimme. Pinna, ſquamma. & Ariſta.
vincke. Frigilla. *vulgò* vinca. *germ. finck. ſax. fincke. ang. finche.*
vincken. *holl.* j. **plocke-vincken.**
vincke. Scapus lateris infumibuli.
vinck-net. Pantherum.
vinck-ſtagh. Decipulum: machina irretiendis fallendiſque fringillis & aliis aviculis comparata.
vincke-ſteke. j. **vinck ſtagh.** Decipulum.
vincken. Aucupari fringillas.
vinckrooede. j. **maeghden palm.** Vinca, pervinca clematis, pervinca, clematis Daphnoides, chamędaphne. *herba in funiculi modum ſeſe porrigens, & vicina quæque vinciens.*
vinden. Invenire, reperire, nanciſci, offendere. *ger. finden ang. finde.*
vinden ende wijſen yet oordeel. *vetus.* Invenire, exactè cognoſcere, & djcere

ſen-

sententiam, *vide* **vond-nisse.**

Vinder. Inventor.

Vinder. *stand.* Iuratus opificiorum collegij.

Vindinghe/vond. Inventio, commentum.

Vingher. Digitus, dactylus. *q.d* **vangher.** *à capiendo sive apprehendendo. ger. finger. sax. finger. ang. finger.*

Vinger naest den duym. Index. *& metaphor.* Amicus perquàm necessarius, valdè conjunctus & propinquus.

Vinghet-dickte. Digitalis crassitudo.

Vinghet-ledt. Articulus, internodium digitorum, phalanx.

Vinghet-lenghde. Digitalis longitudo.

Vinger hoed. Digitabulum, digitale, quo digitorum orae muniuntur adversum acus.

Vinger-hoed. Lychnis: digitalis herba; *à digitabuli specie.*

Vingerlinck. j. **vinghet-hoed.** Digitabulum.

Vingerlinck/vingerlijn. j. **vinger-rinck.** Anulus.

Vinghet-naghel. Vnguis.

Vinger-rinck. Annulus sive anulus, lunula, condalium, dactylium,

Vinghet spel spelen. j. **kockock heerken.** Micare digitis, sortiri digitis.

Vinghteren. Digitis attrectare, contrectare: *&* Harpagare, surripere, involare, inuncare.

Vinne/bloed-vinne. *holl. frisi.* Hulcus.

Vinne/vinnighheyd. *sax. sicamb. holl.* Grando, lepra porcorum.

Vinne. Caesura, incisura, incisio.

Vinne/hacht. Pars abscissa.

Vinne etens. Ossa.

Vinne/vinne van den visch. Pinna, pinnula. *ang. finne.*

Vinnigh. Acer, asper, crudelis, saevus, vehemens.

Vinnigh tot wraecke. Acer ultor, avidus ultionis vel vindictae.

Vinnigh. *ger.* Rancidus. *&* Mucidus: putris, corruptus.

Vinnigh/vreck. Avarus, sordidè avarus.

Vinnigh. *sax. sic. holl.* Grandinosus. **Vinnigh vercken.** Porcus grandinosus.

vinnighheyd. Asperitas, crudelitas, saevitia, vehementia.

vinnighheyd. Rancor: *&* Mucor: *&* Avaritia.

vinnighheyd der verckenen. Grando, lepra qua porci infestantur.

vinnen. *vetus.* j. **vinden.** Invenire.

vint. Alausa piscis.

vioole/fioole. Phiala, poculum planum & repandum. *gal. phiole. ital. phiala, ang. vyole, vial.*

vioole. j. **violette.** Viola.

vioole. Parva lyra, fides, fidicula, chelys. *gal. violle. ital. viuola, viola hisp. vihuela.*

vioolette/vioole. Viola nigra, purpurea: *&* Leucoion. *ger. viole. gal. violette. ital. viola: hisp. violeta. ang. violet.*

vioolet/ vioolet-hruyt. Ianthinus amethystinus color, hyacinthinus, violaceus.

vioolier/vioolierken. Viola, leucojum: *&* Violarium. *gal. violier.*

vioolonsse. Fidicula, chelis.

vipperer. *sax. sicamb.* Ardelio.

virst. j. **frist.** Dilatio, intermissio.

virsten/firsten/fristen. *vetus. sax.* j. **voorhisten/ verstten.** Differre, procrastinare, protrahere, ampliare.

visch. Piscis. *germ. fisch. sax. visch. gal. poisson, ital. pesce. hisp pece. ang. fishe.*

vischken/vischelken. Pisciculus.

visch-anghel. Hamus piscatorius.

visch-been. *ger. sax. sic.* Sepium, testum.

visch-been. j. **zee-schuym.** Halosachne.

visch-boeper. *stand. brug.* Locus ubi piscatores & cetarij pisces recondunt.

visch-boot. Lembus, lenunculus, cymba, horra.

visch dagh. Dies piscolentus, quo carnibus abstinetur.

visch-dijck. *vet. sax. sic.* j. **vijver.** Piscina.

visch-gaeren. Sagena, everriculum.

visch-gracht. Piscina, vivarium, ichthyotrophium.

visch-graet. Arista, spina, os piscis.

visch-haeck/anghel. Hamus.

visch houder/houder. Nassa.

visch-kaecken. Branchiae.

visch-karre. Nassa.

Bisch-kooper. Piscarius.
Bisch-kozf. Fiscella, viminea spotta, in qua pisces ad usum servantur.
Bisch-kozf.j.xusse. Nassa.
Bisch-kouwen. Branchiæ.
Bisch-krauwel.j.elgher. Fuscina.
Bisch lijm / mond lijm / steur-maghe. Ichthyocolla: gluten ex piscibus confectum.
Bisch-mengher/zee-bisch-mengher. Cetarius, ichthyopola. *ang. fishmanger.*
Bisch-merckt. Forum piscarium, piscaria, macellum cetariorum, ichthyopolium.
Bisch-net. Rete piscatorium.
Bisch-oozen. Branchię.
Bisch-put. Piscina, stagnum.
Bisch-rijck. Piscosus, pisculentus.
Bisch-roede.j.anghel-roede. Calamus.
Bisch-schip. Navis piscatoria.
Bisch-schuptken. Lembus, navigiolum piscatorium.
Bisch-schubbe. Squama.
Bisch-schulpe. Testa.
Bisch-soy. Liquamen piscium.
Bisch-spaen/schupm-spaen. Spatha, rudicula, ligula.
Bisch-vanck. Piscatus, us.
Bisch-vederen. Pinnæ.
Bisch-ver-kooper. Piscarius, cetarius, ichthyopola.
Bisch-vinnen. Pinnę.
Bisch-wijer. Vivarium, piscina.
Bischen. Piscari, piscibus insidiari, pisces venati.
Bischer. Piscator.
Bischerije. Piscatus, piscaria: & Piscina.
Bise menschen. Homines phantastici, phanatici.
Bise-vase. Visum, spectrum, phantasma, phantasia.
Bisenompe/ bisomije. Effigies, simulachrum, vultus. *gall. phisonomie. ang. fisnomie.*
Bisier/ helm-bisier. Buccula, buccarum tegmen, per quod spiritus ducitur. *vulgò* visera. *germ. halmisier. gall. visiere. ital. visiera. hisp. visera.*
Bisier-gat. Buccula.
Bisieren. Collimare: & Speculari, contemplari, imaginari, excogitare, comminisci, fingere.
Bisieringhe. Imaginatio.
Bisieren. Vasa metiri, mensuram vasis designare virga.
Bisier-roede. Virga qua vasis capacitas designatur.
Bisierlick. Phantasticus, imaginarius, & Concinnus, elegans, solers.
Bisomije.j.bisenomije.
Bisouwe. Consideratio, animadversio, sensus.
Bisse/fisse/bitsche. Putorius, mustelæ genus valdè putidum.
Bissel. Fiscina, fiscella cascaria, forma cascaria.
Bissel-krupd. Thlaspi.
Bite. *fland.j.treke.*
Bits. Creber, frequens: & Agilis, ardens, properus, citus, velox. *gall. viste.*
Bits zijn. *fland.* Habitum habere alicujus rei, assuetum esse frequenti actu.
Bitse/wicke. Vicia. *ger. wicke. gall. vitsche. ital. vezza. ang. vetsche, fetsche.*
Bitse/bitsel/bits-roede/ band roede. Vimen majus.
Bitselen. Contexere vimina.
Bitten. *fland.* **j.passen.** Convenire, quadrare & Accommodare.
Bittinghe. *vetus. fland* **j.54.mudden.**

V L.

Black. Planus, æquus, æqualis. & Diductus, dilatatus explicatus. *sax. vlack.* **Het black.** Superficies. & Æquor, planities.
Blacke hand. Palma, manus explicata, manus diducta ac dilatata.
Blacke neuse. Nasus simus.
Black veld. Camporum æquora.
Black-voetigh. Planipes: plautus, plancus.
Blacke zee. Æquor mare, æquale.
Blacke. Æstuarium: locus vicissim æstu maris vel nudus, vel aquis stagnantibus offertus.
Blackheyd. Æquor, æquum, planities, superficies plana.
Blacken. Spargere flammam: vibrare in star flammæ: coruscare.

Vlacheren. Extendi in æquor: vel extendere in æquor.

Vlaeck *fris.* j. **vlack.**

Vlaede/vlaepe. Placenta, scriblita, libum, artolaganum. *germ. fladen: sax. flade: gall. flan.*

Vlaede/pannen koeck/ toerte. Panis testaceus: testuaceum.

Vlaed-panne. j. **toert-panne.** Testus, testum.

Vlaeden-backer. Libarius. *& metaph.* Adulator.

Vlaeden. *vet.* j. **vlepden.** Blandiri, adulari.

Vlaeden/ vlaen. *fland.* j. **villen.** Deglubere, excoriare. *ang. flay.*

Vlaeghe. Nimbus: repentina & præceps pluvia: & Procella, tempestas.

Vlaeghen. j. **vlaen.** Deglubere.

Vlaen/vlaeden/ vlaegen. *fland* j. **villen.** Deglubere, pellem detrahere: excoriare. *ang. flay.*

Vlaer-boom. *holl.* j. **vlier-boom.**

Vlaesch. *vetus.* j. **vosch.**

Vlaet. *vetus.* Appendix domus.

Vlagge. Aplustre, amplustre, aplustrum, vexillum navale: ornamentum navis, quod summo malo imponitur. *ang. flagge: sax. flege.* i. flammeum, flammeolum.

Vlagh-spille. Pertica aplustris.

Vlaggheren. j. **flaggeren.** Flaccere, laxari: & Volitare.

Vlamme. Flamma. *ger. flamm: gall. flambe: ital. fiamma. hisp. llama flama. ang. flamme.*

Vlamme/vlagh in de boomen. Sideratio: fungus, clavus, patella.

Vlammen. Flammare, exardere, flagrare, deflagrare.

Vlammigh. Flammeus, flagrans: flammans, rutilus.

Vlas/vlasch. Linum. *ger. flachs. sax. flaß. ang. flaxe.*

Vlasch-boken. *fland.* Mollire sive demulcere linum. *& per metaph.* Blandiri, demulcere caput, palpari.

Vlasch boker. *fland.* Adulator.

Vlasch-bolleken. Granum lini,

Vlasch-haemer. Malleus stuparius,

Vlasch-haer. Lini fibra sive pilus,

vlasch locke. Hapsus.

vlasch-man. Linarius, linopola.

vlasch-rock. Pensum.

vlasch-vrouwe. Linaria.

vlasch-verwe/blont. Xerampelinus.

vlasch-vincke/lijn-vincke. Linaria.

vlaschaerd. *vetus.* Pannus villosus: lodix villosa.

vlasschen/vlassen/van vlasch. Lineus. *ger. flaschin. sax. flessin.*

vlasschen haerd. Lanugo, flos, pilorum ad tempora eruptio, barba tenuis, prima.

vlck. j. **ulck.**

vlechte. *vetus.* Crates. *sax sicam. flechte.*

vlechte. *vetus.* Impetigo, lichen. *sax. flechte.*

vlechte van haer. Cincinnus, cirrus. & Tricæ.

vlecht-snoer. Redimiculum, tænia, vinculum quo vittæ nodantur.

vlechten/vlichten. Nectere, texere, contexere, viere: plectere.

vlecke. j. **vlacke.** Macula, *& sax. flech.*

vlecken. j. **vlacken.** Maculare, commaculare, inquinare.

vledder. *sax. sicamb. holl. fris.* j. **vlier.** Sambucus.

vledderen/ vlederen. Palpitare, leviter & frequenter movere: & Volitare: plaudere alis.

vledder-muys/vleder-muys/vlermuys. Vespertilio. *q.d.* mus volucer, volitans: *nam alas tum gestet, catera muris habet, unde & gall. dicitur ratte volage, & ratte penade q.d.* mus volatilis: & mus pennatus. *Petr. Belon. ger. fledermauß, sax. fledermuß. ang. fluttermouse.*

vlederick/vledderick/vlerick. *vetus, fland.* j. **vlerck.** Ala.

vlederchijn. j. **flederchijn.**

vleesch. Caro. *ger. fleysch. sax. fleysch. ang. flesh.*

vleesch ende bloed. Propinquus, consanguineus: Os & caro, *apud Eccles.*

vleesch-ader. Nervus.

vleesch-baucke. Mensa lanionia: epixenus, epixenum.

vleesch-block. Truncus carnarius: truncus in quo secantur carnes: epixenus, epixenum, ἐπίξενος, ἐπίξενον.

bleesch-daghen.j.bleesch tijd. Dies carnarij.

bleesch-darm. Intestinum jejunum.

bleesch-depl. Visceratio.

bleesch-gaffelken. Creagra,fuscinula.

bleesch-haeck/ bleesch-yzien. Creacentrum: creagra.

bleesch halle.j.bleesch-huys.

bleesch-hanck. Carnarium,laniena,laniarium.

bleesch-hoere. Meretrix sanguinaria : cujus causa cædes aut homicidium fit.

bleesch-houwer. *vet.* Carnifex : & Homicida.

bleesch-houwer/ been-houwer. Lanius, lanio,carnarius.

bleesch-huys. Carnarium,taberna carnaria. & Laniena,officina laniorum : laniarium.

bleesch-kruyd. Herbæ condimentariæ, quibus carnes condiuntur.

bleesch-kuype. Orcus, cadus salsamentarius, vas in quo salsamenta & carnes muriatæ conduntur: vas carnarium.

bleesch-maede. Termes,termus : vermis qui carnibus ingeneratur.

bleesch-mangher/ bleesch-menger. *vetus.* Carnarius,lanius. *ang. sax. flesh monger.*

bleesch-merckt. Carnarium,forum carnarium.

bleesch-moelie. *vetus. sax sicamb.* **j.bleesch-soppe.** Iusculum è carne. & Offa carnis.

bleesch-muys. j. spier. Torus, lacertus, pulpa.

bleesch-nat. *sicamb.* **j.bleesch-soppe.** Ius.

bleesch-pasteye. Artocreas, atis : artocrea,æ.

bleesch-yzien/ bleesch-haeck. Creacentrum, baculus prępilatus quo carnium frusta configunt ac prehendunt coqui ac lanij.

bleesch-rieckskens. Creagra,fuscinula.

bleesch-slachter. j. bleesch houwer. Lanius.

bleesch-sop. Ius,jusculum,liquamen carnium.

bleesch-stande/bleesch-kuype. Orca, cadus salsamentarius.

bleesch-taerte.j.bleesch-pasteye.

bleesch-tijd. Tempus carnarium: tempus à natali Christi inclusivè usque ad quartam feriam cinerum exclusivè, quo Romanę Ecclesię ritu carnibus vesci licet.

bleesch-ver-hooper. Carnarius.

bleesch-vol. Carnosus,carnulentus.

bleesch-vorckskens. Creagra,fuscinula.

bleesch winckel. Taberna carnaria.

bleesch wonde. *vetus.* Vulnus in carnea corporis parte, unde neque periculum mortis neque mutilationis.

bleesachtigh. Carneus. & Torosus.

bleeschachtigh/ poesclachtigh. Carnosus, lacertosus,torosus.

bleeschelick. Carneus. *vulgò* carnalis.

bleeschelick broeder. Frater germanus.

bleeschelicken lust. Concupiscentia carnis : Venus.

bleeschelick. Carnaliter, *vulgò.*

bleeschelick be-kennen een vrouwe. Corpus commiscere cum muliere.

bleet/ snuptert. Raia oxyrinchos.

bleggher. *holl.* **j. vloghel.** Ala.

bleggheren. *holl.* **j. bledderen/ blercken.** Volitare,plaudere alis.

bleghel. Flagellum teres lignum quo frugum fasciculi excutiuntur, fustis versatilis,flagellum frumentarium. *sax. flegel. gal. fleau.*

blepden/blepen. Blandiri,adulari,assentari alicui ad gratiam loqui.

blepd-baerd. Adulator.

blepd-baerden. Adulari,in os laudare.

blepd-steerten. Blandiri cauda, adulari cauda, *more canum.*

blepder. Adulator,assentator,colax.

blepdinghe. Adulatio,assentatio.

blepsch.j.bleesch.

blepssem. *holl* **frepssel.**

bleke/bleken. *sax. sic.* **j.pepel.** Papilio.

bleimme.j.blieme.

bler-boom. *vetus. holl.* **j.blier-boom.**

bler-muys.j.bledder-muys.

blercke. *stand.* **j.bleughel.** Ala.

blercken. Volitare,concutere alas.

bleesche.j.flesche.

blete. Rete piscatorium.

vletten. *verus.* Fluctuare, fluctuari.

vleughe/vloghe. Volatus, us, volatura.

vleughe/vlugghe. Columbarium: & Aviarium.

vleughe. Caterva volatilis, grex avium.

vleughel/vleghel. Ala. *germ. flugel sax. flogel.*

vleughelen/vloghelen. Alas constringere, revincire vel retorquere alicui manus post terga, rejectas in dorsum manus vincire, manus post terga connectere, restringere à tergo manus. *metaphora ab avibus sumpta.*

vleughs. Statim, illico, mox, confestim, celeriter. *q. d.* volando.

vleuwen/vleeuwen. *verus. stand.* j. **vlepden.**

vlichelen. Volitare, subvolare, concutere alas.

vlichel-steerten/ vlich steerten. Micare cauda, per intervalla movere caudam. & Discutere.

vlicheltert/vlyfeltere. j. **pepel.** Papilio.

vlichten. j. **vlechten.** Nectere.

vlickeren/vlicken. Micare.

vlieden. Fugere, aufugere, terga vertere, terga dare. *germ. fyehen ang. fye.*

vlied-bergh. *verus stand.* Refugium, asylum, locus refugij.

vlieder. *verus.* j. **vlier.** Sambucus.

vliegh/wind. Acello, lælaps, canis admodum velox. *q. d.* volans.

vliegh-wouter. j. **pepel.** Papilio.

vlieghe. Musca. *ger. fleg. sax. siege. ang. flye.*

Groen vlieghe/ Spaensche vlieghe/ keyer. Cantharis.

vlieghen-lay. Muscarium.

vlieghen net. Conopæum, textile tentorium, quod lectis imminet, arcendis muscis & culicibus comparatum.

vlieghen steker. *sax.* j. **vlieghen-vanghet.** Cinclus, muscipeta, culicilega, motacillæ aviculæ genus. *vulgò* muscicapa.

vlieghen-waeyer. Muscarium.

vliegh-walop. *stand.* Cursus gradarius, rotundus. *vide* **Galop** *in append.*

vlieghen. Volare, verberare aëra pennis, verberare alis æthera. *germ. fliegen. sax. flegen ang. flye.*

vlieghen ende iaeghen. Aucupari & venari, venari aves & feras, aucupio voluptatem quærere, aves & feras consectari.

vlieghelen. j. **vliechelen.** Volitare.

vlieghende dier. Animal volucre, volatile.

vlieghende hert. Scarabæus lucanicus, taurus. *vulgò* cervus volans.

vlieghende oogben. Oculi emissitij, oculi vagi, huc atque illuc excurrentes, omnia curiosè observantes: *Aer. Lun. &* Oculi peti, petuli, lascivi, ignea quadã mobilitate præceleres ac quasi volantes. *Cel. Rhod.*

vlieghende peerd. Pegasus.

vlieghende vier. Scabies volatica.

vlieghende vendelen. Signa erecta.

vlieghende woort. Volaticum verbum, quod avolat & evanescit simul atq; pronuntiatum est, verbum inopinatum.

vlieghet/voghelet. Auceps.

vlieghet. Drachma, nummus quatuor stuferorum, aquilę sive angeli volantis effigie, denarius.

vlieghet. Palla, vestis muliebris antrorsum divisa, & alarum instar replicata, stola, reciniũm. **Vlieghet** (*inquit Georgius Colvenerius*) *Belgis est* vestis superior aperta parte anteriori, atque nunc ferè mulieribus tribuitur. *à volando nomen accepit. Interdùm autem* canis *vulgò dicitur, quia dum hæc vestis à vento elevatur, instar canis à tergo subsequitur.*

vlieme/vlijme. *verus.* j. **flijme.** Phlegma.

vlieme/ vliem-yser/ laet-yser. Scalprum chirurgicum, scalpellum, phlebotomum. *germ. fliedmen. Sumptum, ut videtur, à Græcis vocabulum, G. sner.*

vlieme van t'hoyen. Arista, spica.

vlieme van den visch. Arista, spina piscis, aculeus piscis: & Pinna.

vliemen. Incidere scalpello, scarificare.

vliemen den swepp. Rescindere summum ulceris, incidere apostema, scarificare, excidere carnem putridam.

vliem-yser. j. **vlieme.** Scalpellum.

vlien/vlijen. *sax. fris. sicamb.* Ornare, comere, concinnare, componere, aptare in ordinem.

vliender. j. **vlinder.**

blier/ blier-boom. Sambucus. *sax. flederbom* **Wilde blier. j. addick.** Ebulus.

blier-busse. j. klater-busse.

blieren/ van blier. Sambuceus.

blies. Vellus, pellis cum villis, melota, æ: melote, es: pellis ovina unà cum lana corpori detracta. & Lana ex ove empta & conglobata, globus lanę. *sax. fluss. ang. fleese.*

blies. Numus aureus & argenteus, vellere insignitus.

bliesken. Membrana, membranula, cuticula.

bliesken op het melck. Crustula, membrana lactis, id quod in superficie calefacti lactis, aliarúmve rerum coit atque concrescit.

blies-heeren/ heeren van t'gulden blies. Proceres aureo vellere torquati, equites torquati, equites aurei velleris.

blies-steen. j. vier-steen. Silex. *q. d.* lapis aurei velleris.

bliesen der schaepen. *vetus.* Vellus demere ovibus, tondere oves.

bliet. *holl* **j. blijt.** Alacritas.

bliet. Amnis, fluvius, flumen, rivus. *sax. fleth:* **Blietken.** Fluentum.

bliet-stupter/ boom-stupter. Portitor, limenarcha.

bliet-water/ bloet-water. Flumen vivum.

blieten. Fluere, fluitare, meare, manare, labi, fluere, abundare. *βλύσαι. ger. fliessen. sax. fletan, flyte.*

blieten. *fris.* Tollere pinguedinem supernatantem.

blieten. *zeland.* **j. bloten.** Cremorem lacti adimere.

blietigh. Fluens, manans: & Liquidus, fluidus.

blietigh. j. blijtigh. Alacer, acer.

blijen. j. blien. Ornare.

blijme. *vetus.* **j. flupme.** Phlegma.

blijt. Diligentia, opera, studium. *germ fleiss. sax. flijd.*

blijtigh. Diligens, studiosus, sedulus, alacer, acer, agilis, impiger, industrius, intentus, gnavus, vividus, vergetus.

blijtigh ghe-sichte. Frons exporrecta, hilaris.

blijtighen. j. be-blijtighen. Diligentiam adhibere.

blijtighept. Industria, diligētia, studium.

blijtighlick. Diligenter, sedulò, alacriter, acriter, impigrè, attentè, vigilanter.

blimme. j. blieme.

blinder. Herba podagraria.

blinder/ blinder-boom. *fland.* Sambucus.

blinder. *holl. fris* **j. pepel.** Papilio.

blinte. *sax. fris.* **j. kepe.** Silex. *ang. flynt.*

bllinck/ blck. *vide* **ullinck/ ulck.**

blocke/ lockie. Floccus. *germ. flock. gall. floeq, foquet. ital. fiocco. hisp. flucco. ang. flocke.*

blocke. Tomentum.

block-asschе. *vetus.* Favilla.

block-biese. j. kattoen-biese.

block-bedde. Culcita.

block-haer. Lanugo, tenera lanugo.

block-wolle. Lanugo.

block-vultsel. Tomentum.

blockaerd. Homo fluxus, ignavus, laxus, remissus, resoluto & fluxo corpore, languidus: defloccatus.

blocken. j. sneeuwen. Ningere. *ital fiocare.*

blockigh. villosus.

bloeck. Devotio, imprecatio, sinistra imprecatio, execratio, dirę; dirę imprecationes, dirum imprecamem, dira devotio, detestatio, maledictum, maledictio: horrenda imprecatio.

bloecken. Imprecari, sinistra imprecari, dira imprecari, execrari, devovere, *ger. fluchen.*

bloed. Fluxus, fluxio, profluvium.

bloed. Flumen, fluvius, amnis. *germ. fluss: sax. foeth, foth, futg: ang. floude, fludde.*

bloed der zee. Æstus, accessus maris, incrementum maris. *gal. flot.*

bloed des buycks. j. loop. Profluvium alvi.

bloed-beke. Rivus, torrens.

bloed-papier. Papyrus bibula, perfluens.

bloed-visch. Piscis fluviatilis.

bloed-water. Flumen vivum, aqua fluvialis, fluminea: aqua jugis, aqua perennis.

bloeden/ bloepen. Fluere. *ang. flowe.*

bloedigh. Fluidus, fluxus, a um.

bloedighept. *vetus.* Copia, abundantia.

vloegh. Striges, canaliculi, cavi canaliculi columnæ ſtriatæ.

vloer. Pavimentum, area. & Contabulatio. *ſax. flor. ang. floore.*

vloer-duyve. j. huys-duyve. Columba cicur. & *Metaphor.* Meretrix.

vloer-duyven. Domi latitare.

vloer-tichel. Tegula, qua pavimenta ſternuntur.

vloeren. Pavimentare.

vloes/vleus/vlus. *vetus*. **j. teghen woordigheyd**. Inſtans, inſtans momentum, breviſſima pars temporis. & Mox.

vloghe/vloghel. j. vleuge/vleughel.

vlope/vloo. Pulex. *germ. floch. ſax floch. ang. flea.*

vlop-kruyd. Perſicaria & Coniza, pſyllium pulicaria herba. & Pentaphyllum quinquefolium.

vlopen. Venari pulices, captare pulices.

vlopen. Scrinium ſive marſupium alicujus compilare: ſuppilare, manticulari.

vlome. *ſax.* Abdomen.

vlome. *ſax ſic* **j. ſchubbe**. Squama piſcis.

vlomen j. ſchubben. Deſquamare piſcem.

vlooten. j. vloten.

vlot/vlote. Ratis, ſchedia, connexę invicem trabes: navigij genus ex rudibus aſſeribus & trabibus nexum. *germ flotz. flotte. ang fate.*

vlot. j. ancker-vlot/ voepe.

vlot van bieſen. j. dobber. Scirpea ratis,

vlot-balcken. Ratis.

vlot-gras. Gramen aquis innatans.

vlote van ſchepen. Claſſis, multitudo navium. *vulgo* flota. *ſax. vlate, gall. flote, hiſp. flota.*

vlote. Raia minor. *piſcis genus.*

vloten. j. vlotten. Natare: & Fluctuare.

vloten/vlooten/vlieten het melck. *ſland. friſ. zeland.* Cremorem lactis colligere, cremorem tollere.

vlot yout. j. kozck.

vlote-melck. *ſax. holl zeland. friſ* **j. verſaent melck**. Lac ſine cremore.

vlote-melck. *ſax ſicamb.* Lac gelatum. *ſax. flotemelck.*

vlot-papier. j. vloed-papier.

vlotte. Fluctus, unda. *gal flot. ital flotto.*

vlot-vederen. Pinnæ piſcium.

vlotten. Fluctuare, fluctuari, fluitare, jactari fluctibus: & Natare, ſupernatare. *gal flotter. ang flote.*

vlouwe. Tendicula, nebula: nebuloſum rete, quod turdis & gallinaginum generi tenditur.

vlucht. *vetus*. Volatus. *ang flight.*

vlught. Fuga. *germ. flucht. ang. flyghte, flight.*

vluchtigh. Fugitivus, profugus.

vluchten. Fugam capere, capeſſere, petere, agere: fugere, aufugere, fugę ſe dare: conjicere ſe in fugam.

vlugghe. Volucer, volatilis, volatui maturus, pennipotens. *ang. fowle.*

vlugghe. Pubens, pubeſcens.

vlugghe. Apricus homo: aprica avis & ſole gaudens.

vlugghen. Plumare, plumeſcere, plumas emittere: & Pubere, pubeſcere.

vlugghen in de ſonne. Apricari, in apricо eſſe, captare ſolem, in loco aprico & ſoli expoſito verſari & geſtire inſtar avium.

vlugh-voghel. Avis aprica.

vlugghelen. *vetus* **j. vlichelen**. Volitare.

vlughs. Ocyus, cito, dictum factum, extemplo. *germ flughs.*

vlughs/flughs. Velox: & Velociter. *germ. fuglis.*

vlughs/vloes. Inſtans. & Mox.

V N.

vncken/vnghel/ vnſter. j. uncken/ ungel/ unſter.

V O.

vochel/ghe-vochelte. Ovi umbilicus.

vochelen. j. voghelen. Inire, coire more avium.

vochs. j. vos. Vulpes.

vocht. *vetus* **j. ge-vecht**. Pugna. *ang. fight.*

vocht. j. voght. Tutor.

vocht. j. voeght. Madidus.

vodde. Panniculus, pannus craſſus, vilis, attritus & laceratus.

vodde. Mulier pannoſa, pannucia, ignava. & Meretrix.

vodde/wiſch/wiſch doeck. Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.

vodden/voddertje. Scruta, orum.

vodden ende vletsen. Panniculi triti.

vodden/ ver-vodden / lappen. Interpolare.

vodder/vvodder. Interpolator.

vodderije. Scruta, orum : peniculamenta trita & lacera : pannicularia, panniculi.

vodderije. Interpolatio.

voddigh/vodachtigh. Pannosus.

vodsigh. *holl.* **j. modderachtigh.** Paluſtris.

voecht/vucht. Humidus, humectus, udus, madidus, madens. *germ feucht. ſax. foucht, fouchtich.*

voecht-aers/vucht-aers. *ſicamb.* **j. ſcholver.** Carbo aquaticus.

voechten/vuchten. Humectare, rigare.

voechtigh. j. voecht. Humidus, uvidus.

voechtighept. Humor, mador, latex.

voechtighen. Humectare, rigare.

voeden/vueden. Alere, nutrire, fovere, educare. *ang. feade.*

voeder. j. voedſel. Alimentum, alimonia, pabulum.

voeder der beeſten. Pabulum, paſtus, paſtio. *vulgò* fodrum. *germ. futer. ſax. fodr. voder. gal. fourrage. ang. forage, foder.*

voederen. Nutrire, cibare, paſcere. *angl. feede.*

voederen. Pabulare, pabulum pecori ſuppeditare.

voeder-korf. Corbis pabulatoria.

voederinghe. Pabulatio, pabulum, pecudum paſtus, paſtio.

voeder. *vetus.* Theca. *germ. futer. ſax. foder. gal. fourreau* vagina, theca enſis *dicitur.*

voeder. j. voghen-koker. Corytus. *ſax. foder.*

voeder. Pelles ſubductitię, pannus ſubductitius. *ang. furre.* i. pelles.

voeder-hemde. *ſax. ſic.* Subucula. *ſax. foder hemde.*

voeder laecken. Pannus ſubductitius.

voederen. Fulcire, munire.

voederen een kleed. Fulcire, ſuffulcire, duplicare veſtem.

voederen met pelſſen. Pelliculare, ſubducere pellibus. *vulgò* foderare, forrare. *gal. fourrer. hiſp. enforar. ang furre.*

Voederer. *ſland.* **j. peltier.** *gal. fourreur. ang. furrier.*

Voederinghe. Pannus ſubductitius, pelles ſubductitię : ſuffultura. *vulgò* forratura. *germ. futertuch. g. i. fourrure. ital. enferro. hiſp. fodra. ang. furre.*

Voeder. j. voer. Vehes.

Voeder wijns. *vide* **voer wijns.**

Voeder-wijn/ voer-wijn. j. ghe-baette-wijn. Vinum factum, vinum dolearе: in dolia conditum nec turbulentum amplius : novum, nec dum veteranum. *germ. fuerweyn.*

Voedſel. Alimentum, alimonia, nutrimentum, eſca, cibus : & Fomentum, fomes.

Voedſtere. Nutrix.

Voedſterer/voedſter-heer/ voedſter-vader. Nutritius, nutritor.

Voedſter-kind. Alumnus, puer lactens.

Voedſter-loon. Nutritia, orum, merces nutricis.

Voedſter-vader. *Fland.* Nutritius.

Voedſteren. Nutrire puerum, lactare infantem, nutrire, nutricare, educere, alere

Voedſterlinck. Alumnus.

Voege. Iunctio, junctura, conjunctio, compages, compago, commiſſura. *ger. fug.*

Voege. Commoditas, opportunitas, decentia.

Voeghe. Diſpoſitio, ſimilitudo, modus, ratio, ritus, mos. *ital. foggia.* **In deſer voeghen.** Hoc modo, hoc caſu, hac ratione, hac conditione, hoc pacto.

Voeghen. Iungere, aptare, accommodare, applicare, componere, diſponere, committere. *ger. fugen.*

Voeghen. Decere, convenire, decorum eſſe.

Voeghelick. Commodus, accommodus, aptus, appoſitus, congruus, opportunus.

Voeghelicken. Commodè, accommodè, convenienter, aptè, appoſitè.

Voeghelickheyt. Commoditas, convenientia aptitudo.

Voegh-ſel. Iunctio, conjunctio, junctura, compages, compago, commiſſura.

Voeper. j. voeder. Pabulum.

Voeper. i. **voeder.** Pelles subductitiæ.

Voeper. i. **voer.** Vehes.

Voele. *vetus. holl.* i **vele.** Multus.

Voelen. i. **ge-voelen.** Tangere. & Sentire. & Sapere. *ang. feale. fele.*

Voer, voeper, voeder. Vehes, vehis, vectura. *germ. fuder. fuir. sax. fo der, voder.*

Voer oft voeder houts. Vehes lignorum.

Voer oft voeder wijns. Culeus. *vulgò* plaustrum vini. Plaustrum *autem, inquit Andr. Althamerus Germanis est* mensura duodecim urnas continens. *agnoscit.* ses ames.

Voeren-wijn. i. **voeder-wijn.**

Voeren. Vehere, subvectare, ferre, deferre, gerere, portare, ducere, deducere, ductare, comitari.

Voeren een schip. Agere navem exercere navem, facere navicularian, regendæ navis artem exercere. *ger. fahren.*

Voeren een saecke. Causam agere.

Voeren een oorloghe Bellum gerere, bellum ducere, belli gerare.

Voeren het woord Orare, causam aliorum orare, orationem habere.

Voer-kabel/duyr-kabel/treck-kabel. Remulcus, funis quo religata major navis minorem sequitur remis actam.

Voer-lieden. Aurigæ.

Voer-loon. Vectura, merces quę pro vectura solvitur.

Voer man. Auriga, aurigarius, essedarius, quadrigarius, plaustrarius, carrucarius. *sax. volreman.*

Voer-wijn. i. **voeder-wijn.**

Voerer/voerder. Vector, auriga: & Dux, ductor.

Voere. Actus, actio, gestus, mos.

Voer-loos. Immodestus, petulans, lascivus.

Voer-loosheyd. Immodestia, petulantia, lascivia.

Voeren/vueren/vozen. *sland. holl.* Castrare, exsecare.

Voerschinck. *holl. sicamb.* Porcus castratus.

Voerne. *Sland. sicamb.* Varius, truta. *piscis genus.*

Voesteren. i. **voedsteren.**

Voet. Pes. *ger. fuss. sax. voth, fot. ang foote.*

Te voet gaen. Iter pedibus ingredi, ire pedibus.

voet by voet schrecken/voet by voet setten. Collato pede præliari, gradum conferre cum hoste, conferre manum, ad manus venire.

voet-houden. Conferre pedem, collato pede prœliari.

voet/voet-maete. Pes, quatuor palmi sive digiti sedecim.

voet oft schraeghe. Fulcrum.

voet van het stock-beld. Suppedaneum, quod simulacrorum pedibus substernitur.

voet van de kolomme. Basis: pes sive fulcimentum columnę, spira, abacus, quadra sive lamina columnę subjecta.

voet. i. **onder-setsel.** Basis.

voet van den bergh. Radices montis, pes montis.

voet van den mast. Calx mali: ima pars mali.

voet. Modus, modulus. **Voet houden in dansen/ slagh houden.** Saltare in numeros: pedes & brachia certa arte ac lege movere: arte saltare ad præcinentis vocem.

voet. Modus, lex, conditio. **Op dien voet.** Eo modo, ea lege, ea conditione.

voet. Ansa, occasio. **Den voet gheven/ oorsaecke gheven.** Dare ansam, præbere occasionem, fenestram aperire.

voet-anghel. i. **minck-yser.** Murex, tribulus.

voet-bancke. Scabellum suppedaneum, scabile: hypopedium.

voet-band. Compes.

voet-becken/voet-tobbeken. Pelluvium: pelluvia æ. *vas lavandis pedibus aptum.*

voet-boeyen. Compedes.

voet-boghe. Balista chalybea, arcubalista, scorpio: arcus chalybeus, arcus balistarius: qui pedibus, dum tenditur, deprimitur. *vulgò* arcus pedalis.

voet-boogh-schutter. Arcubalistarius, scorpionarius.

voet-boreck. Pedule.

voet-evel. Podagra.

voet-siecte. Podagra.

Voet-futſel.j.voet-voetſel.
Voet-gangher. Pedes,pedeſter.
Voet-ghichte. *holl.friſ.* Podagra.
Voet-ghichtigh. Podagricus.
Voet-helde. *ſax.ſicamb.* Compes,pedica.
Voet-hol. Vola,concavum pedis.
Voet-hozen/hoef-hozen. Vngula.
Voet-pſer. Nervus,numella,compes.
Voet-pſer.j.minck-pſer. Murex.
Voet-pſer/hs-ſpoze. Encentris.
Voet-keten. Compes,numella.
Voet-knecht. Pedes. **voet-knechten.** Pedites,peditatus.
Voet-lieden. Pedites.
Voet-looper.j.lackepe. A pedibus,pediſſequus.
Voet-maete.j.voet. Pes,quatuor palmi.
Voet-naegel. *friſ.* **j.minck-pſer.** Murex.
Voet-pad. Semita,via anguſta: & Callis. via trita.
Voet-pijne. Podagra.
Voet-ſchemel. *ſax.ſicamb.* **j.voet-bancke.** Scabellum ſuppedaneum.
voet-ſand. *vetus.* Litus.
voet-ſets.j.voet-futſel. Pedule.
voet-ſpoze. Veſtigium pedis.
voet-ſole.j.ſole. Planta pedis.
voet-ſtaens. Statim, actutum, eveſtigio. *vulgò* pede ſtante.
voet-ſtap. Veſtigium,peda,æ.
voet-ſtijl. Suppedaneum.
voet-ſtellinghe. *ſtand.* Retentio, *vulgò* arreſtamentum.
voet-ſtrick. Pedica.
voet-tol. Tributum à pedite exigi ſolitum. *vulgò* pedagium.
voet-trede.j.voet-ſtap. Veſtigium.
voet-val. Supplicatio : & Homicidij expiatio, reo ſupplice in genua provoluto : expiamentum, expiatio necis humanæ.
voet-val doē. Procidere in genua ante pedes alicujus: ſupplicem fieri: ad genua alicui accidere,ſe ad pedes alicujus abjicere. & Cędis offenſam expiare: cędem piaculoluere.
voet-valligh. ſupplex, ad pedes alterius ſeſe proſternens, ſupplex genibus pronis : provolutus ad genua vel ad pedes alicujus,ſupplex ad pedes jacens,
voet-verſſen. Calx.
voet-vloghelen. Talaria.
voet-voetſel/voet-vutſel/voet-futſel. Fomenta pedum,pedule, pedulia. & Meretrix,concubina.
voet-volck. Pedites,peditatus: copiæ pedeſtres.
voet-wegh/voet-pad. Semita, trames.
voetigh. Pedalis.
voetken. Petiolus, pediculus,parvus pes.
voetken ſetten. Supplantare : pede ſuppoſito in terram dejicere.
voetken veur voetken. Pedetentim, tacito pede, lento pede, gradatim, paulatim.
voetelingh. Pedule,ſolea caligæ.
voghel. Avis,ales,pecus volatile. *germ voghel.ſax.vogel,vagel.ang.foule.* **Vogelken.** Avicula.
voghel int ey.j.ghe-voghelte.
voghel. *metaph.* Vir alacris, ſtrenuus, acer.
vogel-vlaecken. Dormitare inſtar avium, leviter dormite.
voghel-vuer. *ſax.* Cavea.
voghel-gioole. Cavea.
voghel-grijp. Gryps, gryphus.
voghel-heyn. Onocrotalus. *q.d.* avis peregrina ſive extranea: *qualem Machlinia aluit quinquaginta & amplius annos.*
voghel-herde. *ſax.* Area.
voghel-hond. Canis auceps: canis aucupatorius.
voghel-huys. Aviarium,cavea aviaria,cohortalium avium ſtabulum.
voghel-iacht. Aucupium.
voghel-kope. Aviarium,ornithoboſcion, ornithotrophium,locus in quo aves nutriuntur.
voghel-krupd. Alſine,hippia.
voghel lijm. Viſcus,viſcum,glutinum aucupum.
voghel-man. Aviarius,fartor.
voghel-meeſter. Fartor.
voghel-net. Rete aucupis,tendicula,panthetum.
voghel-neſt.j.neſt. Nidus.
voghel-neſt. Coronopus. *vulgò* herba ſtella.

la. & Pastinaca erratica. & Satyrion abortivum, orchis abortiva. *vulgo* nidus avis. *herba radicum fibris implicatis instar nidi avis.*

voghel-recke. Sedile avium.

voghel-roede. Ames.

voghel-slagh/knippe.j.slagh. Transenna, decipula avium.

voghel-stanghe. Ames.

voghel-strick. Tendicula.

voghel-tebe. Canis aucupatoria, sagax.

voghel-terre. Viscus, viscum.

voghel-vangh. Aucupium.

voghel-vanghen. Aucupari.

voghel-vanghet. Auceps.

voghel-voet. Ornithopodium, *id est*, avis pes. *vitium frumentorum, sic dictum à similitudine pedum avicularium, quas recurva articulataque silqua refert.*

voghel-waer-seggher. Augur.

voghel-waer-seggherije. Augurium.

voghel-wepde. Ornithoboscium. & Solum cessans, ager effœtus, glabretum. *q. d.* pascuum avium.

voghelen. Aucupari, aves consectari, quærere, venari: & Inire, coire, rem veneream exercere: *ab avium salacitate metaphora sumpta.*

voghelet. Auceps, venator avium. & Homo salax.

voghelet.j.rabaudeken. *vetus. stand.* Tormenti bellici genus.

voghelrije. Aucupium, aviarium.

voght/vooght. Præfectus, toparcha, satrapa, satrapes, diœcetes, qui provinciam regis vel magnatis alicujus gubernandam suscepit, eparchus, provinciæ præfectus: & Prætor, juridicus, judex: & Tutor, pupilli defensor, pupilli curator: & Educator, nutritor, nutritius. **Voght.** *stand. Iperius.* Consul. *βοηθὸς.* i. principis auxiliaris minister: *lod. Vvilich.* præfectus, adjutor, auxiliator, fautor. *vetus. ger. vueth.* i. advocatus, patronus. *sax. vaget.*

voghtdije. Provincia, satraphia, eparchia, toparchia, præfectura, prætura, jurisdictio. *βοήθεια*, & Tutela patrocinium. *ger. voythey, voeth y.*

voght-ghe-naghte/ voght-ghe-dinghe/ voght-dagh. Iudicium Comitis: judicium à prætore agi solitum, certis anni temporibus, dies comitialis.

voght-schap.j.vogh-dije.

voght-dingh. *vetus sax.* Iudicium.

voghtdesse/voghtdinne. Tutrix.

voght-kind.j.weese. Pupillus, orphanus.

voght-schap.j.voghdije.

voghten. *vetus.* Gubernare, tueri, curare: & Educare, fovere, nutrire.

voghtenisse/ voghtnisse.j.vondnisse. Iudicium, sententia judicis, judicatum.

voghtenissen/voghtnissen. *vetus* j. **vondnissen.** Iudicare.

voghtnisser. Iudex.

vope. Matrix, femina quæ fœtus gratia alitur, femina cuniculi, mater.

vope/frise/bloem-werck. Zophorus, pictus baltheus in quo metopa & figuræ exsculpuntur.

vope oft frise van de koetse. Frons lecti, pars anterior superiorque fulcri, ora sive extremitas operis intestini.

vope van de kercke. Ambitus, circuitus templi superior, peribolus, murus solarium ambiens, repagula tecti plani, lorica.

vopen/ kanteelen. Acroteria, eminentia fastigij ædificiorum pinnacula & signa; pinnæ.

vope/ fope/ letste. Vinum profectitium, symposium viæ causa. *gall. voye*, iter *significat.*

vops/vopse. Vox. *gall. voix. ital. voce. hisp. voz. ang. voyce.*

vops.j.keur-stemme. Suffragium.

vokelaer. Chrysanthemum segetum, bellis lutea, chamæmelum luteum.

vol. Plenus, refertus, differtus, impletus, repletus. *ger. voll. sax. full ang full.*

vol. Fœtus, fœtuosus, plenus fœtu, gravidus.

vol oft swaer harnas. Gravis armatura.

Ridder-man int vol harnas. Miles gravis armaturæ, cataphractus, cataphractarius.

volle be-taelinghe. Integra solutio.

volle macht. Potestas plena, absoluta, plena authoritas.

volle maene. Plenilunium, ſolis & lunæ oppoſitio.

vol ende ſat. Satur. **Volle verwe.** Color plenus; ſatur.

vol *in compoſitione ſignificat* perfectionem actus verbi cum quo componitur: *ſicut* per *apud Latinos.*

vol-brengben, Implere, complere, perficere, conficere, exſequi, perſequi, conſummare, abſolvere, tranſigere, peragere.

vol-brengben ſinen wille. Explere animum, ſatisfacere animo.

vol-bancken. Referre gratiam, plenè gratias agere.

vol-bienen. Emereri.

vol-bient. Emeritus.

vol-boē. Implere, complere, perficere, peragere, abſolvere: & Satisfacere, ſatisdare, in aſſeni ſatisfacere, exſolvere, perſolvere.

vol-boen de be-loften. Promiſſa factis perſequi.

vol-boeninghe. Satisfactio.

vol-bueren. Perſeverare, perſtare, permanere, perdurare.

vol-buerigh. Perſeverans, aſſiduus, pernix.

vol-buerighlick. Perſeveranter, conſtanter ad finem uſque.

vol-ēpnden. Perfinire, exequi, abſolvere, peragere, ad finem perducere, colophonem addere, ſive imponere, complere.

vol-herden. Perdurare, perſtare, perſeverare, conſtare, conſtanter permanere, perſequi, continuare, perennare.

vol-herdigh. Perſeverans, conſtans, pernix.

vol-herdighēyd. Perſeverantia, conſtantia.

vol-herdighlick. Perſeveranter, conſtanter

vol-hoogbe. Omnino altus, prorſum altus.

vol-jaerd. Adultus, adulta ætate, plenis nubilis annis, *Virg.*

vol-jaerigh. Major annis, integer ætate.

vol-komen. *vetus. ſtand* Perficere, conſummare, abſolvere, exequi.

vol-komen. Perfectus, integer, abſolutus, totus, plenus.

vol-komenheyd. Perfectio, integritas, abſolutio plenitudo.

vol-komenlick. Perfectè, abſolutè, plenè.

vol-leeren. Perdocere: & Perdiſcere.

vol-leert. Perdoctus.

vol-leeſten. Perficere, efficere, abſolvere, ſatisfacere, perdurare.

vol-lijbigh. Corpulentus, compactus corpore, carnoſus, pinguis, habitior, ſolidus corpore, obeſus.

vol-lijbighēyd. Corpulentia.

vol-loven. Plenè & dignè laudare.

vol-macht/ vol-machtigh. Procurator, ſyndicus. *vulgò* mandatarius: cui libera adminiſtratio & abſoluta poteſtas data eſt.

vol-machtighen. Dare abſolutam poteſtatem.

vol-maecken. Perficere, abſolvere: expolire: extremam manum imponere. & Implere, explere.

vol-maeckt. Perfectus, abſolutus, integer: ad unguem factus.

vol-maeckthēyd. Perfectio, integritas.

vol-maecktelick. Perfectè, abſolutè, conſummatè, integrè.

vol-nae. *holl.* j. **by-nae.** Propè, propemodum: ferè, ferme.

vol-op Benigno cornu, pleno & largo cornu, plena manu, affatim, abundè.

vol-pijſſen. j. **vol-loven.**

vol-ſchieden. *vetus.* Confici, perfici.

vol-ſeggben. Perorare.

vol-ſlaeghen kleed. Veſtis laciniata, laciniosa, ampla, ſinuoſa, ſtriata.

vol-ſtaen. Conſtare. & Perſiſtere. & Satisfacere.

vol-ſtandigh. Conſtans, perſiſtens perſeverans.

vol-ſtrecken. j. **vol-brengben.** Exſequi, perficere, perpetuare.

vol-ſwert. Perniger.

vol-toonen. Plenè probare teſtibus.

vol-voeren. Tranſigere, peragere, exſequi: ad exitum perducere: perficere: abſolvere, complere rem inceptam.

vol-waſſen. Creſcere ad juſtæ ſtaturę ſuæ altitudinem: excreſcere.

vol-waſſen. Adultus, exoletus, bupæda.

vol-

vol-wercken. Perficere.

vol-wyghh. *verus* Bellum, prælium.

vol woozd/ volgh woozd. *verus.* Affirmatio, assertio, approbatio, assensus, consensus.

vol-woozden. *verus.* Affirmare, asserere, approbare, consentire.

vollen. *j.* **vullen.** Implere.

vollick. Plenè: & Confestim.

vollinck. *Bland.* Farraceum: edulium ex alica farris.

volard/ vollaerd. *bland. brug.* Genus libi oblongi: & *levan. brux.* Genus libi quod festis natalitijs Christi donatur: libum Saturnaliticium: apophoretum adoreum: libum cuneatum: *vide* **kerst-feel.**

volck. Populus, plebs, gens, vulgus: volgus *apud veteres præsertim comicos. ger. volck. sax. vólker. isal. vulgo. ang. folke.*

volcksken. Popellus, plebecula.

volck-ryck. Populosus, plenus populo.

volck-wyghh. *j.* **vol-wyghh.** Prælium.

volen. *j.* **veulen.** Pullus equinus.

volghen. Sequi, consequi, subsequi. *germ. folgen. ang. follow.*

volghen. Assentire, consentire, in sententiam alterius ire.

volghen het vonnisse. Pedibus in sententiam ire.

volgh-eed. Iurisiurandi sive sacramenti præcedentis persequens assertio. *q. d.* sequens juramentum.

volgh eeden/ volgh-eeders. Iuramenti ab alio facti assertores.

volgh heeren. *j.* **volgh schepenen/ jaeheeren.**

volgh schepenen/ volgh-heeren. *j.* **jaeheeren.** Pedarij senatores.

volgh spraecke/ volgh woozd. Assentio, approbatio, assertio rerum ab alio dictarum.

volgh-vonnisse/ jae-vonnisse. Sententia pedaria, *Gell.*

volgh-woozd. *j.* **volgh-spraecke.**

volgher. Sectator, assectator.

volgher. *j.* **volgh-heer.**

volgher. Currus minor, majorem præcedentem sequens.

vollegher. *j.* **vullegher.**

vollen. *j.* **vullen.** Implere.

vollen/in den kom spzinghen. Argutari pedibus: telam laneam rudem subigere pedibus subsaltando identidem: fullonio saltu vestimenta calcare, premere & densare, cogere pannum pedibus, obterere, proterere. *gall. fouller.*

vol-kom. Alveus fullonis: in quo telam laneam pedibus subigit.

voller. Fullo, nacca, stybis, *à calcandi usu. Cal. Rhodig. gal foulon. ang. fuller.*

volders aerde/ vol-aerde/ wasch-aerde. Terra Cimolia, terra Cretosa, creta Cimolia, terra fullonum: terra alba qua fullones utuntur in extergendis & eluendis pannis.

vollerije. Fullonia, fullonica, fullonis officina. & Fullonis ars.

voncke. Fomes, suscitabulum, igniarium, materia arida quę de facili ignitur.

voncke/ghenstere. Scintilla: strictura. *ger. funck.*

vonck-hout. Igniarium: lignum carioſum facilè ignem concipiens.

voncken. Scintillare.

vonckel. *j.* **voncke.** Fomes.

vonckskken. Scintillula, igniculum.

vond/ vindinghe. Inventum, inventio.

vond/ list. Dolus, commentum, ars, inventum.

vondelingh. Repertitius, inventitius.

vondelingh. Expositus puer, puer abjectus in publicum, puer projectitius, abjectus & fortunę commissus, inventitius. **Sijn kind te vondelinghen setten.** Puerum exponere: proprium puerum rejicere, & alicubi deponere ubi inveniatur: abjicere, fortunę committere.

vonden. *j* **ghe-vonden.** Inventus.

vond-meester. Manceps sive redemptor rerum inventarum.

vondnisse/ vonnisse. Sententia, judicium, res judicata. **vondnisse** *à* **vinden** *sive* **vinnen.** *id est,* ab inveniendo *dici videtur.* **Het vonnisse vinden.** *antiquissima est phrasis, tam apud nos quàm apud veteres Sicam-*

Sicambros & Saxones. Audita utraque parte, & causa ex allegationibus & probationibus penitus cognita, sententiam eruere, & investigando invenire, atque inde pronuntiare. *vetus fland.*

vonneſſe. *Quidam veteres libri habent* **vognis** *&* **voghynis**: *à* **voght.** i. præfectus, judex.

Vondniſſen/vonniſſen. Iudicare, sententiam dicere, dare, ferre.

Vondniſſer/vonniſſer. *fland.* Iudex.

Vondiſlick/ vonniſlick. *vetus.* Iudiciarius judicialis.

Vondel/vonder. Ponticulus, parvus pons.

Vonte/ vunte. Baptisterium, fons sacer: piscina lustralis: colymbetra: lavacrum sacrum. *gall. fons. ang. fonte.*

Vont-waeter. Aqua sacra, aqua baptismi.

Vontigh. j. **vintigh.**

Vooghs. j. **voos.** Fungosus.

Vooght. j. **vogt.** Tutor.

Vooz. j. **veur.** Ante, præ.

Vooz. *vetus.* j. **vaerd.** Alveus: & Vadum. *germ. furt, waſſer-furt. ang. forde.*

Vooz. Vltra, ulterius, præterea. *angl. forth, further.*

Vooz-aen. Posthac, deinceps, vlterius de cætero, amodo.

vooz-vzenghen. Producere, proferre, gignere, procreare, progignere, progenerare.

Vooz-voen. Pergere in opere, pergere: facere, perficere cœptum.

Vooz-voen. Proponere, exponere.

Vooz-voen / veur-voen de kramerye. Merces exponere, expedire, explicare, venum exponere.

Vooz-vyven. Propellere, urgere.

Vooz-gaen. Procedere, progredi, pergere, prodire: & Succedere.

Vooz-ganck. Progressio, progressus: & Successus.

Vooz-haelen. Producere, promere.

Vooz-helpen. Adjuvare, promovere.

Vooz-komen. Provenire, prodire, procedere in medium.

Vooz-kruppen. Prorepere, serpere.

Vooz langhen. Promere.

Vooz-loopen. Procurrere, procursare.

vooz-meer. Vltra, amplius, deinceps.

vooz-roepen. Proclamare, citare, vocare.

vooz-rollen. Provolvere.

vooz-seggben. Alteri dicere, dicta referre. & Pergere dicendo, referre vlteriùs.

vooz-setten/ vooz-stellen. Proponere.

vooz-staen. Prostare.

vooz-staen met kooy-man-schap. Merces expedire, explicare, ostendere, venditare in taberna, merces venum exponere

vooz-stel. Propositum, inceptio, conatus, machina, machinatio.

vooz-stellen. Proponere: & Edere: & Committere, patrare: & Conari, machinari, moliri, parare, struere.

vooz-steller. Machinator, auctor.

vooz-stieren. Adigere, propellere, promovere.

vooz-stooten. Protrudere, propellere, & Vrgere, incitare, stimulare.

vooz-stauwen. Propellere, impellere, & Vrgere, stimulare.

vooz-trecken. Protrahere.

vooz-treden. Progredi.

vooz-vaeren. Pergere, prosequi, procedere, progredi.

vooz-werpen. Projicere.

voozder. Vltra, ulterius.

voozderen. *vetus.* Exigere, requirere, postulare.

voozderen. Promovere, accelerare, proficere. *ger. furderen.*

voozderen iemanden. Promovere, provehere, ornare aliquem, commodare alicui. **God voozdere u.** Benè fortunet Deus quod agis, incepta secundet Deus: prosperè succedat quod agis, sit faustum ac fœlix quod aggrederis.

voozder-vrief. Literæ commendatitiæ.

voozderlick. Vtilis, commodus.

voozderinghe. Promotio, processus, progressus.

voozders. *vetus. friſ. holl.* j. **veur-ouders.** Majores.

voozdſte. Vltimus. *ang. furthſt.*

voozdſten. j. **vozſten.** Differe.

voos. *j.* **vops.** Vox.

voos/vooſch/vooghs. Spongioſus, fungoſus, ratus & levis inſtar fungi: *&* Inſipidus. *&* Vietus.

vooſe tozven. Ceſpites fungoſi.

vooſe raepen. Rapę fungoſæ, inſipidæ, fatuæ, vietæ.

vozcht. *j.* **vzucht.** Timor.

vozchten. *j.* **vzuchten.** Timere.

vozcht-saem. Timidus.

vozcke/gaffel. Furca, bidens, bipalium, tridens. *ſax. forcke. gal. fourche. ital. forca. hiſp. horca. ang forche.*

Vozc/vozre. Sulcus, elix, lyra, ſtria, canaliculus, lacuna. *ger furchen. ſax ſhare. ang. furrowe.*

vozen. Sulcare, ſtriare. *ſax. ſharen.*

vozght. *j.* **vozcht.** Timor.

vozle. Ora, margo agri: *&* Plantarium in extremitate agri, *orlo ital.* i. extremitas. *orilla hiſp* ora, æ.

vozme Forma, figura, ſpecies, ratio. *germ. forme. gall forme. ital forma. hiſp. forma. ang. fow me.*

vozm-ſnyder. Sculptor.

vozmen. Formare, conformare.

vozmen de kinderen/ *rectius* **vzomen.** Roborare ſive confirmare pueros in fide Chriſtiana. *vide* **vzomen.**

vozmſel. Formatura.

vozmſel der kinderen / *rectius* **vzomſel.** Confirmatio puerorum in fide Chriſtiana.

vozſch. *ſicamb.* *j.* **verſch.** Recens.

vozſch. Rana, batrachos. *ger. froſch. ſax. froſche. ang. frogge.*

vozſchken. Ranunculus.

vozſelinck. *j.* **voerſelinck.** Porcus caſtratus.

vozſen/veurſen. *ſland.* Gignere: *dicitur de cyprinis ſive carpiembus & aliis piſcibus. gall. fourſer.*

vozſen. *vetus.* *j.* **vzieſen.** Gelare.

vozſt/ fozſt. *vetus. ſax. ſicamb.* *j.* **fozeeſt.** Sylva.

vozſt. Culmen. *germ. furſt. firſt.*

vozſt. *j.* **veurſt.** Princeps.

vozſte. *j.* **veurſte.** Anterior. *ſax franſte.*

vozſt. *q. d.* **vzoſt.** Gelu, gelatio, gelicidium, algor, frigus. *ger. froſt. ſax. froſt. ang froſt.*

vozſtigh. Gelidus, alſioſus.

vozſten. *j.* **vzieſen.**

vozſt. *ſax. friſ.* *j.* **verſt/ friſt.** Intermiſſio, remiſſio, procraſtinatio.

vozſten/friſten/ verſten/voozdſten. Differre, ſuperſedere: Ceſſare à lite, aut bello, ampliare.

vozſtinghe. Inducię, ampliatio.

vozſter/ fozſter. Prætor ruſticus, prætor ruralis, prępfectus pagi: *&* Prępfectus carceris: *&* Prępfectus ſilvę, *qui vulgò* foreſtarius *dicitur. gal. foreſtier. ang. forſter. forſt ſive farſt. veteribus Germanis* ſilva *dicitur. vide* **fozeeſt.**

vozt. *j.* **ver-rot.** Putris, mucidus, carioſus.

vozt. *j.* **verr.** *ſax. ſicamb. holland.* Crepitus ventris. *ang. farte.*

vozten. *ſland.* *j.* **ver-zotten.** Putreſcere.

vozten/ verten. *ſax. ſicamb. holl.* Crepitum ventris reddere, pedere, flatum ventris emittere. *ang. farte.*

vozthept. Mucor, caries.

vos/voſſe/voſch. Vulpes. *&* *metaphor.* Vafer, veterator, vulpio, onis, *Apul. Vulpes enim aſtuta, malitioſæ & callidæ ſunt. germ. fuchſs. ſax. fochſs, voſs. ang foxe.*

voſ-ſwants. Cauda vulpis.

voſ-ſwantſer. *germ ſax.* Adulator.

voſken. Vulpecula.

voſſen-ſteert. Cauda vulpina. *&* Alopecurus, *herba.*

voude. Plicatura, ruga, ſtria. *ger. falt. ſax. folde. ital. falda. ang. folde.*

voude *ſive* **voud** *in compoſitione* multiplicationem *ſignificat. ut* **menigh-voud/ vondert-voud/ dupſent-voud.** *&c.*

vouden. Plicare, complicare, rugare.

voud-ſtoel. Sella plicatilis, compactilis.

voud-deuren. *j.* **val-deuren.** Valvæ.

voud-ſele/ ſpenne-koetſe. Scamnum cubiculare, ſedile dormitorium. *q. d.* ſudile plicatile.

voudigh. Plicatilis. *hinc* **menigh-voudigh/ veel-voudigh.** *&c.*

voute. Fornix, arcus, concameratio teſtudo, cella concamerata, teſtudineata, fornicata, arcuata, locus ſubterraneus concameratus: *&* Latrina concamerata: *&*

Apo-

Apotheca,cella. *gal.voûte.ital.volto.hisp. boveda.ang.vault.*

Voutêren/welven. Fornicare,camerare.

V P

Vp/vperken.ſ.up/uperken.

V R

Vracht. Vectio,vectura,veles,geſtatio.& Naulum,portorium,velatura.*ſax.fracht. ang.fraycht.*

Vrachten. Vectare,vehere: & Vectura onerare,vecturam imponere,implere navim, naviculariam facere. *ſax.frachten. gal.freter.*

Vracht-gheldt. Vectura,merces quæ pro vectura ſolvitur.

Vracht-gheld/ſchip-loon. Naulum,merces quę provectura in navi datur.

Vracht-loon. Naulum,vectura.

Vracht-man. Vector,qui vehit.

Vracht-ſchip Navis vectoria.

Vracht-waeghen. Vehiculum,plauſtrum.

Vrack. Fucus marinus.& Navis ſubmerſa.

Vrack.j.vreck. Avarus.

Vrack. *vetus.* Vitioſus,non probus.

Vraeghe. Quæſtio,interrogatio,rogatio, percontatio,propoſitio,inquiſitio. *germ. frag.*

Vraegen. Interrogare,quærere,inquirere, percontari,petere.*ger.fragen.*

Vraeghen nae eenigh dinck. Interrogare,quęrere de re aliqua: & Curare rem aliquam, laborare, angi, ſolicitum eſſe de re aliqua,penſum habere. **Niet vraeghen nae eenigh dinck.** Nihil morari,non curare,floccipendere,parvifacere,ſuſque deque ferre,nihil penſi habere, pro nihilo ducere, non magnopere deſiderare.

Vraegh-ſieck. Avidus interrogator.

Vraegh-ſtuck. Problema.

Vraegh-ſtuckē. Percontationes,*vulgò* interrogatoria.

Vraeghachtigh. Avidus percontator.

Vraegher. Interrogator,percontator.

Vraeghſel. Quæſtio.& Ænigma.

Vraet. Heluo,guloſus,manducus,mando, manduco,edo,onis,gurges.*q.d.* **ver-aet.** *ſive* **over-aet.** *ger.fraß.ſax.fraß,freter.*

Vraet, *vetus,* Intertrigo.

Vraeten/over-eten. Vorare, *ger.freſſen.ang. freten.*

Vraethęyd. Ingluvies.

Vraetigh. Vorax.*q.d.* **over-aetigh.**

Vrame. *ſtand.j.vromc.* Commodum.

Vramen. *vetus.ſtand.j.vromen.* Prodeſſe.

Vranck/vrij. Liber,immunis. *vulgò* francus. *gal.franc.ital.franco.hiſp.franco.angl. francke.*

Vraulve.j.vroulve. Mulier.

Vre.j.ure. Hora.

Vreck. Avarus,ſordidus,præparcus.

Vreckaerd. Homo avarus, ſordidus, præparcus.ſibi ſoli natus,ex alienis incommodis ſua quęrens commoda,*Term.*

Vreck-heyd. Avaritia,ſordes.

Vreckelick. Avarè,ſordidè,prępercè.

Vrede. Pax. *vulgò* fredus. *germ. frid. vide* **Oor-vrede.** Fredus *ſive* fredum, compoſitio qua quis pacem à Principe impetrat, *vocatur in vetuſtiſſimis legibus Ripuarijs Francorum, teſte Hermanno Comite Nuenario.* **Te vrede.** Contentus, æquus, quietus. **Te vrede zijn.** Quietum eſſe, acquieſcere, non eſſe ſolicitum, continere ſe finibus rerum ſuarum: contentum eſſe ſuis, animo ſatiatum eſſe: æquo animo quieſcere: nihil prætereà deſiderare. **Ick bens te vreden.** Placet, per me licet, eſto, age ſanè, ego verò, audio, fiat, accipio conditionem,legem. **Te vreden ſtellen.** Pacare,pacificare,ſedare, contentum reddere,explere animum alicui,ſatisfacere alicui.

Vrede-bode. Caduceator,fœcialis.

Vrede vraecke. *vetus.* Infractio pacis aut reconciliationis.

Vrede-vreken. Infringere pacem aut reconciliationem.

Vrede-vreker. Infractor pacis.

Vrede-daghen. *vetus.* Inducię.

Vred-ſaem/vred-ſaemigh. Pacificus,placidus.

Vred-ſaemheyd. Pax,pacis amor.

Vred-ſaemlick. Pacificè,placidè.

Vred-ſtaf. Caduceum: Virga Mercurij.

Vred-teecken. Caduceum.

Vred-vier. Dioſcuri ignes ſive fulgores marini,

marini, qui per tempestates apparere solent: aut geminæ stellæ nautis salutares, & prosperi cursus prænuntij. *q. d.* ignes pacis.

Vredelick. Pacificus, pacatus, placidus.

Vredelicken. Pacificè, pacatè, placidè.

Vreden. Pacificare, pacem conficere, conciliare pacem inter discordes.

Vredigh *j.* **vredelick.** Placidus, pacis studiosus.

Vredighen. Pacare.

Vreese. Timor, metus, pavor, formido, terror.

Vreese-loos. Impavidus, intrepidus.

Vreesen. Timere, metuere, pavere, formidare, horrere, inhorrere, terreri, tremere, trepidare, vereri, revereri: φοβεῖσθαι.

Vreesachtigh. Timidus, meticulosus, pavidus.

Vreesclick. Horribilis, terribilis, formidabilis: tremendus, timendus.

Vremd. Peregrinus, alienus, extraneus, exoticus, externus: & Rarus. *germ. fremd. dicitur* **vremd.** *q.d.* **verhemd.** i. longè à patria sive domo.

Vremd haer. Coma adoptiva, adscititia, galericulum, sutile capillamentum.

Vremde luft *j.* **vrouwen-luft.** Pica, absurdus appetitus.

Vremdelinck. Advena, peregrinus, externus, exterus, hospes.

Vremdelinck. Mirum in modum.

Vremden. Alienare.

Vrenghen. *j.* **vringhen/ wringhen.** Vrgere.

Vrept. *zelond* Petulans, Lascivus.

Vressen/fressen. *ger. sax. sicamb.* Vorare.

Vreten/freten. *sax. sicamb.* Vorare. *q d.* **verreten/over-eten.**

Vrevel. *j.* **frevel/wrevel.** Petulans, temerarius.

Vreugh. Lætitia, gaudium, exultatio, delectamentum, delicię.

Vreughd ghe-schrey. Iubilum.

Vreughden-iaer. *vetus.* Annus jubileus.

Vreughden-ghe-schrey. Iubilum.

Vreughden-loos. Illætabilis, injucundus, inamœnus.

Vreughdigh. Lætus, jucundus, hilaris.

Vriend. Amicus, necessarius. *germ. freund. ang. friende.*

Vriend ende weerd. Carus, charus.

Vriend/maeghe. Agnatus, cognatus.

Vrienden ende maegen. Necessarij, amici, cognati, affines.

Vriend-dagh. *stand.* *j.* **vrijdagh.**

Vriend-houd. Fidelis amico, favens amico, tenax amicitiæ: humanus, benignus, officiosus.

Vriend-loos. Carens amicis.

Vriend-schap. Amicitia, necessitudo, familiaritas, consuetudo, conjunctio. & Beneficium, officium.

Vriend-schap iemanden doen. *j.* **goed doen/deughd doen.**

Vriend-saem/vriend-saemigh. Amabilis.

Vriendelick. Amabilis, benignus, blandus, humanus, affabilis, comis.

Vriendelickheyd. Benignitas, humanitas, affabilitas, comitas.

Vriendelicken. Amicè, amabiliter, amanter, benignè, blandè, humaniter, comiter, charè.

Vrienden. *vet.* *j.* **vrijden.** Amare.

Vriend-dagh. *stand.* *j.* **vrijdagh.** Dies veneris.

Vriendinne. Amica.

Vrieren. *germ. sax. sicamb.* *j.* **vriesen.** Gelare.

Vries/vriese. *j.* **voorst.** Gelu.

Vries. Gausape, gausapina: vestis ex majoribus villis, hyberno tempore adversus frigoris & tempestatum iniurias commoda.

Vrieséren. *j.* **frieséren.**

Vriesen. Gelare, gelascere, congelare, glaciare, gelu constringi: *dicitur* **vriesen.** *q.d.* **ver-ijsen/** *id est*, in glaciem mutari. *germ. gefrieren. ang. freaſe. freſe.*

Vriesen. *vetus.* Algere, frigere.

Vrij. Liber, expeditus, solutus, immunis, non obnoxius: & Tutus, securus. *ger. frey. ang. free.*

Vrij-dom. Libertas, jus libertatis.

Vrij eyghen goet/vrij goed. *vide in Append.* Allodiale.

Vrij/seker. Securus, tutus.

Vrij/mild. Munificus, liberalis.

Vrije konsten. Artes liberales, ingenuæ.

vrije straete. Via regia, via publica.

vrij-boyst/adel-boyst. Tyro liber & nobilis.

vrij-bueter. Præmiator: prædo cui quicquid ab hoste capitur, in præmium cedit. *&* Pirata.

vrij-dom. Libertas: jus libertatis.

vrij ghevigh. Liberalis, munificus.

vrij-ghevighheyd. Liberalitas, munificentia.

vrijghe-boortigh. Ingenuus.

vrij-heere. Dynastes, Dynasta: comes liber, baro.

vrij-hertigh. Ingenuus, liberalis, liberali ingenio, candidus pectore, candidus animo, apertus, nihil simulans : *&* Animosus, audax, intrepidus.

vrij-hertigheyd. Ingenuitas, candor animi, libertas animi : robur animi, fortitudo.

vrij-hertighlick. Ingenuè : *&* Audacter, intrepidè, animosè : liberè & simpliciter.

vrij-huys.j.vrijheyd. Asylum.

vrij-laet. Libertinus: frilassus *in lege Salica Franc.*

vrij-laeten. Liberum dimittere, libertate donare: *&* Emancipare: *&* Manumittere, libertate donare, rude donare.

vrij-laetinghe. Emancipatio.

vrij-maecken. Vindicare in libertatem.

vrij-moedigh.j.vrij-hertigh.

vrij-mondigh. Planiloquus : qui liberè, planè & apertè dicit quod sentit: liber.

vrij willigh. Voluntarius, spontaneus.

vrij-willighlick. Voluntariè, spontè, sua sponte, suapte sponte, suopte nutu, ultro.

vrijelick. Libere, audacter, ingenuè.

vrijen. Liberare, solvere, libertate donare, immunitatem dare: *&* Emancipare, manumittere, vindicare in libertatem, rude donare.

vrijen.j.vrijden. Amare.

vrijheyd. Libertas, immunitas, exemptio.

vrijheyd/vrije heerlickheyd. Libera jurisdictio.

vrijheyd. Municipium, vicus major & oppidi æmulus, *παρόπολις.*

vrijheyd/vrije plaetse. Asylum: locus sacer, quò perfugis tutus est receptus.

vrijd-hoof. Cohors, hortus conclusus: hortus sive hortulus edibus contiguus: clausum vel septum in anteriore domo vel villa. *&* Colonia. *&* Atrium. *&* Cœmiterium. *&* Asylum.

vrijden/vrienden/vrijen. Amare, ambire.

vrijd-dagh. Dies Veneris: prosabbatum *apud Eccl. Flandr. quidam* **vriend-dagh** *dicunt, à* **vrienden**/*id est*, amare : *Venus dea amoris. Adriano Iunio* dies procantium *dicitur. germ freytag. sax. frydach, ang frydaye.* Trea Saxones Venerem *dixêre: unde* dies Veneris *frydy Anglis nominatur. Guil. Camd. Petrus Nannius in Miscell. videtur velle deducere à Græcis. Addubito, inquit, magnopere, num à voce ἀφροδίτης sit hoc vocabulum corruptum : verbum enim* **vrijen**/*apud nos* sponsam sive Venerem ambire significat, *quasi ex ἀφροδιτίζειν descenderit.*

vrijd-daghsche merct. *antwerp.* Forum rerum veterum venalium, *diebus Veneris præcipuè.*

vrijder. Amans, amasius, procus.

vrijdersse/vrijersse/vrijdster. Amasia, amica.

vrijdster. Amasia, amica. *& holl.* Virgo nubilis, matura viro, tempestiva viro.

vrijten.j.wrijten. *sicamb.* Tornare.

vrijven.j.wrijven.

vringhen.j.wringhen. Torquere, urgere.

vritselen.j.writselen.

vro. *sax. sicamb.j.vrolick.* Lætus, hilaris.

vrocht. *vetus. fland j.vrucht.* Timor.

vroed. Frugi, sapiens, industrius. *&* Parcus, attentus ad rem.

vroed-dom. *vetus. fland.* Prudentia, sapientia. *&* Iudicium.

vroed-moeder. *holl j.vroed-vrouwe.*

vroed-saem. Frugi, consideratus.

vroed-vrouwe. Obstetrix, adsestrix. *q.d.* sapiens mulier ; *ita quoq; gal. sage femme.*

vroed-vrouwen loon. Mæotrum; merces quæ obstetrici datur.

vroed-wijf. *holl.j.vroed-vrouwe.*

vroedschap. *f. and.* Sapientia. *&* Frugalitas, parcimonia.

vroed-schap. *vetus.* Senatus, magistratus,

con-

concilium.

vroedelick. Sapienter. & Frugaliter, parcè.

vroedheyd. Frugalitas, parcimonia.

vroeden. *vetus* Sapere.

vroeden. *vetus holl. frisi.* Iudicare.

vroedsche. *vetus. sland* Sapientia.

vroegh. Manè, tempus matutinum. *germ. frueh. sax. fro.*

vroegh des morghens. Prima luce, primo mane, primo diluculo ab aurora.

vroegh grijs. Præcanus, canus ante tẽpus.

vroegh rijp. Præmaturus, præcox, præcoquus, prẽmaturè matureſcens. **Vroegh oeſt.** Mala prẽcoqua, prẽcocia, fructus verni, æſtivi.

vroegh-rijdigh. Prẽcox, præcoquus.

vroem. *j.* **vroom.**

vroemte. *j.* **vruchte.**

Vroeten/vroetelen. *j.* **vroeten.** Suffodere.

vrolick. Lætus, hilaris, gaudens, lętabundus, ſerenus. *germ. froich. ſax. fro frolick.*

Vrolick zijn. Lętari, perfrui lętitia, hilarem eſſe, frontem explicare, vel exporrigere, gaudere.

vrolickheyd. Lætitia, hilaritas, feſtivitas.

vrolicken. Lętè, feſtivè, hilarè.

vrolocken. Plaudere, jubilare, gratulari. *germ & ſax. frolocken.*

vroom/vroome/vrome. Sedulus navus, gnavus, ſtrenuus, acer, impiger, animoſus, fortis, vegetus: & Probus, candidus, integer, frugi, bonus. *germ. from. ſax. frame.*

vroom van leden. Robuſtus, robuſtus membris, torolus.

vroom-ruyter. Miles virtute prẽſtans, fortitudine excellens.

vroome feyten. Fortia facta, heroica facta.

vroom hertigh. Probus integer.

vroom-moedigh. Strenuus.

vroome. Fructus, utilitas, uſusfructus.

vroome van een jaer. Opora, fructus unius anni.

vroomen. Corroborare. & Corroborari: invaleſcere, vireſcere, aſſumere vires.

vroomen. Animare, animum augere.

vroomen/ vrommen. Confirmare initiatos Chriſto ad ampliorem Spiritus ſancti gratiam: roborare in fide Chriſtiana.

vroomen. Prodeſſe, proficere, creſcere.

vroomigheyd. Sedulitas, ſtrenuitas: & Probitas, candor, integritas.

vroomelick. Strenuè, animosè, fortiter, ſedulò: & Probè, candidè.

vroomſel/ vrommſel. Confirmatio in fide Chriſtiana: ſacramentum Confirmationis.

vroonck. *j.* **wroonck:**

vroone. *vetus.* **frone.** Vectigal.

vroone/vroon-land. *zeland.* Prædium optimo jure, alodium, bona alodialia, nulli cenſui obnoxia.

vroon-heer. *zeland* Dominus ſive poſſeſſor fundi liberi atque ab oneribus, cenſibus, aut vectigalibus exempti.

vroſt. *j.* **vorſt.** Gelu.

vrouwde. *ſax. ſicamb. holl* **j. vreughd.** Lætitia. *germ. froud, frauw. ſax. frouwe. frowe.*

vrouwden. *ſax. ſicamb holl.* Lætari. *germ. frewen, frewen. ſax frouwen.*

vrouwe. Femina, mulier. *q d.* **vro-hou.** i. lętitiam & jucunditatem conſervans. *Becan. germ. frauw. ſax frowe, frouwe.*

vrouwe. Domina, hera, magiſtra. *Principum uxoris olim Domina vocabantur. Sebaſtian: Munſt.*

vrouwken. Muliercula.

vrouwken. *campm. holl. ſic.* **j. groot-moeder.** Avia.

vrouwen ader. Saphena: vena in cavo pedis. *germ frauwen ader.*

vrouwen beeld. *vetus.* Fœmina. *q. d.* Imago muliebris.

vrouwen-vroeder. Carmelita.

vrouwen hupck. *j.* **moeder.** Uterus.

vrouwen hayr. Capillus muliebris. & Adianthum: capillus Veneris, cincinnalis, capillaris; terræ ſupercilium, *herbæ genus.*

vrouw-hertigh. Effeminatus, animo muliebri.

vrouwen-huys. Gynæceum.

vrouwen-kleed. Veſtis muliebris.

vrouwen kracht. Stuprum, probrum.

vrouwen-kruyd. *j.* **melisſe.** Meliſſophyllum: *herba cujus folia tenerima puerperis poſt partum ſalubertima.*

vrouwen loſt/vremden-loſt. Malacia, ca-

ta, pica, abſurda mulierum gravidarum appetentia.

Vrouwen-man. Mulieroſus, mulierarius, Venereus, nimium fœminæ appetens: & Vxorius.

Vrouwen-perſoon. Mulier, femina.

Vrouwen-ſchendē. Stuprare, violare, mulieri vim adferre, vitiare mulierem.

Vrouwen-ſchender. Stuprator.

Vrouwen-ſchenderije. Stuprum.

Vrouwen-ſieck. Mulieroſus, mulierarius.

Vrouw-waeren. Cuſtodire puerperam.

Vrouw-waerſter. j. ver-waerſter. Curatrix puerperæ.

Vrouwachtigh. Mulieroſus, mulierarius, effeminatus.

Vrouwelick. Muliebris, fœmineus, fœminninus.

Vrouwelickheyd. Muliebria, natura, horrus, genitale aruum, interfemineum, volva, cunnus, pudenda mulieris, pudendum muliebre.

Vrucht/vurcht/vorcht/vrocht. *germ. ſax. ſicamb. flandr.* Timor. *germ. forcht. ſax. fruchte.*

Vruchten/vurchten/ vorchten. *germ. ſax. ſicamb. flandr.* Timere.

Vrucht. Fructus. *germ. frucht. ang. frute.*

Vrucht ende vroſſit. Proventus.

Vrucht/vraght. Fœtus.

Vruchten der aerden. Fruges, fruges Cereales.

Vrucht-baer. Ferax, fecundus, huber, fertilis, fructuarius, fructuoſus, fœtifer, fœlix, lætus, fructifer frugifer.

Vrucht-baerheyd. Feracitas, fœcunditas, hubertas, fertilitas.

Vrucht-baerlick. Fertiliter, fœcundè.

Vrucht-loos. Infructuoſus: ἄκαρπος.

Vrucht-looſen arbeyd. Labor irritus, vanus.

Vrucht-ſpycker. Granarium, horreum, oporotheca.

Vrueten/vroeten. Suffodere terram.

Vrund. j. vriend. Amicus.

Vrunte. Ager compaſcuus, communis ad paſcenda pecora: paſcuum publicum: & Carcer publicus: cuſtodia publica, cuſtodia libera.

Vucht. j. voecht. Madidus.

Vueghe/vneghen. j. voeghe/voeghen.

Vuer. j. vier. Ignis. *ſax. vuer, fuer.*

Vuere/voore. j. viſſe. Putorius.

Vuerē/vueren-hout/vurzen-hout. Pinus ſilveſtris, pinaſter. *germ forhen, fuerenholtz. ang. firrettree.* i. abies.

Vueren/vozen/voeren. *ſland. holl.* Evitare, caſtrare.

Vupcke. Excipulus, rete aut ſeptum inſidiis piſcium expanſum,

vupl. Turpis, immundus, impurus, fœdus, ſpurcus: ſordidus, ſqualidus: & Putridus, marcidus: & Ignavus, ſegnis, piger: & Sordidus, avarus: qui etiam è ſordibus lucrum petit, cui odor lucri bonus ex re quavis. *ger. faul. ang. fowle.* φαῦλος. i. piger, vilis, vitioſus, marcidus, ignavus.

vupl vleeſch. Caro mortua in vulnere, caro putrida: caro in ulcere vel vulnere exuberans vel putreſcens: gangræna.

vupl-maecken. j. beſmetten.

vupl-boom. *vetus.* Aluus nigra. *germ. faul baum. ſax. fulbom.*

vupl-verſſe. j. kack-verſſe.

vuplachtigh. Subturpis.

vuplen. Conſpurcare, contaminare, fœdare, inquinare, turpare: & Sordere, ſordeſcere, tabeſcere, putreſcere.

vuplick. Turpiter, fœdè, ſordidè, inquinatè.

vuplichheyd. Sordes, putredo, caries, marcor.

vuplniſſe. Sordes, immunditia, immundities, inquinamentum, illuvies, ſqualor, quiſquiliæ.

vuplniſſe/vlyck. Cœnum, lutum.

vuplniſ-bac/vuplniſ-kupl/vuplniſ-hoec. Colluviarium: purgamentorum & colluviei receptaculum: cloaca.

vuple. j. klippe. Scopulus.

vupl-rif. Pulvinus ſcopuloſus.

vupzen-hout. j. vueren-hout.

vupz-kabel/voer-kabel. *holl.* **j. treck-kabel.** Remulcus.

vupz/vuer/vier. Ignis, &c.

vupz-muer. *vetus* **j. vupzſter.**

vupzſter. *campin. ſtand.* j. **ſchoor-ſteen.** Focus. *gal fouyer.*

vupzſter/ vier-teple. Foculus, ignitabulum.

vupzſter-gat. j. **maſier-gat.**

vupze. *ſicamb.* j. **viſſe.**

vupſt. Pugnus: contracta, clauſa, vel compreſſa manus. *ger fauſt. ſax. vuiſt. ang. fiſte.*

Vupſtken. Pugillus.

vupſt-haemer. j. **yer-haemer.** Ceſtra: malleus militaris ferreus, qui pugni formam plerumque refert.

vupſt-loock eten. Edere pugnos, *Plaut.*

vupſt-loock t'eten geven. *adag.* Infringere colaphos, infringere alapas, ingerere pugnos: os pulſare, depalmare, pugnis ferire, contundere.

vupſt-not. *ſtand* Nux decumana, prægrandis.

vupſt-pepze. Pirum volemum.

vupſt-recht. *vetus ſax.* Duellum, pugna.

vupſt-recht ghebzupcken. *ſax.* Duello jus ſuum defendere, chericodicia jus ſuum perſequi.

vupſt roer. j. **hand-roer.** Sclopetum manuarium.

vupſt-ſlagh. Pugnus, colaphus, alapa.

vupſtelinck. j. **vupſt-roer.** Sclopetum manuarium vel pugillare. *ſax. fuſtling.*

vupſtinck/vupſtinck. Pirum ſive pomum volemum.

vupſter. j. **vupzſter.** Focus.

vul. *ſtand* j. **vol.** Plenus.

vul-bozd. *ſax. ſicamb.* Plena poteſtas, conſenſus.

vulle j. **vulſel.**

vullen. Implere, replere, opplere, farcire: & Supplere, ſubſtituere. *germ. full. n. ſax. fillen. ang fille.*

vullen de bendelen. In cęſorum numerum ſupplere, militares copias implere.

vullegher/ vollegher. Vas vinarium minus, unde reliquis majoribus menſura adimpletur.

vulſel. Fartura, fartum, fartus: & Tomentum.

vulte. Plenitudo, ſaturitas.

vuncke. j. **voncke.**

vunte. j. **vonte.** Fons ſacer,

vuntigh/vuntſigh. Mucidus, ſitum reſipiens.

vurcht. j. **vzucht/vozcht.** Timor.

vurſel/ furſel. Panniculus.

Wach axine. Proh dolor.

Wachalder/ wacholder. *ſic.* Granum iuniperi.

Wachalder-boom/ wacholder-boom. *ſax ſicamb.* Iuniperus.

Wachalter-boghel/ wacholter-boghel. *ger. ſax. ſic.* Turdus.

Wachs/was. Cera. *q. d* **wack.** i. udus, lentus, mollis: *qua ratione & μάλθη*, cera mollita *Græcis dicitur*, & cera liquida, liquens, tenuis tenella, mollis, *Poetis vocatur. germ. wachs ſax was. ang. waxe.*

Wachs-licht. Cereus: candela cerea.

Wachs-licht-maecker. Ceroplaſtes.

Wachs-gheel/ wachs-verwigh. Cereus, cerinus color.

Wachs-wozm. Acarus.

Wachſen. Cerare, cera obducere; incerare.

Wachſen. Cereus, cerinus.

Wachſen kieerſe. Cereus, candela è cera.

Wachſen keerſ-maker. Ceroplaſtes, lychnopœus.

Wachs-achtigh. Ceroſus.

Wachs-gheld. i. **ſegghel-gheld.** Cerarium.

Wachs mangher. *vetus.* Cerearius negotiator.

Wachte/waecke. Cuſtodia: & Cautio: & Vigilia. *germ. wacht. ang. watching, watche.*

Wachte/ſchaer-wachte. Excubię, caſtrēſis vigilia, ſtatio, ſtationarij: & Vigiles, excubitores. *germ. wacht. gal. guet. angl. watche.*

Wachte houden. Excubare, vigilare, excubias ſive vigilias agere, agere ſtationem, ſervare.

Wachten. Cuſtodire: & Cavere.

Wacht u. Cave tibi.

Wacht u van hem. Cave illum, cave tibi ab illo.

Wachten ende onthouden 3p ſelven. Continere ſe, abſtinere.

Wachten/ver-wachten. Expectare, mora-

ri, demorari, opperiri, prestolari. *angl. wayte.*

wachten ende be-spieden. Insidiari, observare, speculari, ex insidijs aucupari, captare.

wachten.j. wachte houden. Excubare, excubias agere. *ang. watche.*

wacht-hond. Canis domesticus, villaticus, canis pervigil.

wacht-huys/waeck-huys. Statio: locus ad excubias agendas designatus.

wacht-knecht.j. sergeant. Viator, satelles, apparitor.

wacht-meester. Prefectus vigilum. & Tesserarius.

wacht-plaetse. Statio.

wacht-ronde/ronde/rond-wachte. Circuitores.

wacht-toren/hoer-toren. Specula: locus editus unde speculari quis potest.

wacht-woord. Tessera, vigiliarum tessera.

wachter. Custos.

wachter. Excubitor, custos, vigil.

wachter op den wacht-toren. Excubitor specularius.

wachters. Vigiliæ, vigiles, excubitores.

wachtel. *germ. sax. sicamb.* **j. quackel.** Coturnix.

wachtel. *sicamb* **j. genever-besie.** Bacca juniperi.

wachtel-boom. *vetus. sicamb* Iuniperus.

wack. Vdus, uvidus, humidus, madidus, solutus, laxus, liquidus, mollis. & Lentus, flexibilis, vietus. *germ much. ang weake.*

wack/weeck/swack. Debilis, imbecillis.

wack-weder. Cælum udum sive uvidum, aër humidus.

wacke roede. Virga lenta, flexilis, minimè fragilis.

wack van lichaem. Agilis, flexibilis, expedito corpore.

wackheyd. Mollitia, mollities, lentitia, lentitudo, flexibilitas. & Debilitas, imbecillitas.

wacker. Vigilans, vigil, insomnis, experrectus, expergefactus: & Gnavus, impiger, vegetus, strenuus, agilis, expeditus, vividus.

wacker zijn. Vigilare.

wacker maecken/wecken. Expergefacere, excitare è somno.

wacker worden. Expergisci, expergefieri, excitari è somno.

wackerheyd. Vigilantia, solertia: & Agilitas.

wackerlick. Vigilanter, agiliter.

wad.j. waede. Vadum.

wadden.j. waeden. Vadare.

waddinghe. *holl. fris* Sepimentum aggeris, litoris sive ripę.

waddeke. *sax. sicamb.* Serum lactis.

waddener.j. waedener. Parazonium.

waecke.j. wachte. Vigilię, excubię.

waecken. Vigilare, excubare, vigilias vel excubias agere: & Lucubrare, elucubrare. *germ. wachten. ang wacke, watche.*

waecken ende braecken. Fraxare, *Festus.* Frangere se vigilijs.

waeck-huys.i. wacht-huys.

waeck-teecken. Symbolum, tessera.

waeck-toren.j. wacht-toren. Specula.

waecker. Vigil, excubitor.

waeckigh. Insomnis, vigilans.

waeckel. *sicamb.* Vlcus.

waeckelachtigh. Vlcerosus.

waede. Vadum. *ital. guado. hisp. vado.*

waede/waepe. *sax sic.* Tragula, sagena.

waeden/wadden. Vadare, vadum transire. *germ. watten. sax. wadan. gall. gayer. ital. guadare. hisp. vadear ang wade.*

waeden. *vetus. sland* Fluere, effluere.

waede, waepe. *sicamb* **j. wouwer.** Piscina. *ger. weyer.*

waede/waepe. *germ. sax. sicamb.* **j. braede/braepe.** Sura.

waedener/waddener. Parazonium, pugio de zona pendens.

waede/ waet. j. ghe-waede/ ghe-waet. Vestis, indumentum.

waed-sack/waet-sack. Hippopera, pera.

waedel. *germ. sicamb.* Senium lunæ.

waedel/wadel. *ger. sax. sic.* Flabellum: & Cauda.

waefel. Laganum, pemmatium, popanum, crustulum, libum, placenta, escharites. *gal. gaufre. ang. wafre.*

waefel-backer. Libarius.

waefel-yser/koeck-yser. Artopta: testus liba-

libarius.

waeghe. *germ. sax. scamb* Gurges : & Fluctus: & Procella, unda: & Piscina. *Becanus dicitur.* Fluctus ventorum impetu crisparus. *gal. wague. ang. wave.*

waeghe-schot. Lignum seriniarium, materia seriniaria: tabula quercea sive quernea major, lignum quernum majus : tabula undulata : asser tigrinus : lignum quod sponte fluctuantis maris undas imitatur, *Cornelio Aurelio*: lignum undulatum : maris crispantis undas imitans, *Adr. Iunio. sax. wagenschot. Becano dicitur* lignum excrescens in modum undarum sese crispantium. *ang. wainscot.* i. materiaria incrustatio.

waeghen-schotten. Contabulare asseribus tigrinis, vestire parietes tabulis.

waeghe-schotten be-setsel. Opus intestinum, materiaria incrustatio.

waeghe. Libra, trutina, statera. *ger. wag. ang. weghe.*

waeghe ghewichts. j. 105. **pond**.

waegh-balck. Librile, scapus librę jugum

waegh-tsser. Librile, scapus librę.

waegh meester. Libripens, prefectus explorandis ponderibus, zygostates.

waegh-beure. Agina: qua inseritur scapus trutinæ, *id est*, in quo trutina agitur & vertitur.

waegh-schaele Lanx: & *metaphorice*, Alea, fortunę casus & periculum.

waegh-schotel. Lanx.

waegh stand. Æquilibrium, libramentum

waegh-tonghe sken. Examen, bilancis sive staterę lingua.

waeghelen. j. **waggelen**.

waeghen/ghe-waeghen. Movere, librare, Vacillare. & Moveri.

waeghen. Iactare omnem aleam, extremam aleam experiri, subire aleam: fortunam tentare, eventum fortunæ committere sive exponere, ultima experiri, rem fortunę arbitrio committere, committere rem fortunę, casui, audere, periculo committere, periclitari, objectare se fortunę dubiæ.

waegh-hals. Audens, audax, temerarius.

waegh-hals. Miles levis armaturæ, expeditus, ferentarius, veles rorarius. *sax. wageknaue.*

waegh-spel. Alea, ludus aleę, ludus tesserarius.

waeghen. Currus. plaustrum, vehiculum farracum, carpentum, cisium, petorritum, essedum. *ger. wagen. sax. wage. wagen. angl. waggon, wayne. Dicitur* **waeghen** *Becano, quod inter duos axes longo ductu pendens quodammodo librarur trematy; sub pondere*

waegen. Septentriones, arctos, plaustrum, sydus simile plaustro.

waeghen van wijn gaerd. Arcella vitis, arcellata vitis.

waeghen-asse. Axis.

waeghen-borgh/waeghen-schantse. Propugnaculum consertis curribus exstructum: vallum ex curribus: tumultuaria castrorum munitio, cùm pro vallo dispositos currus mutuo nexu jungunt. *lod. Vtlich.*

waeghen-borgh. j. **spel-waeghen**. Pegma, lignea machina in altum educta, de loco in locum portatilis : aut quæ vehi potest, ut in pompis fieri solet.

waeghen-dissel. Temo.

waeghen-gheld. Vectigal.

waeghen huyve. Tympanum, teges quo currus operitur.

waeghen-korf. Cista vehicularis, crates vehiculi, corbis carrucarius.

waeghen-lecten. Spondæ currus, lateralis structura currus, scalæ currus.

waeghen-leese. Orbita, vestigium rotę decurrentis in via. *germ. vvagen leyss sax vvageleyse.*

waeghen-lieden. Aurigę.

waeghen-loopigh peerd. Equus furens, indomitus, currum raptans, sive rapiens. *vide* **Hollen**.

waeghen maecker. Carpentarius, quadrigarius, essedarius, plostrarius, sive plaustrarius, faber carrucarius.

waeghen-man. Auriga, aurigarius, carrucarius : & Arctophylax, bootes, sydus quod in modum bubulci plaustrum sequitur, atque vehit.

waeghen-man-ſchap. Vellatura.
waeghen-peerd. Iumentum plauſtrarium vel ploſtrarium : equus vehicularis, vectarius, carpentarius, funalis, helciarius, jugalis.
waeghen-radt. Rota vehicularis.
waeghen-ronghe. j. **ronghe.**
waeghen-ſchantſe. j. **waeghen-boʒgh.** Caſtra ex curribus.
waeghen-ſchot. j. **waege-ſchot/** *à* **waege/** *id eſt*, fluctus.
waeghen-ſlagh. j. **waeghen-leeſe.** Orbita.
waeghen-ſmeer. Axungia, unguen vehiculare, pinguedo inveterata qua axes curruum inunguntur.
waeghen-ſmout. Axungia.
waeghen-ſpan *ſax. ſicamb.* Sufflamen.
waeghen-ſpel. Ludi, ſcenici ludi, ſpectaculum.
waeghen-ſpelder. Scenicus, hiſtrio.
waeghen-ſpoʒe. j. **wagen-leeſe.** Orbita.
waeghen-ſterre. Vrſa, arctos, ſignum ſeptentrionali polo nixum.
waeghen-wegh. Veha.
waeghener. j. **waeghen-man.** Auriga.
waegelen. j. **waggelen.** Agitare, motitare.
waepe. j. **waede.** Piſcina, vadum, *&c.*
waepen. Flare, ſpirare: *&* Ventilare, ventum excitare, ventum alicui facere. *ger. weyhen. ſax weyen.*
waepen. Ventilare. *germ. wadlen.*
waepen. Plangere alis.
waeper. Flabellum: *&* Muſcarium. *ger. wadel. ſax. weyer.*
waepinghe. j. **wind.** Ventus, aëris fluxus, flabrum, flamen.
waepinghe. *adag.* Levis alapa.
wael. *vetus. fland.* j. **wel.**
wael. *holl. vetus* j. **wiel/ biepte.** Gurges.
wael/ wael-not/ wael-pot. j. **wale/ walnot/ wal-pot.**
waele. *vetus.* Electio, ſuffragium, delectus, optio. *ger. waal. ſax. whal.*
waen/ waenen. *vetus. holl. Fland* Vnde. *ger. whannen. ang. whence.*
waen. *fland. holl* Opinio: *&* Præſumptio.
waenen. *fland. holl.* Opinari, opinionem habere, putare. *germ. waenen. ſax. wenen. ang. weene.*
waen-ſchijn. *vetus.* Viſus, ſpecies, ſpecimen, ſignum, argumentum.
waen ſtoel-ganck/ wan-ſtoel-ganck. Tenaſmus, crebra & inanis egerendi voluntas.
waen-teecken. Præſagium.
waen-trooſt. i. **wan-trooſt.**
waen-wetigh. i. **wan-wetigh.**
waen-wijs. Delirus.
waen-wijs ſot. Stultus qui ſibi videtur ſapiens.
waenſch. Opinione conceptus.
waeninghe. *holl friſ* i. **inghenijſſe.** Inguen.
waenen. *vet. holl.* Vnde.
waepen. i. **wapen.**
waer. Vbi, in quo loco. *ger. wo. ang. wher.*
waer. Quò, ad quem locum.
waer bp. Vnde.
waer deur. Quâ.
waer deur. Vnde.
waer heneu. Quò, quorſum.
waer lancks. Qua.
waer toe. Quorſum, ad quid.
waer datter ʒije. Vbi ubi, ubicunque.
waer-om. Quare, quamobrem, quapropter: quid, quidnam, quid autem.
waer-waert. Quo, quonam, quorſum.
waer. Verus. *germ. war, warha ſtigh. gal. vray. ital. vero.*
waer maecken. Ratum facere, probare, approbare, comprobare, re ipſa præſtare.
waer-mepnen/ waerſ-mepnē. Putare rem eſſe veram.
waer-nemen. Advertere, animadvertere, obſervare, rationem habere, habere curam. *gal. prendre garde.*
waer-raeden. Divinare.
waer-ſchijn. Veriſimilitudo.
waer-ſchijnigh. Veriſimilis, rationi conſentaneus.
waer-ſchijnelick. Veriſimilis: *&* Veriſimiliter.
waer-ſchouwen. Monere, præmonere, commonefacere, ſignificare, docere, certiorem reddere.
waer-ſeggheu. Verum dicere.
waer-ſeggheu. Augurare, augurari, divinare, præfari, hariolari, vaticinari, præ-

ſa-

ſagire, conjectare, conjecturam facere.

waer-ſeggher. Augur, divinus, præſagus, fatiloquus, fatidicus, hariolus, vates, mantes, haruſpex, extiſpex, metoſcopus, chiromantis, chiromanticus, phyſiognomus.

waer-ſeggherſſe/ waer-ſeghſter. Fatidica, fatiloqua, vates, hariola, divinatrix, mulier quæ profitetur ſe vera dicturam: veratrix. *Apul.*

waer-ſeggherije/waer-ſeggheynghe. Augurium, auſpicium, haruſpicium, hariolatio, haruſpicina, vaticinium, vaticinatio, divinatio, mantice, oraculum, chiromantia, phyſiognomia.

waer-teecken. Indicium veritatis, argumentum certum: & Omen.

waer-woordigh. Verax.

waerigh. Verus.

waerachtigh. Verax, veridicus, verus: & Veriſimilis. *germ. warhafftig.*

waerachtigheyd. Veritas: & Veriſimilitudo.

waerachtighlick. Verè, certè, reipſa: & Veriſimiliter.

waerlick. Verè, reipſa, profectò, certè, certò nę. quidem, equidem ſanè.

waerd. *vetus.* j. **woord.** Verbum, dictio: *hinc* **beur waerde.**

waerd. j. **weerd.** Dignus.

waerde/warde. *vet.* Cuſtodia: & Vigilia, *vulgò* guardia. *gal. gard. ang ward.*

waerde. *ſax. ſicamb.* **weerde.** Specula. *germ. warte.*

waerde-toren. Specula.

waerd-robbe/ waerd-robbe/ waerderobbe. Veſtiarium, conclave. *gal. garderobe: ang. wardrope.*

waerd-ribbe. Latrina domeſtica.

waerden. *vetus* j. **waeren.** Cuſtodire.

waeren/waerden. *vet.* Cuſtodire, ſervare, obſervare, curare, cavere, tueri, defendere, immunem ſervare. *ſax. waren: gal. garder. ital. guardare. hiſp. guardar.*

waeren. Vindicare, aſſerere.

waeren. *vetus.* Obſervare & in officio tenere.

waer borghe. j **warrande.** Aſſertor, auctor, evictionem præſtans.

waer-borghen. j. **waerandereu.** Aſſerere, vindicare.

waer-brief. Literæ aſſertoriç, literæ rei venditç.

waer-gheld/waert-gheldt. Auctoramentum, arrha. *ſax. wartgelt.*

waer-looſen. *vetus* Negligere.

waer-ſchap. Cautio, ſatiſdatio, vindiciç, aſſertio.

waer-ſchap doen. Cavere, ſatiſdare.

waer-ſchap be-loben. Promittere de evictione.

waer-toren. j. **waerde-toren.**

waer-wolf. j. **weer-wolf.**

waer-der. j. **be-waerder/ waerdeyn.** Cuſtos.

waerder-ken-penninc. Auctoramentum, arrha, arrhabo.

waerder. *vetus.* Specula, pharus.

waerande. *vetus.* Cuſtodia: & Defenſio: & Cautio, aſſertio, *vulgò* warandia.

waerande. Roborarium, vivarium, cuniculariu, leporarium, theriotrophium: locus ſeptus ubi ferę incluſę cuſtodiuntur & aſſervantur. *vulgò* garenna. *gal. garenne: ang. warrẽn.*

waerande. *vetus* Indemnitas: & Fidejuſſio: & Satiſdatio.

waerande. *vet.* Fidejuſſor. *vulgò* warantus.

waerande/garande. Aſſertor, auctor, evictionem præſtans, defenſor, cauſam alterius ſuſcipiens. *vulgò* waranda & warandator. *gal. garand. ang. warrante.*

waerandéren. *vetus* Defendere, protegere, cuſtodire. *vulgò* guarentare.

waerandéren. Cauſam alterius ſuſcipere, defenſorem ſe profiteri: cavere, aſſerere, ſatiſdare, indemnem ſervare, vindicare: evictionem præſtare, *vulgò* warandire: guaretare: & warantizare, guarentizare. *gal garantir: ang. warente.*

waerand-ſchap. j. **waer-ſchap.** Cautio. *vulgò* warandia.

waerdeyn. Cuſtos. *gal. gardien. angl. wardeyne.*

waerdeyn. j. **weerdeyn.** Præfectus monetæ, æſtimator monetç, penſitator, penſiculator.

waerdéren. j. **weerdéren.**

Waerdérer. j. **weerdérer.** Censor.

Waerdigh. j. **weerdigh.**

Waeren. Probam esse mercem spondere.

Ware. Merx, mercimonium. *ger. whar. ang. ware.*

Waeren. *vet. holl.* j. **wandelen.** Ambulare. *Paul. Merul.*

Waeringhe. Pergula, excursus per totam navim, agea, catastroma. & Ambulacrum.

Waerisoen. *vetus. fland.* j. **garnisoen.**

Waerm/warm/werm. Calidus, calens. *ger. warm. sax. warme. ang. warme.*

Waerm-bad. Thermę : lavacrum, nymphæum.

Waerm houden. Fovere, confovere.

Waerm werden. Calefieri, calescere, incalescere.

Waerm-moes/waerm-moes-kruyd. Olus, olus coctivum, olus concisum, herba esculenta. *dicitur* **Waer-moes.** *q.d.* calidum pulmentum: *licet hac voce herbæ non tantùm elixæ aut coctæ, sed frigidæ & crudæ etiam apud nos vocentur. Iodocus Badius Ascensius (super illud Persij sat. 3. positum est algente catino Durum olus.) Olus, inquit, calidum sumi vult: inde Flandris pulmentarium calidum, etiamsi frigidum sit, vocatur.*

Waerm-moes-hof. Hortus, hortus olitorius.

Waer-moes-kruyd. Olus.

Waerm-moes-man. Olitor.

Waerm-moes-merckt. Forum olitorium.

Waerm-moes-wijf. Olitrix : mulier olusc ularia. *Lud. Vives.*

Waerme-saute/ warmejaute/ waermegiste. *fris.* Cyceon, miscellanea potio. *q.d* Calidum donum. *vide* **kandeel.**

Waerm-stove. j. **stove/sweet-bad.**

Waermen. Calefacere. *ger. warmen. sax. warmen, wermen. ang. warme.*

Waermte. Calor. *sax. wermede.*

Waernen. j. **waer-schouwen.** Præmonere, commonefacere, commonere. *ger. warnen. ang. warnen.*

Waerpte. Stamen.

Waertte. j. **wartte.** Verruca.

Waese. j. **wase.**

Waesem. j. **wasem.** Vapor.

waesigh sand. Arena subnigra pulvini: pulvinus subniger.

Waestijne. *vetus.* j. **woestijne.** Vasta solitudo. *vulgo* Vastina, desertum, eremus.

Waet/ghe waet. *vetus.* Vestis, vestitus, arma, munimenta corporis. *hinc* **lijn-waet/ kerck-ghe-waet/** *&c.*

Waet-sack/waetscheer. Ascopera, mantica.

Waet/waete. Acies, acumen.

Waete van het mes. Acies cultri.

Waetigh. *vetus.* Acutus.

Water. Aqua, lympha, latex, unda. *ger. wasser. sax. water. ang. water.*

Waeter. Color margaritarum & adamantum.

Waeter in waeren. Secundę.

Waeter/ pisse. Vrina. **Waeter maecken.** j. **pissen.** Reddere lotium.

Waeter/ waeter-suchte. Hydrops. **Het waeter laeden.** Laborare hydrope.

Waeter-alf. Dęmon aquaticus, Ennosigęus, Neptunus.

Waeter-back. Cisterna : & Alveus, urnarium.

Waeter-bad. Lavacrum, nymphæum.

Waeter-baere. Vnda, fluctus.

Waeter-beckigh. *fland.* j. **waeter-loopigh.** Salivans.

Waeter-becken. j. **waeter-loopigh zijn.** Salivare, *&c.*

Waeter-beke. Torrens, rivus.

Waeter-blaese. Bulla.

Waeter-blaeser. Physeter, flator. *balænæ genus.*

Waeter-bobbel. Bulla.

Waeter-bupse/waeter-busse. Siphon, siphunculus, tubus, tubulus.

Waeter dier. Animal aquatile, aquaticum.

Waeter-draegher. Aquarius.

Waeter-draencke. j. **draencke.** Aquarium.

Waeter-druyp. Gutta, stilla. & Stillicidium.

Waeter-eppe. Sium, laver.

Waeter-galle. Humor biliosus & amarus ventriculum obsidens, bilis, cholera.

Waeter-ganck. Aquagium, aquæductus.

Waeter-geute. Alluvies.

Waeter gelve. Vnda, fluctus.

waeter grave. Fossa.
waeter groeve. Elix, sulcus aquarius.
waeter haelen. Aquari.
waeter haeler. Aquator.
waeter-hoen. Fulix, fulica, gallina aquatilis.
waeter-hondt. Canis aquaticus, canis villosus.
waeter-kanne. Hydria, aqualis.
waeter-kant. Ripa, litus, crepido, margo, ora terræ quam aqua alluit.
waeter-kersse. Sisymbrium aquaticum, nasturcium aquaticum.
waeter-kruycke. Hydria, urceus, aqualis.
waeter-laedinghe. Hydrops.
waeter-laet. Aquæductus, rivus.
waeter-lepe. Aquæductus, aquagium.
waeter-lisch. Sparganium, gladiolus palustris.
waeter-loock. Scordium, trissago palustris
waeter-loop. Aquagium, aquæductus.
waeter-loopigh/ waeter-beckigh. Salivans, cui saliva in ore crescit: *& metaph.* Appetens.
waeter-loopigh zijn/waeter becken. Salivare, salivam ore sive rostro concipere: *&* Appetere, appetentia rapi.
waeter loopigh oft waeter-beckigh maken. Salivam movere: desiderium excitare. *Sumpta metaphora à cibis delicatis, ad quorum vel intuitum, ex appetentia, in ore saliva movetur.*
waeter-man. Aquarius.
waeter-merch. i. **waeter-ponghe.**
waeter-mugghe. Cynips.
waeter-meulen. Hydromyla, mola quæ vi aquarum rotatur.
waeter-meulen-radt. Tympanum.
waeter-mugghe. Cynips.
waeter-necker. Dæmon aquaticus, Neptunus.
waeter-not. i. **minck-tisser.** Tribulus aquaticus. *q. d.* nuces aquaticæ. *profert enim hæc herba fructus avellanis nucibus majores, & nigricantes.*
waeter-oz-deel. vndę sententia, judicium aquarium: judicium aquæ ferventis: examinatio ad aquam ferventem; *vulgò* ordalium aqueum. *Genus purgationis, cum ille qui in aquam bullientem brachium usque ad cubitum immittit, aduritur, crimine reus sive noxius habetur: innocens autem & purus: si minime. Aut cum accusatus in geladam aquam totus mittitur, crimenq; purus in fundo residet; sceleris vero conscium aqua protinus à se rejicit. Qua etiam ratione ferrum ignitum nudis manibus deferri, aut nudis pedibus calcari in innocentiæ signum solet, idque* **vier-oz-deel** *vocabant. Specul. Saxon. lib. 1. artic 39. de ijs qui omnem facultatem probandi per juramentum perdiderunt, sic ait: Ex tribus actibus magis eligant congruentem: ut calidum ferrum ferant, vel in aquam bullientem brachium usque ad cubitum mittant, aut ab incursu in area certantes se defendant, &c. Verum hujusmodi ritus consuetudines Christiana religio tandem abolevit, ut patet ex decreto Stephani Papæ 2. quæst. 4. cap. consuluisti, &c. Fit etiam mentio poculi redargutionis, & aquarum amarissimarum, quæ mulieri dantur exhauriendæ, Num. 5. in quibus cum execratione congeruntur maledicta in sacrificio zelotypiæ, sive oblatione investigante adulterium. Ad hujusmodi aquæ judicia accedit quoque veterum Teutonum consuetudo, qui puerulos recens natos cypreo vel galeo impositos in Rheno flumine explorare solent: qui si fluitarent nat arent ve, ut legitimi recipiebantur; si verò subsiderent, ut adulterini deserebantur: unde & Rhenus ἐλεγχέλαμβος dicitur, velut arbiter conjugij, atque vindex severus conjugalis fidei, &c. Est etiam apud Plinium Olochas Bithyniæ fluvius, cujus gurgite perjuri notantur pati velut flammam urentem, &c. Erat & aquæ frigidæ judicium, teste B. Rhenano, in formula pacis Elsat. Plebejus & minoris testimonij rusticus aquæ frigidæ se purget judicio, &c.*
waeter-pas. Perpendiculum, libella.
waeter-passer. i. **pas-loot.**
waeter-peerd. Hippopotamus.
waeter-peper. Hydropiper, piper aquaticum.
waeter-pepxken. Pirum superbum.
waeter-poel. i. **plasch.** Lacuna.
waeter-ponghe. i. **back-ponghe.** Laver, anagallis aquatica.

waeter-pot. Hydria: & Matula.
waeter-pupſte. Oedima, *vulgò* undimia.
waeter-radt. Tympanum, rota aquaria.
waeter-raeve. Phalocrocorax, corvus aquaticus.
waeter-ratte. Mus aquaticus, mus mergus, fluviatilis.
waeter-ſack. Hydropotis, aquę potor: & Hydropicus, tympanicus.
waeter-ſchay. Aquagium, aquęductus.
waeter-ſchueten/onder-ghe-was. Stolones, ſoboles, coliculi inutiles à radicibus aut lateribus caudicis ſuccreſcentes.
waeter-ſchepper. Hauſtrum.
waeter-ſchouwigh. Hydrophobus, lymphaticus, qui metu aquæ torquetur.
waeter-ſchouwinghe. Hydrophobia.
waeter-ſepl. ſ. **blinde.**
waeter-ſieckte. ſ. **waeter-ſuchte.**
waeter-ſlanghe. Hydrus, chelydrus.
waeter-ſlupſe. Cataracta, comma.
waeter-ſneppe. Perdix aquatilis.
waeter-ſpinne. Tipula, vermis leviſſimus, ſuper aquas currens: araneus aquaticus.
waeter-ſpupte. Sypho, ſyphon.
waeter-ſteen. ſ. **moſe.** Vrnarium: lapis quadratus ſuper quo vaſa eſcaria eluuntur.
waeter-ſtroom. Fluctus, unda, flumen.
waeter-ſuchte. Hydrops, aqua intercus, aquoſus humor, aquoſus liquor: morbus ſubtercutaneus.
waeter-ſuchtigh. Hydropicus, tympanicus.
waeter-ſwaelm. Apus: dreponis, ripariola, hirundo aquatica.
waeter-ſwert. Aquilus fuſcus, ſubniger, glaucus.
waeter-walle. *vet. ſax. ſicamb.* Cataracta.
waeter-vanck. Ciſterna, aquilegium.
waeter-vat. Vrna, ſitula, trulla, naſiterna, vas aquarium.
waeter-verwe. Color aqueus, aquilus, glaucus: & Color aquatus, pigmentum aqua tritum.
water-vliet. Flumen.
water-vloed. Flumen.
waeter-vloepe. Pulex aquaticus. *animalculum pulice paulò majus, quod ſuprà ſtantes aquas velociſſimo motu cietur.*
waeter-voghel. Avis fluviatilis, volucris fluviatilis: avis fluminea, aquatica.
waeter-voze. Elix, ſulcus aquarius, lira.
waeter-walle. Fluctus, unda.
waeter-wiede. *ſax. ſicamb.* Siler.
waeter-wilghe. ſ. **ghepl.** Siler.
waeterachtigh. Aquoſus.
waeterigh. Aqueus.
waeteren. Rigare aqua, madefacere: irrigare, humectare.
waeteren. Aquare.
waeteren/drencken. Adaquare.
waeteren den wijn. Diluere merum: infuſcare vinum, *Plaut.*
waeteren. ſ. **piſſen.** Mejere.
waeter-pot. ſ. **piſ-pot.** Matula.
waterigh/waterachtigh. Aquoſus, aquatus, aqueus, uvidus.
waeteringe. Aqua, amnis, fluvius flumen.
waeteringhe. ſ. **drencke.** Aquarium.
waetſcheer. ſ. **waet-ſack.** Aſcopera.
waeveraet. Liquamen Garum: muria, decoctum piſcium vel carnium ſale maceratarum, liquor rerum elixarum. *vulgò* ſalmuria.
wafel. ſ. **waefel.**
wagghe. Tibiale, faſcia crurulis, pero: tibiale laxum.
waggelen/waegelen. Vacillare, agitare, huc illuc volvere, motitare, continuo motu huc illuc ferre. *ſax. wacklen. ang. wagge.*
waggelen. Depſere, ſubigere manibus.
waggel-beenen. Ceſpitare, vacillare greſſu.
waggel-pepzen. Pira manibus ſubigenda, vt mollia & mitia reddantur.
waghen. ſ. **waeghen.**
wakel. *vetus.* Vlcus, apoſtema.
wal. ſ. **walle.** Vallus.
wal. *vetus. fland.* Abyſſus.
wal. *ger. ſax. ſicamb.* Balena, cetus. *vulgò* Baleus. *germ. walſch. angl. whal.* **wal.** *commune cetacei generis nomen eſt; multaq; nomina piſcium in* **wal** *deſinunt, Geſner.*
wal-ſchot. Maris flos, ſperma ceti vel balenę, ambar ſubalbidum: *q. d.* balenæ ejec-

ejectamentum genitale, sive semen:
wal-rat/baldrat/& **wal-ram** *dicunt & scribunt quidam, Gesner.*
wal-visch. Balena, cetus cete, pristis: *germ. wa fisch gal. baleine ital balena. ang. whal.*
walch. *sicamb.* j. **lauw.** Tepidus.
walcken. *sland.* Premere, pressare, obterere, calcare.
walcken. *ger. sax. sicamb.* j. **blepcken.**
walcker. *sax. sicamb.* Fullo.
wald *ger. sax. sicamb.* j. **woud.** Sylva, nemus.
wald beeren. j. **bosch-besien/ haver-besien.**
wald-meester. Matrisylva, alysson, aspergula odora.
wale. j. **waele.** Electio.
wale/wael. Gallus, Gallus Belga. *vulgò* VValo. VVallus. **wale/wals-man.** *Germanis dicitur* homo exoticus, qui aliam à Germanis linguam habet: homo alienus, qualis est Gallus, Italus, & alij qui lingua à Germanis differunt. *hinc etiam* VValli Britanni *dicti. Polydor. Virgil. Æneid. Tschudus, Io. Goropius Becanus, &c.* **welsch** *inquit Gul. Camd. dicitur* id quod exterum & peregrinum est, *unde etiam VVallones in Belgica, & VVallachi ad Danubium nomina traxerunt.*
wal-berck. Cedrus Mauritana. *q. d.* Betula Gallica sive exotica.
wal-bercken hecht. Manubrium apiatum.
wal-bercken tafel. Mensa apiata: densa quadam quasi granorum congerie crispata aut insperta, tanquam apum excrementis passim aspersa.
wal-bups. j. **walle.** Prætorium.
wal-not. j. **walsche-not.** *ger. sax. holl sicamb.* j. **oker-not.** Iuglans basilica, regia nux. *q. d* nux Gallica *sive* Italica, nux Persica, *e Persidè scilicet translata. sax. walnut. ang. walnutte.*
wal-pot/wael-pot. *brvan.* j. **pinte/ halven pot.** *q. d.* Gallicum poculum. *vulgo* VValpodium.
wal-stroo. Galium, galium luteum. **wit wal-stroo.** Mollubo, galium album.
wal-baerd. *vetus.* Peregrinatio.
wal-woztel/wael woztel. Alus Gallicus, symphytum, petræum, mula rustica, consirma major, cõsolida major. *waelwurtz.*
walen/waelen/wallen. *germ. sax.* Peregrinari, ambulare. & Mutare, vertere. *ang. walle.*
walghe. Nausea, fastidium.
walghen. Nauseare, nauseam habere, fastidire.
walghigh/ walghachtigh/ walghelick. Nauseosus.
walghinghe. Nausea, inane vomendi desiderium.
walle. Vallum: munitio castrorum aut urbium: mœnia, agger, murus. *sax walle. ang. walle dicitur autem* **walle** *propriè* murus è cespitibus.
walle. Vallum: aggestum è terra & sudibus ad labrum interius fossę, velut murum, *last. Lips.*
walle. *sland.* Agger: monticulus. **molen-walle.** *sland* j. **molen-bergh.**
wal-lups. j. **wand-lups.**
walle. Fossatum, fossa & vallum.
walle. j. **bope.** Ambitus turris vel templi: murus solarium ambiens: peribolus.
walle. *vetus.* Abyssus, profundum.
walle. *holl.* j. **water-kant.** Ripa, crepido: ora terræ quam aqua alluit.
walle/wal-hups. j. **wepd-hups.** Prætorium: Domus ampla extra urbem fossis cincta.
walleken. *sland.* Parvum prætorium.
walle. *ger. sax. sicamb.* Vnda, fluctus: & Scatebra.
walle. Ebullitio.
wallen. *ger. sax sicamb.* Scaturire.
wallen/wellen. Volvere, volutare. *ang. wallowe.*
wallen/wellen. *sland.* Bullire, ebullire, fervere, æstuare, fluctuare.
wallinghe. Bullitio, ebullitio.
wallen. j. **walen.** *vetus.* Peregrinari.
wal-oppe. j. **vlieyh-wal-oppe.**
wal-woxte. *vet. sland.* j. **hadick.** Ebulus. *ang. walwurt.*
walm/glupe. Fasciculus straminis, stramen, stramentum: & Fascis straminis ardentis.
walm-asschen. Favillę straminęæ.
walsche-not. j. **wal-not.**

wambeps. Thorax, pectoris tegmen & amictus, præcipuè constans ex lino xylino, *quod vulgo* bombicinum, bombasium & bambasium *vocant* **wan-bou**/ *veteribus dicitur.* venter: *& hinc fortè facta vox* **wambeps**/ *qua* pectoris tegmen & amictus *significatur. Paul. Merul. in Vvllerami Cantic.* **wamba**/ *vetus* Venter *Vulcan. sax. wammes. ang. autem wombe.* i. alvus. venter.

wamme. *germ. sax. sicamb.* Palear, palearia, pelles ex gutture boum dependentes.

wammen der visschen. Branchiæ piscium

wenn. *ger. sax. sicam.* Quando, cùm. *ger. wen. ang. whan, when.*

wan. *j.* **wanne.** Vannus.

wan. *fland. holl. zeland.* Vanus, inanis, vacuus. *&* Malus: pravus. *gal. vain. hisp. vano. ang. vaine.*

wan. *vet.* Defectus: indigentia, inopia, penuria. *ang. wante.*

wan-daegys. *sax. sicamb.* Olim, antehac, antea.

wan-deel. *vetus. sax.* Damnum: *&* Pœna, multa: *&* Præjudicium.

wan-deelen. *vetus* Luere.

wan-ghe-bruyck. Desuetudo.

wan-ghe-loove. Falsa fides, incredulitas.

wan-ge-loovigh. Non fidens, non credens

wan-ghe-sicht. *vetus. sax. sicamb.* Eximproviso.

wan-gunnen. Malè favere, invidere.

wan-gunste. *j.* **af-gunste.**

wan-gunstigh. *j.* **af-gunstigh.** Invidus.

wan-haeghen. *vetus. fland. j.* **mis-haghen.** Displicere.

wan-heughen. *vetus.* Desperare, animum despondere.

wan-hope. Desperatio.

wan-hopen. Desperare, spe destitui.

wan-hopigh. Desperans, desperatus.

wan-klaeghen. *vetus. fland.* Calumniari, falso queri.

wan-klaegher. *vetus.* Calumniator.

wan-kost. *vetus.* Suspicio: *&* Zelotypia.

wan-lust. Languor, nausea.

wan-lustigh. Languens, nauseans flaccido calore, *ut interpretatur Levin. Lemnius.*

wan-maete. *zeland.* Mensura non plena.

wan-raeck. *vetus.* Casus fortuitus.

wan-schapen/ **wanschappigh.** *holl. frisi.* Informis, imperfectus.

wan-schapenheyd. Deformitas.

wan-schickelick. Incompositus, indecens.

wan-sede. *zeland.* Malus mos, mala consuetudo, pravi mores.

wan-sinnigh. *vetus.* Demens, amens, mentis impos.

wan-sinnigheyd. Dementia.

wan-slaeperigh. Semisopitus, semisomnis.

wan-sout. Non probè aut non satis salitus.

wan-stoel. *j.* **waen-stoel-gane.** Tenasmus.

wan-troost. Desperatio.

wan-troostigh. Inconsolabilis, desperatus.

wan-troostigheyd. Desperatio.

wan-trouwe. Diffidentia.

wan-trouwen. Diffidere.

wan-trouwigh. Diffidens, suspicax, suspicios.

wan-trouwelick. Diffidenter.

wan-were. *vetus.* Ignorantia, dubium: *&* Deliramentum, delirium, deliratio.

wan-weten. *vetus.* Ignorare, dubitare. *&* Delirare.

wan-wetigh. Ignarus, dubius, dubitans, insipiens, delirus, delirans.

wan-wys. Demens, insipiens.

wan-wittigh. *sax. sicamb.* Insanus, demens, delirus, insipiens. *germ. wanwitzigh.*

wannigh. *j.* **wan.** Vanus, vacuus.

wannigheyd. *vetus.* Inanitas.

wanck. *ger. vetus.* Momentum.

wanckel. *vetus. holl.* *j.* **wanckelbaer.**

wanckelen/ **wancken.** Vacillare, labefactare, motitare, nutare, labascere, variare: *&* Dubitare, fluctuare, titubare.

wanckel-baer. Mutabilis, inconstans, instabilis, momentaneus, tremulus.

wanckel-baerheyd. Inconstantia, levitas.

wanckel-baerlick. Inconstanter.

wanckel-moedigh. Inconstans animo, fluctuans.

wanckel-moedigheyd. Inconstantia animi.

wancken. *j.* **wanckelen.** Vacillare, motitare,

wand/

wand/want. *sax frisi sicamb.* j. **laecken.** Pannus: & Vestis. & Rete cassis, plaga.

wand-bozste. *sax.* j. **kleer-bessem.**

wand snijder. *sax. sicamb.* j. **kleer-maker.** Sartor.

wand schere. j. **droogh-schere.**

wand-scheren. j. **droogh-scheren.**

wand-scheerder. j. **droogh-scheres.**

wand. *vetus* Velum.

wand. Paries lutamentum.

wand-luys/wal-luys/weegh luys. Cimex. *vermis odore tetro in parietibus argillaceis, & lectorum sponde latitans. germ. wrantze wrentz. sax. wandlus. ang. wralyse, wralleyse.*

wand-lupf-krupd / weegh-lupf-krupd. Xuris, iris agrestis, foetula foetida. *herba cujus folia si confricentur & digitis atterantur, gravem sudoremq; odorem spirant, tanquam cimices.*

wand-schot. *vetus.* j. **waghen-schot.** Materiaria incrustatio.

wand-schotten. Vestire parietes tabulis. *ang. wainscote.*

wandel. Ambulatio, peregrinatio, iter.

wandel ende handel. Conversatio, consuetudo, usus, familiaritas, commercium: & Mores, studium.

wandelen. Ambulare, deambulare, obambulare, inambulare, spatiari: & Peregrinari. *ger. wandeln.*

wandelen ende handelen met pemandē. Versari cum aliquo, consuescere alicui, familiariter uti aliquo.

wanderen. *vetus. sicamb.* j. **ver-anderen.** Mutare. *ger. verwandern.*

wandeler. Ambulator: & Peregrinator, viator.

wandelinghe. Itio, iter, profectio. & Conversatio.

wandelinghe. Ambulatio, deambulatio, inambulatio, obambulatio: Ambulacrum.

wandel-baer. *vetus.* Mutabilis, variabilis, inconstans.

wandel-baer-geld. *vetus. sicamb.* j. **gangh-baer.**

wandel ghe selle. Socius itineris, comes.

Wandel-plaetse. Ambulatio, ambulacrum.

wandel-rede. *vetus. sax. sicamb.* Sermo varians & inconstans.

wandel-redigh. Inconstans in verbis.

wandel-stock/kretse. Ærumna, crumnula, muli mariani: fulcimentum dossuarium: uncus bajularius: furcula bajularia.

wanderen. *sax. sicamb holl. frisi.* **wandelen.** Ambulare. *ang. wander.* i. Vagari, discurrere, errare.

wanghe. Gena, mala. *sax. wang. ital guancia.*

wanghe. *vetus. sicamb.* j. **bzaede.** Sura.

wanghte/wanghen-slagh. Alapa, colaphus. *ital. guanciata.*

wanghten geven. Depalmare, colaphum alicui infringere.

wanne/wan. Vannus, ventilabrum. *germ. wan. gal van. ital vanno. ang. fanne.*

wanne-waeper. Accipiter tinnunculus. *sic dictus, quod alas extendat ventiletque instar ventilabri. G. Sner.*

wannen. Vannare, evannare, ventilare, eventilare, aceres & frumenti retrimenta ad ventulum vanno excutere & repurgare.

wannigh. j. **wan.** Vacuus.

wanneer. Quando. *germ. wen. ang. whan, whun.*

wansch. Alacris, lepidus, venustus, scitus.

want. Quia, quoniam, nam, enim, quippe, quandoquidem.

want j. **wand.** Pannus, vestis.

want. *vetus. ang.* Defectus, indigentia.

want. Defensor. *hinc* **trouwant.** *Becan.*

wante. Chirotheca, manica. *vulgò* ganta. *gall. gante. ital. ganto. hisp. guante.*

wante. *vetus.* Duelli tessera.

wante. j. **wanghte.** Alapa.

wapen. Arma, armatura. *germ. waffen ang. weapon.*

wapen/werck-tuygh. Instrumentum opificis.

wapen wapen roepen. Ad arma vocare, ad arma excitare. *Ovid. Certatimq; omnes uno ore arma arma vocabant. gal. alarme. q. d.* ad arma.

wapen ende seghel. Insignia,um,signa,orum.

wapen in den schild oft helm / wapenteecken. Arma clypearia, insigne, insignia,imago gentilitia,gentilitia armorum insignia,symbolum clypei.

wapen-busse.i.stad-busse. Spinter.

waepen-dzaegher. Armiger.

wapen-dzencken. *holl.* Vinum,cerevisiam, aquam aut simile quid in faciem alicui incutere.

wapen-huys. Armamentarium.

wapen-kamer. Armamentarium.

wapen-kleed.i.wapen-rock.

wapen-loop. *vetus.fland.* Concursus ad arma.

wapen-loos. Inermis.

wapen riem. Baltheus,baltheum.

wapen-rock/rijd-rock. Sagum, militare indumentum, quod armis superinduitur,ephestris,paludamentum.

wapen-teecken.i.wapen in den schild. Insignia,signa.

wapen-schouwinghe. Armilustrium, armorum lustratio.

wapen-smidt. Faber armorum.

wapen-tuer. *vetus fland.* Eques cataphractus,armiger.

wapen-tuygh. Armamentum.

wapen-waegher. Politor armorum.

wapenen. Armare, armis induere, armis munire.

wapeninghe. *vetus.fland.* Arma,armatura. & Exercitus. & Seditio.

wapeninghe maecken. *vetus fland.* Instruere exercitum. & Excitare seditionem.

wapper/wippe. Tollenon.

wapper. Flagellum,scutica,taurea.

wapper. Cæstus.

wapper. Librillum.

wapper. Plumbata, martiobarbulus,pila plumbea.

wapper. *holl.septent.* **i.dzoogh scheer.**

wapperen. Pendere.

wapperen. Vacillare,motitare,agitare,librare,vibrare.

warbe.i.waerde.

ware/warande/warm/&c.i.waere/waerande/waerm/ &c.

warm.i.waerm. Calidus.

warren.i.werren.

wars/warst/warsse.i.wes.

warte.i.wzatte/werte. Verruca.

warte-gheld. *sax.* **i.looy gheld.**

was.i.wachs. Cera.

wasch. Lotio,lavatio,lotura.

wasschen. Lavare,abluere,eluere. *ger.waschen.ang washe,wesch.*

wasch-aerde.i.vol-aerde. Terra cimolia.

wasch balie.i.wasch-kuppe.

wasch-blouwel. Malleus lotorius.

wasch-huys. Lavatrina,lacus.

wasch-kuppe. Labrum,labrum eluarium, vas in quo sordes vestium eluuntur: solium.

wasch-plaetse. Lavatrina.

wasch-tobbe/wasch-kuppe. Labrum: vas lotorium.

wascher. Lotor.

waschersse. Lotrix.

wascherije. Lotura: & Lavatrina. **ghemeyne wascherije.** Lacus,publica lavatrina, ubi lintea eluuntur.

waschinghe. Lotio,lavatio,lotura.

wase. *ger.sax.sicamb.* Cæspes.

wase. *fland.holl.* **i.slijck.** Limus, lutum,cœnum.

wase. *vetus.* Fax.

wasem. *fland holl siamb.* Vapor.

wasemen. *fland holl.sicamb.* Vaporare.

wasse. Incrementum,accretio.

wassen. Crescere,excrescere,accrescere, augescere,adaugescere,ingrandescere, incrementum recipere,adolescere: invalescere,glisccre, grandescere, surgere. *ger.wachsen.*

was baer. Adolescens,vigens.

was-dom. Incrementum, augmentum, proventus. & Emolumentum.

wat.i.wad/wade. Vadum.

wat/ewat. Aliquid,quid,quidpiam,quicquam, nonnihil: paulum, paululum, pauxillum. *ger.etwas.*

wat? Quid? quidnam? & Quis? qualis? *ger. was,whas.sax.ang.what. frequens est varietas idiomatum Germanicæ linguæ: inter alias autem literarum* **s.** & **t**: *ubi quim Germani superiores habent* **s** *Saxones & Oceani accolæ*

cola & Germani inferiores omnes usurpant:
ni **waſs/wat:daſs/dat:waſser/water beſſer/better.** *Ita quoque ubicunque duplex σ, in eam mihi lingua Græca, Attici semper habent duplex ττ ni γλῶσσα, γλῶττα, θάλασσα, θάλαττα, &c. interdum etiam mutant simplex σ in τ, ni σάμιγον, τίμιγον, σιότλον, τιύτλον, &c.*

wat iſt dan? Quid tum? quid tum postea?

wat groote pijne. Quantus dolor, quàm magnus dolor.

water.j.waeter. Aqua.

watte. *holl* j.**waede.** Vadum.

waveraet.j.waeveraet.

wautteren.j.woutteren.

VV D

weder.j.hijpder. Vber pecudum.

VV E

webbe. Tela: textus, textum, textura. & Stamen. *ger. wupp. ang webbe.*

webbe. *ſland.* Fascia, tænia: & Cingulum, cinctus, us: cingulum textum.

web-draed. Stamen.

web-boom. Liciatorium, jugum.

web-gaeren. Stamen.

web-riem. Cingulum textum.

web-ſpinne. Araneus, aranea.

wech/wegh. Via, iter.

wecken/wacker maecken. Excitare, evigilare, expergefacere. *germ wecken, auffwecken, erwecken ang. wake.*

wecker. Horologium excitatorium.

wedde. *ſland.* j.**weet.** Glastum.

wedde. *vetus. ger. ſax. ſicamb. ſland holl.* Merces, præmium: & Pignus, depositum: & Fides data, sponsio: & Dos. *vulgo* guadia, wadia, wadium.

wedde/wedde-gheld. *vetus.* j.**wette.** Mulcta, multa, id quod judici penditur pro multa.

wedde. *vetus. ang. ſax.* Fidejussor, vas.

wedde-bode. *ſland* j.**klupder.** Exactor, executor rei judicatæ: *fortè à* **wet.** i. senatus, magistratus. *q. d.* nuncius magistratus, *fortè à* **wedde.** i. mulcta.

wedde. *ſax.* Curriculum, stadium. *germ. wette.*

wedde-loop. Stadium, cursus in stadio.

Een wedde-loop looyen. Currere stadium, currere in stadio.

wedden. Certare pignore, decertare pretio, depositio pignore certare, *vulgo* Vadiare.

wedden ende bp-ſetten. Deponere.

wedden. *vetus. ſax. ſland.* Spondere, polliceri, fidejubere, vadimonium constituere. *vulgo* wadiare, guadiare.

wed-ſpel. Certamen.

weddinghe. Certatio, decertatio, & Sponsio: & Pignus: & *apud ſland.* Literæ vel instrumentum, quo emptor prædij urbani vel rustici promittit se pretium constitutum venditori soluturum.

weddinghe doen. Sponsionem facere, certare pignore.

wede.j.weede. Glastum.

wede. *vetus.* Virga. & Vimen, & Salix. *germ. weyde. ang. withe.*

wedeken. Virgula, vimen.

wederick. Lysimachium, salicaria: *herba quæ salicis folia habet.*

wede-hoppe. *ſax ſicamb.* Vpupa. *germ. wydhopff.*

wede-maēd/weed-maend/wepd-maend. Iunius. *dicitur &* **weder-maend.**

wede-wael.j.weed-wael. Galgulus, oriolus, avis colore flavo. *vulgo* wide wallus. *germ. witewal.*

wede-winde. *vetus.* Hædera.

weder/wedder. Tempus, tempestas, aura, cælum. *ger. wetter ſax. weder. ang. wither.*

weder-blick.j.weder-licht.

weder-haen. Gallus tempestatis: qui peculiari quadam facultate ad indicandum suo cantu aëris mutationis præditus videtur.

weder-haen. Triton, bractea, aurę ventorumque index. *galli præsertim specie,* qui summis turrium metis imponitur. *vulgo* aurex gallus.

weder-licht. Fulgetrum, fulgetra, fulgur, fulgor fulmen, coruscatio.

weder-lichten. Fulgurare, fulminare.

weder-maechſter. Saga, venefica, pharmaceutria, mulier tempestates excitans incantationibus. *vulgo* tempestaria. *Tibull. lib. 1. eleg. Hanc ego de cœlo ducentem sidera vidi: Fluminis hæc rapidi carmuni sistit*

 iser.

ker. Hæc cantu finditque solum, manesque sepulchris. Elicit, & tepido devorat ossa rogo. Cùm libet obscuro depellit nubila cælo, Cùm libet æstivo convocat orbe nives.

Weder-maend/wedder-maend. *sax. sic.* Iunius: *mensis quo tempestates plerumq; oriuntur.*

Weder-voghel/wind-voghel. Arquata: *genus gallinulæ, ventorum, pluviarum & tempestatum prognosticum.*

Weder-wijs. Prælagus sive præscius futuræ tempestatis: *quales ferè sunt valetudinarij, aëris intemperiem præsagientes.*

Weder/weders. Vtrum, uter. *germ. wedert ang. whether.* **Weder verkiep liever.** Vtrum mavis, mori an miserè vivere?

Weder/weder-om. Rursus, iterum, denuo, ab integro, de integro. *germ. wider, widerumb. ang. wedder.*

Weder ende weynd loopen. Vltro citroque cursitare.

weder. Contra, adversum.

weder-baeren. Regenerare.

weder-bieden. *j.* **ver-bieden.**

weder-bod. *vetus j.* **ver-bod.**

weder-bzupd-loft. *j.* **nae-bzupd-loft.** Repotia.

weder-bzenghen. Referre, reportare, reducere.

weder-bozstigh. Stomachosus, iracundus, rebellis, contumax.

weder-deghe. Ovis rejicula.

weder-deghigh. Rejiculus.

weder-dood. Trichomanes, polytricum, fidicula capillaris. *herbæ genus.*

weder-dooper. *j.* **ver-dooper.** Anabaptista.

weder-dzaeghen. Reportare.

weder-epsschen. Repetere, reposcere.

weder-gade. Consors, compar.

weder-gaen. Redire, reverti.

weder-galm. Echo: reflexio soni.

weder-galmen. Resonare, retonare.

weder-ganck. Reditus.

weder-ghe-bozen. Renatus.

weder-ghe-boozte. Palingenesia, regeneratio, renascentia,

weder-ghelden. Retribuere, rependere, talionem reddere, vicem reddere.

weder-ghelding he. Retributio, talio, æqualis redditio.

weder-ghe-lupd. Echo.

weder-ghe-peps. *j.* **weder-peps.**

weder-gheven. Reddere, restituere, retribuere, referre.

weder-haeck. Mucro, reflexus, uncinus, recurvus: uncus reflexus.

weder-hael. Repetitio, relatio.

weder-haelen. Referre.

weder-houden. Retinere, continere: & Cohibere, resistere, abstinere.

weder-keer. Reversio, conversio, reditus.

weder-keeren. Reverti, regredi, redire. & Convertere.

weder-keerigh. Reciprocus.

weder-keerlick. Reciprocè.

weder-klaeghe. Relatio actionis, *vulgo* reconventio.

weder-klaeghen. Experiri contra actorem, referre actionem.

weder-klanck der stemmen. Echo, reflexio vocis sive soni.

weder-klincken. Resonare, retonare.

weder-klinckende. Resonus, resonans.

weder-komen. Redire, revenire, reverti.

weder-komste. Reditus, regressus.

weder-krijgen. Recuperare, redipisci.

weder-krijghlick. Recuperabilis.

weder-laetigh. *vetus.* Remissus, negligens, socors.

weder-legghen. Reponere.

weder-legghen. Rejicere, repudiare, recusare, refellere, refutare, redarguere, reprobare.

weder-leggynghe. Confutatio, refutatio.

weder-leghelick. Refutabilis.

weder-lepden. Reducere.

weder lesen. Relegere.

weder-liefde. Reciprocus amor.

weder-loon. Remuneratio, retributio.

weder-loonen. Remunerare, remunerari, retribuere, compensare, beneficium reddere.

weder-loop. Recursus.

weder-loopen. Recurrere.

weder-lupd. *j.* **weder-ghe-lupd.**

weder-maecken. Reficere, restituere.

weder-macl-rijd. Repotia.
weder-man. Adversarius.
weder-nemen. Recipere, resumere.
weder om. Iterum, rursus, rursum, denuo. *ger. wederomb.*
weder-om be-geeren. Reposcere, repetere
weder-om-be soecke. Revisere, revisitare.
weder-om brengben. Reportare, referre.
weder-om draegen. Reportare, referre.
weder-om drijben/ weder-om stouwen. Redigere, retrorsum agere; ad redeundum compellere.
weder om gaen. Redire, repedare, remeare, repetere.
weder-om leyden. Reducere.
weder-paer Compar, consors.
weder partije. Pars adversa.
weder-partijdigh. Adversarius.
weder peyns / weder-ghe-peyns. Remorsus, vellicatio, accusatio conscientię.
weder-raeden. *verm. stand.* Dissuadere.
weder-rede. *verm.* Responsio. & Contradictio.
weder-rechten. Restituere.
weder-roep. Revocatio, retractatio, palinodia.
weder-roepen. Revocare, retractare, palinodiam canere.
weder-saecke. *verm.* Pars adversa : adversarius.
weder-saecker. Adversarius, contrarius, inimicus.
weder-sanck. Recantatio, palinodia.
weder-schal. Echo, reflexio soni.
weder-schay. Contrarietas.
weder-schijn. Nitor, splendor. & Objectum visus.
weder-schijnen. Resplendere, relucere, refulgere.
weder-schrijven. Rescribere: contra scribere.
weder-schrift. Contrascriptum.
weder-schuld. Nomen, id quod nobis debetur : ęs meum, æs nostrum, ęs suum, quod alij nobis debent.
weder-seggben. Repetere, referre: & Contradicere recusare, negare, refragari.
weder-senden. Remittere.
weder-sien. Iterum videre. Tot weder-siens. In reditum, in proximum congressum. *vulgo* vsque ad revisam.
weder-sien. Despicere, contemnere, aversari : vultum avertere à re contempta: odio habere.
weder sien ende ver-acht. Despectus, invisus, odiosus. & Suspectus.
weder-sieninge. Despicientia, despectus, contemptus.
weder-sienlick. Detestabilis, abominabilis.
weder-stjds/ weder-stjdens. Vtrinque; vicissim: hinc inde: ultro citroque.
weder sins. Contrario modo.
weder-slaen. Repercutere, referire.
weder slagh. Repercussio, repercussus, us.
weder-slagh des ghe-lupds. Echo, reflexio soni, vocis repercussę repræsentatio: vocis imago: vocis relatio : sonus resultans.
weder-slagh gheven. Resonare, reboare, retonare, remugire reddere Echo.
weder-spannen. Obtendere, tendere adversus, repugnare.
weder-spannigh. Repugnans, repugnax, contumax, pertinax, obstinatus, calcitrosus: & Retrectans.
weder-spannigheyd. Repugnantia, contumacia, pertinacia, obstinatio.
weder-spel. i. tegben-spel. Contrarium.
weder-spels. Prępostere.
weder-spoed. i. tegben-spoed.
weder-spozigh. Calcitrosus.
weder-spraecke. Contradictio, objectio.
weder-spreken. Contradicere, obloqui.
weder-spronck. i. bot. Resultus.
weder-staen. Resistere, obsistere, obstare, repugnare, reniti, obniti, refragari ; adversari, impedire.
weder-stand. Resistentia, renixus.
weder-stoot. Repulsus, us : & Adversitas.
weder-streven. Repugnare: obniti, obluctari.
weder-strebigh. Contrarius, repugnans.
weder-strijdigh. Rebellis.
weder-taele. Responsio: & Contradictio.
weder-taelen. Respondere : & Contradicere.

Weder-tieht, Relatio actionis. *vulgo* reconventio.

Weder-tieht doen. Referre litem, judicium, actionem. *vulgo* reconvenire.

Weder-toon. Resona vox, resonans sonus: vocis relatio.

Weder-toonen. Resonare, sonum referre.

Weder-vaeren. Evenire, obvenire, advenire, contingere.

Weder-vaeren. Adversè contingere.

Weder-val. *vetus. holl.* **j. regben-spoed.** Adversus casus.

Weder-was. Vegrandis, vescus, corpore vescus. *q. d.* contra vel malè crescens. *Ovidius. vegrandia farra coloni. Quæ malè creverunt parvaq; vesca vocant.*

Weder-wassen. Decrescere, contra crescere.

Weder-weerck. *vetus.* Repugnantia.

Weder-werdigh. *ger. sax. sicamb.* Adversarius, contrarius.

Weder-werdigheyd. Adversitas, contrarietas.

Weder-werigh. Rebellis, repugnans.

Weder-wille. Rebellio. & Adversitas.

Weder-willigh. Invitus: & Rebellis. & Adversarius.

Weder-wolf. *i.* **weer-wolf.**

Weder-woordt. Contradictio.

Weder-woordigh. *i.* **weder-werdigh.**

Weder-wraecke. Vindicta, vltio.

Wederen/weeren. Resistere, adversari.

Wederigh. Adversus, adversarius, contrarius.

Wederinghe. Contrarietas, adversitas, adversum, res adversa sive contraria.

Weder/weer/ram. Aries. *Dicitur* **weder/** *ab adversando, quòd sit pugnax, bellator, & cornu ferox in hostem crebro ictu feratur, vel fortè, inquit Gesnerus, quòd retrocedens ac resiliens impetu renovato & subinde repetito in hostem feratur. germ. wider. sax. weder. angl. wether, wedir.*

Weder/weer/hamel. Vervex, aries castratus.

Weder-lam/weer-lam. Agnus.

Wede-wael. *i.* **wesde-wael.**

Weduwe/witwe. Vidua, mulier orba viro, mulier vidua. *ger. witwe, wittfraw. sax. wedewe. gal. vefue. ital vedova. hisp. biuda, viuda. ang. widowe.*

Weduwe-schap. Viduitas.

Weduwer/weduwenaer. Viduus, vir viduus, uxore orbus.

Weduwelicken staet. Viduitas.

Wee. Væ: *interjectio dolentis.*

Wee. Dolor. *ger. we. he. ang. who.*

Wee-dagh. *sicamb* Languor, tormentum, dolor, morbus. *germ. sax. wehetag.*

Wee-doen. Dolere.

Wee-dom. Dolor vehemens, tormentum, languor.

Wee-klaeghe. Lamentatio, planctus, gemitus.

Wee klaeghen. Lamentari.

Wee-moed. Luctus, pusillanimitas.

wee moedigh/ween-moedigh. Lugubris, lachrymabundus, ad lachrymas pronus, pusillanimis.

wee-wijte/ wee-wite. *vetus. sland.* Dolor, calamitas.

weech. *i.* **weegh.** Paries, murus.

weeck. *i.* **endt/ endt-voghel.** Anas, anas mas.

weeck/wepck. Mollis, victus, tenuis, tener, lentus, imbecillus, languidus, marcidus. & Flaccidus, liquidus. *germ. weych. sax. weke. ang. weke, weake.*

weeck-ghesoden ey. Ovum molle, tremulum, sorbile, apalum.

weeck-been/weeck-beenken. Cartilago.

weeck des buycks. Ilia. *sic dicta à laxitate germ. weich sax weke. ang. wtke.*

weeck der sijden. Hypochondria.

weecke kaese. *sax. sicamb.* **j. platte kaese.** Lac pressum.

weeck-plaester/ weyck-plaester. Malagma.

weeck-sinnigh. Mentis inops.

weeck-wercker. Faber abietarius.

weeckachtigh. Molliculus, tenellus.

weeckelinck. Mollis, effeminatus, item tener.

weeckelick. Molliter, tenere, teneriter.

weeckheyd. Mollities, teneritudo.

weecken. *sland.* **j. wepcken.** Mollire, macerare, tenuare.

weed/weedte. Glastum, isatis, luteum. *vulgo*

guadum. *germ waid, waidkraut. gal. guede, guedde. ital. guado. ang. wad, woad, wode.* gu *autem nobis* w *facit.*

weed-aſchen/wepd-aſſchen. Cineres ex oſſibus animalium combuſtis. *vulgo* cineres clavellati, *Geſner.* & Cineres ex pinu, abiete, aut ſimili arbore reſinifera, cineres ſmigmatici.

weede-waei/geel-goꝛſe. Galgulus, galbula, chlorion, ictterus, ales luridus, avis lurida. *Plin. vulgo* Oriolus. & widewallus. *vocem luteo colori. germ. wittewal, widdewael. ang. widdewel.*

weed-maend/wede-maend. *ſtand.* Iunius. *dicitur etiam* **wepd-maend** / & **weder-maend.**

weede/wede. *ſax. ſicamb.* Vpupa.

weed-hoppe/ wede-hoppe. Vpupa. *germ. wydhopff*

weeden. *ſtand.* j. **wepden.** Paſcere.

weegh/wand. Paries, lutamentum.

weegh-lups/wand-lups. Cimex.

weegh lupſ krupd. j. **wand-lupſ-krupd.**

weegh-ſlecke/ wegh ſlecke/ hupſ-ſlecke. Cochlea nuda, limax.

weehen. Vagire.

weel. *ſax. fri. ſic.* j. **wie/welck.** Quis.

weel/weele. *holl. zeland.* j. **wiel.** Vertex aquarum. & Lacuna: pars terræ inundata.

weelde. j. **welde.** Voluptas.

weene. *ſax. fri. ſic.* j. **ꝓieſteꝛagie.** Domus parochi, ædes curionis, flaminia, domus flaminis.

weene. Ploratus, fletus, luctus.

weenen. Plorare, flere, lachrymari, vagire, lugere.

ween-moedigh. j **weer-moedigh.** Lachrymabundus.

weeninghe. Ploratus, fletus.

weenigh Genus anſeris, vario colore, ſemper ſtreperi.

weepſch. *ſicamb.* j. **wepſch.** Inſipidus.

weer. j. **weder.** Aura, cælum, aër.

weer. j. **weder.** Iterum. & Contra.

weer-wolf/ waer-wolf/ wepꝛ-wolf/ weder-wolf. Lycaon, lycanthropos, verisipellis nyctcrobius. *Hos lupos, inquit Io. Bodinus, Germani dicunt* **wer-wolf/** *Gallo loups garous: Picardi loups vvarous, ac ſi* lupos varios *dixeris, g enim in locum w ſufficium Galli. Græci λυκανθρώπους, & μεγαμελανεῖαν, Latini* varios & verſipelles *vocant. Franciſcus Phœbus Focenſis comes in libro de venatione, voce garous ait ſignificari gardez vous* i. cavete vobis. *Abr. Ortelius in Theſauro Georg.* **weder-wolf.** *interpretatur. q. d.* denuo *vel* iterum lupus: per intervalla lupus, *ut diſtinguatur à lupo bruto, qui ſemper lupus. Verum Plin. homines in lupos verti rurſumque reſtitui ſibi, negat, fabuloſumque eſſe ait, lib 8. natural. Hiſt. cap. 22. Vero ſimile, lycanthropia morbum ita in phantaſmata cire, ut miſeri homines ſeſe in lupos transformatos imaginentur, ut ſcribit Guil. Camden. vulgo* lupus ambiguus. *& raptus dicitur* telum.

wæer/wepꝛ/ge-weer. Arma, munitio, defenſio: & Propugnaculum: id quo vim arcemus, noſque defendimus. *ſax weh, wher.*

weer. *ſtand.* Sepimentum, ſeptum, palatio, pedatio, vallum.

weeren/wepꝛen/węren. Defendere, reprimere, arcere, prohibere, averꝛere, propulſare. *q. d.* **wederen.**

weeren. j **weren.** Durare.

weer-achtigh. Durabilis, ad ſe defendendum idoneus.

weer-baer. Bellipotens, bello aut armis aptus.

weer-haemer. j. **hepꝛ-hamer.**

weer-loos. Inermis: & Bello ſive defenſioni ineptus.

weerigh. Durabilis.

weer. j. **weder.** Vervex, aries caſtratus: & *Campis.* Aries.

weeren-vleeſch. *ſtand. holl. zeland ſicamb.* j. **hamelen vleeſch.**

weer. Callus, callum: & Nodus, tuber.

weer-ooghe. Hordeolum, grando, chalaza, chalazion, exiguum tuberculum in palpebris, aut circa palpebrarum crepidines.

weerachtigh. Calloſus.

weeren/ver-weeren. Callere, calleſcere.

weerd/weert/wert/weerder. *vetus.* Inſula, inſula amnica. & Propugnaculum, ag-

ger. *ang. sax. worth, weorth.* Hinc. **Keyserſ-weert/Bommelſ-weert.** *q. d.* Cęſaris inſula, Bomelj inſula. *Guil. Camden.*

weerd-ribbe. j. **waerd-ribbe.**

weerd/ waerd/ weerdigh. Dignus. *germ. wa.rt, wirdi.h. a.ng. worthy.*

weerd. Carus, charus, gratus & pretioſus.

weerd zijn. Valere, in pretio eſſe.

weerde. Valor, pretium.

weerdéren/waerdéren. Æſtimare, appretiare, taxare, cenſere, pretium imponere, penſiculare, penſitare, adęrare, ære æſtimare.

weerdérer. Æſtimator, penſitator: penſiculator, cęnſor.

weerdepn. j. **waerdepn.** Prępfectus monetę: æſtimator.

weerdéringhe Æſtimatio.

weerdérlick. Æſtimabilis.

weerdigh. j. **waerdigh.** Dignus, condignus: & Honorandus, venerandus. *ger. wirdigh, vet. ſax. worthum. ang worthy.*

weerdigheyd. Dignitas: & Honor, honos, ſplendor, amplitudo.

weerdighlick. Dignè, condignè: & Amplè, magnificè, ſplendidè.

weerd. Hoſpes, qui hoſpitio accipit, Caupo, ſtabularius: & Convivator. *germ. wi.t.*

weerdinne. Hoſpita.

weerd ſchap. *ſax ſicamb. holl. friſ ſland.* Convivium, epulum, populare convivium: & Nuptiæ, convivium nuptiale.

weerd-ſchappen. *ſax. ſic. holl.* Epulari.

weerdſ-hups. Caupona, diverſorium, hoſpitium.

weeren. Callere. *vide* **Weer.** j. Callus.

węeren. Defendere. *vide* **Wæer.** j. Arma, defenſio.

weeren. Impedire.

weeren. j. **weren.** Durare.

weerigh duerigh. Durabilis.

weereld. j. **wereld.** Mundus, orbis terrarum.

weerſ-hoofd. *holl.* j. **dzaepende windt.** Turbo.

weert woer. Alga, *herba.*

weeſe/weeſ-kind. Pupillus, orphanus. *germ. wi.ſſe. ſax. weyſe.*

weeſen-hups. Orphanotrophium.

weeſen-meeſter. Orphanotrophus: præfectus pupillorum.

weeſelingh. Pupillus, orphanus.

weete/weet/paſtel. Glaſtum. *germ. gwaide. gal. gwede. ital. guado. ang. wode.*

weffel/webel. *ſland* j. **ſtreme.** Vibex.

weffel. Puſtula ſive tumor exilis ex aculeo muſcæ, apis, veſpæ, vel morſu pulicis.

wegghe / wigghe. *germ. ſax. ſicamb. holl. ſland.* j. **beptel.** Cuneus. *germ. weck. ang: wedge.*

wegghe. Maſſa. *ang. wedge.*

wegghe. Panis tritiçeus: libum oblongum, & Libum lunatum.

wegghe / boter-wegghe / wegghe-boters. Maſſa butyri oblonga, utrinque acuta: butyrum cuneatum, in formam cunei coactum.

weggheleu/wiggheleu. Volvere, involvere, convolvere, provolvere.

weggheu. *vetus. ſax. ſicamb.* Movere.

wegh. Via, iter. *germ. wegh. ſax. weeh. gall. voye. ital. via. ang. waye.*

wegh. A, ab, de.

wegh. Apage, apagete.

wegh-bladeren. Anogloſſa, heptapleuros.

wegh bzee. Plantago: herba paſſim in plateis ſive vijs naſcens.

wegh doen. Amovere, ſemovere, removere, amoliri, auferre, tollere, aſportare.

wegh-dzaghen. Aſportare, auferre.

wegh-dzijven. Abigere propellere.

wegh-gaen. Abire, recedere, diſcedere.

wegh-ganck. Abitus.

wegh-gheld. Vectigal, portorium. *vulgo* pavietrium: *quia pendutur pro ſternendis pavimentis ſive plateis ſilice aut glarea* ſtratura *in Legibus Francorum: nunc* ſtraſtura & wegſtura *Germanis dicitur E. Rhenan.*

wegh-gheven. Donare, donatione alienare, dilargiri.

wegh-ghe-ſelle. Comes.

wegh-gras. Polygonum, proſerpinaca ſeminalis: centinodia, corrigiola, ſanguinaria. *vulgò* gramen viarum.

wegh-haelen. Auferre, tollere.

wegh-

wegh jaeghen. Fugare, repellere, propellere, exigere.
wegh-komen. Evadere, effugere, evitare.
wegh-laeghe. Insidiæ.
wegh-laeghen. *verus.* Insidiari.
wegh-leggheu. Seponere, reponere.
wegh-lepden. Abducere.
wegh-loopen. Aufugere.
wegh-maecken/wegh-gaen. Abire, dare se in viam.
wegh-maecken sijn goedt. Abalienare bona: & Testamento legare.
wegh-nemen. Auferre, demere, adimere, tollere, semovere.
wegh-repsen Abire.
wegh-scheede/wegh-schepde. Compitum bivium trivium quadrivium.
wegh-schencken. Donare, donatione abalienare.
wegh-schicken. Amandare, ablegare, dimittere.
wegh-schijte. *sic* j **weer-ooghe.** Hordeolum, tuberculum in palpebris. *quod quidam fabulantur emisi cum quis in via publica ventrem exonerat.*
wegh-senden. Ablegare, amandare, abmittere.
wegh-sijn. Abesse.
wegh-sijnde. Absens.
wegh-slecke. Cochlea nuda, limax.
wegh steken. Abstrudere.
wegh-stooten. Propellere.
wegh-stouwen. Abigere, propellere.
wegh strijcken. Amovere.
wegh-strijcken. Abire, discedere festinanter.
wegh-swemmen. Abnatare.
wegh-trecken. Abstrahere.
wegh-trecken. Abire, discedere.
wegh-vaerd Iter.
wegh-vaerdigh. Accinctus itineri.
wegh-vaerdigh man. Viator.
wegh-vlieden. Aufugere.
wegh-vliegheu. Avolare.
wegh-voeren. Abducere, avehere.
wegh-werpen. Abjicere, rejicere.
wegh-werperken. *stand.* Rejiculus.
wegh-werpsel. Rejectamenta.
weghe. Via, modus, ratio. **Te wege bzeng-**

ghen. Commodè applicare sive deducere rem aliquam, aptè accommodare: & reducere ad exitum, peragere, efficere.
weghe. Nomen, causa, gratia, ergo. **Van weghe.** Ob, propter. **Van noods weghe.** Necessitatis causa. **Van Godts weghe.** Dei nomine. **Van des landsheeren weghe:** Auctoritate Principis, nomine Principis. **Sp is noch maecht van mijnent weghe.** Integra à me virgo est. **Groet hem van mijnen weghe.** A me salutem dic illi, meis verbis, meo nomine. **Be-taelen van pemands weghe.** Solvere, numerare, dare ab aliquo. **Vreesen van alle weghen.** Timere ab omni parte, ex omni parte. **Aller weghe.** Passim, ubique locorum.
weghen. Dirigere in viam, monstrare iter, viam docere.
weghen j. wijsen pemanden. Deducere & instruere aliquem.
weghel. *stand* Trames, semita transversa.
weghen ende waeghen. Movere.
weghen. Librare, pendere, appendere, expendere, ponderibus examinare, pensare, ponderare, trutinare. *germ wagen. ang. wacye, waeyghe.*
weghe-schaele. Lanx, bilanx, trutina.
wegher. Ponderator, pensator, pensitator.
wegher. j waegh-meester. Libripens.
wegher. *ger. sax. sicamb.* Potior, melior, potius, melius.
wep. Serum, pars lactis aquea, succus lactis. *ang. whey, whay.*
wep-kaese Lac coagulatum.
wepgh-beld j. wijck-beld.
wepck. j. weeck. Mollis, maceratus.
wepcke. Maceratio. **Te wepcke setten.** Macerare in aqua, insuccare liquore.
wepcken. Emollire, macerare humore aliquo. & Macerari, macerescere, madefieri. *germ. weychen.*
wepcken. *sicamb.* Cornum.
wepcken-boom. *sic.* j. **weppken-boom.** Cornus.
wepde/ghe-wepde j. in-gewand. Viscera animalium, exta. *ger. eyngew. yd.*

wepden/wt-wepden. *vetus.* Exenterare, eviscerare, viscera solvere.

wepde. Pascua, orum, ager pascuus vel compascuus, pratum.

wepden. Pascere, impascere, compascere, pasci, impasci, compasci, carpere herbam, tondere, pabulari, errare. *germ. weyden. ang. feede.*

wepd-boom. *vetus.* j. **wilghe.** Salix. *germ. weyden-baum, wyd. ang. withie.*

wepd-land. Ager pascuus, pascua.

wepd-hups. *vetus. sicamb.* Prętorium, magnificum ędificium in tusticis prędiis & villa urbana.

wepd maend. Iunius mensis: *mensis quo pecora in pascuis du untur.*

wepd-man. Venator, auceps, auceps rapacibus quibusvis avibus utens. *Gesner ger. weydman. sax. weydeman.*

wepd mes. Culter venatorius, quo feris viscera solvuntur.

wepd-sack. Pera venatoria, pera viatoria, bulga ascopera, mantica.

wepd-schaey. Ovis pascalis : quę passim pascitur.

wepd-veld. Ager pascuus, compascuus.

wepd-tessche. j. **wepd-sack.**

wepd-voghel. Accipiter.

wepd-werck. Venatio, aucupatio.

wepdener. Venator, auceps.

wepder. *vetus.* j. **herder.** Pastor : qui pecus pascit.

wepdigh. Venaticus, venatorius, aucupio & venationi deditus.

wepdsch. Venaticus, venatorius.

wepdsch-man. Venator.

wepdelick voghel. Accipiter, avis rapax.

wepdelick. Magnus, validus, fortis, potens, bonus, probus, habilis, aptus, egregius, excellens.

wepdelick. Valdè, vehementer, fortiter, potenter, probè, egregiè. *ger. weydlich.*

wepdelick geesselen. Probè virgis cędere.

wepdelinck. *germ. sax. sicamb.* Cymba, scapha, alveus, linter, lembus.

wepfel/wepvel. Viator, stator, apparitor, accensus : & Peditum prępectus. *germ. weybel.*

wepfelen. Vagari, vacillare, fluctuare, nutare, inconstantem esse : omni vento versari : nunc his nunc illis partibus favere : colludere cum utraq; parte.

wepfeler. Homo vagus, inconstans levis, instabilis, vacillans, versatilis, homo lubrica & ancipiti fide, qui se diversis applicat partibus, cothurnus, cothurno versatilior.

wepfeler. j. **wepfel.** Viator, stator.

wepgh. j. **wepdigh.** Venatorius.

wepgh veld. j. **wijck-veld.**

wepgheren. Negare, denegare, recusare, renuere, abnuere, detrectare, defugere.

wepgheringhe. Negatio, recusatio, repulsa, detrectatio.

wepgher-teecken. Renutus, capitis signum quo repulsa vel negatio significatur.

wepgher-teecken doen. Renuere.

wepnden. j. **wenden.** Vertere.

wepn. *vetus.* Dolor.

wepnen. j. **weenen.** Flere.

wepnigh. Parum, paulum, modicum : & Parumper, paulisper. *ger. wenigh.*

wepnigh. Paucus, pauci. *sax. wene. ang. wene.*

wepnigh. *vetus.* Parvus, modicus.

wepnighheyd. Paucitas, exiguitas.

wepnighlick. Modicè, exiguè.

wepnighsken. Perpaulum, pauxillum, aliquantulum.

weppe/wepe/weppken. *sic.* Cornus.

weppken-boom. j. **corncelie-boom.**

wepntelen. j. **wendtelen.** Volvere.

wepzen. j. **weren.**

wepz-wolf. j. **weer-wolf.**

wepsteren. Mobilitare ante oculos.

weptel. *sicamb.* j. **schal-bijter.** Scarabeus. *ang. betell.*

wepte. *sax. sicamb* j. **terwe.** Triticum. *germ. weytze. ang wheate.*

wepten-brood. j. **witten-brood.** Panis triticeus.

wepten. *vetus. sland.* j. **roetaerd.** Graculus.

wept-krupd. *germ. sax. sic. fris.* j. **weete.** Isatis.

wepvel. j. **wepffel.** Apparitor.

weke. Hebdomas, hebdomada. *vulgo* septimana, septiduum. *germ. woch. sax. wike. ang. weke.*

weki-

wek-merckt/weken-merckt. Forum hebdomadarium : nundinæ hebdomadarum.

weken. *sax.j.* **wepcken.** Macerare.

wel. Benè, bellè, rectè, probè: & Valdè: & satis. *ger.wol ang.wel.*

wel vele. Benè multi. **Wel verre.** Benè longè. **Wel dyoncken.** Probè potus apposus. **Wel langh.** Benè longus, valdè longus. **Wel te peerde.** Expeditus equo. **Wel te voet.** Expeditus pedibus. **Wel vyorgh.** Planè manè, benè manè.

wel aen. Age, agedum, hoc age, eia, sodes, macte.

wel aen zijn. Benè valere: benè agi cum aliquo.

wel-daed. Benefactum, beneficium, gratia.

wel-dadigh. Beneficus.

wel dadigheyd. Beneficentia, benignitas, liberalitas.

wel-doen. Benefacere: & Beneficium præstare.

wel-eer. *hol.j.eer-tijdts.*

wel-ge boren. Generosus, nobili prosapia ortus, natalibus clarus, nobili loco natus: nobili genere natus.

wel-ghe-legen. Appositus, commodus, opportunus.

wel-ghe-maeckt man. Vir formosus.

wel-ghe maeckt werck. Opus artificiosum, elaboratum, artificiosè factum.

wel-ghe-moed. Alacer.

wel-ghe-moed. Origanum, *ger.wol gemaud. sax.wolgemot.*

wel-ghe-val. Voluptas, delectatio, placitum.

wel-ghe-vallen. Complacere, collubere.

wel-ghe-vallen hebben. Delectari, complacere.

wel-hebben. Satis habere, fortunas satis amplas habere, rem habere, facile habere, facilè agere.

wel-hebbende/wel-hebbigh. Satis dives, opulentus, qui est in re lauta.

wel-kom zijn/wille kom zijn. Comiter excipi adventu. *q d* **wel-ge-komen.** *Ita quoque gal. bien venu. ang. welcome.*

wel-kom zijt ghy. Adventus tuus est perquam gratus: optatò ades: optatus ades: optatus & gratus advenis: expectatus venis: desideratus venis.

wel-kom heeten. Adventum felicem gratulari alicui: salvum aliquem advenisse gaudere.

wel-kom-beker. Philotesius crater.

wel-kom-ghelt. *j* **in-kom-gelt.** Isagogicum.

wel-kom be-talen. Isagogicum persolvere.

wel-kom mael-tijt. Cœna viatica, qua peregrè reversi, amici excipiuntur, convivium adventorium.

wel-komen. Opportunè & optatò advenire: & Adventum gratulari.

wel-lust. Voluptas, oblectamen, oblectamentum, delectatio, delectamentum, deliciæ, libido.

wellust soecker. Epicureus, epicuri de grege porcus, homo voluptarius, voluptatibus deditus.

wel-lustigh. Voluptarius, voluptuosus, delitiosus, libidinosus.

wel-lustighlic. Voluptuosè. & Libidinosè.

wel riechende. Fragrans, odoratus, benè olens.

wel-smaeckende. Grati saporis.

wel-spreckende. Eloquens, facundus, disertus.

wel-sprekentheyd. Eloquentia, facundia.

wel-sprekentlick. Facundè.

wel-staen. Decere, convenire.

wel-staende. Decens, conveniens.

wel-stand. Decorum.

wel-stand. Salus, prosperitas.

wel-vaerd. Bona valetudo, prosperitas, prospera valetudo, salus, incolumitas.

wel-vaeren. Benè valere.

wel-vaerende. Sanus & salvus, vegetus, incolumis.

welck. Quis, quæ, quod, qui. *germ.welcher. vetus sax.whilce. ang.which.*

welck van beyden. Uter.

welcker-hande. Qualis.

welcker-ley. Qualis, cujusmodi.

welcker-wijse. Qualiter.

welck. *vetus.* Vietus, flaccidus, marcidus, fracidus. *ger. sax. waelck.*

welcke.*vetus*. Marcor.
welcke i. blepne. Pustula.*ang.whelcke*.
welcken/ver-welcken. Marcere,marcescere,elanguere,elanguescere.
weld.*vetus.fris.* i. ghe-weld.
weldigh.*vetus*. ghe-weldigh.
welde/weelde. Voluptas,lascivia,petulantia,deliciæ,luxuria,luxuries, libido. & Opulentia,divitię,opes. *vetus.sax.wela. ang.welthe*.
weldigh/welderigh. Voluptuosus, lascivus,petulans,luxurians, delicatus, plenus delicijs,libidinibus deditus.& Dives,opulentus.*ang.vvelthy*.
welfsel/welvinghe. Camera,testudo,concameratio,fornix,arcus,apsis.
welfsel van den solder. Lacunar,lacunarium,laquear,laquearium,laqueare,lacus, tignum concamerationis.
welle/walle. *vetus*. Aqua fontana, aqua putealis:& Scatebra,scaturigo:& Fluctus.*ger.walle.ang.welle*.
welle/walle.Bullitio.ebullitio.
welle/sinck-sand. Æstus,arena instabilis omnia absorbens & hauriens:& Charybdis ; vorago ; gurges vorticosus. θύννα.i.procella.
welle Cylindrus:& Sucula.& Palanga.
welle. Volvolus: lignum teres instar cylindri,quo voluto æquatur solum: occa.
welle.*vetus.fland*. Vertigo capitis.
wellen/wallen. Fervescere,bullire,ebullire,undare.& Scaturire,erumpere.
wellen. Volvere.*ang.wallow*.
wel-berd van d'oggelen.Pinax,summa tabula foraminosa organi pneumatici.
wel-hout.Cylindrus.
wel-sand.*holl*. i. dzif-sand.
wel-steen.Cylindrus.*ger walsteyn*.
wellen het melck. *holl*. Lac tepefacere, conficiendo caseo.
weller Silurus,*piscis*.
wellinghe.Volutatio.& Scaturigo:& Bullitio.& Procella.& Gurges.
wellinghe.*sax.sicamb.fland.campin*. Iusculum.& Puls,pulticula.
welpe i. **wulpe**.Catellus.
welteren.*fris.sicamb*. i. **wentelen**. Volvere, volutare.*germ.weltzen.gal.vtaultrer*.
welven. Camerare,arcuare,fornicare.*ger. welben.sax.woelfen woelven*.
welvinghe.i.welfsel.
weme.i.**weeme**.Domus flaminis.
weme.*sax.sicamb*. i. spycker-hoop. Terebra,terebellum.*ang wimble*.
wemelen.*sax.sicamb*.Perforare terebra,terebrare.
wemelen. Circumagere, observare, circumversare : & Circumagi,obversari circumversari, micare, interpositis intervallis moveri: & Palpitare,frequenter & leviter movere.
wen.*ger.sax.sicamb*. i. **wanneer**.Cùm,quando.
wenck.i **winck**.Nutus.
wencken.i.**wincken**.Nuere.
wenck.*vetus*.i.**maeghden-palm**.
wendel.i.**windel**.
wendel-boom.Iugum,liciatorium.
wendel-graet.Cochlea,cochlis,scalæ quibus per gyrum adscenditur.
wendel-steegher.*fland* Cochlea.
wendel-steen.Cochlea.
wendel-trap. Cochlea,cochlis,scalæ cochlides,scalę in gyrum scansiles.
wenden.i.**winden**. Vertere.
wend-yser/bzand-yser.Crateuterium:ferrum in quo veru vertitur.
wendelick/wendigh.Versatilis.
wender/winder.i **endtrick**. Anas mas.
wendelen. Volvere,volutare,circumagere, circumvolvere, versare. *germ.wendzen*.
wendelen int slyck.Volutari in luto.
wendel-graedt.i.**wendel-graet**.
wendelinghe.Volutatio,volutatus,us.
wenghel.*sicamb*. Cervical.
wengher.*sic*.Scamnum prę foribus.
wenigh.i.**weynigh**. Parum.
wennen. *vetus*. Ablactare. *germ.entwennen ang.weane*.
wennen.i.**ge-wennen**. Assuefacere,& assuescere.
wensel.i.**ghe-wente**.Assuefactio.
wensch/wunsch. Votum,desiderium,optatum, animi sententia.& Imprecatio *germ wunsch.ang.wish*.
wenschen/wunschen. Optare, exoptare

precari, cupere, desiderare, expetere, avere. *germ wunſchen. ang wuſe.*

wenſchelick. Optabilis.

wentelen i. **weudtelen.** Volvere.

wepe. i. **wippe.** *ſcamb.* Cornus.

wepel. *vetus. ſcand. boll.* Vagus, inconstans. & Vacuus, vacans.

wepel i. **wepſel.** Accensus. *rem. wepbel.*

wepel/wepeler. Accēſus, adſcriptitius, vacans munere, liber à mumjs, privatus, vacuus à negotijs publicis, immunis, liber ab onere ſive officio publico.

wepelen. i. **wepffelen.** vagari.

wepel-ſteerten. i. **wiſpel-ſteerten.**

wepeler. i. **wepſſeier.** Vagus, inconstans.

wepeler. i. **wepel.** Accensus, &c.

wepſch/ **wrepich.** *ſcamb.* Inſipidus, ſine ſapore aut odore.

werck. Stupa, lini ſtupa, linum vile, lini purgamentum, lana craſſior & reeremententitia. *ſax. merck.*

Werck. Opus, operatio, actus, opificium, negotium. *germ werk. ang. woorke.*

Werck marcken van eenigh ſaecke. Laborare de re aliqua: magnificare, magnipendere rem aliquam. **Gheen werck marcken van eenigh dinck.** Parvifacere, parvipendere, nihilipendere, floccipendere, negligere rem aliquam.

Wercken. Laborare, operari, opera moliri, opus facere, agere.

Wercken yet deegh. i. **kneden.** Depſere, ſubjigere farinam.

Werck-alarm. Inſtrumenta operariorum, arma.

werck beeſte. Iumentum: pecus operarium

Werck-dagh/wercken-dagh. Dies operoſus, negotiosus, profeſtus.

Werck-ghe-touwe. Inſtrumentum.

Werck-ghe-tuygh. Inſtrumentum.

Werck-ghierigh. Operoſus.

Werck huys. Officina, taberna, fabrica, ergaſterium, opificis officina.

Werck lieden. Operę, operarij, opifices.

Werck-man. Operarius, opifex. **Konſtigh werck-man.** Mechanicus, operarius.

Werck-meeſter. Architectus, artifex.

Werck-ſaem. Operoſus, patiens laboris.

Werck-ſchoen i. **boet/boet-maete.** Pes. *menſura genus.*

Werck-ſtadt/werck-ſtede. Officina.

Werck-ſteen. Lapis operarius: lapis qui ſervit opificum operis, ut cos.

Werck-ſtuck. Opus.

werck-tuygh. Inſtrumenta, arma, organa, armamenta, ſupellex.

werckelick/werckigh. Operoſus. & Mechanicus.

werckelickheyd. Efficacia.

wercker. Operarius.

werckachtigh. Operoſus.

werckinghe. Actus, operatio.

werd/werder/weerd. *vetus.* Inſula: & Propugnaculum: ſeptum. *ſax. wordt.*

werdel. i. **wozdel.** Verticillum, verticillus, harpax.

werden. i. **wozden.** Fieri.

werder. i. **weerd.** Inſula.

were. Defenſio. & Munitio. arma. & Agger.

were. *ſland.* Sepimentum.

were/wepze. *vetus ſax.* Poſſeſſio.

were. *vetus ſax. ang.* Luitio. Pretium redemptionis, mulcta pecuniaria ob hominem læſum aut occiſum: pretium hominis, æſtimatio capitis ſive corporis: multa æſtimationis capitis, *&c. Olim multæ pecuniariæ imponebantur cædi, rapinæ, furto, & multis aliis injuriis: inter alias autem capitis erat æſtimationis multa, & ejus rei gratia æſtimabantur quique, & à ſummo ad infimum, capite cenſebantur ſingulis: ut patet ex veteribus legibus Anglorum & Saxonum. Guil. Lombard. vulgo* wera, werigeldium, & wergelta. *q.d.* pretium ſive pecunia defenſionis, wergelta, *inquit Hermannus Comes Nuenarius, in legibus Ripuariis Francorum, eſt* pecunia, qua quis multam ſolvit aut redimit. *à* **were** *id eſt*, defendere, & **geld** *id eſt*, pecunia.

were gheld. i. **were.** Luitio.

wereld. Mundus, orbis, orbis terræ. **Wereld** *dicitur à* **weren.** i. durare, perdurare. *Mundi enim corpus ita conſtatum eſt, & tam aptè cohæret, ut ullo modo nequeat*

queat dissolvi, nisi ab eo à quo est colligatum, unde & æternum asseruerunt Aristoteles, Plato, & alii. At manet incolumis mundus suaq; omnia versat. Quæ nec longa dies auge, minuitq; senectus, Nec motus puncto curvit, cursuq; fatigat. Idem semper erit, quoniam semper fuit idem. Non alium videre patres, aliúmve nepotes. Aspicient, &c. Cui neque principium est usquam, nec finis in ipso, &c. Manil. 1. Astronom. germ. welt, werelt. vetus. germ world, apud Otfridum VVeissenburgensem. sax. worild. fris. vvorldt. ang. world

wereldlick. Mundanus: & Prophanus, laicus.

wereldlick recht. Ius civile, humanum, Cęsarium, Imperiale.

wereldsch. Mundanus. & Profanus. & Voluptatibus corporis deditus.

weren. j. weeren. Defendere.

weren. j weeren. Durare, perdurare. *germ. waeren. sax. waeren, weren.*

werf/werve. Actio, actus. *hinc* een-werf/ twee-werf / eerst-werf / lest-werf/ *&c.*

werf. *vetus.* Officina: & Villa: & Domus. & Area.

werf. Acti, ægialus, crepido litoris ripa, moles, agger. **werf/** *inquit Ioan. Bocan.* in fluminibus & mari *dicitur* id quod vltra nativum ripę litorisve ductum in aquas ab hominibus est projectum, ne naves vadi brevitate appellere prohibeantur: aut vt eo vis fluminum coerceatur.

werm. j. warm. Calidus.

wermoed. *sax. sicamb.* Absinthium. *germ. vvermut. sax. vvormte. angl. vvormvvode, à vermibus necandis.*

wern-ooghe. j. weer-ooghe.

werp j. worp. Iactus.

werpte/werpte. Stamen.

werpen/worpen. Iacere, jactare, ruere, mittere, jaculari.

werpen de jonghen. Fœtificare, edere fœtum, fœtare.

werp-draed. j. werpte. Stamen.

werp-gaeren. j. werpte. Stamen.

werp-goed. Merces projectæ in mare ad exonerandam naven.

werp-ghiften. Missilia.

werp-kote. Talus emissarius.

werp-loot. j. diep-loot.

werp-mael. Iactus.

werp-net. Funda, verriculum.

werp-pijl. Spiculum, telum missile: ja lum.

werp-schijve. Discus.

werp-schoepe. Ventilabrum.

werp-steen. Lapis missilis.

werpel/worpel. *ger. sax.* Alea, tessera:

werpel-spel/worpel-spel. Alea.

werpelick. Missilis, jaculabilis.

werpelinck / worpelinck. *vetus.* Reji lus.

werpel-aersen. *stand.* Recalcitrare. & C lum sive nates in sublime jactare.

werper/worper. Iaculator.

werpte. j. schoer-draed. Stamen.

werre/werringhe. Tricæ.

werre. *vetus.* Contentio, dissidium, inimi citiæ, rixa, simultates, bellum: wa werra, guerra. *gal. guerre. ital. guerra, ga hisp. guerra. ang. warre.*

werren. Turbare, intricare, confunde

werren. Contendere, dissidere, simultat odia exercere.

werren. *vetus.* Bellare. *gall. guerr j. r. i guerreggiare. hisp. guerrear. ang. warre.*

werren. Subigere intritam rutro.

wer-gaeren. Fila intricata, tricę. & H mo litigiosus.

wer-gheest. Phanaticus, vesanus spiritu spiritus contradictionis.

wer-haeck. Rutrum.

wer-vogel. Perturbator, interturbator.

werringhe. Tricę, contentiones, dissidi discordia, interturbatio: confusio.

wers/wirs. *vetus.* Malus, nequam. Malè.

wers/wars/warsch. Contrarius, adve sus, malus. **Te wers zijn.** Contrariu esse, adversari: & Abhorrere, fastid re. *Dicitur* **wers** *per syncopen. q. d.* **w ders.** *angl. warsse, vvorsse.* i. nequa **warste.** i. nequissimus.

wers-heyd. Adversitas, contemptus.

wers-heyd van spijse. Fastidium, nausea

werf-saem. *vetus.* Contrarius.
werfelen. Reluctari, reniti, obniti.
werfel-hooft. Refractarius, contumax.
werfelinghe. Repugnantia, contrarietas.
werfeler. Refractarius, contumax, trico, contentiosus.
werre/wyarre. Verruca. *ger. vvratze, wartze. sax. warte ang. warte.*
werre. j. wozte. Cerevisia mustea.
werwel / wozwel. Verticulum, pessulus, repagulum, repages, obex. *gal. verrevil*
werwel. Gyrus, turbo, vertex, vortex. *germ. wirbe sax. wervil.*
werwel. Spondylus, vertebra.
werwel. *sax. sicamb.* Verticulum, spondylium.
werwel. *sax sicamb.* Vortex, gurges.
werwel des hoofds. Vertex capitis.
werwelen. j. dzaepen. Vertere.
werwelen. Pessulo sive verticillo claudere.
werwel-been. Vertebra, spondylus, mola, polus. *ger wirben. ang. whirlebone.*
werwel-poel. Vertex, vertex, vorago, gurges. *sax. wervel. ang. whirlpole.*
werwel-poel. Physeter. *pisc. ang. vvhirlepole.*
werwel-sieck. j. wozwel-sieck.
werwel-wind. Turbo: ventus contortus: vertex, vortex.
werwelen Gyros agere, in orbem versari. *ang. whirle.*
werweleuren. *stand* Tergiversari.
werwe. j. werf. Actio, &c.
werwel. *ger. sax. sicamb.* Agere. & Petere. & Exercere. & Negotiari.
werven. *vetus.* Deposcere. & Solicitare. *ger. vvarben.*
werven/ver-werven. Quæstum facere, lucrari, acquirere labore, *Becanus.*
werven-hout. Genus salicis ripariæ, *q.d.* werf-hout. i. materia projectorum sive molis: *convenit enim molibus in fluminum sacundis & firmandis. Becan.*
wes. *holl.* Quid, quod.
weschen. *sax.* Garrire, nugari.
weschet/waeschet. *sax. sicamb.* j. swetschet. Nugator, gerro.
weseke. *vetus. sax. sicamb.* Cognata.
wesel/weselken. Mustela, mustella. *vulgo* visela, *à sono quem edit. q.d.* vesel/ *teste G. Agricola. germ wisselm. angl. vveesel, weasil, vvisil, wesil.*
wesemat. *sax.* Plumbum cinereum. *germ. weyssmuth.*
wesen. Esse. Het wesen. Status, conditio. Het wesen des aensichts. Vultus, os. Het wesen of t'gheclaet. Gestus, mores, vultus.
wesenhept. Essentia.
wesenlick. Modestus, compositus, decens: vultu modesto sive venusto: & Mediocris, modicus.
wesenlicke schoonheyt. Modica & modesta forma, stata, vxoria.
wesenlicken. Modestè, compositè, decenter: & Mediocriter.
wespe Vespa. *germ. wespe. gal. guespe. ital. vespa hisp abispo. ang. waspe.*
wespe. *metaph.* Oestrum, insania, furor.
wesse. Dilutum malti cervisiarij: mustea cervisia: decoctum. i. wozte.
west. Occidens. *germ. west. gal. ouest. angl. west.*
west-sterre. Hesperus.
west ten zuyden. Hypafricus.
westen-wind. Zephyrus, favonius. *germ westen wind, west. gal. ouest, vent d'ouest. angl. westwind.*
westelick. Occidentalis.
westersche zee. Mare occidentale.
wet. *vetus. holl.* j. wat. Quid, quod.
wet. Lex. *Dicitur* wet *à* weten. i. scire. *debent enim leges ab omnibus intelligi, vt inhibita declinent, & permissa sectentur. l. leges, C. de legibus. Eadem ratione* lex *quoque Latinè dici videtur, quòd publicè legatur, vt omnibus nota sit. Nannius in Miscel.* wet *quasi* wit *dici ait, ab albo nempe prætoris.*
wet. Senatus, senatores.
wet hancke. j. hancke van recht.
wet-breker. Legirupa qui legem frangit.
wet-ghe-leerd. Legisperitus, jurisperitus.
wet-houder. Iudex, nomothetes, nomophylax, senator.

wet.

Wet-loos. Exlex, illex. ἄνομος, iniquus, flagitiosus. & Excommunicatus. *vide* **ver-waeten.**

Wet-steller. Nomotheta, legifer, legislator, legumlator, lator legis, lator legum.

Wette. *sax.* Multa, pœna tam pecuniaria quàm capitalis, quam judex sive magistratus dicebat secundum legem. *vetus. sax. withe.*

Wettelick. Legitimus. & Legitimé.

Wettigh. Legitimus. **Wettighe hupsvrouwe.** Vxor legitima, justa. **Wettighe kinderen.** Legitimi liberi, justi liberi, ex istis nuptijs nati.

Wetten. *vetus. sax. sicamb.* Multare, multam dicere vel irrogare: & Multam præstare sive dare.

Wete. Scientia: & Renuntiatio, relatio, significatio.

Wete-loos. Ignarus, insçius, iners, scientię expers.

Wete-lustigh. Amans scientiæ, cupidus scire.

Weten. Scire, tenere, intelligere, compertum habere, cognitum habere, non ignorare. *germ. wissen.*

Wetens. Scienter. **Myns wetens niet.** Non quod sciam. **Willens ende wetens.** Ex industria, data opera.

Wetenisse. *vetus.* Cognitio, scientia. & Testis, testimonium. *ang witnesse.*

Wetenlick/wetentlick. Scienter, dedita opera, sponte, consultò.

Wetenheyd. Scientia, cognitio.

Wetenschap. Scientia, cognitio.

Wetigh. Sciens.

Wetscuyer. *germ. sax. sicamb.* j. **waet-sack.** Bulga.

Wette. *germ. sax. sicamb. holl.* j. **Vzencke.** Aquarium, lacus.

Wette/waete. Acies cultri.

Wetten/scherpen. Acuere, exacuere, acuminare, procudere, in cote subigere. *germ. whetzen. ang. whette.*

wet-steen. Cos, lapis cujus in acuendo ferro est usus, lapis naxius.

wettigh/waetigh. *vet.* j. **scherp.** Acutus.

Weve. *vetus.* j. **webbe.** Tela,

wevel. Subtegmen, subtemen, trama. *germ. waefel. ang. woufe.*

wevel/weffel. *sicamb.* Vibex.

wevel/wevel-wozm. j. **kalander.** Curculio. *germ wiblen ang. vuyvel weevil.*

wevel/boon-wozm. Midas, vermiculus in fabis nascens.

wevel. *sax. sicamb.* j. **hozndeor.** Scarabeus cornutus.

wevel-vzaed. Trama.

wevel-gaeren/in-slagh. Subtegmen, subtemen, trama, fila quæ stamini intertexuntur.

weven. Texere, telam conficere, radio telas percurrere, & insilia calcare, percurrere pectine telas. *germ. weben. angl. weave.*

weve-ge touwe. Tibicines, machina textoria, instrumentum textorium, fulcra textoria telam sustinentia.

wever. Textor.

wevers-boom. Liciatorium, jugum.

wevers-spoele. Radius textoris, pannellum, pannelium, *Varro.*

wever-wozm. j. **wevel.**

weverse. Textrix.

weverije. Textrina, officina textoris.

weverije/weefsel. Textura.

wevinghe. Textus, textura.

Wichelen. j. **wijchelen.** Hinnire. & Hariolari.

wicht/wighte. *ger. sax. sic.* j. **ghe-wicht.** Pondus. *germ gewicht. sax. wicht. angl weyght, wicht.* Moles.

wicht. Infans, puer. **Wichtken.** Infantulus. **Boos wicht.** Telluris inutile pondus, homo sceleros, nequam, nullius pretij.

wicht-baerigh. Ponderosus.

wichte. *vetus.* j. **waeghe.** Libra.

wichten. Vibrare, librare, ponderare.

wichtigh. j. **ghe-wichtigh.** Gravis.

wicke. j. **vitse.** Vitia. *germ. wicke. sax. wicke.*

wick-boone. *sax.* j. **vijgh boone.** Lupinus. *germ. feybonen.*

wickelen/wigghelen. Volvere, involvere. *germ wicklen. sax. wicklen.*

wicken. j. wichten. Vibrare.
wicket. j. wincket.
wicker. *ver. sicamb.* j. wijchelen. Augur.
wickerije. j. wijchelrije.
wie. *ger. sic* j. hoe. Qui, quomodo, quo pacto, qua ratione.
wie. Quis, qui. *germ wer. ang. who.*
wie dan hebben. Vter.
wie groot. j. hoe groot. Quàm magnus, quantus.
wie danigh j. hoe-danigh.
wie vele j. hoe vele.
wiechelen. j. wijchelen.
wiecke. *v. t. holl. sicamb.* j. vloghel. Ala.
wiecke. *sland.* j. lemmet. Ellychnium. *angl. wicke, wike.*
wiecke wond wiecke. Turunda, linamentum, pannus, lemniscus, peniculus, penicillus, cuneolus. *sax. wieke.*
wiede. *sax sic.* j. wepde. Vimen: & Salix: & Restis funis.
wied-hamme. j. wijd-hamme. Salicetum.
wiederick. Salicaria.
wieden. Purgare, evellere herbas noxias. *gal vuider.* j. vacuare.
wieden den acker. Runcare agrum, runcare segetem, evellere inutilem herbarum luxuriem, sarrire, agrum purgare à noxijs herbis, exstirpare herbas inutiles. *sax. woden ang. weede.*
wied-ijser. Sarculum. & Marra.
wiegh. j wijgh. Prælium.
wieghe. Cunę, cunabula, incunabula, alveus infantilis. *germ wiegen. sax. weege.*
wiegh-boecken. Incunabula.
wieghen-tuygh. Incunabula.
wieghen. Movere cunas.
wieghen/waeghelen. Movere, motare, ventilare.
wiehen. j. wijen.
wiel/spin-wiel, spoel-wiel. Rhombus, girgillus.
wiel. Rota orbiculus versatilis. *ang whele, wheele.* Wiellken. Rotula: & Spira.
wiel/klock/ wielinghe. Vortex, vertex, contorta in se aqua, gurges, profundus in amne locus quo aqua circumagitur.
wiel-brood/wielken. *holl. sland.* j. kraeckelinck. Spira, panis rotarius.
wielken. *holl* j. katerol.
wielinghe. j. wiel. Vortex.
wiel-esche. Ornus, fraxinus silvestris.
wiele/wiel-doeck/wijle. Velum sacrarum virginum, plaga, velamen quo mulieres caput tegunt. *gal voile. ital. velo, vela. hisp. vela, vaye.*
wielen. Velare, velo caput tegere.
wieme/wimme. *sax. fris. sicamb.* Fumarium, locus ubi carnes suspensę fumo durantur & conservantur, carnarium.
wie-roock. j. wij-roock. Thus.
wie-waeter. j. wij-waeter. Aqua lustralis.
wier. *sland. vetus.* j. weer. Nodus, callus.
wier. *holl.* j. zee-gras. Alga, ulva, fucus marinus.
wieren. *vetus.* Videre, lustrare, circumspicere, circumquaque aspicere, oculis ambire.
wieren. Gyrare, circuire. *gal. virer. ital. girare.*
wiesen. *germ. sax. sicamb. holl.* Pratum.
wift ende licht. *ver. holl.* Levis, temerarius.
wigghe. j. weggbe. Cuneus.
wigghelen. Volvere, involvere: & Motitare, vacillare.
wigh-vier. *holl.* Lignum carioſum nocte lucens: & Lignea materia facilè ignem concipiens, igniarium, fomes igniarius.
wight. j. wicht.
wihelen. *germ. sax. sicamb.* Hinnire.
wij. Nos. *ger wir. sax. we. ang. we, wy, wee.*
wij-lieden. Nos, nos homines.
wijch. j. wijgh. Prælium.
wijchelen/wiechelen. Hinnire. & Hariolari, ariolari, divinare, vaticinari, augurari. *Ex equorum hinnitu Germanos præsagia experiri solitos, testis est Corn. Tacitus. Saxones quoq; equorum hinnitus tanquam præsagia ut primis observarunt.*
wijchelen. Augur, ariolus, aruspex, divinator futurorum.
wijchelrije. Auguria, auspicia, aruspicia, divinationes, hariolatio.
wijck. *vetus* j. dijck. Agger.

wijck. Propugnaculum, perfugium.

wijck. Sinus maris, litus curvum, maris flexu. *B. Rhenano.* & Statio secura, ubi conjunctioribus ædificijs habitatur. *Adr. Iun.* & Sinus excurrens fluminis, stagni, aut maris. *Andr. Altham.* & Castrum, *Alfricus Saxo. In* **wijck** *autem sive* **wick** *multa oppidorum & pagorum nomina desinunt apud Germanos & Anglos.*

wijck. Flexio, cessio.

wijck. Vicus, regio, urbis tractus, curia: & Quadrivium.

wijck. *vetus.* Iurisdictio, ditio.

wijck-beld. *vetus. sax. sicamb.* Territorium, jurisdictio civitatis, quæ lignea crucis statua erecta designari solet. & Civitas, oppidum, municipium.

wijck-beld-recht. Ius municipale.

wijck-puys/ wijgh-puys. *vetus.* Propugnaculum. & Specula.

wijck-meester. Magister vici, præfectus regionis in urbe, tribunus: magister curiæ.

wijck-wijs. Regionatim, per vicos.

wijcken. Cedere, concedere, abscedere, recedere, divertere. *germ. weychen.*

wijd. Amplus, latus, spatiosus, fluxus, laxus, prolixus. *germ. weyt. sax. weyde. angl. wyde.*

wijd/veel in-houdende. Capax.

wijd ende breed. Laxus, latus, latè patens.

wijdt ende breedt ver-breydt. Latè longèque diffusus, multis in locis disseminatus.

wijd ende woest. Vastus.

wijd ende verre. Remotus. & Procul.

wijde/wijdde. Amplitudo, latitudo, capacitas, spatium. **wijdde tusschen beyden**. Interstitium, intervallum, intercapedo, spatium, distantia.

wijd-beck/wijd-back-puys. Bucco, buculentus: cui tumidiores sunt buccæ aut os grandius.

wijd-loopigh. Prolixus, latus, spatiosus, amplus, largus.

wijden/wijd-maecken. Ampliare, amplificare, dilatare, distendere, laxare, extendere.

wijders. Amplius, ulterius.

wijden. j. wijhen/wijen. Sacrare, inaugurare.

wijde/wije. *sax sicamb.* **j. wiede**. Salix, siler, & Vimen.

wijd hamme. Salicetum, viminetum.

wijddauw. *vetus.* **j. teenen**. Vimina.

wijderick/wiederick. *sax. sicamb.* Salicaria, lysimachium.

wije. j. wijde. Salix.

wije/kiecken-wije. *sax. sicamb.* **j. woulve**. Milvus. *ger. wey.*

wije/wijh/wih. *vetus* **j. bepligh**. Sacer, religiosus, alicui numini consecratus.

wijen/ wien/ wieden. Purgare, lustrare.

wijen/wijhen. Dedicare, dicare Deo, sacrare, consecrare, devovere, inaugurare, initiare. *germ. weyhen. sax wyhen.*

wijnghe/wijhinghe. Initia, orum. *vulgo* sacer ordo.

wijnghe ontfanghen. Initiari.

wij-bisschop. Initiator, episcopi vicarius, *vulgo* suffraganeus. *sax. wyhelbischop.*

wij-krupd. Verbena, herba sacra.

wij-nacht/wie-nacht/ wijh-nacht. *germ. sax. sicamb. fris.* Natalis Christi. *q. d.* nox sacra sive sacrata: *nam* **wih/ wie/ & wepgh**. *vetustissimis Teutonibus* sacer est & **wephen/wihen/wijen/** *Germanis superioribus & inferioribus dicitur* sacrare *sive* consecrare. *Est enim hæc* nox (*ut canit Ecclesia*) sacratissima, quam Deus veri luminis illustratione clarescere fecit. **wijn-nacht/** *Adr. Iun. & B. Rhenan. dici putant à* **wijn**. j. vinum: & **nacht**. j. nox. *quod diem noctemq; epulari consueverunt olim Germani.*

wij-quast/wijhe-quast. *sax. sic.* Aspergillum sacrum.

wij-roock/wie-roock. Thus. *q. d.* fumus sacer: *à suffitu sive fumante vapore in sacrificijs.*

wij-roock oft wij-waeter van den hove. Fumus aulicus, splendidè & magnificè pollicitationes aulicorum, quę suo tamen carent effectu: aqua sacra aulicorum.

wij-roock-brand. Thymiama,

wij-roock-haſken. Acerra, thuris arcula ſive repoſitorium, navicula. *apud Eccleſ.*

wij-roock-vat. Thuribulum, acerra penſilis qua thus inter ſacra ſpargitur.

wij rooken. Sacro fumo imbuere, ſpergere thura, fumigare odore Arabico, vaporare fumo.

wij waeter. Aqua luſtralis, aqua ſacra, conſecrata.

wij-waeter-quiſpel. Luſtrica, aſpergillum, aſperſorium.

wij waeter-vat. Aquiminarium, ampulla, vas luſtrale.

wijer. j. **vijver.** Vivarium, piſcina.

wijf. Mulier, femina, & Conjux, uxor; marita, nupta. *germ weyb. ang wyf.*

wijf-wi *Hollan.* Vxorius, nimium obnoxius & deditus uxori.

wijfachtigh. Muliebris, femineus: & Effeminatus, mollis: & Mulierarius, mulieroſus.

wijflick. Muliebris, femineus.

wijflickheyd. j. **vrouwelijckheyd.**

wijfſch. Muliebris, femineus: & Effeminatus, mollis.

wijfſch-beld. *vetus. germ* Femina.

wijgh, wiegh. *ſland.* Conflictus, certamen, prælium.

wijghlick ridder. *vetus.* Miles ſtrenuus.

wijgant/wiegant. *vet. ſland.* Gigas: & Bellator ſtrenuus: & Vir fortis & potens. *gal. geant. ita. gigante. hiſp. gigante. ang giant.*

wijgh-huys. *vetus* Caſtrum, caſtellum,

wijh/wije. *vetus.* j. **hepligh.**

wijhen. j. **wijen.** Sacrare.

wijle. j. **wiele.** Velum.

wijle. Momentum, temporis ſpatium, tempus. *ger. whail. ang. wyle.* **Ter wijle.** Interim, interea, tantiſper. **Vp wijlen/ſomwijlen.** Aliquando. **Onder-wijlen.** Subinde.

wijle. Vice, vicem.

wijle. Otium, tempus vacuum.

wijlen/wijlent/wijlents. Olim: & Præteritus, defunctus. *ger. weyland.*

wijlen. *vetus.* Aliquando. *vet. ſax. huilum.*

wijlent-ses. *vetus.* Olim.

wijlinghe. Viciſſitudo.

wijlken. Parvum temporis ſpatium, parvum momentum.

wijlkens. Parumper, parvo tempore, pauliſper.

wijms. Pumila, ſalix: & Viminale, vimen: & Salix viminalis: & Locus viminalis: & Tranſenna viminea.

wijm-brauwe. j. **wimy-brauwe/ wind-brauwe.** Palpebra.

wijn. Vinum. *Vinum. germ. wein, ſax. wijn, gall. vin, ital. vino, hiſp. vino, ang. wine.*

wijn ſeck. j. **roomenije.** Vinum Hiſpaniense *gall. vin ſec, ang. ſacke.*

wijn tint/wijn van Alicanten. Vinum ater, rubeum.

wijn-arent. *ſax ſicamb.* Vindemia.

wijn-back. Lacus, vas amplum in quod muſtum prælo expreſſum recipitur.

wijn-balgh. j. **wijn-baſte.**

wijn-baſten. Vinacea, orum.

wijn-bergh. Vinetum.

wijn-beſie. Acinus, acinum, acinus vinaceus.

wijn-beſie-ſteenkens. Vinacea, orum, grana uvæ.

wijn-blad. Pampinus.

wijn-brauwe. j. **wind brauwe.**

wijn-daede. j. **wijn-daepe.** Dactylus recens, fructus palmæ arboris ab arbore ſtatim decerptus. *q. d.* dactylus vinaceus: *ex dactylis enim recentibus & ab arbore ſtatim decerptis vinum fieri author eſt Plin. lib 14 cap 16.*

wijn-droeſſem. Floces.

wijn-droncken. Vinolentus, temulentus.

wijn-druyve. uva, racemus.

wijn-gaerd. Vinea, vinetum. *q. d.* hortus vitibus conſitus.

wijn-gaerd/wijn-ſtock. Vitis.

wijn-gaerd-blad. Pampinus, folium viticineum.

wijn-gaerd-bouwer. Vinitor, pampinator.

wijn-gaerd-loove. Vitis compluviata, vitis tecti in modum longè latèque fornicata, vitis pergulana, arcella.

wijn-gaerd-man. Vinitor.

wijn-gaerd-mes. Falx vineatica, putatoria falcula, scirpicula.
wijn-gaerd-planter. Vitisator.
wijn-gaerd-ranche. Palmes, sarmentum.
wijn-gaerd-rijs. Sarmenta.
wijn-gaerd-rijsinghe. Roratio, morbus vitium, quum defloreſcentes rore læduntur.
wijn-gaerd-scheute. Pampinus, ramus folioſus à palmite exiens.
wijn-gaerd-slecke. Cochlea opercularis.
wijn-gaerd-snijder. Frondator, putator vitium.
wijn-gaerd-snijdsel. Sarmentum.
wijn-gaerd-staeck. Ridica, pedamentum vitis, adminiculum, ſudes, ſtatumen, pertica, palus.
wijn-gaerd-staketsel. Iugum.
wijn-gaerd-stock. j. wijn-stock. Propago.
wijn-gaerd-waeghen. Iugum: & Vitis compluviata, vitis pergulana, vitis arcella.
wijn-gaerd-wozm. Volvox, volucra, involvulus, convolvulus, vermis qui vitem erodit.
wijn-gaerdenier/wijn-gaerder. *germ ſax. ſic.* Vinitor.
wijn-ghe-was. Vinctum.
Wijn god. Bacchus, Liber pater, Lyæus.
wijn-heffe. Floces, fæx vini.
wijn hoede. j. wijn-stande.
wijn-huys. Oenopolium, taberna vinaria.
wijn-kanne. Oenophorum, cantharus.
wijn-keller. Apotheca, cella vinaria.
wijn-klaret. Vinum rubellum. *gal. vin claret, ang. claret wyne.*
wijn-koop. j. lijf-koop.
wijn-kooper. Vinarius, œnopola.
wijn-land. Terra vinealis, regio vitifera.
wijn-lesen. Vindemiare.
wijn-leser/wijn-plucker. Vindemiator, vindemitor, vinitor, maturę vinitor uvę
wijn-lesinghe. Vindemia.
wijn-maend. October. *q. d.* vindemialis menſis.
wijn-mæde. Mulſum, œnomeli,
wijn-mugghe. Ephemera, culex vinatius: *vulgo* bibio, & homo Baccho deditus.
wijn-nacht. j. wij-nacht.
wijn-perſſe. Torcular, torcularium, torculus, torcular vindemiale.
wijn pijpe. Cadus, vas vinarium.
wijn-plucken. j. wijn-leſen.
wijn-plucker. j. wijn-leſer.
wijn-pocke. Puſula, phlyctęna.
wijn-pot. Oenophorum.
wijn-ranche. Palmes.
wijn-roede. j. biſer-roede.
wijn-rupte. Ruta.
wijn-schenck. *ſax* Oenopola.
wijn-snijden. Vindemiare.
wijn-snijder. Vindemiator.
wijn-snijdinghe. Vindemia.
wijn-staeck. j. wijn-gaerd-staeck.
wijn-stande. Labrum vinarium, cirnea, cupa.
wijn-steen. Fæx vini, lapidoſa concretio ex vino in dolijs, fęx vini inſtar cruſtæ concreta, cadorum vaſorumque lateribus adhæreſcens, robur vini, *vulgo* tartarum.
wijn-steenkens. Vinacea, orum.
wijn-stock. Vitis: & Propago vitis, malleolus.
wijn stoop. Oenophorum, cantharus.
wijn-strupck. Vitis.
wijn-supper. Merobibus, homo in vinum pronus.
wijn-tap. Oenopolium, taberna vinaria.
wijn-tapper. Oenopola, tabernarius, vinarius.
wijn-taverne. Oenopolium, taberna vinaria.
wijn-tavernier. Oenopola.
wijn-tijd. Vindemia.
wijn-tozsch. uva, racemus.
wijn-vat/toe-last. Cupa, dolium, vas vinarium.
wijn ver-kooper. Oenopola, vinarius.
wijn-vlieghe. j. wijn-muggye.
wijnden. j. winden. Torquere, volvere.
wijnd-vlauwe. j. wimp-vlauwe.
wijp/wijpe. j. wip. *vctus.* Fax.
wijper. *fland j* ſpijt.

wijpe-

wyſſperen. *ſland* j. **ſpyſten.**

wyſs. Sapiens, prudens, cautus, catus, consultus, sagax, sciens. *germ. wyſs, ſax. wiſe, wite, ang wiſe.*

wyſs maecken iemanden eenigh ſaecke. Persuadere alicui rem aliquam.

wyſs zyn. Sapere.

wyſſe moeder. *ſicamb.* Obstetrix.

wyſſe vrouwe. *vetus.* j. **vroede vrouwe.** Obstetrix.

wyſſ-bol. Arctalogus, tertius Cato, homo tetricus & gravis sermone.

wyſſ-dom. Sapientia: & Iudicium, sententia judicum, judicatum, res judicata. *ſax wiſdome, ang. wiſdome.*

wyſſ-seggben. *germ ſax ſicamb.* j. **waer-seggben.**

wyſſ-seggher. j. **waer-seggher.**

wyſſ-sot. Morosophus.

wyſſ-heyd. Sapientia, prudentia, sal.

wyſſlick. Sapienter, prudenter, cautè.

wys/ghe-wys. Instar.

wyſe/ghewyſe. Ritus, modus, mos, ratio, tenor, modulus, forma, via, *gal gwiſe, ital. guiſa, hiſp. guiſa, ang. gwyſe.*

wyſſe van een lied. Modus, modulus, modulamen, modulatio, numerus.

wyſen. Monstrare, ostendere, indicare.

wyſen. Iudicare, judicium ferre, decernere.

wyſſer. Monstrator, index: & Iudex.

wyſſer/wyſſ-vinger. Digitus index, demonstratorius, salutaris.

wyſſer/ure-wyſſer. Index horologij, gnomon, æneus stylus horarum discrimina designans.

wyſte. Incusatio, reprehensio.

wyſte. *vetus.* Mulcta, *vulgò* wita.

wyſten. Incusare, imputare, adscribere, causam in aliquem redicere, causari, culpam in aliquem conferre: & Objurgare. *ang twite.*

wyſtingh. j. **wittingh.** Apua: & Asellus mollis.

wyſve. j. **wyſf.** Mulier.

wyven. *vetus* Ducere uxorem.

wyſwe. *vetus* j. **wouwe.** Milvus.

wyket. j. **winckel.** Fortula.

wylt. Silvester, silvestris, ferus, agrestis, ferinus, indomitus, effrenis, effrenus, immansuetus. *germ. wild, ang. wild. dicitur* **wild.** *q. d* **willende/à wille.** j. voluntas: *quod pro voluntate & animi desiderio, absque ratione, impetu quodam feratur animal ferum.*

wild ende woeſt. Vastus.

wild. Vagus.

wild j. wild dier. Fera.

wild-vlaed. Ferina, caro ferina, cervina aprugna. *q. d* ferinum assum. *Solent enim olim assari carnes ferarum, non, ut nunc ferè moris est, elixæ, instar artocrearum in clibano coqui: tostisque non elixis carnibus proceres & heroes vesci solent. germ. wildbraet, ſax. wildbret.*

wild gaſt. *vide* **gaſt.**

wilde. *ſax* j. **wilde-waeghe.** Stagnum.

wild dier. Fera.

wilde zee. Oceanus, mare universam ambiens terram.

wild ſwyn. Aper.

wild-vanck. Accipiter ferus, accipiter junior, indomitus & vagabundus, qui nidum relinquens, plumis nondum mutatis, ab aucupe capitur domaturque, *& metaphor.* Homo juvenis, ferociens, temerarius, refractarius, contumax.

wild vercken. Aper.

wild vier. Phlyctena, pusula, ignis silvestris, feræ papulæ.

wilde waeghe. *ſax. ſicamb.* Stagnum amplum, quod vento movetur absque procellis.

wildelingh/wilden appel. Arbutum, unedo.

wildelingh-boom. Arbutus.

wilderniſſe/woeſtyne. Eremus, solitudo, secessus.

wille. Voluntas, mens, nutus, animus, arbitrium studium. *germ. wil, ang. wil.* **Weerſten wille.** *vide* **Weerſte.**

wille. Causa, gratia, ergò. **Om dies wille.** Illius causa, illius ergò. **Om uwen wille.** Causa tua, *vulgò* causa tui.

wille/ willeken. Malleus major fabri ferrarij.

wille-keur. Arbitrium : & Electio libera: & Consensus: & Edictum.

wille-keuren. Arbitrari: & Eligere liberè: & Consentire : & Suffragari : & Edicere.

wille-keurer. *vetus.* Arbiter.

wille-kom. *i.* **welle-kom.**

wille-loos. Impos voluntatis.

wille-moedigh. Volens, lubens.

wille-veerdigh. Promptus animo.

willen. Velle. *ger wœllen, sax wyllen: ang wyll.*

willen. *i.* **be gheeren.** Cupere, studere.

wilt niet vreesen/doen/ *&c.* Ne timeas, ne facias: Noli timere, noli facere, *&c. in sacra script. Eman. Sa.*

willens. Volens, lubens.

willens ende wetens/ Prudens & sciens, volens sciensque, consultò, consulta opera, destinata voluntate, dedita opera, ex industria, studio.

willigh/ghe-willigh. Volens, voluntarius, ultroneus, spontaneus, lubens, facilis, non gravatus.

willighheyd/ ghe-willighheyd. Spontanea voluntas, prompta voluntas, lubentia.

willighlick. Voluntariè, voluntariò, ultrò, sponte, sua sponte, lubenter, non gravatè, non invitè, æquo gratoque animo. *germ willighlick: sax vetus wilung: ang. willingly.*

willighe/ wilghe. Salix. *dicitur* **willighe/** *quod prompta & voluntaria sit in crescendo : sicut Latinè* salix *à saliendi & crescendi celeritate. ang. willow tree: Gothis wilga* voluntas *dicitur, Bon. Vulcan.*

willighen. Saligneus.

willighen bosch. Salicetum, salictum.

willighen. Voluntarium facilemque reddere.

wils. *sax sicamb.* Amia, *piscis genus.*

wime. *fland.* *i.* **wijme.** Vimen.

wim-vraeuwe. *i.* **wimp-vraeuwe.** Supercilium.

wimme. *i.* **wieme.** Fumarium, carnarium.

wimme. *germ* Vindemia.

wimmen. *germ.* Vindemiare.

wimp-vraeuwe / wijm-vraeuwe / wijn-vraeuwe/ wijnd-vraeuwe/ wijngh-vraeuwe/ win-vraeuwe/ wind-vraeuwe / oogh-vraeuwe. Supercilium, ductus pilorum supra palpebras. *hæc dictio variè à variis scribitur & pronunciatur.*

wimp-vraeuwen swertsel. Calliblepharum, *Plin.* medicamentum quo supercilia denigrantur ad ornatum.

wimp-oogheu. *i.* **pinck oogheu.**

wimpel. Velum, velamen. *gall guimple.*

wimpel. Vexillum.

wimpel-doeck. Velum, velamen, peplum.

wimpelen. Velare, velo operire, involvere, implicare.

wimpel. *vetus.* Terebellum. *ang. wimble.*

win. *i.* **winne.** Agricola.

winck. *i.* **wincke.** Nictus oculi, nutus.

winck-oogheu. *i.* **wincken.**

winckel. *ger. sax sicamb.* Angulus.

winckel. Taberna, officina, ergasterium, opificis officina, taberna ubi merces exponuntur, pergula, locus accommodatus exponendis rebus venalibus.

winckel-haeck. Norma, regula angularis, regula angulos explorans, *vulgò* quadra.

winckel-houder. Propola.

winckel-knecht. Tabernarius, institor.

winckel-maete. Norma angularis, regula.

wincken-tanden. Dentes angulares, intimi, genuini.

wincke/ wencke. Nictus oculi, nutus.

wincken/ wencken. Nictare, connivere: & Nuere, innuere, oculorum nutu signum dare. *germ wincken: ang wincke.*

wincket/ wiket. Portula, foricula, fenestella. *gal wichet, guichet: ang. vvicket.*

wind. Ventus, aëris fluxus, aëris fluor, flabrum, spiritus, flatus, flamẽ, aura. **Wind** *Beccano dicitur à* **winden** / *sive* **wenden.** *i.* vertere, volvere : *quod crebro se & alia omnia vertat & volvat. germ wind. gall. vent. ital. vento. hisp vento. ang wynde.*

wind/aessem. Spiritus, pneuma.

wind. Crepitus ventris, flatus ventris.

wind gheven. *i.* **locht gheven.**

wind/wind-hondt/hase-wind. Canis ve-

naticus, canis celer volucerque instar venti.

wind bald. Harpastum, follis pugillatorius, pila ventosa.

wind-brauwe. j. wimp-brauwe. Supercilium.

windt-bruyd. Turbo, ventus vorticosus, typhon, procella, vertex aquarum. *germ. wendt-braut: sax. winis brut.*

wind-busse. Cucurbita, *vulgò* ventosa.

wind-droogh. Vento aliquantulum siccatus.

wind drooghen haerinck. Halex recens, vento siccata, nec satis durata.

wind-ey. Ovum subventaneum, zephyrium, hypenemium, irritum, urinum, ventosum.

wind-gat. Spiramen, spiramentum.

Wind haerinck. j. ver-waepden haerinck.

wind-hond j. wind. Canis venaticus.

wind-loos j. wind stil. Tranquillus.

wind-licht. *germ sax sicamb* **j. rotte.** Fax, taeda.

wind maend. *germ sax sicamb.* November. *qu bustam* December. *q.d.* mensis ventosus, *dicitur etiam* **winter-maend & windel-maend.**

wind-meulen. Mola alata, pneumatica, quę vento circumagitur.

wind-pijpe. Canna pulmonis, animæ canalis, aspera arteria.

wind-regen. j. stof regen.

wind-stil. j. kalm. Tranquillus.

wind-stilte. Tranquillitas, malacia.

wind-stormigh. Procellosus.

wind-vanck. Spiritalis machina fodinæ.

wind-vanck j. schutsel. Obstaculum venti.

wind-vanck van de oorghelen. Episomium, obturaculum quo continetur spiritus aut laxatur in organis.

wind-vlaeghe. Turbo, procella.

wind-voghel / winter-voghel. Arquata, *q.d.* ventorum avis, *ventos & tempestates praedicens.*

wind-werbel / werbel wind. Turbo,

Wind-wozm / wind-wozy. *sax sicamb. j. mol.* Talpa.

Windachtigh. Ventosus.

Winden. *Verus j. waepen.*

Windigh. Ventosus.

wind as, wind-asse. Trochlea, rechamus, *Vitru.* Succula, *Virg.* Paxillus, *Cæs. gall. guindal, ang. windlasse.*

Wind-as-boom Vectis, ergata.

Wind as-boghe / wind-boghe. Arcuballista, catapulta, arcus qui trochlea tenditur.

Wind-as-gat. Chelonia.

Wind as-boet. Chelonia, ansæ succularum.

Winde-boom j. windel-boom.

Winde-kabeel. *sax sicamb* Funis tractorius, opifex.

Winde / katerol. Trochlea: & Ergata.

Winde-naghel. Axiculus.

Winde-seel. Funis ductarius.

Winde-stanghel / winde stangh. Vectis.

Winde. Helxine cissampelos.

Winde, wranghe. Volubilis, convolvulus, smilax levis, campanula, scandulaca, conjugulum, funis arborum: *herba stipitibus & arboribus se circumvolvens.*

Windel / wendel / windel-boet. Fascia, fasciola, involucrum, incunabula, fasciæ quibus infantes involvuntur,

Windel. j. polepe. Trochlea.

Windelen. Fasciis involvere sive vincire.

Windel-band. Fasciæ.

Windel-boom. j. wendel-boom.

Windel-graet. j. wendel-graet. Cochlea.

Windel-maend. *verus j. wind-maend,* December.

Windel-stange. j. wind-boom. Vectis.

Windel-steeghel. *sland.* Cochlea.

Windel stock. j. garen-winde / yesyel. Girgillus.

Winden. Torquere, contorquere intorquere, obtorquere, volvere, involvere, implicare, versare, vertere, *germ. winden, sax. wennen, ang. winde.*

Winden. Sursum tollere, subvehere, subtrahere. *gall guinder.*

Winden op een klouwen. Glomerare.

Winden.i.beſchen. Faſcijs involvere.

Wind boom/ wind-aſ-boom/ windelſtanghe. Vectis ergatæ, palus ligneus ferreúſve quo circumagitur ergata trajecta aut ſuccula.

Wind-boom/ dzaep-boom/ kapeſtand. Ergata.

Wind-boom/laecken-boom. Liciatorium jugum.

Wind-dzauwe, wimp-dzauwe. Supercilium.

Wind-hals.i.dzaep-hals. Torquilla.

Wind-naghel/windel-nagel. Axiculus.

Winder.i.wender.

Windſel. Involucrum.

Winſel.i.kindſ-boecken. Cunabula, faſcię.

Windtelen.i.wendtelen.

Winne/win/land-winner. Agricola, agricultor.

Winne. *vetus.i.hoeve.* Villa.

Winnen. Lucrari, lucrum facere, quæſtum facere, proficere, rem facere, acquirere. *germ.gewinnen: gal.gaigner: ang.winne, game.*

Winnen/verdienen. Mereri.

Winnen den pzijs. Palmam ferre, præmium reportare.

Winnen den koſt. Quærere ſibi victum, parare ſibi victum.

Winnen den koſt met ſpinnen ende weven. Lana ac tela victum quęritare.

Winnen.i.ver-winnen. Vincere.

Winnen t'ghedinghe. Obtinere litem, obtinere cauſam, cauſam expugnare, vincere.

Winnen de ſtadt. Potiri urbe.

Winnen de herten van t'volck. Animos populi prævertere amore, beneficijs conciliare animos.

Winnen/ land winnen. Colere agrum, colere terram, agere agriculturam colligere fructus terræ. **Winnende land.** Arvum, ager colonus.

Winnen/kinderen winnen. Gignere, generare, procreare, ſuſcipere liberos.

Winnende leden. *ver.* Membra genitalia.

Win-baer. Vincibilis, ſuperabilis.

Win-hof. *Iovan.i.hoeve.* Villa.

Win-ſaem.i.winbaer.

Winnelick. Vincibilis, ſuperabilis.

Winnende land. Ager, ager colonus, arvum.

Winnende ghelt. Pecunia quæſtuoſa, fœnore occupata.

Winner. Victor: & Colonus.

Winner. *vetus* Genitor, pater.

Winninghe. Quæſtus, lucrum, emolumentum, captura.

Winſte. Quęſtus, lucrum.

Winſter. *vetus* Genitrix, mater.

Wint.i.wind. Ventus.

Winter. Hyems, bruma. *germ.vvinter. angl. vvynter.* **Winter** *quaſi* **wind heer.i.** ventorum dominus *dicitur Petro Nannio, Becano autem,* **win-ter.** i. lucrum abſumēs, *utramque etymologiam veriſimilem approbo, confirmoque. Nannij quidem, carmine Ovidij, Imperium ſævis hyberno tempore ventis, Becani autem, carmine Virgilij, Frigoribus parte agricola plerumque fruuntur.*

Winter-appelen. Serotina, autumnalia, hyberna mala.

Winter-dagh. Dies hyemalis, bruma.

Winter-frupt. Poma ſerotina.

Winter goed. Hybernę fruges.

Winter-groen. Limonium, beta ſylveſtris, tintinnabulum terrę, pyrola.

Winter-kerſen.i.kriecken oder zee. Halicacabus, veſicaria, *vulgo* alkakengi.

Winter-koe. Vacca hyeme lac prębens: & Vacca ſterilis.

Winter-koninckſken. Troglodites paſſer. *q.d* regulus hyemalis.

Winter-kraepe. Cornix, cornicula.

Winter-legher. Hyberna, hybernacula, caſtra ſive loca in quibus hyeme ſtant milites.

Winter-leghеren/winter-legher houden. Hyemare, hybernare.

Winter-maend. *ſax. ſicamb.* December, brumalis menſis, brumalis december. *Superioribus Germanis nonnullis eodem nomine etiam* November & Ianuarius *appellantur.*

Winter-oeft. Poma hyberna, autumnalia.

malia, serotina, opora, fructus autumnales.

winter-rock/pije Endromis.

winter roosen. Malva major, hortensis: moloche.

winter-terwe j rogghe. Siligo. *q. d.* triticum hybernum.

winterachtigh. Hyemalis, hybernus, brumalis.

winteren. Hyemare. **het wintert.** Hyemat, hyems urget.

winterich. Hybernus, hyemalis, brumalis.

wip. Vibratio, agitatio tremula atque subita.

wip/wijp. *vetus.* Fax lumen: & Lux micans lumen tremulum, coruscans, subitò micans, vibratio luminis: & Nictus oculi. **Scheele wip.** Lumen obliquum, oculus limus: & Strabo, strabus, qui oculos habet distortos.

wippe. *vet.* Flagrum, flagellum. *ang. wippe.*

wippe. Tolleno, tollenon, ciconia, pertica puteali.

wippe. Patibulum tollenonis instar constructum, furcilla.

wippe.j. stoppe-koorde. Fidiculæ, funes, quibus rei torquentur.

wippen. Micare, per intervalla fulgere: & Pendere, atque tremulo motu agitari: & Agitare, vibrare.

wippen. *vetus.* Cædere flagris, flagellare. *ang. whippe.*

wip-galghe. Tollenon: & Patibulum.

wip-steert. Gnaphalus: *avis plumis & cauda mobilibus*

wip-steerten.j. wijsel-steerten. Agitare caudam.

wipperen. *sax. sicamb.* Ardelio.

wis.j. ghe wis. Certus, verus.

wis konste. Mathematica.

wis-konstenaer. Mathematicus.

wis-seggher. *vetus. sax.* j. **waer-seggher.** Augur, divinus.

wislick j. ghe-wislick. Certò, certè.

wisch/wische. *sax. sicamb.* Pratum: *dicitur alijs* **wiesen.**

wisch. Involucrum herbæ, straminis, panni, &c.

wisch. Penicillus, penicillum, peniculus, spongia. *germ. wisch.*

wisch doeck. Peniculus, penicillus, peniculum, penicillum. *germ wischtuch.*

wisch hoofd-wisch .j. hoofd-wronghel. Cesticillus.

wisschen. Tergere, detergere, vertere, purgare. *ger wischen.*

wispel. *sax. sicamb.* Corus, duo trimodij.

wispelen. Vacillare, vagari.

wispelen. *sax* Balbutire.

wispelen. *sicamb.* sibilare, susurrare, mussitare, mutire. *ang. whisper.*

wispeler. Vagus vagabundus, erro.

wispeler. *sax. sicamb.* j. **lispeler.** Blæsus, balbus.

wispel steerten. Cercopissare, mota cauda adblandiri, motare caudam, jactare caudam.

wispel-duerigh. Inconstans, vagus, mobilis.

wispel ruyte. Homo mobilis, inconstans, vagus.

wisperen.j. wispelen. Insusurrare, in aurem dicere levi susurro. *ang wisper.*

wisse. Vimen.

wisse houts. Fascis lignorum majorum, ligna majora in fasces ligata, foco destinata.

wisse. Restis.

wis-hout.j. wisse houts. Fascis lignorum majorum.

wissel/wisselinghe. Permutatio: & Collybus, pecuniæ permutatio: *vulgo* cambium, concambium. *germ. wechsel. sax. wissel.*

wissel.j. wissel-bancke. Trapeza.

wissel-baer. Mutabilis.

wissel-balgh.j. wisselinck. Puer subditicius.

wissel-bancke. Trapeza, mensa, taberna argentaria, numularia, argentaria æ.

wissel-brief. Tessera collybistica, tessera nummaria, scheda qua exhibitæ pecuniæ repræsentantur.

wissel-kruyd. Thlaspi.

wissel-loon. Collybus.
wissel-roede. j. **visier-roede.**
wisselen. Mutare, permutare, alterare.
wisselen het gheld. Commutare, permutare nummum: nummo majoris pretij accepto minutam pecuniam per partes reddere. *germ wechslen: sax. wesselen.*
wisseler. j. **banckier.** Argentarius, nummularius, collybista, mensarius: qui quęstum facit fœnerandis permutandisque pecunijs.
wisselinck/ wissel-balgh. Puer subditus, subditicius, suppositus, suppositicius.
wisselinge. Commutatio, permutatio pecuniæ, collybus.
wissender. *vide* **weeme.**
wit. *vetus* j. **wet.** Lex.
wite/ witte. *vet.* j. **wete.** Notitia, scientia, prudentia: & Ingenium. *ang. witte.*
witen. *sax fris sicamb.* j. **weten.** Scire.
witigh/ wittigh. *vet. holl.* Sciens, prudens, ingeniosus. *ang. wittingh, wyttie*
witelick/ wittelick. *holl.* j. **wettelick.** Legitimus.
wit-heer. Avus. *fortè à scientia: fortè ab alba canitie sic dictus.*
witeken/ witteken. *sland campin.* Avia.
wite/ witigh/ witte/ wittigh. *vetus* Sciens, prudens, peritus: *hinc* **ael-wite/ ael-witigh.**
wite-vrouwe/ witike-wijf/ witte-vrouwe/ wit-vrouwe *fris. sicamb* Lamia, larva: saga, maga, mulier sciola: incantatrix: *sic dicta, quòd multa scire velit: quâ ratione etiam* saga & maga *Latinis vocatur, ang. witche.*
wittigh. *vetus* Sciens, prudens. *germ witzig. vetus sax. wite, ang. wittie.*
wittighen. *sax fris sicamb.* Vaticinari, hariolari, augurari, divinare: & Significare, prænuntiare, portendere.
wittigher. *sax. fris. sicamb.* Vaticinator, hariolus haruspex.
witingh/ wittingh *vetus* Magus, sciens: & Ingeniosus, solers: & Gnarulus, sciolus. *angl. witting, vvittie. Hinc* **Lovensche witting/** *dicitur* Sciolus Academiæ Lovanienlis alumnus.
wit. Albus, candidus, niveus, lacteus, cygneus, olorinus, eburneus. *germ weiss, sax wit, ang. white.*
wit/grijs. Canus, incanus.
wit gheld. Moneta argentea.
wit wachs. Cera punica, candida.
wit der ooghen. Album oculi, albugo.
wit van den boom. j. **spint.** Alburnum.
wit van den kapuyn. j. **spier.** *q. d.* Album *gall. blanq du chapon.*
wit van den doel. j. **doel-wit.**
wit van d'eye. Albumen ovi, albor ovi, candidum ovi.
wit voer men nae schiet. Scopus.
wit-broot/ witten-broot. Panis candidus, primarius, siligineus.
wit-gaerwer. Alutarius.
wit-grauw. Leucophæus.
wit-haerigh. Canus
wit-heer. Avus, *vide* **wite.**
wit-maecker. *sicamb* j. **wit-gaerwer.** Alutarius.
wit-man. *vetus. sicamb.* Viduus.
wit-mees. Athera: puls ex tritici farina lacti permista: leucophagum: cibus lactarius.
wit-penninck. j. **twaelf hallers.**
wit-quispel. Penicillum tectorium.
wit-visch. Apua, phalerica, alburnus, pisciculus candidus.
wit-vrouwe. j. **weduwe.** Vidua. *q. d.* alba mulier: *matronæ enim lugentes tam apud nos quàm apud Romanos albis usæ sunt vestibus olim: & nunc temporis in Gallia & Belgio stola puella indutæ & candido linteo, lectum ostendant.*
wit-vrouwe/ wite-vrouwe. j. **alve/ alvinne.** Larva & saga, venefica, *vulgo* alba mulier, Sibylla alba. *ang. witche.*
wit-wercker. j. **werck-wercker:** & **kleyn-wercker.**
witachtigh. Albidus, subalbidus, candidulus, subcandidus.
witheyd/ wittigheyd. Albedo, candor.
witte. *sax. sicamb.* As assis, quadrans: semiobolus.
witte/ wite van den waeghen. *sland* j. **tympe.** Tympanum curus, *ex linteo al-*

bo

bo plerunque constans.

witteken. j. **witeken.** Avia.

witteken. Candidulus.

witten-brood, wit-brood. Panis candidus, primarius.

witten-brood. j. **wepten-brood.** Panis triticeus.

witten donder-dagh. Feria quinta majoris hebdomadæ: feria Cœnę Domini: pridie paraſceues. *q. d.* albus dies Iovis: *quod ſtipe triticea, hoc eſt, tritico, & tritici ſive albi panes in feria cœnæ Domini, ſive pridie paraſceues, poſt prandium, & die paraſceues ante prandium, eleemoſinæ loco erogentur pauperibus: unde Gallis quibuſdam locis jeudy blanc, & ipſa eleemoſyna panicea ſive triticea, Iham dies dicitur. Germanis etiam quibuſdam* **wepsſtridag / witfrydagh** : *alibi, nempe Colonienſibus, & Iuliacenſibus,* **mendel-dagh** *&* **mengel-dagh** *dictus: &* **mendel-brood / ſive mengel-brood** / *panis ex farragine, tritico nempe & ſecali, qui tunc pauperibus erogatur; panis autem candidus in templi ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridiè paraſceues, qui* **mengel brood** *Iuliacenſibus, Flandris Brugenſibus* **krickemicke** *vocatur.*

witten-ſon-dagh. *vetus. ſicamb.* Dominica in albis: octava paſchæ: *à candidis veſtibus quibus veteres octo diebus à ſabbatho paſchæ uſque ad ſabbathum ſequens ſolent poſt baptiſmum uti. germ weyſſontag.*

witten-ſon-dagh. *vetus ſtand.* Dominica Pentecoſtes, *ang whitſondaye.*

witten-vrydagh. *vetus germ.* j. **goeden vrydagh.** *vel* **witten donder-dagh.**

wit woztel. Polygonatum, *vulgo* ſigillum Salomonis. *germ weiſswurtz. ſax wiwortz. ang. wytewurt.*

wittighept/witheyd. Albedo.

witten. Candefacere, dealbare, gypſare: albarium inducere.

wit-quiſpel/ wit-quaſt. Peniculus tectorius, quo albarium inducunt parieti.

wirſel. Calx uda qua dealbatur paries, gypſus: tectorium: albarium, opus albarium.

wittighept. j. **witheyd.** Albedo, candor.

wittingh. j. **wit-viſchken.** Apua, alburnus.

wittingh/wytting. Aſellus mollis: piſcis argenteo ſplendore è genere aſellorum molliſſima carne. *ang. whyting.*

witteken. j. **witeken.** Avia.

witte. j. **weduwe.** Vidua, orba marito.

wittingh j. **wittingh.** Sciolus.

VV L

wol. Vlula, noctua: *& metaphor.* Homo ſtolidus & improbus. *germ vl, ſul. ſax. wle. gal. hulote ang. owle.*

VV O

Woach. *vetus. holl* j. **doot-kleed.** Amiculum ferale, *Adr. Iun.*

Wacke. *ſax* Funiculus.

Wacke. *ſax. ſicamb.* j. **ſpin-rock.** Colus.

Woe. *ſicamb.* j. **hoe.** Quomodo.

Woecker. Fœnus, uſura, fructus è pecunia fœnori data collectus. *germ. vvucher. ſax. woker.*

woecker. *ſtand brug.* Vſurarij taberna.

woecker-gheld. Nummi uſurarij: æs circumforaneum: pecunia è tabernis argentariorum fœnori accepta: pecunia fœneratitia.

woecker wijſe. Fœneratò, cum fœnore.

woeckeren. Fœnerare, fœnerari, fœnori dare, uſuram facere, exercere, agitare: & Augere.

woeckerer. Fœnerator, daniſta, uſurarius.

woeckerije. Fœnus fœneratio.

woeckerſch. Vſurarius, fœneratorius.

woed/woede. Rabies, furor inſania.

woeden. Furere, inſanire rabie, rabire, ſævire, agitari. *germ wuten ang. woode.*

woeden. *vetus.* j. **bloeden.** Fluere.

woedigh/ver-woedt. Furioſus, furibundus, rabidus, ſævus. *germ. wuetig. angl. woode.*

woeder. *vetus, ſax. ſicamb.* Tyrannus. *germ. wueterig. ſax. wotter.*

woederije. *vetus* Tyrannis.

woedeniſſe. Rabies, furor. *ang. woodnes.*

woedighept. Rabies, furor.

woedighlick. Rabidè, furioſè.

woegh-ſteertken. j. **ſwaelin-ſteertken.**

Subſcus.

Woel/ghe-woel. Scaturigo, & Tumultuatio: & Preſſura.

Woelen. Scaturire, ſcatere, abundare: & Tumultuari: & Volutare.

Woeldigh. Abundans.

Woelen. *ſland.* j. **wozghen.** Premere, angere, ſtringere, obſtringere, conſtringere, torquere.

Woeltseren in het ſlijck. Volutare in luto. *gal. veaultrer.*

Woelghe *ſland* j. **hoelſe/ſteen-kolen.** Carbones ſaxei.

Woensdagh / *melius & frequentius* **goensdagh.** Dies Mercurij. *ang. vvodneſday, wenſday.*

Woer. *zeland.* Algæ herbę ſpecies, *hollandis* **wier** *dicitur.*

Woer-haen. *vetus.* Phaſianus.

Woeſſel. Veſtis ſubſerica.

Woeſtepn j. **fuſtepn.**

Woeſt/wueſt. Vaſtus, vaſtatus, depopulatus, deſertus. *germ. wueſt: gal. gaſté: ital. guaſto.* & Sordidus, obſcœnus, turpis, ſqualidus, deformis: incultus.

Woeſt land j. **verwoeſt.**

Woeſt menſch. Homo agreſtis, ſylveſter, ſylveſtris, ruſticus, durus, indomitus, inconſtans, animo volubili, indomito & irrequieto, nulli rei ſatis attentus.

Woeſten j. **ver-woeſten.** Vaſtare, *germ. vvueſten, verwueſten: gal. gaſter: ital. guaſtare: hiſp. gaſtar.*

woeſten. *vetus. zeland.* Exterminare, in exilium agere, proſcribere, relegare.

woeſtijne, woeſtenije. Eremus, receſſus, ſolitudo, deſertum, vaſta ſolitudo, ſolitudo deſerta, locus ſolitarius, *vulgo* vaſtina.

woeſtheyd. Vaſtitas, vaſtitudo, deſolatio: & Sordes: & Inconſtantia, animi volubilitas.

wolcke. Nubes, nubilum: undæ aëriæ, *ger. wal. k* **wolckſken.** Nubecula.

wolckachtigh. Nubilus, nubibus obductus

wolcken. Nubilare, nubilari.

wolf. Lupus. *germ wolf: ſax wulf. ang. wolfe.*

wolf. *holl ſicamb.* Tinea apiaria, aranęæ inſtar telam texens.

wolf j. **wolfs-pels.** Maſtruca: diphthera.

wolf. Phage læna: herpes exedens, ulcus depaſcens *vulgo* lupus: cancri genus, cutē, & ſubjectam carnem ſerpendo ad oſſa uſque corrodens ac vorans, inſtar lupi.

wolf. *ger ſax.* Paratrimma, intertrigo.

wolfinne/wolvinne. Lupa.

wolfken. Parvus lupus.

wolfken. Lyciſca, Lycas, canis lupo ſimilis.

wolfs. Lupinus.

wolfs-beſien. Herba paris ſive paridis: uva lupina, uva urſa.

wolfs-ghe-bit. Lupatum.

wolfs-klauwe. Lycopodium, pes lupi: herbæ genus.

wolfs-krupd. Aconitum.

wolfs maend. December. *q. d.* luparius menſis: *quod ſcilicet lupi tum atrocius graſſentur.*

wolfs-mantel/pelf-rock/wolfs-pels. Rheno: maſtruca.

wolfs melck. Tithymallus, lactuca marina. *q. d.* lac lupinum: *a lacteo ſucco qui ex tithymallo manat.*

wolfs-pels. Maſtruca: diphthera: veſtis confecta ex luporum vel viſorum pellibus.

wolfs-ſcheet/bult. *holl.* Lupi crepitus, fungus glomeratæ rotunditatis ſpongiæ non abſimilis. *germ: bubenfiſt. gal. veſſe de loup: ital. veſcie de lupo.*

wolfs-tanden. Dentes lupini ſive ſilveſtres: dentes parvi qui poſtrema parte maxillę equorum adnaſcuntur.

wolfs-woztel. Aconitum, napellum luteum, luparia.

wolle. Lana. *germ. wul: ſax. wulle: ang. wolle*

wolle metter iecken j. **ieck-wolle.** Lana ſuccida.

wolleken aen bloemen ende krupden. Lanugo.

wol-blad/wol-krupd. Verbaſcum.

wol-haer/wol-haerken. Lanugo.

wol-kaerder. Carminarius, carminator.

l-kaerdster. Carminaria, carminatrix.
-kloppet. Carminarius.
l-krupd/wol-blaederen. Verbascum, ucubra, lucernalis herba, candela regia, candelaria: *offic.* tapsus barbatus.
l-locke/wol-blocke. Floccus.
l slaegher. j. **wol-kaerder.**
l-man. Lanarius.
llen/wullen. Laneus.
llen-hemde. j. **lijf-rockskens**
llen laecken. Pannus laneus.
llen-socke. Pedule.
llen-werck. Lanificium, lanicium, lanæ opificium.
llen-wercker. Lanarius, lanifex, lanificus.
llen-werckster. Lanifica.
llen-weber/wullen-weber. Lanarius, textor lanarius.
llinck. Farraceum: ex alica farris edulium.
olpe j. **woulpe.** Catulus.
ommelen. *sicamb. frs.* j. **krielen.** Scatere.
ompelen. *vetus sicamb.* j. **wumpelen.**
onde. Vulnus, plaga. *germ. wunde. sax. wund. ang. wunde*
onden. Vulnerare, sauciare, infligere vulnus, inferre vulnus vel plagam.
ond-arste. *sax. sicamb.* Chirurgus: medicus vulnerarius. *germ. wundarzte.*
ond-arstedije. Chirurgia.
ond-ijserken. j. **tuntel-ijserken.** Specillū.
ond-krupd. Solidago.
ond-krupd. j. **smeer wortel.** Crassula major, faba, faba crassa.
ond-mael. j. **wond-teecken.** Cicatrix.
ond meester. Chirurgus.
ond-olie. Oleum vulnerarium, quo vulnera inunguntur.
ond plaester. Pittacium, emplastrum vulnerarium.
ond salve. Vnguentum vulnerarium.
ond seerken. Crustula vulneris.
ond-teecken. Cicatrix.
ond-wiecke. Turunda.
onder. Mirum, res mira, miraculum, admiratio, *germ. wonder. sax. wunder. ang. wunder.*

onder-baer. Admirabilis, admirandus, mirus, mirificus, mirabilis, monstrosus, portentosus.
onder-baerlick. Admirabilis: & Admirabiliter, mirabiliter: mirificè.
onder boom. j. **krupf-boom / molen-krupd.** Ricinus. *germ. wunderbaum. sax. wunderbom.*
onder daed. Miraculum.
onder-daedigh. Mirificus.
onder-reden. Paradoxum.
onder-saem. *vetus.* Mirabilis.
onder-teecken. Prodigium, ostentum, portentum, signum.
onder-werck. Miraculum. (rari.
onderen. j. **ber-wonderen.** Mirari, admi-
onderlick. Mirabilis, mirus, admirandus, admirabilis.
onderlick/wonderlicken. Mirabiliter, admirabiliter, mirè, mirificè, mirum in modum: mirandum in modum.
onne/winne. *germ. sax. sicamb.* Gaudium: & Gratia.
on-saem. *vetus.* Iucundus, lętus.
onne-maend. *sax. sicamb* Majus mensis, *sic dictus Carolo Magno. q. d* mensis amœnitatis & gaudij. *Mich. Bur.*
Wons-dagh j. **woens-dagh.**
woon. *vetus.* j. **ghe woon.** Suetus, consuetus, solitus.
Woon. Habitatio, habitaculum.
Woonen. Habitare, morari, commorari, mansionem habere, tedem habere, stabulare, stabulari, manere, consistere in loco aliquo. *germ. wonen. sax. wanen.*
Woon-baer. Habitabilis.
Woon-huys. Domicilium, habitaculum.
Woon-plaetse. Habitaculum, habitatio, sedes, domicilium.
Woon-stad. Habitatio, habitaculum, locus habitationis.
Woon-stede j. **woon-stad.** Habitatio, habitaculum.
Woonder. Habitator, cultor.
Wooninge. Habitatio, habitaculum, mansio, domicilium, ædificium.
Wooninghe. *bull.* Domus rustica.
Woonlick. Habitabilis.

Woonlick. *vet.* j. **ge-woonlick.** Consuetus.

Woonte. *vetus* j. **ghe-woonte.** Consuetudo. *ang wonte.*

Woort. Verbum, dictio, oratio, locutio, sermo, vox. *germ. vvort, sax. vvord, woord. ang. woorde, worde.*

Woort/woort-teecken. j. **lose.** Symbolum, bellicum symbolum.

Woort doen voor yemanden. Postulare pro aliquo, agere causam alicujus, agere pro aliquo.

Woort-boeck. Dictionarium.

Woort-stryd. Velitatio, rixa.

Woort-ryachtigh. Magniloquus.

Woort-rijck. Verbosus.

Woorde. *holl. fris.* j. **eudtrick.** Anas mas.

Woorvel/werdel/woorvel. Verticillus, verticillum, spondylus, harpax. *germ. vvirtel, ang whorler, wharle.*

Woorvel/ woorvel been/ rug-graet-been. Spondylus, nodus, seu vertebra spinæ.

Worden. Fieri, effici, exire : evadere. *germ wirdan, vverdin : sax. vvarden, vverden, vvurden. Piam & Scripturæ sacræ consonam Etymologiam reputo, si* **worden.** i. *sieri, &* **woort** *sive* **wort.** i. verbum, *ejusdem fiant prosapiæ. Verbo enim Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum, quoniam ipse dixit & facta sunt, ipse mandavit & creata sunt, Psalm. 32. Dixit Deus, fiat lux, & facta est lux, dixit. fiat firmamentum, & factum est ita, dixit, congregentur aquæ, & factum est ita, dixit, germinet terra, & factum est ita, &c. Genes 1. Verbum tuum Domine, opus perfectum. Verbum tuum processit, & opus statim siebat. 4. Esd. 6. Pirasi autem Hebraica* Verbum *pro* re gesta *sive* facto *accipitur. Luc. 2. Videamus hoc verbum quod factum est. & 2. Paralip. 36. Reliqua verborum Ioaçin & abominationes ejus quas operatus est, &c. Sic quoque* sermo, res *vel* factum *dicitur Genes.* 24.50. *Exod.* 16.16.1. *Reg.* 21.2.2. *Reg.* 12.21.3. *Reg.* 15.5.4. *Reg.* 11.5.2. *Paralip.* 13.22. & 23.3. *Iob.* 6.9. & 27.14. *Psal.* 55.5. & 63.6. *Prov.* 25.2. *Sap* 2.2. *Ierem.* 14 1. & 40.3. *Dan.* 28. 11.23. 1: *Mach.* 6.3. *Matth.* 21.24. *Act.* 8.21. *Rom* 9.7. *vt annotavit Emanuel Sa. in sacræ Scripturæ Phrasibus.*

Woort. *sax. hcamb.* j. **werdt.** Septum.

Woorgh in de kele. Angina, sinanche.

Woorghen/wurghen. *vetus* Stringere, premere.

Woorghen/wurgen/verwoorgen. Strangulare, suffocare, præfocare, angere, viam spiritui præcludere, stringere gulam vel guttur, obstringere fauces. Laqueo collum obstringere, comprimere : obtorto collo præfocare, stringendo gulam necare : laqueo gulam frangere. *ger. erwurghen.*

Woorghen. *vetus. sax.* Iugulare, necare.

Woorgh-evel. Angina.

Woorgh-pepzen. Pyra strangulantia, stringentia gulam.

Woorghinghe Strangulatio suffocatio.

Woorld. *fris. ang* j. **werelt.** Mundus, orbis terrarum,

Woorm. Vermis. *germ. wurm. ang. worme*

Woorm der peerden. Verminatio : vitium in jumentis, cum à verme infestantur.

Woorm/aerd-worm/ pier. Lumbricus, tinea, intestinum teretæ. **Woorminken.** Vermiculus.

Woorm-krupd. Absinthium seriphium vel marinum : semen lumbricorum.

Woorm-krupd/ repn-baeren. Parthenium mas.

Woorm-sieck. j. **woormigh.**

Woorm-steckte in den buyck. Vermina, um.

Woorm-steke. Vermiculatio, caries.

Woorm-stekigh. Vermiculosus, vermiculans, vitiosus.

Woorm-stekigh worden. Vermiculari, cariem trahere, carie infestari.

Woorm-moed. j. **wermoed.** Absinthium.

Woorm-achtigh. Verminosus ; vermiculans.

Woormigh peerd. Iumentum farciminosum : cui fistulis quibusdam subtercutaneis corruptus humor manat, plurimasque

masque toto corpore collectiones patitur, *Adr. Iun.*

wormte. *sax sicamb* Absinthium.

wormten-wijn. Absynthites.

wormingh/wormene. Laquear: & Culmen domus, fastigium.

worp/werp. Iactus, missus, bolus.

worp der dieren. Fœtus.

worpen. j. **werpen.** Iacere, &c.

worpen/ werpen. Canum more fœtare, fœtificare.

worp-net. j. **werp-net.** Funda.

worp-pijl. Iaculum missile.

worp-schoepe/ werp-schoepe. Ventilabrum. *ger. wurpfschaufel: sax. worpfschuffel.*

worp riem. Pugillare ligamen, ligaculum quo accipiter in pugno aucupis tenetur.

worp-roede. Iaculum missile.

worp-spiesken. Pilum.

worp-top. j. **nonne.** Trochus.

worpel. *ger. sax.* Tessera, alea.

worpelinck. Fœtus: & Catulus, catellus.

worpelinck. j. **der-werpelinck.** Rejiculus.

worps. j. **werks.** Malus, pravus, improbus.

worsselen. j **werstelen.**

worsse. j. **wesse/worte.** Decoctum.

worst. Lucanica, botulus, borellus, farcimen, hila. *ger wurst.*

worst-maecker. Fartor, qui farcimina & farta implet ad esum.

worst-der kooper. Allantopola.

worstepn. j. **sustepn.**

worstelen. Luctari, colluctari, certare lucta, contendere lucta. *ang. wraſtle.*

worstel-broecke. Campestre.

worstel-plaetse. Palestra, locus luctæ destinatus, in quo ludi gymnici exercentur.

worstelen. Luctator, palestrita.

worstelinghe. Lucta, luctatio, luctamen, luctatus, us.

worte oft meddigh bier/gesoden mout. Mustea cervisia, & tepida, dilutum ex quo postea cervisia coquitur, condimentum cervisiæ, condimentum polentarium; potionis sive pultis genus ex farina horrei torrefacti aliisque aqua persusis constans, quæ post adjecta mistaque cerevisiæ recens coctæ colorem saporemque adfert: *quibusdam etiam* **nae-bier** & **nae-goet** *dicitur. ang woorte. vulgo* braxium.

worte. *vetus.* j. **wortel.** Radix.

worte. *ſland.* j. **warte/werte/wratte.** Verruca.

wortel. Radix. *germ wurtzen: sax. wortz.*

wortel. *machin.* j. **pee.** Siser, carota subalbida.

wortel-worm. Rauca, vermis radices arrodens.

wortelen. Radicare, radices agere, radices emittere.

wortelachtigh. Radicosus.

wortelings. Radicitus, à radice, usque ad radicem, unà cum radice.

wortel/werbel/wortel/werbel. Verticillus, verticulum, verticillum, spondylus, annulus qui ima parte fusis commodius torquendis rotandisque adhibetur.

wortel. j. **grendel.** Repagulum.

wortel. j. **werbel.** Gyrus.

wortel-siech. Appiosus. **Wortel siecke beeste.** Iumentum appiosum, quando micat auribus, caligat visu, & gyrat in circulum tanquam ad molas.

wortelen. j. **werbelen.** In gyros agere.

Wosen. Aqua bulliente decrescente aliam infundere.

Woud. j. **bosch.** Silva, nemus. *germ. wald. sax. wold, ang. wood, woode.*

Woud-broeder. *vetus.* Anachoreta, eremita.

Woud-esel. Onager.

Woud-heer/ woudt-her. sylvarum præfectus, sylvarum dominus: & Sylvanus deus, Faunus. **Wilde woudt-her.** Sylvanus agrestis, Faunus agrestis, Satyrus: Pan.

Woud-her-man/ woud-her-manneken. Faunus: & Spectrum, terriculamentum.

Woud-her-mannekens. Penates, lares, dij domestici, familiares.

Woud-meester. Saltuarius.

Woud-rave. Corvus sylvaticus.

woud-

woud-slanghe. Coluber.

woud-sneppe. Perdix sylvatica.

woud-voyster. Nemorum præfectus, sylvarum custos, saltuarius: cui latè custodia credata campi. *Virg.*

wond-achtigh. Silvestris, nemorosus.

woude. Vellem. **Godt woude.** si dis placet, Deo volente, Deo favente: dij benè vertant.

wouteren. Volutare, volvere: & Volutari, volvi. *gal. veautrer, sax. wolteren, walteren, ang. waltre.*

wouteren. Succedere: accidere benè aut malè.

wouter-block / wouter-steen. *vetus.* j. **welle.** Volvulus, cylindrus. *germ. walsteyn, sax. wolte steyn, woltebock, walter.*

wouwe. Lutea, luteola. *gal. sland. waude, ang. wede.*

wouwe / wouwer j. kiecken-dief. Milvus, milvius. *germ. wethe.*

wouwe-steerten. *sland.* j. **woegh-steerten.** Subscus.

wouwer. j. **vyver.** Vivarium, piscina, ichthyotrophium.

woudken. *machlin* j. **oudken.** Avia.

VV R

wr / wber. Vaccę uber.

wrack. *sland.* j. **brack.** Acidus: & Salsus.

wrack / wraeck / brack. Improbus, rejiculus, vilis: *dicitur de mercibus quibusdam minus probis. sax. brack.*

wracke. *vet.* Naufragium. *ang. wrecke.*

wracke. Navis naufragio rupta: navis partes naufragio ruptę: & Merx naufragio corrupta.

wracken oft wraecken haerinck. Halec rejicula: halec vilior relicta, selectis melioribus.

wrack-baer oft wraeck-baer goed. Merx minus proba, merces viliores à selectis separandæ & rejiciendæ.

wraddel. Palear, Palearia: pellis ex gutture boum dependens.

wraeck j. **wrack.** Improbus, *&c.*

wraecke. *vetus. holl.* Repulsa.

wraecken. *holl.* Rejicere, repellere, improbum habere: judicare mercem non esse probam.

wraecken de ghetupgen. *sland. holl. zeland.* Rejicere testes.

wraeck-goed. j. **wrack-goed.** Merx improba.

wraeckinghe doen op de ghe-tupghen. *vetus.* Testes refutare, refellere, incessere, rejicere.

wraecke / wraekinghe. Vindicta, ultio. *germ. raach.*

wraeck-gierigh Avidus vindictæ.

wraeck-gierighyeyd. Libido ulciscendi sive vindicandi.

wraecker. j. **wreker.** Vltor: vindex.

wraeckel. *vetus* j. **wraeck-gierigh.**

wraugh / wranck van smaeck. Adstringens, austerus, asper gustu.

wrange. j. **winde.** Volubilis. smilax levis.

wranghe. j. **schorfte.** Cassutha.

wrangh-krupd / vier-krupd. Consiligo, pulmonaria.

wrangen. *vetus. sax. sicamb.* Astringere.

wransch. *sland* Acerbus, austerus, amarus.

wrant. *fris.* Homo mussitator, litigator, altercator, morosus.

wranten *fris.* Mussitare, litigare.

wrantigh. *fris.* Litigiosus, querulus, morosus.

wrase. j **wraese.** *sicamb.* Cæspes.

wrastelen / wrarselen. *holl* j. **worstelen.**

wrarce. j. **werte.** Verruca.

wrarachtigh. Verrucosus.

wre. j. **uder.** Vber, mamma.

wre. j. **ure.** Hora.

wreed. Sævus, atrox, ferus, trux, truculentus, crudelis, torvus, inhumanus, dirus, immanis, immitis, severus, austerus. *sax. wreyth. ang wrath.* i. ira & *wroth* i. iratus.

wreedheyd. Sęvitia, atrocia, ferocia, truculentia, crudelitas, severitas.

wreedelick. Atrociter, severiter, truculentè, torvè.

wrepcken ut de handen. Extorquere, eripere è manibus.

wrept. *vet.* j. **wreed.** Austerus, acerbus. *sax. wreyth.*

wzeken/wzaecke doen. Vindicare, ulcisci, exequi injurias, persequi injurias, retaliare, compensare injuriam, vindictam reddere, sumere, capere, ultionem facere.

wzeken. *holl.* j. **wzepcken.** Extorquere è manibus.

wzeker. Vltor, vindex.

wzekinghe/wzaecke. Vltio, vindicta.

wzemelen. Motitare, palpitare.

wzempe. *stand. holl.* Depravatio oris.

wzempen/wzimpen. *holl. stand* j. **grijssen.** Os distorquere.

wzenghen. j. **wzinghen.**

wzenschen/wzinschen. Hinnire.

wzevel/wzevelen. j. **frevel/frevelen.**

wzijf des voets. Convexum, mons, pectus pedis: suprema pars pedis.

wzijven/vzijven. Terere, atterere, conterere, friare, fricare. *germ. reyben, sax. reyffen, ang fraie.*

wzijver. Tritor.

wzijf-steen/sand-steen. Tophus.

wzijf-steen. *sax. pc* j. **krauw-steen.** strigilis, pumex.

wzijf steen der schilders. Lapis pigmentarius.

wzijven/vzijven. *sicamb.* Tornare, torquere, intorquere, obvolvere. *ang. wvry, with*

wzijver/vzijver. j. **vzaepeler.**

wzimpen. *holl.* j. **wzempen.**

wzinckel. Ruga. *ang. wrinckle.*

wzinckelen. Rugare: & Crispare. *ang. wrinckle.*

wzinghen. Torquere, contorquere, urgere, premere, constringere.

wzinghen ende wozstelen. Luctari.

wzing-aersen. Vibrare culeum.

wzinschen/wzenschen. Hinnire.

wzirselen. Torquere, intorquere, involvere. *ang. with.*

wzirselen/vzirselen. Motitare, mobilitari: subsilire.

wzock. *holl* j **wzonck.** Simultas.

wzoeghen. Vrgere, torquere, angere; & Accusare: deferre.

wzoegher. *stand. holl.* Accusator.

wzoegher-schap. *vet. stand.* Accusatio.

wzoeginge. Torsio, angor: & Accusatio.

wzoeginghe der ghe-were. Remorsus, vellicatio, stimulus, accusatio, labes conscientiæ. alastor, animus sibi conscius, synteresis: vermis conscientiæ.

wzoeten/vzoeten. Suffodere rostro humum: prosubigere: scrutari rostro, versare rostro.

wzonck. Torsio, contorsio.

wzonck/wzongh. Injuria: & Simultas, latens odium, odium inveteratum.

wzonck. *stand.* Spira: & Cesticillus.

wzonck van bloemen. Sertum.

wzonckel. Contorsio: & Ruga.

wzonckelen/wzinckelen. Contorquere: & Rugare.

wzonghel. Spira: & Cesticillus: & Cinnus.

wzonghel van pieren oft wozmen. Examen lumbricorum, vermium, &c.

wzonghel. *stand. holl* j. **matten.** Lac scistion, pars caseosa lactis à sero separata.

wzongelen. *stand. holl.* j. **matten wozden.** Coagulari, concrescere, discerni tanquam lac à sero.

VV S

wssel. j. **vnsel.** Statera.

VV T

wt/vpt. E, ex, extra, de. *germ. auß, vt, sax. vt, vth, ang. out.*

wt/vupten. Foras, foris.

wt/vydel. Vacuus, inanis.

wt zijn. Abesse: & Vacuum esse.

wt zijn om yemanden te bedzieghen. Intendere alicui fallaciam.

wt zijn om eenigh dinck. Venari, quærere rem aliquam, aucupari aliquid, moliri aliquid, niti, conari, machinari: studere.

wt-bannen. Relegare, in exilium ablegare, mittere, agere.

wt-beelden. Effingere.

wt-beeldinghe. Effigies.

wt-berren/wt-vzanden. Exurere, igne consumere.

wt-berssten. Erumpere: & Scaturire.

wt-bieden. *vetus.* Provocare, proritare, ciere

eicre, laceſſere, poſcere in prælia.
wt-blaeſen. Efflare, exſpirare.
wt-blijven. Emanere.
wt-bluſſchen. Extinguere.
wt-bollen de woorden. Effundere verba, effutire.
wt-borrelen. Erumpere, egredi cum impetu.
wt-botten. Gemmare, gemmaſcere, fruticare, pullulare, expullulare, efflorescere, extuberare.
wt-botten/ wt-loopen van ſchorfſtheyd. Fruticari vel fruticare ſcabie.
wt-branden. Exurere, perurere.
wt-breyden. Dilatare, extendere, ampliare
wt-breken. Erumpere, effringere.
wt-breken. Rumpere vincula, effracto carcere evadere.
wt-breken. Caput facere, frangi inſtar apoſtematis erumpere.
wt-breken. Effundi, effluere: & Palàm fieri, divulgari.
wt-brengen. Efferre, proferre, exprimere: & Palàm facere, manifeſtare, vulgare, evulgare, diſſeminare, revelare.
wt-broeden. Excudere vel excludere ova.
wt-bupdelen. Excernere.
wt-daegen. Provocare, laceſſere, in prælia poſcere, exciere, evocare.
wt-deplen. Diſtribuere, diſpartiri, dilargiri, elargiri.
wt-delgen. Delere.
wt-dienen. Emereri.
wt-doen. Demere, eximere: & Extinguere: & Delere, expungere.
wt-doen/ ont-kleeden. Exuere tunicam, veſtem, exuere tunica, veſte.
wt-doenlick. Delebilis.
wt-dorren/wt-droogen. Exareſcere, perareſcere.
wt-douwen. Exprimere.
wt-draegen. Efferre, exportare, egerere.
wt-draegen. Effutire, dicta foras eliminare, divulgare.
wt-draegen om te ver-coopen. Venale deferre, venum deportare.
wt-draegen ſchade-loos. Indemnem reddere, damnum præſtare.
wt-draegher van dingen die verſlijten. Circuitor, circitor, qui merces veſtéſve diſtrahendas vicatim circumfert, veſtiarius.
wt-draegherſſe/wt-draegſtere. Circuitrix, inſtitrix, cui veſtes & aliæ res circumferendæ & diſtrahendæ dantur, veſtiaria.
wt-drijven. Exigere, expellere, exturbare.
wt-drijven. *ſaud.* Eliminare, propalare.
wt-drincken. Ebibere, epotare, educere, exantlare vinum poculo, *Plaut.*
wt-dringen. Extorquere.
wt-drooghen. Exſiccare: & Exarere, exareſcere.
wt-drooghen. Tabeſcere, contabeſcere, extabeſcere, intabeſcere, atrophia laborare, confici tabe.
wt-drooghende van ſieckte. Tabidus, phthiſicus, quem tabes conficit.
wt-drooghende ſieckte. Tabes, ſyntexis, atrophia.
wt-drooghinghe. Exſiccatio: & Tabes, atrophia.
wt-drucken. Exprimere.
wt-druckelick. Expreſsè, enucleatè, nominatim, manifeſtè, liquidò.
wt-druckſel. Expreſſio: & Effigies.
wt-druppen. Exſtillare.
wt-dwinghen. Extorquere.
wt een doen. Diſiungere, diſſolvere.
wt-eynde. Extremus finis.
wt-epſſchen. j. wt-bieden. Provocare.
wt-eten. Exedere.
wt-gaen. Egredi, exire, prodire.
wt-gaen. Deſinere, finiri.
wt-gaen. Extingui, emori, animam finire, vita diſcedere.
wt-gaen. Vectigali fundo expendi.
wt-gaen/ver-tijen. Renuntiare.
wt-gaen ſijn goed. Cedere bonis, transferre bona.
wt-gaende. Exiens.
wt-gaende iaer. Annus extremus.
wt-gaende ſchrift. Litera fugiens, exoleſcens, vetuſtate cedens.
wt-gank. Egreſſus, exitus, finis.
wt-gang. Vectigal, cenſus, reditus annuus

qui pendetur.

wt-ganck des ſpels. Cataſtrophe, extrema pars fabulę.

wt-ghe-bouwt land ¶ wt-ghe-mergheit. Ager effœtus, ſolum defatigatum.

wt-ghe dient krieghſ man. Miles emeritus.

wt-ghe houwen beelt. Sculptile.

wt ghe-laeten. Emiſſus.

wt-ghe-leerd. Edoctus, perdoctus, ad ſummum eruditionis faſtigium evectus.

wt-ghe-leghde hinne. Gallina effœta.

wt ghelepdt. Eductus, deductus.

wt-ghe-lepde. Deductio.

wt-ghe-lepde doen. Deducere abeuntem.

wt-ghe-leſen. Perlectus.

wt-ghe-leſen. Lectus, delectus, electus, ſelectus, exquiſitus.

wt-ghe-looyen munck. Monachus erro, apoſtata.

wt-ghe-mergheld land. Ager effœtus, defatigatus, exhauſtus.

wt-ghe-mergheld peerd. Iumentum coriaginoſum.

wt ghe-monſtert. Exauctoratus, expunctus ſtipendijs ęre diruto.

wt-ghe-nomen. Exceptus, exemptus, demptus.

wt-ghe-nomen. Eximius.

wt-ghe-nomen/behalven. Præter, præterquam niſi.

wt-ghe oxloogt. Fractus bello, exhauſtus bello.

wt-ge-rarcken. Elabi, evadere, emergere.

wt-ghe-raedt. *ſax. ſicamb.* Emancipatus.

wt ghe raede dochter. *ſax. ſicamb.* Filia emancipata.

wt-ghe-ruſt/op-ghe-ruſt. Inſtructus, exornatus.

wt-ghe-ſeght. Proſcriptus, relegatus, juſſus exire fines patriæ, juſſus civitatem ſive ſodalitatem relinquere.

wt ghe-ſicht/wt-ſicht. Proſpectus.

wt-ghe-ſlaeghen. Excuſſus, expulſus.

wt ge ſlaegen/ver-ſchimmelt. Mucidus.

wt-ghe-ſneden. Exectus, exciſus.

wt-ghe-ſneden ſchoen. Calceus apertus breri obſtragulo.

wt-ghe-ſocht. Exquiſitus.

wt-ghe-ſondert. Exceptus.

wt ghe-ſpannen. Extenſus, extentus.

wt-ghe-ſpannen peerden. Equi interjuncti, abjugari.

wt-ghe-ſpannen venſter. Feneſtra operc meniano protenſa.

wt-ghe-ſteken. Expunctus.

wt-ghe-ſteken/wt-ge-nomen. Exceptus, exemptus.

wt-ghe ſteken/be-halven. Præter, præterquam.

wt-ghe-teert. Exhauſtus.

wt geeſſelen. Exigere flagello in exilium.

wt-gheve. Expenſæ, expenſum, expenſa, pecuniæ ſive res expenſę, erogatio.

wt-gheven. Edere, emittere.

wt-gheven een boeck. Edere librum.

wt-gheven/be-ſteden. Erogare, pendere, impendere, expendere, exponere.

wt-geven ſp ſelven. Prędicare ſe divitem, doctum, oſtentare ſuas opes, ſuam ſcientiam: profiteri ſe divitem, doctum, *&c.*

wt-gheven valſchelick. Mentiri, ementiri, fingere, ſimulare.

wt-ghieten. Effundere.

wt-graven. Effodere, exſculpere, eruere.

wt haelen. Efferre, eximere.

wt-haelen/wt-langen. Expromere, in medium proferre.

wt-haelen. Examinare, perquirere, exquirere, elicere, callidè expiſcari, indagare, percontari, examinare incautum.

wt-haelen de oogben. Effodere, exſculpere, eruere, excutere oculos.

wt-hanghen. Propendere.

wt helpen. Eripere aliquem malo, periculo, *&c.*

wt-hiſſen iemanden. Exſibilare, ſibilatione expellere.

wt hepmſch. Extraneus.

wt-hoeck. Exterior angulus,

wt horſten. Extuſſire.

wt-holen. Excavare.

wt-honghceren. Fame ſuffocare, fame conficere, inopia conficere, enecare, famem inferre civitati, fame frangere

civitatem fame premere.

wt-houden. Retinere ex numero, excipere, recipere, reservare.

wt houwen. Exsecare.

wt-houwen. Dimicare, cæsim pugnare.

wt-iaeghen. Expellere, exigere, ejicere, exturbare.

wt-kant. Confinium.

wt-keeren. Prohibere ingressu, avertere, arcere aditu.

wt-kæren. Everrere.

wt-kærsel. Quisquiliæ, peripsema purgamen, purgamentum.

wt-kiesen. Eligere, seligere, deligere, eximere numero.

wt-kijcken. Prospicere: & Protuberare, eminere, prominere, superminere, exstare.

wt-kijckende/wt stekende. Exertus.

wt-kloppen. Excutere, extundere, excudere: & Extendere cudendo, procudere, extenuare sive prolatare cudendo, ducere malleo, extenuare in laminas.

wt-komen. Egredi, emanare, prodire, provenire, evadere.

wt-komen. Reseiri, emanare, emergere in lucem, prodire in lucem.

wt-kooy. Redemptio.

wt-kooyen. Redimere.

wt-krijten sijn oogben. Efflere oculos, nimio fletu se excęcare.

wt-laeghe. *vetus.* Exilium, relegatio, exterminatio. & Exul, relegatus. *ang. autl. we.* i. exul, abalienatus jure regni vel imperij. *about* i. extra & *lowe.* i. lex. *q.d.* exlex. i. **wet-loos/&c.**

wt laeghen. *vetus ang. sax.* Omni legis patrocinio excludere. *vulgo* wtlagare. *Guil. Camden.*

wt laet. *vetus.* Projectura, projectum, appendix ædificij.

wt-laeten. Emittere, mittere, effere, in medium proferre.

wt-laeten den ghe-banghenen. Solvere vinctum.

wt-laeten/achter-laeten. Omittere, prætermittere, vinculis eximere.

wt-laeten gaen eenen boeck. Edere librum, pervulgare, publicare.

wt-lander. Externus, extrarius, extraneus, exterus, peregrinus, advena, alienigena.

wt-landsch. Externus, peregrinus, exoticus.

wt-langhen. Expromere, proferre, depromere, ducere, edere.

wt-leenen. Commodare, usum alicujus rei ad tempus concedere.

wt-leeren. Edisсere, perdisсere: & Perdocere.

wt-leggben. Exponere, explicare.

wt leggben. Egerere.

wt leggben. Exscreare, expuere, elicere è pectore sputum aut salivam.

wt-leggben/wijden. Dilatare vestem, explicare, *&c.*

wt-leggben. Exponere, explicare, explanare, interpretare, aperire, enerrare, disserere.

wt leggber. Expositor, explicator, explanator, interpres.

wt-leggber. Navis stationaria, stationalis, præsidiaria.

wt-leggbinghe. Expositio, explicatio, explanatio, interpretatio.

wt-leken. Exstillare.

wt lesen. Perlegere, ad finem usque legere.

wt-lesen een ghe-bod. Promulgare edictum, pronuntiare palàm.

wt-lesen. Eligere, seligere, deligere, excerpere.

wt-lesschen. Extinguere, restinguere.

wt-locht. Menianum. *sax. wtlucht.*

wt-locken. Elicere, prolicere.

wt-looy. Excursio, excursus, procursio, digressio. & Effugium, evasio: & Exundatio.

wt-looyen. Excurrere. procurrere: & Effugere, evadere: & exundare, effluere, effundi.

wt-looyen/wt-botten. Germinare, fruticare, pullulare.

wt-looyen van schorftheyd. Fruticare vel fruticari scabie. **De mont looyt wt.** Os scabie fruticat, scabies subnas-

citur

citur ad oris angulos, ſive oras.
wt-looyen. Excurſer.
wt-maeghieren. Emaciare, macerare.
wt-maecken. Perficere, efficere, conficere, abſolvere.
wt-marcken. j. **toe-maecken.** Subornare, clam ſubmittere.
wt-maelen. Depingere, effingere.
wt-manen. Conjuratione ejicere, exorcizare.
wt-melcken. Emulgere.
wt-merghelen. Emedullare: & Emacerare, macerare, attenuare, extenuare.
wt-merghelen het land. Defatigare agrum, ſuccum omnem ſoli exhaurire, aſſidua cultura & terram effœtam reddere.
wt-meten. Demetiri, emetiri.
wt-mondigh. Futilis dicax, qui quidquid in buccam venit, effutit.
wt-monſteren. Exauctorare, eximere numero, expungere.
wt-nemen. Eximere, excipere, excerpere.
wt-nemen den viſch. Exenterare piſcem.
wt-nemende. Eximius, egregius, excellés, inſignis, præſtabilis, elegans.
wt-nemende groot. Enormis.
wt-nemende ſchoon. Eximiè pulcher, perpulcher.
wt-nementlic. Eximiè, egregiè, excellenter, eleganter, lectè, exquiſitè, inſignitèr, inſignitè.
wt-neminghe. Exceptio, exemptio, delectus.
wt-oolen. Exantlare, exhaurire, deplere.
wt-paele. Terminus, limes.
wt-perſſen. Exprimere, extorquere.
wt-plucken. Evellere.
wt-poliſſen het water. Egerere aquas. *ang pouwshe wt.*
wt-puplen. Protuberare, extuberare.
wt-putten. Exhaurire.
wt-raden. *ſax. ſicamb.* j. **wt-roden.**
wt-raecken. j. **wt-ghe-raecken.**
wt-rechten. Erigere.
wt-recipen. Exequi, expedire, efficere, obire, accurare, præſtare, perfungi, explere, peragere, tranſigere, conficere, perficere.
wt-rechten. Fallere, decipere, circumvenire aliquem, imponere alicui.
wt-reeden een ſchip. *ſax.* Inſtruere navem.
wt-repcken. Extendere, porrigere: & Erogare, ſuppeditare, prębere, præſtare, ſuggerere, ſubminiſtrare, promere.
wt-roden/wt-raden. Eradicare, exſtirpare, extinguere radicitus, funditus & ab ipſis radicibus evellere, delere atque ejicere, ſtirpitus extrahere, tollere radicitus, ſtirpitus evellere vel eruere, funditus tollere, runcare, eruncare, ruere, eruere funditus. *ſax. wtraeden. angl. roote out.*
wt-rodinghe. Extirpatio, eradicatio.
wt-roep. Proclamatio, promulgatio: & Præconium.
wt-roep. Pręconium auctionis, auctio, haſta, haſtæ auctio, haſtarium, venditio auctionaria.
wt-roep houden/ koop-dagh houden. Haſtę ſubjicere, ſub corona vendere, in propatulo vēdere, haſtam in foro ponere, bona præconis voce ſubjicere, auctionari, auctione vendere, conſtituere auctionem. **Kooyen in den wt-roep.** Emere ab haſta, emere in auctione.
wt-roep-boeck/koop-dagh-boeck. Tabulæ auctionariç, liber in quem bonorum auctione venditorum ratio relata eſt.
wt-roepen. Evocare, provocare.
wt-roepen. Proclamare, promulgare, publicare, vulgare, divulgare.
wt-roeper. Præco.
wt-roepen. j. **wt-roden.** Eradicare.
wt-roopen. Runcare, eruncare, evellere, exſtirpare.
wt-rucken. Evellere, extrahere, eripere.
wt-ruſten/wt-ſtellen. Inſtruere, concinnare, exornare.
wt-ſchaeren de aerde. Proſubigere terram.
wt-ſchaven. Eradere, edolare.
wt-ſchepden. Diſcedere, excedere. & Separare, ſegregare, deplere, & finem facere.
wt-ſcheppen. Exhaurire, deplere.

wt-schicken. Emittere.

wt-schieten. Exoriri, oriri, consurgere, ejaculari.

wt-schieten. Germinare, pullulare, expullulare, vernare.

wt-schieten den rock. Tunicam festinanter exuere.

wt-schieten. Eximere è numero, seligere. & Rejicere è numero.

wt-schot. *vetus.* Electio: & Merx selecta.

wt-schot/letsoē Merx rejectanea, rejicula.

wt-schilderen. Effingere.

wt-schrabben Eradere, abradere, radendo delere expungere, exterere. & Exauthorare.

wt-schrift. Apographum, exemplar, exscriptum, descriptum: exemplum, transscriptum ex aliquo scripto: *vulgò* duplum, copia.

wt-schrijven. Exscribere, describere: transscribere.

wt-schudden. Excutere. & Effundere.

wt-schudden de kleederen. Exuere vestes, spoliare vestibus, detrahere vestes, exspoliare vestes, despoliare vestibus.

wt-schuld. Æs alienū, creditū & debitum.

wt-schutten. Excludere muro sive sepimento.

wt-seggen. Eloqui, effari.

wt-seggen. Proscribere, relegare, in exilium mittere, exilium indicere, jubere exire fines patrię: civitate aut sodalitio ejicere, exterminare ex hominum communitate, interdicere alicui civitatem, civitate.

wt-senden. Emittere, foras mittere. & Legare, in legationem mittere.

wt-set. j. **wt-stel.** Dilatio.

wt-set. Expositio.

wt-set. j. **wt-settigheyd.** Lepra.

wt-setten. Exponere.

wt-setten het krieghs-volck. Exponere copias in terram, exponere ex navibus milites.

wt-setten/wt-stellen. Differre.

wt-setten den sone. Emancipare filium.

wt-setten/ wt-stellen ten Houwelicke. Collocare nuptui, elocare, dotare.

wt-setten 3ijn ghelt. Collocare, locare fœnori pecuniam, occupare pecuniam: pecunias ad calendaria largiri: nominibus collocare pecunias.

wt-set-dagen. j. **wt-stel-dagen.** Dici justi ampliatio.

wt-settigh. Leprosus. *q. d* expositus & extra urbis pomeria ablegatus: *quod lepra laborantibus locus à reliquis hominibus separatus publicè assignetur: cùm soli extra civitatem & castra habitare debeant: & è castris ejiciantur mandato Domini Num. 5. Levit. 13.*

wt-settigheyd. Lepra, elephas morbus. *gem aussatz ſ x vvtſat.*

wt-settinghe. Expositio: & Dilatio: ampliatio.

wt-setsel. Expositio: & Dilatio, procrastinatio, ampliatio.

wt-setsel. Bona dotalitia, dos. & Paraphernа, paraphernalia.

wt-sien. Prospicere, prospectare, speculari.

wt-siecht. Prospectus.

wt-sinnen. j. **ont-sinnen.** Dementari: mente capi.

wt-sinnigh. j **ont-sinnigh.** Insanus.

wt-slaen. Excutere, extundere, elidere, verberibus exigere. & Expellere, explodere.

wt-slaen het vier. Elicere ignem conflictu & ictu lapidis: excutere ignem.

wt-slaen wt-spruyten. Pullulare.

wt-slaen. Efflorescere in cute: fervida cutis eruptione extuberare: papulis ardentibus extuberare.

wt-slaen het bleck j **wt-kloppen.** Ducere laminam.

wt-slaen den bal. Expulsim ludere.

wt-slaen ont-nutten klap. Effutire inania verba.

wt slaen van achter. Calcitrare, recalcitrare: calces rejicere, calces elidere, calce ferire.

wt-slaende peerd. Equus calcitro, calcitrosus.

wt-slaen ende ver-schimmelen. Mucere, fracere, humorem sive mucorem emittere.

wt slagh in de waghe. Momentum. & Actarium.
wt-slapen. Edormire, edormiscere.
wt slibberen Elabi. & effugere, evadere.
wt-slijpen. Exacuere.
wt-slijten. i. wt-snijden. Minutatim aut particulatim vendere.
wt-slorpen. i. wt slurpen. Exsorbere.
wt sluyten. Excludere.
wt-smeden. Excudere.
wt smijten. Expellere, excutere.
wt-snede. Excisio.
wt-snede Particularis venditio.
wt-snijden. Exsecare, excindere, intersecare, excidere.
wt snijden / verkoopen met de snede. **wt slijten.** Minutatim aut particulatim vendere.
wt-snijder. Coryliста, heminarius institor, minutarius telę aut panni venditor.
wt-smutten. Emungere.
wt sonderen. Excipere, seligere.
wt-spannen. Extendere, contendere, distendere, protendere, dispandere.
wt-spannen de peerden. Equos interjungere, disiungere, jugo solvere.
wt-spannen. Stabulari.
wt-spanninghe. Extensio, distensio.
wt-spanninghe. stabulum, hospitium, diversorium.
wt-spoelen. i. wt-spuelen.
wt-spouwen. Exspuere, excreare, spuendo seu cum screatu ejicere, evomere, revomere.
wt spraecke. Eloquium, pronuntiatio, pronuntiatum, effatum oratio, concio.
wt-spraecke des richters. Sententia, judicium.
wt-spraecke doen. Orationem habere: & Sententiam pronuntiare.
wt-spreken. Eloqui, effari, enuntiare, proferre, pronunciare, exprimere, oratione consequi, enunciare, explanare.
wt-sprekelick. Effabilis, dictu facilis, enarrabilis.
wt-spreckinghe. Eloquutio, eloquium, pronuntiatio.
wt-spreyden. Expandere, dispandere, extendere, distendere, dilatare, diducere.
wt-springhen. Exsilire, prosilire.
wt-spronck. Excursio.
wt-spronck/ wt-stekinghe/ veur dack. Projectura, projecta, corona supercilium parietum, prominentia parietum ad arcenda stillicidia lorica testacea.
wt spruyten. i. wt-schieten. Fruticare fruticari, vernare.
wt-spuelen wt-spoelen. Eluere, proluere.
wt-spuelsel Eluvies.
wt-staen. Exstare, eminere. **Jet wt-staende met iemanden hebben.** Negotij quippiam aut controversiæ cum aliquo habere.
wt-staende tanden. Dentes exserti.
wt-stampen. Exculcare.
wt-steke. Eminentia.
wt-steke in de zee. Lingula, lingua, angusta terræ portio, seu pulvinus oblongus, qui in mare excurrit ad exertæ linguæ modum.
wt-steken. Expungere, effodere, configere.
wt-steken den swęr. Rescindere summum ulceris.
wt-steken de oogen. Effodere, exsculpere, exturbare, eruere, configere oculos, exoculare.
wt-steken de oogen met ghiften. Muneribus corrumpere, capere muneribus.
wt-steken de tonghe. Exerere linguam.
wt-steken den arm. Exercere, extendere brachium.
wt steken. Exsculpere, exscalpere, insculpere cælare.
wt-steken. Excipere.
wt-steken. Extrudere, expellere.
wt-steken/ wt-kijcken. Protuberare, eminere, prominere, exstare, supereminere, superexstare, propendere, emicare, excellere. **wt-stekende tanden.** Exserti dentes.
wt steker. Extrusor, expulsor.
wt-steker. Celator, sculptor.
wt-stekinghe. Extrusio, expulsio.
wt-stekinghe. Eminentia, exstantia.
wt-stekinghe / wt-spronck. Projectura,

projecta.

wt-ſtekinghe. Sculptura, cęlatura, inciſio.

wt-ſtekinghe der ſchilderijen / luſter. Splendor, vigor picturę.

wt-ſtekinghe. Exceptio.

wt-ſtel. Extenſio.

wt-ſtel. Dilatio, procraſtinatio, mora, ſpatium, ampliatio, prorogatio.

wt-ſtel-daghen. Dies juſti, ampliatio.

wt-ſtellen. Exponere, extendere.

wt-ſtellen. Differre, procraſtinare, protrahere, comperendinare, protędere extrahere, in longū trahere, ducere ampliare.

wt-ſtellen/wt-ruſten. Exornare, inſtruere.

wt-ſtellen / wt-ſetten ten houwelicke. Collocare nuptui, elocare, dotare, viro tradere filiam, dare filiam in matrimonium.

wt-ſtelſel. j. **wt-ſetſel.**

wt-ſtooten. Extrudere, expellere, ejicere, exturbare, deturbare, excutere.

wt-ſtorten. Effundere.

wt-ſtrecke. Extendere, exporrigere, efferre, exerere, expandere, protendere.

wt-ſtrijcken. Extergere, exterere.

wt-ſtrijcken. Delineare, depingere.

wt-ſtrijcken. Elimare polire, expolire, ornare, interpolare, mangonizare.

wt-ſtrijcken. Fucare.

wt-ſtrijcken ende be dziegen. Decipere, circumducere aliquem, imponere alicui, fucum facere alicui, os oblinere, impoſturam facere, ludificari, illudere, eludere.

wt-ſtrijcker. Politor, exornator, mango: & Planus, impoſtor.

wt-ſtrijckerije. Mangonium. & Impoſtura, fucus, fraus, dolus, malæ artes.

wt-ſuppen. Exſorbere.

wt-ſuyveren. Expurgare, emundare.

wt-ſundéren. Excipere, eligere, ſeligere.

wt-ſweeten. Exſudare.

wt-ſwemmen. Enatare, enare.

wt-tackelen/wt-taghelen. *vide* **taeckelen.** Navem majorem trahere ſcapha.

wt-takelen/wt-taeckelen. j. **taeckelen.** Armamentis inſtruere naves.

wt-tappen/wt-ver-koopen. Divendere, minutatim vendere.

wt-téren. Exhaurire, effœtum reddere.

wt-téren. Extabeſcere, tabe confici.

wt-tocht. Breviarium, epitome. *vulgò* extractum.

wt-tocht. j. **wt-val.** Eruptio, excurſio.

wt-tocht doē. Excurrere in agrū hoſtium.

wt-trecken. Extrahere, eruere, expromere, exerpere, evellere, exerere, educere.

wt-trecken het kleed. Exuere veſtem.

wt-trecken het ſweerd. Educere gladium è vagina, denudare, expedire, enſem vagina ſtringere, exerere, vagina liberare enſem.

wt-trecken. Egredi, exire.

wt-trecken met ghe-weld. Erumpere, egredi cum impetu.

wt-vaeghen/wt-vęghen. Extergere, everrere.

wt-vaegen den pot. Exſiccare poculum, exhaurire, ebibere, ſiccare calicem.

wt-vaeghſel. Quiſquiliç, purgamenta.

wt-vaerd. *vetus.* Egreſſus, exitus.

wt-vaerd. Exequiæ, funus, inferię, ſolennia funerum, juſta, juſta exequiarum, juſta funebria, pompa funebris, diei ſupremę celebritas, officia ſuprema. *ab* **wt-vaeren.** evehi, efferri, *cadaver enim efferri dicitur, quum funus celebratur, aut dum ſ. pelitur. q. d.* extra urbem ferri: *ſiquidem apud veteres ſolebant extra urbem ſepeliri. vide* **Gods-acker.**

wt-vaerd voor ouders / vrienden ende maeghen. Parentalia.

wt-vaerd ve ſchicker. Libitinarius, qui neceſſaria ad funebrē pompā procurat.

wt-vaerd houden. Juſta facere, juſta funebria agere, funebre obſequium exequi, ſolvere ſuprema, parentare.

wt-vaerd maei-tijd. Epulum ferale, epulę ferales, epulum funebre, epulum parentale.

wt-vaeren. Efferri, extra ferri, evehi, extra vehi.

wt-vaeren. Exire, egredi.

wt-val. Excurſio militum, eruptio.

wt-valien. Excidere.

wt/ballen. Erumpere eruptionem facere in hostem è castris vel urbibus.

wt-ballen. Desluere.

wt-balligh hapr. Desluus capillus.

wt-ballinghe des hapis. Desluvium capillorum, alopecia.

wt-bæghen. j. **wt-baeghen.** Extergere.

wt-ber-koopen. Divendere.

wt-ber-kooper. Propola, minutarius negotiator, qui à solidarijs coempta pluris vendit.

wt-ber-kozen. Electus, delectus, exquisitus

wt-ber-lesen. Eligere, seligere.

wt-blieden. Effugere.

wt-blieghen. Evolare.

wt blieren. Emanare, effluere.

wt-bloed. Effluentia, affluctus.

wt-bloeden. Effluere, effundi.

wt-bluchte. Effugium.

wt-bluchten. Effugere.

wt-boeren. Evehere, efferre, educere.

wt-boeren. Exequi, exigere, perficere.

wt-wachte. Procubitores qui noctu custodiæ causa extra castra excubant.

wt-waepen. Vento efflare, vento extinguere. & Vento effari, vento extingui.

wt-waerts. Extrorsum, extrinsecus, externè, ab exteriori parte, versus exteriorem partem.

wt wasschen. Eluere.

wt-wassen. Excrescere.

wt-weenen. j. **wt-krijten.** Effere.

wt-wegh. Locus avius.

wt-weghigh. Avius, a, um.

wt-weghen. Expendere.

wt-wendigh. Exterior, externus. & Extrinsecus.

wt-wendige ghe-stelteniſſe. superficies.

wt-wendigh. *germ. sax. sic.* Memoriter, & extrinsecus.

wt-wendigh. Amplus, magnificus, ornatus, superbus, exteriore ornatu se venditans, luxuriosus, vestium ornatu modum excedens.

wt-wendighept. Amplitudo, magnificentia, superbia, luxuria, luxuriosus cultus, luxus.

wt-wendighept. Superficies, superior pars cujusque rei, & facies quę exterius oculis cernitur.

wt-wendighlick. Externè, extrinsecus, ab exteriori parte: & Extrorsum.

wt-wendighlick. Amplè, magnificè, superbè.

wt-werck. Effectus.

wt-werchen. Efficere, perficere.

wt-werpen. Ejicere, projicere.

wt-werpen de kullen. Exerere testes, virilia exsecare, castrare.

wt-werpelinck. Rejiculus.

ver-werpinghe. Ejectio, ejectamen.

wt-werpsel. Ejectio, ejectamen, ejectamentum, retrimentum, egestio, excrementum.

wt-wieden j. **wieden.** Runcare, sarrire, noxias herbas evellere.

wt-wijsen. Demonstrare, significare exactè. **Nae ver wt-wijsen.** Ex præscripto, ad normam, lege, formula, secundum legem, normam, formulam.

wt winnen. Evincere, vincendo extorquere.

wt-wisschen. Extergere, everrere, expungere, dispungere, eradere, delere, elucre

wt-wozpen. j. **wt-werpen.** Ejicere.

wt-wozstelen. Eluctari.

wt-wozstelen. Eradicare.

wt wzijven. Exterere, expungere.

wt-wzinghen. Extorquere, exprimere.

wten/epnden. Finire.

wten/wt-spzeken. Eloqui, effari, enuntiare, edere, explicare, explanare, proferre, exprimere, pronuntiare, publicare. *ang. vter.*

wten ver vonnisse. Pronunciare judicium.

wter-lick. Extra, externè, extrinsecus, exterior, externus. & Penitus, planè, prorsus. *ang. vtterly.*

wterste. Extremus, extimus, ultimus, novissimus, supremus.

wterste. Suprema, orum, supremum vitæ, tempus, mors.

wterſten dagh. Summus dies: & Dies extremi judicij.

wterſten wille. Suprema voluntas, extrema voluntas, testamentum, supremæ

tabulæ: mandata ſuprema: codicillus: elogium: ſcriptura ultimæ voluntatis.

VV u

Wueden. j. **woeden.** Furere.

Wuelen. j. **woelen.** Tumultuari.

Wuepelen. *Fland. vetus.* Vociferari, exclamare.

Wueſt. j. **woeſt.** Vaſtus, ſqualidus.

Wulle. *ſlan l.* j. **wolle.** Lana.

Wullen/wollen. Laneus.

Wulpe/welpe. Catulus, catellus. *ſax. woelpe. an:. whelp:.*

Wulpe van den leeuw. Schymnus.

Wulps. Temerarius, inconſideratus, diſſolutus, laſcivus inſtar catuli.

Wulps zijn. Iuvenari, temerè & inconſideratè juvenum more aliquid agere, juveniliter laſcivire, juveniliter ſe gerere: vitulari.

Wulpſ-heyd. Iuvenilis temeritas, petulantia, laſcivia.

Wulpſchelick. Temerè, inconſideratè, petulanter, more juvenum.

Wulven/wulffel. j. **welven/welffel.**

Wunne. *vetus.* ſ. j. **wonne.** Gratia.

Wurghen/wurm/wurp/wurſt/wurtel/ &c. j. **wozghen/ wozm/ wozp/ wozſt/ wortel/** &c.

Y

Yel/ yeghelick/ yemand/ yle/ yver/ & *cæt. vide* **Jdel/ ieghelick/ iemand/ yle/ yver/** & *cætera.*

Z

Zebolle/ zebel/ zeghe / zieren/ zitteren/ &c. *vide* **Cebolle/ cebel/ cege/ cieren/ citteren.**

Zee/ zeer/ zeever/ zickel/ zijde/ zijn/ &c. *vide* **See/ seer/ seever/ sickel/ sijde/ sijn/** &c. *Has plur. ſq; miles voces ab* Y & Z *incipientes, per* I *aut* C *aut* S *hic ſcribendas duximus, ut inveniendi ratio ſit facilior.*

APPENDIX
PEREGRINARVM, ABSVRDARVM, ADVLTERINARUMQUE DICTIONUM.

C. Kilianus Lectori.

HACTENVS inter dictiones vernaculas ac merè Teutonicas, aliquot exoticas, assiduiore usu nobis nunc quodammodo communes, à vulgo passim receptas, & in Teutonicam adscitas admissasque coloniam, promiscuè collocavimus & enucleavimus: Nunc reliquas, maLatinas, Gallicas, Italicas, Hispanicas, ac cujuscunque denique fæ, seorsum, ordine continuo, ad calcem libri, Appendicis loco, eviter commodèque addendas reputavimus, ut hac etiam opella diosis prodesse possimus.

A

Aandan. Indulgentia, licentia, venia.

Aandonnéren. Deserere, destituere, derelictui habere.

abbreviatie/ abbreviature. Nota compendiaria: compendium lectionis aut scripturæ.

abricock. Armeniacum malum.

absolvéren. Absolvere, eximere noxæ, pœnæ.

absolutie. Absolutio, liberatio à crimine, noxa, pœna.

absolut. Absolutus, perfectus.

abus/abuys/abusse. Abusus, error: & Frustratio, impostura.

abusséren. Abuti: & Frustrari, fallere: & Falli, errare.

accent. Accentus, tonus. (ri.

acceptéren. Accipere, suscipere. & Stipula-

accident. Accidens, accidentia, eventus: & Symptoma: id quod morbo accidit: passio, pathos.

Accointancie. Familiaritas, commercium.

Accollade. Amplexus.

Accord. Consensus, consensio: assensus, assensio, conventio: & Pactio, transactio, condictum.

Accord van ghe-lijden. Symphonia, harmonia, consonantia, concentus.

Accordéren. Concordare, concordem esse, consentire, convenire, assentiri, concedere, respondere, consonare.

Accoutréren. Adornare, aptare, comere, instruere, ornare, concinnare.

Achauteren/achauten/ acouten/ acoutéren. Auscultare. & Prospicere, animadvertere: & Insidiari.

Acouter. Explorator, corycæus.

Acket. i. aüet. Insidiæ.

Acte. Actio, actum, factum, perpetratio.

Acte van t'vonnis. Acta litis decretoria.

Acte. Senatusconsultum: sententia, decretum.

Acte. Auctoritas consignata: & Tabulæ, memoria publica.

Actie. Actio, dica, condictio: & Ius persequendi in judicio.

Adieu. Vale.

Adieu seggen. Valedicere, jubere aliquem valere, & renunciare, abdicare.

Adzesse. Compendium, iter compendiosum. **Bzieven van adzesse te hove.** Diploma curiæ inscriptum.

Addzesséren. Deducere in viam.

Advenant. *q.d.* Adveniens, conveniens. **nae advenant.** Pro rata parte, pro rato, convenienter.

Advertéren. Commonefacere, monere, indicare, nuntiare, certiorem facere.

Advertissement. Monitum, monitio, significatio.

Advijs/advis/avijs. Sententia, sensus, opinio, consilium, judicium, arbitratus, ratio. & Attestatio. & Monitum, monitio.

Advisséren/avisséren. Animadvertere, prævidere, considerare, deliberare, consultare, judicare. & Monere.

Advocaet. Advocatus, actor, paracletus, causidicus, patronus. *vulgo* advocatus.

Advoovéren/advoperen. Agnoscere, suscipere in se factum, & Ratum habere.

Advopement. Ratihabitio.

Aepsement. Commoditas, facilitas.

Aepsement. Latrina.

Affaire. Negotium, commercium.

Affectaet. Nimis exquisitus, curiosus.

Affectéren. Fucare, magonizare, ornare, & Nimis exquisitè velle facere.

Affectie. Animus, studium, voluntas, affectio, & amor.

Affineren. *j.* **raffineren.**

Affupte. Theca tormenti bellici.

Agat. Achates, gemma versicoloribus venulis distincta.

Agent. *j.* **facteur.**

Aget. Gagates, gangitis, lapis odore gravis. **Swert aget.** Thracius lapis.

Agreable. Acceptus, gratus.

Agreatie. Ratihabitio.

Agnus dei. Bulla, bulla sacra, orbiculus cereus sacratus, cui agni figura impressa est.

Aget/aguet. Insidiæ, obsidiæ.

Alarm. Ad arma. **alarm slaen oft roepen.** Classicum canere, ad arma concla mare, ciere, vocare, &c **Looſen alarm** Ficta impressio.

Alcumije/alkemije. Alchymia, alchumia, calchumia, chymia, ars quæ purum a impuro separat, ars qua aurum vel a gentum ex pulveribus metalli confici tur, vel aurum à cupro separatur.

Alcumist/alkemist. Chimista, alchimista **alkemist/***arabicè*. i. fusor, transfusor.

Alembick. Galea, sive capitellum stillato rium, sublimatorium, meta stillatoria turbo furnarius.

Alferes. Signifer.

Alimentéren. Alere, nutrire.

Alimentatie. Alimentum.

Allee/allepe. Ambulatio, ambulatiuncula, deambulatorium.

Allegéren. Allegare, in medium proferre, adferre, citare, adducère, applicare.

Allelupa. Oxys, trifolium acetosum.

Alliéren. Alligare, jungere, adjungere, sociare, fœderare, fœdus facere, in societatem coire. & Commiscere aurum, argentum, *&c.*

Alliantie. Fœdus, confœderatio, necessitas, necessitudo, societas, affinitas.

Allop. Materia monetę, constans auro aut argento, cui vilius aliud metallum certo pondere legibus monetalibus præscriptum additum est, duorum metallorum pretiosioris & vilioris alligatio sive commixtio, mixtura auri vel argẽti, & Bonitas, qualitas, perfectioque auri vel argenti.

Allodiale goeden. Prędium optimo jure. Fundus optimus maximus, liber, nemini obnoxius. *vulgo* bona allodialia, *quasi* alaudialia. *quod in eorum laudem auctor non veniat.*

Aloë. Aloë, herba amarissimi succi.

Aloës hout. Agallochum. *vulgo* lignum aloës.

Almanack. Kalendarium, ephemeris. *vulgo* al-

almanacus. *vide Etymolog.*

ſe. Alofa triſſa, piſcis genus.

rérен. Variare, mutare. & Perturbare, Sitire.

ratie. Variatio, permutatio.

araut. Smaragdus, lapis viridis.

belen. Tollutim incedere. *q.d* ambu-

ire.

ende. Emendatio, correctio, multa, nulcta.

eril. Smiris, lapis quo vitrum ſcindi-ur, & ferrea inſtrumenta expoliuntur.

ethyſt. Amethyſtus, gemma violacei coloris. & Hyacinthus.

nict. Tutulus, amictus Phrygius, ſuffibu-lum, veſtimentum album prætextum quadrangulum, quod ſacrificantes in capite habent.

npe. Amica, amaſia. & Contubina, me-retrix.

nps. Amaſius. & Concubinus.

np-ſchap. Concubinatus.

nozeus. Amans, amator, amaſius, pro-cus.

nozeuſe. Amica, amaſia.

nmunitie. *j.* munitie.

nozriſeren. Humano commercio exime-re prędia, emortuę manus jus concede-re. *vide in Etym.* Doode hand.

ngelica. Angelica herba, ſmyrnij ſive coſti genus.

nuate. Vnius anni proventus: caduca, caducaria commoda ſacerdotium, ca-ducaria jura, caducarię obventiones Ar-chidiaconorum: jura Pontificum, ve-ctigal eccleſiaſticum.

nnichteren. In nihilum redigere, abo-lere, reſcindere,

nniverſarie. Annua parentalia. *vulgo* an-niverſaria.

nnulleren. Abolere, abrogare.

nnulleren de procedure. Cognitionem circumducere. *Bud. ex Vipian.*

ntſch/antſchs. Antiquus, antiquo ope-re & ſumma arte factus.

ntſchetept. Antiquitas.

ntſchetept ſoecker. Antiquarius, anti-quitatis ſtudioſus.

ntſouwe/antſope. Trichia, trichis, encra-ſicholus, piſcis ex apuarum genere.

ntimonie. Stibium, ſtimmi, ſtibi. *offic.* an-timonium.

part. Seorſum, ſeparatim, ſeparatè, ſe-junctim, particulatim. & Privatè, priva-tim.

pocryph. Apocryphus, arcanus, occultus, cujus occulta & ignota origo eſt.

ppoplexie. Apoplexia, morbus attonitus.

poſtille. Literæ dimiſſoriæ: apoſtoli. & Annotatio marginalis.

poſtume. Apoſtema, abſceſſus, ſuppura-tio, materiæ collectæ, in pus conver-ſio.

ppareil. Apparatus, cultus.

pparentie. Viſio, viſus, ſpecimen, ſpe-cies, judicium, veſtigium, ſignum.

ppaſt. Sagina, eſca.

ppelle/appellatie. Appellatio, provoca-tio.

ppellęren. Appellare, provocare, ad ſu-periorem judicem evocare.

ppetyt. Appetentia, orexis, *vulgo* appe-titus.

ppointement. Reconciliatio, fœdus, tranſactio.

ppoinęren. Tranſigere, componere, de-cidere de negotio aliquo, controver-ſiam dirimere.

pprobęren. Approbare, comprobare, laudare.

rbitre. Arbiter, diſceptator.

rcenael. *j.* arſenael.

rcier. Arcitenens, ſagittarius. & Dory-phorus, ſtipator, ſatelles, latero.

rcier te peerde. Hippotoxata.

rcion. Ephippij pars anterior, arcus e-phippij.

rcke. Arca: & Cadurcum.

rcke-bupſe. Sclopus, arcus hypotreti-cus, arcus perforatus, tormentum ma-nuarium. *vulgo* arcus buſius.

rcke-buſier. Sclopetarius, pyrobolarius.

reſt. *j.* arreſt.

rmepe/armade. Copiæ, agmen, exerci-tus. & Claſſis armata.

rmeſynen. Pannus ſericus. *vulgo* ormu-zinus,

zinus: *ex Ormuz insula primùm allatus.*

Armure. Armatura, armatus, arma.

Aronde. Hirundo.

Arre/ar-penninck. Arrha.

Arrement aen-nemen. Post digressionem redire: iter inceptum rursus persequi.

Arrentéren. Elocare fundum.

Arrentement. Elocatio.

Arrest/arest. Retentio: & Manus injectio: & Constitutio, placitum, arrestum: ἄρρητον: senatusconsultum, decretum curiæ.

Arrestéren. Retinere, retentare, manus injicere, detinere: & Statuere, constituere, decernere.

Arrière garde. Exercitus tergum, postrema acies, tertia acies, subsidium, postremum agmen, opistophylaces.

Arribéren. Advenire, pervenire, appellere, petere portum.

Arsenael. Navale. & Armamentarium.

Arsenick. Arsenicum, auripigmentum.

Artjcke. Morbus articularis, arthritis.

Artjckel. Articulus. **Artjckel der wet.** Caput legis.

Artischock. Carduus altilis, cynara, strobilus, scolymnus. *vulgò* artichoca.

Artillerije. Machinæ bellicæ, machinamenta missilia, tormenta missilia, tormenta bellica, tormenta muralia, bombardæ, catapultæ igniariæ, machinæ ignivomæ, tormenta ignivoma, tormenta ænea vel ferrea, res machinaria.

Artillerij-huys. Armamentarium.

Artillerij-meester. Præfectus machinarum, præfectus rei machinariæ, tribunus armamentarij.

Artisaen. Artifex, opifex.

Artist. Technites, artifex, artis peritus, artis professor, artificiosus.

Asare. Asarum, nardus rustica, vulgago.

Asperges. Asparagus.

Assay/essay. Tentamentum, tentatio, experimentum, examen probitatis monetæ.

Assayéren. Experiri, periculum facere.

Assayeur. Probitatis monetæ examinator.

Assaisin. Latro, grassator,

Assaisine. Homicidium mercenarium.

Assaisinéren. Spoliare grassari, latrocinar

Assasineur. Homicida mercenarius, sicarius, percussor pretio conductus.

Assault. Oppugnatio, aggressio, insultus impressio.

Assesseur. Assessor, qui à magistratu ve præside in consilium adhibitus, assid in jure dicendo.

Asseurêren. Asseverare, certum promitte re, affirmare, cavere: & Firmare, secu rum reddere, fidem aut fiduciam dare & Periculum mercis aut alterius rei i se suscipere.

Asseurancie. Confidentia, securitas, fide cautio: & Receptio periculi.

Assignêren. Assignare, attribuere, destina re, constituere, condicere, nomen debitoris creditori in solutum dare.

Assignatie. Assignatio, attributio: & Vadimonium.

Assignatie van gheldt. Pecunia attributa pecunia quæ adnumerari quæstori solet à tribunis ærarijs in stipendium militum.

Assistencie. Auxilium, assessio, advocatio *vulgò* assistentia.

Assistêren. Assistere, adesse, auxilio esse.

Asur i. lasur. Cæruleus, cærulus.

Attentêren. Attentare, tentare.

Attentaet. Contra provocationem admissum: factum sive designatum contra provocationem interpositam.

Attestêrē. Testari, testificari, testimonium perhibere.

Attestatie. Testificatio, testimonium: & Tabula.

Avancéren. Accelerare, maturare, proficere: & Promovere, provehere, ornare aliquem: & Augere.

Avanceren het gheld. Repræsentare pecuniam, præ manu pecuniam dare.

Avancement. Acceleratio, progressus, progressio, processus: & Ornamentum, honorificum beneficium.

Avantagie. Plus, amplius: & Potiores partes prærogativa: & Lucrum, compendium, augmentum.

Avant-

t-garde. Exercitus frõs, prima acies.

t-garde. Emissarius, qui ante exerci-
emittitur, aciemq; precedit ad la-
ſcendum hoſtẽ vel ad explorandum.

t-perſe. Perſicum præcox, Armenia-
n, Armenicum.

ziſeren. Auctoritatem interponere.

zitept. Auctoritas, poteſtas, præfe-
ra, ditio jus, imperium.

ncie. Audientia, auditio.

ncie ghebẽ. Favere linguis benig-
attentèque audire aliquem, dare au-
ſuas alicui, admittere ad dicendam
ſam.

nnier. Præco forenſis, præco judicia-
.

ſeur. Iudex caſtrenſis, militarium
ſarum diribitor.

.i. adhijs.

utijck. Authenticus, approbatus,
nprobatus ab alijs qui auctoritate
lent, auctoritatem obtinens.

i/baju kiſte/baſoele. Arca camera-
iſta.

de/balepe. Rhythmus homœoteleu-
: & Chorea tripudium, ſaltatio. *vulgò*
ada, balatio.

ben balepen. Tripudiare. Καλίζειν.

ſſre/barlaſſe. Vibex, cicatrix, ſi-
um vulneris. & Vulnus cæſim infli-
m, præſertim in faciem.

nce. Bilanx, libra, ſtatera, trutina.

ge. Balena. & Arvina ſive pinguis li-
or ex balenis.

ps. Carbunculus candidus, lapis pre-
us extremo viſu nubilum quid præ
ferens.

ſen/ballaen. Harpaſtum, follis, follis
gillatorius, pila ventoſa.

ere Marrubium: *herba genus.*

m. Balſamum.

men. Balſamo condire.

don.i. abandon.

nupn. Stipulatio.

ecolle. Vexillulum, parvum vexil-
a.

niſéren. Nominare, nomen imponere, in baptiſmo nomen indere. *q.d.* baptizare.

Barbacane. Antemurale, promurale, pomœrium. & Tormentorum bellicorum ſive bombardarum majorum ſedes, collocatio, locus.

Barcke. Biremis: & Navis vectoria. & Navis prætoria.

Bardaſſe. Catamitus, cynædus, ganymedes, pathicus.

Barlaſſe.i balaſſre.

Baraterije. Fraus.

Baroen. Heros, Baro qui inter nobiles opibus & potentia antecellit.

Baſaen.i. beſaen.

Baſeler. Haſtę, jaculi, vel enſis genus.

Baſeler. Xylocaſſia, caſſia ligni.

Baſiliſck. Baſiliſcus, regulus.

Baſeleſmanos. Oſcula manu reddita, oſculum digitis delibatum, & ad os relatum.

Baſement. Baſis ædificij, fundamentum ędificij, ſterobata.

Baſilicom. Ocymon, baſilicum.

Baſſe. Tormenti ænei aut ferrei minoris genus.

Baſtant. Sufficiens.

Baſtéren. Sufficere, ſatis eſſe.

Baſtepe baſſepe paſtepe. Propugnaculũ, munitio, arx, caſtrum.

Baſtillie. Propugnaculum, caſtellum, munitio.

Baſtonade. Fuſtuarium.

Batalie. Dimicatio, conflictus, prælium, acies, batualia, æ, à *batuo, is.*

Batalie. Secunda acies.

Batalien. Pręliari, conflictari.

Batement/ebatement. Ludus, ludus ſcenicus.

Batement-ſpeler. Mimus.

Bedeguaerd. Spina alba, acenthaleuce.

Beffrop/belfoꝛt/belfroot. Specula, pharus, arx, propugnaculum, ſpecula militaris, prętentura. *q.d* pulchra arx, fortis.

Bellier. Aries.

Behen. Lychnis, lychnis coronaria, cæleſtis roſula, flos Iovis, *officin.* behen.

Benedictie. Eulogia, benedictio.

Ben. Myrobalanus nux unguentaria glans Ægyptia: ben *officinis vocatur vox Arabica.*

Ben-olie. Oleum balanum, oleum glandis unguentariæ.

Beneficie. Beneficium, meritum. & Sacerdotium, Ecclesiæ possessio presbitero benemerito, quoad vivat, concessa ab Episcopo: *cum alioqui soleant Clerici ab Ecclesia per Episcopum mansibus singulis victus causa mensam stipem accipere. Baron. ex. D Cypr. vide* **Prebende.**

Beniupn. Laser Cyrenaicum, gummi benzoinum. *vulgò* assa dulcis vel odorata.

Bergantine/bzigantine. Celox, catascopium, navis speculatoria: & Navis prædatoria, piratica.

Bernagie. Buglossum latifolium, borrago.

Besaen/basaen. Pellis ovina, corium ovillum, aluta vilior.

Besane. j. **mesane.** Epidromus.

Besonie. Opus, opera, negotium.

Besoniéren. Operari, operam dare.

Bebernaerd. Pimpinella major, saxifraga magna.

Bebernelle. Bipinella, saxifraga minor.

Bien-benue. Gratulatio adventus, cæna viatica.

Bien-benue be-taelen. Isagogicum dependere.

Bigaréren. Variegare, distinguere, variare.

Bybel. Biblia, orum: bibliorum codex, canon sacrarum literarum, libri rituales, libri sacri, vetus & novũ testamẽtũ.

Biket/buket/trebuket. Trutina momentana trutina monetaria, libella.

Billet/bullet. Inscriptum.

Billion. Æs confusaneum: Materia monetaria, cui plus admixtum est extranei & vilioris metalli, quàm per leges liceat: moneta adulterina.

Biscuit. Panis bis coctus, panis nauticus.

Blasphemie. Execratio, maledictum. *vulgò* blasphemia.

Blasphemében. Execrare, impiè & irreligiosè loqui. *vulgò* blasphemare.

Bliter. Mendicus.

Bombarde. Tuba ductilis, tuba ahenea. *vulgo* bombarda.

Bozas. Santra, chrysocolla, auri gluten, auri sanies, nativa chrysocolla. *vulgo* berax.

Bozat. Genus panni serici.

Bote. Pero.

Bzanle. Orbis saltatorius: saltatio motoria.

Bzasilet. Brachiale, armilla, spinter.

Bzave. Ferox, feroculus: & Bellus, comptulus.

Bzavéren. Ferocire.

Bzesilien hout. Crotinus: lignum acanthinum. *vulgo* bresilium.

Bzesilien verwe. Purpurissum.

Bzesilien peper. Piper Indicum.

Bzeve. Nota musica constans duabus mensuris. *vulgo* brevis.

Bzebiature. j. **abbzebiature.**

Bzebier. Epitome, breve, breviarium, codex sacrarum precum, codex horarius. *vulgo* breviarium.

Bzicole/bzicolle. Balista major.

Bzicoléren. Gesticulari in sphæristerio: gesticulationes exercere ludo pilę.

Bzicoléren. *Metaphor* j. **diminueren/ enckelen.**

Bzigantine. Paro, myoparo, navis prædatoria, piratica.

Bzootse. Veru: ligo dentatus, runcina.

Buggher. Pædico, pederastes, pædicator, pullopremo, pullopremus, fellator, irrumator, cotyos contubernalis, cotyos sodalis. κοτύ & διασώτης: Sodomita, cujus teterrima libido ne capiti quidem parcit. *Lactant.* qui ne à sanctissima quidem parte corporis hominum, impuram intemperantiam propulsat, *Cicero.* draucus emasculator.

Buggeren. Offendere buccam, illudere ori, illudere capiti. *Arnob. Lactant. Sueton.* fellare, irrumare, pædicare, *&c.*

Buggherije. Præderastia, aversa venus: libido contra naturam, peccatum Sodomiticum.

Bug-seerden. j. **buggheren.**

Bug-seerden. j. **boeg-seerden.** Remulco trahe-

here, *re turpissima ad rem nauticam ab ...ens nautis tracta. Vide Etymolog.*
at. Mulitia, orum.

C

Cabinet. Cistula, conclave, pinacotheca, cimeliarchum.
cet. Signum, sigillum.
cetéren. Obsignare literas.
Calcedonie. Carchedonius: lapidis pretiosi genus.
Cancie. Symphonia, concentus manifestior.
Cant. Filius minor natu, exhæres, qui à ...o natu majore ex asse hærede, mor... patre, alitur.
Canafas.j.armesijn. Genus panni serici.
Cancerd. Blatta. & Hypocrita, simula...
Canestre. Cavea, cors, cista, corbis dossua...
Canestaerd. Cistifer, qui caveam aut cor... m portat.
Canonbaf. Cucurbita ventricosa.
Canonmaer. Theca pennaria, theca cala...ria, graphiarium, compendium sa...rum orationum.
Canonsteen.j.klemijn-steen.
Cancedonie. Onyx. *vulgo* Calchedonius ...is.
Canuiéren. Metalla in pulverem, sive ...cem redigere igne.
Canuléren. Computare, rationari, calcu... subducere.
Canus. Calamus aromaticus, acorus, pi... apum.
Capeerade. Commanipulo, commilito.
Capenie. Campestria, campestris locus, ...nities: ager, campus.
Capéren. Castra ponere, castra metari.
Capile. Canalis, alveus.
Capitie. Canes, grex canum: & Grex ...bulonum, fæx plebis, fex civitatis: ...gus iners.
Capitéren. Delere, dispungere. *vulgò* can...lare.
Capons/canons. Femoralia, feminalia.
Capu. Tubus tormenti ...nei, tormentum ...eum, *vulgò* canna muralis.
Canon van de misse. Arcana effata sacrificij, canon, sacrum operaneum. *vulgo* secreta missæ.
Canter. Chori sacri præfectus, exarchus chori sacri.
Canterije. Exarchatus chori sacri.
Cape. Promontorium.
Capeau. Pileus, pileum.
Capelet. Corona, sertum.
Cantons. Pagi Helvetiorum. *vulgò* cantones.
Capelpne. Pileus.
Capitulant. Suffragij in sodalitio ferendi potestatem habens.
Capituléren. Articulosè pacisci: conditiones ferre & accipere.
Capitulatien. Excepta, cauta & sancta in fœderibus, pactiones.
Capozael.j.cozpozael.
Capzeol. Capreolus.
Capzifolie. Periclymenus, caprifolium.
Carabijn. Eques expeditus, ferentarius, levis armaturę, hippoſclopetarius.
Carabijnen. Prædari, diripere.
Carate. Ceratium, siliqua, grana quatuor. & Mensura intrinsecę bonitatis auri: *summa autem puritas auri est viginti quatuor caratt arum.*
Carde-benedict. Atractylis hirsuta. *offic.* carduus benedictus.
Carene. *vulgo* Carena, quadragena, publicæ pœnitentiæ sive indulgentiarum genus.
Carenten/ cozinthen. uvæ Corinthiacę, apyreni.
Caresse Blanditiæ, illecebrę adulatio.
Caresséren. Blandiri.
Carkan. Collare, torques, segmentum.
Carlijne. Chamæleon albus, *offic.* Carlina.
Carneol. Gemma rubedine diluta. *vulgò* Carnalium.
Carnier. Carnarium, locus ubi carnes asservantur.
Carriere. Latomia, latumia, lapicidina. & Hippodromus, curriculum equorum.
Carup. Carum. *offi.* Caruy.
Cas. Casus: & Causa. & Facinus, flagitium, crimen admissum.

Casae

Casamatte. Humilis & tecta castrorum lorica, propugnaculum subterraneum.

Cassidonie-steen. Carchedonius: & Onyx.

Cassie fistel. Cassia fistularis, siliqua Ægyptia.

Cassijne. Iugamenta, fenestrarum structurę.

Cassijne. Fenestra papyracea vel membranea, tympanum.

Catarre. Catharrus, rheuma, rheumatismus, coryza, gravedo.

Cathedrael kercke Basilica.

Catholijck. Catholicus, universalis, & Orthodoxus.

Caval. Caballus equus.

Cavalerije. Equitatus, equites.

Cavalcooter. Mango equorum.

Cause. Causa, ratio.

Causêren Efficere, gignere, causam dare.

Cauteriserен. Inurere.

Cautie. Cautio, fidejussio. Pręs, vas, appromissor, fidejussor.

Celebreren. Facere sacrum, facere rem sacram, rem divinam.

Celidonie. Chelidonea herba.

Cement. Lithocolla.

Centenaer. Centenarius: Centenarium pondus.

Ceremonie. Cæremonia.

Ceremonie-meester. Designator, magister cæremoniarum.

Ceron/cerote. Ceratum, cerotum.

Certepn. Certus, indubitatus: & Certè, enimvero, proculdubio, indubitanter.

Certepnlick. Certè, enimverò.

Certificeren. Certum alicui facere, asseverare, aliquem certiorem reddere.

Certificatie. Libellus, epistola assertoria. *vulgo* certificatio.

Cerusse/cerupse. Cerussa, psimmythium.

Cessie. Cessio.

Cessie doen. Cedere bonis, perfugere ad aram cessionis.

Cilinder. Cylindrus.

Ciment. Opus signinum, è tusis testis addita calce.

Cinaber. Cinnabaris.

Citéren. In jus vocare, diem dicere, jubere adesse. *vulgò* citare.

Citacie. In jus vocatio, libellus quo quis citatur.

Citacie-brief. Libellus.

Citadelle. Arx urbi imminens.

Ciber. Z bethum, odoramenti genus.

Claron. Lituus, cornu.

Clisterie. Clyster, clysterium, infusum.

Coadjuteur. Episcopus designatus: Abbas designatus.

Cochenille. Cochenilia, vermiculi genus: & Coccus, baphica, coccus tinctorum, granum infectorium, murex. *vulgo* cochenilia.

Cockin. Mendicus, homo petax, amator sive sectator culinæ. & Homo ineptus. & Nebulo, vappa, tenebrio.

Codicille. Codicillus, scriptura ultimę voluntatis elogium continens.

Coers. Cursus, meatus, curriculum, **Coers hebben.** In usu esse.

Coersier. Equus celer, cursorius.

Coerrier. Emissarius: & Proxeneta, pacarius, sequester.

Coetelas. Machæra, ensis amplus, brevis & anceps.

Cohiere. Scriptum, commentarius.

Colere Cholera, bilis, felliflua passio.

Colijcke. Colica, colicus dolor.

Collatie. Antecœnium, procœnium, jentaculum, comessatio à cœna, merenda, sympolium, compotatio.

Collacien. Antecœnium sumere.

Collationéren. Tabulas conferre, conferre & componere descriptum sive exemplum cum exemplari vel archetypo, descriptionem conferre cum tabulis.

Collecteur. Collector. & Exactor.

Collegie. Collegium, cœtus sodalium.

Collette. Mammillare.

Collice ge-stampt. Intrita, intritum cibus in mortario subactus & colo expressus. *q. d.* jus colatitium.

Colonel. *i.* cozonel.

Colaquinte. Colocynthus, cucurbita silvatica.

Comete. Cometes, cometa, stella crinita.

nfft. Celeuſtes, navigationis moderator, hortator.

nmandeur. Dictator, magiſter populi, ui præcipit & imperat.

nmandeur-ſchap. Dictatura.

nmenſael. Convictor. *vulgo* commenalis.

nmére. Mater initialis, luſtrica parens, nyſtica parens, onomaſtria. *vulgo* commater.

nmiſſaris. Commiſſarius, delegatus, liſceptator, recuperator, judex ſelectus.

nmiſſaris van krieghſ-volck. Conquiſitor.

nmiſſaris van ꝓvande. Annonæ præfectus.

nmiſſie. Mandatum, provincia, delegatio, epiſtalma, authoritas mandati.

nmittimus van t hof. Ius forenſium odicillorum, jus fori eximium, jus codicillare.

nmunicatie. Participatio, commercium. & Colloquium.

nmunicereu. Communicare, agere cum aliquo: & Colloqui: & Participare, in medium adferre. & Communionem ſacram ſumere.

nmunie. Synaxis, communio ſacroſancta.

npact. Pactum, conventio, condictum.

npanjon. Socius, ſodalis.

npanpe. Conſortium, conventus, collegium, ſocietas, ſodalitas, ſodalitium: & Cohors, turma, caterva.

nparéren. Comparere, adeſſe, præſto eſſe.

nparitie. Apparitio, præſentia.

npaſſie. Miſericordia, miſeratio, commiſeratio.

npenſéren. Compenſare, penſare, rependere.

npenſeren de coſten van t'ꝓꝛoces. Litis impendia inter actorem & reum non abs re exçquare, de litis ſumptibus paria inter partes facere.

npére. Pater initialis, parens myſticus, onomaſta initialis, arbiter initiationis, *Bud.* ſuſceptor. *vulgo* compater.

Compêr-ſchap. Luſtrica cognatio, initialis neceſſitudo, ſpiritualis neceſſitudo ſive propinquitas in Baptiſmo contracta.

Competent richter. Iudex competens, judex ſuus & legitimus, judex juſtus.

Complainte. Queſtus, conqueſtus, conqueſtio, querela, querimonia, poſtulatio, expoſtulatio.

Complexie. Natura & mores, conſtitutio corporis, diſpoſitio, temperamentum, crafis.

Complice. Socius flagitiorum & rapinarum, ſceleris particeps. *vulgo* complex.

Comploot. Coitio, fœdus, pactum.

Componéren. Muſica arte componere.

Componiſt. Muſurgus, qui legibus artis cantiones & rhythmos concinnat. *vulgo* componiſta.

Compoſéren. Componere: & Conficere, decidere, tranſigere.

Compoſitie. Compoſitio. & Deciſio.

Compꝛes. Diploma, linteum complicatum.

Concernéren. Spectare, pertinere.

Concierge. Inſularius: & Præſes.

Concludéren. Decernere, in pauca conferre, perorare, concludere, clauſulam addere.

Concluſie. Concluſio, epilogus, coronis, peroratio. & Summa.

Concoꝛdaet/ concoꝛderen. ſ. **accoꝛdaet/ accoꝛderen.**

Concubijne. Concubina, pellaca.

Concuſſie. Repetundç, arum.

Conditie. Conditio, lex, forma, modus, res, ſtatus. & Mores. & Munus.

Conſilie de grepn. Meliſſophyllon, meliphyllon, melitæna, apiaſtrum, citrago.

Conſoꝛt. Solatium, conſolatio.

Conſoꝛtéren. Confirmare.

Conſronteren. Componere alterum cum altero conferre, committere.

Conſups. Confuſus, commiſſus. Indiſtinctus. & Turbatus, perturbatus: & Pudore affectus, animoque perturbatus.

Conſups zijn. Obrui confuſione vel pudore.

Confuſie. Confuſio, miſcellanea, chaos.
Congé. Copia, venia, facultas.
Conqueſt. Quæſitum, partum, acquiſitum, conquiſitio. & Finium imperij propagatio ſive dilatatio.
Conqueſtéren. Conquirere, acquirere, rem facere, adipiſci: & Impérium facere, vincere, adjungere ad imperium, imperium dilatare, fines imperij proferre: & Debellare, ſubigere, ſubjugare, ſuperare.
Conroot. Multitudo, congregatio, frequentia hominum, corona.
Conſcientie. Conſcientia, conſcius animus, mens ſibi conſcia: & fides: & Religio.
Conſcientie maecken van eenighe ſake. Impediri religione, religioſum habere, religionem habere vel adhibere, religioni habere rem aliquam, obſtringi religione, conſcientiæ metu moveri.
Conſcientieus. Religioſus, juſtus, rectus.
Conſent. Conſenſio, conſenſus, aſſenſio, aſtipulatio, voluntas.
Conſentéren. Aſſentire, aſtipulari.
Conſerve. Conditanea, orum, ſalgama. *vulgo* conſerva, *à conſervando.*
Conſerve van rooſen. Intrita roſacea.
Conſiergie. *j.* **conciergie.**
Conſignéren. Attribuere.
Conſignêren. Deponere, in manum dare, exhibere, repręſentare.
Conſiſtorie. Concilium, conventus, conſeſſus, ſynodus, ſynedrium, archedra, ſeſſio ſenatus & primorum, *vulgo* conſiſtorium.
Conſorte. Conſors, ſocius, par, ſimilis, conſimilis. & Conjux.
Conſorten. Conſortes, pares, gregales. & Conſcij affineſque ſceleris.
Conſpiratie. Conſpiratio, conſpiratus, conjuratio, coitio.
Conſtituêren. Conſtituere, ſtatuere, imponere.
Conſtitutie. Conſtitutio, decretum, ſtatutum, ſanctio.
Conſtitutie vzief. Literæ originariæ, rediţus conſtituti.
contenantie. Habitus, ſtatus, vultus, os, facies, geſtus, actio.
content. Contentus, æquus, compos.
content zijn. Contentum eſſe, non pœnitere, ſatis habere.
contenteren. Satisfacere alicui, explere animum alicui. *vulgo* contentare.
contentement. Satisfactio.
contract. Contractus, res contracta, commercium, pactum, pactio, perſcriptio, inſtrumentum pacti.
contractêren. Contrahere.
contrarie. Contrarius, adverſus.
contrarieren. Contrarium eſſe, adverſari, repugnare. (tera.
contrebief. Antapocha. *vulgò* contrali-
contrebalance. Sacoma.
contrebozghe. Præs.
contrecedulle. Antapocha.
contreſijn. Plumbum cinereum.
contreman. Adverſarius.
contremine. Cuniculus adverſus, obliquus, tranſverſus, contrarius.
contremineren. Hoſtium cuniculos tranſverſis cuniculis excipere, obviam ire cuniculis.
contrerol. Antigraphum, cuſtodia: & Contraria accuſatio.
contrerolleren. Cuſtodire, obſervare, contrariam actionem inſtituere.
contrerolleur. Antigrapheus, cuſtos, obſervator, inſpector, annotator, officij exactor, actor ſummarum, rationarius, rationalis. *vulgo* contrarotulator. **Contrerolleur** (*inquit VVolphangus Hungerus, dicitur* is qui contra indicem alterius coactoris ſive receptoris pecuniæ publicæ elenchum conſcribit in reddenda ratione cum altero conferendum.
contreſcharpe. Lorica exterior arcis aut urbis, contramurus, loricula ante præcipuum murum urbis ducta. *vulgo ital.* contraſcarpa.
contrepoint. Modulatio extemporanea ſimpliciori cantui accommodata, occentus, plani cantus diverſis melodiis ſubita & improviſa ex ſorte ordinatio

q d. contrapositus vocibus concors concentus arte probatus. *vulgo* contrapunctus.

contrepoint singhen. Planum cantum certis consonantijs ex improviso ordinare. *vulgo* fortisare.

contrepoint. *j.* **contrescharpe.**

concrepois. Æquilibrium, sacoma.

contresegghel. sigillum minus majori oppositum.

contretenteur. *j.* **hoogh-conter.** Occentus. & Occentor, altitonans contracantor.

contreventeur. *j.* Facti fidem violans, legis transgressor, contumax, immorigerus.

contribueren. Contribuere, conferre symbolum.

contributie. Contributio, symbolum, collatio.

conbent. Conventus: & Cœnobium, monasterium.

conbentie. Conventus, conventum. *vulgo* conventio.

conbers. Neophytus. *vulgo* conversus.

conberséren. Versari, consuescere alicui, uti aliquo, sæpè multumq; esse cum aliquo, frequentare, consuetudine alicujus uti. *vulgo* conversati.

conberſatie. Conversatio, consuetudo, usus, familiaritas, convictus.

conboy. Assectatio. & Præsidium in itinere, publicus commeatus, præsidiarium auxilium, ad perducendos in tutum receptum viatores.

conboyeren. Assectari, deducere, concomitari.

copije. Descriptio, descriptum, apographum, exemplar, exemplum, exemplum descriptum, exscriptum.

copieren. Describere, exscribere.

copiſt. Antigrapharius, formularius.

cozagie/cozagieus. *vid. Etymolog.*

cozdegarde/cozps de garde. Statio, vigilum statio.

cozdiael. Amicus ex animo.

cozdiaelick. Ex animo, corde & animo.

cozinten. Leptorages, uvę dulcibus acinis, tenuibus & minutis, apyreni, uvę Corinthiacæ. *vulgo* Corinthiæ.

cozneal. Corneolus, Sardius lapis, sarda.

coznet. Cornu flexum, curva tibia, tibia milvina.

coznet-ruptexen. Turma equitum, centuria equitum.

cozonel/colonel. Primopilus, primipilus, primus centurio, dux legionis, præfectus legionis, dux millenarius, chiliarcha, chiliarchus, tribunus legionum. *vulgo* colonellus, columella, major servus in familia.

cozpozal/capozal. Centurio, pentecosiarchus, primipilaris.

cozpozael. Sacrosanctum pulvinar.

cozps de garde. Vigilum statio.

cozpulent. Habitus, benè habito corpore.

cozpulentie. Statura, habitus corporis.

cozpus. Corpus, pars, tribus, multitudo populi.

cozrectie. Correctio, emendatio, notę.

cozreſpondentie. Responsus, symmetria, convenientia, conspiratio, consensus.

cozreſpondentie ban maten. Commensuum responsus, convenientia mensuræ.

cozreſpondentie in liefde. Amor mutuus, reciprocus.

cozreſpondéren. Respondere, consonare, conspirare.

cozroſif. Septicus, putrefaciendi sive erodendi vim habens, depascens, exedens & absumens. *vulgo* corrosivus.

cozruptie. Interitus, dissolutio, vitium, marcor, putredo.

cozſalet. Ægis, idis, thorax.

cozſier. *j.* **courſier.**

cozſelas. *j.* **coerelas.**

cotiſatie. *j.* **quote.**

covent. *j.* **convent.**

creautie. Creditum, fides.

creancier. Creditor.

credencie. Credulitas, fides: & Prægustatio, prælibatio, securitas in edendo & bibendo quæ magnatibus præstatur. & Abacus, vasarium.

credenciers. Prægustator.

credit. Fides, auctoritas, gratia: & Creditum, pecunia credita, æs alienum, debitum.

creſpe. Byſſus.

crime. Crimen delictum maleficium.

crime leſe majeſté. Perduellio.

criminel. Capitalis.

criminele juſticie. Iuſtitia ſanguinaria, vindexque publicę ſecuritatis.

criminele ſaecke. Res capitalis, cauſa criminis, cauſa ex crimine, cauſa criminalis, quæſtio criminalis.

criminel proces. Iudicium capitis, judicium capitale.

cróps. Augmentum. & Fomes.

cropſéren. Decuſſare, adnotare paragraphis, illuſtri ſigno ſolenniq; prænotare, adnotare crucis ſigno.

cronijcke. Chronica, orum, annales, ium.

croppier. Poſtilena.

crotſe. Lituus pontificius, pedum, baculum.

cubeben. Cubebæ, carpeſium.

cubit. Cubitus, cubitum, ulna, ſeſquipes.

curepe. Viſceratio quæ canibus venaticis datur: & Libamentum capturæ accipitribus in aucupio volucri dari ſolitum: & Medicamentum forma boli ſive turundæ, quo vomitus avibus venaticis provocatur, ſtupea turunda.

curéren. Curare, mederi, curationem adhibere, remedium adhibere.

curieus. Curioſus, percurioſus, affectator.

curieuſ hepd. Curioſitas, affectatio.

cuſtodie. Cuſtodia, theca.

cuſtodie van den boghe. Corytus, theca arcus.

D

Dämaſkenéren. Encauſtica pictura ornare, opere Damaſceno elaborare, expolire gladios, reddere cæruleos.

damaſt-bloeme/ dameſ-bloeme: Viola Damaſcena, viola alba, viola matronalis. *q.d* flos ſive viola dominarum, *Gallis violette de dames dicitur.*

damaſt-prupme. Prunum Damaſcenum, paſſum, rugoſum,

damaſten kleed. Veſtis Damaſcena, veſtis Damaſceni operis, veſtis ſcutulata.

dame/damme. Domina, hera.

dame/dam-ſteck. j. dammeler. Scrupulus, calculus.

damen/dammen. Ludere ſcrupis duodecim. *vulgò* ludere ad Dominas. *quidam à* **dam.** i. agger *derivant.*

dame-ſpel / dam-ſpel. Luſus duodecim ſcruporum ſive calculorum.

dammeler/dam. Scrupus, lapis ſive globus diada in luſu valens.

dam-berd. Alveolus, fritillus.

damoiſelle. Matrona mitellata, mitrophora.

dangier. Diſcrimen, periculum.

dangereus. Periculoſus, incommodus.

daerd. Iaculum, telum.

date van den bꝛief. Datum, data: Dies in litteris adſcripta, æra, hera.

datéren. Diem in litteris adſcribere.

debat. Altercatio, certatio, controverſia, rixa, diſcrimen, diſſenſio.

debatéré. Altercari, certare, rixari, diſceptare, diſcertare.

declinéren. Declinare: & Ius domum revocare, judicium transferre, proponere exceptionem declinatoriam.

declinatooꝛe. Exceptio tranſlativa, præſcriptio ſive exceptio litis tranſlativæ.

decoctie. Decoctum, decoctus, us. *vulgò* decoctio.

decreet. Decretum: & Authoritas publica.

defaillére. Deficere.

defaillancie. Defectus, deliquium.

defalckéren. Tollere, amputare. *vulgò* defalcare. *q.d* falce abſcindere.

defalckéren van de ſomme. Deducere, decidere, demere de ſumma.

defaut. Abſentia. & Eremodicium, vadimonium vel judicium defertum.

definitif. j. diffinitif.

degradéren. Honore privare, aliquem de ſtatu ſuo ſeu munere dimovere.

degradéren. Infulis exuere ſacerdotem, exaugurare, reſecrare ſacerdotem, deſecrare, abrogare alicui ſacerdotium.

delap. Dilatio, mora, procraſtinatio, prorra-

vactio, spatium.

delaeréen. Comperēdinare, differre, procrastinare, protrahere, moram interponere, causas nectere, ducere causam.

delatooze exceperen. Prescriptiones & exceptiones litis moratoriæ, præscriptiones moratorię litemque trahentes.

delfijn. i. dolfijn. Delphinus, *&c.*

delicaet. Delicatus: & Lautus: & Mollis.

delict. Delictum, error.

demepne/domepne. Ditio, imperium.

demepne. Publica vectigalia, canon, legitima & ordinaria pensitatio, ut sunt vectigalia & portoria, sacrum principis patrimonium. *vulgo* canon dominicus, domanium demanium.

depozéren. Quiescere, desistere, finem facere.

deposéren. Dicere pro testimonio, dicere testimonium.

depositie. Testatio, testimonium.

depossedéren. Dejicere vel dimovere aliquem de possessione.

desaboéren. Auctoritatem defugere, abnuere, inficiari, controversiam facere.

deputéren. Delegare, pręficere negotio exequendo, constituere judicem, arbitrum, recuperatorem, *&c.* **Ghedeputeerde.** Syndici. *vulgo* deputati.

desolaet. Desertus, desolatus, vastus, vastatus.

desolaet. Absque solatio, non consolabilis.

desolatelick. Insolabiliter.

desperaet. Exspes desperans, desperatus.

desperatie. Desperatio, ęgritudo sine ulla rerum expectatione meliorum.

desperéren. Desperare, desinere sperare, omni spe destitui.

destruéren. Destruere, profligare, evastare, perpopulari, depopulari ad exitium & vastitatem redigere, evertere, excindere, excidere.

destructie. Disperditio, ruina, vastitas, vastatio, excidium, depopulatio, exitium, eversio. *vulgo* destructio.

determinéren. Determinare, terminare, designare, prędinire, definire: & Decernere, constituere.

debis. Colloquium: & Designatio. & Insigne. & Forma, modus.

debisséren. Fabulari, sermocinari, narrare, serere sermones, conferre consilia.

debooz. Officium, munus.

deboot. Religiosus, pius, sanctus, religioni deditus, religionem colens. *vulgo* devotus.

debootie. Religio, pietas.

debootelick. Religiosè, piè.

deus. Duo. **Deus int spel.** Dias. **Deus aes.** Dias & monas. & Homo tressis, homo semissis, diobolaris, homo nihili, parvi momenti.

diamant. Adamas.

diamant slijper. Gemmarū politor, gemmarum mango.

diete. Dieta, victus, ratio, prędscripta vivendi formula.

diffaméren. Infamia afficere aliquem, infamiam aut ignominiam inferre alicui, ignominię notam inurere.

different. Differens.

differét zijn. Differre, distare: & Dissidere.

differen. Contentio, controversia.

differentie. Differentia, discrimen, delectus, diversitas.

diffenitive oft definitive sententie. Sententia litis decretoria. *vulgo* definitiva.

dignitept. Dignitas, honor, ornamentum, decus, præsulatus.

dilap. i. delap.

diluvie. Eluvio terrarum, universalis inundatio. *vulgo* diluvium.

diminuêren. Minuere, diminuere, imminuere.

diminueren. Modos concidere & frangere, voce se remittente canere, minutionem citare, minuonem citare sive cantare, voculas multifariam frangere & concidere. *vide* **enckelen.**

diminueringhe. Chroma, modulatio crebritate & solertia modulorum oblectans, frequentamentum.

discant. Cantus compositus, musica, modi discordes, symphonia discors, vocum discordia concors, cantus diversis vocibus

bus constitutus. *q. d.* diversus cantus : & Cantilenę pars suprema : harmonia puellari voce modulanda, cantus superior. *vulgo* discantus.

Discanter. *vulgo* Incentor, discantus.

Discantéren. Musicam canere.

Discipel. Discipulus, auditor.

Discord. Discordia, dissidentia, discrepantia.

Discordéré. Dissidere, discrepare, variare.

Discourréren. Narrare, recensere, ratiocinari, differere.

Discours. Narratio, ratiocinatio.

Discret. Prudens, sapiens, modestus, honestus.

Discretie. Prudentia, modestia, judicium, moderatio. & Discrimen.

Discretelick. Prudenter, modestè.

Disordre. Confusio.

Dispensséren. Dispensare : & Legibus solvere, gratiam facere legis: jus commune relaxare.

Dispenseren van den eed. Facere gratiam juriiurandi, solvere vinculo juriiurandi. *vulgo* dispensare aliquem de juramento.

Dispensatie. Vacatio vel solutio legis : relaxatio juris communis.

Dispensier. Oeconomus, condus, promus, promus condus, procurator pœni, cellarius, victus quotidiani administer, obsonator nundinalis. *vulgo* dispensator.

Disponéren. Disponere.

Disponeren bp testamente. Super familia pecuniaque legare. *Budæus.*

Dispositie. Affectio.

Dispost. Affectus : constitutus. & Aptus, paratus, præparatus, agilis.

Disputéren. Disputare, disceptare, differere.

Distribuéren. Distribuere, erogare, dividere in viros.

Distributie. Distributio, assignatio : & Sportula, stips sportualaria.

District. Districtus, districtio, jurisdictio, regio.

Diversch. Diversus, dissimilis, varius.

Diverschelick. Varie.

Dividéren. *j.* **devideren.**

Doarie. *j.* **dovarie.**

Dobbel. Exemplar, transscriptum. *vulgo* duplum.

Doctoor. Doctor.

Doctoor in de rechten. Iuris enarrator & interpres, Iurisperitus, Iuriconsultus.

Doctoor-schap. Doctoris dignitas sive munus. *vulgo* doctura, doctoratus.

Dolfyn/delfyn. Delphinus, delphin. *Genus piscis sive belvæ marinæ*

Dolfin. Regis Galliarum filius, primogenitus. *vulgo* delphinus.

Dolfin. *j.* **timp.** Focale.

Dolantie. Dolor, languor, ægritudo : & Querela, querimonia, expostulatio. *vulgo* dolentia.

Domepne. Dominium, ditio, imperium.

Domepne. *j.* **demepne.** Publica vectigalia.

Domineren. Dominari,

Dominatie. Dominatus. *vulgo* dominatio.

Dominie. Dominium, ditio.

Done. Mulier, domina, matrona.

Dozinter. Cubiculum dormitorium: dormitorium, *Plin.*

Dose. Dosis : portio simplicium medicamentorum compositionem ingredientium.

Dosyne. Duodecim, duodenarius.

Dovarie. Dotalitium, dotarium, antipherna, donatio propter nuptias : id quod uxori maritus vicissim loco dotis dat. *vulgo* doerium.

Dovagiere/ dovagierigh. Vidua antipliernis fruens.

Dragant. Tragacantha herba.

Dragée. *j.* **tregie.**

Draghme. Dragma octava uncię pars.

Dragon. Dracunculus hortensis, dracunculus, acetariorum.

Dresséren. Dirigere, rectum facere, erigere: & Parare.

Dressoor. Abacus, repositorium, armarium

Ducaet. Ducalis aureus, numus aureus à ducatu sive magistratu Romano sic primum dictus.

Duo. Diatonum, modulatio naturalis,

& con-

& concentus duarum vocum.

duplijcke. Duplicatio, tertia depulsio, tertia contradictio, secunda rei defensio, vel replicationis depulsio, responsio rei ad actoris replicationem, depulsio rei secunda.

E

Ebatement/batement. Oblectatio, ludus, lusio, jocus.

Eben. Ebenus.

Eclips der sonne. Eclipsis solis, defectus solis, deliquium solis.

Eclips der manne. Eclipsis lunę, deliquium lunę, defectus lunę, labor lunæ, obscuratio lunę.

Effect. Effectus, effectio, opus, opera.

Effect. Res ipsa, exitus rei.

Effectuéren. Exequi.

Effort. Conatus, molitio, nisus.

Electuarie. Medicamentū ex selectis remedijs compositum. *vulgò* electuarium, & Electarium.

Element. Elementum.

Element des viers. Æther, ignis.

Elementen. Elementa, genitalia corpora, prima corpora, & frontes rerum.

Email. Encaustum.

Emaillęren. Pingere encausto.

Emaraude. Smaragdus viridis lapis.

Embre. j. ambre. Succinum.

Embuscade/embusche. Insidiæ: *sic dictæ quòd in busco sive silvis plerumque poni solēt*

Emende. j. amende.

Emologęren. j. homologeren.

Empeschęren. Impedire.

Empeschement. Difficultas, impeditio, impedimentum obstaculum.

Emploperen. Sumere vel insumere in re aliqua.

Emploperen sp selben. Vires vel nervos in re aliqua adhibere, conferre sua studia, operam impendere, collocare, insumere.

Enfanterije. Peditatus, pedites.

Engien. Ingenium: & Instrumentum: & Machina: & Tormentum bellicum.

Engien-meester / engieniers. Præfectus machinarum bellicarum, profectus rei machinariç: & Architectus.

Enquieste. Inquisitio, percontatio, examē.

Enquestęren. Quærere, inquirere, scitari, sciscitari.

Enterinęren. Postulationem judicialem pronis auribus exaudire.

Enterineren de coninclijcke bzieven. Diploma comprobare: Diploma à Principe impetratum judici loci exhibere comprobandum.

Enterinement. Inspectio codicillorum & probatio.

Entrepe/entree. Introitus, ingressus.

Entremets/entelmes/ entelmoes. Ferculum, interpositum. & Bellaria, tragemata. *vulgò* Impomentum.

Entreprinse. Cœptum, inceptum, res inchoata, susceptio, operis institutio, consilium, ratio, conatus.

Enule campane. Helenium. *vulgò* enula campana.

Episteler. Hypodiaconus. *vulgò* subdiaconus.

Equipęren. Instruere.

Equipagie. Instrumentum, apparatus.

Erre. j. errement.

Essap. j. assap.

Esse. Essentia, esse. **Noch in esse zijn.** Existare, supersesse.

Essue/essuwe. j. erwe. Exitus, &c.

Evalueren. j. valueren.

Euangelier. Diaconus.

Euangelist. Evangelista.

Examinatie. Examen. & Inquisitio.

Examinęren. Examinare, inquirere.

Excellent. Exquisitus, prestabilis, singularis, splendidus, clarus, præclarus, eximius, præstans.

Exceptie. Exceptio, oppositio rei adversus petitionem actoris: & Præscriptio.

Excess. sumptus, luxus, intemperantia. & Delictum, error, erratum, crimen: & Exsuperatio.

Excessijf. Insolens, immodicus, profusus, nimius, prçter modum, immoderatus, in excessu peccans.

Excommuniceren. A cœtu piorum concilioque abigere, à sancta matre ecclesia abdicare, programmate diro & exe-

crabili configere. *vulgò* excommunicare.

Excommunicatie. Execrabile programma. dira proscriptio.

Excuse. Excusatio, purgatio, apologia.

Excuseren. Excusare, eximere è culpa: objectum crimen purgare, vel diluere.

Executeren. Exequi: curare officium, & Exsequi rem judicatam, lege agere, & Pignora capere, lege agere & pignerari

Executeur. Exsequutor.

Executeur van t'vonnisse. Exsequutor, transactor sententiæ & judicati: peractor rei judicatę, exsequendæ rei judicatę disceptator, exsequi rem judicatam jussus.

Executeur van Testament. Procurator mandatorum supremorum, arbiter testamentarius, curator testamenti.

Executie van het vonnisse. Legis actio, exequutio juris, actio judicati.

Executie doē. Lege agere, exequi sententiam à judice latam, sententiam ad executionem dirigere, judicis jussa explere

Exemplaer. Exemplar, apographum, exscriptum, exemplum.

Exempel. Exemplum, documentum.

Exempt. Expers, immunis.

Exempt zijn. Habere immunitatem, legibus solutum esse.

Exemptie. Immunitas, vacatio.

Exercitie. Exercitium, exercitatio, functio, studium, agitatio.

Expediēren. Expedire, conficere, exequi, explicare negotium sive mandatum aliquod.

Experientie. Experientia, usus, res, documentum.

Expert. Expertus, experiens, peritus: solers, prudens.

Exploot. Expeditio, confectio.

Exploot van recht. Legis actio.

Explootēren. Efficere, conficere, expedire, exequi: & Lege agere.

Expres. Expressus.

Expresselick. Definitè, nominatim, privatè, liquidò, apertè.

Exspirēren. Exspirare. **Den tijdt is geexspireert.** Tempus abiit.

Exsecutēren. j. executeren.

Extract. Epitome, breve, breviariū, commentarius brevis.

Extraordinaris. Extraordinarius, extra ordinem, præter ordinem.

Exuwe/issuwe/issue/exuwe-gheld. Iura exitus, pecunia quam civis ex civitate migrans pendere debet, exagogicum, vectigal vel portorium quod pro exportatis mercibus solvitur. *q. d.* exitus. *vulgò* ius issuarum. *gal. issir, & angl issue.* j. exire.

Fabrijcke. Fabrica, structura, ędificium.

Fabrijck-meester. Fabricæ prępectus, fabricensis.

Faciende. Negotium, res.

Fagot. Instrumentum musicum infimi soni.

Faisant. Phasianus, Phasiana.

Fallist. Legulejus.

Falsaris. Falsarius, temerator.

Fanterie. j. enfanterie. Peditatus.

Farcie/farisse. Fabula, comœdia ludicra, mimus.

Farcie-maecker. Comicus.

Fatale. Terminus, dies sive tempus ad prosequendam actionem sive appellationem.

Fatras. Nugę.

Favorabel. Propitius, secundus, popularis *vulgo* favorabilis.

Fausset. Falsę voculę, *vulgò* falsetum. **Int fausset singhen.** Pæanem citare, elisa voce canere: elidere vocem, vocem censim excitare, contentiore voce altū & acutum scansim intonare.

Fever/fieber. Febris.

Femme. Femina.

Fermerije. Valetudinariū, nosocomium, *vulgo* infirmaria, infirmatorium.

Fleute. Fimus.

Fierilafause. Laser medicum vel Syriacum, *vulgò* asa fœtida.

Figuere. Figura.

Figuer snijder. Sculptor.

Figurēren. Effingere.

Fijtennis. Lineamenta, forma, facies. *q. d.* vidimus.

Finêren. Defęcare, purgare, fæces tollere.

Firmament. Cælum ſtelliferum.

Fioole. Phiala, ampulla.

Fiſtel. Fiſtula, ulcus manans.

Fiſtel in d'oogh. Ægilops, ęgilopa, fiſtula oculorum.

Fiſtike. Piſtacium.

Flambeel. Fax, funale.

Flanckêren de mueren oft veſten. Propugnaculis à latere munire mœnia.

Flanckeringhe. Propugnacula exſtantia à lateribus.

Fleur/floze. Flos. **In den fleur zijn.** Florere, vigere.

Flozêren. Florere, vigere, vernare.

Flozijn. Numus aureus flore inſignis. *vulgò* florenus.

Flourtee. Genus panni ſerici.

Foele. Preſſura. & Turba populi.

Foclêren. Opprimere, premere, obterere, proterere.

Fozfept. Scelus atrox, facinus, flagitium.

Fozmulaer. Stylus, formula, exemplar, *vulgo* formularium.

Fozmieren. Ornare, munire, inſtruere: & Perficere, finire: & Adminiſtrare, ſuppeditare.

Fozmiſſement. Suppeditatio.

Fozt. *j.* **fozttreſſe.**

Fozttificatie. Munimentum, munitio.

Fozttificêren. Munire, permunire, communire. *vulgo* fortificare.

Fozttreſſe. Arx, propugnaculum.

Foſſe. Foſſa, fovea.

Foſſet. *j.* **fauſſet.**

Frambeſie. Morum rubi Idæi.

Fraude. Fraus.

Fregat. Cataſcopium.

Fredon. Frequentamenta vocis.

Frequentêren. Frequentare, celebrare, frequentem eſſe.

Frer-mineur. Frater minor, minorita, Franciſcanus.

Freſe. Fragum.

Fringotêren. *j.* **diminuêrē.** Modos concinere, modulos ſive voculas frangere, cantitare.

Furnieren. *j.* **foznieren.**

Fuſe. Octava pars menſurę muſices, nota fusè, raptim & celeriter cantata, unco deſignata. *vulgò* fuſa, fuſilis.

Fuſe/fuge. Eadem modulatio alternatim & per vices diverſis vocibus expreſſa, ita ut cantores ſe mutuo inſequi, & quodam modo fugare videantur.

Fuſepe. Pyrobolus, telum miſſile ignitum, ignis miſſilis. *vulgo* fuſoria.

Gabelle. Vectigal.

Galand. *j.* **galland.**

Galeon. Navis præſidiaria major, navis turrita: & Paro, onis, myopara.

Galeon. *ſax.* Roſtrum navis, prora faſtigiata.

Galeote. *vide in Etymolog.*

Galeard. Hilaris, lætus, elegans homo, lepidus.

Galearde. Tripudij agilioris genus, lepida chorea.

Galatijn. *j.* **gelatine.**

Galland. Homo ſcitus, elegans, graphicus, lepidus, bellus.

Galoppe/waloppe. Gradarius curſus, rotundus curſus.

Galoppêren. Gradatim, ſaltuatim, rotundo curſu currere. *vulgo* galopare. καλπάζειν, καλπᾶν. i. equum ad ingreſſum exſultantem urgere.

Gambuyn. Petaſo, perna.

Garance. Rubia tinctorum.

Garde. Cuſtodia.

Garde-nappe. *j.* **tafel-rinck.** Baſis, baſis potoria, menſaria.

Garde-robbe. Veſtiarium.

Garlande. *j.* **girlande.** Corolla.

Garment. Amictus, ornatus, veſtitus, us.

Garnieren. Munire, inſtruere, armare.

Garſon. Puer, famulus. *vulgò* garſio.

Gaugie/gauge. Vaſis menſura & capacitas.

Gaugieren/bergierē. Dolia metiri virga, menſuram vaſis deſignare.

Gaugierer. Doliorum menſor.

Gelatine. *j.* **galepe.**

Gelepe/ jelepe. Iusculum coactum sive coagulatū, jus congelatum, glaciatum: *vulgò* gelatina.

Gendarme. Miles.

Gendarmerije. Copiæ militares.

Generéren. Generare, gignere, procreare.

Generatie. Generatio, procreatio, progenies, prosapia, ortus, soboles.

Generael. Generalis, universalis.

Generael Capiteyn. Strategus. *vide* **Capiteyn.**

Generael van de minder broeders. Primas minoritarum.

Generael ontfangher. Tribunus ærarij, præfectus ærarius, quæstor. *vulgò* receptor generalis.

Generaelick. Generaliter, universè, generatim, universim in genere, universaliter.

Gerfalk. Gyrofalcus.

Geste. Gestus, us: gesticulatio, ludus, jocus. & Vultus.

Gesten. Res gestæ, acta.

Geule. Color ruber in armorum insignibus.

Geus. Mendicus, impudens. *vid.* **Gheus** *in Etymolog.*

Gierau. Pica glandaria.

Ghieraffe. Camelopardalis. *vulgò* giraffa.

Ghier-valck. Gyrofalco, gyrofalcus, herodius, accipiter major, prædam circumagens. *vulgò* Hierofalco.

Ghierlande/ guyrlande/ garlande. Coroca, corolla, strophium, sertum.

Ghirole. Siser, sisarum.

Ghisarme/ guisarme. Teli sive lanceæ genus.

Glaetse/ gelaetse. Planities glaciata.

Glorie. Gloria, decus, laus, honor.

Gloriéren. Gloriari.

Glorieus. Gloriosus, jactator.

Glorieus zijn. Mirari se, placere sibi.

Glorieuse heyd. Gloriatio, jactatio.

Glorieuselick. Gloriosè.

Glose. Glossa, glossema, expositio, commentum, commentatio, scholium.

Gloséren. Interpretari, explanare, exponere, commentari. *vulgò* glosare.

Glotoen. Gluto, heluo.

Goggias. Mammillare.

Gotiere. Stillicidium.

Gouvernéren. Gubernare, moderari, regere.

gouverneur. Gubernator, rector, moderator

Gouverneur-schap. Gubernatio, præfectura, strategia.

Gouvernante. Gubernatrix, moderatrix.

Gouvernement. Gubernatio, moderatio, regimen.

Gramets/ gremets. Gesticulatio, distortio oris.

Grand mercis seggheu. Magnas gratias agere.

Gratie. Gratia. & Decor, lepos, elegantia.

Gratieus. Comis, affabilis, benignus, lepidus, urbanus.

Gratieus heyd. Comitas, affabilitas, facilitas, urbanitas.

Gratieuselick. Blandè, benignè, urbanè, lepidè.

Grabitept. Gravitas, severitas, dignitas.

Grabitept houden. Tenere gravitatem, retinere dignitatem, ordinis sui dignitatem tueri.

Grabitept houden int spreken. Magnificè loqui.

Grenaet. Carbunculus carchedonius.

Grief. Grave, asperum, molestū, molestia.

Grosséren. Grandire, ampliare, augere. & Extendere & explicare scripta compèdiaria.

Grosséren. Tabulas conficere, inferre in tabulas.

Gruier/ gruwier. Saltuarius, custos nemoris. & Aucupio & piscatui præfectus. *videtur potiùs dici posse* **gruenier** *sive* **groenier** *nostrate dictione, cum etiam gallicè Verdier dicatur in eadem significatione.*

Guerdon. Præmium.

Guichet. Foricula, portula.

Guide. Dux, ductor, index viæ.

Guidon. Signum, vexillum.

Guirlande. *j.* **ghirlande.** Sertum.

Guisarme. *j.* **ghisarme.**

Guiterne. Cithara, testudo minor.

Habil. Habilis, aptus, idoneus.
Habilitêren. Habilem reddere. *vulgò* habilitare.
Haranghe. Oratio ad populum, concio.
Haubert. Lorica.
Herbarist. Herbarius.
Heremijt. Eremita, anachorita, eremum sive locum solitarium religionis ergo incolens, homo solitarius.
Heremijtagie. Eremus, solitudo, desertum, locus solitarius.
Hermelijne/hermijne. i. armijne.
Hermodactilen. Colchicum, bulbus agrestis, hermodactylus.
Hiacint. Hyacinthus: chrysolitus.
Hipocras. Vinum aromatites, vinum aromaticum, murina, nectar, passum, melicraton, vinum tertiò distillatum, vinum Hippocraticum, ex Hippocratis doctrina per laneum saccum mixto saccaro & varijs aromatum speciebus distillatum.
Hipocrijt. Hypocrita, simulator, fucatus homo, fucatę sanctitatis homo, fuco sānctimonię personatus, qui aliud in lingua promptum, aliud in pectore clausum habet. *Sall.*
Hipocrijsije. Hypocrisis, simulatio virtutis, virtus adumbrata.
Hipoteke. Hypotheca, connexum.
Holette/hoelette. Pedum, agolum.
Homagie. Fides clientelaris, clientelæ. *vulgo* homagium.
Homologêren/omologêren. Ratum facere, comprobare ὁμολογεῖν, auctorem fieri, assentiri, permittere.
Horologie. Horologium.
Hospitael. Nosocomium. *vulgo* hospitale.
Hostie. Hostia, victima.

Iacopijn. Dominicanus, Iacobita.
Iandarme/iendarme. Miles.
Iasmijn. Iasme, apiaria, zambachum, leucoij species fruticantis.
Idioot. Idiota, illiteratus, imperitus.
Illiquide schuld. Nomen controversum.
Illuminêren. i. lumineren.
Imaginêren. Cogitare, fingere, cogitatione depingere vel fingere, animo cõprehendere, speciem alicujus rei cogitare, imprimere notionem aliquam, imaginari, sibi persuadere, in animum inducere.
Imaginatie. Cogitatio, notio animo impressa.
Immeuble goeden. Bona immobilia.
Impatient. Impatiens, immodicus, impotens.
Impatientigghlick. Impatienter, intoleranter.
Impertinent. Ad causam nihil pertinens, alienus à re ipsa.
Impoztancie. Nomentum. **Saecken van impoztancie.** Seria, res seriæ, res momentosæ.
Impost. Indictio, collatio, collecta, oblatio, exactio, tributum, vectigal. *vulgò* impositio.
Incarnaet. Russus, purpureus color. *vulgò* incarnatus, colorem vivæ carnis referens, ex albo rufescens.
Incarnative medicijne. Medicamentum incarnans.
Incarnatie. Carmen chronicum, chronographicum.
Incident. Casus.
Incident. Liticula subnata, disceptatiuncula appendix; appendicula litis, quæstio emergens, liticula nata è summa re.
Inclinatie. Proclivitas, facilitas, propensio.
Incompetent richter. Iudex non legitimus.
Inconvenient. Infortunium, casus adversus.
Incozpozêrē. Incorporare, in corpus trajicere, devorare. & Concorporare, in unũ corpus redigere, conflare in unum corpus, conficere unum corpus, unire.
Incozrect. Mendosus.
Indiscrêt. Temerarius, immodestus, expers modestię.
Infanterije. Peditatus, exercitus pedestris
Infel. Infula, mitra episcopalis.
Infermerije. i. fermerije. Valetudinarium
infozmatie. Quęstio, inquisitio, investigatio.

tio.& Cognitio,notitia.

infozmatie doen. Quærere,inquirere.*vulgo* informationem facere.

infozmêren. Inquirere in delatos, & testibus maleficij testimonium denuntiare: cognoscere de actis alicujus.

ingien.j.**engien.**

inhabil. Inhabilis,ineptus.

injurie. Injuria, maledictum, probrum, convitium.

injuriêren. Malè accipere aliquem verbis, lędere aliquem injuria, dicere vel facere convitium alicui, injurijs aliquem afficere, injuriam alicui inferre sive imponere.

inquisitie. Inquisitio,examen,indago,investigatio.

inquisiteur. Inquisitor,investigator,indagator.& Index violatę religionis.

insel. Insula.

insinuêren. Profiteri : publicè ultro denuntiare. **insinueren sich selben/** *&c.* Insinuare se alteri.

insolvent. Non solvendo,solvere debita non potens.

instantie. Instantia, sedulitas, assiduitas, continua intentio,contentio.& Postulatio,petitio. & Actio, causa,lis,disceptatio,judicium.

instructie. Institutio,præceptum,disciplina,catechesis.

instructie der ghe-santen. Commentarius legatorum.

instruêren. Instruere,prędipere,docere.

instrument. Instrumentum, organum & arma.

instrument. Instrumentum,munimentum, monumentum scripturarum ad res gestas pertinentium: tabulę,authoritates.

instrument van musijcke. Instrumentum sive organum musicum.

insufficient. Exiguus.*vulgo* non sufficiens.

intentie. Intentio, propositum,mens,voluntas,consilium,institutum.

intentêren een pzoces. Intendere actionem,dicam scribere,condicere,constituere accusationem,jus experiri,agere.

interest. Damnum,detrimentum.

interest. Versura, usura, fœnus. **Ghe op interest nemen.** Versuram facer

interinêren.j.**enterinêren.**

interlocutooze sententie. Decretum jur cis interpositum, interloquutio decr toria, sententia disceptationis interp sita : sententia interlocutoria,quæ n desinit controversiam, sed aliquid ob ter ad causam pertinens,decernit.

interrogatozie. Interrogationes : inte rogatoria,quæstiones.

intimêren. Denuntiare,significare,prov care in jus,diem judicij dicere.

intimatie. Denuntiatio.

intitulêren. Nominare,inscribere,nunc pare.

intonêren. Prędinere,prędire prædinend quasi viam prędmonstrare.

introye. Introitus.

intricaet. Perplexus.

introyzise.j.**entreyzinse.**

invalidêren. Infirmere,infirmum sive i validum reddere.

inventariêren de goeden. Bona redig in commentarium.

inventaris van goeden. Apophasis,ap grapha, index, Catalogus, elench commentarius bonorum : *vulgo* repe torium,inventarium.

inventie. Invętio,excogitatio machinati

inventêren. Excogitare,invenire,adin nire machinari.

inventeur. Inventor,architectus.

iouncture. Iunctura, commissura,junctio conjunctio,artus,articuli.

iouznael.j.**journael.**

iouzney. Sagum,tunica militaris,tunica sin manicis,colobium, exomis, hemitog um.*vulgo* giornea. (giostra

ioste. Decursus, decursio ludicra. *vulg*

iostêren. Decurrere,concertare hastis,cō currere inter se.*vulgo* giostrare.

iournael. Ephemeris,diarium.

issulve.j.**exulve.**

item. Item,similiter.& Nomina.& Reli quum debiti.

iubilee. Venię seculares, vel semisecula res,jubilęum.

Idicature. Iudicatus: magistratus judicialis.

Ige. Iudex.

Igéren. Iudicare, judicium seu sententiam ferre.

Iuglier. Circulator, præstigiator.

Iups. succus, cremor.

Iuleb. Iolabum, *ἰολάβιον*: iuleb. j. violarum infusio, clarificata potio, clarus liquor potabilis. *vulgo* Iulepus, julapium, zulapium.

Iupiter. Stannum *dicitur chymistis.*

Iurisdictie. Iurisdictio, præfectura.

Iurist. Iurisperitus, jureconsultus, jurisconsultus, consultus juris, leguleius.

Iustéren. Æquare, adæquare.

Iustitie. Iustitia.

Iustitie doen. Iustitiæ æquitatisq; sacris operari, leges exercere, exequi judicis officium, obire munus judicandi.

Iustitier. Iudex, prætor.

Iustifiéren. Purgare crimen. & Absolvere à crimine.

Iujube. Zizyphum *officin.* jububæ, fructus zizyphi arboris.

L

Labeur. Labor, industria. & Agricultura.

Labeuren. Laborare, opus facere, moliri, & Terram moliri, arare.

Lac/ gomme-lac. Gummi. *genus tincturæ conveniens, quod vulgo* Lacca. & Cancamum *dicitur.*

Lac. Coloris rubri genus.

Lambris/lambrisseersel. Materiaria incrustatio. & Laquear, lacus in ædificijs.

Lambrisséren. Vestire parietes tabulis.

Lancette. Phlebotomum, scalprum chirurgicum.

Laps van tijde. Lapsus temporis.

Lastagie. Saburra.

Lasur/asus. Cæruleum, fossile, color cæruleus, cyaneus, glaucus. *vulgo* axurinũ, lazurinum, color azureus, asurcus, lazureus.

Lasur-steen. Lapis cyaneus, cæruleus, stellatus. *vulgo* lapis lazuli vel azuli.

Laudéren, Compromittere.

Leael/lopael. Fidelis, fidus.

Lealich. Fideliter.

Legaet. Legatus.

Legende. Vita divorum, gesta divorum, vita Sanctorum, gesta Sanctorum.

Legitimen. Legitima, portio hæreditatis jure naturalibus liberis debita.

Legitiméren. Legitimum reddere, natalibus restituere.

Liberael. Liberalis, munificus.

Liberaelheyd. Liberalitas, munificentia.

Liberaelijck. Liberaliter, munificè.

Libije. Bibliotheca, librarium.

Licenten. Vectigalia, tributa quę evehendi commeatus, armorum aliarumque mercium nomine solvuntur.

Licentiaet. Ad professionem theologiæ, juris, medicinę admissus. *vulgo* licẽtiatus

Lieutenant. Legatus, vicarius, prefectus. *vulgo* locum tenens.

Ligus/lige. Fœdus, societas. *vulgo* Liga.

Limiten. Limites, fines, termini.

Limitatie. Præscriptio, præscriptum.

Limitéré. Definire, determinare, circumscribere, præscribere.

Linagie. Genus, prosapia.

Linagier. Gentilis, hęres.

Liquide schuld. Nomen liquidum.

Locate. Hypodidascalus, vicarius.

Lop. Lex.

Lopael. j. **leael.**

Longhe. Nota musica constans quatuor mensuris. *vulgo* longa.

Luminéren de schilderije. Miniare picturam, vivos colores inducere.

Luna. Argentum *dicitur Chymistis.*

Lupijne. Lupinus, leguminis genus.

Luenant. j. **lieutenant.**

Luxurie. Luxus, luxuria, luxuries.

Luxurieus. Luxuria diffluens, delicatè & molliter vivens, libidinosus, effeminatus, mollis.

M

Macis. j. **folie.** Macis, macer.

Maculature. Chartæ ineptę, maculatę, segestre. *vulgo* maculatura, maculteргium.

madame/madone. Domina, mea domina.

Madrigael. Cantio celerior Italica, musica levicula.

Magasin. Promptuarium, horreum, apotheca.

Magistraet. Magistratus.

Magneet. Magnes, sideritis.

Magnistick. Megaloprepes. *vulgò* magnificus.

Majestept. Majestas.

Maintenéren/mantenéren. Manu tenere, defendere, servare, obtinere, retinere, sustentare, sustinere.

Maintenue. Iusta possessio.

Malcontent. Offensus.

Malcontent zijn. Ægrè ferre.

Maledictie. Dira deprecatio, imprecatio.

Malcus swoerd. Ensis falcatus, harpe.

Manckéren. Deesse, deficere.

Mandaet. Edictum.

Mandataris. Mandatarius, commissarius.

Mandement. Mandatum, edictum.

Mandragoze. Mandragora, circæa, malus terrestris, antropomorphos.

Mantenéren. j. maintenéren.

Manuael. Libellus manualis, enchiridiõ, *vulgo* manuale.

Manufacture. Opus manu factum, forma operis manu facti.

Maraud. Mendicus.

Marcréren. Ambulare, gradi, iter facere, viam facere, incedere, progredi, gradum conferre. & Equitare.

Marchis/marquis. Marchio.

Mareschagie. Palus.

Marglier. Æditimus, ædituus, templi œconomius.

Mariage. Annulus connubialis.

Marmelaete. Cydonite placenta. *officinis* diacydonium, cydoniatum.

Marmoset. Mastos. & Persona.

Maroene. Balanitis, genus castaneæ rotundioris. & Majoris.

Maronier. Nauta, navita.

Mars. Ferrum *dicitur Chymistis.*

Martagoen. Cynorrhodon : lilium rubrum.

Mastick. Mastiche, resina lentiscina.

Mastick-boom. Lentiscus.

Mastin. Canis rusticus, canis major & mordax. *vulgo* mastinus.

Maxime. Nota constans octo mensuris. *vulgo* maxima.

medalie. Torcuma, signum, sigillum, sculptile fusileque opus, emblema, numisma.

mediaene/mediaen-ader. Vena media inter jecorariam & humerariam sive cephalicam.

melancholije. Melancholia, atra bilis : & Dolor, cura gravis, mentis alienatio ex atra bile nata, cum mœstitia metuque conjuncta.

melancholijck. Melancholicus.

melanjse. j. berangbene. Melangenum, malum insanum.

melisse. Apiastrum. *herba.*

melodije. Melos, melodia, cantus suavitas, modulatio, modulamen, concentus, harmonia.

memorie. Memoria, mens, recordatio, monumentum.

memoriael. Libellus memorialis, signum memoriale.

mercurius. Argentum vivum.

menagie. Suppellex, res familiaris. & Familia.

menagier. Familię prefectus, dominus, œconomus, administrator rei familiaris.

mentie. Mentio, memoria.

mentie maken. Memorare, movere mentionem : facere, inferre, habere mentionem.

mesane. j. mezane.

mes-kief/mis-kief/meschief. Infortunium, casus adversus, vitium.

mesnije/messentje. Familia.

messagie. Nuncium.

messagier/messelgier. Nuncius.

mesus Abusus, delictum.

mesuséren. Abuti, delinquere.

meubel. Mobilis.

meuble goeden. Res familiaris, supellex, bona mobilia.

mezane. Epidromum, epidromus, velum ad puppim.

mezereon. Granum Gnidium, fructus thymilęæ.

Millioen. Decies centum millia, millies mille, mille chiliades. *vulgo* millio.

Minére. Fodina, vena.

Minneren/minen. Fodere, suffodere.

Minime. Vocula, voculatiuncula musices, nota designans mediam mensurę partem. *vulgo* minima.

Minneren. ſ. **diminueren.**

Mirobalane. Myrobalanus, glans Ægyptia. (bicæ

Mirre. Myrrha, lachryma arboris Ara-

Miserere mei. Ileus, volvulus, tormentum chordapſon, graviſſimus periculoſiſſimuſque tenuioris inteſtini morbus.

Miſſive. Epiſtola, literæ, tabellæ.

Miſterie. Myſterium, ſacrum arcanum, ſeclusum.

Mitridaet. Mithridatium antidotum. *vulgo* Mithridaticum.

Mode. Modus, ratio mos, forma.

Model/ model-beld. Proplaſtice, typus, forma, imago ex gypſo ad cujus ſimilitudinem & formam ſtatuarius plaſtéſve cædit, aut ęs fundit. *vulgo* modulus.

Moderéren. Moderare, moderari, temperare.

Mommie/mummie. Piſſaſphaltum factitium. *vulgo* mumnia, mùmia.

Monopolie. Monopolium : & Coitio, conſpiratio.

Monſieur. Dominus, herus.

Monſtrancie. Hierotheca.

Monteren. Aſcendere. & Equum conſcendere. & Inſtruere, adornare. **Wel ghe-monteert.** Clypeopôlus, κλυτόπωλος: inclytus equi. *Budæus.*

Mozion/mozrion. Caſſis, idis, galea bellatoria cono ſive apice criſtiſque inſtructa.

Mezd-mael/mozmael. Cacoëthes, ulcus mali moris, ulcus malignum : & Gangręna, malum mortuum, caro emortua ex hulcere vel inflammatione.

Moſaick. ſ. **muſaick.**

Moſtaertſe. ſ. **muſtatſe.**

Motet. Epigramma ſacrum, cantio muſica ſacra, modulus ſacer Latinus.

Motijf. Argumentum, cauſa, cauſa movens incitamentum, propoſitum.

Motſerſe. Puer, famulus vilior, pediſequus.

Munitie. Munitio, munimen, munimentum, præſidium, propugnaculum, auxilium. & Præmunitio : & Commeatus, annona militaris, ſtellatura, alimonia exercitus. *vulgo* munitio.

Muſaick/moſaick. Muſivum, moſaicum, muſæacum opus, opus teſſellatum, ſegmẽtatum, ſcalpturatum, vermiculatum, aſarotum.

Muſckel. Muſculus, lacertus.

Muſijck. Muſica, cantus ſymphoniacus,

Muſicien. Muſicus, melicus.

Muſicieren. Cantare muſicam, canere ſymphoniam.

Muſtatſe. Myſtax, barba ad ſuperius labrum, muſtaca.

N

Narciſſe. Narciſſus, bulbus, vomitorius.

Narde. Melanthium, nigella, gith. *officinis* Nigella Romana.

Natie. Natio, genus hominum. & Sodalitas, ſocietas, collegium.

Natiuitept. Ortus, dies natalis. *vulgo* nativitas.

Natuere. Natura, ſphyſis, rerum opifex, parens, creatrix rerum. & Sexus, naturalia. & Indoles.

Naturéren. Coire, generare.

Natuerlick. Naturalis, genuinus, nativus, phyſicus. & Naturâ, naturaliter.

Natuerlick ſaed. Genitura, ſemen genitale, urina genitalis.

Natuerlick kind. Filius naturalis, filius illegitimus, natus ex parẽtibus inter quos matrimonium conſtare poſſet. Partheníus, filius è virgine non nupta editus.

Naveen. Napus, rapę genus.

Negotiéren. Negotiari, mercaturæ operam dare.

Negotiatie. Negotiatio, mercatura.

Negromantie. Necromantia, Pſychomantia.

Neuter. Neuter. & Neutri parti addictus, inte-

integer, *Cic.* Medius & neutrius partis. *Sueton.*

Neuter zijn. Integrum se servare, *Cic.* Neutri parti se addicere, medium se gerere.

Neutrael. Medius, indifferens, *vulgò* neuter, neutralis.

Nihil op de requeste geven. Postulatori abscindere spē impetrandi, supplicanti abscisse negare quod flagitat, præcidere spem impetrandi quod postulat.

Notoor. Evidens, manifestus, manifestarius. *vulgò* notorius.

Nul. Frivolus, nullius pretij.

Nul en van onweerden. Frivolus, irritus.

O

Obedient. Obediens, audiens, obsequens, morigerus.

Obedientie. Obedientia.

Obedientelick. Obedienter, obsequenter.

Oblaete. Oblatio, libum feriale. & Hostia. *vide* **Oblije.**

Obligatie. Obligatio, syngrapha, syngraphum, chirographum, symbolum, tabulæ: & Auctoramentum.

Obligéré. Obligare, adstringere, obstringere, devincire.

Obstakel. Obstaculum, objectamentum, obex.

Obstinact. Obstinatus, obsirmatus, pertinax, præfractus.

Obstinactigheyd. Pertinacia.

Obstinatelick. Obstinatè, præfractè, pertinaciter.

Occasie. Occasio, ansa, facultas, causa, locus.

Octrope. Beneficium.

Octropen/octropéren. Indulgere, annuere, tribuere alicui.

Oculaer. Evidens, luculentus, perspicuus.

Offensséren. Offendere, lædere aliquem, malè mereri de aliquo.

Offensie. Offensio, offensus, læsio, culpa, noxa.

Onijckel. Onychium, onyx Arabica.

Operéren. Operari.

Operatie. Operatio. **natuerlijcke operatien.** Actiones corporis naturales.

Operement. Auripigmentum, arsenicum.

Opinie. Opinio, sententia.

Opiniatre. Pertinax, capito.

Opposéren/opponéren. Opponere, objicere, recusare, adversari, intercedere, morari, impedire, prohibere.

Opposant. Adversator, intercessor.

Oppositie. Oppositio, intercessio, impeditio, prohibitio ne quid fiat.

Orage. i. **oreeste.**

Ordinaris. Legitimus, justus, solennis, usitatus, ordinarius.

Oreeste/ orage. Horrida tempestas, vis major.

Orient. Oriens.

Orientael. Orientalis.

Orientael ghe-steente. Lecti oriente lapilli, gemmæ orientales, valdè pretiosę.

Originael. Archetypus, archetypum, exemplar, authenticæ tabulę, primum & principale exemplar.

Orijne. i. **vrijne.** Vrina.

Orison. Oratio.

Ornement. Ornatus, cultus, comptus, us, exornatio.

Oubliancie. Oblivio.

Outragie. Contumelia, invectio, offensio, atrocitas, importunitas.

Outragéren. Contumelia afficere, insequi contumelia.

P

Pacificatie. Pacatio.

Pagadoor. Solutor, quęstor.

Pallet. i. **pilet.**

Pagie oft sijde van een blad papiers. Pagina, pagella, cera.

Palissade. Sepes ex palis, vallum, septum.

Paradijs. Paradisus, hortus voluptatis, campi Elysij.

Paradijs-greyn. Cardamomum.

Paradijs-voghel. Avis paradisea. *Indis dicitur* manucodiatta.

Paragon. Specimen, exemplar, canon: & Proba, experientia: & Res quæ alijs composita & collata facilè illas delet sua excellentia: & Vnio sive margarita excellens. & Paritas, æqualitas: &

Par,

Par, æqualis.

Paragonéré. Cõparare, conferre, æquare.

parate executie. Exequutio juris ſubitaria.

Pardon. Venia, remiſſio, gratia, indulgentia: venia errati ſeu delicti,

Pardon-bzief. Diploma veniale, codicilli veniales.

Pareil. Par, parilis, æqualis, ſimilis.

Paréren. Parare, ornare, exornare.

Paréríel. Ornatus.

Parfum j. perfum.

Parietarie. Parietaria, muralis herba, helxine.

Parlement. Colloquutio, colloquium, ſermo, diſputatio: & Senatus ſupremus, curia ſupremæ juriſdictionis: tribunal ſupremum.

Parlementen. Colloqui: & Diſceptare, diſputare, contendere.

Parlementéren. Colloqui, colloquia conſerere: agere de pace, inducijs, vel deditionibus urbium, arcium, &c.

Parmeſaen. Parmenſis caſeus.

Parragie. Partitio, diviſio.

Partiael. Homo ſui juris, ſui arbitrij, ſuę ſententiæ, & inimicus, adverſarius, adverſę parti addictus.

Particulier. Peculiaris, proprius, ſingularis, ſpecialis: privus, privatus.

Particulierlick. Peculiariter, propriè, ſpecialiter, ſeparatim, privatim. & Definitè, diſtinctè: ſpeciatim.

Paſquil/paſquin. Libellus famoſus, ſatyra.

Paſſabel. Tolerabilis.

Paſſemeſe. Chorea progrediens paſſu uno & dimidiato.

Paſſe paſſe. Præſtigium, geſticulatio circulatorum.

Paſſie. Paſſio: morbus, ægritudo, affectio: affectio animi, perturbatio.

Paſtoor. Paſtor, parœcus, curio.

Paſtoorſchap/paſtorije. Curionatus.

Patente. Codicilli à Principe impetrati, codicilli regij, diploma: principum literæ: & Libellus, epiſtola aſſertoria.

Pater noſter. Precatio dominica.

Paters noſters. Sphęrulæ precatoriæ, quibus certus numerus precationum dominicalium & ſalutationum angelicarum recitatur: pilulæ precatoriæ: calculi precatorij.

Pater noſters/ duym-yſers. Manicæ, ſphærulę: nodi & vincula quibus manus conſtringuntur.

Pater noſters. j. rack-klooten. Mala lignea, quę pilulas precatorias imitantur.

Pater van t' klooſter. Cœnobiarcha, prefectus vel antiſtes cœnobij, monachorum, virginum ſacrarum, &c.

Patient. Patiens: & Placidus, clemens.

Patientie. Patientia, tolerantia.

Patientie hebben. Ferre patienter, æquo animo ſufferre, tolerare.

Patientie. Lapathum, rumex ſativus, hippolapathum.

Patientigh. Patiens, tolerans.

Patientighlick. Patienter, toleranter, humanè: & Placitè, placidè, toleranter.

Patrimonie. Patrimonium.

Patriot. Patriæ amans. & Conterraneus, ſympatriota.

Pavops. Clypeus.

Pedeſtael. Stylobata, ſtylobates: lapis ſive baſis columnæ ſuppoſita.

Penitentie. Pœnitentia, metanœa,

Penitentie doen. Piacularem pœnam luere, dare de ſe ultro ſupplicium Deo,

Penſie/penſioen. Penſio: vectigal.

Penſier. Diſpenſator.

Penſionaris. Vectigalis.

Penſionaris. Penſione conductus, *à penſione qua honoratur à civitate.*

Penſionaris. Syndicus civitatis, actor univerſitatis, aſſeſſor judicum ſive ſenatus: collegij aut corporis alicujus conſiliarius, eiſque in conſilijs aſſiſtens.

Peonie. Pæonia caſta, aglaophotis.

Perdon. j. pardon.

Peremptoor. Peremptorium: in ſummam decretorium unum pro multis. **Exceptie peremptoor.** Præſcriptio quę jugulum cauſę petit.

Perfect. Perfectus, abſolutus, conſummatus.

perfectelijk. Perfectè abſolutè, ad unguem.

perfum/parfum. Vnguen, unguentum, pigmentum, unguentum fragrans, odores, odoramenta: Suffimen, suffimentum; aromata.

perfumêren. Condire odoribus, suffire, vaporare, fumigare, fumificare.

permissie. Permissus, permissio, consensus, concessus, potestas, jus, copia, facultas.

perplex. Perplexus, impeditus & attonitus.

perplexi: ept. Perplexitas, angustia, difficultas.

perrupcke/perhupcke. Galericulum, coma adscititia, adoptiva, appositicia, sutile capillamentum.

persecutie. Vexatio, afflictio.

perseverêren. Perseverare, persistere, permanere, pergere.

persistêren. Persistere, perseverare.

persoon. Persona, prosopon.

personagie. Persona. **Groote ende treffelicke personagie.** Homo altus & excellens, vir summus, vir maximus, præstans, præstantissimus.

personagie van t'spel. Persona, personatus. **Spelen de personagie oft rol van eenen slave.** Agere partes servi.

persoonel. Personalis.

persoonelick. Personaliter.

persoonelick erghens verschynen. Sistere se aliquo in loco.

perspective. Optice, ars perspectiva: & Scenographia, sciographia.

pertinent. Pertinens ad rem, appositus, decens, commodus.

pertinentelick. Appositè, decenter, commodè.

pertisaen/pertusaen. Gæsum, gesum, venabulum, hasta, telum, tragula, hasta velitaris.

pessarie. Pessus, id quod digiti forma feminis & utero affectis subjicitur.

petitie. Petitio.

petitoor. Petitorius. & Iudicium titularium, *Budæus.*

petitoore actie. Actio petitoria.

paillet/paliet/paillet. Vinum heluolum, medium inter album & ruffum.

pilagie. Præda.

pilêren. Prædari pilare. *apud Ammian. iste I. Lips.*

pingier. Pictor.

pingion. Vexillum, signum.

pinnasse. Navis prætidiaria, bellica.

pirole. Limonium, beta silvestris.

pisefine. Piscina.

pistolet. i. **sengh-roer.**

pitancie. Obsonium pulmentarium. & Diarium. & Demensum, dimensum, mensura stata alimenti.

planêren. Planare, complanare, explanare, planum facere.

planete. Planeta, sydus errans, stella erratica, vaga.

planét-kenner/planét-leser. Mathematicus, genethliacus, apotelesmaticus, planetarius.

pleuris. Pleuritis, pleurelis, dolor lateris acutus & pungens.

plombet. Plumbi lamina.

plebaen. Curio parochialis.

podaghel. Podagra, chiragra. *hac voce eam Saxones utuntur.*

poëte. Poëta.

poëterije. Poëtis, poëmatium, carmen.

popson/puson. Venenum, pharmacum, medicamen.

polanen, pollanen. Cornum sive acumen calceorum.

pongieren. Pugnare.

pontificael. Liber ritualis, *vulgò* pontificale.

populasse. Popellus plebecula.

portanten. Telamones, atlantes, signa virili figura, quæ in ædificijs mutulos aut coronas aut aliud quid sustinent: & Caryatides, signa consimilia atlantibus muliebri specie.

portatif. Organum pneumaticum uno folle. *quod facile transferri & portari potest.*

positif. Organum pneumaticum duobus follibus: *quod de loco ad locum transferri & poni potest.*

possesseur. Possessor.

possessie. Possessio, fundus, prædium.

possessoore. Iudicium possessionis, cautio possessoria, jus possidendi.

poſterne. Poſticum, poſtica.
poſtume. ¶ **apoſtume.** Apoſtema.
poſtille. Scholium, brevis interpretatio, *vulgò* poſtilla.
poſtuléren. Poſtulare, cauſas agere, cauſidicum eſſe, patrocinari.
potente. *vide* **Victuelie** *in Etymol.*
pragheneer. Pragenſis culter, culter confectus Pragę, civitate Bohemiæ. *Ortel.*
prandijs. Prandium.
prębende. Prębenda orum, ſacerdotum, ſacerdotis proventus: & Sportula, pecunia quotidiana, aut cibus quotidianus, ad victum ſacerdotum. *vide* **Beneficie.**
pretieus. Pretioſus, magni pretij ſeu valoris.
precis/preciſelick. Præcisè, cum compendio, abruptè & abſciſcè.
prefatie. Prefatio, prologus, exordium.
prejudicie. Præjudicium, præſumptum de aliquo judicium. & Captio. & Iactura, damnum, nocumentum.
prelact. Præſul, antiſtes ſacer magiſtratus.
prelactſchap. Pręſulatus, primatus.
preſcriptie. Præſcriptio: & Vſus & auctoritas: & Vſucapio.
preſent. Munus, donum, oblatum honorarium, donativum.
preſent-wijn. Vinum honorarium.
preſent. Pręſens, pręſto, inſtans.
preſentie. Pręſentia aſpectus, conſpectus. **In preſentie.** Coram.
preſentéren. Pręſentare, offerre, ſiſtere, exhibere, in conſpectum dare.
preſentacie. Exhibitio, editio, oppoſitus, us.
preſentacie-wijn ¶ **preſent-wijn.**
preſervéren. Conſervare, tueri.
preſervatif. Antidotum, antidotus, alexipharmacum. *vulgò* præſervativum.
preſident. Præſes, antiſtes, *vulgo* præſidens.
preſt. Pręſtò, promptus, paratus.
preſumére. Arbitrari: & Audere, arrogare, inſolescere.
preſumptie. Suſpicio præſumpta, opinio pręſumpta: & Arrogantia, inſolentia, audacia, temeritas.
preſumptueus. Arrogans, inſolens, *vulgò* pręſumptuoſus.
preſuppoſéren. Fingere, fingere ita eſſe, ponere ita eſſe.
pretext. Simulatio, ſpecies, nomen cauſæ.
pretext/pretencie. Obtentio, *vulgò* prętextus.
pretendéren. Prætendere, intendere, obtendere.
prioor. Præſul, antiſtes, cœnobiarcha, præfectus monachorum, *vulgò* prior.
prioorſche/prioorinne. Antiſtita.
priſon. Carcer, cuſtodia.
priſonnier. Captivus, cuſtodia clauſus.
privilegie. Privilegium, diploma, vacatio.
privilegiéren. Ornare privilegio, concędere privilegium, ſolvere legibus.
probéren. Probare, experiri, periclitari.
procurator. Epiſtates.
procuraterſſe. Epiſtata.
profeſſie. Profeſſio, ſtudium.
profeſſie van religie. Hierodulia.
profeſſie van religie doen. Verba ſe devoventis effari, in manum convenire antiſtitis, ſacramentum ſacræ ſodalitatis inire.
profete. Propheta, hariolus.
profetéren. Hariolari, prędicere, *vulgò* prophetare.
profetije. Oraculum, reſponſum, effata.
proffitéren/profijt doen. Proficere, profectum facere, frugem facere: & Prodeſſe.
prologe. Prologus, præfatio, prooemium.
prolongéren. Prolongare, prorogare, ducere, producere, trahere.
prolongatie. Prolongatio, prolatio, productio, protractio, prorogatio.
pronoſticatie. Prognoſticum, prædictio, augurium, auguratio, divinatio.
propice. Propitius, bonus, æquus, favens: & Aptus, idoneus.
proportie. Proportio, portio, rata portio, apta decensq; compoſitio. **Met proportie.** Pro portione & equaliter.
propoſt. Propoſitum, inſtitutum, decretum, ſtatutū, ſentētia, conſilium: & Ser-

mo oratio,narratio. **Te pzopoſie.** Ad rem:commodè,oportunè.

Pzopzietaris. Proprietarius,dominus.

Pzoſpective.j.perſpective.

Pzoſe. Proſa ſive prorſa: oratio verba ſoluta:oratio ſoluta,nõ adſtricta numeris.

Pzoteſt. Obnuntiatio.

Pzoteſt doen. Teſtari,teſtificari palàm. & Obnuntiare.

Pzoteſtéren. Proteſtari: teſtari,teſtificari palàm:& Teſtato reclamare:obnũtiare.

Pzotocol. Monitor,ſubmonitor,poſticus monitor.

Pzotocol. Protocollum: breviter & ſuccinctè à tabellione notatum: adverſaria,orum.

Pzotonotaris des Paus. Logothera, *vulgo* protonotarius apoſtolicus.

Pzouene. Præbenda,ſportula.

Pzouenſche rooſe. Roſa Alabandica.

Pzouenſch hout. Lignum in parvos vertices criſpum:vel criſpo ac intorto macularum diſcurſu variegatum.

Pzouenſche tafele. Menſa pantherina:intorto macularum diſcurſu variegata. *vulgo* Provincialis.

Pzouincie. Provincia.

Pzouinciael. Provinciæ præfectus.

Pzouiſie. Proviſio,cautio: & Copia: & Subſidium.

Pzouiſie. Decretum temporarium ſive interlocutorium magiſtratus,ſententia interlocutoria. **Momboor vp pzouiſie ghe-geuen.** Tutor fiduciarius.

Pzouiſie van koſt. Penus, penu,annona, commeatus.

Pzouiſie van ghelde. Argentarius commeatus. **Pzouiſie doen.** Præparare cibos, ligna & cætera neceſſaria: congerere penum,*&c.* **Pzouiſie doen van ghelde.** Argentum comparare, præparare pecuniam, rem numariam curare.

Pzouiſie van ſout. Annona ſalaria.

Pzouiſioael. Fiduciarius,precarius.

Pzouiſoor. Cenſor eccleſiaſticus,procepiſcopus.

Pzublick. Publicus:& Publicè.

Pzublicatie. Editio, divulgatio,promulgatio,publicatio.

Pzublicéren. Edere, vulgare, divulgare, promulgare,palàm facere,publicare.

Pzulpit. Pulpitum,ſuggeſtus,ſuggeſtum.

Pzulver. Pulvis.

Pzulvéren/pzulveriſéren. Pulverare,diſpulverare,in pulverem redigere.

Pzurge. Purgatio ſive dilutio criminis culpę amotio. **Sich ter pzurghe ſtellen.** Se purgare,expurgare ſe à criminis ſuſpicione,ſeq; innocentem probare, depurgare ſive diluere crimen, demoliri culpam de ſe.

Pzurgéren. Purgare,depurgare,expurgare, & Piare,expiare,luſtrare.

Pzurgatie. Purgatio,expurgatio,& Medicamẽtum catharticum medicamentum ventriſluum, quod alvum dejicit: purgatio cathartica.

Pzuſon/pzopſon. Venenum.

Pzutoor/butoor. Ardea ſtellaris. *vulgo* butorius,botaurus: & Putorius,ictis: muſtelę genus putidum & fœtidum: *quod* **biſſe** *ſive* **fiſſe** *Teutonicè dicitur.*

Quadraet. Quadratus: & Quadrum, quadrangularis,quadriformis.

Quadraet aſpect der planeten. Aſpectus terragonus.

Quadran. Horologium ſciatericum,ſolarium. & Regula,norma. & Pixis nautica. *vulgo* quadra,quadrans.

Quadruplyche. Triplicationis depulſio, reſponſio rei ad actoris triplicationem.

Qualitept. Qualitas, habitus, forma, & Perſona,& Conditio.

Quarene.j.carene.

Quarriere.j.carriere.

Quartepne. Febris quartana, quadrimi circuitus febris.

Quaterne. Quaternio.

Quatertemper/ quatertemper dagben. Quatuor temporum jejunia, triduana jejunia quatuor anni temporibus.

Querelie. Controverſia,jurgiũ,diſſidium contentio,lis:jurgium,cauſa,ſimultas.

Queſtie. Quęſtio. & Controverſia, lis contentio,altercatio,cauſa.

Quid pro quo. Antiballomenon: pharmaci unius in alterius deficiẽtis locum substitutio.

Quinancie. Cynanche, synanche, angina.

Quinckennelle. Quinquennalis dilatio: prorogatio in quinquennium. (tio.

Quinterne.i.catarre. Catharrus, distilla-

Quinterne. Instrumentum musicum. *vulgò* quinterna.

Quote. Quota pars, symbolum. & Taxatio, æstimatio.

Quotiséren. Ratam partem, vel symbolum exigere.

Quotéren. Præcidere, designare quotum quemque articulum, quotum quodque caput oppugnare velit litigator. *vulgo* quottare.

R

Rabarber. Radix Barbara, rha, rheon, rhaponticum, rhacoma, rhecomo. *vulgò* rhabarbarum seu rheobarbarum.

Rabat. Decessio de summa. *vid. Etymol. g.*

Rabattéren. Detrahere, dimittere vel remittere de summa.

Racoutréren. Interpolare, instaurare, concinnare, reficere.

Rapiamus. Farrago, diversarum rerum commistio.

Raffuiéren. Purgare, repurgare, perficere sal, argentum, *&c.*

Rape/radie. Radius.

Rapéren. Delere, circumscribere, expungere, eradere.

Rancheur/rancune. Odium, simultas.

Rapas/repas. Vicus, pagus.

Rappel. Revocatio, evocatio ad superiorem judicem.

Rapport. Reportatio, relatio, renunciatio, elogium. **Valsch rapport.** Crimen, criminatio, detractio.

Rapport doen. Renunciare.

Rapportéren. Reportare, referre.

Rapporteur. Renunciator, enarrator. & Commentator, expositor causę sive litis,

Rate. Rata portio. **Na rate.** Pro rata, pro parte rata habita ratione proportionis, pro rata portione.

Ratificéren. Ratum facere, firmare. & Ratum habere.

Ravelingh.i.contrescharpe. Sepimẽtum militare aggere & fossa circumdatum ante muros sive portas, promurale, antemurale, vallum antemuranum, *I. Lips. ex Am. Marcell.*

Real. Drachma Attica. *vulgò* Numus regalis, regale numisma.

Reael. Regius, regalis, basilicus. & Magnificus. & Liberalis: & Sincerus, ingenuus, candidus.

Reaelick. Regiè. & Magnificè. & Liberaliter. & Sincerè.

Rebel. Rebellis, contumax, perduellis, qui à republica defecit.

Rebel zijn. Rebellare, rebellionem facere, à republica deficere vel desciscere.

Rebellie. Rebellio, contumacia, perduellio, defectio.

Rebelléren. Rebellare.

Recapitulatie. Anacephalæosis, epilogus, peroratio.

Recapituléren. Capita rerum summatim repetere.

Receptie. Acceptilatio.

Recept. Pharmacum.

Recerce. Inquisitio, disquisitio.

Reciproke. Reciprocus. & Mutuus.

Recoléren de gye-tuygen. Testes revocare, repetere.

Recommandéren. Commendare. **sich recommanderen aen yemanden.** Salutem alicui nuntiare, vel annuntiare, impertire alicui salutem. & Se suaq; alicui commendare.

Recommandatie. Commendatio, literæ commendatitię, salus.

Recompense. Pensatio, pensitatio, compensatio.

Recompenséren. Pensare, pensitare, compensare, rependere, repensare, remunerare, paria facere, retribuere.

Reconciliéren. Conciliare, reconciliare, reducere in gratiam.

Reconventéren. Referre litem, judicium, actionem.

Reconventie. Relatio actionis, petitio mutua. *vulgò* reconventio.

Recours. Refugium, subsidium.
Recouvréren. Recuperare.
Recouvrement. Recuperatio, reparatio.
Recreantie. Vindiciarum præjudicium, vindiciæ, vindiciæ temporariæ, fiducia, possessio fiduciaria.
Recreatie. Oblectamentum, oblectatio, animorum remissio, laxatio, relaxatio, recreatio.
Recreatif. Iucundus, jocosus, festivus, amœnus.
Recreéren. Oblectare, reficere, recreare.
Rectoor. Rector, gubernator.
Rectoor van de schole. Gymnasiarchus, gymnasiarcha, moderator vel gubernator ludi, scholæ, academiæ.
Redit. Repetitio iteratio. *q.d.* redictum.
Redresséré. Erigere: & Reponere: & Corrigere, emendare.
Reële executie. Præsens exsequutio, exsequutio juris subitaria.
Reëlick. Re ipsa, ipso facto.
Referendaris. Relator, enarrator, expositor causæ.
Reformréren. Reformare, vertere in meliorem statum, in ordinem ac statum decorum restituere.
Reformatie. Reformatio, censura, subscriptio censoria.
Reformateur. Censor, morum magister, disciplinæ magister.
Refusséren. Abnegare, denegare, recusare, refugere, detrectare.
Regael./reael. Regius, *&c.*
Regael papier. Charta regia, Claudiana, Imperialis, macrocolum, charta major.
Regaelick. Regificè, regiè.
Regard. Aspectus, conspectus, respectus, circumspectus, us, obtuitus, obtutus, inspectio, ratio, cura.
Regard nemen. Adspicere, observare, animadvertere, considerare.
Regent. Rector, moderator, præceptor. & Gymnasiarchus.
Regente. Rectrix, moderatrix.
Regéren. Regere, gubernare, moderari.
Regiment. Regimen, gubernatio, moderatio, regnum, principatus.
Regiment van ooghs-volck. Legio. *vulgo* regimentum.
Reginnent hebben. Potiri rerum.
Regiment-heer/regiment-meester. Censor, magister disciplinæ, magister morũ.
Register. Catalogus, matricula, elenchus propriorum nominum, album, commẽtarius, commentarium, codex rationalis & Regestum, tabulæ. *vulgo* registrum.
Register van den hoop-dagh. Tabulę auctionariç.
Register. Elenchus, index libri, syllabus.
Registers. Tabulę, perscriptiones, regesta, literæ publicæ, *vulgo* registra.
Registers van ooghelen. Pleuritides regulæ regulæ laterales.
Registréren. In commentarios referre, redigere in acta vel in codicem, redigere in tabellas, redigere in literas publicas, adscribere, referre in tabulas, in librum.
Register-klerck. Librariolus, amanuensis, commentariensis.
Repu/repnken/repnaerd/ renaerd. Vulpes.
Relaes. Oratio, sermo, narratio, relatio, relatus, us, renuntiatio.
Relaes doen. Orationem habere, orare, narrare, recitare.
Relatéren. Referre, recitare, narrare.
Relaxéren. Relaxare, remittere.
Relief/relef/relefve. Reliquiæ cœnæ vel prandij, analecta.
Relef. Honorarium quod novus vasallus patrono introitus causa largitur, *vulgo* relevium.
Relevéren. Relevare. **Sich doen relevéren te hove.** Diplomatis privilegio allevari, litẽ diplomate interpellare, causam repetere impetrato diplomate, retractare causam codicillari venia, diplomate litem sarcire, petere restitutionem in integrum.
Relevéren de partije. Actionem restituere, restituere eum qui causa ceciderat, in integrum restituere.
Relevéren sijn appellatie. Appellationem exercere, provocationem denuntiare provocato & judici à quo ad curiam

appellatum est, diem judici dicere ob rem perperam aut iniquè judicatam, & eum ad curiam diplomate provocare secundum quem judicatum est.

Relevement van t'hof. Restitutio diplomatica, restitutio in integrum.

Relief. i. releef. Analecta.

Religie. Religio, pietas. (pius.

Religieus. Religiosus, religionis cultor,

Reliquie. Reliquiæ, arum.

Remonstrére. Commonstrare demonstrare, proponere, significare, ostendere.

Remonstrancie. Demonstratio, judicium.

Remburséren. Præstare quod factum est, impensæ refundere.

Remedie. Remedium, medicina, antidotum antidotus, medela, salus.

Remedie. Sacoma, ponderis aureorum nummorum supplementum.

Remediéren. Mederi, medicinã adhibere, remedium ferre, consulere, providere.

Remis. Impunitas, venia errati, remissio, *apud Ecclef*

Remis gheven. Eximere noxæ, pænam remittere, gratiam criminis facere. *vulgò* remissionem dare.

Remis-brief. Codicilli veniales.

Rempart. Munitio, munimentum, vallum acclive, promurale, antemurale.

Remonstréren. Monstrare demonstrare, commonstrare, indicare, ostendere, proponere, significare, declarare, probare, docere, monere, suadere.

Remonstrancie. Demonstratio, significatio, declaratio, indicium, probatio, documentum, admonitio.

Rencontre. Offensio, occursus.

Rencontréren. Offendere, occurrere, occursare, obviam fieri.

Renonciéré. Renunciare, negare abnegare, ejurare, desistere, abdicare, abrogare.

Renvoy. Remissio, relegatio, trãslatio fori.

Renvoyéré. Remittere, relegare, trãsferre.

Reparéren. Reparare, reficere, resarcire, instaurare, præstare detrimentum.

reparatie. Reparatio, refectio, instauratio.

Repas/rapas. Pagus, vicus, viculus.

Repas. Pastus, refectio,

Replijcke. Iteratio, repetitio, replicatio.

Replijcke. Replicatio, contradictio, actoris responsio ad rei exceptionem, actio secunda.

Replicéren. Replicare, referre, repetere, iterare. & Refutare.

Repraesalie. Androlepsia, clarigatio, pignoratio, violenta repetitio: *vulgo* represalia

Representéren. Repræsentare, in conspectu, in oculis, ante oculos ponere, exhibere, proferre in medium: & Agere: & Imitari.

Reproche. Exprobratio, opprobrium, objectatio, refutatio.

Reprocheéren. Exprobrare, improperare, refellere, refutare, infamare, arguere, ignominiæ aut criminis coarguere: & Testes rejicere.

Republijcke. Respublica: & Politia.

Reputatie. Æstimatio existimatio, dignitas, auctoritas, fama, bona fama, nomen.

Requeste. Libellus, postulatum libellare, libellus supplex: & Postulatus, postulatio, postulatum, petitio, imploratio, rogatio, preces principi oblatę.

Request-meester. Magister libellorum, prętectus libellis supplicibus.

Reserveren. Reservare, asservare.

Reservoy. Secluforium, recluforium, piscium, nassa.

Residentie. Habitatio assidua, assiduitas, assiduum obsequium vel ministerium.

Residéré. Habitare, domicilij sedem figere: & In assidua esse functione.

Resignéren. Resignare, abdicare se ultro, per manus alicui tradere munus aut sacerdotium: & Ejurare.

Resignatie. Ejuratio.

Resistentie. Resistentia, repugnantia, obstaculum.

Resistéren. Resistere, obsistere, repugnare, obstare.

Resolvéren. Resolvere, discutere, decernere, statuere, constituere, concludere, definire, determinare, discutere, deliberare.

Resolutie. Definitio, decretum, statutum, sententia.

Resozt van recht. Iudicatus, conventus, us. *vulgo* resortitio, resortitium.

Resozteren. Accedere: & Resortiri, jura petere, cadere sub judicium. **Resozteren onder Antwerpen.** Cadere sub judicium senatus Antwerpiensis, jura petere à senatu Antwerpiensi.

Respect. Respectus, consideratio, ratio, observatio.

Respect hebben. Spectare aliquem, rationem alicujus ducere vel habere.

Respectivelick. Vltro citroque, ut utrique est consentaneum.

Respondat. Fidejussor, consponsor, adpromissor, confirmator, sequester.

Respondentie. *i.* **correspondentie.**

Restituéren. Restituere, reddere.

Restooz. Restitutio.

Restooz doen. Restituere, reddere.

Restrictie. Moderatio, prescriptio, præscriptum.

Retozijcke. Rhetorica, ars benè dicendi.

Retozijsijn. Rhythmicus poëta, rhythmicus rhetor.

Retractêren. Retractare: & Recognoscere. & Recantare, palinodiam canere, revocare. & Delere.

Retret/retrept. Receptus, us.

Revence/revanche. Repetitio lusus, certamen revincendi causa instauratum: certaminis sive lusus repetendi copia.

Revengie. Vindicta, ultio.

Reverentie. Reverentia, observantia, honos, honor, cultus, genuflexio.

Reverentie doen. Venerari, revereri, colere, observare, genuflectere, habere honorem, afficere honore.

Reversale. Reciproca cautio.

Revocêren. Revocare, retractare, mutare quod factum aut dictum est, infectum facere quod factum est.

Revelatie. Revelatio, prophetia, cælitus vel divinitus oblata species, apocalypsis

Revisie van t'proces. Recognitio rei judicatæ, judicium instauratívum, litium postliminium rei.

Revisoor. Arbiter honorarius, ab utraque parte constitutus.

Revolte Revolutio. & Defectio, ad hostes transitio, turba, tumultus.

Revoltêren. Revolvere, invertere. & Ire in defectionem, rebellionem facere, ad adversarios transire.

Revolutie. Replicatio, circulus, orbis, rotũdus ambitus, cõversio, *vulgo* revolutio.

Revolutie der sonnen. Solis conversio, decursus, recursus.

Rigeur. Rigor, severitas.

Rigoreus. Inclemens, præfractus, severus, durus.

Rigoreuselijck. Acerbè, acerrimè, duriter, inclementer, severè, rigidè.

Rijvêren den naegel. Clavum obtundere.

Robijn/rubijn. Carbunculus, pyropus, lapis ignei flammeive coloris.

Robijn-sack. Æruscatio, mala ars qua pecuniæ corraduntur: præstigiæ: gemmarum mangonium: & Mendicatio, mendicabulum. *q. d.* saccus carbunculorum adulterinorum.

Rondelle. Parma, orbis cavus.

Rongnie. Scabies.

Rubijn. *i.* **robijn.**

Rubrijcke. Rubrica, terra rubri coloris, minium.

Rubrijcke. Miniata litera, scriptura rubea; & Titulus.

Ruine. Ruina, casus: & Exitium, excidium, pernicies.

Ruinéren. Everlere, pervertere, excindere; demoliri, perdere, vastare.

Rustier. Rusticus, agricola.

S

Saccagêren. Depopulari, prędari, depręda ri, diripere.

Saccagie. Depopulatio, direptio.

Sackeboet. Tuba ductilis.

Sacre/sacret. Falco sacer, sacellus, hierax, aquila leporria, melanaëtus, valeria, accipiter Cretensis Buteo, treorchis. *ut putat P. Bellon.*

Sacrament. Mysticum sacrum: sacramentum, *apud Eccles.*

Sacrament huysken. Sacrarium.

Sacrificie. Sacrificium, immolatio, hostia, victima, piaculum.

Sacri-

ſacrificie doen. Sacrificare, immolare.
ſacriſtije. Sacrarium, ſáctuarium, adytum.
ſacriſtije/ treſorije. Cimeliarchium ſacrũ.
ſacriſtij-meeſter. Sacrarius, hierophylax, hierophanta, cuſtos ſacrorum, myſtagogus. *vulgo* ſacriſta.
ſaffer. Lapidis genus, unde color cæruleus conficitur.
ſaffier. Sapphirus, ſyrtites. & Cyanus, gemma colore cęruleo.
ſaftier/ ſavetier. Sutor veteramentarius, ſuppactor, cerdo.
ſaillje. Saltus.
ſaillje. Eminentia, projectum, podium.
ſaiſine. Manus injectio. & Poſſeſſio.
ſaiſineren. Manum injicere, occupare, apprehendere.
ſalade. Caſſis, galea.
ſalaris. Merces, præmium. *vulgo* ſalarium.
ſalette. Aulula, cœnatio.
ſalamander. Salamandra.
ſalomons ſeghel. Polygonaton, ſigillum Salomonis, *herba genus.*
ſaluatie. Contradictorum diſſolutio. (tio.
ſaluatie van bzieve. Tabularum confirma-
ſaluatie van ghe-tuyghen. Exornationes & commendationes teſtium.
ſaluatie gheven. ſ. ſaluéren.
ſaluéren. Servare, ſalutem dare, cuſtodire, ſalvum facere.
ſaluéren/ ſaluatie gheven. Argumentis refellentibus auctoritates reſcribere, maledicta probroſa in teſtes diluere, fidem teſtium calcatam obtritamq; ſublevare, teſtes & teſtimonia confirmare, contradicta diſſolvere, teſtium vel teſtimoniorum obtrectationibus reſcribere.
ſalupt. Salus.
ſalupt. Salutianus, genus aureæ monetæ.
ſamblancie ſ. ſemblancie.
ſandael. Sandalium.
ſappine. Tyrrhenicum ſive Hetruſcum ſandalium, *crepida genus, Italis & Hiſpanis uſitatum, edito admodum ſolo vulgo* ſappinus.
ſardijn. Sarda, trichia, trichis. *genus piſciculi.*
ſarpcliere. Segeſtre, involucrum.
ſater. Ratis.
ſaturnus. Plumbum *dicitur chymiſtis.*
ſaveraerd. Condimentum.
ſavetier. ſ. ſaftier.
ſavope. Braſſica Sabauda. *vide Nomenclat.*
ſavooz. ſ. reſervooz.
ſaube conduyt. Commeatus tutus & liber, fides publica interpoſita, interpoſitio fidei publicę, pactum tranſitionis. *vulgo* ſalvus conductus.
ſaube-conduyt geven. Recipere aliquem in fidem publicam, alicui tutum commeatum concedere.
ſaube-conduyt bzief. Diploma tuti & liberi commeatus, ſymbolum.
ſaube-garde. Clientela, tutela, protectio, fides libera & tuta, publica cuſtodia. *vulgo* ſalvagardia. **In ſaubegarde ſich ſelven geven oft ſtellen.** Dare ſe alicui, dare ſe in alicujus clientelã, commendare ſe alteri in clientelam: in cuſtodiam alterius ſe tradere, conferre ſe in fidem & clientelam alicujus.
ſcandaliſéren. Offendere aliquem. & Culpæ damnare aliquem, exprobrare culpam alicui.
ſchappéren. Aufugere, effugere.
ſchapulare. Capitium exomis, collobium, veſtis ſcapularis. *vulgo* ſcapulare.
ſcharpe. Anteris, tibicen.
ſchiatica. Iſchias, iſcion, iſchiadicus morbus coxarius, ſive coxendicus morbus.
ſchrijftozis. Theca calamaria. *vulgo* calamarium.
ſchrijfture. Scriptura.
ſchrijfture in recht. Libellus.
ſchrupel. Scriptulum, ſcripulum. & Scrupulus. & Religio.
ſchrupuleus. Scrupuloſus. & Religioſus.
ſebeſten. Myxa, myxarra. *vulgo* ſebeſten, fructus arboris inſtar pruni.
ſee. Vinum Hiſpanienſe.
ſecours. ſ. ſecours.
ſecrét. Clandeſtinus, clanicularius. & Secretum, arcanum, abditum.
ſecrét. Latrina.
ſecrete plaetſe. Abditum, receſſus, locus ſecretus.
ſecreten raed. Privatum conſilium, ſanctius

ctius interiusque consilium, intimum consilium, intimus senatus.

Secret man. Homo arcanus, qui quæ audit, tacet: taciturnus.

Secretaris. A secretis, ab aure, ab epistolis, amanuensis curiæ, scriba curiæ, civitatis, principis, magistratus, *vulgo* secretarius, auricularius.

Secretelick. Abditè, celatim, clàm, clanculum, secretò.

Secte. Secta, hæresis, factio.

Seduar/sedoar. Zeduaria, zerumbeth.

Semblancie. Vultus, facies, species, similitudo, forma, simulacrum.

Semblancie maecken. Simulare.

Semibreve. Nota Musices constans unica mensura. *vulgo* semibrevis.

Semifuse. Decima sexta pars mensuræ musices, nota quæ celerrimè canitur, & binis uncis designatur: *vulgo* semifusa, semifusilis.

Semiminime. Nota musica designans quartam mensuræ partem.

Senaet. Senatus, curia, ordo amplissimus.

Sentẽtie. Sententia. & Iudiciũ. & Censura.

Sententie geben. Sententiam pronuntiare, judicare.

Sentinelle. Excubiæ, vigiliæ, primæ excubiæ, excubitor exstans, statio, stationes. *à* sentiendo. *Iust Lipsi.*

Sequester/sequester hand. Sequester, sequestra manus. **Stellen in sequester hand.** Sequestrare, deponere sive seponere apud sequestrũ, sequestro deponere rẽ controversam, rem dare sequestro.

Sermoon. Sermo, concio, oratio populum.

Sermoonen. Concionari, concionem habere, orationem habere, coram populo verba facere.

Serboor/reserboor. Secluforium piscium.

Sider. Sicera, vinum è pomis factitium.

Siegie. Sedes: & Obsidio.

Signael. Signaculum, signum, nota.

signature. Signatio, sigillatio, subsignatio.

Siguet. Signum: & Annulus signatorius, annulus sigillaris, gemma uda: *Iuvenal.*

Silgieren. Consumere.

Simonije. Ambitus rerum sacratum nundinatio rerum ecclesiasticarum, *vulgò* Simoniæ.

Sindael. Sindon.

Siment.j. Ciment. Signinum.

Simplicist. Herbarius.

Sinjoor. Dominus, princeps. *q.d.* senior.

Sinjoorije. Ditio, dominatus, dominatio dominium, principatus.

Sinober. Sinopis, sinopica rubrica, sinopicum minium.

Sis/sijs/sijse. Sex, senio, latus tesserę ostendens puncta.

Sisepne. Quarta uncię pars.

Soccoers. Suppetiæ, subsidium, auxilium

Soccoers doen. Subvenire, opem ferre opitulari.

Sodomijt. Pęderastes, pædicator. *vulgo* Sodomita.

Sol. Aurum *chymistis dicitur.*

Solaes. Solatium, solamen, levamen.

Solagêren. Levamento esse, collevare, levare laborem alicui: & Oblectare.

Sinople. Color viridis in armis sive scutis equitum.

Soldaen. Supremus princeps. *Arabicè* citur *vulgò* Sultanus.

Solicitêrẽ. Solicitare, urgere, instare, pesequi, curare, deposcere, agere.

Solicitêrẽ een proces. Causam procura

Soliciteerder van processen. Causarum curator, pragmaticus, sequester, institor

Smalte. Gemmæ factitiæ genus, quo nuli & alia vasa aurea ornantur.

Smaraude.j. emeraude.

Solaes. Solatium, solamen, levamen, levamentum.

Solagêren. Solari, solatio esse, levamen esse, levare laborem, dolorem alicui.

Solvent zijn. Solvendo esse, debita solvere posse.

Somme. Summa, *&c.*

Sommarie. summa, summarium, capu argumentum, periocha.

Sommêren. In summam redigere, summam conficere, colligere.

Sommêren. Citare, interpellare, in jvocare, denuntiare judicium.

Som

ɪmmeren een ſtad. Deditionem indicere, poſtulare urbem tradi.

ɪmmatie. Denuntiatio.

ɪmmelier. Promus, cellarius, œconomus domus.

ɪnet. Carmen, cantio.

ɪzcotte. Palla, pallium muliebre, veſtis muliebris ſuperior.

ɪtijl. i. **ſubtijl.**

ɔbereɪn. Præcipuus, eximius, ſupremus, ſummus, ampliſſimus: & Quæſtor parricidius, quæſitor, ſummus capitalium rerum vindex, *vulgo* ſupremus balivus.

ɔbereɪnſchap. Summum imperium.

ɔeciael. Specialis, peculiaris, privatus, ſingularis: & Inſignis, egregius, præcipuus.

ɔeciaelijck. Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, nominatim.

ɔzecificéren. Deſignare: & Præcidere.

ɔinette. i. **claveciмbel.**

ɔitael/ſpitel. i. **hoſpitael.**

ɔuadzon. Turma, caterva, agmen quadratum.

ɔuinancie. Angina, cynanche, ſynanche, inflammatio faucium præfocando enecans, *vulgo* ſquinancia.

affier. Stator, apparitor: & Strator, anabolens, circumpedes, ſervus qui herum in equum ſuſtollit & ſtapedum curam habet.

atuɪt. Statutum, dogma, decretum, ſenatuſconſultum, ſcitum, conſtitutio, lex.

eccade. Vallus, vallum, ſeptum, clauſtrum è ſudibus & palis.

ijl. Stylus, vena, formula, ritus, mos.

ijl van t hof. Iuriſdictionis forma, & uſus fori.

ipuléré. Stipulari, inſtipulari, reſtipulari.

ɪpulatie. Stipulatio, ſponſio.

occade. Sica.

udéren. Studere, literis operam dare, Muſarum caſtra ſequi.

udent. Studens, ſcholaſticus.

udoɔɪ. Muſæum.

ſubdiaken. Hippodiaconus, *vulgo* ſubdiaconus.

ſubhaſtatie. Auctio, auctio haſtæ, haſta.

ſubijt. Subitus, ſubitaneus, repentinus, improviſus.

ſubitelick. Subitò, repentè, repẽtinò, confeſtim, de improviſo, ex tempore.

ſubmittéren. Submittere, ſubdere, ſubjicere: & Permittere ſe judicio alterius.

ſubſtantie. Subſtantia, natura, eſſentia.

ſubſtituéren. Subſtituere, ſubrogare, ſufficere.

ſubſtitut. Subſtitutus, vicarius.

ſubſtitut in de ſchole. Hypodidaſcalus.

ſubtijl. Subtilis, argutus, exilis, tener, tenuis, tenuiculus: & Sagax, induſtrius, acutus, callidus, perſpicax, prudens, ingenioſus, ſolers.

ſubtijlheyd. Subtilitas, machinæ, ſolertia, argutia.

ſubtijlick. Subtiliter, ſolerter, argutè, ingeniosè, peracutè.

ſucceſſeurs. Poſteri, hęredes.

ſucceſſie. Hęreditas, ſucceſſio hęreditaria.

ſuccours. i. **ſoccours.** Suppetię.

ſufficient/ſuffiſant. Sufficiẽs: & Idoneus.

ſufficient. Aſſiduus, locuples, ſufficiens, ſatis commodus.

ſuffragaen. Epiſcopi vicarius, initiator, chorepiſcopus. *vulgò* ſuffraganeus: *à ſuffragando, hoc eſt, auxiliando.*

ſuperintendent. Rector, gubernator, præpoſitus.

ſuppine. i. **ſappine.**

ſuppliant. Supplicans, ſupplicator, ſupplex poſtulator. (ſupplex.

ſupplicatie. Poſtulatio, libellus, libellus

ſupplicéren. Supplicare.

ſuppoɔt. Adminiculum, ſuffragatio, favor.

ſuppoɔtéren. Sufferre, ferre.

ſuppoſitoɔie. Balanus glans: id quod ſedi immittitur ad deducendam alvum. *vulgo* ſuppoſitorium.

ſuppoſt. Subditus. *q. d* ſuppoſitus.

ſurcotte. i **ſoɔcotte.**

ſurplis. Veſtis linea religioſa. *vulgo* ſuperpelliceum.

ſurplus. Reliquum, ſuperfluum, quod ſupereſt, auctarium.

ſurpɔiſe. Deprehenſio, captio, oppreſſio inopinata.

Sourceancie. Quies, cessatio, dilatio.

T

TAbernakel. Tabernaculum, ędicula.

Tamarischboom. Tamarix, tamariscus, murica.

Tantafaire. Ardelio, homo inquies.

Tasséren. Vim inferre, violenter extorquere.

Tassériнghe. Vis, violentia, concussio, violenta exactio.

Taxe. Taxatio, ęstimatio, pretium, indicatio, indicatura.

Taxéren. Taxare, æstimare. & Taxare, carpere, reprehendere, perstringere.

Taxéren de costen. Sumptus æstimare, rationes inire in lites expensorum, rationem sumptuum lites inire, rationes scripturarias litium inire & arbitrari, litis inspectæ & expositæ, justa ęstimare.

Tempel. Templum, fanum.

Tempoziséren. Tempori servire, tempori cedere, uti foro.

Teneur. Tenor.

Teneur. Contentum in diplomate, argumentum.

Teneur. Occentor: qui medium inter succentorem & cantorem servat tenorem. & Cantilenæ vox media, cantilenę relationis fundamentum.

Tentéren. Tentare, pertentare.

Tęratie des duyvels. Impulsus dęmonis.

Tergie. j. tregie.

Tercelet. j. tiercelet.

Terme. Terminus. & Status, fors, casus.

Termijn. Terminus.

Termijn. Vocabulum, verbum. **Al met eenen termijn sprękę.** Loqui ijtdē verbis.

Terminéren. Terminare, finire.

Testament. Testamentum, testimonium extremæ voluntatis, tabulæ ultimę.

Testament-schrijver/notaris. Testamētarius, scriba qui ultimi elogij voluntatem adnotat.

Testamentair. Hæres fiduciarius, fidei cōmissarius, qui velut per fiduciā hęreditatem suscipit, alteri traditurus, curator testamenti, exsequutor testamenti.

Testateur. Testator, legator, qui testamentum facit.

Testoen. Numi argentei genus. *vulgò* te
sto, testonius, dormitor.

Text. Contextus, lectio authoris.

Text van de wet. Scriptum legis.

Tiercelet/tercelet. Falco mas. *vulgò* tricel
lus, trizolus, tertiolus, tercellinus.

Tinture/wijn-tint. Vinum atrum, rubeu

Tiran. Tyrannus.

Tirannije. Tyrannis.

Tirannisch. Tyrannicus.

Titel. Titulus, epigraphe, index, inscriptio & Nomen.

Titel. Apex literarum. & Punctus.

Titel. Nota, compendium lectionis a
scripturæ, apex abbrevians, nota com
pendiaria.

Titel vā eere. Titulus, nomē, laus, dignit

Titel. Ius, auctoritas, tituli auctoritas.

Tōbe. Tymbus, tumulus, bustū, arca, um

Tercelet. j. tiercelet.

Torbel. j. turbel.

Torment. Tormentum, torsio, crux, cr
ciatus, supplicium.

Tormentéren. Torquere, cruciare, ver
re, affligere.

Tortijse. Funale, facula, tæda, fax ex co
tortis funibus.

Torture. Tormentum, quæstio, fidiculæ.

Tractéren. Tractare, agere: & Accipere

Tractaet. Tractatio: & Actio. & Op
liber, lucubratio.

Tractaet. Fœdus, pactum, conventio.

Tractaet van peys. Actio de pace.

Traffijcke. Commercium, mercatus, me
catura, negotiatio, commutatio.

Traffickéren. Commercari, negotiari
commutare.

Tragie. j. tregie.

Translatêren. Transferre, vertere.

Transport. Transportatio, translatio. &
Mutatio. & Trāsscriptio, transscriptum
jus transscriptitium.

Transportéren. Transferre, transportare
mutare. & Transcribere.

Travalie. Labor, nisus. & Statumen.

Travaliéren. Laborare, opus facere, pœ
nas dependere, operā dare: & Fatigare
infest

infestare, inquietare, vexare, exagitare.
trebuchet. Trutina momentana.
tregie/tragie/tergie. Tragemata, bellaria, hypotrimmata, bellaria arida ex saccaro & aromatibus.
trepan. Trepanum, terebrum, modiolus, terebellum.
trepanéré. Terebrare, pertundere craniū
tresoor. Thesaurus.
tresorier. Quęstor. *vulgò* thesaurarius.
treve. Inducię. *vulgo* treuga.
tribupt. Tributum, vectigal, census.
triéré. Legere, eligere, seligere, segregare.
trio. Concentus trium vocum.
triomfe. Triumphus.
triomffant. Triumphans, ovans.
triomffantelick. Instar triumphantis.
triomféren. Triumphum agere, triumphum ducere.
tripe. Intestinum. *vide* Trijpe. *in Erym.*
tripliicke. Exceptionis rei depulsio, responsio actoris ad secundam rei defensionem sive duplicationem, vel instantia petitoris tertia, actio tertia.
troeble. j. turbel.
troepe. Turba, grex, globus hominum multitudo.
troon. Thronus, solium.
tulipa. Lilio-narcissus.
turbant. Tiara, cidaris, ornamentum capitis ex longa & subtilissima vel linea vel serica tela in globi aut sphærę formā conglomeratum sive conglobatum.
turbel. Turba, turbatio, perturbatio, tumultus: & Turbidus, turbatus, conturbatus, commotus.
turbelen. Tumultuare, turbare.
turkois. Iaspis, aërizusa, iaspis Caspia, eranus, cyanos, lapis turcinus, turcini sive cęrulei coloris.
turtel. j. titel.

Vacantie. Vacatio, intermissio, cessatio
Vacantie. Ferię solennes.
Vacantie bā recht. Iustitium, dies nefasti, ferię, dies otiosi, tempus quo negotijs forēnsibus & juri dicundo supersedetur.
vacatie. Ars, professio, artificium, studium, opera. & Operæ præstitę merces.
Vacêren. Vacare, vacuum esse.
Vacêré. Vacare, operā dare, obire munus.
Vagabond. Vagus, vagans, erraticus, erro, qui sedem stabilem & domicilium certum non habet. *vulgo* vagabundus.
Valeur. Valor, pretium, ęstimatio.
Valiant. Validus, strenuus, bellicosus, armipotens.
Valvasseur/vavasseur/vavaseur. Valvasor, vavasor. *vulgo* Nobilis qui summæ coércitionis jus habet. Vir nobilis, qui proximum locum post Baronem tenet, qui à Duce, Marchione, Comite aut Capitaneo plebem plebisve partem accepit, qui summæ coércitionis, sed non nundinarum & mercatus jus habet. *Guillel. Camd. Sigonius, Butelerius.*
Valuarie. Valor numi.
Vantêren. Venditare se, jactare se, sibi tribuere, vēdicare, de se magnificè loqui.
Vassael. Cliens, fiduciarius, possessor fundi inferioris, beneficiarius, possessor prędij clientelaris.
Vassalaegie/vassaelschap. Clientela.
Vavasseur. j. valvasseur.
Vendue. Venditio, auctio.
Vengeancie. Vindicta, ultio.
Venison. Ferina, cervina, aprugna caro.
Venoose. Cucurbita, cucurbitula. *vulgo* vētosa.
Venus. Cuprum *dicitur Chymistis.*
Venus dierken. Lepida puella: & Scortillum.
Venus jäcker. Perditè amās: & Scortator.
Venus peper. Pirū venereum, coloratum.
Verangene. j. melansse. Melangenum.
Verbael. Causæ oratio.
Verbaelick. Verbo, ore.
Verbaliséren. Causam verbis sive ore agere non scripto.
Vergier. Viridarium.
Vergieren/gangieren. Vasa metiri, mensuram vasis designare, dolia dimetiri virgis. *Germani* visieren *dicunt.*
Vergierder. Mensor doliorum.
Verificêren. Convincere.
Verêxen. Vexare, exagitare.

Vice-ammiracl. Vicarius archithalassi, legatus præfecti maris: qui vicarius præfecti maris vices agit.

Vice comte. Procomes.

Vice-roy. Prorex, qui regis vice res ipsius administrat, eique vicariam operam præstat: & Interrex, qui regis defuncti vices implet.

Victalie. Commeatus, annona militaris, cibaria.

Victalier. Macellarius.

Victaliéren. Commeatum sive annonam suppeditare exercitui.

Victorie. Victoria, trophæum, palma, triumphus.

Victorieus. Victor, compos victoriæ.

Vignetten. Acanthi, volutæ, helices, encarpi, frondes fructuariæ, thyrsi. *q. d.* viticulæ.

Vigeur. Vigor, nervositas.

Vigilie. Funeralia, cantus feralis, mortualia, justa funebria, justa funeralia. *vulgo* vigiliæ mortuorum.

Vigilie/vigilie-dagen. Feriæ præcidaneæ. *vulgo* dies vigiliarum.

Vigilie van den Kerst-dagh. i. Kerst-avond. Pridie natalis Domini.

Virginael/pinet. Monochordum, clavecymbalum. & Virginale. *vulgo* Instrumentum musicum virginibus frequens.

Visibel. Aspectabilis.

Visioen. Visio, visus, visum, phantasma, spectrum.

Visitéren. Visitare, visere, invisere, obire, perlustrare, inspicere.

Vitriol. Chalcanthum, atramentum sutorium.

Vivandier. Cupedinarius, macellarius, annonarius.

Vnie. Concordia, conciliatio. *vulgo* unio.

Vniéré. In unum conducere, congregare.

Vniversiteyt. Academia, gymnasium, *vulgo* universitas.

Vopagie. Iter, peregrinatio.

Vops. Vox, numeri. & Suffragium.

Volgitéré. In gyrum agere: & in gyrum sive in orbem volitare, circumferri.

Vraj. Verus.

Vrine/urine. Vrina, lotium.

Vrinael. Matella, matellio. *vulgo* urinale, urinarium.

Vsancie. Vsus, mos, ritus, assuetudo.

Vséren. Vti. & Assuefacere.

VV

Wlop. i. galop.

Wildéren. Vacuare, evacuare, deplere, inanire, exinanire.

Wildéren het proces. Finem liti imponere, decernere controversiam, dirimere litem.

NOMENCLATVRA TEVTONICO-LATINA,

Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluviorum, Montium, Sylvarum, veteres & recentes appellationes paucis complectens.

A

A/Aa/Ha. Agino, Aginona, Eunono, onis. *flu. Gall. Fland. Nomina fluviorum Germanicorum pleraque in* Aha *desinunt, ut* Kinnaha/Schiltaha/Wolfaha/ *&c. B. Rhenan.*

A/Aa/Aade. Aada, Ada. *flu. Campin. Brab.*

Abbach. Abudiacum. *oppid. in Bavaria.*

Abbeville. Abbatis villa. *oppid. Picard.*

Abensperch. Abusina. *oppid. in Bavaria.*

Ackisel. Accella. *Fland pagus.*

Ade. i. A/Aa. Aada, Ada.

Ader. i. Oder. Odera.

Aelst. Alostum. *Fland. oppid. imperiale.*

Aer. Arula. *flu. in Helvet.*

Aer-

Erden-bozgh Ardenburgum. *Fland. opp.*

Erschot. Arschotum. *oppid. & ducatus in Brabantia.*

Esschelbozgh/Aeschelbozgh/Asbozgh. Ascriburgium. *vicus infra Colon. Agrip.*

Eter. Athæ, Essui, Aessui. *Hannoniæ op. & pop.*

Eichstadt. Aureatum. *op. Germ. sup.*

Exe. *j.* **Arie.**

Ken. Aquisgranum, Nuagerra, Grani palatium, Thermæ grani, Aquæ. *Germ. opp.*

Alcala de Henares. Complutum. *opp Hispaniæ academia.*

Alcmaer. Almeria, *vulgo* Alcmaria. *oppid. Hollandiæ.*

Alemanie. Alemania Germania superior, *hæc* **Alemanie/alemande.** Chorea Alemanica sive Germanica.

Alfen/Alphin/Alphen. Albiniana, Albimana. Albiniana castra. *Holland pagus nunc, olim præsidiarium oppidum Bavariæ.*

Algarbie. Algarbia, Turdetanorum regio. *pars regni Portugalæ.*

Alicante. Illice, Ilicen. *Hisp urbs vino nigro nobilissimo celebrata.*

Alpen. Alpes: *montes qui Italiam à Germania & Gallia separant.*

Alphen. *j.* **Alfen.**

Alt/Olt. Aluta, Alutius. *Hungariæ fluvius in Danubium fluens.*

Altorf. Vlmania, Altorfium. *op Germ. acad.*

Ambergh. Cantiœbus. *Ger. op. ad Herciniam silvam.*

Amersfoort. Amersfordia, Amersfurtum. *op Holland.*

Amerike. America, Atlantis Insula, India occidentalis.

Amiens. Ambianum, Ambiani. *op. & pop. in Picard.*

Amper-zee. Ambra. *flu in Rhetia.*

Amstel. Amstela. *flu. Holland.*

Amsterdam. Amstelodamum, Amstelrodamum, Amsterdamum, Amsterdami, orum. *op. Holland.*

Andernaeck. Antenacum, Antiniacum. *op. Germ. ad Rhenum.*

Angiers. Andes, Iuliomagus. *vulgo* Andegavum. *op. Gall. Lugdunens episcopat.*

Angolesme. Aginum, Engolisma. *opp. Gall*

Anjou. Andegavia, Ager Andinus, Andegavenses, Andegavi, Ondicæovæ. *Gall. Lugdun. pop. & regio.*

Antwerpen. Antverpia, Andoverpia, Andoverpa, Andoverpum, Handoverpia: Advaticum. *Ioan. Becan. opp. Brabant. emporium celebre.*

Antwerpenaers. Antverpienses, Antverpiani, Ambivariti, *Ortelio & Adr. Iunio.*

Aquitanie. *j.* **Guienne.** Aquitania.

Aragon. Iberia, Aragonia. *pars Hispaniæ.*

Aras. *j.* **Atrecht.**

Arckelens/Harckelens. Castra Herculis. *op Gelriæ.*

Ardennen-bosch. Arduenna silva, *maximus Galliæ saltus.* **Arden/** Sylvam *apud priscos Britannos & Gallos significasse videtur eam in Gallia Belgica silva maxima.* **Arden/** *sive* **Ardennen bosch:** *& silva etiam in Anglia in agro VVarwicensi: oppidum quoque in Flandria juxta alteram silvam* **Ardenbozgh** *vocetur. Guil. Camd. Hinc fortè etiam* **Auden-aerde.** *q. d.* Antiqua silva.

Aren-bergh. Areburgum. *vicus inter Treviros & Coloniam.*

Argiere. Argiera.

Arie. Aria. *oppidulum Artesiæ.*

Arle/Arlon. Ara lunæ, Arlunum, *Gall. Belg. op. in ducatu Luxemburg.*

Arles. Arelate, Arelatum, Arelas. *Gall. Narbon. oppidum.*

Armentiers. Armenteria. *Gal. Fland pagus.*

Armuyde. Arnemuda. *Zeland. opp. & portus.*

Arnhem. Arenacum, Arnhemium. *Geldriæ oppidum.*

Artops. Artesia, Artesiæ, arum, Artesium.

Artopsien. Atrebas, Artesius.

Artzburgh/Artzbergh. Cenum, Artobriga minor. *Germ. opp. in Vindel.*

Asbozgh. *j.* **Aesbozgh.**

Asie. Asia.

Aspere. Aspera, æ. *Holland. oppidulum.*

Atrecht. Atrebatum, Regiacum. *Belgij opp. in Artesia.*

Atrechtener. Atrebas, Atrebatius.

Audenaerde. Aldenarda, Aldenardum, vetus Nervium. *opp. Fland. vide* **Ardenne.**

Auden-bozgh. Aldenburgum. *pagus. Fland.*

Avennes. Avenna, æ: Avennæ, arum. *oppidul. & comitatus in Hannonia.*

Averne. Arvernia, Arvernorum. *urbs in gall.*

Avinion. Avenio, Avenniorum colonia, Volcarum oppidum. *urbs gall. Narb.*

Ausbozgh. Augusta Drusi, Drusomagus, Augusta Vindelicorum. *urbs germ.*

Augst. Augusta Rauracorum. *pagus Basiliæ vicinus.*

Aurerre. Vellaunodunum Cęsaris, Austricum, Autricum, Altissiodorum, Antissiodorum. *urbs in Burgundia.*

Axe. j. **Aesel.**

B

BAcharach. j. **Barcharach.**

Baden. Aquæ, Castellum aquarum. Thermæ Helvetiorum. *opp. ger. circa Tigurum.*

Baer. Abnoba. *mons in Germania.*

Baperen. j. **Beyzen-land.** Bavaria.

Baione. Baiona, Tarbella, Aquæ Augustę, Tituacia. *opp. in Hisp. Tarraconensi.*

Bambergh. Bamberga, Gravionarium. *opp. ger. ad Mœnum.*

Bapaume. Bapalma. *oppidul. Fland. & Piccard.*

Barbanson. Barbanchonia. *pagus & Baronia in Hannonia.*

Barbarye. Barbaria, Africa minor.

Barcelonie. Barcino, Barchino, Barcinon. *hisp. Tarraconens urbs.*

Barcharach/ Bacharach. Aræ Bacchi. *oppid germ. nobilitate vini celebre.*

Bardewijck. Barduicum. *holl. pagus.*

Barwick. Orcovices, Orcovici, Bremerium, Borcovicum. *Britan inf. oppid.*

Basel. Basilea. *Germaniæ urbs ad Rhenum, olim Imperij, nunc Helvetijs confœderata. & oppid. in Gallia Belgica. & pagus in Fland.*

Bastonack. Bastonacum. *opp. in ducatu Luxemburgensi.*

Batenburgh. Batenburgum, Batavodurũ, *nonnullis oppidul Holl. Ghe'd.*

Bavay. Bavacum, Bagacum, Baganum. *gall. Belg. oppid. in Hannonia.*

Beane/ Beaume. Belnæ, arum, Bibracte. *opp Heduorum.*

Beaumont. Bellus mons. *opp. Hannon.*

Beauvois. Belgium, Bellovacum, Bellovaci. *op. in Rhems.*

Bebenhausen. Phebiana castra. *Rhetiæ oppidum.*

Bedfort. Bedfordia. *opp. in Anglia.*

Behem/ Bemerland. Bojohemum, Bojemum, Bohemia. *Ortel.*

Behemer-wald. Hercinia silva.

Beyz. Vindelicus, Nariscus.

Beyzen-land. Bavaria, Noricium, Vindelicia. *germ. regio.*

Beld. Sinus Basticus. *ad Chersonesum Cimbricam.*

Belle Balliolum, Belgiolum, Bellula, Bella, *oppid Fland.*

Bemer-land. j. **Behem.**

Benthem. Benthemum, Tubantium regio, *comitatus Frisijs vicinus.*

Berck. Tiberiacum, Berea. *opp. ad Rhenum ditionis Colonien.*

Berckel. Berchela. *flu. ger. infer.*

Berghen in Henegouwe. Mons, Monten. *Hannoniæ oppid.*

Bergen op den Zoom. Bergę, arum, Bergozoma, Bergę ad Zomam. *op. Brab.*

Beringhen. Beringa. *oppidul. Brab Leod.*

Berghepin. Tiberiacum. *Ortel. op. prope Ravennam & pagus Fland. & Brab.*

Bern. Berna. *op. in Helvet.*

Beru. Verona. *gal. Cisalp. opp.*

Bernits. Bernicus. *Rhetiæ flu.*

Berry. Biturigum. *Regio in gall.*

Berwick. Ordolucæ Bervicium. *ang. op.*

Besanson. Vesontium, Vesontio. *opp. in Comitatu Burgund.*

Betune. Betunia. *op. Artesiæ.*

Betuwe. Batavia. *pars hollandiæ.*

Betuwer. Batavus.

Beverwijck. Bevervicum. *municip. holl.*

Beune. j. **Bolonie.** Gessoriacum.

Biérne. Beneharnum, Benarna, Benarnensium civitas. *opp. gall. Aquitan.*

Bier-vliet. Biervlietum, Berefletũ. *op. flum.*

Binch/ Binchs. Binchium. *opp. Hannon.*

Bingh/ Binghen. Bingium, Vingio. *germ. sup. oppid. inter Mogunciam & Confluentinas.*

Birck. j. **Berck.**

Bisants. Vesontium. *op. in Burgund.*

Biſcape. Cantabria, Celtiberia, Biſcaia. *Hiſp. regnum.*

Blais. Blæſa.

Blanckebergh. Blancoberga. *ſland. pagus.*

Blockſ-bergh. Bructerus; Broccus.

Bockſtel. Bockſtela. *pagus Brab.*

Bodenhuſen. Aſtuſa. *germ ſup. urbs.*

Bodenzee. Acronius lacus, Brigantinus, Conſtantienſis. *lacus Helvet.*

Boeſ-bergh. ſ. **Boſ-bergh.**

Boemel. Bomela, Bomellum. *op. Gheld holl.*

Bolonie. Feſſina, Bononia. *opp. Æmiliæ, ſive Galliæ Togatæ, academia celeber.*

Bolonie/Beune. Geſſoriacum, Bolonia, Bononia. *navale Morinorum.*

Bomelſ-boert. Bomeli inſula.

Bonne. Bonna. *ger ſup op. Epiſc. Colonienſ.*

Boone. ſ. **Beune.** Geſſoriacum.

Bopard. ſ. **poppard.**

Bozbon. ſ. **Bourbon.**

Bozburgh Borburgus. *oppidul. Fland.*

Bozdeaus. Burdegala, Bituriges, Vibiſci. *Gal. op. & populus.*

Bozgondie. Burgundia. *Gallia Celtica.*

Bozgondion. Burgundus, Heduus, Æduus, Sequanus.

Boſch. Buſcum, Silva. *op. & pag in Brab.*

Boſchenes. Silvius, Buſcoducenſis. *vide* **Hertoghen-boſch.**

Boſſ-bergh. Iura, Iuraſſus: & Vocetus, Vocetius. *in Helvet.*

Bobines. Bovitiacum. *pagus circa Luſſenburg.*

Bourbon. Boja, Borbonium, Bojorum urbs *in Gall.*

Bourbonnops. Bojus.

Bourges. Biturix, Biturigium, Biturgium. *Gall. & opp.*

Brabant. Brabantia, Auſtria inferior *aliquando dicta. Ducatus in German. inferiori.*

Braine. Bibrax. *op. Gal Remor.*

Brandwijck. Brantvicum. *pag. Holl.*

Brandenburgh. Brandeburgum, Sodezanorum urbs.

Breda. Breda. *op Brab.*

Bregens. Bregantium, Bregantia. *op. Helvet. ad lacum Acronium.*

Bremis. Bremitz. *oppidul. Hannon.*

Breme. Phabitanum, Brema, æ: Bremæ, arum. *Germ. Sax. op.*

Breme. Brema, Fabiranum, Phabiranum. *urbs ad Viſurgim.*

Bremer. Chaucus, Cauchus, Bremenſis.

Breſlauw. ſ. **Breſlauw.**

Bretanie. Britannia, Armorica, Hermionia, Albion.

Bretten. Bretta, Solicomium. *in Germ.*

Brianſon. Brigantium. *op. Cenoman.*

Briel. Briela. *op. Holland.*

Briſach. Briſiacus mons, Briſacum. *op. Ger. in Ripa Rheni.*

Brixen. Sabona. *op. Germ.*

Bronck-horſt. Bronckhorſtum. *op. Gheld.*

Brouck-burgh. Brouckburgum, Brouckburgus. *op. Fland.*

Brouwers haven. Brouershavia. *inſula Zeland.*

Brucomar. Brocomagus. *Germaniæ vicus, duobus miliaribus infra argentoratum.*

Bruſſel. Bruxella, æ, Bruxellæ, arum, *oppid. Brabant. & opp. & pag. germ. ſup.*

Brugge. Brugæ, arum, Grudij. *Becan. Fland. empor.*

Brunſwijck. Brunſwiga, Brunopolis, Tuliſurgium. *Germ. urbs.*

Bude. ſ. **oben.**

Bullen. Conſediæ, Bullonium. *Gal. Belg. oppidum.*

Buren. Bura. *oppidul. Holland. Comitatus nomine inſigne.*

Buren. Bura, Ebura. *opp. Brab. ab Eburonibus denominatum. Hubert. Thomas Leodius.*

Burgos. Bravum, Auca, Auguſtobriga, Murbogorum: Masburgi. *op. in Hiſp. Tarraconenſi.*

C

Cadſant. Cadſandria, Caſſandria. *Inſula & pagus in Fland.*

Cahorz. Cadurci. *Gall. op.*

Calenberg. Cetius mons. *inter Noricum & Pannoniam.*

Cales. Iccius portus, Icium navale, Morinus portus, Calitium. *Morinorum navale in confinibus Gall. & Fland.*

Calis malis. Gades. *inſula Hiſp. ad Herculeum fretum.*

Refort van rechte. Iudicatus, conventus, us. *vulgo* relortitio, relortitium.

Reforteren. Accedere: & Relortiri, jura petere, cadere sub judicium. **Reforteré onder Antwerpen.** Cadere sub judicium senatus Antwerpiensis, jura petere à senatu Antwerpiensi.

Respect. Respectus, consideratio, ratio, observatio.

Respect hebben. Spectare aliquem, rationem alicujus ducere vel habere.

Respectivelick. Vltro citroque, ut utrique est consentaneum.

Respondat. Fidejussor, consponsor, adpromissor, confirmator, sequester.

Respondentie. ↓ **correspondentie.**

Restituéren. Restituere, reddere.

Restooz. Restitutio.

Restooz doen. Restituere, reddere.

Restrictie. Moderatio, prescriptio, præscriptum.

Retorijcke. Rhetorica, ars benè dicendi.

Retorijsijn. Rhythmicus poëta, rhythmicus rhetor.

Retractêren. Retractare: & Recognoscere. & Recantare, palinodiam canere, revocare. & Delere.

Retret/retrept. Receptus, us.

Revence/revanche. Repetitio lusus, certamen revincendi causa instauratum: certaminis sive lusus repetendi copia.

Revengie. Vindicta, ultio.

Reverentie. Reverentia, observantia, honos, honor, cultus, genuflexio.

Reverencie doen. Venerari, revereri, colere, observare, genuflectere, habere honorem, afficere honore.

Reversale. Reciproca cautio.

Revotêren. Revocare, retractare, mutare quod factum aut dictum est, infectum facere quod factum est.

Revelatie. Revelatio, prophetia, cælitus vel divinitus oblata species, apocalypsis

Revisie van t'proces. Recognitio rei judicatæ, judicium instaurativum, litium postliminium rei.

Revisoor. Arbiter honorarius, ab utraque parte constitutus.

Revolte Revolutio. & Defectio, ad hostes transitio, turba, tumultus.

Revoltêren. Revolvere, invertere. & Ire in defectionem, rebellionem facere, ad adversarios transire.

Revolutie. Replicatio, circulus, orbis, rotundus ambitus, cõversio, *vulgo* revolutio.

Revolutie der sonnen. Solis conversio, decursus, recursus.

Rigeur. Rigor severitas.

Rigozeus. Inclemens, præfractus, severus, durus.

Rigoreuselijck. Acerbè, acerrimè, duriter, inclementer, severè, rigidè.

Rivêren den naegel. Clavum obtundere.

Robijn/rubijn. Carbunculus, pyropus, lapis igni flammeive coloris.

Robijn-sack. Æruscatio, mala ars qua pecuniæ corraduntur: præstigiæ: gemmarum mangonium: & Mendicatio, mendicabulum. *q. d.* saccus carbunculorum adulterinorum.

Rondelle. Parma, orbis cavus.

Rongnie. Scabies.

Rubijn. ↓ **robijn.**

Rubzijcke. Rubrica, terra rubri coloris, minium.

Rubzijcke. Miniata litera, scriptura rubea; & Titulus.

Ruine. Ruina, casus: & Exitium, excidium, pernicies.

Ruinéren. Everlere, pervertere, excindere, demoliri, perdere, vastare.

Rustier. Rusticus, agricola.

S

Saccagêren. Depopulari, prędari, deprędari, diripere.

Saccagie. Depopulatio, direptio.

Sackeboet. Tuba ductilis.

Sacre/sacreer. Falco sacer, sacellus, hierax, aquila leporria, melanaëtus, valeria, accipiter Cretensis Buteo, treorchis. *ut putat P. Bellon.*

Sacrament. Mysticum sacrum: sacramentum, *apud Ecclesiast.*

Sacrament huysken. Sacrarium.

Sacrificie. Sacrificium, immolatio, hostia, victima, piaculum.

Sacri-

ſacriſticie doen. Sacrificare, immolare.
ſacriſtije. Sacrarium, ſãctuarium, adytum.
ſacriſtije/treſorije. Cimeliarchium ſacrũ.
ſacriſtij-meeſter. Sacrarius, hierophylax, hierophanta, cuſtos ſacrorum, myſtagogus. *vulgo* ſacriſta.
ſaffer. Lapidis genus, unde color cæruleus conficitur.
ſaffier. Sapphirus, ſyrtites. & Cyanus, gemma colore cęruleo.
ſaftier/ ſavetier. Sutor veteramentarius, ſuppactor, cerdo.
ſaillje. Saltus.
ſaillje. Eminentia, projectum, podium.
ſaiſine Manus injectio. & Poſſeſſio.
ſaiſineren. Manum injicere, occupare, apprehendere.
ſalade. Caſſis, galea.
ſalaris. Merces, præmium. *vulgò* ſalarium.
ſalette. Aulula, cœnatio.
ſalamander. Salamandra.
ſalomons ſeghel. Polygonaton, ſigillum Salomonis, *herbæ genus*
ſaluatie. Contradictorum diſſolutio. (tio.
ſaluatie van bzieve. Tabularum confirma-
ſaluatie van ghe-tupghen. Exornationes & commendationes teſtium.
ſaluatie gheven. ſ. **ſaluéren.**
ſaluéren. Servare, ſalutem dare, cuſtodire, ſalvum facere.
ſaluéren/ ſaluatie gheven. Argumentis refellentibus auctoritates reſcribere, maledicta probroſa in teſtes diluere, fidem teſtium calcatam obtritamq; ſublevare, teſtes & teſtimonia confirmare, contradicta diſſolvere, teſtium vel teſtimoniorum obtrectationibus reſcribere.
ſalupt. Salus.
ſalupt. Salutianus, genus aureæ monetæ.
ſamblancie ſ. **ſemblancie.**
ſandael. Sandalium.
ſappine. Tyrrhenicum ſive Hetruſcum ſandalium, *crepidæ genus, Italis & Hiſpanis uſitatum, eduo admodum ſolo vulgo* ſappinus.
ſardijn. Sarda, trichia, trichis. *genus piſciculi.*
ſarpeliere. Segeſtre, involucrum.
ſater. Ratis.
ſaturnus. Plumbum *dicitur chymiſtis.*
ſaueraerd. Condimentum.
ſauetier. ſ. **ſaftier.**
ſauope. Braſſica Sabauda. *vide Nomenclat.*
ſauoor. ſ. **reſeruoor.**
ſauue conduyt. Commeatus tutus & liber, fides publica interpoſita, interpoſitio fidei publicę, pactum tranſitionis. *vulgò* ſalvus conductus.
ſauue-conduyt geven. Recipere aliquem in fidem publicam, alicui tutum commeatum concedere.
ſauue-conduyt bzief. Diploma tuti & liberi commeatus, ſymbolum.
ſauue-garde. Clientela, tutela, protectio, fides libera & tuta, publica cuſtodia. *vulgò* ſalvagardia. **In ſauuegarde ſich ſelben geven oft ſtellen.** Dare ſe alicui, dare ſe in alicujus clientelã, commendare ſe alteri in clientelam: in cuſtodiam alterius ſe tradere, conferre ſe in fidem & clientelam alicujus.
ſcandaliſéren. Offendere aliquem. & Culpæ damnare aliquem, exprobrare culpam alicui.
ſchappéren. Aufugere, effugere.
ſchapulare. Capitium exomis, collobium, veſtis ſcapularis. *vulgò* ſcapulare.
ſcharpe. Anteris, tibicen.
ſchiatica. Iſchias, iſcion, iſchiadicus morbus coxarius, ſive coxendicus morbus.
ſchrijftoris. Theca calamaria. *vulgò* calamarium.
ſchrijfture. Scriptura.
ſchrijfture in recht. Libellus.
ſchrupel. Scriptulum, ſcripulum. & Scrupulus. & Religio.
ſchrupuleus. Scrupuloſus. & Religioſus.
ſebeſten. Myxa, myxarra. *vulgò* ſebeſten, fructus arboris inſtar pruni.
ſee. Vinum Hiſpanienſe.
ſecours. ſ. **ſecours.**
ſecrét. Clandeſtinus, clancularius. & Secretum, arcanum, abditum.
ſecrét. Latrina.
ſecrete plaetſe. Abditum, receſſus, locus ſecretus.
ſecreten raedt. Privatum conſilium, ſanctius

Ctius interiusque consilium, intimum consilium, intimus senatus.

Secrét man. Homo arcanus, qui quæ audit, tacet: taciturnus.

Secretaris. A secretis, ab aure, ab epistolis, amanuensis curiæ, scriba curiæ, civitatis, principis, magistratus, *vulgo* secretarius, auricularius.

Secretelick. Abditè, celatim, clàm, clanculum, secretò.

Secte. Secta, hæresis, factio.

Seduar/sedoar. Zeduaria, zerumbeth.

Semblancie. vultus, facies, species, similitudo, forma, simulacrum.

Semblancie maecken. Simulare.

Semibzeve. Nota Musices constans unica mensura. *vulgo* semibrevis.

Semifuse. Decima sexta pars mensuræ musices, nota quæ celerrimè canitur, & binis uncis designatur: *vulgo* semifusa, semifusilis.

Semiminime. Nota musica designans quartam mensuræ partem.

Senaet. Senatus, curia, ordo amplissimus.

Sentẽtie. sentẽtia. & Iudiciũ. & Censura.

Sententie geben. Sententiam pronuntiare, judicare.

Sentinelle. Excubiæ, vigiliæ, primæ excubiæ, excubitor exstans, statio, stationes. *à* sentiendo. *Iust Lipsi.*

Sequester/sequester hand. Sequester, sequestra manus. **Stellen in sequester hand.** Sequestrare, deponere sive seponere apud sequestrũ, sequestro deponere rẽ controversam, rem dare sequestro.

Sermoon. Sermo, concio, oratio populum.

Sermoonen. Concionari, concionem habere, orationem habere, coram populo verba facere.

Serboor/reserboor. Secluſorium piscium.

Sider. Sicera, vinum è pomis factitium.

Siegie. Sedes: & Obsidio.

Signael. Signaculum, signum, nota.

signature. Signatio, sigillatio, subsignatio.

Signet. Signum: & Annulus signatorius, annulus sigillaris, gemma uda: *Iuvenal.*

Silgieren. Consumere.

Simonije. Ambitus rerum sacratum, nundinatio rerum ecclesiasticarum. *vulgò* Simoniæ.

Sindael. Sindon.

Siment. j. **Ciment.** Signinum.

Simpliciſt. Herbarius.

Sinjoor. Dominus, princeps. *q.d.* senior.

Sinjoorije. Ditio, dominatus, dominatio, dominium, principatus.

Sinober. Sinopis, sinopica rubrica, sinopicum minium.

Sis/sijs/sijse. Sex, senio, latus tesserę sex ostendens puncta.

Sisepne. Quarta unciæ pars.

Soccoers. suppetiæ, subsidium, auxilium.

Soccoers doen. Subvenire, opem ferre, opitulari.

Sodomijt. Pęderastes, pædicator. *vulgò* Sodomita.

Sol. Aurum *chymistis dicitur.*

Solaes. Solatium, solamen, levamen.

Solagêren. Levamento esse, collevare, levare laborem alicui: & Oblectare.

Sinople. Color viridis in armis sive scutis equitum.

Soldaen. Supremus princeps. *Arabicè dicitur vulgò* Sultanus.

Solicitêrẽ. Solicitare, urgere, instare, persequi, curare, deposcere, agere.

Solicitêrẽ een proces. Causam procurare.

Solicitecrder van proceſſen. Causarum curator, pragmaticus, sequester, institor.

Smalte. Gemmæ factitiæ genus, quo annuli & alia vasa aurea ornantur.

Smaraude. j. **emeraude.**

Solaes. Solatium, solamen, levamen, levamentum.

Solagêren. Solari, solatio esse, levamento esse, levare laborem, dolorem alicui.

Solvent zijn. Solvendo esse, debita solvere posse.

Somme. Summa, *&c.*

Sommarie. summa, summarium, caput, argumentum, periocha.

Sommêren. In summam redigere, summam conficere, colligere.

Sommêren. Citare, interpellare, in jus vocare, denuntiare judicium.

ommeren een ſtad. Deditionem indicere, poſtulare urbem tradi.
ommatie. Denuntiatio.
ommelier. Promus, cellarius, œconomus domus.
omer. Carmen, cantio.
oncotte. Palla, pallium muliebre, veſtis muliebris ſuperior.
ottijl.i.ſubtijl.
overeyn. Præcipuus, eximius, ſupremus, ſummus, ampliſſimus: & Quæſtor parricidius, quæſitor, ſummus capitalium rerum vindex, *vulgo* ſupremus balivus.
overeynſchap. Summum imperium.
peciael. Specialis, peculiaris, privatus, ſingularis: & Inſignis, egregius, præcipuus.
peciaelijck. Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, nominatim.
pecificéren. Deſignare: & Præcidere.
pinette.i.clavecimbel.
pitael/ſpitel.i.hoſpitael.
quadron. Turma, caterva, agmen quadratum.
quinancie. Angina, cynanche, ſynanche, inflammatio faucium præfocando enecans, *vulgo* ſquinancia.
taffier. Stator, apparitor: & Strator, anabolens, circumpedes, ſervus qui herum in equum ſuſtollit & ſtapedum curam habet.
tatuyt. Statutum, dogma, decretum, ſenatuſconſultum, ſcitum, conſtitutio, lex.
teccade. Vallus, vallum, ſeptum, clauſtrum è ſudibus & palis.
tijl. Stylus, vena, formula, ritus, mos.
tijl van t'hof. Iuriſdictionis forma, & uſus fori.
tipuléren. Stipulari, inſtipulari, reſtipulari.
tipulatie. Stipulatio, ſponſio.
toccade. Sica.
tudéren. Studere, literis operam dare, Muſarum caſtra ſequi.
tudent. Studens, ſcholaſticus.
tudoor. Muſæum.
Subdiaken. Hippodiaconus, *vulgò* ſubdiaconus.
ſubhaſtatie. Auctio, auctio haſtæ, haſta.
ſubijt. Subitus, ſubitaneus, repentinus, improviſus.
ſubitelick. Subitò, repentè, repẽtinò, confeſtim, de improviſo, ex tempore.
ſubmittéren. Submittere, ſubdere, ſubjicere: & Permittere ſe judicio alterius.
ſubſtantie. Subſtantia, natura, eſſentia.
ſubſtituéren. Subſtituere, ſubrogare, ſufficere.
ſubſtitut. Subſtitutus, vicarius.
ſubſtitut in de ſchole. Hypodidaſcalus.
ſubtijl. Subtilis, argutus, exilis, tener, tenuis, tenuiculus: & Sagax, induſtrius, acutus, callidus, perſpicax, prudens, ingenioſus, ſolers.
ſubtijlheyd. Subtilitas, machinæ, ſolertia, argutia.
ſubtijlick. Subtiliter, ſolerter, argutè, ingeniosè, peracutè.
ſucceſſeurs. Poſteri, hęredes.
ſucceſſie. Hęreditas, ſucceſſio hęreditaria.
ſuccours.i.ſoccours. Suppetię.
ſufficient/ſuffiſant. Sufficiẽs: & Idoneus.
ſufficient. Aſſiduus, locuples, ſufficiens, ſatis commodus.
ſuffragaen. Epiſcopi vicarius, initiator, chorepiſcopus. *vulgò* ſuffraganeus: *à ſuffragando, hoc eſt, auxiliando.*
ſuperintendent. Rector, gubernator, præpoſitus.
ſuppine.i.ſappine.
ſuppliant. Supplicans, ſupplicator, ſupplex poſtulator. (ſupplex.
ſupplicatie. Poſtulatio, libellus, libellus
ſupplicéren. Supplicare.
ſuppoort. Adminiculum, ſuffragatio, favor.
ſuppoortéren. Sufferre, ferre.
ſuppoſitoorie. Balanus glans: id quod ſedi immittitur ad deducendam alvum. *vulgo* ſuppoſitorium.
ſuppoſt. Subditus. *q.d* ſuppoſitus.
ſurcotte.i.ſoorcotte.
ſurplis. Veſtis linea religioſa. *vulgo* ſuperpelliceum.
ſurplus. Reliquum, ſuperfluum, quod ſupereſt, auctarium.
ſurpriſe. Deprehenſio, captio, oppreſſio inopinata.

Surceancie. Quies, cessatio, dilatio.

T

Tabernakel. Tabernaculum, ędicula.

Tamarisch boom. Tamarix, tamariscus, murica.

Tantafaire. Ardelio, homo inquies.

Tasséren. Vim inferre, violenter extorquere.

Tasséringhe. Vis, violentia, concussio, violenta exactio.

Taxe. Taxatio, ęstimatio, pretium, indicatio, indicatura.

Taxéren. Taxare, æstimare. & Taxare, carpere, reprehendere, perstringere.

Taxéren de costen. Sumptus æstimare, rationes inire in lites expensorum, rationem sumptuum lites inire, rationes scripturarias litium inire & arbitrari, litis inspectæ & expositæ, justa ęstimare.

Tempel. Templum, fanum.

Tempoziséren. Tempori servire, tempori cedere, uti foro.

Teneur. Tenor.

Teneur. Contentum in diplomate, argumentum.

Teneur. Occentor: qui medium inter succentorem & cantorem servat tenorem. & Cantilenæ vox media, cantilenę relationis fundamentum.

Tentéren. Tentare, pertentare.

Tętatie des duyvels. Impulsus dęmonis.

Tergie. j. **tregie.**

Tercelet. j. **tiercelet.**

Terme. Terminus. & Status, sors, casus.

Termijn. Terminus.

Termijn. Vocabulum, verbum. **Al met eenen termijn spręken.** Loqui ijsdē verbis.

Terminéren. Terminare, finire.

Testament. Testamentum, testimonium extremæ voluntatis, tabulæ ultimę.

Testament-schrijver/notaris. Testamētarius, scriba qui ultimi elogij voluntatem adnotat.

Testamenteur. Hæres fiduciarius, fidei cōmissarius, qui velut per fiduciā hęreditatem suscipit, alteri traditurus, curator testamenti, exsequutor testamenti.

Testateur. Testator, legator, qui testamentum facit.

Testoen. Numi argentei genus. *vulgò* testo, testonius, dormitor.

Text. Contextus, lectio authoris.

Text van de wet. Scriptum legis.

Tiercelet/tercelet. Falco mas. *vulgò* tercelus, trizolus, tertiolus, tercellinus.

Tinture/wijn-tint. Vinum atrum, rubeum

Tiran. Tyrannus.

Tirannije. Tyrannis.

Tirannisch. Tyrannicus.

Titel. Titulus, epigraphe, index, inscriptio & Nomen.

Titel. Apex literarum. & Punctus.

Titel. Nota, compendium lectionis aut scripturæ, apex abbrevians, nota compendiaria.

Titel vā eere. Titulus, nomē, laus, dignitas

Titel. Ius, auctoritas, tituli auctoritas.

Tōve. Tymbus, tumulus, bustū, arca, urna

Tercelet. j. **tiercelet.**

Torbel. j. **turbel.**

Torment. Tormentum, torsio, crux, cruciatus, supplicium.

Tormentéren. Torquere, cruciare, vexare, affligere.

Tortijse. Funale, facula, tæda, fax ex contortis funibus.

Torture. Tormentum, quæstio, fidiculæ.

Tractéren. Tractare, agere: & Accipere

Tractaet. Tractatio: & Actio. & Opus liber, lucubratio.

Tractaet. Fœdus, pactum, conventio.

Tractaet van peys. Actio de pace.

Traffijcke. Commercium, mercatus, mercatura, negotiatio, commutatio.

Traffickéren. Commercari, negotiari commutare.

Tragie. j. **tregie.**

Translatéren. Transferre, vertere.

Transport. Transportatio, translatio. Mutatio. & Trāsscriptio, transscriptum jus transscriptitium.

Transportéren. Transferre, transportare mutare. & Transcribere.

Travalie. Labor, nisus. & Statumen.

Travaliéren. Laborare, opus facere, pœnas dependere, operā dare: & Fatigare infest

infestare, inquietare, vexare, exagitare.

Trebuchet. Trutina momentana.

Tregie/tragie/tergie. Tragemata, bellaria, hypotrimmata, bellaria arida ex saccaro & aromatibus.

Trepan. Trepanum, terebrum, modiolus, terebellum.

Trepanéré. Terebrare, pertundere craniū

tresoor. Thesaurus.

tresozier. Quęstor. *vulgò* thesaurarius.

treve. Inducię. *vulgo* treuga.

tribupt. Tributum, vectigal, census.

triéré. Legere, eligere, seligere, segregare.

trio. Concentus trium vocum.

triomfe. Triumphus.

triomffant. Triumphans, ovans.

triomffantelick. Instar triumphantis.

triomféren. Triumphum agere, triumphum ducere.

tripe. Intestinum. *vide* **Trijpe.** *in Etym.*

triplijcke. Exceptionis rei depulsio, responsio actoris ad secundam rei defensionem sive duplicationem, vel instantia petitoris tertia, actio tertia.

troeble. *j.* **turbel.**

troepe. Turba, grex, globus hominum multitudo.

troon. Thronus, solium.

tulipa. Lilio-narcissus.

turbant. Tiara, cidaris, ornamentum capitis ex longa & subtilissima vel linea vel serica tela in globi aut sphærę formā conglomeratum sive conglobatum.

turbel. Turba, turbatio, perturbatio, tumultus: & Turbidus, turbatus, conturbatus, commotus.

turbelen. Tumultuare, turbare.

turkois. Iaspis, aërizusa, iaspis Caspia, cranus, cyanos, lapis turcinus, turcini sive cęrulei coloris.

tuttel. *j.* **titel.**

Vacantie. Vacatio, intermissio, cessatio

Vacantie. Ferię solennes.

Vacantie bā recht. Iustitium, dies nefasti, ferię, dies otiosi, tempus quo negotijs forēnsibus & juri dicundo supersedetur.

vacatie. Ars, professio, artificium, studium, opera. & Operæ præstitę merces.

Vacéren. Vacare, vacuum esse.

Vacêré. Vacare, operā dare, obire munus.

Vagabond. Vagus, vagans, erraticus, erro, qui sedem stabilem & domicilium certum non habet. *vulgo* vagabundus.

Valeur. Valor, pretium, ęstimatio.

Valiant. Validus, strenuus, bellicosus, armipotens.

Valvasseur/vavasseur/vavaseur. Valvasor, vavasor. *vulgo* Nobilis qui summæ coërcitionis jus habet. Vir nobilis, qui proximum locum post Baronem tenet, qui à Duce, Marchione, Comite aut Capitaneo plebem plebisve partem accepit, qui summæ coërcitionis, sed non nundinarum & mercatus jus habet. *Guilhel. Camd. Sigonius, Butelerius.*

Valuarie. Valor numi.

Vantêren. Venditare se, jactare se, sibi tribuere, vēdicare, de se magnificè loqui.

Vassael. Cliens, fiduciarius, possessor fundi inferioris, beneficiarius, possessor prędij clientelaris.

Vassalaegie/vassaelschap. Clientela.

Vavasseur. *j.* **valvasseur.**

Vendue. Venditio, auctio.

Vengeancie. Vindicta, ultio.

Venison. Ferina, cervina, aprugna caro.

Venoose. Cucurbita, cucurbitula. *vulgo* vēntosa,

Venus. Cuprum *dicitur Chymistis.*

Venus dierken. Lepida puella: & Scortillum.

Venus jäcker. Perditè amās: & Scortator.

Venus pepze. Pirū venereum, coloratum.

Verangene. *j.* **melansse.** Melangenum.

Verbael. Causæ oratio.

Verbaelick. Verbo, ore.

Verbaliséren. Causam verbis sive ore agere non scripto.

Vergier. Viridarium.

Vergieren/gangieren. Vasa metiri, mensuram vasis designare, dolia dimetiri virgis. *Germani* **visieren** *dicunt.*

Vergierder. Mensor doliorum.

Verificêren. Convincere.

Verézen. Vexare, exagitare.

Vice-ammirael. Vicarius archithalassi, legatus præfecti maris: qui vicarias præfecti maris vices agit.

Vice-comte. Procomes.

Vice-roy. Prorex, qui regis vice res ipsius administrat, eique vicariam operam præstat: & Interrex, qui regis defuncti vices implet.

Victalie. Commeatus, annona militaris, cibaria.

Victalier. Macellarius.

Victaliéren. Commeatum sive annonam suppeditare exercitui.

Victorie. Victoria, trophæum, palma, triumphus.

Victorieus. Victor, compos victoriæ.

Vigneetten. Acanthi, volutæ, helices, encarpi, frondes fructuariæ, thyrsi. *q. d.* viticulæ.

Vigeur. Vigor, nervositas.

Vigilie. Funeralia, cantus feralis, mortualia, justa funebria, justa funeralia. *vulgo* vigiliæ mortuorum.

Vigilie/vigilie-dagen. Feriæ præcidaneæ. *vulgo* dies vigiliarum.

Vigilie van den Kerst-dagh. j. Kerst-avond. Pridie natalis Domini.

Virginael/pinet. Monochordum, clavecymbalum. & Virginale. *vulgo* Instrumentum musicum virginibus frequens.

Visibel. Aspectabilis.

Visioen. Visio, visus, visum, phantasma, spectrum.

Visitéren. Visitare, visere, invisere, obire, perlustrare, inspicere.

Vitriol. Chalcanthum, atramentum sutorium.

Vivandier. Cupedinarius, macellarius, annonarius.

Vnie. Concordia, conciliatio. *vulgo* unio.

Vniéré. In unum conducere, congregare.

Vniversitept. Academia, gymnasium. *vulgo* universitas.

Vopagie. Iter, peregrinatio.

Vops. Vox, numeri. & Suffragium.

Volgitéré. In gyrum agere: & in gyrum sive in orbem volitare, circumferri.

Vzap. Verus.

Vzine/urine. Vrina, lotium.

Vzinael. Matella, matellio. *vulgo* urinale, urinarium.

Vsancie. Vsus, mos, ritus, assuetudo.

Vséren. Vti. & Assuefacere.

VV

Wlop. j. galop.

Wildéren. Vacuare, evacuare, deplere, inanire, exinanire.

Widéren het proces. Finem liti imponere, decernere controversiam, dirimere litem.

NOMENCLATVRA
TEVTONICO-LATINA,

Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluviorum, Montium, Sylvarum, veteres & recentes appellationes paucis complectens.

A

A/Aa/Aha. Agino, Aginona, Eunenno, onis. *flu. Gall. Fland. Nomina fluviorum Germanicorum pleraque in* **Aha** *desinunt, ut* **Kinnaha/Schilteha/Wolfaha/** *&c. B. Rhenan.*

A/Aa/Aade. Aada, Ada. *flu. Campin. Brab.*

Abbach. Abudiacum. *oppid. in Bavaria.*

Abbeville. Abbatis villa. *oppid. Picard.*

Abensperch. Abusina. *oppid. in Bavaria.*

Ackisel. Accella. *Fland pagus.*

Ade. j. A/Aa. Aada, Ada.

Ader. j. Oder. Odera.

Aelst. Alostum. *Fland. oppid. imperiale.*

Aer. Arula. *flu. in Helvet.*

Aer-

Aerden-boꝛgh. Ardenburgum. *Fland. opp.*

Aerſchot. Arſchotum. *oppid. & ducatus in Brabantia.*

Aeſ boꝛgh/Aeſchelboꝛgh/Aſ boꝛgh. Aſciburgium. *vicus infra Colon. Agrip.*

Aet. Athæ, Eſſui, Aeſſui. *Hannoniæ op. & pop.*

Aichſtadt. Aureatum. *op. Germ. ſup.*

Aixe. j. **arie.**

Aken. Aquiſgranum, Nuagerra, Grani palatium, Thermæ grani, Aquæ. *Ger. opp.*

Alcala de Henares. Complutum. *opp Hiſpaniæ academia.*

Alemaer. Almeria, *vulgo* Alemaria. *oppid. Hollandiæ.*

Alemanie. Alemania Germania ſuperior, *hinc* **Alemanie/alemande.** Chorea Alemanica ſive Germanica.

Alſen/Alphin/Alphen. Albiniana, Albimana. Albiniana caſtra. *Holland pagus nunc, olim præſidiarium oppidum Bavariæ.*

Algarbie. Algarbia, Turdetanorum regio. *pars regni Portugaliæ.*

Alicante. Illice, Ilicen. *Hiſp urbs vino nigro nobiliſſimo celebrata.*

Alpen. Alpes: *montes qui Italiam à Germania & Gallia ſiparant.*

Alphen. j. **Alſen.**

Alt/Olt. Aluta, Alutius. *Hungariæ fluvius in Danubium fluens.*

Altoꝛf. Vlmania, Altorfium. *op Germ. acad.*

Amberghy. Cantiœbus. *Ger. op. ad Hercinium ſilvam.*

Amersfoꝛt. Amersfordia, Amersfurtum. *op Holland.*

Amerike. America, Atlantis Inſula, India occidentalis.

Amiens. Ambianum, Ambiani. *op. & pop. in Picard.*

Amper-zee. Ambra. *flu in Rhetia.*

Amſtel. Amſtela. *flu. Holland.*

Amſterdam. Amſtelodamum, Amſtelrodamum, Amſterdamum, Amſterdami, orum. *op. Holland.*

Andernaeck. Antenacum, Antiniacum. *op. Germ. ad Rhenum.*

Angiers. Andes, Iuliomagus. *vulgo* Andegavum. *op. Gall. Lugdunenſ epiſcopat.*

Angoleſme. Aginum, Engoliſma. *opp. Gall*

Anjou. Andegavia, Ager Andinus, Andegavenſes, Andegavi, Ondicæovæ. *Gall. Lugdun. pop. & regio.*

Antwerpen. Antverpia, Andoverpia, Andoverpa, Andoverpum, Handoverpia: Advaticum. *Ioan. Becan. opp. Brabant. emporium celebre.*

Antwerpenaers. Antverpienſes, Antverpiani, Ambivariti, *Ortelio & Adr. Iunio.*

Aquitanie. j. **Guienne.** Aquitania.

Aragon. Iberia, Aragonia. *pars Hiſpaniæ.*

Aras. j. **Atrecht.**

Archelens/Harchelens. Caſtra Herculis. *op Gelriæ.*

Ardennen-boſch. Arduenna ſilva, *maximus Galliæ ſaltus.* **Arden/** Sylvam *apud priſcos Britannos & Gallos ſignificaſſe videtur cùm in Gallia Belgica ſilva maxima.* **Arden/ſive Ardennen boſch:** *& ſilva etiam in Anglia in agro VVarwicenſi: oppidum quoque in Flandria juxta alteram ſilvam* **Ardenboꝛgh** *vocetur. Guil. Camd. Hinc fortè etiam* **Auden-aerde.** *q. d.* Antiqua ſilva.

Aren-bergh. Areburgum. *vicus inter Treviros & Coloniam.*

Argiere. Argiera.

Arie. Aria. *oppidulum Arteſiæ.*

Arle/Arlon. Ara lunæ, Arlunum, *Gall. Belg. op. in ducatu Luxemburg.*

Arles. Arelate, Arelatum, Arelas. *Gall. Narbon. oppidum.*

Armentiers. Armenteria. *Gal. Fland pagus.*

Armuyde. Arnemuda. *Zeland. opp. & portus.*

Arnhem. Arenacum, Arnhemium. *Geldriæ oppidum.*

Aꝛtoꝛs. Arteſia, Arteſiæ, arum, Arteſium.

Aꝛtoꝛſien. Atrebas, Arteſius.

Aꝛtzburgh/Aꝛtzbergh. Cenum, Artobriga minor. *Germ. opp. in Vindel.*

Aſ boꝛgh. j. **Aeſ boꝛgh.**

Aſie. Aſia.

Aſpere. Aſpera, æ. *Holland. oppidulum.*

Atrecht. Atrebatum, Regiacum. *Belgij opp. in Arteſia.*

Atrechtener. Atrebas, Atrebatius.

Audenaerde. Aldenarda, Aldenardum, vetus Nervium. *opp. Fland. vide* **Ardenne.**

Auden-boꝛgh. Aldenburgum. *pagus. Fland.*

Abennes. Avenna, æ: Avennæ, arum. *oppidul. & comitatus in Hannonia.*

Aberne. Arvernia, Arvernorum. *urbs in gall.*

Abinion. Avenio, Avenniorum colonia. Volcarum oppidum. *urbs gall. Narb.*

Ausboꝛgh. Augusta Drusi, Drusomagus, Augusta Vindelicorum. *urbs germ.*

Augst. Augusta Rauracorum. *pagus Basilicæ vicinus.*

Aurerre. Vellaunodunum Cęsaris, Austricum, Autricum, Altissiodorum, Antissiodorum. *urbs in Burgundia.*

Axe. j. **Acsel.**

B

BAcharach. j. **Barcharach.**

Baden. Aquæ, Castellum aquarum. Thermæ Helvetiorum. *opp. ger. circa Tigurum.*

Baer. Abnoba. *mons in Germania.*

Bayeren. j. **Beyzen-land.** Bavaria.

Baione. Baiona, Tarbella, Aquæ Augustę, Tituacia. *opp. in Hisp. Tarraconensi.*

Bambergh. Bamberga, Gravionarium. *opp. ger. ad Mœnum.*

Bapaume. Bapalma. *oppidul. Fland. & Piccard.*

Barbansson. Barbanchonia. *pagus & Baronia in Hannonia.*

Barbarye. Barbaria, Africa minor.

Barcelonie. Barcino, Barchino, Barcinon. *hisp. Tarraconensis urbs.*

Barcharach/ Bacharach. Aræ Bacchi. *oppid germ. nobilitate vini celebre.*

Bardewijck. Barduicum. *holl. pagus.*

Barwick. Orcovices, Orcovici, Bremerium, Borcovicum. *Britan inf. oppid.*

Basel. Basilea. *Germaniæ urbs ad Rhenum, olim Imperij, nunc Helvetijs confœderata. & oppid. in Gallia Belgica. & pagus in Fland.*

Bastonack. Bastonacum. *opp. in ducatu Luxemburgensi.*

Batenboꝛgh. Batenburgum, Batavodurū, *nonnullis oppidul Holl. Ghel.*

Bavay. Bavacum, Bagacum, Baganum. *gall. Belg. oppid. in Hannonia.*

Beane/ Beaune. Belnæ, arum, Bibracte. *opp. Æduorum.*

Beaumont. Bellus mons. *opp. Hannon.*

Beauvois. Belgium, Bellovacum, Bellovaci. *op. in Rhemis.*

Bebenhausen. Phebiana castra. *Rhetiæ oppidum.*

Bedfoꝛt. Bedfordia. *opp. in Anglia.*

Beyem/ Bemerland. Bojohemum, Bojemum, Bohemia. *Ortel.*

Beyemer-wald. Hercinia silva.

Beyz. Vindelicus, Nariscus.

Beyzen-land. Bavaria, Noricium, Vindelicia. *germ. regio.*

Beld. Sinus Basticus. *ad Chersonesum Cimbricam.*

Belle Balliolum, Belgiolum, Bellula, Bella. *oppid Fland.*

Bemer-land. j. **Boyem.**

Benthem. Benthemum, Tubantium regio. *comitatus Frisijs vicinus.*

Berck. Tiberiacum, Berea. *opp. ad Rhenum ditionis Colonien.*

Berckel. Berchela. *flu. ger. infer.*

Berghen in Henegouwe. Mons, Montes. *Hannoniæ oppid.*

Bergen op den Zoom. Bergę, arum, Bergozoma, Bergę ad Zomam. *op. Brab.*

Beringhen. Beringa. *oppidul. Brab Leod.*

Berghepm. Tiberiacum. *Ortel. op. prope Ravennam & pagus Fland. & Brab.*

Bern. Berna. *op. in Helvet.*

Beru. Verona. *gal. Cisalp. opp.*

Bernits. Bernicus. *Rhetiæ flu.*

Berry. Biturigum. *Regio in gall.*

Berwick. Ordolucæ Bervicium. *ang. op.*

Besanson. Vesontium, Vesontio. *opp. in Comitatu Burgund.*

Betune. Betunia. *op. Artesiæ.*

Betuwe. Batavia. *pars hollandiæ.*

Betuwer. Batavus.

Beverwijck. Bevervicum. *municip. holl.*

Beune. j. **Bolonie.** Gessoriacum.

Biérne. Beneharnum, Benarna, Benarnensium civitas. *opp. gall. Aquitan.*

Bier-vliet. Biervlietum, Berestetū. *op. flan.*

Binch/ Binchs. Binchium. *opp. Hannon.*

Bingh/ Binghen. Bingium, Vingio. *germ. sup. oppid. inter Maguntiam & Confluentias.*

Birck. j. **Berck.**

Bisants. Vesontium. *op. in Burgund.*

Blscape. Cantabria, Celtiberia, Blscaia. *Hisp. regnum.*

Blais. Blæsa.

Blanckebergh. Blancoberga. *fland. pagus.*

Blockſ-bergh. Bructerus; Broccus.

Bochſtel. Bockſtela. *pagus Brab.*

Bodenhuſen. Aſtuſa. *germ ſup. urbs.*

Bodenzee. Acronius lacus, Brigantinus, Conſtantienſis. *lacus Helvet.*

Boetſ-bergh. ſ. Botſ-bergh.

Boemel. Bomela, Bomellum. *op. Gheld holl.*

Bolonie. Felſina, Bononia. *opp. Æmiliæ, ſive Galliæ Togatæ, academia celeber.*

Bolonie/Beume. Geſſoriacum, Bolonia, Bononia. *navale Morinorum.*

Bomelſ-waert. Bomeli inſula.

Bonne. Bonna. *ger ſup op. Epiſc. Colonienſ.*

Boone. ſ. Beume. Geſſoriacum.

Bopard. ſ. poppard.

Bozbon. ſ. Bourbon.

Bozbozgh Borburgus. *oppidul. Fland.*

Bozdeaus. Burdegala, Bituriges, Vibiſci. *Gal. op. & populus.*

Bozgondie. Burgundia. *Gallia Celtica.*

Bozgondion. Burgundus, Heduus, Æduus, Sequanus.

Boſch. Buſcum, Silva. *op. & pag in Brab.*

Boſchenet. Silvius, Buſcoducenſis. *vide* Hertoghen-boſch.

Botſ-bergh. Iura, Iuraſſus: & Vocetus, Vocetius. *in Helvet.*

Bovines. Boviniacum. *pagus circa Luſemburg.*

Bourbon. Boja, Borbonium, Bojorum urbs *in Gall.*

Bourbonnois. Bojus.

Bourges. Biturix, Biturigium, Biturgium. *Gall. & opp.*

Brabant. Brabantia, Auſtria inferior *aliquando dicta. Ducatus in German. inferioti.*

Braine. Bibrax. *op. Gal Remor.*

Brandwſick. Brantvicum. *pag. Holl.*

Brandenbozgh. Brandeburgum, Soderatorum urbs.

Breda. Breda. *op Brab.*

Bregenz. Bregantium, Bregantia. *op. Helvet. ad lacum Acronium.*

Breme. Bremis. *oppidul. Hannons*

Bzeme. Phabitanum, Brema, æ: Bremæ, arum. *Germ. Sax. op.*

Bzeme. Brema, Fabiranum, Phabiranum, *urbs ad Viſurgim.*

Bzemer. Chaucus, Cauchus, Bremenſis.

Bzeſlauw. ſ. Pzeſlauw.

Bzetanie. Britannia, Armorica, Hermionia, Albion.

Bzetten. Bretta, Solicomium. *in Germ.*

Bzianſon. Brigantium. *op. Cenoman.*

Bziel. Briela. *op. Holland.*

Bziſach. Briſiacus mons, Briſacum. *op. Germ in Ripa Rheni.*

Bzixen. Sabona. *op. Germ.*

Bzonck-hozſt. Bronckhorſtum. *op. Gheld.*

Bzouck-bozgh. Brouckburgum, Brouckburgus. *op. Fland.*

Bzouwers haven. Brouershavia. *inſula Zeland.*

Bzutomar. Brocomagus. *Germaniæ vicus, duobus miliaribus infra argentoratum.*

Bzuſſel. Bruxella, ç, Bruxellç, arum, *oppid. Brabant. & opp. & pag. germ. ſup.*

Bzugge. Brugç, arum, Grudij. *Becan. Fland. empor.*

Bzunſwick. Brunſwiga, Brunopolis, Tuliſurgium. *Germ. urbs.*

Bude. ſ. oben.

Bullen. Conſediæ, Bullonium. *Gal. Belg. oppidum.*

Buren. Bura. *oppidul. Holland. Comitatus nomine inſigne.*

Buren. Bura, Ebura. *opp. Brab. ab Eburonibus denominatum. Hubert. Thomas Leodius.*

Burgos. Bravum, Auca, Auguſtobriga. Murbogorum: Masburgi. *op in Hiſp. Tarraconenſi.*

C

Cadſand. Cadſandria, Caſſandria. *Inſula & pagus in Fland.*

Cahors. Cadurci. *Gall. op.*

Calenberg. Cetius mons. *inter Noricum & Pannoniam.*

Cales. Iccius portus, Icium navale, Morinus portus, Calitium. *Morinorum navale in confinibus Gall. & Fland.*

Calis malis. Gades. *inſula Hiſp. ad Herculeum fretum.*

Calcker. Calciaci. *op. Sicamb in Clivia.*
Calmar. Calmaria. *oppid in Sued.*
Camerſick. Samarobrina, Cameracum. *Gall. Belgicæ urbs, in Ambianis ad Scald.*
Camerſp. Cameracefium.
Campanie. Campania, Campi Cathelauni. *in gall.*
Campen. Navalia, Campi. *op. germ inferioris, ad Rhenum in Transiſala.*
Can. Cadomum. *Gall. urbs in Normann: academ.*
Candie. Candia, Matium, Creta. *Cretæ inſulæ litoralis urbs & metropolis.*
Canſer. j. Vere. Campoveria.
Cantelbergh. Durovernum, Dorovernum, Cantuaria, *Cantiorum in Britannia inſulæ metropolis.*
Carlemont. j. Karlemont.
Capziſch. Caprica. *pagus Fland.*
Caſſel/ Keſſel. Caſtellum Menapiorum. *Ortel. Pet. Div. Belgic. op. ad Moſam.*
Caſſel op den bergh. Caſtellum Morinorum, *Ortel* Caſſetum. *opp Fland.*
Caſſel/ Keſſel. Caſtellum : *Galliæ regio & pagus inſignis.*
Caſſel. Stereontium, Caſſillium, Caſſellę. *Heſſiæ op.*
Caſtilie. Caſtilia, Caſtellę regnum, Bardulorum regio, *in Hiſp.*
Cats. Cattium. *oppid Zeland.*
Catſenelleboghe. Cattimeliboci, Meliboeus, Cattorum mons *opp. germ in Halſia.*
Catwſick. Catvicum, Cattorum vicus. *pagus in Holl.*
Celler zee. Lacus Venetus.
Ceſtre. j. Lancaſtre. Ordovices.
Chalons/ Halons op de Sone. Cabillonum, Caballinum. *op Heduorum in Gall. Lugdunenſ.*
Chalons/ Halons op de Maene. Catalaunum, Cathalaunum. *op. gall in Camp.*
Chartres/ Hartres. Carnotum. *op in gall.*
Chiers. Chirſus. *fluv. Lotharingiæ.*
Chonad. Genadium. *Hungariæ op.*
Cipzes. Cyprus. *maris mediterr. inſul.*
Clabbeke. j. Glabbeke.
Clebe. Clivia, Clivium, Caſtra Vlpia: Calonis, *Ducatus Clivia, & ejus urbs primaria.*
Clevenet. Vſipius.
Cleremont. Gergobia, Averna, *vulgo* Clarus mons. *Galliæ in Avernis opp.*
Cloceſtre. Claudia. *oppidum Angliæ.*
Clupſen-bozgh. Claudiopolis. *oppidum in Hung.*
Clupſen bozgh Zeuma. *op Daciæ.*
Cobolents. j. Coblents.
Cochers-bergh. Pharettius mons, mons Concordiæ.
Cochers-bergh. Concordia. *germ opp. inter Argentoratum & Bingium.*
Colen. Agrippina, Colonia, Vbiorum urbs *ad Rhenum, academ.*
Coldinghen. Coldingum. *op in Dania.*
Colmaer. Colmaria, Columbaria, *op. germ. in Suetia.*
Comine/ Coonen. Cominium. *op Fland.*
Compiegne. Compendium.
Compoſtelle. Brigantium, Flavium Brigantium, Compoſtella. *op Hiſp.*
Condept/ Condé. Condetum, Condatum. *op Hannon.*
Conſtancie. Auguſta Romanduorum, Conſtantia Caſtra. *op gall.*
Conſtantie. Conſtantia, Tomis. *Mœſiæ inferior. op.*
Coome j. Comine. Cominium.
Coopmanſ-have. j. Coopenhave.
Conſtantinopel. Conſtantinopolis, Byzantium. *Thraciæ nobiliſſima urbs.*
Copenhaghe/ Coopmanſ-have/ Copenhave. Codania, Copenhaga, Hafnia, *Daniæ metropolis, academ.*
Cozbeil. Ioſedum, Corbolium. *Galliæ op. ad Sequanam flu.*
Cozdua. Corduba. *op Hiſp.*
Cozfu. Corcyra, *Maris Ionij inſula & op.*
Coznewalle. Corinia, Cornubia, Cornaviorum regio, Cornwallia. *in Britan.*
Cozrſick. Corteriacum, Cortracum. *Fland. oppid ad Scaldim.*
Coſtens. Ganodurum, Vitodurum, Nantuates, Harudes. *germ op. & pop. ad Acronium lacum.*
Coſtnitz. Conſtantia. *op. ad Acronium lacum*
Covin. Covinum, *op Eburonum.*
Coblents. Rigodulus, Cumfluentes. *germ.*

oppid ad confluentes Moſellæ in Rhenum. vulgò Confluentia.

Crakaw/Crakowie. Cracovia, Carodunum. *Sileſiæ urbs, academ.*

Cranenborgh. Burcinacium, Burginatium, Craneburgum. *op. in Clivie comitatu.*

Crepnborgh/Crainburgh. Carradunum. *op in Caranth.*

Croonſtad. Corona, Stephanopolis, Segethuſa. *oppid. Hungariæ, Daciæ vel Tranſilvaniæ.*

Cuplenborgh. Culenburgus, Culenburgum. *op Holl comitatus titulo illuſtratum.*

Curickſche zee. Sinus Venedicus, Curienſis.

DAgherort. Rubeæ. *promont. Livoniæ ad Balticum mare.*

Dalem. Dalemum. *oppidul. & comitatus in Brab. prope Aquiſgranum & Leodium.*

Dam. Dammum. *op. Friſ & op. Fland. & pagus Brab.*

Dambilliers. Damvilierſum: *op. in ducatu Luxemburg.*

Dantſick/Danſwijck. Gedanum, Gythonium, Dantiſcum. *urbs & emporium ad Viſtulæ oſtium.*

Dele. Dilia. *flu Brab.*

Depuſe. Dayſa, Donſa, Deinza. *Fland op.*

Delft. Delphi, orum. *op Holl.*

Delfſine. j. Wolfine.

Delfſiel. Delphſila. *pagus Friſ.*

Demer. Demarus. *flu Brab.*

Dene. Danus.

Denemerck. Dania, Danomarchia. *peninſula maris Germanici, inter Suetiam & Saxoniam.*

Denemercker. Danus.

Denre/Wender. Dendra, Tenera. *flu. Gall. Belg.*

Denre-monde/Wermonde. Teneramunda. *opp. Fland.*

Derbent. Caſpiæ portæ. *opp. ad mare Caſpium.*

Deſe. Deſa. *flu Gall. Belg.*

Deventer. Daventria, Anſibariorum civitas. *op Tranſiſala.*

Diepe. Diepa.

Dieſt. Dieſtemium, Dieſtum. *op. Brab:*

Dietenhoven. Divodurum, Theonis *ſive* Theodonis villa. *Gall. Belg. opp. in ducatu Luxemburg.*

Dietmarſe. Dietmarſus, Teutomarſus, Dietmarſia, Thietmarſia. *tractus Friſiæ occidentalis.*

Dietrich-bern. j. Bern. Verona.

Digeon/ Dyon. Divio, onis, Divionum. *Burgund. urbs.*

Dijle. Dilia. *flu. Brab.*

Dillinghe. Dillinga. *op. germ. academ in diœceſi Auguſt.*

Dinant. Dianantum, Dinantum. *oppid. in Eburoib. ad Moſam.*

Dixmude. Dixmuda. *op. fland. Occident.*

Dockom. Doccemum. *Friſ. op.*

Doesborgh. j. Dupsborgh.

Doebere. Doris, Darvenum. *Portus & Trajectus Britanniæ: vulgò* Doverium.

Dole. Dola. *oppid. in comitatu Burgund. academ.*

Dolphiné / Dolphinaet. Delphinatus, Narbonenſis provincia, Narbonenſis Gallia, Allobrogum regio.

Dommele. Dommela. *fluv. in Campin Brabantiæ.*

Done. Tanais. *fluvius Europam ab Aſia dividens.*

Donouwe. Danubius, Iſter. *Europæ maximus fluviũs.*

Doznick. Baganum, Turnacum, Tornacum, Dornynum. *Nerviorum ad Scaldim opp.*

Dordrecht/ Dordt. Durdrechtum. *vulgo* Dordracum. *oppidum Holl.*

Douap/Duap. Duacum, Cattuaci. *Gall. Fland op. academ.*

Dra. Dravus. *flu. Hung.*

Drent. Drenta. *Tenctorum regio.*

Dreckſhupſen. Traiana legio, Drechthuſæ. *op. germ. ſup. ad Rhenum.*

Dub. Dubis, Dubius. *flu. Galliæ.*

Duene. Duna. *flu. in Livoniæ.*

Duren *vide* **Dueren.**

Duerſtadt/Duerſtede. Batavodurum, *op. Batavię.*

Duffle. Duffla. *pagus & baronia Brab. ad*

Nitam flu.

Dupnkercke. Dunkerca. *pagus Fland.*

Dupſboꝛgh. Dyſporum, Dyſparguin, Aſciburgium, *nonnullis* Teutoburgum. *ciuitas trans Rhenum, Montenſis comitatus: Eſt & pagus Brabantiæ antiquiſſimus.*

Duptſch. Teuto, Germanus, Alemannus.

Duptſch-land. Germania, Alemannia.

Duptſch. Divitenſe munimentum, Divitenſium municipium: *vulgo* Tuitium. *pagus è regione Coloniæ Agrippinæ.*

Duyde-land. Duvelandia. *inſula Zeland.*

Durdt. i. **Doꝛdꝛecht.**

Duren. Marcodurum, Duromagus, Dura. *Viuorum op. in ditione Iuliacenſi.*

Duringen. Turingia, Thoringia, Landgraviatus.

Duringher/turinghen. Thoringus, Turingus.

Duxinger wald. Silva Semana, Bacenis. *in Germ.*

Durlach. Durlacum, Budoris. *opp. Germ.*

Durmeghen. Duromagus. *op Germ.*

E

EBerwyck. i. **Jozck.**

Eds. Edamum, Ydamum, Yedamum. *op. Holl.*

Eder. Adranus, Adrana. *fluv Germ. in Heſſia.*

Eecklon. Ecloa, Eclonia. *pagus Fland.*

Ed genoaten. Helvetij. *q. d. conſœderati.*

Eyipten-land Ægyptus.

Egipteuaer. Ægyptius.

Eghmond. i. **Hegh-mond.**

Epgh-ſtad. Aureatum. *op. Germ.*

Epehel-ſtepn. Druſi moles. *turris Maguntiæ inſcripta Druſo.*

Eper-land. Ooné. *inſula Zeland. q. d.* Regio ovorum.

Epffel. Rigodulus. *vallis prope Confluent. in Germ Adr. Iun.*

Epndhoven. Endoviç, arum. *oppidul. Brabantiæ.*

Epnghen/Enghin. Angia. *oppidul. in Hannon.*

Epmaghen. Rigomagus. *Germ. oppid.*

Elbe i. **Elſt.**

Elburgh. Elburgum. *oppidul. Gheld.*

Elſt/Elbe/Elbe. Albis. *flu. Germ. in Saxo.*

Elſas. Alſatia.

Elſe. Aliſuncia. *flu Luxemburg.*

Emden. Emdæ. *op Friſ.*

Emerick. Emerica, Aſciburgium. *Althamero, op. trans Rhenum, comitatus Montenſis.*

Ems/Emſe. Amiſius, Amaſia, Amaſus. Ortel Ger. *flu. qui Emdanæ ciuitati nomen dat.*

Enckhupſen. Enchuſa. *op Holland.*

Eſchelboꝛgh. Aſciburgium. *op. germ.*

Enghel-land. Anglia, Albion, Britannia, Prydania.

Enghel-lander/ Enghelſ-man. Britannus, Anglus.

Enghel-ſtad. Angeloſtadium, Ingolſtadium. *op Germ: academia, vide* **Ingolſtad.**

Ens. Aniſus. *fluvius in Auſtria.*

Ens. Laureacum. *urbs in Auſtria.*

Erchelens. Herculis caſtra. *op Gheld.*

Ermentiers. Ermentiera. *Fland op.*

Erfoꝛt. Erfurd/Erfoꝛt. Bicurgium, Biturgium, Erphurdia, Ertphordia. *Germ. urbs in Turingia: academia.*

Eſſex. Trinobantes. *pop & regio in Angl.*

Etzel. Adula. *mons inter Alpes.*

Europe. Europa.

Eureus. Ebroicum, Eburaicũ. *op in Norm.*

Exceſtre. Iſca. *Angliæ op.*

F

FAlcken-boꝛgh. i. **Valcken-boꝛgh.**

Ferrarie. Ferraria, Forum Alieni. *urbs Galliæ Ciſalpinæ, academia.*

Fere. Ferræa. *oppidul in ducatu Luxemburg.*

Fichtel-bergh. Pinifer mons Germaniæ. & Sudeti montes.

Fyn-land. Finlandia, Phinni, Fenni, Eningia. *Regio Europæ ſeptentrionalior.*

Fyn-marck. Chadeni. *Scandiæ populi Orientabiores.*

Fledoꝛp/Flodoꝛp. Flevum. *pagus Friſ.*

Fledoꝛp. i. **Vliedoꝛp.**

Flozencie. Florentia: *olim* Fluenti. *urbs primaria in Hetruria, academia.*

Fozchepm. Locoritum. *ger op ad Mœnum.*

Franker. Franci, Francorum urbs. *vulgò* Franekera. *op. in Friſia.*

Franck. Francus. *vulgo* Franco.

Francken-land. Terra Franca, terra Vrilatorum *in Fland.*

Franco

Francken-land. Francia Orientalis, Tenctteri. *Germ. regio & pop.*

Franckfoozt. Francofurta. *op germ. ad Viadrum flu. acad. mia.*

Franckfozt. Helenopolis, Francofurta, Francofurtum. *urbs in Germania ad Mœnum flu nundinis clara.*

Franckemont. Francimons. *Arx Eburonum ad Arduennam silvam vergens.*

Franssops. Gallus.

Friburgh. Friburgum, Cardablanca. *op. Germ in Brisgoia, academia.*

Furne. j. **burne.**

Garonne. Garumna. *flu gall.*

Gallisse. Galicia, Galæcia, Galaicia, Gallecia. *Hisp. op & pop.*

Gar-see. Lacus, Benanus, Garda.

Gascoigne. Gascogna, Gallia Novempopulana. *Gallia Aquitanica pars.*

Gasconiers. Vascones.

Ge. *vide* **Ghe.**

Gheertruyden-bergh. Gertrudis mons, Gertrudobergum. *op Holl. ad Mervam flu*

Gheerts-berghe. Gerardi mons, Grandi mons, Geerdsberga. *op Fland.*

Gheete. Geta. *flu. Brab.*

Gheldze/Gheltre. Calonis, Gelduba. *Ducatus Gelria urbs.*

Gheldet-land. Gelria, Gelrię ducatus, Sicambria, Menapiorum regio.

Gheldersman. Sicamber, Menapius.

Gheldernaecken. Geldernachum. *oppidul. Brab.*

Ghele. Chela, Ghela. *pagus Brab.*

Ghembloers. Gemblacum. *op gal Brab.*

Ghemmuder zee. Lacus Felicis, *in Austr.*

Ghenape. Genapum. *pagus Brab gall.*

Ghendt. Ganda, Gandavum, Gessoriacum navale, Gorduni, Gunduni. *op. & pop. Fland.*

Ghend. Ganda. *op. Gheld.*

Ghenebe. Geneva. *op Allobrogum ad lacum Lemanum.*

Ghenebet zee. Lemanus. *Lacus in quē Rhodanus influit in gal Narbon.*

Gheppinghen. Legio gemina. *Germ op.*

Gherblict. Gervlietum. *op Holl.*

Ghiconde. Girunda, Caretha, *Licij maris insula.*

Ghistel. Gistella. *pagus Fland.*

Glan. Clares. *flu in Carinth.*

Glocestre. Clevum. *Angl. urbs, germ Cambd.*

Goepland. Goylandia. *pars Holl.*

Goerede. Goreda. *insula Holl.*

Goes. Goesa. *op Zeland.*

Gogh. Gocha, Herenatium. *op infer. germ. in Gheld.*

Golette. Goletta.

Glabbeke. Glabbeca. *pagus & flu Gallobrabantiæ, unde lapillorum instar gemmarum copia.*

Gozckhom. Goricomium. *op Holl.*

Gotte. Guta, Gottus, Gothus, Iuta, Iuto.

Got-land. Gotlandia, Gothia, Gothiscandia.

Gottaerd. Alpes summę, Mons sancti Gothardi.

Gottozp. Gottorpia. *arx Holsatiæ prope Sleswicum.*

Goude. Gouda. *op Holland.*

Gran. Granua, Grana, Strigonium. *op. Hungariæ.*

Granate. Granada, Illiberis. *op in Hisp.*

Grabelinghe. j. **Grebelinghe.**

Graven-haghe j. **haghe.**

Graven-sand Gravelanda, Gravesandum. *q. d* Comitis arena. *pag in Holland. olim op.*

Grenoble. Acusiorum colonia, Gratianopolis, Grannopolis. *op gal. Narbon.*

Grevelinge/Gravelinge. Grevelinga. *op. Fland.*

Grieck. Græcus, Grajus, Grajugena. *vide Etymolog.*

Griecken-land. Græcia, Attica.

Griecks Wepssenbozgh/ Griecks Witenbozgh. Taurunum, Taurucum, Belgradum, Alba Græca. *Pannoniæ inferioris urbs.*

Grimberghe. Grimberga. *pagus & baronia Brab.*

Groeninghen. Philæum, Groninga. *Frisiæ urbs.*

Groeninghet-diep. Vidrus. *fluvius Groningam interfluens, Becan.*

Grol. Grolum. *op Gheld.*

Guienne. Aquitania, Aremorica. *Galliæ pars.*

Gulck. Iuliacum, Gugernorum oppidum.

Gulcker-land. Iuliacensium regio.

Gulckenaer. Gugernus, Iuliacensis, Menapius.

Gurment. Sacarbantia. *vrbs Austriæ, ad Arrabonam fluv.*

H

HA. j. **Ha.**

Haghe/Graven haghe. Haga, Comitis Haga. *q. d.* domus *sive* palatium Comitis. *pagus insignis Holl.*

Haghenouw. Aganoa. *op. Germ.*

Hapne. Haina. *Flu. Hannon.*

Halber-stad. Halberstadium, Pheugarum. *Germ. vrbs.*

Halen. Halena. *op. Brab.*

Halle. Hallę, arum. *op. Brab. Hannon. & op. in Saxon.*

Halber-stad. Pheugarum. *op. Germ.*

Hamboygh. Treva, Hamburgum, Hamburga, Gambrivium. *emporium in Ailm.*

Hancin. Aquicinctum. *in Hannon.*

Hannut. Hannutum. *oppidul Brab.*

Harderwijck. Hardervicum. *op. Geld.*

Harlebeke. Herlebeca. *pagus Fland.*

Harlem. Harlemium. *op. Holl.*

Harlinghen. Manarmanis, Harlinga. *portus Frisiæ.*

Harstal. Harstalium. *pagus Eburon. vide* **Herstel.**

Hartswalt. Melibocus. *Germaniæ saltus in Misnia.*

Hase-broeck/Hasen-boygh. Hasebrocha, Haseburgum. *Fland pagus.*

Haspengouwe. Hasbanium, *Ortel Leodiensis diœcesis tractus.*

Hasselt. Hasselum, Hasselutum. *oppid. Leodiens & op. in Fris.*

Hausruck. Noricum ripense. *Austr. op.*

Hegmond. Hegmonda. *pagus & comitatus in Holl.*

Heydelberg. Durlacum, Heydelberga. *op. Germ Academ. ad Nicrum amnem.*

Heyden-tongheren. j. **Tongheren.**

Helmond. Helmonda. *op. Brab.*

Hemskercke. Hemskercka. *Holl.*

Henegouwe. Haginoia, Hannonia, Carbonarius saltus. *Ortel. Belgij regio.*

Henegouwier/Henewier. Hannonius, Arvaticus.

Herck. Herca. *fluvius & pagus in diœcesi Leodiensi.*

Herckelens. j. **Arckelens.**

Hermanstad. Cybunium, *Daciæ op mediterr.*

Herentals/Heeren-dal. Herentalium. *q. d.* Heroum vallis. *op. Brab.*

Herstel/Harstel. Haristallium, Heristellium, Harstalium, Hęrestallum. *pag. haud procul Leodio.*

Hertoghen-bosch. Buscum ducis, Sylva ducis, Dusylvia. *op. Brab.*

Hertoghen-rode. Vatuca. *oppidul. inter Aquisgranum & Iuliacum.*

Hesdin. Hesdinum, Helena. *op. in Artes.*

Hessen. Hessia, Hassia.

Hessenens. Hessi, Hassi, Hessones, Catti, Chattę. *Germ. pop.*

Heucklo Huclonium. *op. Holl.*

Heusden. Heusdenum, Hoesdenum. *oppid. Holl. ad Vahalim flu.*

Hier land. j. **Jer-land.** Hibernia, Iris, Iuverna. *insula in Britannia.*

Hier-lander. j. **Jer-lander.**

Hierisch. j. **Jerisch.**

Hieruſalem. Hierosolyma, æ, Hierosolymę, arum, Ælia, Vrbs sacra.

Hilders-heym. Ascalingium. *Germ op.*

Hoepe. Hoia. *op. Leodiens.*

Hole. Olmo. *op non longè à Basilea.*

Holland. Hollandia, Batavia. *regio Germaniæ inferioris: Est & Hollandia regio Angliæ.*

Holsteyn. Cimbrica Chersonesus, Holsatia Cimbrorum.

Hondt-bosch. Canina sylva, *in Holl.*

Hondt-kote/Honschot. Hondschota, Pleumosiorum urbs. *pagus Fland. occident.*

Houte. Honta, Scaldis fluvius, *per Flandriæ littora Zelandiam petens, à latratu & fremitu dictus Lex in. Lamm.*

Hongarije/Hongher-land. Pannonia inferior, Hungaria.

Honnefleur/Honfleur. Iuliobona. *Calecorum oppidum & portus.*

Hoogh-

Hoogh-straete. Strata alta, Hoghstrata. *pagus & comit in Brab.*

Hooghen-waert. Ripa prima. *Rhetiæ oppidum.*

Hoogh-duptsch-land. Germania superior.

Hozbozgh. Argentuaria, *opp Sequanorum in Burgund.*

Hozne. Horna. *oppid Holl. & comitatus in Brab.*

Hostie. Hostilia. *op. Venetæ regionis.*

Huckel. Huchela, *pagus Brab foro judiciario olim insignis.*

Huecklom. Hueclonium. *op. Holl ad Linguam annem.*

Hups te Wzeten. Armamentarium *in Holland.*

Hulst. Hulustum, Hulstum. *opp Fland.*

Hunnen. Hunni, Hungari *pp.*

I€/Ye. Ia, Eda. *vivus Holl.*

Ier-land/ Ierisch-land. j. Hier-land. Hibernia.

Ier-lander. Hibernus.

Ierisch. Hibernus, Hibernicus.

Ierusalem. j. Hierusalem.

Ipere. Hypera, Hypra, Ipera, Ipretum. *op. Fland.*

Iis-land. Islandia, Thule, Brettania. *Insula Oceani.*

Iis-zee. Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum. *Adr. Iun.*

Indie. India. *Asiæ maxima regio.*

Ingbel-land. j. Engbel-land.

Ingolstad. Auriapolis, *Adr Iun* Ingolstadium. *op. Ger acad. vide* **Engbelstad.**

Inne. Oenus, *Austriæ flu.*

Inspzuck. Insprucha. *op. Ger Tirolensis comitatus, quibusdam* Oenipons *dicitur.*

Jode. Iudæus, Hebræus, Israëliti, Recutitus, Apella, Sabbatarius.

Joden-bozgh. Virunum *op. Styriæ.*

Joden-land. j. Jods-land. Iudæa.

Jodsch-land. Iudæa, terra Solyma.

Joden lijm. Bitumen.

Jonne. j. Yonne. Icauna.

Jozck/ Yozck. Eboracum. *Britan op.*

Ypere. j. Ypere.

Yr-land. j. Yrland.

Ysack. Isacus. *flu in Rhet.*

Yssel. Fossæ Drusianæ, Isala, *flu. Ger infer.* **de oude Yssel.** Aliso, *Dionys.*

Yssel-bozgh. Aliso, *castellum circa Rhenum. ut putat Hier. Verrut.*

Yselmond. Iselmonda.

Yssel-steyn. Iselsteinium. *oppidul Holl.*

Ysen-bozgh. Isidis mons. *in urbe August. Adr Iun.*

Yser-bozn/ Yser-bozn. Iserborna, Tongrorum fons.

Yralien. Italia, Oenotria, Ausonia, Hesperia, Latium.

Yraliaen. Italus, Oenotrius.

Ytter/ Ytter-beke. Ittera. *fluviolus Brab.*

Yut-land. Iutlandia, Iutia, Cartris, Cimbrica Chersonesus. *extima Germ pars versus Septentrionem.*

Yvop. Ivoëum. *oppidul in ducatu Luxemburgensi.*

Kalen-bergh. j. Calenbergh.

Karlemont. Carolomontes. *oppidul. in comitatu Namursensi.*

Karlsbozgh. Chertolabus. *op. in Austr.*

Kepser-stoel. Forum Tiberij, *urbs Helveticorum.*

Kepsers-waerd. Colonia Trajana, Cæsaris insula. *op. Germ infer. ad Rhen.*

Kempen. Toxandria, Campinia Brabantiæ. *Ioan. Bëtan.* Brabantia campestris.

Kempenaer. Toxander.

Kempten. Campidinum. *op. in Rhet.*

Kennemer-land. Kinheimaria, Kinnemaria. *vulgò* Kermerlandia. *Hollandiæ pars.*

Kennemerlanders. Kinnemarij, Caninefates. *Batavia pop.*

Kent. Cantium, Cantia, *Britanniæ insulæ promontorium Orientale.*

Kernten. Carinthia, Carmia.

Kessel.i.Cassel.

Kiel/kil.Chilonia,*op in Holsatia.*

Kil.Gelbis,Celbis.*fluvius se in Mosellam exonerans.*

Killian.Celnius.*Albionis insula flu.*

Reliqua vide in litera C.

L

LAucastre. Mediolanium, Alone, Alion,Ordovices.*Britan insulæ op.*

Landzecp.Laudreceium.*oppidul Hannon.*

Langhedock. Longodocha, Gallia Narbonensis, Septimania,Ocitana,Braccata Gallia.

Langres.Lingones: Ligonica.*pop & op. Celtarum.*

Lanop.Lanoia.*op gal.Fland.*

Laon.Laudunum,*gallie urbs.*

Laubach. Neoportus,Laubacum. *ger op. Adrianus Iun.*

Laussops/ Lauzois/ Lussops. Alexia, *Celtica metropolis.*

Lecke. Lecca, Fossa Corbulonis. *Ortel.fluv. Hollandiæ,Rheni Brachium.*

Leerdam.Lerdamum.*op Holl.*

Leewaerde.Lewarda.*op Fris occident.*

Lepden. Lugdunum Batavorum,Leyda, æ:Leydę,arum,*op Holl.*

Lepe.Legia,Lisa.*flu.Fland.*

Lembeke.Lembeca.*pagus Fland.*

Lemburgh.Lemburgum. *Ducatus & op in in Brabant.*

Lends.Lendium,Nimetacum.*urbs in Artesia.*

Leon.Legio Germanica,Septima,Subiantia,Regia,Legia.*op Hesp.*

Leons.i.Lions.Lugdunum.

Lerdam.i.Leerdam. Lerdamum. *op holl.*

Leuse.Lusa.*oppidul. Hannon*

Liers. Lira,Vivesdum,Vivesdunca,Ledo, *op.Brab.*

Lies-veldt.Arx Lisveldia.*in holl.*

Liebe.Levia,Livia.*fl. Fland.*

Lyf-land.Livonia.

Lyf-landers. Lemovij, Livones, Effui, Lithuani.*germ.Septentrionalis pop.*

Lilers.Lilertium.

Limburgh.i.Lemburgh.

Limosius. Lemovices, Limovici,Lemovicum,Ratiastum.*gal Aquitan pop & op.*

Lincolne. Lindum, Lindon, Lincolnia. *Ang op.*

Linter. Diablinteres. *pagus Brabantiæ ad fluv.getam.*

Linus.Aredata, Aurelianum.*op in Austr.*

Lions.Lugdunum.*gal op.emporium celebre.*

Lippe.Lupia.*flu. ger in VVestphal.*

Lipsick.Lipsia.*op.ger,academia.*

Lisbone. Iulia felix,Salaria,Olyssippo,Vlyssippo, Olysippo,Vlixbona.*Lusit urbs.*

Lisieus.Lexovij.*gal op & pop.*

Lithauwe.Lituania. *Regio sub regno Polon.*

Lithauwers. Alani,Fenni,Lithuani.

Lobeck.Lobecum,Herispicha,*arx Holl.*

Lombardye. Lombardia,Longobardia, Gallia Cisalpina.

Londen. Londinum,Londinum,Augusta. *Anglie emporium.*

Loo.Loa.*fland oppidul.*

Loon/Loen.Comitatus Lossensis sive Loensis.*in diœcesi Leodiens.*

Looze.Ligeris.*gall fluv.*

Lozepne.i.Lotrysck.

Lozepnops. Tulingus.

Losane. Lausonium. *urbs ad Lemanum lacum.*

Lotrysck.Lotharingia. *Regio inter Rhenum, Schaldim & Mosam fumina, quondam* Austrasia,& Austria,Tulingorum regio.

Lotharingh.Lotharingia,*arx & oppidum Eburonum, & provincia inter Mosam Rhenum,Hub.Thom.Leod.*

Loven/Loeven. Lovanium, Grudiorum urbs.*Brab urbs,Musis sacra.*

Lovenaer.Grudius, Levacus,Lovanienſis.

Lovestepn.Lovestenium.*arx in holl.*

Lubeck.Lubecum,Lubeca: Marionis Ortel Treva.*Gerardo Mercatori. ger op.*

Lucerne.Lucerna.*op.*

Ludick.i.Lupck.

Lupck.Leodium: Leodicum, *Lipsio Ortelio & alijs,Eburonũ civitas* D'lãd bã Lupck. Carbonarius saltus,Carbonaria silva.

Lupckenaers. Leodicenses,Leodienses, Eburones.

Lunebozgh.Marionis,*Petro Apiano.*Chauci majores. *Iodoc.VVillich.* Cherusci. *Adr. Inn.*

Iun. Luneburgum, *ger. ciuitas & pop.*

Lutſenborgh / Luxemborgh / Lutſelborgh. Auguſta Romanduorum, Lutſenburgum, Lucisburgum. *ger inf op & ducat.*

M

MAbeuge. Malbodium, *Hannoniæ op.*

Machelen. Machlinia, Machela. *op. in Brab.*

Macheler. Malinas, Machlinienſis.

Madrid. Mantua Carpentanorum, Viſeria, Madritium. *op in Hiſp Tarraconenſi.*

Maeghden-borgh. i. Meyden-borgh.

Maſe. Moſa. *flu gal Belg.*

Maeſtricht. Trajectū ſuperius, Trajectum Moſæ, Trajectum ad Moſam, Obtricenſe. *op. Brab, Leod ad Moſam.*

Maeſeyck. Maſacum, Maſaci, Maſacium, Marſacium. *oppid Leodienſ. ad Moſam, Adr. Ian. Hubert. Thom. Leod.*

Mains / Mãs / Mayne. Cenomani, Cenomanorum oppidum. *in gall Lugd.*

Malte. Melita: *vulgò* Malta. *Inſula quam Rhodienſes milites nunc habitant.*

Malvaſie. Epidaurus, Monembaſia, *Laconiæ vrbs maritima, Ad. Iun. vide Etymolog.*

Mandſ-veld. Manſveldia. *Cheruſcorum ditio ſive comitatus : portio veteris Saxoniæ.*

Mantue. Mantua. *Cenomanorum in Italia vrbs.*

Marburg. Amaſia Cattorum, Marpurgũ. *ger op in Heſſia, acad.*

Marcenne. Marcenæ.

Marien-borgh. Mariẽburgum. *op Hannoniæ*

Marcke. Marcia.

Marne. Matrona. *flu gal.*

Mars / Marſes. Martia. *oppidul in ducatu Luxemb.*

Marſen. Maſacorum pagus. *in Holl prope Traject.*

Marſ-diep. Marſorium gurges, abyſſus, ſive profundum.

Marſilie / Marſeille. Maſſilia, Phocenſiũ colonia. *gal Narbonenſis vrbs maritima.*

Martenſ-dyck. Martinianus agger, Martiniana civitas. *in Zeland.*

Maſcon. Matiſcona, Matiſſana. *op. gall.*

Maſe. i. Maeſe.

Maſiere / Maſiers. Maſeriacum, Magetrobia. *op Belg.*

Meaus. Meldæ. *Galliæ Lugdunenſis pop & vrbs.*

Mechelen. i. Machelen. Machlinia.

Mechel-burg. Megaloburgum. *in ger.*

Mechel-burger. Pharodinus, Megaloburgenſis.

Medenblick. Medemblicum. *municipium Holl.*

Meenen. Meninę, arum: Menina, ę. *pagus ſland*

Meeſſen. Meſſinæ, arum, Meſſena, ę. *pagus ſland.*

Meeus / Meaus. Meldę, arum, *gallia Lugdunenſis populi, & oppidum ad Matronam amnem.*

Meghem. Megema. *pagus & comitatus in Brab.*

Mepn. Menus. *fluv. german. in regione Franconia.*

Mepdẽburg / Maeghdẽborgh. Menium, Meſnium, Meſovium, Magdeburgum, Parthenopolis. *urbs ger ad Albim ſita.*

Mepſſen. Miſnia, Miſna. *germ. regio ad Albim flu.*

Mepſſen. Lupfurdum, Ludfurdum, Miſna *Miſniæ op. in germ.*

Mepſſener. Hermandurus.

Melane. i. Milane.

Melck. Claudianum. *germ. op ad Danubium Adr. Iun.*

Melding. Medullum. *op in Vindel.*

Melun. Melodunum. *Celticæ op.*

Memel. Chronus. *flu. in Lituan. & Pruſſiæ.*

Memmingen. Druſomagus, Auguſta Druſi. *Rhetiæ op.*

Menin. Meninę. *oppidul. ſland.*

Mentz. Maguntia, Maguntiacum. *ger urbs Epiſcopalis, academ. ad quam Mœnus in Rhenum influit.*

Merchfelder. Quadus, *olim* Bohemus.

Mergem. Mergemũ, Menariacum. *ſland. oppidul ad Lyſiam flu.*

Merich. Maryſus. *flu. in Tranſſylvaniæ.*

Metz. Mediomatricum, urbs Metenſis, Divodurum. *vulgò* Metis. *op in gall. Belg.*

Middelburgh. Metelli castrum, Metelliburgum, Middelburgum, Mediobur-gum. *emporium Zelandiæ.*

Milane. Mediolanum. *ducatus & urbs in Insubr.*

Milanops. Insuber, Mediolanensis.

Moesel. Mosella, Obrincus. *Galliæ Belgicæ fluv.*

Molins. Gergobia *op. Gall.*

Mommedy. Mommedium. *op. in ducatu Luxemburg.*

Montfort. Montfortium. *opp & Castell. in Holl. & Geld.*

Monicken-dam. Monachodamum. *oppid. Holl.*

Mompelliers. Agathopolis, Agatha, Mons pessulanus, Mons pessulus. *op Gall, academ.*

Monstreul. Monsteriolum. *op. in Morinis, in Belg.*

Mooy. Maurus, Æthiops.

Mooyen-land. Mauritania, Æthiopia.

Moscovie/ Moschouwe. Moscovia, Moschica regio *ad Hircanum mare versus occidentem.*

Mude. Muda. *pag Fland.*

Mupde. Muda. *op. Holl ad Vechtæ amnis os.*

Munchen. Combodunum, Monachum, *Bavariæ op.*

Munster. Mediolanium. *Adr Inn.* Monasterium. *op. Germ in VVestph.*

Nae. Naus, Nava. *flu qui apud Bingium Rheno miscetur.*

Naeldwijck. Nalduicum. *pag Holl.*

Naelden. Nardenum. *op. Holl.*

Name/ Namur. Namurcum, Namia, *op. & comitatus in Belgio, op. Eburonum* Namurra *dicitur Hub Thom.*

Nancy. Nanceium, *Leucorum op.*

Nantes Nannetes, Nanetum *Gall. op.*

Napels. Neapolis, Parthenope, Parthenopæa. *Campaniæ urbs regni titulo & academia celebris.*

Narbonne. Narbo, Narbo Martius, Colonia Decumanorum sive Atacinorum, *urbs quæ Galliæ Narbonensi nomen dedit.*

Navarre. Navaria, Navarra, *Pars Hisp Septentrionalis Vasconibus adjacens.*

Navarropsen. Vascones, Autrigones.

Navel der zee. Umbilicus maris, *Oceani voraga circa ittus Scandiæ orientale, haud procul à Norveg. continente.*

Necker. Nicer, Nicrus, Neccarus. *flu Ger. in ducatu VVirtenbergensi.*

Neder-land. Germania inferior, secunda, Belgium, Belgicum, Gallia Belgica.

Neder-lander. Belga, Germanus inferior.

Nethe. Nitha. *flu. Brab.*

Nevers. Augustonemetum, *Arvernorum in Gall. urbs.*

Nienhove. Niniveæ, arum, Ninhova. *oppid. Fland.*

Nieucasteel. Noviocastrum. *oppidul in ducatu Luxemburg.*

Nieumeghen. Noviomagum, Neomagum *Geld op.*

Nieupoort. Neoportum, Neoportus. *oppid. Fland & olim op. Holl nunc municip.*

Nijl. Nilus. *Africæ fluv.*

Nimes. Nemausus. *Galliæ Narb urbs.*

Nivel/ Nijvel. Nivella, Nivigella. *oppidul. Brab.*

Nopon. Noviodunum, *Belgarum urbs finitima Suessionibus.*

Norenbergh. Segodunum, Noriberga, Nurenberga, *Ger op. & emporium celebre.*

Nortgouwe. Nortgoia, Palatinatus Bavariæ.

Norweghe. Nerigos, Norvegia, *regio Scandinaviæ.*

Normandije. Normandia, Normannia, Nortmannia. *Gall. regio.*

Nortfolck. Iceni, Norfolcia, *in Ang.*

Nortwich. Ventta, Nortovicum. *Ang op.*

Norweghen. j. Nord-weghen. Norvegia, Nerigos.

Norwich. Ordovicum. *Britanniæ urbs.*

Nups. Novesium. *Germaniæ secundæ op. ad Rhenum, infra Coloniam Agrip.*

Ocksenfort/ Ochsfurt. j. Orenfort.

Oder/ Oder. Viadrus, Odera. *fluv. Ger in Pomerania.*

Ofen. j. Oven.

Oldenburgh. Sempronium. *op. in Austr.*

Olm. j. **Wlm.**

Oldenburgh Atilia. *op. in Vindelicia.*

Olstepn/Holstepn. Olsatia.

Oldenbozgh. Flexum. *op. in Pannon.*

Olt. j. **Alt.**

Onderſee. Lacus Venetus.

Onſchot. Orschotum. *pagus Brab.*

Onger. j. **Hongher.**

Ooſt-burgh. Oostburgum. *op. Fland.*

Ooſt-zee. j. **ooſter-zee.**

Ooſt-vzieſen. Chauci, Cauchi, Frisij majores, Ostfrisij.

Ooſt-vzielland. Frisia Orientalis.

Ooſten-rijck. Austrasia, Austria, Pannonia prima, vel superior.

Ooſter-zee. Mare Balticum, Morimoruza, mare Suedicum.

Ooſter-gouw. Oostergoa. *dictiuncula Frisiæ Transl-ian.na.*

Ooſterbant. Austrebatensis, *pagus in Hannonia*, Ostrervandum, Ostrogothorum regio, *comitatus in Hannon*

Ooſterwijck. Austrovicus, Ostervicum, Etervicum. *pagus Brab & in Hol'.*

Oppenheym. Rustiana, Bancona. *Ger op. ad Rhenum.*

Oranghe. Arausio Secundanorum, Auraica. *Gall Narbon. op.*

Orchies. Orchisa. *oppidul Gall Fland.*

Orleans/ Orliens. Genabum, Aurelia. *Galliæ op. academ. nobile.*

Oſtende. Ostenda. *op. & portus Fland.*

Otterwald. Abnoba, *mons Germ.*

Oudenaerde. j. **Audenaerde.**

Oudewater. Oudewatera, Aquę veteres *oppidul. Holl.*

Oven/Ofen. Salinum, Buda, Curta, Aquincum. *Pannoniæ inferioris urbs.*

Over-ijſel. Transisala regio.

Over-ijſelers. Busacteri, Rusactores, Transisalani.

Over-land. Germania superior, prima.

Over-weſel. Vosavia, Ficelia. *op. Germ ad Rhenum.*

Oxenfort/Oxfort. Oxonium, Oxonia. *Angliæ op. academ inclitum.*

Padelborn/Padeborn. Teuderium, Tuderium, Padelborna, Padeborna. *oppid. Germ.*

Padue. Patavium, Padua. *Ital op. academ.*

Palerm. Panormus. *Siciliæ op.*

Pals/Palts/Palſ-graeffchap/Palsgraven land. Cappellatium, Palas, Palatinatus. *arx exigua in medio Rheni alveo, Palatinatus titulum præferens, vide Etymolog.*

Pamel. Pamela. *oppidul. Fland.*

Pampelone. Pampelon, Pampelos, Pompelon, *vulgò* Pampelonia. *Vasconum urbs Hisp. Tarraconens. Hodiè* Pampelona, Pampeluna, *vulgo nominatur. Navarræ regni civitas primaria.*

Parijs. Lutetia, Leucotetia. *Guil. Camd.* Parisij, orum. *urbs Gall. emporium, acad.*

Parme. Parma. *Gall togatæ urbs inter Placentiam & Cremonam.*

Parmeſaen. Caseus Parmensis.

Paſſauw/Petaw. Patavia, Pætovio, Bojodurum, *vulgò* Passavia. *op Ger ad Danub.*

Pau/Paw. Padus, Eridanus. *flu. Ital.*

Pavye. Ticinum, Papia, Pavia. *op. Ital. academ. celebre.*

Peel-land/Peel. Præmania. *Betasiorum regio in Brab.*

Peel-land. Betasius, Pæmanus.

Pegnitz. Pegnesus. *flu. Noribergæ in Germ.*

Pepenhuſen. Fabiana, Phebiana *op. in Rhet.*

Peronne. Peronia, Perona. *op. Veromand.*

Peru. Ophir. *Indiæ regio aurifera.* Ophir Cofala. *& in Africa Ortelio.*

Peruſe. Perusium, Perusia. *op. & academ. in Ital.*

Peruſin. Perusium, Perusia. *op. in Ital. Tusc. academ.*

Perweys. Perviciacum, Perveſiæ, arum. *regio & pagus in Brab. gall.*

Petauw. j. **Paſſauw.**

Petten. Pettenum. *pagus Holl.*

Philippe-ville/Philips-ſtadt. Philippolis. *op. Hannon.*

Picardye. Picardia.

Piemont. Pedemontium, Cottiæ alpes, Pedemontana regio, Taurinorum regio.

Piemontoys. Pedemontanus, Aquensis, Taurinus, Tauriscus.

Piſe. Piſę, arũ, Pisa, ę, *op. Ital. in Tuscia, acad.*

Placentie. Placentia. *Ital. colonia, & urbs in Gallia togata.*

Podsbergh. Podsbergia silva. *in Fland & Hannon.*

Poelle. Apulia, Iapygia. *regio Italiæ.*

Poictiers. Augustoritum: Vrbs Pictavia, Pictavium. *op Pictonum in gall Aquitan.*

Poictou. Pictonum sive Pictavorum regio

Polack. Polonus.

Polen. Polonia, Sarmatia Europea.

Pomeren. Pomerania, *germ regio.*

Pontopse. Pontisara.

Poperinghe. Pupurningahemum, Poperinga, *pagus fland.*

Poppaerd. Bodobriga, Boudobrica. *germ. op. prope Confluent.*

Portugal. Portugallia, Lusitania. *hisp regio.*

Posnaw. Posnavia, Stragona. *op Polon.*

Praghe. Praga, Bubicmum. *regni Bohem primaria urbs, academ.*

Praghener. Pragensis. *vide Etymolog.*

Pregel. Pregela. *fluv. in Lituania & Prussia.*

Prenner. Pyrene, Mons Pyreneus, mons Tyrolis.

Pres bozgh. Flexum. *op in Pannon.*

Preslauw. Budorgis, Budurgis, Vratislavia, Bratislavia. *Silesiæ urbs, ad Viadrum amnem.*

Provencie. Provincia Narbonensis, Gallia Narbonensis: Anatilorum regio.

Provins. Agendicum, Agedicum. *urbs gall.*

Prupsse. Borossus, Pruthenus, Bructenus.

Prupssene/Prupssie. Borussia, Prussia, *in Sarmatia Europea.*

Purmerende. Purmerenda, *municipium hollandiæ.*

Purpurepne. Purpuranea. *op Frisiæ*

Putte. Putta. *pag Brab foro judiciario signis.*

Q

Quaetraedt. Quadriburgum. *Ortel. ger. infer. op inter Iuliacum & Agrippinam Coloniam.*

Quennop. Quercetum. *op in Hannon.*

R

Rab. Arabon: *flu in Hungar.*

Rab. Arabonia, Laurinum. *op in Hungaria.*

Ravenne. Ravenna. *urbs Ital.*

Ravestepn. Ravestenium. *op Brab.*

Reghens bozgh/Repns-bozgh. Quadrata, Ratisbona, Tiberina, Augusta Tiberij, Reginopolis, Imbripolis, Reginoburgū. *urbs germ ad Danub flu.*

Repns. Durocottorum, Vrbs Rhemorum *in gall Belg.* Livonia.

Revel. Revalia, Rivalia. *Suecie regio.*

Reven. Grimes. *Batavie op.*

Rentp. Rentica, Renteium. *op in Artheſ.*

Reus. Rodium, Rhetia. *op in Hannon.*

Rieme j Repns.

Rijen-land/ lands van Rijen. Ambivariti. *op & pop. Brabantiæ, inter Mosam & Scaldim, Ioan Becan.*

Rijghe. Rica. *in Livonia.* Rige.

Rijn Rhenus. *flu germ.*

Rijn-gouw j. Ringouw.

Rijn-meghen. Rigomagus. *op. germ ad Rhenum.*

Rijssel. Insulæ, arum : *vulgò* Lila. *op Gall. Fland.*

Rijs-wijck. Risvicum. *pagus Holland.*

Ringouw/Rijngouw. Obrincus. *ger tractus ad Rhenum flu. Ortel.*

Ringouwer. Rhinucius, Riguscus, Riuncus.

Rocelle. j. Rosselle.

Roan. j. Rovan.

Rocestre. Rutupia, Rossa. *Ang op.*

Rockenbozgh. Bragadurum, Bragodunū, Rockenburgium. *op germ in Rhet.*

Rodaen. j. Rone. Rhodanus.

Rodes. Rhodus. *Carpathij maris insula.*

Roer. Adrana. *flu ger.*

Roesselaer/Rosselaer. Rolarium, Rosselara. *pagus Fland & pagus Brab.*

Romerswale. Romerswalla. *op Zeland.*

Romkessel. Cassiliacum. *op in Rhet.*

Rone. Rhodanus. *flu. Gall.*

Ronsse. Rotornacum, Ronsa, Renesa. *pag. Fland.*

Room. Roma. *Orbis caput, olim* Valētia *dicta*

Roomepn. Romanus.

Rooscndael. Rosevallis, Rosendala. *pagus Brab & Monaster. ad Nitam fluv.*

Rosselaer. j. Roesselaer.

Rosselle/Rocelle. Rupella. *Sanctonū portus:*

Ros

Rostock. Laciburgium, Rostochium. *germ. op ad mare Balticum, academ.*

Roter. Rotera. *flu holl.*

Roterdam. Roterodamum. *op holl.*

Rotwil. Taxagetum, *urbs Rhet.*

Ruffach. Rufacum, Rubeaquum. *op. Alsatiæ Germ*

Rovam/Roan. Rhotomagus. *Gall. op.*

Roussilon. Ruscino, Perpinianum. *Gall. Narbon urbs.*

Rumst. Rumesta. *pagus Brab.*

Rupel. Rupla, Rupela. Rupera: *flu Brab.*

Rupel-mõde. Ruplæmunda. *municip. Fland.*

Rure. Rura Rora. *flu mfr germ.*

Rure-monde. Ruremonda. *op. Geld.*

Rus. Vrsa, Rusa. *flu in Helvet.*

Russen. Russia, Ruthenia, Sarmatia. *Duris Moscoviæ imperium.*

Russen. Ruxolani, Rutheni, Sarmatæ. *Sarmatiæ Europæ.*

S

Sael. Sala. *flu. in Saxon.*

Saftinghe. Saftinga. *pagus Fland.*

Saintes. Mediolanum. *op. Santonũm Gall.*

Salamanca Salmãtica. *urbs Hisp academ.*

Salon. i. Chalon.

Salts. Iuvavius. *flu Saltzbur; ũ praterfluens.*

Salts-burgh. Iuvavia, Iovlacum, Pœdicum, Salis burgum, Salsburgum, Cesodunum, *Boiariæ sive Bavariæ urbs.*

Sambre. Sabis. *Gall Belg. fluv.*

Sand-hoven. Sandhovia, Curia arenaria. *p. g. Brab foro judiciario insignis.*

Sandwijck Sandvicus. *regio & portus Ang* Rutupia *quibusdam.*

Santen/Xanten. Vetera, Vetera castra. *Cleve op. infra Colen. Agrip.*

Santonie/Xantonie. Santones. *Gall. Aquitan pop. & op.*

Saone. i. Sone.

Sartres. i. Chartres.

Sassem. Sassemum. *q. d.* Saxonum domicilum. *pagus Holl.*

Sassen/Saxen. Saxonia.

Sassenaer. Saxo, onis.

Savoye. Sabaudia. *regio Gall. Narbon.*

Savoy/Savoy-koole. Brassica Sabauda.

Savoyens. Sabaudi, Allobroges, Delphinates.

Sauwe. Savus. *flu. Pannon.*

Schaghe Scaga, Cimbrorum promontorium. *municip. holl.*

Schaker-bosch. Sacrum nemus. *in Holl.*

Schalck-wijck. Scalvicum, Scalvicus. *pagus Holl.*

Schef-huysen. Schef husium. *op Germ.*

Scheldt. Tabuda, Scaldis. *Belgij flu.*

Schekel. Gessaces mons, Cæcius, Cæclus, *Mons Hungariæ.*

Schellinck. Scellinga. *Insula holl. fris.*

Scherpe. Scarpa. *flu. gall Belg.*

Schie. Schia. *flu. holl.*

Schiedam. Schiedamum. *op holl.*

Schoon-hoven. Schoon-hovia. *op holl.*

Schoon-land. Scandinavia, Scania. *in Dania.*

Schot. Scotus.

Schot-land. Albania, Britannia minor vel secunda, Caledonia, Scotia.

Schoude/Schoud-land. Scaldia. *Zeland. Insula.*

Schrickfinners. Crefennę, Scritifini, *Scand pop.*

Seclijn. Seclinium.

See-land. Selandia. *regio inferioris German. Batavia appendix.*

See-land. Cadanonia, Zelandia *in Dania.*

See-landers. Mattiaci, Zelandi: Frisiabones *dicuntur, Adr. Iun.*

Segenbergh. Segebergum, *arx holsatiæ.*

Segeth. Segedunum. *op hungariæ ad Tibiscum flu.*

Seine. Sequana. *flu. Gallia.*

Senderin. Singidunum. *hungariæ op. ad Danubium.*

Sene. Sena, urbs Senensis. *in Ital.*

Senlis. Silvanectum. *gall. op.*

Sens. Senones. *gall pop. & op.*

Seville. Hispalis, Iulia, Romulea, Sevilla. *urbs hisp.*

Sevenbergen. Septimontium, Sevenberga. *op. holl.*

Seven-borgen. Dacia Mediterranea, Ripensis, Septem castra.

Seven-borgers. Iazyges, Metanistę, Septemcastrenses.

Sichen.

Sichenen. Sichenæ,arum.*op Brab.*
Sicilie. Sicilia, Sicania, Trinacria, Trinacris *insula celebris maris Mediterr.*
Siciliaen. Siculus.
Sierickzee. Siricæa, Zirizea.*op Zeland.*
Sijpe. Zipa. *Vadum Hollandicum aggeribus cinctum.*
Silgen-stad. Salingostadium.*op ad Rhen.*
Simach. Sermium.*op.in Pannon.*
Simap/Cimap. Simacum. *oppidul. Hannonia.*
Sims. Sunici. *opp ditionis Colonienſis, telonio notum.*
Sint Amand. Fanum Amandi, Elvonenſe monaſterium. *Nervoꝝ op. ad Scaldim flu.*
Sint Andries. Fluvium.*Carinthiæ op.*
Sint Galle. Sangallum.*op in Helvet.*
Sint Glaude. Iura, Iuraſſus.*mons gal Narbonenſis.*
Sint Gillepn. Viſidungum, fanum Giſleni.*Hannoniæ op.*
Sint Hubert. Andainũ, Andagium, Fanũ Huberti.*monaſterium in Arduenna ſilva.*
Sint Omer. Audomaropolis, Icius portus, Fanum Odomari.*op. Arteſiæ.*
Sint Gottard. ſ. **Gottart.**
Sint pol. Fanum Pauli.*op. Arteſiæ.*
Sint Quintin. Augusta Veromanduorum, Fanum Quintini.*Gallia Belg. op.*
Sint Trupen. Centrones, Fanum Trudonis.*op. Brab Leod.*
Sint Vaſt. Nobiliacum, Monaſterium S. Vedaſti: *ſuperbum oppidum Atrebat.*
Sint Vijt. Viti fanum. *oppidul in ducatu Luxembrug.*
Sint Vijt. Candollica: Viti Fanum.*urbs germ in Noricis.*
Sint Winocks. ſ. **Winocks-berghe.**
Sion. ſ. **Sitten.**
Sitten. Sedunum, metropolis Sedunorum *in gall.*
Slavonie. Slavia Pannonia, Illyris, Illyricum, Slavonia.
Sleſtad. Elcebus, Helvetum, Seleſtadium. *op. germ.*
Sleſe. Sileſia. *Germ. Regio.*
Sleſener. Sileſius, Lutiburus.
Sleſwijck. Slevicum, *olim* Heideba *in Oſtat*

Sleſwijck. Cimbrica Cherſoneſus.
Slojpe ſ. **Welle.**
Slups. Sluſa. *Flan. portus, olim* Laminſvlietum. *& Brugenſium municipium in Flond.*
Sopiſſon. Auguſta Veſſonum, Sueſſionum, Sueſſiones.*op & p. p. in Gall Belg. Becan.*
Solims. Solicimum.*op. germ.*
Solothurn. Solodurum.*op Helvet.*
Some. Somona, Phrudis. *Gal. Belg flu.*
Somerſ-dijck. Someredicha. *inſula Hollꝝ*
Somme. Samabrina. *Gall. flu.*
Sone/Saone. Arar, Araris. *Galliæ Narbon. flu.*
Spije. Suevus, Suebus. *Germ flu.*
Spanie. Hiſpania, Spania, Iberia, Heſperia ultima.
Spaniard. Hiſpanus.
Sparn. Sparnus. *flu. Holl.*
Sparn-dam. Sparnodamum, Sparendamum. *pagus Holl.*
Spepe ſ. **Spier.**
Speſſyart. Ingiones, Abnoba. *mons Germ. circa VVirtenbergenſium ducatum.*
Spier/Spiers/Spepe. Spira, Nemetum urbs, Vangionum urbs, ad Pyrum, Pyri mons. *Ioan Herold. Germaniæ urbs ad Rhenum, Epiſcop. & Camera Imperiali decorata.*
Spije in de Marcke. Suevus, Sprea *flu.*
Stain. Sabaria. *op. in Auſtr. ad Angrum flu.*
Stampe. Stampæ, arum. *op. gall.*
Stargart. Stargatium. *in Megapoli.*
Staveren. Sturij. *urbs Friſiæ maritima.*
Steegher. Stegra, æ; Stegræ, arum. *pagus Flandriæ.*
Stepgher wal. Abnoba *mons Germ.*
Steen-berghen. Steynberga *op Brab.*
Stepe. Geſſodurum. *op. Auſtr.*
Steken. Stechena. *oppidul Eland.*
Stetiner-land. Sedinorum regio, territorium Stetinenſe.
Stiermarck. Valeria, Pannonia interamnenſis, Stiria, Tauriſcorum regio.
Stockholm. Holmia. *Sueviæ metropolis & regia.*
Straeſ-burgh. Argentoratum, Argentina. *oppidum germaniæ, academ.*
Straete. Fretum Gaditanum, Herculeum.
Strand-frieſen. Friſij minores.

Straubingh/Strubingh. Augusta Acilia.*op germ. ad Danubium.*

Suffolcke. Iceni, Suffolcia, *in Angl.*

Supder zee. Fretum australe. *vide in Etymolog.*

Sulpich. Tolbiacum. *Belgic op.*

Sund. Fretum Codanum, Sinus Codanus.

Sund. Bunitium. *Germ urbs in parte Septent.*

Surich/Surck. Tigurinus pagus, Tigurum, Turegium. *Helvetiæ urbs.*

Suricker-zee. Lacus Tigurinus.

Surſen. Surphania, Nuſipi, Vſipetes. *Geld urbs & pop.*

Swartſ-wald. Sylva Hercynia, Orcynia, Martiana.

Swats. Saxatum. *opp. Auſtriæ.*

Swave. Suevus, Vindelicus.

Swaven-land. Suevia, Rhetia prima vel ſuperior, Vindelicia.

Sweden. Suecia, Suedia.

Sweden. Suiones, Suedi. *germ pop.*

Swerin. Severianum. *op. Pannon.*

Swert-watter. Vidrus. *Germ infer. fluv. circa Rhenum in Frisia, vulgo* Nigra unda.

Switſer. Helvetius, Suicerus, Suitenſis. *à Suitia Helvetiorum pago, Andr. Altham.*

Switſer-land. Helvetia.

Swolle. Suolla, Suolli, orum: Navalia. *urbs germ inf. r. in Transiſala.*

TAlenbergh. Didattium. *Sequanorum in Bisuntina op.*

Tartar. Scythi, Mæota, Sarmata.

Tartarije. Scythia, Sarmatia, Tartaria, *magni Chami Imperium.*

Tepnis/Tenis. Thamesis. *flu. Ang.*

Teps. Tibiſcus. *flu. in Dacia.*

Terobane. Taravanna, Morinum. *Morinorum op.*

Teonville j. Dicten-hoven. Theonis villa

Teſin. Ticinus. *flu Ital.*

Teſſel. Tecelię, Teſſalia. *pagus Holl.*

Teſſender-loo. Toxandria, Taxandrum. *op ad Moſam, Pet. Divæus & Io. Becan.*

Tiber. Thyberis, Tiberis, Albula. *flu. Ital.*

Tiel. Tila. *opp Geld.*

Tielt. Tiletum. *pagus Brab. & Fland.*

Tienen. Thenæ. *op Brab.*

Tije. Tya. *flu. Holl.*

Tirol. Theria, Comitatus Tirolenſis. *regio Alpina.*

Toel. Tullium, Leuca. *oppid Lotharingiæ ad Moſel.*

Toerhout. Turholtum, Sylva Thoraldi. *pagus Fland.*

Toernhout. Turnholtum. *pagus Brab.*

Toerins. Taurinum. *op in Pedemont.*

Toers. Turonia, Turonum urbs, Turonica, Martinopolis *Galliæ urbs.*

Toerepne. Territorium, Turonicum, *in Gal.*

Toerin j. Turin. Taurinum.

Toledo. Toletum. *Hiſp urbs Tarraconenſ.*

Tolen. Toletum. *op. Zeland.*

Toloeſe. Toloſa. *Colonia Gall Narbon.*

Tongheren. Tungri. *op. Belgica in Eburonibi*

Tongerloo. Aduaticum *ſive* Aduaca Tungrorum. *Abbatia Brab.*

Torck j. Turck.

Torgow. Argelia, *op Miſniæ in Germ.*

Torneſis. Torneſiſum, Tournacenſe territorium. *Caſtellania Tornacenſis.*

Toroout. Thoroutum, Thorontum. *op. Fland.*

Toſcane. Tuſcia, *olim* Etruria, Tyrrhenia.

Trave. Treva, Trava. *flu Lubecam alluens.*

Trente. Tridentum. *opp. Alpinum, Germaniæ extremum.*

Tricht j. Maeſtricht.

Trier. Augusta Trevirorum, Treviris. *Gall. Belg op. ad Moſellam flu. academ.*

Trope. Troia, Ilium. *Aſiæ minoris urbs.*

Trope. Trecę, arum, Tricaſſium, Tricaſſini, Tricaſſij. *urbs & pop. in Gall Lugdunenſi.*

Tubinghen. Tubinga. *oppidum in ducatu VVirtenbergenſi, academ.*

Tul. Tullium. *op ad Moſam.*

Tunes. Tunetum, Tunes, Tunicenſe. *opp. in Mauritan.*

Turck. Turcus, Turca.

Turckije. Turcia.

Turin/Toerin. Augusta Taurinorum, Taurinum. *op. Pedemontanum.*

Turinghen j. Duringen.

Tuſen-land. Tuſiorum ditio. *in Holl.*

Twendt. Tubantes, *Germ pop. Friſijs conterminі.*

Valckenborgh. Falcoburgum. *op in holl. Comitatu insigne.*

Valcken-borgh. Coriovallum, Nuagerra. *op. inter Iuliacum & Trajectum Mosæ.*

Valcken-steyn. Valckensteinum. *Vicus & arx Boiaria.*

Valencie. Valentia. *op gal. Narbon.*

Valencien. Valencenę, Valentianę, Scaldis pons. *op. in hannon.*

Vecht. Flevum, Vidrus. *germ. infer. fluv. circa Rheni ostia.*

Vels. Locus felix. *Austriæ op.*

Veltenborgh. Artobriga minor, Cœnum. *op. germ.*

Veltsick. Veltcicum, Ciceronis castra. *pag. Fland.*

Veluwe. Felua, Velania, Caninefates. *holl. & gheld insula.*

Vendomme. Vindinum. *gall op.*

Venetie/Venegie. Venetiæ, arum. *Europæ emporium nobilissimum in sinu Hadriatico.*

Venetiaen. Venetus.

Venetsche zee. Mare Adriaticum, mare superum.

Venlo. Venloa. *op. Geld.*

Verdun. Verodunum. *gall Belg. op.*

Vere. Veria, Veriæ, arum : Campoveria. *op. Zeland.*

Vermandois. Veromandui. *gal. Belg. pop. & provincia.*

Verone. i. Vern. Verona.

Vertun. Vertodunum.

Vetuin. Verbinum. *Veromanduorum op. in gall. Belg.*

Veurne. Furna, æ, Furnæ, arum. *op. Fland.*

Viane. Viana. *op. holl. ad Leccam amnem.*

Vicht. Vectis. *Insula Britannici maris.*

Vicone. Viseonium.

Vienne. Vienna, Senatoria. *op. gal. ad Rhodanum.*

Villach. Carnicum Iulium, Vacocium, Vocorium, Villacum. *Carinth. op. in Norico*

Vilvorde. Vilvordia. *q. d.* villa fortis. *op. Brab.*

Viterbe. Viterbum, Vitulonia. *Tusciæ op.*

Vlanbere. Menapiscus pagus, Ruthenia, Flandria, Flandrię Comitatus.

Vlaemingh. Pleumosius, Flander.

Vlaerdinghe. Phladittinga. *Ortel.* Vladinga. *municip. holl. ad Mosæ ostium.*

Vlie. Flevum, Rheni ostium.

Vlie-borg/Vledorp. Flevum. *Frisiæ op.*

Vlissinghe. Vlissinga. *op. Zeland.*

Vlm/Olm. Vlma, Alcimoennis. *germ. op.*

Voghel. Adula mons: & Mons Claudius. *mons inter Alpes.*

Vollenhove. Flevum. *Frisiæ op.*

Vorne. Vorna. *Insula hollandiæ.*

Vranck-rijck. Francia, Franciæ regnum, Gallia, Celtogalatia, Gallia Comata.

Vries. Friso, Frisus, Frisius.

Vries-land. Frisia.

Vrije. Ager Franconicus. *in Fland.*

Vrij-borgh. Friburgum. *op. germ.*

Vurne/Furne. Pleumosij, Bloetini: Vurna, Furna. *op. Fland.*

VV

Wael. Vahalis, VValis. *fluvius Batavorum pars Rheni :* & Rhenus, *qui prope Neomagum sic cognominatur.*

Wael. Gallus.

Wael-hem. VValhemum. *pagus Brab. ad Nulam flu.*

Waes. VVasius.

Waes-land/ land van Waes. VVasia, Terra VVasiorum. *in Fland.*

Waestene. VVastena. *pagus Fland.*

Waghening he. Vada, Vagunum, Baganum. *op. holl. Geld.*

Waplingen. Vangiones, *in Suevia.*

Wallache. Dacia.

Wallacher. Dacus, Geta.

Walchere. VValachria. *Zeland. insula.*

Wallie. Cambria, VVallia. *Britanniæ regio.*

Walsch. i. Wael. Gallus.

Walsch-land. Gallia.

Walsch-brabandt. Gallo-Brabantia.

Walsch-Vlaenderen. Gallo-Flandria.

Walsch-Waure. Gallo-waura. *in gal. Brab.*

War-wijck. Verovicum, Veroviacum, Viroviacum. *Angliæ op.*

Wastene. i. Waestene.

Waeter-landers. Frisiabones, Frisij minores, Frisij Cisrhenani, VVaterlandi *in holland.*

Waure. VVaura. *pagus Brabant.*

Weene/Wiene Vienna, Viana, Ala Flaviana, Castra Flaviana, Iuliobona, Vindebona. *oppid. Austr. ad Danubium, academia insign.*

Weert. j. **Wiert.**

Wepsbaden. Bucinobantes. *op. Germ. thermarum, & regio: Moguntie.*

Wepssenbozgh. Alba Iulia, Apulium, Sebolium, Noricia. *op. Suevie in Ger.* **Gziecx Wepssenbozgh.** j. **Griecx Wittebozgh.**

Welle. Vmbilicus maris. *Oceani vorago circa hiem Candie Orientalis.*

Wels. Locus felix. *Austr. op.*

Wende. j. **Winde.**

Werlwick. VVerwica, Viroviacū. *pag. Fland.*

Werlwic. Verovicum, viroviacum. *op. Brit.*

Wesel. Vesalia, Aliso. *Adr. Iun oppid. circa Rhenum.*

Weselburgh. Pisonium. *oppid. Germ. ad Danubium.*

Weser. Visurgus, Visurigis, Vesaris, Itargus. *Germ. flu. in Sax.*

Weset. Vegesatum, Toxandria, Toxādrum. *opp. ad Mosam inter Trajectum & Leodium*

Wesop. VVesopum. *op Holl.*

Wespe. VVespa, Vespa. *oppidul Holl.*

Westen-rijck. Naustria, VVestrasia. i. occidentale regnum.

Wester-gouwe. VVestergoa. *ditiuncula Frisia Transisalana*

Westfaelen. V Vestphalia. *pars Germ.*

Westfaelinck. Chamavus, Angrivarius, VVestphalus.

West-Wziesen. Minores Frisij, Frisiabones. Frisij Cisrhenani, VVestfrisij.

West Wzieland. Frisia occidentalis.

Wickel. Vistula, Istula. *flu. Germ.*

Wielingh. Helium, *est unu Rheni sive Scaldis inter Zeland. & Fland.*

Wien. j. **Weene.**

Wieringh. V Vieringa. *insula Holl.*

Wiert. VVierta. *oppidul in comitatu Hornano in Brab.*

Wijck te Wuerstede. j. **Wuerstede.**

Wijngarten. Vimania, *Rhetie urbs.*

Wilsnach. Sulsudata. *Germ. opp. in Marchia Brandeburgica.*

Wiltebozgh. j. **Wtrecht.**

Wimpen. Cornelia. *opp. Germ.*

Wincestre. Venta, Bimonium. *op. Angl.*

Winde/Wende. Vandalus, Venedus, Venus, Sclavus.

Winden-land. V Vandalia, Illyricum, Sclavonia.

Windisch/Wendisch. Vandalicus.

Windisch. Vindonissa. *op in Helvet.*

Winocks bergye. VVinocibergæ, Bergæ Divi VVinoci. *op. fād. olim* Groeneberga.

Wirtenbergh. Decumates agri, Caritini, V Virtenberga. Regio VVirtenbergensis. *in Germ. ducatus.*

Wirts-bozgh. Artaunum, Arctavium, Herbipolis. *op. Ger. acad.*

Wischelbozgh. Pisonium. *op. ger. ad Danub.*

Wissenbozgh. Sebusiani, Salisо. *opp. Germ. inter Argentinam & Spiram. B. Rhenan.*

Wittenbergh. VVittenberga, VVitteberga, Viteberga: Calegia. *Adr. Iun. Saxon. op. ad Albim. academ.*

Witten-bergh/Witten-bozgh. Alba Iulia, *in Hungar.* **Gziecx Witten-bozgh.** Alba Græca, Belgradum, Taurunum, *Pannonie inferioris urbs.*

Wixsel. j. **Wicksel.**

Woerden. V Voerdenum. *opp. Holland.*

Wozcom. V Vorcomium. *opp. Holl. & opp. Fris.*

Wozms. VVormatia, Borbetomagus, Bormitomagum. *Ger. oppidum.*

Wtrecht/Wtricht. Trajectum, Vltrajectum, Trajectum inferius: Trajectum ad Rhenum, Vtricesium, Vtricetum, V Vilteburgum. *urbs Batavorum Episcopali sede nota.*

X

Xanten. j. **Santen.** Vetera, &c.

Xantes/Xantonie. j. **Santes/Santonie.** Santones, &c.

Y

Yzck. j. **Jozck.** Eboracum.

Yozck. Icauna. *flu. circa Antissiodorum urbem in Burgund.*

Yper. j. **Jsper.** Ypra, &c.

Z

Zwich / Zutphen / &c. j. **Swich / Swtphen / &c.**

COLOPHON,
PROPRIA HOMINVM,
PRÆCIPVE GOTHORVM,
VANDALORVM, GERMANORVM,
Teutonum, Saxonum, Anglo-saxonum,
vetera nomina paucis explicans.

Lectori Corn. Kil.

EN habes, candide Lector, Colophonis loco, Propria hominum, prçcipuè Gothorũ, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, Anglosaxonum vetera nomina, variè admodum à varijs Scriptoribus interpretata; quorũ inventiones neque probare neque reprobare in re tam difficili & controversa est animus: tametsi verisimiliores etymologias nonnullas à Gothis, Vandalis & aliis peti posse existimem. Huic autem negotio viros doctos operam aliquando daturos spero: imo hoc nostro prævio incitamine, ad hujusmodi opus Reipub. literariæ imprimis necessarium, gnaviter serioque aggrediendum ac præstandum, incendi & inflammari cupio atque opto. Vale.

A

Abelheyde. Abelheydis.

Aberick. Abericus. *Adr. Iun.* *q.d.* **Aber-rick/aber-rick**. i. prædives.

Achiulf. Achiulfus. i. munitus ope pennigerorum, securiferorum, sive stipatorum. *Adr Iun.*

Ackerick/Ackerich. Acherichus. *q.d.* Dives agris. *Ioan. Stump.*

Adal/*vide* **Adel**.

Adalbert. i. **Albert**. Adalbertus, Albertus.

Adalrich/Alreich. Adalaricus, Alaricus. i. nobilitas regni, *sive* nobilitatis dives. *Ioan. Avent.*

Adel. Adila.

Adelaerd. Adelhardus.

Adelbald. Adelbaldus.

Adelbelch. Adalovicus, i, cedens nobilitati: via nobilitatis. *Io. Avent*

Adelbert. Adelbertus, *q.d.* nobilis & generosus barbâ, *Adr. Iun.*

Adelbrecht/Albrecht. Albrechtus, Adelbrechtus, *q. d.* fractor nobilitatis. *Legitur & Adelbrecht: quod à dignitate denominatur.* **bercht** *enim* dignum *declarat.* *Io Avent*

Adelfrid/Adalfrid. Adalofredus, *hoc est* nobilitatis pax. *Ioan Av.*

Adelgar. Adelgarius, *hoc est*, omnino nobilis. *B. Rhenan.*

Adelger. Adalogerion. *Io Stump.* Adalogrius. *Iodoc. VVillich.*

Adelger. Adologerion, *hoc est*, nobilitati avidus. I. *Avent*

Adelgots. Adalogotus. i. nobilitatis Deus. *Ioan. Avent.*

Adel

Adalgund/Adalgunda. Adelogunda, *id est*, quæ favet nobilitati. I. *Avent.*

Adelhart/Adalhard/Athard. Adelardus. i. nobilitatis fons & thesaurus. **hard.** i. thesaurus. *Io. Avent.*

Adel-heyde. Adelheidis. *q. d.* nobilitas, nobilis virgo. *Adrian Iun.*

Adelheit/Adelhait. Adaleda, quæ colit ac fovet nobilitatem. *Io. Avent.*

Adelhoch. Adelhochus. i. nobilitas suprema, I. *Avent.*

Adelhold/Adelhuld. *diminutivè* **Adold.** Adeloldus, Adeloaldus, Adoldus. i. nobilitatem amans. **hold** *sive* **huld**/amor *est*, I. *Avent*

Adelmer/Almer/Amar. Adalomarus, *hoc est*, nobilitatem augmentans. *Ioan Ave.*

Adelmund. Adalomundus, *q. d.* os nobilitatis, *Io Ave.*

Adelpzecht. *i.* **Adelbzecht.**

Adelram/Adalram/Alram. Adaloramus, i. nobilitatis gloria, *Io. Avent.*

Adelrick/Adelrich/Odelrich. Athalaricus, Autharichus, Dives nobilitate, *Adr. Iun.* I *Stumpff vide* **Odalrich.**

Adelswind. Adalovinda, *hoc est*, ventus, sive spirans nobilitatem: *sive* nobilitatis testis & vinculum, *Io Avent.*

Adoald. Adoaldus. *q. d* **het-wald.** Patris potestas, vice patris tutor, patronus. *Mart. Isl.*

Adolph. Adolphus, Athulffus, Athaulphus. *q. d* juramenti tenax, jurisiurandi auxiliator, vel auxilium nobilitatis, adjutus à nobilitate, *Adr. Iun.*

Adolf. *corrupte pro* **hatthulf.** *q. d.* pater auxiliaris. Hatto *enim sive* Haetto *dicitur* pater. *Mart. Isleb.*

Adolf/Adolholf. Athaulphus, Athulphus, Adolphus. *q. d.* nobilitatis auxilium. *Io. Avent.*

Aerckle/Aergle. *i.* **Arcle/Argle.**

Aerenperck. Areopagus, *hoc est*, honoris rivus, *q. d.* **Eren beck.**

Agarick/Agarich. Agaricus, Agericus, *q. d* **epgenrich.** I *Stump. vide* **Aigenrick.**

Agilmond/Eckmund. Agilomūdus, *Io. St.*

Agilmund. Agilmundus. *q. d.* aureo ore ob eloquentiam, vel incurvato oris rictu instar aquilę, *Adr. Iun.*

Agilulf. Agilulphus, Astulphus. i. citum sive velox auxilium. *q. d.* **eil-hulf** / *ab* **eil.** i. festinatio, *vel q. d.* **epael-hulff**/ *hoc est*, merum & planum auxilium, *Ma. Isl. vel q d.* **haest-hulf.** i. celeriter adjuvans, *Mart. Isleb. Adr. Iun.*

Agneet. Agnes, Hagnes, Hagna.

Aighenrick/Aigenrich/Agarick. Agarichus, *q. d.* **epghen-rich** / *id est*, à seipso dives, I. *Stumpff.*

Aishyand. Aisbrandus, *q. d.* Hus brennus, *hoc est*, domus tutor, qui armis domum & familiam tuetur ac defendit, *Ma. Isl.*

Aistulf. Aistulphus, *q. d.* Festinum auxilium *Mart. Isleb. vide* **Agilulf/Astulf.**

Alard. Alardus, Halardus.

Alarich. Alaricus. *q. d.* ultra omnes dives, prædives, *Adr. Iun.*

Albeflede. Albofleda, *hoc est*, semper lauta & munda, I *oan. Avent.*

Albzecht. Albertus, *vide* **Adelpzecht.**

Albert. Albert⁹, *q. d.* totus barbatus, *Ad. Iu.*

Alberick/Alberich. Alberichus, *q. d.* semper dives. **Albe.** i. semper: **rich.** i. dives *Io. Avent.*

Albzecht. Albrechtus, *q. d.* **adelwerd/adelbind werd.** Nobilis & carus: *Ma. Isl.* πολυφημὸς, famosus, illustris, *And. Altham.*

Albzecht. Albertus, *q. d.* fractor nobilitatis, *vide* **Adelpzecht.**

Albewin. Albewinus, Alguinus, Alcuinus, Alboinus, *q. d.* **alwin/alghewin.** omnia vincens, *Mart Isl.*

Albewin. Albuinus, Alboinus, *q. d.* **albewin.** omnium rerum satagens, *Adr. Iun. vide* **Anbopn.**

Adelgond. Adelgundis.

Alman. Aldmannus.

Alfons. Alphonsus, *q. d.* **helfans.** adjutorium nostrum. *Mart, Isl.*

Alfrick. Alfricus.

Algewin/*vide* **Albewin.**

Alman / Almon / *vulgo* **Altmul.** Almanus, Alemanus, *q. d.* omnino vir. *Rex fuit Germaniæ cognomine Hercules. Scribitur quoque* Alimonius, Alimonia, I. *Avent.*

Alrick/Alrich. Alaricus, Olrichus, Alrichus. *vulgo* Alrichus, *hoc est*, prorsus dives. *Mart. Isl.* I *Stump. Adr.* I*un.*

Altbein/Altwepn. Albinus. *q. d.* antiquum vinum. *nomen regis Longobard.* Io. *Avent.*

Altmul. j. **Alman.**

Altwig. Olovico.

Altwig. Altvigus, Altwichus, *id est*, senex æstimatus. I. *Stump.*

Amalfrid/Amalfred. Amalfredis. I. *Stum. vide* **Amelfrede.**

Amalrick/Amalrich. Amalaricus. I. *Stum.*

Amalasuente. Amalasuentha. *q. d* puella cœlestis, *vel* cœlo demissa, Amal, *Gothis* cœlum dicitur, & suentha *sive* Swentha, virgo, juvencula, & **Amalini/** cœlestes. *Adr.* I*un.*

Amalasuitte. Amalasuitta. *q. d.* **himelswitte.** Sapientia cælestis: divinitus erudita. *Mart. Isl.*

Amand. Amandus.

Ambigat. Ambigatus. I. *Stumpff.*

Ambiozick. Ambiorix, ditionum & terrarũ quibus jus dicit locuples. *Adrian* I*un.* & Magistratus multa sobole dives. Io. *Bec.*

Amelberg. Amalaberga, Amelberga. *q. d.* cælestis mons. *Adr.* I*un.*

Amelberg. Amaloberga. *q d.* mons nutritius. Io. *Avent.*

Ameleine. Amaleia. **Amel/** nutrix *est*, I*oan. Avent.*

Amelfrede. Amalafreda. *q. d* cælestis pax.

Amelfrede. Amalofreda. i. nutritionis pax. I. *Avent.*

Amelpzecht. Amalopertus, *id est*, qui puero nutricem parat.

Amelswente j. **Amalasbente.**

Amelswitte. j. **Amalasuitte.**

Anbopn/Albewin. Anboinus, Alboinus, Omnia vincens. *vel q. d* **hand-win.** i. victrix manus, invicta bello dextera. *M. Isl*

Angelbert. Angelbertus, Ellenhardus. I. *Avent.*

Angelmapz/Engbelmapz. Angilomarus, *hoc est*, augmentans limitem ac cardinẽ **Angel** & **engel** aculeum cardinẽ limitem. *Germanis Boijs significat.* I. *Avent.*

Angis. Angisus, i. qui instituit. Io. *Avent.*

Ansbzand. Ansbrandus. *q d* galeatus heros. *Adr.* I*un.*

Ansbert. j. **Ansbzecht.**

Ansbzecht/Ansbert. Ansbertus. I. *Stump.*

Ansgis. Ansegisus, *hoc est*, excellẽs præstãs, famosus, celeber. I. *Stump. vel* Ansegis, *sive* Hansegis, *hoc est*, obses societatis, *ab* **anse/hanse/** *id est*, societas, & **gis** *sive* **gisel.** i. obses. I. *B. c* **Anses** *Gothis* proceres *dicuntur*, ob victoriam, *quasi* semidei: *unde* Ansegisi & Anselmi *vocabula. B. Rhe.*

Ansbzecht. Ansbrechtus. *B. Rhenan.*

Ansbelm. Anselmus. *B. Rhenan.*

Ansbald. Ansvaldus, Ansoaldus. *B. Rhen.*

Anthelm. Anthelmus.

Apatur. Apaturius. I. *Stump.*

Arbar, Erbar/Erbo. Arabarius. *q d* **eerbaer/ehrbaer.** Honestus, honorãdus. I. *St*

Arbogast. Arbogastes. Io. *Becan.*

Arbzecht. Aribertus, Aripertus. *q. d.* **ehrewerd.** Honoratus, charus, honore dignus. *Mart. Isleb.* I*oan. Stump.*

Arcle. j. **Argle.**

Ardzick/Ardzich/Herdzich. Ardaricus, *id est*, terrarum locuples. *Adr.* I*un.* Io. *Stump.*

Argle/Aergle/Arcle/Aercle. Hercules. *q d.* ferus leo. I*oan. Avent.*

Ariovist. Arioviſtus. i. honestatis tenax, *Mart Isleb. vide* **Erevest/Ernvest.**

Armegast. Armogastes.

Armin. Arminius. *q d* **eerman/herman.** I *Stump.*

Armin. Arminius, i. heroicus animo, *vel* exercitus rector. *Adr.* I*un.*

Arnest. j. **Ernest.**

Arnold/Arnhold/Arnhoud/Arnoud. Arnoldus. i. honestatis conservator. *Adr. Lun vel q. d.* **ernhold** / honestus, amans honestatis & virtutis. *Mart Isl.*

Arnold. Arionoldus. i. decus honestatis amans. Io *Avent.*

Arnolf. Arnolph Arionulphus. i. decus honestatis adjuvans. I. *Avent.*

Arnulf. Arnulphus. j. auxilium aquilæ, *v* Ernhulfus. *q d* **ernhulf.** qui virtuti & honestis artibus operam dat: honori auxilium: honesta virtutemque promovens. *Mart. Isleb. Adr.* I*un.*

Arrigo. Arrigis, Errichus, *q.d.* **errich.** dives honoris. *Mart Isleb.*

Asmar. Asomarus. i. qui cadavera augmentat, *mutare nomen ab* **as.** i. cadaver. *Ioan. Avent.*

Asyzecht. Asopertus. i. qui cadavera facit. *Io. Avent.*

Astulf. j. Agilulf/Aistulf. Astulphus, Aistulphus, Agilulphus, *hoc est,* properus auxilio. *q.d* **vaest vulff.** *Adr Iun.*

Athaulf. j. Adolf.

Atsel/Hetsel. j. Attel. Attila. *Io. Stump.*

Atte/Atto. Atto, Otto, Hatto, *hoc est* pater.

Attel. Attila, *hoc est,* paterculus, parvus pater. *Mart. Isleb.*

Attelrick/Attalrich/Vattalrich. Attalaricus, *id est* pater per omnia dives. *Mart. Isl.*

Audemaer. j. Otdemaer. Audomarus.

Authert. Autbertus.

Autrick. Autaricus. *q.d.* **voutrich.** *Æg Sc.*

Austerberth. Austerbertha.

Austergisel. Austregisilus.

B

BAld. Baldus, *hoc est,* audax & temerarius. I. *Bec.*

Baldwijs/Balduis. Balloveſus. *Io Stump.* & Belloves. *Ægid Schud.* & Balloveſus. *Io. Winsh. vide* **Balweps.**

Baldwin/Balduin. Balduinus *hoc est,* cito vincens. *Mart Isl. Adr Iun. vide* Baldvinus *pro* Baldwinus. *B. Rhenan.*

Balthe. Balthus, *hoc est,* ferox. *Adr. Iun.*

Balthier. Baltherius. *Io. Stump.*

Balweps. Belloveſus. *q.d.* peregrinationū ductor. *Ioan. Avent. vide* **Baldwps.**

Barmond. Variomundus, Pharamundus, *hoc est,* verax ore. I. *Av. vide* **Waermond**

Barmar. Britomarus. *B Rhenan.*

Bave. Bavo.

Bathilde. Bathildis.

Begghe. Bega, Begga.

Bepmapz/Beimer. Vinomarus, *q. d.* vinum augmentans. *Ioan. Avent.*

Beinbzid/Beinfrid. Vinofridus. i. pacificus vinum bibens. *Io. Avent.*

Bellewese. Belloveſus. *I Bec.*

Belphard. Belphardus, Belfo, Velipho. Guelpho, *à* **belgh.** i. catulus canicula. *Io.*

Avent. **Belph.** *autem pro* catulo, *Germanis inferioribus* **Welpe** *dicitur.*

Benne. Benno.

Beremond/Berimond. Berimundus, Berismundus, Beremundus, *hoc est,* os ursi. *Adr. Iun.*

Berniger. Berengarius, *hoc est,* apro congredi audens. *Io. Avent.*

Bernard. Bernardus, ursinum ingenium, *Adr Iun. vel q. d.* **bern-hart/** *hoc est,* qui ursinum cor sive animum habet. *Io. Bec. Ita quoq; Erasm Roterod* **Got-art/Godart/ Gepz-art/ Eber-art/ Er-art/ Ark-art/ Leuwen-art/ Aern-art/ Engel-art/ Wolf-art/** *ab ingenio dicta putat: quibus eos aspirationis nimis avidi* **h** *apponimus, Æg Schud.*

Bernhard. Veronardus. *q.d* durationis thesaurus: & durus sive durans fortiter ut aper. I. *Avent*

Bernhard. Bernhartus. *Mart. Isl. vide* **Bernard.**

Bernher. Verovero. i. arcens exercitum. Io *Avent.*

Bernher. Bernarius, *hoc est,* ursorum dominus, *unde olim ei ductum nomen* Bernarius, *quo modo* Bernhardus. *Ægid. Schud.*

Berthe. Bertha, Berichtha, *hoc est,* digna. **Berth** *rum, sive* **bercht.** i. dignus *Latini m* bertus & pertus transmutant. Io. *Av.*

Berthold. Beritholdus, *hoc est,* pacis amator. **Berit** & **bericht.** *Germanum Hebraumq; vocabulum,* fœdus, pactum, compositionem significat. I*oan. Avent.*

Bertrade. Bertrada, *id est,* expediti præsentisq; consilij. Bertrada. *q.d.* VVerthrada, *à* pretioso thesauro *dicitur B Rhenan.*

Berte. Bertha. i. digna. Io. *Avent.*

Besterwald/Westerwalder. Vestrovalda.

Berther/ *vide* **Perther.**

Berthold/Berchtold. Berchtoldus.

Bertin. Bertinus.

Bertrand. Bertrandus.

Bertulf. Bertulphus.

Bilibald. j. Wilibald. V Vilibaldus.

Bilimer. j. Wilimer.

Billebald/Bilbold. Vilivalda. *à silva cognominatur,* Io *Avent.*

Willehelm/Wilhalm/ *vide* **Wilhelm.**

Birdmes. Viridomarus, i. qui major fiet, *à* **berden** i. fieri, *I. Avent.*

Bitwar/Witwar. Viduarius, Io. *Stumpff.*

Bode. Bodo, *q. d.* **bod** i. fotor, paſtor; almus: *&* alumnus, *Mart. Iſleb.*

Bodmar/Botmar. Vadomarius, I *St.*

Bodogaſt. Bodogaſtus, *hoc eſt*, honorandus, quia leges terre, & imperare norit, *Io. Bec.*

Boduognat. Boduognatus, *q. d.* **bode-guaet** i. clemens erga famulos, *vel q. d.* **bodē hoo-guat**/*hoc eſt*, excelſa clemētia prędituſ, vel in mādatis exigēdis, vel in famulis & ſubditis benè tractādis, I. *Bec*

Bohemond. Bohemundus *q. d* **wagemon**/ *id eſt*, audax, qui rem fortiter audet aggredi, *Mart. Iſleb.*

Bolphard/Bolphgang/ *vide* **Wolf-ard/ Wolfgang.**

Both. Botho, i. nuncius, interpres, *I Avent.*

Brecht. Brechtus, i, prorſus celebris, *B. Rhen.*

Brettmar. Britomarus, i. qui latè auget. I. *Avent.*

Brenne. Brennus, *q. d* **berenner**/ *hoc eſt* qui equitatu longè latèque hoſtium agros incurſat, Io. *Becan.*

Brenner. Brennus, i, incendiarius, *A. Ir. Iun. meli.* Berno, Io*d. VVillich.*

Brenner. Bernus, Brennus, Berno, Brenno, i. galeatus, *à* **brē** *ſive* **brin** i. galea criſtata ſeu cornuta, *M. Iſleb.* Io *Stump.* Io. *Avent.*

Brettmar. Britomarus Io*d. VVillich. à* **weren** i, augmentare, Io*an. Avent.*

Britomar. j. Fridmar/ Fridmaer. Britomarus i pacis arbiter, *Adr. Iun.* I, *Stu.*

Brunhyld/ Braunhyld. Brunhylda, *q. d.* urens amor, Io. *Avent.*

Brunoghilde. Brunoghildis, *q. d* **brunoghilde** Heroina cui oculi ſubnigri, *Io. Bec.*

Burchard/Burghard/ Burckard. Burchardus, *q. d* **burg-rat.** conſul arcis ſive civitatis, *Mart. Iſl. vel* fortis ut caſtrum, Io. *Avent.*

CAltenmantel. Catamantaledus, *Æ. id. Schud.*

Cambaule. Cambaules, i. noctuæ criſta, *Adr. Iun.*

Camil. Camillus, Cadmillus, *q. d.* **cacar**/*ſive* **quaed mel**/*hoc eſt*, mali revelator, Io. *Becan.*

Carel. Carolus, *q. d* **kerle.** *eſt autem* **kerle**/ vir procerę ſtaturæ & grandis corporis, qualem Carolum primum fuiſſe ſcribunt, *M. Iſl.*

Carel. Carolus, *q. d.* **car-hel**/ *hoc eſt*, claritas & apex eorum qui cari ſunt, I*oan. Becan.*

Carel/Carel-man. Carolus, Carolomannus, i. vir carus, amatus, I. *Stump. vel* vir fortis Io. *Avent.*

Carel/ Charel. Charolus, i. vir fortis & ſtrenuus, I *d. VVilli. h.*

Carwald. Cariovaldus, *hoc eſt*, magna vis carorum, Io. *Becan.*

Caſtwig/Gaſtrig. Caſtigus, I. *Stump.* & Caſtugo, Caſtigo, *Æ. id. Schud.*

Cativulck. *q. d.* **Gotvolck.** Cativulcus, *Æ. Schud.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps, *B. Rhenan.*

Catovald/ Catowald. Catovalda, *q. d.* **Gutwald.** I*oan Stump.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps, *Adr. Iun.*

Celt. Celtus, I. *Stumpff.*

Cheribert. Cheribertus, *q. d.* **herbzecht/ herbert.** I *Stumpff.*

Childebert. Childebertus, Hildebertus, *q. d* **hilſwerd.** I. *Stump. vel q. d.* **Childebert**/ *id eſt*, dignus ſtrenuis & inſignibus viris, I. *Becan. vel q. d.* **Ghildebert.** Ghildebertus, *hoc eſt*, rutilus barba, *A Ir. Iun.*

Childerick. Childericus, *q. d.* **Huldzich**/*id eſt*, dives ſuffragiis, I *Stum. vid.* **Hulderic**

Chilperick. Chilpericus, Hilpericus, *q. d.* **hilf-rich.** *d eſt*, dives auxiliis, I. *Stump.* Chilpericus, *q. d.* **hilp-rich.** *ab auxily copia, B Rhe. vide* **Hilperick.**

Cinſmar. Civiſmarus *B. Rhenan.*

Clitow/ Elitow. Clitoveus, Elitovius. **Ludwig.** I*oan. Stump.*

Clops. j. Lops.

Clodp. Clodius, *q. d.* **Lutz.**

Clodobert. Clodobertus, *q. d.* **Lutzrecht.**

Io. Stump.

Clodomir. Clodomirus, Lodomirus, *q.d.* **Iupdenheer.** qui felici ſucceſſu populo præeſt populumque & prolem auget, populi promotor, & gentis ampliator, I. *Bec.*

Clodomir/Clodomer. Clodomirus, Clodomerus, *q.d.* **Luttmeyer.** Io. *Trithemius.*

Clotaris. Lotarius. *q.d.* **C.** Lotarius, *hoc eſt*, **Coninck Lotaris/** Rex Lotarius, *ſive* Lautarius, *littera prima perperam adjecta, ſicut in* Clodoveus, Clodomirus, Childebertus, Chilpericus: C. *cum propriis regũ Francorum nominibus præfixum, id mihi videtur quod* **Coninck.** *Dicendum autem* Lautarius, *à* **lauter/lautar/** *hoc eſt*, purus, I. *Bec. aut* Clotharius, Clodoardus, *q. d.* **Luthart.** I *Stump.*

Clotild/Clothild. Clothildis, *q. d.* **Luithild.** I. *Stump.*

Coen. Cuno, Chuno, Cunradus.

Coenraed. ſ. **Conrad.**

Colman. Colmannus.

Congolitan/Conwald/Cunwald. Congolitanus, *q.d.* **Coning** *ſive* **Kunig Goldan.** I. *Stum.*

Conman/Cunman. Conomannus, I. *Stum.* & Commanus. *Ægid Schud.*

Conigilde. Chunigilda, Chunilda. i. regis amor, Io. *Avent.*

Coningund. Cunigundis, Chunigunda, Chunegunda, *q.d.* **Coning-gund/** *hoc eſt*, regis favor, I. *Bec an.* Io. *Aven.*

Conimond. ſ. **Cunimund.**

Conmeyer. Conomarus, *hoc eſt*, audax præfectus, *vide* **Conodomar.**

Conodomar. Chonodomarius, *hoc eſt*, ferus præfectus, *vel* audax equorum ſeſſor, vel eques in neceſſitate, *Adr. Iun.*

Conrad/Cunrad. Cutruatus, *Æg. Sch.*

Conrad. Conradus, Conradinus, *hoc eſt*, Valens ſive potens conſilio, prudens, ſcientia conſiliorum valens, *Mart Iſleb.* & Conſultæ audaciæ vir, *Ad. Iun.* & Qui ſcit conſilium dare, I. *Avent.*

Conbolmar. Combolomarus.

Conwald. ſ. **Cunwald/Congolitan.**

Cunibert/Gunibert/Hunibert. Cunibertus, Hunibertus, *Mar. Iſl. vide* **Gunibert.**

Cunigunde. i. **Conigunde.** Cunigunda, Cunegundis.

Cunimond. Cunimundis, i. animoſus & ferox, *Adr. Iun.*

Cunman. ſ. **Conman.**

Cunrad. ſ. **Conrad.**

Cuurze. ſ. **Cunrad.**

Cunnolmar. Combolomarus, *B. Rhenan.*

Cunwald. ſ. **Congolitan.**

Curliman. Corolamus, *Ægid. Schud.*

Cuthert. Cuthbertus.

Daegenwaert/Degenwart. Dagewartus, *hoc eſt*, Victorioſi, militaris, intrepidique nomine dignus, I. *Stum.*

Dagobert. Dagobertus, Dogubertus, i. cujus barba in mucronatum acumen pugionis inſtar deſinit: *vel* ſtrenuus & probus ex barbę forma, *Adr. Iun. vel* Dagubertus, *q. d.* **daegenwert** ſive **daegenbzecht.** I. *Stum. Verum* I. *Bec.* **Dagobert** *interpretatur, q.d.* **dagenweert/** *id eſt*, dignus qui ad multorum dierum ſpatia vitæ tempus extendat, *vel* qui dignus eſt, ut cum die ipſo comparetur. Dagobertus *à gloria ſtrenuitatis dictus, q.d.* **Thegabzecht/ thegan** *autem Francis dicitur* vir fortis, ad arma promptus, *B. Rhen.*

Degenhart. Degenhartus, *id eſt*, robur virtutis, conſtans & firmus in virtute, *Mart. Iſl.*

Degenwart. ſ. **Daegenwart.**

Detzel. ſ. **Doetzel.**

Deudiſch. Deudiſcus, *à* **Deud** *ſeu* **Dud.** i. Deus, *Dicuntur* Deudiſchi, Germani, *à* **Deud/** *ſicut* Gothi *à* **Got.** *Mart. Iſl.*

Deutwald. Theutwaldus, *hoc eſt*, divina potentia, *ſive* Deus potens, *B. Rhen.*

Diebold. Dipoldus, *q.d.* **Liebhold.** *Mart. Iſleb. vide* **Dietpolt.**

Diethold. Theobaldus, Diopoldus, Diethboldus, Theodovaldus. i. qui vult officium facere, Io. *Avent.*

Diethelm. Diethelmus, Theodehalmus, *hoc eſt*, galea Dei, I. *Stump.* **Diet/Deud/Dud/Dyd/Diet/Theut/Thiet/** *apud veteres*

veteres Germ Deus *dicitur Mart. Isl.* **Diet/ Thiet**/*Gothicâ linguâ* Deus *est, Io. St. B. Rh.*

Dietlin. Theodelinus, *hoc est*, puryulus deus *Io Stumpff. vide* **Teudelin.**

Dietmar/Gutmar. Diethmarus, Theodomarus, *Io. Stumpff.* **Diethmar** *q d.* augens officium. *Io Avent.*

Dietpolt. Theobaldus, Theodebaldus. I. *Stumpff vide* **Diepold/Dietbold.**

Dietpzecht. Theodebertus, Theutbrechtus, *hoc est*, in quo Dei gloria comprehēditur. *I. Stum* divina gloria; *vel* Deus gloria plenus *B Rhen. vel* officiosus, *Io Ave.*

Dietrich/Dietrick. Dietrichus, Tietrichus, Theodericus, *hoc est*; Deū imprimis colens, *vel* dives Dei, dives in Deo, divinus, I. *Stum. vel* dives incrementorum, I. *Becan. vel* divina copia. *B Rhen.*

Dietrich/Dietreich. Theodericus, *hoc est*, facinorum dives; *Io Aven.* **Dieth** (*inquit Aventin*) *vetus vocabulum*, divitias, officium, præclara facinora *significat: Latina incude* Theodo *formatur.*

Dietschalck. j. Godschalck.

Diettaegen. Diettagenus, pugil Dei, I. *Stu.*

Dietwald. Theodoaldus. j. **Ditwald.**

Dietwin/Gutwin. Theodewinus, I. *Stum.*

Dietsel j. Doetsel.

Digobert. Digobertus, *hoc est*, virtute præditus: qui in pretio & valore est, *Ma. Isl.*

Ditsel. j. Doetsel.

Ditwald. Ditwaldus, Tipoldus, Theobaldus, *hoc est*, præfectus Domini: **Dit** *enim* Dominum *sive* possessionem *significat, vel* **Deutwald/ Dudwalt.** Dei potestas, *M. Isl vel* **Dietwald/Thietwalt.** Theodoaldus, *hoc est*, in quo Dei potestas comprehenditur, I. *Stump. vide* **Tiebald.**

Ditwin. j. Dietwin.

Divich/Duffwig. Divitiacus, *Mart. Isleb. vide* **Divitiach.**

Divitj. Divico, *hoc est*, caput excubiarum, *Ioan. Becan*

Divitiach. Divitiacus. *q d* **die viantiacht/** *hoc est*, qui hostes in fugam vertit.

Divittach. *vide* **Ditig.**

Dodls. Totila *id est*, parvus Deus, *à* **Deud** *sive* **Dud.** i. Deus, *Mart. Isl.*

Domnozick. j. Dumnozick.

Dzup. Druius. *Ioan. Stump*

Dudelin. j. Theudelin.

Duffwigh. j. Divich. Divico, *Ægid. Schud.*

Dumerich. Domnoricus, *Ioan. Stum* Dumnorix. *Ægid. Schud.*

Dumnozick/Domnozick. Dumnorix, *id est*, Diversorum sacerdotiorum opimis proventibus affluens, *Adrian. Iun verum* **Domnozick.** *Io. Becan.* Domnorix, *à pec. frenorum dives dicitur.*

Durlach. Dorulacus, *Iod. VV. lich.*

E

Eadulf. Eadulphus. i. Iuramenti sive matrimonij tutor aut defensor, *Adr. Iun.*

Eardulf. Eardulphus *hoc est*, opem ferens terræ patriæ, sive solo genitali, *Adr. Iun.*

Ebald. j. Ehewald.

Eberard. Eberardus, *id est*, verrinus ingenio, *Adr. Iun.*

Eberbein. Eburovinus. *q d* **erber-bein/erber-wein.** i. qui etiam vinum potans servat honestatem, *Ioan. Avent.*

Eberhard. Eberhardus. *q d.* **oberrat.** i. supremus consul proconsul, *Mart. Isl. vel* fortis, ut aper, *Io. Avent.*

Ebzoin/Ebzowin. Ebroinus. *q d.* **eberwin**/*hoc est*, vincens verrem silvestrem. *Io Becan.*

Eckbert. Eckbertus.

Eckhard. Eckhardus, *rectius* **Hegerat**/ *id est*, prudenter & consultè servans ac custodiens, *Mart. Isleb.*

Eckhard. E. kardus, Eckhardus, Ecardus, Egardus. i. constans ut angulus & sustentans, *Io. Avent.*

Edeltrud. Edeltrudis, Ediltrudis.

Ereurich. j. Hermanrich/Erentrich.

Erwald. j. Ehewald.

Egbert. Egbertus, Engbertus. i. mucronatâ barbâ, vel in augustum desinente, *Adr. Iun.*

Egibold. Egiboldus.

Ehewald. Ehewaldus, *per syncopen*, Ebaldus; *perfectius dicendum* **Hegewalt.** i. qui habet potestatem vel officium custodidi & servandi. *Mart. Isleb.*

Eisenhard/ *vide* **Isenhard.**

Eisengrim/*vide* **Isengrim.**
Eisterwoner. Isenon, *Io. Stumpf.*
Eland. Elandus *q. d.* exul, *Io. Avent.*
Elbert. i. **Adelpzecht.**
Ellico. I. *Stumpff*
Else. Elsa, Elissa, Isabella, Elisabetha. I. *Av*
Elsetrude. Elisetruda, Chunila, *Ioan. Avn.*
Emberich. Ambiorix, *Æg. id Schud.*
Emerick/Emerich. Emericus, Immerichus. i. semper dives, nunquam deficiens, *M. Isl.* Verùm Hæmericus, Æmericus, Heinrichus, *Io. Avent.*
Emmenhard. Emmenhardus, Aynardus. *Io Avent.*
Engelbert. i. **Angelbert.** Engelbertus.
Engelschalck. Engelschalcus.
Enrich/Hepurich. Enricus. I *Stumpf.*
Erard. Erardus. i. Indoles honestatis avida. *Adr. Iun.*
Erb. Aribo. *q. d.* hæres, I. *Avent.*
Erbar. Arabarius, *vide* Arbar.
Ercle/Ergle. Hercules, *vide* **Argle.**
Erclio. Erocus, *Io Stumpf.*
Erenpzecht/Erenbzecht. Eremprechtus, Erēbertus, *hoc est*, honore dignus, *Io. Av.*
Erentrich/Erentrick / Erenrich. *heiraxix*, Orgentorix, *hoc est*, honorabilis, honorandus, honoris dives, I *do. Vvirich.*
Erhard/ehrhard. Erhardus, *hoc est*, robur honoris, honestum robur, *Mart. Isleb.*
Erelieve. Erelieva, *hoc est*, amans honoris, & castitatis, *Adr. Iun.*
Erendzaud. Ariodruda. i. quę fidit honestati, *Io. Avent.*
Erenhold. Arionoldus, Erchanoldus. i. qui amat honestatem. *Io. Avent.*
Erevest/Erenbest. Erevestus, Arioviſtus, *hoc est*, honestatis plenus, fama integer, fidei tenax, *Adr. Iun. vel* pertinax decoris, ac honestatis constans, *Ioan. Aven. v. l* qui in omnibus & agendis & dicendis, honoris conservandi se præstat tenacem; *Ioan. Gorop. Becan. vide* **Arioviſt.**
Erhard. Ariovardus i. honestatis thesaurus, *Io. Avent.*
Erick. I. **Errick.**
Erling. Erlongus, Erlingus, *Io. Avent.*
Ernest. Ernestus, *hoc est*, serius & gravis,

Adr. Iun, Io. Avent.
Ernst. Ernestus, Ancroestes, Arioviſtus. *Ioan Stumpff. Ægid. Schud.*
Ernst. Arionistus, Arnustus. i. severus, *Io. Avent.*
Ernelinde. Ernelindis.
Ernigild. Ernigildus.
Ernhold. i. **Arnhold.** *Io. Avent.*
Ernvest. Arioviſtus. *Ital. Vihich, hoc est*, gloriosus; *aut potius*, honestatis & gloriæ tenax, *Io. Stumpf. I. Avent.*
Errick/Errich. Arrigis, Errichus, *hoc est*, dives honoris. *Mart. Isl. &* Ericus, *hoc est*, honoratus, honoribus illustris, honore dives, *Adr. Iun. dicitur etiã* Oricus, *Io. Av.*
Erstbeg/Erstbic. Aristovicus, *Io. Avent.*
Erhelwold. Erhelwoldus.
Erho/*vide* **Otho.**
Everard. i. **Eberhard.** Everardus.
Evermar. Evermarus.
Eutharick/Eutherick/Otherick. Eutharicus, Vthericus, *hoc est*, supra modum dives, *Vel* dives Vberum, *sive* mammarum, *Adr. Iun.*

F

Faraulf. Faraulfus, *q. d.* **warhulf.** VVarhulfus, *hoc est*, veritatis vel custodiæ auxiliator, *Ioan. Becan.*
Faremond/ Faramond/ Pharamond. Faramondus, *q. d.* **waer-mond**/verũ os, *Io. Bec. vide* **Waermond** & **Warmond.**
Fasterad. Fastrada, Fastarada, *q. d.* consilij constans, *Adr. Iun. Vel* optimum consilium, *Mart. Isl.*
Fastrad Fastrada i. domesticus, potens in re familiari sive domestica, *Io. Stumpf.*
Fastrad. i. **Werdzad.** Frugi, *Io. Stumpf.*
Filebert. i. **Philibert.**
Flozis/Flozens. Florentius.
Folckmaer/Volckmaer. Folckmarus.
Folrad. Folradus, *hoc est*, plenus consilij, bonus consultor, *Adr. Iun.*
Franck. Francus, Franco, Libertus, Eleutherius, à **frij.** i. liber, & **anck.** i. adolescens, juvenis. *Mart, Isl. Io. Aven. Verum* I. *Bec.* Vrancus, *hoc est* liber, *scribendum putat*
Frantse/Frantsel. Franculus, Franciscus. *Io. Avent.*

Valckenborgh. Falcoburgum. *op in holl. Comitatu insigne.*

Valcken-borgh. Coriovallum, Nuagerra. *op. inter Iuliacum & Trajectum Mosæ.*

Valcken-steyn. Valckensteinum. *Vicus & arx Bataviæ.*

Valencie. Valentia. *op. gal. Narbon.*

Valencien. Valencenç, Valentianç, Scaldis pons. *op. in hannon.*

Vecht. Flevum, Vidrus. *germ. infer. fluv. circa Rheni ostia.*

Vels. Locus felix. *Austriæ op.*

Velrenborgh. Artobriga minor, Cœnum. *op. germ.*

Velsick. Veltcicum, Ciceronis castra. *pag. Fland.*

Veluwe. Felua, Velania, Caninefates. *holl. & gheld. insula.*

Vendomme. Vindinum. *gall op.*

Venetie/Venegie. Venetiæ, arum. *Europæ emporium nobilissimum in sinu Hadriatico.*

Venetiaen. Venetus.

Venetsche zee. Mare Adriaticum, mare superum.

Venlo. Venloa. *op. Gheld.*

Verdun. Verodunum. *gall Belg. op.*

Vere. Veria, Veriæ, arum : Campoveria. *op. Zeland.*

Vermandois. Veromandui. *gal. Belg. pop. & provinciæ.*

Verone. j. Vern. Verona.

Vertun. Vertodunum.

Vetuin. Verbinum. *Veromanduorum op. in gall. Belg.*

Veurne. Furna, æ, Furnæ, arum. *op. Fland.*

Viane. Viana. *op. holl. ad Leccam amnem.*

Vicht. Vectis. *Insula Britannici maris.*

Vienne. Vilconium.

Vienne. Vienna, Senatoria. *op. gal. ad Rhodanum.*

Villach. Carnicum Iulium, Vacocium, Vocorium, Villacum. *Carinth. op. in Norico*

Vilvorde. Vilvordia. *q. d.* villa fortis. *op. Brab.*

Viterbe. Viterbum, Vitulonia. *Tusciæ op.*

Vlanbere. Menapiscus pagus, Ruthenia, Flandria, Flandriç Comitatus.

Vlaemingh. Pleumosius, Flander.

Vlaerdinghe. Phladirtinga. *Ortel.* Vlaerdinga. *municip. holl. ad Mosæ ostium.*

Vlie. Flevum, Rheni ostium.

Vlie-borp/Flebors. Flevum. *Frisiæ op.*

Vlissinghe. vlissinga. *op. Zeland.*

Vlm/Vlm. Vlma, Alcimoennis. *germ. op.*

Voghel. Adula mons: & Mons Claudius. *mons inter Alpes.*

Vollenhove. Flevum. *Frisiæ op.*

Vorne. Vorna. *Insula hollandiæ.*

Vranck-rijck. Francia, Franciæ regnum, Gallia, Celtogalatia, Gallia Comata.

Vries. Friso, Frisus, Frisius.

Vries-land. Frisia.

Vrije. Ager Franconicus. *in Fland.*

Vrij-borgh. Friburgum. *op. germ.*

Vurne/Furne. Pleumosij, Bloctini : Vurna, Furna. *op. Fland.*

VV

Wael. Vahalis, VValis. *fluvius Batavorum pars Rheni : &* Rhenus, *qui prope Neomagum sic cognominatur.*

Wael. Gallus.

Wael-hem. VValhemum. *pagus Brab. ad Nitham flu.*

Waes. VVasius.

Waes-land/ land van Waes. VVasia, Terra VVasiorum. *in Fland.*

Waestene. VVastena. *pagus Fland.*

Waghening he. Vada, Vagunum, Baganum. *op. holl. Geld.*

Waplingen. Vangiones. *in Suevia.*

Wallache. Dacia.

Wallacher. Dacus, Geta.

Walchere. VValachria. *Zeland. insula.*

Wallie. Cambria, VVallia. *Britanniæ regio.*

Walsch. j. Wael. Gallus.

Walsch-land. Gallia.

Walsch-brabandt. Gallo-Brabantia.

Walsch-Vlaenderen. Gallo-Flandria.

Walsch-Waure. Gallo-waura. *in gal. Brab.*

War-wijck. Verovicum, Veroviacum, Viroviacum. *Angliæ op.*

Wastene. j. Waestene.

Waeter-landers. Frisiabones, Frisij minores, Frisij Cisrhenani, VVaterlandi *in holland.*

Waurs. VVaura. *pagus Brabant.*

Wienne/Wiene Vienna, Viana, Ala Flaviana, Castra Flaviana, Iuliobona, Vindebona. *oppid. Austr. ad Danubium, academia insign.*

Weert. i. **Wiert.**

Wepf baden. Bucinobantes. *op. Germ. thermis nota, è regione Mogunt.*

Wepffenbozgh. Alba Iulia, Apulium, Sebusium, Noricia. *op. Suevic. in Ger.* **Gziecx Wepffenbozgh.** i. **Griecx Witte bozgh.**

Welle. Vmbilicus maris. *Oceani vorago circa litus Candiæ Orientale.*

Wels. Locus felix. *Austr. op.*

Wende. i. **Winde.**

Werwick. VVerwica, Viroviacũ. *pag. Fland.*

Werwic. Verovicum, viroviacum. *op. Brit.*

Wesel. Vesalia, Aliso. *Adr. Iun. oppid. circa Rhenum.*

Weselburgh. Pisonium. *oppid. Germ. ad Danubium.*

Weser. Visurgus, Visurigis, Vesaris, Itargus. *Germ. flu. in Sax.*

Weset. Vegesatum, Toxandria, Toxãdrum. *opp. ad Mosam inter Trajectum & Leodium*

Wesop. VVesopum. *op Holl.*

Wespe. VVespa, Vespa. *oppidul Holl.*

Westen-rijck. Naustria, VVestrasia. i. occidentale regnum.

Wester-gouwe. VVestergoa. *ditiuncula Frisiæ Transisbenanæ*

Westfaelen. V Vestphalia. *pars Germ.*

Westfaelinck. Chamavus, Angrivarius, VVestphalus.

West-Wiesen. Minores Frisij, Frisiabones, Frisij Cisrhenani, VVestfrisij.

West Wzelland. Frisia occidentalis.

Wickel. Vistula, Istula. *flu. Germ.*

Wielingh. Helium, *est unus Rheni sive Scaldis inter Zeland. & Fland.*

Wien. i. **Weene.**

Wieringh. V Vieringa. *insula Holl.*

Wiert. VVierta. *oppidul in comitatu Hornano in Brab.*

Wijck te Wuerstede. i. **Wuerstede.**

Wijngarten. Vimania, *Rhetiæ urbs.*

Wilsnach. Suludata. *Germ. opp. in Marchia Brandeburgica.*

Wiltebozgh. i. **Wtrecht.**

Wimpen. Cornelia. *opp. Germ.*

Wincestre. Venta, Bimonium. *op. Angl.*

Winde/Wende. Vandalus, Venedus, Wenus, Sclavus.

Winden-land. V Vandalia, Illyricum, Sclavonia.

Windisch/Wendisch. Vandalicus.

Windisch. Vindonissa. *op in Helvet.*

Winocks bergh. VVinocibergæ, Bergæ Divi VVinoci. *op. stãd. olim* Groeneberga.

Wirtenbergh. Decumates agri, Caritini, V Virtenberga. Regio VVirtenbergensis. *in Germ. ducatus.*

Wirts-bozgh. Artaunum, Arctavium, Herbipolis. *op. Ger. acad.*

Wischelbozgh. Pisonium. *op. ger. ad Danub.*

Wissenbozgh. Sebusiani, Saliso. *opp. Germ. inter Argentinam & Spiram. B. Rhenan.*

Wittenbergh. VVittenberga, VVitteberga, Viteberga: Calegia. *Adr. Iun. Saxon. op. ad Albin. acad. m.*

Witten-bergh/Witten-bozgh. Alba Iulia, *in Hungar.* **Gziecx Witten-bozgh.** Alba Græca, Belgradum, Taurunum, *Pannoniæ inferioris urbs.*

Wixsel. i. **Wicksel.**

Woerden. V Voerdenum. *opp. Holland.*

Wozcom. V Vorcomium. *opp. Holl. & opp. Fris.*

Wozms. VVormatia, Borbetomagus, Bormitomagum. *Ger. oppidum.*

Wtrecht/Wtricht. Trajectum, Vltrajectum, Trajectum inferius: Trajectum ad Rhenum, Vtricesium, Vtricetum, V Vilteburgum. *urbs Batavorum Episcopali sede nota.*

X

Xanten. i. **Santen.** Vetera, *&c.*

Xantes/Xantonie. i. **Santes/Santonie.** Santones, *&c.*

Y

Yozck. i. **Jozck.** Eboracum.

Yozck. Icauna. *flu. circa Antissiodorum urbem in Burgund.*

Yper. i. **Iper.** Ypra, *&c.*

Z

Zurich / Zutphen / &c. i. **Surich / Sutphen / &c.**

COLOPHON,

PROPRIA HOMINVM,

PRÆCIPVE GOTHORVM,

VANDALORVM, GERMANORVM,

Teutonum, Saxonum, Anglo-saxonum,

vetera nomina paucis explicans.

Lectori Corn. Kil.

EN habes, candide Lector, Colophonis loco, Propria hominum, prçcipuè Gothorũ, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, Angloſaxonum vetera nomina, variè admodum à varijs Scriptoribus interpretata; quorũ inventiones neque probare neque reprobare in re tam difficili & controverſa eſt animus: tametſi veriſimiliores etymologias nonnullas à Gothis, Vandalis & aliis peti poſſe exiſtimem. Huic autem negotio viros doctos operam aliquando daturos ſpero: imo hoc noſtro prævio incitamine, ad hujuſmodi opus Reipub. literariæ imprimis neceſſarium, gnaviter ſerioque aggrediendum ac præſtandum, incendi & inflammari cupio atque opto. Vale.

A

Abelheyde. Abelheydis.

Aberick. Abericus. *Adr. Iun.* *q.d.* **Aber-rick/ober-rick.** i. prædives.

Achiulf. Achiulfus. i. munitus ope pennigerorum, ſecuriferorum, ſive ſtipatorum. *Adr Iun.*

Ackerick/Ackerich. Acherichus. *q.d.* Dives agris. *Ioan. Stump.*

Adal/*vide* **Adel.**

Adalbert. i. **Albert.** Adalbertus, Albertus.

Adalrich/Alreich. Adalaricus, Alaricus. i. nobilitas regni, *ſive* nobilitatis dives. *Ioan. Avent.*

Adel. Adila.

Adelaerd. Adelhardus.

Adelbald. Adelbaldus.

Adelbelch. Adalovicus, i, cedens nobilitati: via nobilitatis. *Io. Avent*

Adelbert. Adelbertus, *q.d.* nobilis & generoſus barbâ, *Adr. Iun.*

Adelbrecht/Albrecht. Albrechtus, Adelbrechtus, *q. d.* fractor nobilitatis. *Legitur & Adelbrecht: quod à* dignitate *denominatur.* **brecht** *enim* dignum *declarat.* *Io Avent*

Adelfrid/Adalfrid. Adalofredus, *hoc eſt*, nobilitatis pax. *Ioan Av.*

Adelgar. Adelgarius, *hoc eſt*, omnino nobilis. *B. Rhenan.*

Adelger. Adalogerion. *Io Stump.* Adalogarius. *Iodoc. VVillich.*

Adelger. Adologerion, *hoc eſt*, nobilitatis avidus. I. *Avent*

Adelgots. Adalogotus, i, nobilitatis Deus *Ioan. Avent.*

Adelgund/Adalgund. Adelogunda, *id est*, quæ favet nobilitati. I. *Avent.*

Adelhart/Adalhard/Alhard. Adelardus. i. nobilitatis fons & thesaurus. **hard.** i. thesaurus. *Io. Avent.*

Adel-heyde. Adelheidis. *q. d.* nobilitas, nobilis virgo. *Adrian Iun.*

Adelheit/Adelhait. Adaleda, quæ colit ac fovet nobilitatem. *Io. Avent.*

Adelhoch. Adelhochus. i. nobilitas suprema, I. *Avent.*

Adelhold/Adelhuld *diminutivè* **Adold.** Adeloldus, Adeloaldus, Adoldus. i. nobilitatem amans. **hold** *sive* **huld**/amor *est*, I. *Avent*

Adelmer/Almer/Amar. Adalomarus, *hoc est*, nobilitatem augmentans. *Ioan Ave.*

Adelmund. Adalomundus, *q. d.* os nobilitatis, *Io Ave.*

Adelprecht. i. **Adelbrecht.**

Adelram/Adalram/Alram. Adaloramus, i. nobilitatis gloria, *Io. Avent.*

Adelrick/Adelrich/Odelrich. Athalaricus, Autharichus. Dives nobilitate, *Adr. Iun.* I *Stumpff vide* **Odalrich.**

Adelswind. Adalovinda, *hoc est*, ventus, sive spirans nobilitatem: *sive* nobilitatis testis & vinculum, *Io Avin.*

Adoald. Adoaldus. *q. d* **Het-wald.** Patris potestas, vice patris tutor, patronus. *Mart. Isl.*

Adolph. Adolphus, Athulfus, Athaulphus. *q. d* juramenti tenax; jurisiurandi auxiliator, vel auxilium nobilitatis, adjutus à nobilitate, *Adr. Iun.*

Adolf. *corrupte pro* **Hattulf.** *q. d.* pater auxiliaris. Hatto *enim sive* Haetto *dicitur* pater. *Mart. Isleb.*

Adolf/Adolwolf. Athaulphus, Athulphus, Adolphus. *q. d.* nobilitatis auxilium. *Io. Avent.*

Aerckle/Aergle. i. **Arcle/Argle.**

Aerenperck. Areopagus, *hoc est*, honoris rivus, *q. d.* **Eren beck.**

Agarick/Agarich. Agaricus, Agericus, *q. d* **epgenrich.** *I Stump. vide* **Aigenrick.**

Agilmond/Eckmund. Agilomūdus, *Io. St.*

Agilmond. Agilmundus. *q. d.* aureo ore ob eloquentiam, vel incurvato oris rictu instar aquilæ, *Adr. Iun.*

Agilulf. Agilulphus, Astulphus. i. citum sive velox auxilium. *q. d.* **eil-hulf** / *ab* **eil.** i. festinatio, *vel q. d.* **epel-hulff**/*hoc est*, merum & planum auxilium, *Ma. Isl. vel q d.* **haest-hulf.** i. celeriter adjuvans, *Mart. Isleb. Adr. Iun.*

Agnet. Agnes, Hagnes, Hagna.

Aighenrick/Aigenrich/Agarick. Agarichus, *q. d.* **epghen-rich** / *id est*, à seipso dives, I. *Stumpff.*

Aisbrand. Aisbrandus, *q. d.* Hus brennus, *hoc est*, domus tutor, qui armis domum & familiam tuetur ac defendit, *Ma. Isl.*

Aistulf. Aistulphus, *q. d.* Festinum auxilium *Mart. Isleb. vide* **Agilulf/Astulf.**

Alard. Alardus, Halardus.

Alarich. Alaricus. *q. d.* ultra omnes dives, prædives, *Adr. Iun.*

Albeflede. Albofleda, *hoc est*, semper lauta & munda, *Ioan. Avent.*

Albrecht. Albertus, *vide* **Adelprecht.**

Albert. Albert", *q. d.* totus barbatus, *Ad. Iu.*

Alberick/Alberich. Alberichus, *q. d.* semper dives. **Albe.** i. semper: **rich.** I. dives *Io. Avent.*

Albrecht. Albrechtus, *q. d.* **adelwerd/adelbnd werd.** Nobilis & carus: *Ma. Isl.* πολυφημὸς, famosus, illustris, *And. Altham.*

Albrecht. Albertus, *q. d.* fractor nobilitatis, *vide* **Adelprecht.**

Albewin. Albewinus, Alguinus, Alcuinus, Alboinus, *q. d.* **albwin/alghewin.** omnia vincens, *Mart Isl.*

Albewin. Albuinus, Alboinus, *q. d.* **albewin.** omnium rerum satagens, *Adr. Iun. vide* **Anboyn.**

Adelgond. Adelgundis.

Alman. Aldmannus.

Alfons. Alphonsus, *q. d.* **helfens.** adjutorium nostrum. *Mart, Isl.*

Alfrick. Alfricus.

Algewin/*vide* **Albewin.**

Alman / Almon / *vulgo* **Alemul.** Almanus, Alemanus, *q. d.* omnino vir. *Reges fuit Germaniæ cognomine Hercules. Scribitur quoque* Alimonius, Alimonia, I. *Avent.*

Alrick/Alrich. Alaricus, Olrichus, Alrichus. *vulgo* Alrichus, *hoc est*, prorsus dives. *Mart. Isl.* I *Stump. Adr. Iun.*

Altbein/Altwein. Albinus. *q. d.* antiquum vinum. *nomen regis Longobard. Io. Avent.*

Altmul. *j.* **Alman.**

Altwig. Olovico.

Altwig. Altvigus, Altwichus, *id est*, senex æstimatus. I. *Stump.*

Amalfrid/Amalfred. Amalfredis. I. *Stum. vide* **Amelfrede.**

Amalrick/Amalrich. Amalaricus. I. *Stum.*

Amalasuente. Amalasuentha. *q. d.* puella cœlestis, *vel* cœlo demissa, Amal, *Gothis* cœlum dicitur, & suentha *sive* Swentha, virgo, juvencula, & **Amalini/** cœlestes. *Adr. Iun.*

Amalasuitte. Amalasuitta. *q. d.* **himelswitte.** Sapientia cælestis: divinitus erudita. *Mart. Isl.*

Amand. Amandus.

Ambigat. Ambigatus. I *Stumpff.*

Ambiorick. Ambiorix, ditionum & terrarū quibus jus dicit locuples. *Adrian Iun.* & Magistratus multa sobole dives. *Io. Bec.*

Amelberg. Amalaberga, Amelberga. *q. d.* cœlestis mons. *Adr. Iun.*

Amelberg. Amaloberga. *q. d.* mons nutritius. *Io. Avent.*

Ameleine. Amaleia. **Amel/** nutrix *est*, *Ioan. Avent.*

Amelfrede. Amalafreda. *q. d* cœlestis pax.

Amelfrede. Amalofreda. i. nutritionis pax. I. *Avent.*

Amelpzecht. Amalopertus, *id est*, qui puero nutricem parat.

Amelswente *j.* **Amalasuente.**

Amelswitte. *j.* **Amalasuitte.**

Anboyn/Albewin. Anboinus, Alboinus, Omnia vincens. *vel q. d* **hand-win.** i. victrix manus, invicta bello dextera. *M. Isl*

Angelbert. Angelbertus, Ellenhardus. I. *Avent.*

Angelmapz/Enghelmapz. Angilomarus, *hoc est*, augmentans limitem ac cardinē **Angel** & **engel** aculeum cardinē limitem. *Germanis Boijs significat.* I. *Avent.*

Angis. Angisus, i. qui instituit, *Io. Avent.*

Ansbzand. Ansbrandus. *q. d* galeatus heros. *Adr. Iun.*

Ansbert. *j.* **Ansbzecht.**

Ansbzecht/Ansbert. Ansbertus. I. *Stump.*

Ansgis. Ansegisus, *hoc est*, excellēs præstās, famosus, celeber. I. *Stump. vel* Ansegis, *sive* Hansegis, *hoc est*, obses societatis, *ab* **anse/hanse/** *id est*, societas, & **gis** *sive* **gisel.** i. obses. I. *B. c* **Anses** *Gothis* proceres *dicuntur*, ob victoriam, *quasi* semidei: *unde* Ansegisi & Anselmi *vocabula. B. Rhe.*

Ansbzecht. Ansbrechtus. *B. Rhenan.*

Anshelm. Anselmus. *B. Rhenan.*

Answald. Answaldus, Ansoaldus. *B. Rhen.*

Anthelm. Anthelmus.

Apatur. Apaturius. I. *Stump.*

Arbar/Erbar/Orbo. Arabarius. *q. d* **eerbaer/ehrbaer.** Honestus, honorādus. I. *St*

Arbogast. Arbogastes. *Io. Becan.*

Arbzecht. Aribertus, Aripertus. *q. d.* **ehrewerd.** Honoratus, charus, honore dignus. *Mart. Isleb. Ioan. Stump.*

Arcle. *j.* **Argle.**

Ardzick/Ardzich/Herdzich. Ardaricus, *id est*, terrarum locuples. *Adr. Iun. Io. Stump.*

Argle/Aergle/Arcle/Aercle. Hercules. *q. d.* ferus leo. *Ioan. Avent.*

Ariovist. Arioviſtus. i. honestatis tenax, *Mart Isleb. vide* **Erevest/Ernvest.**

Armegast. Armogastes.

Armin. Arminius. *q. d* **eerman/herman.** I *Stump.*

Armin. Arminius, i. heroicus animo, *vel* exercitus rector. *Adr. Iun.*

Arnest. *j.* **Ernest.**

Arnold/Arnhold/Arnhoud/Arnoud. Arnoldus. i. honestatis conservator. *Adr. Lun. vel q. d.* **ernhold /** honestus, amans honestatis & virtutis. *Mart Isl.*

Arnold. Arionoldus. i. decus honestatis amans. *Io Avent.*

Arnolf. **Arnolph** Arionulphus. i. decus honestatis adjuvans. I. *Avent.*

Arnulf. Arnulphus. *j.* auxilium aquilæ, *ve* Ernhulfus. *q. d* **ernhulf.** qui virtuti & honestis artibus operam dat: honoris auxilium: honesta virtutemque promovens. *Mart. Isleb. Adr. Iun.*

Arrigo. Arrigis, Errichus, *q.d.* **errich**. dives honoris. *Mart Isleb.*

Asmar. Asomarus. i. qui cadavera augmentat, *nomen ab* **as**. i. cadaver. *Ioan. Avent.*

Aspzecht. Asopertus. i. qui cadavera facit. *Io. Avent.*

Astul. j. Agilulf/Aistulf. Astulphus, Aistulphus, Agilulphus, *hoc est*, properus auxilio. *q.d* **haest hulff**. *Adr Iun.*

Athaulf j. Adolf.

Atsel/Hetsel. j. Attel. Attila. *Io. Stumpf.*

Atte/Atto. Atto, Otto, Hatto, *hoc est* pater.

Attel. Attila, *hoc est*, paterculus, parvus pater. *Mart. Isleb.*

Attelrick/Attalrich/Hattalrich. Attalaricus, *id est* pater per omnia dives. *Mar. Isl.*

Audemaer. j. Oudemaer. Audomarus.

Autbert. Autbertus.

Autrick. Autaricus. *q.d* **houtrich**. *Æg Sc.*

Austerberth. Austerbertha.

Austergisel. Austregisilus.

B

Bald. Baldus, *hoc est*, audax & temerarius. I. *Bec*

Baldwijs/Balduis. Belloves. *Io Stumpf.* & Belloves. *Æg. Schud.* & Ballovesus. *Io. Vinsh. vide* **Ballweps**.

Baldwin/Balduin. Balduinus *hoc est*, cito vincens. *Mart Isl. Adr Iun. vide* Baldvinus *pro* Baldwinus. *B. Rhenan.*

Balthe. Balthus, *hoc est*, ferox. *Adr. Iun.*

Balthier. Baltherius. *Io. Stumpf.*

Ballweps. Belloves. *q.d.* peregrinationū ductor. *Ioan. Avent. vid* **Baldwps**.

Barmond. Variomundus. Pharamundus, *hoc est*, verax ore. I *Av. vide* **Waermond**

Barnar. Britomarus. *B Rhenan.*

Bave. Bavo.

Bathilde. Bathildis.

Begghe. Bega, Begga.

Beminapz/Beinmer. Vinomarus, *q. d.* vinum augmentans. *Ioan. Avent.*

Beinbzid/Beinfrid. Vinofridus. i. pacificus vinum bibens. *Io. Avent.*

Bellewese. Belloves. *I Bec.*

Belphard. Belphardus, Belfo, Velipho. Guelpho, *à* **belgh**. i. catulus canicula. *Io. Avent.* **Belph**. *autem pro* catulo, *Germanis inferioribus* **Welpe** *dicitur.*

Benne. Benno.

Beremond/Berimond. Berimundus, Berismundus, Beremundus, *hoc est*, os ursi. *Adr. Iun.*

Berniger. Berengarius, *hoc est*, apro congredi audens. *Io. Avent.*

Bernard. Bernardus, ursinum ingenium, *Adr Iun. vel q. d.* **bern-hart**/ *hoc est*, qui ursinum cor sive animum habet. *Io. Bec. Ita quoq; Erasm Roterod* **Got-art/Godart/ Gepz-art/ Ever-artf/ Er-art/ Lant-art/ Leuwen-art/ Gein-art/ Engel-art/ Wolf-art**/ *ab ingenio dicta putat: quibus nos aspirationis nimis avidi* **h** *apponimus, Æg Schud.*

Bernhard. Veronardus. *q.d* durationis thesaurus: & durus sive durans fortiter ut aper. I. *Avent*

Bernhard. Bernhartus. *Mart. Isl. vide* **Bernard**.

Bernher. Verovero. i. arcens exercitum. Io *Avent.*

Bernher. Bernarius, *hoc est*, ursorum dominus, *unde olim ei ductum nomen* Bernarius, *quo modo* Bernhardus. *Ægid. Schud.*

Berthe. Bertha, Berichtha, *hoc est*, digna. **Berthenm**, *sive* **bercht**. i. dignus *Latinis* bertus & pertus transmutant. Io. *Av.*

Berthold. Beritholdus, *hoc est*, pacis amator. **Berit** & **bericht**. *Germanum Hebraumq; vocabulum*, fœdus, pactum, compositionem significat. *Ioan. Avent.*

Bertrade. Bertrada, *id est*, expediti præsentisq; consilij. Bertrada. *q.d.* VVerthrada, *à* pretioso thesauro *dicitur B Rhenan.*

Berte. Bertha. i. digna. Io. *Avent.*

Besterwald/Westerwalder. Vestrovalda.

Berther/*vide* **Perther**.

Berthold/Berchtold. Berchtoldus.

Bertin. Bertinus.

Bertrand. Bertrandus.

Bertulf. Bertulphus.

Bilibald. j. Wilibald. V Vilibaldus.

Bilimer. j. Wilimer.

Billebald/Bilbold. Vilivalda. *à silva cognominatur*, Io *Avent.*

Bittichelm/Bilhalm/ *vide* **Wilhelm.**

Birdmer. Viridomarus. i. qui major fiet, *a* **berden.** i. fieri, *I Avent.*

Bitwar/Witwar. Viduarius, Io. *Stumpff.*

Bode. Bodo, *q. d.* **bod.** i. fotor, paſtor; almus: & alumnus, *Mart. Iſleb.*

Bodmar/Botmar. Vadomarius, I *St.*

Bodogaſt. Bodogaſtus, *hoc eſt*, honorandus, quia leges ferre, & imperare norit, *Io. Bec.*

Boduognat. Boduognatus, *q. d.* **bode-guaet.** i. clemens erga famulos, *vel q. d.* **bodē hoo-guat/** *hoc eſt*, excelſa clemētia prędītus, vel in mādatis exigēdis, vel in famulis & ſubditis benè tractādis, I. *Bec*

Bohemond. Bohemundus *q. d* **wagemon/** *id eſt*, audax, qui rem fortiter audet aggredi, *Mart. Iſleb.*

Bolphard/Bolphgang/ *vide* **Wolf-ard/Wolfgang.**

Both. Botho, i. nuncius, interpres, *I Avent.*

Brecht. Brechtus, i, prorſus celebris, *B. Rhen.*

Breitmar. Britomarus, i. qui latè auget. I. *Avent.*

Brenne. Brennus, *q. d* **berenner/** *hoc eſt* qui equitatu longè latèque hoſtium agros incurſat, Io. *Becan.*

Brenner. Brennus, i, incendiarius, *Adr. Iun. meus* Berno, Io. *Vvillich.*

Brenner. Bernus, Brennus, Berno, Brenno, i. galeatus, *à* **bre** *ſive* **brin** i. galea criſtata ſeu cornuta, *M. Iſleb.* Io *Stump.* Io. *Avent.*

Breitmar. Britomarus Io. *Vvillich.* *à* **weren** i. augmentare, Ioan. *Avent.*

Britomar. j. Fridmapt/Fridmaer. Britomarus i pacis arbiter, *Adr. Iun.* I. *Stu.*

Brunhyld/Braunhyld. Brunhylda, *q. d.* urens amor, Io. *Avent.*

Brunoghilde. Brunoghildis, *q. d* **brunoghilde** Heroina cui oculi ſubnigri, *Io. Bec.*

Burchard/Birghard/Burckard. Burchardus, *q. d* **burg-rat.** conſul arcis ſive civitatis, *Mart. Iſl.* *vel* fortis ut caſtrum, Io. *Avent.*

C

Catenmantel. Catamantaledus, *Æg. Schud.*

C

Cambaule. Cambaules, i. noctux criſta, *Adr. Iun.*

Camil. Camillus, Cadmillus, *q. d.* **cacat/** *ſive* **quaed mel/** *hoc eſt*, mali revelator, Io. *Becan.*

Carel. Carolus, *q. d* **kerle.** *eſt autem* **kerle/** vir procerę ſtaturæ & grandis corporis, qualem Carolum primum fuiſſe ſcribunt, *M. Iſl.*

Carel. Carolus, *q. d.* **car-hel/** *hoc eſt*, claritas & apex eorum qui cari ſunt, Ioan. *Becan.*

Carel/Carel-man. Carolus, Carolomannus, i. vir carus, amatus, I. *Stump. vel* vir fortis Io. *Avent.*

Carel/Charel. Charolus, i. vir fortis & ſtrenuus, I *d. VVillich.*

Carwald. Cariovaldus, *hoc eſt*, magna vis carorum, Io. *Becan.*

Caſtwig/Gaſtrig. Caſtigus, I. *Stump.* & Caſtugo, Caſtigo, *Ægid. Schud.*

Cativulck. *q. d.* **Gotvolck.** Cativulcus, *Æg. Schud.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps, *B. Rhenan.*

Catovald/Catowald. Catovalda, *q. d.* **Guiwald.** Ioan *Stump.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps, *Adr. Iun.*

Celt. Celtus, I. *Stumpff.*

Cheribert. Cheribertus, *q. d.* **herbrecht/herbert.** I. *Stumpff.*

Childebert. Childebertus, Hildebertus, *q. d* **hilfwerd.** I. *Stump. vel q. d.* **Childebert/** *id eſt*, dignus ſtrenuis & inſignibus viris, I. *Becan. vel q. d.* **Ghildebert.** Ghildebertus, *hoc eſt*, rutilus barba, *Adr. Iun.*

Childerick. Childericus, *q. d.* **Huldrich/** *id eſt*, dives ſuffragiis, I *Stunc. vid.* **Hulderic**

Chilperick. Chilpericus, Hilpericus, *q. d.* **hilf-rich.** *d eſt*, dives auxiliis, I. *Stump.* Chilpericus, *q. d.* **hilp-rich.** *ab auxily copia, B Rhe. vide* **Hilperick.**

Cinſmar. Civiſmarus *B. Rhenan.*

Clitow/Elitow. Clitoveus, Elitovius, **Ludwig.** Ioan. *Stump.*

Clops. j. Lops.

Clodp. Clodius, *q. d.* **Lutp.**

Clodobert. Clodobertus, *q. d.* **Lutprecht.**

Io. *Stump.*

Clodomir. Clodomirus, Lodomirus, *q.d.* **Iupdencer.** qui felici ſucceſſu populo præeſt populumque & prolem auget, populi promotor, & gentis ampliator, I. *Bec.*

Clodomir/Clodomer. Clodomirus, Clodomerus, *q.d.* **Lutmeper.** Io. *Trithemius.*

Clotaris. Lotarius. *q.d.* C. Lotarius, *hoc eſt*, **Coninck Lotaris/** Rex Lotarius, *ſive* Lautarius, *littera prima perperam adjecta, ſicut in* Clodoveus, Clodomirus, Childebertus, Chilpericus: C. *nam propriis regũ Francorum nominibus præfixum, id in vitio quod* **Coninck.** *Dicendum autem* Lautarius, *à* **lauter/lautar**/*hoc eſt*, purus, I. *Bec. aut* Clotharius, Clodoardus, *q. d.* **Luthart.** I *Stump.*

Clotild/Clothild. Clothildis, *q. d.* **Luithild.** I. *Stump.*

Coen. Cuno, Chuno, Cunradus.

Coenraed. i. **Conrad.**

Colman. Colmannus.

Congolitan/Conwald/Cunwald. Congolitanus, *q.d.* **Coning** *ſive* **Kunig Goldan.** I. *Stum.*

Conman/Cunman. Conomannus, I. *Stum.* & Commanus. *Ægid Schud.*

Conigilde. Chunigilda, Chunilda. i. regis amor, Io. *Avent.*

Coningund. Cunigundis, Chunigunda, Chunegunda, *q.d.* **Coning-gund**/*hoc eſt*, regis favor, I. *Bec. an.* Io. *Aven.*

Conimond. i. **Cunimund.**

Conmeper. Conomarus, *hoc eſt*, audax præfectus, *vide* **Conodomar.**

Conodomar. Chonodomarius, *hoc eſt*, ferus præfectus, *vel* audax equorum ſeſſor, vel eques in neceſſitate, *Adr. Iun.*

Conrad/Cunrad. Cutruatus. *Æg. Sch.*

Conrad. Conradus, Conradinus, *hoc eſt*, Valens ſive potens conſilio, prudens, ſcientia conſiliorum valens, *Mart Iſleb. &* Conſultæ audaciæ vir, *Adr. Iun. &* Qui ſcit conſilium dare, I. *Avent.*

Conbolmar. Combolomarus.

Conwald. i. **Cunwald/Congolitan.**

Cunibert/Gunibert/Hunibert. Cunibertus, Hunibertus, *Mar. Iſl. vide* **Gunibert.**

Cunigunde. i. **Conigunde.** Cunigunda, Cunegundis.

Cunimond. Cunimundis, i. animoſus & ferox, *Adr. Iun.*

Cunman. i. **Conman.**

Cunrad. i. **Conrad.**

Cuntze. i. **Cunrad.**

Cunnolmar. Combolomarus, *B. Rhenan.*

Cunwald. i. **Congolitan.**

Curliman. Corolamus, *Ægid. Schud.*

Cuthert. Cuthbertus.

D

Dagenwaert/Degenwart. Dagewartus, *hoc eſt*, Victorioſi, militaris, intrepidique nomine dignus, I. *Stum*

Dagobert. Dagobertus, Dogubertus, i. cujus barba in mucronatum acumen pugionis inſtar deſinit: *vel* ſtrenuus & probus ex barbę forma, *Adr. Iun vel* Dagubertus, *q. d.* **daegenwert** ſive **daegenbzecht.** I. *Stum. Verum* I. *Bec.* **Dagobert** *minus probatur, q.d.* **dagenweert**/*id eſt*, dignus qui ad multorum dierum ſpatia vitæ tempus extendat, *vel* qui dignus eſt, ut cum die ipſo comparetur. Dagobertus *à gloria ſtrenuitatis dictus. q.d.* **Thegabzecht/ thegait** *autem Francis dicitur* vir fortis, ad arma promptus, *B. Rhen.*

Degenhart. Degenhartus, *id eſt*, robur virtutis, conſtans & firmus in virtute, *Mart. Iſl.*

Degenwart. i. **Daegenwart.**

Detzel. i. **Doetzel.**

Deudiſch. Deudiſcus, *à* **Deud** *ſeu* **Dud.** i. Deus, *Dicuntur* Deudiſchi, Germani, *à* **Deud**/*ſicut* Gothi *à* **Got.** *Mart. Iſl.*

Deutwald. Theutwaldus, *hoc eſt*, divina potentia, *ſive* Deus potens, *B. Rhen.*

Diebold. Dipoldus, *q.d.* **Liebhold.** *Mart. Iſleb. vide* **Dietpolt.**

Diebold. Theobaldus, Diopoldus, Diethboldus, Theodovaldus. i. qui vult officium facere, Io. *Avent.*

Diethelm. Diethelmus, Theodehalmus, *hoc eſt*, galea Dei, I. *Stump.* **Diet/Deud/Dud/Dyd/Diet/Theut/Thiet/** *apud veteres*

veteres Germ Deus *dicitur Mart. Isl.* **Diet/ Thiet**/*Gothicâ linguâ* Deus *est, Io. St. B. Rh.*

Dietlin. Theodelinus, *hoc est*, puruulus deus *Io Stumpff. vide* **Teudelin.**

Dietmar/Gutmar. Diethmarus, Theodomarus, *Io. Stumpff.* **Diethmar.** *q d.* augens officium. *Io Avent.*

Dietpolt. Theobaldus, Theodebaldus. I. *Stumpff vide* **Diepold/Dietbold.**

Dietpzecht. Theodebertus, Theutbrechtus, *hoc est*, in quo Dei gloria comprehẽditur. *I. Stum* divina gloria; *vel* Deus gloria plenus, *B Rhen. vel* officiosus, *Io Ave.*

Dietrich/Dietrick. Dietrichus, Tietrichus, Theodericus, *hoc est*, Deũ imprimis colens, *vel* dives Dei, dives in Deo, divinus, I. *Stum. vel* dives incrementorum, I. *Becan. vel* divina copia. *B. Rhen.*

Dietrich/Dietreich. Theodericus, *hoc est*, facinorum dives, *Io Aven.* **Dieth** (*inquit Aventin*) *vetus vocabulum*, divitias, officium, præclara facinora *significat: Latina incude* Theodo *formatur.*

Dietschalck. j. Godschalck.

Diettaegen. Diettagenus, pugil Dei, I. *Stu.*

Dietwald. Theodoaldus. j. **Ditwald.**

Dietwin/Gutwin. Theodewinus, I. *Stum.*

Dietsel j. Doetsel.

Digobert. Digobertus, *hoc est*, virtute præditus: qui in pretio & valore est, *Ma. Isl.*

Ditsel. j. Doetsel.

Ditwald. Ditwaldus, Tipoldus, Theobaldus, *hoc est*, præfectus Domini: **Dit** *enim* Dominum *sive* possessionem *significat, vel* **Deutwald/ Dudwalt.** Dei potestas, *M. Isl vel* **Dietwald/Thietwalt.** Theodoaldus, *hoc est*, in quo Dei potestas comprehenditur, I. *Stump. vide* **Tiebald.**

Ditwin. j. Dietwin.

Divich/Duffwig. Divitiacus, *Mart. Isleb. vide* **Divitiach.**

Divith. Divico, *hoc est*, caput excubiarum, *Ioan. Becan*

Divitiach. Divitiacus. *q d* **die viantiacht/** *hoc est*, qui hostes in fugam vertit.

Divitiach. *vide* **Ditig.**

Dodle. Totila *id est*, parvus Deus, *à* **Dell** *sive* **Dud.** i. Deus, *M. rt. Isl.*

Domnozick. j. Dumnozick.

Dzup. Druius. *Ioan. Stump*

Dudelin. j. Theudelin.

Duffwigh. j. Divich. Divico, *Ægid. Schud.*

Dumerich. Domnoricus, *Ioan. Stum* Dumnorix. *Ægid. Schud.*

Dumnozick/Domnozick. Dumnorix, *id est*, Diversorum sacerdotiorum opimis proventibus affluens, *Adrian. Iun verum* **Domnozick.** *Io. Becan.* Domnorix, *δυναστεύων*, frenorum dives *dicitur.*

Durlach. Dorulacus, *Iod. VVillich.*

E

Eadulf. Eadulphus. i. Iuramenti sive matrimonij tutor aut defensor, *Adr. Iun.*

Eardulf. Eardulphus *hoc est*, opem ferens terræ patriæ, sive solo genitali, *Adr. Iun.*

Ebald. j. Ebewald.

Eberard. Eberardus, *id est*, verrinus ingenio, *Adr. Iun.*

Eberbein. Eburovinus. *q. d* **erber-bein/erber-wein.** i. qui etiam vinum potans servat honestatem, *Ioan. Avent.*

Eberhard. Eberhardus. *q d.* **oberrat.** i. supremus consul proconsul, *Mart. Isl. vel* fortis, ut aper, *Io. Avent.*

Ebzoin/Ebzowin. Ebroinus. *q d.* **eberwin**/*hoc est*, vincens verrem silvestrem. *Io Becan.*

Eckbert. Eckbertus.

Eckhard. Eckhardus, *rectius* **Hegerat/** *id est*, prudenter & consultè servans ac custodiens, *Mart. Isleb.*

Eckhard. Eckardus, Eckhardus, Eeardus, Egardus. i. constans ut angulus & sustentans, *Io. Avent.*

Edeltrud. Edeltrudis, Ediltrudis.

Ercurich j. Hermaurich/Erentrich.

Ewald. j. Ebewald.

Egbert. Egbertus, Engbertus. i. mucronatâ barbâ, vel in augustum desinente, *Adr. Iun.*

Egibold. Egiboldus.

Ebewald. Ebewaldus, *per syncopen*, Ebaldus; *perfectius dicendum.* **Hegewalt.** i. qui habet potestatem vel officium custodidi & servandi. *Mart. Isleb.*

Eisenhard/*vide* **Isenhard.**

Eisengrin/ *vide* Isengrin.
Eisterwaner. Isteuon, *Io. Stump.*
Eland. Elandus *q. d.* exul, *Io. Avent.*
Elbert. i. Adelpzecht.
Ellico. *I. Stumpff*
Else. Elsa, Elisa, Isabella, Elisabetha. *I. Av*
Elsetrude. Elietruda, Chunila, *Ioan. Avent.*
Emberich. Ambiorix, *Ægid. Schud.*
Emerick/Emerich. Emericus, Immerichus. i. semper dives, nunquam deficiens, *M. Ist.* Verùm Hæmericus, Æmericus, Heinrichus, *Io. Avent.*
Emmenhard. Emmenhardus, Aynardus. *Io Avent.*
Engelbert. i. Angelbert. Engelbertus.
Engelschalck. Engelschalcus.
Enrich/Hepnrich. Enricus. *I Stump.*
Erard. Erardus. i. Indoles honestatis avida. *Adr. Iun.*
Erb. Aribo. *q. d.* hæres, *I. Avent.*
Erbar. Arabarius, *vide* Arbar.
Ercle/Ergle. Hercules, *vide* Argle.
Erclo. Erocus, *Io Stump.*
Erenpzecht/Erenbzecht. Eremprechtus, Erębertus, *hoc est*, honore dignus, *Io. Av.*
Erentrich/ Erentrick / Erenrich. ἑργεῖχ, Orgentorix, *hoc est*, honorabilis, honorandus, honoris dives, *I do. Vivich.*
Erhard/ehrhard. Erhardus, *hoc est* robur honoris, honestum robur, *Mart Isleb.*
Erelieve. Erelieva, *hoc est*, amans honoris, & castitatis, *Adr Iun.*
Erenbzaud. Ariodruda. i. quę fidit honestati, *Io. Avent.*
Erenhold. Arionoldus, Erchanoldus. i. qui amat honestatem. *Io. Avent.*
Erevest/Erenvest. Erevestus, Arioviſtus, *hoc est*, honestatis plenus, fama integer, fidei tenax, *Adr. Iun. vel* pertinax decoris, ac honestatis constans, *Ioan. Avent. vel* qui in omnibus & agendis & dicendis, honoris conservandi se præstat tenacem; *Ioan. Gorop. Becan. vide* Arioviſt.
Erhard. Ariovardus i. honestatis thesaurus, *Io. Avent.*
Erich. *I.* Errick.
Erling. Erlongus, Erlingus, *Io. Avent.*
Ernest. Ernestus, *hoc est*, serius & gravis, *Adr. Iun, Io. Avent.*
Ernst. Ernestus, Ancroestes, Arioviſtus. *Ioan Stumpff. Ægid. Schud.*
Ernst. Arionistus, Arnustus. i. severus, *Io. Avent.*
Ermelinde. Ermelindis.
Ermigild. Ermigildus.
Ernhold. i. Arnhold. *Io. Avent.*
Ernvest. Arioviſtus. *Isid. Vilich, hoc est*, gloriosus *aut potius*, honestatis & gloriæ tenax, *Io. Stump. I. Avent.*
Errick/Errich. Arrigis, Errichus, *hoc est*, dives honoris. *Mart Ist &* Ericus, *hoc est*, honoratus, honoribus illustris, honore dives, *Adr. Iun. dicitur etiã* Oricus, *Io. Av.*
Erstbeg/Erstbic. Aristovicus, *Io. Avent.*
Erhelwold. Erhelwoldus.
Ertho/ *vide* Otho.
Everard. i. Eberhard. Everardus.
Evermar. Evermarus.
Eutharick/Eutherick/ Otherick. Eutharicus, Vthericus, *hoc est*, supra modum dives, *Vel* dives Vberum, *sive* mammarum, *Adr. Iun.*

F

Fraulf. Faraulfus, *q. d.* warhulf. VVarhulfus, *hoc est*, veritatis vel custodiæ auxiliator, *Ioan. Becan.*
Faremond/ Faramond/ Pharamond. Faramondus, *q. d.* waer-mond/ verũ ōs, *Io. Bec vide* Waermond & Warmond.
Fasterad. Fastrada, Fastarada, *q. d.* consilij constans, *Adr. Iun. Vel* optimum consilium, *Mart. Ist.*
Fastrad Fastrada i. domesticus, potens in re familiari sive domestica, *Io. Stump.*
Fastrad. i. Werdzad. Frugi, *Io. Stump.*
Filebert. i. Philibert.
Flozis. Flozeus. Florentius.
Folckmaer/ Volckmaer. Folckmarus.
Folrad. Folradus, *hoc st*, plenus consilij, bonus consultor, *Adr. Iun.*
Franck. Francus, Franco, Libertus, Eleutherius, à frij. i. liber, & anck. i. adolescens, juvenis. *Mart, Ist. Io. Aven. Verum I. Bec.* Vrancus, *hoc est* liber, *scribendum putat*
Frantse/ Frantsel. Franculus, Franciscus. *Io. Avent.*

Fraomar. Fraomarus, *hoc est*, liber præfectus, baro, *q.d.* **vromeper.** *Adr. Iun.*

Fredegund/ Fredgund. Fredegunda, i. favor, & pax, & gaudium, *Io. Avent.*

Fredegund/ Fredgund/ Fridgund. Fredegundis, Fregundis, Fridgundis, *hoc est*, ad pacem proclivis, pacem appetens. *I. Stump. vel* Pacem favore suo adducens vel conservans, *Io. Becan.*

Fredeger. i. **Frediger.**

Fredmar/ Fridmar/ Fridmeper/ Vridmeper. i. **Vridomar.** Viridomarus, *Iod. VVillich. B. Rhen.*

Frederick. Fredericus, Friderichus, Fretella. i. dives pacis, sive pax regni, I. *Avent.*

Frederick/ Friderick. Fredericus, Friderici, *hoc est*, pacis dives, pacem amans. *Adr Iun. &* Pacificus, dives pacis, Salomon, Irenæus. *Mart. Isleb. Ioan. Claius, Io. VVillich.*

Fredrich/ Fredrick. Eporedorix, *Æg. Sc.*

Frediger/ Fridger. Fridigernus, Viridogerion, *Io. Stumpff.*

Fredigern/ Fritiger. Fredigernus, Fritigernus, *hoc est*, pacem amplectens, *Adr. Iun. Ioan. Becan.*

Fregiled/ Freudleid. Frigiledus, *Io. Stum.*

Fregund / Fridgund. i. **Fredegund.** Fredgundis.

Frid. i. **Fred.**

Frigerid. Frigeridus, *hoc est*, liber equitatu. *Ioan. Becan.*

Frits. i. **Frederick.**

Fuchsbrand / Fuchsbren / Fusbren. Fuchsbrandus, Fuchsbrenus, miles pedester galeatus, *Mart. Isleb.*

Fulbert. Fulbertus, *hoc est*, gravis & plenus barba. *dicitur etiam* Volbertus, *Adria. Iun.*

Fulbert. Fulbertus, *q. d.* **wolwerd/ volwerd/** *hoc est*, benè sive plenè dignus, *M. I*

Fusbren. i. **Fuchsbren.**

G

Galaet. Galates, *Io. Stump.*

Gamper. Gambrevius. *q.d.* **kemp ser/ kamper.** *Io Stumpff.*

Gandolf. i. **Gangolf.**

Gangolf. Gangolfus, Gangulfus. *q.d.* **gangbulf /** prosperum auxilium feliciter procedens. *Mart. Isleb.*

Gantsrich/ Gantsreich. Gensericus. i. totus dives, *vel* integrum regnum, *I. Avent.*

Garbald/ Gerbolt. Gariovalda. i. qui penitus & omnia vult, *Ioan Avent.*

Garbald. Garibaldus, *q. d* **gerwald/ garwald.** i. **volmacht.** *Mart. Isleb.*

Garbald/ Garwald. Carbaldus, *hoc est*, omnino audax, *vel* omnino potēs, *Io. Bec.*

Gardrud/ Gerdrud. Gariodruda. i. quæ omnia fidit, *Io. Avent vide* **Gerdrud.**

Garman. Caromandus, *Æg. Schud.*

Gartrud. i. **Gertrud.**

Gastrich. Gastrigus, Gastrichus, *χάστριξ.* i. hospitalis. *Iodoc. VVillich.*

Gastwig. i. **Castwigh/ Castig.** Castigo. *Æ id Schud*

Gaugerich. Gaugericus.

Gebhard/ *rectius* **Gebrat.** Gebhardus, Gebratus, *hoc est*, dator consilij, potens consilio, *Mart. Isleb. vel* **Gebhard/** Gebhardus, *hoc est*, liberalis animo, & largiri paratus, *Adrian. Iun.*

Gebrick/ Giberich. Gibericus. i. liberalis, opū largitor, & munerū dator. *Adr. Iun.*

Gebhuld. i. **Gibhuld.** Gibuldus, *Io. Stump.* i. da pacem, *Ioan. Avent.*

Geps/ Gepsbert. Gisbertus, *hoc est*, dignus ut sit obses. *Ioan. Becan. vide* **Gisbert.**

Gepsel. Gisala. *q.d.* obses, I. *Av.*

Genebald/ Genebould. Genebaldus, Genebaldes. *q.d.* **Gend-be-hald** *sive* **gent-be-hauld/** *hoc est*, elegantiæ conservator. *Ioan. Becan.*

Genebebe Genovefa.

Genserick/ Genserich/ Gantsrich Genericus. *Ioan. Stumpff vide* **Gantsrich.**

Gerard. Gerardus, *hoc est*, ingenium vulturium & rapax, *Adr. Iun. vel* Gerhardus. *q.d.* **gar-hard/** omnino durus, *B. Rhenan.*

Gerberghe. Gerberga.

Gerbrecht. Gerbrechtus, *hoc est* hęreditario jure tenens, sive possidens. *Adr. Iun.*

Gerdrud/ Gerdraud/ *vide* **Gardrud.**

Gerlack Gerlacus.

German. Germanus. i. qui avet viro congredi, qui ultro hostem petit. *Ioā. Avent.*

Geroch. Gerochus.

Gerold.Geroldus.

Gertrud/Gartrud. Gertrudis,*id est*,prorsus fidelis,fideique tenax. *Adr. Iun*, *vel* omnino amabilis. *Io.Stumpff. vel* quæ fidam se præbet nostris desideriis,*Io Bec.*

Gever. Cavarus, Cavarinus, Cavarillus: Gebhardus,Gevardus,*Æ. id Schud.*

Gevard.Gebhardus,Gevardus.

Giberick.*j*.**Gebrick**.

Gibhild.*j*.**Gebhild**.

Gildebert.*j*.**Childebert**.

Gilepn Gislinus.

Gilimer.Gilimerus,*hoc est*,præfectus commeatu publico. *a* **gilep** *sive* **gelep**. *vel* jucundus & hilaris præfectus:*a* **gilp** *sive* **gilp**/ *qu d Gothis & Britannis dicitur* delectabilis, *Adr.Iun.*

Gilmer.Gilomarus,*Io Stumpff.*

Gisbert.*j*.**Giss**. Gisselbrechtus, Gisus *inquit B Rhen.cum multis compenitur, ut* Gisulphus,Gisselbrechtus,VViligisus,*&c.*

Gisele.Gisala,*q.d.*Obses,*Io Avent.*

Giserick. Gisericus. i. anseribus dives. *Adr.Iun.*

Glaude.Clodius,Claudius.

Godeberte.Godeberta.

Godwin.Godwinus.

Godeleb. Godelebus Godelaibus,*hoc est*, jucundam vitam ducens,*Adr.Iun.*

Godelieve. Godeliva,Godoliva,Godoleva.*q.d.*Deo chara,

Godfrid.*j*.**Gotefrid**.

Godgesel.*j*.**Godsaeligh/Gotsaelig**.

Godprecht.*j*.**Gotprecht**.

Goede.Gutha,Agatha,i.bona,*Io. Avent.*

Goedele/Guedele.Gudula.

Goemar/Gomar. Gomarus,Gummarus, *hoc est*,homo bonæ famę,*Ioan Becan.vide* **Gotmaer**.

Goerick Goericus.

Gonwald Gundebaldus,*Io.Stum.*

Goswin.Goswinus.*q.d.* **Iusswin**/*hoc est*,victor domorum *vel q.d.* **Iosquin/ioskin**/ *hoc est*,justus;justulus,*Mar. Isl.*

Gotefrid/Gotfrid.Gotefridus,Gotfridus, Gotofridus,Godfridus, *hoc est*,pace bonus , *vel* divinę pacis munere insytus. *Adr. Iun.Vil*,divina pax,*Io. Avent.*

Gotmaer/Goemaer/Gutmeper.Gomarus,*id est*,bonus superior, *Io.Stump. vide* **Goemar**.

Gotmeper/Gutmeper. Gothemarus,*Ioa. Stump.*

Godtprecht/Godprecht. Godoprechtus. i.Deo dignus.*Io.Avent.*

Gotrat.Cutruatus.

Gots/Gotz.Cotiso,*Ioan Stum.*

Gotsbrecht.Godsbrechtus,Teudebrechtus.*B.Rh.*

Gotson/Diedon.Theodon,*B Rhen.*

Gotschalck/Dietschalck.Gotscalcus.

Gotsaeligh/Gotgesel/Gutgesel.Gotegiselus,*Io.Stump.*

Gotshold.Godsholdus, *θεόφιλος. Andr. Ath.*

Gotthard/Gottard.Gotthardus,Gottardus,Gothardus,*hoc est*,robur Dei, *vel* bonus indole, *Mart.Isl. vel* bona indoles, *Adr. Iun.*

Gotvolck/Cativulck. Cativulcus, *Ægid. Schud.*

Gotwald.*j*.**Gutwald**.

Granick.Granicus,*Io.Stump.*

Grimald/Grimwald. Grimoaldus, *q.d.* **grimwald**/ *hoc est*, iræ potestas, judex qui exercet iram in facinorosos, severus in gubernatione & potestate,*Mart. Isl.Io Stum.vel* Grimmoaldus,*q.d.* **grimmewalt**/ *hoc est*, iracundorum crudelitatem vi sua compescens,*Ioan.Becan.*

Grimald. Grimoaldus, *à sęva potestate dictus,q.d.*Grimwaldus,*B.Rhenan.*

Grimold/Grimhold. Grimoldus,i.imperium amans,*Io. Avent.*

Grimwald.*j*.**Grimald**.

Grothild. Grothilda,*q.d.*magnus amor.

Guibert.*j*.**Wibert**.

Gudel, Goedel.Gudula.

Gudwald.Gudwaldus,Gudualdus.

Guinomad, Gwinomad. Guinomadus. *Io. Stump.*

Gundebald.Gundobaldus, *hoc est*, magna favoris vis.*Io.Becan.*

Gunderick. Gundericus,*hoc est* favoris ac popularis studij potens. *Adrian. Iun.* i. **Gunrick**.

Guni-

Gunibert. Gunibertus. *q. d.* **Kunihwerd.** *hoc est*, audax, fortis, & simul char⁹, foris fortis, & domi charus. *M. Isl. vide* **Cunibert.**

Gunther. Gontharus, Gunterus, Gontherus. *Io Stump.*

Guntholt. Guntholdus. i. favor & amor, *Ioan. Avent.*

Guntram. Guntramus, Gunthramnus *q. d.* **gunt-ram/** *hoc est*, favorem latè extendens, *vel* **gunt-gram/ gunt-kram/** *hoc est*, taberna favoris. *Ioan. Becan.*

Guntrand. Guntrandus.

Guntrick/Guntrich. Gundericus. *Ioan. Stump.* i. **Gunderick.**

Gutacker. Gundagrius Gutackerus, *hoc est*, bonus & fructuosus ager. *I. Stump.*

Guttbot. Teutobochus. *Io. Stump.*

Gutmeper. i. **Gotmeper.**

Guto. Cotus. *Ægid Schud.*

Gutdraud/Gutdrud. Gutodruda. i. benè fidens, nihil mali timens. *Io Avent.*

Gutram. Gutoramus. *q. d.* bona fama & gloria. *Io. Avent.*

Gutrad/Cunrad. Cutruatus. *Æg. Schud.*

Gutwald/Godwald. Catavalda. I *Stump.*

Gwalbert. i. **Walbert.**

H

HAns. Ianus, Ioannes.

Hadfreid. Hadofreda i. quę gaudium habet.

Hainrich. i. **Hepnrich.**

Harbart. Harbartus.

Hardewick. Harduicus.

Hardwick. Hartovicus. *q. d.* dura via. *Io. Avent.*

Hardt-man. Arminius. *Iodoc VVillich.*

Hartman. Hartmannus.

Hasthulf/ Hastholph. Hastulphus. i. habens auxilium. *Ioan. Avent.*

Hatte. i. **Atte.** Pater.

Hatthulf. Hatto, *vide* **Adolf.**

Haug/Hugh. Hugo, *q. d* cęsim feriens, *ab* **haven/haugen/hougen.** i. cęsim ferire. *Io Avent.*

Haunold. Hunoldus. *Ioan. Avent.*

Haupracht. Hugopertus. I. *Avent.*

Hechtar. Hector I. *Stumpff Iodoc. VVillich.*

Hechter. Hichtor, Hector, *Ioan Avent. vide* **Hickar.**

Hedde. i. **Hatte.** Pater.

Heddewig/Hedwig. Heddewigis, Heduiga, *hoc est*, patris refugium, *Mart. Isleb.*

Heidweg/Heidwick. Hedovica. I. *Avent.*

Hepligbe. Hælica. *q. d* sancta, *Io. Avent.*

Heimrick/Emberich. Ambiorix, *Æg Sch.*

Heimrick. i. **Hinrick/Heinrick.**

Heinrick/Hepnrich. Heinrichus, *aut potiùs* Heimricus, *hoc est*, domiciliis dives. *Adr. Iun. vel* Heimerichus, *hoc est*, locuples domorum, *vel* qui domi dives est, *Ioan. Becan.* Honoricus, Hæmericus, Æmericus. *Io. Avent.*

Heinrick/Heinrich. Honoricus, Henricus.

Heinrick. i. **Hinrick.**

Heinrick. Ambiorix.

Hegwalt. Hegwaltus, *hoc est*, qui collecta demessa, decerpta recipit, domū vehit, condit & custodit, promus, *Mart Isleb.*

Heimeram. Heimeramnus.

Heimund/Homund. i. **Hunimund.** Hunimundus. I. *Stumpff.*

Helprick. i. **Hilperick.**

Helt. Helitonius, Heros. *Ioan Avent. Iodoc. Villich.*

Hemel. *vide* **Himel.**

Herbert/ Herebert. Herbertus, Cheribertus, Herebertus, Heribertus. *q. d* **herwert** *hoc est*, dignus præfectura exercitus. *Io. Becan*

Herhenderick. *vide* **Gergerick.**

Herbrecht. i. **Herwert.**

Herlinde. Herlindis.

Herman. Harmānus, Hermannus. *q. d.* **heerman/** *sive* **herman.** Dux exercitus, bellator, vir exercitus. *Mart. Isl. b. vel* publicus monitor. *Io. Becan.*

Herman. Artminus, *Adr. Iun. q. d.* **Erman/ eerman.** I. *Stumpff.*

Herman. Hermion, Herimanus, *q. d.* vir exercituum, *Io. Avent Io. Stumpff.*

Hermanrich/Erenrich. Hermanerichus. *Io, Stumpff.*

Herrard. Hortarius. *Io. Stumpff.*

Hertwig. Ortiago. i. **Hertiag.**

Herwald. Heroaldus, Heribaldus, *hoc est*, celebris & potens in bello. I. *Stumpff.*

Herlwert/Herbzecht. Heribertus. I. *Stump. vide* **Herbert.**

Herwick. Hervicus.

Hette. j **Hedde/Hadde/Xtte.** Atto, pater.

Hettel/Hettil/Hattel. Fraterculus, parvus pater. *Mart. Isl.*

Hichar/Hikar. j. **hechtar/hichtar.** Hector

Hilde. j. **Luithilde.** Luithildis.

Hildebert. Hildebertus. *q. d.* **Heldwerd/** *id est* heros charus, pretiosus. *M. Isleb. Verum Ioan Avent.* **Hildepzecht** *dicitur.* i. amari dignus.

Hildebzand/Hiltepzand. Hildebrandus, *hoc est*, amoris titio. **hild** *enim sive* **hild** amor *est. Io. Avent.*

Hildebzecht. Hildebrechtus, *sive* Luitharius. *B. Rhenan. vid* **hildebert.**

Hildegard. Hildegarda. Hildegardis, *hoc est*, amoris hortus. *I. Avent.*

Hildegast. Hildegastus. *Io. Trithemius.*

Hildepzecht. *vide* **Hildebzecht.**

Hilderick. j. **Hulderick.** I. *Stumpff.*

Hildewarde. Hildevardus.

Hildolf. Hildolphus.

Hildulf/Hildolf. Hildulphus.

Hilfrick. j. **Hilperick.** Chilpericus.

Hilfwert. Hildebertus, Childebertus, *hoc est*, dignus qui adjuvetur. I. *Stumpff.*

Hille. Helena.

Hilperick/Helpzepck/Hilfrich/hilfrepch. Hilpericus, Chilpericus, *hoc est*, auxiliis potens. *Adr. Iun* Ioan *Stump vel* adjuvãs regnum. *Celtice* Childericum *depravãt.* I. *Avent. vide* **Chilperick.**

Hiltgar/Hiltgard. Hiltgarus, Hiltgardus, *hoc est*, valde celebris. *Io Stumpff.*

Hiltebzand/ Hildebzand. Hiltebrandus, Hildebrandus, *hoc est*, Incentinum fortium virorum & animosorum juvenum: incensor, impulsor, *vel q. d.* **helt bzen/** *id est*, heros sive gigas brennorum: eques galeatus: galeatus heros. *à* **bzen** *dictione prisca Cymbrorum, quo* galea bellatoria *designatur. Mart. Isleb. Adr. Iun. vel* amoris titio. *Io. Avent.*

Hiltpzecht. Hiltprechtus, *hoc est*, latè divulgatus, celebris. *Io. Stumpff.*

Hiltrud. Hiltrudis, *hoc est*, celebris amabilis rei militaris causa. *I. Stumpff.*

Himelgarde. Himelgardis.

Himeltrupd/Himeltraud/himeltrud. Himelotruca, *hoc est*, quę cælo fidit. Io. *Avent.*

Hinrich/ Henrick/ Hepnrick. Hinricus, Henricus, Heinricus, *hoc est*, intus seu domi dives, *Mart. Isleb. aut* domiciliis dives *Adr. Iun*

Hinrick/Herrogh Hinrick. Vercingentorix, *Mart. Isl. vide* **Verſingetorzick.**

Holdwerd. Holdwerdus, *hoc est*, gratia sive favore dignus. *Mart. Isleb.*

Hoofstrick Autaricus.

Hozderick/Hozdzich/Hozrich. Hordericus, Orgetorix, I *Stumpff. Ægid S. hud.*

Hozmcard. Hormocardus.

Hozriag/Hertwig. Ortiago. *Æg. Schud.*

Houlwaerd. j. **Holdwerd.**

Hubert. Hubertus.

Hude/Hudo. Otto.

Huder. j. **Uther.** Vtharius.

Hughe/Hupghe. Hugo, *vide* **Haug?**

Hugobert/Hugpzecht. Hugobertus. *Ioan. Stumpff.*

Hulderick/Hulderich. Huldericus, *id est*, suffragiis potens. *Adr. Iun. vel* dives favoris: cui multum favetur. *Ioan. Stumpff. & I Trithem etiam* **hilderich/hulderich/** *&* **hildenrich** *scribunt.* i. Hildericus, Vlricus, *Celtæ* Childericum *corruptè nominant* Io *Avent.*

Hulfar. j. **Ulfar.** Auxiliaris.

Hulfgang. Hulfgangus, *perperam* VVolfgangus. i. auxilium prosperum, feliciterque procedens. *Mart. Isleb.*

Humbert. Humbertus, Humpertus. *q. d.* **hunwert.** Non charus. *Mart. Isleb.*

Hunegund. Hunegundis.

Hunerick. Hunericus, *hoc est*, dives gallinaceis. *Adr. Iun.*

Hunfrid. Hunfredus.

Hunger. Hungerus.

Hunibald. Hunibaldus.

Hunimond. Hunimundus, *hoc est*, eloquens mellito ore. *Adria. Iun. Verùm* Io *Stumpff.* **Hounond/Hepmund** *scribit.*

Husmar/ Husmer. Husmarus. *q. d.* **Hus-meier.** i. maior domus. *B. Rhen.*

Iusmar. Indiciomarus. *B. Rhenan.*

I

IAn. Ianus, Ioannes.

Ilderich. Ildericus, *hoc est*, uberum ovium dives, *ab* **ilder** *sive* **elder.** i. uber *sive* mamma, *Adr. Iun.*

Ilge. Iuliana.

Ilsingh. Vlysses. *Iodoc. VVillich.*

Induciomar. Induciomarus. I *Stump.*

Ingram. Ingravius. *Ioan Stumpff Iodoc. VVillich. Verũ* I. *Av.* Ingramus *dicitur q.d.* **ingrã** i. maximè infensus sive offensus.

Inwoner. Ingevon.

Joder. j. **Theoder.** Theodorus. *Io. Stump.*

Joost. Iustus, Iudocus.

Irmengarde. Irmengarda, Irmingardis.

Itel. Italus, *Io. Stump.*

Isbrand. Isbrandus. *q.d.* **isenbzen/ijsenbzen**/ferrea galea, ferreæ galeæ munimen: ferreus suorum defensor, *vel* Glaciem accendere volens, *hoc est*, impossibilia aggredi tentans, *Adr. Iun.*

Isengrin/Eisengrin Eisengrinus.

Isenhard/Eisenhard. Isenardus. i. durus ut ferrum, *Io Avent.*

Isenot/Eisenot. Isenotus, *hoc est*, qui in calamitate adversitate que, perinde ac si ferrum esset, non cedit, *Io. Avent.*

Jugunde. Iugunda, *à juventute dicta.* I. *Av.*

L

LAmbert/Lampert. Lambertus. *q. d.* **lang werd.** Diu charus, diu gratus. *Mart. Isl. vel q.d.* **landtpzecht.** *B. Rhenan.*

Landelin. Landelinus.

Landhilde. Landhilda. i. patrię amans. *Io. Avent.*

Landin. Landinus. *Io. Stum. fortè* **Laudin.**

Landoald. Landoaldus.

Landolf. Landolphus. *q.d* **land-hulf/** *hoc est*, terrarum salus, regionis auxiliator. *Mart. Isleb.*

Landrade. Landrada.

Larepn. Laërtes, *Io. Stump. Io. VVillich.* Ioan. *Avent.*

Laudin. Laudinus. *Iod c. VVillich. fortè* **Lâdin.**

Leenhart. Leonardus, *hoc est*, robur leonũ. *Mart. Isleb.*

Leenhart. Lomnorius, Leonorus. *Iodoc. VVillich.*

Leodgard. Leodegarius.

Leonard. Leonardus, *hoc est*, Leoninus animus, *Adr. Iun. q. d.* **leeuwenhardt/** *hoc est*, cui animus est leonis. *Io. Becan.* λεωχράτης, *Andr. Altham, vel* mercedis præmirique thesaurus. *Io, Avent.*

Leonhart/Lowenart. Lomnorius, *Ioan. Stumpff.*

Leopald. Leopaldus.

Leupold. Leupoldus. *q. d.* **liebhold/lieb und hold.** Amabilis, dilectus, *Mart Isl.*

Leuthar. Leutharis, *id est*, purus, putus. *Io. Becan.*

Leutholf. Leutholphus, Ludolphus, *hoc est*, hominibus auxilium præstans, opemq; ferens, *Adr. Iun.*

Leuwegild. Lewigildus, *id est*, leonum contubernalis, *Adr. Iun.*

Lidwid. Lidwidis.

Lidwig Lidwigis, Liduigis.

Lienhart. Leonarius, *Io. Stump.*

Liben. Livinus, Levinus. *q.d.* amatus, dilectus.

Libard. Livardus. *i.* amoris gaza. *Ioan. Avent.*

Lodolf/Lodulf. Lodolphus. *q. d.* **lupdhulf** / *sive* **leudhulf** / *hoc est*, auxilium populi, Alexander, *Mart. Isleb.*

Lodomer. j. **Luidemer.**

Lodewick. j. **Luitwigh.**

Loner. Lomnerius, Leonorius. i. qui mercede conductus est & stipendia facit. *Io. Av.*

Lot. Lotarius. *Io. Beann.*

Lotharis. Lotharius, Leutharius, *hoc est*, populi dominus, *vel* purus putusque, *Ad. Iun. vide* **Leuthar/Ludher.**

Lotharis. Lotharius, Leutharius. *q.d.* **Luther/Ludher**/herus sive dominator hominum, *Mart Isleb. vide* **Ludher.**

Lother. Lotharius.

Lodolf/Lodulf/Ludolf. Lodolphus, Ludolphus. *q. d.* **lupdhulf/** *sive* **leudhulf/** *hoc est*, auxilium populi, *Mart Isl.*

Lops/Clops. Ludovicus, Clodoveus, *vide* **Lodewick.**

Lonher/Loebenher/Loewcher. Lomnorius, *unde postea natum est nomen* Leonhardus. *Æg. Schud.*

Ludewick. j. Luitwig.

Ludewick / Lodewick. Litavicus. *q. d.* **Luitwick.** *hoc est*, populi refugium, *vel* is qui pro populi salute excubias agit. *Io. Becan. vide* **Luitwig.** *&* **Clotaris.** *vel* præstantissimus populi, *vel* populis valens: *nam* **luith** populus *est*, *&* **wich** homo strenuus, *vel* Clodio, Clodoveus, Ludovicus. *Io Avent.*

Ludel. Ludovicus, Clodio.

Ludger. Ludgerus.

Ludolf. j. Lodolf.

Ludwig j. Luitwig. Clodoveus.

Luer. Luerius. *Io Stump.*

Luidemer/Lodomer. Luidomerus, Lodomirus, Litomarus. *q. d* populi promotor, gentis ampliator. I. *Bec. vide* **Clodomir.**

Luitbrand. Luitbrandus, *hoc est*, galea *sive* apex populi, *vel* instigator incensorque populi, *Adr. Iun vid.* **Luitprand.**

Luitbrand/Luitprand. Litoprandus, *hoc est*, populi titio & amor. *Ioan. Avent.*

Luit/Luitken. j. Luithilde. Luithildis. *Io. Becan*

Luitbold/Luitbald. Leopoldus, Leopaldus, Ludolphus, Luitbaldus, Litovaldus. i. qui popularis est, & benè vult populi. *Io. Avent.*

Luitgar. Luitgarius, Leodegarius. *B. Rhenan.*

Luitgarde. Luitgarda, Ludmilla.

Luithar/Luitgar. Luitcharus, *hoc est*, acceptus populo. I *Stump*

Luithulf. Litholfus, Litolfus, Litoldus, i. populi adjutor. *Io. Avent.*

Luithilde/Clothilde. Luithildis, Clothildis. *q. d.* excellens in populo, heroina populi, sic excellens in populo, ut dici mereatur heroina. *Ioan. Becan.*

Luithold. Luitholdus. i. populi amator, *Io. Avent.*

Luitmeper. j. Lutmeper.

Luitpold. Luitpoldus.

Luitprand. Hominum galeatus, *hoc est*, qui homines armis tutatur. *Mart. Isleb. vide*

Luitbrand.

Luitwig/Luitwick/Ludowick/Lodowick. Clodoveus, Clitoveus, Clitovius, Elitoveus, *hoc est*, magni ponderis, sive æstimationis apud populum, & acceptus populo. *Io. Stump. &* populi refugiũ. *Ioan. Becan. dicitur* Clodoveus. Lodoinus, Ludovicus, *vide* **Lodowick/Ludewick.**

Luitwin. j. Lutwin.

Lupold. Lupoldus, Leopoldus.

Lutbold. j. Luitbold.

Lutger. Lutgerus.

Lutgard. Lutgardis.

Luthart. j. Lotharis. Lotharius, Lutharius. *I Stump.*

Luther. Lutharius, Lutherius, Lotharius. *I. doc. VVillich. Ægid. Schud. Ioan Avent.* i. clarus, sincerus.

Lutmeper. Luitmerus, Lodomirus, Clodomirus, *hoc est*, populi præfectus. *B. Rhenan.*

Luitmer. Litomarus, qui populum auget, Clodomirus. *Celtis corrupte vocatur. Ioan. Avent.*

Lutmund. Leudemondus. I. *Stumpff.*

Lutsind. Lutiswinda. I. *Stumpff.*

Lutwig. Litavicus.

Lutwin. Lutwinus, *hoc est*, populus vincens. *Adr. Iun.*

M

Mechthilde / Machthilde. Machthildis, Matildis, Machtilda, *hoc est* virginum heroina. *I Bec.*

Malerick. Malorix, Maloriehus, *hoc est*, molarum dives. *Adr. Iun.*

Mallobaud. Mallobaudes, conservator & salus convivij, *q. d.* **Mal-behaud.** *Io. Avent Io. Bec.*

Man. Manus, Mannus. I. *Stumpff.*

Mangolt. Mangoldus. *χρύσανδος. Andr. Altham.*

Manhard. Manhardus, *hoc est*, virili animo præditus. *Adr. Iun.*

Manshoft. j. Menschkob.

Marbot/Marbode/Marobod. Marobodus. *Io. Stumpff.*

Marchard. Marquardus. *q. d* **marckrat/marckrad.** Consul provinciæ. *M. Isl.*

Marckman. Marcomanus, *hoc est*, limitis moni-

monitor, limitis designator, *vel* monitor, diligenter considerandus, *vel* motor ut accuratè quippiam contempletur. *Ioan. Becan.*

Marcktmeper. Marcomirus, *hoc est*, præfectus limitaneus, finium præses. *Adr. Iu.*

Marckmer. Marcomarus. i. limitem augmentans. *I. Avent.*

Marckmer. Marcomarus. *Io. Stumpff.* & Marcomirus. *Ioan. Becan. hoc est*, finium ampliator.

Marcomer. Marcomerus. *Ioan. Trittenh.* Marcomeres. *B. Rhenan.*

Marobot/Marbot. Maroboduus, Marobodus. *q. d.* **mehrer-bod/mehrbod.** Aluminus major: qui reliquis votis, alumnis, sive pastoribus præest. *Mart. Isl.*

Marobod/Marbode. Marboduus. *q. d.* **meer-bode/** *hoc est*, famulis rem domini augens, *vel q. d.* **mer-bodyn.** magistratus sive dominus, famulorum custos. *Io. Becan. vide* **Merbod.**

Marobod. Marobodus, *hoc est*, equinum corpus. *Anid. Alth.*

Mars. Marsus. *Io. Stump.*

Martel. Martellus, *hoc est*, malleus ferreus omnia confringens, *cognomen Caroli Franc. Regis. Ioan. Becan.*

Mathaſwentye. Mataſventha, *hoc est*, virguncula tenella. *Adr. Iun.*

Medegeſel/Mutgeſel. Medegesilus. *I. St.*

Mederick/Mederich/Mutrich. Medericus. *Io. Stumpff.*

Menofrid. Menofredus. i. meum gaudium mea pax. *Ioan. Avent.*

Menhard. Menardus. *q. d.* mea gaza, meus thesaurus. *Io. Av.*

Meper. Major, præfectus. *Io. Stumpff. B. Rhen.*

Meperlvich. Majorvichus, *hoc est*, magnæ auctoritatis. *Io. Stump.*

Menhard. j. manhard.

Menſchkob/Manſhoft. Mœnicaptus. *Æn. Schud.*

Merberg. Meroveus. i. qui viam augmentat. *Io. Avent.*

Merbod. Marobodus. *q. d.* augens fundos sive prædia. *Io. Avent. vide* **Marbod.**

Merneroſrid. Mernerefridus, *hoc est*, pacis auctor. *Adr. Iunius.*

Merobaud. Merobaudus. *q. d.* **merbhaud.** qui mare conservat. *Ioan. Becan.*

Merlvich/Merlwig. Meroveus. *B. Rhen. I. Stumpff. verum* I. *Bec.* **Merolw/Merlwe.** Meroveus dicitur. *q. d.* **mer houwe/** *id est*, mare tenens.

Minulf. Minulphus, *hoc est*, meum auxilium, mea salus. *Mart. Isleb.*

Modolwald/Modoald. Modoaldus.

Mundzucht. Muntzuchus. *Io. Stumpff.*

N

Nmes. Numejus.

Nerepn/Norepn. Noricus, Nero, Noreus, à **neren/** i. alere, nutrire. *I. Avent.*

Neuwmep. j. Numep.

Nodomar. Nodomarius, *hoc est*, eques in necessitate, *vel* præfectus in necessitate. *Adr. Iun.*

Norepn. j. Nerepn. Noricus. *Io. Stumpff.*

Nortbert. Nortbertus.

Numep/Neuwmep. Numejus. *Æg. Schud.*

O

Oacker/Oedacker. Odoacer, Odagrius, *hoc est*, infructosus sive sterilis ager. *Io. Stumpff.*

Odacker/Oetacker/Odagker/Oetagker. Odacer, Odager, Odagrius, Odacer, Oetagrius. *q. d.* vastator agrorum. *ab* **oede.** i. incultus, desertus: **oeden.** i. incultum facere, vastare, in solitudinem redigere. *I. Avent.*

Odemar. Odemarus. *Io. Trittenhem. vide.* **Otmar/Audemar.**

Odibald. Odibaldus.

Oenemer. Oenomarus. *Io. Stumpff.*

Odolf. Odulphus.

Oldzad. Oldradus. *q. d* **old-rat.** Senior, senator, senatus. *Mart. Isleb.*

Omer. Audomarus.

Orgetorick/Orgentrick. Orgetorix, Orgentorix. i. locuples, locorum dives, dives possessione. *Adrian. Iun. Verum Ioan. Stumpff dictionem* Orgetorix *interpretatur* **hozderich/Erentrich.** *Io. Becan in Gall.* Orgentorix *interpretatur*, **her-henderick** ἀγεστρίξ *hoc est*, dominus à multis manibus

nibus dives. *v. Hegyrrzik. q. d.* **Oorgent-rich**/*id est*, natalium elegãtia dives

Ortwin. Ortwinus. Ortuinus, *hoc est*, ditionem sive locum in suam potestatem redigens. *Adr. Iun*

Oswald Oswaldus, *alias* **Huswaldus**/*hoc est*, gubernator domus, præfectus, œconomus, *Mart. Isl.*

Othmeyer.j.Othmar. Othomarus, *Io. Stump. B Rhenan.*

Otmar. Otmarus, Ottomarus. *q. d.* **Hotmar**/*hoc est*, vir qui est caput inter eos qui bonæ famæ sunt. *Io. Becan.*

Otto.j.Atto. Pater. *Mart. Isl. verùm Io. Av.* **Huto**/**Huido**/**Oto**/**Odo** & **Otto** *dicitur, ab* **huet**/**huet**. i. custodia, *sive* galea.

Ottel/ **Outel**/ **Houtel.** Outilo, Houtilo, Vto, *à* custodia *&* galea. *I. Avent. vide* **Otel**/**Otil.**

Outbert.j.Autbert.

Ottocar. Ottocarus.

Oudinaer. Audomarus.

Ove.j.Ove.

P

Pertyer/ **Bertyer.** Bertharius. i. equorum domiinus, *&* equorum exercitus. *Io. Avent.*

Pertrich. Bertharicus. i. equorum dives. *Io. Avent.*

Pharamond.j.Waermond. Varamundus

Philibert.j. Wilpzecht/**Bilwert.** Polyphemus. *B. Rhenan.*

Pipin. Pipinus, *hoc est*, sibi ipsi favens, proprię voluntatis studiosus. *Adr. Iun Verũ* **Pipin**/**Pippin.** Pipinus, Pippinus. *Ioan. Becan. dicitur q. d* **pippin**/ *hoc est*, parturientis dolor. *à* **pipen**. i. acutum sonum edere instar parturientis, *&* **pin.** i. dolor.

Pipis.j.Pipin. *Io. Stump.*

Pluthilde. Pluthylda, *hoc est*, sanguinis amor. *q. d.* **bloethilde**: **plut** *enim* sanguis est. *Celtæ* Plyctyldam *vocant*, quæ vitu amorem prodentem *significat I. Avent.*

Plutrude. Plutruda. *Io. Avent.*

Q

Qirfin. Quirinus. *q. d* **werin**. i. defensor. *Ioan. Becan.*

R

Raban. Rabanus.

Radbode. Rodbodus, *hoc est*, consilij audacis & præcipitis. *Adr. Iun. vel* consilij nuncius. *Corn. Kemp.*

Radboud.j.Radbode. Radbodus.

Radegais. Radegaisus, *hoc est*. ruber caper, hispidus rubentibus pilis. *Adr. Iun.*

Radegonde. Radegunda, Radegundis.

Radulf. Radulphus.

Radwig. Raducius, *id est*, ponderosi & deliberati consilij. *Io. Stump. vel* Radewichus. i. consilio præstans. *B. Rhenan.*

Raimond/ **Raymond.** Raymundus. *q. d.* **rpgeman**/ *sive* **rugeman**/*hoc est*, quietus, tranquillus vir. *Mart. Isleb.*

Rainald.j.Reineld. Rainaldus.

Rathulf.j.Rodolf.

Regendzaud. Reginodruda. *Io. Avent.*

Regenfrid/**Reinfrid.** Reginfredus, Reinfredus, *hoc est*, purus & integer pacis amator. *Adr. Iun.*

Reich. *vide* **Ric**/**Rich.**

Reinard/**Reinhard**/**Repnart.** Reinardus, *hoc est*, integer animi, doli inscius pudico & incorrupto ingenio. *A. Iun. vel* purus & pudicus ingenio. *Mart. Isleb. fortè* **Rugenhart**/*hoc est*, pacis robur. *Mar. Ist.*

Reineld/**Reinald.** Rainaldus.

Reinelde. Rainelda.

Reinier. Reinerius, Raginerus. *I. Avent.*

Remaeckel. Remaclus.

Remeeus. Remigius.

Reinfrid.j.Reginfrid.

Repnoud/**Repnold.** Reynoldus.

Reward. Reuvardus, Revardus, *hoc est*, pœnitens animus. *Adr. Iun.*

Rembert. Rembertus.

Ricard. Ricardus, Reichardus, *hoc est*, animo excelsus & spe dives. *Ad. Iun. vel. q. d* **reichzat.j.** dives consul. *Mart. Isleb. vide* **Reichzar.** Richardus. *Ioan. Avent. dicitur* divitiarum *sive* regni thesaurus.

Richbert. Rigobertus.

Richel. Richila. *I Stumpff.*

Richzar/**Richard.** Richardus, *hoc est*, omnino dives, potens. *Io. Stumpff. vid.* **Ricard.**

Richmeyer. Richomarus, Richimerus. *Io. Stump. I. Trittenhem. B. Rhen.*

Richemer/Rikemer. Richomerus. *q. d.* **mercker des rijcks/** *hoc est*, regni ampliator, augustus. I. *Becan.*

Richmund. Richomundus. I. *Stumpff.*

Richwin. Richovinus: Radevicus.

Rick/Rijck. *vide* **Ric/Rich.**

Rickdrupd. Rictrudis.

Rickfride. Rixfridus.

Robert/Rubert. Robertus. *rectius* Rotbertus. *q. d.* ruffus barba. *Adr. Iun.*

Robert/Ruprecht. Rubertus, Robertus, Ruprechtus, *corruptè: nam* **Ratwert.** *dicendum est, hoc est*, consilio valens, consilio charus. *Mart. Isl. vide* **Ruprecht.**

Rodolf Rodolphus, Rodulphus, Radulphus, *id est*, cito juvans, *vel* consilio juvans. *Adr. Iun. vel* **Rathulf.** Rathulphus, *id est*, consilium & auxilium. *Mart. Isl. vide* **Rudolf.**

Rodwald/Rodwalt. Rodoaldus. *q. d* **ratwalt/** *vel* **rotwald/** *id est*, redemptor, liberator, ereptor. *à* **retten/** *id est* liberare, salvare. *Mart. Isleb.*

Roeland Roland. Rulandus, Rolandus.

Rogel. Rugila. I. *Stumpff.*

Rogier/Rudiger. Rudigerus, Rogerius, *hoc est*, qui petit otium & quietem. *Io. Avent. Hinc Gallis, Rogier bon temps.*

Romwald/Rombald. Romoaldus, Romwaldus. *q. d.* **roemwald/roumwald/** *à plausibili potestate. B Rhen.*

Rosemond/Rosmond. Rosemundus, Rosemunda, *hoc est*, roseo purpureoque ore *Adr. Iun.*

Rotha r. Rotharis. *q. d* **retter/** *hoc est*, liberator, salvator. *Mart. Isleb.*

Rotmund. Rosemundus. *Ioan. Stump. vide* **Rosemund.**

Rotrude. Rotrudis, Rotruda.

Rubert. Rubertus, *hoc est*, hispidus barba. *Adr. Iun vide* **Robert.**

Rudigier *i.* **Rogier.**

Rudpracht/Ruetpracht. Robertus, Rupertus. i. qui otium quietemque frangit. *Ioan. Avent. vide* **Robert.**

Rudolph. Rudolphus. i. quietem & pacem adjuvans. *Io. Avent. vide* **Rodolf.**

Rumer/Rumher/Rumar. Rumarus. *Ioan. Stumpff.*

Rumold/Rumhold. Rumo, Rumoldus. I. *Stumpff.*

Rumwald. Rumualdus, *hoc est*, suæ gubernationis & potestatis gloriam habens. *Io. Stumpff. vide* **Romwald.**

Rupert. Rupertus.

Ruthard Ruthardus.

S

Salagast. Salagastus, *hoc est*, dignus ob equestrem disciplinam veneratione. *Io. Becan.*

Samot. Samotus. *Io Stumpff.*

Schömeper. *i.* **Sunmeper.** Sonomarius.

Sebald. Sebaldus. *q. d* **Seewald/** *hoc est*, œconomus qui foras exportat, seminat, plantat, arat, colit terram, rus, hortum, *&c. à* **seen** *sive* **sepen.** i. serere. *Mart. Isl.*

Serfinrich. *i.* **Verfinrich.** Vercingetorix. *Ægid Schud.*

Sege. *i.* **sige.** Victoria.

segebeis/sigebeis. Sigovesus, *vide* **sigwyss**

Segebot/Sigebot/Sigbot. Segibothus, victoriæ interpres, & nuncius. *Io Avent.*

Segebert/Sigebert. Sigebertus, *hoc est*, victoriosa barba. *Adr. Iun.* vel dignus victoria. *Io. Becan.*

Segebert/Sigebert/Sigebracht/Sigwert. Sigebertus, Sigisbertus. *I Stump. vide* **Segisbert.**

Segefrid/Segifrid. Segifridus, Segifredus. i. victoriæ pax, *vel* victoriæ gaudium. *Io Avent.*

Segemond/Segimond. Segimundus, Segismundus, *hoc est*, victoriosum os. *Adr. Iun. Io Avent. vel* Sigesmundus, *hoc est*, qui victoriam ore profert, vel qui ore ad victoriam potest incitare, vel oratione hostes superare. *Ioan. Becan.*

Segerick/Sigrich. segericus. *q. d.* **segerick/** *hoc est*, dives victoriis, ornatus victoriis. *Adr. Iun.*

Segest. Segestus. *q. d* **hengstus.** Eques, vir equestris. *Mart. Isl.*

Segisbert/Sigisbert/segebert. Sigispertus. *q. d.* **siegwerd/** *hoc est*, victor & charus. *Mar. Isl. vide* **simpracht** *&* **siegwert**

Segismund/Sigismund. Sigismundus *q. d.* **sieg**

q.d **ſiegman**.i.victor,vir vincens.*M.Iſl.*

Segmund.j.**Segemond**.

Segoves j.**Sigwijs**.

Segrich/Sigrich.j.**Segerich**.

Seibot/Seibat.j.**Segebot**.

Sige.j.**ſege**. Victoria.

Sigbot.j.**Segebot**.

Sigebert/Sigemond/Sigerick/Sigiſbert/Sigiſmond/ *&c. vide* **Segebert/Segemond/Segerick/Segiſbert/** *&c.*

Sigwijs/Segeveps. Sigoveſus,Sigoves. I *Stump. Iodoc.VVillich. Ægid.Schud.Nomin* Sigoveſus. *Ioan.Becanus interpretatur.q.d.* **Sigoves**/ *hoc eſt*, cujus tota vitæ ratio & mores victoriam promittunt. *Ioanni Aventino dicitur* Sigoveſus. *q.d.* victoriæ dux,*à* **bepſen**.i.ducere: **bepſer**.i.dux.

Simentrick. Cingetorix, Cingentorix. *Ægid.Schud.*

Simpzecht.j. **Segiſbert**. Segiſbertus. *pro quo depravate* Symphorianus, *M.Iſl.*

Sinſubel. Cinſibulus.

Sonomar/Sunmeper. Sonomarius.*q.d.* **Schonmeper**/*hoc eſt*, pulcher præfectus. I. *Stumpff.*

Suenthibold. Suenthiboldus, *hoc eſt*, ferox & animoſus juvenis. *Adr.Iun.*

Suibert. Suibertus,Swibertus.

Sunman. Senanus. *Io.Stump. Ægid Schud.*

Sunmeper.j.**Sonomar**.

T

Tetard. Theodardus,Tetardus.

Teſſel/Theſſel. Thaſſilo. *Io.Stump. quibuſdam* Taxilo, *&* Theſſolo : Theſſalones. *Io. Avent.*

Teudelin/Dudelin/Theudelin/ Theudelina,Dudelina. i.parvula dea.

Teutbeck. Teutobecus.*q.d* Steutobecus, *hoc eſt*, audax ore jactabūdus oris. *Ad.Iun.*

Teutſchbot. Teutobodiacus. *Io Stump.*

Teutwald/Theudwald. Theutwaldus.i. Divina potentia, Deus potens. *B.Rhen.*

Theoder. Theodorus,Theodolus. *Io.Stump.*

Theſſel *vide* **Teſſel**.

Theudbald. Theudibaldus.*q.d* **baldbeug-delick**/*hoc eſt* properè virtuoſus. *Adr. Iun*

Theuderick. Theudericus,*hoc eſt*, virtutibus affluens,virtutibus dives. *Adr.Iun.*

Thiet.j.**Diet**. Deus. *Gothica lingua Ioan. Stumpff. hinc* **Thiethelm/Thietrich/** *&c.* j. **Diethelm/Dietrich/** *&c.*

Thraſimond. Thraſimundus,*hoc eſt*, os nimium præceps, os inſanum, & furioſi impetus. *q.d* **te ras**. i. nimium feſtinus & præceps. *Adr. Iun.*

Tiebald/Tiebold. Theobaldus.*q.d.* **dietwald**. Incrementorum magna vis. *Ioan. Becan. vide* **Witwalt**.

Tiebert. Theodobertus,Theudibertus.*q.d.* **diet-bert**. Dignus incremento. *Io. Becan.*

Tiebout/*vide* **Tipolt/Tiebald**.

Tipold/Tiebout. Tipoldus,Theobaldus, *vide* **Witwalt**.

Totile. Totila. *q.d.* **dodle**/ *hoc eſt*, parvus Deus. *Matt. Iſleb.*

Trude/Trupde. Trudo.

V

Vde. Vda,*quaſi dicas* **Hude**/ *nomen muliebris deductum à cuſtodia.* *Ioan. Avent.*

Vadomar/Valdomar. Vadomarius,Valdomarius. *q.d* **waldmeper**/ *hoc eſt*, præfectus ſilvæ. *Adr. Iun.*

Varamund. Varamundus,Pharamundus, *hoc eſt*, os verax *vel* linguę continens, *vel* os dignū & plenum majeſtatis. *Adr. Iu.*

Vaſt. Vedaſtus.

Vdalrick/Vdelrick/Alrick/Alarick. Vdalricus,Alaricus,Alricus, *hoc eſt*, omniū locupletiſſimus, ſupra omnes locuples. *Adr.Iun.vide* **Alarick/Alrick**.

Vederick. Vedericus,dives pecoris. *Ad. Iu.*

Velleda. Velleda.*q.d* **veel leed**/*hoc eſt*, multa mala multaſque calamitates pariens. *Vd. q. d* **veel-hepde**. i. multos latoſque agros habens. *Adr. Iun.*

Venerich.j. **Weuerick**. Venericus.

Vercingetorick.j. **Verſingetorick**.

Vergobert. Vergobertus,*hoc eſt*, ſupremus exſequutor, ſummus magiſtratus. *Ad. Iu.* Vel magiſtratus vitæ neciſq; poteſtatē habens magiſtratus,cujus eſt ea quæ velit, in deliberationem vocare, magiſtratus cui ſumma ſit poteſtas & ſenatus habendi & ea proponendi, quæ viſum fuerit ad præſentē reipub. ſtatum pertinere, *quam dignitatem nunc in civitatibus*

nostris habent, quos **Vorgemeesters** */id est*, civium magistros vocamus. *I. Bec. Verùm* **Wergogbret** / eum *nobis denotat* magistratū, cui vel potestas est strangulandi. I. *Bec.* Vergobretus. *q. d* **oberest**/primus princeps: **werg**. i. opera, *quasi* magister operum, *Francisc. Hotoman.*

Vernulf. Vernulphus, j. veteranum auxilium. **Vernum** *enim* veteranum *dicitur Germanis Adr. Iun.*

Veromir. Veromirus, *hoc est*, præfectus prętorijs. *Adr. Iun.*

Versinrick. Vercingetorix.

Versingetorick. Vercingetorix, *apud Cæsarem, pro* **seer-sin-rich**/ *hoc est*, valdè ingeniosus. *Ioan. Claius, vel ut Ioan. Becan. explicat,* **ver-sienichept-rich**/ *hoc est*, dives facultate longè latèque omnia providendi, *vel* **ver-sinnichept-rich**/*hoc est*, qui prompto & solerti ingenio ad quęvis excogitanda abundat. *idem Becan.*

Vilpzecht. j. **Vilbert.** Vilipertus. *I Stump.*

Vilbzecht. villibrechtus, *vide* **Phillebert.**

Vertichp. Vertico. *q. d.* **vertich** *sive* **verdich hooft** / *hoc est*, qui caput habet promptum & consilia expedita. *I. Bec.*

Vilwert/**Vilpzecht.** Vilvertus, Vilprechtus, Vilipertus, *hoc est*, multę æstimationis, auctoritatis & gloriæ. *Io. Stump.*

Viridomar/ **Vridomar.** Viridomarus, Vridomarus, *hoc est*, pacis arbiter, *sive* præfectus. *Adr. Iun. Verùm Io Stum. dicitur* **Fridmar**/**Fridmeper**/ *Ioan. Avent. dicitur à* **meren**. i. augmentare.

Visomar. Visomarus, *hoc est*, prudens præpositus. *Adr. Iun.*

Vitig. Vitigis. *q. d* **wittig**/*hoc est*, prudens, peritus. *Mart. Isl. &* industrius, prudens in re militari, *à* **with**. i. catus, *apud Cymbros & Anglosaxones. Adr. Iun.*

Vitomar. Vitomarus. *q. d.* **wijt-mar**/*hoc est*, vir latæ famæ. *Io. Becan.*

Vlfard. Vlfarus, *hoc est*, auxiliator, salvator, *Mart. Isleb.*

Vlrick. j. **Vdalrick.** Vlricus, Vdalricus. *Adr. Iun. vide* **Alrich**/**Aulderick.**

Vlsing. Vlsingus, vlysses. *Io. Avent.*

Volbert. Volbertus. *q. d.* **wolbert**/ *hoc est*, lanuginosus barba: cui barba est mollis instar lanę. *Adr. Iun.*

Volckard/**Volckhart.** Volcardus, Volckhartus, *hoc est*, populi sustentaculum & robur, populi columen. *Adr. Iun. Mart. Isleb.* Demosthenes, *ut interpretatur And. Altham.*

Volckhart. j. **Volckard.**

Volcher. Volcherus νικολάος. *ut interpretatur Andr Althamerus.*

Volckmaer. Folckmarus.

Volck-win. Volckwinus, Volckvinus, *hoc est*, populos vincens. *Adrian Iun. Verùm Martin. Isleb scribit* Volckwinus, & Volgewinus, victor populorum.

Volfran/**Vulfran.** vulfrannus.

Volmar/**Vulmar.** vulmarus.

Volmeper/**Vulmaer.** volmarus.

Volrat/**Wolrat.** Volratus, *hoc est*, benè consuleus. *Martm. Isleb. Io Stump. aut q. d.* **Folrad.** *B. Rhenan*

Volwert. j. **Fulbert.** Volwerdus, Fulbertus. *Mart. Isleb.*

Vredegunt/**Fredegunt.**

Vridmeper. j. **Viridomar.**

Vridomar. j. **Viridomar.**

Vrsmar. vrsmarus.

Vtel. *vide* **Ottel.** Vto. *Io. Stump.*

Vtil/**Houdil.** vtilo, *diminutivum est à custodia & galea. Io. Avent.*

Vther. vtharius. *q. d.* **Huder:** custos exercitus. *Ioan. Avent.*

Vtherick. j. **Eutherick.**

Vto. j. **Oto.** *Ioan. Avent. vide* **Otto.**

Vve/**Ove.** uvo, Ovo, Obo, Abans, Vbam, Aba. *Ioan. Avent.*

Vulfran. j. **Volfran.**

Vulmar. j. **Volmar.**

VV

Wærdhoch. verodoctius. *Ægid. Schu.*

Waermond. Pharamundus, Variomundus. *q. d.* waramondus, *hoc est*, verum os, veritas oris, verus. *Io. Stumpff. B. Rhenan Io. Avent. vide* **Faramond** & **Warmond.**

Walbert. V Valbertus, Gualbertus.

Walburg. j. **Walpurg.**

Walfrid. V Valfredus,

Walther. VValtherus. *Io. Trittenhem.*
Waltrud. VValtrudis, VValdetrudis.
Walo. Vallia. *Io. Stumpff.*
Walprecht. V Valprechta. i. VValwerda. *Mart. Isleb.*
Walpurg. VValpurga. VVolwerda. *Ma. Isl.*
Wandler. Vandalus. *Io. Stumpff.*
Wandregisel. V Vandregisilus.
Wanner. Vannius. *I Stumpff.*
Welf. V Velpho.
Welphard / *vide* **Belphard.**
Wenerick. Venericus, *hoc est*, palustrium locorum dives. *Adr. Iun.*
Wentselin / Wencelin. VVenceslaus.
Weldrad. Frugi, *Io. Stump. vide* **Fastrad.**
Werdwig. Vertigo. *Æ. Schud.*
Wergobret. *vide* **Vergobret.**
Werenfrid. VVerenfridus.
Wernher. V Vernherus.
Werthrade. V Verthrada, *hoc est*, digna bonaque consilia dans. *Adr. Iun.*
Westerwalder. i. Westerwald. Vestrovalda. *Io. Stumpff.*
Wibert / Guibert. Guibertus.
Wicard / Wikard. VVichardus.
Wide / Guide. Vido, Guido.
Widmer. Vidomarus. *Io. Stumpff.*
Wigold / Wigond. VVigoldus.
Wighelin. VVigelinus.
Wilfrid. V Vilfridus.
Wilhelm. VVilhelmus, Guilielmus, Guilhelmus. *Germani ex duplici* **W** *prius in* **G** *virtunt. Iodoc. VVillich. Verum Ioan Avent.* **Willehelm / Wilhalm.** *derivat à* **bellen** *sive* **bilsen.** i. velle. *q. d.* qui vult galeam. Vilelmius *Pomponio Læto dicitur.*
Wilibald. V Vilibaldus. *q. d.* **bile-walt** / *hoc est*, multis præfectus, multa gubernans. *Vel* **Wolwalt.** VVolwaltus, *hoc est*, bene gubernans. *Mart. Isleb.*
Willebrord. VVillebrordus, VVillibrordus.
Willehad. VVillehadus.
Wilimer / Bilimer. Bilimerus.
Wilprecht. i. Wilbert / Philibert.
Wilhilde. VVilhilda, Bulylda.
Windogast. VVindogastus, *hoc est*, honorandus ob victoriam. *Ioan. Becan.*
Winock. VVinocus.
Wirdtmer. i. Fridmaper. *Io. VVillich.*
Wire. VViro.
Wismar. VVismarus, *hoc est*, prudens præpositus. *vel* gnarus equorum, gnarus ductandi equestres copias. *Adr. Iun.*
Witechund. Vitechundus. i. longè latèque notus. I. *Avent.*
Witherick. VVithericus. *q. d.* arietini gregis dives. *Adr. Iun.*
Witsmeper. Visomarus. *Io. Stumpff.*
Witwer. i. Witwar. Viduarius. I. *Stumpff.*
Wolf. VVolfius, λυκος, *hoc est*, lupus. *propriũ nomen à Græcis sumptum, sicut* **Wolckhart / Leõhart / Mãgolt** / *&c. And. Alth*
Wolfard. VVolfardus. i. Benè valens, felix : beatus, fortunatus. *Ioan. Stumpff. Adr. Iunius.* cui res rectè succedit, aut qui feliciter pergit. *B. Rhenan.*
Wolfart. V Volfardus, Lupinus & subdolus: indolis lupinæ. *Adr. Iun.*
Wolfart. V Volfardus, *rectius* **Hulffrat.** *unde conversim nomen* Rathulfus. *Mart. Isl.*
Wolfard. VVolfardus. *q. d.* **Wolfhard.** i. is cui res rectè succedit, aut qui feliciter pergit. *B. Rhenan. Verum* **Wolphard** / Voliphardus dicitur *Io. Avent. q. d.* fortis ut lupus.
Wolfel. V Volphelmus.
Wolfgang. i. Hulfgang. V Volfgangus, Hulfgangus. *Mut. Isl. &* Guolfgangus. *priore* **u** *in* **g** *mutato, sicut in* **Wilhelm.** Iodoc *VVillich. sed* Ioan. *Aventinus* **Wolphgang** / V Volfgangus *interpretatur. q. d.* lupi incessus, **Wolph** *enim* lupus *dicitur, quem nos* **Wolf** *vocamus.*
Wolfger. V Volfgerus.
Wolmer. Valomerius. I. *Stumpff.*
Wolphram. Voliphoramus. *q. d* luporum venator. **Wolphram.** I. *Avent. dicitur.*
Wolrat. i. Wolrat. Voleradus, Volratus. *Mart.* I*sleb.* I. *Stumpff.*
Walther. i. Walther.
Wolwerde. VVolwerda, Eucharia, gratiosa, venusta, Venus, *à* **wol** / *hoc est*, bene, *&* **werd** / *id est*, charus. *Mart. Isleb.*
Wortigern. VVortigernus, *hoc est*, splendorem auctoritatis acquirens. *M. Isleb.*
Wouter / wouther. i. walther. VValtherus.

AUCTARIUM
PROPRIORVM NOMINVM GERMANICÆ ORIGINIS ETYMA ET SIGNIFICATIONES utriusque sexus declarans.

D. Ludolphus Potterus Groeningensis. candido Lectori S. D.

GErmani veteres infantibus nomina non dabant, cùm primùm in lucẽ essent editi, sicuti hodiè à prima nativitate, eos, aut ab eventu, aut delectu quodã, & ex arbitrio nominamus: sed cùm ætatis progressu, possent naturæ atq; indolis suę certa indicia prodere, tum è re puero vel puellę nomen imponebant, quod observatã & quodammodo perspectam indolem significabat. Quod sapientię profectò ac prudentiæ est haud vanum, sed prope singulare quoddã documentũ. Voluerunt enim prisci illi Theutones, probitatis, fidei ac virtutis amãtissimi, sibi & suis honesta nomina dare, quorũ monitu, frequentissimaq;. auditione sese ac suos perpetuò ad honestatis studia, rectaq; vitę officia exhortarẽtur & incitarẽt. Quod cùm ex propriorũ nominũ Etymologiis evidentissimũ sit, operæ pretiũ me facturum opinor, si Etyma à viris doctissimis perspicaci mentis acie, ac felici conjectura investigata, ad propriorum nominum originẽ & significationẽ faciliùs promptiusq; cognoscendam, eis præfigeremus, ut labores nostri proficiant omnibus. Et Francisco Irenico, & Ponto Heutero, hujus studij diligentissimis cultoribus, plęraq; etiã ex eisdem autoribus, quos D. Kilianus, in compositorum significationibus explicandis, citat, desumpsi, quę hoc auctario, benevolo lectori offero, ne legendis Germanorum historijs, in quibus frequens horũ nominum fit mentio, inanem operam sumat. His igitur fruere, ac vale.

A

Aerd/Aerd. Indoles. **Gottard.** Gottardus, bona indoles.

Alle. Semper. **Alberich.** Albericus, semper dives.

Al. Totus. **Alrich.** Alaricus, totus opulentus.

Amal. Cœlum. **Amalfred.** Amalafreda, pax cœlestis.

Amel. Nutrix. **Amelfrede.** Amalofreda, nutritionis pax.

Anck. Adolescens, juvenis.

Angel/ Engel. Aculeum *significat, sive* limitem, *aut* cardinem. **Angelmayr.** Angilomarus, augmentans limitem.

Anse. *vel* **Hanse.** Societas. **Ansegis** *vel* **Hansegis.** Societates obses.

Athal.

Athal/Adel. Nobilitas. **Athelrijck.** Athalaricus, nobilitatis dives.

B

Barth. Barba. **Adelbart.** Adalbertus, nobilis barba.

Brand Hęc nomina incensorem notant, & impulsorem. **Hiltebrand.** Hiltebrandus, amoris titio.

Brecht *sive* **Bercht.** Dignum, carum, **Adelbrecht.** Albrechtus, nobilis & carus. *Latini in bertus & pertus transmutant in nominum compositione.* **Dagobrecht.** Dagobrechtus, dignus qui ad multorum dierum spacia vitæ tempus extendat.

C

Coun/Coen. Audax, ferox, **Counrad/Coenrad.** Conradus, audax consilium, consultæ audaciæ vir.

D

Dit. Dominus: **Ditwald.** Ditwaldus, præfectus Domini.

Deud/Dud/Dijd/Diet/ Theut/Thiet. Deus. **Deutwald.** Deudwaldus. **Theutwald.** Theutwaldus, Deus potens, divina potentia.

Dieth. Officium, divitiæ, *aut* præclara facta *significat Germanica nomina quæ finiunt in* **Dieth**/*aut* **Died**/*Latini ea in* Theos *transtulerunt.*

Dietrich. Theodorus, facinorum dives, *aut* dives dei, *vel* multorum animalium. **Died/Diederijck.** *Hinc fecêre semigræcam & semigermanicam.* Theodoricus, *utrumq; corruptè, si quidem Germanica sunt.*

F

Frij. Liber.

Frid. *Hæc à pace nominantur.* **Fridericke.** Fridericus, dives vel amans pacis. **Fridgund.** Fredgundis, pacem suo favore adducens.

G

Gard. Hortus. **Ermgard.** Pauper hortus, *id est*, exigui lucri.

Geis/Gis/Gisel. Obses.

H

Hard. *à robore.* **Leonhard.** Leonardus, cui animus Leoninus, robur Leonis.

Hard *non semper* robur *significat, sed &* indolem, thesaurum, *ac* nobilitatis fontem. **Erard.** Erardus, indoles honestatis, *aut* honestati amans. **Livard.** Livardus, amoris Gaza.

Have. Peculium. **Haverijck.** Havenricus, peculij dives.

Hier/Heer. Herus, Dominus

Hette/Hedde/Hatte/Atte. Atto, Pater.

Heud/Huet. *id est*, custodia *seu* galea.

Hild *sive* **Hild** *aut* **Hold.** *id est*, natura, indoles, *aut* amor **Adelhold.** Adelholdus, nobilitatem amans. *In compositione in bonam malamq; partem accipitur.*

Hulf. Auxilium. **Landolph.** Landolphus. *q.d* **Landhulff.** regionis auxilium.

L

Lauter. Purus. Lotarius, *quasi* Lautarius, à **Lauter/Lautar.** Purus.

Lud. Populus. **Ludhulf.** Populi adjutor, defensor.

M

Man. *id est, à* viro *quædam nomina ducuntur.* **Hartman.** Carolomannus.

Marc. *vel* **Merc.** Limes *est.*

Mer. *à fama* **Filmer.** *vel ab augẽdo* **Luitmer.** Litomarus, populum augens. Marus, *aut in* Marius, *quæ exeunt, præfectum magistratus significant, aut quoddam augmentum.* **Baldomar.** Valdomarus, præfectus silvę, **Adelmer.** Adalomarus, nobilitatem augmentans. *Hæc à* **meeren**/*id est, ab* augmentando *dicuntur.*

Meyer. Major, præfectus **Commeyer.** Conomarus, Audax præfectus.

Mund. *ab oris pulchritudine, vel à facie.* **Adelmund.** Adelmundus, os nobilitat s. **Sigismund.** Sigismũdus, os victoriosũ

O

Ode. Incultus, desertus. **Odacker.** Odacer, sterilis ager.

P

Pzecht. Potestas, dignitas.

R

Rad. *à consilio.* **Chunrad.** Cunradus. **Koen in radt.**

Retten. Liberare, salvare.

Rich. *à divitijs.* **Henrich/ Hadenrich.** Opulentiam *significat.*

S

Sige/Sege/ *aut* **Zege.** victoria.

Sigebot/ *vide* **Segebot.** Segibotus, victoriæ nuncius.

V

Vl. Totum *significat* Vlrichus, totus dives.

VV

Wald/ Walt. Potestas. **Romwald.** *q.d.* **Roemwald.** Romwaldus, potestatis gloriam habens.

Weert. Charus.

Win. Vincens. **Luitwin.** Luitwinnus, populos vincens.

Quædam nomina à Græcis originem habent ipsa compositione ut, δημοδίνης, *nos* **Volckart.** λεωχάρης. **Leonhart.** χρύσαν-δρος. **Mangolt.**

Wol. Benè.

VIRORUM NOMINA.

A

Adelbagh. Adeldagus: dies nobilis, felix.

Adelprecht. Adelprechtus, majorum dignitas, honor.

Adelwaert. Adelawardus: nobilis, gratus hospes.

Albered. Alberedus: ad omnia paratus.

Alhart. Alardus, firmus, robustus.

Alverhart. Alverardus, obstinatus, pertinax.

Alwin. Alcuinus, undique rem faciens.

Amalberg. Amalaberga, mons cœlestis.

Armgast. Armogastus, hospes pauper.

Arenhold/ *vel* **Arnhoud.** Arnoldus, aquilis abundans sylva.

Arnold/ Arnoud. Arnoldus, *ac si dixeris* **Ernhold.** Honestatis amans.

Arnhulf. Arnulfus, aquilinum auxilium.

Audeel. Audoëlus, antiqua nobilitas, antiqua sors.

B

Balrick. Balricus, subitò dives.

Bartijn. Bartinus, barbatus, adultus.

Benne. Benno, existens, sempiternus.

Berthold/Berthoud. Bertholdus, Bertam tenens seu amans.

Berthulf. Berthulfus, Bertam juvans, defendens.

Bertwald. Bertwaldus, Bertam violans.

Blimar. Blimarus, boni rumoris auctor.

Boesmond. Boëmondus, os pravum, maledicum.

Boethulf. Botulphus, famulorum auxilio dives.

Breithard. Breithardus, cor amplum, magnificium.

Bruyn. Bruno, fusci coloris.

Burghart. Burghardus, cor arcis instar firmum.

C

Carl/Carel. Carolus, durus, fortis.

Cheribert. Cheribertus, *vide* **Herder.** *q.d.* **Herwert.** dignus præfectura exercitus.

Choun/Coun. Chuno, cuno, audax, ferox.

Chulbert. Chilbertus. *vel* **Childebert.** Childebertus, rutilis barba.

Chulprecht. Chilprechtus, aurea dignitas.

Clotard. Clotarius, *corruptè à* **Groothart.** animo magno atque excelso.

Cunibert. Cunibertus, audaciam præ se ferens.

D

Dagprecht. Dagobertus, Dei *aut* divina dignitas.

Dode. Dodo, mortuus, *à colore dictus.*

Dodechijn. Dodechinus, mortis umbra.

Dunenrijc. Dumnorix Cæsaris: multorum collium possessor.

E

Eberhard. Eberardus, præfectus, legatus, *vel* verrinus ingenio.

Egbart. Egbertus: Barba rara.

Eginwin. Eguinus, singularis ac proprij lucri studiosus.

Elaerd. Elardus, indoles honestatis amans.

Erenbol. Erimboldus, caput honoratum, honore dignum.

Erijc. Ericus, gloria & honore abundans

dans, honoribus illustris.

Ermenfred. Ermenfredus, pax misera, calamitosa.

Ermgard. Ermgardus, hortus pauper, & exigui quęstus.

Ernst. Ernestus, Cæsari Arionistus, prudés, efficax, diligens, honestatis plenus.

F

Folrad. Folradus, plenus consilij.

Folbart. Folbertus, Barba densa, plena.

Fraihil. *corruptè* Pharahildis, elegans indoles, natura.

Framund. *corruptè* Pharamondus, ab oris dignitate ac gratia dictus.

Franc/frp. Francus, ingenuus, liber.

Fredegans. Fredegandus, totus pacificus.

Fredegern. Fridigernus, pacem amans ac sectans.

Frederic. Fredericus, dives pacis, pacificus.

Fremond. Fremondus, os pacificum, paci studens.

Fribert. *corruptè* Philibertus, Bertam amans, ambiens.

G

Garibald. Garibaldus, diligentissimus.

Garbrant. Garbrandus, igneus, ardens.

Gauderfje. Gaudericus: auri dives.

Geberhart. Geberhardus: animus liberalis.

Gebertje. Gebericus, largus, liberalis.

Geldaerd. Gildardus, indole alacri.

Gelfont. Gelfondis, valetudo bona, firma.

Gerlaken. Garlacus, pannus integer. Nomen metaphoricum, significans talem hominem.

Gertholt. Gertholdus, Gertam tenens, amans.

Gild. Gildus, alacer, promptus. *Hinc componuntur* **Ermgild/Gijsgild.**

Giraerd. Girardus, *vel* Gerardus, indoles vulturina, *id est*, rapax, vorax.

Godeleven. Godelavus, vita otiosa, mollis, desidiosa.

Godehart. Godehardus, cor ac animus divinus.

Godmar. Gundimarus, boni rumoris author.

Goetaerd. Gotardus, bona ac innocens indoles.

Goofwijn. Gosvinus, divitiarum acervator.

Gotefred. Gotefridus, pax divina.

Gotfchalc. Gotscalcus, benè in rebus divinis versatus, divina ratione cautus, strenuus.

Grimbald. Grimbaldus, ad iram pronus.

Groot-ald. *corruptè* Clodoaldus, ætas decrepita.

Guldhelm. *corruptè* Guilhelmus, *vulgo* **Willem.** V Vilhelmus, deaurata cassis ac galea, quod talem capite gerebat.

Guldebart. *corruptè* Guibertus, barba aurei coloris.

Gundmar. Gummarus, boni rumoris author.

Gundibald. Gundibaldus, bona ac opportuna festinatio.

Gundalt. Gundaldus, vegeta senectus.

Gutlah. Gutlacus, compotatio, *aut* convivium exigui sumptus.

Guntraat. Guntranus, bonum, syncerum consilium.

Gijsbert. Gisbertus, Gisam ardens, ambiens.

H

Haasthulf. Hastulfus, festinum auxilium.

Harald. Haraldus, crines antiqui, cani, coma moris antiqui.

Hartman. Hermannus, vir fortis, durus, robustus.

Heinhold. Heinholdus, provinciæ Lucus.

Heinric. Heinricus, amplos possidens agrorum limites.

Helmond. Helmoldus, os tartari.

Helt. Helto, adolescens, *aut* puella calidi cordis, animosa.

Herbrand. Herbrandus, herum ardenter amans.

Herebert. Herebertus, barba Heroica, dignitatem prę se ferens.

Hillebrand. Hillebrandus, Hillam ardens, amans.

Hildehulf. Hildehulfus, bonarum indolum promotor.

Huiſprecht. Hubertus: domeſtica dignitas, laus.

Hunfred. Hunfredus: vicinorum pax.

I

Induptſmaer. Induciomarus. *Cæſaris:*

Iſbrant. Iſbrandus: Iſam ardens, ambiens.

K

Katisfole. Cativulcus. *Cæſaris* populus miſer.

Ketille. Cetillus, qui facilè titillatur, commovetur.

Koumhelm. *corruptè.* Cenelmus, inſigni galea fidens.

Kunigund. Cunigundis: bona ac prudens audacia.

L

Lancfranc. Lancfrancus: diuturna ac antiqua libertas.

Landalt. Landoaldus: antiqua provincia.

Landwijn. *corruptè.* Landelinus: terrarum domitor.

Landprecht. Lambertus: ditionis ac provinciæ potentia ſcutum.

Landric. Landricus: multorum agrorum poſſeſſor.

Lau. Laudus: tepidus, ignarus partium ac factionum.

Laubulf. Laudulfus: tepidum ac partium auxilium.

Laumaer. Launomarus: tepidus ac ſubfrigidus de aliqua re rumor.

Leeubard. Leobardus: barba leonina.

Leemond. Lemontius: os leoninum.

Leepold. Leopoldus: pes leoninus.

Leewenhart. Leonhardus: cor leoninũ.

Loothart. Lotharius: cor plumbeum, *id eſt*, molle.

Lootwijch. Lodowicus: vicus plumbo abundans.

Luithulf. Ludolfus: populi adjutor, defenſor.

Luitprand Lutprandus: homines in ſui amorem ardens, excitator.

Luitwijch. Ludowicus: via popularis.

Luitfred. Luitfridus: pax populi.

Lutgier. Lutgerus: populi imperium affectans.

Luthard. Luthardus: cor populi.

Lutholt. Lutholdus: Lutam tenens, amb cens.

M

Maerſchalc. Marſcalcus: cautus limitu præfectus.

Manfred. Manfredus: pax virilis, firma.

Manhard. Manhardus, virilis animus.

Marcmaier. Marcomitus: finium præf ctus.

Marthulf. Marculfus: Martis auxilium

Medart. Medardus: animoſus cum cæte ris multis.

Medehulf. Medulfus: ſocius, auxiliator.

Medertje. Medericus: inter alios dives, o pulentus.

N

Noodburg. Notburga: arx periculoſa, au in extrema neceſſitate refugium præ bens.

Nootmeier. Nodomarus: præfectus ne ceſſarius.

Noortbert. Nortbertus: lignum aquilonare homo ita ſtupidus.

O

Oltgoetrijc. Orgetorix. *Cæſaris.* antiqui juſtè poſſidens bona.

Othmaer. Othmarus: ſparſus ab Otton rumor.

Othulf. Odulfus: Ottonis auxilium.

Otwin. Otwinus: Ottonis victoria.

P

Pippin. Pippinus: proprij commodi ſtudioſus.

Plechelm. Plechelmus, *à* Galea *diverſis colloribus* variegata *dictus.*

Puppe. Poppo: vir ſe inſtar puppæ comans.

R

Rampprecht. Rampertus: laudis ac honori dignitas.

Ratbode. Ratbodus: nuncius diligẽs, celer

Ratfreid. Ratfridus: pacem ſuadens.

Rathair. Ratherus: conſilij præſes, præfectus.

Rathulf. Radulfus: conſilio juvans.

Reinbart. *corrupte.* Reinbartus: barba pulchra.

einheer. Reinerus: syncera laus, honor verus.

einhart. Reinardus: animus integer, sine fraude.

einher. Reinherus: probus & æquus herus.

einier. Reinerus: puris renibus, *id est*, castus.

einolt. Reinoldus: casta, pura senectus.

ichhair. Richarius: insigni coma ditatus.

ijcmar. Rigomarus: rumor opulentus, *id est*, opulentiam promittens.

iolant. Rolandus: terra rubra.

ioot-dier/ Rogier. Rogerius: animal rubrum.

otholf. Rotulfus: cohortis præsidium.

ouhart. Ruwardus: cor & animus pœnitens.

uichbart. Rupertus: barba hispida, pilosa.

uimholt. Rumoldus: sylva rara, infrequens.

S

Scarpzecht. Scarprechtus: jus summum, ad unguem examinatus.

Scildzi Scildericus: scutato abundans, milite.

Sigebart. Sigibertus: barba victoriosa, post victoriam videlicet sumptam aut depositam.

Sigefreid. Sigisfridus: pax fœlix, boni ominis.

Sigismond. Sigismondus: os victoriosum, *hoc est*, de omnibus benè loquens.

T

Tankreir. Tancredus: laborans è denbus.

Thierrat. Theodardus: divina inspiratione audens.

Thierdolen. Theodolus: divina ope non errans.

Thierhulf. Theodulfus: divinum auxilium

Thietmaer. Thietmarus: rumor divinus.

Tierberg. Tietberga: mons divinus, sacer.

Tierzecht. *corrupte.* Theobertus: divina potestas, dignitas, laus.

Tietrhe. *corruptè.* Theodorus: abundans gratia divina.

V

Vbald. Vbaldus: cito tuus, *scilicet* futurus.

Volchart. Volcardus: populi cor, *id est*, robur.

Volcher. Volckerus: populi dominus.

Volmar. Vulmarus: plenus rumorum aut rerum novarum.

VV

Waldemair. VValdemarus: rumor violentus.

Walderaat. VValderanus: consilio pollens.

Walfreed. VValdefridus: pax terrea, *id est*, mollis, instabilis.

Walpert. VValpertus: valli munimentum, robur.

Walrich. VValericus: dives oppidorum, vallis cinctorum.

Waltheer/ Woutheer. VValtherus: sylvæ, nemoris dominus, præfectus.

Wanjng. VVaningus: opinator, variis deditus opinionibus.

Warmbolt/ *aut* **Warmenbaut.** VVermebaudus. VVarboldus: brachia calida, *id est*, delicata.

Warner. VVarnerus: planè stolidus, fatuus.

Werenfreed. VVerenfridus, pacis impeditor, eversor.

Wibzand. VVibrandus: latè spargẽs flammam sui desiderij.

Willebozt. VVillebordus: voluntatum explorator.

Willehad. VVillehadus: planè voti compos.

Wimont. VVimo: os patulum.

Winoc. VVinocus: felix in rebus agendis.

Winzin. VVinzinus: sensuum humanorum conciliator.

Witekind. VVitekindus: puer candidus, albus.

Wolbart. VVolbartus: barba lanea, prima lanugo.

Wolffang. VVolfardus: Luporum captor, domitor.

Wolfgang. VVolfgangus: incessus lupinus.

Wolfhelm. vvolfhelmus: galea Lupina, *scilicet* ejus pelle tacta.

MULIERUM NOMINA.

A

Aal/ael. *diminutivum,* **Aelken.** Adelheidis: nobilis, præclara.

Adelacht. Adelegia: nobilitatis dignitas.

Adelgund. Adelgundis: antiqua probitas.

Adelhild. Adelhildis: nobilis indoles.

Altru/Aldertu. Altrudis, antiqua, *id est,* constans fides.

Amalfred/ *vel* **Emelfred.** Amalafreda: pax cœlestis.

Aude/Autgen. Auda: provectior ætate.

Averzoet. Avezuta: dulcissima, omnino suavis.

B

Baert. Barbata: barbam gerens, *id est* adulta.

Baldegond. Baldegondis, matura ac præcox bonitas.

Balthild. Balthildis, alacris ac matura indoles.

Bathild. Bathildis: lucro dedita indoles.

Becce/Begge. Begga, ore venustatem præ se ferens.

Belie/*corruptè à* **Beelde.** Belda, *aut* Belia: imaguncula.

Berte. Bertha, digna.

Blithild. Blitildis, Blichildis: læta ac hilaris indoles.

Brecht. *à* **Precht.** Brechta: gravis, dignitate plena.

Bruinhaut. Brunehuta: fuscæ cutis fœmina.

Bruneschild. Bruneschildis, à clypei fuscedine dicta.

C

Conigilde. Chunigilda, regis amor.

Conne. Cunera, audacula.

Cunigund/*vel* **Cundigund.** Cunigundis, Chunigunda. *q. d.* **Coning gund.** Regis favor.

D

Dode. Doda, mortua, *à colore dicta.*

E

Edeltru. Edeltrudis, fides clara ac nobilis

Eelstruic. Elstrudis, stirpis nobilis, illustris.

Eerlieve. Ereliva, honoris ac pudoris studiosa.

Els. *diminutivum.* **Elsken.** Elsa, fragilis *ut hoc ligni genus.*

Elure. Elura, hora præclara, boni ominis

F

Fasteraat. Fasterada, consilij constantis ac tenacis.

Fredegund. Fredegundis, pax bona, sycera.

Fredewijt. Fredeswida, amplam possidens pacem.

G

Gardzud/Gerdzud/Gertrud. Gertrudis, quæ omnia fidit.

Geisel/Gisel. Gisella. *q. d* obses.

Ghert. *diminutivum,* **Ghertken.** Gherta, petitrix, desideratrix.

Godebaert. Godebarta: Berta bona, honesta.

Godelieve. Godeliva, deo chara.

Guedele/Goedele. Gudela, pars bona, felicem partem sortita.

H

Halinne. Halina, omnia sua faciens.

Heetwijch. Hedwigis, cunas ardenter agitans.

Heile. Heila, beatrix, liberatrix.

Hildegard. Hildegardis, bonarum indolum custos.

Hildegrond. Hildegrondis, profunda indole prædita.

Hiltru. Hiltrudis, indole fideli, aperta.

I

Ide. Ida. *Nomen veteris Teutonum Deæ.*

Ingund. Ingondis, omnino tota bona, ac proba.

Isse. Isa: glacialis, *id est,* frigida.

L

Landhilde. Landhilda, patriæ amans.

Leevinne. Levina, Leæna.

Liefwijf. Liedewildis, fœmina ad tolerantiam nata.

Luite. Luta, popularis, familiaris.

Luitgarde/Lutgard. Luitgarda, Lutgardis, populi hortus.

M

Machtilde. Machtildis, robusta natura, virginum Heroina.

Malbergh. Malaberga, mons stultorum.

Malhute. Malhuta, cute, carne, fatua, lasciva, salax.

N

Naechthilde. Nanthildis, nuda, aperta indoles, *seu* natura.

O

Oltcommer. Outcommera, vetus, antiquum debitum.

Ontcommer. Ontcommera, debitis ac oneribus liberata.

Osterbert/Austerbert. Austreberta, Berta orientalis.

Oud. Ouda, oda, senior.

P

Puisin. Pusinna, *felis nomen puellis datum.*

R

Ragenfreid. Ragefredis, pacem pluens, *scilicet*, eloquenti lingua.

Rangetru. Rangetrudis, angusta, ac dubia fides.

Regenswijt. Regenswida, generalis pluvia. *fœminæ nomen, cujus garrulitas omnibus nocet.*

Reinhelt. Reinaldis, probitas virilis, animosa.

Rijcgild. Rijcgildis, alacritate abundans.

Rijchild. Richildis, indoles magna.

S

Soet. *diminutivum,* **Soetken.** Suta, dulcis.

Stilchild. Telechildis, modesta indoles, natura.

V

Veelleeus. Velleda, infelicium ominum vates.

VV

Walburg. V Valburgis, arx munitissima, hujus constantię fœmina.

Walraat. V Valrada, benè consulens.

Waltru. V Valdetrudis, fides instar vallis firma.

Welberade. VVelberada, bonum sequens consilium.

Wilde. V Vilda, fera, agrestis, dura.

Witeburg. V Viteburga, arx ampla. *fœminarum nomina allegorica:*

NOMEN-

NOMENCLATIONES ANIMALIVM QVADRVPEDVM, VOLATILIVM, ET PISCIUM.

Lectori D. Ludolphus Potterus Groeningensis. S. D.

DElegi, candide Lector, animalium quadrupedum, volatilium, ac piſcium nomenclaturas, quæ ad ſupellectilem uberem & fœcundam linguæ Latinæ, atque ad eruditionem inſtruendam plurimùm mihi habiturę momenti viderentur. Integram verò & exactam animalium deſcriptionem, quia à multis viris doctis ſuſcepta eſt ex profeſſo, non inſtituto, verùm ſuis eá autoribus relinquo niſi quod de illis tantùm, quantum docentibus in ludis ac diſcentibus conſtare, adprimè utile ac neceſſariũ eſt, breviter indico, ne ſtudioſi rerũ optimarum cognitione fraudarentur. Quod certè fieret, ſi quis eos remitteret ad fontes, hoc eſt, immenſa autorum volumina, quibus res tantæ, támque variè, & accuratè & copioſè explicantur. Hęc quidem D. Kiliani lucubrationibus cenſui adjungenda, quòd multa appellationum occaſione adjiciantur, inſtituto labori convenientia, ſcitúque digniſſima, uti lector æquus animadvertet ac probabit.

NOMINA ANIMALIUM quadrupedum.

A

Ape/Apinne. Simia, Simius. *Apud poëtas nominatur, a ſimis naribus, id eſt*, preſſis: *aut* Simiæ *quaſi* mimæ *dicuntur, id eſt*, imitatrices *quod amulæ ſint actionum hominis. Hinc Ennius citante Nonio: Simia quàm ſimilis turpiſſima beſtia nobis. Sunt autem diverſorum generum, & cum accidentibus quibuſdã, tum vel maximè faciei figura inter ſe deſtinguuntur.* Simiæ *ſimpliciter ſunt, quæ hominis referunt faciem.*

Gebaerde-ape. Callitriches, Simiæ *ſpecies eſt. Dicta à* barbitio, *quod τριχα Græci vocant, differt à cæteris Simijs toto aſpectu. Barba eſt in facie, caudæ latè fuſa priori parte*

Hont-ape. Cynocephali: *quæ canis faciem habent.*

Meer-katte/Meer-ape. Cercopithecus, *eſt* Simia caudata, *Germani* Maris Simiam *vocant, ideo quod tranſmarina ferè appellent illi quæcunq; peregrina ſunt.*

Verckens-ape. Chœropitheci, quæ porci faciem reddunt. *Has Gaza* Simias porcarias *nominat.*

Vos-ape. Simia vulpina, *anteriore parte vulpem, poſteriori Simiam referens, Cercopitheci caudã, veſpertilionis auribus, manibus huma-*

humanis, natos filios utero exteriore tanquam magna crumena gestans. Gesnerus his addit duo genera Simiarum, Satyrus, Simiarum est genus pernicissimum, tum quadrupes, tum recte currens humana effigie, non autem hominū genus, quod credere puerorum est. Sphynx, Simiarum generis animal est, fusco pilo, mammis in pectore geminis. Animal in Æthiopia naturâ mitissimâ. Sed Sphynx monstrum poëticum est, & fabulosum.

B

Beer/Boys. Vrsus, quasi Orsus. *Animal ab informi sic appellatum figura qua nascitur, ac tum demum lambendo (si vera sunt, ea de re quæ ab autoribus narrantur) à matre complesur. Siquidem ad commendandam industriæ atque assiduitatis vim, similitudinem illam autores nonnulli arripuisse videntur. Atq; hinc de Virgilio natum illud esse, se Vrsæ more versus suos parere primùm, sed deinde formare & perficere, laboriosè scilicet retractando & emendando. Vide vitam Virgilij.*

Water ofte zee-beer. Vrsus aquaticus, colore albo. *Cuius coloris in oceani insulis, ac præcipuè Islandia, Vrsi magni ac sævi reperiuntur. Vrsus hybernis mensibus somno se pascit, ac tempore sui latibuli nihil edit, sed ex eo egressus, herbam Arū (Aron) degustat, vt in testinum inedia contractum & corrugatum rursus laxet Aristoteles.*

Biandhert. Tragelaphus. *vide* **Hert.**

C

Cameel/oft Kemel. Camelus, *Dicitur κάμηλος, veluti κάμμηκος, quia μέγους κάμπτει τοὺς μηροὺς, hoc est, femora media inflectat, cum ad sedendum cubandúmve se demittit. Belua inter bisulca maxima, longo & gracili collo, capite exili, altis cruribus, amplo pectore & villoso, tuberibus in dorso binis ut Ephippia eminentibus, colore fusco, qui & Camelinus dicitur. Plinius scribit, situm hoc animal tolerare posse quatriduo, unde & sitiens à Persio dicitur.* **Indianische Cameel/ ofte Cameel eñ Panterische gellachte.** Camelopardalis, *animal à Camli figura, & maculis Pantheræ (Pantheram enim Græci Pardalim vocant) dictum, Varrone teste.*

Looy-Cameel. Camelus dromas, *vulgò* Dromedarius. *Cameli species est Arabica, à cursu seu velocitate sic appellata. Cameli Dromedarij sunt Cameli minores, omnia reliqua cū Camelis habentes communia.*

Chameleon. Chamæleon. *India animal quadrupes, facie lacertæ, corpore toto aspero cujusmodi Crocodilo est, murem quem Rattū dicunt, magnitudine & cauda refert, & lacertum, quem reliqua specie bona ex parte representat. Animal pavidum, colorem suum mutat, inflatus, pro corporis cui adhæret ratione, idq; in timore potissimū facit. Habet enim paucas in corde tantum sanguinis guttas, quæq; sunt sanguine exiguo animalia, omnia frigidiora sunt, quæ frigida, idem timida. Hinc, Chamæleonta mutabiliorem, proverbiali dicimus figura, versipellem, inconstantem, ac tempore sese vertentem in omnem habitum, cujusmodi Athenis sensem fuisse legimus Alcibiadem.*

Civet. Cibeta, *quæ & Civetta Arabico nomine dicitur. Animal ab odoratis excrementis notum Gesnerus* Zibethi feles. **Zibeth-katte** *nominat. Est enim* Zibethū, aut Zibertū, *odoramentum musco assimile odore, nascens in utriculo testiculorum feli non absimile.* Catos *vocat hæc animalia ex Syria delatos Matth.*

Crocodil. Crocodilus. *Animal quadrupes, ex genere amphibiorū, dictus ἀπὸ τῦ θλαῦσαι ἔθος τρόχον, quod croci reformidet nidorem. Animal est Ægypti, timidum, natura improbum, fallax, & ad rapinas faciendas, insidiasq; comparandas acerrimū ac promptissimum. Nascitur ex ovo magnitudine ovi anserini, unde excrescit in horrendam magnitudinem ad cubita usq; quindecim, vel etiam sexdecim. Sunt qui Crocodilū tam diu augeri asserunt, quam diu vivit. Squamis præduris, ostreorum modo, animal illud totū obducitur, & cute est contra omnes ictus invicta solus bestiarum elinguis. Plinius interdiu in terra, noctu in aquis degere Crocodilū, scripsit, teporis utrumq; ratione. Noctu enim tepidiorem aquam experiuntur. Ad hæc, Crocodili visus in aqua hebes, extra acerrimus. Omne Crocodili robur in cauda situm, qua captum vincit, ac mox conficit. Homini imprimis insidias struit, ac discerptum devoratumq; deplorat, unde Paræmia orta. Crocodili lachryma.*

Dasse. Meles, *vel* Melis, *Officinis* Taſſus, *vel* Taxus, *animal medium inter Vrſum & Suem, Galeno teſte. Dictum à melle, cujus avidiſſimum eſſe ferunt.*

Dromedaris. *vide* **Loop-Cameel.** Camelus Dromas. *in dictione* **Cameel.**

E

Eeghel. *vide* **Iſer-vercken.**

Eenhoren. Vnicornis, Monoceros, *Fera atrociſſima, ac ſolitaria, in montibus excelſis, vaſtisq; ſolitudinibus erratis, unicum cornu in media fronte gerens, cubitorum duorum longitudine, in acutiſſimum mucronem deſinens. Reperitur in India, Indisq; vicinis deſertis. Vnicornes gemini ab Imperatore Turcico, in urbe Arabiæ Mecha, ſepulchro & delubro Mahometis celebri, aſſervantur, & miraculi loco oſtentantur: quorum major cornu habet in fronte unicum trium cubitorum. Geſnerus in hiſtoria animalium: Monocerotis cornu in maximo eſt pretio, quia venenis reſiſtit, & multis difficilibus morbis ex convulſione ortis medicina eſt.*

Eechhoren. Sciurus. *Animal ſic appellatum à tegumento caudæ villoſæ, qua ſupra dorſum reflexa ſe tegit & inumbrat. Sciuri tempeſtates præſagiunt, obturatisq; qua ſpiraturus eſt ventus cavernis, ex alia parte fores aperiunt. Plinius.*

Elephant. Elephas *Græcum & Latinum vocabulum. Cicero aliique boni autores* Elephantus *dicunt Sabina lingua* Barrus *vocatur, unde & Ebur dictum putant, quaſi è* Barro *Animalium terreſtrium maximum, docile, clemens, prudens, memoria valens. Mures maximè oderunt Elephanti.*

F

Fret. Muſtela ſylveſtris. *vulgò* Viverra, furo, *quod genus facillimè cicuratur, albedine partis inferioris, morũ aſtutia Muſtelæ ſimilis, alvearibus officit, mellis enim avida eſt,* Muſtela domeſtica, **Weſel** *vulgò dicitur.*

H

Houdt oft Tebe. Canis. *animal φιλάιθρωπον, quare & κύων Græcis dicitur, à κύειν, amare.*

Bracke/Spoor-hond. Canis odoriſequus, ſagax, odorus.

Baſtaerd windt/half wind. Canis hybris, *vel* hybrida, ex venatico & gregario natus.

Dupnhoudt. Vortagus: Canis qui ſua ſponte exit, domumq; prædam reportat. **Die hoor hem ſelfs jaeghet.**

Engliſche Dogghe. Canis Moloſſus *Moloſſi, gentes Epirotica, fœcunditate canum generoſorum celebres.*

Gouchelaers hondt. Canis mimicus qui mimorum vel hiſtrionum operibus ſubſeruit.

Haſewint/wind-hont. Canis venaticus.

Hupſ-wachter/Hupſ-rekel. Canis domeſticus, villaticus, villæ cuſtos.

Joffrou hondeken. Catellus Melitęus *qui ad fœminarum delitias ex inſula Melita quæ vulgo Malta vocatur, Romã advehi ſolet.*

Legge-hond/Vogel-hondt. Canis coturnicum.

Schaep-herders hond. Canis paſtoralis, pecuarius, qui oves à luporum injuria defendit.

Scheeps-hondt. Canis nauticus, qui mercium in navi cuſtos eſt.

Water-hond. Canis villoſus, aquaticus, qui pleruмque villoſus.

Canum nomina utriuſque ſexus, ex Ovidio, Iunio, aliisq; autoribus, conſcripta.

Al-vaer/ſlock. Pamphagus, omnivorus.

Baſſet/wachter. Hylactor, Hylax, *à latratu.*

Baſſerken/Gupter. Canache. *παρὰ τὸ κανάχειν, quod latratu perſtrepat.*

Bergh hondt. Oreſitrophus, montibus innutritus.

Bergh-klemmer. Oribaſus, montivagus.

Beſchiegen. Anyte: à perficiendo, *quod hilaribus votis in venatu reſpondeat.*

Blanck/witken. Leucou: *à pili candore.*

Blicktant. Aglaodos: *ab inſigni dentiũ nitore.*

Bonte hondt/Schimmel. Stricte: *quæ maculoſa & punctis interſtincta.*

Boſch-hondt. Nape: *quod ſaltus, qui νάπαι dicuntur, inerret.*

Gaugen/Hiet tor. Dorceus: *à perſequendis Damis, quas Græci δορκάδας vocant vel ab oculorum acie, quaſi* Derceus, *à δέρκω.*

Gryp. Harpalus: *quaſi* abundè rapax.

Guptere. *vide* **Baſſerken.**

Haeſt-op/Snel. Podargas, *à pernicitate præ-*

Haſ

Haſe windt. Ladon, *ab indagando & capiendo, vel* lagon, *a venatu leporum.*

Jachtken. Agre, canis venaticus & venatica.

Leeuken. Charon. *Ἀϑλητὴς χάρων, quaſi* Leunculus. *a ſubtilitate Leoni peculiari.*

Looper/ Snel. Dromas, *a curſu pernici.*

Mooz/mozelle. Albolus: *a fulgine nigra.*

Pyl/ Snel/ Bleich. Tigris, *a velocitate ſagittæ ſimili, quæ Tigri rapidiſſimo Hyrcaniæ amni nomen dederunt*

Kaſch/ſnel. Argus, Vlyſſis canis, *a candore, vel a velocitate curſus.*

Kave. Corax, *a corvina nigredine.*

Kehe-houdt. Nebrophonus, hinnulorum pernicies.

Kupgert/ Kruich-haer. Lachne, *quaſi* villoſus, *ab hirſutis villis.*

Schaey-wachters houdt. Pœmenis: gregis cuſtos, *quaſi* paſtoricia canis.

Schimmel. *vide* **Boute-houdt.**

Siet toe. *vide* **Goutgen.**

ſlock/ Wolf. Harpyia, *a rapacitate ſingulari.*

ſlupmer. Læthargus, canculum mordens.

Snel. *vide* **Haeſt op.**

Snelle. Thous, pernix.

Spooz-houdt/ ſpooz-volgher. Ichnobates, feræ veſtigiis inſiſtens.

Sterck. Alce, *a roboris præſtantia.*

Swartgen. Melaneus & Melanchetes, *a nigris villis, quaſi* atripilus.

Swart-voet. Melampus nigripes.

Vleich. Aello, *ab impetu: ἀϊλλα, hoc eſt,* procellæ non abſimili.

Vleich/ ſnel. Labros, *a rapida velocitate:* Pterelas, *quaſi alis actus.*

Voſgen. Lampurus, *a caudæ nitore, aut vulpina ſpecie.*

Wachter. *vide* **Waſſer.**

Wilde-houdt. Theron ferinus: *a ferina indagine, aut a truci aſpectu.*

Wind/ Vleich. Lælaps, *ab impetu turbinis in orbem velocis.*

Witſtert *vide* **Voſgen.**

Witten/ *vide* **Blanck.**

Wolf/ *vide* **ſlock.**

Wolfken. Lyciſca, *veluti* Lupi progenies.

Woudt-houdt. Hylæus, *quaſi* ſylvaticus.

Hert. Cervus. Cervi *ducti, quod magna cornua gerunt.*

Hinde. Cerva. *Animal vivax, imbelle, ac formidoloſum.*

Jong-hert. Cervus ſubulo, *cui prima erumpunt cornuum tubercula, habentq; cornua ſimplicia, minimeq; ramoſa, ad ſubularum ſimilitudinem.*

Wzand-hert. Tragelaphus: *ex hirco & cervo nomen invenit. Nam hirci quidem inſtar videtur eſſe barbatus, cervi gerit ſpeciē, cervinus ipſi color, ſed nonnihil nigreſcēs, quod & nomen Germanicum indicat. Eſt enim deſſoris & nigrioris pili.*

Los/ Lochs/ Luchs. Cervarius lupus. Lynx *quoq; dicitur, unde Germanicū* **Luchs** *Fera acutiſſimi viſus. Ex urina ejus, quam ſub terram ſemper occultat, naſcitur lapis pretioſus,* **een Luchs ſaphir/** *quaſi* Lyncis ſaphyrus. *Georg. Agricola.*

Peerd-hert. Hippelaphus, *animal equo & cervo ſimile, unde nomen factum.*

Jiſer-bercken/ Egghel-ſwyn. Echinus, *qui &* Erinaceus, *&* Herinacius *dicitur, animal terreſtre cuniculi magnitudine, ſed ſpecie porcina, aculeis vallatus, quemadmodum Hiſtrix eſt. Inſidias ſibi fieri ſentiens, convolvitur in formam pilæ, ne quid comprehendi, præter aculeos, poſſit.*

Swyn egghel. Alterum genus Echini, roſtrum habens cani ſimile.

Loſch/ Luſch. *vid:* **Los/ Lochs/ Luchs.**

Luppaerd. Panthera, Pardalis, *vulgo* Leopardus: *animal ferum & maculoſum, Syriæ & Africæ peculiare. Mas ejus appellatur* Pardus. *Latini* variam *nominarunt, propter pellem maculoſam. Fera eſt Leoni capite ſimilis, & membrorum forma, minor tamen,*

Marder/ Mater. Martes, is. fœm. *Fera exigua, ex genere Muſtelarum ſylveſtrium, cujus pellis in magno eſt pretio, dicitur* Martes Scythica, Muſtela Scythica, Muſtela Sobella, *vel* Zobella, *genus eſt Muſtelarum omnium pulcherrimum & nobiliſſimum. Pelles nominantur,* **Tabelē oft matterē belle.**

Peerd. Equus caballus, *animal generosum, atq; inter quadrupedes utilissimũ, multis modis humanæ vitæ, ingenij simul & corporis viribus.*

Achter-wt-slaende peerdt. Equus calcitro.

Af-werpende Peerdt / oft ketelich-peerdt. Equus sternax qui sessorem dorso excutit.

Appel-graeuw peerdt. Equus Scutulatus.

Bruyn/ Castanien-bruyn peerdt. Equus spadiceus.

Cort-borstich peerdt/oft dempich. Equus anhelus, suspirosus.

Een clepn peerdeken. Mannus. & Mannulus. Equus pusillus, *Apud Hor.*

Een magher peerdt / magher-harst/ oft magher-hein. Equus strigosus.

Een-ruyn. Equus canterius, *vel* cantherius, cui adempti sunt testiculi.

Een telle oft hackenepe. Asturco, equus toletarius, gradarius.

Een treck-peert. Equus helcyarius.

Gesadelt peerdt. Equus Ephippiatus.

Hard-drabich peerdt/dat een harden draf heeft. Equus succussator, Succussarij *dicũtur, qui subsultim molestè ingrediũtur.*

Hardt in de mondt/ oft int ghebidt. Equus refractarius, duri oris.

Huer-peerdt. Equus meritorius, conductitius.

On-ge sadelt Peerdt. Equus desultorius, *vel* desultor, à quo facilè desiliunt insedentes.

Op een telle gaen. Tolutim incedere. *Asturcones & Gradarij tolutim carpunt incessus.*

Op een dry-slagh gaen. Est incessus equi tripedarij, diversus à superiori. *Iunius expromens vocem* τρίπηδον.

Peerdt dat strupckelt/oft stronckelt. Equus cespitator.

Post-peerdt. Veredus, equus viatorius.

Sacht-draende peerdt. εὔδρομος opponitur Succussatio: *à Seneca* Tolutaris *dicitur, quia tollat volubiliter ac modicè vestigia*

Schimmel. Equus glaucus.

Schouwachtigh peert. Equus pavidus

Spring-hengst. Equus admissarius.

Vael-peerdt. Equus gilvus.

Wagen-peerden. Equi vectarij.

Motus equorum quatuor sunt, ut Albertus tradit.

Die draf. Trottatio, *à qua trotones equi dicti.*

Gaen op den draf. Peditatio Trottationi similis.

Die gangh / voet voor voet gaende. Ambulatio.

Die spronck. Cursus qui ex saltibus constat.

His addit Iunius, ἱππασίαν κυκλοτερῆ, vernacula lingua fortè **ronden draf/** *vulut* rotundum cursum.

Salamander. Salamandra, *Lacerti genus, seu species potius maximè venenata, Crocodilo terrestri facie perquam similis, licet non sit stellione major, in igne vivit, eumq; extinguit. Aristot. Plin. qui hanc rem ut exploratam scribunt, causam etiam investigarunt, cur id efficiat* Salamandra: *quia corpus habet frigidum, maximèq; humidum, quo singula quæcunq; contigerit humectet, multò magis quàm limaces faciat, illumq; humorem à corpore defluentem, vim eam habere, ut ignem extinguat quem attigerit. Animal hoc Germani à maculis & punctis, quibus toto corpore pingitur & distinguitur, nominatur* **ein mael/** *à pictura, ut videtur, macularum. Vocant &* **Moleh/** *à lacteo liquore seu sanie, quam irritata evomit, quod Plinius testatur, & experientia constat. Durare in igne potest Salamandra, sed brevi tempore, Galeno etiam teste. Si enim diutius manere in eo cogatur, exuruntur in cinerem. & Pierius, Salamandram non modo ardentes primas non extinguere, verùm etiam è vestigio emori, experimento se comperisse affirmat in sua Salamandra. Fabulosum itaq; est, igne Salamandram non offendi, quanquam illud Plinianis adhuc temporibus incompertum erat. Illud sanè admiratione dignum, quod traditur ab Æliano, Sues Salamandra impunè vesci, verũ ubi quis ejus Suis, qui Salamandram devoravit, carnẽ ederit, præsentaneo eo veneno correptũ interimi.*

Vos. Vulpes. *Animal notum, sallax, malitiosum, astutum. Vulpes quæ apud nos capiuntur, rutilos habent pilos. Albæ in Hispania reperiuntur: nigræ & albæ in Moschovia, Norvegia, ubi Vrsi & Cervi candidi, sed rariùs conspiciuntur. Sunt & alia Vulpium genera.*

Vool vossen. Vulpes, quibus guttur est quasi carbonum pulvere conspersum, in albo videlicet nigricans.

Vrups vossen. Alterum genus insigni nota à primo distinguitur. *Nam ab ore per caput tergum, caudam, recta nigri coloris linea ducitur, tum per reliquum corpus & pedes anteriores transversa, ita ut crucis exprimat similitudinem: inde nomẽ illis est,* **Vrups-Vossen**/*quasi crucigeræ.*

Vlaeuw-vossen. Tertium genus est, quod colorem Isatidis aut cœli sereni refert.

Z

Zibet-katte. Zibethi feles, *vide* **Zibet.** Civetta.

AVIVM NOMINA.

Arend. Aquila, *Regina avium, cui maximus est honos, & maxima vis, testimonio Plinij. Aquila ut nomen interpretemur, ab acutè videndo dicta, ut nonnullis ex veteribus videtur, utpote qui Aquilam, quasi aculam, ab acumine dictam asserunt. Alij ab aquilo colore vocem ducunt. Est enim aquilus color fuscus & subniger, ab aqua denominatus. Iniquissima verò circa pullorum educationem Aquila est: Alterum enim è duobus quos exclusserit, in terram dejectum, pulsu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem nutricationis fugit, abalienato. Dejecti autem à parente vociferantur, periclitanturq; sed Ossifraga recipit eos benignè, & tuetur & alit, dum quantum satis est adolescant. Aristot. Non æquè omnia tamen Aquilarum genera prolem fastidiunt, sed difficiliùs in alendo Pygargus est. Diversæ sunt species Aquilarum, permagnæ, mediocres, parvæ. Plinius libro 10. cap 3. sex Aquilarum species recenset, quem potissimùm sequemur.*

Arend/ adelaer/ *quasi* **Adel arn.** *Hæc vox Germanis usitatior est, videturq; composita, quasi* **adel-arn/Een edel-arent.** Aquila nobilis. *Vt per excellentiam de vero ac nobili genere dicatur. In Aquila visus est acutissimus, in illa maximè quæ* Aquila nobilis *vocatur. Alluxit huc Horatius libro primo Serm. Sat. 3. Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum, Quàm aut Aquila, aut serpens Epidaurius. Hinc & pullos suos adhuc implumes ungue suspensos radiis solis objicit, & adversus solem intueri cogit, quos viderit ceu dignos genere, conservat, qui verò flexerint obtutum, soliq; fulgorem ferre nequeunt, eos ut adulterinos abjicit.*

Been-breker. Ossifragus, & Ossifraga. *Aquilæ species est, ita dicta, quod ossa ab alto dejiciat & frangat. Ab aliis vocatur,* **steen-breker**/*quasi dicas* Saxifraga, *quoniam ossa saxis injecta confringat. Magnitudo ejus, quàm Aquilæ, major est.*

Bundten Arend. Heteropus, odis. *Aquila est, cujus crura coloribus diversis insigniuntur, sinistrum cæruleo, ut rostrum quoque, dextrum fusco albicante. Venter fuscus est, & punctis nigricantibus maculosus, ut pectus etiã & colli, reliquum corpus magis nigricat, oculi subrubent, pars etiã alarũ fusca est, & punctis notatur nigris ut venter. Capitis & cervicis pennæ summæ rigere videntur, & dorsi initium circa alarum summitates in gibbum attolli.*

Ent-doder oft Eẽt-stoter. Aquila anataria, *quã &* clangã, plangã, *seu* morphiũ *appellãt, ab anatiũ cæde, quasi dicas* Anaticida

Pleck-arend. Aquila Nævia, *sic dicta à macula pennæ, cujus ingenium est testudines rapere, & dejectas è sublimi frangere ad saxa. Æschylus poëta, qui (ut ait Quintil.) tragœdias primus in lucem protulit, tali ictu extinctus est. Nam cùm in loco Aprico sederet, expositus soli, Aquila desuper volitans illius deluſa calvitie, quam lapidem esse putavit, testudinem quam pedibus uncis gestabat, demisit in Æschyli caput, tanquam in lapidem, ut fractæ testudinis carne vesceretur, eoq; casu periit. Valer. Max. lib. 9. cap. 12.*

Visch-arend. Haliçetus, Aquila marina, *Est enim Aquilæ genus in mari victum*

quærens, Pascitur & rapiana, sed quia viribus destituitur, minoribus tantùm avibus, quibus prævalet, infestus est. Hujus avis esus vetitus est Iudæis, Leviticì cap. undecimo. **Witsteert.** Pygargus *Genus est Aquilæ, sic dictum, quod caudam habeat albicantem.* πυγὰ τὸ πυγὴν ἔχειν, ἀργὴν, καὶ λευκὴν. *Hesychius. Sunt qui putant esse Erodiorũ genus, quæ ales coitui infesta est, ut quum mas cum fœmina coire velit, acri dolore oculorum utrinq; solvãtur, ac morientium pinè similes abeant. Vivit Aquila longissimo tẽpore, quod adagium monet: Aquilæ senecta, Corydi juventa: Moriuntur autem Aquilæ non senio nec ægritudine, sed fame in tantum superiore accrescente rostro, ut aduncitas aperiri non queat. Plinius.*

Berck-hoen. Attagas, Attagen. *Docti in Italia hanc avem* Francolinum *aut* Francolinam *nominant, voce diminutiva, à* Frãco, *id est,* nobili, *quod in cibo avium nobilissima delicatissimaq; sit Germani vocant* **eẽ hasel hoen** *id est,* Gallinam Corylorum, *quod inter Corylos versari soleat.* Attagenes *id est,* frangolinas aves, *Romæ Cardinalium cibum apellant. Amatus Lusitanus.*

C.

Craepe/ winter of swarte craepe. Cornix, Cornicula. *Cornici vita longissima est, utpote cui novem nostras ætates dedit Hesiodus, ubi novem pro multis accipiendum poëticè. Est autem hyperbole proverbialis quod Martialis ait: Et cornicibus omnibus superstes, de vehementer annosis, ab avis hujus prodigiosa vivacitate sumpta.*

Bonte craepe/ oft schilt-craepe. Cornix varia, cinerea, hyemis nuntia.

Hault-crape. Cornix fera & agrestis *major reliquis est, color ei partim cinereus, ad albedinem vergens, partim fuscus, ut in capite & collo, ala variis mixtim coloribus tincta, degit in Sylvis. Peucerus.*

Een roeck. Cornix granivora, *est rostro albo, cætera nigra. Hanc* σιτολόγον, Frugilegam, *Arist. nominat.*

Steen-craepe. Pirthocorax, *id est,* cornix rupĩum: *quod in rupibus degat & nidificet.*

Schyte-craepe. *Oceani Germ. accola, fortè quasi* clamosas cornices, *vel nomine per onomatopœiã facto, cornices quasdã appellant, quæ Aquilam marinam sequuntur, & reliquas ejus vorant.*

E

Eendt-vogel. Anas.

Die Woert. Anas mas. *Avis amphibia, à natando appellata, quæ & Græcis νῆττα vel νῆττα dicitur, à νήχεσθαι, quod est natare.* Cicures, *sunt* anates domesticę, *&* sylvestres *seu* feræ, **tamme/ eñ wilde endtẽ/** *diversorum generũ.* **Eẽ Slupf/ Slub.** Boscas, anas sylvestris: *est rostro latiusculo, ad quandam cochlearis speciem, minor anate, colore cinereo nigredine variato.*

Smiente. Penelops. *Et hæc minor est anate, sed insigne habet puniceo colore collum.*

Eẽ Teeling. Querquedula: minor Boscas. *Per onomatopœiã sic nominata videtur. aut fortassis à* querquero, *id est, frigido & hyemali tẽpore, quo maximè appareat Lactantius, ut febris querquera, inquit Lucilius.*

Pyl-steert. Glaucium, *dicta avis ab oculorum colore, habet enim oculos glaucos, paulo minor est anate.*

Spieghel-eent/een wit blauw eendt. Anas fera torquata minor.

Muggen-eendt. Anas muscaria, muscas supra aquam volantes captans.

Stoer-eent. Anas fera torquata major, *hoc est,* anas scrutatrix, *quod rostro fodiens fundũ, arenã & herbas, victũ sibi perscrutetur.*

Een pyp-eendt. Anas fistularis, *à sono acutiore, quẽ fistulæ modo emittit, denominata. Tota quidẽ ponatur anas, sed pectore tãtum, & cervice sapit, cætera redde coco. Mart. li 13*

Een duycker. Mergus, *avis columba minor, ab* immergendo *dicta. Victum enim ex aquis conquirit, se immergens.*

Swarte duycker. Colymbus, mergus niger, fulica.

Iis-duycker. Mergus glaciei, *vel* brumalis, *quem &* Mergum varium *appellãt,* albo nigroque distinctus.

G

Gans/ Gent. Anser mas.

Goes. Anser fœm. *Anseres bonitate jecoris præstant, Plinius.*

Ael-ganser. Anguillarum devoratores, anseres qui toti sunt nigri.

Glauco-

Grauw gans. Est cinereus major, *qui a colore vulgò* **grauw-Gans** *dicitur. Est ejusdem coloris at figura minor, qui propter corporis levitatem altiùs ac longius volat.*

Boom-gans. Anser Bassanus, sive Scoticus. Anserem arboreum *vocant vulgò. Est Anseri minor, sed eundem tamen voce & formâ referens. Nidificat in mari Scotico, in rupibus excelsis insulæ Bassi* **Snee gans/ Hagel-gãs.** *vulgo* Anseres nivis *sive* grãdinis *vocantur, Estq; hoc genus Anserum totum albũ, præter alarũ extremas quatuor vel quinq; pennas, quæ nigerrimæ sunt. Dicuntur* **Snee-ganſen/** *quod sub initium hyemis minimum bus jam nobis nivibus, migrare soleãt. Sunt sanè qui Anserem nivalem longè vivacissimum esse putant, ita ut ætatem maximè longævam significaturi, vulgo dicant :* **Soo oudt als een snee-gans/** *hoc est, tam provectæ ætatis quam anser nivalis.*

Swemmer-ganſen. Phalacrocoraces, anseres natantes : maculam habent in medio capite. *Hinc fortassis nominantur. quia φαλακρὸς existimatur dici. quasi ὁ τὸ ἄκρον ψιχων φαλὸν, id est λαμπρὸν; aves Bataviæ insulis peculiares. A quibusdam* Aquatici corvi *appellantur.*

Trap-gans. Tetraon. *Decet (inquit Plinius) Tetraonas suus nitor, absolutaq; nigritia, in supercilijs cocci rubor.*

H

Habick. Accipiter. *Appellatio communis est omnibus propemodum avibus rapacibus. Genera accipitrũ magnitudine, formâ & venandi modo inter se differunt.* **Buzart/ Bupsard.** Buteo. *Genus præcipuũ Accipitrum, a rustica quadam & vilignavia & tarditate : Nam telo petitum, non ad primum vel secundũ ictum, sed vix ad tertium cadere aiunt. Quæ Buteonis pigritia proverbio occasionem præbuit, quod in homines, aut diutiùs ad mensam aut alibi otiosè desidentes, torquetur.* **Hy sittet als een Busard.** Buteonis instar sedet. *Item* **Hy is wel te schieten.**

Duyven-balcke. Accipiter palumbarius, Falco columbarius. *Palumbes imprimis persequitur.*

Meerlin/ Smeerlin. Æsalo, vel Æsalõ, Æsalus. *Genus Accipitris, qui solus omni tempore apparet, cùm cæteri avolent. In quo Aristoteles a Plinio dissentit, illudq; Triochi tribuit.*

Sperwer. Accipiter fringillarius : *qui a recentioribus* Nisus *vocatur.*

Steen-smetzer. Tinnunculus Accipiter. *Qui &* **Wannen-waher.** *appellatur, quod alas Tinnunculi extendant, ventilentq; instar ventilabri, quod* vannum *nominant.*

Wachtel-habick. Accipiter qualearius, qui coturnices venatur.

I

Ijs-vogel. Alcyon, & Halcyon, *avis appellata. παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κύειν, quod in mari pariat. Latinè* Alcedo. *Germani vera Alcyonis appellatione carent. Nam* Ispida (*quæ nomen a sono vocis habet*) *propriè dicitur,* Avis glacialis. **Ijs-vogel :** *Per hyemem enim apud nos manet, & circa aquarum ripas glacie contractas degit.* Ispida avis *est maximè solitaria, pennarum venustate pulcherrima, colore medio inter viridem & cæruleum.* Halcyones marinæ *raro apparent in littoribus, paulo majores passere, colore cæruleo, viridi & sub purpureo mixto, rostro longo, tenui & luteo. Idem utrisque nomen, quod in glaciali hyeme nidificent, pullosq; excludant. Vide Plinium de hujus avis speciebus. Nidificant in scopulis maris, & incubari ovis, ac excludere pullos, in media solent bruma : quo tempore mare, tanquam inserviens illis incubantibus, quietum est & placidum per quatuordecim dies, septem ante brumam, dum scilicet incubant, & septem a bruma, postea quam pulli exclusi fuerint. Quibus quidem diebus ea tranquillitas non semper quolibet in mari contingit, at in Siculo mari ferè semper. Plerius. Hinc proverbium : Halcyonios agis dies : de tranquillam & otiosam vitam agentibus. Nam hi dies, quibus Alcyones incubant, & pullos educunt, dicuntur, ob eam tranquillitatem,* Halcyonides, Halcyonii dies, & Halcedonia, orum.

L

Lijster/ Lijster-vogel. Turdus. *Avis nota, inter primas a Jove bonitate, insignita Martialis lib. 13.*

Inter aves Turdus, si quis me judice certet

Inter quadrupedes, gloria prima lepus.

Aristoteles Turdorum tria facit genera. Vnum viscivorum, quod Aristoteles ἰξοβόρον, Athenæus ἰξοφάγον nominat: Pica est magnitudine, nec nisi visco atque resina vescitur. Hinc proverbium: Turdus ipse sibi malum cacat. Si quidem visco capiuntur aves. Viscum autem, attestante Plinio, non provenit nisi maturatum in ventre, ac redditũ per avium alvum maximè Palumbium & Turdorũ. Alteram, Trichada, *Gaza* pilare *vertit. Hoc genus,* Avem juniperorum *vocant, quòd earum baccis pascatur, magnitudine est Merulæ Germanis* Turdum pilarem *vocant,* een Kraunmetz-vogel/ Wacht-holder-vogel. *Turdi tertiũ genus,* Iliacum *dicitur, Turdorum minimum, minusq; maculis distinctum. Theodorus & Athenæus* ἰλιάδα, *alij* τηλάδα *nominant. Est congregale, & Hirundinum modo nidificat, vulgò* Wyn-dzoessel/ *quòd uvis vescatur. In vinetis enim sub autumnum frequens est, & capitur. Ejusdem generis est, quam aliqui* Turdelam *tanquam Latinè nominãt. vulgò* eẽ Dzoessel: *avis præ cæteris musica. Eberus & Petcerus,* een Sang-dzoessel/ Sang-lijster/ *id est,* Turdum musicum, *ad differentiam* Turdi Iliaci, *superioris, quem aliqui* Root-dzoessel. i. Turdum rubrum, *appellant.*

Lepeleer. Pelicanus, Platea: *à cochleari, cujus similitudinem quandam Pelicani habet rostrum. Pulli Pelicanorum parentes ubi consenuerint pascunt: veluti Ciconiarum etiam & Herodiorum pulli, quòd in ipsis nutriendis singulari benevolentia parentes utantur prius, Cùm enim aliunde cibus non supperit, esculenta quæ priùs ederant, evomunt, & ad educandos pullos convertunt, & ad volandũ imperitis ipsis duces sunt. Ælian. Quæ de Pelicano peregrina avis pictores finxerũt, & à quibusdã literis prodita, quod mater rostro pectus aperiat, sanguinemq; super pullos suos mortuos effundat, ut eos vivificet, nullo affirmari experimento possunt.*

M

Meerle. Merula. *Avis tota nigra, propter cãtum pretiosa sed circa solstitium muta.*

Dzaechmeerle. Merula novalis, *novali ũ quod in novalibus agris ferè degat, & circa loca palustria, rostro & cruribus oblongis.*

Dzupn-meerle. Merula fusca, *ex genere Merularum, quæ similis est nigræ: sed fusca colore, & magnitudine paulo minor, saxa incolens, non canora.*

Ringh-Meerle. Merula torquata. *Linam habet albam sub gutture versus pectus, quæ totum ejus collum ambit. Id genus circa montes reperitur, vocaturq; ab aliis* Merula sylvatica, *aut* montana.

Steen-meerle. Merula saxatilis, *in saxis habitans, & propter cantum pretiosa.*

Water-Meerle. Merula aquatica. *Vescitur vermiculis aquaticis: Hanc Turnerus cornicem aquaticam nominat, & in Alcyone describit eam Sturno paulò minorem.*

Witte-Meerle. *Aristoteles in Historia animaliũ, & hũc secutus Plinius, testãtur, quod* Merulę *circa Cyllenẽ montem Arcadiæ, nec usquam alibi,* candidę *nascuntur. Albicant Merulæ, at & Monedulæ in Norvegia. In Helvetia quoque captæ sunt albæ Merulæ, rostro tamen flavente, quod Gesnerus affirmat.*

Meeuwe. Larus, λάρος. Graviam *transtulit Gaza Avis avida & vorax. Gaviæ albæ sunt albæ aliæ cinereæ.*

Larus cinereus, *vel* Gavia cinerea, *(plus enim cinerei habet, quã reliqui) circa aquas dulces degit, & ad flumina lacusq; ascendit, quærulaq; semper est & clamosa, piscículos captãs, & vermes ad ripas lacuum* een Meeuwe.

See-meeuwe/ Larus marinus albus, *in mari circum volitat, Fulicis conjunctus.* Catarrectes, Larus marinus, *maximus in Larorũ genere, Milvo ferè æqualis, qui cadaveribus etiam hominum vescitur. Alij* Mergum magnum *nominant:* eẽ Scholver/ Scholfert. *Est & alia species Lari,* Sterna *appellata, quæ marinis Laris ita similis est, ut sola magnitudine & colore ab illis differre videatur. Est enim ille Larus, marinis minor & nigrior. Volat ferè perpetuò super lacus & paludes, nũquam quiescens, sed præde semper inhians. Frisij quoque hanc avem* Stern *appellant, estq; apud illos fusci coloris, & improbè clamosa. Vide adagium:* Larus parit.

Opevaer/Oulvevaer. Ciconia, *Græcis* πίλαργος *dicitur, ab albis nigrisq; pennis,* πελὸν *enim nigrum,* ἀργὸν *candidũ est. Ciconiis non inesse linguas observatũ est. Ideoq; earũ vocem murmurationi potiùs esse simillimam, quàm clangori. Abites hæ parentes, solà benignitate naturæ, nunquam deserunt. Senectutem eorum curant, nec patrem nequem matrem errare huc illuc cibi causa patiuntur, & dant operam ut eorũ labore pascantur, quos ipsi genuerunt, educarunteq;. Vnde prudentissimum illud* ἀντιπελαργεῖν *usurpatũ in adagiis. quod significat mutuam officii vicem rependere, maximè nutricandi fovendiq; eos, à quibus aliquando fueris enutritus aut instructus. Ciconias non solum in ædium fastigiis & acroteriis, sed in altissimarum quoque abietum verticibus nidificare comperitur, quam vis quonam è loco venirent, quóve se referrent, Plinij tempore incompertum erat. Etenim sive discedant sive adveniant, observantes fallunt, quòd nocturnis temporibus utrumque aggrediuntur: venisse igitur nõ venire videntur. Ex Africa ad nos usque profici sci, multorum non incerta opinio persuadet. Ante abitum certo in loco congregantur, ex omniq; provincia omnes in Vnũ coguntur, consilia quasi publica de abitione incuntes, ac cõmurmurantes, & si quam segnitiæ morata est, aut adulterij crimen convicit, eam communibus sententiis dispungunt, occidunteq;*

Swarte Opevaer. Ciconia nigra. *Reperitur in montanis & sylvosis Helvetiæ locis circa Eremum D. virginis, circa Lucernam oppidum & alibi. Forma & magnitudine à Ciconiis propriè dictis non differt.*

P

Paradijs-vogel/luchtvogel. Paradisea vel Paradisa avis, *quam Gesnerus* Apodem Indicam *appellat: magnitudine est Turdelæ, miræ levitatis, pennas habet tenuissimas, cauda & alis in orbem extensis, cùm pedibus careat, haud dubium est, sponte sustinerit vicissitudo etiam, si quid est lassitudinis illam excutere posset. Cibum ei nullum esse putant præter cœli rorem, qui simul sit cibus & potus. Sunt qui nominant,* een **Lucht-vogel/** avem *aëris, sive quod in aëre semper ferè degat, sive quod eo etiam vivere vulgò credatur. Sunt & aves* Paradisi *dictæ, non quia ex paradiso veniant, sed ob insignem pulchritudinem, quæ ita excellunt, ut nullius eis color desse videatur. Captæ gemere non desinunt, nisi in libertatem restituantur. Super Nilo habitant, qui de Paradiso profluere perhibetur, rara alias reperta.*

Pelecaen/ *vide* **Lepelaer.**

Phenix. Phœnix. *Arabiæ avis nobilissima, solitaria, Aquilæ magnitudine narratur, auri fulgore circa collũ, cætera purpurea, cæruleam roseis caudam pennis distinguentibus, crista caputq; plumeo apicè coloneſtante. Extat de hac ave Epistola regis Æthiopiæ ad Pontificem Romanũ, quam Cosmographiæ suæ Munsterus inseruit his verbis. In terra mea est Phœnix avis, cujus anni vitæ sunt trecenti. Hæc prope finem vitæ tam altè cœlum versus evolat, ut à sole accendatur: Tum descendens & nido suo se ingerens, totus cõburitur: E cinere vero subnatus vermis, in aliam ejusdem generis avem excrescit. Et Ovidius 15. Metamor. Vna est quæ reparet, seq; ipsa reseminat ales, Assyrij Phœnica vocant, &c. Videomnia quæ de Phœnice, seu fabulosè seu verè prodi solent, apud Lactantiũ, in carmine, inscripto, Phœnix.*

R

Repger. Ardea. *Dicta videtur quasi ardua, quod altè volat. Nam cùm tempestatem præsentit, altè supra nubes volare dicitur:* Item, *cũ accipitrẽ fugit. Estq; diversorũ generũ avis.*

Blauwe ofte grauwe repgher. Ardea pulla, cinerea, *vel simpliciter* Ardea, avis Diomedæa.

Witte Repger. Ardea alba, Leucon, *ab albedine dicta.* Ardeola pelas *appellata, quòd non ita in altum volat, ab adverbio* πίλας *propè, quæ Græcis* ἐρωδιὸς *dicitur: ea de cortuta angitur, ut sanguinem ex oculis emittat. Grammatici dictam volunt* παρὰ τὸ ἐν ἕλεσι βατρέβειν *quodm paludosis & humidis locis versetur, quasi* helodium *dicas.*

Bundte Reiger/ Putoor/ Roerdomp. Ardea stellaris minor, *Græcis* ἀστερίας, *quod punctis tanquam stellis elegante picta distinctaq; sit, Recentiores* Butorium *vocant, & cum Onocrotalo hæc Ardea ab imperitis confunditur, quoniam ut Onocrotalus vocem absonam & horribilem emittit. Vide*

infrà **Vogel-yein. Giet-reiger.** Ardea arundinum: *quod inter arundines degere soleat, à diverso sonitu quem edit: aliquando enim rostro in cavo aliquo terræ inserto sonat, alij arundini alij aquæ rostrum cum mugit inserere cũ putant. Sunt qui aquam rostro haurire dicant, & rursum emittere. Ardeæ quoddam genus compositum videtur ex ardea pella & stellari. Id Gesnerus appellat.* Ardeam stellarem majorem.

S

Snepype. Rusticula, perdix rustica major, Gallinago, ficedula, Ficedulam *appellant* **Sneppe/** *quod avidissimè hiantibus faucibus muscas captet & culices. De alia verò Ficedula sensisse videtur Martialis quod scripsit li. 13. Quũ me ficus alat, quũ pascar dulcibus uvis, Cur potius nomen non dedit uva mihi? Gesnerus hanc avem Currucæ vel atricapillæ simillimã scribit, aut potius Erithacũ eam esse.*

Heut-sneppe. Rusticula sylvatica, mensarum deliciis maximè nobilis.

Poel-sneppe. Rusticula minor: Gallinago minor, *ad stagnorum crepidines frequens avicula:* Delicias mensarum, & Heroum dapes *vulgò nominamus.*

Strups/vogel-strups. Struthocamelus, *non* Struthiocamelus, *inquit Gesnerus: Latini recentiores.* Struthionem *vocant. Avis Libyca prægrandis, crura ei alta, similia cruribus Camelorum. In altũ porrigit caput quidem exiguũ cervicem vero magnam & proceram, molles plumæ, ungula fissa, magnitudine propemodũ bubuli.* Struthocamelus. *ambiguus est inter terrestria & aëria. Verè enim volucris non est, quæ nequaquã propter vasti corporis magnitudinem, ut volucris, tollere se humo potest: Pennæ autem alæq; illi ob id tantũ à natura datæ ut cursũ adjuvẽt, pernicissimè enim currit, ut ex Xenophonte liquet. Magnæ soliditatis avis: Nam cùm avium sit grandissima, ita ut altitudinẽ equitis equo insidentis excedat, tamen si colla tantùm fruticibus occultaverit, latere se totam existimat, cum reliqua magna admodũ corporis moles in aperto relinquatur. Quanquam Diodorus id nõ ex stupore fieri contendat, sed quia sit sibi cõscius, habere se caput admodum debile, occultare id*

quamprimũ studeat. Ferrum cõcoquere aiunt, quod ob caliditatem vehementem, & ventriculi contingit crassitudinem. Absurdum id penitus esse Cardanus probat. Idem affirmat Albert. Ferrum, inquit, à me pluribus hujus generis avibus objectum est, quod illæ devorare noluerunt: ossa tamẽ magna in breves partes truncata, & lapides avidè comederunt.

Swane. Cygnus *Ab Aristotele dicitur* κελαλίπαις & πολύπαις, *quia plures producat & speciosos fœtus. Item* εὐγηρως, *quòd ad senectutem satis commodè & non gravem sibi perveniat. Latini* Olorem *dicunt* Iunius **Hupler** *cum propriè dici putat, à quirula voce. Secundũ alios* Olor, *quasi* ὅλος ἀρῆϊος, totus pulcher: cygnus, *à* κύκνος, *id est,* fodere, *vel* turbare, *quod cœnum, alimentum quærens, præ cæteris avibus aquaticis turbare soleat. Moritur i suaviter canunt, quod tamen sine exprimento certo aliquo de ijs proditur. Martialis lib. 13. Dulcia defecta modulatur carmina linguâ Cantator Cygnus funeris ipse sui. Hinc Cygnea dicitur cantio, quicquid vel in Eloquentia vel doctrina alicujus senis, sedatum suave & elaboratum esse videtur. Cygnũ canentem paucissimi audiverunt, etiam si vulgatior fama tenet, ingruente fatali momento, ut inquit Calvus. Ælianus lib. 1. historiæ variæ. Ego Cygnum, ait, nunquam audivi canere, fortasse neque alius.*

V

Valck. Falco. *Avis ex accipitrum genere dicta, quòd ungues mire falcis habeat introrsum flexos. Festus.*

Bergh-valck. Falco montanus.

Boom-valck. Dendrofalcus, *seu* arborarius falco.

Blauw voet-valck. Falco, cui pedes cærulei sunt: Cyanopoda *dixeris.*

Cool-valck. Carbonarius falco, niger.

Groote oft giet-valck. Falco magnus. Hierofalcus, *quasi sacer Falco: quod nomen magnitudinis & virium ergo meretur.*

Hoger-valck. Falco gibbosus, quod brevitate colli & alis eminentibus insignis gibbo videatur.

Roode-valck. Falco rubens: *ex numero majorum est, Falconum, qui cùm mactentus*

est,

est, melius aucupatur.

Steen-valck. Lithofalcus.

Witte valck. Falco albus: *à pennis albis.*

Vogel-yein. Onocrotalus *Græcis vocatur, propter vocẽ absonam, qua rudentẽ asinũ refert: Latini* Ruonem *appellant, Austriacis dicitur* **On-vogel**/ *quasi dicas* Avem absurdam, *& à reliquo aviũ genere multum diversam: sicuti dicimus* **on-menschje**/**on-man.**

VV

Wilde wael. Oriolus: *Avis de genere est Picorũ, dictus ab aureo colore qui ei tribuitur. Recentiores quidã, eundem cũ* Chlorione *esse putant.* Oriolus *autem a sono vocis dictus videtur. Sic enim ferè cantillat,* Orio, Loriot, *vel* **Vierolt.** *Sed varia: vocem, & aliquãdo mstar fistulæ canit, præsertim pluviæ imminente.*

Wil/**Nacht wil.** Noctua. *Vocabulum videtur esse generale de omnibus avibus nocturnis: Sic dicta, quia lucifuga est, & quia seros exercet noctua cantus. Noctua enim noctis domina perhibetur, unde illi apud Latinos nomẽ. Græcis* Noctua γλαὺξ *est, à glauco oculorũ colore.*

Kerck-wil. Vlula templorum.

Kans-wil/ **Oor-wil.** Asio, otus, noctua aurita. *Inter noctuas maxima huic pluma aurium instar eminet.*

Steen-wil. Saxatilis noctua. *quia in rupibus saxisq; versatur. Hac aucupes venantur aves. Est &* Vlula flammeata, *quæ circa faciem mulieris, peplo seu flammeo obvoluta, caput & faciem referat.*

PISCIUM GENERA.

A

Abberdaen. Asellus salitus.

Aal. Anguilla. *dicta ab anguis forma, ut inquit Varro. Gignitur ex limo, algarumq; putredine, imis in lacubus & fluviis, nullo coitu, nulla fœtura, quia neq; ovum neque semen sortita est: capillamentis tamen & lumbricis quibusdam similibus in ventriculo reperiri, non tamen ea unquam animascere comperimus. Anguillæ attenuant se scopulos, ex strigmenta virusculum, nec alia est earũ procreatio Plinius lib 9. cap. 51. Nicander tamen scribit, Serpentem & Anguillã commiscere, & ante congressum Serpentem venenum suũ deponere in litore, ne Anguillæ noceat: Redire autem Serpentem postea ad illud recipiẽdum, quod si præceptum sibi forte nõ inveniat, mœrore ipsũ extingui, quod armis suis spoliatus sit, Capiuntur Anguillæ in aquis turbatis, ex quo manasse puto proverbiũ. Piscari in aqua turbida: quod in eos dicitur, quibus Respublica turbida lucro est, & ex bellis facultates suas augẽt, at pace, legibus arctati, egerẽt*

Palinck/**Grof aal.** Anguilla decumana.

Zee-aal. Congrus, anguilla marina: *piscis oblongus à voracitate dictus. Nam γρῶ significat voro.*

Aelpupt Mustela.

B

Baers. Perca fluviatilis, perca major: *πέρκη, variari: Est enim maculosa, id est, maculis seu lineis notata transversis.*

Kul-baers. Perca fluviatilis minor, *hoc est,* Perca rotunda.

Zee-baers. Perca marina. *Piscis est saxatilis, squamosus, rufi coloris, Græcis πέρκη Vnde Latinum* Perca.

Barbeel/**Koot-baerdt.** Mullus. *Genus marini piscis & fluviatilis, qui quod gemina barba insignitur,* Barbatulus *vel* Barbo *dicitur. Græcis τρίγλα. Trigla dictus, à terno partu: quod piscis hujusmodi ter (at Poëta Cilix ait) anno pariat.* Mullus marinus *in alto degit mari, estq; omnium optimus, succi bonitate & saporis. Alii in marinis stagnis & cœnosis littoribus agunt, idcoq; Lutarij nominantur. Hoc Plinius viliss mi generis Mullos appellat.*

Blije/**Koot-oogje.** Alburnus, piscis candidus, albus: Leutiscus.

Brasem. Cyprinus latus, *vulgo* Brama, Brema, *&* Prasinus. *Piscis fluviatilis & lacustris est, corpore compresso squamis magnis tecto*

Zee-brasem. Bramę, *vel* Bremę marinæ. *Pisces omnes lati sunt & squamosi, quibus Gesnerus plures alios congeneres addit.*

Brupn-visch. Turlio, Phocęna, *Aristoteles Delphinu esse speciem indicavit, magnitudine quidem breviori, sed tamen corpore crassiori. Germani vocant* **meerswijn**/ Suẽ marinũ.

But/oft Bot-bisch. Rombus piscis.

Tarbot/Teerbut. Rhombus aculeatus, *Piscis est planus littoralis, parte pronâ fuscâ, in qua multi sunt aculei circa caput, & à capite caudam versus.* **Steen-but & Tarbot** *idem piscis, Gesnerus.*

Meer-but. Rhombus lævis. *Rhombo aculeato par, demptis aculeis.*

Heil-but/oft Helbut. Pleteletũ, Passerini generis piscis: Passer sacer, *fortè à magnitudine. Nam sacrum, pro maximo, etiam usurpant Græci.*

Buckingh. Halex infumata, vel Arenga passa: & Ruburnus, *fortè à rubente ob fumum colore.*

Bulck! *vide* **Cabeljau.**

C

Cabeljau. Asellus piscis pelagius, *dictus à colore cinereo, ut asinus.*

Graeuken/Gulleken. *Sunt* Aselli minores.

Colf-ooge. Leuciscus: è Mugilum fluviatilium genere.

E

Elft. Alosa, & Alausa. *Piscis marinus est, qui in flumina tamen expatiari solet in vere & æstate.* Clupea & Thrissa *etiam dicitur. In Arari Galliæ fluvio ita Lunæ naturam imitatur, ut ea crescente candescat Clupea, decrescente verò nigrescat. Pierius.*

G

Gaerner/Garnaerd. Squilla gibba. *Hæc Squilla salit, non insedit.*

Gobeken. Gobius, Gobio.

Grundlingh/oft Grundel. Gobius fluviatilis: *Barbaris* Fundulus *dicitur. Gobij & Gobiones pisces sunt vix excedentes palmi longitudinem.* Gobius niger *marinus est,* Gobius albus *itidem marinus.* Gobius fluviatilis, *ut &* marinus, *circa fundum seu vadum aquæ degere solet, ut ab eo* **Grundel/** *id est,* Fundulus, *ut Recentiores quidam loquuntur, denominetur.*

H

Hape. Galeus lævis, Hinnulus.

Hasel-hape. Galeus stellatus.

Toon-hape. Galeus glaucus.

Groote Hond-bisch. Musteli Cetacei.

K

Houte Hond-bisch. Galeus seu Mustelus stellaris.

K

Krabbe. Cancer, Carabus Carcinus.

Kleene Kreesten/oft Krabben. Squillę.

Stekel-krabbe. Pagurus: Cancri marini species est. *Laudatur proverbio pagur sapientia, quia cùm crustam exuit, aculeis armisq; omnibus spoliatum se sentiens, latet, & viribus suis diffidens, nullos aggreditur, quoad costam novam & duriusculam recuperavit.*

Groote Krabben. Maiæ: maximum genus cancrorum.

Kreeft. Astacus, Gãmarus, vel Cammarus.

Zee-kreeft. Gammarus marinus, *Lapilli Gammarorum, quos duos in capite eo habent tempore, quo crustam exuunt.*

Kreeft-oogben/ *quorum ad expellendos renum calculos usus est.*

Steen-kreeft. Astacus saxatilis. *Differunt ab his Cancri: Nam Cancer cauda caret, omnis, cùm Astacus caudatus sit: Errant igitur qui vel Cancrum vel Cammarũ, qui de genere est Squillarũ, pro Astaco usurpant.*

Kinck-hozen. Turbo, Buccinum, Buccinum. *Conchæ minoris nomen est: dictum à similitudine buccinæ vel buccini, è quo sonus emittitur, Buccinæ testas habent scabras, turbinatæ vel in anfractum intortæ sunt. Hujus Concha antiquis tibicinibus idonea fuit.*

Kram-bisch. Torpedo. *Græcis olim νάρκη dicta, quod mucosa ac glabra cute, eaq; molli & frigida contrectantium manu efficiat tremulas. Piscis littoralis ac cœnosus est, corpore afficiens & stupore non pisces modo alios, cum vicinus illis est, verũ etiam homines frigiditate nimia sua. Quin autores sunt, qui pro comperto tradant. Torpedinum hamo captam, malum illud suum in lineam transmittere, inde per arũdinem, moxq; in piscatoris manum diffundi, quo protinus obstupefacto, venatio in irritum cedat. Quæ magica propemodum vis in torpedine considerata, maximam omnibus admirationem afferre videtur.*

Karper. Cyprinus, *rectiùs. Non* Carpio. *Trutæ Salmonatæ genus est.*

Steen-karper. Cyprinus clavatus, *sive* Pigus. *Ita à Mediolanensibus dicitur, quod*

clavis

clavis sive aculeis suis pungat, quasi Picus. Nam & avi Pico, vostro pungenti, inde nomen factũ videri potest. Et Germani adeo **bicken** *dicũt, pro tũdere vel pũgere, vt aves rostro soiẽt.*

L

Lamprey. Lampetra, Mustela, *vel* lampreda: *Piscis labricus, colore cæruleo septem parvis fistulis, mirabili ordine distinctis, acceptam aquam remittens, quem alij* Mustelam stellarem *vocant.* Lampetra *dictus est à* Lambendis petris, *quòd integrum ferè diem, ore succiso denticulis circumvallato, saxis quemadmodum & picatis navium clavis sic inhæreat, vt ea lambere videatur.*

M

Mosselen. Conchæ, Conchylia. *Sed* Conchylium *nomẽ est generale omnibus Conchis. Illud autem Concharũ genus, quo littora oræque maritimæ apud nos scatent,* Mitulos, *vocant,* μύαxυς. *Nam* μύαξ *Conchæ species est, Latinè* Mitulus. *Conchylium tamen nec buccinum est, nec purpura.*

O

Oesteren. Ostrea, æ. *Pisces bivalvij, testa duriore contecti, Concharum generis nobilissima, atque inter lautissimos recepta cibos.*

P

Pieterman. Draco marinus, *quẽ* Araneum *Plinius vocat. Piscis est littoralis, noxiam in dorso spinam ferens. Plin. lib. 9. cap. 48.*

Pijl-steert. Pastinaca. *Piscis marinus, caudam habet oblongam, & in ea aculeum seu radiũ, quo nil est venenatius Græcis* τρῆγον *dicitur, est planus cartilagineus, lævis, sine squamis aculeisq; in toto corpore præterquam in cauda, in qua aculeũ (ut dictum) habet. Germani inferiores vocant* **Pijlsteert**/ *quæ vox sagittæ caudam significat, id est,* caudam sagittatã. *A quibusdam appellatur.* Raia venenata. **Stekel-rochе.** *Ab aculeo sive radio in cauda venato. Venatu detenta, spinam quam in cauda gestat, in raptorem ei aculeatur ictu maximè letali, nisi coagulo leporis vel hædi vel agni drachmæ ponderis ex vino succurratur.*

Posch/ **Post.** Porculus, porcellus. *Piscis est Porcum mentiens, continuæ spinarum serie admodũ setarũ, capite & cauda eidẽ animali non dissimilis. Gesner.* Cernuam *appellat.*

Q

Quappe. Holothuria, orum, *aquatilia sunt, nullum sensus ac motus habentia, quæ cibus idonea nõ sunt, sed in littoribus neglecta jacẽt.*

R

Roche. Raia. *Piscis plurimorũ est generum. Græci* βάτον *vocant, ex eo quod eius cauda aculeis quibusdam armata sit, ad similitudinem rubi sentis, mora agrestia ferentis, qui Græcis* βάτος *dicitur. Piscis est planus cartilagineus, fœcundissimus, fœcunditatis causa est, quod fœtus ejus propter aculeos à paucis piscibus devorari potest. Germani* **een Roche** *nominant, ab asperitate forsan: nam* **Ruych**/ *nobis asperum est.*

Glatte Roche. Raia lævis.

Kamelot Roche. Raia undulata, *sive* Cinerea lævis. *Species prima, à maculis undarum modo flexuosis.*

Steen Roche. Raia asterias, stellata: *à stellularum uncapata pictarum specie.*

Nagel roche. Raia clavata, *ab aculeorũ magnitudine & similitudine cum clavis æreis aut ferreis.* **Een Vleet**/ **Snuptert.** Raia oxyrynchos, *ab acumine rostri, corpore maximo, quam vaccam vulgò vocant.*

Spiegel oft Oogen-Roche. Raia oculata, *maculis oculorum figuram referentibus appellatur. In utroq; enim latere magnam maculam habet oculis similem.*

S

Salm. Salmo. *Piscis ille generosus fluviatilis est, si recens sit, sin salitus,* **Lachs**/ *dicitur. Vocabulum à sale deductum videri potest, quòd hi pisces in magna copia saliri, vel sale muriaq; inveterari soleant, in tomos concisi.*

Lachs. Esox salsus, infumatus. *Putant* **Lachs.** *dici, quasi* Lassum, *à languiditate.*

Jonghe Salm. Salar parvulus. Salmonis fœtus.

Half wassen Salm. Sario, onis: mediæ ætatis Salmo.

Schaede/ **Schaere.** Rhomboides, à Rhõbo paululum differens.

Schelvisch. Asellus callarias: *Dicitur autem* **Schelvisch** *à scabra cute, vel squamata, quia* **Schelle**/ **oft Schelisse.** squama *est. Etenim squamis densis*

contextus est: piscis mari peculiaris, ex Asellorum genere, sed minor.

Schip-beletter. Echeneis, *dicta* ἀπὸ τῆς ἔχειν τὰς νῆας; *à retinendis navibus. Latinis ab eodem effectu* Remora, *à Plauto* Remiligio *vocatur, quia navibus adhærens, remorari eas creditur. Aristotili & Plinio parvus est piscis, non majoris quàm pedalis magnitudinis, limacis magnæ similis navigia stare cogit nullo suo labore, nec alio modo quàm adhærẽdo carinæ, cui pinnas applicans, & in trãsversum dilatans, navis citissima cursum moratur. Gesnerus talem vim* Lampetræ *adscribit, ac Romam proficiscens, id se expertum testatur. Imago est infirmitatis humanarum virtũ quæ à levissimis etiam creaturis, infringi & everti possunt.*

Schoenmaker/Teelt/Tinct. Tincta. *Piscis est palustris & fluviatilis. Et recentioribus quidam* Teucam *aut* Thincam *eum nominant,* Tinca *magis arridet, quasi tincta, colore enim à plerisq; alijs piscibus multum differt, & viridi nigricante quasi tincta videtur. Ausonius* Quis non & virides vulgi solatia tincas Norit. *Hanc natura ipsa videtur in vulgi pauperisq; plebeculæ solatium protulisse.*

Scholle/Platdijs. Passer piscis. *Passeres à colore passerũ avium dictos putant, parte enim supina candidi, prona vero terrei coloris sunt. Passerem Ausonius* Plateſſam *dixit. Nos* **Platdijs** *nominamus, à Græco* πλατὺς, *est enim de genere planorum & latorum, aliqui appellant* **scholle.** *Quod nomen ad soleas tantũ pertinere, ut & nomẽ præ se fert, putatur*

Scholle/oft Tõge. Solea, *à figura soleæ, quæ solo pedis subjicitur. Piscis planus, tenuis, longiore contractioreq; corpore quàm Passer, ita ut Passer inter Soleas & Rhombos medius sit, pedali magnitudine, supinâ parte candidâ, pronâ nigricante, in qua oculi insunt, ore incurvo sine dentibus. Vocant al·* **scholle/***alij* **tonge**

Spierinck/stinck visch. Apua cobitis, *vel* Aphya. *Dictæ Aphyæ ἀὸ τοῦ ἀφεῖς θέειν, quasi non natæ, teste Athenæo. Sunt minutissimi pisces, ex spuma maris apud Batavos copiose generantur, ubi post diuturnas siccitates copiosi imbres ingruunt,* Apua vera *vel* Aphya *Aristoteli* ἀφείτις, *Athenæo* ἀφρύη *dicitur, neque enim gignit, neque gignitur, sed ex spuma & originem & nomen habet,* ἀφρὸς *enim spuma est.*

Spyot. Apua infumata, Halecis soboles.

Steur/Stoer. Accipẽser, *qui vulgò* Sturio *dicitur, vel* Aquipẽser, *ab acuta rostri figura porrecta, est; corporis trigonâ specie. Cibi parum aut nihil admittit Sturio, cùm sola aëris tranquillitas ad cibum ei sufficiat. Hinc celebre apud nos proverbium in hominem nullius aut parcissimi cibi,* Aëre eum vesci instar Sturionis: **Hy leeft hy de windt als eẽ steur/** *hoc est, rore pascitur aut victitat.*

Spytser/die water wt de zee op-blaser. Physeter. *Belua marina admirandæ magnitudinis, ex genere Balenarum, à* Φυσᾶν, *quòd aquas in altum reflet, & sibilum quem flatus suo meatu, præsertim per angustum eluctans, edat. Et quia undas capite emittit & ei aculatur. Maximum igitur terrorem navigantibus incutiunt Physeteres.*

Tonge. *Vide suprà* **scholle.** Solea, lingulaca.

Tumelaer/meer-swijn. Delphin, Delphinus: Sus, *vel* Porcus marinus. *Admirabili agilitate, qua se in maris superficiem sæpissimè vibrat,* **Tumeler** *vulgo dicitur. Estq; inter omnia animalia terrestria & marina velocissimus, quippe qui malos etiam navigiorũ majorum superfiliat, perinde ac sagitta pernix. Constat enim unicuique maris accolæ, quanta se velocitate Delphini jaculentur, quæ cùm refertur, incredibilis habetur ijs qui non spectarint. Belua hæc marina est* Φιλάνθρωπος, *& incredibili erga homines, præcipuè impuberes, affectu, illisq; colludere gestit, ac miris blandimentis gratificari. Plerisq; mortalium, extremo vitæ periculo in mari laborantibus, ab animali hoc sponte auxilium allatũ, multis exemplis confirmat Plutarchus. Delphinũ natura, terra procul, adeo violentum, pernicem, atque agilem esse jussit, ut velocitate cuncta animalia superet, eundem autem simulatque terram attigerit vix in arenam exceptum, confestim emori.*

Vijf voet. Stella. *Piscis marinus sic dictus à stellæ pictæ specie habet enim quinque radios, qui ex multis particulis tanquam ex multis*

vertebris componuntur, ut in aqua mobiles essent; in quarum medio oris situs est & quinque dentium. Sunt multæ earum differentiæ, de quibus copiosè Gesnerus.

Voozen. Trutta, Truta, Forio. *Piscis hic* Varius, *&* Variolus *alias dicitur. Harũ aliæ sunt fluviatiles, aliæ lacustres* Trutas, *inquit Platina, à* trudendo, *quasi trusiles, lingua vernacula dictas putat, semper enim in adversum & impetuosum flumen Trutæ nituntur, advenientes undas superare contẽdens. Germanicũ nomen* **Voozen** *ab igne factum videri potest, quasi* **Vuyzẽ** */a rutilantibus igneo colore maculis Vnde &* Varius *à punctorum varietate nominatur, vel à voracitate, aliqui enim* Truttam *appellatam volunt, quasi* troctã, *quod Græcis voracem significat.*

VV

Walbisch. Balæna. *Belua marina, quæ & Cetus, vel Cete neutr. plurale, Piscis Cetaceus omnium aquatilium maximus. Balænam à βάλλειν, quod aquas emittat, dictam putant. Malus autem quasi φάλαινα, hoc est, belua conspicuam, propter maculas albas quibus splendet. Naves evertunt Balænæ vel Ceti illi, nisi sono tubarum, aut missis in mare rotundis & vacuis vasis, abterreantur.*

Wijtinck. Asellus mollis. *Est hic Asellorum è genere mollissimus omnium.*

Z

Zee-haen. Lyra, Gallus marinus.

Zee haes. Lyra altera, lepus marinus, *a lõgiusculi cirri sub branchiis, tanquam auriculis, dictus videtur. Veterum Lepus marinus erat venenatus.*

Zee-hond Zee-kalf. Phoca: *Nomine ducto ex βόϊτη, ob boatũ vel mugitũ quem per somniũ edit. Belua marina corio & pilis tecta, unde &* Vitulus marinus *apellatur,* **zee-kalf.**

Zee-wolf. Lupus marinus: *Appianus* Ferã marinam *dixit, vulgus vernaculâ linguâ nũc* Lupum marinum, *nunc* Canem *nominat.*

Zee-Coninck. Mullus Barbatus. *Varr. Adr. Iunius.*

De marinis & fabulosis aliquot Poëtarum monstris.

Meer-man/Zee-mã. Homo marinus, *qui &* Triton *dicitur, de quo Virgil. Frons hominẽ præfert, in piscem desinit alvus. Est monstrũ marinum, a capite ad umbilicum homo, inde Delphinus, & tanquam ἰχθυοκένταυρος, id est, ex pisce Centaurus. Eugenio quarto Pontifice apud urbem Sibinicum in Illyrico captus est marinus homo, qui ad mare pulsum trahebat. Is a curientibus, qui rẽ aspexerant, lapidibus fustibusq; vulneratus, in siccum retractus est. Hujus effigies penè humana, nisi quod cutis anguillæ erat similis, & in capite duo parva habebat cornua. Manus quoq; duorũ tantùm digitorum formam exprimebant. Pedes autem in duas velut caudas finiebantur, a quibus ad brachia alæ, ut in vespertilione, extendebantur. Baptista Fulgosius. Anno 1546. captum est monstrũ marinũ in mari Balthico, non procul ab Hafnia Danici regni metropoli, caput, collũ, humeri, thorax, humanâ specie, caput rasum, ut monachi, de collo humeris, thorace, cucullus quasi pependit, qui nigrus & rubris maculis fuit variatus. Vnde monachi ipsi nomen imposuerunt. Monstrum ad regem delatum, & ob raritatem & miraculum asservatum est. Aliud illo mirabilius captum est in Polonia Episcopi habitu anno 1531.*

Zee-joffrouw/Meer-minne. Siren. *Sirenes Poëtis mõstra sunt marina infra aves, (nõ pisces) supernus homines virginea facie. Ovidius. Monstra maris Sirenes erant quæ voce canora, Quaslibet admissas detinuere rates. Sirenes igitur inter aves commemorandæ sunt, quia aves sunt monstrosæ, tametsi & marina horrenda monstra legantur, quæ alicubi dicuntur* Virgines marinæ. *Plinius aves fabulosas esse putat. Huic adversantur Gaza & Trapezontius, qui eas in mari se vidisse affirmãt. Sirenem mortuam spectaculi causa Genuam secum advexisse fertur Philippus Archidux Austriæ anno 1584. Duos item Satyros vivos, alterum puerili ætate, alterum virili.*

Meer-wijf. Nereis: *Nereides belluæ sunt marinæ, toto corpore hirsutæ, speciẽ aliquæ habẽtes homini conformem, appellant* Mulierculas marinas, **Zee-vrouwen.** *De Nereidibus quod fingitur, non omnino fabulosum esse Plinius scripsit lib. 9. cap. 5. Et in littore Olisiponensium spectata fuisse, cujus morientis etiã cantum tristem accolas longè audivisse narrat,*

rat, suamq; opinionem pluribus ibidem exemplis confirmat.

Water-peerd. Hippopotamus. *Quadrupes est, monstri aquatici speciem referens, sed marmus non est. Nilo tantùm gaudere legimus, Byzantini modò* Porcum, *modò* Bovem marinum *appellant, dorso jubaq; equũ refert, insuperq; hinnitu, quemadmodum Plinius tradit.*

Zee-peerdeken. Hippocampus *ab ἵππος equus & κάμπτω, flexura. Equinum caput, & collum gerit, corpus autem Erucæ imitatur Belloniis. Sunt qui pro certo velint* Hippocampum *esse piscium illum, vel potiùs marinum monstrum, qui* Dracunculus *quibusdam dicitur, alijs* Equiculus marinus. **Chimæra**, *monstrum poëticum triforme, Ante Leo, retroq; Draco, mediumq; capella: ut in versu Hesiodi est: flammas ex ore & naribus expirans. Revera (inquit Servius, illud Virgilij lib. 6. explicans: Flammisq; ornata Chimera,) mons est Chimæra Lyciæ cujus hodie ardet cacumen, juxta quod sunt Leones, media autem pascua sunt, ima verò montis, Serpentibus plena. Hunc Bellerophon habitabilem fecit, unde* Chimæram *dicitur occidisse. Alij longè aliam monstri figmentiq; interpretationem asserunt, quam copiosè explicat Natalis comes, in suis Mythologij.*

Gryffoen/vogel-grijp. Gryphs, Gryphus. *Animal quadrupes, pennatum, auritum omni ex parte Leo, alis & facie Aquilis simile. Animal Plinio autore fabulosum. Mela in descriptione Scythiæ Europeæ Gryphi, inquit, sævum & pertimax ferarum genus, aurum terra penitus egestum mirè amant, mireq; custodiunt, & sunt infesti attingentibus. Ioannes de Mãdevilla scribit, corpus magni Gryphis majus esse octo Leonibus, bovemq; equum, vel hominem etiam armatum occidere, plenoq; volatu illum auferre posse, Vngues ejus tanquam cornua bovis esse, è quibus magni pretij pocula fiant, ut de pennis ejus arcus rigidi, & missilia, & sagittæ ad jaculandum aptæ. Sed rerum scriptores dubitant, an hujus imaginis animal inveniatur. Plin. lib. 10. ait, Pegasos equino capite volucres, & Gryphos auritos, aduncitate rostri, illos in Scythia, hos in Æthiopiam fabulosos reor. Quanquam idem tamen lib. 33. c. 4. apud Scythas ait aurum à Formicis & Gryphibus erutum. Sed hoc aut ex vulgatæ historiæ opinione. Nam illud Virgilianum Eclog. 8. Iungentur jam Gryphes equis: nihil aliud sibi vult, quàm eventurum, ut ea quæ minimè fieri possunt, protinus fiant. Aëria quippe animalia, cum terrestribus eidem jugo submittere, natura minimè patitur.*

Harpyijt/roof-vogel. Harpyia. *Harpyias aliqui fabulantur in Thracia fuisse corporibus vulturum, auribus ursorum, faciebus virginis, fuisseq; alatas, & humanis brachijs & pedibus, sed unguibus monstrosis vultures referentibus. Sunt monstra rapacia & obscœna, ut liquet ex 3. Virg. Æneid. Dictæ sunt Harpyiæ ἀπὸ τοῦ ἁρπάζειν, à diripiendo quòd omnia secum raperent, quanquam quæ relinquebant, ita retro & fœtido excremento inquinabant, ut fœtor omnino perferri nõ posset. Vis igitur nominis indicat, eas ab effectu nominatas nam Harpyia rapacitate notat, unde harpax & harpagare verbum apud Plautum. Et Suidas ait ἁρπακτικὲς δαίμονες εἶναι. Sidonius Apollinaris pro cruentis sanguinariisque raptoribus, qui pecuniæ vel immoriantur, Harpyias usurpasse videtur. Alij mulieres fuisse aiunt, in luxum prodigas & sumptuosas.*

Vliegende peerd. Pegasus equus *Fingitur alatus, ex sanguine Medusæ ortus, dum ejus caput desecaret Perseus. Qui ad montem Parnassum advolans, quum terram ungula pedis effoderet, πηγὴν, id est, fontem produxit, à quo ipse Pegasus cognominatus est. Anselmus de imagine mundi, huic equo quædam addit, dicit illi cornua esse, cumq; igneum habere anhelitũ, & ferreos pedes, ut totus monstro sit similis, sed hæc ab alio nomine traduntur. Fulgẽtius Pegasum interpretatur æternum fontem, quia fama egregiorum hominum indeficiens est.*

FINIS.

Orthographiæ Latinæ Querimonia.

OLim Orthographiæ causâ lis nulla Latinis,
Aut si parva fuit, parvo est finita tumultu,
Dum patriam unanimes linguam coluêre periti;
Atque usum penes arbitrium, jus, normaque mansit.
Nunc ab nunc quàm dira animis discordia glisscit,
Postquam me nimio certatim ornare nitore
Per studiosa cohors, votis contraria, cœpit!
Quæ non arma malo sunt suppeditata furori?
Hic veteres magno lapides conamine profert,
Marmoreas moles, cippos, pylasque volutat,
Audet & intrepidus vastas morare columnas:
Exesa ast illi est rubigine lamina præsto:
Bractea scabra alijs, numique ex ære vetusti,
Membranæ putres, maculis fœdata papyrus,
Et libri, quorum fugientes litteræ, & annis
Extritę, ambiguæque notæ, turpesque lacunis,
Absurdo sensu, dubijs, mendisque redundant.
Postquam adeò sævis cœptum est certarier armis;
Cordatè à doctis intercessum fuit: unde
Gratia Tortelli merito tibi magna, deinde
Et Despauterio, Vallę, Villichio, & Aldo,
Nemio, & arte bonis, quotquot sunt semper agetur.
Hinc equidem certam cœpi sperare quietem:
Verùm spes hæc me, pacisque fefellit amantes.
Namque animis hæsit multorum prava simultàs,
Qui nova præfractè meditando prelia, rursum
Diram funesti præbent certaminis ansam.
Tali autem satagens maturę occurrere noxæ.
Ortographos omnes obtestor & obsecro, pacem
Anteferant bello, nec seditionibus instent:
Et parvi faciant, insueto littera more
Si tollatur ab his, aut adjiciatur ab illis.
Mutetúrve frequens, eadem modò dictio constet.
Accentus, apices, diphthongos, denique quidquid
Esse supervacuum, parvíque putabitur usus,
Hebręis, Græcis, quorum hæc inventa, relinquant;
Hisce nec utantur, nisi cum res postulat, aut cùm
Tollendi causa dubij, hærentémque juvandi
Lectorem, in primis censebitur esse necessum.
Hæc sunt Orthographos paucis quę scire volebam.

Ludebat Corn. Ki. D.

APPROBATIO.

In hoc elaboratissimo Dictionario Teutonico Latino, Collectore & interprete Cornelio Kiliano Dufflæo, in humanis literis versatiss. quod vel Catholicæ S. Rom. Ecclesiæ Religioni, vel bonis moribus, aut Regiæ Majestati contrarium sit, continetur nihil: imò quàm utilissimum & dignissimum est ut & imprimatur & legatur: Quod hac mea subscriptione attestor. Datum Antverp. Anno M. D. LXXXVIII. IX. Kalend. Octobr.

D. Henricus Zibertus Dunghæus, S. T. D. Librorum Censor, Canonicus Cathedralis Ecclesiæ Beatæ Mariæ Virginis Antverp.

STAATS-
BIBLIOTHEK
MUENCHEN